

Handwritten text in Persian script, likely a library or archival stamp, located at the top right of the page.

سال ۱۳۳۹
 روز شنبه ۱۴ اردیبهشت
 منزل دارنده سرفضا
 حضرت علی بن ابی طالب
 خورشید
 انوار محمد

۱۳۳۹
 سال ۹۹ هجری قمری
 روز شنبه ۱۴ اردیبهشت
 منزل دارنده سرفضا
 حضرت علی بن ابی طالب
 خورشید
 انوار محمد

در دفتر کتب کتابخانه ملی
شماره .....
ثبت گردید ۲۲۸۱۹

№ 5

مجلس شورای اسلامی
وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
تاریخ ۱۳۰۲/۱۲/۲۵

اَشْعَدُكَ اِنْ السَّلَاطَ الْعَظِيمَ

الْاَكْرَمَ الْمَطَرِ الْفَيْضِ الْبَرِّ

پَرشِ مَكِّي

كَعَلَمِ رُؤُوسِكَ — مَا قَبْرُ بَكَا

کتابها در مسجدهای طاهره و حیدریه و خواجیه و ترکیه و طریقه ختنه و کتبی است و مصا
و مصاحح طریقه اهل انوار عرض نموده و کشیده

يَحْنَا مِثْلًا عَلَيَّ اَكْبَرُ شَيْءًا اِلَّا اَلْاَحْضَا اِنْ
بَصِيفَةً اَعْلَى اَكْبَرُ اَحْكَمًا نَاطِقًا طَبِيبًا هَامِيًا

هَاشِمِيًا اِيَّاكَ اَنْتَ مَعًا وَنَسْرَةً
شَاهِيًا رَا عِضًا اَجْمَعًا رَا مَدِينَةً

شهرجاده الاولی سنه ۱۳۱۶ هجری طابو در نه بهشت گردی ۱۲۹۶ و شهرجاده الاولی سال ۸۲۱
و سبیلها و فراشته ۱۶۹۹ میلادی

وَن اَهْ اَجَامُصْفِ اَتَطْبِغِ اِنْ كَانَتْ

مَطْبَعَةُ طَهْرَانِ

بسمه تبارک و تعالی

تقریض ذیل راجع به کتاب دانشمند جامع فسرانه بارع خلاق المعانی کمال الدین ثانی میرزا محمد حسینی خان اصفهانی
ملقب به ذکار الملک متخلص به غنی مدبر دارالترجمه مبارکه دولتی و صاحب مستیاز زمانه تربیت و ام قباله عالی بیکتاب مستطاب^{نوشته}

تقریض

پیشگفت علم علان علم الأبدان علم الأدیان

در ناف و علم بوی طب است آن بر دوفقیه یا طبیب است

علم طب که بلف قریحه مستطاب ابداع شده و از بهمت بند پشتر برجه کمال رسیده اشرف علوم انسانی است و ستون خیمه زندگی
و حکیم و اناروح انجمن انسانی و طبیب حاذق درمان در دنیا توانی تاریخ طب احسن نقص و ترجم احوال طبایر نورث مزید آری
و اطلاع خاص و اخق قانون حکمت سلامت و وسیله آسایش و بر مرضی اما آدمی سزاوارده تا مبتلا بعلت گردد و نیاز
صحت نشود مگر این سخن نداند و میسر هیچ و تقیم این مطلب نتواند افزای لاطایل خواند و از مسطورات خامه و کلک بقراط
پاشتر سطرین بخواند بی شخص چون از فرات تندرستی سیراب است کی در اندیشه دریا و فکر سیراب است بی رنج و مقام در چه در
آب است و بزرگان گفته اند صحت افسری است بر سر تندرستان لکن دیدن آن مخصوص بکاران باشد و مستی خونین است عارض
میخواران که محسوس می یارن شود و ما آن ستانیم که از بخودی هزار دمانیم و در ارار و اح کرم بی اندازه میلا فیم و پشم و پنبه هر چه
میخواهیم بهم میسبایم ولی اگر بر پسند کمال چه گفت میگوئیم علم غده پانچ کردیقین خط و آبه از آنجا که اتفاق بدش طبعی نیست
نیون کیت با عدم احتیاج تجزیه و ترکیب شیمی لا و آزه چیست هوا وزن دارد در صورتی که خفت عقل بگذارد اکثریتیه موجب منفیه
در موجودات اثر است جز اینکه روح بسیاری از اینم خیر است فهم شریح بچه کار آید خانه آدمی رقی قلب غایب گیاه
شناسی و خواص ادویه و قدر شربت و طریق استعمال آنها را امید بهار و نوبوی شرح باب امراض و اعمال بدن از تنفس
و تغذیه و شرح و نال خوانده اید یا قائل است و لا غیر مختصر در دیاری که تمدن ذیل است و تربیت عقل چل فخر باشد و علم خوا
اگر ما هم بقدر ملت فراز اعتنا بفضل و هنر کرده بودیم همانقدر رتقی و پیشرفت می نمودیم حکیمی مثل پشتر دشتیم و در دیار باری درمان

نی پنداشتیم باز بر سر نهان سکت در رابدست می آوریم و نهادیم کرم ابریشم ارفع میگردیم زیرا که از استعداد چربی کم
 نداریم بلکه از سطره هوش بر سر جالینوس میگذاریم شاید صادق من مصنف دانشمندان کتاب مستطاب است و در این فصل
 و ابواب که با موانع و عوائق خاک و آب مشرق و با موانع مغرب راه سابقه می سپارد و برای آنکه از احدی و پس ماند در کار و
 همت میکار و در علم طب میبضاد و در فنون دیگرید طولی طبیب عیسوی نه است آدمی نشو ادیب با فرهنگ است
 ز اهل رنگ و نیز رنگ و من بنده در میان صحت و تحقیق علمی معتقد بماند و عراق نیستیم که بگویم کاری می کند و در کان را حیا می نماید تا میگویم
 جناب حلتاب طبیب اعلم و حکیم امجد میرزا علی کسبه خان کرمانی ملقب بناظم الاطباء صاحب القاب شامخه و مصنفات جلیله دام علاه و
 نه تعالی مایتمناه که این کتاب مستطاب ریشه از رشتات ملک در ملک اوست شفاق دشمن و دوست بحر را خردانش است و این
 زاهریش جامع فضایل است و مجمع خبار و آثار او احسن و اوایل در فنون قدیم و جدید فیه و وحید و برای ایل یس
 مرد میدان تعمق و تحقیق است و اهل تدریس و تدقیق دوره محیط طب از دست او کامل درست دیده مطالب حکمت اکتوشش
 شنیده در حسن تفسیر بیان سرآمد مثال و استمران و در آداب معاشرت سرشت سمران و سمران و معیار معرفت و مقیاس
 کمال و این کتاب مستطاب همین فیه و تحاک که پسر دراری و سمار تعالی است با ثواب شب و نجوم مثالی و صریح میگویم که بعد از
 فریضه ذمه معالج و طبیب است که مکرر کتاب بخواند و قدری گنج شایگان را که ریگان بدست آید بداند چه بنده بوده بزرگان

قرینا باید که تایت مشتم از پست میش	عارفی را خفته کرد و جاری را رس
سالمایا باید که تایت پند از زمین	شاهدی را حله کرد و با شهیدی کفن
دور ما باید که تا صاحبی پیدا شود	بازیدی از خسران یا اویسی از قرن

ابن سینا از خاک بخار یا نزدیکی شیراز و میرزا علی کسبه خان از کرمان جنت طرا و اگر این تصنیف بیفقد و منزلتی تمام شد
 خواجه بزرگ و انا اینهمه عظم شأن آن نمیکداشت و روشن آسمان مایند که حضرت مستطاب اشرف ارفع معظّم ادا جل العظم
 مولی الموابب و المکارم و انعم میرزا علی صغر خان صدر عظم شأنه بطول بقائه و طول نقاء نقادی خیر است خبره عمل و روشن
 بجهت و بحث تمام خارج طبع این کتاب را از کینه نوال عطای خویش نداده و خوانی که برای فیض و فایده خاص و عام ستوده و نهاده

مانده است که از عالم بالا آمده زیاد از داده های حاتم طائی و من زانده و همیشه هر کس بر سر سفره جهان و طعام حضرت صدر الصّد
 کریم افتخار آل ابراهیم نشیند در اطعمه بهشتی بیند و از ناله های آسمانی فواکه معانی حسند با فشره حقایق و معارف کلو تر نماید و باین عوارف
 و عواطف به منزل مقصود آید و بیش از این من چگویم که در صدر این کتاب مستطاب نباشد و مصنف گوید و این آن مشکلی است که خود
 بگوید بلی هست آن بود که در شاد و دعای خواجه شرف ارفع معنی بندگان و وسیع نشان معظم صدر اعظم ظلّه العالی و دوام لطفه العالی طابا
 و بط کرایم و در این پهنه وسیع بیشتر جولان نمایم اما چکنیم که این اقیانوس اگرانی نیست و این قانوس پایانی نه

خواجه بالا ترازشای من است بر ترازدانش و دمای من است

خضرش بی نیاز و پستغنی از شای من و دعای من است

تأفصیل و معالی زینت جهان است و تن عالم را علم جان و آسایش و ان صحت ابدان صدر اجل اعظم که قلب جهان معرفت است
 و جان جد قوت و مرکز دایره کرامت و محیط پنا و مرکز صدارت و وزارت پانده با و الی بوجود با وجودش مرسا
 (العبد الراجی ابجانی محمد حسین الاصفهانی)

مصنفین معتبر فرنگ مکتب الراس شیخ الرئیس را حوالی شیراز دانسته و نوشته اند و از آن جمله است مصنف مشهور فکیکه که شرح
 حال حکما و بزرگان دنیا را از عهد قدیم تا عصر جدید در پنج جلد نوشته و میتوان گفت بهترین تاریخ الحکامی است که تا کنون تألیف شده
 اما نویسند های شرق که از جمله ابن خلکان باشد تولد حکیم اعظم را در تیره

خرمیشین از اعمال بخارا می نویسند این است که در

تقریظ و سطور فوق میان فارس و بخارا

تردید شده

شیخ الرئیس حسین بن عبد بن سنا لقب شرف المکات بوده

و مادرش سنا به تبار از اهالی قریه فشنه نزدیک به خرمیشین

هو الله تعالى

این کتاب که محض نفع عامه است و خیر دوز و نزدیک است
 و طبع شده چون نتیجه توجّه و نقد سالیان جانب مطاب اهل اکرم
 کریم تسجایل شمیم مخزن المعالی و معدن العوارف آقا میرزا ملک
 علوم و معارف ادام الله قباله العالی میا بابر بن رولور اختصاص و تعلق مخصوص^{داد}

فی شهر جمادی الاولی ۱۳۱۷

فهرست الفبائی کتاب پزشکی

در این فهرست اسامی هر ادویه از فارسی و عربی و فرانسوی و یونانی بترتیب حروف ذکر میشود و نیز بیان میکنیم اسامی حکمای عالم بقدری

که در این کتاب از آنها ذکر شده است

حرف الف

ا ب ا

۵۴۵	اب کاردار	۲۶۳	ابزن سرد	
۳۱۳	اب گرگ	۴۴۰	ابزن قابض	
۵۱۴	ابگوشت ملین	۶۴۱	ابزن ملین	۳۲۳
۵۱۴	ابگوشت نباتی	۳۱۱	اب زبقی سباده	۷۹۵
۷۶۸	اب گوگردی	۱۰۶	اب سید شوش	۹۶
۷۹۵	اب لاجوردی	۱۰۶ و ۱۰۲	اب سدائیس	۱۹۸
۲۲۸	اب لیمو	۵۳۹	اب سدائیس مصنوعی	۲۸
۱۱۵	اب لوبس	۲۶۳	اب سرد	۱۰۶
۷۷۷	اب لبتین	۴۵۸	اب سفید	۳۲
۸۲	اب لیمو	۳۲	اب سنت البان	۱۰۶
۶۹۵	اب منجمد	۷۷۳	اب سولفور کربونی	۴۰۴
۱۶۶	اب منجمد و دانه	۳۲۳	اب سبانه	۱۵۴
۱۷۷	اب منجمد و دانه	۲۳۵	اب شانه ترابنتینی	۳۲
۳۲۴	اب متانیک	۱۱۳	اب د صداع	۱۰۶
۵۴۳	اب محلل	۳۹۲	اب طلا	۵۴۳
۱۹۱	اب مددگار دار	۸۸	اب غوره	۷۶۲
۱۹۹	اب مرکب آهک	۳۵۵	اب فلوس خارشبر	۸۲۵
۴۴۰	اب مرکب الومین	۵۸۸	اب فیکر	۸۲۵
۲۵۵	اب مرکب دوده	۳۲۱	اب فورد و اودنا	۷۶۲
۴۸۵	اب مسدود	۵۳۶	اب قابض و شیری	۲۲۲
۱۱۳	اب مسکن	۴۴۰ و ۲۶۹ و ۴۷۹	اب قاطع اللحم	۳۵۵ و ۳۲
۵۸۲	اب مسهل گازدار	۳۲۳	اب قهر	۷۴
۶۶۵	اب مشروب	۶۰۲	اب قطران	۶۶۲
۸۷۲	اب مشروب بدی	۳۲۳	اب د قتل	۷۶۲ و ۴۹
۵۴۵	اب معدنه	۳۲۴	اب د قوباء	۴۲۶
۳۲	اب معدنه مارک	۱۹۱	اب کافوری	۵۲۳
۳۵۵	اب مقدس	۳۲	اب کالیه	۲۵۱
۶۶۴	اب مقطر	۶۶۶	اب کوردار	۶۴۱
۸۵۵ و ۵۴۲	اب ملخی مسهل	۶۷۹	اب کلور و فورم	۲۸۵

ابزن د سرمازدگی

اب

(۷)
الك

اا

اب منبري	۱۵۱	ارگوروس	۱۳۵	اکريکه	۱۳۵
اب نافع الحجرج قرغز	۱۴۶	ارمواد	۴۹	اکرغز	۱۵۱
اب نان	۶۱۵	ارموراسيا	۴۱۴	اکل بنفس	۴۱۱
اب نبات ومعدن	۴۵۹	اروندو	۶۱۶	اکاريک	۵۷۵
ابض. نقرسي گازدار	۶۶۶	اروندو بامبوس	۶۱۶	اکاريکون	۵۷۵
اب وديلي خانم	۴۱۶	اروندو وناکسن	۶۱۶	الاکلنک	۳۹۶
اب ويلياد (مضوعي)	۶۶۶	اروندو ساکاريفرا	۶۱۱	النابا	۵۲۳
اب هوسون (دوائ)	۶۹۱	ارستول	۱۱۶	النبا	۵۲۳
اب	۱۶	ارستولوك	۳۶۶	الدهيد	۶۱۵
ابيس		ارستولوكا	۳۶۶	الدهيد فورميك	۵۹۱
اپوليزين	۶۵۵	اريل	۳۵۶	الو	۳۵۱
اپول	۱۲۹	ازافونيدا	۱۲۱	الونس	۵۲۴
اپونم تير و سلسنوم	۱۲۸	اس	۹۶	الونه	۵۲۴
ادراكاكتين	۵۳۴	اسبولين	۶۵۹	الونيس	۵۲۵
ادانتوم	۶۱۵	اسبوله	۶۵۹	انورالو	۱۶
اذان الحجار	۶۶۵	اسپارادين	۳۹۳	لوبالوي وپريشني	۱۶
اذبو	۶۱۸	اسپاراگوس	۳۹۳	الومان	۴۳۶
اذبون	۵۹۹	اسپيرث	۳۹۳	الون	۴۳۶
ارا اوروت	۱۲۶	اسپينوم	۶۱۵	الزالين	۵۹۱
اراپين	۵۳۲	اسپيدوسيرمين	۱۵۶	السماپلانگا	۶۶۳
ارافوبا	۶۱۱	اسپيدوم فيليكس	۴۶۳	السماسه	۶۶۴
اراشيد	۶۳۹	اسيت يارا ايتريدن	۶۶۲	البوم	۴۵۱
اربوتوس	۶۶۵	استوفون	۶۵۱	البوم اسكالونيكوم	۴۵۱
ارتانسا الونگانا	۶۴۵	اسفودل	۶۵۶	البوم اسكورودوپرازوم	۴۵۱
ارتروسپوده	۵۶۲	اسفودلوس	۶۵۶	البوم پودوم	۴۵۱
ارتميسيا	۴۹	اسكياپاده	۵۵۶	البوم ساينوم	۴۵۱
ارتشو	۵۱۱	اسكياپاس	۱۴۹	البوم سپا	۴۵۱
ارد	۸۲۹	اشيل ميل فولوم	۹۵	البوم شونوپرازوم	۴۵۱
ارژان	۸۳۵	افابگردان (پرست)	۵۵۹	امادو	۵۷۵
ارژانتوم	۸۳۵	افيتون	۹۶	امانتيا	۵۷۳
ارکاتريلکا	۱۲۸	اقطی	۶۸۲	امانتپوس	۵۷۳
ارکوم لايا	۵۱۳	اکانتوپيرين	۶۸۳	اماند	۵۵۴
ارکيون	۵۱۳	اکا	۶۸۴	امانتيت	۵۷۳

ان

الهن

اي

۲۹۳	انته فزين	۲۶۱	لغاتاھن	۲۶	
۲۹۳	انتموان	۱۱۴	والرباناتاھن	۲۷	
۷۸۰	انتهوتوم	۱۱۴	اھوي مشك	۲۹۲	
۷۹۶	اندوسپرڻم	۷۸۰	ايل	۴۰۸	
۳۳۴	انرلېك	۱۲۸	اورفورپون	۴۱۲	
۳۳۳	انرلم امارگوزا	۶۱۱	اباب		
۷۹۷	انسانس	۳۳۸	ابرة الراي	۸۸۵	
۷۹۷	انسانس داو	۴۹۵	ابر حردہ	۶۵۴	
۳۳۳	انگروكوم فراكرانس	۸۳۵	اكنت	۹۲	
۳۳۳	انگوزا	۵۹۶	اكنت سوسپي	۲۴	
۸۲۶	انگوستور	۲۷۶	اكنتوم	۹۲	
۸۲۵	انزيت بوردو	۳۵۸	اكنتن	۹۳	
۳۶۵	انيلين	۵۹۷	اكنسوس	۶	
۳۶۱	انيلين	۵۹۷ و ۵۹۶	ابوالحسن بن زيد	۷	
۲۶۲	اوشن	۱۴۲	ابوخلسا	۵۹۶	
۵۹۷	اھك	۲۰۵ و ۱۹۹ و ۷۳	ابوالصلت	۸	
۸۲۶ و ۸۲۵		۱۹۸ و ۱۹۷	ابوعلي شيخ الرئيس	۷	
۵۰۴	اھن	۲۵	ابوعلي يحيى	۷	
۶۸۴	اھبات وجوداھن درخون	۴۱	اھل	۴۴۴	
۸۲۵	اھن احاشد	۳۴ و ۲۶	اباپ		
۱۲۷	اھيڏاھن	۲۶	اھيوم سالت	۸۰۲	
۸۳۴	اھوميناھن	۲۶	اھور	۷۵۸	
۶۰۸	راڊه اھن	۲۶	اھورڌ	۳۸۱	
۶۱۵ و ۲۵۳	پڌوناھن	۳۰	اھوزم د. ڪرم	۴۶۸	
۱۶۹	پروفوسفاتاھن	۲۷	اھوزم سھل	۴۶۸	
۳۷۵	سبانور مضاعفاھن	۵۰۱	اھوزم مقوي	۷۲۵	
۱۳۵	سپراتاھن	۲۶	اھوسپاسه	۴۷	
۱۳۴	سپراتاھن ڊڪين	۳۰	اھوسپنه	۵۶	
۱۲۷	ططراتاھن	۳۲	اھوسپوم	۴۷	
۱۲۷	ططراتاھن وقياس	۲۷	اھوڪوڏين	۴۸	
۱۲۷	ڪربوناتاھن	۲۶	اھومورفين	۴۷	
۲۶۵	ڪربوناتاھن قندي	۳۸	اھوثر	۶۵۴	
۵۸۶	ڪلوروزاھن	۲۷	اھيڏا	۲۲۲ و ۴۴	
۲۹۳	المبراسنا				
۲۹۳	امبرڪري				
۷۸۰	امبرون				
۷۹۶	امپلا تراستان مس				
۳۳۴	امپلا تر ڊڪورڊ				
۳۳۳	امپلا تر ڊيٽي				
۷۹۷	امپلا تر ڊيڊي				
۷۹۷	امپلا تر ڊيڊي منجه				
۳۳۳	امپلا تر ڊيڊي ورم صلب				
۳۳۳	امپلا تر ڊيڊي ڪو				
۸۲۶	امپوا				
۸۲۵	امولون				
۳۶۵	اموم				
۳۶۱	اموم ڊنٽريٽي				
۲۶۲	امپد واسٽ پارافنڊين				
۵۹۷	امپد وٽين				
۸۲۶ و ۸۲۵	امپدون				
۵۰۴	امپگالون				
۶۸۴	امپلن				
۸۲۵	امپلوم				
۱۲۷	اينت				
۸۳۴	انراسين				
۶۰۸	انراڪس				
۶۱۵ و ۲۵۳	انراڪوڪالي				
۱۶۹	انروپومورفون				
۳۷۵	انيلنٽڪ				
۱۳۵	انفيس پيرٽروم				
۱۳۴	انفيس نوپيليس				
۱۲۷	انوم				
۱۲۷	انوم فونڪوليوم				
۱۲۷	انئون				
۲۶۵	انتي پين				
۵۸۶	انٽي سپنيڪ				

ای

(۹)

ارن

اس

۲۳۵	آپوپ انتیون هوكرام	۳۱۳	آرنسین	۷۵	آپوچ
۲۳۵	آپوپ مرخی	۳۷	ارینکا	۷۵	آپون
۸۷	اُمِد	۱۱۴	اُوترو دانون	۵۹۸	آپین ویت

ابات و ث

اباج و خ و د و ذ

۲۵۳	اجاص	۳۵۱	ارول	۱۷۹	الالهید
۳۶۹ و ۴۸۱	اخلاط ادوپ	۲۳	ارپرو پترین	۵۹۷	اِتر
۵۱	اخناق	۶۱۱	ارپرو فلپین	۵۵	اترامیل نپرو
۵۱	آدونیدین	۸۵	ارپرو فلووم	۵۵	اترازوتیک
۵۱	ادوفیس	۸۵	ارپرو کزپوم	۵۳	اتراستیک
۳۷۵	اداراقی	۵۶	ارپرو کزپله	۵۳	اتراوانتیک
۱۵۵	آبار	۹۵	ادیزپوم	۹۵	اترپرو میدریک
۳۴۵	ارتماس	۷۴۸	ادیزپوم نابارارا	۹۵	اترلسان
۶۸۳	ارز	۷۸۵	ارپروون کاداداش	۳۶۶	اترے کلوره
۲۵۷	ارزین	۴۶۹	آرپا	۶۵۹	اتردی مبتل الدهدیک
۴۲۴	اُرس	۴۴۴	ارپسپون	۹۵	اتردو

اباز

۴۲۴	ارسطاطالین	۵	اباز		اترزنس
۴۸	ارسطولوخیا	۳۶۶	آزاروم	۴۶	اترسولفوریک
۴۹	ارسینات آهن	۶۸	آزدو	۵۳۱	اترسولفوریک الکلیزه
۵۸۴	ارسینات استرکینین	۶۱	آزدین	۷۷	اترفوسفوره
۶۸۳	ارسینات تیاس سود	۶۷	آزوه	۷۷	اترکلوریدریک کلوره
۷۴۱	ارسینات سود	۶۶	ازونات استرکینین	۶۱	اترکینیک
۴۸	ارسینات کین	۷۴۵ و ۷۱	ازونات نقره	۸۴۵ تا ۸۳۸	اترگوکری
۶۵۵	ارسینت کین	۷۴۵	ازول کیر	۳۸۱	اترگا کوله نیلینک

اباس

۷۶۷	ارسنیک	۶۳	اباس		اترمبتل گالیک
۵۱	ارسنیکوم	۶۳	اسارون	۴۶	اتریتریک
۱۵۷	ارغوان کاسپوس	۵۴۸	اسانش	۱۴۸	اتروپا بلادونا
۱۶۳	ارگویتسم	۴۷۶	اسانش پترول	۸۳۱	اتروپین
۴۸	ارگوین	۴۸۵	اسانش سنا	۴۸۶	اترهدراتیک
۱۶۵	ارگوینین	۴۷۷	اسانش سیب زمینی	۶۸۴	اتریدلاریک
۴۶۹	ارگودسگل	۴۷۵	اسانش عشب	۵۵۸	این
۶۲۸	اویل مپتیل	۲۸۷	اسانش کارپوت	۱۴۹	اتوکرکافین
۵۴۱	ارموداکتولوس	۶۹۶	اسانش محط	۴۴۸	اتیل سولفات سود
۶۵۵	ارثرپوم	۵۵۶	اسانش واده	۱۱۳	اتیلینات کاکول

است

است

اسی

۵۶۵	اسیبل	۴۶۹	استانوم	۶۶۱	اسابکاره
۱۴۲	اسطوخودوس	۲۶۱	استانبلد	۲۴۵	اسپاردراپترپاک
۶۵۴	اسفنج	۸۰۸	استر	۷۵۴	اسپاردراپ سرشم ماهی
۵۶۵	اسفیل	۳۳۵	استرات زیتق	۴۰۱	اسپاردراپ منقط
۲۷۶	اسکامپوز	۷۳۶	استرات کین	۸۰	اسپارتین
۵۲۱	اسکارول	۵۳۳	استراگالوس	۸۰	اسپارتو
۲۸۵	اسکاموم	۱۶۷	استراموان	۷۷۴	اسپرزہ
۲۸۵	اسکامونہ	۵۹۴	استرول	۲۵۵	اسپین تلخ
۱۲۳	اسکینہ	۱۶۹	استرنک	۱۴۵	اسپین چائے
۲۰۱	اسکروپول	۲۱۸	استروتین	۱۴۵	اسپید سعال
۶	اسکندر تالی	۱۶۷	استروشنون مانیکون	۵۲۴	اسپین صدری
۷۸۷	اسکمال	۷۹	استروفانوس	۲۷۷	اسپین قابض
۸۱	اسکویارین	۸۰	استروفانین	۴۸۶	اسپین دلہ
۱۴۴	اسکورڈیوم	۱۴۶	استرونیان	۵۵۱	اسپین عرق
۴۰۱	اسکورودون	۱۴۶	استرونجوم	۱۴۵	اسپین معطر
۵	اسکولاپ	۵۶	استرونکوس	۴۸۶	اسپین ملین
۲۹۹	اسکولوس	۵۵	استریکن	۷۷۴	اسپینول
۲۹۹ و ۱۰۵	اسکولین	۵۸	استریکین	۶۵۴	اسپوگوس
۵۶۵	اسکلا	۵۸	استریکینا	۱۴۲	اسپولون
۵۵۳	اسکین	۲۲	استعداد شخصی	۶۵۴	اسپوثرپا
۵۵۲	اسملاسن	۶۴۵	استفانسیا الویکانا	۵۱۶	اسپرو اولاربا
۵۵۳ و ۵۵۲	اسملاکس	۳۹۴	استفراغ دم	۳۶۸	اسپریٹوس ونی
۸۱	اسید بقولگی	۱۵۴	استشقاض ورم حلقوم	۳۷۸	اسپیرلی
۶۴۵	اسیدار فانتیک	۴۳۶	استوپیرپا	۴۹۵	اسپیکانارد
۵۱۶	اسیدامپتروپیک	۳۳۷	استوراکس	۴۱۶	اسپیلانٹوس
۶۵	اسیدارینو	۱۴۲	استوکاس راپیک	۱۰۸	استان فانیاک
۴۰۳	اسیدانوتیک	۹۰	استوم	۴۲۱	استان روی
۹۷	اسیداستیک متیلر	۵۱	استون	۴۵۵	استات سرب
۸۹ و ۸۱	اسیداکسلیک	۱۱۴	استیت	۷۴۱	استاک کین
۳۳۶	اسیدنیزوپیک	۱۱۴	استیپوم	۸۰۵	استات منبری
۱۵۵	اسیدویدوسالسیلیک	۳۳۷	استیراکس	۸۱۴	استافوس
۱۵۵	اسید بوریک	۱۱۵	استیت	۸۸	استافولہ
۳۹	اسیدپیتیک	۱۸۵	استینر	۸۱۴	استافورگر

اسرى

افى

الب

اسيدى وسيد	۴۹۷	اسيد لکک	۱۹	اقاقيا	۲۷۱
اسيدى وگالک	۲۶۶	اسيد لينيك	۶۰۰	افحان	۱۳۷
اسيدى پکريک	۶۵۰	اسيد مارن دفلوژبستک	۶۶۵	افونبطون	۹۷
اسيدى نتر وفتک	۶۵۰	اسيد مورياتک	۶۶۹	ابالوک	
اسيد تنیک	۲۶۵	اسيد مورياتک کپرونه	۶۶۵	اکاسيا	۲۷۱
اسيد تنیک	۱۳۸	اسيد نتر وپکريک	۶۵۰	اکرالين	۲۶۲
اسيدى بروموگالک	۱۵۵	اسيد نتر وفتريک	۶۵۰	اکيدانتيمون	۱۱۵
اسيد رتيک	۶۱۰	اسيد نتر و مورياتک	۶۷۱	اکيد بيموت	۱۷۴
اسيد روبرباريک	۶۱۰	اسيد نتر يک	۴۰۳	اکيد دتيل	۴۸
اسيد زيريفک	۵۶۳	اسيد والربانيک	۴۹۳	اکيد وفرج باليزه	۲۶
اسيد ساليسيلک	۵۱۶	اسيد هيدروسولفورک	۷۶۳	اکيد روى	۴۱۹
اسيد سولفورو	۷۶۳	اسيد هيدروسانيک	۴۹۷	اکيد سياه آهن	۲۶
اسيد سولفور سينک	۳۸۴	اسيد هيدروکلوريک	۶۶۹	اکيد فروزوفريک	۳۷
اسيد سولفورک	۷۶۰	اسيد هيدريدک	۸۶۷	اکيد قمر	۳۱
اسيد سولفورک انبار	۷۶۱	اسيد يديک	۸۶۷	اکيد منگيز	۳۹
اسيد سولفورک اکلي	۷۶۲	اسيد ورم ساياندرکوم	۴۹۷	اکيد نقره	۱۴۶
اسيد سولفيدريک	۷۶۳	اسيد ورم نترکوم	۴۰۳	اکيد وارديفر	۲۶
اسيد ساياندرک	۴۹۷	اباشرض		اکيد ورم منگيزيوم	۷۹۱
اسيد ساياندرک اکتامپورانه	۵۰۰	اشالوت	۴۰۸	اکيرن	۳۷۵ و ۳۷۴
اسيد ساياندرک طي	۴۹۹	اشج	۱۲۲	اکيستيل کپرون ميتيد	۲۶۸
اسيد فيک	۵۸۷	اشراس	۷۵۶	اکيل انجيل	۱۴۲
اسيد فوسفورک	۵۷۹	اشق	۱۲۲	اکيل الملك	۲۸۲ و ۲۸۱
اسيد فتوککيک	۶۰۰	اشنان	۲۱۹ و ۲۱۸	اکونيت	۹۷
اسيد کاراملک	۶۱۴	اشر	۱۲۲	اکونتين	۹۹
اسيد کاربازوتک	۶۵۰	اضراس الکلب	۴۷۵	اکوم روبروم	۵۹۶
اسيد کاربولک	۵۸۷	ابافوق		اکيرتک	۳۶۱
اسيد کامفوريک	۶۳۶	افستين	۹۲	ابال	
اسيد کربوازوتک	۱۰۷	افشر بستريک سود	۱۹۷	الاکترين	۳۴۵
اسيد کربونک	۸۴	افشر مسکن	۱۹۳	الاکترين	۳۴۵ و ۳۴۴
اسيد کرمويک	۴۰۵ و ۴۰۴	افشر ض ورم	۱۹۲	اليور	۳۴۷
اسيد کپرونه	۶۱۰	افعي چوبه	۵۸	اليور و احريک	۳۹۳
اسيد کپرونه	۶۰۶	افنان سر	۱۴۵	البوروس	۳۴۷
اسيد کاوريدريک	۶۶۹	افون	۲۳۵	البومان	۷۸۰

الك

امري (١٣)

ان

البومين	١١٠	الكبريت يربوليك	٦٤٢	امولسبون ازروث	١٢٤
البومينات امن	٢٤	الككار	١٦٣	امولسبون انغوزه	١٢٤
القرنبايع ايتالبا	٣٤٦	الكل	٣٦٤ تا ٣٤٨	امولسبون بادام تلخ	٥٥٦
الكرون	٢٩٤	الكل اميليك	٤٨٤	امولسبون جلب	٢١١
الكبريت خاسم	٢٢١	الكل يترك	٥١	امولسبون ديمارس	٥٤٥
الكبريت اتي سيتيك	٧٢٥	الكونول	٢٤٨	امولسبون زيتي	٣٢٤
الكبريت تب (صبر دار)	٦٣٥	الكولا تورامانيا معطر	١٥٩	امولسبون سادة	٧٨١
الكبريت ترش معطر	٦٤٢	الكولا تورانغوزه (حرك)	١٢٣	امولسبون سكينج	١٢٤
الكبريت تلخ	٣٥١	الكولا توربوست رنشه اناز	٤٦١	امولسبون عرج	٧٨١
الكبريت طبانا	٣٥١	الكولا تورغاقرخا	١٣٤	امولسبون قاطع حي	٥٥٨
الكبريت خاشا نارنج	٣٥١	الكولا تورفورانتي	٢٢٨	امولسبون مسكن	٥٣٣
الكبريت حي	٦٢١ و ٥٣٥	الكولا توركوشاربا	٤١٦	امولسبون موم	١١١
الكبريت خاصه	٥٣٥	الكولا توركاروس	٣٤٦	امونياك	١٥٦
الكبريت خازير	٣٥١ و ٣٥٥	الكولا تورنافع البحر	١٤٤	امونياكوم كوي	١٢٢
الكبريت درودندان	١٣٦ و ١٣٤	الليفافاكوس	١٤٣	امونياكون	١٢٢
الكبريت ادكليف	٥٢٩	املين	٢٣٥	امونوم	١٥٦
الكبريت حي	٢٩١	اليون	٢١١	ابان	
الكبريت وثن	١٤٦	الوان بدوي	٤٥٥	انار	٨٦
الكبريت سنون	٥٩١	الومول	٤٤٢	انالززين	٢٤٥
الكبريت سوزاك	٢٣٣ و ٢٣٦	الومينوم	٤٣٤	انبله	٣٤٩
الكبريت شاروزيك	١٤٥	الرها	٥٩٥	انبوبه ضاسم	٥٤١
الكبريت كوري هارتان	٤٣٥	ابام		انتباريس توكنجاربا	٥٨١
الكبريت كاروس	٣٤٦	امانباك	١٥٦	انتيمون	١١٤
الكبريت مبارك	٥٣٥ و ٤٣٥	امانپوريس	٦٩١	انتيمونات كين	٧٤٥
الكبريت خطا	٢٨٦	امباريس	٨٦	انتيمون زجاجي	١١٥
الكبريت مكن وبلن	٢٤٥	امتيان قاروره	٤١٩	انتيمون معرق	١١٥
الكبريت معدي ستونمون	٩٤	اميتوكا تارتيك	٥٤٣ و ١١٦	انجبار	٢٦٥
الكبريت مفصل	٤٥١	اميتيك	١١٤ و ١١٥	انجنان	١٢١ و ١٢٥ و ١٢٨
الكبريت قوي	٦٢١ و ٣٥١ و ٣٥٥	اميتين	٢٢٢ و ٤٤٤	انجم	٧٤
الكبريت قوي ودافع بلغم	٢٩٥	احرا سلبين	٥٩٦	انجير	٥٤٣ و ٥٤٤
الكبريت متن	٤٩٥ و ٢٩٥	املاح قليا	١٩٥	انديين	٥٩٦
الكبريت هالز	٦٤٢ و ٥٥٥	املاح منجي	٦٦٦	انديكو	٥٩٤
الكبريت وثن	٣١٢	امولسبون اشق	١٢٤	انديكوتي	٥٤٥

اور

اول (۳)

اون

۵۹۵	اورنگاسون	۷۱	اورنگاسون	۵۹۵	اندکوتین
۵۹۵	اورنگ	۷۷۵	اولوس	۵۵۴	اندکوتین
۱۲۲	اورنگول	۱۳۴	اولیانوم	۳۳۸	انزروت
۱۲۱	اورنگلا	۱۳۶	اولیور	۲۹۹	انغوزه
۹۱	اورنگانت	۵۹۶	اولوب	۲۹۹	انقر
۲۴۷	اورنگه	۷۸۲	اوسلیفر	۱۳۵	انقبه مخدر
۳۵۱	اورنگس	۷۸۲	اوملا	۴۱۰	انگبین
۱۱۸	اورنگال	۶۷۱	اونانت کر وکاما	۵۵	انگلون
۸۸	اورم	۵۵۴	اونش	۲۰	انگود
۸۵	اورونا	۷۸۵	اونگان رکا اوس	۱۱۲	انگور فرنگی
۵۳۱	اوروم	۵۴۶	اونگان الن	۱۱۲	انگوم
۵۱۱	اوروثر	۵۷۳	اونگان بازلیکوم	۱۱۲	انگار
۱۲۶	اوریزا	۷۸۵	اونگان باسلیقون	۱۱۲	انیس
۳۵۸	اورنگانوم دیکاموس	۹۶	اونگان یوزیکه	۱۵۰	انیس اتواله
۱۲۶	اورنگانوم فار و دانا	۱۴۵	اونگان د عرب	۱۱۹	انیس ووردن
۱۲۶	اوزی	۱۰۴	اونگان خاکسری	۳۲۵	انیسون
	اوزیل	۵۱۴	اونگان دیلا مرکل	۴۶۲	
۴۱۱	اوسپوس	۱۴۴	اونگان بروی	۴۲۶	اورپیون
۴۵۸	اوسموند	۴۶۳	اونگان زبقی	۳۲۶ و ۳۲۵	اوبلاش
۵۵۶	اوفورب	۴۱۲	اونگان ساده	۱۱۵	اوپاتوریوم
۵۸	اوفورپا	۴۱۲	اونگان سفید	۴۶۰	اوپاس
۱۲۳	اوفور بیلا ترپس	۳۸۱	اونگان مہوہ رنگ	۳۱۹	اوپاناکر
۷۸۸	اوفور بیوم	۴۱۲	اونگان کتہ یاد اوت	۸۱۶	اوپوتراپے
۳۵۳	اوکالپتوس	۱۰۲	اونگان کش	۸۱۶	اودار گودوس
۱۴۶	اوکالپتول	۳۸۱	اونگان لہوئے	۳۳۲	اودوکولونے
۵۴۶	اوکفس	۹۵	اونگان مدد	۵۷۱	اور
۷۴۱	اوکزیکا	۹۵	اونگان مستط	۱۶۲	اوراک کین
۸۳	اوکزیکاتون	۹۵	اونگان منضج	۳۳۳	اورانتباسہ
۸۳	اوکزیودیدگلان بیسویٹ	۱۷۹	اونگان موم	۸۱۶	اوراثر
۷۶۷	اولان روی	۴۲۲	اونگان مونٹیلیر	۸۱۲	اورپیمان
۲۵۷	اولانفر گرانس	۶۲۴	اونگان مہ	۸۱۲	اورقان
۷۶	اولاندرین	۵۵۷	اونگان دورم کبہ دمہ	۷۶	اورقی
۷۶	اولو استرات زببق	۳۳۵	اونگان ویلکسون	۸۱۶	اورسکا

۶۰۸	۶۳۸ و ۵۰۴	بادام	۲۶۶	اونو سدا آگونیدس
۶۱۸	۵۱۰	باداورد	۲۱۸	اونو
۸۳۴	۱۳۸	باد بنجوبه (بادونگوبه)	۸۸	ود
۸۸۲	۲۹۱	بادشیر	۲۶۵	دوالورسی
۵۹۰	۳۵۱	بادبان	۳۸۵	اودنموس اردوپورپودوز
۶۶۶	۱۲۶	بادبان رومی	۳۸۵	اودنمین
۱۱۳ و ۹۴	۱۲۶	بادبان سبز	۶۳۹	ادبیت
۱۴۱	۳۵۱	بادبان خطائے	۷۵۸	اوپون
۸۶۳	۱۳۳	بادبان مانے		ابای
۳۳۱	۷۷۳	بارتنک	۴۴	ایکا گوانا
	۷۷۴	بارتنک اے	۱۰۴	بیتا
۴۴۴	۷۷۳	بارهنک	۴۴۴	ایرس
۲۶	۷۳	باربت	۶۵۸	ایرسا
۴۱۶	۷۳	باربوم	۶۵۸	ایریده
۴۱۶	۵۷۲	بازید یوسپوره	۶۵۹	ایریدین
۱۷	۳۳۸	باسورین	۶۵۹	ایرین
۸۵ و ۸۷	۸۳۵	باقلا ی تونکا	۶۵۸	ایرس
۱۶۹	۵۸	باقلا ی ستانپالک	۶۵۲	ایر و ناندرا گوانا
۸۳	۷۷	باقلا ی کالابار	۷۵۳	ایکتوکول
۵۱۳	۵۳۷	باقلا ی مکرینک	۶۵۷	ایکتول
۱۴۵	۵۳۷	باکار و نیری	۵۷۵	ایکنار بوم
۱۵۵	۸۷	بالا اوسپا	۱۰۴	نیکس
۱۵۳	۲۲۴	بالیا موداندوم	۶۲۷	نیکس ماته
۱۵۳	۸۰۹	بالن	۳۵۸	ایلبوم اینرا نوم
۱۵۳	۸۳	بالنک	۲۱۸	ایولا کامپا
۴۲ و ۱۵۵	۸۷	بالوسپا	۵۸	اینپا انا انا
۴۵۷	۵۷۰	بالونا		حرف با
۱۵۵	۶۱۷	بامبو		ب با
۱۵۳	۷۸۷	بوتورون	۱۳۴	بابوئج
۱۵۵	۳۶۵	باهستان	۱۳۴	بابونه
۷۷۷	۵۱۴	باپکورو	۱۳۷	بابونه گاوچشم
۷۷۰			۵۹۵	بابن پاتنگونیا
۶۴	۶۱۸	بیت	۵۹۵	ایقین
		ب با خ و د		

ب

ب

ب

برودت	۶۴۶ و ۶۴۷	بکون	۶۵۵	بلوط الارض	۱۴۴
بروسین (بروسینا)	۶۲	ببال		بله	۶۸۵
بروم	۱۵۲	بلان دسفهان	۴۵۵	ببان	
بروموفورم	۱۵۲	بلان دو بالین	۱۰۹	بن	۶۲۲
برومول	۱۵۲	بلادن	۱۵۶ تا ۱۶۳	بنج	۱۶۱
برومیدرات امانیاك	۱۵۳	بلسان بقول کلی	۳۳۵	بنديق	۶۳۶
برومیدرات سنکونیدین	۶۴۲	بلسان اذنی	۲۳۵	بندهای جراحی	۶۵۶
برومیدرات سکوتین	۱۳۲	بلسان انیسونه گوگرد	۶۶۵	بنزانیلید	۲۶۱
برومیدرات کپن	۶۳۷ و ۶۳۸	بلسان اوپودلک	۱۴۱	بنزواتهاك	۱۹۱ و ۱۹۷
بریت	۶۳	بلسان پرو	۳۳۷	بنزوات امانیاك	۱۰۹
بریون (بریونیا)	۳۴۶	بلسان ترانیتینی گوگرد	۶۶۵	بنزوات پسموت	۱۶۹
بریونین	۳۴۶	بلسان تلو	۳۳۷	بنزوات گاکول	۶۵۵
بربا ورس		بلسان الحیوة انگلیسی	۲۲۹	بنزوات لپین	۶۶۶
برالنجیم	۹۵	بلسان الحیوة هوفمان	۱۴۶	بنزوات تقول	۸۳۴
برقظونا	۶۷۴	بلسان الحیوة هولاند	۶۶۵	بنزوبیل سولفونیک نیمید	۶۱۷
برزکان (برزک)	۶۴۵	بلسان ضروفاتیم	۲۲۹	بنزودول	۶۵۵
برداربج حاره	۱۲۶	بلسان ژنیو	۱۱۳	بنزوتقول	۸۳۴
برورکاسر الراح	۱۲۶	بلسان ژیلود و سالومون	۳۹۱	بنزین	۸۳۲
بروالهوه	۹۵	بلسان ساکی	۱۴۶	بنزوان	۳۳۶
بسیاسه	۳۵۷	بلسان سامری	۳۶۴	بنقشه	۲۱۶ و ۲۱۵
بسته فراسهال	۱۶۶	بلسان سیر	۶۹۶	بنك	۱۶۱
بشفاج	۴۷۵	بلسان شپرون	۸۱۲	ببا ووه	
بشکاج اولیویر	۸۳۵	بلسان عصبی	۱۴۱	بواژانکیل	۴۱۵
بشکاج د. کرم	۳۲۵	بلسان فوراوانته	۲۲۹	بویس	۵۱۵
بشکاج مهمل	۲۹۵	بلسان گورگوم	۲۳۴	بوتیروم	۶۸۷
بشکاج پدوره	۸۷۷	بلسان گوژون	۳۴۲	بوز	۶۸۷
ب.طرق دک		بلسان گوگرد	۶۶۵ و ۶۶۶	بورات امانیاك	۱۴۹
بطری قرمز تلور	۱۴۶	بلسان لوکایل	۸۱۲	بورات پیاس	۱۴۹
بقراط	۵	بلسان مسکن	۲۴۵ و ۱۷۴	بورات چوه	۱۴۹
بقس	۵۱۵	بلسان ض مفصلی	۱۴۱	بورات سود	۱۴۹
بقله الملك	۵۱۲	بلسان مکی	۲۲۴	بوراکس	۱۴۹
بقله الهود	۶۲۸	بلغور	۶۸۵	بورات لپین	۶۶۶
بکراذ	۸۳	بلوط	۲۹۹	بورازنه	۶۴۹

بھ

بی (۱۶)

پیٹ
پ با

۷۴۹	بوداش	۵۳۶	پاپا پین	۱۸۷
۷۴۹	بوراکو	۲۹۷	پاپا پور	۲۳۵
۲۷۰	بورانہم	۶۵۹	پاپا وارا داتھکوم	۲۵۰
۵۳۶	بورڈون دوسا پین	۱۲۹	پاپا وراسہ	۲۳۵
۱۵۲	بوروسٹراٹ منہری	۱۰۴	پاپا وریوڈ	۲۵۰
۱۴۹	بورہ	۳۸۲	پاپا وریپ	۲۵۰
۶۸۵	بورولین	۳۷۹	پاپا ورو	۲۳۵
۳۳۴	بوروی فالک	۳۸۵	پاپا پیر	۱۸۷
۲۷۵	بوسرول	۳۵۲	پاپن	۱۰
۶۴۶	بوشو	۲۹۰	پات دولوپ	۶۵۶
۵۵۹	بوشہ	۷۷۸	پادان	۷۵۰
۵۱۱	بوقاق	۳۰۱	پارا اوکمتیل استانبیلد	۲۶۲
۵۱۵	بوکروس	۲۷۵	پارازیتسید	۸۱۴
۵۱۵	بوکرین	۱۷۹	پارا کرہالول	۶۰۶
۶۴۶	بوکو	۱۷۴	پارا کرہلول	۶۰۶
۶۱۹	بول (امتحان)	۱۷۹	پارا گواہی روکس	۱۳۶
۴۱۵	بولاغ اوتے	۱۷۸	پارالدھید	۲۵۳
۵۷۳	بولوس	۱۷۵	پارانفتول	۸۳۴
۲۹۹	بولدو	۱۷۸	پارتینون	۱۳۷
۶	بولس	۱۷۹	پارچہ فیک	۵۸۹
۱۰	بولفو	۸۵	پارنگلین	۵۵۲
۵۷۳	بولورین	۹۷	پاسپاس	۵۱۳
۷۲۸	بولوس اداکارانام	۱۰	پاشوپ زبقی	۳۲۴
۵۷۳	بولہ	۱۸۰	پالامود	۸۲۸
۵۷۵	بولہ دوملز	۷۸۹	پالوکا	۵۶۴
۳۳۵	بوم	۱۸۰	پانہ	۲۱۶
۹۴	بومادران	۴۰۴	پانکراتین	۱۸۸
۶۵۵	بومباکس	۳۰۶	پانیکوم واکیلون	۷۷۸
۱۷۴	بوم تراپکل	۳۱۱	پاپنت	۲۰
۱۴۸	بوم ذوال	۶۸۳	پاپ دتاد	
۵۵۶	بولست	۵۲۳	پیتون	۱۸۷ و ۱۷۹
۸۶	بر		پینوناتاھن	۳۰
۸۶	بہلانہ			

حرف پ

پیتون

پ

پ (۱۷)

پس

پرت	۳۶۲	پرونو	۳۵۱	پواراگو	۶۳۴
پسین	۱۸۷ و ۱۸۶	پرونوس	۵۰۵ و ۳۵۱	پوپولئوم (پوماد)	۱۷۴
پسین نباتی	۱۸۷	پریسپریم	۷۸۰	پواتر ساکی	۸۲۹
پتاس	۱۸۹	پ پاس ش ک			۲۳۸
پتاسیوم	۱۸۹	پتیزمنی	۶۳۹	پودردودود	۱۳۳
پتراوکاریوس	۲۶۸	پسلیون	۷۷۴	پودنه	۱۴۰
پتروس	۴۶۳	پسگال	۵۵۴	پودنه کوهی	۱۳۸
پتروکاریوس	۵۳۵	پگانون	۴۴۶	پوریورین	۵۹۷
پترول	۸۳۱	پ بال و م و ن			۱۳۵
پدوفیلوم	۲۱۳	پلاتر	۶۵۷	پوروس	۷۸۰
پدوفیلین	۲۱۴ و ۲۰۳	پلاتین (پلاتینوم)	۵۵۰	پوست پاناما	۲۱۹
پدیکولا ریا	۸۱۴	پلاتارینه	۷۷۳	پوست کاسپالینا	۳۵۶
پ بار		پلاتاگو	۷۷۳	پوست گردو	۲۷۳
پراسیوم (پراسون)	۱۴۵	پلانین	۷۷۳	پوست گنه گنه	۷۰۹
پراکسید آهن سریشی	۶۵	پلانین داو	۷۷۴	پوست ویتی	۳۵۷
پرواکسید اذوت	۶۸۲	پلانین سابل	۷۷۴	پوسون ضار و غمهای قرش	۱۱۰
پروتوپلاسم	۴۳	پیل	۳۶۲	پوسون ضار اسم	۴۱۲
پروتوفوسفات آهن	۲۷	پلنتین	۴۶۸	۱۷۵ و ۱۷۴	
پروتوکورد آهن	۲۷	پلومب	۴۵۲	پوسون انیلینیک	۳۷۶
پروتوکورد جوه	۳۰۵	پلومبارین	۴۲۷	پوسون انتی موتیک	۷۷۰
پزور	۹۱	پلومبوم	۴۵۲	پوسون انتی سیتیک	۱۱۱
پسپاوشان	۲۱۵	پلین	۵۹۹	پوسون اژگو	۴۸۰
پسپتید بلان	۳۰۵	پمپیل آنیسوم	۱۲۶	پوسون اذات نقره	۸۴۵
پرسپل	۱۲۸	پنایسینون	۵۳۵	پوسون استان روی	۴۲۴
پرکا	۶۵۲	پنیر	۶۵۵	پوسون ذرات استقای رقی	۸۷۴
پرکلورید آهن	۲۷	پنیر روی	۴۱۹	پوسون ذرات استقای رقی واسم	۸۷۴
پرکلورید و فوردیل	۶۷۸	پنیر بد و فوری	۸۸۲	پوسون استولین	۱۹۹
پرل بد و فورد	۸۸۴	پنیر بدی	۸۶۰	پوسون استیل	۱۱۱
پرمنگات آهن	۴۱	پنج و شش مدر و ششی	۱۲۹	پوسون استیپیر	۱۲۰ و ۱۱۹ و ۱۱۸
پرمنگات پتاس	۴۰	پنیک	۵۲۳	پوسون داسکوردیوت	۴۱۸ و ۹۲
پروپولیس	۸۰۸	پنیر بنامه	۹۱	پوسون ضار اسمال	۱۷۵
پروپیل آمین	۲۵۸ و ۱۰۸	پوادو	۴۰۸	۲۴۱ و ۱۷۶	
پروسیات زیتق	۵۰۳	پوادو	۳۶۲	پوسون اسیدر و سیک	۵۰۸

پس

پس

پس

پوسون ف. البومين اوری ۵۹۸	۱۹۵ و ۱۹۹ و ۲۹۴	۲۵۵
پوسون الومینی ۴۳۶	پوسون دو یوان ۱۶۴ و ۷۱	پوسون د. فالج نیمه اسفل ۵۴
پوسون امانیاك ۱۱۱ و ۱۱۵	پوسون دهنی شكل ۳۸۳	پوسون د. فواق ۶۱۵
پوسون امتك ۱۱۹ و ۱۱۷	پوسون ض. دبقری ۱۹۵	پوسون فوسفوری ۵۸۵ و ۵۸۴
پوسون ض. امتك ۸۷۹	۴۴۹ و ۲۳۲	پوسون قابض ۲۷۷ و ۲۷۵
پوسون انكلسی مهل ۴۸۵	پوسون ض. دوسنطاربا ۵۸ و ۴۶	۴۳۱ و
پوسون بارانی ۱۵۹	۲۴ و ۹۹	پوسون قاطع الدم ۴۷۹ و ۴۷۸
پوسون بروموری نقر ۸۴۵	پوسون رازوری ۱۱۸	پوسون د. قرص معدة ۱۷۶
پوسون بروموره ۱۵۴ و ۱۵۳	پوسون د. رمل اورباي ۷۷۷	پوسون د. قطرب ۱۱۸
پوسون د. بروشیت ۱۶۵	پوسون روپی ۴۵۷	پوسون قلبی ۳۷۴
پوسون بل ۳۸۹	پوسون ض. رومانیسم ۶۸۹	پوسون قلبی صغی ۱۹۹
پوسون بلادنا کویت ۱۶۵	۶۹۵ و ۱۷۴ و ۱۷۵	پوسون ض. تولج ۲۴۵
پوسون بلسانے ۳۴۵	پوسون زیتی ۶۴۲	پوسون قهوه مهل ۴۸۵
پوسون بومیت ۸۴۹	پوسون د. سرفه اخلاحي ۳۸۹	پوسون د. قی ۸۴
پوسون پرکلوروداھن ۳۵	پوسون د. سل ۷۷۵	پوسون کارمیشیل ۲۲۶
پوسون تامسون ۲۴۷	پوسون د. سو و طمٹ ۱۱۱	پوسون کاسر الریاح ۱۲۶ و ۲۴
پوسون د. تب (الکلی) ۷۳۲	پوسون ض. سوزاك ۲۳۲	پوسون کبر ۳۳
پوسون د. تب (طرطری) ۷۳۳	پوسون سپاه ۳۵۲	پوسون کربونا امانیاك ۱۱۵
پوسون د. تخیر ۷۷۵	پوسون ض. سپاه سرفه ۱۵۱	پوسون د. کرم ۳۷۸ و ۳۷۶
پوسون ترش اودموٹ ۷۶۳	۲۵۸ و ۱۷	پوسون کرمس ۲۲۵ و ۱۱۹
پوسون تی وزان ۵۷۵	پوسون صادق الحوضر ۸۳	پوسون کلور ۶۶۷
پوسون ض. تشیح ۱۲۷ و ۵۵	پوسون د. صناع ۲۴۷ و ۱۵۱	پوسون کلورودا امانیاك ۱۱۱
۴۹۲ و ۲۹۲	۷۳۵ و	پوسون کنکینا ۷۲۶
پوسون د. قلیا ۴۶۱ و ۴۶۸	پوسون صدري ۵۵۸ و ۱۲۴	پوسون کوکیاربا (لموٹ) ۹۲
پوسون جاذب ۲۵۵	پوسون ض. صرع ۱۱۵	پوسون ض. کولیا ۲۵۳
پوسون د. جیس طمٹ ۸۷۴	پوسون د. طبش قلب ۲۵۴	پوسون کولیس ۱۹۳
پوسون حسن لبر ۳۴۵	پوسون د. طمٹ ۲۵۳	پوسون د. گاسر الری ۲۴۷ و ۶۵
پوسون د. جی ۶۲۵	پوسون عرق النساء ۲۲۶	پوسون گولیس ۸۵۱
پوسون د. حای تفویید ۱۹۴	پوسون د. عسر النفس ۲۵۵	پوسون لیرزش ۱۹۸
۵۸۹ و ۲۲۶	پوسون د. عسر النفس قلبی ۸۷۴	پوسون لیلو ۴۵۷
پوسون د. خازی ۳۵۲ و ۷۴	پوسون د. غاقرابا ۱۹۴	پوسون لغای کاهو ۲۳۲
۶۶۹ و ۱۷۴ و ۱۷۵	پوسون ض. فاقوینیم ۱۹۵	پوسون لکک ۹۵
پوسون ض. خاق ۱۱۷	پوسون فاقوینیم ۲۵۴	پوسون محرق ۱۴۳ و ۹۵

پوس

پول

پوم

پوسون ض. حرك	۱۱۹ و ۱۱۸	پوسون منوم	۲۵۴	پولپور	۵۷۵
پوسون محال سود پور	۴۳۳	پوسون موزلی	۴۲۴	پولپوروس	۵۷۵
پوسون مدر ۱۱۹ و ۱۹۱ و ۳۱۸		پوسون مولد	۴۷۸	پولپورکون	۲۱۵
۵۶۷ و ۵۶۹ و ۵۹۱		پوسون موم	۸۱۱	پولپورفوریتاسوم	۷۶۸
پوسون مدر رجض	۴۴۶	پوسون مؤثر نو	۲۲۱	پولپورفور سود پوم	۷۶۸
پوسون مدر و مسکن ۱۹۹ و ۳۸۹		پوسون نخاسی	۷۹۳	پولپورگالا	۲۱۷
پوسون د. مستی	۱۱۵	پوسون د. نرفالدم	۷۶۲	پولپورگونوم بیتورما	۲۷۵
پوسون مسکن ۱۵۹ و ۱۹۳		پوسون د. نرفالدم رحم	۵۸۵	پولپورگونه	۴۳۵
۲۶۱ و ۳۱۹ و ۵۰۱		پوسون د. نفتالدم	۳۸۸	پولپورنا	۲۶۹
پوسون مسکن استهل	۱۹۳	۵۸۵ و		پولپور (مانت)	۱۴۵
پوسون مسکن برتیر	۲۵۲	پوسون ض. نقرس	۶۹۱	پوم	۸۹
پوسون مسکن رابوتو	۲۵۴	پوسون نترات سود	۱۹۲	پوماد. اکله	۳۳۱
پوسون مسکن کدکس	۲۴۵	پوسون نترات نقره	۸۴۵	پومادانتر اکوکالی	۲۰۳
پوسون مسهل ۲۸۱ و ۲۸۴		پوسون واند	۱۹۳	پوماد. اترلور	۴۶۵
۳۱۳ و ۳۵۴ و ۳۸۱ و ۳۸۳		پوسون د. ورم دهان	۱۹۴	۱۸۳ و ۶۷۱	
۴۱۵ و ۴۱۹		پوسون د. ورم حلق	۱۹۵	پوماداهکی	۸۱۲
پوسون مسهل شبرخت	۳۵۳	۶۷۳ و		پوماداتروپین	۱۶۶
پوسون مسهل ودافع کرم	۴۷۱	پوسون وودم	۲۵۷	پوماد. احراق	۸۸۷ و ۵۵
پوسون مسهل نقاشان	۳۵۴	پوسون ویدال	۲۳۴	پوماداسان بابام تلخ	۵۰۹
پوسون مسهل وینر	۴۸۴	پوسون ویرجیر	۲۵۷	پوماداسرکینین	۶۱
پوسون مسهل الولاده	۴۷۸	پوسون هوشارد	۲۵۷	پوماداستیر	۱۲۵
پوسون معرق	۱۱۱ و ۱۱۵	پوسون د. هیپرتروفی قلب	۸۷۵	پوماداکیدجوه	۳۲۷
پوسون معطر	۱۴۹ و ۱۴۷	پوسون ض. هبتری	۲۹۴ و ۵۰	پوماداکیدروی	۴۲۷
پوسون مفت حصاه	۱۵۵	۵۰۱ و ۴۹۵		پوماداکشیرنه	۴۰۴
پوسون د. مفصلی	۵۱۸	پوسون بدوریتاسوم و د. پیتام	۸۷۴ و ۸۷۵	پوماد. آکه ۱۷۸ و ۲۸۱ و ۳۳۲	
پوسون مقوی	۷۲۹ و ۱۸۵	پوسون مدور	۸۷۴ و ۸۷۵	پومادامانیاکی کدکس	۱۱۲
پوسون مقوی و خدر	۲۴۵	پوسون بدی	۸۵۹	پومادض. آمینتکو	۸۱۳
پوسون مقوی معده	۲۱۴	پوکروس	۵۱۵	پومادانغور	۱۲۵
پوسون مقبی	۱۱۶ و ۴۴	پولاک	۱۱	پومادادانتریت	۱۲۶
پوسون مقبی مسهل	۱۱۷	پولرپوم (مانتا)	۱۴۵	پوماد. اوزن	۸۸۳
پوسون ملین	۲۱۴	پولپود	۴۷۵	پومادبارد	۷۶۸
پوسون مفت	۵۳۷	پولپود پوم (پولپود پون)	۴۷۵	پومادبانیر	۳۳۵
پوسون مفتی	۴۸۹	پولپود پوم فیلکس	۴۶۳	پومادبرادران ماهون	۸۲۱

پوسون مسهل

۴
۵
۲

۲۸۱	پوماد بکارت	۲۰۲	پوماد سنانور زیت	۳۳۱
۱۶۲	پوماد بلادن	۸۱۳	پوماد سیریلو	۳۳۱
۴۴۱ و ۲۸۱	پوماد صنف بواپی	۳۳۵	پوماد صنف سفید	۲۴۴
۸۱۳ و ۱۶۲	پوماد صنف رمد	۳۲۶ و ۳۲۵	۳۲۹ و ۳۲۸	
۸۱۱	پوماد بواب	۳۲۱ و ۴۶۰ و ۲۹۵ و ۱۴۳	پوماد شاکر	۸۸۳
۸۱۳	پوماد بودیک	۱۶۶	پوماد شیش	۸۱۵
۴۲۹	پوماد بومت	۳۳۱ و ۱۴۲	پوماد صنف شقاق	۳۴۰ و ۲۸۱
۸۱۵ و ۶۳	پوماد پارازیت	۳۳۰	پوماد شقاق بستان	۸۱۱
۳۳۰	پوماد پرکلورور زیت قانایاکی	۱۲۲	پوماد شقاق دست	۵۱۹
۳۱	پوماد پرکلورور داهن	۴۶۰	پوماد صنف شقاق	۸۴۳
۳۴۸	پوماد پرکلورور	۴۶۱	۸۱۳ و	
۸۸۴ و ۶۰۳	پوماد پرکلورور	۷۲	پوماد شجرین	۳۲۹
۳۳۲	پوماد صنف پیرازین	۱۴۲	پوماد شوره	۴۰۴
۸۳۲ و ۶۰۴	پوماد صنف پیرازین	۸۴۳	پوماد صنف صداع	۱۴۲ و ۵۱۰
۴۲۷	پوماد پیلومبارین	۳۲۶ و ۳۲۵	پوماد طوطا	۴۲۷
۳۳۲	پوماد صنف پیرازین	۳۲۱ و ۳۲۲	پوماد صنف عرق النسا	۱۰۱
۶۳۵	پوماد تب	۸۱۹	پوماد عینی	۶۱
۸۲۲	پوماد تربید معدن	۵۱۰	پوماد فایزینک	۴۴۵
۲۸۱	پوماد تن	۴۲۷	پوماد فیک	۸۱۳
۳۳۲	پوماد صنف تریج غده	۴۶۱	پوماد فوری	۳۲۶
۸۱۱	پوماد خالی	۵۰۴	پوماد فوسفات زیت	۳۳۳
۳۹۲ و ۳۲۹	پوماد صنف جرب	۸۱۳	پوماد فوسفور	۵۸۵
۸۱۳ و ۸۱۶ و ۸۱۷ و ۸۱۹	پوماد صنف جرب	۸۳۳ و ۸۲۴	پوماد قابض	۴۲۶ و ۲۸۱
۸۳۲ و	پوماد صنف جرب	۱۶۴	پوماد صنف قرحه دالی	۳۲۹
۶۴۳	پوماد صنف جرب کردن	۶۹۶	پوماد قرحه خازیری	۴۶۵
۸۱۳	پوماد حرام مغرکاو	۸۱۱	پوماد قرحه حرمین	۸۸۴
۲۵۶ و ۵۵	پوماد حاکم	۳۲۷	پوماد قطران زیت	۳۳۱
۶۴۹	پوماد صنف حای توبی کولی	۳۲۹	پوماد قلیان صنف	۸۲۳
۶۴۹ و ۳۳۵	پوماد صنف حرم	۷۶۹	پوماد قویا	۳۳۳ و ۳۳۰
۴۴۱	پوماد صنف خوارش	۳۳۱	پوماد قوه لاری	۳۲۷
۳۴۵	پوماد خوار	۶۹۶	پوماد صنف کارد پالشی	۶۹۶
۳۳۲	پوماد صنف ذاب الشلب	۵۱۰	پوماد کازناد	۲۰۲
۸۱۳ و ۶۳۵	پوماد صنف ذاب الشلب	۴۲۷	پوماد کافور یا شید	۳۲۸

تبع

تبع

تبع

توروما	۶۳۷	تدخین حسن لیه	۳۴۵	تری کلور و دگرهون	۶۸۴
تورومین	۶۳۸	تدخین معطر	۳۴۱	تریکو سپوره	۵۷۲
توتلون	۶۱۸	تاروس		تری متیلا مین	۲۵۸ و ۱۰۸
تین	۶۲۴ و ۶۲۶	تراب	۵۱۵	تری نینین	۵۲
تاباشیر (تابا کیر)	۶۱۸	تراکراسین	۶۲۹	تریونال	۲۵۹
تاباک	۱۶۹	تراکراکوم	۶۲۸	تسا	۷۸۵
تاپسا	۴۱۳	تراکاکانا	۵۳۳	تسمیم بواسطه انجیره و دگرهون و بخار زغال	
تاتوره (تاتوله)	۱۶۷	ترابنتین	۲۲۵ و ۲۲۴		۶۱۱
تاجری	۱۷۱	۲۲۶ و			

تبع

تاج الملوك	۹۷	ترید	۲۸۶	تعریف بقول کلی	۵۶۱
تارتاروس	۵۳۸	ترید معدن	۳۵۷	تعریف انی سیدیک	۲۲۱
تارتر	۵۳۸	ترید دشتی	۴۱۴	تعریف تری پرکلور و راهن	۳۲
تافه انگلیسی	۷۵۴	ترید سپاه	۴۱۵	تعریف تری جند	۲۹۲
تالک	۶۵۷	ترید معارفی	۴۱۵	تعریف اسانس	۱۴۱
تامارن	۳۴۹	تریدت	۲۸۶	تعریف اسپرانت	۱۳۶
تامارندوس	۳۴۹	تریدین	۲۳۵	تعریف استریکین	۶۵
تامارینه	۵۹۶	تریدینول	۲۲۵	تعریف امانیاکی ترپاک	۶۳۸
تامپون مهبلی	۸۶۱	ترشک	۵۱۴	تعریف ارجگون	۴۵۱
تامپون ص ورم مهبلی	۲۳۵	ترن	۸۹	تعریف اورانیتل	۳۵۱
تاتوفورم	۲۶۷	ترکب سوریه	۱۹۲	تعریف یستوشیف	۳۲

تباب و پ

تب بقول کلی	۶۹۱ تا ۷۵۱	تروپوکوکائین	۵۵	تعریف پارگوریک	۲۳۷
تباشیر	۶۱۷	تره تریک	۴۱۵	تعریف پاناما	۶۵۵ و ۲۱۹
تینریاسه	۶۳۷	ترپاک	۲۳۵	تعریف تباتیک	۲۳۸
تب هفتو	۷۵۲	پاد زهر ترپاک	۲۳۷	تعریف ترپاک کافوری	۲۴۵
تینوکا	۸۲۶	تری بروموفول	۱۵۲	تعریف خطبانا (امانیاکی)	۳۵۵
تیرا بود و پیرول	۸۸۶	تریدین	۷۸۸	تعریف خطبانا (مرکب)	۳۵۱
تیرونال	۲۵۹	ترید کوم	۷۸۵	تعریف حسن لیه	۳۴

تباخ و د

تخم مرغ	۱۸۵	تریداس	۲۵۱	تعریف سرخس	۴۶۳
تداوی باب	۷۴۳ تا ۷۴۹	تریدولفور پتاسیوم	۷۶۸	تعریف سنا	۴۸۵ و ۴۸۶
تداوی با عصیر (التداوی مع العصیر)	۷۸۸	تریدولفور سودیوم	۷۶۸	تعریف سبیل الطیب امانیاکی	۱۱۵
تدخین ناباسید سولفور	۷۶۳	تری کلور و دگرهون	۶۷۸	تعریف سپانوری پارات	۳۰۷

تفین صابون	۱۱۳	تنگان	۷۸۵	تمیخ محرق	۱۱۳
تفین صبر	۵۳۵ و ۵۲۹	تلپ	۲۵۹	تمیخ محرق پتیت	۲۲۹
تفین غاقرقرا	۱۳۶	ت ب ا م		تمیخ محرق خورش	۳۸۱
تفین عصاره ترپاک	۲۳۱	تم	۵۶۴	تمیخ محرق نلیگان	۶۵
تفین فوسفور (اتری)	۵۱۴	تمهندی	۳۵۵ و ۳۱۶	تمیخ محرق پوت	۲۲۹
تفین کافور (اتری)	۵۵	۳۵۱		تمیخ مدور	۱۷۵
تفین کلور پوت	۳۲	تمیخ د. انرلور	۶۳۶ و ۴۵۹	تمیخ مسکن	۱۷۴
تفین ککینا	۷۲۱ و ۷۲۵	تمیخ اهاکی	۲۵۳	تمیخ ض. مفصلی	۲۲۹
تفین کوسو	۴۷۱	تمیخ انروپین	۱۶۶	تمیخ د. ترله خرم ناف	۱۸۳
تفین کولناری پاناما	۶۵۵	تمیخ استرکین	۶۱	تموش	۱۶
تفین مارونیر	۳۵۱	تمیخ استکوس	۲۲۹	ت ب ا ن	
تفین مبارک	۵۳۵	تمیخ امانپاک	۱۱۳	تنباکو	۱۶۹
تفین مرکب افستین	۹۴	تمیخ امانپاک کافوری	۱۱۳	تنباکوی هندی	۵۵۶
تفین مرکب جلب	۲۸۷	تمیخ انگلیسی	۲۴۵	تنزیب بوریکه	۱۵۵
تفین مرکب رفور	۴۱۷	تمیخ د. بدشکی نفیس	۲۲۱	تنزیب سالول	۵۹۱
تفین مرکب ریوند	۴۳۴	تمیخ بلنانه	۳۳۹	تنزیب فسکه	۵۱۹
تفین مرکب کافور	۲۴۵	تمیخ ض. بواسیر	۲۲۹	تنزیب بد و فوری	۸۸۱
تفین مرکب کپین	۷۳۵	تمیخ حانه	۲۲۹	تسکار (شکال)	۱۴۹
تفین لوند	۱۴۶	تمیخ ض. حرب	۸۳۳ و ۸۲۵	تئات پلنتین	۴۶۸
تفین مرکب هیل	۳۶۷	تمیخ داء الثعلب	۸۲۳ و ۴۴۹	تئات سرب	۴۵۶
تفین میخ طری	۳۳	تمیخ رول	۱۴۹	تئات کپین	۷۳۸
تفین معطر	۱۴۷	تمیخ روزان	۱۴۸	تن	۲۶۵ و ۲۶۴
تفین معطر سولفوریک	۷۶۲	تمیخ رشادک	۱۱۳	تینا	۴۷۴ تا ۴۷۲
تفین منتن	۴۹۶ و ۲۹۵	تمیخ ریت و اهاکی	۲۵۳	تنفور خانم نویر	۴۶۳
تفین نافع الجرج	۱۴۷	تمیخ سبائسکی	۲۲۹	تنفور رمونانک	۴۶۷
تفین هاتفیلد	۴۵۲	تمیخ د. شقاق پیمان	۶۵۷	ت ب ا و ه	
تفین بد	۸۵۸	تمیخ صابون	۲۵۲	توپیک سولفور پسنه	۳۸۴
تفین بد مورینی	۸۶۱	تمیخ صابون انگلیسی	۲۲۹	توپینامور	۵۹۹
تفین بد بدوده	۸۶۱	تمیخ صابون و ترپاک	۲۵۳	توت (توت)	۸۸
ت ب ا و ق د ک ل		تمیخ صابون و کافور	۲۵۳	توت و گران	۸۸
تفاح	۸۹	تمیخ فوسفور	۵۸۵	توت فرنگی	۸۸
تفاح بحفظ سیاه سرفه	۱۵۱	تمیخ قابض	۴۲۷	تودری	۹۵
تکاسپود	۵۷۲	تمیخ کافور و ترپاک	۱۱۳	تودری دخی	۹۵

تیز

تیز (۲۴)

ج ل حرف ثا

تیز و فود (مزی)	۴۱۶	تیز و فود	۴۱۶
تیز د. رمل کلیر و نقرس	۶۶۶	تیز د. رمل کلیر و نقرس	۶۶۶
تیز زیمان	۵۵۹	تیز زیمان	۵۵۹
تیز زیمان	۴۳۳	تیز زیمان	۴۳۳
تیز سلطان	۴۸۳	تیز سلطان	۴۸۳
تیز ض. سفلیس	۵۱۴	تیز ض. سفلیس	۵۱۴

حرف جیم ج با

تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵	تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵
تیز ض صداع	۴۹۲	تیز ض صداع	۴۹۲
تیز صدی	۵۲۴	تیز صدی	۵۲۴

ت با ی

تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵	تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵
تیز ض صداع	۴۹۲	تیز ض صداع	۴۹۲
تیز صدی	۵۲۴	تیز صدی	۵۲۴
تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵	تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵
تیز ض صداع	۴۹۲	تیز ض صداع	۴۹۲
تیز صدی	۵۲۴	تیز صدی	۵۲۴

ج با و و

تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵	تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵
تیز ض صداع	۴۹۲	تیز ض صداع	۴۹۲
تیز صدی	۵۲۴	تیز صدی	۵۲۴
تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵	تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵
تیز ض صداع	۴۹۲	تیز ض صداع	۴۹۲
تیز صدی	۵۲۴	تیز صدی	۵۲۴

ج با ص و ع و گ

تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵	تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵
تیز ض صداع	۴۹۲	تیز ض صداع	۴۹۲
تیز صدی	۵۲۴	تیز صدی	۵۲۴
تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵	تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵
تیز ض صداع	۴۹۲	تیز ض صداع	۴۹۲
تیز صدی	۵۲۴	تیز صدی	۵۲۴

ج بال و م و ن

تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵	تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵
تیز ض صداع	۴۹۲	تیز ض صداع	۴۹۲
تیز صدی	۵۲۴	تیز صدی	۵۲۴
تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵	تیز و ۵۵۹ و ۵۶۰	۱۵۵
تیز ض صداع	۴۹۲	تیز ض صداع	۴۹۲
تیز صدی	۵۲۴	تیز صدی	۵۲۴

ج هـ

چ م (۲۵)

ج ب

جلاّب مسکرمهنی	۲۴۰	چوه	۳۰۳	چوبافعی	۵۱
جلاّب منقش	۲۳۰	استات چوه	۳۰۸	چوب پتیرا	
جلب	۲۱۵	اکسید قرچوه	۳۲۶ و ۳۰۱	چوب چینی	۵۵۳
جشدکش	۱۵۷	پیتونات چوه	۳۰۷	چوبک	۲۱۹
جند	۲۹۱ و ۲۹۰	پیتون اما سبکی چوه	۳۰۸	چوب کاسبا	۲۹۷
خطبانا	۲۹۶	چوه جوائے	۳۱۱	چوبهای معرق	۵۵۲

ج باو

جو	۷۷۹	سالمبیلان چوه	۳۰۸	چیلک	۱۸
جواشیر	۱۲۳	سپانورچوه	۳۰۸		
جوزبوا (جوربویا)	۳۵۷	چوه صمغی پلانک	۳۱۳		
جوزالماثل	۱۶۷	چوه فلزی	۳۲۰	حاشا	۱۳۸
جوشانده برک گردو	۸۱۵	چوه محلول ماهان	۳۰۸ و ۳۰۷	حافظ اطفال	۴۱۱
جوشانده تلخ	۳۰۰	چوه نبات	۵۵۶	حبارا	۳۴۹
جوشانده صدوی	۲۲۰	نترات چوه	۳۰۸	حبابه	۳۱۵

ح ف چ

چ با

جوشانده صدوی جو	۷۷۹			حبید اسم	۱۶۰
جوشانده عنصل (مرکب)	۵۶۹			حباسپائے	۶۸
جوشانده عشب (مرکب)	۵۵۷	چادروا	۵۲۴	حبانت سپوم	۵۲۸
جوشانده قابض	۲۷۷	چای	۶۲۳	حبانت سپیک	۶۲۴
جوشانده مدثر	۵۶۹ و ۲۸۴	چای پاراگوه	۶۲۷	حباند رسون	۵۲۷
جوشانده معرق	۵۵۷	چای تونها	۱۴۶	حباهن صبری	۳۷
جوهر اسطوخودوس	۱۴۶	چای سنت رومن	۴۱۴	حباهن خری	۳۶
جوهر اما نیاک	۱۰۹	چای سوبی	۱۴۶	حباهن وکیا	۱۶۹
جوهر پریمیت	۱۴۱	چای گاو	۱۸۱	حب د. اخلام	۱۴۸
جوهر حاد	۴۱۷	چای ماداگاسکر	۸۳۵	حب د. اخلاط	۴۴۳
جوهر سلوینوس	۱۰۹	چای نوازی	۴۷۸	حبارگو واهن	۴۸۵
جوهر شور	۴۸۳	چای هالز	۱۴۵	حبارگو و دشتال	۴۷۹

چ باو غول دم

جوهر عشب	۵۵۸			حبارگو و شوکران	۴۸۱
جوهر گنگنه	۷۳۱	چربی تر باشتن	۲۲۹	حبارگو و بد و داهن	۴۸۱
جوهر گوگرد	۷۶۰	چرخه	۵۱۱	حبار و نات نقره	۸۴۴
جوهر نیک	۶۶۹	خفندر	۶۱۸	حب د. استسقا	۵۶۷ و ۳۲۰
جوهر ساد	۱۰۷	چلغوزه	۵۳۵	حب استوفوسفات مس	۷۹۷

چ با هوی

جهازگی	۶۵۸	چاز	۴۶۳	حب د. اسکوریون	۳۱۵
				حب د. اسهال	۲۴۲

حب

حب (۲۶)

حب

حب اسید نرودیک	۳۴۰	حب د. ترشح شیر	۱۹۴	حب د. دملوبات	۳۴۳
حب اسید کالیک	۲۷۸	حب ترش و	۱۷۷	حب د. ۳۴۴ و ۳۴۵	
حب افون درتوبل و ریچوه	۳۱۸	حب ترک و کانور	۲۴۲	حب رو فوس	۵۲۷
حب د. اکرنا	۳۱۴	حب قش. تشنج	۴۲۳ و ۱۲۲	حب ریغنی	۲۵
حب آکوسی	۵۲۷	حب ۴۹۶ و ۲۴۹ و ۲۹۵ و ۳۴۴		حب ریگورد (زیتنی)	۳۱۸
حب امیک	۱۱۹	حب تلخ	۵۲۸	حب ریغی ساده	۳۱۵
حب انیتون و جوه	۳۱۵	حب تن	۲۷۹	حب را و فرا	۲۳۴
حب ازروت و انغوزه مرکب	۱۲۳	حب د. نینا	۴۶۴	حب ساتر بازس	۵۱۴۸
حب اندوت مرکب	۱۲۴	حب د. بجم	۲۰۱	حب سابلون (زیتنی)	۳۱۵
حب انغوزه	۱۲۴	حب طاودان	۵۲۹	حب سفید	۳۲۵
حب اوریون	۳۱۶	حب د. خرب	۳۱۶	حب سگر گوت	۴۸۵ و ۴۷۹
حب اودی هوی	۵۲۹	حب جوه	۳۱۴	حب سگون	۳۱۷
حب اوتگان زیتنی	۳۱۵	حب جوه هاهان	۳۱۸	حب د. سل	۸۸۵
حب بارتون	۶۹	حب د. حبس طم	۱۰۵	حب السلاطین	۳۷۹
حب بلانکار	۸۶۷	حب جدیدی	۳۴ و ۳۵ و ۳۶	حب السلام	۵۲۷
حب بلسانی	۳۴۵ و ۳۳۹	حب د. جی	۳۷	حب د. سلس البول	۵۸
حب ۳۴۱ و ۲۶۵		حب د. جی ترش	۲۲۶	حب د. سوء طم	۶۳۴
حب بلود	۲۸	حب د. حیات	۳۷۶	حب سودی	۳۱۶
حب بلوست	۳۱۴	حب الحوة	۵۲۸ و ۵۲۷	حب سودیور	۵۲۹
حب قش. بول و فراش	۱۶۰	حب د. خرمش	۶۸	حب قش. سوزاک	۵۲۸ و ۲۳۴
حب بومیت	۴۹۵	حب خلدنوک (سبل)	۳۲۵	حب ۶۵۳	
حب بونیتوس	۵۲۷	حب د. خازی	۸۷۶ و ۶۵۵	حب سولفات منگنز	۴۵
حب د. ب. اشمان	۵۷	حب درستیک	۳۸۵ و ۲۸۹	حب سر عصاره	۱۷۳
حب بیت (زیتنی)	۳۱۵ و ۳۱۷	حب ۵۲۸ و ۵۲۷ و ۳۴۵		حب سانوریتاسوم	۵۰۹
حب ۳۱۸ و		حب دویل (زیتنی)	۳۱۷	حب سانوردوی	۴۲۴
حب بلسون	۱۷۷	حب دویونترن (زیتنی)	۳۱۷	حب سانو فرور سودیوم و سالسین	
حب پاران (سانورجوه)	۳۱۷	حب دویونترن (غضلی)	۵۲۰		۱۵۵
حب پکلور و دلاهن	۳۱	حب د. دیاپیطوس	۸۸۵	حب د. سپاه سرف	۷۳۴
حب پنگل	۲۲۴	حب د. پوریدوس	۶۹	حب سترانها	۲۹
حب پلانک	۳۱۵	حب دیکسون	۵۲۹	حب سکوت	۱۳۱
حب پلوخ	۳۱۶	حب د. ذان الریه	۳۸۹	حب سینوگلو	۷۷۴
حب د. تب	۷۳۵	حب د. دوسنطاریا	۲۷۴	حب شارلین	۶۳۴
حب الجنه	۳۶۵	حب ۳۱۶ و ۲۷۹		حب شمشیر	۱۲۴

ج ب

ج ب

ج ب

ج ب شوره و کافوری	۱۹۴ و ۱۹۳	ج ب کادی	۱۲۵	ج ب مدد	۵۶ و ۵۶
ج ب شومل	۳۱۷	ج ب کامپاردون	۲۹۱	ج ب مدد و حض	۳۴ و ۳۴
ج ب مابونه زبیتی	۳۱۵	ج ب کاوارا	۲۷۹	ج ب مدد و ۱۶۱	۱۶۱ و ۱۶۱
ج ب صبر اهن	۳۷	ج ب کربونات اهن	۲۱	ج ب مدد زبیتی	۳۱۶
ج ب صداع	۲۴۲	ج ب د کرم	۴۷۲ و ۳۲۱	ج ب مرکب خطل	۳۴ و ۳۴
ج ب صداری	۱۲۴ و ۱۲۳	ج ب کلل	۳۱۵	ج ب مرکب سقونیا	۲۹۵
ج ب د صرع	۱۶۷ و ۱۶۱	ج ب کلل (مرکب)	۳۱۵ و ۳۱۶	ج ب مرغی	۳۶
ج ب ۱۷۷ و ۲۹۵ و ۴۲۳ و ۴۲۴		ج ب کلوروز اهن	۳۷	ج ب مسکن	۳۵۵ و ۱۹۳ و ۱۲۳
ج ب ۷۹۳ و ۴۹۲ و ۴۹۳ و ۴۹۴ و ۴۹۵ و ۴۹۶ و ۴۹۷		ج ب د کلوروز	۳۴۴	ج ب ۳۱۹ و ۳۹۰ و ۳۹۱ و ۴۰۷ و ۴۰۸	
ج ب د صفرا	۵۲۹ و ۳۴۴	ج ب کدار	۳۴۱	ج ب ۵۰۹	
ج ب طرطرات فیکوپیناسیک	۳۲	ج ب کوئوپ	۴۵۱	ج ب مسکن د نغوظ	۱۲۱
ج ب د عرق	۲۵۳	ج ب کوپا هوی اهنی	۲۳۴	ج ب مسکن و مقوی	۲۴۲
ج ب عصاره اذراق	۵۱	ج ب کوئیر زبیتی	۳۱۷	ج ب مسهل بوت	۵۲۱
ج ب عصاره زیت و سفی سرخس		ج ب د کوئیرین	۷۳۹	ج ب مسهل پتری	۵۲۷
ج ب ۴۶۴		ج ب کوئیر	۳۷	ج ب مسهل تروسو	۲۱۹ و ۲۱۴
ج ب عضل	۵۷۵	ج ب کیر	۳۱۹	ج ب ۵۲۷ و ۳۲۵ و ۲۹۵	
ج ب مرکب عضل	۵۶۹	ج ب د گاستر اتری	۲۴۲	ج ب مسهل رات	۴۱۴
ج ب عضل و د ثبال	۳۹۵	ج ب گاما	۳۱۶	ج ب مسهل لنگن	۷۵۷
ج ب الفار	۳۶۶	ج ب گراهام	۴۲۴	ج ب مسهل لبون	۴۳۵
ج ب فرد (سالپسالات جوه)	۳۱۷	ج ب گلوئینی دارا شکنه	۳۱۶	ج ب مسهل مدد	۳۴۳
ج ب د فواق	۱۶۱	ج ب گوگرد تری سبی	۷۶۶	ج ب مسهل وورسبون	۵۲۷
ج ب فوری	۳۷	ج ب گوگرد قلابه	۷۶۵	ج ب مسهل و ستری	۵۲۱
ج ب فوسفور	۵۱۴ و ۵۱۳	ج ب لاریتک	۶۹۱	ج ب مصطکی	۳۴۱
ج ب فولر (جید)	۴۹۶	ج ب لسان الکب	۷۷۴	ج ب مصفی	۱۶۹
ج ب فوئر دبل	۵۲۹	ج ب لکات اهن	۲۹	ج ب معرق	۲۴۲ و ۱۷۳
ج ب فشر	۱۱۲	ج ب لگروس	۱۱۵	ج ب مغنیا و اهن	۴۵
ج ب قابض	۴۲۴ و ۲۷۹	ج ب لکره	۳۹۹	ج ب مض مفصلی	۴۵۲
ج ب ۴۴۱ و ۴۳۱		ج ب لوپولین و کب	۲۵۳	ج ب مقدس	۲۹۵
ج ب قاطع بلغم	۲۲۳	ج ب لپین	۷۷۷	ج ب مقوی	۳۳۱ و ۳۵۳ و ۳۶
ج ب قاطع حی	۶۳۴	ج ب ماری	۳۱۱	ج ب مقوی باه	۵۱۵
ج ب د قطرب	۵۵۱ و ۲۱۹	ج ب مازندی (زبیتی)	۳۱۱	ج ب مقوی و ض خازپی	۷۴
ج ب د قولنج	۲۶۱	ج ب محلل	۳۱۶	ج ب مکن	۴۲۳ و ۱۶۱
ج ب کاتولیک و د بوس	۳۴۳	ج ب محدد	۲۷۹ و ۲۴۲	ج ب ملین	۱۶۱

ح ما

خ

دات

۳۵۵	حقنه مسکن نقاشان	۱۶۹	خام بند راهن	۵۳۹	خشخاش
۵۴۲ و ۴۱۶	حقنه مهمل	۱۶۷	خام بدوره	۷۱۲	خ با ص و ط و ل
۵۴۵		۶۰۱ تا ۶۹۷	خی بقول کلی	۵۲۳	خصی الثعلب

۳۵۵	حقنه مهمل نقاشان	۶۰۱	خای دائم متصل و خای نائب مختلط	۹۵	خطی
۱۰۱	حقنه مغذی	۶۰۲	خای متصل دائم		خل

۱۰۵	حقنه مقوی	۶۰۴	خای نائب مختلط	۲۱۲	خ با م
۴۱۶ و ۳۱۴	حقنه ملین		خا	۲۱۳	خان

۳۷۶ و ۳۲۱	حقنه ض کرم	۵۹۵	خا	۲۱۴	خان صغیر
-----------	------------	-----	----	-----	----------

۲۳۴	حقنه کوپاهو	۵۹۶	خاء الغول	۲۱۳	خان کبیر
-----	-------------	-----	-----------	-----	----------

۲۴۳	حقنه کوکار	۶۱۰	خطة	۳۶۹	خمر
-----	------------	-----	-----	-----	-----

۲۵۶	حقنه گالواس	۳۴۳ و ۳۴۲	خطل	۴۶۱	خیرد احراق
-----	-------------	-----------	-----	-----	------------

۲۴۳	حقنه لودائمه دار	۳۴۴ و ۳۴۳	خین	۴۲۱	خیر اندوه کانون
-----	------------------	-----------	-----	-----	-----------------

۲۴۳	حقنه نشاسته	۶	خیر محرق	۷۱	خیری ادران کوم
-----	-------------	---	----------	----	----------------

۱۴۴	حقنه نیرات نقره	۳۴۹	خمر محرق	۴۲۱	خیر خزل الشعر لایک
-----	-----------------	-----	----------	-----	--------------------

۱۷۱	حقنه د قولون		خمر خزل الشعر عثمانها	۷۳	خ
-----	--------------	--	-----------------------	----	---

۴۹۲	حقنه ض هبیری		خ	۷۳	خ
-----	--------------	--	---	----	---

۱۲۵	حقنه د پوست عصبانی		خ		خ
-----	--------------------	--	---	--	---

۱۶۱	حقنه بدای	۹۷	خا نوق الذئب	۷۵۶	خ
-----	-----------	----	--------------	-----	---

۱۶۱	خا نوق الکلب	۶۱۶ و ۵۰۶	خا نوق الکلب	۳۶۵	خ
-----	--------------	-----------	--------------	-----	---

۱۲۱	خا و بار	۷۵۳	خا و بار	۱۱۱ و ۴۲	خ
-----	----------	-----	----------	----------	---

۵۱۳	خا و بار	۵۲۳	خا و بار	۲۶۹	خ
-----	----------	-----	----------	-----	---

۷۵	خا و بار	۵۱۱	خا و بار		خ
----	----------	-----	----------	--	---

۷۶۱	خا و بار	۳۴۱ و ۳۴۷	خا و بار	۳۴۵	خ
-----	----------	-----------	----------	-----	---

۱۴۸	خا و بار	۳۹۳	خا و بار	۳۴۱	خ
-----	----------	-----	----------	-----	---

۳۲۴	خا و بار	۴۰۶ تا ۴۰۸	خا و بار	۳۴۴	خ
-----	----------	------------	----------	-----	---

۳۲۵	خا و بار	۴۰۹	خا و بار	۳۴۹ و ۳۴۱	خ
-----	----------	-----	----------	-----------	---

۷۵۵	خا و بار	۵۰۷	خا و بار	۵۲۳	خ
-----	----------	-----	----------	-----	---

۷۶۱	خا و بار	۵۶۴	خا و بار	۶۱۷	خ
-----	----------	-----	----------	-----	---

۲۵۲	خا و بار	۳۱۲	خا و بار		خ
-----	----------	-----	----------	--	---

۷۶۹ و ۷۶۸	خا و بار	۲۵۵	خا و بار	۵۶۴	خ
-----------	----------	-----	----------	-----	---

۱۴۸	خا و بار	۵۹۶	خا و بار	۱۶۷	خ
-----	----------	-----	----------	-----	---

۱۲۱	خا و بار	۳۶۵	خا و بار	۱۶۷	خ
-----	----------	-----	----------	-----	---

ح بان دو

ح بان دو

ح بال و م

خ بای

خ بار و س ش

ح ف دال

د با ادب

درج

دوش^(۳۵)

دی

داراکنه	۳۵۶	درخت بلوط	۲۹۹	دوش دخی	۴۸۲
دارتو	۵۳۸	درخت زیتون	۲۹۹	دوش معطر	۱۴۸
دارچینی	۳۵۵ و ۳۵۶	درخت شابلوط هندی	۲۹۹	دوکوس کاروتا	۶۱۸
د ۳۵۷		دِرُماتول	۱۷۸	دولکامارا (سولانوم)	۱۷۲
دار صینی	۳۵۵	درمنه	۳۷۵ تا ۳۷۷	دولکامارتین	۱۷۲
داروی خانم نویر	۷۵۷	دُرُوز داروتوند بولیا	۴۱۳	دولکامارتین	۱۷۲
داروی ض خراج	۶۵۷	دُرُپال	۳۸۶ تا ۳۹۵	دهن فراو باد تلخ	۵۵۵
داروی د. درد دندان	۱۳۷ و ۵۳	دبافاق دکل		دهن فرار کارا ژپوت	۴۹۴
داروی دوراند	۲۲۷	دغلی	۵۵۷	دهن د. کرم	۴۷۱
داروی ض. سعه	۸۲۱	دقیق	۸۲۹	دبای	
داروی محلل و مسکن	۸۶۲	دِکسرا	۸۲۷	دبایطوس	۶۱۹
داروی ناپیلون	۵۴۳	دِکسین	۸۲۷	دی اتیل اند بامین	۷۷۸
داروی د. و دم بیضه	۸۴۵	دِلفین	۸۱۴	دی اتیل سولفون دی اتیل متان	
داروی ض. و دم ملتحه	۳۸۴	دِلفینوم	۸۱۴		۲۵۹
داروی بدی	۸۶۲	دبامون		دی اتیل سولفون دی متیل میانس	
داغ سولفوسافران	۷۶۱	دم الاخوب	۲۶۹		۲۵۸
داغ سولفو کبرونیک	۷۶۱	دم پولتر	۶۶۵	دی اتیل سولفون متیل اتیل متان	
دافاسه	۴۵۹	دمنه	۷۵۲		۲۵۹
دافن گندوم	۴۱۵	دمیدن	۶۶۵	دباستاز	۱۸۷
دافلایون	۳۶۵	دند	۳۷۹ تا ۳۸۱	دی آکسین	۵۹۲
دافن لورنولا	۴۱۵	دباوده		دباگوراس	۲۳۵
دافن مزیدوم	۴۱۵	دوای پراوی	۲۵۱	دباموم	۸۸
دافنه	۳۶۵ و ۴۵۹	دوای تلخ	۵۳۵	دبپونات منبری	۱۵۵
دافین	۴۵۱	دوای سفید	۷۹۹	دبپیتال	۳۸۶
داکولوس	۵۶۴	دوای سپاه	۴۸۴	دبپیتالین	۳۹۵ و ۳۹۱
دانه هشت	۳۶۵	دوای صدی	۶۴۲	دبپوریدوس	۶
دبق	۵۶۴	دوبواز باسوپور وید	۱۷۱	دبکام بلان	۹۶
دخان	۶۵۹	دوبوازی	۱۷۱	دبکام کیت	۹۶
دبامرش		دوتوکلور و دوجرکوز	۳۵۶	دبکاموس	۹۶
		دوده	۶۵۹	دبکامیا	۸۲۸
دراکونیتوم فویدم	۱۷۱	دوساچر	۱۷۲	دی متیلات دو متیلین	۲۵۷
دراگم	۲۵	دوسر	۴۷۵	دی متیل فیل پرازولون	۲۶۵
درختانار ریوست ساق و ریشه	۴۶۸	دوش	۷۴۹	دویسما	۶۴۶

حرف ذال

مرس

مرس

ذرادج	۴۵۲ تا ۳۹۶	رازبانہ غلط	۴۱۳	ریشک	۱۲۵
ذرة	۷۱۲	راستخت	۷۱۹	رصاص ابيض	۴۶۹
ذرة الماء	۴۱۵	راسن	۲۱۸	رصاص اسود	۴۵۲
ذرورد. اثتر بگو	۴۲۶	رافانوس	۴۱۵	مهر رضای دگر	۱۱
ذرورد. تعفن	۵۱۷	رامنوس	۴۸۸	مراف دلک و مرون	
ذرورد. عفونت	۶۰۶ و ۵۸۸	راو	۴۱۵	رفاده بلسانه	۳۴۰
ذرورد رتبال و کافور	۵۷۱	راوند	۴۳۰	رفاده د. سالک	۷۹۶
ذرورد زغال و گنگنا	۷۲۷	رئوم	۴۳۰	رفور	۴۱۴

مراب باج و د

ذرورد آکوت	۴۳۸	ربارمود	۵۶۰	رکن	۷۸۷
ذرورد سالول	۵۹۱	ربا قطنی	۲۱۴	رنگلبس	۵۲۱
ذرورد فاردنیک	۴۴۵	رب بوئو و لافکتور	۵۵۸	رمان	۸۷
ذرورد قاطع الدم	۲۳۰	رب رپوند	۷۵۶	رن دیره	۵۱۶
ذرورد. لکوره	۱۷۸	رب السوس	۵۲۲	رنک کاسر	۳۸

مرابو

حرف راء

ذالکار	۷۶۷	ربا مصلح	۴۱۱	روبارب	۴۳۵
رابار بادوم	۴۳۰	ربنریون	۴۸۸	روبارب	۴۳۵
راپوننتکوس	۴۳۰	رجل الحمار	۷۵۰	روبارب تریک	۱۷۱
راپانبا	۲۶۸	رجل اللب	۳۴۷	روپوس	۸۶
راپانج	۲۳۰	رجل العقاب	۳۴۷	روپانکروم	۵۹۸
راحت الحلقوم	۸۲۸	ردول	۵۵	روپان	۵۹۸

مراب رس و ش

رادس روز	۴۱۵	رز	۸۸	روتا	۴۴۵
رادس بنوار	۴۱۵	رزک	۸۴۷	روتا سه	۴۴۵
رادکس ازاری	۴۶	رزک سیک	۵۶۴	روترا	۴۷۵
رادکس باز پلانسپس	۴۴	رزورسین	۵۹۲	روته پکانون	۴۴۵
رادکس ری	۴۳۰	رسوب سفید	۳۵۵	روح افسنتین	۹۴
رادکس کینا	۵۵۳	رسوب قرمز	۳۲۶	روح البند	۳۶۸
رازی	۷	رشاد	۴۱۵	رودانک	۵۹۸
رازابنج الروی	۱۲۶	ریش بارد	۲۶۴	روزا	۲۷۱
				روزانبلین	۵۹۷

روز دوی و زنی	۲۷۱	روغن کولزا	۶۳۹	زبانی جیل	۱۱۴
روز دود	۲۷۱	روغن گردو	۶۳۹	زحل	۴۵۲
روز دود	۶۱۷	روغن لپوخته	۳۳۲	زرداربا	۳۶۰
روز دودار و مانتیک	۳۶۱	روغن ماهی	۷۸۳	زردوئی	۳۶۰
روز دودا سوکر	۶۱۸	روغن بدو و فوئی جگر مورو	۱۸۲	زردی	۵۴۶
روز دوا کوی	۶۱۷	روغن بدی جگر مورو	۱۶۰	زردی	۶۶۲
روز دولا	۵۹۷	روغن	۶	زردی و اواز	۳۶۶
روز دلیس	۴۱۳	روکا مبول	۴۰۱	زراوند	۳۶۶
روس	۶۲	رومارن	۱۴۲	زردچوبه	۳۶۱
روسار بنوس	۱۴۲	رومیکس	۵۱۳	زرشک	۱۷
روغن اوپودلدوک	۱۴۱	روناس	۵۹۱	زرقانی سیتیک	۳۲۲
روغن اولیوت	۶۳۹	رونش	۸۶	زرقا زنی	۳۳۹
روغن اولیت	۶۳۹	روی	۴۱۹ تا ۴۲۹	زرقاستات روی	۱۴۲
روغن بابونه تر بانه	۲۲۹	روا هوی		زرقاستات سرب	۴۵۱
روغن بادام شیرین	۶۳۹	ره	۷۸۷	زرقا کبد چوبه	۳۲۷ و ۳۲۶
روغن پیدانجیر	۳۸۴ تا ۳۸۲	ریش سرخ	۲۶۴	زرقا مانتاکی	۱۱۲
روغن پتول	۸۳۱	ریش	۳۸۲	زرق د. اوزون	۲۵۵
روغن تخم مرغ	۸۵۹	ریشوس کومونیس	۳۸۲	زرق بلسا	۲۳۴
روغن جگر اسکوال	۷۸۴	ریگولیت	۴۰۱	زرق بورین	۵۳۱
روغن جگره	۷۸۴	ریگولین	۶۸۵	زرق پکلور و راهن	۳۰
روغن جگر مورو	۷۸۷ تا ۷۸۳	ریوند	۴۳۵ تا ۴۳۰	زرق پشگل	۴۴۰ و ۴۲۶
روغن جگر مورو (خوش بو و غیر منتن)	۵۵۵	حرف زاء		زرق پیکو	۶۵۰
روغن خند	۲۹۲	زاج	۴۳۶ تا ۴۴۱	زرق تاجری	۲۴۴
روغن خاکسری	۳۲۵	زاج مکس	۴۳۷	زرق تحت جلدی	۶۶۲
روغن زیتون	۶۳۹	زارچ	۸۷	زرق تحت جلدی اکونیتین	۱۰۰
روغن فندق	۶۳۹	زارغ	۴۳۶	زرق تحت جلدی اکالیپتول	۷۵۵
روغن کاد	۶۰۶	زالزالک	۲۸۲	زرق تحت جلدی اکالیپتول و بوم	
روغن کاد در مداوای سغه	۸۲۱	زامانین	۷۸۲	زرق و تریانین و سولفور کربون	
روغن کاغذ	۶۵۱	زباب		زرق و فوسفور و کلور و فورم	
روغن کراوزو و جگر مورو	۶۴۱	زبان گنجشک	۹۶	زرق و بد و فورم	۷۵۶
روغن کرچک	۳۸۲	زبد	۷۸۷	زرق تحت جلدی د. حرض و با	۱۶۵
روغن کرچک مصنوعی	۳۸۰	زبیب	۵۶۴	زرق تحت جلدی مانول	۷۵۵
				زرق تحت جلدی بد و تیا سیم و چوبه	

نهرق

(۳۳)

متراب
مربای

۸۷۵	زرق مسقط سوزاك	۸۴۱	
زرق تحت جلدی بد و تپا سپوم بد و ده	زرق مسكن	۴۵۹ و ۲۴۳	زیتق
۸۷۶	زرق مسكن و قابض	۴۴۰	زیتق حلو
زرق تحت جلدی بد و فورم	زرق منقح	۱۵۹ و ۵۳۱	فوسفات زیتق
۲۲۸	زرق مهبل بکورد	۴۵۹	زیت
زرق تر با شبنی	زرق د. زرق فالد رم	۱۶۰	زیت آتری سرخس
۲۴۳	زرق د. زرق فالد رم	۱۶۰	زیت استرکین
۳۲۲ و ۴۱	زرق نشاسته	۱۲۸	زیت بابوك
زرق د. تعفن	زرق پترات نقره	۱۴۱	زیت بلبان
۷۷۵ و	زرق د. ورم مهبل	۱۶۰	زیت خاکسری
زرق تن	زرق هرآرد	۱۶۰	زیت سقری سرخس
زرق خری بکورد	زرق بد	۱۶۰ و ۱۵۸	زیت شوکران
زرق رخی	زرق پود	۱۶۰	زیت فینکه
زرق زونی لودام دار	زرق پونك	۴۵۹	زیت فوسفوری
زرق زحلی	زرق میت	۳۶۰	زیت گوگرد
زرق د. زرق	زرق باد	۳۶۰	زیت معدنی
زرق زیتق	زرق بنج	۷۶۷ و ۶۳	زیت وازلینی
زرق زیت اهکی	زرق غفران	۴۴۴ و ۴۴۳	زیتون بن
زرق زیت قانی	زرق غفران فلزی	۱۱۵	زیت هادلم
زرق سرب و قتر	زغال	۶۰۸	زیت بدی
زرق د. سرطان	زغال بد و فورم	۱۸۴	زیت بدی پستون
زرق د. سوزاك	زغال	۲۳۰	زیت بد و فورم
۱۶۹ و ۵۱ و ۴۲ و ۲۵۵ و ۲۵۵ و ۱۶۹	زغال		زیت بد و فورم
۱۸۲ و	زغال		زیت بد و فورم

مربای دغ و ف

مربان دود

زرق سولفات کین (تحت جلدی)	زنجیل	۳۶۲ و ۳۶۱	زیت بد و فورم
زرق سونتران بد و فورم	زنجیل شامی	۲۱۸	زیره سبزی
زرق سبانیوری	زنگ	۴۱۹	زیره کمانه
زرق ض. سفیلین	زنگوم	۴۱۹	زیره فون
زرق قابض	زنگار	۴۲۴	زیره نفوس
۱۴۲ و ۴۴	زنگار	۷۹۲	زیره پیرینس
زرق گل سنج	زونا	۱۴۴	زیره فورم
زرق متعش	زوکرفن	۵۶۳	
زرق شانده استرکین	زهره	۷۹۰	
زرق مجرای بولی بکورد	زهره گاو	۲۹۹	ژاپوراندی

حرفه
مربا

ژوند

س (۳۴) نال

س وې

۵۱۹	ساليونين	۵۶۳	ژونډوب	۶۵۲	ژاتروفاالاسيكا
۵۱۹	سالول	۱۶۸	ژوسكام	۳۸۵	ژاتروفاكوركاس
۱۴۲	سالوبا	۵۳۶ و ۴۴۴	ژونپروس	۱۲۶	ژاتروفا مانوك
۲۶۳	ساليپين	۶۰۶	ژونپروس اكرنسيكوس	۱۰۷	ژاسمن
۱۰۴	ساليكس	۳۵۹	ژيروفل	۱۰۷	ژاسمنوم
	ساليپيلات داستيلپاداميدوفول	۲۶۰	ژيروفله	۱۰۷	ژاسمنه

حرف سپن
س با

۵۱۹				۲۸۵	ژالاپا
۲۶۳	ساليپيلات دانپين			۲۸۵	ژالپ
۵۱۸ و ۵۱۶	ساليپيلات سود	۶۹۲	سا باريل	۲۹۶	ژانتباالوتا
۵۱۹	ساليپيلات فيول	۴۴۴	ساپين	۲۹۶	ژانسان
۶۰۶	ساليپيلات كريفول	۵۳۵	ساپن	۵۳۷	ژانور

ژبات مرگ

۲۳۸	ساليپيلات كين	۶۵۳	ساپوت		
۷۷۶	ساليپيلات ليتين	۲۱۸	ساپوناربا	۶۵۳	ژالاما
۸۳۴	ساليپيلات نفول	۲۱۸	ساپون	۸۸۵	ژانوم
۵۱۹	ساليپيلات ستول	۲۱۸	ساپون ديبان	۱۴۴	ژرماندرد
۸۳۴	ساليپيلات نفول	۲۱۸	ساپونين	۳۵۹	ژروفل
۱۰۴	ساليپين	۴۵۲	ساتورن	۵۲۳	ژكيتي
۱۰۴	ساليپينه	۴۵۲	ساتورنوس	۵۲۳	ژكيتي نماز

ژبال و م و ن

۲۸۴ و ۲۸۳	سامبوکوس	۴۴۳	سافران		
۵۳۴	سانال	۶۱۶	ساكاراهاك	۷۵۲	ژلاتين
۵۳۴	سانالوم	۳۱	ساكارودپاگباري	۱۰۶	ژلسموم
۵۱۰	سانتورابنديك	۳۸۳	ساكارونكارين	۱۰۶	ژلسمين
۲۹۶	سانتوره (پنت)	۶۱۶ و ۲۰۰	ساكاروكالي	۱۰	ژلپير
۲۹۶	سانتوروم	۶۱۲	ساكاروم (ساكارون)	۵۳۶	ژما ابليس
۵۳۵	سانولين	۶۱۸	ساكاروم او فسيناروم	۸۱	ژنت اسكوپارين
۳۷۵	سانونيكوم	۶۱۷	ساكارين	۱۰	ژنر (ادوار)
۲۶۹	سان دراگون	۱۲۳	ساگانوم (ساگانون)	۳۶۱	ژنر امير
۴۳۵	سانگباربا	۸۲۷	ساگو	۳۹۹	ژنسانك
۴۳۵	سانگبارين	۵۱۹	سالاستول	۵۳۶	ژنويي
	س اب پ ت د	۱۰۸	سالامونباكوم	۸۱	ژنستا

ژباودي

۵۹۵	سبزچي	۷۸۲	سالپ		
۵۶۴	سيست	۵۵۲	سالسپاريل	۸۱۱	ژوبارب
۸۳۰	سيوس	۵۵۲	سالسپارين	۵۵	ژودسپال

سرك

سرفا و (۳۵)

سرف

سبوم	۱۰۱	سرفق	۱۴۵	سفوف تلخ مشلرير	۵۷
سپ	۵۷۳	سرفج	۴۵۵	سفوف ض جرب	۱۱۱
سپستان	۵۶۴	سرفد	۴۵۵	سفوف د حبس طث	۳۵
سشارين	۲۱۹	سرفسا	۴۵۵	۳۹۱ و	
ستوان	۳۹۹	سرفكوهي	۵۳۶	سفوف ض جامي تيفوئيد	۱۳۳
سپين	۱۰۹	سرفلين	۱۰۷	سفوف راگولو	۴۹۵
سداب	۴۴۵	سرفيل	۱۰۱	سفوف دوشباش	۱۳۲
سدارا	۱۳	سرفز	۱۵	سفوف سانشي	۶۵۵
سد لپتري پاؤدريس	۵۴۴	سرفش	۷۵۶	سفوف سشارين	۳۵۲
س باس		سرفشم	۷۵۲	سفوف د. سوء هضم	۱۱۱ و ۵۷
سرا	۱۰۷	سرفشم ماهي	۷۵۳	۲۳۶ و	
سرا دوسا دپوم	۱۶	سرفشم نباتي	۱۲۹	سفوف ض. سپاه سرف	۲۲۲ و ۱۴۹
سرا دوم	۱۵	سرفين	۱۰۷	سفوف سيفر	۳۱۱
سراسون	۱۵	س بايرودع		سفوف د. سيلان دم	۴۱۵
سراين	۷۱۵	سرفكوت كلوزور كرون	۶۸۴	سفوف د. صرع	۴۲۳
سرب	۴۵۲ تا ۴۶۲	سرفر	۱۴۲	سفوف د. عرق ذوبان	۴۵۷
سرفين (سرفينين)	۷۱۱	سرفلب	۷۸۲	سفوف فاد	۲۷۱
سرفاقتري	۳۶۶	س باف		سفوف فيرول	۷۹۳
سرفپوله	۱۴۲	سرفجل	۱۶	سفوف فونانيل	۶۸
سرفپلوم (تپوس)	۱۴۲	سفوف ض. اسم	۲۲۲	سفوف قابض ترياك دار	۴۳۷
سرفخس	۴۶۳	سفوف اسباط	۲۸۸	سفوف ض. قطرب	۲۵۳ و ۲۴۱
سرفاتولا	۵۱۱	سفوف د. اسهال	۴۲۳	سفوف د. قوباء	۷۶۵
سرك	۹۵	سفوف الهوت	۲۸۹	سفوف د. قالد	۴۵۷
سرك بولي	۹۱	سفوف ض. انمي	۵۸	سفوف ض. كارد بالري	۲۴۱
سرك ترياك	۲۳۸	سفوف والد	۱۳۴	سفوف كادكان	۴۹۶
سرك عنصل	۵۶۶	سفوف اودري	۱۷۶	سفوف كاسر الرياح	۱۲۷
سرك فرامبواز	۹۱	سفوف ايرشل	۱۳۴	سفوف كامپاردون	۲۹۱
سرك فنيكه	۵۱۱	سفوف ايوئه	۲۸۹	سفوف كاھلس	۱۵۲
سرك فنيكه كا فوري	۵۱۹	سفوف برفيك	۲۷۸	سفوف كربونات منبري	۲۵۵
سرك كا فوري	۹۱	سفوف د. تب	۷۳۳ و ۷۲۶	سفوف كربونات منبري وسود	۲۵۵
سرك لوبليا	۵۶۱	سفوف ض. ترشي معده	۱۷۶	سفوف ض. كرم (زبيقي)	۳۲۵
سرك معطر	۱۴۱ و ۹۱	سفوف ض. تشنج	۱۹۳ و ۱۷۷	۳۲۱ و	
سرك منقط	۳۹۹	۴۲۳ و ۲۹۲ و		سفوف د. گاستر الرئ	۱۵۱ و ۱۰۵

س ن ا

س م

سفوف د. کواتر	۶۵۵	سفرنگاک	۴۵۱	سنبل الطیب	۴۹۵ و ۴۸۹
سفوف گوگرد و منبری	۷۶۴	سقمونیا	۲۸۵	سنبوا	۴۱۵
سفوف مبرد	۳۸۹	س باک دگ			۳۷۷
سفوف مدار	۵۷۵ و ۵۶۸				۲۷۱
سفوف مدار و بنفش	۴۴۵	سکینج	۱۲۳	سندل	۵۳۴
سفوف من. محرق	۱۹۳	سکر	۶۱۲	سنگونه	۷۰۹
سفوف محرق و مدار	۳۹۱	سکر الزمل	۴۵۵	سنگونین	۲۴۱
سفوف مرکب جلب	۲۸۸	سکینجین	۹۰	سنگ جهنم	۱۳۸
سفوف مرکب سقمونیا	۲۸۸	سکینجین سهر	۴۵۹	سنگ خارق عادت	۷۹۳
سفوف مسکن	۲۴۱ و ۱۵۹	سکینجین صدوی	۲۲۲ و ۱۲۴	سنگ خدا	۷۹۳
۲۵۲ و		سکینجین عضل	۵۶۶	سنگ نابض	۷۹۷
سفوف مسهل	۲۸۹ و ۲۸۸	سکینجین مدد	۵۶۷ و ۳۹۰	سنون انقی سبتک	۱۵۰
۴۳۲ و		سگل	۴۷۵	سنون اسود	۷۳
سفوف مسهل و د. دبدان	۳۱۹	سگر گوته	۴۷۵ تا ۴۸۵	سنون تنگاد	۱۵۱

س بال و م

سفوف مفتت حصاة	۱۵۵	سل امونیاک	۱۰۸	سنون قابض	۴۳۹
سفوف مفتت	۷۶۵ و ۲۲۲	سلانه (طافه)	۱۵۶	سنون کلورات پیاس	۱۹۵
سفوف منقی	۲۸۹	سلق	۶۱۸	سنون کواکین	۵۵
سفوف موکرا	۱۸۷	سلن	۴۹۵	سنون مسکن	۱۵۲
سفوف من. نزله معده	۱۷۶	سینوم	۴۹۵	سنون تنج	۴۳۹
سفوف نقول	۸۳۳	سلنجه	۳۵۶	سنون د. ورم لثه	۲۵۵
سفوف د. نقال الدم	۴۳۸	سما روغ	۵۷۱	سنه	۴۸۲

س با و

سفوف د. نورالری سفعلیسی	۸۸۴	سم الحمار	۵۰۷	سوادیل	۶۹۲
سفوف والربانات روی	۴۲۴	سم الفار	۶۲	سونون گوسا	۷۷۴
سفوف من. ورم پوست	۱۹۴	سمفتوم	۲۷۵	سوخن	۶۰۹
سفوف هاضم	۱۸۱ و ۱۷۶	سمن کوترا	۳۷۵	سوینف	۱۰۸
سفیداب شنج	۴۵۵	سمو	۱۸۷	سویلیم	۳۰۶
سفیده	۱۸۰	سمی هومو	۱۶۹	سودا پا و دیش	۸۴

س بان

سفید الوینی	۴۴۱	س باق			۱۹۸ و ۱۹۷
سقرالی	۲۳۵				۱۹۹
سقر سقمونیا	۲۸۷	سنای چنی	۴۸۲ تا ۴۸۹	سورب	۲۷۱
		سن	۳۹۶	سود (لغات)	۱۹۹
		سناه	۴۸۲ تا ۴۸۹	سورب	۲۷۱
		سنای چنی	۴۸۹	سوربخان	۶۱۶

سول

سول (۳۲) ب

سول

۶۵۹	سولفورانتیمون	۱۱۵	سترات آهن	۲۶
۲۱۳	سولفورچوبه	۶۲۲ و ۳۰۴	سترات آهن اماناکی	۲۹
۲۷۱	سولفورسودیم	۶۶۷	سترات آهن وکیلی	۳۰
۶۵۹	سولفورقلع	۶۷۲	سترات روی	۴۲۲
۴۵۶	سولفورکربون	۷۷۲	سترات سود	۵۴۱
۱۴۳	سولفورکلسیم	۶۶۷	سترات لیتیم	۷۷۶
۵۷۱	سولفورسینات سود	۳۱۴	سترات منیزی	۱۰۳
۵۲۳	سولفورطرات کپین	۶۳۴	سترات منیزی منجر	۱۰۴
۷۵۸	سولفورکاربون	۵۹۲	سترویل	۴۶۷
۲۹۴	سولفونال	۲۵۱	سترونس	۱۳
۲۹۴	سولفورسینات سود	۵۴۱	سترون	۱۳
۱۰۴	سولفورسینات کپین	۶۴۰	سترونیل	۱۳۱
۱۷۱	سولفیدرات متیلر سود	۶۶۷	سیدر	۱۹
۱۷۱	سولفیدرات متیلر سود	۶۶۷	سیدر	۱۹
۱۷۱	سولفیدرات متیلر سود	۶۶۷	سیدر	۱۹
۲۱۶	سولفیدرات متیلر سود	۶۶۷	سیدر	۱۹
۱۶۵ و ۱۶۴	سولفات آروپین	۱۷۵	سیارون (سیاروم)	۶۱۹
۵۹	سولفات استریکین	۱۱۵	سیمبیروم ناستوریتوم	۴۱۵
۴۴۴ و ۴۴۱	سولفات آلومین	۹۳	سپران	۱۶۸
۵۴۲	سولفات تپاس		سپکرون	۳۶۷ و ۳۴۵
۴۲۱	سولفات روی		سپکونا	۱۲۹
۲۴۲	سولفات سیکونیدین	۵۰۱	سپکوتین	۱۳۲ و ۱۳۰
۷۴۱	سولفات سیکونین	۵۰۱	سپگارت رسیکی	۷۰
۵۳۹	سولفات سود	۵۰۱	سپگارت استرامون	۱۶۸
۴۲۹	سولفات کدیموم	۵۰۳	سپگارت حسنیه	۳۴۱
۷۳۶ تا ۷۳۱	سولفات کپین	۴۲۰	سپگارت زبیدی	۳۳۴
۷۹۲	سولفات مس	۵۰۳	سپگارت شور	۴۵۴
۷۹۳	سولفات مس در دفع خاق	۴۹۳	سپگارت ص. فالج	۱۶۸
۳۹	سولفات منگیز	۵۰۱	سپگارت معطر	۴۰۴
۸۰۲	سولفات منیزی		سپگو	۱۲۹
۷۶۶ و ۷۵۸	سولفور	۳۰۸	سپلیکات تپاس (محلول)	۶۵۸
۷۷۱	سولفور آهن	۴۸۸	سیم	۱۳۵
۷۶۷	سولفور استیک	۸۹	سیماروبا	۲۹۲
۷۶۷	سولفور امانوم	۵۹۹	سیمینوم	۱۲۷

سول

شربا

شربا (۳۸)

شرب

۷۷۲	شربا د. اسکوربوت	۴۱۷	شرب مرکب کوا	۵۴
۴۰۶	شربا ایتون	۱۱۶	شربا مهل	۲۹۰
۴۰۶ و ۴۰۸	شربا بالاردینی	۴۷۸	شربا معطر	۱۴۷
۵۱۱	شربا ریغام	۷۲۴	شربا موسون	۶۸۹
۵۱۱	شربا بوژود	۷۲۵	شربا بدوده	۸۷۳
۳۵۶	شربا ترناک (مرکب)	۲۳۸	شربا الوبالو	۸۵
۲۷۱	شربا خطانا	۳۰۱	شربا اهاک	۲۵۵
۷۷۴	شربا حدیدی	۳۲	شربا اسپرنافع السعال	۱۴۸
۴۰۸	شربا دارچینی (مرکب)	۳۷۴	شربا قش اسکوربوت	۳۰۲
۵۱۹	شربا ددیتال (مرکب)	۵۶۸	شربا قش اسکوربوت	۳۰۲
۶۱۹	شربا دو بوا	۷۲۵	شربا اسپدازوتیک	۴۰۴
	شربا ذرارح	۳۹۸	شربا اسپد سولفوریک	۴۰۴
	شربا قش روفاتیم	۶۹۰	شربا اسپد ستریک	۸۲
۷۵۴ و ۲۹۴	شربا دینول	۶۸۹	شربا اسپد طرطریک	۸۲
۶۰۸	شربا سگن	۷۲۴ و ۲۷۶	شربا اسپد قنیک	۵۸۸
۵۱۰	شربا سگن	۷۲۵	شربا اسپد فوسفوریک	۴۰۴
۵۱۱	شربا سفا دوبا	۳۰۱	شربا اسپد فوسفوریک	۴۰۴
۵۷۱	شربا سنا (مرکب)	۴۸۶	شربا اسپد کلوریدیک	۴۰۴
۲۵۲	شربا صبر	۵۳۰	شربا تار	۸۵
۵۱۲	شربا عنصل (مرکب)	۵۶۸	شربا اوردا	۷۸۱
۲۵۲	شربا عنصل اودانم دار	۵۶۹	شربا بادام	۷۸۱
۶۲۳	شربا قلبی	۳۹۲ و ۳۷۴	شربا بلت	۳۱۲
	شربا کاسبا	۳۰۱	شربا دلبان تلو	۳۳۹
۴۳۶	شربا کالیر	۳۲	شربا بنج	۱۵۸
۱۲۷	شربا کلشیک (افونج)	۶۹۱	شربا بنزوات اهاک	۱۹۸
۲۹۷ و ۲۹۸	شربا ککینا	۷۲۴ و ۷۲۳	شربا بوتینی	۳۱۰
۴۱۹	شربا ککینا	۷۲۵	شربا بوره	۱۵۱
۸۰۸	شربا ککینای حدیدی	۳۱	شربا به	۸۵
	شربا مدد	۵۶۹ و ۳۸۷	شربا جی کربونات سود	۲۵۰
۳۶۹	شربا مدد تلخ	۵۶۹ و ۵۶۸	شربا پیکلورودا هن	۳۱
۶۸۹	شربا مدد ریخض	۴۴۴	شربا پوست نادرنج	۳۰۲
۳۹۰	شربا مدد روستفرغ	۵۶۸	شربا پیرو فوسفات اهن	۳۱
۱۱۶	شربا مدد و مهل	۲۸۴	شربا پیریل	۱۱۱

حرف شین ش با

شاخ گوزن	۷۵۴ و ۲۹۴	شربا دینول	۶۸۹
شاد بون	۶۰۸	شربا سگن	۷۲۴ و ۲۷۶
شاردوون	۵۱۰	شربا سگن	۷۲۵
شاردوینت	۵۱۱	شربا سفا دوبا	۳۰۱
شامپینون	۵۷۱	شربا سنا (مرکب)	۴۸۶
شانوز	۲۵۲	شربا صبر	۵۳۰
شاهتره	۵۱۲	شربا عنصل (مرکب)	۵۶۸
شاهدانه	۲۵۲	شربا عنصل اودانم دار	۵۶۹
شای	۶۲۳	شربا قلبی	۳۹۲ و ۳۷۴

ش با باج

شبت	۴۳۶	شربا کالیر	۳۲
شبت	۱۲۷	شربا کلشیک (افونج)	۶۹۱
شیدزاج	۲۹۷ و ۲۹۸	شربا ککینا	۷۲۴ و ۷۲۳
شبه	۴۱۹	شربا ککینا	۷۲۵
ششم	۸۰۸	شربا ککینای حدیدی	۳۱
شربا	۳۶۹	شربا مدد تلخ	۵۶۹ و ۵۶۸
شربا اندودان قش	۶۸۹	شربا مدد ریخض	۴۴۴
شربا د. استیقا	۳۹۰	شربا مدد روستفرغ	۵۶۸
شربا استیجیه	۱۱۶	شربا مدد و مهل	۲۸۴

شرب

شرب

شرب

شربت ناتوده	۱۵۱	شربت صافراس	۵۵۸	شربت لکاتاهن	۲۹
شربت ترپاک	۲۳۱	شربت صدری	۲۴۱ و ۲۲۲	شربت لکات سود	۱۹۹
شربت ترپاس	۲۷۱	۳۳۹ و		شربت لکتک	۹۵
شربت ترپدو	۶۴۵	شربت صدری انگلیسی	۲۱۵	شربت لپین	۷۷۷
شربت تناناهن	۳۳	شربت صدری بلبلان	۲۲۱	شربت لپو	۸۲
شربت توت	۸۵	شربت صفی چوه	۳۱۲	شربت مرکبایکا	۲۲۱
شربت جرجیر	۴۱۶	شربت خرسی	۴۴۴	شربت مرکب بومادران	۹۵
شربت جرجیر پارا	۴۱۸	شربت طرطرا تاهن اناساک	۳۲	شربت مرکب بودری	۹۵
شربت خطبانا	۳۵۱	شربت طرطریک	۸۳	شربت مرکب کاسنی	۴۳۳
شربت عوب چنی	۵۵۸	شربت علی توت	۱۸	شربت مرکب کنکنا	۴۵۵
شربت بعد بدی	۳۳ و ۳۲ و ۳۱	شربت عشب	۵۵۸ و ۵۵۷	شربت مسکن	۲۴۱ و ۱۵۹
شربت ض خازر	۸۷۲	شربت غصل (حرک)	۵۷۵	۲۵۲ و	
شربت دباکود	۲۳۸	شربت غار گلاسی	۵۵۷	شربت مهمل قهوه	۴۸۵
شربت رانانبا	۲۷۷	شربت فرابواز	۹۱ و ۸۵	شربت مصفی	۵۱۵ و ۲۱۹
شربت رفود (حرک)	۴۱۸	شربت فوله	۲۵۴	شربت مصفی جدیدی	۸۶۸
شربت رفود بدی	۸۶۱	شربت قلبان دودری	۱۹۹	شربت مصفی قلبان	۲۱۹
شربت رفود بد و راهنی	۸۶۹	شربت کات	۲۷۷	شربت معرق	۵۵۸ و ۱۱۱
شربت د رمل حراره	۲۵۵	شربت کارابه	۷۷۵	۵۶۵ و	
شربت ض رومال بسم	۴۵۵	شربت کالکاد	۴۷۹	شربت ض مفصلی	۴۵۵
شربت د پوند (حرک)	۴۳۲	شربت کالپه	۳۳	شربت مقوی	۳۵۲
شربت زوشک	۸۵	شربت د کرم	۳۷۸ و ۳۷۶	شربت فتح	۵۶۱ و ۵۵۸
شربت زبیدی و دری	۳۱۳	شربت کلم	۴۱۶	شربت مودباک	۳۱۵
شربت شبی	۳۱۵	شربت کنکنا	۷۲۲ و ۷۲۲	شربت مونوسولفود سودیوم	۷۶۸
شربت ساده	۶۱۶	شربت کوثر پندی	۵۵۸	شربت نارنج	۸۲
شربت سفید	۶۱۶	شربت کوکلیاربا	۴۱۶	شربت نبات و لئو	۳۱۲
شربت سولفات استرکین	۶۵	شربت کوکار	۲۳۸	شربت د نقرس	۲۸۹
شربت ض سپاه سرف	۱۵۸	شربت کمران	۷۷۵	شربت ورد مکرر	۲۷۲
۲۴۱ و ۲۲۱		شربت ض کاسر الری	۲۴۲	شربت ض ورم	۲۴۵
شربت ستراناهن	۲۹	شربت ض گرتگی صدا	۵۵۸	شربت ویدال	۳۱۵
شربت ستراناهن و فیری	۳۲	شربت گرد زبل	۸۵	شربت ض مرپس	۸۶۸
شربت ستریک	۸۲	شربت د کرپ	۱۵۹	شربت بد واهن	۸۶۱
شربت ض سفیدلین	۳۱۵	شربت گلاس	۸۵	شربت بد واهن بد و پتاسیوم	

شرف

ش (۴۰)

ص

شربت بدوده	۱۷۱	شوکا بوس	۴۱۶	شیر بدو تمردار	۳۵۰
شربت بدو فیم	۱۶۱	شور فویل	۵۵۴	شیر بدو شور	۱۹۱
شرج	۶۵۶	شوره	۱۹۲	شیر بدو پس	۴۸۷
شردی	۶۱۹	شوس	۵۱۰	شیر پیاز	۴۵۹

ش باعوق

شعر الارض	۲۱۵	شوکه البضا	۵۱۰	شیر پیته	۷۸۲
شعر الجین	۲۱۵	شوکران	۱۲۹	شیر خشت	۳۵۴ تا ۳۵۲
شعی	۷۷۹	شوکران مان	۱۳۳	شیر خشت استال	۱۵۲
شقایق	۲۵۰	شوکران لای بلوط	۳۰۰	شیر کرم	۳۷۸
		شوکران لای ض کرم	۳۲۰	شیر کلور و بوب و بدوره	۸۷۵

ش با کولم

شک	۶۳	شهاب الدین شهر ددی	۱	شیر گاک	۴۵۱
شکای	۵۱۱	شه	۳۵۱	شیر مهمل	۲۸۸

ش با ی

شکر	۶۱۲			شیر مصنوعی	۱۸۵
شلم	۴۱۶	شپاد اسکارد	۳۲۱	شیر منبری	۱۰۰
شلب و نوم	۴۳۵	شپاد بواپیر	۸۱۲	شیر موم	۸۱۱
ششاد	۵۱۵	شپاد قشنج	۲۹۲	شیر بدوره	۸۷۵
شمع	۸۰۷	شپاد رانابا	۲۷۹	شیر بیان	۵۲۱
شمعدان	۸۸۵	شپاد سولفات کپین	۷۳۵	شیر کوره	۶۲۸
شمع فالك	۳۳۴	شپاد صبر	۵۳۱	شیر کوروم	۶۲۸
		شپاد کویا هو	۲۳۴	شیلان	۵۶۳

ش بان

شن	۲۹۹	شپان تجرای بول و لیمان	۸۴۵	شپان فلا	۵۲۰
شجرین	۳۳۳ و ۳۰۴	شپان مسکن	۱۶۳	شپان دان	۷۷۸
۷۷۲ و		شپان مهمل	۵۳۱		
شکن	۵۱۶	شپان مقوی	۲۸۱		

حرف صاد

ص با

شنوبود	۴۹۵	شپان جهلی مستقی	۲۵۶	صابون	۸۰۹
شنوبود نوم	۲۸۳ و ۲۸۲	شپان بدو فورم	۸۸۲	صابون	۲۰۱
۳۷۹ و		شیح	۳۷۵	صابون بادا حی	۵۴۵
شنوبود نوم امرو زبوتد	۴۹۵	شپا	۱۸۲	تغین صابون	۲۰۲
شنوی	۲۵۲	شیرافانیا کی	۲۲۱	جوهر صابون	۲۰۲
		شیرافوس شری	۳۶۰	صابون جلب	۲۸۷
شو	۴۱۶	شیر بادام	۷۸۱	صابون جواز	۸۰۹
شو	۷۳	شیر با کرم	۳۴۰	صابون دهنی شکل	۲۰۲
شون (شود)	۱۲۷	شیر بدو	۱۸۴	صابون زبقی	۳۲۵

ضم

طالت

عرق

صابون ستارکی	۲۲۶	ضماد تاسه	۸۲۷	طوطیا	۴۱۹
صابون طبی	۵۴۵ و ۲۰۰	حرف طاء		طولوزان	۱۱
صابون گوگردی	۸۱۹	طباوب		حرف عین	
صابون لوزی	۵۴۵ و ۲۰۰	طابقه خانی	۴۱۴	ع باارب	
صابون نیات	۱۹۹	طباشیر	۶۱۸	عادت	۲۲
صابون فراس	۵۵۴	طبار		عاقه قرحا	۱۳۵
ص با ب ع و ف		طرطرات آهن و تپاس	۲۷	عبدالرحمن	۷
صبا	۵۲۴	طرطرات بریکو تپاس	۵۴۰	ع باج	
صباغ	۶۰۰	طرطرات تپاس	۵۳۸	عجین باداچی	۶۴۳ و ۶۴۱
صبر	۵۲۴	طرطرات تپاس و انتمون	۱۱۵	عجین بلسان	۶۴۴
صغیر	۱۴۲	طرطرات تپاس و سود	۵۳۹	عجین ترناک	۲۴۴
صفرائی گاو	۲۹۹	طرطرات پرتو اکسید آهن	۳۲	عجین ض. سوزاک	۶۴۴ و ۲۳۳
صفصاف	۱۰۴	طرطرات سود	۵۴۴	عجین سوس	۵۲۵
ص با م و ن		طرطرات فریکو تپاس	۲۷	عجین صد ری بلسان	۲۲۳
صمغ	۵۳۱	طرطرات مرغی محلول	۳۳	عجین صد ری شکر گوساله	۲۲۳
صمغ بوی	۵۳۲	طرطرات منبری	۸۰۳	عجین صد ری کدکن	۲۲۳
صمغ چینی	۲۶۸	طرطرات استیبه	۱۱۵	عجین عنصلی د. موش	۸۱۶
صمغ سنگال	۵۳۲	طرطرات امتیک	۱۱۵	عجین کاهود کبابه	۶۴۵
صمغ عربی	۵۳۲	طرطری	۵۳۹ و ۵۳۸	عجین د. کلوروز	۳۸
صمغ کادن	۶۵۲	طرطری زجاجی	۵۴۲	عجین گوگرد	۷۶۴
صندل	۵۳۴	طرطری محلول	۵۴۱ و ۵۴۰	عجین گوگرد و منبری	۸۰۱
صنوبر	۵۳۵	طرطری مصفی	۵۴۳	عجین لاری	۲۳۳
حرف ضاد		طریقہ استعمال امتیک در خناق	۱۱۷	عجین لعوقی	۶۴۱
صرح	۱۴۲	طریقہ استعمال امتیک حقیقی	۱۱۶	عجین د. لوکوره	۲۷۹
ضماد انتی سپتیک	۷۲۷	طریقہ استعمال امتیک در قطب	۱۱۸	عجین تحریک	۷۶
ضماد ض. سیاتیک	۴۰۸	طریقہ تقدم بحفظ از اسکرلین	۱۶۰	عجین معدی	۳۶۸
ضماد شوکران	۱۳۳	و ۱۶۴		عجین هاضم	۳۶۸
ضماد محلل	۱۲۵	طریقہ مداوای خناق با یود	۱۵۴	ع با س	
ضماد محمّر	۳۶۳	طریقہ مداوای صرع	۱۶۱ و ۱۶۴	عری	۵۳۶
ضماد مدد	۵۷۱	طبال و		عرق اقطی	۲۸۴
ضماد معرق	۹۱	طلا	۵۴۶ تا ۵۵۰	عرق انغوزه (حرک)	۱۲۳
ضماد مقبّح	۶۴۳	طلای سفید	۵۵۰	عرق بادام تلخ	۵۰۵
ضماد ملین	۶۳۲	طلاق	۶۵۷	عرق جری	۴۱۷

عرق غارگری

ع ص

ع ص

ع ص

عرق غار گلاسی	۵۵۹	عصیر الزمل	۴۵۹	عوامل فادان	۴۶۲ و ۳۷۵
عرق الکافور	۳۹۵	عصیر جرجیر	۴۱۶	عوامل فاقد الحس وضعی	۵۲
عرق کش	۳۶۸	عصیر ککیناربا	۴۱۶	عوامل فاقد الحس عیوی	۶۸۴
عرق ککیناربا	۴۱۷	عصیر مصفی	۵۱۴	عوامل قابضه	۲۹۴
عرق الصباغین	۵۹۱ و ۳۶۱	عصیر مدی سک	۷۸۹	عوامل یازارت	۳۰۳
عرق الصفیر	۳۶۱	عصیر نباتات مدار	۱۹۲	عوامل تحریک	۳۵۵ و ۲۲۴

ع با س ش

عسجد	۵۴۶	عصیر نباتات محلل	۱۹۲	عوامل محرقه منقط	۳۹۵
عسل	۳۵۱	عصیر نباتات مسهل	۵۴۵	عوامل مذبذب	۴۴۲
عسل بود	۱۵۱	عصیر قش و دم	۱۹۳	عوامل مسکن و مبرد	۳۸۵

ع با ط و فاق و ک

عسل انبی	۳۲۵	عطر	۸۸۶	عوامل مصفی	۵۱۲
عسل منقط	۷۹۷	عفض	۲۶۷	عوامل متغیر	۳۰۳
عسل و ردی	۲۷۲	عقبان	۵۴۶	عوامل مقوی	۲۹۵
عشب	۵۵۲	عکوب	۵۱۱	عوامل مقبضه نباتات	۴۳
عشق	۱۴۵	عبال و م		عوامل ملین	۵۲۱

ع با ص

عصاره افستین	۹۳	علاج سوختگی	۲۰۳	عوامل منبه	۵۵
عصاره باداورد	۵۱۲	علقا	۱۴۵	عوامل موقط	۵۵
عصاره بوثران	۴۸۵ و ۴۷۹	علم بن فرجان	۷	عود الیوج	۳۶۱
عصاره ترباک	۲۳۷	علی اکبر	۱۲	حرف غین	
عصاره خون	۱۸۱	علیق	۱۴۵ و ۸۶	ع با ا	
عصاره دیوند	۷۵۶	میرزا علی نقی (والی)	۱۱	غار	۳۶۵

ع با ن

عصاره زهر گاو	۳۵۵	عمل پیوستن کردن	۶۷۸ تا ۶۷۳	غادج	۵۷۱ تا ۵۷۴
عصاره سرخس (اتری)	۴۶۳	عنان	۵۶۳	غار طراپورونی	۵۵۵
عصاره سقر ضابونه	۴۵۲	عناصر اصلیه	۶۱۲	غار گلاسی	۵۵۵
عصاره سوس (مصغی)	۵۲۲	عنا الثعلب	۱۷۱	غار بقون	۵۷۵
عصاره سگر گوت	۴۸۵ و ۴۷۹	عنا الدب	۲۷۵	غده پیوندیتر گوساله	۷۸۸
عصاره کاث	۲۷۷	عنب	۲۹۳	غده تموس	۷۸۹
عصاره کامو	۲۵۱	عنب فایع	۳۳۷	غده و ذی گاو	۷۸۹

ع با ر

عصاره ککینا	۷۲۲ و ۷۲۱	عصل	۵۶۵ تا ۵۷۱	غده انتی سپتیک	۶۲۳
عصیر اسکوریون	۴۱۶	عقر	۱۴۵	غره بورات سود	۱۵۵
عوامل دافع العقونه	۵۸۶	ع با و		غره بورت	۱۵۱

غ س ف

غ س ف

ف

غزغره ترابنتنی	۲۲۸	غسول قریاک	۲۴۴	غسول ض. هرپس تونسوران ۱۲۵
غزغره ترش	۹۱	غسول شکار	۱۵۲	غسول هیپوکلوریت سم (بداد)
غزغره جالی	۵۶۲	غسول تنن	۲۸۵	۶۷۱

غ با م دو

غزغره خردل دار	۴۱۹	غسول د. جرب	۱۲۵	غ با م دو
غزغره داراشکنه	۳۲۲	غسول د. حکه	۲۵۵	غمامه ۶۵۴
غزغره دافع العفونه	۱۱۲	غسول خربق	۱۲۵	غمریت ۴۱۶
غزغره سنه	۲۶۱	غسول غلی	۹۱	غوناغیا ۷۵۶
غزغره سکنجین	۹۱	غسول دافع العفونه	۴۱	غولبلوس ۹
غزغره ض. سفیلپس	۸۶۵ و ۳۲۲	غسول زیتقی	۳۲۳	غوره ۸۸

ح و فاء

غزغره د. سیلان براق	۲۷۹	غسول سرخ	۲۶۳	ح و فاء
غزغره عمل وردی	۲۷۹	غسول ض. سرطان	۵۰۷ و ۲۴۴	ف با ا
غزغره د. عفونت	۳۴۲ و ۱۱۲	غسول ض. سعفه	۸۲۴	فایانا امبریکانا ۱۷۲
غزغره قابض	۴۳۹	غسول د. سفیلپدفرجی	۱۵۳	فایاپین ۱۷۲
غزغره کلورات پتاس	۱۹۴	غسول ض. شانکر	۲۴۵	فادابی ۷
غزغره محلل	۱۱۲	غسول شراب	۳۷۴	فاریتسینیل ۲۸۶
غزغره مسکن	۲۴۳ و ۵۴	غسول شراب و قریاک	۲۴۴	فارفارا ۷۵۵
غزغره ملین	۵۲۴	غسول د. عرق متین	۲۵۶	فارین (فارینا) ۸۲۹
غزغره منقح	۷۲۷ و ۲۷۲	غسول فینکه	۵۸۸	فاشرا ۳۴۶
غزغره هونتیر	۷۲۷	غسول قابض	۴۴۵	فاغیه ۵۹۶
غزغره بدوده	۸۷۶	غسول قلبا ئه	۲۵۱	فاقد الحس موضعی ۵۲
غزغره بدی	۸۶۵	غسول کازناو	۶۷۱	فالوده ۸۲۸ و ۸۲۶
غزی	۷۵۲	غسول کافور و گوگرد	۷۶۶	فاهام ۸۳۵

ف با ج و ج

غزغره الجلود	۷۵۲	غسول کشته پازیت	۱۲۳	ف با ج و ج
غزی السمک	۷۵۳	غسول کلور و ذوی	۴۲۸	فجل بری ۴۱۴
غسول انٹی سپتیک	۶۶۸	غسول ککینا	۷۲۷	فحم ۶۵۸
غسول استات سرب	۴۵۸	غسول گوگردی	۷۶۹ و ۷۶۸	فخریازی ۸

غ با س

غسول اسید کرومیک	۸۲۵	غسول محلل	۸۷۶ و ۷۷۵	ف با س
غسول مانایکی کافوری	۱۱۳	غسول محدد	۲۴۴	فرا سون ۱۴۵
غسول پیت	۴۲۶ و ۲۵۱	غسول معطر صابون	۲۵۲	فرا کوس ۵۶۳
غسول ب. کلور و جیره	۸۲۲	غسول مغیر	۳۲۳	فرا کینیل ۹۶
غسول د. پتیر بازس	۲۵۶	غسول هانوی	۳۲۳	فرا کربنوس اکیلیسود ۹۶
				فرا گار بادسکا ۸۸

ف و

ف و ن ی

ف و ن ی

ف و ن ی

۴۸۹	ف و	۹۳	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی
۵۸	ف و ن ی	۱۲۵	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی
۸۳۰	ف و ن ی	۸۲۶	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی
۸۳۰	ف و ن ی	۱۳۳	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی
۵۹۱	ف و ن ی	۱۳۳	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی
۵۹۱	ف و ن ی	۱۳۳	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی	۶۶	ف و ن ی
۵۵۴	ف و ن ی	۳۶۳ و ۳۶۲	ف و ن ی	۵۵۱	ف و ن ی	۵۵۱	ف و ن ی
۴۶۳	ف و ن ی	۶۴۳	ف و ن ی	۲۵	ف و ن ی	۲۵	ف و ن ی
۴۷۵	ف و ن ی	۳۶۴	ف و ن ی	۶۸	ف و ن ی	۶۸	ف و ن ی
۵۸۱	ف و ن ی	۳۶۵ و ۳۶۴	ف و ن ی	۸۸	ف و ن ی	۸۸	ف و ن ی
۱۰۹	ف و ن ی	۳۶۴	ف و ن ی	۲۱۵	ف و ن ی	۲۱۵	ف و ن ی
۳۳۳	ف و ن ی	۵۹۱	ف و ن ی	۶۵۶	ف و ن ی	۶۵۶	ف و ن ی
۵۸۲	ف و ن ی	۱۰۵	ف و ن ی	۴۱۲ و ۴۱۱	ف و ن ی	۴۱۲ و ۴۱۱	ف و ن ی
۷۴۵	ف و ن ی	۵۹۱	ف و ن ی	۹۶	ف و ن ی	۹۶	ف و ن ی
۷۹۱	ف و ن ی	۲۰	ف و ن ی	۸۵	ف و ن ی	۸۵	ف و ن ی
۵۸۶ تا ۵۷۷	ف و ن ی	۲۰	ف و ن ی	۷۳۹	ف و ن ی	۷۳۹	ف و ن ی
۵۸۵	ف و ن ی		ف و ن ی	۳۶۵	ف و ن ی	۳۶۵	ف و ن ی
۵۸۲	ف و ن ی	۵۹۰	ف و ن ی	۷۸۰	ف و ن ی	۷۸۰	ف و ن ی
۵۹۱	ف و ن ی	۵۳	ف و ن ی		ف و ن ی		ف و ن ی
۱۱	ف و ن ی	۲۵۹	ف و ن ی	۷۷۸	ف و ن ی	۷۷۸	ف و ن ی
۳۷۷	ف و ن ی	۵۹۷	ف و ن ی	۸۳۵	ف و ن ی	۸۳۵	ف و ن ی
۶۰۹	ف و ن ی	۷۵۰	ف و ن ی	۵۷۱	ف و ن ی	۵۷۱	ف و ن ی
۶۱۰ و ۲۰۳	ف و ن ی	۶۳۹	ف و ن ی		ف و ن ی		ف و ن ی
۵۱۲	ف و ن ی	۸۴۸	ف و ن ی	۴۱۸	ف و ن ی	۴۱۸	ف و ن ی
۵۱۲	ف و ن ی	۱۲۷	ف و ن ی	۳۰۲	ف و ن ی	۳۰۲	ف و ن ی
۵۷۱	ف و ن ی	۲۶۲	ف و ن ی	۴۸۶	ف و ن ی	۴۸۶	ف و ن ی
۱۲۷	ف و ن ی	۵۸۷	ف و ن ی	۳۵۱	ف و ن ی	۳۵۱	ف و ن ی
۵۹۸	ف و ن ی	۲۶۲	ف و ن ی	۴۹۴	ف و ن ی	۴۹۴	ف و ن ی
	ف و ن ی	۵۸۸	ف و ن ی	۴۱۸	ف و ن ی	۴۱۸	ف و ن ی
۸۷۹	ف و ن ی	۵۹۰	ف و ن ی	۵۳۷ و ۴۱۸	ف و ن ی	۵۳۷ و ۴۱۸	ف و ن ی
۶۰۰	ف و ن ی	۶۵۶	ف و ن ی	۴۳۴	ف و ن ی	۴۳۴	ف و ن ی
۶۰۰	ف و ن ی	۵۹۷	ف و ن ی	۷۲۵	ف و ن ی	۷۲۵	ف و ن ی

ق ر ص

ق ر ص (۴۵)

ق ط و

۱۷۳	ق ر ص البومین بدی	۱۶۱	ق ر ص کوویل (زیتنی)	۳۱۱
۱۷۳	ق ر ص بلبان تلو	۳۳۹	ق ر ص گوگرد	۷۶۴
۷۷	ق ر ص بدیموت	۱۷۷	ق ر ص لکات اهن	۲۹
۵۶۳	ق ر ص ج کر بونات سود	۲۰۰	ق ر ص لکات و پیپین	۱۸۷
۵۶۳	ق ر ص پاترسون	۱۷۷	ق ر ص لکات سود و پیپین	۱۹۹
۶	ق ر ص پیومه	۱۴۱	ق ر ص محرق	۳۳۴
۵۱۲	ق ر ص پیپین	۱۸۷	ق ر ص معطر	۳۹۹
۵۱۳	ق ر ص شکار	۱۵۱	ق ر ص منبری	۱۰۱
۲۸۲	ق ر ص حد بدی	۳۴	ق ر ص دترله	۲۲۲
۴۶۳	ق ر ص باکارناهی	۲۸۹	ق ر ص بنیل پروسی	۵۰۹
۴۵۵	ق ر ص یغنی	۱۶۱	ق ر ص الوزرا	۵۲۳
	ق ر ص ض. دکام	۲۲۲	ق ر ص ویشی	۲۰۰
	ق ر ص نیتو جلو	۳۲۰	ق ر ص	۴۶۷
۸۱۴	ق ر ص نیتو مکرری	۳۱۴	ق ر ص دانه	۵۹۳
۶۸۶ و ۵۶	ق ر ص نیتو مغیر	۳۱۴	ق ر ص فرنگی	۵۹۳
۸۳۳	ق ر ص ض. سرفه	۴۴۸	ق ر ص فلفل	۳۵۹
۶۱۹	ق ر ص ض. سرفه عصیانے	۲۲۳	ق ر ص قریش	۷۶

حرف قاف ق با

ق با ص ط

۸۱۴	ق با ص سباه صد ری	۳۳۹	ق با ص قصب	۶۱۷
۴۱۵	ق ر ص سترات اهن	۲۹	ق با ص قصب السكر	۶۱۸
۳۶۰	ق ر ص شوکولانی حد بدی کون	۳۴	ق با ص قطران لشکری	۸۴۲
۸۲۸	ق ر ص صد ری	۲۲۳	ق با ص قطران	۶۰۱ تا ۶۰۴
	ق ر ص صد ری سولیه	۵۲۳	ق با ص قطران دغال سنک	۶۰۴
۱۹	ق ر ص صرغ	۳۹۹	ق با ص قطن	۶۵۵
۱۰۰	ق ر ص طرطرات اهن امانتباکی	۲۹	ق با ص قطور اتروپین	۱۶۴
۳۴۵	ق ر ص د. عطش	۸۹	ق با ص قطور انگلیسی	۲۳۹
۳۴۴	ق ر ص کات	۲۷۸	ق با ص قطور تلخ پیومه	۵۸
۹۵	ق ر ص کاشوند	۲۹۴	ق با ص قطور ض. دبدان	۲۷۴
	ق ر ص کالابار	۳۵۳	ق با ص قطور سفالی انگلیسی	۴۹۶
۱۵	ق ر ص کرم	۳۲۰	ق با ص قطور سفید	۲۴۷
۸۹	ق ر ص کرمس معدن	۲۲۲	ق با ص قطور ض. سنل	۱۶۰
۲۴۲	ق ر ص کلل	۳۱۹	ق با ص قطور سولفات روی	۴۲۵
۳۵۴	ق ر ص کلورات پتاس	۶۷۳ و ۱۹۵	ق با ص قطور عضویت عسوی	۴۵۲
۶۹	ق ر ص کنکنا	۷۷۳		

ق با ص

ق ر ص قاصبا
ق ر ص قاروت
ق ر ص شیتیزله
ق ر ص شیلان
ق ر ص شیبیدر سنبکی

۶۲۷	کاگوئیس	۶۱۵	قند صوبه جات	۲۲۹	قند قمر
۶۲۷	کاگازو	۱۶۱	قند بدادر	۲۹۵	قند قفالی
۶۲۷	کا انیری	۲۹۶	قند و دیون	۲۴۱	قند و رض کولرا
۵۱۹	کا انسا	۵۷۵	قو	۵۸	قند و دگاسرانی
۶۵۲	کا او تپو (کا او تئو)	۶۲۲	قهوه	۱۲۰	قند و د لکه قرین
۲۲۷	کا او تپو عریز بانی	۳۰۰	قهوه بلوط	۴۹۶ و ۲۹۵	قند و مسکن

ق با

۲۶۲	کا نیرین	۴۵۱	قند و رض مفصلی	۴۵۱	قند و رض مفصلی
۴۶	کا باره	۲۲۷ و ۶۰۹	قند و طی انتی سیتیک	۲۲۷ و ۶۰۹	قند و طی انتی سیتیک
۳۶۴	کا پسیسین	۱۶۲	قند و طی بلادین	۳۳۸	قند و طی بلادین
۳۶۴	کا پسیک	۲۴۴	قند و طی ترپاک دار	۴۶۹	قند و طی ترپاک دار
۳۶۴	کا پسیکوم انوم	۴۲۱	قند و طی تورنی	۸۴۴	قند و طی تورنی
۶۲۹	کا پورا	۱۱۰	قند و طی جالبوس	۸۴۳	قند و طی جالبوس
۶۲۸	کا پوسن	۳۳۰	قند و طی سوب سفید	۲۸۱	قند و طی سوب سفید
۲۱۵	کا پیلر	۴۶۵	قند و طی زحل	۸۳۹	قند و طی زحل
۷۹۱	کا ت کود	۱۱۰	قند و طی زرد	۸۸۲ و ۲۸۱	قند و طی زرد
۵۸۹	کا نگوت	۳۲۹ و ۳۲۵	قند و طی زیتنی	۱۹۶	قند و طی زیتنی
۲۷۷	کا ت مصفی	۸۱۰	قند و طی ساده	۱۹۷	قند و طی ساده
۲۷۱ و ۲۶۷	کا ت هندی	۳۳۱	قند و طی سپانور ذیق	۲۰۲	قند و طی سپانور ذیق
۵۳۵	کا ج	۷۹۷	قند و طی طلائی	۲۰۲	قند و طی طلائی
۶۰۶	کا د	۶۴۳	قند و طی کا کاو	۱۹۷	قند و طی کا کاو
۶۱۴	کا رامیل	۷۶۶	قند و طی گوگردی	۱۹۷	قند و طی گوگردی
۶۰۸	کا ریو	۳۳۳	قند و طی لغاب اندیق	۱۰۷	قند و طی لغاب اندیق
۹	کا رتیسوس	۲۴۴	قند و طی لودانم دار	۸۳۵	قند و طی لودانم دار

ق بان و ده

۴۱۶	کا رد اندوم کا پوسین	۸۱۰	قند و طی به مس کردن	۲۵۲	قند و طی به مس کردن
۳۶۰	کا رد اموم	۵۰۸	قند و طی مسکن	۶۱۲	قند و طی مسکن
۵۱۰	کا رد ونوس	۷۲۷	قند و طی مقوی	۶۱۵	قند و طی مقوی
۵۵۶	کا رد نیال بلو	۶۴۳	قند و طی وردی	۶۱۶	قند و طی وردی
۵۹۳	کا رمن	۳۲۹	قند و طی ضهرین	۶۱۵	قند و طی ضهرین
۳۵۹	کا روا و فولون	۴۲۷	قند و طی هو فلا ند	۶۱۵	قند و طی هو فلا ند
۶۱۸	کا روت	۵۰۹	قند و طی هیدرو سانیك	۶۱۳	قند و طی هیدرو سانیك
۶۱۸	کا روتین	۹۵	قند و طی تبصوم	۲۰۰	قند و طی تبصوم
۱۲۷	کا روم	۶۱۵	قند و طی کوز	۶۱۵	قند و طی کوز
۱۲۷	کا روی	۶۱۵	قند و طی کوز	۶۱۵	قند و طی کوز

حرف کاف

ک با

کا ریو کا ریو

کال

کپس

کال

کارپا یا پاپا	۱۸۷	کالاموس اروفاتیکوس	۳۶۱	کپسول سریشی	۷۵۳
کارپوفیلوم	۳۵۹	کالباس	۴۶۷	کپسول عصاره زیت و سفیدی سرخس	
کارپوفیلین	۳۵۹	کالبانه	۱۲۳	۴۶۶	
کاس	۳۴۹ و ۳۴۱	کالستروپا	۵۱۰	کپسول فوق کلیه گوساله و گوسفند	
کاسا	۱۲۷	کالکوس	۷۹۰	۷۸۸	
کاستور	۲۹۰	کالوف	۲۵	کپسول گوت	۶۵۲
کاستورینوم	۲۹۰	کامادوم	۹۷	کپسول وثریر	۶۵۰
کاستوریون	۲۹۱	کامالا	۴۷۰	کپسول همتیک	۱۸۱
کاسر الیاح	۴۹۶ و ۲۹۵	کامبودرین	۷۵۷	کپسول بد و فورم	۱۸۴
کاسکارا ساگرا	۲۱۵ و ۲۱۴	کامیدرین	۱۴۴	کابا شج	
کاسکاریل	۳۵۸	کامفر	۶۷۹	کان	۶۳۹
کاسنی	۶۲۸	کامفورا	۶۷۹	کبرا	۵۳۳
کاسیا	۲۹۷	کامیلیا سانا نکوا	۶۷۴	کبرا	۵۳۳
کاسپیروس	۴۶۹	کاموملوم	۱۳۴	کچول	۵۶
کاسین	۲۹۱	کامومیل	۱۳۴	کباچ	
کاشو	۲۶۷	کان اوفاتیک	۳۶۱	کحل اسمانگون	۷۹۴
کاشوی بولوف	۲۷۸	کاناسوکر	۶۱۸	کحل انتاع	۷۹
کاشی میزدا کاظم	۱۲	کانابیس	۲۵۲	کحل استات سرب	۴۵۸
کاغذ اتروپین	۱۶۶	کانارید	۳۹۶	کحل الومینی	۴۳۹
کاغذ تورنول	۶۰۰	کانادین	۳۹۹ و ۳۹۷	کحل مانیاکی	۱۱۳
کاغذ شوئ	۴۰۴	کانارین	۳۹۶	کحل برون	۵۳۱
کاغذ کشند مکس	۸۱۵	کان دویروانش	۶۱۷	کحل بلادن	۱۶۲
کاغذ معرف	۶۰۰	کانشالاگوا	۲۹۶	کحل ترابستینی	۲۲۸
کاغذ منقط	۴۱۱ و ۴۰۱	کانیل	۳۵۵	کحل زبای	۲۴۳
کافین	۶۲۶	کانیل آلبا	۳۵۶	کحل تکار	۱۵۱
کانور	۶۳۹ تا ۶۳۹	کاما	۳۶۳	کحل ض. نومورد معده	۸۴۰
کانه	۶۲۲	کاواتین	۳۶۳	کحل تن	۲۸۰
کاکا	۶۳۷	کاهو	۲۵۰	کحل حجر الرحن	۷۹۴
کاکوتس	۵۶۴	کبابا		کحل خشک	۴۲۵ و ۳۲۷
کاکتیر	۵۶۴	کبابه	۶۴۳	کحل رانانیا	۲۸۰
کاکنج	۱۷۳	کبرا کوپانکو	۱۰۶	کحل بادع	۴۵۸
کالابار	۷۹ تا ۷۷	کبریت	۷۵۸	کحل ض. رمد	۴۲۵ و ۲۷۴
کالادانا	۲۸۶	کپسول دنتا فوسفور	۵۸۴	۴۲۹ و ۴۵۸ و ۲۹۵ و ۱۴۰	

کمال

کرس

کمال

کحلض رمد خاوری	۶۱۰	کحل د. ورم جن	۳۲۲	کرسون دوپارا	۴۱۶
کحل روی کافوری	۴۲۵	کحل فاندان	۷۴	کرس	۴۴۳
کحل دان	۴۲۵	کحل هاند زسون	۵۱	کرس انکتوربا	۲۶۱
کحل سرکه والکی	۳۷۴	کحل بدوره	۱۷۷	کرس و بود	۲۹۹
کحل سولفات مس	۷۹۴	کحل بدی	۱۶۰	کرس	۴۱۶
کحل سیانور تپاسوم	۵۰۹	کحل		کرس البضاء	۳۴۶
کحل سیانور ذبیق	۳۲۲	کحل سوم	۴۲۹	کرس دو قارتر	۵۴۵ و ۳۸
کحل سیانور دیک	۵۰۹	کحل	۴۶۷	کرس انمال	۵۹۳
کحلض سفلیس	۳۲۲	کحل		کرس معدنی	۱۱۵
کحلض سیلان دمع	۱۵۴	کحل	۶۵۷	کحل	۶۴۶
کحلض عشاوت	۷۸	کحل (کراو زوت)	۶۴۷	کحل	۴۱۶
کحل فارسی	۱۲۲	کحل	۴۱۶	کحل	۳۱۲
کحل فرومولو	۴۲۹	کحل	۲۶۱	کحل	۵۹۹
کحل قابض	۴۲۵ و ۴۲۹	کحل	۴۱۴	کحل	۳۷۹
کحل	۱۴۵ و ۱۴۹ و ۱۵۴ و ۱۵۹	کحل	۶۴۹	کحل	۳۵۱
کحل کراتیت	۳۲۲	کحل	۶۵۴	کحل	۱۵۷
کحل کرمانی	۱۲۲	کحل	۶۷۸	کحل	۵۴۶
کحل کین	۷۳۶	کحل	۷۷۲	کحل	۴۱۴
کحل گازوسکی	۴۴۹	کحل	۷۷۲	کحل	۵۵۱
کحل گودرون	۴۲۹	کحل	۲۶	کحل	۵۵۱
کحل لافرانس	۷۹۶	کحل	۳۸	کحل	۷۸۷
کحل لافرانک	۷۲	کحل	۱۰۱	کحل	۷۷۹
کحل لک قریه	۳۲۷ و ۲۵۱	کحل	۳۸	کحل	۵۹۷
کحل	۵۳۱	کحل	۶۵۰	کحل	۱۴۹
کحل منجر	۱۱۲	کحل	۴۰	کحل	۴۰۳
کحل محلل	۷۹۵ و ۴۵۱	کحل	۱۰۱	کحل	
کحل مخدر	۱۶۷	کحل	۳۸۲	کحل	۱۲۸
کحل مسقط	۳۲۲	کحل	۳۷۹	کحل	۲۱۵
کحل مسکن	۲۴۱ و ۲۴۳	کحل	۶۰۶	کحل	۸۱۴
کحل	۳۲۲	کحل	۶۰۶	کحل	۱۸۵
کحل منقح	۴۲۷ و ۴۲۵	کحل	۶۰۴	کحل	۸۴۷
کحل	۷۹۴	کحل	۶۰۶	کحل	
کحل نقره	۸۳۹ و ۸۴۱ و ۸۴۳	کحل	۴۱۵	کحل	۸۲۱

کمال

کمال

کمال

کمال

لایو

لایو (۳۹)

لایو

۱۴۳	کتیوره	کوردو متیل	۶۶۹	گنکای خاکسری	۶۱۵
۷۳	کلبوم	کوردو منبر بوم	۱۰۲	گنکای ارد	۷۱۵
۱۹۷	کلبوم (نیزوات)	کوردو فودم	۶۸۲ تا ۶۷۸	گنکای سرخ	۷۱۱
۶۹۲ و ۶۸۷	کلبوبین	کوردو فودم بدو فوری	۱۸۱	گنکای غلط	۷۵۹
۶۹۲ تا ۶۸۶	کلبشک	کوردوم	۶۶۵	گنکای قمر	۷۱۱
۶۸۶	کلبشکاسه	کوردو بت سود	۶۶۷	گنک	۵۱۱
۲۸۲	کل کوشی	کوردو بدو کربون	۶۷۸	گنک ربنان (فرنگی)	۵۱۱
۴۱۶	کم	کوردو پدران کین	۷۳۷	کندو	۷۶
۳۵۵	کملاس	کوردو بدو فوسفات هاک	۵۸۲	کینسین	۵۱۵
۳۵۶ و ۳۵۵	کمل	کوردو بدو کربونو	۶۸۴	کینکوس	۵۱۵
۳۳۴ و ۳۲۷		کلبدان	۴۱۴	کین	۷۲۹

لایو

۱۲۸	کلوی	کلبش بوم	۴۱۴		
۱۵	کوردو بناد	کلبش پوره	۵۷۲	کواک	۸۲۷
۶۶۶ و ۶۶۵	کلور			کوان	۱۶
۶۷۲	کلورایها	کاد محلل	۱۱۴	کوبیت	۶۱۴۳
۶۷۲ و ۱۹۴	کلورات پیاس	کاذرون	۱۴۴	کوبین	۶۶۳
۶۷۳ و ۱۹۵	کلوران سود	کون	۱۲۷	کوباهو	۲۲۰ تا ۲۲۴

لایو

۲۵۶	کلورال (الکولان)			کوپر روس اندیکوس	۲۱۶۱
۲۵۶	کلورال (کرتون)	کب	۲۵۲	کوپرینک	۱۰
۲۵۳	کلورال (هیدرات)	کب کانامان	۴۷	کوپوم	۷۵۷
۲۵۷	کلورالامید	گنکاسر است	۹۴	کوپولفر	۶۳۹
۲۵۷	کلورال فودم اسید	کسو	۳۸۲	کوتینین	۳۵۵
۲۵۷	کلورالور	کنجید	۱۲۲	کونوکوتو	۶۵۵
۲۳۹	کلورودین	کندر	۳۳۸	کوتون	۶۵۵
۶۶۷	کلورودر	کند راج	۴۹۵	کودانرا	۱۵۵
۶۶۷	کلورودر هاک	کدش	۶۹۲	کودین	۲۴۹
۷۵	کلوروزاهنج بار بوم	کدن موهابا انکشت	۸۲۱	کودبا	۲۱۵
۱۱۵	کلوروزانتیمون	کدن موهابا پینس	۸۲۲	کودار	۱۴۵
۱۱۵	کلوروزانتیمونیک	ککینا	۷۵۹ و ۶۹۷	کورالوم	۶۵۸
۳۵۵	کلورودر مرکور	ککینا (اثر فیزیولوژی و تراپوتیکی)		کورای	۶۵۸
۴۲۵	کلورودر روی		۷۱۴	کوریکس سناموی	۳۵۵
۶۶۹	کلورودر سود بوم	ککینا (قادر به اشتغال)	۷۱۲	کوریکس قنری	۳۵۷
۸۴۵	کلورودر نقره	ککینای قنری			۳۵۷

کول

(۵۵)
کولی

کول

۸۷	کپتون	۳۳۴	کولودپون زبني	۳۶۱	کودکوما	
۸۶	کپش	۵۹۱	کولودپون د شقاق پستان	۱۲۸	کوباندر	
۱۴۵	کپسوس	۳۳۴	کولودپون حرق	۱۲۸	کوباندر دم	
۲۱۹	کپلا باسا پوناربا	۲۴۸	کولودپون مورقني	۵۱۲	کودباليس بولونار	
۷۴۱	کپنا کپن	۱۸۱	کولودپون بد و فوجي	۴۸۲	کوسن	
۲۶۸	کپو	۲۳۵	کولوفان	۴۶۶	کوسو	
۱۵۲	کپوتان	۳۴۲	کولوکت	۲۷۶	کوسپن	
۲۴۲	کپولن	۳۴۲	کولوکتس	۵۹۳	کوشنيل	
۷۲۹	کپن (کپنا)	۲۹۸	کولومبو	۶۲۲	کوفنا	
۷۲۸	کپوم	۳۴۶	کولوره	۵۳	کوکا	
حرف گاف فارسي ک با د چ			کولوره دو و پ زبني	۵۳	کوکاين	
			کولپر	۱۷۳	کوک دولوان	
۵۹۸	گادان	۱۳۵	کومارونا	۴۱۵	کوکلوکپنوم	
۷۸۳	گادوس حندا	۱۳۵	کومارين	۴۱۵	کوکلاربا	
۴۱۳	گادگپکا	۶۵۶	کومپرس	۲۵۵	کوکککو	
۴۱۱ تا ۴۱۵	گادو	۱۲۷	کومن	۲۳۵	کونکار	
۶۸۵	گازون	۱۸۵	کومبس	۴۶۷	کوکوپيتا	
۴۴۹	گاداوم	۱۲۷	کومپنوم (کومپنون)	۵۹۳	کوکوس	
۳۶۵	گالانگا	۵۵۷	کوندو دگو	۳۴۵	کوکومبس	
۲۶۷	گالانول	۲۷۵	کونسود	۳۴۲	کوکومبس کولوکتس	
۲۶۷	گالانبلد	۳۴۵	کونکومب	۷۵۲	کول	
۱۲۲	گالبانوم	۳۴۴	کونکومب سوار	۶۲۵	کولا	
۱۵۵	گالوپر و مول	۲۹۲	کونوالاربا	۳۹۶	کولوپتر	
۲۶۷	گالول	۳۹۲	کونوالارين	۷۵۲	کولت	
۴۰	گالون	۶۵۱	کونوس	۶۵۴	کولنار	
۳۶۵	گالودودان	۲۸۵	کونولولاسه (طابقه)	۸۱۱	کولد کيم	
۲۷۶	گالپا	۲۸۶	کونولولوس	۶۸۶	کولسکون	
۱۳۳	گالپوت	۱۳۲ و ۱۳۰	کونپسپن	۶۸۶	کولشک	
۲۶۲	گالپين	۲۲۴	کونپفر	۶۸۶	کولشکوم	
۱۵	گالبله	۱۲۹	کونپون	۷۵۲	کولا	
۷۴۹	گاوزبان	ک با هو دی			۶۵۲ و ۶۵۱	کولودپون
۱۳۳	گاوشپ	۲۹۴	کها	۲۸۵	کولودپون تن دار	
۶۵۷	گچ	۴۵۲	کی	۳۱	کولودپون حندلای	

گردد
گردد
گردد

(۵۱)
گردد

گردد

۱۷۷	گردد گاسر الری	۵۹۵	گردد حفظ نقش	۴۸۹	گردد (گرا تولا)
۶۱۱	گردد گوا	۲۹۴ و ۳۱۳	گردد خاق	۴۸۹	گردد
۱۷۵	گردد گواتر	۱۸۱	گردد خون	۴۸۹	گردد
۱۱۳	گردد لزون	۱۸۴	گردد خبارك متفرج	۶۱۷	گردد
۳۶	گردد مار سبل	۳۶۸	گردد داریچی	۸۵۰	گردد
۳۵	گردد مانزد	۷۱	گردد دیواس	۸۸۷ و ۵۹۰	گردد
۳۶	گردد منجر حدیدی	۷۲	گردد دیوین	۸۸۴	گردد
۱۹۱	گردد مبرد	۲۳۱	گردد دور	۳۶۸	گردد
۵۴۳	گردد مبرد و ملین گازدار	۳۶	گردد دشتیم	۴۵	گردد
	۵۴۴	۷۱	گردد دیوین	۳۱۶	گردد
۷۹۶ و ۳۳۴	گردد محرق	۳۶	گردد دیوین حدیدی	۷۹۶	گردد
	۱۴۳ و	۱۹۵	گردد دکام	۱۲۵	گردد
۳۶۷	گردد محرق	۳۳۴	گردد زینقی مدخ	۱۷۶	گردد
۳۱۳	گردد محلل	۷۲	گردد دشتاموند	۸۸۷	گردد
۳۴۱	گردد مدخ	۳۶۷	گردد ساده هاضم	۲۸۷	گردد
۱۹۵	گردد مدد	۵۴۴	گردد سدلس	۱۲۵	گردد
۱۹۱	گردد مسکن	۱۸۴	گردد سرطان	۵۷	گردد
۲۸۷ و ۴۶	گردد مسهل	۸۴	گردد سلس	۸۲۲	گردد
	۳۱۹ و	۱۷۶	گردد سوء هضم	۱۱۴	گردد
۳۶۷	گردد معطر	۱۱۵	گردد شارترود	۱۵۵	گردد
۲۸۵ و ۱۳۷ و ۴۷	گردد معطی	۱۳۷	گردد عاقرقا	۵۴۳	گردد
۴۵	گردد مقفی	۳۵۲	گردد قلبائے تلخ	۱۷۶	گردد
۴۵	گردد مقفی مسهل	۱۹۹	گردد قلبائے صمغی	۳۱۶	گردد
۷۶۵	گردد مفت بلسائے	۶۱۶	گردد قد	۳۵۲	گردد
۸۵۱	گردد منبری دپوند	۶۱۷	گردد قد شبر	۷۳۳	گردد
۸۵۵ و ۸۴ و ۸۳	گردد مولد گاز	۶۹۳	گردد کاپوسین	۱۷۶	گردد
۱۸۹	گردد دین	۲۹۵	گردد کاربنیان	۲۹۳	گردد
۸۷۵	گردد دین و پیاسوم	۷۲	گردد کارناو	۱۱۴	گردد
۶۵۵	گردد بند و داند	۱۹۱	گردد کافوری شوره	۸۸۷	گردد
۲۷۳	گردد (برک و پوست سبز)	۲۸۷	گردد کالادانا (درکب)	۱۹۵	گردد
۷۸۹	گردد کومفند و خوک	۵۷۱	گردد کشته موش	۲۸۷	گردد
۱۹ و ۱۸	گردد کم	۷۲۰	گردد کنیا	۳۱۳	گردد
۲۵	گردد کرن	۵۴۴	گردد گازدار و ملین	۳۱۳	گردد

زباد

گرنیت

گرداد

گردنک

گردسولاریه

گشایش

گرد

گرنه

گشیش

گشال

گلارمنی سوزاک

گلادادین

گلایولای

گل حزنیه

گل زنجیره

گل سنخ

گل سنخ ری

گل سنخ بحری

گلقد

گلکوما مدیاسا

گل گوگرد

گل منجک

گل بول

گلویولاریا الپوم

گلویولاریا دیت

گلوتین

گلوتینوم

گلنادرین

گلنادرین

گلنادرین سفات

گلنادرین سفات

گلنادرین سفات

۸۷

گلنادرین سفات

۴۲۶

۷۵۱

گلنادرین سفات

۱۵۱

گوارانا

۲۶۹

۷۱۵

گلنادرین سفات

۷۵۱

گوارانیم

۲۷۵

۸۵

گلنادرین سفات

۷۶۹

گوارانین

۶۲۶

۸۵

گلنادرین سفات

۲۸۱

گواکو

۵۵۶

گلنادرین سفات

۲۰۳

گوانو

۱۵۹

۶۱۸

گلنادرین سفات

۵۳۱

گوانا پرکا

۶۵۲

۷۶

گلنادرین سفات

۴۵۸

گوانا فرادرا

۷۵۶

۱۲۸

گلنادرین سفات

۸۱۶

گوت مبلتیر

۸۴۲

گلنادرین سفات

۵۸۹

گود

۷۸۲

۶۴۴

گلنادرین سفات

۴۲۷

گودرون

۶۵۱

گلنادرین سفات

۷۶۶

گوسپیوم

۶۵۵

گلنادرین سفات

۱۷۸

گوشت خام

۱۸۵

گلنادرین سفات

۷۹۶ و ۵۸۷

ابگوشت

۱۸۱

گلنادرین سفات

۷۶۹ و ۵۸۷

ابگوشت حزون

۱۸۵

گلنادرین سفات

۷۵۱

ابگوشت خوش

۱۸۵

گلنادرین سفات

۷۶۹

عصیر گوشت

۱۸۱

گلنادرین سفات

۸۶۵ و ۸۵۹

معجون گوشت

۱۸۵

گلنادرین سفات

۸۷۶

گوفوس

۶۵۷

گلنادرین سفات

۸۵۹

گوگرد

۷۵۸

گلنادرین سفات

۸۸۲

گوگرد اسمرالون

۷۶۵

گلنادرین سفات

۵۲۱

گوگرد ترسبی

۷۶۴

گلنادرین سفات

۵۲۲

گوگرد طلائی انتمون

۱۱۶

گلنادرین سفات

۷۵۱

گوگرد مصعد

۷۶۴

گلنادرین سفات

۷۵۱

گوگرد نباتی

۶۵۷

گلنادرین سفات

۶۱۴

گوگرد تریا

۵۲۵

گلنادرین سفات

۷۵۱

گوم

۵۳۲ و ۵۳۱

گشال

گوم ادراگات

۵۳۳

گشال

۴۵۸

گوم الاستیک

۶۵۲

گشال

۷۸۵

گوم امونیاک

۱۲۲

گشال

۷۸۲

گوم گوت

۷۵۶

گشال

۷۸۲

گوم لاک

۵۹۴

گشال

۷۳۱

گومی

۵۳۱

گشال

لان

ل (۵۳)

ل

گوجی لاسیکا	۶۵۲	لاوسونیا اسپینوزا	۵۹۶	لعاب شورده کافوری	۱۹۳
گوجی تراکاکاتا	۵۳۳	لاوسونیا انریس	۵۹۵	لعاب قابض	۲۳۲
گوجی گونا	۷۵۶	لوتودون	۶۲۱	لعاب کویاهو	۲۳۴
گوجی لاکا	۵۹۴	ل باب پت		لعوق بلبان	۳۳۹
گوجی	۵۳۳	ل بان	۳۳۱	لعوق زبئی	۶۴۲ و ۶۴۱
گوند	۲۹۵	ل بلاب	۱۴۵	لعوق سبز	۶۴۲
گوند لباتورینفورتو	۵۱۱	لپه (طایفه)	۱۳۷	لعوق سفید	۶۴۱
گ ل بای		لپاندر	۷۵۱	لعوق صدری	۶۴۲ و ۲۲۱
گاک	۴۴۹	لپدوم ساتوم	۴۱۵	لعوق صحرک	۱۹۱
گاکول	۶۴۹	ل تو	۲۵۵	لعوق مهبل	۳۱۲

ل باح رخ

ل باف

گاکه پاراکوا	۴۶	ل باح رخ		ل باف	
گاکه مقدس	۱۴۴	ل حجه التیس	۵۱۶	ل باف	۴۱۶
گاکوم	۶۵۷	ل حجه دافع العفونه	۱۵۴	ل باک وک	
گاکون	۶۶۶	ل با مرز		ل باک وک	۵۹۴
گاکلاس	۱۵	لرزانک الکلی سریشم ماهی	۷۵۴	ل باک وک	۱۶۶
گاکلاس (ظرف)	۱۹	لرزانک به	۸۷	ل باک وک	۲۶
گاکلاس جهودان	۱۷۳	لرزانک نسب	۸۷	ل باک وک	۴۲۲ و ۴۲۱
گاکوم هاروی	۱۵	لرزانک شاخ گوزن	۷۵۴	ل باک وک	۷۳۱
گاکومو	۵۲۳	لرزانک لیکن وکنکینا	۷۲۳	ل باک وک	۷۱۵

حرف لام

ل بان

ل باو

لاک (کالا)	۵۹۴	لرزانک نادرخی	۷۵۴	ل بان	
لاکو	۲۵۵	لرزانک نشاسته	۸۲۱	ل بان	۶۳۹
لاکوز	۶۱۵	لرزانک نازک	۱۲۲	ل باو	
لاکوفین	۲۶۲	لرزانک نازک	۷۵۴	ل باو	
لاکوفین سفاتاک	۵۱۱	لرزانک نازک	۷۵۴	ل باو	
لاکوکارپوم	۲۵۱ و ۲۵۰	لرزانک نازک	۷۵۴	ل باو	
لاکین	۶۱۵	لرزانک نازک	۷۵۴	ل باو	
لاک دی	۵۹۴	لرزانک نازک	۷۵۴	ل باو	
لاک لاک	۵۹۴	لرزانک نازک	۷۵۴	ل باو	
لاک هندی	۵۹۴	لرزانک نازک	۷۵۴	ل باو	
لاک لاک	۲۵۰	لرزانک نازک	۷۵۴	ل باو	
لاک لاک	۲۵۰	لرزانک نازک	۷۵۴	ل باو	

لىك

(۵۴)
لىم

حاس

۹۵	لېوناد لېكېك	۳۳	لېكوزاھن شورە	۳۵۵	لېوروس سېناپسوم
۸۱	لېوناد لېو	۱۱۵	لېكوزاھن شورە	۵۵۳	لوروس صافراس
۷۶۲ و ۷۶۱	لېوناد معدنە	۳۵۷	لېكوزاھن شورە	۳۵۶	لوروس كاسپا
۱۲	لېوناد نارنج	۷۹۴	لېكوزاھن شورە	۶۲۹	لوروس كامفورا
۴۰۴	لېوناد نېترېك	۶۹۱	لېكوزاھن شورە	۳۵۶	لوروس كولايدان
۳۱۴	لېوناد نېترېك	۳۶۷	لېكوزاھن شورە	۳۵۶	لوروس مالابا تروم
۶۳۹	لېوناد نېترېك	۵۱	لېكوزاھن شورە	۳۶۵	لوروس نوپېلېس
۲۵	لېور	۳۱۲	لېكوزاھن شورە	۳۵۶	لورى كاسپا

حرف مېم
ح با ا

		۱۹۲	لېكوزاھن شورە	۳۶۵	لورپە
		۳۱۱	لېكوزاھن شورە	۵۰۷	لورپە دوز
۲۱۷	ماء الحجة الماء	۴۹	لېكوزاھن شورە	۵۰۵	لورپە سېرە
۵۳۵	ماء الحجة گراو	۶۱۳	لېكوزاھن شورە	۵۰۴	لوز
۷۷۹	ماء الشعير	۳۲۷	لېكوزاھن شورە	۵۱۳	لوف
۶۷۵	ماء الشعير ترش	۶۵۹	لېكوزاھن شورە	۱۴۲	لوند
۳۵۲	ماء العسل	۳۹۲	لېكوزاھن شورە	۱۴۲	لوندولا
۲۱۱	ماء العسل منقث	۱۳	لېكوزاھن شورە	۵۵۳	لونيپرا
۷۱۲	ماء ايس	۱۳	لېكوزاھن شورە	۷۷۱	لويولوز

ل باى

۱۳۷	ماء پكاريا	۱۳	لېكوزاھن شورە	۳۳۱	لېباتوس
۱۳۷	ماء پكاريا	۱۱	لېكوزاھن شورە	۳۳۱	لېباتوس
۶۲۷	ماء	۴۳۷	لېكوزاھن شورە	۴۵۵	لېباتوژ
۶۴۵	ماء پېس	۵۴۴	لېكوزاھن شورە	۴۵۵	لېباتوژ پوم
۶۴۵	ماء پېس	۱۴	لېكوزاھن شورە	۴۵۵	لېباتوژ دوس
۷۸۱	ماء دماغى	۳۷۴	لېكوزاھن شورە	۱۹	لېتس
۱۲۶	ماء انا اندېكا	۱۳	لېكوزاھن شورە	۵۹۶	لېتوسېر موم
۳۶۵	ماء انا كا لانكا	۱۹۱	لېكوزاھن شورە	۷۷۱ و ۷۷۵	لېتېن
۳۹۳	ماء چوبه	۷۶۱	لېكوزاھن شورە	۱۴۵	لېتېر دېستېر
۹۵	ماء درخت	۸۰۴ و ۸۰۳	لېكوزاھن شورە	۱۰۵	لېتېر دېستېر
۱۴۵	ماء روب	۱۲	لېكوزاھن شورە	۷۷۱	لېتېر دېستېر
۱۴۵	ماء روب پوم	۲۴۱	لېكوزاھن شورە	۷۷۱	لېتېر دېستېر
۱۴۵	ماء رولين	۵۴۳	لېكوزاھن شورە	۲۲۰ و ۲۱۹	لېكېن
۲۵	ماء رس	۸۰۴	لېكوزاھن شورە	۲۱۹	لېكېن
۶۴۲ و ۳۵۳	ماء ملاد	۵۴۴	لېكوزاھن شورە	۶۵۶	لېكويود
۲۹۹	ماء روني	۵۸۵	لېكوزاھن شورە	۶۵۶	لېكويود

م ت

م ح ل

م ح ل

مازند پوت	۴۱۰	متر	۱۸	محول د. انقلوا ترا	۲۹۱
مازو	۲۹۷	متسع نمودن	۶۶۰	محول د. اوزن	۱۹۱
ماژستر و بیسموت	۱۷۴	متکی	۵۲۱	محول بیت (ارسنیک)	۶۷
ماسبک	۳۳۱	متیل استانیلید	۲۶۲	محول پارسون (ارسنیک)	۶۶
ماسبیکر	۳۳۱	متیل استون	۲۵۱	محول پارسویت و فیلنک	۶۲۱
ماسپس	۳۵۷	متیلال	۲۵۷	محول پرکلورواهن	۳۱
ماسپکوت	۴۵۵	متیل نژوئیل	۲۵۱	محول پول	۱۴۶
ماکوش	۶۵۳	متیل دی گران بیسموت	۱۷۹	محول تریاک و شوکران	۲۴۴
مالا باتر و م	۳۵۶	متر و بطوس	۲۳۹	محول تنکار	۱۵۱
مالا کوئیرین	۷۱۳	مچوکان	۲۸۶	محول حقه ساختن حب	۵۹۲
مالا توکا کاژپوت	۴۹۴	م با ح		محول حافظ امراض مقاربتی	۴۴۰
مالت	۱۸۷	مخرق سولفات روی	۴۲۹	محول حدیدی ض. حره	۳۷
مالپین	۱۸۱	مخرق کلور و روی و گونا پرکا	۴۲۸	محول حدیدی و یکورد	۲۸
مالش با پارچه مرطوب	۷۴۹	مخرق نقره	۸۳۹	محول د. حکه فرج	۲۰۴
مالوا	۵۲۳	محل افون	۲۲۱	محول د. خشک ریشه	۶۳۴
مالواسر	۵۲۳	محل پلانک	۲۲۱	محول دارا شکنه (غلظ)	۳۲۴
مالوم	۸۹	محل تریاک دار	۲۴۴	محول دافع العفونه	۷۷۰
مالوم سید فوم	۸۶	محل زبقی	۳۲۶ و ۲۲۸	محول دافع العفونه فینک بد	۵۸۹
مالکوردوم	۸۷	محل ساده	۲۲۷	محول وری (ارسنیک)	۶۷
مامبران	۴۱۴	محل قوی	۲۲۸	محول دونوان	۷۱
مانت (مانتا) مانته	۱۴۰	محلوج هیدروفل	۶۵۶	محول د. دکام	۱۹۵
مانول	۱۴۱	محول د. اسم	۸۷۲	محول زبقی و نوت	۳۰۸
ماندراگور	۱۶۹	محول انتی سپتیک	۷۷۰ و ۲۵۶	محول سنه	۸۴۶
ماندراگوراس	۱۶۹	۷۹۶ و		محول د. سیستیمی	۴۱
مانانانت	۲۹۶	محول ض. انژین	۱۶۰	محول د. سرطان	۶۷
مانیکت	۳۶۰	محول تری بد و فودم	۸۸۴	محول ض. سرطان ریم	۲۵۶
مانوک	۸۲۷	محول ارسنیک د. اسم	۶۹	محول سبیل	۷۴
ماهی زهره	۱۷۳	محول ازوتات نقره	۸۴۳	محول ض. سیفیلیس	۸۸۴
مابج و نیکارد	۷۸۹	محول استیپ	۱۲۰	محول د. شافکر	۳۱
مابج ضوسی	۱۳۶	محول اسید فسفوریک	۵۸۰	محول ض. شقاق	۲۸۱
مبات شپچ		محول الکلی بد و فودم	۸۸۴	محول شمال	۷۹۶
ماده اکسینرول	۵۹۲	محول د. اکرها	۲۰۱ و ۱۵۱	محول د. صرع	۸۷۲
مناستین	۲۶۲	۸۲۱ و		محول طبیعی جوه	۳۱۲

مجل

مجل

مجل

مجلول فوسفور	۵۸۳	مجلول بدو دارسنگ و جوه	۷۱	مجلوط د درددندان (انتی سپتیک)
مجلول فولر (ارسنگی)	۶۷	مجلول بدو ریتاسوم	۸۷۲	۱۴۱
مجلول فیلنگ	۶۲۲ و ۶۲۱	مجلول بدو ریتیک هاردی	۳۱۱	مجلوط د درد گوش ۲۵۸
مجلول قابض	۷۹۵ و ۴۳۲	مجلول بدو رده	۸۵۹ و ۸۵۸	مجلوط د د بفری ۶۰۵
مجلول قاطع الدم	۴۸۱ و ۲۶۱	۸۷۳ و ۸۷۱		مجلوط د روماتیسم ۱۰۶
مجلول د قروح	۲۵۶ و ۱۹۴	مجلول بدول	۸۸۷	مجلوط د ریتیک ۳۲۳
۶۶۱ و		مجلول بدو رید راد ثرات	۳۱۲	مجلوط د بیت و سقری ۲۳۲
مجلول کنده آنیک	۸۱۵	مجموده	۲۸۵	مجلوط د سالی ۶۴۹
مجلول کنده پارازیت	۸۱۵	م باع		مجلوط د سرما زدگی ۳۳۹
مجلول کنده هوام	۸۱۵	مجلوط د کک	۸۱۶	مجلوط د سقر صابون ۴۵۲
مجلول کلور و دروی	۴۲۸	مجلوط د اسم	۵۶۱ و ۱۱۰۵	مجلوط د سلس بول ۳۹۸
مجلول گوتایرکا	۶۵۳	مجلوط انتی سپتیک	۸۳۴	مجلوط د سپاه سرفه ۲۷۷
مجلول گولاند	۳۲۴	مجلوط اهکی ض اسهال	۲۴۱	مجلوط د سفید پس ۴۱۱ و ۳۲۶
مجلول لا باراک	۶۶۷	مجلوط اهکی انگلیسی	۲۰۵	مجلوط د سبلان شبر ۸۷۳
مجلول د لکه های مخاطی	۸۴۳	مجلوط اذنه	۳۳۹	مجلوط د شقاق ۱۵۲
مجلول لبسفرانک	۷۴	مجلوط د استسقا	۴۸۹	مجلوط د شقاق مقعد ۶۸۱
مجلول محرق	۸۶۱ و ۸۴۳	مجلوط اسکوفادور	۶۹۲	مجلوط صداری ۲۲۱
مجلول محلل	۱۱۱	مجلوط ض اسهال	۸۱۱ و ۲۴۰	مجلوط صمغی ۷۸۱
مجلول معدنه	۷۰	مجلوط د اکرفا	۵۱۸	مجلوط د عرق پا ۴۱
مجلول د نتن نفس	۶۱۷	مجلوط د آکه	۷۶۶	مجلوط فاقد الحس ۱۰۱
مجلول ض نفیس	۳۴۴	مجلوط د اوزن	۸۸۷	مجلوط د فالج ۴۸۵
مجلول نیتراک الومین	۴۴۲	مجلوط بریلی	۲۳۳	مجلوط فرانتل ۶۴۹
مجلول نیتراک نقره	۸۴۲ و ۸۴۱	مجلوط بلسانه	۲۳۳	مجلوط فریاند ۸۴۹
مجلول د ورم حلقا سکرلینی	۸۷۲	مجلوط بیت	۳۲۴ و ۱۱۴	مجلوط قلابه بیت ۱۹۹
مجلول د ورم گوش	۴۴۱	مجلوط پیرو	۵۰۸	مجلوط د کارخاسنان ۶۸۱
مجلول د ورم مجرای بول	۴۲۸	مجلوط ض تشنج	۴۲۳ و ۱۲۴	مجلوط د کچی ۶۱۵
مجلول و بلای	۷۹۵	۷۴۶ و ۴۹۶		مجلوط کربوناشامانیاک ۱۱۱
مجلول و بلت	۲۲۷	مجلوط د تینا	۴۶۵	مجلوط کرو تینر ۵۰۸
مجلول د هریس	۴۵۹	مجلوط ض تویرکول	۸۷۵	مجلوط کلاروس ۷۴
مجلول هوشارد	۵۲	مجلوط د جرب	۸۲۰ و ۸۱۹	مجلوط ض کولیا ۲۴۱
مجلول بد (مائی)	۸۵۹	مجلوط ض داء الثعلب	۸۲۴	مجلوط د گاسترالژی ۱۰۱
مجلول بدی ض دماغیل مفصلی	۸۶۱	مجلوط دافع العقونیه	۱۵۴	مجلوط گراوس ۲۴۰
مجلول بدی دافع فالج	۸۷۲	مجلوط د درددندان	۲۵۸	مجلوط کلپسینی بد و فورم ۸۸۳

معجون الو	۴۰۱۳۴۰۰	معجون الو	۴۱۷	۷۶۶	معجون الو
معجون انتمونه ککینا	۳۰۲۵	معجون انتمونه ککینا	۷۲۸	معجون گوگرد طهری	۵۴۴
معجون برشتا	۸۱۲	معجون برشتا	۱۶۹	معجون محرق	۷۶
معجون بلبلان	۴۶۰	معجون بلبلان	۳۳۹	معجون مرکب دیوند	۴۳۴
معجون ض. بواسیر	۳۳۳	معجون ض. بواسیر	۳۵۳	معجون مسهل	۲۵۱ و ۲۸۹
معجون تر بانی	۱۲۵	معجون تر بانی	۴۷۱	۳۵۴	
معجون قش قشج	۸۷۷	معجون قش قشج	۴۹۲	معجون منبری	۲۰۵
معجون حدیدی بلبلان	۲۸۰۶	معجون حدیدی بلبلان	۳۸۱	معجون موم	۸۱۱

م با ص

مصلک	۳۳۸	۷۲۸ و	معجون دافع حی	۷۲۶ و ۳۰۲	معجون موم	۴۸۸
مصل	۸۹	معجون د پاسکورد پوم	۲۳۹	معجون د پاسکورد پوم	۳۴	معجون د بورالشی

م با ض

مضغه انتی سیتیک	۶۶۸	معجون د ذوبنظارا	۳۵۲	مغذانوس	۱۲۸
مضغه د اسکورد بوت	۳۴۲	معجون رضائ	۳۴	مغذی استخوان	۷۸۸
۴۱۹ و ۴۱۸		معجون ض. دو ما بسم	۴۵۱	مغلی سفید سلیم	۷۵۴
مضغه بوران سود	۱۵۱	معجون زغال	۶۰۹	مغلی عشب	۵۵۹
مضغه د درد دندان	۱۳۷	معجون زیتی	۶۴۲	مغلی ککینا	۷۲۵ و ۷۲۰
مضغه قابض	۲۷۹	معجون زاپونه	۲۷۸	مغلیا	۷۲۷ و
مضغه کوارک	۳۱۸	معجون سنا	۴۸۸ و ۴۱۷		۳۸۱

م با ف و ق

مضغه لائرانس	۷۹۶	معجون ض. سوزاک	۳۴۱ و ۲۳۳	مفت الحشاء	۳۹۸
مضغه منقح	۴۵۴	۶۴۴		مفرج القلب	۱۳۸
مضغه د موه	۱۵۱	معجون صبر	۵۳۵	مقل	۳۳۸

م با ط

مطبوح سبیل الطب	۵۵	معجون ض. صرع	۴۹۲ و ۲۲۷	مقبی مسهل اودا	۴۸۸
مطبوح مرکب جنطیانا	۳۵۵	معجون فولی	۷۲۷		
مطبوح مرکب کان	۲۷۷	معجون قابض	۲۴۸ و ۲۳۹	مکون	۲۳۵
مطبوح کاسر الریاح	۳۵۴	معجون کالبکوم	۴۳۴	مکون رو باس	۲۵۰
مطبوح ض. کرم	۶۲۵	معجون کاهو و کباب	۶۴۴	مکون بون	۲۳۵
مطبوح گل سرخ (خزری غلیظ)	۲۸۰	معجون کربونه	۶۰۹	مکس بلان	۴۰۵
مطرقة مئود	۴۵۲	معجون د کرم	۴۷۱ و ۴۶۵	میل	۳۵۱

م با ع

معالجہ اسکورد بوت و پودا	۹۲	معجون کوارن	۷۲۷	ملح انیوم	۸۰۲
معالجہ اونیون د دفع خناق	۳۰	معجون کورتوم	۱۹۲	ملح ابرانی	۱۴۹
		معجون گوگرد	۷۶۵ و ۷۶۴	ملح یقوله	۱۵۴

م ن ی

م و ح

م ی و

۳۰۹	مَنبُوم	۷۹۱	موم سبز	۷۹۶	ملح بوقتی
۵۴۲	مَنبِسْمِر (طایفه)	۱۲۳	مومورد بکا الا توم	۳۴۴	ملح د و نوبوس
۴۵۵	مَنبِسْمِن	۱۷۳	موزِبا	۲۷۵	ملح الزحل
۵۳۹	م و با و		موزین	۲۷۵	ملح سَنِت
۵۴۵	مواد د سمر	۶۳۷	موزیا	۴۴۷	ملح سِلْنا مَها م
۳۵۸	موتارد	۴۵۶	موز	۵۲۳	ملح کابوت
۲۴۶	مودین	۵۹۷	موز	۵۶۴	ملح کرگوری
۵۴۳	مور	۱۱	موزج (موزك)	۸۱۴	ملح گندرد
۵۳۹	مورّا	۳۴۱	م با ه		ملح گوبر
۵۳۹	مورد	۹۶	مُطلا	۸۴۹	ملح لادوشیل
۵۳۹	مورفین	۲۴۵	مهرگاه	۱۶۹	ملح نبات
۳۲۴	مورفین (اسنات)	۲۴۹	مهرک	۵۲۱	ملطف سبّا مِلْک
۴۲۲	مورفین (موسد رات)	۲۴۹	م با ی		ملغی روی
۱۸۴	مورفین (کلورید رات)	۲۴۶	م ی	۳۶۹	مِلْکَا
۱۲۸	مورفین (سولفات)	۲۴۸	مَنجک	۳۵۹	مِلْک اوق
۵۱۶	مورِل	۱۷۱	مهر	۳۴۱	ملکه چن
۵۲۳	مورو	۷۸۳	مهرت	۹۶	ملو خا
۱۹	موروس	۱۸	مهرتاسه	۹۶	ملون
۳۵۱	مورون	۱۸	مهرقوس	۹۶	مِلّی
۱۵۲	موره	۱۸	مهرها	۳۴۱	مِلْیُور
۱۳۸	موربان انتیمون	۱۱۵	مهرسبکا	۳۵۷	مِلّیس (مِلّیسا)
۱۳۸	موشاش	۸۲۷	مهرسین	۸۵۷	مِلّیسوفولون
۲۸۲	موس و کورس	۳۷۷ و ۳۷۸	مهر	۳۳۷	مِلّیلو
۲۸۲	موسک	۲۹۲	میکانیا	۵۵۶	مِلّیلوتوس
	موسکاد	۳۵۷	میکروسیدین	۸۳۳	م بان
۳۵۲	موسکوس	۲۹۲	میل	۳۵۱	مَن (مَنّا)
۳۸	موسی	۴۵۸	میل پرتوت	۲۱۲	مَنْگَا زِیوم
۳۸	موکا	۴۵۳	میلنوس	۴۵۵	مَنْگِر
۳۵۳	موکرتین	۵۷۱	میل فویل	۹۵	مَنبِت
۱۵۲ تا ۷۹۱	موکرس	۴۵۳	مینم	۲۵	مَنبِی
۸۵۱	موک	۳۹۲	مینوم	۴۵۵	مَنبِی سفید
۸۵۱	مولوسدوس	۴۵۲	میوهای صدی	۵۶۴	مَنبِی نایع
۸۵۲	موم	۸۵۷	حروفون		مَنبِی مَنج

ن باوب

۲۸۵	نطول قابض	۸۶۳	ناستر شوره		ن باوب
۶۹۶	نطول ض کولرا	۸۲۶	ناستر غلات	۱۵۵	ن باوب
۱۱۴	نطول گراف	۸۲۷	ناستر مانوك	۹	ن باوب
۴۵۸	نطول حجار	۸۲۸	ناستر شرق	۴۹۵	ن باوب
۱۴۳ و ۵۸	نطول محرك	۸۶۳	ناستر ستریک	۸۷	ن باوب
۲۲۱ و ۱۴۹		۶۵۴	ناستر	۴۹۵	ن باوب
۲۲۹	نطول محرك و محلل	۷۲۶	نثوق انتی سپیک	۴۹۵	ن باوب
۲۲۱ و ۱۱۴	نطول محلل	۵۹۵ و ۱۷۸	نثوق د. دکام	۸۳	ن باوب
۵۷۱ و ۴۵۹		۵۹۲ و		۸۲	ن باوب
۵۷۱	نطول مدر	۱۰۲۲	نثوق زبیتی	۲۱۲	ن باوب

ن باط

۵۵۹ و ۱۶۲	نطول مسکن				ن باط
۲۲۹	نطول مقوی	۴۶۵ و ۱۵۲	نطول د. اثرلور	۵۵۴	ن باط
۸۶۱	نطول منقط	۶۷۱ و ۶۶۷		۱۵	ن باط
۱۶۲	نطول ض. نورانی	۴۵۹	نطول استان سرب	۸۳۵	ن باط
۱۱۴	نطول نوشادر	۱۵۱	نطول اکوتین	۸۳۵	ن باط
۱۵۱	نطول ورا ترین	۱۱۳	نطول مانباکی سود پور	۱۴۵	ن باط
۸۸۳	نطول بد و فورم	۱۱۴	نطول مانباکی کافوری	۴۱۶	ن باط

ن باع و ف

۱۴۵	نغناغ	۱۶۳	نطول بلادن		ن باع و ف
۱۴۵	نغناغ فلفلی	۷۳۵	نطول د. تب	۴۴۳	ن باع و ف
۸۳۱	نفت	۱۵۱	نطول تورینول	۷۷۸	ن باع و ف
۸۴۴	نقالول	۴۸۴	نطول د. جری	۷۹۵	ن باع و ف
۸۳۲	نقالین	۱۵۱	نطول دلفین	۸۳۵	ن باع و ف
۸۳۲	نقول	۳۵۹	نطول د. ورتی	۵۸۹	ن باع و ف
۸۴۴	نقولات بیهوت	۵۸۸	نطول د. د. نتری	۲۴۵	ن باع و ف

ن باج و ح و خ

۱۴۵	نغناغ	۱۶۳	نطول بلادن		ن باج و ح و خ
۱۴۵	نغناغ فلفلی	۷۳۵	نطول د. تب	۴۴۳	ن باج و ح و خ
۸۳۱	نفت	۱۵۱	نطول تورینول	۷۷۸	ن باج و ح و خ
۸۴۴	نقالول	۴۸۴	نطول د. جری	۷۹۵	ن باج و ح و خ
۸۳۲	نقالین	۱۵۱	نطول دلفین	۸۳۵	ن باج و ح و خ
۸۳۲	نقول	۳۵۹	نطول د. ورتی	۵۸۹	ن باج و ح و خ
۸۴۴	نقولات بیهوت	۵۸۸	نطول د. د. نتری	۲۴۵	ن باج و ح و خ

ن باس

۴۴۲	نقول سولفات دکومین	۳۳۵	نطول ض. رمد		ن باس
۳۲۷	نفوخ د. غلظت قرین	۳۲۴	نطول زبیتی	۴۸۸	ن باس
۸۸۳	نفوخ بد و فورم	۱۱۴	نطول د. ورتی	۲۵۵	ن باس
		۵۵۹	نطول سبانوریتاسوم	۵۵۷	ن باس

ن باق

۸۴۶ تا ۸۳۵	نقره	۷۹۷	نطول ض. سفلیس		ن باق
۸۳۸	نقره (ازوقات)	۸۱۳	نطول صابون	۸۲۵	ن باق
۸۴۵	نقره (اکسید)	۱۱۲ و ۶۱	نطول غبنی	۸۲۵	ن باق
۸۴۵	نقره (کلورید)	۱۴۶ و		۸۲۶	ن باق

ن باش

۸۴۶ تا ۸۳۵	نقره	۷۹۷	نطول ض. سفلیس		ن باش
۸۳۸	نقره (ازوقات)	۸۱۳	نطول صابون	۸۲۵	ن باش
۸۴۵	نقره (اکسید)	۱۱۲ و ۶۱	نطول غبنی	۸۲۵	ن باش
۸۴۵	نقره (کلورید)	۱۴۶ و		۸۲۶	ن باش

وایسوس

۵۹۵

دسر

۱۶۹

بنکوتپانا

۳۱

نقل جدیدی در بیکه

۱۲۲

وشج

۵۹۴

بنل (بنلج)

۲۷۱

نقل کات

وایلون

۹

بنوطن

۳۰۵

نقوع تلخ

۹۵

ولار

۶۱۷

نخندی

ن بام

۱۵۵

ولارین

حرف واو

۱۰۲

نمک اسوم

۳۶۹

ون

وبا

۶۶۹

نمک طعام

۹۶۰

ون

۲۵۵

وازلین

۱۰۲ و ۵۳۹

نمک فرنگ

۳۵۷

ونتر ارماتیکا

۱۵۵

وازلین بودیکه

ن باو

۵۲۰

ونتر گران

۸۸۴

وازلین بد و فودمه

۲۶۷

نواد و گال

۳۵۹

ونیل

۱۵۵

والادای

۴۸۸

نوادریون

وباو

۴۸۹

والریان (والریانا)

۶۳۹

نوازت

۶۵۳

وولکانیت

۱۶۶

والریانات اتروپین

۵۶

نوادسک

۵۶

وومیکه

۴۹۴

والریانات امانیاک

۵۸۲

نوروزین

وبای

۴۲۲

والریانات دوی

۷۳

نوره

۳۶۶

ویپرین

۷۳۹

والریانات کین

۱۰۸

نوشادر

۷۹۱

ویتریول بلو

۴۶

واندیلادیفوزا

۳۵۷

نوکس و سکانا

ویتریول دوکیه

۳۵۹

وانیلادار و ماتیکا

۵۶

نوکس وومیکا

۸۸

ویلیس بنیفر

۴۰۸

وانیون

۸۴۹

نونادرین

۸۷

ویت

و باج و

ن بای

۹۵

وینگر

۳۶۱

وج

۶۱۷

نی

۳۶۴

وینوس

۲۹۳

ورائبارم

۶۱

نترات استیکین

۳۶۹

وینوم

۳۴۷

وراتروم البوم

۱۰۵

نترات اکونیتین

۸۸

وینیفرا

۶۹۲

وراتروم سابادیل

۱۹۵

نترات پیاس

۲۱۵

ویولا

۳۹۳

وراتروم ورید

۳۳۴

نترات زیتق (اسید)

۲۱۵

ویولت

۶۹۳ تا ۶۹۶

وراترین

۱۹۵

نترات سود

۳۶۰

ویولی

۲۷۱

ورد

۸۴۵ تا ۸۳۸

نترات نقره

۲۱۲

ویولین

۸۸

وردوین

۸۴۱

نترات نقره (اسید)

۵۹۷

ویولین

۵۵۴

وردالمهر

۵۲

نترات وگلبرین

حروف هاء

۳۷۵

ورمید

۵۱

نترات دامیل

ه با

۳۷۵

وردیفوز

۱۸۷

هنگ

۵۹۷

هاردالین

۷۷۲

ورمیلون

۶۱۸

فی شکر

۸۴۸

هاماملس وری وینیکا

۸۶۷

ورنی بلسان تلو

۱۶۹

میتوین

هوا

هوی (۶۲)

ی

هوامملین	۱۴۹ و ۱۴۱	هوای متخلخل	۶۶۰	هیدرونی کرپورکلور	۶۸۳
هباد و سارین		هوای منضبط	۶۶۰	هیدروترایچ	۷۴۹ تا ۷۴۳
هیدرادم گانتیکوم	۱۴۹	هوبلون	۸۴۷	هیدروزامیل	۶۸۵
هراگوم لاناوم	۸۴۹	هوینین	۸۴۹	هیدروژن سولفور	۷۶۳
هرباووس	۷۷۳	هوچوب	۵۹۶	هیدروسولفاتانتیون	۱۱۵
هرباوشاتر	۹۵	هورد نوم	۷۷۹	هیدروساناتیتاس	۵۰۱
هرباداگوا	۴۶	هوردین	۷۷۹	هیدروکربونات منبری	۸۵۱
هرمودات	۶۹۶	هوسامین	۱۶۸	هیدروکوتیل	۸۵۱ و ۸۵۰
هرموداکلوس	۶۹۶	هوفاریقون	۲۱۳ و ۲۱۲	هیدرومیل	۳۵۲
هرارشان	۳۴۶	هوکی	۱۰۴	هیدرویداتاهک	۱۶۵

هبال

هیل	۳۶۰	هومولوس لوپولوس	۸۴۷	هرایکرا (ابارج)	۵۳۰
هلبوروس	۳۴۷	هوبای		هرسین	۱۰۸
هیلین	۲۱۸	هیل	۲۸۴	هزیپ	۱۴۴
هلو (شکوفه و برگ)	۵۷۶	هیریکوم	۲۸۲	هیسوس اسپکاتا	۱۴۴
هلوپاس او فنیسالیس	۶۹۲	هینال	۲۶۱	هیسوس سناموس	۱۶۸
هلبانت	۵۹۹	هینون	۲۵۸	هوسین	۱۶۸
هلبانتوس	۵۹۹	هیسولفات منبری	۸۰۵	هوسامین	۱۶۹
هلبوتروپ	۵۹۹	هیسولفیت سود	۷۶۹	هیل	۳۶۰
هلبوتروپوم	۵۹۹	هیسولفیت سولفور	۷۶۹	حرف باء	
هلبون	۳۹۳	هیسوفیتاهک	۵۸۶	ی باا	
		هیسوفیت سود	۵۸۵	باس	۱۰۷

هبا م و ن

هبا م و ن	۴۳	هیسوفیت سیرال	۷۸۸	باسمین	۱۵۷
هبا مین	۴۳	هیسوکاسانوم	۲۹۹	باسمین بری	۱۷۲
هنگلوبین	۴۳	هیدرات آمیل	۲۵۹	باسمین خرد	۱۰۶
هیدریموس اندیکوس	۸۴۹	هیدرات دکسید تیل	۳۶۸	باسمین کارولین	۱۰۶
هیدیا	۶۲۸	هیدرات بریس	۳۰۳	باقوت کبود	۳۶۸

ی با ب خ

هندوانه ابو جهل	۳۴۲	هیدرادیوم کوم کرا	۳۱۱	ی با ب خ	
هنه	۵۹۵	هیدراستن	۸۵۰	پروج الصنم	۱۶۹
هبا و		هیدراستیرکانادانپس	۸۴۹	بخ	۷۶۳
هواچوب	۵۹۵	هیدراستین	۸۵۰	ی باد و مرغ دو	
هواکو	۵۵۶	هیدراستینین	۸۵۰	بد	۸۵۲ تا ۸۵۱
هوانگان	۶۳	هیدراتی از بود سانس	۸۵۰	بد (اشیمی)	۸۵۷

۱۵۷	بد و پتاسیوم	۱۷۱	بد و فرمتیک	۲۶۶
۱۶۲	بد و دامیدن	۱۶۲	بد و فیکه	۵۱۲
۱۶۲	بد و ردی	۱۷۱	بد و فورم	۱۱۵ تا ۱۷۸
۱۶۰	بد و زینق	۳۰۹ و ۳۰۸	بد و ول	۱۱۶
۲۶۶	بد و سرب	۱۷۰ و ۴۵۶	بد و هیدرات پرات وید و پتاسیوم	
۱۶۹ و ۱۶۵	بد و سودیوم	۱۷۷	۳۱۵ و ۳۵۹	
۱۶۹ و ۴۰	بد و کلسیوم	۴۲۹	بد و بد پت کپن	۷۳۹
۱۶۵	بد و کلسیوم	۱۶۵	بد و راتاماناک	۱۶۳
۱۶۴	بد و کلو و در کورو	۳۰۹	بد و رات پت	۱۶۴
۱۶۴ و ۷۱	بد و گوگرد	۱۷۱	بد و پت کپن	۷۴۰
۱۷۱	بد و ریتین	۷۷۷	بد و هم حراجی	۱۵۵
۱۶۳	بد و منگنز	۱۶۹	بد و الماسی	۵۹۹
۱۱۷	بد و نشاسته	۱۶۲	بد و یقوب	۷
۱۶۴	بد و بد پت راتاستر کپن	۶۱	بد و حنا	۷

بوسیله جناب قضا معارف اکابر آیتها و حکما و اعضای الاطباء اقامت احسن طبیب طالق

اذا ارادت فی مقام بلای کما مستطابا بنجامین

رحم الله

۱۳۱۷

از اینجا این خواش کنی که اول از روی عظمت نگاه داشته و بعد بطاعت اندر آید

صفحه	مسطر	غلط	صحیح	صفحه	مسطر	غلط	صحیح
۱۶	۱۲	گفت توالا	گفت توالا	۱۱۲	۱۷	نقائات	نقاطات
۲۲	۲۱	از قیل تریاک	از قیل تریاک	۱۱۷	۲۷	در صورت	در صورت
۲۵	۱۶	بدودا	بدودا	۱۱۸	۸	همین جفایین	همین جفایین
۲۶	۱۶	قروح میزنه	قروح میزنه	۱۲۱	۱۶	منته	منته
۲۶	۱۸	زیراکه	زیرا	۱۳۱	۳۱	اب گرم اعلک	اب گرم اعلک
۲۹	۸	۲۵۰	۲۵۰ گرم	۱۴۰	۱۱	نغاع حجه	نغاع حجه
۳۴	۹	اگر ترکی	اگر ترکی	۱۴۱	۱۸	نغاع حجه	نغاع حجه
۳۴	۱۰	ناله گرم و نیم	ناله گرم و نیم	۱۴۷	۲	پانزده روز	پانزده روز
۳۵	۶	صغرا زاتش	صغرا زاتش	۱۴۷	۱۸	درد قویج	درد قویج
۳۹	۲۱	اثر میماند	اثر میماند	۱۵۵	۱۹	وبا کپسول	وبا کپسول
۴۵	۱۱	عصاره زرد و دحام	عصاره زرد و دحام	۱۶۰	۲۷	هر شب	هر شب
۴۵	۲۶	شراب کرمس	شراب کرمس	۱۷۱	۳۰	اگر باورم	اگر باورم
۵۷	۱۵	دافع سلس البول	دفع سلس البول	۱۷۴	۱۸	فلانی	فلانی
۵۹	۳	درد بل میکند	درد میکند	۱۸۰	۲۴	سپکند	سپکند
۶۱	۲	مبولویر	مبولویر	۱۸۱	۱۵	مقدار یک	مقدار یک
۶۱	۲۳	محول میدارند	معمول میدارند	۱۸۳	۲۷	یک پیای	یک پیای
۶۳	۱۲	عرض مقص	عرض مقص	۱۸۷	۲۹	دسپاز	دسپاز
۷۲	۲۰	زغال جوانه مسحق	زغال جوانه مسحق	۲۰۳	۵	بگیراب	بگیراب
۷۵	۲۶	گدازنده	گدازنده	۲۰۸	۸۰	سبانه	سبانه
۷۸	۲	ان بواسطه	ان بواسطه	۲۰۸	۱۱	وابن مواد	وابن مواد
۷۸	۶	وابن	وابن	۲۱۲	۲۳	بواسطه استعمال	بواسطه استعمال
۷۸	۸	متلرها	متلرها	۲۱۶	۲۴	چون مقبیه	مواضع مقبیه
۷۸	۱۰	حجری معوی	حجری معوی	۲۱۷	۱	زوده زخم	زوده زخم
۸۲	۲۵	گرم شربت دا	گرم این شربت دا	۲۱۷	۱۶	رشته های سفی	رشته های سفی
۸۵	۲۸	وناد و ظرف	باد و ظرف	۲۲۰	۱۸	رشته سوس	رشته سوس
۸۷	۱۱	بوی از سواحل	بوی سواحل	۲۲۳	۳۰	دسی گرم	دسی گرم
۹۲	۲۱	متلرهای	متلرهای	۲۲۶	۱	میماند	میماند
۹۴	۱۰	انرا وجود	انرا وجود	۲۲۷	۲۰	بهر است	بهر است
۹۵	۱۷	میکند	میکند	۲۲۸	۱۲	حاد خرم	حاد خرم
۹۹	۲۳	میتوان	میتوان	۲۳۱	۳	در استعمالات	در استعمالات
۱۰۲	۲۲	قوی الاثر است	قوی الاثر است	۲۳۳	۲۸	۲۵۰ گرم	۲۵۰ گرم
۱۰۴	۲۸	۳۲ گرم پوست	۳۲ گرم پوست	۲۴۷	۱۱	و محلول مانع	و محلول مانع
۱۰۶	۱۳	ماده است	ماده است	۲۴۷	۱۲	ولهذا	ولهذا
۱۰۶	۲۱	بطور و با پوست	بطور و با پوست	۲۵۰	۳	متد و جا	متد و جا
۱۰۶	۲۲	فونی	فونی	۲۶۲	۲۱	هر ۲۵	هر ۲۵

صفحه	سطر	غلط	صحیح	صفحه	سطر	غلط	صحیح
۲۶۶	۶	بدا گم	بدا	۴۳۲	۲۱	بنامند	بنامند
۲۷۰	۱	کوبیده	کوبید	۴۴۶	۴	ودروی	ودروی
۲۷۱	۹	دارای عامل	دارای ماده عامل	۴۴۹	۱	بواسطه	بواسطه اندک
۲۷۵	۲	فوق کما	فوق است کما	۴۵۹	۱۶	انتوروس	انتوروس
۲۸۴	۱۹	عرق قطعی تپول	عرق تپول	۴۶۹	۱۸	ازقات	ازقات
۲۸۵	۲۹	ثانیاً	ثالثاً	۴۷۰	۱	بندت	بندت
۲۸۶	۷	پوست	پیوست	۴۷۲	۱۷	نواد راست	نواد راست
۲۹۹	۵	شابلوط است	شابلوط است	۴۷۴	۲	باحاس	باحاس
۳۰۳	۸	نقره مایع میباشد	نقره مایع (سپیا) میباشد	۴۷۴	۱۶	ولی گوشت	ولی گوشت
۳۰۷	۲۵	در محلول	محلول	۴۸۷	۷	ناهی است	ناهی گرم است
۳۰۹	۲۹	در صفت اول	در صفا اول	۴۸۷	۱۰	شراب کرمس	شراب کرمس
۳۰۹	۳۱	متبلرهای	تبلرهای	۴۹۷	۳	بابا سابر	بابا سابر
۳۱۲	۲	امانتاك	نمك امانتاك	۵۰۰	حاشیه	اخلان	اخلالات
۳۱۵	۲۱	سولفور سباجوگم	سولفور سباجو	۵۰۱	۲۱	ودرین	ودرین
۳۳۲	۷	دو بدور	دو تو بدور	۵۰۲	۱۰	قطول	قطول
۳۳۵	۲۹	توالی و بولی	توالد و بولی	۵۰۳	۲۱	ومتبلرها	ومتبلرها
۳۴۰	۱۲	ترباق خاروق	ترباق فاروق	۵۲۰	۱۲	شال نمایند	شال نمایند
۳۴۱	۳۱	بگیرند اسرکه	بگیرند اسرکه	۵۲۳	۲۲	الیا	الیا
۳۴۲	۲۰	الاثرد رطب	الاثرد و رطب	۵۲۵	۲۵	در طهوره	در صوبتی
۳۴۲	۲۴	برخی	و برخی	۵۲۶	۱۸	وادار	وادار و حص
۳۵۱	۶	ود و سود	و سود	۵۳۰	۲۸	مکده س گرم	مکده س گرم
۳۵۴	۲۶	در صورتیکه	در صورتیکه	۵۴۱	۲۶	شریت	شریت
۳۵۸	۷	اینس اتوالا	اینس اتواله	۵۴۲	۸	نداد	نداد
۳۶۰	۱۰	ماروش	ماروش	۵۵۲	۱۳	پای تخت	پای تختان
۳۷۰	۱۵	باتر و نانیتک	باتر و نانیتک	۵۵۳	۱۶	و این	و این گرد
۳۷۵	۵	غانعرا با	غانعرا با	۵۵۴	۲۷	مینامند	مینامند
۳۷۷	۲	بگیرند اجز	بگیرند دو منبر اجز	۵۵۷	۱۶	عشبه گاک	عشبه و گاک
۳۸۸	۱۵	هر بیضا عت	هر بیضا عت	۵۶۴	۵	عامل قندی	عامل قندی
۳۹۷	۲۰	و در ساختن	و ساختن	۵۶۵	۷	و این بخرو طی	و این پیاز خرو طی
۴۰۹	۷	مبنا نند	مبنا زرد	۵۷۲	۱۶	مرض کجی	مرض کجی
۴۱۰	۶	که مینامند	مینامند	۵۸۴	۳۱	اتر فوسفوره اگر	اتر فوسفوره اگر
۴۱۰	۱۰	و دانشندان	دانشندان	۵۹۰	۲۹	درد فع	درد فع
۴۱۱	۱	این	این تیز	۵۹۷	۱	بر لب	نب
۴۲۱	۲۶	مقدار شربتبان	مقداران	۶۰۶	۱۱	از بو	از بوی
۴۲۳	۷	و هر هشت	در هر هشت	۶۰۹	۹	ذغال	ذغال و
۴۲۸	۶	بابن	بابن	۶۱۴	۱۹	و حرارت	و چون حرارت
۴۲۸	۶	فاز و نیک	فاز و نیک	۶۲۳	۲۷	دسایر مخدر	دسایر مخدر
۴۳۰	۳	قسم	انقسام	۶۲۴	۱۱	چای بکو	چای بکو

صفحه	سطر	غلط	صحیح	صفحه	سطر	غلط	صحیح
۵۳۰	۲۷	از دود	از دود	۱۲۱	۱۴	زیادتر اول	زیادتر اول
۶۵۲	۲۶	لوله های	لوله ها	۱۲۱	۲۶	بعد از گشته	بعد از گشته
۶۹۶	۲	در تعامل	در این تعامل	۱۲۴	۱۵	سر شراب	سر شری
۶۷۰	۲۷	۱۷/۱۷ درجه	۱۷/۱۷ درجه ۱	۱۲۴	۲۸	مذکور	مذکور
۶۷۱	۲۹	در ساختن	در ساختن	۱۲۵	۱۶	نایدند	نایدند
۷۰۴	۳۱	در راز	در راز	۱۲۸	۵	اب دارای	اب که دارای
۷۱۹	۲۴	لکوسی	لکوسی	۱۳۵	۷	در خوشبو	در خوشبو
۷۲۲	۱۵	کنکنا بدست	عصاره بدست	۱۳۹	۳	که بطور در چاپ حک شده و جای	که بطور در چاپ حک شده و جای
۷۳۱	۱۴	صاف	صاف مانند			سفید مانند است	سفید مانند است
۷۵۱	۲۹	بگرن ۴ گرم	بگرن ۴ گرم	۱۴۲	۱۸	رومان را	رومان
۷۶۵	۵	۵ اسانتی گرم	۵ اسانتی گرم	۱۴۳	۱۰	بوری	بوری
۷۷۰	۲۴	۴ گرم	۴ گرم	۱۵۱	۱	الکویتها	الکویتها
۷۸۱	۷	۲۰ گرم	۲۰ گرم	۱۶۶	۱۴	وصاف را	وصافی را
۷۸۹	۳۱	دارای و اسانتی گرم	۵ اسانتی گرم	۱۷۱	۱۰	از انا ۱۰	از انا ۱۰
۸۰۲	۴	این ملح کچی	این ملح کچی	۱۷۱	۱۱	ونیره ۱۰	ونیره ۱۰
۸۱۷	۱۰	هلیش	هلیش				

معتبر در لاطین از معنی حلیث است حلیث از انرا و لیسین

از انجند (کلور) بامینا و حلیث است که عبا از ان غوطه بخورند و انرا فواید بسیار میکنند

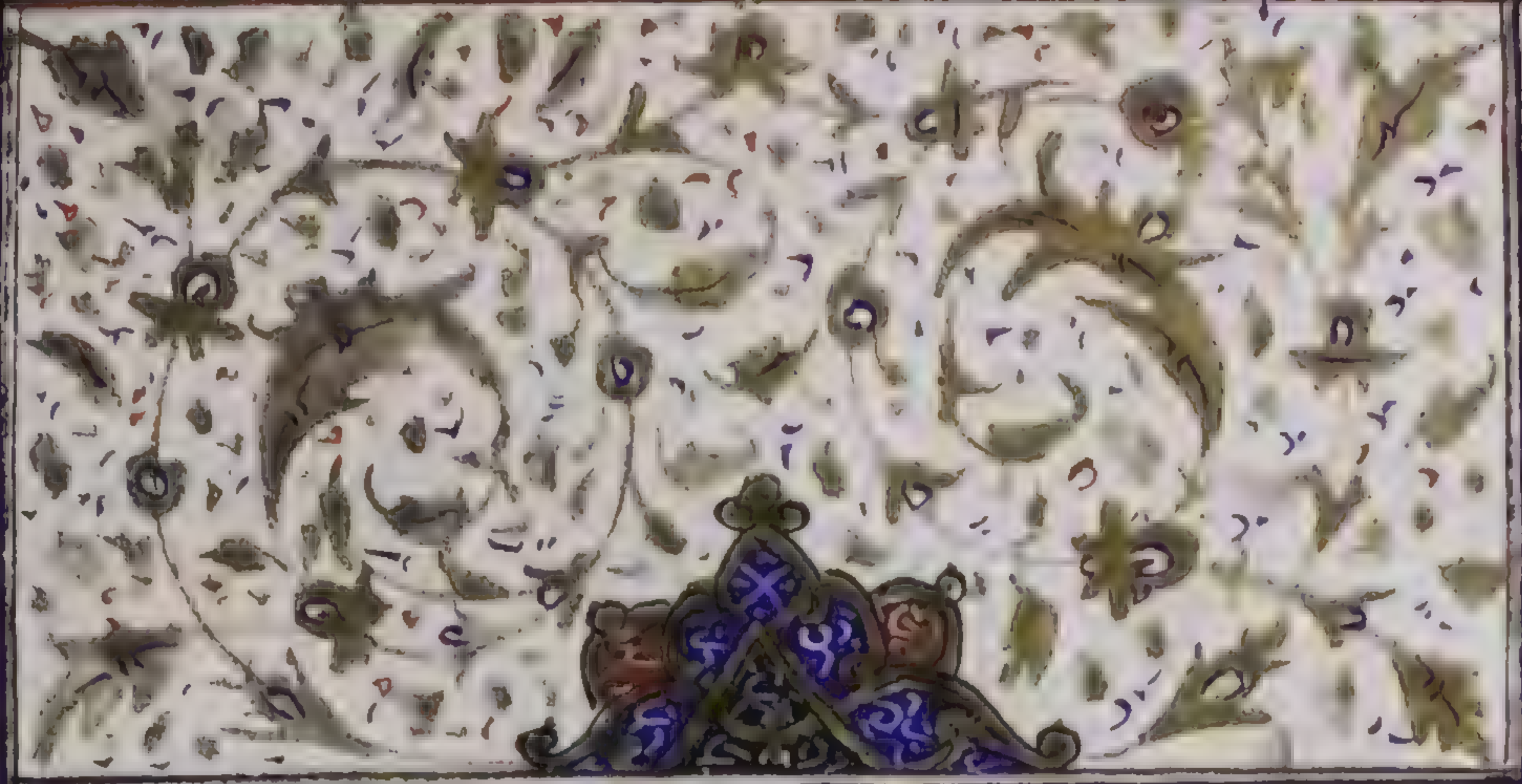
از لیسین انجند که در انرا لیسین است و انرا لیسین مضیقین شد غلط و محققا انرا

در لیسین کلور است لا غیر

منازل حضرت شاه جهان

بنام ایزد بخشنده بخشا به مناسبت
(بسم الله الرحمن الرحيم)

کران (بقی اول آنها) نبود (بکر اول دودن)
پهلوی (مدن) فرزانه (حکیم و عالم)
فرگاه (حضرت) پزشک (طیب) بزه کار
(محرم) و بزه (خصوص) نیاپس (تحسین دعا
از دست و داری) کامه (مقصود) و دانا
(شفیع) شت (حضرت) سرتک (بزرگ) پیر
(پنجبر) ناری (عمر) تبار (ال) نراد (اولاد)
پروشن (خواهر) امین (حقیقت) نوازش
دستی (نبله) آکای (معدن) جان (جوان) کامو
(مفرح) خلپس (دوچرخ) و هم (مختار) اشکو (مرب)
خوی (طبع) منس (طبیعت) بازند (شکل) هشت
دوند (مورد و هیکل) و هم (شم) دستوکار
(دستور العمل) نوکار (مبتد) رسید
(فارغ التحصیل) همادی (کلی) پرستاری
(خدمت) آغاز (ابتدا)

ادین داده (زینت داده)

زرگهر این لفظ را تعریف کرده بر جبهه

بلکه ابو دجه گفته اند

هووده (حق)

سیاسی کران مر خداوند انا و توانائی داسرد که هر چه و جهان را از نیستی هستی داد و آدمی به نیروی دانش بر دیگر جانور برتری
بخشیده و با فکر پهلوی سرفرازی داده بر همه آنان فرمان دوا کرد و در دود پیرون از شمار همه فرزانه گان بادگاه بر دانه و دانود
فرگاه خدای که پزشکان رنج نادان و درمان ده در دبی نوانه اند و بزه کاران را که در گریز نادان فرودفته و در دگر بای نافرمان
غوته و رشتند و اندام های داده دستگیری میکند بر ناپای بلند و مایه از چند انش می رسانند و بزه نیاپس ما ایرانیان سر اوار
نخسین کامه هستی سر مایه خدا پرستی پان فرستاده گان دقان از راه افتاده گان شت سرتک پیرمیزی و تبار و نراد
بازان و باد که برگزیده گان کردگار و پیشوایان مردم هوشیار و نیکو هنجار اند

سپس گردا و رنده این نامه گرامی علی اکبر که هانی چنین مینگار که سالهای را از میگذرد و برخی از دوستان همواره از این
خواهر و پروهش می نمودند که در ساختن داروهای پزشکی نامه نگارم و چگونگی دامغ و کار و نشون آنها را باز نمائیم این را
که دستنی دکان و جانی باشند ساده و کامود و خلپس و اشکود بودند و زده های دستنی که پانه هر یک از آنها را با گوشت و خوی
و منس که دانه ها را بنگارم و بازند و رنده ها را بنویسم و ذاه اشامش چند چون آنها را اسکا کنم و برای هر یک از هرهای یاد زهری
با دنام نام نوکاران از پزشکان داد دستور کردار و رسیدگان را با دوا و دوا باشد با انکه شب و روز دوا کار بیمار کردن بیمار و دوا نمود
و بخودان بودم و دبی ساپس داشتیم دیدم خواهر وستان را فرام نکرده گاهی است بس بزرگ که ایزد داد توانا هرگز ازان
نمیگذرد و انگیزی این کار و بهمدی مردمان پارس و بان و بزه ایرانیان پرستاری بر دگی است چرا که نامه های پزشکی و دوا و دوا همه
بربان مردمان فریک نوشته شده و بربان پاریسی تا کون نامه که امین دارو ها و چگونگی آنها دران دست نوشته باشند نیست
چنان سر اوار دیدم که آغاز این گرامی نامه را بنام نای شاهنشاه جم جابه سکند و دستگاه انیم سپاه فرخ گاه داد گسترش بر و دستاورد

گیتیستان فرشته پاسبان مظفرالدین شاه قاجار که بخش بانو و بخش بر و بخش همواره پابان اذین داده تا
دو پیشگاه بندگان خرد دستگاه بلند پایگاه خداوند زاده بر دانی فرستاد و هوشمند اد گستر کرد و خدادان نشیند هر یک و داد کرد فرزانه
چنین دستور خواهر بر دگر خدامگان با فر دوان صد اعظم که بخت بلندش همیشه بر جا و اندیشه هود پیش
در جهان همواره کار فرما باد و ساسه بلند پایه اش از سر ما ایرانیان کاسته و کوناه مباد پسندیده اید

فلج (اول)

غلت (غلط)

خواست خدا این نامه را برد و بخش کردیم در بخش تخت گفادهای که سزاوار فلج نامه ها بود باز میبایم و در بخش دوم که دای
یک صد و ده دواست داروهای پزشکی و دامغ و چگونگی آنها را یاد میکنم و از خود مندان خود ده بین درخواست میبایم و
امید دارم که در هر جای این نامه غلت و لغزشی بینند و نادارستی و شکستگی باز بندگان رگ زنده و چشم پوشند

تخت گشتار

در باز نمودن سفر نک گدا و رش و غیره و زش خدا بگان بزرگ
و خواجهر دین سترک صلا عظم

این گرامی تیمار فرمت باد که مگر و داد کرد بگان و بگویند و پیروزی بگاد خود سپید دانشوری انجم فرزانی بالا جا بگا
ستوده دستگاه دست کرد و الا نراد مهر نادر آفرشته بگاه خدای سرهانه سوده گی زبرد کسان و مگان
ده بندگان داسی نشان که خداوندش بد رستی داسی داسی و از کوتاهی کاستی پیراسته دست و بزرگ و خواجهر سترک
ست بزرگ میرزا علی اصغر خان امین سلطان صلا عظم که خواسته اش همواره
داسی و دشمین از پیش همیشه از جهان بخواسته یاد فرزه های نیکش بر پایه است که در چنین نامه ها نگین و دد
این بر که هانیا بد اگر یکی از افراد و اندک از کسان و در پای مال مال بخشش اسپرین بکران دانش او را بخوانیم بگا درم سالها
داز و نامه های بیرون از شمار باید باز هم بگا دشمنان بر تبه کاری کشد و جی کاستی و کوهی چیزی بکار نینقد

دانش این بزرگوار و دسالمه هزار و دویست و هفتاد و چهار هجری است که در این سال خداوند هم بران به بهال برآمد
و بزه و فرزند از چند فرزند دوده ستوده بگام مردم ایران کراش نموده و بخششها ازانی فرمود و بدد والا گهرش
نوشین روان اقا ابراهیم امین سلطان دست و در بار خردی از حرد مان بزدک و چاکران سترک
دولت بودی و دد استواری و کار دانی بر دیگر چاکران شاهنشاهی تری حیده و از همه آنان پیشی گرفته و دد پرستان
بر دین و دولت جان فشانها نموده و ددایش زیدستان و پر و ددن چاکران داسی نشان خود داری و ددانشه هکوه
شاهنشاه والا جاه او را از کاتبه چهار تیره خود و دد نکرده و پیشرفت کا دد کشور و لشکر کشا و دد و دد و سوارستان
داسی چالش و کوشش و میدانست که بی ستیاری و اسایش کشور بیکره بندگان و دد دد نگا همداری سومه بهد بیان
دست اندازی دشمنان که همواره در کمین بودند بی اسایش نداشت و گویا بود و دولت مانند خانه بی بنیاد
نمودی بی بود و نمایشی بی سود بود

باری این بزرگوار و ددنگان به خدا شناسی پیروی دانش و دین خو گرفته و چند سالی بر او نگشت که در همداری
دانشها و بزه دد دانش بخشهای فرهنگ و دانش زبان آموز داسی و ددایش سفر نک کراسه تانباک بزدان و باز ما
دانشهای دینی و دانش فرزندان منشی نازی و بونان و دانشهای کیمیا و منشی و کسکهای من و ددوشان جهان و
امیرش و آگش اخشیجان کوشش کرده و دداندک دمان کش همه و دد اموخت و پلاتون توان و ددستونشان گرد بدد
نشتن سیم و ساختن پیراستن نگارش بالا ترا میزد و ددایش شد و دد سامان نادن نواد و ددازه و سنجید پشاند
های شایگان و پر دختن بر کشته و سنجیده و سزدن سرفاد و چامه و چکامه ربه استادان بر تری گرفته و اسوار
و بهتر از همه آنان چامه می سراید و دد را دایش و پیرایش سخن و سزد به اوار همه دانشمندان و دد پیران هیچ دانش تران
سخن پر دازی بدین نمایش و اذایش نامه بی نگاد و دد سال هزار و سصد که شاهنشاه گرد و نجا بگاه به جو مخواست

سفر نک میرزا (فردش (توصیف)
(شرح و تفسیر)

تیمار (جنا) فرمت (شاوشوکن) داد
(حکیم دانشمند) هنجار (راه و روش)
(خرد و عقل) ار مگان (تربیت)

دشمن (صد و تقیض) فروزه (صفت)
برگه ها (اوراق) اسپرین (میدان)

دانش (تولد) سالمه (تابخ)
و بزه (مقدس) فرزه (خودمند علی)

کراش (توجه) دوده (دود مان)
نوشین وان (مرحم) دست و در بار
خردی (و بزرگوار عظم)

کاتبه (نظر)

سورستا (عموم و غایا) چالش
(رفقار) کشا و دد (دهقان) کد بود
(بر دیگر) بیکره (صورت) سومه

به دینا (سرحد مسلمان) همداری
دانشها (کلیه علوم) بخشهای فرهنگ
آقا ادب (زبان آموز) علمی و فنوی
دانش سفر نک کراسه (علم تفسیر قرآن)
منشی (طبیعی) کسکهای من (خطوط)
ارضیه (خشیم) عناصی (پلاتون)
افلاطون (سمیه) خطه (نوا لفظ)
دازه (کلمه) پشاند (دافیه) رسته سنجید
(منظوم) سراد (نظم) سرحد (دش)

کتابخانه
ادبیات
کتابخانه

پهنای راه (عرض راه) یا حنامه مهر خواص (لقب) هوده شناس (حق شناس) یوشش شاهی (خلعت)

میرفت در پهنای راه پدر بزرگوارش بدو این جهان کرد شاهنشاه هوده شناس با چنانچه پدر که گذار ه از مهر خوان **امین سلطان** بود با و از آن فرموده و پاپه ان خدا بگان بُرد کند بدستوری ز بار خردی پوشش شاهی برافراشته و بکسر چاکران با هوش و توان در بای و دستوران داسی نشان خردی را با و سپرده و بر همه نان دستوری کار داد پیمان نشان

پس دو سالی پیش گذشت که دستوری کار دار پیمان نشان و گشت و گشاد کارهای و لههای هم پیمان و دستوری گشاد (فوق) دستوری کشور (وزارت داخله) دهناد (نظم) فرهنگدی (شرف)

کتور و گشاد لشکر دانیروی از آن فرمود و از بابین پاپه بلند و مانده از چند سران از کرد در ساله هزار و سیصد شش و دویست شاهی شاهنشاه بجایه به جرحه فرهنگستان ف و هه ان خرد و بوم را گردش نموده و در دهادی ز بار و لههای بزرگ بنام بزرگمهری سرخ ستوران با و توان پذیرفته شده و انچه در خوف فرهنگدی و بزرگی و بود از نشانهای پنجه نخستین دیگر چیزها که سامه بزرگمهران همین دستوران است در باده او بزرگ گذار گردید در سال هزار و سیصد ده شاهنشاه و الا جایگاه چراغواره دوده دانش فرهود کرد و پیش این خدا بگان بزرگ و خواجهر سرک و از میان هادی ستوران در باری برگزیده دوی دایه یا چنامه از چند و مهر خوان بلند **صدا**

اعظم سر بلند کرد و از آن زمان تا کون که ساله هزار و سیصد شش و دویست است و آن را آغاز زندگانی و فتح کرد که اسان بلند با و انش همیشه پناه دانشندان و سایر بان بنافندان است نویم او مش با و دام و شناس فرسنداج و فرادون بزرگ و آن از برای اسایش شکار سور ستاد همه بران خواب خود را از خود دور کرده و شب و روز اسایشی مگر داد (عموم رغایا) فرادون (ترقی) فرسنداج (است) بی پروشان (ملت) پاداش نا هنجاری از این خرد و بوم پر گذارند و در کارهای خود پاداش پاداشی خربندگی خدا و فرمان برداری سایر خدایان (محازات) پاداش (مکافات) درین خواهد در این برینده همواره از بخشش خاسته جامه در باره دکنویشان فرد افتاده گان خود داری کرده و دانشندان فراد (مدت مقداری) دانشندان (علما) را دستگیری نموده و گرامی داشته و فرادون فرسنداج و پیشرفت کارهای پهلوی کراشته فرموده و در آنها بخشیده آن و اندام انجمن دانش را که من بنده سرانیده یکی از پسران نام همواره سرفراز کرده و در پیشرفت کارانان که در و کامر خرفر هندی (امور تمدن) اندام (اعضاء) کودکان پاداشی بان نداشت و فرسنداج آنها را بخواست خدا از این خداوند انش خواستار میباشند هر گونه همراهی می فرماید و گذارنده از آنها در ساختن پراختن خرگها و جایگاه پرستش بزرگان کوششی بر این میباید و دد دانشی و دد گسری که بنیاد هر گونه برتری است و یکی از نشوهای بی بهانه است که بزرگان بیکوته رسان بد و شناخته امده من اسان و اسانکاد و او نمیداد و در دد و خواست و نالش داد خواهان و ستم رسیدگان از دوی زبواد و ادسی میباید

هر که در این خانه شبی را در کرد خانه فرهای خود آباد کرد و داری این کارها را بر دیر خود هر چند داده تا از کم و کاست باز ماند

من بنده شرمند نگارنده و سرانیده این گرامی نامه سالهای و از است که از خوان خورش او و پدرش یافته و دد شای بلند پایه اش از مگان جسته همواره در پیشاری این دوده ستوده و خانواده فرسیده بزرگ بوده و به از همه پانهاد و بزرگهای برادر و الا که شگرم گرامی تیمیا دانیس با بلند پایه گرامی به تقود همراه بزرگی در سگاه بالا جایگاه داد حرکت فرزند ازاده فرسنداج

محمد قاسم خان غر السلطان که پزدانش با و در دد کارش را از دد دست بهره بخشش پایدار باد در باده گاه خدا سپاس میگنایم و از بزرگان بیکوته رسان همراهان پایدار این دوده ستوده را خواستارم و امیدوارم که تا پیش من پاپه بلند و پایدار باد ترا ج (امین)

تعریف تاریخ طب

۵
خلیس (دو چیز در هم منجیه)
دوماه (فهم و ادراك)
نواد (لغت)

این چند برگه را برای نمونه و نمونم با دادوی انتمندان و دیوان بیادسی ساده بی انترش بازی نگاشتیم و سپس هر چه میگذارد
مخواست خدا بیادسی کوئی خلیس خواهد بود که اینچه بنواذهای گرفته شده از زبان نادری باشد چه نگاشتن اسان و در به
دوماه نزد یک تراست

دومین گفتا، در تعریف علم طب مختصر از تاریخ آن و شرح حالات بعضی از حکمای عالم مقدار مجمعی از حالات مصنف کتاب

طب (مثله) در لغت عرب بمعنی پزشکی دادوی جسم و دادوی نفس هر دو میباشد و در اصطلاح علمی را گویند که بواسطه
ان صحت و اعتدال بدن بشری شناخته میشود و عرض از آن حفظ صحت است در صورتیکه حاصل بود و اسرار از آن هرگز رایل
شده باشد بطره علم به تداوی امراض چارچاپان است و در دقه علم به تداوی امراض حرغان
در ابتدای تمدن در میان نوع انسان گفتگوئی از این علم شریف نبود و آنچه در دست مردم بود مأخوذ از استقرا و تجارب بود
و چنین میگویند اول گروهی که شروع در این علم نمودند اهالی شهر بابل (مخت است شهرهای است که در روی زمین پس از طوفان
نوح برپا شده) بودند و بآنان بر این بود که بیماریها را در گذرگاههای مشهور شهرهای آوردند و نگاه میداشتند تا در مدا
انها غایبین سبیل کسب استفاده کنند این غایبین یا خودشان مبتلی باین درد شده و بعضی تجارب حاصل کرده و شفایافته
بودند و باز دیگری که مبتلی شده بود اصطلاح حاصل نموده بودند آنچه غایبین سبیل در سبب شفای این علت میگفتند
ضبط کرده و شخص معقول را بتربش برده عمل مینمودند و مکن و معمول اهالی این شهر بر این بود که اسامی و اهای حتی اکثر
و طریق استعمال آنها را بر لوحهای چید نوشته بر یکسختی که از خدای و دب النوع طب میدانستند معقول مینمودند و بسا
از مردم دیگر مانند مصرها و ایران با قدا به بایدها میکردند و در آن زمان طبیب کسی بود که عالم به بعضی تجارب بود و هر
طیبی جز یک مرض پیش نمیداد و انهم بود و کم کم این تجارب صحیح را با او هام فاسد و قیاسات باطله مختلط نمودند
در سال ۱۵۴۴ قبل از میلاد اخراج دم از عروق بواسطه قصد معمول گشت و در سال ۱۵۴۴ استعمال مقبی در سال
۱۴۹۴ استعمال خدمات متداول شد در میان عبریه و بنی اسرائیل حضرت سلیمان که پس از پدرش حضرت داود در
سال ۱۰۱۴ قبل از میلاد بر تخت سلطنت جلوس کرد اول کسی است که در خواص نباتات و حیوانات سخن دانده است و گروه
اسینه در ۲۰ سال قبل از میلاد مشغول به تعلیم و تعلم علم طب بودند و از قوه مولد نباتات و جمادات گفتگو میکردند
در یونان بنی اقلیموس که قبل از بقراط بودند خلفا عن سلف مشغول به تداوی امراض بودند ولی در میان انا
تعلیم این علم لسان و شفاهی بودند و کبکی ندید پس گویند این طایفه این علم را از شخصی که موسوم بر اسکولاپ بود و پیر یونان
اخت کرده بودند و اسکولاپ از شخص دیگری مستقیم شریون قنطوری موخته و از این جهت بود که یونانیان این و نفر
طیب را در ردیف خداهای خود میدانستند و مخصوصاً هر یک اسکولاپ را که به گمانشان خدای و دب النوع طب بود
محرّم میدانستند تا آنکه در ۴۴۴ سال قبل از میلاد بقراط در یونان ظاهر گشت و کبکی چند داین صناعت نوشت
و چون دانشمند بزرگوار نخست کسی است که تجربیات را که در دست مردم بود ضبط نموده و مدون کرد و بعضی قواعد را
در نظر احوال مرضا و تجربیات اخراج نمود و بیماریها را سنای خدای چند مرتب ساخت لهذا اختراع طب را با او نسبت میدهند و او را
اباالطبا و امام الاطبا مینامند و در سال ۳۸۴ قبل از میلاد فیلسوف بزرگ ارسطاطالیس که معلم اسکند

تجارب
ارسطاطالیس
مقدومه

حالات بعضی از حکام و اعیان

مقدونیه بود ظاهر گشت و به امر این پادشاه و تنقید و شروع در تشریح حیوانات و فحش از طبایع و خصوصیات آنها نمود و این
فیلسوف اول کسی است که بسیاری از مسائل فلسفه و فلكیه و طبیعی را بیان نمود و نقل هواد او معین کرد و نیز ثابت نمود که
تولید اصوات بواسطه توجع هوا است و چون کما یبغی متجردد و علوم نبود عده عناصر را در چهار که خاک و آب و باد و آتش
باشند منحصر نمود و در مائه سیوم قبل از میلاد در مدینه بطلمیوس پیدا کردند و به مصر و نفر علم موسوم به **هرفیلوس**
دیفیلوس شروع در تشریح اجسام بشر نمودند و در اواخر میلاد حضرت مسیح **له نسقوردیدوس** ظاهر
گشت و کتب چند داده و به مفره نگاشت

در سال ۵۰۰ بعد از میلاد حضرت مسیح **جالنیوس** ظاهر شد و دائره طب را وسعت داده و کتب چند در طب
تصنیف کرد و در همین زمان **نیر ورفس** و بعضی دیگر ظاهر شدند و دائره طب را وسعت دادند و معتقد شدند
باینکه فلك را مدخلتی در طب است و گمان کردند که اجرام سماویه در اعراض بشریه دخیل اند و در اجسام آنان ماثر بقراط
میگویی و طبیعی که عالم به علم نجوم نیست نشاید اعتماد نمود زیرا بر طبق آنچه است بهترین وقتی را در دادن و او بر این اعتماد
کند و جالنیوس نیز بر همین عقیده است و هران و دانشمند چنان گمان کرده اند که بحران مرض در روز هفتم و چهاردهم پیش
یکم از مرض می آید چه در این ایام قمر از حالتی بحالی انتقال میابد بلکه جسم انسان را بمنزله عالم صغیر میدانند و قلب را در آن بمنزله
شمس و افلاک و دماغ را بمنزله قمر فرض کرده اند و چنان گمان برده اند که مشی را به واقولیت میکند و چرخ کبد و دمل را
و زهره کلبه و عطارد را لاث شاسل را و از این قبیل فرضیات زیاده دارند که تا این زمان نیز بعضی از اطباء جاهل بر این عقاید
فاسد باقی میباشند

در زمان قیامه دوم تا زمان خلفای عباسی طبای بر دک و دانشمندان سرگشته ظاهر شدند چنانچه در مائه پنجم بعد از میلاد
شود ورس برسیان چهار جلد کتاب بزبان یونانی در طب تصنیف نمود جلد اول درک و دو به سهله عامه
جلد دوم در معرفت امراض جلد سوم در امراض مخصوصه به زنها جلد چهارم در بحران طبعیه و این مجلدات بزبان
لاتینی ترجمه کرده اند و تقریباً پنجاه سال بعد از این دانشمند **البیوس** نیز کتابی تالیف نمود و پی وی جالنیوس را
در این کتاب کرده و علاوه بعضی او هام باطله در آن مندرج ساخت و معتقد به تاثیر طلسمات و سحر و او هام باطله دیگر
بود و چنین میگویند که از قدماى اطباء بعد از بقراط و جالنیوس **اسکندرالی** است صاحب دو تالیف
مشهور یکی داده و دیگری سالد است متعلق به دو دانشمند و این مصنف در این دو کتاب جز تجربه و اخبار بر چیزی
دیگر استلال نکرده و در مائه هفتم بعد از میلاد **بولیس** نام همه انواع مسائل طبیعه را تلخیص کرده و جمع نمود
و این کتاب مخصوص جزء هفتمش که در تشریح است مقبول عامه اطباء گردید و از معتقدین اول کسی که در فن دلاوت
گفتگو کرده این دانشمند است

در زمان دولت اسلام و غلبه عرب بر اعرامالك متمدنه خلفای اموی و عباسی بعضی از اطباء یهود و نصاری از قبیل
حزب یهودی بختیشوع نصرانی را استخدام کردند و ترویج این فن شریف را می نمودند و خلیفه هارون الرشید و
پسرش عبدالله مامون را در طلب علوم فلسفه و طبیعه و غیبی تمام بود و مامون پیشتر از پدرش در این امر تشویق علما
و اصحاب معارف را میکرد و از اطراف و انکاف عالم حکم به جمع اوردی آنان می نمود و آنها را بسیار دگر می داشت و داد
الخلافه را از اجتماع ایشان دینی بی نهایت بود و کمال جد و جهد داد در ترجمه کتب فلاسفه یونانی بزبان عربی داشت و
مشرقی که بزبانها اعتماد بسیار می نمود چهار نفر بودند **خسین** اسحق عبادی **یعقوب** بن اسحق کندی **ثابت**

هرفیلوس فیلسوف
دیفیلوس

جالنیوس
نیر ورفس

شود ورس

البیوس

اسکندرالی

بولیس

خسین یعقوب ثابت

خلاصه از حکای عالی مقدس

۷

علیه فرخان

یعقوب

قاری

عقوب

حسین عبدالرحمن

حکیم ابو الحسن

شیخ

ابو علی

بن قهرمانی و علم بن فرخان طبری مؤلفات فیما غورس افلاطون و ارسطاطالوس بقراط و جالینوس و از زبان پونا
 زبان عربی ترجمه نمودند و هم چنین عبدالرحمن موی ملقب بنا صرد و اندلس نیز در ترجمه این علوم نبیاست راغب بود
 و در این قرن فلاسفه بزرگ و اسلام ظاهر شدند که از جمله آنان یکی **یعقوب بن اسحق کندی** است که یکی از چنان
 نفر مترجم مذکور باشد و چنین میگویند این فیلسوف ذیبت دولت معصم عباسی بود و بعد از او **ابوالنضر محمد**
 بن طرخان بن اولج فادای بود که اصل وی ترک و مولدش شهر فادای و از اکابر فلاسفه مسلمین شهرهای ابدین فیلسف
 کتاب دستور و از علم منطق تلخیص کرده مسمی ثمانیه نمود و تعلیقاتی چند بر آن نگاشت و اختراع قانون که یک نوع
 سازی است از او است و در شهر مشق در سال ۳۹۹ هجری وفات کرد و از جمله اطباء بزرگ یکی **ابو حنا اسیر**
 ماسوی است که در نزد هارون الرشید تملی تمام داشت و طبیب مخصوصی بود و این دانشمند دارای مؤلفات
 کثیره است مانند کتاب برهان و کتاب بصره و کتاب جهات و کتاب فصد و حجامت و کتاب جذام و کتاب غده و کتاب
 معده و کتاب دویه مسهل و شاگرد وی که چنین بن اسحق عبادی بود و یکی از مترجمین اربعه است و در نزد خلیفه مأمون
 تقرب زیادی داشت نیز دارای مؤلفات است از قبیل کتاب غده و کتاب تدبیر قهین و کتاب دویه مسهل و علا و بصر
 سؤال و جواب کتابی در فن نظری فن عملی طب تالیف کرده معروف بمسائل چنین و یکی از شاگردانش که خواهرزاده اش
 بود مسمی **حسین الاعسم بن الحسن بن محمد** مطالب مهمه بر آن افزوده و شیخ **عبدالرحمن بن احمد بن ابی**
 صادق نیشابوری که از قول طبایب میگوید در دو مجلد بر آن نوشته و از کتب عمده طب شهرهای ابدین
 پس از آنکه کتب بقراط و جالینوس را ترجمه نمودند اطباء اسلام پیروی خیالات و استنباطات این دو دانشمند را کرده
 و مؤلفات بسیاری تالیف نمودند از جمله آنان یکی **ابوبکر محمد بن زکریا** از ی است که در فن طب و منطق
 و هندسه موسیقی چهار فن به کمال داشت و طب را از حکیم **ابوالحسن بن زید طبری** صاحب کتاب **فرس**
 الحکمه اخذ کرده بود مطالب مهمه کتب بقراط و جالینوس را جمع کرده در قریب سی مجلد آنها را ابراد نمود و اسم آن
 کتاب را حاوی گیرگداشت و اکنون در میان معاصرین شهرت تمام دارد و از این جهت است که گفته اند علم طب بعد
 بود بقراط انرا ایجاد نمود و حرحه بود جالینوس آجاش کرد و متفرق بود و از ی جمعش نمود و ناقص بود شیخ الرشید بن
 سینا تکمیلش کرد با مجله محمد زکریا از ی در سال ۳۲۰ هجری پس از آنکه کور شد بود وفات کرد رحمه الله علیه و در
 سبب کوری آن چنین مینویسند که در اثبات صناعتی کهما از برای میرمنصور بن میرنصر سامانی تالیف نمود میرمنصور
 فرمان داد انچه که از برای این ادعائات و ادوات و غیره لازم است جقه وی مهیا و حاضر کند تا انچه ادعا کرده و ضمانت نموده
 است بعمل بیاورد و چون حکیم عاجز شد فرمودگان نمیکند که شخص حکیم داضی شود به تخلیل کذب و کتی که آنها را به حکمت
 نسبت داده است پس فرمود تا زبانه بر سر او زدند و نهان کتاب را بقدری بر سرش زدند تا پاها شده و بواسطه این صدمه
 چشمش آید و کور گردید

پس از آنکه زکریا را **ابو علی حسنین بن علی بن سینا** در مجاد ظاهر شد و چون به حکمای سلف تفوق یافت
 به شرف الملت شیخ الرشید ملقب گردید و این دانشمند دارای مؤلفات کثیره است که از جمله آنها کتاب وسط است که در گرگان
 تالیف کرده و نیز کتاب قانون و کتاب شفا و نجاه است و نیز گواری و پیش از آن است که در این اوراق گنجید و در سال ۴۲۰
 هجری در همان وفات نمود در صورتیکه مترجمین باین بیت بود و متنا و لیس لنا حاصل سوی علمنا الله ما علم و رحمه الله علیه و رحمه
 واسعه کثیره و بعد از این **ابو علی محی بن عیسی** صاحب کتاب منهاج ظاهر شد که در این کتاب به ترتیب

حالات بعضی از حکمای اهل مقدس

۸

ابو الصلت
فخر الدین

حرف تبحر و عفا و ادب را ذکر نموده و در سال ۴۹۳ هجری وفات کرد پس از او ابو الصلت امیر
بن عبد الغفر بن ابی الصلت اندلسی ظاهر گشت و کتابی در ادب و مفرده تصنیف نمود و در سال ۵۲۹ هجری وفات کرد
بعد از شیخ رئیس فیلسوف بزرگی که در اسلام ظاهر شد **امام فخر الدین رازی** ابو عبد الله محمد بن عمر التیمی
الکرمی الطبرستانی بود و در علم او ائیل و کلام و معقولات بر همه معاصرین خود تفوق جست و در بسیاری از فنون علمی را
تصانیف معتبره است و در کلیات قانون شیخ رئیس شرحی نوشته که معروف است و این فیلسوف بزرگ میگوید المرء
ما دام حیاتش همان به و بعظم الزرع فی حیث یفقد و کثرت هرات در سال ۵۰۰ هجری وفات کرد و رحمه الله علیه
در این ایام حکمای اسلام علاوه بر تکمیل فنون هندسه و فلکیه و طبیعی و منطق و معرفت باحوال حیوانات و نباتات غیره
در علم کیمیا و تقطیر عقاقیر و تحکیمات نهایت سعی بودند و جد و جدی بکار داشتند و در پیشگاه ممالک اسلام به خصوص
در بغداد که دار الخلافه بود مکاتیب مدارس کثیره و بیمارستانهای عظیمه برپا شده و انواع علوم مذکوره را در آنها تحصیل
مینمودند تا زمان غلبه ترک بر پیشگاه ممالک اسلام قتل و هتک تحریک مدارس و غارت کتابخانه ها بشرحی که در توارخ مسطور است
و در این مدت یعنی از مائه هشتاد و دوم میلادی هالی اروپا و ممالک غرب در دنیای جهل نادانی غرق شده و در
بدترین حالتی گرفتار بودند و از علوم فلسفه و فلکیه و طبیعی غیره بی خبری و اثری از این علوم در میان آنان نبود تا اواخر مائه
یازدهم میلادی که جهت استخلاص از اضی مقدسه از بد مسلمانان هالی فرنگ اجماع نموده و شروع در جنگ صلیب نمودند که ابتدا
ان در سال ۱۰۹۶ میلادی بود و در این وقت که عساکر صلیب به اورشلیم (بیت المقدس) وارد شده از اضی باخضرت و
نظره مشاهده کردند و بهر از اضی خودشان هم از حیثیت ذاع و هم از حیثیت آبادانی و در ممالک اسلام تمدن دیدند
که بر تمدن حماله اروپا زنده و تفوق داشت و ملتفت شدند که سبب این برتری علوم و فنونی است که حلقای عباسی
مؤسس بوده اند و هم چنین در شهر قسطنطنیه حسن تربیت و تمدن و پیشرفت امور صنایع و تجارت را مشاهده دیدند
و همه آنها را از اثر نیک علوم و فنون متوعه مذکوره دانستند و فهمیدند که بدون آکساب این علوم و معارف نمیتوان با
عساکر اسلام برابری کرد و اول باید کسب معرفت و دانش نمود و تحصیل کرد تا بتوان با دشمنان مقابله نمود و این مسئله
سبب هجیان امر و ملوک اروپا گردید و علوم و معارف کم کم رو بترقی گماشته و منتشر گردید و کادان بجای رسید که
اکنون مشاهده میکنند و مغایره بینید ماحر کم مشرق زمین هالی ایران بد بخانه پس از آن برتری و دانایه صد مرتبه
بست تر از حالت هزار سال قبل از این مردم فرنگ در خواب غفلت مانده و اسیر جهل نادانی گشته و در دنیای بی علمی
غوطه وریم و بهیچوجه از این خواب بیدار نشده و در سبب استخلاص خود نمیکوشیم و جهل و نادانی داعین علم و دانائی بینید
بالجمله در مائه دوازدهم و سیزدهم از تاریخ مسیحی مکاتیب و مدارس ملل اسلام در همه عالم شهرت عظیم حاصل
نمود و هر کس طالب فلسفه و سایر معارف بود لابد و ناچار از حکمای اسلام که مؤلفات آنها نوعاً بر زبان عربی بود میانست
اخذ کند از فلسفه و سطا لیس اسمی و میان دانشمندان عالم برده نمیشد در میان فلاسفه اسلام نادانی معتقد به انقراض
انواع شد ولی شیخ رئیس در سال خود که بهی بن یقطان (زند پور بیدار) موسوم است این قول را رد میکند **یحیی بن حبش**
بن امیرک ملقب به شهاب الدین سمرقندی که در علم شعبه مسلم عصر بود معتقد به ازلت عالم شد و در سال خود موسوم
به غریبه الغریبه حدوث نفس ما بتعلق بنا و ثابت میکند و این حکیم را در سال ۵۱۷ هجری کشتند هم چنین در همه فرنگستان
بعد از جنگ صلیب و بیداری ملل فرنگ از خواب جهل و نادانی طبعی به طب این سینا بود و کتاب قانون وی را در تمام
مدارس تدریس میکردند و بزبان لاطینی شرحها بر آن نوشتند و در سال ۱۷۶ هجری مطابق با ۱۴۷۱ مسیحی در عصر لوی

شهاب الدین سمرقندی

حالا بعضی حکماء

۹

پازدهم از سلاطین فرانسه انجمن طبی در شهر پاریس برپا شده و مؤلفات فخر داری را تدریس می نمودند و پیرو قوانین این سینه بودند و همین که فن طباعت در سال ۱۴۰۰ هجری مطابق با ۱۴۳۲ مسیحی اخراج شد و نوع کتب علمی بنای انتشار نگذاشته ها متعدد از قانون این سینه زبان لاطنی چاپ کردند و مدارس بزرگ و کوچک جهت تحصیل فن طب برپا نمودند و مدد سپین یا فرهنگ جهت تدریس محصلین در این مدارس برقرار نمودند و در بلاد ابطالیا بخصوص در مملکت ناپل انتشار معارف بیشتر از سایر ممالک فرنگ بود و بتدریج طب این سینه را که مختلط با بعضی افهام و تخيلات بود و مرکب با برخی مطالب تنجیمی تنقیح کرده و تلخیص نمودند بخصوص در شهر توسکولوم (فراسکاته) **لورانت** نام در سال ۱۴۷۲ مسیحی مطابق ۱۷۷۰ هجری بیشتر از سایر در کتب طب و تخلیص طب از افهام باطل و ترقی آن بدرجه کمال سعی و کوشش نمود و هم چنین در سایر فنون معارف نیز حکمای بزرگ و دانشمندان سرگ در سایر ممالک فرنگ ظاهر شدند چنانچه در هولاند در سال ۱۵۹۴ مسیحی مطابق با ۱۰۰۰ هجری شخصی از فلاسفه متولد شد **کارتسپوس** و طایفه که پیروی این شخص را می نمودند **کارتسپان** نامیده شدند و این شخص در تحصیل علوم اجتهادات کرد و مفعولات طبیعی را حل بر تجربات و تفحصات نمود و قیاس را در آنها دخالت داد و آنها را موافق قوانین هندسه موزون کرد و اخراج اسلوب جدیدی نمود مخالف با اسلوب متقدمین و بیشتر مردم پیروی این شخص را کرده و در فرنگ و فرانسه و انگلیس و اکثر ممالک در زمانه شهرتی تمام یافت

سخت

کارتسپوس

کارتسپوس

سخت

بعد از کارتسپوس در سال ۱۴۳۲ مسیحی مطابق ۱۰۴۲ هجری در شهر استردام پای تخت هولاند **نادرکوس** نام ظاهر شد که در اول متدین بر دین یهود بود و بعد نصرانیت را اختیار کرد و در آخر وجود الوهیه را منکر شد و مبادی فلسفه کارتسپوس را بطریق هندسی برهن نمود

طولی نکشد که بواسطه ظهور معلم معروف **اسحق نیوطن** فلسفه کارتسپان بکلی باطل گردید و این دانشمندان که از حکمای انگلیس است در سال ۱۴۴۲ مسیحی مطابق ۱۰۵۲ هجری متولد شد فلسفه ان بکلی مخالف با فلسفه کارتسپوس می باشد زیرا که کارتسپوس میگوید ما دایمی که معرفت باحوال علل حاصل نشود نمیتوان شخص از مفاعیل طبیعی نمود بر خلاف نیوطن میگوید از معلومات و مفعولات طبیعی باید پی بحقیقت علل بر د و ترقی بحالت علل حاصل نمیشود مگر از مفاعیل طبیعی بر وجه اطلاق فیلسوف نمیتواند تعیین علت کند ما دامیکه حقیقت از ما برهن نگردد باشد تا برهان عقلی را با اختیار حسی بواسطه این قاعده که نیوطن وضع کرد تخيلات کارتسپوس بکلی باطل گردید و انواع اسالیبی که این دانشمندان مبادی هندسی علوم نظری وضع کرده مقبول عامه علماء و فضلا گردید بنحوی که اکنون کسی نیست که انکار کند مبادی که این دانشمندان در علوم تجربیه چسبه و مسامحه و جرح مبادی هندسه فلسفه وضع کرده است و در حالات این فیلسوف چنین وایت میکنند که روزی درخت سیبی خوابیده بود و در یک دانه سیب از درخت ساقط شد بر زمین افتاد و از سقوط آن قوه جاذبه عالم را که موجب انتظام تمام عالم است در یافت کرده و پی بحقیقت آن بود

در همین زمان یعنی در سال ۱۴۴۴ مسیحی مطابق ۱۰۵۴ هجری در دژد مانبا **بکوتوفردوس غولبلو** **لینسپوس** در شهر لپسا متولد شد و مبادی از مبادی فلسفه سکولاستیکی را طرح کرد و بیشتر قواعد از اصلاح نمود و آنچه از این قواعد مغلق بود و بصورت مختلطه بیان شده واضح و آشکار کرد و الفاظ لغوی معنی را که متقدمین بیان کرده بودند بدون نمود و بجای آنها اسلوبهای هندسی برقرار کرد و مخصوصاً در منطق و علوم طبیعی مطالب را بر عبارات کافی وافی بیان نمود و عیبی که در بیانات این دانشمندانست قیاسات آن میباشد

غولبلو

که بیشتر

ذکر مختار ابا مشاهد شاه شهید بااربابها

که پیش از لازم قیاس کرده و طایفه **لیبسیانی** از فلاسفه که در زمانها شهرت دارند و مخصوصاً در علوم طبیعی آنها و نشان پیش است منسوب باین دانشمند میباشند از جمله آنان یکی **بولفیو** است که در همه اقسام فلسفه و هندسه عامه دادای تالیفات کثیره است

در سال ۱۴۷۳ مسیحی (۸۷۱ هجری) در شهر ترونیوم از بلاد لهستان معلم معروف **کوپرنیک** متولد شد و این فیلسوف اول کسی است از حکمای مغرب که معتقد بحرکت ارض و سکون شمس میباشد

در سال ۱۵۴۴ مسیحی (۹۵۲ هجری) **گالیله** فیلسوف معروف ایتالیا متولد شد و این دانشمند که در علم حساب و فیزیک و نجوم کمال مهارت را داشت اول کسی است که تلسکوپ (دو بین) را در اجرام سماوی استعمال نموده و ثابت کرد که زمین بر دور شمس و در آن میباشد در سال ۱۶۴۲ میلادی (۱۰۵۲ هجری) وفات نمود

از جمله معارف متأخرین از طبای فرنگ یکی **پیشا** است که در سال ۱۷۷۱ میلادی مطابق با ۱۱۸۵ هجری در فرانسه متولد شد و این دانشمند که سی و یک سال پیش عمر نکرد و تشریح عمومی را اختراع نمود در ۱۸۰۲ میلادی (۱۲۱۷ هجری) وفات کرد و از حکمای است که در راه علم شهید شده و دیگری **کلود برنارد** است که در سال ۱۸۱۳ میلادی (۱۲۲۹ هجری) متولد شده و در حقیقت مخترع و مکمل علم فیزیولوژی است و در این مائنه آخری یعنی مائنه نوزدهم مسیحی علم حکما و دانشندان در هر علم بقدری پا داشت که در شرح حال آنان کتابها باید تالیف نمود

باری چون نیک بنکریم و در حالات حکما و دانشندان و امرای سلاطین مغرب زمین بدقت و دسیه نمانم معاینه می بینیم که چند چیز است که سبب انتشار علوم و معارف و تکمیل تمدن و ممالک آنها شده اول ثبات دای حکما و دانشندان و مطالب فرضیه خود مثل آنکه **گلیوم هاروی** طبیب انگلیسی که در سال ۱۶۷۸ میلادی (۱۰۸۹ هجری) متولد شد در سال ۱۶۹۱ بحال دوران دم در بدن انسان را در مدت سی سال مشغول باین خیال بود و امتحانات و اختبارات میکرد تا در سال ۱۷۲۸ که نهایت وثوق را در خیال خود حاصل نمود از اظهار کرده و منتشر نمود و هم اتفاق کله و اتحاد دای و اجاع دانشندان در مسائل علمی بدون ایراد اغراض شخصی و خپنچه **لیبر** طبیب ملکه انگلیس در سال ۱۴۶۷ مسیحی (۸۷۲ هجری) فوه الکتریکه را کشف نمود و دانشندان بعد از آن ثابت پیر وی را کرده و در فواید و خواص آن تخصصات چند نموده تا در سال ۱۸۴۴ مسیحی (۱۲۶۱ هجری) بلگراف را اختراع کرده و فواید بسیار و در امور تمدن از آن حاصل نمودند هم چنین **پاپن** دانشمند فرانسوی که در سال ۱۶۴۷ مسیحی (۱۰۵۷ هجری) متولد شد در سال ۱۶۹۰ (۱۰۷۲ هجری) الاث بخاری را اختراع کرد و دانشندان بعد پیر وی او نموده و کار را بجا نه رسانیده اند که اکنون مشاهده مینماید این همه کاد و خاتجات و کشفهای بخار و راه اهری غیره که فایده آنها در امور تمدن پیش از آنست که بتوان شرح را اختراع نمودند و سوم ترویج سلاطین و امرای ولایه را نیز در پیشرفت علوم و معارف و انتشار آنها مدخلتی کمال است و تا آنان از حکما و دانشندان ترویج نکنند و اسباب اشتیاق آنها را فراهم نیاورند معارف پیشرفت نکند و امور تمدن تکمیل نمیشود چنانکه **ادوارد** که در سال ۱۸۷۰ مسیحی (۱۱۹۰ هجری) متولد شد کوپرنیک ابله گاوی (واکسین) را اختراع کرد و دولت انگلیس ۳۰ هزار پوند برای ستر این معاد با صد پنجاه هزار تومان پول خالصه ما با و انعام کرد با آنکه کوپرنیک ابله در سی و نه سال ۱۷۱۳ مسیحی (۱۱۲۵ هجری) در میان مردم منتشر شایع بود

محمد الله در مملکت ما شاهنشاه شهید سعید **ناصر الدین شاه قاجار** انا والله برهانه که در سال ۱۲۴۷ هجری (۱۸۳۱ میلادی) تولد یافته و در سال ۱۳۱۳ هجری (۱۸۹۶ میلادی) شهادت یافت و یکی از دانشندان

بولفیو

کوپرنیک

گالیله

پیشا

کلود برنارد

گلیوم هاروی

لیبر

پاپن

ادوارد

شاهنشاه شهید سعید ناصر الدین شاه قاجار

ذکر مختار بابر شاهنشاه شهید در حاکمانی معالی

۱۱

در تاریخ شهادت و لعاش سعید اوقات شهید گفت در دانش ادعلوم و معارف و تکمیل امور تمدن در مدت چهل و نه سال
سلطنت خود کوتاهی نفرمود و حکما و دانشمندان را همیشه گرامی داشته و انعامها میفرمود و خلعتها میداد چنانچه در سال سوم
سلطنت خود یعنی در سال ۱۲۶۷ هجری (۱۸۵۰ میلادی) بنای مدرسه مبارکه دارالفنون را گذاشته و ادعیا ملک ادوپ حکما
دانشمندان چند را برگزیده و جهت تدوین در این مبارکه بنا حاضر ساخت و حکم فرمود تا انبای رجال و احرار و شاهزادگان و اد
الخلافت و ادیان مد سه حاضر کنند و بنی به ولایت و حکام ممالک ایران فرمایند و در کرد که هر يك از انبای دانشمندان و فرزانگان
که دارای طینت پاک و استعداد نظری باشند و انداد و اختلاف نمایند علاوه بر فنون طبیعی و ریاضی از قبیل حساب هندسه
و جغرافی و جبر و فزیک و کیمیا و تشریح و فیزیولوژی تاریخ طبیعی (معرفت الارض و معرفت النبات و معرفت الحيوان) و پاتولوژی
(علم باحراض داخله و خارجه) و ریاضیات و دوا سازی و علم معدن و راه سازی و فنون حربیه از قبیل علوم متعلق بتوابعانه
و بنایه و سواره و غیره و غیره مشغول تحصیل گردند پس از تکمیل تحصیل در راه خدمت به دین و دولت حاضر باشند و
خود ان اعلی حضرت به نفس نفیس هماهون در سالی چند نوبت تشریف فرمای این مبارک دبستان شده و شاگردان را در حضور
ادب و ارفع امتحان مینمودند و هر يك را علی قدر تحصیل اتم انعامها میفرمود و خلعتها میداد و پیش از اوقات با جدی وافی و جهده
کافی در تسویتی آنان میکوشید از هیچگونه حرمت و لطف مضایقه نمی فرمود و در پنج نمیکرد و از جمله حکما و دانشمندان که
جهت تعلیم علوم طبیعی احضار فرموده بود یکی **دکتر یولاک** نامی معلم علوم متعلق به طب و دیگری **فوقی**
معلم علوم طبیعی دیگری انشمنه نظر **دکتر طولوزان** فرانسوی که پس از دکتر یولاک معلم علوم متعلق به
طب گردید و پس از چندی ریاست طبای حضور و طبابت مخصوص ان اعلی حضرت مفتخر آمد و بعد از شهادت ان شاهنشاه
شهید سعید تا چندی در این دار فانی زیست کرد و در شهر صفر ۱۳۱۱ هجری (۱۸۹۷ میلادی) در گذشت و وفات نمود با بجزه برجست
فرمانان شاهنشاه شهید سعید بود الله مغفرت در سال ۱۲۷۵ هجری (۱۸۵۹ میلادی) چهل و دو نفر از شاگردان این دبستان
مبارک را که از عهد تحصیل بخوبی با آمد و گوی سبقت از همگان ر بوده جهت تکمیل تحصیل و فنون شتی به پاسا عجد
الرسول خان نواده مرحوم حاجی محمد حسن خان صد اعظم اصفهانی روانه پاریس پای تحت دولت فرانسه نمودند که در
مدارس علم ان شهر تحصیل خود را تکمیل کنند از جمله ان پنج نفر جهت تحصیل علوم متعلق به طب و یک نفر مخصوص
بعضی از شعب طبیعی از قبیل فزیک و کیمیا و دوا سازی و غیره بود یکی از ان پنج نفر میرزا علی نقی پسر افاضه معجل بلخی متاثر
سلام (جناب جلالتاب حکیم الممالک و والی مشا و السلطان که اکنون در بغداد بسمت قونولگری دولت علیه تشریف داد)
و دیگری میرزا رضا پسر میرزا معین مستوفی علی آبادی (معلم این بند مصنف) و سومی میرزا حسین پسر میرزا احمد طبیب افتاد
چهارمی میرزا عبد الوهاب کاشانی و پنجمی میرزا آقا بزک نواب و شخص ششم میرزا کاظم پسر میرزا احمد محلاتی (پسر معلم این
بند مصنف)

نقش

دکتر یولاک
دکتر طولوزان

جناب عالی

منتهی

میرزا رضا پس از فراغت از تحصیل در سال ۱۲۷۷ هجری (۱۸۶۰ میلادی) روانه دارالخلافت شد و پس از تشریف
نجا پای فرزان سالی اشراف دین اعلی چند سالی در ماندان و فارس در خدمت نواب مستطاب اشراف رفیع شاهنشاه
معظم سلطان مسعود میرزای پیر الد و لفظ السلطان) اقام الله اقباله میرزا پیت و در سال ۱۲۸۳ هجری (۱۸۶۶ میلادی)
بر حسب فرمان هماهون شاهنشاهی معالی علوم متعلق به طب در دوشه مبارکه دارالفنون سرفراز گشت و کمال جود
و جهد را در تعلیم علوم و معارف و تربیت شاگردان خود داشت تا در سال ۱۲۹۴ هجری (۱۸۷۷ میلادی) روح پر قو
از این دار فانی به عالم باقی شتافت رحمه الله علیه و حقه واسعه

منتهی

میرزا کاظم

میرزا کاظم نیز پس از فراغت تحصیل در سال ۱۲۷۸ هجری (۱۸۶۱ میلادی) روانه دارالخلافه شده و بعد از بوسیدن عتبه علیه مورد تفقدات هماهون علی گشته معالی علوم طبیعی دارالفنون مفتخر گردید و چندین سال با کمال مراقبت مشغول بنیکوین فیزیک و کیمیا و دوا سازی بود و چون علاوه بر فنون طبیعی در علوم ادبیه مهارت بکمال داشت و شعر را بنکوی سرود و از شعب فلسفه متقدمین آگاه بود اصطلاحات چندین علوم مذکوره وضع نموده که اکنون در میان دانشمندان و فرزندان معمول و متداول است و در ترجمه کتب علیه فرانسه زبان فارسی عموم دانشمندان پیروی او را میکنند و هر چه میدانند از وی میدانند و در حقیقت میتوان گفت که اول شخص مترجم این عصر است تا در سال ۱۳۱۳ هجری (۱۸۹۶ میلادی) در گذشت و روح پر قو و خوش بجانب جهان خرامید و تولد این دانشمند در سال ۱۲۵۰ هجری (۱۸۳۴ میلادی) بوده اللهم ارحمه و اخره مع محمد اله الطیبین الطاهرین

مصنف کتاب

اول الخلیفه بل شیخی فی الحقیقه خادم الحکماء چاکر استان ملائک پاسبان شاهنشاهی علی اکبر بن محمد حسن بن علی اکبر بن محمد علی بن محمد کاظم بن ابوالقاسم بن محمد کاظم بن الحکیم الطیب بن سید الشریف غفر الله لهم و حشرهم مع ساداتهم محمد اله الطیبین الطاهرین مصنف این کتاب و مؤلف این خطاب در شرح حال خود چنین مینویسد که مولدین بنده شهر گواشهر کرمه مملکت کرمان در ماه ربیع اول سال ۱۲۶۳ هجری (۱۸۴۶ میلادی) بوده و از خانواده هشتم معروف به صناعت طب و مادرم صبیحه مرحوم شهید سید ملا محمد کوهنای که از معارف علماء و عرفایمان دیار بوده و در اوایل زندگانی پس از تحصیل مقدّمات و ادبیات مشغول به تحصیل حکمت الهی و فلسفه بودم و چندان مایل و داغ به فنون طبی که خانواده ام معروف بان صناعت اند نبودم و مرحوم محمد اسماعیل خان و کل الملک که در آن دان حاکم مملکت کرمان بود بر تحصیل طب مجبورم کرد و پس از چند سالی که در نزد پدر بزرگوار در فن نظری و عملی طب تحصیل کرده روانه دارالخلافه نمودم تا در مدرسه مبارکه دارالفنون این فن شریف را تکمیل نمایم و اوایل سال ۱۳۰۳ هجری وارد دارالخلافه و در مدرسه مبارکه داخل شدم و در خدمت معلمین این دارالعلم بخصوص استادان بزرگواران میرزا رضای کرمانی و میرزا کاظم حلائی زبان فرانسه و تشریح و فیزیک و شیمی تاریخ طبیعی فیزیک و ریاضیات و دوا سازی و جراحی کمالی غیره را بقدر وسع خود تحصیل نمودم و پس از چند ماه تحصیل در این دبستان سمت خلایف استاد بزرگوار خود را حاصل نمودم و در سال ۱۳۱۵ از جانب ولای دولت ابد مدت مامور بر سر پرستی فوج چهندیس و مذاوای مرضایان گردیدم و در سال ۱۳۹۱ که موکب هماهون شاهنشاه شهید سعید! سفر اول فرنگ را جهت فرمود و بسبب بیماری دستهای فرنگ حکم بر اسیر بیمارستان نمودن بنده ماسن ان شدم و در آنجا سپهران دختها کشیدم و در سال ۱۳۹۱ که از دیار است بیمارستان دولتی استعفا کردم در خدمت مرحوم حاج میرزا حسین خان سپهسالار اعظم روانه مملکت خراسان و استان بوسه استان مبارک حضرت ثامن الائمه و ضامن الامه علی بن موسی الرضا علیه الاف التحیه و الشان شدم و در آن شهر مقدس بر حسب داده سپهسالار اساس بیمارستان رضوی را که اسبق کاحی نباشد و در تحت قانون نبود منظم کردم و در اوایل سال ۱۳۹۹ هجری وارد دارالخلافه شده و مدتی مشغول معالجه و مداوای عموم مرضای این پای تخت و خدمت به ابنا و طین بودم و در این مدت همواره از مزاحم و الطاف مرحوم معقود میرزا یوسف مستوفی الممالک و صدراعظم اعظم الله مقامه و رفع فی الخلد اعلامه متشکر بودم تا پس از فوت ان مرحوم در سال ۱۳۰۳ هجری بر حسب احضار نواب مشطاب اشرف ارفع امجد الا شاهنشاه هراذه اعظم ظل السلطان روانه اصفهان بهشت نشان شده و دو سالی در آن شهر در خدمت شاهنشاه داده معظم بسر بردم و در اواخر سال ۱۳۰۹ و اوایل ۱۳۱۰ که مرض کولر ادره شهر دارالخلافه و باقی شد

توقف در شهر مداوی مرض را اختیار کرده و با خود گفتم طبعی که از نو با فراز کند مانند صاحب منصبی است که از جَنك فرا کرده باشد لهذا با کمال قوت قلب قریب و ماه شب و روزانی بناسودم و مشغول مداوا و معالجه عموماً مرضا بودم و از آنچه لازم خدمت بربانی طریقی بود هیچوجه کوتاهی ننموده و فرنگدار نکردم و در همان سال بر حسب فرمان اعلیحضرت اقدس شهباب عادل و خسرو باذل شاهنشاه شهید سعید ملازم رکاب همایون گردیدم و در سال خدام استان مبارک منسلک شدم و نهایت لطف و حرمت را ازان شاهنشاه عادل باذل در سفر حضر دیدم و درجه محرمتم بپایه رسید که محسودا ماثل و اقران گردیدم خداوند روح پر قوچ ان شهریار داد گزین پروردگار در درجات عالیاات بهشت با محمد ال محمد صلوات الله و سلامه علیهم محشود فرماید

سومین گفتار در غرض از تصنیف این کتاب است

دکتر اواسط سال یک فرادوسپید و یازده هجری که در رکاب شاهنشاه شهید سعید نورالله مضمجعه به سکاگاه جابرو بودم شبی یکی از دوستانم گفت در این ایام که دانشمندان فرنگ شیمی را اخراج کرده اند همه دوزخ ترکیب جدید و دوائی تازه می یازند و ترتیب میدهند اطباء حاکم مانده از ماهیت ان و اطلاع دارند نه خواص مقدار شربت و مضار از امید و علی العباد این قیل و اهوا را استعمال کرده و نفوس محترمه را که در پیچه پروردگار اند در معرض تلف می آورند و علاوه آن در بعضی کتب ما از قبیل تحفه حکیم مومن و نخل الادویه و بعضی دیگر قریب اینها در ماهیت و خواص ادویه مفرد نوشته اند ناقص و مطابق با واقع نیست و هیچ گاهی باغبان موافق صفاتی که ازان نوشته مطابق با خارج نمود چه شود که کاتب در ماهیت و خواص مقدار شربت و مضار همه ادویه و عقاقری که در این زمان معمول به الهبای کره ارض است بنویسد از خود یادگار بگذاردی خدمت بزرگی بعالم تمدن کرده باشی همان ادویه را از مفرد و مرکب به در اسم مبارک حضرت امیر المؤمنین بعون الله بن علی بن ابی طالب علیه الصلوٰه والسلام در یک صد ده باب مندرج سازی گفتم این مطلب بی سهل است چه رسول اکرم صلوات الله و سلامه علیه فرمود آنآمدینه العلم و علی بابها من شهر علم و علمم داد است در ستاین سخن قول پیغمبر است چون مسلم باشد که شهر علم رسول اکرم و علی بابان شهر است و در هیچ شهری نمیتوان داخل شد مگر از باب پیر باب شهر علم طب که عقاقر و ادویه بود یک صد ده پیش نخواهد بود چه عدد اسم مبارک ان حضرت یک صد ده است و همه امراض و علل نوع بشر بواسطه این باب مداوا میتوان کرد یکی از خصایط و سحر به گفت این الزام محال و غیر ممکن است چه عدد ادویه مستعمل در طب از مفرد و مرکب شاید بیرون از ده هزار باشد چگونه میتوان آنها را در یکصد ده باب مندرج ساخت گفتم من در این باب بیاطران بزرگوار متوسل میشوم و شروع در آن میکنم و امید دارم از یک صد ده پیش نشود و از امروز شروع در تصنیف این کتاب مستطاب کردم تا بحمد الله و حسن توفیق در ماه رمضان سال یک هزار و سیصد و چهارده هجری با تمام رسید و تمام ادویه مفرد و مرکب مستعمل در طب از قدیم و جدید بترتیب حروف تہجی در یکصد ده در مندرج شد و این نیست مگر از اعجاز ان بزرگوار صلوات الله و سلامه علیه ابداً لا بدین و در هر آله این

چهارمین گفتار
در فهرست کتاب بیان مطالب مندرج است

پوشیدن نباشد که در این کتاب ادویه را با اسم شهر عنوان نموده و اسامی فارسی و عربی و یونانی و لاطینی و فرانسه را نهاد ذکر
 نموده ایم و نوعاً مصنفین را با ذین در بیان عقاید و سبک اختیار نموده اند بعضی ادویه را بترتیب حروف ذکر کرده و
 برخی موافق خواص را بویکی نهادند و چند کرده نموده مثلاً ادویه حرمته ادویه مقویه ادویه محرکه ادویه مسکنه ادویه ضد
 تشنج و غیره و هرگز همی داد را به بیان نموده اند و ما در این کتاب سبکی اختیار نموده ایم که جامع هر دو سبک است و لا محاله
 خواص را بویکی و تباینکی ادویه را بچند نوع تقسیم نموده ایم و در هر نوعی آن روانی که در این خاصیت قوی و با استعمال
 تر بوده عنوان قرار داده و سایر ادویه مشابه را بعد بیان کرده ایم تا با دیدن این ادویه ترتیب حروف همی را اختیار نموده
 ایم مثلاً در حروف الف ابداً هن را در اول ذکر کرده و در همان دو مغنی را ذکر کرده و ادویه حرمته بدین است بیان نموده
 ایم و در د و دیم ابتدا اپکا را بیان کرده و بعد سایر ادویه مقویه بنا به الف تا علاوه بر ذکر هاست و صفات تباینکی عقاید
 و خواص فیرو لودی و ترا بویکی و طریقه استعمال نهاد و آخر از مقدار شربت هر یک از آنها در ضمن هر یک از سهوم ذکر کردیم
 لودی (علم بهوم) و نیز مواد مانع الجمع هر یک از ادویه را بیان کرده ایم و با بتمام ترکیبات هر یک از ادویه و صفات کیمیا
 و طریقه ساختن نسخه های متداوله را علی القصیل بیان نموده ایم خامساً در ضمن بعضی از ادویه بمناسبت مقام
 شرحی از بعضی از امراض و علامات و درقار و طریقه تشخیص و طریقه مداوی آنها ذکر نموده ایم مثلاً در ذکر کینا حببات
 بقول کلی و حببات متداوله را بران و مفصل ذکر کرده ایم سادساً طریقه اجرای بعضی اعمال را در ضمن ذکر بعضی از ادویه
 کما ینبغی بیان نموده ایم مثل آنکه در ذکر کویو و فودم طریقه بی مؤثر کردن و سوانح تحمل العروض را در این عمل و مفصلاً ابرار
 کرده ایم سابعاً ترتیبی که در ابرار ادویه در یک صدمه در اختیار کرده ایم از این فرار است حرف الف
 و را اولاً من و مغنیها و محصولات آنها و طریقه اثبات وجود آنها در خون و بیان گلبول در د و دیم اپکا و محصولات آن و
 گاه یا گوا یا اسادون و اپومورین و اپوکودین و اپوسنوم و اپینوم در سهوم اثرات رسولفوریک و ساقا
 اثرها و عوامل فاقد الحس موضع کوا و کواکین و تروپوکوکین و ژودسپال در چهارم اذاتی (کچول) و بادلاء
 سنت انبیاك و اوپاس توتیه و استرکین و بر و سپین سماق شمی در پنجم ارسینک و محصولات آن و کلیموم و بارپوم در
 ششم ارشکا و انچه در هفتم ازین و باقلای کلابار در هشتم استر فانتوس و ادونیس و ادونیدین و اسپارتین و رت
 (گل طاروسی) در نهم اسپد بقول کلی اسپد استیک (جوهر سرکه) و اسپد ستریک (جوهر لیمو) و اسپد طریک
 (جوهر طاهر) و اسپد لکین (جوهر قزاق) و اسپد کر بونیک و ابهای گزاد مصنوعی لیمو و نارنج و تمش گردیل
 و غوره و انگور و فراموزان و زرد شک و گلاس و فز و قوت سفید و سپاه و سیب و به و سرکه و پیرمانه در دهم افستیز
 و بومادران و قصوم و تودری (قدومه) و تودری و حشخ زبان گجشک و ون و دیکتام کرک و موبد در یازدهم اتا
 اکونیتون و اکونیتین در دوازدهم اوکا لیتوس و هوکس و پید و سالپین فلوا و دیزین و اسکولین و تولپیر و لیمو
 و دلیمین و یاس اسپد و سپهرین و اسپد کر بوا و فونیک در سیزدهم مانیاك و محصولات آن و نوشادر در چهاردهم
 انیمون و محصولات آن در پانزدهم انغوده و اشق و انزروت و جاش و سکنج در شانزدهم انیسون و زیره کرمانی و
 زیره سبز و ازبان و شود و گشیر و اثر لیک و جعفری و اپول و شوکران و شوکران کبیر سبکوتین (کونپسین) و شوکران
 مانی حرف با در هیفدهم بابونه روحی (شیرازی) و بابونه منتن و عاقر قرحا و جرجر یا د
 در هیجدهم بادرنجبویه و حاشا و نعناع و نعناع فلفلی و پودنه و مانول و اولین و لونند متعارفی و لونند کبیر اسطوخود
 و اکلیل الجبل و مریم نخودی و زوفا و کاذبون (بلوط الارض) و اسکورد و جوفرا سپون و بلبلاب و مریم نخودی

اسان بقول کلی در نوزدهم بود آنها واسید بود یک و بوده در بیستم بروم و برمودها و از برمودید یک در بیست و یکم بلادن و اتر وین و تا نوره و پنج و تنباکو و هوشیا مین و نیکوتین و جمرگاه و کاکج و با سمن بری و تا جرنزی و سیب زمینی و باد نجان و پیشی و دو بواز یا میو یور و شد و در اکونیتوم و فوئیدوم و نیکر دم (عنب الثعلب مجنون) و سولانین و ماهی هوش

و پیکر تو کرین در بیست و دوم بیهوش و محصولات آن و نیم مال و اول و در ماقول حرف پ

در بیست و سوم پیتون و استینه و گوشت و خون و شیر شیریده و کومیر و شیر مصنوعی در بیست و چهارم پپین و کاکا پاپا و پاپائین و دبا ستار و مالین و انگلو وین و پانکراتین در بیست و پنجم پیا سبوم و پیاس و پترات پیاس و پترات سود و شوره و کلورات پیاس و کلورات سود و کربونات پیاس و کربونات سود و پترات سود و نبروات کلسوم و اهک و لکان اهک و لکان سود و ساکار و کالی و کربونات منرب و انتراکو کالی و فولگو کالی در بیست و ششم بود و فیلین و بیان عوامل مسهل بقول کلی اثر تراپوتیکی آنها و استعمال آنها در امراض کاسکا و اسکا گرا و بود و فلاح پلتا قوم در بیست و هفتم پریسا و شان و بنفشه و بنفشه فرنگی و پولنگا و داسن (و نیچیل شامی) و اشنان و اذریو

و کلایا ساپونار با و لکن و بعضی نسخه های سندی و منعت حرف تا

در بیست و هشتم ترانین و اسانران و دایانج و دفت سفید و دفت بود گونی و سقرالی و کوپا هو و ترپین و ترپینول و بلسان گورگوم در بیست و نهم ترپال و کوکار و موورین و کودین و زرسین و شقایق و کاهو و کاکوکار و بوم و ترید و کاهوی سمی و کنب (شاهدانه) و حشیشین و پادالد هید و هیدرات و وکلرال و کروتون و کلورال و کلورالامید و کلورالوز و متلال و اورتان و پروپیل امین و سولفونال و هپنئون و تیرونال و هیدرات امین در سی و یکم ترپین و فاسلین و انتی پیرین و اپولیزین و سالیپیرین و کانیرین و لاکتوفین و مناستین و اکرا ترپین و فوکول و پیرودین و انتم فیرین و نیرانید و هپیتال و نج و غسولاب سرد (ابزن سرد) و درزش سرد و درسی یکم تن و اسید پیر و گلب و ماز و وکات هندی و دانا نادر کین و خون سیا و شان و گوارانا و موتر با و اقا قبا و گل سرخ و سنج و سنور و دون و برک و پوست گرد و ودریش انجبار و عنب الدب و اذان الحار و حشیشة الحرب و انگوستور صادق و ادل میرتیل (زالزالک) در سی و دوم تیلول و شنو پودوم و هو فار بقون و ملیلو (اکلیل الملک) و هزار نارنج و خان کپیر

(اعطی) و خان صغیر حرف جیم در سی و سوم جلب و سقمونیا (محموده) و ترید سول

و چوکان و کالادانا در سی و چهارم جند و مشک و عنبر که با درسی و پنجم خطبانا و قنطودون و کالاسالا گواد شبد زابی و کاسیا و سباد و با و کو لومبو و بلوط و زیتون و اسکولوس و زهره گاو و بولد و درسی و ششم جوه و ترکیبات و محصولات آن حرف حا در سی و هفتم حسن لبر و بلسان پیر و دمیعه لیکید

امباد و مصطکی و کنز و مقل و حرکی در سی و هشتم خنظل و قاء الحمار و الا ترپین و خیار و فاشرا

حرف خا در سی و نهم خربق سیاه خربق منتن خربق سبز خربق مشرق زمین خربق سفید در سی و دهم خیار شنب و تم هندی و الو و عسل و شیر خشت و ترنجبین و منبت و مدا و ای بادان شربت در دفع قولنج نقاشا

حرف دال در سی و یکم دایچینی و سلیمه و پوست کاسیا الینا و مالاباتی و دم و جوز بوا و

سیناسه و پوست و تیر و بادبان خطا و کاسکار دبل و ونیل و قرنفل و گل منجک و هیل و مانینگ و زرنباد و خولجان و زردچوبه و اگر کی و زنجبیل و فلفل سیاه و فلفل سفید و پپیرین و کاه و فلفل فرنگی (پیمان) و غار و زداوند و زداوند دینی و زداوند طویل و زداوند مدحج و الککل (عرق شراب) و شراب اقام

مقدمه

در یکصد و ششم نفث و دو غن پیرول و نیزین و نقالین و نقول و محصولان آن و نیز و نقول و انتراسین و بتول و د
 یک و هفتم نقره و استر و نسوم و محصولان آنها حرف ها در یکصد و هشتم هوبلون و لوبون
 و هاما ملین و هیدرا زوم و هیراکلوم و هیدرسموس اندکوس و هوپین و هیدراستین و هیدراستین و هیدرا
 ستین و هیدراتر الی و سانس و هیدروکوبیل حرف با در یکصد و نهم بد و ترکیان
 ان در یک صد و دهم و فودم و ذرا نیوم و بدول و او و فین و ادستول
 در خاتم کتاب یعنی پس از ذکر ابواب یکصد و ده گانه که گناید این میانه گناید اول دهمین را پوتیک گناید و دوم
 در دایم مواد را پوتیک گناید و سوم در سر و تراپی یعنی مداوی با سر

پنجمین گناید در بیان اوزان و کله های مستعمل این کتاب

اکنون در پیشتر جمالت متمدنه عالم و دانه گرم متداول و معمول است و بواسطه این دانه در نهایت دقت مقدار بسیار
 کی از ادویه را میتوان سنجید لهذا علمای طب نیز گرم و مستقات از اخبار کرده و بر سایر اوزان ترجیح میدهند چون
 ماخذ این دانه مر است که اندازه معمولی کنونی پیشتر جمالت متمدنه نباشد و از وی ان این وزن را تبع کرده اند برجهت
 اکاه میبتدیان ابتدا متر و مستقات از اینان میانه گرم و سایر مستقاتش را

متر مستقات

متر مستقاز متر و می باشد که در لغت یونانی معنی اندازه است و در سال ۱۲۰۵ هجری (۱۷۹۰ میلادی) و نفکر
 از دانشمندان فرانسه مسمی به **دکامتر** و **متر** دایره نصف النهار که در ارض را به چهل میلیون قسمت کرده و هر
 قسمتی را نمایندند و از واحد اندازه ابعاد قرار دادند و سلسله متری را که اکنون متداول است از ان مشتق نمودند و
 اضعاف از با هم دکامتر و هکتومتر و کیلومتر و میرا متر نامیدند یعنی مضروب متر اده **دکامتر** مضروب دکامتر
 دده (مضروب متر دده) **هکتومتر** و مضروب هکتومتر دده (مضروب متر دده) **کیلومتر**
 و مضروب کیلومتر دده (مضروب متر دده) **میرا متر** و کیلومتر دده ستمتر سانی متر میلی متر یعنی اصل
 تقسیم متر ابرده **دسپتمتر** و حاصل تقسیم دسپتمتر بود (متر ابرده) **سانتیمتر** و حاصل تقسیم سانتیمتر
 برده (متر ابرده) **میلیمتر** و عبارت است از یک ده میلیون جزء ربع دایره نصف النهار که
 ارض دکامتر اده متر هکتومتر از صد متر و کیلومتر از هزار متر و میرا متر اده هزار متر یک دسپتمتر عبارت است از
 یک جزء اده جزء متر سانی متر یک جزء اده جزء دسپتمتر با از یک صد متر میلی متر یک جزء اده جزء سانتیمتر و با از
 صد جزء دسپتمتر با از یک هزار متر

گرم و مستقات

چنانچه ذکر کردیم واحد اوزان مستعمل در غالب جمالت متمدنه گرم است و این لفظ مشتق از گراما می باشد که در لغت
 یونانی معنی دانه کوچک بود و عبارت است از وزن یک سانتیمتر مکعب آب مقطر در دایره حرات در تحت فشار
 طبیعی ۷۵ سانتیمتر آتموسفیر تقریباً معادل است با وزن ه تخود و خمس تخود و در صورتیکه ۲۴ تخود یک مثقال
 بود هر گرم تقریباً معادل با ۲ تخود خواهد بود زیرا که ۵۰۰ گرم بطور دقت معادل است با ۲۱ مثقال و ۱۷ تخود
 و در صورتیکه ۲۴ تخود گرم باشد ۲۱ مثقال و ۱ تخود میشود پس در هر ۵۰۰ گرم یک تخود علاوه می باشد علی
 هذا بطور دقت هر گرم معادل با ۲ تخود و خمس تخود خواهد بود در صورتیکه چهار گندم یک تخود بود هر ۱۰۰۰

اثر و کله های طبی

۱۶

گرم معادل ۲۱۷ مثقال و ۲ نخود است یعنی ۱۳۵ سپهر ۹ مثقال و ۲ نخود در صورتیکه اضعاف یک سیر باشد
 اضعاف گرم عبارتند از **دکا گرم** یعنی اگر **و هیکو گرم** یعنی صد گرم و **یکلو گرم** یعنی هزار
 گرم و **کودان** از **دسی گرم** و **سانتیک گرم** و **میلی گرم** هر یک دسی گرم یعنی ده یک گرم
 عبارت است از ۲ گندم و هر یک سانتیک گرم یعنی صد یک گرم عبارت است از یک ده یک دسی گرم و با خسر گندم
 و هر یک میلی گرم یعنی هزار یک گرم از یک ده یک سانتیک گرم و با صد یک دسی گرم و با پنجاه یک گندم
 کله های معمول در طب که مادر این کتاب ذکر کرده ایم از این قرارند **لیتر** عبارت است از ده دهمتر مکعب آب و
 معادل است با ده اگر **قاشق** قاشق چای خوری قاشق کوچکی را میگوئیم که محتوی ه گرم مایع بود و قاشق
 خوری ه گرم و قاشق اش خوری (سوپ خوری) ه تا ده گرم **گلاس** منظور از آن ظرف کوچکی است که نحو
 ه قاشق اش خوری مایع باشد یعنی ۲۰ گرم **مشت** یک مشت جو و امثال آن معادل ۱۰ گرم و یک مشت بزرگ
 کان معادل ه گرم و یک مشت آرد بزرگان ه گرم است **قبضه** منظور از یک قبضه گل یا بونه و با گل خطی
 و امثال آنها دو گرم است و از یک قبضه گل آب و با گل خجاری و امثال آنها یک گرم

نیم
 قاشق
 گلاس
 مشت
 قبضه

باید دانست که وزن مایعات در پیمان کردن خیلی تغییر میکند و از این جهت است که طبیب همیشه باید وزن آنها را بواسطه
 سنگین شدن معین نماید نه پیمان کردن ولی عادت اطباء بر این جاری شده که تعیین وزن غالباً دو نیمه مایع را با کله می
 کنند مثلاً میگویند ه قاشق چای خوری شربت و با ه قاشق ترشی خوری شراب و هم چنین لهذا لازم است که طبیب
 بطور دقت بر حقیقت این اختلاف آگاه باشد و ما بقول کلی بعضی از آنها را ذیل می نگاریم یک قاشق سوپ خوری از
 مشروبات مائیه و با خری معادل است با ه اگر دانه مشروبات الکلی ه درجه ۱۲ گرم و از جلاهای صمغی و پوسه
 ۱۸ گرم و از شرتهای ۲۱ گرم و از ذرتهای ۱۴ گرم و یک قاشق ترشی خوری از مشروبات مائیه و با خری ۱۲ گرم و از شرتهای
 الکلی ه درجه ۹ گرم و از جلاهای صمغی و پوسه ۱۳/۵ گرم و از شرتهای ۱۳/۵ گرم و از ذرتهای ۹ گرم و یک قاشق چای
 خوری از مشروبات مائیه و با خری ۴ گرم و از مشروبات الکلی ه درجه ۳ گرم و از جلاهای صمغی و پوسه ۳/۵ گرم
 ۵/۴ گرم و از شرتهای ۵ گرم و از ذرتهای ۳ گرم

علاوه بر کله های مذکور تعیین وزن بعضی از ادویه مایع را نیز بواسطه قطره میکنند این طریق از تعیین وزن بیشتر
 در ادویه مایع قوی الی استعمال میشود لهذا باید بطور دقت قطرات را شمرد و با قطره چکان تعیین قطره نمود که
 قطره خارجی آن سه میلی متر باشد و در این صورت هر ۲ قطره آب مقطر ه درجه حرارت معادل با یک گرم است
 در این لوحه عدده قطرات از مواد مذکوره را ذکر میکنیم که معادل یک گرم باشد

۶۲	از سولفوریک الکلی (مایع هوفمان)	۲۳	اسید ازوتیک متداولی
۲۵	گلیسرین	۵۴	اسید ازوتیک الکلی
۵۳	قطور بومر	۲۱	اسید کلوریدیک متداولی
۳۷	قطور سیاه انگلیسی	۲۰	اسید سیانیدیک بلوی (دوده)
۴۸	روغن زیتون	۲۶	اسید سولفوریک متداولی
۳۵	لودانم روسو	۵۴	اسید سولفوریک الکلی (اب ذابل)
۳۲	لودانم سیدنم	۸۱	الکل ه درجه

مقدمه

۳۰

۲۳	۵۲	لکود و فوله (۱۰۰۰)	الکل و درجه
۵۳	۵۳	تغین برک و درجه اگونیت	الکولا تور برک و درجه اگونیت
۵۳	۲۲	تغین بلادن و تغین کلشک	امانیاک
۵۳	۵۶	تغین دیرتال و تغین ترپاک	کلور و فورم
۵۳	۲۵	تغین سنبل الطیب	محلول معمولی پرکلور و راهن
۶۱	۴۳	تغین بد	کراودوت ماکوذازد و رخ مهر
۵۶	۹۰	تغین اذاداق	اترسولفوریک

ششین گشتار

در بیان اوزان کلیه یای معمول انگلیسی با معمول ایران و تبدیل آنها

در محالک المان و اتریش و بلژیک و دانمارک و اسپانول و هولاند و ایتالیا و نور و و سوئیس سلسله اعشاری را که دانشمندان فرانسه اختراع کرده و مفصلاً از بیان نمودیم قبول کرده اند و زنده های معمول این محالک همان گرم و مثقال آن میباشد ولی در انگلستان و ایالات متحده آمریکا هنوز اوزان قدیمه را معمول میدارند و این اوزان عبارتند از لیور که ۱۰ اونس باشد و اونس ۸ دراکم و دراکم ۳ اسکر و پول و اسکر و پول ۲۰ گرن و گرن ۱۶ انگلیس عبارتند از ۴۴۰۰ گرم و گرن ۱۴۷۰ گرم و چون این وزنها با سلسله اعشاری مبدل کنیم و به ذیل حاصل میشود

لیور
انگلیس
اسکر و پول
گرن

لیور	اونس	دراکم	اسکر و پول	گرن (گندم)
انگلیس ۴۵۳/۵۹۲ گرم	۲۸/۳۴ گرم	۳/۱۱۸ گرم	۲۹۶/۱ گرم	۴۴۰/۰۶ گرم
آمریکا ۳۷۳/۲۴ گرم	۳۱/۱۵۳ گرم	۳/۱۱۸ گرم	۲۹۵/۱ گرم	۴۴۷/۰۶ گرم

و کلیه های طبی انگلستان و ایالات متحده از این قرا دارند

گالون	پاینت	فلوئیدانس	فلوئیدراکم	مینیم
انگلیس ۴/۵۴۳ لیتر	۵/۵۷۸ لیتر	۲۱/۳۰۹ شاترکب	۳/۵۴ شاترکب	۵/۵۹ شاترکب
آمریکا ۳/۷۸۵ لیتر	۴/۶۳۳ لیتر	۲۹/۷۰ شاترکب	۳/۵۹ شاترکب	۵/۶۰ شاترکب

اما وزنه های قدیم معمول علمای فرانسه عبارتند از لیور و با ۱۰ اونس معادل با ۵۰۰ گرم و از نصف لیور با ۱۰ اونس معادل با ۲۵۰ گرم و از ربع لیور و با ۴ اونس معادل با ۱۲۵ گرم و از اونس معادل با ۳۱/۲۵ گرم و نصف اونس معادل با ۱۵/۶۲۵ گرم و از گروس و با ۴۰۰ گرم و از نصف گروس و با ۲۰۰ گرم و از اسکر و پول معادل با ۱/۲۷۴ گرم و نصف اسکر و پول معادل با ۰/۶۳۷ گرم و از گندم معادل با ۵۰۰ سانتیگراد نصف گندم معادل با ۲۵۰ میلی گرم

تکمیل گشتار

شرایط اخلاط

۲۱

در بیان مقدار شربت از طریق عادات ایها بپا تحل البدن الیهما کفیت جبر اخلاط

از طریق شرایط اخلاط

منظور از مقدار شربت اندازه ازد و امیاشد که پس از استعمال و تأثیر بدن از آن خاصیت ترابویکی مطلوب را ظاهر سازد و برای هر یک از او مقدار اقل و اکثری معین کرده اند و نوعاً اثر دوا در درجات مقادیر شربت آن تغییر میپذیرد مثلاً امتیاز بمقدار ده تا هسانتیک گرم مانند مقیبات اثر میکند ولی چون با اندازه ده تا هسانتیک گرم استعمال شود مندرجاً حریمش اثرات تجلی نموده و جزء مسکنات محسوب میگردد و هم چنین کل مقدار یک دسیگرم تا یک گرم اثر مهلی طاهر میسازد و بمقدار کمتر یعنی یک تا پنج سانیگرم مانند دوا و به ضد سفلی پس اثر مینماید و اگر آنرا بمقدار منقسم و فواصل منظم مثلاً هر نیم ساعت فاصله میلی گرم تا یک سانیگرم تجویز کنند اثر مهلی آن حتمی میگردد و مورد عرض بعضی خج و دان که ممکن است از استعمال مقدار زیاد آن حاصل شود نمیگردد و ممکن است بواسطه تغییر شکل اسهال دوا خاصیت آنرا مختلف نمود چنانچه امتیاز بمقدار ده تا هسانتیک گرم در فواصل منظم قحی و رد ولی اگر در مقدار زیاد اب همین مقدار را حل کنند و بر مرض بنوشانند اثر مهلی حی نجشد و هم چنین آبکا را چون بدن تغییر شکل اسهال کنند قی میاورد ولی مطبوح آن دفع اسهال کرده و قبض مینماید

اثر دوا و مقدار شربت آن نیز بواسطه بعضی اختصاضات شخصی تغییر میکند و اول چیزی که در این باب طبیب باید مراعات کند سن حریم است چنانچه هر چه سن حریم کم باشد یعنی هنوز بانتهای نوبر رسیده باشد مقدار دوا را باید کم کرد و باندا که سن او زیاد میشود یعنی در بانحطاط و حالت شیخوخت حی دود نیز باید از مقدار دوا کاهید و از برای تبصره مبتدیان لوحه ذیل را که منسوب به گوپپوس است در تعیین مقدار براد و به دکانسان مختلفه نگاشته و در پیشتر کتب علی ضبط است حی نگاریم

کمتر از یک سال	$\frac{1}{16}$	تا $\frac{1}{10}$
بیشتر از یک سال	$\frac{1}{15}$	تا $\frac{1}{12}$
بیشتر از دو سال	$\frac{1}{11}$	
بیشتر از سه سال	$\frac{1}{10}$	
بیشتر از چهار سال	$\frac{1}{9}$	
بیشتر از هفت سال	$\frac{1}{8}$	
بیشتر از چهارده سال	$\frac{1}{7}$	
از ده تا هشتاد سال	۱	

پس از آنکه ستر مرض از شصت سال تجاوز شد باید همان اندازه که مقدار دوا را بالا برده پائین آورند ولی نباید طبیب خود را مجبور سازد که حد دلوحه فوق تجاوز نماید زیرا که مستثنیات بسیار در درجات تجلی مرضا مختلف چنانکه برخی از او و به را مانند کلد اطفال بیشتر از شان تجلی میکنند و در این صورت در میان مقدار زیاد تر میتوان آنرا استعمال کرد و نوعاً در آثار از او و به زنان حساس تر نیز تا مردان

مقدمه

بعضی مسائل مهم دیگر را نیز باید طبیب همواره در نظر داشته و مراعات کند و الا مزاج مریض تا بنا بر مقدمات حالات و تا ثات آب و هوای مملکت را بعبای بعضی انفعالات نقصان در برخی حالات واهی خوف رجاء و از بعضی ادویه که این فقرات را بآثار ادویه نهایت مدخلیت دادارند

عادت و تحمل چون مریض مدت متمادی بر دوی واحدی مداومت نماید کم طبیعتش معتاد بر آن شد و اثر مطلوب هویدا نمیکرد و در این صورت طبیب ناچار است بر مقدار شربت و دوا بقدر نیازت مطلوب ظاهر گردد مثلاً فرض میکنیم مریضی ترنابک پناشامد و زاول از شرب ۲ ماه سانس گرم اثر شاف و کافی ظاهر میشود ولی این اثر هرگز و نقصان مینماید و جهت آنکه این نقصان دوی ند هد هرگز و زده باید بر مقدار دوا افزود چنانکه در بعضی مرضا همین ترتیب تادوی اگر گرم و بیشتر ترنابک استعمال کرده اند

تحمل را با عادت نباید مشتبه نمود و فرق کلی با آن دارد و یکی ادوات نمودن در تعریف تحمل میگوید تحمل عبارت است از عدم تأثیر بدن نسبت به عوامل زیاد یا کم سستی مثلاً طرطراست سبیه چون بمقدار ۵ سانسنگر استعمال شود مورتی میگرد و اگر بمقدار زیاد تر و بقواصل نزدیک هم استعمال کند عاقبت بدن تحمل میکند و دیگر مورتی نمیشود و از جذبات آن حصول آثار ترایوتیکی بخلف ظاهر میگردد و اگر چه تحمل گاه منتهی از عادت است ولی باشد که بد و ادوات و این و هله استعمال دوا ظاهر گردد چنانکه غالباً چنین است برخلاف عادت که حصول آن در پیجی است و فرق دیگری که بتوان مابین عادت و تحمل مقرر داشت آنست که عادت از طول مدت استعمال دوا زیاد میشود در صورتیکه تحمل غفلت و بد و هیچ مقدار نوعاً از مریض سلب میگردد و تأثیر بدن از ادوات و باره بظهور میرسد فرق دیگر عادت دواهای قابل تحمل محدود و قبل ولی طبیعت عادت را با از ادویه میتواند عادت کند و **بوشاردا** در باب عادت بر ادویه این قاعده را بیان کرده است و الا موادی که در دهم طوائف موجودات چه اثر سستی ظاهر مینماید و اعتقاد بر آنها ممکن نیست تا بنا بر موادمشی طبیعت میتواند عادت کند که برخلاف در بعضی از موجودات چه اثر سستی از آنها ظاهر شود و در بعضی دیگر این اثر بروز نکند

استعداد شخصی درجات مختلف استعداد بدن را از آثار ادویه استعداد شخصی مینامیم و این استعداد در برخی از اشخاص بسیار زیاد و در بعضی بالعکس خیلی کم و گاه هیچ است و نوعاً اخضاعاً که در آثار از حربه ظاهر میشوند بغایت مختلف و بی نهایت زیاد اند اصولاً آنها در دو سلسله بیان میکنیم

اولاً استعداد شخصی در مقدار شربت در بعضی اشخاص مشاهده مینماییم که استعمال مقدار کمی و غن کرچک و با سولفات منبری مثلاً ۵ تا ۱۰ گرم کاملاً مصلحی مینماید و در برخی مقدار آنها را باید به ۵ تا ۱۰ گرم رسانید تا همان اثر ظاهر گردد و دوم چنین ۲ تا ۳ سانسنگرم ترنابک در بعضی از مرضا مورتی تسکین فوری و کافی میشود و در دیگری ۵ تا ۱۰ سانسنگرم و این اختلاف درجات تأثیر در جلد نیز مشهود میگردد چنانکه در بعضی اشخاص محرکات جلدی خیلی بطئی الاثر اند و مدتی باید تا اثر آنها ظاهر شود و برخلاف در برخی بقدر سریع الاثر واقع میشوند که پس از استعمال آنها طبیب مجبور بر استعمال مستکات میگردد

ثانیاً استعداد شخصی در آثار حاصل عمومیه و قوت مریضی وای خلط ترکیبی از قبیل ترنابک بنوشاندا و محصوله و متعجب که عبادت از حاصل جمع اثر هر يك از مواد مرکب آن دوی خلط ترکیب باشد و در میگذرد و در بعضی اشخاص گاه دیده میشود که مجموع این آثار بروز نمینماید و ترگاه دیده شده بشخصی جهت تسکین و جمع ترنابک بنوشاندا و ولی بعکس اثر بخشیده و تحریک نموده بلکه گاه هم مورتی بروز تشنجات گشته است و گاه باشد برخی آثار فوق العاده از استعمال ادویه

عدم تناسب مواد مختلطه

۲۳

باشی شود که معالجه را مجبور بر ترک استعمال آن دو نماید مثل نکام عارض از استعمال پد و ریپاسیوم و ریوزبور جلد از استعمال
بر ریپاسیوم و بالاخره انطباق شمع ذرا بر روی جلد بیا باشد سبب ظهور درم درم باشد گردد
جهت آنکه روانی جذب بدن شود بایاد مجاورت غشیه مخاط داند و باد و اعناق غنا صریحی انساج واقع گردد لهذا
طریق جذب دو به دوی هفت قسم کرده اند که بتدریج سرعت جذب و شدت اثرات را بیان میکنیم ۱ جذب رطوبی ۲ جذب
بواسطه ترریق تحت جلدی ۳ جذب بواسطه نیش زنبوری (غشاء لیمائی) ۴ جذب بواسطه معاء مستقیمه
جذب بواسطه لثه و غشاء مخاط چشم ۵ جذب معدی ۶ جذب جلدی

اختلاط ادویه اغلب اوقات طیب دوائی کامل الاثری که مناسب مزاج مریض درجه استعداد شخصی او بود
در میان عقایق محصوره از موالات ثلاث بدست نمی آید و علاوه بر آنکه لازم میشود بر قوت دوائی بیفزاید و با از قوت آن
بکاهد و اثر آنرا تعدیل کند و مناسب مزاج مریض گرداند و این صورت مجبور میگردد که از غنا صریح سر مولود ترکیبی
دهد و دوائی مرکبی حاصل نماید که دوائی اغراض مذکوره بود و چنین ترکیبی اختلاط ادویه میگویند و از این اختلاط باید
نتایج ذیل حاصل شود

اولاً از داء اثر قوت و امثل افزودن عصاره کنکنا بر مطبوخ ان
ثانیاً نقصان اثر تحریش بعضی ادویه و یا بر طرف نمودن اثر مثل اختلاط صبرزد و باسقمونی با صابون
ثالثاً دفع بعضی مخاط از یک دوائی مثل اختلاط محصوره لان حدیدی یا منبری و یا بونند
رابعاً حصول آثار مختلفه در زمان واحد مثل اختلاط سولفات سود با آمینیک
حاصلاً حصول بعضی آثار که از استعمال جدا گانه ممکن است و از آنها بدست نمی آید مثل اختلاط اسپکاد و ترپاک در گرم کردن
به بود و دود

عدم تناسب مواد مختلطه عدم تناسب در ادویه طبی عبارت است از اینکه از اختلاط دو یا چندین دوا
مخلوط ناقص بود و یا مورت بعضی عوارض غیر مطلوبه شود و عدم تناسب را چهار قسم تقسیم کرده اند
اولاً عدم تناسب فیزیکی هرگاه ناقص و محلل دوائی را بقدر کفایت استعمال نکرده باشند میگویند و این ترکیب عدم تناسب
فیزیکی موجود است

ثانیاً عدم تناسب دوا سازی مثلاً جوی که محوی بد و چیره و غیره باشند نباید آنها را مفضر کرد و اگر مفضر کنند
میگویند عدم تناسب دوا سازی موجود است و همچنین چون کافور را با بعضی مواد مخلوط کنند که آنها را نرم نمائند
عدم تناسب دوا سازی موجود خواهد شد

ثالثاً عدم تناسب فیزیولوژی مثل استعمال عوامل مقویه با اب و دیشی و استعمال ترپاک با دوائی فی زری که اثر فیزیولوژی
هر یک متضاد با دیگری است

رابعاً عدم تناسب کیمیائی در اختلاط ادویه هرگاه سه قسم اول را مراعات نکنند جز آنکه درجه علی شخص عامل بکاهد
عقب بگری وارد نمی آید ولی مراعات این قسم اخیر خیلی مهم است و شخص عامل در اختلاط ادویه با نهایت دقت
باید از مراعات کند زیرا در صورت عدم مراعات ممکن است مورت بروز خطرهای خاص شود و مریض بیچاره داد
هلاک اندازد و این قسم اخیر که باسم **مانعه الجمع** معروف است چون خیلی اهمیت دارد لهذا در ذکر هر یک
از ادویه مانعه الجمع از امی نگاریم تا موجب تبصره اطباء جوان کم تجربه گردد و آنان را از راه غلط و دود کند و در

اخلاط اودیه از بناج مشومه محفوظ ماند

هستمین کتاب

بیر از ذکر این مقدمات بعون الله تعالی و حسن توفیق شروع کرد با بواب یک صد و ده گانه می نمایم و جهت اختصار
علامات و رموزی چند اختراع کرده ایم از این قیاد

پ	علامت پارسی	ل	الاطبی
ت	ترکی	مکد	از هر یک
ر	دجوع نمایند	م	ملاحظه کنید
ع	عربی	ه	هندی
ف	فرانس	ی	یونانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حرف الف

در اول اهن مغنی

وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ

پ اهن ع ح د ه ت ف ر ل ق ر و م ی ک ا ل و ف (ر ذ ب ی ر و س)

با صلا ح که با م ر ی ج ر ف م ا ر س

یکه از اجسام مفیده است و از قدیم الایام شناخته شده و فلز است که خدا بفرستاد و جل در موالبه ثلاث (معدن و نبات و حیوان) انرا منسوخ و پراکنده کرده است و یکی از دانشمندان که با هم میگوید در خون هر شخص بعد از اهن از پدید شده که در ساختن مدال لازم میشود و جسمی است خاکستری رنگ و دارای لبی و خلی صلب و خلی سفت و مخصوصاً با بلبلت نظرات آن زیاد است و بوی آن مخصوص و طعمش فایز و وزن مخصوص آن ۷/۶ است و تقریباً هفت مغایل دهن سنگین تر از آب است و در ۵۰ درجه میزان التار و در ۱۰۰ درجه ذوب میگردد و در هوای مرطوب با سنگ اکسید میشود و در حرارت فزونی تر از آن تجزیه کرده و اکسید آنرا ضبط میکنند و در حرارت متعارف در آب مفسد و آب به هوا هیچ اثری نمی نماید و مفناطیس آنرا جذب میکنند و بسهولت مفناطیس میشود

اهن یکی از بهترین عوامل مرقه و مغویه است و بعضی از مصنفین آنرا در این مخصوص کلوروز تصور نموده اند و در ابتدا با بد محصولات غیر محلول از قبیل براده و اکسید و کربونات و بعد محصولات محلول مانند لکثات و طرطرات و ابها محدودی و کلوروز و پدورا استعمال نمود و هرگاه از استعمالش پیوسته در طبع عارض شود آنرا با صبر ترکیب نمایند و چون موجب اسهال گردد مفکر آنکه بزبان مخلوط میکنند

املاح محلول اهن را خیلی کمتر از املاح غیر محلول معمول میدارند و چون املاح محلول فایز اند در اقسام نرف الدم و لو کوره (رطبت سفید) استعمال میشوند و گاهی آنها را در دفع تبها به کار میبرند

شرایط انتخاب محصولات اهن از اینها است اولاً باید اهن بجالت پرو اکسید باشد و با جالت فلزی زیرا که اهن فلزی در معده به بلع پرو اکسید مبدل میگردد ثانیاً پرو اکسید باید با اسید کربونیک و یا با آب اکسید الی از قبیل سیطریک و لکثیک مخلوط شده باشد تا بتواند جذب گردد ثالثاً هم املاح پرو اکسید اهن و هم ترکیبات حدی که اصل آنها اسید غیر الی قوی مانند کلورید ریک و سولفوریک و فسفوریک باشد بصعوبت جذب میشوند و آنها را بخصوصه مانند

فایضات استعمال میکنند

مواد مانع الجمع نین واجسامی که دارا هستند مانند ماز و پوئ

بلوط و در چینی و کنکنا و کاشو و غیره و قلیات و کربوناتها و بسیار به از املاح فلزی را نباید با املاح اهن استعمال نمود

دُرِّ بِلّاحِ حَصَوَاتِ

برآده آهن صلابه شده بکے از حصول حدیدی بسیار نیکو است و مقدار شربت آن از یک

دسبے گرم نایاب گرم است کہ بطور حب و بامعجون استعمال میکنند

فَرْدُویِ (راهنما باشد) نیز از محصولات بنکواست و مقدار شرب آن از ۵ تا ۳۰

ساندیکر است که بطور سفوف و حبّ و مجون و فُرس و غیره معمول می‌دارند

اَلْكِتَابُ نَزَلَ مِنْ قِبَلِ رَبِّكَ فِي الْحَقِّ وَفِي الْبَيِّنَاتِ (چون این کسب در بطریق طوبی

اخذ کرده باشند یکی از محصولات بنکو خواهد بود و مفداش را بندها براده آهن است

پراکسید آهن بشکل کرسرخ فهو ذنک میباشد و چون کم اثر است نظریاً استعمال آن مفید است

وہ بحال عہد دار سر شیعہ بہترین نواب اور سہنک اسٹ

اگسبد و فرید یالیزه (فرید بالین) (فریدراوه) بشکل مایع فرمزبهره است

ومفكر اشربان ۷ فطره است در نصف پاله شرب فندك قبل از هر غذا بياشامند

کربونات آهن پر نوکربونات آهن مثل انکہ درحبت دالت موجود است یکی از محصولات

سبباً مفید است که دخیل سبباً محصولاً حدیگ ندارد و مقدار شرب آن از یک نایم گرم است بطور حجت و قسماً

از کربونات آهن که در تجارت معروف بر عنفران محدود مشیقه میباشد و فسیله دیگر که بجهان اسم کربونات معروف است محمد

الشرابا شند و مقدار شرب ان ها از ۵ دسی گرم تا ۱۰ گرم است بطور حجب و در خارج این قسم گریونات را بروی

فروح منتونه رفاده مېکند

لکنت آهن چون براده آهن زادر اسپد لکنت ابدار در پزند فولد لکنت می شود که یکی از

عصولات جدید بنکومینا شد و جامع دو شرطی است که سابقاً ذکر کردیم زیرا که ملجی است که بزبان ریواکسید

اسیدش آلی میباشد و در وقت هضم بسهولت جذب میگردد و مفیدترین آن از بک دپی کرامت ناه کرم

بطور حجب و پنهان شریف و فرص و درازاه از ان میسازند

سُپرات اهن پروسپرات و پرسپرات اهن هر دو معمولند ولی پروسپرات را که تا نا

ادفات کمتر معمول بود غالب علما بهتراز پرستش را می پندارند بلکه بر لکنات هم ترجیح می دهند و طریقه ساختن آن

از فراز دپل است

بکیر ندی راجے بلوچ و انرا از قطعات آہم خالص ہر کشتہ و بقعہ کہ چاد ارد اس سید سہریک و اب از ہر کدام یک

بروی انهار نرند و درجه حرارت دارد اورند و چند روز بگذارند بماند سپترات پروا اکسید آهن شکل نلرها

سفید حاصل میگردد و این نمک چهار ازاب ماده حد کرده و با اب مفطر بشویند و خشک کنند و مقدار شربت

ابن میله از نیک دسیه گمراست نام گرم که بطور رحمت و فرض مغیره معمول دارند

البومینات آهن حاصل میشود از اثر البومین تخم مرغ در محلول پرکلور و آهن در سبکی که در این عمل

۱۸
حاصل میشود و نشویند و نمیشوند و محلاً در آب مغطی که بواسطه اسید کلورید مرهمک ترش شده باشد حل کنند و

مقدار شربت آن ۵۰ سانتیگرام است در روز و امروز خندان استعمال نمیشود

الجناب

۵۰

مجلس

محمد بن عبد الله

تاریخ

سید احمد

البيِّنَاتُ

20/6/20

محصول آهن

پروکلوروز آهن این محصول جدیدی چون بسهولت تعمیر کرده و مبتدا پرکلوروز میگردد و ترجیح بر سایر محصولات ندارد و بشدت قابض است و مقدار شربت آن ۵ تا ۱۵ اسانیکرماست بصورت حب و با

شریب

پروکلوروز آهن این محصول جدیدی محلول جیفه است و از ادویه طاع الذمبست که قویا و بسرعت و اطمینان اثر میکند چون اثر بر و به جراحت نطول کند احساس وجع شدید میگردد و زردی آن در مهبلی جهت دفع لوکوره سودمند است و در داخل جهت دفع کلوروز و خون از مری و سینه پس و نفاهت حایه نفوذ پذیر و پور است استعمال آن مفید میباشد و نیز در دفع پیو همی اثر استعمال میکند و نطول آن در حلق و جهت دفع دینتر و و خنا بسیار سودمند است مقدار شربت آن از ۵ تا ۲۵ سانیکرما گرم است مخلوط در باب پوستی

والر بانات آهن

فوسفات آهن

والر بانات آهن حاصل میشود با اینکه اسید والر بانیک را با آب بروی براده آهن زینند و این ملح را خواص سنبال الطیب آهن هر دو میباشد و از این جهت در دفع کلوروز که با عوارض همپسری مرکب بود سودمند است مقدار شربت آن از یک تا ۵ دس گرم بطور حب است

پرو فوسفات آهن یک از محصولات پنکواست و مقدار شربت آن از ۳ دس گرم تا یک گرم است و میتوان پرو فوسفات آهن را بواسطه تجزیه و ترکیب مضاعف حاصل نمود با بنطریق بکیرند فوسفات خشک سود و سولفات آهن نموده اگر مخلوط کرده صلابه کنند و با مقدار یک عسل ۵۰ احب سازند و روزی از یک

تا ۱۰ احب استعمال نمایند

پرو فوسفات و فرسیتر و آمونیاکال پرو فوسفات آهن و آمونیاکال (پرو فوسفات آهن و آمونیاکال) بکیرند پرکلوروز مایع آهن ۱۵۵ پرو فوسفات متلر سود ۸۱۴ اسید سیتریک ۲۰۰ اما نیاک بغداد که این اسید را شباع کند مخلوط کنند و از این ترکیب شربت مانند حاصل میشود که چندان طعم ندارد و مقدار

شریب آن ۳ تا ۵ دس گرم است

پرو فوسفات آهن بکیرند اب مطهره ۵۰ گرم پرو فوسفات سود ۳۰ گرم سولفات آهن خالص ۳۹/۲۲ گرم مطابق معمول حل کنند و دقت نمایند که زیاده از ۱۵ درجه حرارت بر محلول وارد نیاید و مقدار شربت آن محلول نیز ۳ تا ۵ دس گرم است و این دو محلول را بصورت شربت و دراز و شراب استعمال می

کنند بخصوص در ضعف با خجسته سودمندند

طرطرات فریکویناسیک رطرات آهن ویناس چندان طعم ندارد و مقدار شربت آن ۴ گرم است بصورت حب و با شربت

ططرات آهن ویناس

فریکویناس

فریکویناس ترکیب اینی برین را با آهن که کرد است فریزر متلر و محلول در ۵ جزء اب با این اسم می نامند و این جسم که بهیچوجه حرق نیست از عواملا فاضله میباشد و ۲ جزء آن را در ۱۰ جزء اب حل کرده مانند محلول پرکلوروز آهن در خارج استعمال می کنند و در داخل ۵ تا ۱۵ سانیکرما گرم بطور حب و با

پایون مانند سایر محصولات جدید فایده معمول میدارند

در بنای نسخ متلر محصولات آهن

اب اهن يك مسطح زنك زده اهن را در ۱۱ سیراب جوش بریزند و در مدت ۲۴ ساعت بگذارند

بماند و بعد از آن از آن بردارند و از ۱۲ ناعیم یا آن در عرض روز بهاشامند

مخلول جدیدی معمول می‌گردد بکبرند اب مفسر ۲۰۰ گرم طرطرات فریکوپتاسیک

۳۰ گرم مخلوط نموده حل کنند در دفع شانکرا گال روزی سه فاشق و شش خوری این مخلول را بهاشامند

از طرف دیگر بکبرند طرطرات فریکوپتاسیک ۱۰۰ گرم اب صاف ۵۰۰ گرم حل کرده و شری را در آن الوده نموده

برو بچراحت رفاده نمایند و روزی دو دفعه عوض کنند

حب جدیدی بلود بکبرند مسخوف سولفات پرتواکسید اهن خالص و خشک ۳۰ گرم

کربونات پتاس خالص و خشک ۳۰ گرم مسخوف صمغ عربی ۵ گرم اب ۳۰ گرم شربت ساده ۱۵ گرم در

کپسول چینی با عانت حمام مار به صمغ را در اب حل کنند و شربت و سولفات اهن را بپزند و چند محظبه بهم زنند تا مخلول

مخلول قوام گردد و بعد کربوناته را که بخوبی صلابه کرده باشند بپزند و با شعله اهنی زیر و و کنند و متصل حرارت

دهند تا محصول بقوام حب گردد و اگر فله فو امش بیشتر بود بهتر است و از روی آتش برداشته ۱۲۰

حب سازند و چهاراد در کرم خان خشک کنند و مفضل کنند و در صراحی حفظ کرده در آن را حکم ببندند و تقریباً

هر يك از این جهاد و نخود وزن خواهد داشت و آنرا تا ۱۵ عدد هر روز بهاشامند و در این جواب اهن کا پنبه بجان

پرتواکسید محفوظ نمایند

حب جدیدی کربن مطابق کربن بکبرند پرتو سولفات اهن خالص و مشلر ۱۰۰ گرم

گرم کربونات سود مشلر ۱۲۰ گرم عسل فند شیر مکده ۳۰ گرم فند سفید مقدار کافی از يك طرف در ۲

جز اب بکچر فند حل کرده و بجوشانند تا هوایه آن خارج شود و سولفات را در این اب بعدی که در آن خلاصان لازم است

حل کنند و از طرف دیگر کربونات را نیز بطریق در اب فند در اب هو اهل نمایند و ایند و مخلول را در صراحی مخلوط

نموده و دفت کنند که آن صراحی پر شود و در آنرا بکبرند و بپزند و بگذارند تا کربونات اهن هیدراته را سبک کرد

و انوقت اب روی آنرا دور ریخته و بجایه آن مجدداً اب فند در اب هو اریزند و بپزند و بگذارند تا نشین شود و

این عمل را مکرر کنند تا آنکه در مایع ملخ فلهای بافت نشود و بعد پارچه حکم سخته را بشربت فند الوده کرده و کربونات

محصول را روی آن ریزند و فشار منظم فوایه وارد آورند و بعد کربونات را در کپسول ریخته و عسل را روی آن

بریزند و در انوقت مشاهده میشود که از آن عسل را با حبش در کربونات مخلوط مبعان حاصل میکنند و فند

شیر را بپزند و بسرعت محصول را در حمام ماریه بر غلاظت عصاره قوام آورند

جهت ساختن حب بکبرند چهار جزء انحصول مذکور و با يك جزء کربن که مرکب از اجزاء مساوی

اصل السور و دیشر خطی بود مخلوط کنند و جسم سازند که وزن هر يك ۲۵ سانه گرم باشد و آنها را

مفضل کرده در صراحی حفظ کرده و هر چه تقریباً دارا به ۵ سانه گرم پرتواکسید اهن است و از ۲ تا ۱۰

حب هر روز بنوشند

این جواب را چون بطریق مذکور سازند فند و عسل مانع میشوند از فساد پرتو کربونات اهن که بخوبی در شربت

ماند و مخلول است و نمیکند از آنرا تبدیل به پرتواکسید کرد که چندان مخلول نیست

حب کربونات اهن معمول بیمارستانها به لشکر بکبرند سولفات

میکشند

حب واک

مَحْصُولَاتُ اِهْن

۲۹

اِهْن مُبَدَّلُ وَاخَالِص ۱۰ اِگرم کربونات سود ۷۰ گرم فند و عسل مکد ۵۰ گرم مسخوف و ریشة خطی و نیربای ۲۰ گرم سونا
مرا با فند مخلوط کرده نرم صلا به کنند و به کربونات را بپزایند و بدف مخلوط نمایند و عسل را اضافه نموده و بعد
ع ۵۰ گرم مسخوف و ریشة خطی افزوده و بگذارند و ساعت بماند و در این مدت کاه کاه بپزند و پس از این مدت
بفکد به مسخوف و ریشة خطی بر محصول علاوه کنند که شالسته حب گردد و آنرا ۲۰۰ حب نمایند و هر حب که ۲۰
دیس گرم وزن دارد دارا به ۲۰ سانه گرم کربونات اِهْن است و بعضی از علما این حب را بر حب و الی مطابقت

نسخه کدکس ترجیح میدهند
شربت لکثات اِهْن معمول کاپ بگیرند لکثات اِهْن ع ۵۰ گرم آب مفرط جو
۲۰۰ فند سفید ۵۰۰ گرم مطابق معمول شربت سازند و لکثات اِهْن در کثرت ۵۰۰ جزء آب جوش حل نمیکرد و لهذا

مفکد از باد آنرا در شربت نمیشود داخل نمود
حب لکثات اِهْن بگیرند لکثات اِهْن مسخوف و ریشة خطی مکد ۵۰ گرم عسل مفکد کاف

۲۰۰ حب سازند
قرص لکثات اِهْن مطابق کدکس بگیرند لکثات اِهْن ۵۰ گرم مسخوف فند ۱۰۰۰
گرم فند و پنل دار ۳۰۰ گرم لعاب کپش ۱۰۰۰ گرم لکثات اِهْن ۲۵۰ گرم فند بدف صلا کنند و بالعاب و باقی مانده فند
و فند و پنل دار خمر سازند و فند اِهْن را بپزایند و با این محصول فرصها یک گرم سازند و هر فرجه دارا به ۵۰
شک اگر لکثات اِهْن است و بهین طریق میسازند **قرص سپترات اِهْن و طرطرات اِهْن**

امانیای با
ایضا قرص لکثات اِهْن بگیرند لکثات اِهْن ۲۵۰ گرم اسانس نعناع ۱۰۰
گرم فند ۵۰۰ گرم عرق نعناع مفکد کاف مطابق معمول فرصها ۵۰۰ دسے گرم سازند و در دفع کلوروز و سواخ
عارض از آن از ۵ تا ۱۲ قرص در ۲۴ ساعت بپاشانند

نفل لیس و کونش بگیرند لکثات اِهْن ۵۰۰ گرم با مفکد کاف مسخوف و ریشة خطی لعاب این ۲۰۰۰
حب کوچک ساخته و این حبها را نفل کنند

حب سپترات اِهْن بگیرند سپترات اِهْن ۵۰ گرم عسل ۱۰۰ گرم مسخوف و ریشة خطی مفکد
کاف مطابق معمول ۵۰۰ حب سازند و از ۵ تا ۱۲ حب در روز بپاشانند

قرص سپترات اِهْن بگیرند سپترات اِهْن اسپد سپریت مکد ۵۰ گرم اسانس لیمو ۲۰۰
فطره فند ۲۰۰ گرم آب مفکد کاف مطابق معمول فرصها ۵۰۰ دسے گرم سازند و مفکد شربت آنها از ۵ تا ۱۲ قرص
وز باد نراست و این فرصها از محصولات حدیثک میباشند که هم گوارا و هم فواید آنرا دارند

سپترات اِهْن امانیا ک معمول برال بگیرند آب مفرط ۲۰۰۰ گرم اسپد سپریت
مبدر ۸۷۵ گرم امانیا ک مایع ۳۵۰ گرم در ظرف طلای سفید حل کنند و در وی الی کش گذارند و همینکه جوش آمد
سند رجاء ۵۰۰ گرم پر اکسید اِهْن هیدراته که هنوز بلت داشته باشد بپزایند و بتجیر کنند تا با قوام شربت رسد و
بعد محصول را در یک صفحه های نازک گسترانند و در گرم خان خشک کنند

شربت سپترات اِهْن معمول کدکس بگیرند شربت ساده ۹۵۰ گرم

سپترات اهن کین

نیقنات اهن

سپترات اهن امانیا که بی اب ۲۵ گرم اب مفطر ۲۵ گرم مطابق معمول حل کنند

سپترات اهن و کینین یک از ترکیبات نوام است که از جزء سپترات اهن و یک جزء سپترات کینین حاصل میشود و بشکل فلسها شفاف است محلول و خیلی تلخ و سبز رنگ و بواسطه شدت تلخ بدشترانرا بطور حیا استعمال میکنند و مقدار شربش از ۳ تا ۵ ناه ۳ سانه گرم است

پیتونوات اهن بگیرند پیتون خشک ۵ گرم اب مفطر ۵ گرم محلول پرکلور و اهن ۱۲ گرم پیتون را در اب حل کرده و محلول پرکلور را افزوده و ماده منعقد که حاصل میشود در محلول ذیل حل کنند به گیرند کلوریدرات امانیا ۵ گرم اب مفطر ۵ گرم حل کرده و بعد ۵ گرم گلیسرین و مقدار حیا اب افزا که ۲۵ گرم محصول بدست آید و این محصل که از عوامل محمل الاثر است یک فاشق کوچک آن دارا به یک سانه گرم اهن قدری میباشد

زرق متحر موافق دستور العملین و اوار بواسطه زرق چند قطره پرکلور اهن خیلی غلیظ میشود و خون را در عروق شریانی متکاثف و متحر نمود و این عمل را باید بنوسط نروکار بسیار پاک طلا و پالایش اجری کرد با بنطریق که ابتدا زرقه بان متصل کنند که پستولش در ای پیچ بود تا بدون نزل و با کمال دقت مایع مرزوق را با اندازه که منظور است بتوان زرق نمود و لازم است لوله نروکار را از جدار شریا موربا و مانند منته عبود دهند و توقف جریان خون در عرق باید موفقه باشد

معالجه معمول و برون درد فح خناق بگیرند محلول پرکلور و اهن ۲۵ ناه ۵ قطره اب سرد یک کلاس مخلوط کنند و هر ۵ دقیقه به ۵ دقیقه فاصله یک فاشق نرشی خورکینوشند و افلامدت سه روز بران مداوم کنند و پس از هر فاشق یک جرعه شیر بیاشامند و در مدت شب هر چهار ساعت فاصله یک فاشق و یکی از دانشمند درد دفع دپفتریت پرکلور و اهن را بمقدار نصف استعمال کرده و فواید نکوحاصل نموده است و طریقه استعمال آن از این قرار است بگیرند پرکلور و اهن ۵ گرم شربت قدر ۱۲ گرم حل کنند و موا ستر مرخص یکناشوش خورک و با چای خورک در روز و شب هر ۵ دقیقه فاصله بیاشامند

پوسپون پرکلور و اهن بگیرند پرکلور و اهن مایع که وزن مخصوص آن ۱-۲۵ بود ا د سه گرم ناه ۱ گرم اب مفطر ۲۵ گرم شربت در چینه ۳۰ گرم مطابق معمول پوسپون سازند و درد نفث الدم و اسهال بنفوسید با فاشق کوچک مندرجا بیاشامند

پوسپون پرکلور و اهن درد فح حن معمول مایع بگیرند پرکلور اهن ۳۰ درجه ۲۵ قطره عرق کاهو ۵ گرم عرق نعناع ۲۵ گرم شربت صمغ ۳۰ گرم پوسپون سازند و هر نیم عشا فاصله دو فاشق خورک بیاشامند

زرق پرکلور و اهن معمول ساندرا بگیرند پرکلور و اهن ۳۰ درجه ۵ ناه ۲ گرم مطبوخ خطه ۵۵۰ گرم مخلوط کرده در دفع لوکوره زرق نمایند

محلول دفع شان کر معمول وله بگیرند اب ۲۴ پرکلور و اهن ۳۰ درجه ۱۲ اسپد سپتریک ۱۰ مطابق معمول حل کنند و در چندین دفعه بروشان کر بطول نمایند

ایضا نسخه دیگر بگیرند اسپد کلوریدر یک اسپد سپتریک پرکلور و اهن یکد

محصولات آهن

۳۱

اب مفطر ۳ حل کنند روزی چندین دفعه بروی شانکرو سایر فزوح نطول نمایند
شریب پرکلوروراهن بگیند پرکلورور ۳ درجه ۵ گرم شربت ساده ۹۸۵ گرم
 مطابق معمول عمل کنند این شربت معمول کدکن است

حب پرکلوروراهن بگیند پرکلورور مایع ۵ گرم بامقدار کافه گودنی اثری که
 موجب تجزیه پرکلورور نشود ۵۵ حب سازند و هر جبه دارای ۲۵ میلی گرم پرکلورور و خشک است
ننبت شربت پرکلورور را هنرا نباید خشک ملوکم که و باندازه که لازم میشود و حب اثر را باید با موائی و

لشاخت و مفصل نمود و پومادان بسرعت فاسد شده و نند میگرد
محلول پرکلوروراهن چنه زرق و غسول بگیند پرکلورور مایع ۳۰ جبه
 ۳۲ تا ۲۵۰ اگر آب ۵۰۰ گرم حل کنند و این محلول در ۳۲ گرم از انواع گرم پرکلورور دارد و فوٹ اثران موافق مفصو
 عامل تغییر میکند و روله در تمام محفظه عوارض سیفیلیس غسول اثر معمولی دارد و نیز در مجرای بول چنه
 این مفصود اثر را باید نند کرد

حفت پرکلوروراهن بگیند پرکلورور ۳ درجه ۲ گرم آب ۵۰۰ گرم مخلوط کرد
 در دفعه دو سنطار با واسهال مزمن و نزف الدم معویه حفته نمایند

پوماد پرکلوروراهن بگیند پرکلورور ۳ درجه ۱۰۰ گرم پیسه حسن لبه ۳۰ گرم پوتا
 سازند و در دفع اختلالات جلدها بکنه شکل محدود و مبرم و هنگام ازمان امراض مزمنه جلدها و اختلالات
 فلسی و فشری و پسور باز پس و غیره نمیرخ ان مسنعمل و مفید است

کولودپون حدیدی معمولاران بگیند پرکلوروراهن ۱۰ گرم کولو
 پون اثر بجای ۹ گرم مخلوط کنند

ساکاروریا گلباری بگیند پرکلوروراهن خسته ۱ گرم فند ۵ گرم مطابق معمول
 گرم مخدلا جزای سازند و مفید شربت ان بک فاشق چاچور است که دارای یک پیسه گرم پرکلورور است
حب والربانات آهن بگیند والربانات آهن ۱ گرم بامقدار کافه غسل و مسح و ریش

خطی ۲ حب سازند و از ۱۰۰۰ حب در دفع اختلالات هپسری که با کلو و مرکب باشند در عرض روز بیاشا
شریب حدیدی معمول روبیکه بگیند پرو فوسفات و فرسپتروامونیا
 (پرو فوسفات آهن ۱۰۰۰ گرم شربت ساده ۹۰۰ گرم شربت لهار نارنج ۱۰۰ گرم مطابق معمول
 شربت حلی سازند و با فند پیسه نفین فرزند را سازار رنگین کنند و هر یک گرم از این شربت دارای یک شکر گرم
 آهن است و هر فاشق اش خوری ۲ دسی گرم دارد

شریب پرو فوسفات آهن معمول کدکس بگیند پرو فوسفات
 آهن ۱۰۰۰ اب مفطر ۲ فند ۹۰۰ مطابق معمول شربت سازند

نفل حدیدی ابضا معمول روبیکه بگیند پرو فوسفات آهن و
 امونیا که آهن ۵۰۰ گرم مطابق معمول ۵۰۰ نفل سازند و هر نفل یک دسی گرم ملخ آهن دارد
شراب کنگینا حدیدی ابضا معمول روبیکه بگیند پرو فوسفات

دو فرسینرو امونیا کال ۱۰ اگر عصاره کنکنا ای خاکسری ۵ گرم شراب سفید اعلی ۵۵۰ گرم ملخ آهن و
عصاره راجالت برودت در شراب حل کنند و با کاغذ صافانند و هر فاشو سوپ خورده این شراب دارا ۵۰ گرم
ملخ آهن و ۷۵ میلی گرم عصاره کنکنا میباشد

حب طرطرات فریکوپتاسیک معمول مبال بگیرند طرطرات آهن و پتاس
۲۵ گرم شربت صمغ نقره ۵۰ گرم مطابق معمول ۵۰۰ حب مفضض سازند و از ۲۰ ناه ۱۰ حب درد دفع پیوست
کلوروز سستعل و مفید است

شربت حدیدک ابضا معمول مبال بگیرند طرطرات آهن و پتاس ۵۰ گرم شربت
ساده ۵۰۰ گرم مطابق معمول شربت سازند و از ۱۰ ناه فاشو کوچک بهاشامند

موافق دستور العمل **کدکس** شربت حدیدک را با بنطری باید ساخت بگیرند طرطرات فریکوپتاسیک
قلبی ۲۵۰ اب مفرط ۲۵۰ شربت ساده ۵۰۰ و یک فاشو اش خورده این شربت دارا ۵۰۰ سانی ۵۰ گرم ملخ آهن
و شربت طرطرات امانیا ۱۰۰ آهن را بنطری مینداند
اب حدیدی مجر معمول کدکس بگیرند ۵۰۰ طرطرات پتاس کربنات
مبلر مکده ۵۰۰ گرم کلوروز سدیم خالص ۱۰۰ گرم سولفا آهن خالص ۱۰۰ گرم اب مجر شاه ۵۰۰

گرم مطابق معمول عمل کنند
ابضا اب حدیدک مجر معمول و سو بگیرند طرطرات آهن و پتاس ۵۰۰
گرم اب مجر ساده ۵۰۰ گرم ابدا ملخ را در اب متعادل کرده و بعد بخار اسپد کربونیک را در آن داخل نمایند

و مقدار شربت این اب در کاسنر لثری مزمن از ۵۰۰ ناه ۵۰۰ گرم است با هر غذا و این اب را میتوان بجای ابها بعد
اسپا و بوساک و سنت البان و فورژ و اورژا و غیره استعمال نمود
اب کالیه حدیدی بگیرند سولفات آهن مبلر ۵۰۰ شاکر مدره ۵۰۰

گرم ابیکه غار از هوا باشد حل کنند
اب معدنی معمول مارک بگیرند سولفات آهن ۲۰ گرم مدره ۵۰۰ گرم اب حل کرده و
۱۰ گرم اولیو ساکاروز نارنج بنفشه و در دفع حبابت ناسبه یک پیاله کوچک بهاشامند

تعفین اتری پر کلورور آهن تعفین بسو شیف
تعفین دکتور کلورپروت بگیرند پر کلورور جامد آهن ۵۰۰ لیکور هوفمان
۲۰۰ ملخ آهن را در صراحی در سیمبا بالیکور مخلوط کرده و از روشنائی حفظ نمایند و از ۲۰ ناه ۲۰ قطره این مخلوط را

در یک پیاله شربت فندک داخل نموده بهاشامند و از محصولا بلیست که این اوقات استعمال آن مضر است
شراب حدیدی (شراب کالیه) بگیرند سپرات آهن امانیا ۵۰۰ گرم
شراب سفید ۵۰۰ گرم مطابق معمول حل کنند و سو بران بعوض سپرات طرطرات پرتوا کسید آهن را

کرده و یک گرم اسپد طرطرات بران مینافزاید
طرطرات پرتوا کسید آهن بکچر پرتو سولفات آهن را با یک برابر آن طرطرات پتاس خسته
بکچر کنند و در سو بمرابری با اب جوشیده بشویند و در دو پارچه ریخته بفوت بشویند و در جام ماسه

خشک کنند

تغین مرغ طری بگیرند براده آهن ۵۵ طری ۵۵ اب ۲۵۰۰ مطابقی معمول عمل کنند و تخم نمائند ۳۲ درجه و بر این محصول بفرانید الکله ۵ و مقدار شربت این تغین از ۵ تا ۲ گرم است
طرطرات مرغی که معمول است عبارتست از عجز این تغین و یک جزء طرطرات پناخته و شاز گو از ۵ تا ۲ فطره این طرطرات با ۵ گرم شراب جنطیانا و با شربت سنت رفائیل مخلوط کرده قبل از غذا استعمال نمایند و یکی از عوامل بسیار مفید است

شربت تنات آهن معمول برال بگیرند شربت سرکه فرامبواز ۲۵ اگر شربت شاز ۳۷۵ گرم سبترات اکسید آهن مانیتیک ۵ اگر عصا مازو ۵ گرم مطابق معمول شربت سازند و قوی و آبشربت را در صورتی استعمال نمایند که عوامل فاضل و عوامل حد بگرد و را با هم خواسته باشد معمول دارد

شربت سبترات آهن و میزری معمول کورپوت بگیرند سبترات آهن و میزری ۵ اگر عرق بهار نارنج ۵ اگر شربت ساده ۸۵ اگر مطابق معمول شربت سازند و آبشربت دارا طعم مطبوع و کوارا است و موجب پیوستن طبع میگرد

شربت کربونات آهن معمول بگیرند از یک طرف سولفات پرتواکسید آهن ۵ گرم اب مقطر ۵۵ گرم قنده ۵ گرم بچوشانند ماحل شود و با کاغذ صاف کنند و از طرف دیگر کربونات سود ۸۰ گرم اب مقطر ۵۵ گرم قنده ۵ گرم بچوشانند ماحل شود و با کاغذ صاف نمایند و دو مصفر را پس از سرد شدن مخلوط کنند و مدت ۲۴ ساعه بگذارند تا کاملاً را سب گردد و اب را از این سو را بواسطه انحراف دور بریزند و بعد بگیرند قنده ۸۰ گرم اب مقطر ۵۵ گرم حل کنند و در سوب را در این محلول در حالیکه سرد باشد مخلوط کرده بهم زنند و بگذارند تا نشین شود و بواسطه انحراف اب روی آن را دور بریزند و مجدداً این رسوب را بطریق مذکور با شربت قند بشویند و باز دفعه دیگر رسوب را همان طریق در محلول قند در اب مقطر مخلوط نموده و چند روز بگذارند بماند و گاه گاه بچوشانند و بالاخره شربت ساده حل سازند از ۲۵۰ اگر قنده ۵۵ گرم اب مقطر و آن مخلوط حد بگرد بر این شربت افزوده و بغلظت ۵۳ درجه قوام آورند و بعد با ماده معطر این را معطر کنند

شربت حد یک معمول یکور بگیرند شربت نلوه ۵۵ گرم کربونات آهن عصا را تا نایا مکده اگر مطابق معمول عمل نمایند و در دفع سوزاک و شرشحات مخاطی از عجز ناء فاشو کوچک در روزی یک بار بنوشانند

شربت کالبه حد یک معمول یلیس بگیرند سولفات آهن ۵ گرم دره اگر اب جوش حل کرده و صاف نموده با ۷۰ گرم شربت صمغ داخل نمایند و مانند عوامل معویه فابضه و در ۳ تا ۵ گرم از این شربت بنوشانند

پوسیون کر بگیرند سبترات پرتواکسید آهن ۸۰ فطره عرق تیلول ۵۰ گرم شربت شاز ۵۰ اگر مخلوط کنند و در دفع اسهال مزمن یا شوق کوچک مندرجاً بنوشانند
لیکوز آهن شور معمول و اساز می شربت بگیرند آهن ۵۰ گرم

نیش بک غلیظ ۴۹۰۸۹ حل کنند و بفرمایند چای بر مخلوط بنمایند که مجموع ۴۹۰۸۹ گردد

مخلوط مقوی معمول

بگیرند پرتو کور و راهن ۲ شاگرد مشک ۵۲ نشا
گرم اب مفره ۲ گرم شربت پوست نارنج ۲ گرم مطابق معمول مخلوط نمایند و در دفع ملاست معده مرعشا
فاصله یک فاشو چای خورک بپاشانند

معجون دافع نورالشرپ

بگیرند کربونات آهن ۲ گرم سولفا کپین ۱ دس گرم عصا
رباک ۱ سیانید گرم شربت قند مقدار کافی مطابق معمول معجون سازند این معجون را استعمال کنند کرده روزی ۵

معجون رضای معمول کثر رضا استامصنف

آهن ربونید چینی ۱ گرم ترکی جنطیانا مکده ۱ گرم بامقدار کافی عسل مصنف معجون سازند مقدار شربت این معجون از
اگر نایل گرم و نیم است در روز

حب حدیدی معمول مصنف

بگیرند کور و راهن امانیا که ۵ گرم عصا
مریونید چینی ۲ گرم بامقدار کافی عصا جنطیانا ۲ حب سازند که هر چه بقدربک نخود باشد روزی ۲
حب هارو ۲ حب شام قبل از غذا میل نمایند

قرص حدیدی

بگیرند طرابت فریکو پیا سبک ۵ فنده ۵ فنده ۵ فنده و بنیل ۳ بامقدار کافی
لغاکبر افرها ۱۰ بک گرم سازند مقدار شربت اینقرصها از ۵۰ تا ۱۰۰ دان است در روز

قرص شوگولائی معمول کون

بگیرند آهن احباشده بواسطه هیدروژن
اشوکولا ۱۰ و بنیل ۱۰ افرهای بک گرم سازند هر فرجه دار ۵۰ سانه گرم آهن است و مقدار شربت در ابتدا و در
و بعد هر روز یک قرص بنمایند تا ۵۰ فرجه و باید اینقرصها را در هنگام غذا اشامید که در این هنگام عصر معک بواسطه
عمل هضم بمقدار زیاد ترشح شده و موجود است

نذیب کون

که یک از دانشمندان بزرگست ثابت کرده میگردد که چون ۵۰ سانه گرم آهن احباشده
را در ۵۰ گرم عصر معک داخل نمایند ۱۵ میل گرم آن حل میشود و از ۵۰ شاگرد مراده آهن مسخو زباده از ۵۰
میل گرم حل نمیکرد و علی هذا نسبت فایده اخلال این و محصول حدیدی مانند سبک ۱۰ به ۷ خواهد بود پس آهن احبا
شد بهتر از براده آهنست و بران ترجیح دارد در صورتی که براده آهن احبا که در اول این در ذکر گردیم بر سبک احصول

طریقه ساختن آهن احباشده (فردوی) بواسطه

هیدروژن بگیرند پرتو اکسید آهن که از پرتو کور و بواسطه امانیا که و تکلیس را سب شده باشد و بنیل
منظور و در لوله چینی داخل نمایند و از ابطورافته در او جاعه قرار دهند و این لوله را از یک طرف مرئبط کنند با شمع و
خالص خشک و از طرف دیگر باید منتهی شود بیک باس طویل و باریک و از احرار دهنند بجرارت غیر نار بک نا
انکه بخار آب از ریش باریک لوله منصاعد گردد و بگذارد سرد شود در حالیکه جریان هیدروژن را قطع نکرده و علی الا
دلوله داخل نمایند و آهن را که با بنظر پیا احیا کرده اند خارج نموده و صلا کرده در صرا خشک در دایر حفظ کنند

ختم آهن احباشده
طریق

آهن احباشده که در تجارت متداول است اغلب اوقات مغشوش و غیر خالص میباشد و دارایی مقدار کمی گوگرد و فوسفور
و گوگرد

مَحْصُولَاتُ اِهْن

و کربون و سبیل سیم و آرسنیک است و چون از ابرار اثر زیاد می ساخته باشند ممکن است که لجه اکسید شود باشد
 و چون اثر آن که بر آن وارد آورده باشند ممکن است غیر خالص بود و هرگاه از استعمال اهن اجابت شده آروغها به منتهی مانند
 شخم مرغ کندیده عارض شود دلیل بر خلوص است و یکی از دشمنان اسباب اهن را نسبت میدهد به سولفور اهن که
 بدان بوده و با ملاقات عصیر معک موجب تولید اسید سولفید است شده است و دیگر میگوید که حصول این اسید بواسطه
 ترکیب هیدروژن است با گوگرد محموی در موافق و تئوری که در معدن موجودند هر چه اهن اجابت شده که معشوش نباشد بقا
 از ساخته باشند بل بلخ بل بر تها محصول اهن زحان دارد او را بواسطه نری و کثرت صغیر از اثر بسهولت با اسیدها
 عصیر معک مختلط شده و نظایر باراج در آنها حل گشته موجب حصول املاح میگردد تا بنا بر مقدار اسید که موثر است تا لثا
 مانند املاح اهن که در الشاج اله اثر میکنند اثر موضع در معدن نمیکند و موجب عصیران نمیکرد در ابعاد رتبا محصول
 حد بدطعمی شبیه بطعم مرکب بخرم و جو است و هر چه قابلیت انحلال مخصوص بدشتر باشد یاد نردارای این طعم است که مکرر
 مرضا میباشد اهن اجابت شده این طعم را ندارد بطوریکه فرض این اشخاص که در حالت ناشناخته بخواهند میباشند
حب حیدر مرکب معمول بر تو تو بگیرند اهن اجابت شده عا^{۱۰} سا^{۱۰} اگر سو^{۱۰}
 کپس مسخوف زنجبیل مکده اسان^{۱۰} گرم عصاره کنکنا^{۱۰} زرد عصاره مرکب بوند مکده عا^{۱۰} سا^{۱۰} اگر صبر سفوط^{۱۰} ۵
 سانی گرم مطابق معول ده حب سازند این جوابان عوامل مرتبه میباشد که موجب پیوستن نمیکردند و مقدار اثر
 آنها از انا^{۱۰} حب است و در دفع کلور و ان^{۱۰} و سو^{۱۰} هضم عارض از ان^{۱۰} و حب انا^{۱۰} بمر و ان^{۱۰} سبیل سیم مستعمل نمید

میباشند

نفل اهن معمول کون بگیرند اهن اجابت شده ۲-۵ فند سفید ۱۲-۵ مطابق معول نفله^{۱۰}
 سازند که هر کدام ۵ سانی گرم اهن اشته باشند و مقدار اثر این نفل مانند فرض اهن معمول کون ابتدا و نفل
 و بعد هر دو روز یک نفل بفرایند نفل و این نفله^{۱۰} و کم فرضها^{۱۰} مذکور مذکور بزرگ فضا محفوظ میمانند
الکسیر مفوی معمول سل بگیرند عصاره اسکارا^{۱۰} بل عصاره خطبا^{۱۰} نامکده ۵ گرم
 در ۵۰۰ گرم عرق نعناع فلفله خلوط کرده بفرایند تعین فایض مرغ^{۱۰} عا^{۱۰} گرم و با کاغذ صاف کنند و ضعف
 الا^{۱۰} هضم ولو کوره و رو^{۱۰} چند فاشو^{۱۰} کوچک میباشند

سفوف حبس طبعی معمول نوکیر بگیرند کرنا^{۱۰} اهن ۲-۵ دسی گرم عصاره^{۱۰}
 خشک کنکنا^{۱۰} ۱۰ دسی گرم مسخوف دار چینه ۵ دسی گرم مطابق معول سفوف سازند و ابتدا این سفوف را سه
 شمه کرده در سه دفعه قبل از هر غذا بپاشانند و بعد و شمه کرده در دو دفعه و بالاخره یک دفعه قبل از غذا
 بپاشانند

گرد ما نر ز بگیرند از یک طرف سولفات اهن خالص ۲ دسی گرم فند ۵ گرم مسخوف دار چینه ۵ سانی^{۱۰}
 گرم سولفات اهن سائیده و با مسخوف فند و دار چینه خلوط کرده و در کاغذ آبی پیچند و روی آن نمز^{۱۰} بنویسند
 و از طرف دیگر بگیرند بکرنا^{۱۰} سود مسخوف ۲ دسی گرم در کاغذ سفید پیچند و رو^{۱۰} آن نمز^{۱۰} بنویسند و بسته
 نمز^{۱۰} را در نصف گیل اسراب^{۱۰} اخل نموده بپزند و بعد بسته نمز^{۱۰} را افزوده و بپزند و بلافاصله بنوشند
اب حیدری میخ معمول کولومبا بگیرند از یک طرف سولفات اهن خالص ۲
 گرم اسید طرفیک^{۱۰} عا^{۱۰} گرم فند ۱۰ گرم نمز سائیده و خلوط کرده در ۱۲ بسته کاغذ آبی پیچند و از طرف دیگر

کرنیات سئو ۱ گرم فند ۵ گرم نم سائیده و مخلوط نموده در ۱۲ لسنه کاغذ سفید به بندند و پاک لسنه ایه و پاک
لسنه سفید را جدا گانه در نصف گلاس آب حل کرده و در مخلوط مخلوط نموده در هنگام جوش پاشامند و دفع

کلوروز سودمند است

گرد مجر حد پدی کسنوبل معمول کدکس بگبرند بکرنیات سئو

۵ گرم اسپد طرباک ۸ گرم سولفات آهن خالص ۳ گرم فند ۲ گرم اسپد طرباک و بی کرنیات را نرم سائیده
و سایر را نیم کو بکرده مخلوط نمایند و پاک فاشق چایخوری از این مخلوط را در صرادر داری که محو ۲۵ گرم شربت

باشد حل نمایند و ببارده بگرده ۲ گرم این مخلوط را در ۵۰ گرم شربت فند حل کنند

گرد مار سیل معمول و رولت بگبرند کاشواهن فند مکده ۱ گرم مخلوط کنند

از ۲ ناه گرم در کلوروز و اختلا لث مزمن معده پاشامند

گرد ضد راشپنسم معمول نامیل بگبرند اکسید سیاه آهن پیوند مکده ۱ گرم فند

گرم مخلوط کرده در ۱۲ لسنه مساوی به بندند و پاک لسنه صبح و یکی عصر پاشامند

گرد ریوند و منبره حد یک معمول مصنف بگبرند مسخوف

ریوند آهن اجاشده مکده ۱۲ گرم منبری مکسر عادی گرم مخلوط کرده در ۱۲ لسنه مساب به بندند و در کلوروز

انج منج از فوائط لانه که با بوسه و عداشته همراه باشد پاک لسنه طار و یکی شام در نصف پالاب سر

مخلوط کرده بلا فاصله قبل از غذا پاشامند

حب مرغی معمول سپدنم بگبرند مسخوف براده آهن ۱۲ گرم عصا افسنشین نقد

کافه مطابق معمول ۳ حب سازند و روزی سه چهار حب صبح و سه چهار حب عصر پاشامند

حب حد پدی معمول اندال بگبرند مسخوف دپرنال عادی ۳ گرم براده آهن ۲ گرم

نریداس ۲ گرم مطابق معمول ۳ حب سازند و در دفع کلوروز روزی دو نام حب پاشامند و مندر جافدا

انرازیاد نمایند

حب مد رطت معمول سپشیل بگبرند اشق کرنیات آهن صبر فوطه مکده

۵ گرم مطابق معمول ۵ حب سازند و روزی ۲ ناه حب تقریباً یکساعه قبل از غذا پاشامند و هرگاه بدن تحمل کند

مقداران بفرمایند و این خوب در سوط و بوسه عاصه نیز مستعمل و مفید اند

حب مقوی فابض معمول الش بگبرند ثوبانین و نیز عصاره جنطیانا

مکده ۱ گرم سولفات آهن کینو مکده ۵ گرم مطابق معمول چهل دو گند سازند و در سوزاک و لوکره مزمن روز

سه یا چهار دفعه هر دفعه چهار حب پاشامند

گرد ریوند حد یک معمول ساش بگبرند براده آهن پیوند مسخوف مکده ۵ گرم فند

مسخوف ۵ گرم مطابق معمول در ۱۲ لسنه مساب به بندند و در دفع راشپنسم در ابتدا روزی پاک لسنه سی

و بعد مندر جاز یاد کنند تا روزی سه یا چهار لسنه

حب مقوی و ضد لشنج بگبرند عصاره سنبل الطیب پوسولفات آهن کرنیات

پناس مکده ۵ گرم سولفات کینین ۲ گرم مسخوف سنبل الطیب مقدار کافه مطابق معمول ۵ حب سازند و در کلوروز

محصولات آهن

۳۷

که با بعضی عوارض عضباً همراه باشد از این عارضه در روز بیاشامند و از عوامل فوقی الاثر است
حب هَوُوْ پُر بگیند سولفات آهن اب مکده ۲۵ گرم صبر زرده ۱۰۰ گرم دارچینه سفیده ۲۰ گرم
 ترکی ۵۰ گرم جاد شیر ۱۵۰ گرم مطابق معمول جها ۲۰ دسے گری سازند و کلوروز و حبس طث استعمال این خوب
 مندا و است

حب صبر و آهن معمول و اسنای ژمن بگیند سولفات آهن خشد
 گرم صبر زرد میکر اجزء مطابق معمول بالکل جها ۲۰ دسے گری سازند
حب گوینر بگیند پُر نوکلور و آهن ۵۰ گرم صبر زرده ۵۰ گرم صابون طبی ۱۰ گرم مطابق معمول و حب
 سازند و در دفع امور روز من روزی ۵۰ حب ۵۰ حب ظهر ۵۰ حب شام بلافاصله بعد از غذا بیاشامند

حب فورم بگیند عصا کنکنا کلور و آهن اما نیا کے رہوند چنے ناج سفید مکده ۲۰ گرم اسان ۲۰
 چنے ۵۰ فطره مطابق معمول جها ۲۰ دسے گری سازند و در دفع حالت ضعف عمو ۲۰ که پس از نزف الدم شد بدعارض شود
 از ۲۰ ناع حب صبح و عصر بیاشامند

حب کلور و آهن بگیند کلور و آهن خشک ۱۰ گرم مسخوف مسخوف اصل السوس مکده ۵۰
 سائے گرم با مقدار کا ۲۰ دسے گری سازند و مانند حب پُر آهن افار از براده آهن پوشانند
حب دافع حمائی ماریک بگیند مسخوف سنبل الطیب ۱۰ گرم پُر نو سولفات آهن ۵۰ گرم با
 مقدار کا ۲۰ غسل ۵۰ حب بزر سازند و در جها ۲۰ نایب ساد و با مردای در هنگام فتره و جمله هر دو ساعت
 فاصله بل حب بیاشامند

حب آهن مری معمول و اساز به بلر پک بگیند مری که اگر کرینا
 سود سولفات آهن مکده ۵۰ گرم شربت ساد و مقدار کا ۲۰ مطابق معمول جها ۲۰ دسے گری سازند و در حبس
 طث و کلوروز از ۲۰ ناع حب در روز بیاشامند

حب آهن صبری بگیند مسخوف براده آهن ۲۰ گرم مسخوف دارچینه ۵۰ گرم مسخوف صبر
 سفوطر ۵۰ گرم با مقدار کا ۲۰ شربت معطر جها ۲۰ دسے گری سازند و از ۲۰ ناع حب در روز بیاشامند
محلول جدید ضد حم بگیند سولفات آهن ۵۰ گرم اب ۱۰۰ گرم محل کنند و
 این محلول را در محلی که مبتل بجمه باشد ر فاده نمایند و در روز از این طرف میسازد

پوماد جری معمول و لیو بگیند سولفات آهن ۵۰ گرم پدیه مذاب ۵۰ گرم مطابق
 معمول پوماد سازند و لیو در صورت امکان در محل مبتل بجمه محلول ۵۰ گرم سولفات آهن در ۵۰ گرم اب
 ر فاده می نمایند که پارچه را بان الوده نموده در محل معلول منطبق میکنند چون استعمال این پارچه معذور و غیر
 بود پوماد مذکور را استعمال نمایند و یک از دشمنان در دفع آمپتیکو پوماد استعمال میکنند که ده مقابل کمتر
 از پوماد مذکور دارا سولفات آهن است یعنی ۱۰ در ۵۰ و در دفع روز نایب مقابل کمتر یعنی ۱۰ در ۲۰

ایپوپ مری ر کله ایپوپ شتوا از ایپوف پونا ۲۰ است مرکب از دو کله است یک ۱۰
 یعنی میسوزانم و دیگر ۱۰ اوف که بمغنی صورت است و عموماً اکسید و با سولفوندر را با این اسم نامند
 که اکسید فر و فر پک نیز نامیده میشود و طریق ساختن آن مطابق دو اسله انگلستان از این

نوعی

حب سولفات منگنز بگیرند سولفات آهن سولفات منگنز مکدر گرم عصا شکر مقداره

کافه مطابق معمول ۲۰ حب سازند و از ۲۰ ناع حب در عرض روز بنوشند

گرد آهن مغنیسا بگیرند گربونات سود نیم کوب ۲۰ گرم اسپد طریک ۲۵ گرم فند مسخوف

۳۵ گرم سولفات آهن مسخوف ۱۵ گرم سولفات منگنز مسخوف ۷۵ گرم مخلوط کرده و در صرا در بسته حفظ

کنند و یک ناشو چاقو بر این مخلوط را در یک گلاس آب یا شرب حل کرده بهاشامند و این گرد موسواس به

گرد بجز آهن و مغنیسا

حب مغنیسا و آهن بگیرند سولفات آهن منبدر و خالص ۷۵ گرم سولفات منگنز خالص

۲۵ گرم گربونات سو منبدر ۱۲ گرم عسل و گرم با مقداره شرب شاجها و در ۳۰ گرم سازند و از ۲۰ ناع حب در روز

بهاشامند

پوماد هوپ بگیرند سولفات منگنز ۲۰ گرم پیمه مذاب ۳۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند و در هنجان

کهنه غده ها منج نمایند

کربونات منگنز مطابق دستور العمل بگیرند سولفات منگنز منبدر ۲۰ گرم گربونات

سود منبدر ۲۰ گرم هر یک از این دو را جدا گانه در آب گرم حل کنند و محلولها را صاف نمایند و بعد مخلوط کرده بگذارند تا نشاء

و بواسطه عمل انحراف آب روی آن برآورد و در سو بر امکر با آب داغ بشویند و خشک کنند و مقدار شرب این ملح از ۲۰ نشاء

گرم ناع دپه گرم است بطور حب

گرد جهنم ساخنات مبر معمول پیرکن بگیرند کربونات سود ۲۰ گرم

اسپد طریک ۲۵ گرم فند مسخوف ۵۰ گرم مسخوف سولفات آهن ۱۰۰ گرم مسخوف سولفات منگنز ۷۵ گرم مخلوط

کنند و یک ناشو چاقو بر در یک گلاس آب یا شرب مخلوط کرده قبل از غذا بنوشند

پرمنگنات پتاس مطابق کس بگیرند مسخوف اکسید و منگنز

مسخوف کلورات پتاس ۷۰ پتاس کسینک ۱۰۰ آب مقطر مقدار کافه پتاس را در مقدار آب که آب حل کنند و مقدار آب

چه کمتر باشد بهتر است و به اکسید کلورات را مخلوط کرده و محلول پتاس را بر مخلوط بپزایند و در بوتله ای که داخل نموده

حرارت دهند بپزینند تا خشک شود و باز بر محصول حرارت وارد آورند و آنرا بجز حرارت فرزنار یک مدت یکساعه نگاهدارند

و بعد بگذارند سرد شده و نرم بکوبند و مسخوف را در فرغ زجاجی با ۱۰۰ جزء آب جوش مخلوط کنند و بپزینند و بگذارند

تا نشاء شده و بواسطه انحراف صاف روی آن برآورد و با آمیانته یا بلور کوبیده صاف نمایند و مصفای با مقدار کافه

اسپد ازونیک آب ارخته کنند و بعد با حرارت ملایم بپزینند و بگذارند سرد شده تا منبدر گردد و بشویند و در روز

اجری رخنه بخشکانند

چنانچه ذکر کردیم پرمنگنات پتاس یک از عوامل دفع عفونه و آنست سبتیک فو به میباشد و چون آنرا با مواد متعفن مجاور

کنند آنجره منتن آنها را محترق نمائید و در حالیکه اکسیرن بحال خود باقی میماند و یک جزء این ملح در ۱۵ جزء آب سرد حل

و مخصوصا افراد دفع اختلالات بپزیند استعمال میکنند و مقدار شرب آن از ۱۰ ناع ۲۰ ساعه گرم است محلول در ۱۰۰

گرم آب و در خارج محلول در ۱۰۰ و با ۱۰۰ در ۱۰۰ این ملح را بطور غسول و در معده محلول میدارند

مواد مانع از کج مع جمع مابین همه مواد آله و الکله و گلابسین و فند و همه مطبوخات نباتی و غیره

بیماری منگنز

با پر منگناث پناس نباید نمود
 زرق دافع العفونه مع مول مالز بگرنند پر منگناث پناس اب مظهره احل کنند
 و در ورم مزمن و ریجه مثانه ۵۰ اگر از این محلول را زرق کنند و این زرق را روزی یک و باد و پا چندین دفعه

اجر نماید
 زرق دافع سوزاك مع مول ديداي بگرنند پر منگناث پناس ۵۰ نشا
 گرم اب مظهره ۲۰ گرم حل کرده زرق نمایند
 مخلوط دافع عرف یا مع مول مازتن بگرنند پر منگناث پناس اگر اب مظهر

۵۰ اگر بنهول ۵۰ ساینه گرم حل کنند
 محلول دافع سیپتیمی مع مول کورپوت بگرنند پر منگناث پناس ۵۰ ناه ۵۰
 نشا اگر اب مظهره ۲۰ گرم حل کنند و در عرض ۲۴ ساعت با شوش خوری مندرجانبوشند
 غسول دافع العفونه مع مول بیمارستانی یا ریس بگرنند
 پر منگناث منبر پناس اب ۵۰۰ احل کنند و در صراحی در سمباده حفظ نمایند و این غسول را در دفع جراحت
 منعفن و دفع عرف متین یاها استعمال نمایند و نیز پس از اعمال تشریج دستها را با آن میشویند و هم چنین ظرفها را
 الوده به مواد برازی را با آن شسته و می دهند و نیز در دفع تعفن سرطان رحم روزی سه دفعه از این محلول زرق

نمایند
 پر منگناث اهک این ملح بشدت محلول را با است و در خواص مشابه پر منگناث پناس چه
 باشد و در نفراز دانستند موسویه بورداس و ژرار د این ملح را در عفیم کردن ابها مشرب
 استعمال میکنند

موافق قول بعضی از مصنفین چون کلوروزن با محصولات حدیدی مقاومت نماید دلیل بر فقدان منگنز خون است زیرا
 که این فلز بمقدار بسیار کم بحالت ترکیب در خون طبیعی موجود است و لهذا باید با استعمال آن اسفنداد جست و
 دیگر میگویند که منگنز در ترکیب گلوبول خونین مدخلی ندارد

در باب وجود آهن در گلوبول و سایرالات اگر چه شبهه نیست ولی بطریق آنکه دلائل وجود آن را درالات چنانچه ذکر کنیم

در باب اثبات وجود آهن در خون و تیسر الات حیوانی

آهن یکی از عناصر موجوده درالات حیوانی میباشد و بواسطه احتراق و تکلیس نفس میتوان وجود آن را ثابت نمود
 از این جهت است که رنگ قرمز قهوه‌ای خاکسیرالات نغشی و هرگاه بعضی آنکه تمام نفس را بسوزانند هر یک ازالات مختلفه
 را جدا گانه سوزانده و دفت نمایند مشاهده خواهند کرد که آهن در همه الات یک اندازه پراکنده و موجود نیست
 و یکی از عناصر متشکله خون و بخصوص گلوبول قرمز است و حاصل مینماید یک جزء از ماده ملونه آن یعنی همو
 گلوبین را وجهه اثبات وجود آهن در هر الات باید بدقت خون محویم در آنرا خارج کنند تا وجود و عدد وجود

اهن بطو حقیقت ثابت شود و مطابق این تجربه ثابت کرده اند وجود طبعی اهن را در عصاره معدن و در موها و
پرها طبو و در سفیده و زرده تخم ماکیان و در کیلوس و در لاف و در صفا و در حصا صفا و در سبب چشم و
بالا خود در شیر و در بول و بی مقدار است و در تنها خون است که مقدار معتد به اهن دارد ولی نه باندازه که بتوان از این
اهن بجز و قدره و حلقه انگشتر ساخت چنانکه **ما نغینوس** تصور کرده است و با آنکه با اهن خون اشخاص
مشهور و نامدار امدال نریختند مثل آنکه جمیع دیگر تصور نموده اند

در لوحه ذیل که موافق تجربہ یکے از دانشمندان است بیان می نماید مقدار اکسیژن را که در ۵۵ اجزاء خون حیوانات مختلف موجود است

مرد	۰۸۳۲	زن	۰۷۷۹	سک	۰۸۳۳
غاز	۰۸۲۲	خوک	۰۷۸۲	ماکیان	۰۷۶۵
گاو	۰۷۱۷	اسب	۰۶۹۷	غوج	۰۶۱۷
گربه	۰۶۱۵	بوفلون	۰۵۶۸	بز	۰۶۰۹

چون بخاطر او بهم که ۸ ره اکسید آهن شامله ۵۵ ره آهن فلزی است و در متوسط بدن النساء ۷ کیلو
گرم است و یک بازدهم جزء از وزن بدن خون است و بدقت حساس نمائیم معین میشود که بطور متوسط در بدن
النساء ۹۹۰۰ گرم آهن فلزی میباشد

در بیان و کاف و مکی

دخول آهن در بدن چنانچه واضح است که بواسطهٔ ماکول و مشروب خواهد بود و از این راه همه روزه بقدری در حجر الهضمه داخل می شود که میتوان از مواد برآیز انرا استخراج نمود و باینجرا خروج ان از آلات بدن هنوز بقیه متخلف و معین نشد است و چون صفراء را باین مقدار زیاد می آهن است و حصان صفراء و غالب و فائ صاحب هسسته میباشد که حاصل شده است از اجساکو چکی از خون فاسد شده و جمیع از مصنفین صفراء را باینجرا خروج آهن تصور کرده اند و میگویند ان اینجهه است وجود آهن در امعاء و ربغا باین هضمی و مواد برآیز ولی این مسئله هنوز ثابت نشده و اینجهه مسلم است انکه آهن دارای قوه مولد اللبچه است در عناصر متشکله خون یعنی بواسطه ان قوه عناصر متشکله خون تولید میگردد و چون خون و بخصوص گلوبول موضوع امراض میباشد که در نداد و باینجا باید با استعمال آهن استمداد جست لهذا لازم است که خون و گلوبولها باین خونین را موافق انکشافات جدید و معاصرین توصیف کرده و خواص آنها را بیان

نمایم
پس بگوئیم **کلود برناد** بیان میکند که خون یک از الای است که از جانب داخل سایر آلات را احاطه کرده است
و عمل آن تغذیه عناصر و پیوستن و لوله میباشد و مانند محاط خارجی دارد و اعتبارات مخصوصه است و نیز مانند
آن بیک هیچ نیست یعنی همانطور که محاط خارجی عموماً در آلات مختلف متفاوت است هم چنین خون در هر یک از آنها
تفاوت میکند و لهذا بطور مفرد خون نباید گفت بلکه بصیغه جمع خواهد گفت چنانکه خون در ریه در خروج از ریه
البته و هم در خود آن البته با خون در ریه البته دیگر متفاوت است و نیز در حالت عطالت آلات و در صورت صدور اعمال از
آنها در خونشان تفاوت فاحش مشاهده میگردد و ثابت کرده است مثلاً که خون طحال بیش از بقیه و خون عضلات

خون و گلوبول

۴۳

در چند صفت اعمال فلپا پیکر کمزاست و نیز ثابت نموده که در یک سلسله دوران حصول قلبا ثابت در بعضی نقاط موجود است برخلاف در بعضی نقاط دیگر قلبا ثابت تخریب شده و ضایع میگردد و دانشمند ابعاد **کلود برنارد** بیان آنرا بر وی کرده و روزی در تکیه ها میگویند

سینه میگوید گلوبول قرمز عبارت از یک قسم سلولی است ولی چنانکه بعضی تصور کرده اند در این صفت مؤسسه که الهام لازم سلولها را نشاندند نیست این صفات عبارتند از وجود غشای محاطه و ماده مخوی و هسته و بعضی وجوه هسته را در گلوبول خونین فرعی دانسته اند و میگویند ممکن است در این غشای محاطه نباشد و حیوانان پستانداران و میگویند بخود پستان بواسطه تکثیر زیاد است که در طبقات محیط خود حاصل گردیده و هسته که بعضی در آن تصور نموده و آنرا جزء بلای سلول دانسته اند نیست مگر ماده مخوی و آنرا **پروتوپلاسم** موسوم کرده اند و دیگر از دانشمندان ثابت میکند که گلوبول خونین در این حیوان خصوصاً است و نه انسان که از مواد مخوی در پلاسمای بواسطه فواید و سمون حاصل گردد و آنرا **ایمپه** است که در آن نه فیبرین موجود است و نه البومین در حالتی که این ماده در پلاسمای موجودند و برخلاف مخوی ماده **میلرین** است موسوم به **هائپین** که در پلاسمای موجود نیست و لهذا میگوید گلوبول **الپه** است مستقر در این پلاسمای ندارد و اگر کسی ایراد کند که گلوبول در این پلاسمای میباشند که در پلاسمای موجودند میگوئیم باید بخاطر او مرد بخار **گراهان** را این دانشمند میگوید این خواص بعضی غشای است که نمی گذارند مواد کلوئید به آنرا عیب نمایند و برخلاف مواد ملخی را بقوت جذب میکنند علاوه گلوبول خونین همانطور که مواد البومین را از پلاسمای اخذ نمیکند نیز مواد ملخی را از آن اخذ نخواهد کرد و بخیریه شبیه ثابت میکند اختلاف کلی را که در میان گلوبول محاط آن موجود است ثابت میباشد که گلوبول در این است و پلاسمای نیست و گلوبول مخصوصاً دارای فوسفات و مقدار کمی کلورور است و حال آنکه پلاسمای خالص کلورور دارد و مقدار فوسفاتش ده مایل کمتر از گلوبول و پستان در گلوبول موجود و در پلاسمای از جهت پدید میشود و گلوبول که محاط از پلاسمای است در این حیوان خصوصاً است مثل آنکه الایته که محاط از آنموسفراند در این حیوان مخصوص میباشد و اصل و بنیاد ترکیب گلوبول از **هموگلوبین** است و هموگلوبین که عبات از ماده ملونه خون باشد بدو انرا میمانند **هائپین** و با **ها تو زین** تصور کرده بودند و حال آنکه هائپین یکی از اجزاء مرکب کننده هموگلوبین است و بعد بواسطه امحانات و انکشافات جعبه اندانشمندان حقیقت آن معلوم و مکشوف گردید بالاخره علاوه بر خواص ترکیبی و کمپانی گلوبول خونین در این حیوان صحتی است که امروز موسوم به **پولوژی** (بحث ایمنی) میباشد و یکی از دانشمندان ثابت کرده است فایده نقل از او نیز ثابت شده است که مندر میگرد و همین خاصیت بر ها حقیقت است بر حیوان و بواسطه جریان شدیدی الکتریک و اثر در کربون کشیده شود و کیفیت تولید گلوبولها مسئله ایست که هنوز کاینکه مخفی نشده

در دویم آیه کا و بعضی علل انگی

ادویه مفیده عبات از عوامل میباشد که انرا استعمال الهامی عارض میشود هرگاه که الهامی جهت حصول استعمال کنند و **بوشارد** در ترفیع عوامل مفیده این شرط را لازم میدانند تا آنکه سموم و مخدرات را شامل نشود زیرا که این سموم و اغلب مخدرات را چون در دوران داخل کنند موجب حصول میگردد و بقول کلی عوامل مفیده در دو قسم اند عوامل مفیده نباتی و عبارتند از آب و گاه پاره و آب و پوله کال و بنفشه و اسارون و اپومنیون کال

بنوم واپو کو دین واپو مورفین و عوامل منفی معک که عبارت از طرطریبیه و سایر محصولات انیمونی و سولفات
 دی و سولفات مس باشند در این درز که میکنیم ایپکا و گباه پاراگوا با و اسارون واپو مورفین واپو کو دین واپو
 کانا بنوم واپو لیگالا و بنفشه را در زیر سپاوشاد در ضمن عوامل منفی بیان خواهیم کرد و طرطریبیه و محصولات
 انیمونی را در در انیمون و سولفات در در در و سولفات مس را در در مس بیان خواهیم نمود

ب ایپکا ایپکا کوانا رادیکس از یلیا اسپر

سه قسم ریشه که بوی برزبل و بعضی دیگر بمالک جنوبی امریک میباشند باین اسم موسوم میگردد و از نباتات طایفه
 روبیاسه حاصل میشوند و این سه قسم عبارتند از ایپکا به حلقه و ایپکا به خط و ایپکا به سفید و در
 خواص مشابه یکدیگرند و کوبان این اختلاف بواسطه سن نبات و بواسطه اختلاف راضی باشد زیرا که اختلاف راضی در رنگ
 ریشه این نبات ممکن است مؤثر بود و ایپکا که بیشتر در تجارت متداولست حلقه میباشد و مخلوطی است از ایپکا به حلقه
 خاکسری قرمز رنگ و ایپکا به حلقه خاکسری سفید رنگ

موافق تجربه بعضی از علما ایپکا دارا به امین و صمغ و موم نباتی و ماده دسم زبئی شکل و ماده عصا میباشد
امتیاز عبارت از ماده است که بحالت مله در ریشه ایپکا موجود و بشکل فلسها هوه فرمز رنگ نیم شفاف است
 و طعم آن تلخ و در آب گرم بشدت محلول و در آب سرد کمتر محلول و نفوذ آرد ۵ درجه حرارت ذوب میگردد و وجهه
 ساختن آن بگردد یک جزء ایپکا به مسخوف را و در ۳ جزء الکحل ۲ درجه مدت چند روز نجسباند و با فشار از پارچه گز
 و با کاغذ صاف کند و نفاله را بجزد ۳ جزء الکحل نجسباند و با فشار صاف کرده از کاغذ بگذرانند و مصفی هار مخلوط
 کرده نفطر کنند تا الکحل خارج گردد و محصول را در ۳ جزء آب سرد حل کنند و با کاغذ صاف نمایند و مصفی را در گرم خان
 بدرجه ۲۰ بوست بچرخ نمایند و محصول را بشن از امین غیر خالص که امین طبعی و امین هوه رنگ نیز نامیده میشود
 و مقدار شربت آن مانند مقیسه ۲ به گرم است که در دفعه استعمال کنند و امین خالص در طب غیر مستعمل است
 ایپکا یک از ادویه بسیار متداوله است و علاوه بر خواص مقیسه دارا این خواص بخرجه بلغم و منفی نیز میباشد و از عوامله است
 که در تغییر مقدار شربت و طریقه استعمال خواص آن نیز تغییر میکند و در خواص مقیسه مانند طرطریبیه نیست و مثل
 آن محمل عروض بعضی سواخ نمیشد و در استعمال آن هیچ خطر به متصو نیست و خصوصاً انرا استعمال میکنند و دفعه
 صفاق و سوخت و کولر ای تشنج و اسهال و دو سنطار با مزمن و یکی از دانشمندان در دفع نفث الدم و بعضی اقسام
 نزف الدم از استعمال آن بحدیست

گرد ایپکا موافق دستور العمل در کس

بگردد ریشه ایپکا مفید منظور
 مفسر کرده و در گرم خان ۴ درجه نجشک کنند و لازم بگویند و از موی پراشته سرپوش دار که نمره آن ۲۰۰ ابا
 بگذرانند و از ۵ جزء ریشه ۷ جزء گرد باید بدست آورد و ساختن این گرد از اعمال خطیره است
 گرد ایپکا را بطور مقیسه بمقدار ۱۰ گرم استعمال میکنند که در ۳ دفعه بفاصله ربع ساعه بیاشامند و وجهه سهولت
 فی مشرد با نیم گرم بمقدار زیاد با بدشامید و عموماً اب نیم گرم و با مطبوخ یا بونه ۵ دره ۵۰۰ را معمول میدارند و
 شرب و سهولت اخراج نفث مقدار شربت آن ۵ شا اگر است هر دو با سه ساعه فاصله
 پوسیون مقیسه معمول بیادستان لشکری بگردد گرد ایپکا اگر ماب نیم گرم

۵۰ اگر مخلوط کرده یک دفعه بپاشانند

اَيْضًا نَفْعُهُ دِيَكْرُ بِيَكْرُ اگر امینک ۵ سانی گرم اب مفرط نیم گرم ۵۰ اگر مخلوط کرده یک دفعه و با

در دو دفعه فاصله ربع ساعه بپاشانند و جهت سهولت بی مشروب نیم گرم عسل از باد معمول دارند

عَصَارَةُ الْكَلِيِّ اَيْبَكَا مَعْمُولٌ كَدْرُسُ بگرنند ریشه ایپکا ۵ نیم کوب کرده الک

۵۰ درجه ۵۰ ایپکا را با فدی الک مخلوط کرده و درالت دیلا سمان بزنند و درالت را بپوشانند و بگذارند ۲۴ ساعت

و بعد با مانده الک را استعمال کنند و بواسطه نفط الک را از محلول بگرنند و در حمام ماریه بقوام عصا از متجز نمایند

از اناب ۵۰ گرم ابغصا مفیه و از ۵۰ میله گرم ناه ۵۰ سانی گرم ان خجج بلغم است

عَصَا اَيْبَكَا مَعْمُولٌ بِمَارِ سَنَانِ لَشْكِرِي بگرنند ۵۰ ایپکا ۵۰ الک ۵۰ درجه ۵۰

۵۰ و کلپسین اگر درالت دیلا سمان داخل کنند و قدری الک بویان بزنند و درالت را به بندند و پس از دوازده

ماهی که در ان الجمع شده بردارند و مایه الک را استعمال کنند و مایعات را جمع کرده و الک را با بواسطه نفط بگرنند

و بعد کلپسین افزوده بقوام عصا و نرم و در حمام ماریه متجز نمایند

تَعْفِينُ اَيْبَكَا مُطَابِقُ دَسْتُورِ الْعَمَلِ كَرُكْسُ بگرنند ریشه ایپکا ۵۰ نیم کوب کرده

الک ۵۰ درجه ۵۰ مدت ده روز بچپسانند و با فشار از پارچه گذرانند و با کاغذ صاف کنند و حفظ نمایند و این

تعفین را بمقدار ناه ۲ گرم در پوسینو داخل کرده مانند مفیه در دو پاسه دفعه بپاشانند و چون ۲ ناه گرم از ان

در پوسینو مخلوط نموده هر دو عشا فاصله یک فاشق کوچک بپاشانند مانند معرفات و خجج بلغم اثر میبند

شَرِبَتُ اَيْبَكَا مَعْمُولٌ كَرُكْسُ بگرنند عصا ایپکا ۵۰ الک ۵۰ درجه ۵۰

۵۰ اب مفرط ۳۰ فند سفید ۳۰ عصا را با عانت حرارت ملاطی در الک حل نمایند و فند را خورده و خورده در فرعی بزنند

و این مخلوط را بمقدار ۱۰۰ درجه در حمام ماریه حل کنند و صاف نمایند و ۲ گرم ابشریت دارا ۲۰ شاگرم عصا ایپکا

و بهتر بن عوامل مقبئه است که در اطفال استعمال میشود و در طفل سه ساله اگر گمان از درد دفعه بپاشانند

شَرَابُ اَيْبَكَا مَعْمُولٌ دَاوَا سَانِي بِلَشْرَبِكُ بگرنند ایپکا ۵۰ مسحوق ۵۰

الک ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

ابشریت ۵۰ درجه ۳۰ شراب ملاگا ۹۰ درالت دیلا سمان تعفین خجج سازند و ۵۰ اجزاء محلول بدست آورند و ۵۰ گرم

گرد مسهل معمول بر د بگرنند زغال خوب ۵ دسبه گرم ناله اگر مسخوف بر بوند ۲

گرم مسخوف ایپکاه ۵ سانه گرم مخلوط کنند و در هنگام خواب بپاشانند و در اختلالات معدا اطفال مرکب با وجود بدان

خله مستعمل است

جذاب ضد دستار یا بگرنند ایپکای خاکستر ۵ گرم نیم کوب کرده مذب ربع ساعه

دره ۵ اگر اب بچو شانند و صاف کرده ۵ گرم شربت بهار نارنج بنفشه و هرده د فیه فاصله یک فاشو کوچک بپا

حفته ایپکا بگرنند ایپکاه نیم کوب کرده ۲ گرم اب مظهره ۵ گرم اب راسه فسمت کنند

هر قسمه رابطوننا و ببرد ایپکا رخنه بچو شانند و صاف کنند و بچو شانند و صاف کرده ۲ گرم اب راسه فسمت کنند

گرم محصول بدست آید و از او قسمت کنند هر قسمه چهار یک حفته و فطره لودانم در هر قسمه مخلوط نمایند و در اطفال

مقدار دوا را نصف کنند و لودانم بنفشه و حفته اول را دوا و عشا قبل از غذا به هار و حفته دوم را سه عشا بعد از غذا بپا

معمول دارند و این حفته را سه سال کولرئ مشکرا هفتین و اسهال مسلولین مفید و مستعمل است

پوسین ضد دستار یا معمول اسپیلان بگرنند ایپکاه ۵

اب ۵ گرم اب راسه فسمت کنند و هر قسمه رابطوننا و ببرد ایپکا رخنه بچو شانند و صاف کنند و مصفیه ها

مخلوط نمایند و مقدار محصول باید ۲ گرم باشد و ۵ گرم شربت صمغ بنفشه و هر سه عشا فاصله یک ثلث از او

دفع ذر دستار یا اسهال مزمن بپاشانند و این پوسین از عوامل فوچه الاثر است

مخلوط ایپکا و اهک معمول هویر بگرنند گرد ایپکا ۵ سانه گرم در ۵ گرم

شربت دبا کو د مخلوط کرده و اگر الکولا نور دار چینه و ۵ گرم مخلوط اهکی بنفشه و در یک دفعه بپاشانند و هر

چهار ساعه فاصله بین مقدار استعمال نمایند و دفع اسهال و ذر دستار یا به مزمن سودمند است

پوسین ضد دستار یا معمول هلو تیوس بگرنند ایپکاه ۵

کرده ۱ گرم در سه کلاس کوچک اب داغ مدفد و از ده ساعه ۴ م کنند و صاف رو به از بر دارند و هر ربع ساعه بد

گلاس کوچک بپاشانند و حصول فی رابو اسطه اشامیند اب نیم گرم اشا کنند و مجددا یک مقدار به اب جوش برو به

نیال در حفته فردا به از روز صاف کرده میر کنند و مذبخ روز منبوان بر این عمل مداومه کرد

گیاه یارا کو اباف هرب یارا کو ابان و اندلیا دیفوزا یک از نباتات طاف

اسکر و فولاریه و خلی شبیه به نفع می باشد و در اب به سافه ها به مربع است که در جمله

و این نبات بدن زراعه در ممالک حاره و در امریک مرکزی و در کولومبیه و در ماداگاسکر و در مارینیک و در ژا

ماشیک و در گابان انگلیس و در سورنیام و در برنیل و در گابا کله پروید و در مینا اها ل این ممالک معمول است که یک

مشت از گیاه ناز و در نیم لیتر اب بچو شانند و صاف کرده هرده د فیه فاصله یک پیاله به اشامند تا آنکه فاصله

و چنین بگویند که این گیاه در حصوفی مطمین تر از ایپکا است و به بواسطه تلخ و بد طعم بران ترجیح داده نمیشود

ع پ اسارون ف از ارم رکابان و رادیکس از اری نبات است

طوبل العصاره طافه اریسنولوکیه در شرفه ازان که موسویه اسارون فرنگی (رشه) است در

طب مستعمل است و این نبات در حواله پاریس بخصوص در جنگلهای انوه کوه الپ در جنوب فرانسه میر وید و ریشه این نبات

خاکستر مزیک و باندازه فیه می باشد چنانچه لود و در فواصل معین در اب به گرم فها است که ریشه ها با مرکب سفید رنگ از

گیاه یارا کو ابان

اسهال

اختلاف خارج

افشاخاج میگردند و طعم این ریشه فلفلی و بوی آن تند و شبیه بپوست سنبیل الطیب مخصوص در وقتیکه ریشه ها به بامریک برادر
ما بین انگشتها خورده کنند و در طب فقط برك و ریشه این نبات را استعمال میکنند و بعضی از دانشمندان از ریشه اسار و دهن
فرار و دهن ثابت خلی حاد و ماده فهو و رنك حاد و مهووع و محلول را به ماده نشاسته و بنسرات و ملات اهك استخراج کرده اند
و این ریشه را در حصول از انام گرم میتوان بدل اپسکا استعمال نمود و از ادویه معطر است و طریقه استعمال آن بطور گرم و با
مطبوخ است و گرد برك اسار و انام گرمی گرم مانند مقبات استعمال میشود و مطبوخ عر گرم اسار و انام گرمی گرم
همچنین میاورد و هم اسهال

گرد ریشه اسار و انام مطبوخ کدکس بگردد ریشه اسار و انام مقدار منطونم کو
و از مویز ابریشم نموده ۵۰ بیرون کنند و مقدار ۵ ساینه گرم تا ۱۰ گرمی گرم از آن مانند معطسا بسپا فو نشو و نمایند مقدار
۵۰ گرمی گرم تا ۱۰ گرمی بطور مفید بپاشا مانند چون ریشه اسار و انام بواسطه خشک شدن از فو نشو کاسته میشود لهذا استعمال
آن مضر است

گرد معطس معمول کدکس بگردد برك اسار و انام برك بوان برك مرزنجوش گل کو
مکد برك جز خشک کرده و نرم کوفته از مویز نموده ۳ بیرون کنند و جهت تحریک غشاء مخاط بینه از انام گرمی گرم نشو
نمایند

اپوسینوم کانا بنوم رکن کانا دانی نبات است از نجا اپوسینا
که ریشه آن را در طب استعمال میکنند و این ریشه مفید و مسهل و مذبولست و ماده عامل آن جیم است مسه به اپو
سینین و با اپوسینین و مقدار شرب گردان جهت ۲ و اسهال از انام گرمی گرم و بنز گرم
از ادویه اگر آب بطور جوشانده استعمال نمایند مقدار شرب از نصفین الکل آن را در ۱۰۰ از انام گرم و ان
ماده ۵۰ تا ۷۰ ساینه گرم است

ریشه مورفین

ایومورفین چون در لوله ها به در ریشه مورفین را با مقدار زیاد به اسید کلوریدر برك مخلوط کرده و از
۵۰ تا ۱۰۰ درجه حرارت وارد آورند تبدیل به کلور و در مشعل شعله شود بلکه بنزدیک حاصل کرده و تولید الكلوتیک میگردند که
بامورفین متفاوت است H_2O کمتر از آن داریم و موسو است به اپومورفین و ترکیب آن از اینفر است $C_{17}H_{19}NO$

و معمول در طب کلوریدرات اپومورفین میباشد
طریق ساختن کلوریدرات اپومورفین بگردد مورفین اسید کلوریدر
برك ۱۷ درجه ۱۲ در لوله شیشه داخل کرده و در آنرا با عانه لامپ مسدود کنند و در حمام بنی ۵۰ درجه مدت
ساعت ۴ حرارت دهند و بعد بگذارند سرد شود و مایع محلولی در آنرا بواسطه جری بونا به سوخته کنند و بگذارند بنزد
نشین شود و در سوب را در کلور و فور محل نمایند و بقدر کفایت اسید کلوریدر برك بر کلور و فور ما فرا بپند و بگذا
نادر اطراف ظرف نباشد کلوریدرات اپومورفین منعقد گردد و آب ماده را بواسطه عمل انحلال بردارند و تبخیرها را در آب
جوش حل کرده و بواسطه سرد شدن بگذارند و دفعه مشعل گردد

کلوریدرات اپومورفین از عوامل مفید بسیار مطبوع است و پس از عرضی موجب نوم مغر میگردند و بعضی اوقات
سواخ خطر آنرا استعمال آن بروز مینماید و از اینجهت است که آنرا استعمال نکند مگر در صورتی که شرب سایر عوامل مفید
ممکن نبود و در اینوقت با بطور زرد و سخت جلد و باز و معوی استعمال شود و از انام گرمی گرم شرب با بطور پوسو

و با احتقان استعمال میگردد و مقدار آن در زرق تحت جلد ۵ ناه امیلی گرم است

محلول کلوریدرات پومورفین در زرق تحت جلد معقول

بگیرند کلوریدرات پومورفین ۱۰ دبی گرم آب مقطر ۱۰۰ گرم حل کنند و از ۵ دبی گرم ناه اگر این محلول را که دارا ۵ ناه امیلی

گرم ملح است در تحت جلد زرق می نمایند و مانند منفات بسیار فواید اثر میکند و در شیم استعمال این زرق مندا و از مقید

ایوکودین این جسم مانند پومورفین مقیته و منفث است و کلوریدرات ازاد زرق تحت

جلد از ۱۵ ناه ۲ میل گرم بطور پوسپون از ناه سانه گرم استعمال می کنند

زرق تحت جلدی بگیرند کلوریدرات پوکودین ۵ سانه گرم آب مقطر ۲۰ گرم حل کنند و از

نصف سانه مقطر مکعب نابلک ششامطر مکعب که از ۷ میل گرم و نیم ناه ۱۵ امیلی گرم ملح پوکودین دارد زرق کنند

در سبوم اثر و بعضی عوامل مشابه

در زبان یونانی این معنی هواس است و اصلاً اسم را با این اسم می نامند و بعد طبعیت یونان این کلمه را اطلاق نمودند

بر روح فرخه که موافق اعتقاد شان موجب چوه کلمه عالم است و منفذ بین از دانستند اکیمیا اثر بر ترکیب الکل و اسید

سولفوریک اطلاق کردند و بواسطه فرار تب این مایع و قابلیت اشتعال و بوی نافذ و مطبوعش با این اسم از امو سو

نمودند و چند بعد انشندان پروانها مشاهده کردند بسبب این که از اسید ها دیگر امرا همان خاصیت اسید سولفوریک

میباشند و با الکل نیز تولید اثر می نماید و چون بنایه مادر این مختصر رساله بر شرح و بسط مسائل که میبایست لهذا ذکر فرمایم

انرا و کیفیت تولید انها صرف نظر کرده فقط بطور اخصا میگوئیم که همه اقسام الکل از قبیل الکل شرابی الکل نشاسته و الکل چوب

و غیره ممکن است تولید سه جنس اثر نمایند جنس اول مثلاً از الکل شرابی ممکن است اثری تولید شود که حاصل شده باشد از

هیدروژن ترکیب یون و یک معادل آب که اکسید دینیل نیز نامیده میشود و اثر سولفوریک از این جنس است جنس دوم نیز

از الکل شرابی میسر میسر است تولید گردد که مرکب باشد از هیدروژن ترکیب یون و یک معادل آب که اکسید دینیل نیز نامیده میشود و اثر سولفوریک از این جنس است جنس سوم نیز از الکل شرابی

میتوانید ها و اثر کلوریدرات ویدیدرات و سولفیدرات از این جنس اند جنس سبوم نیز از الکل شرابی جنس اثری بود

میگردد و دارا ۱۰ اسید است که بکار می رود در حصول آن و مرکب میشود با اثر جنس اول مانند اثر دینیل که دارا ۱۰ اسید

نیز یک و از جنس اول است و همه اثر هائی که بواسطه اسید ها آله تولید شده از این جنس سبوم محسوب میگرددند

در سبوم اقسام اثرها سبوم

اثر سولفوریک (اثر کوکری) اثر هیدراتیک (اکسید)

مایه است به رنگ و طعمش شیرین و تند و نافذ و وزن مخصوص آن ۱۷ در ۳۸ درجه حرارت جوش می آید و در حرارت

منعانی بسریع بخار میگردد و با اشکال در آب حل میشود مثلاً هرگاه یک حجم منشا از آب مقطر و اثر را مخلوط کنند و بطن منشا پس از

سکون و از ۱۰ دمای از هم جدا شوند انرا که فدی از ابراحل کرده است در طبقه فو ناه میباشند طبقه فو ناه عیان از الی

که یک غم وزنش انرا است و نوعاً بهر مقدار در الکل محلول و در کلور و فور و کلپسین غیر محلول است

ایوکودین

اثر سولفوریک

اثر دینیل

بجای

اب ذابل الكل سولفوریک عبات از مخلوط است از سه جزء الكل ۸۵ درجه و یک جزء اسید سولفوریک ۷ درجه و نباید این محصول را مانند مخلوط شافرض نمود زیرا که دارای اسید سولفوریک ^{بندک} است و بی سولفات د کسید پیل، و از اینجه است که پس از مدت دارا به بوی اتری شد بک میگرد و رنگ فرزان بواسطه پرها گل شفاف است که در آن داخل کرده اند

اثر سولفوریک را میتوان از عوامل محرک و هم از عوامل ضد تشنج محسوب نمود و دارا به خواص است که شامل هر دو قسم گرم و سرد داخل جهت دفع سواخ مختلفه که از اختلالات حاصله از عوارض هستری بروز میکنند از استعمال مینمایند و اغلب اوقات درد دفع بجه الصوت و نور و زنده مستعمل و سودمند است و تشنج و حرکات اختلاجی و نیز فوایدی را که در حایه نفوذ و کولرای استیاء بعضی دیگر امراض عارض میشوند و نظولان در خارج دفع مینماید و اجاع عصبی و مخصوص صداع و اسهال و اسهال و ضعف و اغما و غیره را و چون عا ناه فطره اثر مراد در گوش بچکانند کری را دفع میکند

چون بخار اتری را با عاالت مخصوص یک مک بدن انقطاع استنشاق نمایند شخص را بطوریکه بچش میکند و از هوش میرد که میتوان اعمال بزرگ جراحی را در او جاری نمود بدن آنکه احتیاط نماید و فرغی کند و همچنین استنشاق اتری که کرد ند این حالت هولناک بسهولت بر طرف میگردد و کشف این خاصیت باید که **اکسور** نسبت میدهد و نیز استنشاق اتری ممکن است موجب نفوذ اجاع فزونی و وضع حمل گردد بدن آنکه معوق نشاد تقلص ارحی و تقلص اغار ادر به عضلات بطن را (ملاحظه نماید در کولور فورم) و چون بواسطه آلت مجرای اتری بر اثر و شست معده وارد کنند موجب استنشاق اتری و حی که پس از وضع حمل عارض شود و سبب ان عطالت هم باشد میگرد و اثر سولفوریک را در داخل بصوت شربت و پوسپون و کپسول استعمال میکنند و مفید شربت ناعم گرم است و نیز در زرق محج جلد استعمال میشود

اثر سولفوریک الکلیز (لیکور صوفان) مطابق دستور
العمل کرد کس بگیند اثر سولفوریک خالص ۹۰ درجه مکد یک جزء در صراحی و در این بدف مخلوط کرده و در آنرا عا یک بگیند این لیکور از عوامل محرک و ضد تشنج است و مفید شربت از نیم تا یک اگر ماست بطور پوسپون که با فاشق کوچک مندرجاً میباشد

نشق تحت جلدی اثر معمولی بارف یک ذرافه پراوان که نفیرتیا یک گرم اتری میگرد اغلب کفایت میکند که دو دفعه در روز استعمال کنند و در بعضی حالات خطر مینماید تا چنانچه از راه استعمال نمود و در این عمل از سنه نه کنند که سوزن زرافه را مور با فرو برند بطریقیکه بعضی ابر خورد نکند و خیلی بسرعته اتری برده و یک دفعه بیرون کشند و پس از بیرون آوردن انگشت را بجلد از منطبق سازند تا مانع شود خروج اتری و انتشار آنرا و این عمل مؤثر است و رنجات مرضی که مشرف بموت شده و در کار هلاکت مینمایند

شربت اثر معمولی کدکس بگیند شربت ساده سفید ۷۰ اب مقطر ۲۳ الکله ۹۰ درجه ۵ اثر سولفوریک ۲ مطابق معمول مخلوط کنند ۵۰ گرم این شربت دارای یک گرم اتری و مقدار شربتیش از ۲ تا ۵ اگر موز باد تر است در عرض روز

پوسپون اتری بگیند عرق نفع ۷۰ گرم شربت ساده سفید ۷۰ گرم اتری سولفوریک الکلیز اگر موز باد تر است در این مخلوط کنند این پوسپون از عوامل ضد تشنج است و با فاشق اثر خور می مندرجاً از ابیا شامند

مقدار الکلیه را منسوباً به گرم استعمال نمود

پوسپون ضد تشنج معمول کدکس بگردد شربت بهار نارنج ۳ گرم عرف
نبلول ۱ گرم عرف بهار نارنج ۳ گرم انر سولفوریک الکلیزه ۳ گرم در صردا در ۱۰ غلوط کند و مقدار انر الکلیزه را
منسوباً به گرم ۱۰ گرم و مندرجاً این پوسپون را با شوق کوچک بهاشامند و پوسپون ضد تشنج افیو

هین پوسپون شربت هرگاه ۱۰ گرم بود انم سپید بران بفرایند

پوسیون ضد تشنج معمول بیمارستان الشکر بگردد عرف

نفع ۵ گرم شربت شاه ۳ گرم انر سولفوریک الکلیزه ۲ گرم بود انم سپید نم ۳ گرم بود انم و عرف و شربت رخلوط
کرده و انرا بفرایند و در صردا احکم به بندند و با شوق کوچک مندرجاً بهاشامند و موافق اثار حاصله فاصله خوراک
را که و مندرجاً دکتند

پوسیون ضد تشنج معمول دلبو بگردد عرف نفع ۵ گرم عرف بهار نارنج ۳ گرم

گرم عرف بادرنجوبه ۵ گرم شربت نلو ۳ گرم انر سولفوریک ۲ گرم مخلوط کند و هرده دقیقه فاصله یک فاشو اش
خوری بنوشند

پوسپون ضد هپسری معمول کدکس بگردد شربت مرکب آرموانه ۳ گرم

تغین چند ۲ گرم عرف سنبال الطبع عرف بهار نارنج مکده ۳ گرم انر سولفوریک ۲ گرم تغین را با شربت در صردا
کوچک در دار ۱۰ غلوط کرده و عرف هارا افزوده و بعد انرا بفرایند و هرده دقیقه فاصله یک فاشو اش خوری

بهاشامند

پوسیون ضد تشنج معمول بیمارستان بگردد شربت نرال عرف بهار نارنج

مکده ۵ گرم شربت شاه ۳ گرم انر سولفوریک ۱ گرم آب ضاه ۱۰ گرم مخلوط کرده مندرجاً بهاشامند

پوسیون مسکن ضد تشنج بگردد شربت باکوده ۲ گرم مطبوخ

نبلول ۲ گرم انر سولفوریک ۱۰ گرم مخلوط کرده ۱۰ ساعت یک فاشو کوچک بنوشند

کپسول انر معمول کلرتان راترو و اریدی در کپسولها کوچک صمغ و

فندک شفاف انرا داخل مینمایند تا آنکه بخوبی محفوظ ماند و در معده بهسولت داخل شود و هر کپسول در ۵

دلمه انرا امت و از یک ناده کپسول در دفع تشنجات و سواخ هپسری و گاستر اثر ۱۰ و فو لیج کید استعمال مینمایند

حقنه انر معمول لافون بگردد انر سولفوریک ۳ گرم آب ضاه ۲۵ گرم مخلوط کرده

حقنه نمایند

تغین انری کافور بگردد کافور الکلی ۱۰ حل کنند این تغین از عوامل منبه و ضد

تشنج و ضد باه است مقدار شربت انرا ۱۰ گرم است بصورت پوسپون

پوسیون انری افیونی معمول گیبور بگردد شربت لیمو ۳ گرم آب لیمو

عرف بهار نارنج مکده ۵ گرم عرف نبلول ۳ گرم بود انم سپید نم ۳ گرم انر سولفوریک ۱۰ گرم مخلوط کرده بفرایند و کربونا

پناس ۲ گرم و در صردا فوراً به بندند و در دفع فها به تشنجی در سه چهارم فضا بهاشامند

نطول انر جهت فقدان حس در سطح ظاهر کنایه میکند که مدتی در دقیقه انرا نطول نمایند و این عمل در گشودن دما

و در اعمال بدی سطحی و کم دوام و در کشیدن دندان و در رفتن موها معمولست زیرا موها حس را به مفقود کرده و احساس الم نمی شود و نیز در دفع قطرب نظول اثر بر وی فوار مستعمل و سودمند است و هم چنین نظول در دفع نرف الدم رمی وضع حیل

از نیتربک

اِتر نیتربک که دارا محو ص از رسول فور یک و در همان مواقع و همان مفک استعمال میشود عبارت از مایع است سفید زرد رنگ و دارا به بوئی است شبیه بئوسید طعمی تند و سوزان و وزن مخصوص آن ۹۴۰ و چون خالص باشد در ۲ درجه حرارت بجوش میاید و از اثر نیتربک معمول در دوا سازیه اغلب مخلوط با الکل میباشد از نیتربک بواسطه شدت فراریتی که دارد محافظت نش خلیه مشکل و مانند مبر دات گاهی نظول آن را در دفع صک استعمال میکنند

الکل فیتربک (اسید از نیتربک الکلیزه) بگیرند اسید از نیتربک ۲۹ را درجه ۹۳ الکل ۹۰ درجه ۵۰ آب مقطر اسید را در آب خف مخلوط کنند و الکل را بیفزایند و در هر صیاد در سمبیا حفظ نمایند و در روزها اول گاه گاهی در صیاد را باز کنند تا بخارات حاصله خارج گردند و در ۵۰ جزء این مخلوط ۹۰ جزء محلول بدست میاید و از محصولات گوارا به مدد ضد تشنج است و مفک اثر بر بنان از ۱۲ تا ۱۵ اگر که در نیتربن و با پوسپون داخل می نمایند **اثر از نیتربک الکلیزه (لبکور مسکن شون)** معمول **سوربان** از عوامل ضد تشنج و مدتر است و استعمال آن در انگشت شابع و مفک اثر بر بنان از ۱۲ تا ۱۵ اگر بطور پوسپون **اِتر استیک** مایع است بزرگ و دارا بوئی خوش شبیه بئوسول فور یک و اسید استیک و در خصوص آن ۱۶۰ و در ۷۴ درجه حرارت بجوش میاید و چون خالص باشد بدون فساد محفوظ میماند و اگر مخلوط با آب بود کم کم مبدل به اسید استیک و الکل میگردد

از نیتربک

از اسید استیک از عوامل منبه و ضد تشنج است و مفک اثر بر بنان از ۱۲ تا ۱۵ اگر بطور پوسپون و در خارج نظول آن در دفع روماتیسم مستعمل **بلسان اِتر استیک معمول پلنیر** بگیرند از اسید استیک ۵۰ گرم صابون چوائی ۵۰ گرم در حما مایه حل کرده صاف نمایند و از ۱۲ تا ۱۵ گرم در زیاد تر در دفع اوجاع روماتیسم نظول نمایند **بلسان اِتر استیک کافوری معمول و سو** بگیرند صابون چوائی کافور یکد **اگر** از اسید استیک ۵۰ گرم دهن فرا حاشاه ۲ قطره صابون زانده کرده و در هر صیاد در ۱۰۰ با کافور در اثر مجال شرب حلیه و دهن فرا را فروده نمیشد

اِتر آمیلنیر و ریتربک دامل در حمله ها اسم و اثر بن دوپو اثر بن و صرع و سبیه سرفه و نورالژی و صداع و کزاز و شیم بواسطه اسیریک بن و سنکوپ و سنکوپ کلور و فورج استنشاق این اثر مستعمل و مفید است و مقدار آن چنانست که جالبه بلور میباشند هر یک دارا به ده قطره از آمیلنیر و در هنگام حاکمی از انفارامر بر و پید شما خود خورد کرده استنشاق نمایند

استون

اِسْتُون عبارت از جسمیست فرار و از مواد آلی چند اثر استخراج نمایند و بشکل مایع است بی رنگ و دارا به بوئی مخصوص شبیه بئوکلور و فور و مرکب است از ع معادله کربون و ع معادله هیدروژن و دو معادله اکسیژن و در بنای آن این جسم بواسطه انقلاب مواد آلی بخصوص فنانگور تولید میگردد و ثابت شده است که در استخراج که پیشه

بزرگه معده باشند تولید اسهون خیلی سهل است زیرا چون ترشح بلغم در این صورت زیاد است این بلغم فاسد شد و موجب
تخیر مخصوصه میگردد و هر چه وزن مخصوص آن ۸۱۴۰ میباشد و محلول در همه مایعات است و در طب انرا مانند عوام
فاد الحس و ضد گرم استعمال میکنند و مفید شربت آن در دفع دانه انرا ۵ تا ۳ قطره است که در مطبوخ معطر نیم گرم
خلوط کرده در سه یا چهار دفعه در عرض روز بنوشند

پوسپون اسپنون بگرداسهون ۲ گرم الکولا تور نارنج ۵ گرم شربت پوست نارنج ۳ گرم عرق
بنابول ۲ گرم خلوط کنند و هر فاشق اش خورده این پوسپون دارا به ۲۰ شاگرم اسپنون است

تریتین رینر و گلیسین جسمی است که حاصل شود از اختلاط اسید نیتريك و گلیسین و
سال ۱۸۴۶ سویدر و نام انرا کشف نمود و در انرا مشابه نیتريك دامیل میباشد و یک از انتمین داران تریتین

دو پوانرین انرا بنکوازان بیان میکنند **کدلس** محلول الکلی (۱۰ در ۱۰۰) انرا معمول میباشد و ان عوامل ضد
هیستریک و ضد تشنج و ضد نورالژیه است و مفید شربت از این محلول از ۱ تا ۵ قطره است در عرض روز

محلول محمول هوشارد بگرد محلول الکلی تریتین (۱۰ در ۱۰۰) ۳ قطره آب مقطر ۳
گرم خلوط کرده روزی سه فاشق اش خورده بنوشند

چون استعمال آن در فقدان حس عموم و موضع هر دو منقاد است ولی بیشتر در فقدان حس عموم کلو و فورم را استعمال
کنند و عوامل فاد الحس موضع را در این در ذکر میکنیم و عوامل فاد الحس عموم را در در کلو و فورم ملاحظه نمایند
در حرف کاف در کلو و فورم را

در بیان عوامل فاد الحس

اولا جهت بی حس کردن انگشتها به دست و پا خلوط از پنج و نعل استعمال کنند و این خلوط کاه بشود در عموما اثر
کرده و موجب ایجاد و تحریک و زغافرا با پیشو ثابا بواسطه تحریک ان و با یک مایع دیگر که خنک فرار باشد فقدان حس
موضع ظاهر میگردد اگر چه انرا کلو و فورم هیچ اثری در فقدان حس موضع ندارد و فقط بواسطه تولید برودت و سردی
تخیر شان است که موجب ظهور بی حس در جلد گردد و چون کلو و فورم را بدن انقطاع بر جلد منطبق سازند و در
حرکت و بروز ظاهرا به چند پیشو

انرا استعمال در فقدان حس باید خالص باشد و وزن مخصوص آن از ۷۲۰ بخاور نکند و چون این انرا استعمال کنند چون
فقدان حرارت نابه ۵ درجه میگردد و همین که رنگ جلد باخته شود و از فردن سون احسا الی نگر و بدعا حصول
بی حس است و در این وقت باید استعمال دوا را ترک کرد زیرا چون زیاد استعمال شود احتمال حصول تحریک و ایجاد و عرض
غافرا با میباشد و در اجراء اعمال بزرگ بی حسی موضع کفایت از فقدان حس عموم نمیکند و فقط بی حسی موضع در
گشودن دملها و اعمال سطحی که از جلد بخاور نکند مکفی است و نباید فراموش نمود اطباء مرا که در ان اجراء عمل میکنند
باید با بلنجد بد هوا باشد و چون بخار انرا بر سطح الاست همیشه در هنگام عمل ان بخار و نا شباه مشعل هر چه
باشند باید احتراز کرد

ثالثاً بیشتر در فقدان حسن موضع مخصوص در کمال به محصول کاکا استند امچو بند و لهذا الفاراد این در بیان می

نمایم **کوکا راپنرو کز بلوم** نبات است از طایفه **ارپنرو کز بله** ^{را این طایفه فقط در امریه}

همین یک قسم نبات است و از محصولات امریک جنوبی و درخت کوچکی است که از ۲ تا ۳ متر طول دارد و شش ایندخت دارد و پوسیده است ناصاف و بدون پرز و برگ آن که از عمق ۱ تا ۲ متر طول دارد ۲ تا ۳ سانتی متر عرض دارد بیضی شکل و بی بطنه و سطح فواید آن سبز تر از سطح تحتانی آن است و چون این برگها را خشک کنند خیلی بود و شکننده میگردند بطریق سهولت میتوان الفاراد از آن کرد و غبار نمود و وحشیها امریک جه شمالی شاد این برگ را در دهان گذاشته و بخوابد و آب دهان را بیرون میبرند و طور استعمال در میان الفاراد است که ناهنگام مرگ این عادت را ترک نمیکنند مخصوصاً هر وقت یک فشار باد میخوردند به پیمایند و با عمل پرستش مرتب شوند و مدت چند روز نیز چند مثقال ذر را بوداده چینی میخورند و بیشتر اوقات برگ کوکار را به جابند طایفه باها میدهد که اعمال شاد و به غذای هر روز و انجلی می نمایند و در طب برگ کوکار را مانند عوامل مقوی معده و مسکن و مغذی استعمال میکنند و مقدار شربت آن مسحو بر آن از ۱ تا ۲ گرم است بطور مجنون و با فرص و با سفوف و از اعضا مأ و الکلی آن از ۱ تا ۲ گرم بطور پوسیدنی و از تعفین الکلی ۵ تا ۱۰ گرم و از الکسیر و شراب ۱۵ تا ۳۰ و از ۱ تا ۲ گرم برگ کوکار در ۵۰ گرم آب دم کرده استعمال می نمایند

کوکا پین

یک از دانشمندان در ۳ سال قبل الکوئینداز برل کوکار استخراج نمود و آنرا کوکا پین اسم گذاشت

کوکا پین الکوئیند است سفید و بی بطنه و شکل بیلرها کوچک منشور ابریشمی و بوی آن مطبوع و شبیه بوی کوکار و غیره با غیر محلول در آب سرد و در محلول در آب جوش و بسهوات محلول در الکل و در امر مجوی محلول و در طب بیشتر کلوزیدرات و هم سولفات آنرا که محلول نرند استعمال می کنند

کوکا پین از عوامل فایده الحسن موضع میباشد مخصوصاً در کمال بیشتر استعمال میشود و محلول ۱۰ تا ۱۱ آن بی حس می کند و قریباً و مانجه را در صورتی که عنبیه حس مخصوص خود را از باد یا کم حفظ می نماید و نیز از فقدان حسن موضع حلق و حلقوم و غشاء مخاط معده و مستقیم و آلات تولید استعمال میکنند و این فقدان حسن موقعی است و از ۵ تا ۱۰ قیفه بیشتر طول نمی کشد و مقدار شربت کلوزیدرات و با سولفات آن ۲ تا ۱۰ سانتی گرم است بطور محلول و در زردی و خجالت نیز بپای مقدار استعمال میشود

دارو به دافع درد دندان بگیرند کلوزیدرات کوکا پین مانول مکدی گرم مسحو و تر باک ۱۰ گرم یا مقدار کاف مسحو و ریش خطی و لعاب صمغ عربی گلوله ها کوچکی سازند که هر یک ۳ سانتی گرم کوکا پین داشته باشد و در حوض دندان گرم خورده بگذارند

محلول کلوزیدرات کوکا پین محلول کولر بگیرند کلوزیدرات کوکا پین ۱۰۰ آب مقطر ۱۰۰ حل کنند و جهت حصول فقدان حسن موضع در اعمال کمال بروی مله فطور نمایند و در استعمال لاریکو سکوپ بروی حلق طول کشند و نیز زردی آن جهت بچس کردن مجرای بول و مهبل استعمال است و در اعمال بعد سطحی جهت حصول بی حس این محلول را در تحت جلد زردی می نمایند و مقدار آن از ۲ تا ۵ گرم است

فناث کوکا پین بعضی از دانشمندان در استعمال آن موضع این ملح را قوی تر از کلوزیدرات

میدانند و آنرا بشکل محلول الکلی و با آنزیم در استعمال موضع ادره او در زیر تخت جلد ادره استعمال میکنند
محلول قوی کلوریدرات گوگائین بگیرند کلوریدرات گوگائین اگر آب مقطر

ع ۲ گرم حل کنند و در فدان حس موضع استعمال نمایند
محلول ضعیف کلوریدرات گوگائین معمول کدکس بگیرند کلوریدرات

گوگائین اگر آب مقطر ۹ ع ۱ گرم حل نمایند و در زیر تخت جلد بکار برند
جلد افغ العفونه گوگائین معمول ترانل بگیرند کلوریدرات گوگائین ۵ ع ۱

گرمی کلوریدر چوب ۲ میلی گرم آب مقطر داغ ۵ گرم حل کرده و صاف نمایند این محل مسکن و فاد حس است و قبل از اعما
بدان زرد چشم فطور کرده و در مابین اجفان بطول بنمایند و از زیر کپا ۱ است که فاسد شود

محلول گوگائین جهت دفع مرض در با بگیرند کلوریدرات گوگائین ۵ سانه گرم الکلی
مقدار یک آب مقطر ۵ گرم حل کنند و هر دو ساعه فاصله یک فاشو چاهور به پاشامند

بخور کوکائین جهت دفع سبب اسرفه بگیرند کلوریدرات گوگائین ۵ ع ۱ در ۵ گرم آب
مقطر ۵ ع ۱ گرم کلوریدرات پناس اسانس با دام تلخ مکده ۵ سانه گرم حل کنند

زردف تحت جلد گوگائین معمول لاگراثر بگیرند محلول اسپد فیک ۳ در ۱۰
۵ سانه گرم کلوریدرات گوگائین ۵ سانه گرم حل کنند و در رو به ضلع ار واره دندان زردی نمایند

غرغره مسکن بگیرند برك کوکائین ۲ گرم آب جوش ۵ گرم دم کرده صاف نمایند
در مصغه ۵ ناه ۳ سانه گرم کلوریدرات گوگائین ۵ گرم عسل و در ۵ غرغره نمایند

وازلین کوکائین دار بگیرند و از لپن ۲ گرم کوکائین ۱ گرم مخلوط کنند
الگولا نور گوگائین بکیرند نازه کوکائین مقدار منظور خلی نرم بکوبند و هم وزن آن الکله ۹ درجه

افزوده مدت ۸ روز بنچسباند و با فشار از پارچه گذرانند و با کاغذ صاف کنند این الگولا نور محرک و مسکن است
و مقدار شرب آن از ۱ تا ۲ گرم بطور پوسپون و در خارج غسول و زردف محلول مآان ۵ در ۱ معمول است و بجای کلور

ریدرات گوگائین که خنده گران است میتوان استعمال کرد
مطبوح کوکائین بگیرند برك خسل کوکائین ۱۱ اب مقطر ۵ بجوشانند ناه ۱۱ بجوشانند و بگذارند سرد شود

صاف کنند و این مطبوح را میتوان بجای محلول کلوریدرات گوگائین استعمال نمود
الکسیر گوگائین معمول فوزینر بگیرند مسحو فی برك کوکائین ۱ گرم الکله ۸۵ درجه ۷

گرم فند سفید اب مکده ۳ گرم مخلوط کنند
غرغره مسکن معمول و اولت بگیرند فلول خالص ۳ گرم تعفین کوکائین شیفین جز

مکده گرم مطبوح کوکائین ۲ در ۱۰ ۲۹۰ گرم مخلوط کرده غرغره نمایند
پوسپون دفع فایج نیمه اسفل معمول و دار دینی بگیرند برك کوکائین

۲ ناه ۵ گرم سگل بگونه ۱ تا ۲ گرم در ۱۰ گرم آب جوش دم کرده و صاف نموده ۵ گرم شرب پوسپون نارنج افزوده
بدرج بنوشند

شراب مرکب کوکائین معمول و یون بگیرند برك کوکائین ۵ گرم چای سبناه

شراب سازند

رچا ہے (۵) اگر آب جوش ۲۰۰ گرم شراب لون ۵۰۰ گرم شربت سادہ ۵۰ گرم الکحل ۹۰ درجہ ۵۰ گرم مطابق معول

شراب سازند
اِرِیتروفلوم رشود پسپال یک از نباتات طایفہ لگو مینوز است کہ بوچے
افریقا میباشد و دار ہے مادہ عامل است موسوم بہ **ایریتروفلین** و این مادہ را در امراض چشم بدل
کوکاٹین استعمال میکنند و اثرش کمزور چون مخثر است موجب میباشد

پوماد دافع حله معمول بسینر بگرنند کوکاٹین ۳ سلنہ گرم و از لبن ۳۰ گرم
خلوط کنند و در دفع حکم مفعدہ کہ سبب آن کرم باشد تمیخ نمایند

پوماد دافع احراق معمول واند بگرنند کلورید پتاش کوکاٹین ۱ گرم لافولین اب مقطر
مکد ۷ اگر چربے بالین ع ۱ گرم پوماد سازند

سنون گوکاٹین بگرنند کلورید پتاش کوکاٹین ۱۰ اسانس گرم تعفین زعفران ۱۰ فطرہ شربت سادہ
۱۰ گرم خلوط کنند و چندین دفعہ در مدت روز بروی لثہ تطول نمایند

لبنہ دیگر بگرنند کلورید پتاش کوکاٹین ۱۰ اسانس گرم کلیرین ۱۰ گرم اسانس نعناع ۲ فطرہ
مانند سنون فوق بروی لثہ تطول نمایند

تروپوگوگاٹین عبارت از الکلوتید است کہ نیراز برک کوکا مانند کوکاٹین استخراج میکنند و منہا ۱۰
شربت این الکلوتید ۲۵ میلہ گرم است و مخلولان مکد محفوظ میماند

مطبوح سنبل الطیب بگرنند سنبل الطیب ۳۰ آب ۵۰۰ اینم ساعت بچو شانند و صا کنند و یاد
مرا با این مطبوح الودہ کردہ بروی جراحات رخی و حمورہ رفاہ نماید دفع و جمع نمودہ و عفونہ را نیز بر طرف میسازد
و این مطبوح چون دافع الوجد است عوامل فاعل الحس موضع را بان ختم نمودیم

درچما اذراقی عوامل است

بوشامردا نباتات طایفہ استریکنہ را کہ از عوامل منبہہ سلسلہ عضلاتی عوامل منبہہ اعصاب
حرکہ و عضلات و با موقوفہ میباشند و بہ کزاز ہے (مورث الکراخ) نامیدہ و عبارتند از عواملی کہ بطریق خصوص
در نخاع اثر کردہ و موجب بروز تقلص تشنجی حاد و موقتی میگردد و گاهی ممکن است این تقلص با کمال شدت ظاهر گشتہ
و بحالت جود کزاز منجر شود و اگر چه اثر سمی بسیار سمی و بگرازیل و در این و طایفہ کولشیکاسہ و خربو سبنا و
ردول و اونانث کروکانا و اقسام شوکران در نخاع ظاهر میشود و در طریفہ اثر بااد و بہ
کزاز ہے اختلاف دارند و لهذا نمیتوان انها را از یک جنس فرض نمود

نباتات طایفہ استریکنہ کہ مادہ عامل انها استریکنین است عبارتند از اذراق و بانلاہ سنت اینپاک و اوپاس تونہ
و مادہ این در این سمہ دوار با الکلوتید ہا ہے انہا ذکر میکنیم و سماں سمہ اگر چه از ادویہ کزاز ہے نیست و چون خصوص
در نخاع اثر میکنند از عوامل موقوفہ است در اخر این در ذکر خواہیم نمود

میکند

اذا راقی بکچوله ع خانق (فائل) الکلب ف نواوومیات
 ن نوکس وومبکا کچوله عبارتست از تخم درخت وومبکا که
 استر بکنوس که از محصولات هندوستان است و جزیره سبلان میباشد و از طایفه
 پوسینه (استر بکنر) و موه انداخت مدور و بیجم نارنج و محو به گوشتی است
 ابرار و در آن ۱۲ تا ۱۵ دانم مدور و مسطحی موجود میباشد شبیه بد که ماهی پولکی و رنگ آنها خاکستری و پرزدار و صلب
 و فرنی و مغزیشان عموماً سفید و نیم شفاف و گاه سپید و کثیف است و ایندانه ها که موسومند به کچوله (اذا راقی) بوی
 نزارند و طعمشان بسیار تلخ و تند و موافق تجربه دانشمندان دارا به دو ماده عامل میباشد موسوم به استر بکنین و
 بروسین و این دو ماده تلخ را در آنها بحاله ملج یافته اند مرکب با اسپد بگازوریک و چون ایندو ماده با بگازورین
 مرکب باشند بسهولت در آب اکحل حل میگردد و در صورتیکه از آب باشند چندان در آب علول نمیشوند

در بیان اثر استر بکنین

حکایه بزرگ اسلک اذا راقی را ذکر کرده و عالم بخواص آن بوده اند و حکایه فرنگستان که از دولت سال است که به خواص
 آن بوده اند و یکی از سموم قاتله فوبه است و سمیت استر بکنین از همه سموم که این زمان شناخته شده بیشتر و ده تا گرام
 ممکن است شخص را هلاک سازد و علامت های که پس از استعمال اذا راقی بمقدار زیاد بروز میکنند از اینها اند و در مدت
 که پس از هضم سم شخص احساس دارد نمیکند و نمیتوانند راه رود و بعد از اجاع خفیف و حالت عدم مطاوعه در عضلات عنق
 و عضلات حواله فکین ظاهر شده و ضیق شدید در حلق احساس شود و عضلات صد و بطن مانند حالت طبیعی
 منعطف و متحرک نمیکردند و علامت مذکور که کم باشند اما میبایند و مریض که در ابتدا جز عدم مطاوعه عضلات چیزی به
 حس نمیکرد و بسرعت حالت اختلاج بسیار هولناک در خود می بیند و در ابتدا اثر لولای اختلاج و گزازی که چندان مؤثر
 نیستند ظاهر شده و بسرعت بر طرف گشته مجدداً با اشتداد به زیاد تر بروز میکنند و مبدل می شوند بثر لولای گزازی
 خطری که چند لحظه بعد از اختلاج تسکین یافته و بعد در طایفه شدت با بروز اجاع شدید ظاهر میگردد و فکین بر و هم منضغط
 شده و سر بر و پیشتر گشته و اطراف صلبی شدت ممتد شده و بحر که بجانب سفلی بر و بخود می پیچد و ساها نیز ممتد
 میگردد و بروز وجود گزازی غیر ممکن العلاج فرا میگیرد و همه عضلات حلق و حنجره و اینها حالت جود در عضلات مخصوص
 تنفس عارض شده و این عمل اختل میکند و نقصان و تزلزل در پی نبض و لالت دارد و اینگونه این تشنجات اختلاجی نیز در
 بروز میکنند و مرگ عارض می شود در باب حالت خدارت و بی حسیت کاملاً و در این مریض مانند گزازی و هیدرو فوبه و تشنجات
 امراض عصبیه مشاهده میگردد که باندک تأثیر تشنجات و اجاع اشتداد میبایند

چون مقدار استم چند از یاد نباشد علامات مذکوره بیکدرجه ضعیف ظاهر شده و باراً بر طرف میگردد و پس از دوازده
 تا بیست و چهار ساعه باقی نماند مگر خستگی شدید در عضلات و مدت دوام میکند بیاید است اذا راقی بمقدار کم ممکن
 است موجب حصول تشنجه مرکب گردد چنانکه مشاهده شد بیک گرم و نیم گردان که در دود فعه استعمال شده بود و در
 حواله را کشت و نیز در باب دختربکر که عموماً سینه گران موجب هلاکت گردید و از این تا ۱۵ تا ۲۰ گرم استر بکنین در
 حالت سلا در صورتیکه بیکدر فعه استعمال شود در حصول مرگ کفایت میکند

فادنهراذراق و اسنر بکین تاکنون فادنهرا که بتواند اسنر بکین را خسته کند بدست نیامده و چنانچه در دراکوینت ذکر خواهیم نمود باید در ابتدا هر چه زودتر ممکن شود در او درد و بعد مخلوط با گرم بد و در و ناسه و موعده سه گرم بد در دهه اگر آب استعمال نمایند باید و در بد و درات و اسنر بکین که در کثیر است تولید گردد

خاصیت اذراق بواسطه اسنر بکین و بروسین محو در است و از در همان موافق که اذراق استعمال میکنند معول میدارند ملاحظه نمایند اسنر بکین و بروسین را

گرد اذراق مطابق کدکس بگیرند اذراق مفید منظره باب سرد بشویند و در روز موین موئی و چنانچه آب جوش را بان برسانند خورد کرده درها و ناسه و با اسنر کوچک دسینه که جهنم کردن فیه و معمول است از انرم کنند در گرم خان بخشکانند و از موین بیرون نمایند اینگر از عوامل موه مفو به قوه است و چنانچه گفتیم از سموم موثر که از است مقدار شربت ان از ۱۵ تا ۲۵ سا گرم بطور حب و با سفوف میباید و از بروز آثار سمیه باید مراقبت کنند

گرد افلاجه سینت اپتال را نیز بهین طریق میباشند
تغیین اذراق معمول کدکس بگیرند اذراق سوها نکرده الکل ۸ درجه ۵ مد ۵ روز بخشکانند و با فشار از پارچه گذرانند و با کاغذ صاف کنند این تغیین را بمقدار ۱۵ تا ۲۵ فطره مخلوط با پوسه در نفو تمعه و دافع سلس البول استعمال میکنند و مانند عوامل محرکه و منظمه اعمال نخاع از ۱۵ تا ۲۵ گرم بر مخلوط با پوسه بندهج بیاشانند و در اینصورت باید مراقبت با سمیه باشند

عصاره الکلی اذراق ابضا معمول کدکس بگیرند اذراق نیم کوکبه الکل ۸ درجه ۸ مدت سه روز با جزء الکل اذراق را بخشکانند و با فشار از پارچه گذرانند و با کاغذ صاف کنند و ناله را با ۲۵ جزء دیگر الکل نیم مدت سه روز بخشکانند و نیز از پارچه گذرانند و با کاغذ صاف نمایند و مصفاها را مخلوط کرده و در حمام مارپه نظیر نموده تا الکل خارج گردد و بعد در همان حمام مارپه بقوام عصا بنجر کنند این عصا را از ۱۵ تا ۲۵ سا گرم مانند عوامل مفو به موه استعمال نمایند و مانند عوامل منبه و محرکه در دفع فایحه که سبب ان اختلال مراکز اعضا نباشد از ۲۵ سا گرم تا ۳۰ گرم و در روز با در بصورت حب معمول میدارند و که کم باید بر مقدار ان افزود تا بروز عوارض خفیفه گرازد و نیز در دفع سلس البول بمقدار ۲۵ ساخنه گرم تا ۳۰ گرم مستعمل است و از عوامل سمیه میباشند که همیشه از آثار ان مراقبت کنند

سفوف ناله معمول شلر بگیرند گرد اذراق ۱۵ سا گرم فند شیره گرم مطابق معمول در ۱۰ بسنه به بندند و در حمام تبوئیک هر سه ساعت فاصله یک بسنه بیاشانند و در دفع کاسنر الیه با هر غذا یک بسنه

حب دافع بیاشنهائی معمول کاف بگیرند عصا الکلی کچوله اگر در بند عا گرم اهت ۳۰ گرم سانس نغنا ع ۲ فطره مطابق معمول ۳۰ گرم حب سازند و تا ۲۰ حب با هر غذا بیاشانند
سفوف دافع سوء هضم معمول تراستور بگیرند گرد کچوله ۱۵ تا ۲۰ گرم گرد کاشیا ۲۰ گرم کر بونا ۱۰ گرم عا گرم مخلوط کرده در ۲۰ بسنه مشام به بندند و از ۱۵ تا ۲۰ بسنه در روز استعمال کنند

بشکل بلر ها مثنی الو جو و پامنشور در صورتی که بخود پی خود منبدر شده باشد و در فها پنه شدت تلخ و قابل ذوب و قابل بخار نیست و در مابین ۳۱ تا ۳۵ درجه حرارت تجزیه میگردد و در ۲۵۰ جزء آب جوش ۸۷۶ جزء آب سرد حل میگردد و در الکلی متعارف و اثر واد هان تا بنر کی محلول است و بسبب این از بزهای آله فلک را در دبل میکند و چون خالص باشد باید بواسطه اسپد نبرک متلون بلون قرمز نشود چه این حصول تلون بواسطه اختلاط ان بابر و سپر است و چون در محلول خلیه رقیق ان بخار کلور را عبور دهند در سفید حاصل میگردد

طریق ساختن استر بکین بگردد اذ ارا فی کوبیده ۱۰ الکله ۹ درجه ۱۰۰۰
اب ندیده اما نیاک مایع متداول اسپد سولفوریک ابدار مکدر مقدار کافی اذ ارا فی رادر الکلی جوش بخپسانند و صاف کنند و بعد بواسطه قطری در حمام ماریه الکلی خارج سازند و باقی ماند را اسپد سولفوریک ابدار حل کنند و صاف نمایند و آهک را شکفت کرده و در آب مخلوط نموده بر مصفی بنفرایند و رسوبیکه حاصل میشود جمع کرده و خشکانند و در الکلی اغ حل کنند و صاف نمایند و محلول الکلی را بواسطه قطری تغلیظ نمایند و بگذارند سرد شود تا استر بکین در درگردد و این استر بکین را در مقدار بسببیکه برو سپر است و مقدار زیاد پرو سپر در آب ماده محلول میماند و این استر بکین غیر خالص را در آب مقطر مخلوط کنند و اسپد از نیک ابدار یعنی ادره مقدار برای این مخلوط افزایند تا استر بکین حل گردد و محلول را در حمام ماریه تغلیظ نمایند و بعد بگذارند منبدر شود از نا استر بکین منبدر شده و برو سپر در آب ماده باقی میماند و بلر ها را در آب حل کنند و زغال چوله را که خالص باشد بر محلول افزوده و مدت چند خطه بجوشانند و بعد صاف کنند و بر محلول پس از سرد شدن اما نیاک افزایند تا رسوب نماید و رسوبها را در روغی صاف نمایند و پس از خشکاندن در الکلی ۸۵ درجه که در حالت جوش باشد حل کنند و محلول را بگذارند سرد شده تا استر بکین منبدر گردد و استر بکین از عوامل مفوتیه مره بسبب قوی اثر است و اصل سموم مورث الکرا نپس باشد و بواسطه قلت اختلاط کبر انرا میماند میکنند و املاح ان از قبیل کلوریدات و از نایات و سولفات را ترنجیم میدهند مخصوص سولفات دایتر استر استعمال میمانند زیرا که محلول نراست و تعیین مقدار استر بکین را بطن و اسان تر میتوان حاصل نمود

طریق ساختن سولفات استر بکین بگردد استر بکین مسخوف
اب مقطر ۱۰ اسپد سولفوریک ابدار ادره مقدار کافی استر بکین را در آب مقطر که بحاله جوش باشد مخلوط کرد و بعد از اسپد افزایند تا کاملاً حل گردد و محلول باید خنثی باشد و از اصفاف کنند و بگذارند سرد گشته و منبدر شود سایر املاح استر بکین را نیز باین طریق سازند

سولفات استر بکین را از انامی میله گرم قبل از غذا چون استعمال کنند مانند عوامل مفوتیه اثر میکنند و از انامی میله گرم مانند عوامل محرک و منظم اعمال نخاع و در صورت اخیر باید بمقدار منقسم استعمال شود و هر دفعه زیاده از انامی میله گرم استعمال نگردد و چون از سموم مفوتیه است از بروز آثار ان مراقبت نمایند و بروز حکم در سردی و غرض نقل و حال جو

بقول کلی استر بکین را استعمال میکنند در مواردی که سبب ان تغییرات الی مراکز عصب نباشد و در فایج عارض از دقت نیت و در فطرب و در جنون خمری و در آمور و زود را اثر و غصب با صره و در صرع و در ضعف عمومی شدید و نیز در فو لیج سرخ و عواض منجیه ان و در بواسطه طبع و در اسهال و در مغز و در بوی و در فیه اعصاب و در گاسترالژی مزمن و در عین و در سبلان منی و اسپرما توره و در گلیکوز و در دیابت و در البومین

استریکین

۶۱

حَفْنَهٗ اسْتْرِیْکِیْنِ مَعْمُولُ لُوتِرِ بگیرند سولفات استریکین ۵۲ میل گرم اب ۵۲ گرم حل کنند و در دفعه حَفْنَهٗ نمایند و خود داری کنند تا بزرگ گردد و این حَفْنَهٗ را اصولی و در سهولت رقیق و تخمینی نماید کرده و فواید نکوان ذکر نمایند

کَلِّ هَانْدِ سُونِ بگیرند استریکین ۱۰۰ گرم اسپد اسفیک ابدار ۵۰ گرم اب مفطر ۲۰۰ گرم حل کنند و کل در دفع امور و زسنم است

نَطُولِ عِنَبِ مَعْمُولِ سِشِلِ بگیرند استریکین ۵۲ شاگرد در ۱۰۰ گرم اثر سولفوریک حل کنند در دفع امور و زسنم سه چهارم دفعه بروی چشمه نطول نمایند

پوماد عِنَبِ اِیضًا مَعْمُولِ سِشِلِ بگیرند فیتو طی پوما گارو مکد ۲۰۰ گرم استریکین ۱۰۰ سانت گرم مخلوط کنند و معالجه امور و زسنم پوما را بجای شمع ذرارجی که بروی چشمه منطبق کرده اند رانده نمایند مقدار استریکین را میتوان مندرجاً زیاد کرد تا به ۵۰۰ گرم

پوماد استریکین مَعْمُولِ سَانْدِرَاسِ بگیرند استریکین ۱۰۰ گرم پیه مذاب ۱۰۰ گرم پوما سازند و در اطراف فایج شده بمیخ نمایند

زَرَقِ مَثَانِهٗ بگیرند سولفات استریکین ۱۰۰ سانت گرم اب ۵۰۰ گرم حل کنند و در سلس البول و فایج مَثَانِهٗ پس از تخلیه مَثَانِهٗ بواسطهٗ سوند این محلول را بمایهٗ زرق نمایند و مقدار سولفات را میتوان موافق اثر حاصله مندرجاً زیاد کرد

تَمْرِیْجِ اسْتْرِیْکِیْنِ مَعْمُولِ فُورناری بگیرند روغن زیتون ۵۲۰ گرم اما نیاک مایع ۱۰۰ گرم بلسان فوران ۵۰۰ گرم استریکین ۵۰۰ سانت گرم مطابق معمول عمل نمایند در دفع امور و زسنم چشمه شقیفه ها نطول کنند **زَبْتِ اسْتْرِیْکِیْنِ مَعْمُولِ گُونِیْرِ** بگیرند روغن زیتون ۵۰۰ گرم استریکین ۱۰۰ گرم مخلوط کنند در دفع امور و زسنم چهار دفعه هر دفعه ۱۰۰ قطره بمیخ نمایند

اَرِسِیْنَاتِ اسْتْرِیْکِیْنِ این ملح در آب محلول و الکترول و میباشند و در خواص و مقدار استریکین سولفات است

اَزُونَاتِ اسْتْرِیْکِیْنِ این ملح در آب محلول و در الکترول محلول و در اثر غیر محلول و در خواص مانند سولفات و با فواید از است و مخصوص پوما را استعمال میکنند و نوعاً یک جزء از ماده ۱ جزء ماده ۱۰۰ جزء حل کرده بطور پوما محلول میداند

پوماد نِیْرَاتِ اسْتْرِیْکِیْنِ بگیرند نیم ذوال ۱۰۰ گرم از ماث استریکین ۵۰۰ گرم ۲۰۰ سانت گرم مطابق معمول پوما سازند و عم ۱۰۰ گرم این پوما را در دو پیه سنون فقره بمیخ نمایند

پوماد نِیْرَاتِ اسْتْرِیْکِیْنِ بگیرند نِیْرَاتِ اسْتْرِیْکِیْنِ ۵۰۰ سانت گرم پیه مذاب ۱۰۰ گرم پوما منحل الاجزائے سازند نِیْرَاتِ اسْتْرِیْکِیْنِ را یک از دشمنان فواید این عوامل را پوتیک میداند چون اثر از خارج در دفع اختلالات مفصله سنون فقره استعمال نمایند و از پوما مذکور عم ۱۰۰ گرم بروی سنون فقره بمیخ کنند

پد و پد پد رات استریکین این ترکیب حاصل میشود در صورتیکه محلول پد و پد پناسپوم پد و پد را بروی محلول یک از املاح استریکین بریزند و رسوب حاصل میگردد و خطی شکل و بزرگ شابلون رو

و این سو بر خشک کرده و در الک ۸۵ درجه که در حالت جوش باشد حل کنند و پس از سرد شدن بلورها پدید آید
استر یکین حاصل میگردد و بشکل سوزنهای نیم شفاف میباشد که رنگشان قرمز یا قهوه ای است و این ترکیب در الک
و اتر محلول و در آب با آنکه ترش باشد غیر محلول است

بوشارد میگوید این ترکیب را بمقدار سه دپه گرم در چند سگ استعمال کردم تسهیم آن در این حیوانات مانند اثر
بوتول علیه تسهیم خیلی طولانی تر بود و بقول مصنف مذکور بر اثری این ترکیب این است که تسهیمش کمتر از اسهال بکین و
دوام اثرش بیشتر از آن است

حبّ پد و پد پد رات استریکنین معمول بوشارد ابگر نند پد و پد پد
استریکنین ۳ دسی گرم کلغند مقدار کافی مطابق معمول سی حب سازند و روزی یک حب بهاشامند و مندرجاً میتوان مقدار
انرا زیاد کرد

بروسپین که بروسپینا بواسطه اسید اکسلیک ابله است ماده الکلی را که در ساختن اسن بکینر بدست آمده اشباع نمایند و بعد در حمام ماریه تیجری نموده بگذارند سرد شود اکسرات بروسپین مبتلر میگردد و این مبتلرها را با الکحل خالص سرد بشویند و بعد در آب جوش حل کنند و فدی به زیاد ترا اهلک نشکنند بر محلول افزایند رسو حاصل شود عبارت از بروسپین و اهلک و آنرا بخشکانند و در الکحل ۹۰ درجه که در حالت جوش باشد حل کنند و صاف کرده بگذارند سرد شود بروسپین مبتلر می گردد و بواسطه عمل مبتلر مجدداً این تصفیه نمایند و مبتلرهای بروسپین بشکل منشورهای بزرگند و در ۵۵ جزء آب جوش و ۵۰ جزء آب سرد حل میگردد و در الکحل محلول شود و در اثر غیر محلولند

بروسپن که عبارت از ماده عامل انگوستو کاذب باشد در کچوله و باقلای سنت اینیاک نیز یافت میشود و مانند اسرین
اثر میکند و لای اثرش از ۵ تا ۱۰ مقابل کمتر از آنست و در دفع اخلاک مذکوره بخصوص در دفع فایح سرخ و فایح اسفل
بدن و فایح نصفه آن که بواسطه سکنه عارض شده باشند استعمال میشود و یک از دشمنان میگوید بروسپن را در
مداوای فایح منبج از سکنه قبل از آنکه کمتر از ۵ مایه بر آن گذارند باشد هرگز نباید استعمال نمود و همین دانشمندان را
در ابتدا بمقتل اسانیه گرم استعمال میکند و بعد هر روز ۱۰ تا ۲۰ گرم میافزاید تا بروز اخلاک و دیگر زیاده نمیکند و انتظار
میکشد تا نصفه کله در آنها ظاهر شود و مجدداً روزی ۱۰ تا ۲۰ گرم بر مقدار آن میافزاید

حب برو سین بگنند برو سین خالص ۳ دسہ گرم گل فند ۲ گرم بدفت مخلوط کردہ ۴ حب سازند
روزہ یک حب صبح و یکی شب بہا شامند

سماق سَمَقِ سوماك وِنَوَل روس تو كز نكود اندر و م روس
 راد يكان) سماق بوچه چي ت روس بقول كُلي سماق ^{ديخت}
 كوچك است از ظايفه تر يا نثاسه و سماق بوچه در بيشتر ممالك ايران فراوان است و هم چنين سماق
 شَكِي سوماك دِ كَوُر و اِبُو رَ لَ و وس كَوُر يا دِيا در ممالك ايران
 و جنوب فرنگستان عمل ميابد و در طب برك سماق را مانند عوامل قابضه و دافع الحامض بكار ميبرند و ميوه آن دَارا
 نرشي است مطبوع و گوارا و قابض و در اغذيه داخل ميكنند

سماق سیم درخت کوچکی است بنز از طایفه ترابانثامه که در امریک شکار می آید و دارای عصی است خنده حاد
و سیم و تحریف که در ملاقات با جلد موجب بروز جرا میگرد و بخارات منصاعد از آن درخت سیم و اسنفشاف الها خطرناک

یوسفین

سماق سنہی

ارسینک

۳۴۰

و چنان میگویند در مد روز بخار از آن را این درخت منتشر میسازد و در مدت شب پس از غروب افتاب بخار میدهد و
 کریمه غلط باماده نند و فراری از آن منصاعند کرد و برك نازه ایندخت یعنی روس نوکریکودا
 ندر و هر و همچنین برك نازه روس رادیکان را که فیما بین است در طب جهه دفع جریج فایج
 استعمال میکنند و تر و سو بیشتر روس رادیکان را استعمال مینمایند و صورت و اثر ایندخت که معمول این مصنف
 است سفوف گرد و نین و عصاره و ثقیف الکلی برك ان است

عصاره روس رادیکان در ساختن این عصاره کمال احتیاط را باید مرعی داشت که شیخ
 عامل دست کش پوشد و دهان و بینی را به بندد تا دستها با آن آلوده نشود و با نخ مرصاعده را استنشاق نکند

بگرنند برك نازه روس رادیکان مفید منظور در هاون مرمری باد سینه چوبی بگویند و قدری آب بنفشه اند و با فشار عصیر را
 گرفته و در بشقاب گسترانند و در گرم خان نجشکانتند و ۵ گرم این عصاره را ۲۵۰ حب کنند و در دفع فایج موافق دستور
 العمل تر و سو از یک حب شروع کرده و روزی یک حب اضافه کنند تا به عاحب برسد که خیلی سودمند است و باید این
 خوب را قبل از غذا بلافاصله استعمال نمایند و این مصنف میگوید از استعمال این عصاره هیچ عارضه عصبی بروز نمیکند مگر
 آنکه گاه ممکن است تشنج در مثانه ظاهر شود و بواسطه عرض مقصود مریض محتاج به قبول زیاد گردد و این حالت بسهولت
 بواسطه استعمال حقن مثانه و استحمام در آب گرم برطرف میگردد

نیزن روس رادیکان بگرنند برك نازه روس رادیکان را که گرم آب جوش هه اگر دم کرده صاف

کنند
هوانگنان عبارتست از عصاره قرمز رنگی که از پوست اسب بکون گولتر با نا حاصل شود و نا
 عاملان بروسین و اسب بکین است و در دفع امراض جلده استعمال میشود و مفید شربت آن از ۵ ماه ۲ شاگرم
حب هوانگنان بگرنند زاج سفید ۵۰ / اگر زرنج هوانگنان مکده ۲۰ / گرم مطابق معمول جهت پاک
 کنده (۵ شاگرم) سازند و از ۵ سانه گرم شروع کرده و مندرجاً زیاد کنند تا ۲ سانه و زیادتر ناه ۵ / اگر مرد
 باید مرافق ثاران باشند

هوانگنان

دیرینچه ارسینک و بعضی عوامل

پ زرنج سفید (مرگ موش) ع شک (سم الفار) ذ ارسینک
ی ارسینکون ل ارسینک کومر (لفظ ارسینکون مرکب است از دو کلمه
ارسن یعنی مرد یا مذکر و **نکون** یعنی کشتن) آنچه را که فلما با اسم ارسینک مینامیدند عبارتست از
 اکسید سفید ارسینک و با سولفوران

ارسینک

ارسینک یکی از اجسام مفیده است و در سال ۳۳۳ میلادی بر آنند نام آنرا کشف نمود و در طبیعت بحالت خلوص
 و بحالت اکسید سبزه و بحالت سولفور و بحالت ارسینویر کوبالت و نیکل و آهن و بیسموت و انیمون یافت میگردد و نیز
 در بعضی آبها به معد وجود آن ثابت شده و جسمی است جامد و بزرگ فولاد و شکننده و کساره آن دان دان و گاه
 و دفعه و نازه آن را در آب شفاف فلزی و در مجاورت هوا اگر میگردد و طبع ندارد و چون از آب این دستها مانده

در پنجم

دهند بوی محسوس از آن است شمام میگردد و چون در تحت فشار متعارف آمو سفیر ۱۸۵ درجه حرارت بر آن وارد کنند بدون
 ذوبان منصاعده شده و مانند تبله های مربع الوجوه منبسط میگردد و اگر زیاد تر حرارت وارد آورند تبدیل با سیدار سنبو
 چه شود و بوی اندکی شبیه بوی سیر منصاعده میگردد و اسید بنزیک فوراً از آن تبدیل با سیدار سنبک میگردد و وزن مخصوص
 آن ۷۵/۵ است

چون ارسنیک یکی از عوامل مغیره و فانیل پارازیت و مبتدله است (ملاحظه نمایند در حرف جیم در جوه را) و بار بوی محسوس
 یعنی کلورور ها الهاد را این خاصیت و در خواص ضد خازیری مشابه اند لهذا در این در پس از ذکر ارسنیک و محصولات
 آن بذكر این دو ماده چه پردازیم

اول کسی که محصولات ارسنیک را در طب استعمال کرد **دیسفوریدوس** بود و با سم **ارسنیکون**
 زرنیخ زرد (سولفور زرد ارسنیک) و با سم **ساندازاک** زرنیخ قرمز (سولفور قرمز) را بیان نمود
 و این مصنف بزله ساندازاک را از جهت آنکه سمیش کثرت است بر زرنیخ زرد ترجیح میداد و از این بطور حقیقه در کشتن کرک
 معوی و مداوای امراض بطنی استعمال میگردد و هم چنین **جالپنوس** و مصنفین پیرویه آن زمان حکایه اسلام خواه
 زرنیخ زرد و مخصوص زرنیخ قرمز را میباشند و دانشمندان مائه شانزدهم میلادی ارسنیک را در خارج خیل استعمال
 میکردند و در مائه هفتم استعمال داخل آن متداول شد و مخصوص در مداوای حنجره و نایبه از استعمال می نمودند و بعد از
 متروک گشتن نایبه در مائه اخری **فولر** و جمیع دیگر از دانشمندان انگلیس استعمال ارسنیک را تجدید نمودند و امروز
 یکی از عوامل است که استعمال آن شایع و متداول است

ارسنیک فلزی بلا واسطه نمی تواند جذب شود پس بخود چه خود دارا به ستمی نیست ولی در مجاورت هوا تبدیل با سید
 ارسینو که محلول است بسهولت جذب میشود و میگردد و این تبدیل در مجاورت کلورور ها فلکاً سهل تر و زود تر حاصل
 میشود و لهذا چون در بدن چوای این شرایط موجودند از استعمال آن آثار سمیه مهلکه بروز میکند و بطور مختصه است
 ستمی و محصول غیر مخلولان یعنی زرنیخ زرد و زرنیخ قرمز مخصوص در صورتیکه این دو سولفور خالص باشند بخود
 خود دارا به ستمی نیستند ولی از مجاورت هوا و کلورور ها به فلکاً تبدیل با سیدار سنبو شده و ستمی میگردد
 محصولات مخلول ارسنیک از سموم مهلکه اند و ابتدا در موضع تحریک میکنند و چون جذب شوند اول موجب بروز بیماری
 شدید میگردد و این بیماری سرعت تبدیل بضعف زیاد و افتادگی ظاهر میگردد و اطراف بدن سرد گشته و مقصره
 موجب بروز مینماید و مانند کولیرا به اسباب این ضعف افتادگی مخرجات نکاس مشکوک و مبهمی میگردد و مع هذا محصول
 ارسنیک را در داخل استعمال میکنند و به نهایت دقت را در استعمال آنها باید مرع داشت و همیشه از مقدار بسیار کم مثلاً
 ۱۰ میلی گرم شروع نمود و مواضع استعمال آنها از فرار دهنی است و اگر در حیات نایبه میبرد و در این و ذر لویسم تا بنیاد را مراض
 جلدی میبرد تا آلودار اسم (داء البهر) و نیز در فطرب مکنه و در سبیل سر و در نزله ریوی و در بر و نشیت شرعی تا
 حصول فور نکل (دما تبدیل کوچک) و یکی از دانشمندان از این دو پواین و در گاستریت و دیگر در کتر سبون مکنه
 محصولات ارسنیک را استعمال میکنند

فاد زهر ارسنیک و محصولات آن در ابتدا امشک استعمال کنند تا به
 او بد و آنچه از سم در معده موجود است دفع شود و وجهه خسته کردن سم در همین زمان میباشد و پراکسید آهن سه
 بکار برند و آنرا کم کم بپوشانند و غالباً از غم گم کفایت میکند و چون سم بسرعت جذب میشود در استعمال

از خپله عجله باید نمود و نیز از استعمال منیریه در کربانه هیدرانه که مکتس شده باشد دفع سم ارسنیک فواید زیاد بود
اندرو فاد زهر لب پیاخوبه است

خپله که اتفاق می افتد که طبیب بموقع رسیده و جذب سم را منع نماید و غالباً وقتی حاضر می شود که سم جذب شده است
در هر صورت پس از استعمال هیدرات پر اکسید آهن لازم می گردد سواخ تا نوچه را که از جذب شدن سم منجر می گردد دفع
نماید و در این عمل سه طریق معمول است اولاً استفرغ دم ثانیاً استعمال ادویه مقویه و محرکه ثالثاً استعمال ادویه مدربه و هر
یک از این سه طریق در موقع خود شان ممکن است بر دیگریه ترجیح داشته باشند چنانچه هرگاه عمل انعکاس بر ظاهر شود
و هنگام بروز دث و ضعف بطول انجامد واضح است باید ادویه مقویه و محرکه از قبیل فیهوه و پولش استعمال نماید اگر
بر خلاف عمل انعکاس بطور شدت بروز کند باید استفرغ دم نماید تا مقدار ماده سم را که با شکل و بطو از بدن خارج
گردد کم نماید و بر طرف کند عوارض منجره از او که کثرت فی است که در مسموم ارسنیک فصد موافقت نماید اگر چه بقول
کچ نه در این سم و نه در سایر مسموم این مطلب را نمی توان بیان کرد و طبیب معالج خود باید منصرف باشد و چنانچه
یکه از مسموم مندا و له است و غالباً مسمومان دیده میشود لهذا ذکر مینمایم طریقه ساختن پر اکسید آهن هیدرات

طریق ساختن پر اکسید آهن هیدرات

سریشیه را که پاد زهر است
طریق ساختن پر اکسید آهن هیدراته سریشیه بگیرند سولفات آهن را
۱۱۵۵۵ اسید سولفوریک ۶۶ درجه ۲۰۰ اب صاف ۵۵۵ اسید نیتریک مقدار کافی سولفات را در اب حل کنند
اسید سولفوریک را بیفزایند و محصول را در کپسول چینه جوش آورند و بعد کمی اسید نیتریک در آن ریزند بخار فرمز
طلای منصاعد میگردد همین که منصاعدان بخار موقوف شد در پی دیگر ریزند و هم چنین تا از افزودن آن دیگر بخار منصاع
نگردد و این علامه است که آهن مبدل به پر اکسید شده است و آنوقت بگذارند سرد شود و بیست و یک ساعت مقابل وزن
ان آب افزایند و بعد بواسطه افزودن امانیاک نمکها را با د اکسید آهن را اسب کنند و رسوب را که فرمز سریشیه است
با اب زیاد بشویند و بواسطه عمل انحراف اب را دور ریزند و مجدداً بشویند تا اب غساله نه دارا پی بوی امانیاک باشد
و نه طعم آن و محصول را در پی فشار ریزند تا اب آن نظیر شود و قبل از این عمل میتوان از استعمال نمود و بیاید است اثر
هیدرات آهن سریشیه در دفع سم ارسنیک هر چه زودتر ساخته شده باشد مطهر تر و بهتر است و هرگاه هیدرات
پر اکسید آهن تازه ساخته شده موجود نبود میتوان زعفران المحل بد مشوی مجابیه آن استعمال کرد که دارا پی همان اثر است
و مقدارش ۶ مقابل پاد زهر باید باشد و عموماً ۲۵ گرم از ادوات پاد و لپس شربت قند مخلوط کرده چه اشامانند

در بیان خصوص ارسنیک

ارسنیک با اکسیرن مرکب شده و سه ترکیب حاصل مینماید اولاً پر تو اکسید خاکستری سبزه رنگ که بعضی از دانشمندان
کمیاب آنرا غلو ط از ارسنیک فلزی و اکسید سفید میدانند ثانیاً اسید ارسینو ثالثاً اسید ارسنیک و قسم اول که
پر تو اکسید باشد در طب استعمال ندارد و با گوگرد تولید دو سولفور می کند

اسید ارسینو

اسید ارسینو در تجارت بدو شکل مختلف دیده میشود گاه مانند گرد سفید و گاه بشکل پارچه
هله سفید و گاه که کساره آنها را جاجه است و این پارچه ها اگر چه در ظاهر گردند ولی جوشان شفاف و بندرت

کند میباشد و نوعاً این جسم در ابتدا به طعم است و پس از آنکه در عقب حلق موجب بروز حدث میگردد و فراروی بوا
و بوی سپریکه در ارسینیک ذکر کردیم از آن احساس نمیشود زیرا که این بود و این فلز در مدت اکسید شدن است تمام
گردد و در آب سرد کمی محلول و در آب جوش زیاد محلول است

اسیدار سینور در طب بطور سفوف و حب محلول مایه استعمال میکنند و نیز پودمان مستعمل است

در لوحه ذیل بیان میکنیم مقدار ارسینیک فلزی را که خصوصاً در ۵۰ اجزاء ترکیبات ارسینیکی میباشد

۷۵/۷۵	ارسینیک سولفید آب	۱۵۸/۶۴
۲۴۵/۳	ارسینیک پتاس متبلر	۶۶/۱۴
۱۵/۵۰	محلول فولر	۷۷/۰

ارسینیکان سود هرگاه در ۵۰ درجه حرارت خشک شده باشد

در این لوحه مقادیری از ترکیبات ارسینیکی را ذکر میکنیم که معادل ۵ میل گرم اسیدار سینور میباشد

۲ شاگرم	ارسینیک پتاس	۱۱ میل گرم
پت دانه	حب ارسینیک (بیث و دورژی)	پت دانه
۵ شاگرم	محلول کلان	۵ شاگرم
۲ شاگرم	محلول بودن	۵ گرم
۱۰ گرم	محلول دورژی	۱۱ گرم

ارسینیکان سود بگرفتار آن سود ۲۵۰ اسیدار سینور ۱۱۹ نرم کوفته و مخلوط کرده در

بوته داخل کنند و حرارت دهند تا با عدا اجزاء موقوف گردد و محصول را در آب گرم حل کنند و صاف نمایند و در مصفیه

بگذرانند و محلول کریات سود نیزند تا با عدا فلزات حاصل گردد و بعد بواسطه حرارت محصول را بجزر نمایند و بگذارند تا سرد

شده و متبلر شود و مقدار شربت این مصلح در امراض جلدی مبرم است ۲۵۵ میل گرم است

نسیه

مقدار آب تبلر ارسینیک سولفید ۱۰۰ درجه حرارتی که در آن درجه متبلر شده تغییر میکند و علا

بسهولت شکست میشود پس بطور دقت مقدار ماده عامل آن که عبارت از ارسینیک باشد ثابت نیست و ارسینیکان مصفا

پتاس و سود را به این محذور میباشند و علاوه ارسینیکان سود که در ۱۰۰ درجه حرارت خشک شده باشد و معهودا

سازگار انگلیستان است همیشه مقدار ارسینیکان ثابت است و هرگز تغییر نمیکند و مقدار شربت آن نصف مقدار مذکور در

فوق است

محلول ارسینیک پارسون مطابق کدکس بگرفتار سینور ۱۱۹ میل گرم اسیدار سینور ۱۱۹ میل گرم

اب مفرغه ۵۰۰ میل گرم صاف کنند و در ۱۰۰ درجه حرارت ۱۰۰ ساعت گرم اسیدار سینور موجود و مقدار شربت آن ۱۰۰ گرم است

محلول ارسینیک سود معمول و اسازنی انگلیستان بگرفتار سینور ۱۱۹ میل گرم

سود خشک شده در ۱۰۰ درجه حرارت ۱۰۰ ساعت گرم اب مفرغه ۵۰۰ میل گرم صاف نمایند و این محلول معادل

فوق از محلول پارسون مذکور در فوق است

حب ارسینیکان سود معمول بیث و دورژی بگرفتار سینور ۱۱۹ میل گرم

۵ شاگرم عصاره شوکران ۵ شاگرم محلول ریش خطی شربت بهار نارنج مکمل مقدار کافی مطابق معمول و حب سازند

و در اخلاط جلد سراجیه از آن ماه حب در روز پیا شامند

شریب ارسینات سود معمول بوشو بگرنند ارسینات سود آب مقطر ۲

شریب شاه ۵۵۰ ملخ را در آب حل کرده و با شرب خلوط کنند و ۲ گرم آب شرب دارا به ۵ میلی گرم ارسینا است و در

اخلاط سراجیه و هر پس از آن ماه فاشواش خوری در عرض روز پیا شامند

ارسینات پیاس سود بگرنند بوالث ارسینکی مسخوف ۵ اکلورات پیاس ۱۲ آب مقطر ۵۰

اسید از نیک خلوط کرده و ۵۰ درجه حرارت وارد آورند با بوی کلوراستن تمام و آنوقت بنفشاید کر بونات سود

منبر ۱۰ و محصول را در ۵۰ جزء آب مقطر حل کنند و صاف کرده و بنفشاید و بگزارند سرد شده و منبر گردد و شربت را با

که آب مقطر بشویند

این ملخ در جادوت هوا فاسد نمیشود و بیک از آن نقندان از ارسینا سود منبر که در جادوت هوا به ولت شکفت میگرد

و ارسینات پیاس که جاذب بالترطوبه است برچم میدهد مقدار شربان از ۵ تا ۲۵ میلی گرم است

محلول ارسینات پیاس معروف بمحلول فولر بگرنند اسید از

کر بونات پیاس مسخوف مکد ۱۰ آب مقطر ۵۰ اسید ارسینور اتم سائده و با کر بونات پیاس خلوط کرده در ظرف زجاج

با آب مقطر بچوشانند تا کاملاً حل گردد و بگزارند سرد شده و بنفشاید الکولا نور مرکب با درجه ۳۰ بعد به آب مقطر

محصول افزاینده که وزن آن بطور دقت ۵۵۰ اگر در این محلول که مطابق دستور العمل گردد کس است یک صد و نین

اسید ارسینو میباشد و بنفشاید شربان از ۵ تا ۱۰ فطره است که در پیاله شربت فند خلوط کرده مثل جاد عرض روز

پیا شامند و در روزی از ۲ تا ۵ فطره در عرض روز در دفع کلکوزور به استعمال مینماید و چون هم روز

اب مقطر اخلاط نمایند از ۲ تا ۵ فطره در ظرف جلد استعمال میگردد

محلول ارسینکی و ورثی بگرنند اسید ارسینو کر بونات پیاس مکد ۵۰ میلی گرم آب مقطر

۵۰۰ اگر الکولا نور با درجه ۳۰ گرم نعین ابو خلسا ۵۰ مقدار کافی اسید ارسینو کر بونات را در آب مقطر بچوش

تا کاملاً حل گردد و بگزارند سرد شده الکولا نور و نعین را بنفشاید و اگر لازم باشد فندری آب مقطر افزاینده را در

محصول ۵۰۰ اگر شود و این محلول سی مقابل که فیست از محلول فولر است و یک گرمش تقریباً معادل یک فطره آن و مقدار

شریبش از ۲ تا ۳ گرم است

محلول ارسینات پیاس بروم دار معروف بمحلول کلاسن

بگرنند اسید ارسینو کر بونات پیاس خالص مکد ۵۰ بروم ۵۰ آب مقطر ۳۰۰ در صراحی در هم باده تا مرکب خلوط

کنند و ناچند روز هم در دوز هم نیند تا کاملاً حل شده و محصول به رنگ گردد و بعد حفظ کنند و از ۲ تا ۵ فطره در شب

کلاس شربت فند خلوط کرده صبح و عصر در دفع و دم جلد که بر مپا شامند و ازاد و به خطرناک است

محلول افغ سرطان معمول کاپلر بگرنند اکسید سفید ارسینک ۵۰۰ شاگر ۵۰۰

گرم آب مقطر حل کنند و از یک فطره در روز شروع کرده و مندرجاً زیاد نمایند تا بیک فاشواش خور به صبح و بیک عصر

محلول ارسینکی بیت بگرنند ارسینات امانیا ۵۰۰ دپه گرم آب مقطر ۵۰۰ گرم حل کنند مقدار

شریب این محلول از ۲ تا ۵ فطره ۲ تا ۵ گرم روز با دراز است و در اغلب امراض مزمنه جلد و اکزما و پیتیکول و لیکن و غیره

مستعمل است و مخصوص در اخلاط سبک و لپرو و پوریا پس بیشتر استعمال میگردد

ارسینات پیاس و سود

درمان چوبی

سفوف فونائل بگیرند مسحوق ارسینک سفید مسحوق ترپاک خالص مکد ادسی گرم مسحوق زینجولو
۱۰ دسی گرم مسحوق صمغ عربی اگر گرم مسحوق قند ۴ گرم مخلوط کرده در ۲۴ بسته مساوی ببندند و در دفع حیات
نابیه روزی یک بسته سفوف نمایند

حب اسینات مطابق کد کس بگیرند اسیدار سینوه ۵ سانه گرم مسحوق فلفل سیاه ۵ گرم
مسحوق صمغ عربی اگر آب مقطر مقدار کافه دواها را مخلوط کرده و مدت مدید صلا به کند و با آب خمر کرده
حب سازند و هر چه ۵ میلی گرم اسیدار سینودارد و در دفع امراض جلدی سیرم مخصوص در صورتیکه با حکه
همراه باشند ولیکن و اگر از ۱ تا ۲ حب قبل از غذا بپاشانند و نیز بهین مقدار در هین موقع مانند عوامل
مقویه و حرمت استعمال میگردد

اسینات آهن

اسینات آهن محمول سوبران (کد کس) بگیرند از یک طرف اسینات سود
میلر ۵ اب مقطر ۵ مل کند و از طرف دیگر سولفات آهن خالص میلر ۱ اب مقطر ۱ نیز حل کند و در مخلوط
مخلوط نمایند و رسوب را با اب مقطر بشویند و بر عت خشک کرده در صراحی در داری حفظ کند و در اثر
محکم ببندند

اسینات آهن محمول شربت بگیرند اسینات سود ۵۰ اب مقطر ۲۰۰ بچوشانند
ناحل شود و بعد بپزایند سولفات آهن ۱۰ اب مقطر ۵۰ امدت ۵ دقیقه بچوشانند و بگذارند تا رسوب نماید
و رسوب را بواسطه عمل انحراف بشویند و در وی صافه ریخته و در هوای آزاد خشکانند و بعد در گرم تا
که حرارت آن زیاد تر از ۵۰ درجه نباشد مجدداً محصول را خشک کند

اسینات آهن ازاد و بهر خرقه است و در قروح سرطان و اختلالات جلدی مبرم و اختلالات خنازیری جلد
و جزام استعمال میگردد و از عوامل حرمت و دافع الحی میباشند و مقدار شربت آن از ۳ تا ۵ میلی گرم است
در عرض و زونا ۲ دسی گرم هم میتوان تجویز نمود

اسینات آهن محمول و پستین (فریوم ارسینکوم) بگیرند از
یک طرف سولفات آهن ۳ اب مقطر ۵ حل کند و از طرف دیگر اسینات سود خشک ۲ اب مقطر ۴
نیز حل کند و در محلول را مخلوط نمایند و بگذارند تا نشین شود و رسوب را بواسطه عمل انحراف بشویند
و بعد در هوای آزاد خشکانند و سپس نرم سائیده حفظ نمایند و این ملح را در الما بنا بمقدار ۲ میلی گرم تا
۱ سانه گرم مانند عوامل مقویه و حرمت و دافع هرپس استعمال میکنند

حب اسینات آهن محمول بیت بگیرند اسینات آهن ۳۰ میلی گرم عصاه
هولدن اگر با مقدار کافه مسحوق و بشه خطمی و شربت بهار نارنج ۵ حب سازند و هر چه دارا ۳ میلی
گرم اسینات است و از آنجا که در اکرمای خرمین ولیکن خرمین و اختلالات سبوسه جلد مانند
لیر و پسوز باز پس نیز در لوپوس استعمال میکنند

حب دافع خارش محمول دویارک بگیرند اسینات آهن ۵ سانه گرم
با مقدار کافه مسحوق صمغ عربی ۵۰ حب سازند و موافق سن حریم و خراج آن در عرض ۲۴ سانه از
تا ۲ حب متدرجاً در دفع امراض جلدی سبوسه بپاشانند

حب دلسقور بد و س معمول مانیل بگردانید اسیدار سنبله اسانته گرم
میت خالص گرم غسل خالص مقدار کافی در هاون چینی اسیدار سنبله با منبت مخلوط کند و مدتی صاف
نماید و با غسل خیر متحداً لایه سازند و از صدف قسمت کرده و اگر انول سازند و آنها را در مسحوق قد
شیر بخلطانند و مقدار شربت این گرانولها که هر یک دارای یک میلی گرم اسیدار سنبله باشد از ۵ ناه
عدد است و در دفع سل مستعمل اند و پس از ۲۵ روز مداومت استعمال آنها را باید ترک نمود

حب یار تون بگردانید سنبل سفید و مسحوق ادویه گرم تر باک خالص دسی گرم صابون طبی
۱۱ دسی گرم مطابق معمول ۳۰ حب سازند و در دفع حببات نایب مبرم از ۲ ناه حب بیاشامند

قرص استیپراژ سنبله معمول بوشار دای بگردانید اسیدار سنبله
گرم پرتواکسیدانیمون ۵ دسی گرم خیر شوکولای و نیل دار ۵۰۰ گرم مطابق معمول ۵۰۰ قرص سازند و
هر قرص دارای یک دهم میلی گرم اسیدار سنبله و دهم میلی گرم پرتواکسیدانیمون است و در اختلالات
قوای مبرم از ۲ ناه ۲ قرص در عرض روز بیاشامند و نیز در دفع عوارض مزاجی سفید پس که محصوله رقیقی
و بدی مقاومت نمایند و همچنین در حببات نایب و در اقسام نورالژی و اسم و سل استعمال آنها مفید است

حب بد و راز سنبله معمول نامس بگردانید راز سنبله

۵ سانه گرم عصاره شوکران اگر مطابق معمول ۱۰ حب سازند و هر هشت ساعت فاصله یک حب در سر حال
پتان و لیز و آنتیکو و غیره استعمال نمایند

محلول ار سنبله دافع اسم معمول تر و سو بگردانید سنبله سود ۵ سانه
گرم اب مقطر ۵۰۰ گرم تعفن قرمز دانه مقدار کافی حل کند و یک قاشق چای خوری این محلول را که تقریباً دارای
دو میلی گرم و نیم ار سنبله است بلافاصله قبل از نهار و شام بیاشامند

طریقہ مداوای حببات نایب اسطوخودوس

اولاً هرگاه املاء معده و فقدان و یا نقصان آنها موجود باشد یک مقبی از اگریم اپکا و ۱۰ دسی گرم طریقه استیپ
معمول دارند و پس از قطع تب نیز یک مقبی دیگر بد هند تا قوه شاهه کاملاً رجعت نماید و بتوان بمقدار زیاد اغذیه
مقبوبه و مغذیه معمول داشت

ثانیاً اسیدار سنبله را چندین دفعه و بمقدار منقسم استعمال کند بطریقیکه آخرین مقداری که جذب میشود اقلاً
دو ساعت قبل از موعد نوبه باشد مقدار آن موافق استعداد مخصوص حببات یعنی استعدادی که موافق اماکن
و فصول و اشخاص تغییر پذیر است تفاوت میکند و در ابتدای مداوا بدانند که ممکن است بدن تحمل نماید باید
معمول داشت و عموماً در شبانه روزی ۵ سانه گرم میتوان استعمال نمود که هر ربع ساعت ۱ میلی گرم یک
گرم از محلول مذکور در ذیل) و بد رجه که تحمل بدن کم میشود مقدار آن بکاهند و در هر حال باید
دوا را منقسماً استعمال نمود و بالاخره در صورت حاجت میتوان قدری از آن و یا همه آنرا از راه مستقیم و بدن
داخل کرد و بقول کلی هرگاه بدن از راه معده تحمل یک سانه گرم نماید از ۵ ناه ۵ سانه و زیاد تر از راه مستقیم تحمل

مداوای حببات نایب اسطوخودوس

منیاید و شرب دوا در روز و فرقه بهتر از روز اخذ می است و مدت استعمال دوا موافق ادهان مرض و مقاومت ان با مداوی سابق تغییر میکند و در صورتیکه دوا و این هماجره مرض شروع با این مداوا کرده باشند اقل مدت هشت روز پس از قطع کلبه می باید بران مداومت نمود و در حیات کهنه و مبرم مدت سه و چهل و پنجاه روز و در وقت لزوم مدتی معاد می تواند بر استعمال اسیدار سنو مداومت کرد

ثالثا شرط کلی این مداوا است که هما ممکن اغذیه مقویه و مغذیه بمقدار زیاد استعمال کنند یعنی باندازه که قوای خواهر منیاید و قوه هاضمه هضم میکند و کباب گوشت گوساله و گوسفند را بر سایر اغذیه باید ترجیح داد و شراب را بدرجه که مرض میتواند تحمل کند شامید و از مشروبات مائے احراز نمود و بالاخره جهت دفع املاء معده که موجب نقصان و با فقدان اشتها میگردد دایم از آنکه بدوی بود و با مبرم و در املاء مرض همراه باشد با واسطه اشباع اسیدار سنو عارض شده باشد تقیه استعمال کنند و اسیدار سنو را همیشه بمقدار منقسم استعمال نمایند و بر استعمال ان بدو و ناقطاع مدتی که لازم است مداومت کنند و دوا بر حسب انتخاب و تصرف طبیب با از راه دهان و یا از راه مستقیم و یا از راه جلد در بدن داخل نمایند و عرض بر استعمال اغذیه مغذیه بدرجه که میتواند تحلیل بر دو قوه جاذبه جذب کند ترغیب نمایند

۱ محلول آر سنیکی (محلول معدنی) بگزیند اسیدار سنو گرم اب مقطر ۱۰۰

گرم مدت ربع ساعت بخوشانند و ه گرم این محلول دارای ه سائته گرم اسیدار سنو می باشد

۲ یوسپون آر سنیکی بگزیند محلول آر سنیکی ه گرم شراب قرمز ه گرم شربت ساده ه گرم مخلوط کنند و ه قسمت کرده نیم ساعت به نیم ساعت فاصله یک قسمت بیا شامند تا سه ساعت قبل از موعد جمله

نوبه

۳ حقنه آر سنیکی بگزیند محلول آر سنیکی ه گرم اب گرم ه گرم و لازم است که در ابتدا

بواسطه حقنه متعارف مستقیم داخل کرده و بعد این حقنه را استعمال نمایند و حقنه دافع اسکا وید

لومبر بگوشت عبارت است از سائته گرم اسیدار سنو و یا سائته گرم ارسنات سود ۱۰۰

گرم اب سینگاروت ارسنیک معمول تر و سو بگزیند ارسنات سود اگر اب

مقطر ه گرم حل کنند و یا در چه کاغذی که باندازه بیست سینگاروت بود در ان الوده نموده و بعد خشک

کرده به بیست سینگاروت تقیم نمایند و هر سینگاروتی دارای ه سائته گرم ارسنات خواهد بود و عرض بواسطه

کشیدن دود در دهان داخل کرده و بعد بواسطه تنفس بطبیعی در شعب قصبه فرو می برد و در ابتدا روزی

دو یا سه دفعه هر دفعه چهار یا پنج نفس میکشد و بدرجه که معاد میشود بر عکس نقاس میافزاید این سینگاروتها را

در سل و به استعمال میکشد و هرگاه مرض احساس تضییق شد بدی دود در نماید میتواند برك نا توره در

این سینگاروتها داخل نمود

سینگاروت آر سنیکی معمول بودن بگزیند اسیدار سنو سائته گرم نرم صلا

کرده و در دوی کاغذی که باندازه سینگاروت باشد بریزند و چند قطره اب که جهت حل کردن دوا و تر نمودن کاغذ

لازم است روی ان ریخته و کاغذ را خشک کرده لوله نموده بکشند

حمام آر سنیکی معمول گنو بگزیند ارسنات سود ۲ تا ه اگر گرم در یک حمام اب حل

ارکسینک

۷۱

ارکسینک

کند و در دفع دو مائسم عقدی مدت یک ساعت مریض در آن استحمام نماید

ارکسینات کپنپن این ملح را حاصل میکنند باینکه بواسطه جوش متمادی محلول اسید ارکسینک را از کپنپن اشباع نمایند و تقریباً وزن اسید ارکسینک و وزن کپنپن باید مساوی باشد و این ملح بصورت مائده شکلی ظاهر میشود و موافق قول یکی از دانشمندان در بعضی صور چون که مرتبط با تغییرات الی نباشد مانند ضعف عصبانیه و حذارت تحمیل الاثر است و مقدار شربت آن از ده تا هجده میلی گرم است

پد و ارکسینک و جوه پد از دانشمندان موسوم به **دونووان** ترکیب و جوه پد و ارکسینک را در دفع بعضی لوپوس و پسوریاژیس مفید میدانند

محلول دونووان (محلول پد و ارکسینک جوه) بگیرند پد و ارکسینک هـ ۲ سانتی گرم اب مقطر هـ ۲ اگر در قلع زجاجی با عانت حرارت حل کنند و بفرایند پد و جوه هـ ۴ سانتی گرم پد و پتاسیوم هـ ۳ با گرم و صاف کرده در صراحی قهوه رنگ در بست حفظ نمایند و این محلول که صاف و کاهی رنگ میباشد هـ ۳ گرم تقریباً دارای هـ ۱ میلی گرم پد و ارکسینک و هـ ۱ میلی گرم پد و جوه است و مقدار شربت آن از ده تا هجده قطره است که در هـ ۹ گرم اب مقطر داخل کرده و در سه دفعه در عرض روز بنیاشانند و هر روز یک بار و قطره بفرایند و در مدتی که این محلول را استعمال میکنند باید از حموضات احراز نمود و ناشناخته استعمال نکرد و جمع مابین آن و مخدرات نه نمود

پوسپون دونووان بگیرند محلول پد و ارکسینک جوه هـ ۳ گرم اب مقطر هـ ۱ گرم شربت زنجبیل هـ ۱ گرم مخلوط کنند و روزی هـ ۳ تا چهار قاشق کوچک بنیاشانند

در بیان استعمال خارج ارکسینک

محصولات ارکسینک را چون در خارج استعمال کنند موجب حصول سکارهای محدود میگردد بواسطه سرعت جذب دارای این خند و در میباشند که هرگاه آنها را در سطح وسیعی منطبق سازند ممکن است خال تهمیر بر وز کند مثل آنکه از دهان در بدن داخل شده باشند و لهذا با نهایت احتیاط در روی قروح و با سرطانها که وسعت این محصولات را منطبق نمایند

گردار سینگ جهت حصول سکار ضعیف (گرد و سلق)

(گرد و بواس) بگیرند شجره مسحوق عرق خون سیاوشان هـ ۱ ارکسینک سفید و مسحوق ابدقت صلابه کنند تا مخلوط گردند و حفظ نمایند و در هنگام استعمال بالعاب دهان و لعاب صمغ خیر

خبر ارکسینکی برادران کوهم بگیرند ارکسینک سفید هـ ۱ گرم شجره هـ ۵ گرم

اسفنج مکس هـ ۲ گرم صلابه کرده مخلوط کنند و این نسجه مقبول **گل کس** است یک هشتم ارکسینک دارد و در هنگام استعمال محصول را با قندری اب مخلوط نمایند که بقوام فرنی شود و با عانت قلم مو روی سطوح متفرجه یک طبقه که ثخن آن متوسط باشد گسترانند و بعد این طبقه را بر داشته طبقه مجددی

بگزارند

بگسترانند تا ستم جذب نگردد و بعد از پارچه غار بقون تر کرده انرا پوشانند و این پارچه غار بقون از ۱۰ و ۱۵ و ۲۰ و ۳۰ روز و گاهی در تر من فصل شده و با اسکار ساقط میگردد و پس از سقوط اسکار با **پوماد زرد** برادران **کوم** قرصه دار فاده نمایند بگرنده و ۲ گرم زیت وردی ۱ گرم کافور ۵ گرم عصیه الزحل ۵ گرم پوماد سازند و قدری از آن را بروی پارچه کشیده در روی جراحت منطبق نمایند تا طبقه سفید رنگی که از پوشانده است بر طرف گردد و پس از این عمل گاه نموهای غارچی شکل دوباره بروز نمایند مجده اخیر مدکور را منطبق سازند تا تحریک کامل ماده سرطانی

تبلیه خلی لازم است که این خمیر همه امتداد قرصه دافرا گردد و هرگاه قرصه از ۳ سائت مطهر جریع بزرگتر باشد باید قرصه را در وقتت کرده و هر وقت را یک دفعه داغ نمایند تا از انطباق و واد سطح و سبع ستم جذب نشود و ابتداء یک قسمت از قرصه را داغ کرده و پس از سقوط اسکار قسمت دیگر را داغ کنند و چون تارهای قرصه صلب باشند باید بواسطه استعمال شمع منقط آنها را محجوج نمایند زیرا که داغ مذکور اثر نمیکند مگر در گوشت

برهنه و حرطوب
گردار سینه کی معمول و سناموند بگرنده مسوق اکسید سفیدار سینه ۲ گرم مسوق انقبون خام ۵ گرم گرم مخلوط کرده و در بوتله ذوب کنند و محصول را نرم بپایند و موافق حکم طبیب بپایند مسوق عصاره تریاک ۵ گرم و این گرد را در روی نموهای زائد و قروح غارچی شکل

میرم زود نمایند
گردار سینه کی معمول و پوئترین بگرنده اسیدار سینه ۲ گرم کلس ۲ گرم گرم مخلوط کنند و در قروح لوپوس استعمال نمایند و این نسخه مطابق دستور العمل بدست است و بعضی از مصنفین بجای ۴ دس گرم ۲ گرم اسیدار سینه استعمال میکنند

گردار سینه کی کا زناو بگرنده اکسید سفیدار سینه ۵ سائت گرم سولفور جوه ۲ گرم زغال جوانه و مسوق ۵ سائت گرم گرم مخلوط کنند و مقدار کمی از این گرد را در یک ظرفی با آب مخلوط کرده و خیر روانه سازند و با عانت تبغاهنی بروی جلد به بشره باندازه یک دانه صاحب قران بگسترانند و وقت کنند که از این اندازه تجاوز ننماید و استعمال این خمیر بلا فاصله موجب حصول وجع شدید نمیشود ولی پس از مدت کمی وجع شدید بروز کرده و پس از چند ساعت بهنج حره شکی ظاهر میگردد و کم کم این بهنج زیاد میشود و عوارض مذکور چندان طوله نمیکشد و منقود میگردد و یک کوره قهوه رنگ خلی صلب و ملصقی باقی میماند و اغلب اوقات تابکاره دوام میکند

پوماد بد و رار سینه کی بگرنده بد و رار سینه ۵ سائت گرم پیه مذاب ۲ گرم پوماد سازند و بعضی قوباها را کال و تور کوله از ۲ تا ۴ گرم نطول کنند
خلوط نزله (کل لانفرانک) بگرنده زرنج ۵ گرم زنگاره ۵ گرم قرمکی صبر زرد مک ۵ گرم مخلوط کرده در ۳ گرم گلاب و ۵ گرم شراب سفید صلابه کنند و حفظ نمایند و در وقت استعمال بهم زنند و در خشکاندن شانک و قروح مقاربتی قلم موئی را در این خلوط الوده کرده و بلا واسطه بروی آنها نطول نمایند و بعد از شربه خشکانها را پوشانند و در دفع رمد و رمی بنی با قلم در داخل اجفان

نطول کند

خبر خربل الشعر معمول عثمانیها (نوره) بگردانهاک نشکفته گرم
زدنیخ گرم نرم سائیده و باز رده تخم مرغ و محلول صابون پزی (اب خاکش) خبر کند و در روی اجزای
که مراد سترن موی آنها باشد نطول نمایند و بگذارند بتأخ خشک شود و بعد با آب زیاد بشویند و یکی از
دانشمندان این خبر را در کجلی استعمال میکند

نوره معمول ایران بگردانهاک نشکفته از دنیخ گرم سائیده و مخلوط کرده با آب
خبر کند و جهت سترن موی نطول نمایند و پس از چند دقیقه با آب زیاد بشویند

مزبل الشعر پلانک بگردانهاک نشکفته گرم مسحوق ناسته گرم مسحوق
سولفوراز سنیك گرم مخلوط کند و با آب خبر نری سازند و بروی اجزای که مقصود زایل نمودن موی
انها باشد منطبق سازند

پومادار سنیکی دافع پارازیت بگردانهاک مذاب گرم گرد و سولفور

گرم مخلوط کند **سنون اسود معمول مصنف** بگردانهاک نشکفته گرم مسحوق

با نام البرک خا اگر بونات سودا در کوزه آب ندیده مخلوط کرده و در آنرا اگر فیه یک شب در تون حمام

گذارند و بعد پیرون آورده پیراز ستر شدن نرم صلابه کند و بگردانهاک سفیده مانند قهوه بوداده و در

سائیده با گردن کور مخلوط نمایند و در وی یک دفعه سنون نمایند **پوم فلزی است سفید نقره**

رنک و فی الحاله قابل انطراق و آب را تجزیه میکند و هیدرژن متصاعد شده و با اکسیژن مرکب گشته و اکسید

میگردد و این فلز در مجاورت هوا سرعت فاسد میشود و با اکسیژن تولید میگرداند و اکسید میگرداند و با آب

و نیز و تولید میگرداند حاصل مییابد که با اکسیدهای ضعیف چون مرکب شود تبدیل به پر تولید میگرداند و

اکسیژن را به آب میدهد و با آب از هم اکسیدهای خاکی و زین تراست و در سال ۱۷۷۴ میلادی

مکشف شد و جسمی است جامد و متخلخل و سفید خاکستری و محرق و بوی شیرین بنفشه را سبز و زرد

چوبه را قهوه منیابد و چون آنرا با آب ترکیب گرم میشود و صدای سفیری شنیده شده و تبدیل به گرد

سفیدی میگردد و چون قدری آب زیاد تر بر آن قرارند ممکن است متبلر شود و تولید میگرداند و با آب

کلسیوم (این لفظ مشتق از کلس است که در زبان عربی معنی اهل باشد)

فلزی است که در سال ۱۸۰۷ میلادی کشف شده و با اکسیژن مرکب گشته تولید **اهک** ف شو منیابد

و رنک آن سفید نقره و سنگین تر از آب و در مجاورت هوا به هولت مشعل شده و تولید میگرداند و با

اکسیژن آب مرکب گشته و اکسید میگردد

چنانکه در اقل این ذکر کردیم کلور و بار پوم و کلور و در کلسیوم از عوامل مخثره و قاتل پارازیت و ضد

خازر میباشند و کلور و بار پوم را چون بمقدار زیاد استعمال کنند مانند سموم مخثره قویتر اثر می کند

ولی کلور و در کلسیوم شیمی ندارد و در سایر خواص این دو ماده مشابه یکدیگر اند و در یک موقع استعمال

میشوند

فاد زهر کلوب بار پوم محلول سولفات سودا با سایر سولفاتهای محلول است

کلسیوم

کلسیوم

طریقه استعمال

خطبات مقدار کافه ۱۰۰ حب سازند و روزی ۲ حب صبح و ۲ حب عصر بنیاشامند
حب محل معمول ریغین بگردن عین حب **والت** گرم کلور و در بار پوم اگر
 سقر جلب ۳ گرم مطابق معمول ۳ حب سازند

کلور و راهن و بار پوم بگردن کلور و در متبل بار پوم امعادله ۵/۵۲۳ سولفات متبل
 اهن ۱/۴ معادل ۳۲/۱۶۱ هر یک از دو ملح را بقدری که ممکن است در مقداری کتراب حل کنند و در محلول
 را مخلوط نمایند و در قریع ریخته بخیج کنند و در گنپاه هوا بگذارند سرد شده و متبل گردد و حفظ کنند
 این ملح توام از عوامل ضد خازر است و مقدار شربت آن از ۵ سانه گرم تا ۴ دس گرم است که بطور پوسپون
 و با حب استعمال نمایند و چون بطور حب استعمال شود باید در هر جبه از ۱ تا ۲ سانه گرم براده اهن فرامند تا
 ملح اهن فاسد نگردد

دسیم ارنیکا و انجیر

ارنیکا از رنیکاموننا نباته است از طایفه سپانتره و در کوهستان فرنگستان مخصوص
 المان و سویس و کوهستان احرک و کوههای دوش مرید و در شبه این گاه لپی و قخر و برگهای اصلی
 عریض و از میان آنها ساقه خارج میشود که ۳ سانه مطر طول دارد و این ساقه که دارای برگهای کوچکتر است
 منتهی میشود بیک گل زرد قشنگ و در مرکز این گل علاقه است محتوی تخم و در نوک این غلاف خار کوچک موج
 است و این گاه دارای بوئی است مخصوص و تند و طعمی تلخ و چون خواسته باشند گلهای خشک آن را استعمال کنند با
 آنها را بادقت بدست نمایند تا این خارهای کوچک بدست ملصق شده و موجب تحریش و تحریک اغشیه غاط نگردند
 و حصول آنرا استعمال تیز صاف نکرده ارنیکا بواسطه همین خارها است که بحلق می چسبند و یکی از دانشمندان
 الکلوئیدی از ارنیکا استخراج نمود موسوم به **ارنیکسین** و مواد عامله ارنیکا دیاب و الکلی هر دو محلول اند
 گل ارنیکا از عوامل محرکه و منبیه قوی است و بد واد رجهان هضمی اثر

کرده و موجب بروز تهوع و قولنج میگردد و بعد در سلسله عصبانی اثر می نماید و نوعاً آنرا مانند عوامل مسقطه د
 مفسد در دفع و فایده کم ترین و فایده و امور و استعمال میکنند و هم چنین در دفع حیات دینیک (ضعفی)
 مؤثر است و یکی از دانشمندان از اککنای فقر نامیده و لی جز در حیات ضعیف و سرسایه در سایر اقسام اثر ندارد
 و نیز در دفع سبیه سرفه مؤثر است و از ادویه است که استعمال آن در دفع سوانح منبیه از سقطه و ضربه در مپک
 عامه مردم شایع و متداول است باین طریق که یک قبضه کوچک گل ارنیکا را در یک گلاس آب جوش دم کرده صاف
 نموده بجل معلول نطول نمایند و از استعمال و بش ارنیکا در دفع جذب دمی نمیدانند کرده اند

تغفین ارنیکا بگردن گل ارنیکا الکلی درجه ۵ مدت ده روز بنمیسازند و با شارا را از پارچه گدازند
 و با کاغذ صاف کنند و مقدار شربت این تغفین از ۲ تا ۴ گرم است بطور تیز و با پوسپون و در خارج این تغفین را
 بطور خالص هرگز نباید استعمال نمود و در غسولات باید با مقداری آب مخلوط کرد و چون پارچه مبلول در این
 تغفین را که خالص و بآب باشد بر وی جلد منطبق سازند موجب بر وزن تقاطات میشود

الکولا تور گل ارنیکا بگردن گل شکفته و تازه ارنیکا الکلی ۹ درجه مکد یک جزء گلها را بکوبند

ارنیکا

در دظرف

و در ظرف دو بسته با الکل مخلوط کرده مدت ده روز بچسباند و گاه به گاه هم زنند و با فشار از پارچه گدازند و با کاغذ

صاف کنند و مقدار شربت این الکل را تا ۱۲ گرم است بطور پوسیدنی

مطبوع حرکت ارنگا معمول دواسازی بگردند رنگ ارنگا گل ارنگا

مکد ۴ گرم اب ۲۵ گرم دم کرده صاف نموده بفرایند شربت لیمو ۵ گرم و محصول را چهار قسمت نموده هر دفعه

یک قسمت را بپاشانند و این مطبوع در دفعه نهمین و به که بدون تب و مشایخ خیلی زیاد دیده میشود بسیار

سودمند است و نیز در فالج اطراف و در بعضی اقسام ضعفهای عصبانی اثر مفید می دانند

عجین محلول بگردند کاغذ گل ارنگا همچون تر با ۱ مکد ۱ گرم مطابق معمول عجین کرده ۱۲ قسمت کنند و در

از ۲ تا ۵ قسمت بپاشانند

عجین محلول بگردند مسیوق ریشه ارنگا ۵ گرم مسیوق تر با ۵ سائت گرم شربت ساده مقدار کافی

مطابق معمول همچون سازند و ۱۲ قسمت کنند و در دفعه جذب ری هر ساعت یک قسمت بپاشانند

تصفین معطر ارنگا بگردند گل ارنگا ۵ گرم دایچنه قرنفل زنجبیل مکد ۵ گرم انیسون ۵۰

گرم الکل ۵۰۰ گرم مدت ۱ روز بچسباند صاف کنند و در دفعه عوارض حاصله از سقوطه و ضرب و زدی و

باسر دفعه هر دفعه یک قاشق کوچک در نصف پیاله شربت قد مخلوط کرده بپاشانند و بیک ازاد و به است که در

دفعه در دندان مؤثر است

پوسیدنی ارنگا معمول هونر بگردند گل ارنگا ۲ و ۲ تا ۵ گرم اب ۵۰ گرم شربت

بولنگا لاه ۱ گرم مطابق معمول پوسیدنی سازند و در دفعه ترشحات سرنی عارض در اطفال و ترشحات جنبی

و سبع هر دو ساعت فاصله یک قاشق کوچک بپاشانند

انجره (گرنه) قرص ت اورتی ل اورتی کای کند و ازاد و به

محرکه و مخترشه موضعی است و طایفه اورتی کاسه منسوب باین نبات است و دو قسم از آن در

لب مستعمل میباشد

اولا انجره کبر اورتی کاد بوئی کاسا که ان مربع الاضلاع و از ۵ تا ۹ سائت مطر طول

دارد و مشعر و شدت لینی است و برگهای آن در مقابل یکدیگر واقع اند و رومی و قلبه شکل میباشد و دندان

های اطراف این برگها بزرگتر از انجره صغیر اند و حدت برگهای این قسم بقدر انجره صغیر نیست و گل های این نبات

د بوئی (ثانی المسکن) اند یعنی مذکر در یک بوته و مؤنث در بوته دیگر است و مانند خوشه میباشد و

تخم های آن زبانی اند و شاخه های نودست انجره کبرها کول اند و در مملکت فرانسه طهور اهلی را با یک نوع خیری

غذا میدهند که یک جزء آن نودست های انجره کبر است

ثانیا انجره صغیر اورتی کاد و رائس طول ساقه این قسم از ۳ تا ۴ سائت مطر است

و برگهای آن در مقابل یکدیگر و بیضی شکل اند و این نبات دارای ونباله های طویلی است که منتهی میشوند بگل

های مؤنث (مبتدا المسکن) یعنی مذکر و مؤنث هر دو در همین ونباله واقع اند و این گلها مانند خوشه ها

کونا هم میباشد که در مقابل یکدیگر واقع اند و هر اجزاء این نبات پوشیده میشوند از پرزهای بسیار گزنده

و محرق و فورانجره صغیر بقدر انجره کبر نیست و جرد و باغها و ازاد و در جای دیگر می روید و بر خلاف

انجھ کپڑے دارا غیہ غیہ و اما کن غیہ و بہ نیر علی مباد بہر جہۃ اثر تحریش و تحریر باقسام انجھ مختلف است و دیک
درجہ نیست و سبب بروز این اثر است کہ ہر یک از این پرزہا جو فائد و دارای تجارت میباشند متصل بجوفی ممیل
از مایع زیاد با کم محرق کہ چون با جلد تماس شوند در آن فرو رفته و آن مایع را در تحت بشرہ داخل میکنند و موجب وز
حکہ موجب و سوزش شدہد میگردد ولی طبیعت این مایع هنوز محقق نشدہ است

انجھ را در داخل جہۃ سدر فالدہای داخلی و دفع امراض خرمین جلد استعمال میکنند و در خارج مانند محرات
معمول میدارند و موافق دستور العمل **ترو سوبک** دستہ بستہ علفا از مانند تازبانہ بیدن زنند در
حلقہ های نزلہ محقق کہ با سرخجہ مرکب میشوند مفید و سودمند است و این عمل را **اوتیکا سبک** مینامند

عصیر انجھ در دفع امراض جلد بمقدار ۳ تا ۵ اگر گرم مستعمل است

عصارۃ انجھ معمول بر او بگیند عصارۃ عصیر انجھ گل گوگرد مکد ۳ گرم مطابق
معمول ۲۰ حب سازند و روزی ۲ تا ۳ حب پیاشانند و در مطبوخ انجھ استیہام کنند و این مداوا را در دفع
ہر پس واکرما واکہ این مصنف مؤثر میداند

در ہفتہ انجھ و باقلای کالابا

باقلائی کالابا

باقلائی کالابا عبارت است از **فیر و سبک و نیوزوم** کہ از طایفہ
لگو مینوز میباشد و این باقلا دارای ۵ میلی متر طول و ۱ تا ۵ میلی متر قریب عرض و وزن
متوسط آن ۳ گرم است و بے طعم و بی بو میباشد و پوست آن شکنندہ و فی الجملہ اسم اللون و مغران دارای یک
دشہم و دو فلکہ (لپہ) ملتصق بہم است کہ در میان آنها جوفی بوجود آمدہ و ۵ جزء این باقلا دارای ۳ جزو
و ۵ جزء مغز میباشد و یکی از دانشندان انگلیس **دانیل** نام در سال ۱۷۴۷ میلادی این باقلا را با نام
ولی خواص می آن در سال ۱۷۵۵ بواسطہ **کریستین و ن** مکشوف گشت و این باقلا در ممالک مختلفہ
افریقا مخصوص در کبہ و سواحل رودخانہ **کالابا** و بنات آن تا ۱۵ متر ارتفاع حاصل میکند
و برگہای آن عرض و کد و مرکب از سبک کوچک و گلہای آن پروانہ میباشد و ثمر این نبات عبارت از
غلافی است کہ رنگ آن سمرنہ است و ۵ تا ۲۰ سانتہ متر طول دارد و محتوی سہ دانہ باقلا میباشد و اہل افریقا
از باقلای **ازرہ** مینامند یعنی باقلای امتحان زیرا کہ بواسطہ سمیت آن امتحان میکنند اشخاصی را کہ بیجانہ
مہم شدہ باشند نامعلوم نمایند بے گاہی با گاہ انہا را بہر جہۃ این باقلا دارای الکویتدی است جامد و متبلر
کہ فی الجملہ تلخ است و در اثر و الک و کور و فورم و اسید ہا محلول میباشد و یکی از دانشندان موسوم بہ **وٹ**
انرا کشف نمودہ و بہ **ازرین** موسوم ساخت باقلای کالابا و الکویتدان کہ از این باشد متضا لکنین
اند و لہذا انہا را از عوامل مخصوص ردفع کران میدارند و صد و اربعہ انواعی را بر طرف نمودہ و حسن انہا
را کہ میکنند و فالج مینامند قلب و عضلات تنفس را و در دفع اتساع حدقہ خیلی مؤثر اند و در این خاصیت
متضاد با **ازرین** میباشد

طریقہ ساختن ازرین مطابق دستور العمل کد کس بگیند مسحق
باقلائی کالابا ۱۰۰۰ اسید طریک ۹ بے کر بونات سود خالص الک ۹۰ و جہۃ تر سولفوریک مکد مقد

ازرین

کد در حمام

کافه در حمام ماربه مسحوق با قلا را با ۳۰ جزء الکل نجیب سازند و ۳۰ جزء اسپد طریک بپزند و بعد صاف روی
 آن بواسطه عمل انحراف بردارند و در باقی مانده همین عمل را دو دفعه دیگر اجری نمایند و اینها را الکل را مخلوط
 کرده با کاغذ صاف نمایند و بواسطه تقطیر الکل آنها را بگیرند و محصول را بگذارند سرخ شود و از او مقدار
 کمی آب مقطر حل کنند و محلول را با کاغذ صاف نمایند تا مواد سقری آن گرفته شود و مضغی را با اتر سولفوریک
 خالص مخلوط کرده بهم زنند و بگذارند تا نشین شود و بواسطه عمل انحراف اتر را از آن بگیرند و چند فعلی را
 مکرر کنند تا اتر بپنج حبه رنگین نشود و این محصول بقدری که بکربونات سود افزایند که تعادل قلیائی ظاهر گردد
 و چندین دفعه این محصول را با اتر مخلوط کرده بهم زنند تا تمام از بین دکان حل شود و این محلول اتری را با کاغذ
 صاف نمایند و بگذارند تا اتر بخودی خود بخار شده و متبخرهای از بین حاصل گردد و این متبخرها را بواسطه انحلال
 مجددی در اتر تصفیه نمایند و باین طریق از ۳۰ گرم باقلای کالابار یک گرم از بین عمل میاید

از بین یکی از سموم قویست و از او دفع کرار و قطب و ضعف حجری و معوی استعمال میکنند و مقدار شربت
 آن از نیم میلی گرم تا ۲ میلی گرم است و بعضی از مصنفین تا ۲ میلی گرم هم نوشته اند و از عواملی است که در دفع
 اتساع حدقه خیلی مؤثر است و موافق قول یک دانشمندان بر طرف میکند فشار داخلی مقله و نزف الدم جلدی
 را و نیز کم میاید ترشح ملتحمه را و همین دانشمندان از او ضعف بصر الکی و پس از عمل کاتا را کثا استعمال میاید و در
 دما میل محیط قریبه و در دردم غلبه اتر و پین متناوباً معمول میدارند

برومیدرات از بین مطابق کد کس بگیرند از بین مقدار منظور اسپد و مقدار
 مایع مقدار کافه از بین را با اسپد اشباع نمایند و در حمام ماربه بپزند تا بقوام شربت و بگذارند متبخر گردد
 برومیدرات از بین مانند خود از بین اثر میکند و مقدار شربت آن از ۲ تا ۲ میلی گرم است

سولفات از بین ایضاً مطابق کد کس محلول اتری از بین را بواسطه اسپد
 سولفوریک با دارا اشباع نمایند و اثر این ملح و مقدار شربت آن مانند خود از بین است
کل برومیدرات از بین معمول ژانل بگیرند برومیدرات از بین
 ۲۰ گرم گرم ۲۰ گرم آب مقطر جوشیده حل کرده و اگر گرم گلبرن بپزند و در دفع اتساع حدقه در چشم قطون
 نمایند

کل ضد عشاوت معمول گالزوسکی بگیرند برومیدرات از بین

۱۰ گرم گلاب ۱۰ گرم حل کنند و روزی یک بار دو دفعه چشم بچکانند
کل سولفات انزیمین معمول بیمارستانهای لشکری
 بگیرند سولفات از بین ۱۰ گرم آب مقطر ۱۰۰ گرم حل کنند در دفع رمضراجه و دفع اتساع حدقه در چشم

قطور کنند
گرد باقلای کالابار یکبار از دانشمندان از ۲ تا ۳ سانتی گرم گرد کالابار را در دفع کرار
 استعمال میاید و دیگری از ۳ تا ۳ سانتی گرم در دفع قطرب و اخلاجات بکار میبرد

عصاره باقلای کالابار بگیرند مسحوق باقلای کالابار الکل ۱۰ درجه مسحوق باقلای
 در حمام ماربه قرع انبثق با هم و زرش الکل در یک حرارت ملایمی مدت دو ساعت نجیب سازند و بعد از او الت

د پلاسان و پخته و مایه الکل را بحالت جوش روی آن ریزند و محصول الکلی را تقطیر کنند تا تمام الکل از آن گرفته شود و در حمام ماریه عمل تجزیه را بانجام رسانند و متضیل بهم زنند تا محصول عصاره متحد القوام گردد و تقریباً از ۱۰۰ جزء باقی ۲۵ تا ۳۰ جزء عصاره بدست بیاید و مقدار شربت این عصاره ۱ سانه گرم است در هر دفعه و چندین دفعه عرض روز میتوان از استعمال نمود و **بوشار** را یک جزء از این عصاره را در ۱۰ جزء گلپرین حل میکند و جهت نقیض حد قلم موئی کوچک را باین محلول لوده نموده باراجی در نمایین دو جفن بطول منباید و میگوید در این عمل قوی

الاثراست

کاغذ کالابار معمول بیمارستانهای لشکر میگیرند عصاره الکلی باقلای کالابار ۲ دس گرم اب مقطر ۲ گرم اسپد استیک ۲ قطره حل کنند و یک قطعه کاغذ بر **زلیوس** را که یک دس مطر مربع بود یعنی از هر طرف ۱ سانه مطر باشد در این محلول فرو برند و در هوای آزاد بچسبند و مجرداً از آن فرو برده و باز بچسباند تا محلول تمام گردد و بعد این کاغذ را به سانه مطر مربع تقسیم نمایند که هر سانه مطر ۲ دارای ۲ میلی گرم عصاره خواهد بود و یک ربع از هر سانه مطری جهت حصول نقیض حد قه کفایت میکند و **کاغذ کالابار هانوری** را باین طریق میسازند که ۲ دس گرم عصاره الکلی **الابار** را ۲ گرم گلپرین حل میکنند و یک دس مطر مربع کاغذ بر **زلیوس** را در آن فرو میرند و ۲ میلی مطر این کاغذ در حصول نقیض حد قه کفایت میکند و یکی از دانشندان بجای کاغذ ورقه بسیار نازکی از کتان استعمال

منباید

گلپر عصاره کالابار معمول ژنرال دس میگیرند عصاره کالابار ۱ گلپرین ۵ حل کنند و جهت منقبض نمودن حد قه یک قطره در نمایین باخان قطور نمایند
حل دافع اتساع معمول بیمارستانهای پاریس میگیرند عصاره کالابار ۱ اب مقطر ۱۰۰ حل کنند و مقدار عصاره را ممکن است تا ۱۰ جزء رسانند

در هشتم استروفانتوس بعضی عوارض

استروفانتوس بکار محصولات بزور استروفانتوس کوئمبر که از مایه **ایوسپن** است و گاهی آنرا از بزور استروفانتوس هیدرید و **س** اخذ میبند و از عوامل قوی اثری است که در خواص مشابه در پیتال است (ملاحظه کنید در حرف دال و در پیتال) و موافق قول **فرازیو** از جهت آنکه در بدن جمع نمیشود بر د پیتال ترجیح دارد و **س** میگوید استروفانتوس قلب را قوت داده و فعالیت آنرا زیاد میکند و در همه سلسله عرق سازی وارد میآورد بهر جهت استروفانتوس بلا واسطه موجب ازدیاد ترشح بول میگردد ولی مورت پوپوری نمیشود و آنرا در ضیق ثقبه سرپوش و گو استعمال میکنند و در عدم کفایت ادری مستعمل نیست و در دفع اتساع قلب و هیپر ترونی آن مستعمل است و موافق قول **س** در دفع اثرین و پواترین حقیقی و در دفع نفرت باید اثر است و با مضر و از عوامل است که نگاه میدارد و محافظت میکند اعمال قلب را

تعفین استرو فانوس — **فراز** تعفین میباشد که یک بیستم وزن استرو فانوس است و ه قطره آن مقابل امیلی گرم عصاره نرم **کاتیلون** میباشد و مقدار شربت این تعفین از ه تا ه ا قطره است مخلوط با قدری شربت قند که سه دفعه در عرض روز بپاشانند — **بومیت** نیز تعفین میباشد که یک پنجم وزن استرو فانوس است و چهار مقابل قوی تر و غلیظ تر از تعفین **فرازم** است و مقدار شربت این تعفین ه تا ه قطره است که دو دفعه در روز استعمال کند

عصاره نرم استرو فانوس معمول کاتیلون از ه اجزاء بود استرو فانوس کو مب ه اجزاء عصاره اخذ میکند و این عصاره را بصورت گرانول و با حب که هر یک از امیلی گرم باشند بکار میبرند و روز اول از ه گرانول امیلی گرمی شروع کرده و متدرجاً زیاد میکنند تا ه و با ه گرانول **استرو فانوس** عبارت از گلبکوزیدی است که از عصاره استرو فانوس کو مب ه اخذ میشود و ده مقابل قوی تر از عصاره نرم کاتیلون میباشد و منتهی مقدار شربت آن در عرض روز تا ه دهم امیلی گرم است که بصورت محلول مانده و با گرانول استعمال نمایند و گرانولهای استرو فانوس هر یک دارای یک دهم امیلی گرم میباشد و موافق قول **سید استرو فانوس** موجب حصول پولوری نمیکرد و در تجا با سید استرو فانوس گلبکوزیدهای مختلفی میفرستند که قوت و اثر آنها مختلف است

ادونیس ورنالپس یکی از نباتات طایفه **وینکولا** است و برگ و ساقه آن را در طب جهت منظم کردن ضربانات قلب استعمال میکنند و از عواملی است که فشار شریانی را زیاد کرده و موجب از دیار ترشح بول میگردد و معاده عامل آن اسپارد وینیک واد وینیک میباشد **مطبوح برگ ادونیس** بگزید برگ ادونیس ه گرم در ه ا گرم آب دم کنند و صاف نموده روزی ه گرم این مطبوح را در ه ساعت بتدریج بپاشانند

عصاره برگ ادونیس از برگ ادونیس عصاره میباشد و از ه گرم آن را در ه ساعت استعمال میکنند **ادونیدین** عبارت از گلبکوزیدی است که از ادونیس اخذ میکنند و جیبی است محلول در آب و الکل و غیر محلول در اتر و آب و کلوروفورم و اسانس نباتی و نیزین و مقدار شربت این گلبکوزید از ه تا ه امیلی گرم است که بطور خالص با باقی ترکیب کرده حب میباشد و نباتات آن را تا ه سائنه گرم تجویز نمایند **اسپارین** یکی از الکلوئیدها است که از **ریت** اخذ میشود و زرد رنگ است و مانند ستاره متبلر میگردد و در طب سولفات آن استعمال میکنند و مقدار شربت آن از ه تا ه سائنه گرم است و از عوامل قلبی میباشد و کم اثر تر از دیتال و استرو فانوس و ادونیس است و فی الجمله مدر میباشد و اثر ادوا حراض قلب و قی استعمال میکنند که بر فواید آنها مانده بود و هنوز موجب اختلال اعمال آن نشده باشد و نیز استعمال آن در ضعف قلب که با مانیای مورفنی همراه باشد مفید و سودمند است

شربت اسپارین معمول بوشارد بگزید سولفات اسپارین ه سائنه گرم شربت ه دیش ه گرم شربت پوست نارنج ه گرم مطابق معمول مخلوط کنند و روزی ه تا ه قاشق کوچک بپاشانند

زرق تحت جلدی اسپارین بگزید سولفات اسپارین ه تا ه سائنه گرم

در تعفین

اسپارین

اب مقطر اگر حله کند و در سنگوب مانای مورفنی در تحت جلد نقد نمایند
حب اسپارتنین معمول سه بگیرند سولفات اسپارتنین اگر گرم مسحوق
 ریشه خطی مقدار کاغذ مطابق معمول ۲۰ حب سازند و از ۲ تا ۵ حب در عرض دوفینا شامند
فَ رِثِثُ اسکو یار بن رَ رِثِثِ اسکو یار بن و بلغت اهلای اسپانول
اسپارتنین نامیده میشود و اسپارتنین که الکلوئیدان است مأخوذ از این لفظ میباشد و گل کارها ظاهر
 از گل **طاوسی** میآیند مثلاً است از طایفه **لگومینوز** و در جنگلهای فرنگستان زیاد میرود
 و در طب گلهای رثت را مانند عرقا و مد رات استعمال میکنند و در بعضی ممالک دوس یک قسم از آنرا
 که موسوم به رثت رنگردان است در دفع کلب الکب استعمال مینمایند
مطبوح مرکب رثت بگیرند شاخه های گل دار رثت بهوه عری ریشه پیا نلت مکد ۳ گرم
 اب ۱۲۵ گرم بجوشانند تا ۵۰ گرم مطبوح بدست آید و صاف کنند

گل کارها

در فیه اسید مل محلول

اسید

لفظ اسید را اطلاق میکنند بر هر جسم مرکبی که متصف به صفات ذیل بود اولاً دارای طعمی ترش باشد اعم از آنکه
 قوی بود و یا ضعیف ثانیاً فرزند رنگدانه تورنسل و رنگ بنفش بنفشه و ثالثاً قلبا ثبات و اکسیدها قلبا ثبات
 کاملاً و باغیر کاملاً اشباع نماید رابعاً پیل را در حل و انحلال بجانب قطب مثبت ببرد و اسیدهای متعارف
 عبارتند از **اسید استیک** (جوهر سرکه) و **اسید فوسفیک** (جوهر ترشک)
و اسید ستریک (جوهر لیمو) و **اسید طرطریک** (جوهر طریز) و **اسید**
لکینیک (جوهر قراقرق) و **اکسالات اسید پتاس** و این اسیدها را چون بلیت
 غلطک وید و یا خلط آب استعمال کنند سموم محرقه و محرشه اثر مینمایند ولی چون بقدری آب بر آنها افزایند
 که طعمشان ترش خزه و سطوع گردد از مشربیات مبرده محسوب میشوند و در اراض ورمی و اسکوریوت و برق
 اصفر استعمال آنها مفید و سودمند خواهد بود و عموماً حرارت را کم کرده و برطرف مینمایند و هیچکدام
 و مانند عوامل مبرده و ضد محرک اثر مینمایند و عا د این در ذکر میکنیم اسیدهای مذکور و اسید کربونیک و آبها
 گازدار مضوعی و بهوه جانی را که دارای اسیدهای مذکور میباشد مانند لیمو و نارنج و تمش و گریو زبل و غوره و
 فرا بوز و نار و زرشک و کلاس و فیر و بوت سب و سب و به و ترشک را در در شاهتره ذکر خواهیم نمود و اسید
 فوسفوریک اگر چه از عوامل مبرده و ضد محرک است در در فوسفور از اینان خواهیم نمود

فاد زهر اسیدها یاد زهر اسیدها مخصوص اسید و کسلیک املاح الهکی میباشد
مواد مانعة الجمع جمع مابین اسیدها با کربونات های قلبا ثبات و قلبا ثبات و عموماً مولهونها و
 نباید نمود

لیموناد عمومی مطابق کد کس بگیرند لیموی ترش ۲ دانه اب جوش ۵۰۰ گرم قند
 ۵۰ گرم اول قند را بروی پوست لیموها مالش دهند تا دهن فرا را جذب نماید و بعد لیموها از وسط ببرند

دو شکر

و بواسطه فشار آب آنها را در ظرف چینی بگیرند و قند و آب جوش را افزوده مدت نیم ساعت دم کنند و صاف نموده بگذارند سرد شود این لیموناد از عوامل مبرده است و مقدار جاد عرض روزانرا میباشانند و بقول کلی همه مشروب یا مبرده را باید بمقدار زیاد و سرد استعمال نمود و چون در هنگام تب آنها را میباشانند موجب حصول عرق می گردند

نارنجاد (لیموناد نارنج)

قند ۷ گرم مانند لیموناد مذکور عمل نمایند و میتوان این نارنجاد را مانند لیموناد ذیل در حالت برودت ساخت

لیموناد لیمو معمول بیمارستانهای لشکر

بگیرند لیموی ترش یک دانه شربت ساده ۷۰ گرم آب صاف ۹۰ گرم لیمو را از وسط بریده و تخمهای آنرا بیرون آورده و آب آنرا با عانت منگنه چوبه بگیرند و با آب مخلوط کرده شربت را بیفزایند و صاف کنند

آب لیمو بگیرند لیموی ترش مقدار منظور پوست و تخمها را خارج کنند و بقرشند و ۲۴ ساعت بگذارند

تا نشین شود و با کاغذ صاف بکشد آب لیمو از عوامل مبرده است و در دو ما تقسیم مفصلی جاد بمقدار ۲ تا ۵۰ گرم

گرم با شربت قند مخلوط کرده قاشق قاشق در عرض روز میباشانند و آب نارنج را نیز بهین طریق میگیرند

آب لیموی مصنوعی معمول در وقت

بگیرند اسید ستریک ۱۲ گرم آب صاف ۱۹۲ گرم اسانس لیمو ۲ تا ۲ قطره حل کنند این آب لیمو مانند آب لیموی طبیعی از عوامل مبرده است

لیموناد ستریک مطابق کد کس

بگیرند شربت لیمو ۱۰۰ آب صاف ۹۰۰ مخلوط کنند و مانند مبردا تا استعمال نمایند و چون بعوض شربت لیمو شربت نارنج بکار برند موسوم به لیموناد

لیموناد بگیرند معمول بیمارستانهای لشکر

عرق لیمو ۳۰ شربت ساده ۷۰ آب صاف ۹۰۰ مخلوط کنند

شربت اسید ستریک مطابق کد کس

بگیرند اسید ستریک متبر آب مقطر مکد ۱ شربت ساده ۱۴ حل کرده مخلوط نمایند و از ۲ تا ۷۰ گرم این شربت را در مقدار زیاد با کمی آب

موافق میل مرض حل کرده مانند مبردا میباشانند و شربت اسید طریک را بهین

دستور العمل ساخته و در همین موقع و بهین مقدار میباشانند

شربت لیمو مطابق کد کس

بگیرند شربت اسید ستریک ۱۰۰ الکلاتور لیمو ۲۰ مخلوط کنند و از ۲ تا ۷۰ گرم شربت را موافق میل مرض در مقدار کم یا زیاد با آب حل کرده مانند مبردا تا استعمال

نمایند و چون بجای الکلاتور لیمو الکلاتور نارنج استعمال کنند موسوم به شربت نارنج میگردد

شربت ستریک صمغی معمول بیمارستانهای پاریس

اسید ستریک ۲ صمغ عربی ۷۰ آب مقطر ۱۰ شربت ساده ۱۲ اول صمغ را در آب حل کنند و بعد اسید ستریک

را و شربت را بیفزایند و از ۷۰ تا ۷۰ گرم این شربت را در ۷۰۰ گرم مشروب مرض حل کرده مانند مبردا تا استعمال نمایند

لیموناد ستریک صمغی

بگیرند شربت مذکور در فوق ۷۰ آب صاف ۱۰۰ الکلاتور

لیمو

اسید

۸۳

لیمو مخلوط کند و این لیمو ناد که نیز معمول بیمارستانهای پاریس است در ۱۰۰ گرم آن ۱۲ اسید ستریک
 و ۶۰ صمغ عربی میباشد **لیمو لیمون ف سترن ل ستروس** میوه یکی از اشجار
 طایفه **اورانتیاسه** (حرکات) را با این اسم مینامند و عموماً نوع لیمو دارای دو قسم است یکی نازک
 ت اورانژ **ل ستروس اورانژیوم** و دیگری **لیمون ف سترن دوم**
ل ستروس مدیکا و این قسم آخری نیز به سبب جنس است اول **لیمو اب لیمون**
(سترن) **ل ستروس لیمونوم** که قدری مستطیل است و پوست آن صاف و نازک
 و گوشه آن خیلی تریش میباشد دوم **بالنک ف ستر** و **ل ستروس سیدرا** که از
 محصولات بومی ایران است و درخت آنرا از این مملکت بفرنگ برده اند و عبارت از میوه است حجم و مستطیل و
 حلقه و وزن آن گاه تا به ۱۰ و گاه ۱۵ گرم دیده شده است و در فرنگ معروف به لیمو یهودان میباشد و قشر
 زردان دارای ساق است خیلی خوش بو و جزء سفید از پوست آنرا که تخمین است مریاسا خرد و مانند غذا استعمال
 میکنند و این میوه چندان گوشتی ندارد و بیشتر آن پوست است و آب آنرا که ترش است در طب استعمال نمیکند
 و نیز در فرنگ آنرا با اسم سبب ایران و با سبب مدی مینامند و دارای اقسام مختلفه چندی است **ستوم بکران**
ف لیم ل ستروس لیمتا و برگاموت که دارای سانی است خیلی خوش بو و سنگین تر
 از سانی لیمو یک قسم از این جنس است

شریت طریک بگزیند اسید طریک ۱۰۰ دهن فرار لیمو و الک ۹۰ درجه ۱۰ شربت شاد ۱۰۰
 در یک بطری دهن فرار را با الک مخلوط کرده حل کنند و شربت را افزوده شدت بهم زنند و اسید طریک
 را در ۱۰ جزء آب داغ حل نموده و مخلوط کرده بهم زنند

لیمو ناد خمری طریک بگزیند شربت طریک ۱۰۰ گرم شراب قرمز ۱۰۰ گرم در مقدار
 آب داخل کنند که وزن محصول ۱۰۰۰ گرم شود و این لیمو ناد را مانند مبریات در نقاهت امراض استعمال میکنند
پوسون صادق الحوضه بگزیند اسید طریک اسید از تله

الکلز مکده ۱۰۰ گرم شربت ساده ۱۰۰ گرم اب ۱۰۰ گرم اسید طریک را در آب حل کرده و با ساین مخلوط
 نمایند این پوسون از مبریات مطبوع است و آنرا متدرجاً فاشق و فاشق بپاشانند

گرد مولد گاز ف پودر گاز ورن بگزیند از یک طرف مسحق بے کربونات سود
 گرم در بسته کاغذی بربندند و از طرف دیگر مسحق اسید طریک ۱۰۰ گرم در بسته کاغذ سفید بربندند
 و بسته را مخلوط کرده و در یک بطری آب صاف حل نموده و در آنرا بلافاصله محکم بربندند و در وقت استعمال
 اب گاز داری که فی الحلقه ترش است خواهند داشت و چون این گرد را در یک بطری لیمو ناد و با شراب سفید بطری
 مذکور حل کنند دارای لیمو ناد گاز دار و با شراب گاز دار خواهند بود در هر صورت در این مشروب با طریقت
 سود بکه از تعامل اسید طریک در بے کربونات سود حاصل میگردد محلول است و از این جهت است که بطبع
 لیتی میدهند و خصوصاً از عوامل ضد محرم میباشد زیرا که طریقات سود پس از جذب شدن در خون
 محرق میگردد و تبدیل به کربونات سود میشود پس گرد مولد گاز بد و مانند مبریات و ثانیاً مانند ملینات و
 ضد محرکات اثر میکند و استعمال آن در اخلاط حائض و امتلاء معدیه سودمند خواهد بود و این گرد را در

سوی

نوع

بالنک

بکران

اسید ستریک

اسید طریک زیاد است که معادل ۱۰ وزن می باشد

گرد خشای مؤلد گاز (گرد سیاس) مطابق کد کس بگزیند مسحق

به کر بونات سود ۲ گرم در کاغذای به بندند مسحق اسید طریک ۲ گرم در کاغذ سفید به بندند ابتدا بسته کاغذای را در نصف پیاله آب حل کنند و در هنگام استعمال بسته کاغذ سفید را افزوده بهم زده می باشد و این گرد مبرد و فی الجمله ملین است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ خوراک است و بیاید دانست که این گرد در صورتی غنی خواهد بود که در ۲ جزء اسید طریک ۲ جزء به کر بونات سود استعمال کنند

گرد قلبای مؤلد گاز (سودا پاودر) بگزیند مسحق به کر بونات سود

۲ گرم در بسته کاغذای به بندند مسحق اسید طریک ۳ گرم در بسته کاغذ سفید به بندند ابتدا به کر بونات سود را در نصف گلاس آب حل کنند و در وقت استعمال اسید طریک را افزوده و بهم زده می باشد و این گرد نیز مبرد و قدری ملین است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ خوراک است

گرد اسید مؤلد گاز (لهوناد خشک) معمول ژانل بگزیند

به کر بونات سود مسحق ۲ گرم قند مسحق ۵ گرم اسید طریک نیم کوب ۲ گرم اسانس لهوناد قطره مخلوط کنند این گرد نیز مبرد و فی الجمله ملین است و مقدار شربت آن یک قاشق اش خوری کوچک است که در یک گلاس آب حل کرده ساعت بپاشند

پوسپون گاز دار (پوسپون دافع قی) معمول کد کس بگزیند

از یک طرف به کر بونات تپاس ۲ گرم آب صاف ۵ گرم شربت شاه اگر مملو نمائند و این را پوسپون قلبای می نامند و از طرف دیگر بگزیند اسید ستریک ۲ گرم آب صاف ۵ گرم شربت شاه اگر مملو نمائند و این را پوسپون اسید می نامند و در بیمارستانهای لشکر بجای اسید ستریک اسید طریک و بجای به کر بونات تپاس به کر بونات سود استعمال میکنند ولی بنظر تر اپوئیک این عوض اهتبی ندارد و طریقه استعمال این پوسپون با این نحو است که یک گلاس آب یک قاشق اش خوری کوچک از هر یک از دو پوسپون مخلوط کرده و بهم زده بلا فاصله می پاشند و با آنکه ابتدا یک قاشق از پوسپون قلبای اشامیده و بلا فاصله بعد از آن یک قاشق دیگر از پوسپون اسید می پاشند و استعمال این پوسپون در دفع قه های تشنجی گاهی سودمند است

اب مصنوعی سیاس معمول لغور بگزیند کلور و در کلینوم مذاب ۴۰ میلی

گرم کلور و در منیزیم ۱۰ میلی گرم کلور و در سیدیم ۲۰ میلی گرم کر بونات سود متبلر ۱۰۰ میلی گرم مسحق براده آهن ۲ میلی گرم ای که دارای ۵ حجم اسید کر بونیک باشد ۲۵ میلی گرم املاح و در یک بطری که سفوفی بان نصب کرده باشند داخل نمایند و آنرا با آب گاز دار کنند و عموماً بجای آب گاز دار ساده آب صاف سلس را استعمال میکنند و در بطریهای موسوم به سفون که در بازار می فروشند اب گاز دار شامصو می باشد

اسید کر بونیک بگزیند در سفید خورده ۱۰۰ اب صاف ۵۰ اسید کلور و در یک ۱۰۰ درجه ۱۰۰ حرارت در صراحی که دارای وانیل بود و تا نصف آن آب باشد داخل کنند و بول که جهت اخذ گاز لازم

اسید کر بونیک

است بان متصل نمایند و بواسطه لوله سنی شکلی که دارای دو عوجاج باشد اسپد کلو رید و یک را بروی آن بزنند
تا نصابند بخار اسپد کربونیک برقرار گردد و این بخار را در ساختن ایهای گاز دار مصنوعی بکار میبرند

گرد مولد گاز جهت ساختن آب سلس و رالت موسو بیری
موند و لوت بگردد نمز آ اسپد طریک نیم کوپ ۱ گرم نمز ۲۰ به کربونات سود مسحق ۲۱ گرم و این
د مقدار را با هم در مخزن تحتانی داخل کنند و همین که در آب حل شدند تقریباً تولید لیتربخار اسپد کربونیک
مینمایند و این مقدار بخار در ساختن یک لیترب مصنوعی سلس کفایت میکند و اگر خواسته باشند صرفه جوئی
کنند میتوان بجای ۱ گرم اسپد طریک ۵ گرم به سولفات سود استعمال نمود

به سولفات سود را موافق دستور العمل **دور و ولت** باین طریق باید ساخت بگردند
سولفات سود خشک ۱۰۰ اسپد سولفوریک ۱۴/۱ درجه ۱۰۰ و تاوه مینا داری مخلوط کرده و فی الجمله حرارت
دهند و در قالب ریخته و با در بشقاب بگسترانند

سید مصنوعی بگردند به کربونات تپاس ۱ دس گرم به کربونات سود ۲۲ دس گرم الکل ۹۰ و در
شراب ۵ گرم شربت صمغ ۵ گرم الکل نتریک ۵ دس گرم اسپد طریک متبلر ۵ دس گرم آب صاف یک

بطری مخلوط کرده و در بطری بابت بهم زنند و محصول را مانند میراث مطبوع استعمال مینمایند
ت گرو زبل پ انکور فرنگی ت فرنگی اوزومی میوه یک از نباتات طیفه گرو
لاری است و عبارت از جبهه های است که مانند خوشه واقع شده اند و ترشی مطبوعی دارند و علاوه بر اسپد
ملیک و اسپد ستریک و یکپن دارای ماده غاذیه میباشند و در طب مانند مدوات و میراث استعمال میشوند
عصیر گرو زبل بگردند گرو زبل قرمز ۲ گلاس ۲ الوبالو میوه ها

پاک نموده و در روی مو پیرموئی خورد کرده بپزند و مصفی با اخذ نموده ۲۴ ساعت در سرپای گذارند تا حال
تجیر دگان بروز کند و بعد در روی صاف ریخته بگذارند تا مصفای آن تقطیر شود و حفظ کنند و با انکه بلایه
از آن شربت سازند و این عصیر از عوامل مبرزه است و در ساختن عصیر گرو زبل فرامبوانی ۲ جزء فرامبوان

اضافه نمایند
شریت گرو زبل بگردند عصیر مصفای گرو زبل ۵۰ اقد سفید تقریباً ۵۰ در ظرف مسی قلع
نشده بجوشانند و حفظ کنند و در حالت جوش این شربت باید ۲۰ درجه نشان دهد و وزن مخصوص عصیر
گرو زبل از ۱۰۰۰ تا ۱۰۵۰ ممکن است تغییر کند و لهذا مقدار قند زیاد یا کم میشود و شربت زرد شده
و شربت گلاس و شربت الوبالو و شربت به و شربت فرامبواز
و شربت انار و شربت توت را نیز بهمین طریق باید ساخت و بیاید دانست که چون
شریت گرو زبل و سایر را در ظرف مسی قلعی شده بیزند طعم غیر مطبوعی حاصل میکنند و از این جهت آنها را
و با در ظرف مسی قلعی نشده و با در ظرف مینا دار و با در ظرف مسی مفضض شده ترتیب میدهند و همه این
شرتها را از عوامل مبرزه اند

لهوناد گرو زبل بگردند شربت گرو زبل ۱۰۰ اب صاف ۱۰۰ و مخلوط کرده مانند میراث استعمال نمایند
گلاس قرصیات سیرین ل سیرازوم ی سیراسپون میوه درخت

به سولفات سود

گرو زبل

گلاس

است از

الف

است از طایفه روزاسه و برد و قسم است قسمی قرمز که با سم عام گلاس نامیده میشود و قسمی
سبزه موسوم به الوبالو سیرازوس او بوم و کبرش المانیها عبارت است از تخم عصیر
الوبالو و مطبوخ در ماله گلاس را مانند مدرات استعمال میکنند و پوست درختان قاطع حمی و دافع نفوس
است و عرق برگ الوبالو چون دارای اسید پر و سید است از عوامل مسکنه محسوب میشود و قسمی از درخت
الوبالو است که در احراب شماله فراوان است و آنرا درخت الوبالوی و پرثینی مینامند و پتو
این درخت بصورت تعفین و شربت و شراب و گرد و مطبوخ و عصاره مایع مانند مقویات و مسکات در رفع
سل معمولی اهالی آن ممالک است و نیز آنرا در دفع تب استعمال میکنند

عصیر گلاس مطابق کدکس بگزیند گلاس ۱۰۰ اب ۹۰۰ مخلوط کنند از مبررات مطبوع است
میوه ها را خورده و بفرشند و مصفی را خذ نموده مدت ۲۴ ساعت تقریباً در سردای بگذارند تا حالت تخمیر
بروز کند و بعد روی پارچه صاف بزنند تا صافان تقطیر گردد و این عصیر که از مبررات است در ساختن شربت
گلاس بکار میرود

لهوناد گلاس بگزیند شربت گلاس ۱۰۰ اب ۹۰۰ مخلوط کنند از مبررات مطبوع است
تیزن گلاس خشک بگزیند گلاس خشک ۵ گرم شربت ساده ۵ گرم اب مقدار کافی بچوشانند
تا گلاسها پخته شوند و صاف کرده شربت را بفرمایند و پس از صاف کردن وزن مطبوخ باید ۱۰۰۰ گرم باشد این

تیزن مبرد مطبوعی است
تموش علیق و ونس و بوس درخت کوچکی است از طایفه روزاسه
و در کوهستان ایران و در بیشتر ممالک فرنگ دیوار باغها را از این درخت بنام میکنند و دارای چند قسم است قسمی
دایر بان فرانس و ونس نواری و بوس فروتیکوزوس مینامند و
عبارت از همین تموشه است که در شهرستان ری فراوان است و مطبوخ برگ آنرا مانند قابضات بطور غرغره استعمال
میکند و این قسم را چون دارای تن است در دقتن در ضمن عوامل قابضه ذکر خواهیم نمود و قسمی دیگر که بزبان
فرانس فرامبواز و بوس اند و ونس مینامند مانند سایر عواملی که در این
در ذکر میکنیم ملین و مبرداست و از میوه های مطبوع و گران بهای فرنگستان میباشد

عصیر فرامبواز بگزیند فرامبواز ۱۰۰ گلاس ترش ۱ در روی موینر موئی میوه ها را خورده کرده
بفرشند و مصفی را مدت ۲۴ ساعت در سردای بگذارند تا حالت تخمیر در آن بروز کند و بعد روی پارچه صاف
ریخته بگذارند تا مصفای آن تقطیر شود و محصول را حفظ کنند و چنانچه در کوزه ذیل ذکر کردیم با آن شربت سازند

عصیر قوت سبزه را نیز به همین طریق میسازند
به (آب) سفرجل فکوان مالوم سید و بوم و درخت به دایر بان
لایتن پیروس سید و نیامینا مانند این درخت که از طایفه روزاسه است دارای
میوه است زرد و پر زرد و بوی آن تند و خوش و طعم آن مخصوص و گوارا و تخم به که موسوم به مهدانه است
دارای مقدار زیادی ماده لعاب میباشد و از مطبوخ آن کلهای ملطف ترتیب میدهند و در طب عصیر به آن
استعمال میکنند و با آن شربت میسازند

عصیر بگیند بی واک هنوز خوب نرسیده باشد و باعانت پارچه خشنی بر زهای از ایاك نمایند و بعد رنده کنند و عصیر از بواسطه فشار خارج سازند و بگذارند چندی بماند تا خالت تخم در آن ظاهر شود و چنانچه در عصیرهای فوق ذکر نمودیم باعانت صاف مصفای این عصیر باید ستاوردند و حفظ نمایند و بطریقیکه ذکر شد گروزیل بیان نمودیم با این عصیر شربت سازند و این شربت چون در الحله قابض است در شیرین کردن مشرب و بان مقویه را که در دفع اسهالهای حزمین تجویز نمایند بکار میبرد

لرزانك به معمول گیور بگیند به آب پیونهای به و با پارچه خشنی پاك کنند و از چهار پارچه کرده تخمها و پرده ما بین آنها را بیرون آورند و بجوشانند تا کاملاً نخته شود و بدون فشار صاف کنند و بقیه را بقدر سفید ۲ و بجوشانند و با سفید تخم مرغ تصفیه کنند و بجوشانند تا پیر از سرد شدن تئان لرزانك به بندد این لرزانك مبرد مطبوعی است که در الحله قابض است و **لرزانك سبب** را به بین

طریق میباشد

انار عرقمان و گرناد میوه درخت کوچکی است از طایفه **میرتاسر** که بومی از سواحل افریقا میباشد و از درختها جمالك خوی فرنگستان از اعلی آورده اند و در ایران از محصولات قدیم است و گل انرا یونانیان **کیتینوئی و بالالا اوستیا** و رومانیها **بالوسینا** مینامند و میوه انرا که انار باشد بیوانه **زید یون** به روی مالیکور **یوم** میگویند و پوست ریش ان از زمان **دلسقورید و س** تا کون مانند عوامل دفع دبدان معمول اطباء بوده و در هند و استعمال ان خیلی قدیم است ولی در فرنگستان در سال ۱۰۰۰ میلادی **بوشانان** نام اول کسی است که انرا استعمال نمود و طریقه استعمال پوست ریشه انار و پوست ساقه ان و پلنترین را در درخت سرخس بیان خواهیم نمود و گل انار و هم گل انار که گل انار نباشد از عوامل قابضه قوی میباشد و بعضی از دانشمندان اسلام عصیر انار و عصیر پوست و برگ انرا از عوامل قاطع الحمی میدانند و **نار دان** عبارت است از دانه خشک کرده انار جنگلی و از عوامل قابضه و مبرزه معمول ممالک ایران و عصیر انرا در اغذیه مرضای مبتلی با سهال حاد داخل مینمایند

عصیر انار دانه های انار را از پوست و پرده های اخلی پاك کنند و از در روی موپز موئی با دست بفشند و مصفی را گرفته بگذارند بواسطه بر و ز تخم صاف گردد و بواسطه عمل انحراف و استعمال صاف انرا صاف کنند و حفظ نمایند این عصیر را چنانچه در ذکر کردیم در ساختن شربت انار بکار میبرند

زوشك (زارچ) و امبرباریس و بیت لبریس و ولگاریس نیم درختی است از طایفه **برید** که دارای میوه های است قرمز و بیضی شکل

که محتوی اسید ملیك ازاد و ملائهای اسید میباشد و طعم ترش آنها بواسطه همین اسید است و از آنها شربت و رب و قرصهای مبرد میسازند و برگ این درخت نیز دارای عصیری است ترش مزه و تخمهای انرا در معجون و باسکورد بوم داخل مینمایند و در پوست ریشه درخت زوشك ماده عامل تلخ و متبیلر موجود است که انها را بصورت عصا مایع اب و الکلی مانند عوامل قاطع الحمی استعمال مینمایند و از خود زوشك شرابی ترتیب میدهند و از این حقیقه است که در زبان فرانسه انرا **و بیت** میگویند و ماده عامل زوشك را **بریس** مینامند

افستین

۹۳

افستین مغرب افستین می باشد که مشتق از دو کلمه یونانی است یکی 'اکه' که نفی است و دیگری 'فستون' مشتق از فستوس که بمعنی حلاوت است و سه نبات را که از طایفه سسینافره اند باین اسم می نامند اول افستین معارقی (افستین کبر) که از تمیز با الکتیوم دوم افستین مجری که الکتیوم مار تیموم سوم افستین روح (افستین صغیر) که الکتیوم پونتیوم و برک و شاخه های گل دار این اقسام را در طب استعمال میکنند و دارای بوی نافذ تنیدی میباشند و طعم آنها تلخ و معطر است و در سوء هضم حبه همچان قوای هضمی و در کلور و زرد و در حبس طبع و در حیات دانه استعمال میشوند و اثر آنها در دفع دبدان محل شبنمیت و از عوامل تحریک و مقوی و دافع دبدان محسوب میشوند و ماده عامل افستین آسانتر است ۴ افستین که عبارت از ماده تلخ آن بود

مواد مانع الجمع جمع مابین املاح آهن و املاح روی و اسنات سرب با افستین نباید نمود
عصاره افستین مطابق کد کس بگیرند

شاخه ها گل دار افستین ۱ اب مقطر جوش ۲ شاخه ها از ۳ کوفته مدت ۱۱ ساعت در ۲ جزء اب جوش دم کنند و با فشار صاف نمایند و بقا را در باقی مانده اب دم کنند و صاف نمایند و در مصفی را مخلوط کرده در حمام ماری بقوام عصاره نرم بنشیند و حفظ کنند و مانند عوامل مقویه و محرکه و ضد کرم بمقدار ۲ در ۳ گرم ناه گرم استعمال نمایند

الکتین عبارت از اسنات ماده عامل و تلخ افستین که در وکیل کشف نمود و این ماده را ۳ دفع بر سوز و بطوء هضم استعمال میکنند و مقدار شربت آن از ۱ تا ۲ ناه ۲ سلنه گرم است که بطور حب در هنگام خوردن غذا استعمال شود

عرق افستین مطابق کد کس بگیرند شاخه های گل دار و ناه افستین ۱ اب مقدار کافی بقطر کنند و در قابله فلورانی (قابله لوله دار) مقطر را جمع کنند تا بیک جزء بدست آید و در هن فرار را اخذ نمایند و این عرق را در پوسهون های محرکه و ضد کرم داخل نمایند و در هن فرار افستین را بمقدار ۱ قطره بر روی حبه قندی چکانند و با در پوسهون داخل کرده میاشامند

تعفین افستین بگیرند شاخه های گل دار افستین ۱ الکل ۲ درجه ۳ شاخه ها را ۴ نیم کو بگرده مدت ۵ ده روز در الکل بنجیاسند و صاف کنند و مقدار ۲ ناه ۳ گرم این تعفین را بطور پوسهون و با مخلوط در شراب مانند عوامل مقوی و محرکه و ضد کرم بنیاشامند

شراب افستین بگیرند بر ۱ خشن افستین ۲ الکل ۳ درجه ۴ شراب سفید ۵ مدت ۶ ۳ ساعت افستین را در الکل بنجیاسند و شراب افزوده روز بگذارند و با فشار از پارچه گذارند و صاف نمایند این شراب از عوامل مقویه و محرکه است و در تقویت معد و ضد کرم استعمال میشود و مقدار شربت آن از ۱ تا ۲ ناه ۳ گرم است

فقا ع افستینی معمول و ان موشی بگیرند بر ۱ ناه افستین ۲ فقا ع قوی ۳ مدت ۴ در روز بنجیاسند و با فشار از پارچه گذارند و صاف کنند و در تقویت معد و دفع کرم

از نایم گلاس باشد

تغفین مرکب افنتین (الکسر معدی ستوغتون) بگیرند

افنتین بلوط الارض ریشه خطا ناپوست نارنج ریوند مکده ۲ صبر سقوط طریقه کاسکار بل مکده ۵ الکل ۵ درجه ۵۰۰ امدت ده روز بچسباند و با فشار از پارچه گذراند صاف کند و مقدار شربت این الکسر از نایم ۲ گرم است

تیزن افنتین معمول بهار سنانها

پار پس بگیرند شاخه های گل دار و خشک افنتین ۲ گرم آب جوش ۵۰۰ اگر مدت یک ساعت در کرده صاف نمایند

روغن افنتین بگیرند شاخه های گل دار و خشک افنتین ۱ روغن زیتون ۱ مخلوط کرده و

در روی آتش مدت دو ساعت دم کنند و گاه به هم زنند و بعد مدت ۲ ساعت بگذارند بماند و از پارچه گذراند با کاغذ صاف نمایند و ۲ گرم این روغن را در دفع قولنج هرگاه عرض از وجود دبدان حدس کنند

بروی شکم تریخ نمایند

اسانس افنتین بانیقی معمول دواسانها مبول

بگیرند برگ خشک افنتین ۲۴ اسانس تر بانیقی ۱ اب صاف مقدار کافی تفتیر کنند و بواسطه قابله فلورانس اسانس را جدا نمایند و از عوامل دفع دبدان است و مقدار شربت آن ۳ دسه گرم یا اگر در خارج تریخ آن نیز مستعمل

حرابی افنتین بگیرند قند سفید و مسحوق ۵۰۰ گرم افنتین ۲۰

گرم عرق افنتین مقدار کافی مطابق معمول حرابی سازند و بمقدار ۲ نایم ۲ گرم این حرابی را در عرض و ذیباشند

البست سولسی بگیرند افنتین کبره ۵۰۰ گرم افنتین صغیر

۵۰۰ گرم ریشه اثر لیک اگر که مکده ۵ گرم بادبان خطا ۵۰۰ گرم دیکام کرک ۵ گرم الکل ۵۰۰ درجه ۹۰۰۰

گرم تفتیر کنند نایم ۵۰۰ گرم الکولا تور بدست بداران ۲ گرم اسانس اندیسون اقرانند و محصول را با خلوط

از نبل هندی و زرد چوبه و بابا عصر اسفناج و نگین نمایند و این محصول از عوامل مقوی معده و محرک است

و در دفع کرم نیز استعمال میشود و مقدار شربت آن از نایم ۲ گرم است مخلوط با نصف گلاس شربت قند

کتیاس البست (روح افنتین) بگیرند شاخه های گل دار افنتین کبره

۲۰۰ گرم شاخه های گل دار افنتین صغیر ۲۰۰ گرم قند ۵۰۰ گرم الکل ۵۰۰ درجه ۳۰۰ گرم مدت هشت

روز بچسباند و صاف نمایند و در تقویت معده بمقدار ۳ گرم بپاشاند

مخور محرک بگیرند افنتین بومادران مکده ۲ گرم آب جوش ۵۰۰ اگر بومادران را خورد کرده با افنتین

در آب جوش داخل نمایند و دراد را در لخت و با سهولت جربانان بخار مضاعف را بالاث توالدیر ساندند

بومادران (برنجاسف) ع سولفات ارموان لار تمیزی

ارتمیسیا نباته است از طایفه **سپیانتره** و ارتفاع آن نایبک مطرد ساقه آن سفید رنگ و

دارای شپارهای سرخ کم رنگ و برگهای آن شکل قلم تراشیده و از طرف فوق سبز و از طرف تحت سفید پرزدار

و گلها یمان مانند دسته و بوی آنها معطر و طعمشان تلخ و در طب برک و گل و ریشه این نبات را مانند عوامل محرک

و ضد هیستری و مد و حیض استعمال میکنند و بعضی در خواص آنرا مشابه افنتین میدانند ولی میگویند بقیوت

بومادران

ان نیست و در المان ریشه از درد دفع صرع تجویز نمایند و مطبوخ و اگر بومادران را در دهه اگر آب بطور
تیزن مانند مد رات طشت و معمول میدارند و مقدار شربت از مسحوق آن بطور سفوف از ۲ تا ۴ گرم است در

دفع صرع
عصاره برگ بومادران بگرنند برگ خشک بومادران را با آب مقطر جوش بپزینند و
کوب کرده مدت ۱۲ ساعت در عجز آب دم نمایند و با فشار صاف کنند و تقاله را در باقی مانده آب دم کرده صاف
نموده و در مصفی با مخلوط نمایند و در حمام مار به غلظت عصاره مزج قوام آورند و مقدار شربت این عصاره که
مشابه عصاره افستین است از ۱ تا ۲ گرم میباشد

شراب حرک بومادران بگرنند شاخه های گل دار و تازه بومادران ۲۰۰ ریشه تازه و
۲۰۰ ریشه انجدان رومی ۲۰۰ ریشه از پانه ۲ شاخه های گل دار و تازه پودنه ۲۰۰ شاخه های گلدار فوه ۲۰۰ شکر
های گل دار ابل ۲۰۰ شاخه های گل دار خرنجوش ۱۰۰ شاخه های گلدار زوفامه ۱۰۰ شاخه های گلدار قحوان ۱۰۰ شاخه
های گل دار سداب ۱۰۰ شاخه های گلدار باسلیقون ۱۰۰ انیسون ۲۵ دارچینی ۲۵ شربت عسل ۱۲۵ الکل ۹۰ درجه
۲۵۰ اب ۳۰۰۰ قند ۲۵۰۰ مطابق معمول شربت سازند و این شربت دارای خواص محرکه است و در جیس طمست

استعمال میشود و مقدار شربت آن ۲ گرم است

قَبْصُومٌ مِّلٌ فَوْبِلٌ لَّاشِبِلَا مِبِلٌ فَوْبِلُومٌ یک از نباتات طاسپنا

است شبیه بومادران که فقط دارای یک ساقه است و برگهای آن خیلی متعدد و باریک و گلهای آن کوچک و
سفید و گاه وردی و متعدد و مانند خرمنه واقع شده اند و بوی آنها معطر و در طب مطبوخ قبصوم و عصرا از آن
دفع تو مودهای بواسیری استعمال میکنند و یک از دانشمندان از ۲ تا ۴ گرم شاخه های گل دار قبصوم را در سه
پالاب دم کرده در عرض روز استعمال میکنند و در دفع بواسیر از جوی الاثر میداند هر چه قبصوم از
عوامل محرکه است و در دفع سیلان آب بواسیر که بواسطه دوالی و ضعف آورده مستقیم عارض شده
باشند استعمال آن مفید و سودمند است بخصوص در صورتیکه کرث سیلان موجب ضعف زیادی شده
باشد

تودری (قدومه) (ماردرخت) (بزرگ)
(بزرگ الهوه) (تولار) (هرب او شانتر) (ارپزیموم)

ارپسومون نباتی است از طایفه کروسیفر و برگهای آن غیر منظم و گلهای آن زرد و
کوچک و در کنار جاده ها میروید و از عوامل محرکه و دافع سعال و دافع اسکور بوت است و اگر گرم برگ
از آن در دهه اگر آب دم کرده استعمال نمایند

شراب حرک تودری بگرنند جو مقشر و ریشه شیرین بیان مکده ۲۰۰ خشک گاو زبان
برگ خشک کاسنی ریشه واسن مکده ۱۰۰ تودری تازه ۱۰۰ پر سیاوشان کانا دا ۲۰۰ شاخه های گلدار اکلبل انجل
اسطوخودوس مکده ۲۰۰ انیسون ۲۵ قند ۳۰۰۰ عسل سفید ۵۰۰ مطابق معمول شربت سازند و این شربت را
در دفع یرو نشین مزمن بمقدار ۲ گرم معمول میدارند

یک قسم از تودری و سوم به **ارپزیموم باربارا (تودری و ششی)** را در طب
مانند عوامل ضد اسکور بوت استعمال میکنند و عبارت از نباتی است که بو و طعم آن گزیده و فی الجمله تلخ و

گل‌های آن زرد و کوچک و بشکل خوشه مستطیل و این قسم در جنگلهای و در مواضع مرطوب و در کنار رودخانه‌ها
می‌روید و از آن در دفع اسکوربوت بجای جرجیر استعمال می‌نمایند ولی مقدارش باید در مساوی جرجیر باشد و در

خارج مانند محلات در محل مرطوب استعمال می‌شود و بر وزن مانند مفتحات اثر می‌نماید

زبان گنجشک **لسان العصاره** **فراگرنیل** (دبکابلا)

دبکاموس **البوس** نبات است از طایفه **وقاسه** و برگ‌های آن خیلی شبیه به برگ

فون پ و ن و از این جهت است که آنرا **فراگرنیل** می‌نامند زیرا فرنی و آنکه از طایفه **باسمه** است

فراگرنیل و نیز می‌گویند و درخت زبان گنجشک در جنگلهای کوهستان و در

دوسویس و المان می‌روید و از دریاها بواسطه قشنگی خوشه‌های گلش که سفید و با ابله اند غرض می‌نمایند و همه

اجزاء این درخت معطر و در لیشان سفید و پیچیده و بجم انگشت کوچک و نیز معطر و در فونک این درخت و از تجارت

مندی می‌آورند و در طب مانند محرکات و عوامل ضد دبدان و ضد هستری و ضد صرع استعمال می‌گردد و مقدار

شربت از مسقون از ۲ تا ۴ گرم است و برگ **فون پ و ن** را که بمقدار ۱ تا ۲ گرم در دو پیاله آب دم کنند

و در دفع نفوس و رو ما تبسم مؤثر می‌دانند و هم چنین سفوف مسقون آنرا استعمال می‌نمایند

مطبوع برگ **ون معمول** **رائل** بگرنیل برگ خشک و نه ۱ تا ۲ گرم آب جوشیده

گرم دم کرده بگذارند سرد شده و صاف نمایند و در عرض روز متد و جابجا شامند مانند عوامل ضد نفوس و

تیزن برگ **ون معمول** پوره بگرنیل برگ و نه ۳ گرم آب ۵۰۰ گرم می‌جوشانند تا

کرده پیاله پیاله در عرض روز بیا شامند

تنبیه دبکام سفید را که غبارت از زبان گنجشک باشد با دبکام کورت **ل اورنگانوم**

دبکاموس نباید مشبه نمود **البهر** و شبیه به او بشن است و چون در کوه **دبکت** که در جزیره

کیرت (کرید) واقع است می‌روید باین اسم موسوم شده و ساقه‌های قرمز رنگ پرزدار از آنکه

مخلوط اند با برگ‌های کوچک مدور و سفید پنبه‌مانندی که بوی آنها معطر و بلسان است در طب مانند محرکات و

مددات حض استعمال می‌کنند

مورد **اس ت مبرت** **ل مبرتوس** **کومونیس** **ی مورتوس**

درختی است کوچک از طایفه **مهر قاسه** یعنی این طایفه منسوب باین نبات می‌باشند و از اشجار خشک

ممالک حاره و در باغها آنرا غرس می‌کنند و برگ و میوه مورد از عوامل مقوی و محرک و دافع تبها می‌باشند و

مقدار زیادی تن دارند و عرق گل و برگ آن که به اسم **اب انش** نامیده می‌شود از محصولات گران بها است

بک قسم از مورد که بوی استرالی است چند سالی است در جنوب ایتالیا آنرا اعل و در هند

و برگ‌های آن دارای مقداری طریح و اسید طریح می‌باشند و می‌توان آنرا مانند سرچمه اسید طریح

تصور نمود

در بیان **اکونیت**

دبکاموس

و

دبکاموس

مورد

دبکاموس

اکونیت

۹۷

از قوی

ف اکونیت ۱ اقونیتون ۲ اکونیتوم ۳ اکونیتون نبات است از طایفه
رفونکولاسه و دارای چندین قسم و لفظ اکونیت مشتق از اکونیه است که در لغت یونانی بمعنی
تخته سنگ بود و چون این نبات در کوههای مرتفع مرده بدین اسم یونانیان از نامیده اند و در این اوقات با اصطلاح
باغبانهای طهران **ناج الملوك** نامیده میشود و اقسام آن عبارتند از ف اکونیت فروس
پ ۱ ۲ ۳ اکونیتوم فرکس ۴ اکونیت گراندفلور ۵ خانق
الذئب ۶ اکونیتوم لیکوکتوم (کاماروم) ۷ اکونیت نایل
پ اکونیت شلغم ۸ اکونیت لاله ۹ اکونیتوم ناپلوس و
این قسم اخیر را در طب بیشتر استعمال میکنند و یکی از دانشمندان موسوم به **یراندیس** ماده عاملی ذکر کرده
بخصوص در گذشته اکونیت یافته است موسوم به **اکونیتین**

اکونیت یکی از سموم مخدره است و جلی آن اقوی و سمی اکونیت تازه بیشتر از اکونیت خشک و مخصوص برگ و پشته
اکونیت نایل را در طب استعمال مینمایند و چون بمقدار کم استعمال شود از عوامل مدنه و معرقه محسوب میگردد
و در دفع سبیل پس فراژی و در مالتسم حرمین امور و زواجلالات سرطانی و استسقاء از اثر آن تجدد کرده اند
و بعضی از دانشمندان معاکه اکونیت را بسیار استعمال میکنند و دفع نورالزهای صودی کوثر سبونی از اقوی
الآثر میدانند و نیز اکونیت را در صداع عصبانی و در مالتسم حاد و خرمین و درم حلق و بر و نشیت و سبیل
و حای وضع حلی استعمال مینمایند و هم چنین در امراض مویچه که سبب آنها ترشح رطوبت سرخی ترله و پاروما
بود استعمال است و بالاخره اکونیت در اعمال جلد اثر میکند و در این غشاد برای خاصیت مخرجه مخصوصه است
و لهذا استعمال آن سودمند است در همه اخراجه که بواسطه فساد عمل جلد عارض شوند بخصوص در اعیاء و تحاثرله
و گریپ و درم حلق و ترله حادیه و در مالتسم مفصلی و عضلانی مخصوصا اگر این دو تبسم با فی الجمله حای همراه
بود و در عوارض ورمی هرگاه که حی چندان اشنداد نداشته باشد و در نورالری و مالتسمی و نفرین و غیره
و در حیات ثوری از قبیل سرخجه و ابله و اسکرلین و سوک مبلر نباتات اللیل و حمزه و غیره

مواد مانع الجمع اکونیت این مواد عبارتند از مواد مانع الجمع طایفه سلانه ملا خطه نمائند
در بلاذن و یاد **زهر اکونیت** مانند سایر عوامل مخدره شرط اول اخراج ماده سمی است از بدن
و هر چه زودتر خارج سازند بهتر است و در اجرای این مقصود باید مقبضی قبل از استعمال نمود بگرفت مسحق اینکا
۱۲ گندم امبیک ۱۳ گندم در یک پیاله آب نیم گرم مخلوط کرده بپاشانند و مقدار مذکور را سه تا چهار دفعه مکرر استعمال
نمایند و فاصله هر دفعه یک ربع ساعت باید باشد و با آنکه ۱۴ گندم سولفات روی و با ۱۵ گندم سولفات مس را در
یک پیاله آب نیم گرم حل کرده بپاشانند و جهت سهولت در و سهولت اخراج سم پس از عارض هر دفعه در معده را از آب
نیم گرم و با یک مایع دیگری پر کنند و در این اوقات جهت تخلیه معده و اخراج سم بیشتر تلبیه متنفس را بکار گیرند که ابتدا
معده را از مایع نیم گرمی پر کرده و سوند مری را به تلبیه متصل ساخته معده را خالی میکنند و بقول یکی یاد زهری که
خشی کند سموم مخدره را ناگون شناخته نشود ولی باید بخاطر آورد هر وقت یک سمی از قلیات نباتات نباتات در معده داخل
شود استعمال محلول تنین و یا مطبوخ ماز و سودمند است و در این اوقات ثابت شده که بهترین یاد زهری که در عموم
سموم مخدره اثر کند محلول بد و در و تپاسوم بد و ده است موافق نسخه ذیل بگرفتند بد و در و تپاسوم بد ۱۶ گندم بد ۱۷

گندم آب

گندم آب صاف تقریباً ۴۰ اسیر حل کرده نصف فنجان نصف فنجان بنیاشامند

الکولا تور اکونیت مطابق کد کس

گل کردن یک جزء الکله ۹ درجه یک جزء بر گها و از م کرده و الکله را افزوده بگذارند مدت ده روز بماند و با فشار از پارچه گذرانیده با کاغذ صاف کند و حفظ نمایند و مقدار شربت این الکولا تور در دفع نورالری و نوروز غیره از ایناه گرم است که بطور پوسپون متدرجاً با فاشی کوچک بنیاشامند و از بروز عوارض عارضه مراقبت نمایند (ملاحظه نماید اکونیتین را) و الکولا تور در ریشه اکونیت را نیز بهین طریق میسازند

اگر چه بعضی از مصنفین مسحق اکونیت و نیز تعفین آنرا استعمال میکنند ولی چنانچه ذکر کردیم ماده عامل اکونیت در خشک شدن این نبات کم کم نقصان یافته تا بکلی مفقود میگردد پس استعمال این در و محصول را که اثر آنها مطمئن نیست باید ترک نمود و الکولا تور را بر اینها ترجیح داد و یکی از دانشمندان موسوم به **هوتوت** در تمام محصولات اکونیت بعوض برگ ریشه را استعمال مینماید و میگوید مقدار اکونیتین در ریشه زیادتر است و چندان تغییر

پذیر نیست

عصاره برگ اکونیت ایضاً مطابق کد کس

جو ش ۱ بر گها را نیم کوب کرده در ۴ جزء آب مدت ۱۲ ساعت دم کنند و با فشار صاف نمایند و تقالده داد و دو جزء دیگر آب دم نموده صاف کنند و دو مصفی را مخلوط کرده در حمام ماریه بغلظت عصاره نرم قوام آورند و این عصاره چون تازه ساخته شده باشد قوی الاثر است ولی چون زمانه بران بگذرد فاسد شده و کم کم بے اثر میگردد هر چقدر از او در دو ماتسم و نورالری بمقدار ۵ تا ۲ سانتی گرم استعمال مینمایند

عصاره الکلی ریشه اکونیت ایضاً مطابق کد کس

اکونیت الکله ۹ درجه ۲ ریشه را نیم کوب کرده و با قدری الکله مخلوط نموده در الک دیپلا سمان بزنند و در الک را بسته مدت ۱۲ ساعت بگذارند بماند و بعداً باقی الکله را استعمال نمایند و محصول را در حمام ماریه تبخیر کنند تا بقوام عصاره نرم و بهتر است که در خلایه عمل تبخیر را جاری کنند و این عصاره نیز متدرجاً قوتش کم میگردد و الکولا تور برگ را که قوتش ثابت است باید ترجیح داد و این عصاره در دفع دو ماتسم و نورالری بمقدار ۱ تا ۳ سانتی گرم استعمال میشود

الکولا تور ریشه اکونیت

بگیرند ریشه نانه اکونیت الکله ۴ درجه مکده ۱۰ ریشه را کوفته و خمری از آن ترتیب داده و در ۳ درجه حرارت مدت ۴ ساعت بگذارند بماند و بعد در صراحی ردای با الکله داخل نموده و در آنرا محکم ببندند و پس از دو روز مصفی را بواسطه عمل انحراف برداشته و با کاغذ صاف کرده حفظ نمایند و این الکولا تور را از ایناه گرم در دفع تعفین رمی و حمره جرحی و نزف الدم رحمی استعمال مینمایند

حب اکونیت معمول بیت

۲ گرم با مقدار کافی مسحق ریشه خطی ۱۰ حب سازند و صبح و عصر از ایناه حب در دفع سبیلید اوجاع

عظمی بنیاشامند

پوسپون اکونیت معمول بوشا و زابگیرند الکولا تور اکونیت گرم

مطبوع باد و بنجوبه ۱۰ اگر شربت دبا کوده ۳ گرم مخلوط کنند و در دفع نورالری و نوروز هر دو ساعت فاصله

یک قاشق اشخوری بیاشامند و موافقاً مقدار الکولا تور را زیاد کنند

مخلوط مسکن معمول بگردان الکولا تور در یک باد و نجوبه ۲ الکولا تور اکنونیت ۲

کلور و فورم ۱ مخلوط نمایند و در دفع نورالتری ضربی پنبه مخلوج را بان الوده نموده بروی لثه مانطول نمایند

پوسپون اکنونیت دافع دوسنطاریا

معمول مار یوت بگردان عصاره الکلی اکنونیت ۱۰ اسانتی گرم اب ۱۰۰ اگر حل کنند و در ۲۴ ساعه

با قاشق اشخوری کوچک بیاشامند و پس از استعمال این پوسپون با آبکا و با کلل موافق نصرت طبیب اسما

نمایند

پوسپون اکنونیت و گنه کنه معمول نارشتی بگردان سولفات کپن ۲

گرم الکولا تور اکنونیت ۲ گرم اب صاف ۲۰ اگر اب رایل مقدار کافی مطابق معمول حل کنند و در دفع

تغین و پی با قاشق کوچک در عرض شبانه روز بیاشامند

شربت اکنونیت مطابق کد کس بگردان الکولا تور اکنونیت ۱ شربت ساده ۳۰۰ مخلوط

کنند و ۲ گرم این شربت دارای ۵۰۰ گرم الکولا تور است و در دفع نورالتری و نوروز و حمله های نفوس

از و انا ۱۰ گرم این شربت را مانند پوسپون بمقدار منقسم بیاشامند و از آثار حاصله مراقبت نمایند

پوماد ضد نورالتری معمول ژاله بگردان الکولا تور اکنونیت ۱ کلور و فورم

۱ پیه مذاب ۲ مخلوط کنند این پوماد را در تسکین و جاع تمیخ نمایند و محل مویج را پس از تمیخ از مخلوج بپوشانند

و بعد از نافه مشمع و باورقه گوناگون کاغذ سازند

طریقه ساختن اکنونیتین موافق دستور العمل هو توت

بگردان ریشه اکنونیت نایل ۱۰۰۰ گرم الکول ۵۰۰ درجه اسید سولفوریک منبری مکلس از خالص مکلس مقدار کافی

ریشه را نرم بگویند و در مقدار کافی الکول که با قدری اسید سولفوریک از اثرش کرده باشند و وزن آن تقریباً

۳۰۰۰ گرم بود مشت بچسباند و بعد با فشار از پارچه گذرانیده با کاغذ صاف نمایند و مصفی را در خام ماز

جهت اخذ الکول تقطیر کنند و محصول مائے را که در دیک تقطیر باقی میماند بگذارند سرد شود و روغن سبزی را

که در وی آن شناور است بگیرند و بعد بقوام شربت تنجیم نمایند و تنجیم شده را با قدری از مخلوط کرده بهم زنند

تا باقی مانده روغن سبزها میتوان از آن گرفت و بعد راب را حل کنند و با عانت منبری مکلس مخلوط با کمی آب شیشه

محصول را خنثی نمایند و پس از این عمل محصول را چندین دفعه با هم وزن کرده و درجه مخلوط کرده بهم زنند این عمل

التری را بگذارند بخودی خود تنجیم شود و آن چنانکه پس از این تنجیم باقی میماند عبارت است از اکنونیتین غیر خالص و آنرا

در اسید سولفوریک اب را حل کنند و زغال جوانه افزوده صاف نمایند تا آنکه آن گرفته شود و بر مصفی بمقدار

امانیا که افزایند ناسوب نماید و بعد بجوشانند و رسوب را که عبارت از اکنونیتین باشد در وی کاغذ صاف

جمع نمایند و نجسگانش و در اثر مجدد داخل کنند و محلول را نادرجه پوست تنجیم نمایند و بعد در مقدار کمی اسید

سولفوریک اب را حل کنند و بر محصول که عبارت از محلول سولفات اکنونیتین باشد قطره قطره امانیا که افزایند

و اول رسوبی که حاصل میشود عبارت از اکنونیتین غیر خالص است بروی کاغذ صاف جمع کنند و بعد عمل

رتسب را با انجام رسانند و این رسوب عبارت است از اکنونیتین خالص که مانند گردی است بی شکل و کاملاً

اکنونیت

سفره بزرگ

سفید رنگ و مقدار شربت اکونیتین که با این قاعده ساخته شده از نصف میلی گرم نایبلی است و بک از دانشمند
میگویند تاکنون دیده نشده است نورالری زوج پنجم تواند با این اکونیتین مقابله نماید و نیز در دفع نورالری
عصب سه صورتی قوی الاثر است و بعضی اوقات از استعمال آن برخی سواخ قلبی بروز میدهد

کدکس اکونیتین متبلر را که قوی الاثر است ترجیح میدهد و مقدار شربت آن از ربع میلی گرم تا نصف
میلی گرم است و چون حتی الاثر نیست **بوشارد** اکونیتین هو توت را بر آن ترجیح میدهد

تخفین اکونیتین بگزیند اکونیتین ۱ دسسه گرم الكل ۹۵ درجه ۱۰۰ گرم حل کنند و هر يك گرم از
این محلول دارای ۱ میلی گرم اکونیتین است و مقدار شربت آن از ۵ دسسه گرم تا ۱ گرم است بطور پیوسته که
متذرجا با فاشق کوچک باشد و در خارج از ۲ تا ۳ گرم آنرا بطول نمایند

نیتراک اکونیتین معمول کدکس بگزیند اکونیتین متبلر مقدار منظور
اسید از ۱۰۰۰ خالص اب مقطر مک مقدار کافیه اکونیتین را در ۵۰۰ مقابل وزنش اب مخلوط کنند و در ظرف دیگر
اسید از ۱۰۰۰ را با ۵۰۰ مقابل وزنش اب مخلوط کرده و این مخلوط بقدری در روی اکونیتین درزند که کاملاً اشباع
گردد و محصول را در حمام ماری بنجی نمایند و بگذارند سرد شده و متبلر شود و مقدار شربت آن از ربع میلی گرم تا
نیم میلی گرم است چه بطریق ذوق تحت جلدی و چه بطور حب و با گرانول و **دوگینیل** نیتراک اکونیتین
را در دفع نورالری که از اثر برودت عارض شده باشد و عموم نورالریهای مبرم که عرضی نباشند قوی
الاثر میداند

ذوق تحت جلدی اکونیتین معمول مونیر بگزیند اکونیتین متبلر ۱ میلی
گرم کلوروفورم ۱ گرم و از این مایع ۵۰ گرم حل کنند و در دفع نورالری با زرافه پرا و از که دارای يك

خس میلی گرم اکونیتین خواهد بود ذوق نمایند
گرانول اکونیتین متبلر معمول شامپینی بگزیند اکونیتین متبلر
۱۰۰۰ گرم قند شکر ۱۰۰۰ گرم صمغ عربی ۱۰۰۰ گرم عسل سفید مقدار کافیه مطابق معمول ۱۰۰۰ اگرانول سازند هر گرانول
دارای يك عشر میلی گرم اکونیتین متبلر است و گرانول نیتراک اکونیتین را بهین طریق میسازند

نایلین عبارت از الکلوشدیه است که **دوگینیل** از اکونیت استخراچ نمود و سمیت و خطر آن
خیلی کمتر از اکونیتین متبلر و در دفع نورالری قوی الاثر است و مقدار شربت آن از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ سانتی گرم که
بطور حب و با بطریق ذوق تحت جلدی استعمال کنند

گرانول نایلین معمول گرونیو بگزیند نایلین ۱۰۰ میلی گرم با مقدار کافیه
به اثری از قبیل قند شکر ۱۰۰۰ گرانول سازند و هر ۱۰۰ ساعت فاصله يك گرانول باشد

حب اکونیتین معمول هو توت بگزیند اکونیتین ۱۰۰۰ و در ۱۰۰ سانتی گرم مسوق
اصل السوس ۱۰۰۰ گرم با مقدار کافیه شربت ساده ۱۰۰۰ حب سازند و هر چه دارای يك خمس میلی گرم اکونیتین است

و از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ در عرض دو و نیم ساعت
حب ضد نورالری معمول لا بور بگزیند از اکونیتین ۱ میلی
گرم و بمیدرات یکین ۱۰۰۰ سانتی گرم شربت کنکنا مقدار کافیه ۱۰۰ حب سازند و در ۱۰۰ ساعت از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰

باشامند

گرانول از ناث اکونیتین بگرنند از ناث اکونیتین ۵ سانتی گرم بامقدار کافی لاکتین و صمغ عربی و شربت ساده مطابق معمول ۲۰۰ گرانول سازند و آنها را مفضل کنند و هر گرانولی دارای یک میلی گرم اکونیتین است و از یک گرانول شروع نمایند

پوماد اکونیتین بگرنند اکونیتین ۵ سانتی گرم الكل قطره پیه مذاب ۲ گرم مطابق معمول پوماد سازند و روزی سه یا چهار دفعه تمریخ نمایند و میتوان مقدار اکونیتین را تا ۱۵ و ۲۰ سانتی گرم زیاد کرد و این تمریخ این پوماد بر روی سطوح بی بشره باید اجتناب نمود

نطولات تورنبول یا **نطول اکونیتین** بگرنند اکونیتین ۱ گرم الكل خالص ۲۰۰ گرم حل کنند **نطول وراتین** بگرنند وراتین ۱ گرم الكل خالص ۲ گرم حل کنند **نطول دلفین** بگرنند دلفین ۱ گرم الكل خالص ۲ گرم حل نمایند و بطور متناوب در هر سه چهار روزی سه دفعه یک از این نطولات را مدت پنج ساعت بر روی جبهه نطول کنند در دفعه دوم غبیره و اموری که ناز عارض شده باشد فواید زیاد از استعمال آنها ذکر کرده اند

پوسپون دافع صداع بگرنند الکولا تور اکونیت ۱ گرم شربت ساده ۲۰۰ گرم الکولا تور دارچینی ۱ گرم اب ۲۰۰ گرم مخلوط کنند و هر ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنامند

پوسپون دافع سیاه سرفه بگرنند الکولا تور اکونیت ۵ سانتی گرم بد و پتاسیوم ۱ گرم شربت نلوه ۲ گرم پوسپون سازند و موافق سن مرض از آن قاشق چای خوری در عرض روز بنامند

طریقه تقدم بحفظ سیاه سرفه مطابق دستور العمل اور بگرنند لعاب صمغ عربی ۲۰۰ گرم عصاره اکونیت ۵ سانتی گرم عرق غار بکلا ۲۰۰ گرم شربت اسپکاه ۲۰۰ گرم مخلوط کنند در طفل یک ساله ساعت ساعت یک قاشق چای خوری استعمال نمایند و در طفل بزرگتر از سه سال هر دو قاشق و در جوانان هر دفعه یک قاشق شربت خوری مدت ده روز مداومت نمایند

مخلوط دافع گاسترالژی معمول سپون بگرنند تعفین کولومبوه ۱

گرم تعفین بلادن تعفین اکونیت الکسبرسکن یکده گرم مخلوط کنند و قبل از هر غذا از ده تا یک قطره بنامند

پوماد ضد عرق النسا معمول دیورث بگرنند پوماد عرق النساء ۲ گرم عصاء اکونیت ۲ گرم مخلوط کرده و در معبر عصب تمریخ نمایند

مخلوط فاقد الحش بگرنند تعفین اکونیت ۲ گرم اود و کلنی ۲۰ گرم کلوروفورم ۱۰ گرم مخلوط کنند و مدت چند دقیقه بر روی لثه ها به راحتی نطول نمایند

درد و آلام اکالیتون و کربو عول فاطح الحش

در این درد کربمیکیم اکالیتون و هوکس وید و سالسین و فلوآدرین و اسکولین و تولپیر و لیمون و لیمین و بایس و اسپید و سیرمین و اسپید کربواز و تیک و

دریادها

اوکالیپتوس

اوکالیپتوس درختی است از طایفه **میرنا سر** و بومی اوسترالی و تاسمانی و حریق ترین اشجار عالم و زیاد تر از همه اقسام و قسمی ازان موسوم به **اوکالیپتوس امپکدالینا** (اوکالیپتوس باداخ) که ارتفاع آن به ۲۱ متر میرسد و **اوکالیپتوس کاره** که ۲۵ متر ارتفاع دارد و یک قسم ازان عبارت از **اوکالیپتوس وبوسنا** (اوکالیپتوس قوی الحثه) میباشد که اوکالیپتوس هولاند جدید نیز نامیده میشود دارای چوبی است صلب و معرق مشجر شبیه بمرمر و یک قسم دیگر **اوکالیپتوس رزینفرا** (اوکالیپتوس سقری) که اهالی اوسترالی از پوست آن خالهای خود را میپوشانند و دارای سقری است قابض موسوم به **گنیوونانی** به و نیز قسمی دیگر عبارت است از **اوکالیپتوس پیریتا** (اوکالیپتوس نغای) که از برگ آن دهن فراری میسازند و بدین فرار نغای فلفلی شباهت دارد و **اوکالیپتوس سترپودرا** (اوکالیپتوس لپوئ) که بوی دهن فراران شبیه بوی لپوم میباشد و **اوکالیپتوس مانفرا** (اوکالیپتوس شیرخسته) که از برگ آن ماده مریض میشود شیرین و موسوم به **ملیتوز** و شیرخشت اوسترالی نیز از میامند و بالاخره **اوکالیپتوس گلوبولوس** (اوکالیپتوس دانه) است که فقط در تروپیک استعال میگرد و این قسم را در سال ۱۵۷۰ میلادی بفرنگ آورده و در اسپانیول و جنوب فرانسه و در جزیره کورس و نیز در افریقا مخصوص در الجزایر فرانسه از اغرس کرده عمل آورده اند و اکنون کردها از این درخت در این ممالک موجود است و درختی است همیشه سبز بسیار قشنگ و برگ آن دارای عطر مطبوع گوارا است و قوه جاذبه که خداوند عالم در این نبات فریده در هیچیک از دیگر نباتات نیست چنانچه یک شاخه آن را که ۱۲ ساعت در آب فرو برند سه مساوی و زشت آب جذب میکند و اهالی بومی اوسترالی در حین عبور از بیابانهای وسیع بآب هرگاه محتاج بآب شوند و تشه های این درخت را که همیشه بطور افقی میباشد قطع کرده بقدری با زانها جریان میابد که آنان را سیراب میکند و از جمله خواص عجیب این درخت است که مانند قریح و انبثق بواسطه تشه هایش از زمین بر میدارد گانه های حمله که در آن تولید شده و آنها را مبدل به بخارات بلسا در اکثرین داری کرده و بواسطه برگهایش در هوا منتشر میشود و علاوه بر گهای این درخت دارای یک نوع دهن فراری میباشد که در کشتن میگرد و با وجود آنات بسیار صغیر که موجب فساد و تعفن اهو به مستشفه میگردند قوی الاثر اند و این اسانس معطر در همه اجزاء مختلفه این درخت بمقدار زیاد موجود است و یکی از دانشمندان میگوید در هر جزء برگ نیم حشک آن و جزء اسانس است و نیز برگ آن دارای یک سقر و مقدار زیادی تن است و این تن پرا ملاح آهن را برنگ سیاه دارد و میکند بهر چه در **اوکالیپتوس** در وجود و نظافت و سلامتی اهو به اثر مخصوصی دارد و در هر مملکت که تعداد آن زیاد تر درخت باشد هوای آن نظیف تر و سالم تر است

برگ اوکالیپتوس گلوبولوس را در دفع حشرات نایب و توبر کول حائ که با کثرت ترشح عرق همراه باشد و اسهال مبرم و اختلالات نزله استعال میکنند و از عوامل دافع عفونه است و مقدار شربت از سفوف مسحق این برگ از ۱ تا ۵ گرم است در عرض روز و ۲ گرم این برگ را در ۱۰۰ گرم آب دم کرده و با جوشانده و صاف کرده متدرجا در دفع اختلالات نزله پیاشامند و ۱۰۰ گرم آن را در ۱۰۰ گرم آب طنج داده و در دفع نغضات بطور غسول و با زرق اسعا نمایند

درختی سبز

اوکالپیتوس

۱۰۲

تغفین برک اوکالپیتوس بگزیند برک اوکالپیتوس ۱ اکل ۵ درجه ۵ بر گهارانیم کوب کرده در ظرف در بسته مدت ده روز در الک بچسباند و گاه گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گذرانند با کاغذ صاف نمایند و مقدار شربت این تغفین از ۵ تا ۷ گرم است بطور پوسه و از عوامل قاطع حی و دافع ترله است (کدکس) عرق برک اوکالپیتوس بگزیند برک اوکالپیتوس ۱ اب ۵ تقطیر کنند تا مقطر به جزء رسد و بهتر است که در قابله فلورانس مقطر را جمع نمایند تا بتوان دهن فرار را از آن جدا نمود این عرق را مایع پوسه و حامی و صد ری و معدی قرار میدهند (کدکس)

الکولا تور برک اوکالپیتوس بگزیند برک اوکالپیتوس ۱ اکل ۵ درجه ۵ مکد یک جزء بر گهارا کوفته و در ظرف در بسته مدت ده روز در الک بچسباند و گاه گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گذرانند با کاغذ صاف کنند و حفظ نمایند و مقدار شربت این الکولا تور مانند تغفین از ۵ تا ۷ گرم است و در همان موقع و بهمان طریق استعمال میشود (کدکس)

شراب برک اوکالپیتوس بگزیند برک اوکالپیتوس ۳ شراب گریاش ۵۰ بر گهارانیم کوب کرده در ظرف در بسته مدت ده روز در شراب بچسباند و با فشار از پارچه گذرانند با کاغذ صاف نمایند و مقدار شربت این شراب در حبات و اخلا لات ترله از ۳ تا ۵ گرم است

شربت برک اوکالپیتوس بگزیند برک اوکالپیتوس ۱ اب مقطر ۵ اقد سفید مقدار کافی بر گهارانیم کوب کرده مدت ۵ ساعت در اب مقطر جوش دم کنند و با فشار صاف کرده بگذارند تا نشین شود و صاف روی آن را بواسطه عمل انحراف برداشته و به نسبت ۱ در ۵ اقدافزوده و جوشانده قوام آورند و حفظ کنند و مقدار شربت این شربت از ۳ تا ۵ گرم است (کدکس)

پوسه و اوکالپیتوس معمول بوکو بگزیند الکولا تور اوکالپیتوس ۵ گرم شربت دباکوه ۲ گرم شربت قند ۵۰ اگر مخلوط کرده مندر جابا شامند **عسول دافع سفید فرجی معمول** ما رتینو بگزیند اب مقطر ۵۰۰ گرم هیدرات کلرال تغفین اوکالپیتوس مکد ۵ اگر حل کرده عسول نمایند

ذرق دافع سرطان رحم بگزیند تغفین اوکالپیتوس ۵ گرم اسید سالسیلیک ۱ گرم سالسیلات سود ۲ گرم سرکه ۳۰۰ گرم مخلوط کنند از ۱ تا ۵ قاشق اش خوری در ۵۰۰ گرم اب نیم گرم مخلوط کرده ذرق نمایند

اوکالپیتول مایعی است غریب و بی رنگ و بوی آن مابین بوی کافور و نعناع و در ۵ درجه حرارت جوش میآید و غیر محلول در اب و محلول در الک و اترواد هان ثابت و فراره

اسانس اوکالپیتوس اسانس اوکالپیتوس از بوی خاص اسانس کاژپوت و در همان مواقع استعمال میشود و از آن کیسولهای تریب میدهند که هر یک را بوی ۵ اسانس گرم اسانس اند و از ۵ تا ۲ عدد آنها را در دفع بروشت و سل استعمال مینمایند و بعبارة دیگر مقدار شربت این اسانس از ۵ تا ۲ سانتی گرم ۱۳ گرم است و نیز ۵ سانتی گرم ۱۱ گرم اوکالپیتول را در ۲ گرم و از این مایع حل کرده در ذرق تحت جلد بکار میبرند

استنشاق اوکالپیتوس بگزیند دهن فرار اوکالپیتوس ۵ گرم الک

۹۰ درجه ۲۵ گرم اب ۱۰۰ گرم حل کرده در دقتی حلقوم استنشاق نمایند
استنشاق ضد ورم خرم حلقوم معمول موسایل بگردانسان
اوکا لیتوس ۳ ناه گرم الكل خالص ۵ گرم اب مقطر ۲۰ گرم مخلوط کرده و در وی ۳ ناه دفعه بخورداده
استنشاق نمایند و مدت هر استنشاق ۵ ناه دقیقه باشد و در مدت عمل محصول را بهم زنند

پوماد ضد ورم جفن حرکات معمول هو بر بگردان روغن بولواسان
اوکا لیتوس مکده ۵ گرم و از لبن ۵ گرم مخلوط کرده نمخ نمایند
مخلوط (مخلفه) دافع العفونه معمول اسمیت بگردانسان اوکا لیتوس
فول مکده ۵ گرم اسانس ترابنتین ۵ گرم مخلوط کرده و در زیر دیک بشر بریز گذارند تا بخار شود و بنی پارچه ها
چندان الوده کرده در اطاق حریر و بران کنند

ت هوکس ل بلیکس نباته است از طایفه وامنه و دارای دو قسم یک هوکس و مون
ل بلیکس اکو یفولوم پ هوکس منعارفی و قسم دیگر هوکس و صیف
ل بلیکس و متوریا پ هوکس مقبی بر گهای قسم اول تلخ و قاطع می و بر گهای قسم دوم
مقبی و قسم اول دیک و قی در دفع حیات ناشه غلی استعمال میگردد و لی اخر و چندان استعمال ندارد مقدار
شربت از مسیوق این بر گها ۱۰ گرم است که با قدری شراب سفید مخلوط کرده بپاشامند

مغلی هوکس منعارفی بگردان بک هوکس ۲۰ گرم دره ۴۰ گرم اب بپوشانند ناه ۲۵ گرم باقی ماند
وصاف کرده در سه دفعه بپاشامند

شراب هوکس معمول و سو بگردان مسیوق بک هوکس منعارفی ۱۰ گرم شراب سفید
۲۰۰ گرم مخلوط کرده مدت ده وازده ساعت بگذارند بماند . و صاف کرده بک دفعه بپاشامند

بید صفت صاف ل سالیسین سول (اوزیر) ی تینا درختی است معروف
و از طایفه سالیسین و دارای چندین قسم و پوست بک قسم از آن موسوم به بید سفید ل سالیسین
الب در طب استعمال میشود و این پوست تلخ و فی الحلقه قابض و موافق تجربه پلیر و کا و انتو دارای
ماده دسم سبز و ماده ملون زرد و تلخ و قن و ماده عصارة سفیدی و ماده معنی و ملح منیری و اسیدالی
میباشد و در سال ۱۳۰۵ میلادی لروکس نام ماده ازان استخراج نمود و سالیسین اسم گذاشت
و این ماده سفید و متبلر و محلول در اب و دره ۲۰ درجه حرارت دوب میگردد و چون شکلا کمال شباهت را
به سولفات کپین دارد خیال میکردند که در دفع حیات بدلان واقع میشود بهرجه سالیسین در دفع نواش
خفیفه بی اثر نیست ولی چون نوبه شدت نموده و مستحکم گردد بکلی بی اثر است و اثران در کوچک کردن طحال
مشکوک و در نواش رده به هیچ وجه اثر ندارد و مقدار شربت آن در نواش از ناه ۱۰ گرم و در دفع روماتیسم مفصل
ماد چون در هر دو ناسه با چنان ساعت فاصله ۲ گرم استعمال نمایند قوی الاثر است و ۳۲ گرم و پوست شکر
های جوان بید را در دفع حیات بعضی ککینا بطور سفوف استعمال نمایند و نیز از ۳۳ ناه ۴ گرم این پوست را
دره ۱۰۰ گرم اب جوشانند تا بک ثلث باقی ماند و صاف کرده در دفع نواش معمول میدارند

طریقه ساختن سالیسین بگردان پوست بید ۵۰۰ گرم در مقدار که اب مذ بپوشانند

هو

ب

سالیسین

ناجوشانده غلیظی بد سازد و از پارچه صاف کند و بقدری شراک و بقو بر مصفی افزایند که ماده ملونه در دگربرد
و محصول را با کاغذ صاف کند و مصفی را بقوام شربت رقیقی بنجر نمایند و بقدری الک ۳ درجه افزایند که ماصغ
در د شود و مجدداً از صاف کند و بواسطه تقطیر الک را از مصفی بگیرند و محصول را بقدری که لازم است بنجر
نمایند و در جای سردی بگذارند سالین بشکل سوزنهای پهن مبتدر میشود و حبه خالص کردن را در آب جوش حل
نموده و مقدار کمی زغال جوانه بر محلول افزوده و صاف نموده بگذارند مجدداً مبتدر گردد و سالین خالص بشکل
سوزنهای باریک پهنی است سفید حر و ابدی و طعم آن تلخ شبیه تلخی بید و جسمی است نه اسید و نه قلیائی و بواسطه
کامپلایتن محرق شده و از آن چیزی باقی نمی ماند و به اجزاء آب سرد و نایه جزء آنرا حل نمایند و بهر مقداری در آب
جوش و آنرا محلول است و تن و ژلا تین و سوز سنا سرب محلول است از آن در د نمیکند و بواسطه اسید سولفوریک
غلظت رنگ قرمزی حاصل نمایند و فلز اورین در همه این صفات مانند سالین است

شریت سالین بگیرند سالین ۵ گرم در ۵ گرم آب جوش حل کنند و به اگر گرم قد سفید و محلول
حل نموده در دفع نوبه اطفال با فاشق کوچک متدرجاً بپاشند

حب سبائوف و رسود پوم و سالین بگیرند سبائوف و رسود پوم ۱۲۹

سالین ۴۳ سبائوف و رسود را در آب حل کنند و سالین را بنجرانند و محصول را بنجرانند و بنجرانند تا چون قدری
از آنرا بگذارند سرد شود مانند ماده غلیظی گردد و بعد از آن محصول را در گرم خان بجا کنند و حفظ نمایند و از این ملح
توام قدری بردارند و به نایه رقیق دهند که هر یک دارای ۲ سانه گرم ملح باشند و موافق قول دونفر از دانشمندان
هالما گرانند و بالذ هر یک از این جوب در اثر مغا دل و اسانه گرم سولفات کینا اند

حب دافع حبس طشت معمول کینا بگیرند سالین مسحق ۱ گرم و بوند مسحق ۵ سانه
گرم با مقدار کافی گلخانه احب سازند و از ۲ نایه حب در عرض روز بنوشند

سفوف سالین معمول انسینگانه بگیرند سالین ۱ گرم طر اسنبیه ۵ سانه گرم قد
۵ گرم مطاب معمول مخلوط کرده در ده بستر سازی ببندند و در دفع نواب هر دو ساعت فاصله یک بستر
سفوف نمایند

شریت سالین بگیرند سالین ۵ گرم تعفن خطا ناه ۲ گرم خل کرده به اگر گرم شربت کینا
بنجرانند و هر فاشق اش خوری این شربت دارای ۵ گرم سالین میباشد

فلز اورین این ماده را از پوست تازه درخت سبب استخراج میکنند با نیک پوست و بشه سبب را
در الک ضعیف خیسانند و صاف کرده بعد الک را بواسطه تقطیر از آن بگیرند و چنانچه ذکر کردیم این ماده در خواص
شبهه کمال شباهت را با سالین دارد و تجارب دانشمندان ثابت کرده است اثر این ماده را در دفع حباب نایه
که چندان اشتداد نداشته باشند و پوشار را فلز اورین را مانند سالین در همان موقع و همان صور
و همان مقدار استعمال میکند

اسکولین عبارت از ماده عامل شابلوط هندی است و در دفع حباب نایه و گاسر الری و انتر الری
هر دایه مسهل و مقدار شربت آن از ۵ سانه گرم نایه گرم

تولید لیز بوداند روح تولید فرا درخت فنگه است از طایفه مانبولیا

تولید

تولید

در درمانها

و بوی احرک جوئی و در ابالات متحد احرک پوست شاخه های جوان و مخصوص پوست ریش از آنکه تلخ و معطر است مانند عوامل قاطع حی و محلی و مقوی اسهال میکند و مقدار شربت از مسخو این پوست بطور سفوف از نیم ناه گرم است در عرض روز و از عصاره الکلی آن اگر گرم و بوشا و شراب تولیپ را بر سایر محصولات آن ترجیح میدهد موافق نسخه ذیل

شراب تولیپ معمول بوشا و اب گریز پوست نازه تولیپ را اگر گرم خورد خورد کرده با آب گرم الک مخلوط نموده و ده روز اگر شراب سفید علاقه بفرایند و مدت هشت روز بگذارند بماند و بعد صاف کنند و صبح ناشتا در هنگام نهار تب یک گل اس بپاشانند و اسهال این شراب در ابالات متحد احرک خیلی شایع است **رسم سوم سامپ و برانس (باسمن کارولین) (باسمن زرد)** نبات است از طایفه لوگانیا سرد در احرک جوئی در اطراف رودخانه ها و دگسواحل قبا نوس فراوان است و گل آن در و دارای بوئی شبیه بوی باسمن و ریش از آنکه دارای طعم بسیار تند است در دفع حای صفر اسهال میکند و نیز اهل ابالات متحد تعفن این ریش را مقدار ده و یا بی قطره در دفع اوجاع و رو ماتی بی نطول مینمایند و اکنون در طب پوست این ریش را در دفع تب و دفع اقسام نورالژی معمول میدارند و ماده عامل آن **رسمین** است که ماده سخی و مقدار شربت کرد پوست این ریش ۲ سانتی گرم و گاه ۵ سانتی گرم اسهال میکند و تعفن از آن ده ناه قطره یعنی از ۲ سانتی گرم نابل گرم تجویز مینمایند ولی باید اثر از اتر قب بود

باسمن جلی

حب رسم سوم بگریز گرد رسم سوم و گرم عصاره شل مقدار کافی مطابق معمول و واجب سازند و هر چه دارای ۵ سانتی گرم گرد است و از ۲ نایع در عرض روز بنوشند **مخلوط دافع رو ماتیسم معمول و شل** بگریز تعفن رسم سوم تعفن لوبلیا مکد ۳ گرم بر مور بپاشوم ۵ گرم اب ۳ گرم مخلوط کنند و هر سه ساعت فاصله ۵ قطره این مخلوط را در وقت اب مخلوط کرده بپاشانند

عصاره رسم سوم معمول کد کس این عصاره را در الک دیپلاسمان از یک جزء ریش رسم سوم و جزء الک ۵ درجه مینازند و مقدار شربت آن از ۲ نایع دس گرم است بطور و با پوسون **تعفن رسم سوم معمول فونیر** ریش رسم سوم نیم کوب کرده الک ۵ درجه ۵ مدت ۵ روز بچسانند و با فشار از پارچه گذرانند با کاغذ صاف کنند و مقدار شربت آن از ۲ نایع دس گرم گرم **رسمین** عبارت از الکوشیدی است که چون خالص بود شکل گرد سفید اموری است و از عوامل قوی اثر خطیره و مقدار شربت آن یک میلی گرم ولی اهل احرک با رسم رسمین مخلوطی از این الکوشید سفید عینا منند که قویان خیلی کمتر از رسمین خالص است

کبراکو بیانکو درختی است از طایفه ابوسپنه و بوی شبیلی احرک و در طب پوست این درخت را مانند عوامل دفع حی و دفع تعفن اسهال میکند و مقدار شربت از عصاره مائے آن ۵ ناه ۲ سانتی گرم و از گردان ۳ ناه ۵ سانتی گرم و از تعفن (ادره) ۱ نایع گرم و ماده عامل آن **اسپید و سپرین** و اسپید و سپر ماتیسم مینامند **پوسپون کبراکو** بگریز عرق بغض ۳ گرم تعفن کبراکو ۱ نایع گرم اب ۵ گرم شربت ساده ۵ گرم

کبراکو بیانکو

خلوط کرده در عرض روز بتدریج بنوشند

اسپید سپرین خود این جسم در آب غیر محلول ولی سولفات و کلورید را تش محلول اند از عوا^{مل} دافع الحاره است که با سائنه گرم از در ذوق تحت جلدی با احتیاط استعمال میکند

محلول جهت زرق تحت جلدی بگزننداب مقطره گرم اسپید و سپرین را گرم مخلوط کرده بقدری اسپید و سفوریک افزایند که حل شود ولی محلول باید خنثی باشد و هر يك سائنه مطر مکعب این محلول دارای ۲ سائنه گرم ماده عامل است

لشحه دیگر بگزننداب مقطره گرم کلورید را تا اسپید و سپرین ۴ سائنه گرم حل کند و هر سائنه مطر مکعب دارای ۲ سائنه گرم ملح است

پاس ع با سمن ک ت راسمن ک درخت کوچکی است از طایفه **راسمنه** بومی اسپا و مدنها است که در فزناک غرس آن مداول و گلها یان سفید و از آنها اسانس و باعصاره می گیرند که در زینت استعمال میشود

اسپید کربو از و تیک این اسپید و هم کربو از و تیک امانیات را مانند عوامل قاطع می دهد انمی و مالتیولای مراغه استعمال میکنند و از آنها جهت ترتیب میدهند که هر يك دارای ۱۰ تا ۱۵ سائنه گرم باشند و روزی سه حب در سه دفعه استعمال نمایند تقریباً پس از مداومت هفت روز این محصول نك زردی در جلد بروز نمیکند شبیه رنگ بر قافه که پس از سه روز ترك دو این طرف می گردد

دستور امانیات محلولی که از امانیات اند

امانیات ذ امونیات عبارت است از ترکیب دو حجم انت باء حجم هیدروژن بخاری است به رنگ بایوئیت تند و نافذ و طعم آن حاد و سوزنده و بی نهایت قابل انحلال در آب ولی مایل ترکیبش با آب کم و علی الاصل از محلول مائے خود منضاعد میگردد بطریقیکه چون در شش این محلول را باز گذارند پس از چند زمان جز مقدار کمی امانیات در آن نخواهند یافت و امانیات مایع که قلبای طیار و جوهر نوشادر نیز نامیده میشود عبارت است از محلول مائے آن

چون امانیات مایع را در داخل بمقدار زیاد استعمال کنند مانند سموم محرق بسیار قوی اثر میکند ولی هرگاه بمقدار کم استعمال شود و خد تش را بواسطه اب و امانیات دیگری بکافند در بدن تحریک عمومی بسیار می کند و جلد را از عرق مپوشاند و تش کلبه و اغشبه مخاط را زیاد مینماید و در دفع سمیت اسپید ها و در دفع نفخ شکم حیوانات نشخوار کن که از خوردن بوئید سبز عارض شود از استعمال میکنند و نیز در حیوانات ثوری و حامی بنفشید و در مائیم استعمال آن سود مند است

امانیات مایع را بمقدار ۱۰ تا ۲۰ قطره در دفع متعده و سوانح خطره قطریا الکلی تجویز میکنند و در صرع الکلی نیز تجویز زیاد از استعمال آن کرده اند و بخار امانیات را در معالجه بعضی مدهای مزمن معمول میدارند و نیز در دفع اسیم عصبانه و درم حلقوم مزمن که با گرفتگی صدا همراه باشد و در درم مزمن حلق و با تحت حاد عارض در اشخاص خاگ

ناب

اسپید کربو از و تیک

امانیات

که در طفولیت مبتلی بورم حاد حلق شده باشند و نیز در زکام کهنه و مبرم و در امور و زبانه و ساده مفید شوند
 است و بخصوص اثران در احوال مذکوره زیادتر میگردد هرگاه استعمال از با انداختن شمع پخته در شقیقه قسمت
 حاجی توام کند و طبقه استعمال آن در مواقع مذکوره از این قرار است در خلط چسبیده های نیم باز شده و باد رطلو
 بینی و دهان در هنگام دخول نفس در شبته اما نیاك مایع را سریع باز کرده نگاه دارند و این اما نیاك باید در آ
 ۲۰ ناه ۳ درجه باشد

مواد مانع الجمع اما نیاك این مواد عبارتند از اسپد ها و املاح اسپد
پوسپون اما نیاك بگزند اما نیاك قوی اگر گرم پوسپون صمغی ۵۰ گرم مخلوط کرده هر ساعت فاصله
 يك فاشق کوچک بپاشانند

کربونات اما نیاك يك از عوامل محرکه و منبه و معرقه قوی الاثر است و مقدار زیاد مثل اما نیاك مانع
 سهوم محرکه اثر میکند و در همان موافقی که اما نیاك را استعمال نمایند استخوان میشود و علاوه در خنق و علی
 الخصوص در اسکرلتین و در اخلاجات عارضه و اطفال هنگام بیرون آمدن دندان استعمال آن سودمند است
 و بوشار و اکربونات اما نیاك را در دفع گلبکوزوری مفید میداند

پوسپون کربونات اما نیاك بگزند کربونات اما نیاك ۱۰ گرم پوسپون صمغی ۵۰ گرم
 مخلوط کند و هر ساعت يك فاشق کوچک بپاشانند

پروپیل آمین (تریمیتیل آمین) این محصول عبارت از اما نیاك حرکتی است که با خود از آب
 نمک که هارنک را در آن حفظ کرده اند و یکی از دانشمندان این محصول را در دفع اخلاالات و ماتیسمی حاد و
 مزمن مؤثر میداند و مقدار شربت آن از ۱۰ ناه ۲ قطره است بطور پوسپون **کلورید تریمیتیل آمین**
 این محصول را در دفع و ماتیسم مفصلی حاد استعمال میکنند و **بومیت** از ۵۰ گرم تا ۱۰ گرم بطور
 پوسپون تجویز میباشد

پوسپون پروپیل آمین بگزند پروپیل آمین خالص ۲۰ قطره اب مقطر ۲۰ گرم الکل نورنغا
 ۱۰ گرم شربت ساده ۲۰ گرم مخلوط کند و در دفع اخلاالات مختلفه که مبدأ آنها روماتیسم بود هر دو ساعت
 فاصله يك فاشق کوچک بنوشند

استات اما نیاك از عوامل محرکه و منبه است و در اثر شبیه به اما نیاك ولی مقدار شربت خیلی
 زیادتر و نیز از عوامل معرقه سریع الاثری است که استعمال آن شایع و چون مقدار کم استعمال شود مانند
 عوامل ضد تشنج اثر میکند و در سوء طمث مسهل و مفید و مقدار شربت آن از ۱۰ ناه ۵۰ گرم است مخلوط با

پوسپون و باقی در مناسب

نوشادر سِل آمونیاك **سِل** عبارت است از کلرید و اما نیاك و از عوا
 محرکه قوی و در دفع برونشیت و قوی باید استعمال شود که حالتی نباشد و مقدار شربت آن در اخلاالات
 تره عموماً از ۱۰ ناه ۵۰ گرم و تشوق آن در درم حلق دانه و برونشیت مزمن و اسم و سپاه سرفه مستعمل و مفید
 نوشادر را از خارج مانند محلات و مسکنات و درام ظاهری و نومورهای در استعمال میکنند و در فرج
 غانغرا بای و ادنت تحت حاد و تبجیات البیه شکل غسول محلول غلیظ نوشادر و باز در مسوق آن معقول و

کربونات اما نیاك

پروپیل آمین

استات اما نیاك

نوشادر

مقدار شربت آن در احوال غده و ذی اناء اگر کم که در پوسون و با تیزن مناسب مخلوط کرده در عرض روز
مقدار جابا شامند و از اناء ۳ گرم از ادویه و نشیب و صداع استعمال نمایند

پوسون با دایر بگزیند عرق نعناع ۵ گرم کلوریدرات امانیات ۳ گرم شربت پوست نازنج ۲۵ گرم
پوسون سازند و در دفع صداع این پوسون داسه قسمت کرده هر نیم ساعت فاصله یک قسمت بپاشند
و در دفع روماتیسم مفصلی با فاشق کوچک مقدار جاد و غرض و ذمیل کنند

فوسفات امانیات این ملحق در دفع نفیس و رمپهای ورده و با فوسفات و روماتیسم سودمند میداند
و مقدار شربت آن از اناء اگر کم

افشر فوسفات امانیات بگزیند فوسفات امانیات ۵ گرم اب ۵۰۰ گرم تعیین خلال نازنج
اسید طریک مکد اگر کم قنده ۵ گرم مطابق معمول افشر سازند و مقدار جابا شامند

یکی از دانشمندان ثابت نمیدانند فوسفات امانیات را در دفع نفیس و روماتیسم و مقدار شربت آن از ادویه
۲ گرم ذکر میکند

گوانو عبارت از طبقات خاک است که حاصل شده اند از فضول مرغهای بحری و از محصولات است که از مملکت
پرومی آورند و ضماد این ماده را در دفع تومورهای مفصلی موجه مفید میدانند و نیز در دفع اختلالات هر چه
از اناء ۵ گرم از ادویه حمام داخل کرده استعمال نمایند

بنزوات امانیات این ملحق که علمای پروس استعمال میکنند حاصل میشود از اینکه با عانت حرارت
امانیات مایع را با اسید بنزویک خالص اشباع کرده و صاف نمایند و هنوز استعمال آن در نزد دانشمندان فرا
مقبول نشده و ملحق است خنی و بشدت محلول در آب و در حجاورت هوا و هم در حجاورت آب یعنی در محلولات
بلکه جزء از امانیات آن بر طرف شده و بمبدل به بنزوات اسید میگردد و هر چه از ادویه اسم و ترکیبات عارضه در

مشایخ مقدار اناء اگر کم معمول میدارند
الکولا تور امانیات (جوهر سیاه پوس) بگزیند پوست نازنج پوست لیمو مکد
۵۰۰ و نیل ۳۰۰ دارچینی ۱۵۰ منجک ۱۰۰ نوشادر کربونات پتاس عرق دارچینی الک ۱۰۰ درجه مکد ۵۰۰ مطابق معمول
الکولا تور سازند و از اناء ۳۰۰ قطره در یک پیاله مطبوع معطر مخلوط کرده جهت تحریک و تعریف بپاشند

جوهر امانیات معمول دوا سازی لندن بگزیند الک خالص اب صاف مکد
۵۰۰ اگر کم کلوریدرات امانیات ۳۰۰ گرم کربونات پتاس ۵۰۰ گرم مخلوط کرده تقطیر کنند و محصول مقطر باید
۵۰۰ گرم باشد و مقدار شربت این جوهر از اناء ۲ گرم است مخلوط در پوسون

جوهر طب امانیات اضا معمول دوا سازی لندن بگزیند دارچینی
منجک مکد ۵۰۰ اگر کم پوست لیمو ۵۰۰ اگر کم کربونات پتاس ۵۰۰ اگر کم کلوریدرات امانیات ۵۰۰ اگر کم الک خالص
صاف مکد ۲۰۰ گرم مخلوط کرده تقطیر کنند محصول مقطر ۳۰۰ گرم رسد و این جوهر محرک و ضد تشنج است

و استعمال آن متداول و مقدار شربت آن اگر کم مخلوط در پوسون
جوهر منتهی امانیات اضا معمول دوا سازی لندن بگزیند
۳۰۰ گرم کربونات پتاس ۵۰۰ گرم الک خالص اب صاف مکد ۵۰۰ اگر کم انغوزه ۵۰۰ اگر کم مخلوط کرده بار

فوسفات امانیات

گوانو

بنزوات امانیات

قطرکز

تقطیر کنند تا حصول قطره ۳۰۰ گرم رسد و این جوهر را در دفع تشنج قوی الاثر است و مقدار شربت آن ۳ گرم مخلوط در پوسهون

لیکورانیسون امانیاک مطابق دواسازی ریمان بگزند الکلی ۴۰ اساس
انیسون ۳۰ امانیاک خالص ۲۰ مخلوط کنند و روزی چهار دفعه هر دفعه ۱۰ قطره در یک پیاله شربت قد مخلوط
کرده بنیاشامند

پوسهون امانیاک معمول مازوت بگزند امانیاک مایع ۳۰ قطره لودام سیدم
۲۵ قطره پوسهون صغی ۲۰ گرم مخلوط کنند و در دفع حالت اخفا فیکه در سل حلقوم روزی یکبار و نیز در
دفع کزاز هر ۵ دقیقه فاصله یک فاشق کوچک بنیاشامند

پوسهون امانیاکی معمول گدکس بگزند اب صاف ۵۰ گرم شربت ساده ۳۰ گرم
امانیاک مایع ۵۰ سانتی گرم مخلوط کنند

تعفن سنبل الطیب امانیاک معمول دواسازی لندن بگزند
الطیب ۵۰ گرم جوهر طیب امانیاک ۵۰۰ گرم مدت چهارده روز بنیاشامند و صاف کنند و حفظ نمایند و این
تعفن در دفع تشنج قوی الاثر است و مقدار شربت آن از ۱ تا ۲ گرم مخلوط با پوسهون و مقدار ۵ تا ۲ گرم نیز
بطور پوسهون در دفع تشنج و دفع هبستی نیز استعمال میشود

اب لوس بگزند امانیاک مایع ۲۲ درجه ۲۰ گرم و با تعفن ذیل مخلوط کنند بگزند الکلی ۳۰ درجه ۵ گرم
و عن کهریاد ۳۰ گرم صابون سفید بلسان ۱۰ مکه ۵ سانتی گرم مطابق معمول عمل کنند مقدار شربت این اب
از ۱ تا ۲ قطره است مخلوط در یک گلاس اب صاف

پوسهون ضد اروغهای ترش معمول شوالیر بگزند اب مقطر ۵۰
گرم عرق نعناع ۲۰ گرم امانیاک مایع ۳۰ قطره مخلوط کنند و در دفع اروغهای ترش در دفعه بنیاشامند و چون
بعوض ۳۰ قطره ۱۲ قطره امانیاک داخل کند عبارت از **پوسهون دافع مستی** خواهد بود
پوسهون ضد صرع معمول بگزند عرق بتلول ۵۰ گرم عرق غار گلا ۱۰ گرم شربت
بهار نارنج ۳۰ گرم امانیاک مایع ۱۲ قطره مخلوط کنند و روزی سه فاشق کوچک بنیاشامند

یکی را نشاندان ۵۰ قطره امانیاک را در یک گلاس اب مخلوط کرده در دفع جنون خمری استعمال نمایند
پوسهون کربونات امانیاک معمول بگزند کربونات امانیاک
۱۰ گرم در ۵۰ گرم عرق نعناع فلفلی حل کرده و ۱۰ گرم شربت گل سرخ افزوده در دفع اسهال مزمن در دفعه
بنیاشامند

پوسهون معرق بوشاد بگزند کربونات امانیاک ۲ تا ۵ گرم شربت
ساده مکه ۲۰ گرم اب ضاه ۵۰ گرم پوسهون سازند و قسمت کنند یک قسمت صبح ناشتا و قسمت یک ساعت
قبل از شام در دفع گلبکوزوری بنیاشامند

مخلوط دافع اسم معمول و اثر یاقین بگزند کربونات امانیاک ۵ گرم عرق سداب ۲۵
گرم شربت دباکود ۵۰ گرم مخلوط کنند و در حله های اخلاصی اسم هر ۵ دقیقه فاصله یک فاشق کوچک بنیاشامند

تیزن امانباکی معمول دلا کرواس بگیندا امانباک مایع انا ۵ گرم شربت پوست نارنج
۵۰ گرم مطبوخ سرد شده با بونه ۵۰ گرم مخلوط کند و در حای تفوید هر ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنوشند

و از استعمال اغذیه غلیظ احتراز نمایند
پوسپون امانباکی ابضا معمول دلا کرواس بگیند مطبوخ سرد شده با بونه
۱۲۵ گرم شربت پوست نارنج ۲۵ گرم اوتیریک ۱۰ گرم امانباک ۵۰ گرم در هنگام ورودت کو را هر ربع ساعت
فاصله یک قاشق کوچک بنوشند

پوسپون نانتی سیتیک (دافع العفونه) معمول بوشاد بگیند
زداوند و پر زنی ککینای زرد مکده ۱۰ گرم در ۲۰ گرم اب جوش دم کرده صاف نموده بفرایند شربت ساده ۵۰
گرم اسنان امانباک ۲۰ گرم و هر ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنوشند

پوسپون سوء طمث معمول واسپوزسکی بگیند مطبوخ گل اقطی
۳۰ گرم اسنان امانباک شربت ربانک شربت بهار نارنج مکده ۵۰ گرم پوسپون سازند و هر نیم ساعت فاصله یک قاشق
کوچک بنوشند

ابضا پوسپون سوء طمث معمول دلو بگیند اسنان امانباک ۵۰ گرم
عرق بهار نارنج ۵۰ گرم عرق بادرنجبویه ۱۰ گرم شربت زعفران ۳۰ گرم پوسپون سازند

پوسپون اسنهگل بگیند کربونات امانباک ۱۰ گرم اب مقطر ۲۰ گرم شربت خطی ۵۰ گرم
پوسپون سازند و در دفع اسکرلین عصبان و سرهای هر دو ساعت فاصله نصف قاشق اش خورک بنوشند
و مخلوط کربونات امانباک معمول بودن که در اسکرلین زدی استعمال میگردد عبا
از همین نسخه است ولی بجای ۲۰ گرم اب مقطر ۵۰ گرم استعمال میکند

پوسپون کلورور امانباک معمول دلو بگیند عرق تبلول ۵۰ گرم
کلورور امانباک از انا ۳۰ گرم شربت خشخاش سفید ۱۰ گرم پوسپون سازند و در دفع بر و نشستی که با مرض قلبی
همراه نباشد هر ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنوشند

محلول محلل معمول کین بگیند اب صاف ۵۰ گرم کلورید رات امانباک ۱۰ گرم حل کند
و در دفع تهیجات رحم یک قاشق چای خوری صبح و یکی عصر در یک پیاله مطبوخ تبلول مخلوط کرده بنوشند
پوسپون معرق معمول بوشاد بگیند اسنان امانباک ۱۰ گرم شربت سفید
۵۰ گرم الکولا توردا چینی ۵۰ گرم شربت ساده ۵۰ گرم پوسپون سازند و در عرض و زبا قاشق کوچک
مندر جابا بنوشند

شربت پیریل بگیند اب صاف ۵۰ گرم یک بادرنجبویه ۲۰ گرم سنا مکده ۱۰ گرم مدتن یک ساعت
با حرارت ملایمی دم کنند و صاف نمایند و بگیند از این مطبوخ ۵۰ گرم قند ۵۰ گرم حل کرده بفرایند کربونا
امانباک ۱۰ گرم و در سیفیلیس هر شش ساعت فاصله نصف گلاس کوچک بنوشند

شربت معرق معمول کازناو بگیند سوکربونات امانباک ۱۰ گرم شربت معرق
۵۰ گرم مخلوط کنند و کلبه کازناو اراض جلدی قشری از قبیل پودربازیس و قوباء و غیره با سوکربونا

امانیاك مدا و امیناید و از شربت مذکور روزی از اناء قاشق كوچك استعمال میكند و هرگاه سوء هضم
عارض شود استعمال از ترك مینماید

حب فبشر بگرنند كلوریدرات امانیاك ۵ سائت گرم گوگرد مصعد و معسول ۲۵ سائت گرم عصا
باسمیری مقدار كافیه يك حب شاند و در تولاك خرمن ربه هر دو ساعت فاصله يك حب بپاشانند

در سیرده استعمال حاجی امانیاك

پوماد گونده (حرق امانیاك) بگرنند پیه مذاب ۴۰ امانیاك مایع ۲۵ درجه ۴۰ پیه را

باعانت حرارت ملائیم و صراحی سمباده در داری ذوب كند و امانیاك را افزوده در صراحی را بنیند

و بهم زنند تا كاملاً سرد شود و این پوماد را **پوماد امانیاكی كدكس** نیز مینامند و در دفع

امور و زجره قدامی سر را بتراشند و مدت چند روز نقوالاً با پوماد **گونده** تریخ كند و **بوشاد**

میگوید بطریق مذکور چندین نفر از مبتلایان به اموری و زجره كه حرص بسیار مریض است مدا و اگر دهام و لهذا

پوماد مذکور را در دفع این حرص مطبناً قوی الاثر میداند **مصنف** میگوید اصل نسخه پوماد **گونده**

عبارت است از ۳۲ پیه گوسفند و ۳۲ پیه خوك و ۴۰ امانیاك و از جهة نجاست پیه خوك بعضی آن پیه گوسفند

بابدا استعمال نمود و بهمین مناسبت است كه در تمام نسخه های مدا و له هر گاه پیه خوك معمول دانستند آن

فرنگ بود پیه گوسفند نوشند ام

مایع منفعت معمول كین بگرنند امانیاك قوی ۱ جزء زیت كا فوری ۲ جزء پیه مخلوج را

باندا نه كه میخاهند پهن كند و يك طرف از آن را در مایع مذکور مدت الوده نمایند و از همین طرف بروی محل

مقصود منطبق شاند پس از اناء اذ قهقرا تحریقی ظاهر شده و نقانات بروز نمیكند

غره محلل معمول بوشاد بگرنند بوشاد ۵ گرم اب صاف ۵۰ گرم سكینجین ۵۰

گرم حل کرده غره كند

غره محلل معمول مصنف بگرنند بوشاد ۵ گرم اب صاف ۵۰ گرم شربت ورد مگرد ۵۰ گرم اب

صاف يك بطری حل كند و او دام خرمن حلق غره نمایند

غره دافع العفونه معمول بوشاد بگرنند بوشاد ۵ گرم كا فوری ۲ گرم مخلوط

كرده صلا كند و ۵۰ گرم مطبوخ ككبا مسد رجانیقرا باند

زرق امانیاك معمول فیراوق بگرنند ساء الشعیر ۵۰ گرم لعاب صمغ عربی ۲ گرم

امانیاك مایع ۴۰ قطره مخلوط كند و در حبس لحث روزی ۴ دفعه در مهبل زرق نمایند

نطول عینی بگرنند اترسولفوريك ۵۰ گرم امانیاك محرق و عن زیتون مكده گرم مخلوط كند و در

وقت استعمال بهم زنند و در دفع امور و زجره و زکی سه با چهار دفعه بروی پیشانی نطول نمایند

كل منجر معمول فوریاری بگرنند اب مقطره ۴۰ گرم اترسولفوريك امانیاك ۵۰

گرم مخلوط كند و در دفع خاللات چشم و صداع عینی این مخلوط را در تحت چشم بمالند

کل امانیات (گرد لرون) بگرداند شکفته ۳۲ مسحوق نوشادر ۴ مسحوق زغال مسحوق و چینی
 مسحوق منجک مکدی مسحوق گل رنی ۲ در صراحی رداری مخلوط کرده و در آنرا حکم ببندند و از بخار امانیاتی
 که منشاء میشود بچشم رسانند فایده تجربه در آن میباشد و در دمدهای خرمین مستعمل و مفید است
 بخور حرک چشم معمول گین بگرداند امانیات قوی و گرم الکلی کافوری و اگر گرم تر سولفو
 و گرم در صراحی رسیده مخلوط کنند و این مخلوط بواسطه اثر حرکش موجب حصول اشک میگردد
 غسل امانیاتی کافوری (اب افع صداع) (اب مستکن) معمول
 کد کس بگرداند امانیات مایع ۲ درجه ۲ الکلی کافوری و اکلور و سود بوم و آب مقطر ۱۰۰ اول
 نمک را در آب حل کنند و صاف نمایند الکلی کافوری را افزوده و بعد امانیات را ببقایند و حفظ کنند و در وقت
 استعمال بهم زنند پارچه را در آن لوده کرده بروی پیشانی منطبق سازند
 اسانس و ارد جهه درد سر بگرداند کافوری و گرم امانیات مایع ۲ گرم الکلی کافوری و اسطوخودوس ۵ گرم
 خود و س ۵ گرم امانیات را با الکلی کافوری مخلوط کرده و با عانت حمام مار به تفتیر کنند کافوری را بر مقطر
 ببقایند و در دفع صداع بروی پیشانی نطول نمایند
 اب مستکن معمول و اسپیل بگرداند امانیات مایع ۲ گرم اب مقطر ۱۰ گرم نمک طعام
 ۲۰ گرم کافوری گرم اسانس گل سرخ مقداری مطابق معمول حل کنند پارچه را در محلول لوده کرده در وضعی
 از سر که مرض از محل درد میداند منطبق سازند و پیشانی را با دستمال به بندند امانیات از دخول محلول در چشم گردد
 اب مستکن معمول کد کس بگرداند امانیات مایع ۲ گرم اب مقطر ۱۰ گرم نمک طعام ۲
 گرم الکلی کافوری و اگر حل کنند
 تریخ امانیات کد کس بگرداند روغن بادام شیرین ۱۰ گرم امانیات ۱۰ گرم در بطری رسته مخلوط کنند
 و بهم زنند و دفع دو مائیم تریخ نمایند
 تریخ امانیاتی کافوری کد کس بگرداند کافوری ۱۰ گرم امانیات ۱۰ گرم در صراحی
 در رسته مخلوط نموده و بهم زنند و دفع دو مائیم تریخ نمایند
 تریخ حرک معمول بهارستانهای پاریس بگرداند بلبلان فور و انی
 روغن زیتون مکدی ۲ گرم الکلی کافوری امانیات مکدی ۲ گرم مخلوط کنند و نیز دو مائیم تریخ نمایند
 تریخ کافوری تر با معمول لواتر بگرداند الکلی کافوری ۱۰ گرم امانیات مایع
 لودانم سید نم مکدی ۲ گرم و این تریخ که معمول دانستند آن جرا را منتقل است در دفع عوارض کزاز سودمند است
 تریخ و لشاردن بگرداند کافوری امانیات مایع مکدی ۲ گرم الکلی خالص ۱۰ گرم اسانس بابونه ۱۰
 غر ۲ مکدی ۲ گرم مخلوط کنند و دفع سه بار در روز تریخ کنند
 قیر و طی و شوکر بگرداند قیر جامده ۲ گرم کربونات امانیات ۱۰ گرم در ماهون حرر بر سرغ و بدست
 مخلوط کنند و هر ربع ساعت فاصله بمقدار ۲ گرم در دفع خفاق و ورم حلق بروی گلو تریخ نمایند
 نطول امانیاتی معمول سیود بگرداند کربونات امانیات ۱۰ گرم در ۱۰ گرم
 آب حل کنند و ۲ گرم الکلی ببقایند پارچه را در این محلول لوده کرده در روی محل مرض منوض و با بروی لکه

اگر بوزن طول کند و چون بعضی الکل خالص الکل کا فوری استعمال نہایت عبارت میشود از نطول کا فوری

امانیا کی معمول بیمارستانهای المان

کاد محلل بگیرند و شاد راهک شکفته مکده گرم مخلوط کنند و در میان دو قطعه پنبه این مخلوط را قرار

دهند بعد از آنکه ملی به پیچید و بگردن حریض مبتلی به گواتر به بندند

نظول محال معمول بوشاردا بگرنند فساد ۵۰ گرم دو ۲۰۰ گرم سرکه و ۲۰۰ گرم الکحل

نطول گرافیک بگیند کلون بد داسا مانا ک و اگر آب صاف و و اگر مرکب غصه و و گرم حل کند

و در دفع توهم‌های چنین اطفال جدیدالولاده تطویل نمایند

مخلوط محال معمول کا روس بگم نہ کلمہ و بدوات اما بال تعجب از یہ کام کند و اگر

عرق سداب ۳۰ گرم سرکه سداب ۵۰۰ اگر مایل کند و در دفع قبل الماء الحفال بر وی ضغن مطلق نمایند

نظور شود و ستاوند بگردد و بداند اما نباکد و اگر در دره اگر عرقا کلیل العجل و کلیل

در دفع تو موهای غریب موج پستان که پس از بهجت شیری باقی میماند نظول نمایند

نطول نوشاد و معمول و یکورد بگردد نوشاد و اگر آب ۲۰ گرم حل کرده

وحمة تحلیل خبارك نطول نمايند

مخلوط معمول بیت جمه تقیل بگردد اسنانا ماناک ۱۰۰ اگر م کل ۲۰ گرم گلاب

۵۵ اگر چه هر وقت خواش شدیدی را لیکن ظاهر شود قطعه اسفنجی با این مخلوط الوده کرده ثورات را بشویند

مَحْلُولِ اَمَانَتِ اِی محَلِّ مَعْمُولِ دِیْبَرِنُ بَگَرِندُو شَادِرِ عَرَقِ کَا فَوْرِ مَکْدَهٗ عِ گَرَمِ آبِ

چشمه ... گرم حل کنند و دفع بعضی سلعها و دیگر و مایه انوار چیه بزرگی با این محلول بدقت الوده کنند

بجل معلول گداشته محکم به بندند

گرم معمول بوانت جقه دفع تہجات خنازیری کردن بکیرند

سولفات مسیقا هن کلورید دان امانیاک مکد ۳ گرم نشاسته سیب مینی ۲۵ گرم مخلوط کنند و در کبک

داخل نموده بر وی غده‌های متهیج منطبق ساخته ببندند

یوماد محال معمول کین نمره آبگیرند پیہ مذاہب گرم کلورید رات امانیاک گرمید

سرب اگرم یوماد سازند

نمره ۲ بگیند یہ مذاہب ۱۱ گرم کلورید رات آمانیاک ۲ گرم کا فوراً اگر گرم پوماد سازند و این رو پوماد را

در دفع راشتیبسم و اخلا لا تخی تمیخ نمایند و هر وقت خواسته باشند برودی رحل معلول حمری

ظاهر گردد دستی ذیل را استعمال کند

منه ۳۰ بگردید به مذاق ۳۰ گرم کریمات امانیاك ۵ گرم كافور اگر پوماد سازند

درجه های اتم - آنیمو و مکتوفی

پَانْتِمُونْ عَامِدَتْ اَنْتِمُو اَنْ اَنْتِمُو نَبُو ح (اِسْتَبُو ح) اِسْتَبْتْ

(**انتمون**) که یکی از اجسام منفرد است فلزی است سفید رنگ نقره و درخشان و در مجاورت هوا که میگردد و خیلی شکننده است و چون ازاد و بیان و انگشت مالش هند بوی محسوسی استشمام میشود و وزن مخصوص آن ۷٫۲ و **انتمون** فلزی رطب چندان استعالی ندارد و پودری از یک جز مسی و قان و در جز پیه مذاب میباشد که شبیه است به پودر امیتیک و نیز جیه از آن ترتیب میدادند که اکنون استعالی تر است و محصولات مستعمله آن عبارتند از اکسید و سولفور و کلور و دواملاح و بیاید است **انتمون** در حالت طبیعی همیشه دارای مقدار کمی از سنیك است و خالص آن بدست نیاید مگر در امیتیک و کرمس و یک از آشنندان میگویند چون **انتمون** را باطرطیر ذوب کنند اثری از پیاسوم و **انتمون** حاصل میگردد که تجزیه میکند بر او هرگاه دارای سنیك باشد بخار میدهد و ذرات رسیه متصاعد شده و بواسطه استشمام بوی بسیار آزارشناخت و قادر است ابتدا محصولات کیمیا **انتمون** را ذکر میکنم و بعد بذكر خواص طبی و نسخ مداوله آنها پس از این **اکسیدهای انتمون** چهار قسم اکسید از **انتمون** بوجود میاید یک سوز اکسید که طبیعتش مشکوک است و دیگری پر تو اکسید که با اسیدها میتواند ترکیب گردد و و اکسید دیگر که مانند اسید عمل میکند عبارتند از اسید **انتمون** و اسید **انتمون** و یک و گل **انتمون** و گل نقره **انتمون** عبارتند از پر تو اکسید آن

سولفورهای انتمون این سولفورها بر سه قسم اندی تو سولفور و د تو سولفور و ری سولفور و در رطب فقط پر تو سولفور معمول است که رنگ آن خاکستری و دارای شفافیت فلزی و بشکل منشورهای سوزنی طولی متبلر میگردد

کرمس معدنی (هیدروسولفات **انتمون**) سوهیدروسولفات **انتمون** (اکسید هیدراته **انتمون**) سولفور هیدراته **انتمون** چون شارتر و ز نام طبیب اول کسی است که خواص از امتش ساخته کرد شارتر و ز نیز نامیده میشود عبارت از گردی است قرمز تیره و سبک و خیلی بواسطه اشعه آفتاب رنگ آن تغییر میکند

اکسید انتمون و سولفور آن سولفور **انتمون** با اکسید آن ترکیب شده محصولات چندی حاصل میباشد که ترکیبشان خیلی مختلف و عبارتند از **انتمون زجاجی** که علاوه بر اکسید **انتمون** مقدار کمی اکسید آهن و سیلیس دارد ثانیاً **جگر انتمون** (زعفران فلزی) ثالثاً **روبین** که از حیثیت ترکیب شبیه به **انتمون** زجاجی است ولی گوگردش قدری بیشتر

کلور و رانتمون (کلور و رانتمونیک) **موربات انتمون** (مسک **انتمون**) جمعی است جامد سفید و نیم شفاف و خیلی محرق و در هوا درجه حرارت ذوب میگردد **انتمون معرف** از روی عدم حقیقت اکسید سفید **انتمون** نامیده شده عباد از گردی است سفید و غیر محلول در آب و مرکب از **انتمون** و پیاس و بواسطه خلط مقدار شوره که در ساختن آن بکار میرند نسبت آن دو ملغ با هم تغییر میکند

طرطرات پیاس و انتمون (طرطرات **امیتیک**) **امیتیک** (عبارت است از **انتمون** مقوی جمعی است بی بوی رنگ و دارای طعم تند غیر مطبوع و بشکل اجسام چهار سطحی و با هشت سطحی متبلر میگردد و در مجاورت هوا شکست میشود و در آب محلول و آب چاه و عموم آبها که

رنگ

دارا گریخته

دارای کربونات امک و کربونات منبری باشند بطور بطور ازاد رد کرده و اکسید انتمون تولید نمایند و چون این
ایها در حالت جوش بوند سرعت این عمل حاصل میشود و نیز هر مواد بابت قابض که دارای تن باشند مانند ککینا
و ماز و محلولات امیک را رد کرده و رسوب غیر محلول حاصل میکند و علی هذا لطیف مل باید و اختلاط امیک
با سایر ادویه ملطف این مسئله باشد

کتاب فی انتمون و اسهال

امیک را چون در خارج اسهال کنند مانند عوامل منفطه و محرشه قوی اثر میکند و چون در داخل اسهال شود
با مانند عوامل مقبیه و مسهل و با مانند عوامل مغیره و مبدله و با مانند عوامل ضد محرکه اثر مینماید

در بیان خصوصیات انتمون و اسهال

امیک یکی از مقیات بسیار مساعد و کثیر الاستعمال است و مخصوصاً در وقتی اسهال میشود که استفراغ کامل
و سریع لازم بود و چون از عوامل محرشه قوی است هرگاه به موقع و بدون مناسبت در بعضی اشخاص اسهال شود
ممکن است عوارض خطیره گردد

مواد مانع الجمع امیک چنانچه ذکر کردیم این مواد عبارتند از تن و صابون و اجسام تن دار
از قبیل مطبوخات قابضه و ککینا و کاشور و غیره و نیز جمع مابین اسیدها و املاح اسید قلیات و کربوناتها و سولفا
قلیاء و دیونید و شربت صمغ و اب امک و اب گل طباشیر با امیک نباید نمود و تراب از اثر امیک میگذارد و پاد زهر
امیک مطبوخ ککینا و مطبوخ ماز و بهترین پاد زهرهای امیک اند

کرمس و گوگرد طلائے انتمون (گوگرد طلائے انتمون گردی است که راسب میشود از افزودن اسید ضعیفی را با ماده کرمس
و مخلوطی است از سولفور انتمون ۲ و اکسید انتمون) و هرگاه ده مقابل امیک اسهال کنند دارای خواص مقبیه می
گردند و لهذا کثیرانها را جهت حصول این مقصود اسهال مینمایند

طریقه استعمال امیک جهت بگرداندن امیک به ناه اسانته گرم در یک پیاله اب نیم گرم حل
کند و در یک بار و دفعه بفاصله ربع ساعت بنوشند و در مدت عمل اب نیم گرم بمقدار زیاد بپاشانند

شراب انتمون (شراب استیبه) اولاً معمول علمای فرانسه بگرداندن طریبات پیاس و انتمون
(امیک) جزء شراب مالاکاه و جزء حل کنند و هر ۱۲ گرم این شراب دارای یک دس گرم امیک است و مقدار شربت
ان جهت حصول فی ۳ گرم

ثانیاً معمول علمای انگلیس بگرداندن امیک ۱۵۰۰ شراب کریش ۱۰۰۰۰ حل کنند

ثالثاً معمول علمای آلمان بگرداندن امیک ۱۰۰۰ شراب اسپانیول ۱۰۰۰۰ حل کنند

پوسپون مقبیه بگرداندن امیک ۱۰۰۰ عرق نعناع ۱۰۰۰۰ گرم اب مقطر ۱۰۰۰۰ گرم شربت آبکاه ۱۰۰۰۰ گرم پوسپون
سازند و در سه دفعه بفاصله نیم ساعت بپاشانند

پوسپون امتیک معمول کا بول بگرنڈا متیک اِد سے گرم عرق با بونہ ۵ اگر گرم شربت

ایکاه گرم عرق بہار نارنج ۵ اگر گرم پوسپون سازند در دوا سے دفعہ بفواصل نیم ساعت بیاشامند

پوسپون دافع خناق بگرنڈا متیک اِد سے گرم شربت ایکاه ۳ گرم سکنجبین غنصل ۵ اگر گرم مطبوخ

پولنگالا ۵ اگر گرم جہت سہولت دفع غشاء کاذب با فاشق کوچک مندرجا بیاشامند و این پوسپون معمول بہا است

اطفال است

ایضا پوسپون دافع خناق معمول البرس بگرنڈا فور ۲۵ میلی گرم طرطر

استنبہ ۵ سائے گرم شراب ایکاه ۳ گرم لعاب اگر شربت خطم ۲۵ گرم اب مقطر ۲ گرم پوسپون سازند ہر روز

فاصلہ یک فاشق کوچک بیاشامند در فواصل اناب نیم گرم بنوشند

طریقہ استعمال امتیک در دفع خناق موافق دستور العمل و رک

بگرنڈا متیک از ۵ و ۱۰ سائے گرم اب صاف ۵ اگر گرم حل کنند و در مدت یک ساعت بیاشامند و مجدداً شروع

در استعمال ان نمایند انکہ غشاء کاذب دفع گردد و با چندین دفعہ میتوان مقدار مذکور را استعمال نمود و در این

پاشوبہ های خردل دار معمول دارند و منقعات از قبیل شمع دراز بچ بکار برند و در اطفال ضعیف این طریقہ

را با احتیاط کامل باید معمول داشت و بوشو میگوید طفل را باید غذا داد ولی مشروبات کمتر استعمال نمود

پوسپون و قہقہ مسہل (امتوکا ناربتک) بگرنڈا متیک اِد سے گرم سولفات

سودہ اگر اب گرم ۲۵ گرم حل کنند و سه قسمت کرده ہر ربع ساعت فاصلہ یک قسمت بنوشند

محصولات انتیمون تیکر تیل اضل کنند

محصولات انتیمون در صورای مانند ضد محرك اثر میکند بمقدار خیلی زیاد استعمال شوند و اغلب اوقات در ابتدا

استعمال بدن تحل نمیکند و حالت بیرونی نماید ولی بعد حالت تحل مقرر میگردد و در این وقت نامدت چند روز

بدن عرق منہج ساعتہ میتوان برانہا مداومت نمود

استعمال محصولات انتیمون بمقدار ضد محرك در ذات الریه و نزف الدم جرم ریه و قطرب و ورم و ورم بکبد

و ما تہیم مفصلی جاد مفید سود مند است و نیز از استعمال انہا در اودجی و نزفہ مختق تجدد کردہ اند و در ذات

الریه مخصوصاً وقتی استعمال میشوند کہ از استفراغ دم حالت بیبودی و حریرض ظاہر شدہ باشد و در میان محصولات

انتیمون ضد محرك اول امتیک است کہ از ہمہ موثر تر و بعد کرمس و بعد انتیمون معرق مغسول و سایر اکسیدہا

غیر محلول و آزا اکسید وید و انتیمون این اوقات نیز تجدد میکنند مقدار شربت ہر یک از انہا ۱۰ سائے گرم است بطور

پوسپون و باقرص کرمس یا غالباً مانند عوامل منقثہ و مخرجه بلغم مخلوط با یک لعوق و با پوسپون بمقدار ۲۰ سائے

گرم معمول میدارند و نیز بطور ضد محرك بمقدار ۱۰ سائے گرم یا اگر در لعوق و با پوسپون داخل نمایند و اثر

ضد محرك کرمس دیر و نشیت در صورتیکہ بواسطہ اسکوٹا سپون تغییری در صورت دخول نفس نشینہ نشود از

مسلمات است و لہذا در بر و نشیت ماد از استعمال میکنند و ہر چیز کہ بکثر ہر شکام بروز عرض استعمال شود اثرش

زیادتر و مطمئن تر است و نیز استعمال میشود در صور حاد در حلقوم سادہ بمقدار ۱۰ سائے گرم و زیاد تر

نایه سائے گرم دو عرض بیست چهار ساعت

یکی از دانشمندان معاصر امتیک را در مداوی استنقای مفصلی استعمال میکنند پوسپونے میباشد از ۱۲ گرم مطبوخ تبلول و ۳ گرم شربت دباکود و مقدار امتیک را ابتدا از ۲ سائے گرم تجویز میکنند و بعد متدرجا زیاد نمایند تا اگر گرم و بر این پوسپون از هشت تا ده روز باید مداومت نمود

دیگری از دانشمندان در معالجه نومور سفید ابتدا شرط کرده و بعد طر استیبیه را در جزء معلول داخل نمایند
جلاب امتیک معمول رازوری بگیرند امتیک ۳ دسی گرم مطبوخ یک نارنج ۵ گرم شربت ساده ۵ گرم حل کنند و در دفع قطرب هر دو ساعت فاصله یک قاشق کوچک بناشامند و تا هنگام شفا هر روز استعمال این جلاب را مکرر کنند و در همین جهائی افع قطرب را معمول دارند

حب افع قطرب بگیرند عصاره جلب سقمونیامک ۵۰ اگر ده حب سازند و روزی یک حب بناشامند

جلاب ضد محرک معمول لئیک بگیرند امتیک ۳ دسی گرم مطبوخ یک نارنج ۵۰ اگر شربت صمغ ۵ گرم مخلوط کنند و در دو دم به دو دم بکند و عموم او را در جرمی آنها هر ربع ساعت فاصله یک قاشق کوچک بناشامند

پوسپون استیب معمول بگیرند محلول صمغ ۵۰ اگر طر استیبیه ۵ سائے گرم شربت دباکود ۵ گرم حل کنند و در ذات الریه و در فائتیم مفصلی حاد هر دو ساعت فاصله یک قاشق اش خوری بناشامند و در همین فصد کنند

پوسپون استیب معمول لوی بگیرند امتیک ۳ دسی گرم مطبوخ تبلول و نارنج ۵۰ گرم دباکود ۳ گرم مخلوط کنند و در ذات الریه هر ساعت یک قاشق کوچک بناشامند

پوسپون ضد محرک معمول دلبو بگیرند طر استیبیه ۵۰ سائے گرم عرق بهار نارنج عرق نعناع عرق دارچینی مکه ۵۰ اگر شربت صمغ ۳ گرم مطبوخ تبلول ۵۰ اگر پوسپون سازند هر یک ساعت فاصله یک قاشق کوچک بناشامند و چون عارض شود ترك کنند و پس از آنکه نوع موقوف گشت و باره استعمال نمایند
پوسپون رازوری معمول فونساگریو بگیرند طر استیبیه ۵۰ سائے گرم شربت دباکود ۵ گرم عرق غار گلاسه ۱۲ گرم اب ۱۲ گرم پوسپون سازند و در دفع اخلا لات حائز الات تنفس استعمال ان مداومت نمایند

طریق استعمال امتیک و قطرب مطابق دستور العمل بولی بگیرند طر استیبیه ۵۰ سائے گرم جلاب ۲۰ اگر حل کنند و در وقتی که در جوانان بفاصله یک ساعت یک قاشق معمول دارند و اگر چه این مداوا خیلی قوی است لی خله مؤثر است

پوسپون دافع قطرب معمول ژلیت بگیرند پوسپون صمغ ۵۰ اگر امتیک ۲۰ سائے گرم حل کنند و هر یک ساعت و با هر دو ساعت فاصله یک قاشق چای خوری بناشامند بطریق که تحت ی قرار گیرد و فرمای ان روز مقدار امتیک را ۳ سائے گرم و پس فرما ۴ سائے گرم قرار دهند بعد از سه روز مریض را راحت گذاشته پوسپون استعمال نکند و بعد مجددا مدت سه روز استعمال نمایند و از اول ۳ روز

انٲيمون

دوٲم ۵ روز سٲوم ۵ سائٲه گرم و باز سه روز ترك كند و مجدداً انٲر مدت سه روز و نما و منٲ نمايند روز اول ۵
روز دوٲم ۵ روز سٲوم ۵ سائٲه گرم و مدت مدا و اهٲفه روز است و هٲنكه حرڪات قطريه بر طرف شدن بواسطه
حائضه اي گوگري و در ذلٲ قلع ماده مرض را كرده علاج را منٲكم نمايند

پوسٲون استٲبٲ معمول بر شٲت بگزيند عرق بٲلور ۵ اگر طر استٲبٲه ۳ سائٲه
گرم شربت دبا كوده اگر اسانس انٲسون ۲ قطره پوسٲون سازند و در دفع پوسٲول ردي كه با علامات سرٲا
خطيره همراهي كند هر د ساعٲ فاصله يك فاشق كوچك بپاشامند

پوسٲون امٲبكي بگزيند امٲبك ۵ سه گرم مطبوخ اوٲنكا ۵ اگر گرم شربت دبا كوده ۳ گرم مخلوط
كند و در مدا و اي كرا ذ هر ساعٲ يك فاشق كوچك بپاشامند

پوسٲون استٲبٲ تر با ك معمول كولن بگزيند امٲبك ۵ سائٲه گرم تقفين
تر باك ۳ قطره اب صاف ۵ گرم شربت قند ۵ گرم پوسٲون سازند و در دفع اكلامٲسي هر نيم ساعٲ فاصله
يك فاشق كوچك بپاشامند

پوسٲون مد و معمول و رٲس بگزيند مطبوخ اقطي ۳ گرم نٲرات بٲاس ۲ گرم
طر استٲبٲه ۵ سائٲه گرم عمل مصفي ۵ گرم پوسٲون سازند و در دفع استسقا ي جنب استسقا ي غشا
خارجي قلب هر ساعٲ فاصله دو فاشق اش خوري كوچك بپاشامند

حبا امٲبك معمول بود كه بگزيند امٲبك ۵ سه گرم كبراء ۵ سه گرم مسوق و بٲه خطي ۱
گرم مطابق معمول ۵ احب سازند و بود ۵ اين جوب را بر پوسٲون امٲبك ترجيح ميٲد هذ را كه مانند ان
د اول موجب تحريك مجاري هضم نمٲشوند

لعوق ضد محرك معمول بوشا ردا بگزيند لعوق سفيد كركس ۵ گرم گرم
معده ۱ گرم مخلوط كند و هر د ساعٲ فاصله يك فاشق كوچك بپاشامند
پوسٲون ضد محرك كرس ايضا معمول بوشا ردا بگزيند مطبوخ ترك
نارنج ۵ گرم كبراء ۲ گرم كرس معده ۱ گرم شربت ساده شربت دبا كوده مكد ۲ گرم مخلوط كند و مدت رجاء و عرض
روز با فاشق كوچك بپاشامند و در وقت استعمال بهم زنند

پوسٲون كرس معمول دلبو بگزيند كرس معده ۲ سائٲه گرم عرق غار بگراسي ۵
گرم شربت قنوه ۳ گرم لعاب صمغ ۲ گرم مخلوط كند و با فاشق كوچك مند رجاء بپاشامند
لعوق ضد محرك معمول تر و سو بگزيند لعوق سفيد كركس ۵ گرم انٲيمون
معرف مغسول ۵ گرم مخلوط كند و هر د ساعٲ فاصله يك فاشق كوچك بپاشامند و در وقت استعمال بهم زنند

مكلا انٲيمون صوتي كرا با عول مغز ۵ كند

امٲبك راه گاه بمقدار منقسم استعمال نمايند ممكن است مانند عوامل مغز عمل نمايند و در اين صورت در دفع حٲا
ناشٲ و سل و بر و نشٲ مزمن مشعل و سود مند است و از عوامل كبر القابده ميٲاشد

پوسبون استسبب ترپاکی معمول پتسون بگرنند امتهك ترپاك مكد و سائته گرم
كبرا اگر عرق بهار نارنج اگر اب ۲۰۰ گرم پوسبون سازند و در دفع حیات نائبه هر نه ساعت فاصله يك فاشوت
كوجك بپاشامند

پوسبون استسبب معمول پوزی بگرنند امتهك و سائته گرم صمغ عربی ۲
گرم شربت لیکن ۴ گرم اب ۵۰ اگر در دفع سل و به روزه این پوسبون را با فاشوت كوجك مد و جابا شامند
حب كاوی بگرنند امتهك و سائته گرم عصا الكلی و ثبال ترپاس مكد و سائته گرم عصا و پولگالا ۱
گرم مطابق معمول ۲ حبت سازند و در دفع سوانخ و رمی مسلولین هر دو ساعت فاصله يك حب بپاشامند
گرد استسبب ترپاکی معمول بوشارد بگرنند عصا و ترپاك امتهك مكد و سائته
گرم قدشهره گرم قد سفید ۵۰ اگر مطابق معمول گرد سازند و در ۲۱ شب مساوی به بندند و در پی و نشستن
و سل روزی يك بسته صبح و یکی عصر و يك پالان آب حل کرده بپاشامند

گرد انتمونی ژامس بگرنند اکسیر سیبی انتمونی و اجزه فوسفات اهاك ۲ جزء باد قف مخلو کنند
و كد كس از ۳ تا ۵ دسه گرم این گرد را بطور حبت مانند صد حرك استعمال منباید

محصول اخراجی متبک

پوماد استسبب معمول كد كس (پوماد او تانریت) بگرنند امتهك و اپیر حلیه
۳۰ كاملاً مخلوط نمایند و در كام و سباه سرفه جهت انصراف ماده ترنج نمایند و در دفع گاسترالی بقدر يك قدق
روی قمت معده بمالند

شمع استسبب روی شمع زفت بهر اندازه که لازم باشد از ۵۰ سائته گرم نام گرم طر استسبب
بپاشند و در محل منظور منطبق سازند صرفه است كبر الاستعمال و كبر الفایده
ایضا شمع استسبب معمول مبال بگرنند زفت سفید ۴ گرم و ایناغ موم مكد
۵۰ گرم ترپانین و روغن زیتون مكد ۵۰ گرم امتهك ۵۰ اگر مطابق معمول شمع سازند این شمع از محلا فوقیه است
شمع دافع سباه سرفه معمول كوزس بگرنند شمع شوكران ۵۰ اگر شمع زفت
۵۰ گرم شمع دیاشیلون صمغ ۵۰ گرم مخلوط کرده و روی پارچه پوستی که باندازه يك صد بناری باشد بکشند
و روی آن ۵۰ سائته گرم امتهك بپاشند

شمع استسبب معمول ریکورد شمع شوكران را روی پارچه که باندازه كف دست
باشد بکشند و از آن ۲ گرم امتهك روی آن بپاشند و جهت تحريك خبارك غیر موجب استعمال نمایند
محلول استسبب بگرنند امتهك ۵۰ گرم اب صاف ۵۰ اگر حل کنند و در بعضی امراض جلدی تا تعفیل
قطر دافع لکه قرینه معمول و لیر بگرنند شراب استسبب ۴ گرم لودانم سپید ۵۰ گرم
تعفیل صبره گرم مخلوط کنند و در دفع لکه قرینه روزی سه دفعه هر دفعه يك قطره در چشم قطور نمایند
حقنه امتهك بگرنند امتهك ۳۰ سائته گرم دكه ۳۰ گرم مطبوخ از نپكا حل کرده و در دفع سکنه و اغا
احقان نمایند

در بیان انغوزه و عمل بها

در این دو بیان میکنیم صفهای سقری که در طب مستعمل اند و عبارتند از انغوزه و اشق و از روت و جاد و سقر کینج و همدان صفها را از نباتات طایفه چتره اخذ میکند

از صفحه

انغوزه و حلیت متین در آن فواید عبارت از صمغ سقری است که از یکی از نباتات طایفه چتری موسوم به انجدان سیاه (کاه) اخذ میشود و از انجدان سفید (کوله پر) صمغ سقری اخذ نمایند و موسوم به حلیت طیب در شام و لیلی و ایران و غیره عمل میابد و از محصولات ضد تشنج قوی است و در سوانح عصبانی که بواسطه اختلالات هبسی و در بعضی شکل عارض میگردد استعمال آن سودمند و نیز مفید است در قولنجهای بطنی که بایوست طبع همراه باشند و بخصوص در اختلالات عصبانی آلات تنفس و اسم و سیه سرفه و خاق و غیره مستعمل و مفید

انغوزه بر سایر صمغ سقری تفوق دارد و بواسطه بوی نامطبوع و مکره اثر اغلب بطور حجب با حقنه استعمال میشود و میتوان بوی آنرا بواسطه اختلاط با عرق غار گلاسه و یا اسانس یا بام تلخ پوشانید و مقدار آن شرباً و بطور حازه سه سانتی گرم تا یک گرم و زیادتر در بعضی روز و احوالاً از نیم تا یک گرم

انغوزه مصفی مطابق کد کس بگزیند انغوزه مقدار منظور الكل ۵۰ درجه مقدار کاف با عا حرارت ملائمه عمل کنند و صاف نمایند و مصفی یا در حمام ماریه تقطیر کنند الكل گرفته شود و چون قدری از آن را در آب سرد ریزند قوامی حاصل کرده و با نگشایدانه چسبند و از ۱۰ جزء انغوزه ۵۰ جزء مصفی بدست میابد انغوزه مصفی از عوامل ضد هبسی ضد تشنج و مدر حفر و ضد نزله و محرک و مغذیه معده و معام میباشند و مقدار شرب آن ۵۰ درجه گرم تا ۲ گرم بطور حجب و یا پوسون و ۲ گرم آنرا بطور حقنه استعمال نمایند

گردانغوزه بگزیند انغوزه مقدار منظور در گرم خان ۲۰ درجه نجس کنند و بواسطه صلابت نرم کنند و از موین بریشی نموده بیرون نمایند و مقدار شرب آن ۱۰ گرم تا ۲ گرم گرم تا ۲ گرم بطور حجب و یا پوسون و از ۱۰ تا ۲ گرم بطور حقنه

حب انغوزه معمول بوشاردا بگزیند انغوزه اگر عصاره کاه ۳ گرم مطابق معمول ۵۰ حب شاند و هر دو ساعت فاصله یک حب بپاشانند

ایضا معمول ژانل بگزیند انغوزه ۲ گرم مسحق و ریش خطی گرم غسل سفید مقدار کاف مطابق معمول شربت شاند و از ۱۰ تا ۲ حب در عرض روز بپاشانند

شیر انغوزه معمول دواشای لند بگزیند انغوزه ۱۰ جزء اب صاف ۵۰ جزء در ها و ن چینی صلابت کثیف شود و در دفع تشنج و دفع هبسی از ۱۰ تا ۲ گرم بپاشانند

عرق انغوزه معمول هارز بگزیند انغوزه ۱۰ اب صاف ۳۲ الكل ۹۰ و درجه تقطیر کثیف ۱۰ جزء مقطر بدست آید و از ۱۰ تا ۲ گرم اگر این عرق را در دفع تشنج و هبسی بطور پوسون بپاشانند

حقنه انغوزه معمول ژانل بگزیند انغوزه ۲ تا ۱۰ گرم زوده تخم مرغ ادرانه مطبوخ و ریش

خطی ۲۵ گرم انغوزه را با زرده صلابه کند و کم کم مطبوخ خطی را بپزند و میتوان ۲ ناع گرم مسحوق سنبل الطیب بر آن افزود و در قوچ رحم و سوء طبع و نورالری هبستری حقه نمایند

تغفین انغوزه مطابق کدکس بگزیند انغوزه نیم کوب کرده الک ۹۰ درجه در ظرف در بسته مدت ده روز بچسباند و گاه به گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گدازانده با کاغذ صاف کنند این تغفین از عوامل تحریک و ضد تشنج و ضد هیستری است و مقدار شربت آن از ۱ ناع گرم بطور پوسپون و در حقه از ۲ ناع گرم استعمال میشود

تغفین اتری انغوزه انضام مطابق کدکس بگزیند انغوزه اتر الک ۹۰ درجه در ظرف در بسته مدت ده روز بچسباند و گاه به گاه بهم زنند و در قف سرپوش دادی با کاغذ صاف کنند این تغفین از عوامل ضد تشنج و ضد هیستری است و از ۱ ناع گرم شربت بطور پوسپون

و احقانا استعمال میگردد
اشق (اشه) اشج (وشج) (لراق الذهب) فگوم امونیاک لآمو
نباکوم گومی امونیاک کون یک از صمغ سفیدی است که در ایران و لیبی از یک از نباتات طایفه چتری اخذ میشود و در آب خلی کم محلول و الکلی خالص در که در حالت جوش بهتر از آن حل میگردد و بهترین محلات آن الک ۲۲ درجه است و از محصولات ضد تشنج قوی و بعد از انغوزه و سایر صمغ سفیدی تفوق دارد و از عوامل منقبض و محرجه بلغم و مخصوصا در اسهال اصلی حرطوب که حمله های آن بخارج نفث و فرمته می گردند مؤثر است باینکه خروج نفث را آسان کرده و مدت حمله ها را کم میکند و همچنین سودمند است در زلزله شعری مزمنی که با امفرم همراه باشد و ضامدان با شراب و سرکه در پیچات بارده مؤثر

اشق مصفی مطابق کدکس بگزیند اشق نیم کوب کرده مقدار منظور الک ۹۰ درجه مقدار کافی با عانت حرارت حل کنند و محلول را با فشار از پارچه گدازانند و بواسطه تنجید و حمام ماریه الک را بگزیند تا چون قدری از آن را در آب سرد ریخته بچسبند و با انگشتها نه چسبند و اشق مصفی را بمقدار ۵ گرم ناع گرم مانند عوامل ضد تشنج و ضد زلزله استعمال میکنند

گرداشق اشق را خرد خرد کرده و در گرم خان ۲۵ درجه بچسباند و با عانت صلابه گرد کند از مؤثر ابریشمی نموده بیرون نمایند بدون آنکه تحاله باقی ماند

حب منفث و مهمل معمول رائیل بگزیند اشق و بوند مسحوق صابون طبی مکرر گرم مطابق معمول ۲ حب سازند و در دفع زلزله روی که با پیوسته طبع و عدم اشتها همراه باشد از ۱ ناع حب در روز پیاپی نامند

تغفین اشق مطابق کدکس بگزیند اشق خرد کرده الک ۹۰ درجه مدت ده روز بچسباند و گاه به گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گدازانده با کاغذ صاف کنند و چون الک اشق را بنحوی حل میکنند از این جهت در ۱۰۰ جزء تغفین ۱ جزء اشق بیشتر نخواهد بود و این تغفین را مانند تحریکات و منفثات بمقدار ۱ ناع گرم بطور پوسپون استعمال می نمایند

انزروت (کنجده) کل فارسی (کل کرمانی) فگال بانوم

ی کالبانه یکی از صمغ سقری است ماخوذ از طایفه چتری و از محصولات ایران و شام و از عوامل محرک و ضد تشنج و ضد زله

انزروت مصفی مطابق کدکس انزروت و اما نند انغوزه تصفیہ میکند رجوع نماید

کافور

سنگ

بفصل انغوزه و مقدار شربت این مصفی از ده گرم تا گرم
چاوشیر (گاوشیر) (جواشیر) و اوپو یا ناگز و سبکینج (سبکینج)
فد ساگا پیونجی ساگا پیون این دو ماده از صمغ سقری میباشند مثلاً انغوزه ولی کم اثر

ترازان

در بیان صمغها سقری

عرق مرکب انغوزه معمول هارژد بگزیند انغوزه و بشه انزلیک اگر ترکی مکدر الکله و درج

۳ اب صاف مقدار کافی تقطیر کنند و اجزاء مقطر بدست آید و در دفع تشنج و دفع هبستی از ده تا ده اگر این عرق را

بطور پیوسته استعمال نمایند

مخلوط ضد هبستی معمول دواسازی لند بگزیند انغوزه عرق نعناع

۱۲ تعفین اما نیا که سنبل الطیب ۲ تعفین چند ۳ از سولفوریک انغوزه را با تعفینها و از صلابه کتد و بعد قضا

بپزایند و در دفع تشنج و دفع هبستی با فاشق چای خوری ساعت بساعت بنیاشامند

حب مسکن معمول ژانل بگزیند سولفات خرفین ۵ میلی گرم انغوزه ۱ گرم مطابق معمول

ده حب سازند و مقدار شربت این حب که مخدر و ضد تشنج و ضد هبستی میباشد از آن ده دان است و در عرض روز

حب ضد تشنج معمول دبرن بگزیند کافور انغوزه مکدر ۲۰ سائت گرم عصاره بلادن ۱

گرم مطابق بلیت حب سازند و در دفع هبستی و قطر با از آن ده حب در عرض روز بنیاشامند

حب مرکب انزروت و انغوزه معمول هارژد بگزیند انزروت ۵ سائت

گرم قریب سبکینج مکدر ۷ سائت گرم انغوزه ۵ سائت گرم صابون طبی ۷ سائت گرم شربت ساده مقدار

کاف مطابق معمول ۲۵ حب سازند و در دفع تشنج و دفع هبستی از ده تا ده حب بنیاشامند

الکولا تور مرکب انغوزه معمول دواسازی المان بگزیند انزروت

۱۲ انغوزه ۱۲ مرکه سنبل الطیب زنباد مکدر ۱۲ ریشه انزلیک ۴ رکه نعناع ۱۲ رکه اویش ۱ رکه یابونجی جدید

۱ الکله ۱۰ درجه ۴۱۴ اب صاف ۳۰۰ مدت یک روز بخیانتند و تقطیر کنند تا ۲۱ جزء مقطر بدست آید و

مقدار شربت این الکولا تور در دفع هبستی از ده تا ده گرم است چه خالص استعمال کنند یا مخلوط با پیوسته

حب صدی معمول ژانل بگزیند اشق گوگرد مصعد و مغسول مکدر گرم مطابق

مغسول ۵ حب سازند و در دفع زله های مزمن و بر و نکوره از ده تا ده حب در عرض روز بنیاشامند

حب ضد زله معمول ترسو بگزیند ترسانین ۴ گرم اشق ۱ گرم بلسان بلوه ۵ سائت

گرم عصاره ترناک ۱۰ سائت گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و در دفع زله مزمن شعب قصبه و پاشاناز

غنا ۱۵ حب در دنیا بنیاشامند

حب مکدر

حب صد ری ایضا معمول ژانل بگرنده شق اگر کم حسن لبه ۲۵ سائته گرم حرکی ۵
 سائته گرم مسحوق زعفران ۳۰ سائته گرم بلبان گوگرد اندوخته ۵ سائته گرم شربت بلو مسحوق اصل السوس مکد
 مقدار کافه مطابق معمول ده حب شانده و در دفع زله های خرمین از ۲ تا ۵ حب دوز بپاشامند
 پوسپون صد ری شق معمول دوا سازی المان بگرنده شق ۵
 گرم عرق زوفاه ۱ اگر مخلوط کرده بفرانده سائت اما نیاك مایع ۳۹۰ ۱۰ درجه ۲۰ گرم شربت تودری
 ۵ گرم و این پوسپون از دفع زله خرمین به هر دو ساعت فاصله یک قاشق اش خوری کوچک استعمال نمایند
 امولسیون شق معمول دوا سازی لندن بگرنده شق ۴ گرم اب ۲۵ اگر شق
 را با کمی اب مخلوط کرده صلابه کنند تا مثل شربت شود و اب صاف روی آن را بواسطه انحراف بردارند و قدر دیگر
 اب ریزند و همین عمل را مکرر کنند تا بکلی اب مخلوط گردد و امولسیون نفوزه و انزروت
 و سکنجین را به همین طریق میسازند

سکنجین صد ری معمول دوا سازی دمبورک بگرنده عسل سفیده ۵
 شق ۲ راسن ارسامکد ۳۰ اب ۲۵ سرکه ۱۰ ریشه هاراد کباب بچوشانده ۲۰ جزء مصفی بدست آید و شق را در سرکه
 حل کنند و صاف نمایند و در مصفی را با عسل مخلوط کرده بچوشانده بقوام شربت و حفظ کنند و این سکنجین را در زله
 های خرمین به از ۱ تا ۴ گرم بطور پوسپون استعمال نمایند

حب نفوزه کافوری معمول بوشاردا بگرنده نفوزه ۵ گرم کافور ۲ گرم گلند
 مقدار کافه مطابق معمول ۳۰ حب شانده و از ۵ تا ۱۰ حب دوز بپاشامند

حب نفوزه سنبل الطیبی ایضا معمول بوشاردا بگرنده نفوزه مسحوق سنبل
 الطیب مکد ۵ اگر شربت صمغ مقدار کافه ۵۰ حب سازند و از ۵ تا ۱۰ حب دوز بپاشامند

حب نفوزه ید و راهنی ایضا معمول بوشاردا بگرنده نفوزه سنبل
 الطیب بد و راهن مکد ۵ گرم مطابق معمول ۵۰ حب شانده و در کلوروز مرکب با عوارض هبتری از ۵ تا ۱۰
 دوز بپاشامند

حب مرکب انزروت معمول ورائی مطابق دوا سازی لندن

بگرنده انزروت ۲ حرکه سکنجین مکد ۳۰ نفوزه ۱ شربت ساده مقدار کافه مطابق معمول جهای ۲۰ سائته گرم
 سازند و از ۳ تا ۴ حب دوز دفع هبتری بپاشامند

حب دفع زله معمول البرس بگرنده نفوزه ۵ گرم اکید بیسپون دهن فرانسینل ۱۰
 گلند مکد ۵ گرم مطابق معمول جهای بد ۳۰ گرم سازند و در کارد بالری عارضه هبتری هر دو باسه

ساعت فاصله از ۵ تا ۱۰ حب بپاشامند
 حب شمشیر بگرنده سکنجین انزروت صابون طبی مسحوق اصل السوس مکد ۳۰ گرم و بوند ۳۰ گرم ۱۰

اگر مطابق معمول جهای ۵ سائته گرم سازند و این خوب را در سوانج معدی که اغلب اوقات با امود
 مرکب میگردند استعمال نمایند

مخلوط ضد تشنج بگرنده اما نیاك مایع ۵ گرم تخمین چند تخمین نفوزه مکد ۲ گرم مخلوط کنند و

نباتات پاجتبی

۱۲۵

نصف قاشق چای خوری و یک پیاله شربت قد مخلوط کرده قاشق قاشق در عرض روز بنیاشامند
حقنه انغوزه معمول بگردانغوزه ۱ گرم و روغن بتون ۱۰ گرم مطبوخ و شش خطی ۹۰
 گرم مطابق معمول حل کنند و در دم حلق با تشنج حقنه نمایند
حقنه دافع پیوست عصبانی معمول لبیش بگردانغوزه ۱۲ گرم سرکه ۳۰ گرم
 عسل ۱۰ گرم ماء الشعیر ۳۰ گرم زرده تخم مرغ مقدار کافی مطابق معمول مولهون سازند و دو قسمت کرد هر قسمت
 را یک دفعه حقنه نمایند

ضماد محلل بگردانغوزه ۲۰ گرم انزروت ۱۰ گرم مخلوط کرده ضماد نمایند
پوماد انغوزه معمول بگردانغوزه ۵ گرم پیه مذاب ۴۰ گرم مخلوط کنند
 و این پوماد را در دفع سپاه سرفه روزی دو دفعه روی شکم و سینه و ستون فقرات و کف پاها بمالند
شمع انزروت معمول بگردانغوزه ۲۰ گرم موم زرد زفت زبانتین مک
 ۱۰ گرم مطابق معمول شمع سازند و شمع اشق را بهین طریق میسازند و بعضی انزروت اشق استعمال
شمع ضد هبستری بگردانغوزه ۲۰ گرم انغوزه زفت سفید موم زرد مک ۱۰ گرم مطابق معمول
 شمع سازند و در هبستری و قولنجهای بطنی استعمال نمایند

شمع انغوزه بگردانغوزه شمع سرب مک ۳۷ گرم انزروت موم زرد مک ۱۰ گرم الک ۱۳ درج
 ۱۰۰ گرم انغوزه و انزروت را با عانت حمام ماربه در الک حل کنند و محلول را در حالتی که گرم است صاف نمایند
 و مصفی را بقوام عسل تنجیر کنند و شمع و موم را با هم ذوب کرده بر محصول افزایند و تنجیر نمایند بقوام شمع و علی
 الاضال بهم زنند

در بیان بعضی دیگر نباتات پاجتبی

طایفه چتری (او مبلیفیر) که در این در بیان میشوند بر دو قسم اند طایفه چتری معطر از قبیل
 انیسون و شبت و ذریه کرمانه و ذریه سبز و اتریک و گشنیز و ازبان و جعفری و طایفه چتری سنی مانند اقلان و
 و محصولات طایفه چتری معطر که در طب استعمال میگردد عبارتند از تخم انیسون و دانه و تخم اتریک و دانه و
 تخم ازبان و تخم ذریه کرمانه (کون) و تخم گشنیز و تخم شبت و تخم ذریه سبز و عصر جعفری و دانه و آنها را مانند
 محرکات استعمال نمایند و نیز از عوامل کسریه و اسهال میباشند و در دفع اوجاع عصبیه معده و امعا که با نفخ و درج همراه
 بوند سودمندند باد بان خطای که از طایفه مانیولیا است نیز دارای همین خواص و در همین مواقع استعمال
 میشود و در دینا چینی در ضمن عوامل محرکه از اینها خواهم نمود و طریقه استعمال بر دو طایفه چتری معطر بطور مطلق
 و با ترن است و سفوف و عرق و دهن فرار آنها و نیز استعمال میکنند و کولری (انجدان) و شکک نیز
 از طایفه چتری معطر میباشند در ایران از بزرگ و گل باز شده و ساقه کوله پروبرک و ساقه شکک ترشی میباشند
 و در تلذذ غذا به و تحریک آنها استعمال نمایند

در بیان بعضی نباتات طایفه معطر افردا

انفوس

انفوس بادیهان روحی و از باقی روحی و انفوس لا یمیدیل انفوس
 ی انفوس چنانچه گفته از طایفه چتری معطر از عوامل ضد تشنج است و مانند سایر نباتات این
 طایفه در این خاصیت مشابه غوزه و گشته اند خواص بیشتر نباتات طایفه چتری از جهت زمینی کردن نمومیکند مختلف
 میگردد چنانچه هرگاه در زمین خشک نمونمانند از عوامل محرك و اگر در زمین مرطوب از عوامل مخدر و مسکن محسوب
 میگردد و در صورت آخر سمیت حقیقی را با ظاهری میشود و بقول کلی خاصیت محرك و ضد تشنج این طایفه بواسطه
 دهن فرار محوی و رانها است

گرد انفوس مطابق کد کس بگیرند تخم انفوس مقدار منظر و غزال کتد و بادست اجام

خارجی چندی و در گرم خان ۲۰ درجه بخشکاست و در هاون نرم بکوبند و از مویز نمزاید و نخله بیرون
 کتد و این گرد را بمقدار ۲۰ گرم یا ۲ گرم در تقویت و تحریک معده و تعدیل عمل مسهلان استعمال نمایند

نقل انفوس (انفوس ووردون) یکی از صور معموله انفوس است که میتوان در طب

استعمال کرد ولی چون این نقلها را قنادان میسازند مقدار انفوس آنها معین نیست

تیز انفوس معمول کد کس بگیرند انفوس اگر آب ۱۰۰ گرم دم کرده صاف کنند از تیز

از محرکات مطبوعه است و دفع قوی و ریحی استعمال میشود و تیز سایرین و در چری معطر با همین طریق میباشد

مطبوع انفوس معمول بهمارسناهای لشکری بگیرند انفوس ۱۰ گرم

السوس ۱۰ گرم آب جوش ۱۰۰ گرم مخلوط کرده بگذارند تا سرد شود و صاف کنند و میتوان بعوض اصل السوس ۵

گرم شربت ساده استعمال نمود این مطبوع را که محرك مطبوعی است در عرض روز مقدار ۲۰ جابا شامند

عرق انفوس معمول کد کس بگیرند انفوس ۱۰۰ مقدار کاف در حمام مار به تقطیر کنند تا عرق

بدست آید و هرگاه خواسته باشند من فرار انفوس را اخذ کنند باید مقطر را قابله فلورانس جمع نمایند و صورتیکه

مقداران بیشتر از این جزء نباشد و از اسرد کرده و بعد بواسطه سیت دهن فرار جدا نمایند

اولیوسا کرو و انفوس مطابق کد کس بگیرند اسانس انفوس ۱۰۰ سفید ۲۰۰ مخلوط

کرده صاف کنند و در تحریک معده و امعاء و قولنجهای ریحی و عصبان و ضعف و تعدیل عمل مسهلان از ۲ تا ۱۰ گرم استعمال

تقفین انفوس انضام مطابق کد کس بگیرند انفوس نیم کوب کرده الک ۱۰۰ درجه ۵

مدت ده روز بخپسانند و گاه به هم زنند و از پارچه گدازنده با کاغذ صاف کتد و از ۲ تا ۱۰ گرم این تعفین را

در تحریک و تقویت معده و دفع قولنج ریحی بیاشامند و تعفین تخم گشنیز تخم زانبا و زیره کرمانه و زیره سبز

نیز همین طریق میسازند

الکولا تور کرب انفوس معمول دواسازی لند بگیرند تخم انفوس

تخم اتریک مکد الک ۱۰۰ درجه ۱۰ مدت دو روز بخپسانند و در حمام مار به تقطیر کنند تا تمام الک تقطیر

شود و در تقویت و تحریک معده از ۲ تا ۱۰ گرم و زباد بیاشامند

شریت انفوس معمول کد کس بگیرند عرق انفوس ۱۰۰ سفید چه کرده ۱۰۰ قند را

در عرق بحالک بودت حل کنند و با کاغذ صاف نمایند و در تحریک معده از ۲ تا ۱۰ گرم بنوشند

پونسون کاسر الیچ معمول انسیلک بگیرند اسانس انفوس ۱۰۰ قطره قند

سفید گرم تعفن زنجبیل گرم عرق نعناع فلفلی ۵ گرم پوسپون سازند و از ۵ انا ۵ گرم در دفع قولنج و بخی پاشا
پوسپون انیسون معمول زانل بگیرند پوسپون ساده ۵ اگر تعفن انیسون ۵ اگر مخلوط
 کند و در دفع قولنج و بخی قاشق قاشق بنوشند

پوسپون ضد لیسنج بگیرند اسانس انیسون ۵ قطره اتی سولفوریک ۲ قطره لودانم سپید نم ۱۲ قطره سبز
 ساده ۵ گرم اب صاف ۵ اگر گرم پوسپون سازند و در دفع قولنج و بخی تشنجی تبید بخی بیاشامند

بخی کنگره

زیره کرمانه که کون ف کومن دیره کاروی (کاروم) از طایفه چتری
 میباشد و کربا که صاحب مخزن مینویسد همین کاروی است و تخم آن کوچکتر از زبانۀ و قهوه رنگ و بوی آن
 تند و معطر و طعم آن گرم و گرنده و مقطرمان آن دارای اسید فورمیک و اسید استیک و یکی از بزرگوارترین
 مذاوله است و در خواص مشابه انیسون و محرک و کاسر الراح و دگر ایران و عربستان و انگلستان و المان در تلدین
 اغذیه بکار میرود و دهن فرازیره را مانند دهن فراز انیسون میسازند و بدل آن استعمال میکنند و
 سایر محصولات آن نیز مانند انیسون و دگر همان مواقع استعمال میگرددند

بخی کنگره

زیره سبز که کون ف کومن ل کومینوم (سپینوم) که کومینون نیز از طایفه
 چتری و در خواص مشابه زیره کرمانه و در طب کمتر استعمال میشود و اهل المان در خوش بو کردن نان از
 داخل مینهند و در بیماری زیره سبز باد و سرجه تحریک و هیجان اشهای اسهال مخلوط میکنند و دهن فراز
 و سایر محصولات آن را مانند انیسون میسازند

بخی کنگره

زبانۀ (بادیان سبز) که زان با نچ ف نو و بل فونیکولوم و
 (انثوم فونیکولوم) یکی از نباتات طایفه چتری است و در طب دیش و بیک و تخم آن استعمال
 میکنند و دیش آن حجم مانند انگشت و ساقه آن دارای انحنای ذنوبی شکل و برگهای آن خیلی منشعب و در
 قطعات شعری و تخم آن بیضی و الحله منحنی و دارای پنج کار برآمده و سبز در رنگ

گرد زبانۀ و عرق و دهن فراز از مطابق دستور العملی که در انیسون ذکر کردیم میباشد
 و در همان مواقع استعمال میکنند و در شمال فرنگستان زبانۀ را مانند ادویه غذائۀ خیلی استعمال مینمایند
 بزور کاسر الراح (بزور حاره اربعه) مطابق کد کس بگیرند تخم انیسون زیره
 کرمانه تخم گشنیز تخم زبانۀ مکد یک جزء مخلوط کنند و از ۵ انا ۵ گرم این مخلوط را در ۵۰ گرم آب بمالند
 و صاف کرده در تحریک معده مانند تیزن بیاشامند

سفوف کاسر الراح معمول کوپلاند بگیرند مسحق انیسون مسحق زبانۀ مکد
 دسیر گرم مسحق زعفران ۵ سانتی گرم منبری مکس مسحق قند مکد ۴ دسیر گرم مخلوط نمایند و دو قسمت

بخی کنگره

کند و در دفع قولنج و بخی و صغفیک قسمت را سفوف کند و پس از یک ساعت قسمت بگیرد
شود (شوت) که شیت ف انث ل انثوم ی انثون نیز از طایفه چتری
 معطر است و کمال مشابهت را به زبانۀ دارد و تخم آن زرد رنگ و مسطح و مستطیل و اضلاعش
 غشائۀ شکل و بوی آن تند و نافذ و فی الحمله غیر مطبوع و از عوامل تحریک معده و کاسر الراح و در بعضی از
 ممالک مانند ادویه غذائۀ استعمال میگردد و در ایران برک شود را مانند غذا بسیار استعمال مینمایند و شود

باقلا بلاد

ما قلا یلا و و خورش شود با قلا از اغذیه بسیار لذیذ میباشند

گشنیز کبره ف کور باند و کور باند و عی کور بون نیز از طایفه چتری
است و دارای چندین قسم و در طب گشنیز متعارف (ک کور باند و عی سابتووم)
و استعمال میکنند و آنهم گشنیز دارای بوی مکرهی است شبیه بوی کنه و از این جهت است که در زبان یونانی آنرا
کور بون مینامند یعنی بشوهر کنه چنانچه این لفظ مشتق از د و کله است بکه کور بون معنی کنه
و دیگری آنرا یعنی مرد و لی خشک آن دارای بوی معطر و مطبوعی میگردد و در طبایر مانند عوامل معدی
و حرک و کاسر الراح استعمال میکنند و نیز در ادویه غذای داخل نمایند و در الرودی افزای مخلوطی دست میکنند
تم گشنیز و فلفل و نمک و گوشتها را که میخواهند حفظ نمایند از این مخلوطهاط میسازند و مقدار شربت تم گشنیز بطور
سفوف از بنای گرم و بطور مطبوخ از بنای گرم و در ایران بک گشنیز را در بعضی اغذیه مخصوصی هیزانند و در داخل

بی نمایند
انثلیک نملک اوتی ز انثلیک (ارکانثلیک) (گو یا انثلیک انجدان است که کلوری یا) شد
نیایه است طویل العمر از طایفه چتری که در همه باغهای فنیک زراعت میکنند و تمام اجزاء آن معطر و در طب
استعمال میشوند و در بیشتر این نبات حجم و مستطیل و لحمی و خلی منشعب و از طرف خارج سیاه رنگ و معر آن سفید
و ساقه این اسطوانه و حجم و راست و منشعب و مجوف و محطط و بدون پر و پوشیده شده است از گردی سبز رنگ
و بلند می این ساقه از سه تا نه ساله است و گل این نبات خلی بزرگ و چتری و متعدد و دوزنب دارای
د و طاسه و دیش است و تخم آن بیضی و مستطیل و دارای هفت فرار و سقر جاد و ماده تلخ و بواسطه بوی معطر و مطبوخ که
این نبات دارد فنیکان از انثلیک نامیده اند چه انثلیک مشتق از انثلیوس است که معنی فرشته
باشد بهر صورت ساقه های نیم رس و درشته های یک ساله این نبات را بیشتر استعمال میکنند اگر چه خواص طبی بد
آنها کمتر موقوفه و متبایا و مشروبات معطر و گواری چندی از آنها ترتیب میدهند و نیز نقلهای مطبوعی از آنها درست
میکند

از این در خواص مشابه انبوه است و علاوه بر این خواص مقوی می باشد و مخصوصاً در اختلالات مخاطی و همک
زله و در تقویت استعمال می گردد

هیدروکلی ترکیب اثر لبک معمول دوا سئای المان بگردد و لبک
۱ سنبل الطیب موه عر مکد ۲ الكل ۵ درجه ۱ اب ۴ مدت يك روز بخپسند و در جام مار به نقطه بکند
و ۱ جزء مقطر بر دارند و يك جزء کافور در آن حل کرده صاف نمایند و این هیدروکلی تحریک و ضد تشنج است و مقدا

شربت ان از نه ماه ۲ گرم بطور یوسپون
 ايضا کشنه دیگر معمول و اسنای ژمانه بگردد و بشه اوليك ع اسنبل الطيب
 ميه عر مكد ع الكل ع درجه اب مكد ۱۰ ابك روز بخباتند و در خام ما به تقطير كرده ۱۰۰ جزء مقطر و دارند
 و ۲ جزء كافور در ان حل كرده و صاف نموده حفظ كنند و اين هيدروكالاك الكولا نورينر ناميده ميشود محرك و ضد
 تسخ است و مقدار شربت ان از نه ماه ۲ گرم بطور یوسپون و در خارج غول با ان نيز مسجل
 جفريات مغدا نوس في پي سبل لاپي و م پير و سلسنوم بناته است

15

۱۰۰

انقلاب

شوکران

۱۴۹

از طایفه چتری معطر در بستانها جهت استعمال غذای از او باعث میکنند و در بستان بجم انگشت سفید و معطر دیگر از پنجه ریشه مشی و منقح و محار و مذر و بادیه نشیان از در بهجات احشاء بطری و استقاء و غیره استعمال میکنند و در دفع اسهال حقه نصفه از مطبوخ ۲ گرم ریشه جعفری در ۵۰۰ گرم آب متداول است و تخم جعفری که خلی معطر و ادای هن فرا راست یکی از دانشمندان از بزور در بجه حاره میداند و بعوض تخم گشتر استعمال میکنند و مطبوخ از مانند عوامل کاسه الراح معمول میدارند و از این جهت در دفع گستر الری و بجم سودمند است ضمناً کوبیده برک ناز جعفری در دفع بهجات خارجی بخصوص تهج لیبیان و قتی که چندان و دومی نباشد محل نیکو است و جمعی از دانشمندان جعفری را از عوامل مقویه و ضد نفویه میداند و در این خواص **اپول** را بر خود جعفری باید ترجیح داد

سفوف جعفری بر گهای ناز جعفری را بدقت بنفش کنند و نرم بسانند و ۲ گرم از این مسوی سفوف **عصیر جعفری** برک ناز جعفری آنوقت و عصیر از بگردند و از ۵۰۰ تا ۲ گرم در عرض دو دنیا شامند **شربت جعفری** این شربت را با عصیر جعفری مطابق قاعده کلبه میسازند و از ۳ تا ۴ قاشق چای خود در اطفال و ۵ قاشق آش خوری در جوانان استعمال مینمایند

عصاره جعفری عصیر جعفری را در حمام ماریه بغلظت عصاره تیجی کند و از آن همانی سازند بقدر یک نخود و مقدار شربت این عصاره از ۵۰۰ سانتی گرم تا ۱ گرم است

اپول عصیر تخم جعفری را که ماده عامل آن است اپول مینامند این ماده را در و نفرا از معالین کشف کرده و خواص از آن به تجربه تعیین نمودند و حبیبی است مایع و زرد رنگ و ذراتی شکل و مانند مواد دسمه کاغذ را لکه میکند و بوی آن مانند بوی کوبیده بر و جعفری مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ گرم در دفع جهات نابیه که چندان سست نباشد باشد و بوی و نبرد را در ارضت و دفع سوء طبع مقدار ۳ سانتی گرم و زباد تر قوی الاثر است و از این جهت شکل کسولهای کوچک استعمال میکنند موسوم به **حر و اپول**

پنجه ریشه مد و مشی بگردند ریشه خشک از بانه ریشه هوکس صغیر ریشه کرفس ریشه ماد چوبه ریشه جعفری مکمل اجزاء مخلوط کنند

تین منقح و مد بگردند پنجه ریشه ۲ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم مدت ربع ساعت دم کرده صاف کنند و ۵۰۰ گرم شربت پنجه ریشه افزوده در عرض دو دنیا شامند

شربت پنجه ریشه معمول کد کس بگردند ریشه کرفس ریشه از بانه ریشه جعفری ریشه مارچوبه ریشه هوکس صغیر مکمل ۵۰۰ جزء قند ۲۰۰۰ جزء آب ۳۰۰۰ جزء مطابق معمول شربت باشد و ۵۰۰ گرم این شربت را در تینهای مد داخل میکنند و جهت از د با د عمل دارد و هر ۲ گرم شربت ۱ گرم استوائ پتاس می افزایند

در بیان بعضی از نباتات طایفه چتری

شوکران پنجه تفت سبکول سبکولای کونیون نبات است از طایفه چتری و چهار قسم آن در طب مستعمل است اول شوکران کبر و دوم شوکران سمی سوم شوکران مائی که

شوکران

در شکر

فلاندری نیز نامیده میشود چهارم شوکران صغیر

شوکران کبیر کونیهوم ما کولا توم (شوکران سقراط) گاهی است و ساله
دارتفاع ان از سه تا پنج قدم و ساقه ان جوف و مخصوص در وقتیکه جوان بود خالهای قمریه و نهنگ در ان دیده شود
و این گاه دارای بوی متعنتی است و در اعضاء غیر مزروع و مرطوب و با سنگلاخ میرود و در سرطان و اسد گل
و برك و تخم از ادویه استعمال میکنند دارای ماده عاملی است موسوم به **کونیهوم** که **سبکوتین** نیز
نامیده میشود و خرا از مطلق شوکران همین قسم است

چون شوکران را بمقدار زیاد استعمال کنند موجب بروز تهوع و صداع و دراز خفیف و حذارت گشته و در ابتدا عضلات
ادامی را فالج میکند و بعد عضلات تنفسه صدر و بطن و بالاخره عضله بافر عا را فالج مینماید حال اختل
عارض شده و مورت حرك میگرد و چون بمقدار کم استعمال شود مانند عوامل مسکنه اثر میکند و نوعا محصولات
شوکران را در دفع اقسام سرطان معمول میدارند و در اقسام تومورهای اسفنجی خازری گاه آثار قویتر از
استعمال آنها بر وزن مینماید و نیز در دفع اسه و سبیه سرفه و سرفه های مبرم و فریبموس و بیشتر اختلالات عصبانه
سودمنداند در دفع سل و برب استعمال میشوند

مواد مانعة الجمع وفاد زهر شوکران مانند سلاسه شمی است ملاحظه نمایند و بلادن را
مقدار شربت گرد شوکران ۲ در سه گرم است بطور حب و عصاره مانع با آنکه اثرش مطمئن نیست نیز ۲ در سه گرم بطور
حب استعمال میشود و مقدار شربت عصاره عصیر مصفای شوکران و عصیر غیر مصفای ان که با اعتقاد پوشاد
بهترین محصولات ان است ۵ سانه گرم میباشد که بصورت حب استعمال میکنند و هم چنین است عصاره الکلی ان
و تعفین الکلی نا اگر در دویسپون داخل مینمایند و الکولا توران که از محصولات بنکواست و تعفین آری که اکنون
غیر مستعمل است نیز همین مقدار استعمال میشوند

پولپ شوکران معمول کد کس بگزیند برك ناز شوکران مقدار منظور د کها و ن حرز
بگویند و از مویز مویز بیرون کنند این پولپ را در تسکین اوجاع سرطان ضما مینمایند

گرد برك شوکران بگزیند برك شوکران مقدار منظور د گرم خان ۴ درجه نجسگاست و نرم کوفته از مویز
ا بر شمی نرم ۱۲ بیرون کنند ناسه ربع ان بچته شود و این طریق از ۵۰ جزء برك ۵۰ جزء گرد بدست مینماید

تعفین برك شوکران معمول کد کس بگزیند برك شوکران نیم کوب کرده الکل و دج
۵ مدت ده روز نجسگاست با کاغذ صاف کشند

عصاره عصیر مصفای برك شوکران مطابق کد کس بگزیند برك ناز شوکران
در هنگام گل کردن مقدار منظور بركها را نرم بگویند و بفشند و عصیر آنها را اخذ کنند و این عصیر را گرم نمایند تا
البومین ان منعقد گردد و بعد صاف کنند و مصفی را در حمام ماریه بنجر نمایند تا لث جشمش باقی ماند و بگذازند سرد شده
مدت ۲۴ ساعت بماند و به نشین شود و صاف دوی از ابرداشته در حمام ماریه بنجر نمایند تا بقوام عصاره نرم و
از ۵۰ جزء برك ۲۰ جزء عصاره بدست مینماید و مقدار شربت این عصاره را که خنک است بعضی از مصنفین از ۱۰۰ جزء

گرم نا اگر نوشته اند
عصاره الکلی تخم شوکران باضا معمول کد کس بگزیند مسحق تخم شوکران

الکل و درجه اب مقطر مقدار کاغذ مسحق و مدت ساعت در نصف الکل نجیب است و با فشار صاف کند و
تقاله را نیز مدت ساعت در نصف دیگر الکل نجیب است و صاف نمایند و مصفی با مخلوط کرده با کاغذ صاف
کند و بواسطه تقطیر الکل را بگیرند و باقی مانده را در حمام ماربه بقوام شربت رقیق قوام آورند و محصول با چهار
مقابل وزن شرب مقطر سرد مخلوط کرده و با کاغذ صاف نمایند و مصفی با نیز در حمام ماربه بغلظت عصاره
قابل حب تبخیر کنند و مقدار شربت این عصاره که محذّر است از سائتیه گرم ناه دس گرم نوشته اند

تنبیه ماده عامل شوکران که عبارت از کونپسین باشد جمی است فرار لهذا در مدت عمل یعنی در هنگام تغلیظ
عصره باد هنگام انحلال بررد الکل قدری از آن بخار میگردد پس از کیفیت اثر این عصاره ها نمیتوان مطمئن بود
و بدین حقه الکولا تور را بر اینها ترجیح میدهند هرگاه از آن بزرگ شوکران در وقتی ساختار باشند که این ماده در بر

نات منجر نبوده باشد
الکولا تور بزرگ شوکران با مضامع مول کدکس بگیرند بزرگ نازه شوکران در
هنگام گل کردن الکل و درجه مکدر بل جز بزرگها را بگویند و مدت ده روز در ظرف در بسته با الکل نجیب است و
گاه به گاه بهم زنند با فشار از پارچه گذرانیده با کاغذ صاف کنند حفظ نمایند این الکولا تور از عوامل مجذره است و
مقدار شربت از آن ۲ گرم مخلوط با پوسپون

حب شوکران معمول استورک بگیرند عصاره عصره غیر مصفای شوکران ۵ گرم گرد
بزرگ شوکران مقدار کاغذ مطابق معمول جهای و گندمی سازند و از آن ۱۰ عدد در روز بپاشانند

حب شوکران بد و ره معمول بوشارد بگیرند عصاره عصره غیر مصفای شوکران
۵ گرم بپزند و دهن ۵ گرم مسحق و شربت خطی مقدار کاغذ مطابق معمول ۵ حب بزرگ سازند و در دفع تومور
اسقهر سه و خاوری و زنی یک حب صبح و یک حب عصر بپاشانند در سل ربه از آن ۱۰ حب مثل رجا در عرض
روز بپاشانند

حب سبکو ته نم ۱ بگیرند تخم شوکران اگر گرم زم سائیده و با نازه قند مسحق و شربت ساده با آن مخلوط
کنند که قابل حب کردن گردد و ۵ حب سائند این خوب را مانند نقل از قند بپاشانند هر چه دارای یک سائنی
گرم تخم شوکران است که معادل ۲۵ گرم کونپسین باشد در اشخاصی که معناد با استعمال شوکران نباشند مزاجها
ضعیف بود این خوب را استعمال نمایند و از روزی دو حب شروع کرده و همه روز یک حب زیاد میکنند تا ۱۰
و ۱۵ و ۲۰ و در این وقت حب نم ۲ را بخوبی میتوان استعمال نمود

نم ۲ بگیرند تخم شوکران ۵ گرم زم سائیده با مقداری قند و صمغ مخلوط کنند که قابل حب کردن شود و ۱۰
حب سازند و مانند نم ۱ آنها را نقل کنند هر چه ۵ سائنی گرم تخم شوکران دارد که معادل ۱۲۵ گرم کونپسین باشد
شربت کونپسین معمول بوشارد بگیرند تخم شوکران ۵ گرم الکل ۵ درجه ۹
گرم مطابق معمول تعفین سازند و در ۳ گرم شربت معطر داخل نمایند و ۹ گرم این شربت دارای سائنی
گرم تخم شوکران است که معادل ۱۲۵ گرم کونپسین باشد نصف فاشواش خوری این شربت که عبارت از ۹ گرم
بود در هر پیچ که خوب نم ۲ را با شام میتوان استعمال نمود

محلول کونپسین چتر زرق بگیرند الکولا تور تخم شوکران ۵ گرم اب گوج املک ۵۰ گرم

در بیان محلول عاقرقرا بجزایر و غیره

الکولا تور عاقرقرا بگزید ریشه عاقرقرا ۳۲ الكل ۳۰ درجه ۶ اب ۳۲ نجسانند و تقطیر کنند تا

۵۰ جزء مقطرید سنا بد

تعفین الکلی قوی عاقرقرا بگزید ریشه عاقرقرا ۳۲ الكل ۳۰ درجه ۵ مطابق معمول تعفین

سازند و این تعفین دارای همه اجزاء حاد عاقرقرا میبایند و ۴ گرم انرا در ۲ گرم آب مخلوط کرده منضمه نمایند

تعفین الکلی ضعیف عاقرقرا بگزید ریشه عاقرقرا ۳۲ جوهرا کلید الجبل ۵۰ مطابق معمول

تعفین سازند و این تعفین چندان دارای اجزاء حاد عاقرقرا نیست و در بزرگ و ذنب استعمال میگردد

تعفین اتری عاقرقرا بگزید ریشه عاقرقرا ۳۲ اتی سولفوریک ۱۲۵ مطابق معمول تعفین

سازند و این تعفین خیلی حاد است و قدری پنبه را با آن لوده کرده در سوراخ دندان کرم خورده میکند و این

الکسر مرکب عاقرقرا بگزید و چینی ۵ و پنل تخم گشتر قنفذ بسیار خردانه و شادرمکد ۵ الکولا

عاقرقرا ۱۷ مدت ۵ روز نجسانند و صاف کرده بفرایند اسانس این اسانس را با اسانس لیمو مکد ۱ اسانس سطوخ

دوس اسانس را شات تعفین غبر مکد ۵ ۴ عرق با زاننج ۴ مخلوط کرده صاف نمایند و این الکسر را در بزرگ استعمال

میکند و قدری از آنرا با آب مخلوط کرده حقه پاک کردن دهان بکار میبرند

تعفین اسپیرانت معمول دوا سالی ژرمن بگزید جزی را ۲ عاقرقرا

۱ الكل ۵ تعفین سازند

بادا گوی روکس این محصول در تسکین و جاع دندان استعمال میشود بگزید بزرگ و گل اینولا بفر

۵ اگر گل جزی را ۴ گرم ریشه عاقرقرا ۵ اگر کل ۳۳ درجه ۱ گرم مدت پانزده روز نجسانند و با شفا

از پارچه گدازیده با کاغذ صاف نمایند

بادا گوی روکس کراودو ته بگزید بادا گوی روکس ۵ اگر کراودو ۵ اگر مخلوط کنند

الکسر دافع درد دندان معمول لروا بگزید بزرگ ۵ اگر عاقرقرا جزی را ۴ مکد ۴

گرم منجک ۲ گرم دهن فرار کلید الجبل ۵ قطره الكل ۲۴ درجه ۵ اگر مدت هشت

روز نجسانند و صاف کنند و یک قاشق چای خوری این الکسر را در یک پیاله آب مخلوط کرده در دهان نگاه دارند

مایع ضرسی معمول ژاند رن بگزید الکولا تور و فود ۵ گرم الکولا تور و نغاع ۵

گرم صابون نیاس و روغن بادام ۵ گرم قرحزانه مقدار کافی مخلوط کنند و مسواک را در مخلوط الوده نموده

روی دندانها بمالند

الکسر دافع درد دندان معمول دسفوژن بگزید کنکبای نیم کوب کرده

۵ اگر بزرگ ۵ اگر عاقرقرا ۵ اگر منجک ۲ گرم پوست نارنج ۱ گرم زعفران ۲ گرم حسن اب ۱ گرم الكل

۳۲ درجه ۵ اگر مدت پنج شش روز نجسانند و صاف کرده حفظ کنند و از آن ۱ گرم این الکسر را در یک

پیاله آب مخلوط کرده در دهان نگاه دارند

مضمضه دافع درد دندان معمول پل آنک بگیرند عرقا سطو خود و سرکه مقطر
مکده گرم و ریشه عاقر قرحا گرم کلوریدرات اما نیاک ۴ گرم عصاره زبک ۱۰ گرم مدت چند روز بخسانند
کنند و دفع درد دندان گرم خورده و در دندان دو مایه بی یک قاشق کوچک مضمضه نمایند
الکسیر دافع درد دندان معمول بوز لبس بگیرند عاقر قرحا ۴ گرم جوهر اسطوخودوس
۵ گرم کلوریدرات اما نیاک ۲ گرم چند روز بخسانند و صاف کنند

داروی دافع درد دندان معمول بو شاد بگیرند نعین جریب یا پارا الکولا قود
نعناع فلفلی مکده گرم اکل ۲۲ درجه و اگر گرم کرا و زوت ۲ گرم مخلوط کنند و ری قود را بن مخلوط الوده کرده
روی دندان موج بگذارند و اگر احساس تحریک شدیدی کنند بقدری که لازم است آب اخلان نمایند
گرد گل عاقر قرحا معمول کدکس بگیرند گل عاقر قرحا مقدار منظور در گرم خان ۲۵ درجه
بخشکانند و نرم کوفته بدون نخاله از مویر بریشی نموده ۱۲ بیرون کنند از ۹ جزء گل ۹ جزء گرد بدست آورند
و حبه کشتن کنند و شکافهای بسیار این گرد را نفوخ نمایند و ۴ گرم حبه یک لستر کفایت میکند و در ساله و دفعه
عل باید تجدید نمود و گرد را تازه بنانه باید ساخت

گرد ریشه عاقر قرحا مطابق کدکس بگیرند ریشه عاقر قرحا مقدار منظور نرم کوفته از مویر
بریشی نموده ۱۲ بیرون کنند و این گرد که معطس است در کشتن پیش و بک معمول است

گرد معطس معمول ژانل بگیرند ریشه عاقر قرحا تخم مویر زنجبیل دار قفل مکده یک جزء هر
یک از دواها را جدا گانه نرم کوفته مخلوط کنند و این گرد از عوامل معطسه قویه است

عاقوان پ با بونه گا و چشم فاتر بکر ماتر بکار یا (پیر ورم پارتیوم)
ی پارتیون نبات است از طایفه سببانه و خیلی شبیه به با بونه روحی و گل خشک آن که به عطرها

مطبوعت با بونه روحی نیست و در نقویب معده و ادرار و حوض ضد تشنج و دفع کرم استعمال میشود و مقدار شرب
مطبوخ آن ۵ گرم است و قدما از ادرار و رطوبت خیلی استعمال میکردند چنانچه از شنبه لایتنی و بونان آن رمیابد
زیرا که ماتر بکار یا مشتق از ماتر لبس است که بمعنی رحم باشد یا رتیون مشتق از یا رتیوس
که معنی با کره بود

در هیچد از اینها با بونه گا و چشم فاتر بکر ماتر بکار یا (پیر ورم پارتیوم)
ی پارتیون نبات است از طایفه سببانه و خیلی شبیه به با بونه روحی و گل خشک آن که به عطرها

باد و نجوبه از نباتات طایفه لبیه است و چون بیشتر اقسام این طایفه در خواص مشابه یکدیگر دارند لهذا نخست بقول
کلی خواص آنها را ذکر کرده سپس بشرح هر یک فرما میپردازیم و در آخر این در اسانند اذکر میماییم

در میان خواص نباتات طایفه لبیه بهو کل

نباتات طایفه لبیه حبش مانند و بوی آنها پیر از خشک شدن باقی است و این بود تمام اجزاء نبات موجود و
پراکنده و معطر تند و طعم آنها تلخ و گزنده و گرم و این صفات بواسطه جوهر هندی شکل زیادی که محتوی در غدهها
و مطبوع

و از ابرسایرگاه ها ترجیح داده و غالباً بر ویان می نشیند لهذا یونانیان از **ملیسوفولون** که معنی برک زنبور عسل است نامیده اند و یکی از مضمضین می گوید حبه گرفتن زنبور عسل برک باد رنجوب را خورد کرده و در جایش که می خواهند این زنبور ها را بگیرند بریزند

باد رنجوب دارای چندین قسم است و آن قسمی که بوی باد رنگ (لیمو) ازان منشاء می شود و چون برک از ادرما^{بین} انگشها^{بین} لمر کشد انگشت نیز بوی باد رنگ می گیرد بر سایر اقسام ترجیح دارد و در طب بیشتر استعمال میشود و وجه تمیز آن در زبان فارسی همین خاصیت است و طعم باد رنجوب گرم و گریز و معطر می باشد و ماده عامل آن دهن فراوان است که رنگ آن سفید و دذاب و الکل محلول است

باد رنجوب را قدما از ادویه مقوی اعصاب و دماغی و مفرح مبدات و لی اکون مانند سایر نباتات طایفه لبره در جزء ادویه محرکه و ضد تشنج و معرفه ضعیفه استعمال میشود و مخصوصاً این نباتات در دفع اختلالات اعصاب^{بین} بومی سودمندند و حبه تحریک بدن پس از اثر بود استعمال میشوند و در دفع کولیک نیز مفیدند و باد رنجوب اگر چه ضعیف الاثر تراز بیشترها است ولی بواسطه گوا دایش کثیر استعمال تری و بیشتر اوقات مطبوخ از استعمال می نمایند که يك قبه شاخه های گل را با باد رنجوب را در يك پیاله اب جوش دم کرده و با قند شیرین نموده می آشامند و نیز استعمال باد رنجوب سودمند است در دفع ضعف عضلات و کندی حواس که در نقاهت اراض طولانی مشاهده میشوند و در صداع عارضه و اشتیاق منک^{بین} الحار و دوار و طین عارضه و اشتیاق کبر الفکر در صورتیکه سبب آنها از باد خون نباشد و مخصوصاً در تشایخ^{بین} سمن و تبیل استعمال دم کرده باد رنجوب صبح ناشنا^{بین} خلی سود است و تغیل چشم با مطبوخ آن در ابتدای ضعف بصر مستعمل و مفید و ترمیم دهن فرا باد رنجوب در اوجاع^{بین} تاوی و دوماتیمی و اوجاع^{بین} مهبم^{بین} الهاف و مفاصل مفید و نیز ترمیم آن در عرق النساء و در دوماتیم عضلات^{بین} مؤث^{بین} في الجله حرته در جلد شده و وجع را تسکین میدهد چون قطعه پنبه را با این دهن^{بین} الوده کرده در گوش گذارند و در ازا^{بین} آرام میکند و هرگاه محل گزیدن عقرب را فوری زنبور و سایر حیوانات زهر دار را با عرق باد رنجوب بشویند شویند خواهد بود و جالبترین در خواص مذکوره فراستون را بدیل باد رنجوب میدانند

ترین باد رنجوب مطابق کدکس بگیرند باد رنجوب ۵ گرم اب جوش ۱۰۰ اگر دم کرده صاف نمایند این ترین از عوامل محرک و معرف است و در عرض روز پیاله پیاله باید آنرا آشامید

عرق باد رنجوب مطابق کدکس بگیرند شاخه های گل دار و تازه باد رنجوب ۱ اب مقدار گل در حمام ماریه تقطیر کنند تا محصول هم وزن باد رنجوب شود و حبه اخذ دهن فرا باد رنجوب

محصول مقطر را در قابله فلورانس جمع کنند عرق باد رنجوب و مایع پوسه های تحریک قرار میدهند مطبوخ مرکب باد رنجوب معمول کوئلاند بگیرند برک خشک باد رنجوب ۱۰ شربین بیان مکده ۱ گرم انیسون ۲۰ زبان نه تخم گشنه مکده ۲ گرم اب جوش ۱۰۰ اگر دم دواها را نیم کوب نموده مدت یک ساعت دم گذاشته صاف نمایند مانند محرک و معرف پیاله پیاله بیاشامند

الکولا تور ساد باد رنجوب بگیرند شاخه های گل دار و تازه باد رنجوب ۱ جزء الکول ۱۰ در حبه ۳ جزء عرق باد رنجوب ۱ جزء مدت چهار روز بخیال کنند و بعد تقطیر کرده ۲ جزء و نیم الکولا تور ساد الکولا تور مرکب باد رنجوب (عرق باد رنجوب کار^{بین} دم) مطابق کدکس

در هجدهم

بگیرند شاخه های گل دار و تازه باد رنجوبه ۱۰ پوست زرد و تازه لهوی ترش ۱۰ دارچینی قریفل جوز بوملک ۱۰ تخم گشنیز ۱۰ نشه اثر لیک مکده ۱۰ الكل ۱۰ درجه ۵۰۰ اداها داخورد کرده و مدت ۴ روز در الكل بخیسانند در حمام ماریه تقطیر کنند و ۱۳۳ جزء مقطر بر دارند و این الکولا تور را که از عوامل محرك و کاسراتر براح است از ۲ ماه گرم در بیل پاله شربت قند مخلوط کرده بپاشانند در خارج بطول آن حال صر و با مخلوط با آب مستعمل است

الکسیر شاد تر و زکیر معمول دوز و لیت بگیرند برك تازه باد رنجوبه برك تازه فا مکده ۱۰ جزء نشه تازه اثر لیک ۱۰ جزء دارچینی ۲ جزء زعفران جوز بوملک ۵ جزء الكل ۵۰ درجه ۲۰۰ جزء مدت ۲۴ ساعت دواهای خشک را در الكل بخیسانند در حمام ماریه تقطیر کنند تا تمام الكل تقطیر شود و دواهای ناز و مدت ۱ روز و این مقطر بخیسانند با فشار صاف نمایند و ۱۰ جزء قند سفید و مصفی حل کرده با کاغذ صاف کنند این الکسیر از عوامل محرك است که در سر مزاج استعمال آن شایع و در حقیقت الکولا توری است که کمی قند دارد

نوع ناع پاناف مانت ل مانتای مانتیه یکی از نباتات طایفه لبه است و دارای چندین قسم و اقسام متعل در طب عبارتند از ناع سبز و ناع مجده و پودنه و ناع جنگلی و ناع فلفلی و هم این اقسام دارای سانس و پوشان مطبوع و طعمشان تلخ و معطر و فی الجمله شبیه به بوی کافور که در ابتدا دهان را گرم کرده و بعد تازه و سرد نموده و قدری از امیگزند

نوع فلفلی مانت پوا و ره مانتا پیریتا و بیشتر از سایر اقسام استعمال میکنند از عواملی است که در معده تحریک کرده و عمل هضم را تقویت مینماید و ریح و براح مجتمع در معده را از بالا و پائین دفع میکند بواسطه عمل انعکاس و در سلسله عصبانه تحریک مینماید و تنفس را سریع کرده و حرارت بدن می افزاید و کمی ترشح اغشیه مخاط را و نیز موجب نقصان ترشح شیره میگردد و برخلاف گاهی بر ترشح بول و تعریق جلد می افزاید لهذا افراد را خلالات ضعیف و عصبانه معده و قولنجهای ریحی و هنگام برودت کولرای اسهال استعمال میکنند از ادویه محركه است که اثرش نزدیک به ادویه ضد تشنج است و بیشتر مطبوخ اثر استعمال مینماید که يك قبضه ناع خشک را در يك پیاله آب جوش دم کرده صاف نموده با قدری قند شیرین کرده بپاشانند

پودنه فوینچ مانت پو لپول مانتا پو لپوم در طب شاخه های گلدار پودنه مانند عوامل محركه منتشره و مقوی معده و ضد تشنج استعمال میکنند تیز برك ناع بگیرند برك خشک ناع ۵ گرم اب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند در عرض ۲۰۰ قنجان قنجان مانند محرکات و معرقات بنوشند

تیز حرک ناع مطابق و اسازی لند بگیرند برك خشک ناع ۵ گرم اب جوش ۵۰۰ گرم يك ربع ساعت دم کنند صاف نموده بپاشانند قند ۵ گرم تعفن حرک هبل ۱۰ گرم این تیز را دو مرتبه در روز و دفعه مانند عوامل محركه و کاسراتر براح بنوشند

هیدروله ناع معمول بیمارستانها بگیرند هن فرار ناع ۱۰ قند سفید الكل ۱۰ درجه مکده اب مقطر ۵۰۰ قند و در هن فراد را در هاون بلور صلا بکند و الكل را افزوده هنر صلا به کنند و بعد اب را بپاشانند با کاغذ صاف نمایند این هیدروله را مایع پوسپونهای محرك و ضد تشنج قرار میدهند و مقدار شربت آن از ۳ تا ۱۰ گرم است و بمطبوخ عرق ناع نیست

نوع

نوع فلفلی

پودنه

عرق ناع

عرق نعناع مطابق کدکس این عرق را از نعناع فلغلی مطابق دستور العلی که در بادرنجبویه ذکر شد
میکنند و در هن فرار نعناع را نیز مانند هن فرار بادرنجبویه اخذ مینمایند عرق نعناع را مایع پوسه
حرکت و ضد تشنج قرار میدهند مقدار شربت آن از ۱۰ تا ۱۵ گرم است و مقدار شربت هن فرار نعناع که حرکت
و ضد تشنج و مسکن است از ۱ تا ۲ قطره میباشد بطور پوسه و با اولیوسا که در و در خارج بطور نطول بتعداد
اینها میتوان از استعمال کرد

اینها میتوانی استعمال کرد
تعفین اسانس نعناع (جوه نعناع) مطابق ککس بگیرند اسانس نعناع الکلی
و درجه ۹ مخلوط کرده صاف نمایند و بهین طریق میآزند اسانس انیسون و سایر نباتات
طایفه چتری و تعفین اسانس بگاموت و سدرا و لیمو و عود نارنج و
پاد نارنج و اکلیل الجبل و سایر طایفه لبیدا

تغفین بخناع (جو ہریس منٹ) مطابق و اسازی انگلستان بگرنڈ
الک ۵ درجہ ۵۵ اسانر بخناع ۵ ابرک نانہ اسفناج ۵ انجیپاسند ۵ بافسار از پارچہ گزائندہ با کاغذ صاکنڈ
دیك اسفناج واحتر رنگین کردن این تغفین اسنعال منہا بند و این تغفین محرک و کاسر الریاح وضد تشنج است مقدار
شریان از ۱ تا ۲ باہ گرم مخلوط در یک پیالہ شربت قند

قرص نضاع فلفلی (قرص پیرمه) بگیرند مسح قد سفید ۱۰۰ اسانس نضاع ۱۰۰ لعاب صمغ عربی ۱۰۰ اسانس بابا ۱۰۰ جزء قد مخلوط کرده و با باقی قد و لعاب خیری سازند و مخلوط نمایند و قرصهای یک گرمی سازند و این قرصها که گوارا میباشد محرک و ضد تشنج اند و در اصلاح بدبوئی نفس استعمال میشوند مقدار شربت آنها از ۲ تا ۵ اعدا است

الکولا تور مرکب نفعاً معمول است
 ۹۰ با سبزو بود نه مکده اکلیل الجبل اسطوخودوس مکده ۱ دارچینی ۱۵ میخک تخم گشنیز مکده ۱ کل ۱۵ درجه
 ۱۰۰ عرق نفعاً ۱۷۵ دواها را بنم کوب کرده مدت هشت روز در الکل بخیسانند عرق نفعاً را افزوده در
 حمام ماریه تقطیر کنند تا تمام مایع تقطیر شود و مقدار شربت این الکولا تور که محرک است قوی و ضد تشنج از ۱۰ ماه
 گرم بطور یوسپون

ما نقول عبارت است از گاز فوراً سانس بخاع فلانی و شکل بتدریجی شفاف و بی رنگی است که در ۲۴ درجه حرارت ذوب میگردد محلول در الکحل و اتر و کلور و فورم و لی و آب کمتر محلول و از عوامل آنتی سپتیک و دفع نور آتری میباشد و یکسولها از آن ترتیب میدهند که هر یک دارای خاصیت گرم اند و در بر و نشست متعین و زلزله شانه ناسه کبکول در عرض استعمال مینمایند و در دفع نور آتری این ماده مانند سایر ادهان فزاده موجب فایده آنها احساس میشود و از آن قلی میسازند که در دفع صداع نطولان متداول است

مخلوطهای انتی سمیتیک جهت تسکین اوجاع دندان نمه آبیگرد مانتول
مکد یک جزء مخلوط کنید نمه ۲ مانتول اسپد فیک مکد یک جزء مخلوط نمایند نمه ۳ مانتول هیدرات کلورال مکد
یک جزء مخلوط کنید نمه ۴ مانتول ۲ کافور ۲ مخلوط نمایند نمه ۵ مانتول ۲ کروتون کلورال ۱ مخلوط کنید و این
مخلوطها را در مداوای اخلاط بینی و حلق نیز معمول میدارند

مخلوط جهت مداوای موضعی نورالثری معمول سانا با ناله بگیرند مانتول

گاکول مکده گرم الكل خالص ۱ اگر مخلوط کنند و با عانت قلم موجب موجه نطول نمایند

پوماد ضد صداع بگیرند مانتول ۲ گرم روغن زیتون ۱ گرم لایون ۵ گرم مطابوق مطبوخ مانتول

پوماد ضد زكام معمول کالون و پیر بگیرند مانتول کلوریدات کوکائین مکده ۱

سانت گرم اسپد بوریک ۱۰ گرم دازلین ۵ گرم مطابوق معمول پوماد سازند

اولشن صغرت سر پوله ل تموس سر پلوم ی اسپولون (املاى صغرتا)

در سنجید

سپین است نه صاد و چون در شیشه های اطباء با شعر مشبه میشد لهذا جهت عدم التباس با صاد نوشتند مثل آنکه

نوا صبر که جمع ناسور باشد با سپین بود جهت عدم اشتباه با بواسیر با صاد نوشته میشود (یک از نباتات طایفه

لبیه است و گاهی است کوچک و گلهای آن قرمز دارای عطر مطبوعی و از عوامل محرکه است و مطبوخ ۵ اگر

ان در دهه اگر آب که با قند شیرین کرده و قدری سیخ و صمغ عربی بر آن افزوده باشند و دفع سپاه سرفه سرفه ها

تناوب و اختلاجی و گریپ سودمند است و یکی از دانشمندان عراق و پشن داد کرد و اهای چشم و گلاب تر جیع داده و

انرا نایع انها قرار میدهد

لوند سه قسم از نباتات طایفه لبیه را با اسم لوند مینامند لوند منخاری لوند کلا و را

ف

که در بستانها زراعت میکنند ساقه ان باریک و مرتفع و ارتفاع ان گاه بیست و پنج و گاهی ان مخطوط و سفید

رنگ و گلهای ان کوچک و با رنگ و دارای عطری تند و کافوری لوند کبر (لوند مذکر)

در سنجید

لوند و لا اسپیکا این قسم دگوههای غریز و نورالثری میرود به اسم اسطوخودوس

ع ضرح ف استوکاس ادا بیک لوند و لا استوکاس که نیز نورالثری میرود

و گلهای ان سبیل مانند و همه اقسام مذکوره در خواص مشابه یکدیگر اند و از عوامل محرکه و مقوی اعصاب

الکولا تور لوند این الکولا تور را مانند الکولا تور باد رنجوبه میسازند

دهن فرا لوند مانند دهن فرا باد رنجوبه ساخته میشود

تعفن مرکب لوند معمول دوا سناى انگلستان بگیرند سانس لوند

اسانس کلبل الجبل ادا رچینی جوز بوا صندل سرخ مکده ۱ الکله ۱۵ درجه ۴۴ بغیر از اسانسها سایر دواها را

مذک مشك و زده و الکله بچپسانند با فشار صاف کنند بروی تفاله بقدری الکله ۱۵ درجه درینند که محصول

ع ۹۰ جزء شود و اسانسها را بنظر ایند این تعفن از عوامل محرکه و ضد تشنج است و مقدار شربت ان از ۱ تا ۲

گرم بطور پوسون

سرکه لوند بگیرند سرکه خیلی نند الکولا تور لوند مکده ۱۰ اگر مخلوط کنند و یک قاشق چای خوری از این مخلوط

داد و یک پیاله آب اخل کرده و دفع در دندان مضمضه نمایند

اکلیل الجبل و رومارک و رومار بنوس و فیسینا لبس و گل

اکلیل الجبل

سرخ بحر نیز نامیده میشود نباته است از طایفه لبیه و خشبی که در بستانها زراعت میکنند و با طبع

د و سوا حل و د با مری و بد همه اجزاء این نبات سفید رنگ و دارای بوی معطر کافوری تند و گلهای ان مخطوط

و چین دار و گلهای ان کوچک و بنفش رنگ و این نبات مانند سایر نباتات طایفه لبیه محرکه و ضد تشنج و معرفت

منجفی است واهاله ناب (از مالک جنوبی الری فرقی) جراحت خنثی از مسحق برک اکلیل الجبل میوشانند
 الکولا تور اکلیل الجبل بگردد شاخه های گل دار و تازه اکلیل الجبل و ده گرم الکله درجه ۳۰۰
 گرم عرق اکلیل الجبل ده گرم مدت چهار روز بنجسازند و در حمام ماریه تقطیر کنند تا محصول مقطر ده گرم
 دهن فرا و اکلیل الجبل مانند هن فرا و باد و نجوبه ساخته میشود

پوسپون محرق معمول بوشار و بگردد اسانس اسانس الجبل ۴
 قطره در ده گرم الکله حل کنند و با ده گرم شربت صمغ و ده گرم آب مخلوط نمایند و با فاشق کوچک متدبیا
 نطول محرق ابضا معمول بوشار و بگردد اسانس اکلیل الجبل ده گرم اسانس پویه ۲ گرم
 الکله خالص ده گرم مخلوط کنند

مرهم

مرهم نخودی (کلپوره) غمر مرهم سوژد سالیوای اللیسفا کسوف
 ذکر کردیم مرهم از قیسم چهارم نباتات طایفه لبه است و برد و قسم است مرهم صغیر و مرهم
 کبیر و مستعمل اطباء فرانسه قسم صغیر است و اطباء انگلیس المان مرهم کبیر را نیز استعمال میکنند و هر دو قسم
 محرق و ضد تشنج و مسکن و مقوی میباشد

مطبوخ برک و شاخه های گل دار مرهم صغیر را که خنثی معطر اند بطور تیزن و استحمام و غسل و بخور معمول میدارند
 و نیز تدخین آنها مستعمل است واهاله کرمان یک قبضه کوچک شاخه های گل دار کلپوره را گرفته و کف مال کرده
 در دفع قولنج و موی سفوف میکنند

یکه از دانشمندان شراب مرهم را در دفع عرقهای لپ که در نقاهت اراض عارض میشوند و موثر صنعت زیاد
 گردند مؤثر میداند و میگوید این حالت سرعت نبض را کم میکند و نیز اثر اخلی مفید میداند در دفع سبلان شیر
 که پس از ارضاع در بعضی زنها باقی میماند و گاه منجر به حمایق میگردد و مرهم در این خواص اگر چه با نفع تمام است
 ولی بواسطه آنکه تقویت و قبضش بیشتر مطمئن تر است

استعمال مرهم در قروح ضعیفی ساق سودمند است که چون اثر با عسل و شراب بجوشانند و پارچه را در این مطبوخ
 الوده کرده بر وی قروح و فاده نمایند موجب سرعت حصول سبک تر پس اندمال قروح میگردد و همین اثر نیز در مطبوخ
 مانده آن میباشد و هم چنین فاده آن در قروح گوشتی مؤثر است و چون دانه های برک عارضه و اطفال و حوامل با
 مطبوخ خمری مرهم نطول کنند بزودی بر طرف میشوند و اثر آن زیاد تر میگردد هرگاه علاوه بر نطول روز چند
 فاشق کوچک و مطبوخ آن بطفل بیاشانند و مضمضه آن در ملاست لثه و ترشح خون مفید است

تیزن مرهم معمول کدکس بگردد برک خشک مرهم ده گرم آب جوش ده گرم دم کرده صاف
 کنند و جهت تحریک و تعریق مبتدیان و جاد و غرض و زبانشانند

دهن فرا و مرهم مطبوخ کدکس مانند هن فرا و باد و نجوبه ساخته میشود و اگر چه در کتب
 استعمال ندارد ولی در عطاریان بکار میرود

قد خن مرهم معمول دیرین بگردد برک خشک مرهم و خورد کرده در چوب نهند و بکشند
 و پس از کشیدن دهان و بینی را به بندند و نفس را بشدت از ریه خارج کنند و در ششپور اسنای را داخل کرده
 و چندین دفعه در عرض روز این عمل را مکرر نمایند و گری که بعد از اختلالات تریله و اورام حلق عارض میگردد

نک

نافع شود منداست

زوفاء زوفابا پس هزوب ل هب سوپوس انیسپکنا (اوفیسینا لیس)
 ی اوسو یوس و عبرها انرا گاه مقدس میامند بنای است کوچک و از طایفه لبس و گاه
 ان مخطوط و گلهایش به بنفش رنگ و دارای بوی معطر علاوه بر دهن فرار مقدار زیادی ماده عامل تلخ و
 مقدار کمی کافور در آن موجود و بدین جهت تقویتش بیشتر از سایر است و اثر آن مانند فراسیون و بلبلاب و احراض
 حرمن و به مخصوص نزل و سل مجرب و نیز در آخرین هنگام ذات الریه و داسم چون از استعمال کند سرفه را که
 کرده و خروج نفث را آسان میکند و پوسپون زوفاد داسم مشابه و اشخاص مستعد به نزل مفید و مستعمل
 و مقدار شربت آن چند گرم است

تیزن زوفامطابق کدکس بگردد زوفای خشک ۵ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند
 و مندرجاً در عرض و در بیاشامند مانند عوامل محرک و ضد نزل اثر میکند
 عرق زوفاء (هیدرولای زوفاء) معمول کدکس این عرق را مانند عرق بابون
 میسازند و بیشتر اوقات از امایع پوسپونها و محرک و ضد نزل قرار میدهند

شربت برک زوفاء بگردد برک خشک زوفاء اب مقطر ۵۰۰ قد مقدار کافی بر گاه دهنم کوب کرده مدت ۲
 ساعت در آب مقطر جوش دم کنند با فشار صاف نموده بگذارند نشین شود و مصفی را بر داشته به نسبت ۱ در ۱

قد از فیه قوام آورند و حفظ کنند این شربت از عوامل محرک نفث میباشد
 بلوط الارض (کادربون) ن ژرماندیه ل توکر بوم کامد پس این نبات
 که از طایفه لبس است دارای چندین قسم میباشد و همه آنها در طب مستعمل اند و علاوه بر دهن فرار مقدار
 زیادی ماده عامل تلخ دارد و در احراض حرمن کدکس استسقاء و سوء القبه نوائب طولانی و ضعف جاری هنم و
 ملائمت طحال و عسر البول و استسقاء منج از آن مفید و مستعمل و مخصوصاً سفوفان در دفع حمایع سودمند
 است و اطباء یونان و ایران از اثر بلوط الارض و احشاً بخصوص در طحال مجرب کرده اند یکی از دانشمندان معاصر
 مطبوخ انرا در نقاهت صورت ضعیف حمای تقویت و همه احراض حاده که منجر به عدم توانائی و فساد اعزالی بدن شوند
 مجرب میدانند و بیشتر مطبوخ آن مستعمل و مقدار شربت آن چند گرم میباشد

اقسام مندا و له این نبات که بیشتر استعمال میشوند عبارتند از اولاً از ژرماندیه و متداولی (بلوط
 الارض صغیر) و بلوط الارض مطلق عبادثا و است مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ گرم در ۵۰۰ گرم
 آب بطور تیز استعمال شود ثانیاً ژرماندیه مائے که اسکورد بوم نیز نامیده میشود و چون
 د پاسکورد بوم (مژد بطوس) از اسم آن مشتق است ثالثاً ژرماندیه ایون

که مقدار شربت آن بطور تیز از ۲ تا ۵ گرم است در ۵۰۰ گرم آب جوش
 عصاره کامد پس (کادربون) مطابق کدکس بگردد برک خشک کادربون ۱۰۰
 مقطر جوش ۱۰۰ گرم دهنم کوب کرده در ۲ ساعت دم کنند و با فشار صاف نمایند و بگذارند
 نشین شود و باقی مانده را بر روی تفاله ریخته نیز صاف کنند و در مصفی را مخلوط کرده در حمام ماریه بعلظ
 عصاره نرم قوام آورند و مقدار شربت این عصاره در تقویت معده از ۲ تا ۵ گرم است

کادربون

طایفه لبی

۱۴۵

مک

فرا سپون پافان سر (کوار) ععلقان مار ووب ل مار ووبوم
(پراسپوم) ی پراسپون نبات است از طایفه لبی و فطنی کل سفید رنگ که در کنار حاده هابطو
فراوان میوه بد و علاوه بر دهن فرا داری مقدار زیادی ماده عامل تلخ است و در اعراض مزمن و به خصوص تریله
وسل و هنگام اخراجات الریه استعمال آن مفید و مانند زوفا سرفه را کم کرده و خروج نفث را آسان میکند و مقدار شربت
آن چند گرم است و تیز آن را مانند زوفا از ده گرم در ده اگر آب جوش ترنوب می دهند

ک

لبلا ب علق (عشق) ف لیر ر ر ستر ل گلیکوما هید راسای کپسوس
نبات است از طایفه لبی و مانند فرا سپون علاوه بر دهن فرا داری مقدار زیادی ماده عامل تلخ است شاخه
گل دار آن که معطر اند و حرکت غشاء مخاط ریه و دفع کرات مزمن استعمال میکند مخصوص در رسل و اخرب
هنگام ذات الریه که مانند فرا سپون سرفه را کم کرده و خروج نفث را آسان میکند و مقدار شربت آن چند گرم است
بطور مطبوخ و تیز

مک

حرز نجوش (حرز نگوش) سرق (عنقر) ف مار وولین ل اوربگانوم
مار وولین نبات است از طایفه لبی که در بستانها زراعت میکند و علاوه بر دهن فرا مقدار زیادی
کافور دارد و یکی از عوامل محرکه و معطر است
گرد مرز نجوش مطابق کس بگزند برک حرز نجوش را پاک کرده خشک کنند نرم بگویند
و از موپز ابریشمی نر و پیرون نمایند و استعمال این گرد حبه عطسه و رذن دسبه به تصرف طبیب است

در بیان کسب های متداول نباتات لبی

اسپیس محط بگزند برک و گل افستین برک و گل زوفا برک و گل نغناغ فلقی برک و گل حرز نجوش برک
و گل اکلیل الجبل برک و گل حریمه صغیر برک و گل اویش برک و گل حاشا مکد یک جزء مخلوط کنند و ده گرم این اسپیس
مدت یک ساعت در آب الشراب جوشانند و با فشار صاف کرده در یک حمام داخل نمایند و استحمام در این آب زن
در اطفال خانیری که علامت خراجی و فساد بینة ری عوارض موضع غلبه دارد و نیز در نقاهت و سوء القبه مبرج
و طولانی اختلالات بوری اطفال مستحل و سودمند است

اسپیس دافع سعال بگزند برک خشک و پسا و شان کانا دایرک خشک لبلا ب برک خشک اسکولوپا
برک خشک و درونیک گل زوفا کاکا ویدون تخم مکد یک جزء بدقت مخلوط کنند و ده گرم این اسپیس را در ده گرم
آب بجوشانند و صاف کرده مانند تیز در دفع سرفه بیاشامند

اسپیس چائے بگزند درونیک لبلا ب برک مامشایرک فنجون (حبشه السعال) مکده گرم برک
با درنجوبه برک حریمه مکده گرم دو ها را خود کرده و بدقت با هم مخلوط نمایند و در گرم از این اسپیس را مانند
چای در یک پیاله آب جوشانند و در ده بیاشامند

چای هال بگزند گل حریمه گل بومادان گل لبلا ب گل با درنجوبه گل زوفا گل قطور بون د قیق
گل غالبون گل با بونه مکد یک جزء بدقت مخلوط کنند و ده گرم این مخلوط را در یک پیاله آب جوشانند و در ده صفا

مک

در شجده

نموده در دفع رباح معدی بنوشند

چای سولسی بگزیند برک گل دارا فستین برک گل دار قطور پون دقیق برک گل دار فرنجشک برک گل دار بلوط الارض برک گل دار روفاب برک گل دار لبلاب برک گل دار بو مادان برک گل دار حرنجوش برک گل دار پودا برک گل دار اکلیل الجبل برک گل دار سانبکل برک گل دار مرهمه برک گل دار اسکولوپاند برک گل دار اسکوردو برک گل دار خاشاک برک گل دار ورنیک گل ورنیکا گل پید و شاگل مامبشگل فنجون مکد یک جزء بخوبی مخلوط کند و گرم ازان مخلوط را در یک پیاله آب جوش دم کرده صاف نموده مانند عوامل مل محرق و کاسر الرباح ^{منش} **چای توها** بگزیند گل اکلیل الملك ۱۰۰ گرم گل بابونه گل اقطی گل توبریس مکد ۳۰ گرم مدت هشت روز در ۲۰۰ گرم الک ۲۰ درجه نجیسانند و صاف کنند ۵۰ گرم این مصفی با ۵۰ گرم شربت برساوشان مخلوط نمایند و ۵۰ گرم ازان مخلوط را در ۵۰ گرم آب صاف اخل کنند و مانند عوامل کاسر الرباح و محرق استعمال نمایند

مشروب کاسر الرباح بگزیند گل بابونه ۵۰ گرم انیسون بادبان خطائ نیم گشنیز مکد ۲ گرم آب جوش ۱۰۰ گرم مدت ده دقیقه دم کرده صاف نمایند و ۵۰ گرم قند بیفزایند و یک پیاله را در دفع نفخ شکم پیاشانند **الکولا تور نافع الجرح** بگزیند برک نازه دبحان (شاهنفرج) برک فرنجشک برک روفاب برک حرنجوش برک بابونه برک نعناع برک اکلیل الجبل برک مرهمه برک صغبر برک خاشاک برک فستین برک اتریک برک رازانه برک سداب هیریکوم (علف چای) لوند مکد ۱۰۰ الک ۵۰ درجه ۵۰ مطابق معول الکولا تور سازند و حفظ کنند و این الکولا تور را در و به محرق است که خیلی ازان تجدد میکند و مقدار شربش ۱ گرم است مخلوط با نصف پیاله شربت قند بطولان در ضغطه و ضربه و در ضاعم ازانکه خالص استعمال شود و با مخلوط با هم و زرشاب محال نکند **تغفین حرک لوند معمول دوا سنای انگلستان** بگزیند اسانس لوند ۴/۷۲

اسانس اکلیل الجبل ۴/۷۲ دارچینی ۹/۷۲ جوز بو ۹/۷۲ صندل سرخ ۴/۷۲ الک ۱۹/۴۴ نجیسانند و صاف کنند و ۱۰۰ جزء مصفی باید بدست آورند و از ۳۰ تا ۴۰ گرم مانند عوامل مل محرق استعمال میکنند **اود و کولونے (جوهر اسطوخودوس)** معمول کدکس بگزیند هرنفاد برک مو دهن فرار برتغال مکد ۱۰۰ دهن فرار لیمو دهن فرار اکلیل الجبل دهن فرار بهار نارنج مکد ۲ الک ۹۰ درجه ۱۰۰ اصل کرده صاف نمایند این محصول را مانند الکولا تور با در نجیوبه استعمال میکنند و یک از دانشندان در تغفین این محصول را گرم کرده و با درجه دایان الود ۱۰۰ درجه بخل و درم رفا ده منباید و مستعلا تجدد میکند

سنخه دیگر بگزیند اسانس لیمو اسانس نارنج اسانس لوند مکد ۲ اسانس برگاموت اسانس بالنگ مکد ۵ الک ۱۰۰ مخلوط کنند

ایضا سنخه دیگر که قوی تر از دوشنیه مذکور است بگزیند اسانس برگاموت اسانس نارنج مکد ۱۰ اسانس لیمو ۵ اسانس بالنگ ۲ اسانس اکلیل الجبل ۱ تغفین غبر تغفین حسن لبه مکد ۵ الک ۱۰۰ مخلوط کنند **اود و کولونے معارفی** بگزیند اسانس برگاموت اسانس بالنگ مکد ۵ اسانس نارنج اسانس بهار نارنج مکد ۲ اسانس لوند اسانس اکلیل الجبل اسانس لیمو مکد ۵ الک ۱۰۰ مخلوط کنند و در این دوشنیه

باید قف نمایند که اسانسها خیلی تازه باشند **مطلوب غبر معمول سبیل** بگزیند الکولا تور ۵۰ گرم الکولا تور فودا ۲۰ گرم گرم استیک ^{اکلیل الجبل}

اود و کولونے

و گرم مخلوط کند و در دفع امور و ذریه جبهه نطول نماید

تعفین معطر بگزیند جو زبوا منجک مکده ۱۴۰ دارچینی کلنا مکده ۱۴۰ کل ۱۰۰ درجه ۵۰۰ امدت پانزده بخپساند و صاف کند و چند قطره این تعفین را در یک پیاله شربت قد مخلوط کرده مانند محرکات استعمال نمایند و نیز نطولان معمول است

تعفین نافع الجرح (اب نافع الجرح قرص) بگزیند برک نازده و بجان برک نازده و نمجده برک نازده و زوفا برک نازده و مرزنجوش برک نازده و بادرنجبویه برک نازده و نعناع برک نازده و اکلیل الجبل برک نازده و ساد برک نازده و مرهم برک نازده و اوش برک نازده و خاشاک برک نازده و انستین برک نازده و اثرلیک برک نازده و ازبان برک نازده و سداب برک نازده و هر یک یکم برک نازده و لوند مکده ۱۰۰ کل ۱۰۰ درجه ۳۰۰ بخپساند و صاف کند و این تعفین در خواص مشابه الولا تور نافع الجرح است

بطری قرص تکیو بگزیند کل ۵۰ درجه ۳۰۰ گرم قرص نازده ۱۰۰ گرم اسانس مرزنجوش ۵۰ گرم مطابق معمول عمل کند و مانند محرکات با قاشق چای خوری این محلول را در یک پیاله شربت قد مخلوط کرده و پیاله اکسیر و لن بگزیند و بشه خطبانه و بوند پوست نارنج افستین بلوط الارض برک سنا مکده ۱۰۰ گرم کاسکاریل صبر سقوطری مکده ۲۰ گرم کل ۵۰ درجه ۱۰۰ گرم مدت هشتاده روز بخپساند و با کاغذ صاف کرده حفظ کند و بکاشاوش خوری کوچک قبل از آنها و بیکه قبل از شام پیاشامند و اگر از شرب این و قاشق طبیعت چندان علی نکرده فرمایان روزی نبرد و قاشق دیگر همین طریق میل کند

بلسان الحبه هوفمان معمول و اسازی او سرنایا بگزیند اسانس لوند اسانس مرزنجوش اسانس لپو اسانس منجک مکده ۱۴۰ اسانس جوزبوا اسانس دارچینی هن فرار کهرا مکده ۷۳ الولا تور محرکات ۲۰ درجه ۲۰۰ مخلوط کند و در دفع قولنج های بی اناه ۲۰ قطره در یک پیاله شربت قد مخلوط کرده پیاشامند

بلسان ساکی بگزیند روغن جوزبوا ۲۵ گرم دهن فرار لوند هن فرار کهرا مکده ۲۰ گرم دهن فرار مرزنجوش دهن فرار مرهم دهن فرار اکلیل الجبل مکده ۴۰ گرم دهن فرار جو زبوا دهن فرار نعناع دهن فرار سداب مکده ۲۰ گرم مخلوط کند و رستی اطراف اطفال و در سوء هضم ۳ تا ۴ قطره بروی جبهه چکانده پیاشامند و از ۲ تا ۳ روز و نیز اگر از اخراج نطول نماید

شراب معطر بگزیند شراب قرص ۱۷۰ الولا تور نافع الجرح ۲۵ مخلوط کرده صاف نمایند و مانند عوامل مقویه و محله نطول کند

سرکه معطر معمول کدکس بگزیند سرکه سفید ۱۷۰ الولا تور نافع الجرح ۲۵ مخلوط کرده مانند شراب معطر استعمال نمایند

سرکه معطر معمول بیمارستانها بگزیند بادرنجبویه نعناع اکلیل الجبل مرهم مکده ۲۵ لوند ۵۰ سرکه سفید ۲۰۰ مطابق معمول عمل نمایند و از ۱ تا ۲ گرم این سرکه را در ۲۰۰ گرم آب مخلوط کرده در دفع خوارشی که با بیماری از اراض جلدی همراهی دارد نطول نمایند

پوسپون معطر معمول کدکس بگزیند شربت کل منجک ۳۰ الولا تور دارچینی ۵۰ گرمای

باقوت ۱۰ عرق نعناع فلفلی ۱۰ عرق بهار نارنج ۱۰ مخلوط کرده هر ساعت يك قاشق كوچك بپاشانند
شربت اسپس نافع السعال بگيرند اسپس نافع السعال ۱۰۰ اب ۱۲۰۰ قند ۲۰۰۰ عرق بهار نارنج ۵۰
 عصاره ترناك ۳۰۰ ره مطابق معمول شربت سازند

حمام معطر معمول بهارستانها بگيرند اسپس معطر ۵۰ گرم اب جوش ۱۰۰۰۰ گرم مدت
 يك ساعت دم کرده صاف نموده در يك حمام داخل نمایند

حمام بخار معطر ايضا معمول بهارستانها بگيرند اسپس معطر ۵۰ گرم اب
 مقدار كافي مطابق معمول بخورد دهند

دوش معطر معمول پلانك بگيرند اسپس معطر ۲۰۰ گرم حب الفار حبا العر مكد ۵۰ گرم اب
 صاف ۳۰۰۰ گرم مدت ربع ساعت بخوشانند و صاف كنند و ۱۲۵ گرم نوشادرو ۵۰۰ گرم جوهر عرب مصفى
 بپاشند

بخور معطر بگيرند اسپس معطر ۵۰ گرم اب جوش ۵۰۰ گرم مطابق معمول بخورد دهند
بلسان (روغن) اوپودلدوك بگيرند صابون جوان ۳۰ كا فور ۲۰۰ اما نياك ۱۰ دهن
 فرار اكليل الجبل ۱۰ دهن فرار حاشا ۲ الكل ۹۰ درجه ۲۵ مطابق معمول عمل كنند و بطول اين بلسان در دفع
 دو ما نيم سودمند است

بلسان مايع اوپودلدوك بگيرند صابون اسپانول سفيد و خشك ۵۰ گرم كا فور ۴۰
 گرم الكل خالص ۵۰ گرم اسانس خاشا ۵۰ گرم اسانس اكليل الجبل ۱۰ گرم اما نياك مايع و محرق ۱۰ گرم مخلوط کرده
 حل كنند صاف نموده مصفى با سرعت در صراحی داخل نموده و در انرا باد قف محكم ببندند

بلسان ضد مفصلی بگيرند صابون جوان ۲۰ گرم دره ۱۰ گرم اودو كولوخ حل کرده بپاشند كا فور
 ۵۰ گرم اسانس نعناع فلفلی اسانس ریحنی اسانس لوندا اسانس جوزبوا اسانس قزقل اسانس صافراس مكد ۱۰
 گرم اتراسينك ۲۰ گرم مخلوط کرده و در صراحی ریخته در انرا محكم ببندند و از دهانه اگر در دفع نفیس داخل آلا
 دو ما نيم بطول كنند

بلسان عصبی (بوم زوال) بگيرند حرام مغرگاوه ۳۵ روغن بادام شیرین ۵۰ دهن ثابت جوز
 بوا ۴۵ دهن فرار اكليل الجبل ۳۰ دهن فرار قزقل ۱۰ كا فور مسحق ۱۰ بلسان تلوه ۳ الكل ۱۰ درجه ۵۰ مطابق
 معمول بلسان سازند و در دفع دو ما نيم و او جاع عصبانیه مبرم ترمخ نمایند

ترمخ روزان معمول كركس بگيرند الكولا تور عر ۵۰ گرم اسانس قزقل روغن جوزبوا مكد
 ۵۰ گرم مخلوط كنند اين ترمخ در فحول اطفال مستعمل است كه دوزی و دفعه كم كم بوی ستون ققار و پنجه دارا
 بطول نمایند بكم از دانشمندان اين ترمخ را در قطرب مؤثرا میداند و دوزی سرد دفعه هر دفعه يك قاشق چاغوری
 ترمخ ميكند

در بیان اسفل

اسانس را كه دهن فرار بنی مینا میم عبارت از فابعی است بدون لزوجت و فرار و اگر از نباتات طایفه لبه اخذ

اوپودلدوك

بوم زوال

اسانس

میشود و مانند عوامل محرك و ضد تشنج استعمال میگردد و عموماً استعمال آن را خلالات عصبانی معده که بواسطه ضعف عارض شده باشند در قولنجها که بانفخ شکم همراه بوند سودمند و بیشتر اسانس لوند و اکلیل الجبل را بکاد میزنند و اسانس فستقین و بابونه را نیز معمول میدارند و اسانس کاکتوس پوت در دفع سوء هضم و کولیک و دردندان فاسد شده و گرمهای معوی مفید است و اسانس طایفه حرکات از قبیل ایبو و برگاموت و بالنگ و ترنج و نارنج و غیره نیز دارای همین خواص اند

پوسپون معطر بگزند اسانس نارنج ۴ قطره اسانس اکلیل الجبل ۴ قطره در ۱ گرم الکل حل کرده و ۵ گرم شربت صمغ و ۵ گرم آب بر مخلول افزوده با فاشق کوچک متدرجاً بشامند
نطول محرك بگزند اسانس اکلیل الجبل ۱ گرم اسانس لیمو ۲ گرم الکل خالص ۵ گرم حل کرده نطول نمایند
ترنج و ل بگزند روغن غاره ۱ گرم روغن جوز بواه ۱ گرم دهن فرار منجک ۲ گرم بلسان پرو ۱ گرم مخلوط کنند و در دفع فالج جفن اعلی بروی شقیقه و جفن ترنج بمانند

در بزرگای — بویهای بزرگ

بج

بوره (تنکاد) ن بودا کسر تنکال (کریز و کول) و ملح ابرائی نیز نامیده میشود عبارت است از بورات سود و دیگر پیشه کهای (دو پاچه ها) اسبا و چین و بت و هندوستان بطور محلول موجود است و با این دو پاچه ها را استخراج کرده و بوره را اخذ میکنند و نیز مصنوعاً آنرا حاصل مینمایند از ده جزء اسپد بوریک و ۱۲ جزء کریبات سود متبلر که آنها را در آب جوش حل کرده و محلول را تغلیظ مینمایند و قسم ب بورات سود متبلر میگردد بیک ب بورات شمن الوجوه که در صنایع مستعمل است و دیگری ب بورات منشوره معین شکل که در طب معمول و عبارت است از تنکاد طبیعی

بورات سود در ۲۲ جزء آب و ۲ جزء گلسترین حل میشود و در الکل غیر محلول است و از عوامل محلوله و قابضه محسوب میگردد و در وقتیکه بر پوست یا سوخته در صرع اثر ماندگی از دانشندان اثر بورات سود تجدد میکند و در یک شبانه روز از ۱۲ گرم شروع کرده و بتدریج مقدار آنرا زیاد مینماید تا به ۱ گرم و با شربت پوست نارنج بطور پوسپون استعمال میکنند و نوعاً مقدار شربت بورات سود از ۵۰ گرم تا ۱۰۰ گرم و زیاد تر است و جمع مابین آن و اسپد های قوی و کلورید اهنک و منیزیم و پتاسیم نباید نمود

بعضی دیگر اقسام بوراتها مانند **بورات مانباک و بورات پیاس** بورات چوه ^{استعمال} در طب استعمال میشوند و آنها چندان شایع نیست و بیشتر بورات سود را استعمال مینمایند

بورات سود را در خارج در دفع اختلالات بر فکی و کثرت براق بطور غرغره و در دفع حکه و دفع پا زبیت دفع تعفن بطور پوما استعمال میکنند و در داخل مقدار ۱ گرم جهت تسکین وادار و طشت و سهولت وضع جل محلول و خلی مؤثر است و بورات مانباک را نیز همین مقدار در دفع و مل کله قوی اثر میدهند و اسپد بوریک از ۱ تا ۱۰ گرم در دفع پا زبیت بی ضرر بلکه خلی مؤثر میباشد و محلول مانباک اسپد بوریک به نسبت ۱ در ۲ از غوا ^{مل} انیسیتیک (دافع العفونه) ملدا و لگ است که امر و خلی استعمال میشود و بورات سود را این خاصیت کمتر

اسید بوریک

از اسید بوریک نیست

اسید بوریک یک جزء از این اسید ۲۵ جزء آب و یک جزء گل سرخ و ۱۰ جزء الکل و در وجه حل میگردد و منبری مکش موجب کثرت درجه انحلال آن در آب میشود یعنی ۱۲ جزء از آن در ۱۰۰ جزء آب حل میکنند و اسید بوریک از عوامل مسکنه و محال و مانع تخمیر است و مقدار شربت آن از ۲۵ سانه گرم تا ۱ گرم میباشد و در خارج از این بود ذوق و پودر و غول استعمال میکنند

اب اسید بوریک معمول و لیکه بگزیند اسید بوریک ۵ گرم آب مقطر جو شید ۱۰۰ گرم حل کنند

تقریب بوریک معمول کدکس هر ۱۰ جزء از این پارچه باید دارای ۱۰ جزء اسید بوریک باشد سنون افته سیدیک معمول لوژانند بگزیند مسخ و اسید بوریک ۲۵ گرم مسخ کلوات پیاس ۲۵ سانه گرم مسخ کجاک ۵۰ اگر مسخ گل طباشیر ۴۰ گرم مسخ کربونات منبری ۵۰ گرم سا گل سرخ اقطره مخلوط کنند

وازلین بوریک مطابق کدکس بگزیند مسخ و اسید بوریک ۱ و ازلین ۹ مخلوط کنند و مسخ اسید بوریک در این محصول باید خیلی نرم باشد

اسید بوریک و سالیسیلیک بگزیند اسید بوریک ۱۲ اسید سالیسیلیک ۱۰۰ آب ۱۰۰۰ حل کنند و مانند رفاده افته سیدیک بجای محلول سولیم استعمال نمایند

زرق اسید بوریک معمول گبون بگزیند اسید بوریک متبر اب ۵۰ حل کنند در ورم مثانه خرمین و بولمانیا که روزی ۳ بار ۴ دفعه در مثانه زرق نمایند و نیز در شقاق پستان تعخیل کنند و مقدار اسید بوریک را میتوان کمتر یا زیاد تر نمود و عموماً ۲۴ جزء آب اغ ۱۰ جزء اسید بوریک را بیشتر حل نمی کنند و در آب سرد کمتر از این مقدار محلول است

پوماد اسید بوریک معمول کان بگزیند اسید بوریک ۱۰۰ سپر حسن لب و با وازلین ۱۰۰ مخلوط کرده صلابه نمایند تا حل شود و جراحت را رفاده کنند

اونگان بوریک معمول لژون بگزیند اسید بوریک متبر ۳۰ موم ۳۰ پارافین ۱۰ روغن بادام شیرین ۱۰ زوب کنند و تا هنگام سرد شدن بهم زنند این اونگان که دافع عفونه است و رفاده جراحت بکار میرد

پوسپون مفت حصاه معمول بگزیند بورات مانیاک ۱ گرم آب مقطر ۱۲ گرم شربت ساده ۵۰ گرم مخلوط کنند و قویج کلبه و سنگ مثانه هر ۲ ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنیاشامند

سفوف مفت حصاه معمول در ویت بگزیند بوده مسخ ۱۰ گرم مسخ بگزیند سود مسخ و زانات پیاس مکه و د ۳۰ گرم مخلوط کرده در یک بشه بریندند و در دفع رمل کلبه از ۱ تا ۳ بشه در

عرض و زبابک پیاله اب سرد سفوف نمایند باید بشه و به زیاد بنوشند

گرد بورات سود مطابق کدکس در ورم حلق و پاناسه و برفک و موگر بورات سود و اخل نرم بپایند و قطعه پنبه یا بان الوده کرده بروی محل معلول بمالند و با آنکه با عاذا نبوده روی آن نفوخ نمایند

غرم بورات سود مطابق کدکس بگزیند بک گل سرخ ۱۰۰ اب جوش ۲۵۰ بورات سود عمل

وردی بپزند و اورام حلق و برفك و موگه غرغره نمایند

غرغره بوره معمول بیمارستانها بگیرند بوره اگر ماء الشعير بطری حل کرده بطور

نیم گرم غرغره نمایند

ابضام معمول بیمارستانهای لشکر بگیرند برات سود ۵ گرم اب ۲۰۰ گرم عمل

وردی ۳ گرم حل کنند و در اورام حلق و برفك و موگه غرغره نمایند

عسل بوره بگیرند بوره مسحق ۲ گرم عسل مصفی ۳ گرم مخلوط کرده روی دانه های برفك نطو نمایند

شربت بوره بگیرند بوره اگر شربت ساده ۳ گرم مطابق معمول حل کنند و در عرض دو روز و نیم

بشق کوچک مندرجاً بنامش در دفع زله حلقوی سود مند است و باید وقت نمود که این مقدار در عرض روز

بفواصل زیاد استعمال شوند

نطو ضد برفك بگیرند مسحق بوره ۵ گرم در ۲ گرم گلاب حل کرده و ۴ گرم عسل و وردی ۲ گرم

تغین حرکی افزوده با قلم موی روی آنه های برفك نطو نمایند

مضمضه بورات سود بگیرند بهدانه ۳۲ گرم اب صاف ۵۵ گرم بجوشانند تا دو ثلث باقی ماند

صاف کرده بپزند برات سود ۱۲ گرم عسل وردی ۷ گرم در دفع کثرت بزاق زیقی و سایر امراض دهان ساعتی

بل دفعه مضمضه نمایند

مضمضه دافع موگه بگیرند بوره اگر اب صاف ۲۰۰ گرم اسانس نعناع تغین عافیه حامکه ۱۰ قطره

حل کرده مضمضه نمایند و این مضمضه را بدون قند بدن عسل با پدا استعمال نمود

سنون شکار بگیرند شکار مسحق ۵ گرم عسل وردی ۲ گرم مخلوط کرده در دفع اورام دهان سنون نمایند

قرص شکار بگیرند شکار اگر قند ۵ گرم تغین حسلیه اگر لعاب بهدانه مقدار کافی مطابق معمول و در

يك گرمی سازند و این قرصها را در برفك و موگه و کثرت بزاق زیقی و ورم حلق و ورم زبان بمقدار ۵ تا ۱۰ عدد

استعمال نمایند و جهت اطفال شیرخواره بغرض قرص سفوف معطر از قند ترتیب دهند که يك دم وزن آن شکار

باشد و انگشت را تر کرده و باین سفوف الوده نموده در دهان طفل گذارند تا بمکد

گلبره بوره معمول بلاش بگیرند بوره مسحق ۱۰ گلبره و با گلبره شاسته ۳۰ مخلوط کنند و در دفع ورم

دهان و برفك و موگه قلم مورا الوده باین مخلوط کرده بمحل معمول نطو نمایند

گل شکار بگیرند شکار ۵ سانه گرم عرق غار گلاسه ۵ گرم اب مقطر ۱۲ گرم مطابق معمول حل کرده صاف

نمایند و مصفی نیم گرم کرده در دم ساده چشم را مکرراً با آن بشویند

گل شکار معمول مصنف بگیرند شکار اگر گلبره ۲۰ گرم عرق غار گلاسه ۵ گرم

اب مقطر ۵۰ گرم حل کرده در دم منزله و در دفعه چشم را بشویند

محلول شکار بگیرند شکار ۳۰ گلاب ۳۰۰ حل کنند و تغین با این محلول در لکه های کبک و قوباء سب

سود مند است

محلول ضد اکرها بگیرند و کولو ۲۰ گرم اسپد فیک ۲۰ گرم شکار ۵ گرم گلبره ۲۰ گرم مخلوط

کرده نطو نمایند

غسول ننگار بگزیند بودات سود ۲ گرم گلاب عرق بهار نارنج مکده ۲ گرم حل کرده و فدی سه چهارم فاعه خالهای ککک را با این محلول تر نمایند

نطول ضد اثر لور (التهابیکه بواسطه اثر برودت در دست و پا مخصوصه و انگشتان عارض میگردد) بگزیند سود بودات سود ۱ گرم انگار و ددی ۴ گرم مخلوط کنند و هر شب قبل از خوابیدن بمحل معلول نطول نمایند
مخلوط ضد شقاق بگزیند ننگار ۳ گرم گلبرین خالص ۴ گرم اب صاف ۵ گرم حل کرده در شقاق جلد نطول نمایند

سنون مسکن بگزیند مسحوق زعفران ۵ سانه گرم مسحوق بوره ۱ گرم گلبرین ناسته ۱ گرم تعفین مرکی ۱ قطره مخلوط کنند و در دفع خوارشی که از پیرون آمدن دندان در لثه ها عارض میشود نطول نمایند
بور و سیرات منبری معمول ماد سن بگزیند کرنات منبری ۱ گرم اسپد ستریک ۲ گرم بودات سود ۲ گرم اب جوش ۳ گرم ابتدا اسپد ستریک را در اب جوش حل کنند و بعد کرنات و بودات را بیفزایند و بنجیر نمایند و از دهانه اگر این ملح را در ده ۵۰۰ گرم اب حل کرده در دفع رملهای او دیک بیاشامند

در بیان شقاق

در بیان بیماری بروی و مویها

بروم یکی از شبه فلزات است و مقدار کم در نهیهای ریابافت میشود و مانند پدیده در بیشتر نباتات بحری بمقدار زیاد موجود و نیز بعضی اهای معدنی مقدار زیادی بروم دارند و جسمی است مایع و در حجم زیاد قرمز سیاه رنگ و در حجم کم مانند پاوت زرد است و در هوا انجمه در خشنه ازان منصاعده میگردد و بوی آن تند و طعم آن مکره است و وزن مخصوص آن ۳۰۹۳۳ میباشند و در اب مقدار کم محلول است و در ۱۰۰۰ تا ۲۲۰۰ درجه ذری صفر جامد میگردد و در ۳۰۰ درجه بالای صفر جوش میآید و مانند پدیده از سموم محرش است و قوی تر ازان

بروم

بروم را در اودام معصلی خرم استعمال مینمایند و مقدار شربت آن ۱ قطره است مخلوط در ده ۱ گرم اب که سه مرتبه کرده در عرض شبانه روز در سه دفعه بیاشامند و ۲۴ قطره اگر اهرم میتوان استعمال نمود

تعفین بروم بگزیند بروم الکله ۹ درجه و مخلوط کنند و از ۱۰ تا ۲۰ جزء این تعفین را در ده ۱۰ جزء اب مخلوط کرده جراحات غائر بافته و متعفن را تغسیل نمایند و نیز زرقان مسهل است و بروم را مانند کلور جبهه دفع تعفین

اطاق بیابستانها و غیره بکار میبرند و بواسطه معائنات سهل الاستعمال میباشد
برومول (ترپروموفیول) شکل گردی است سفید زرد رنگ و دارای بوی محضوی و غیر محلول در آب محلول در الکل و از عوامل انتی سبتیک و بدل بد و فودم میباشد

برومول

بروموفودم جسمی است مشابه بد و فودم و حاصل میشود از اثر بروم در الکل متبکک با پیاسر با از اثر فلزات دیگر و مال که معاین کلورال است و این جسم مایع و بی رنگ و وزن مخصوص آن ۲۰۹۰ و در ده ۱۰ درجه حرارت جوش می آید و دارای بوی مطبوع و طعم شیرینی است و در فقدان حر قوی و خطرناک و بعضی از مضیفین آنرا در دفع سبانه سرفه استعمال میکنند مقدار شربت در اطفال از دهانه ۱ قطره بطور پیوسته و در شبانه از دهانه ۱ سانه گرم بطور کپسول که هر کپسول دارای ۵ سانه گرم باشد و از عوامل قویه است که باید مراقبان بود

بروموفودم

محصولات بر موری را مانند عوامل مضغه باه در دفع اسپرها توره و سوزاک و نفوذهای مویج استعمال میکنند و نیز در دفع صرع و اختلاجات و عسر البلع و بی خوابی و سباه سرفه و اکلامپسی وضع حلی و اسم و نوائب و کز شهور ما و دبابیتوس و احراض زله مویج و نورازی و تهیجات مزمن و نفتری و تسمیم زبیدی بطنی مستعمل و مفید اند و بر مورها مستعمله در طب عبارتند از بر موری پتاسیوم و بر مورا هن و بر موری سودیوم و بر موری لیتیم و بر مورا مانیم و بر موری کافور و بر موری پتیل و بر موری روی

بر موری پتاسیوم

بر موری پتاسیوم یکی از عواملی است که در دفع صرع خفیه مؤثر است و از نایه گرم در عرض و رمند باید استعمال نمود و یا مدت یک سال هر روز میباید بر آن مداومت کرد و در سال دوم هر سه ماه یا زده روز باید اشامید و در اکلامپسی و فی سلولین و بیاری مقدار کمتر مستعمل و سودمند و هم چنین نافع است در بی خوابی اطفال و قطرب و دبابیتوس قندی

از استعمال بر موری پتاسیوم محتمل است گرفتگی در تجاویف بینی عارض شود که با صداع و بی حسی اغشیه مخاط وضع زیاد همراهی نماید و هرگاه خواسته باشند مقدار زیاد بر استعمال بر موری مداومت نمایند بهتر است که بجای بر موری پتاسیوم تنها مخلوطی از بر موری پتاسیوم و بر موری سودیوم و بر مورا مانیم بهمان مقدار بر موری پتاسیوم بکار برند و چون مدتی بر موری مداومت کنند باید گاه بگی از عوامل مدته را استعمال نمود تا مانع از اجتماع بر موری در بدن و بروز ثورات آنکه بر موری گردد و بواسطه ضدیت و رقابتی که در میانند و بر م است همیشه باید در استعمال بر موری پتاسیوم دقت نمود که مخلوط باید و نباشد و مقدار شربت بر موری پتاسیوم در تحلیل اهیجات فرضه از ده دسی گرم نایه گرم و در تسکین و ابطال حر و دفع شهوت باه و دفع صرع و قطرب از نایه و ده اگر در صداع ۲ گرم

بر موری سودیوم

مواد مانعه الجمع هم مواد مانعه الجمع بد و بر موری پتاسیوم را

بر موری سودیوم علاوه بر صفات بر موری پتاسیوم این بر موری جاذب الرطوبه میباشد و در آب محلول تر و مانند آن در الکلی و اتروکلور و فورم غیر محلول است و تلخی طعم آن کمتر و در کسای خواص مشابه آن و مقدار شربت نیز از نایه گرم است که در عرض روزمند رجعا استعمال شود

بر مورا مانیم

بر مورا مانیم (برومیدرات مانیک) این بر موری بشکل د و بر موری مذکود است و بتدریج هاش شبیه بانها و طعمش نمکین و گزنده و در صرع و هبسی و سباه سرفه استعمال میکند و مقدار شربت آن از ده دسی گرم نایه گرم در عرض روز

بر موری کلسیوم

بر موری کلسیوم این ملح شکل جسم سفید بلوری متشکل میباشد و محلول در آب و در مجاورت هوا پس از چند ثانیه سرعت تجزیه میگردد و محلول مانع آن در ابتدا به رنگ ولی بواسطه تجزیه شدن و آزاد گشتن مقداری از بر موری زردی زرد رنگ میشود و طعم آن شبیه بر موری پتاسیوم ولی گزند گشیش و نامطبوع تر از آن و در ده جزء ۹۰۵ بر موری دارد و بواسطه عدم استحکام و عدم ثبات ترکیب کمتر از استعمال میکنند و شربت در دفع عود مویجه معده اگر بر موری کلسیوم را در قدری آب حل کرد و قبل از نهار و اگر قبل از شام تجویز میکند

پوسپون بر موره بگزند بر موری پتاسیوم ۵ گرم اب صاف شربت کلوال مکده ۵ گرم حل کنند یک دانه زرده تخم مرغ را در یک پیاله شربت مخلوط کرده و یک فاشق ترشی خوری از محلول فوق را در آن داخل نموده و ذرات الریه که با مهران همراه باشد بنیاشامند

مخلوب بر موری

محلول بر مور پیا سپوم در دفع صرع بگزند بر مور پیا سپوم ۲۰ اب صاف ۲۰۰ حل کنند
 و یک قاشق ترشی خوری صبح و یکی عصر پیا شامند هر روز یک قاشق بنفشه پیا بد قاشق رسد در دفع صرع
 اصلی مستعمل و مفید است

ایضا محلول بر مور در دفع صرع موافق دستور العمل شاد کون
 بگزند بر مور پیا سپوم ۱ گرم بر مور اما نیوم ۴ گرم اب صاف ۲۰۰ گرم حل کنند و هفته اول چهار قاشق ترشی
 خوری و در هفته دوم شش قاشق ترشی خوری در عرض دوازده پیا شامند

بر مور اما نیوم و بر مور سود بوم چون این دو بر مور با هم مقدار زیاد استعمال شوند اسان
 تر و بهتر بدن تحمل آنها را نمایند و اثر آنها بلا واسطه و بلا انقطاع است و موردت هیچگونه ضعف و سستی نمیشوند
 علاوه در مواقعی که بر مور پیا سپوم ۲ اثر نماید تا رقبه از آنها ظاهر میگردد و در طریق استعمال آنها در دفع صرع
 موافق دستور العمل بال از قرار ذیل است

بگزند بر مور اما نیوم بر مور سود بوم مکده اگر اب صاف ۲۰۰ گرم حل کنند و یک قاشق ترشی خوری این محلول را در
 یک پیاله مطبوخ سنبل الطیب اخل کرده پیا شامند و از ۴ قاشق در عرض روز شروع کرده و مقدار زیاد کنند تا به
 ۱۰ و ۱۰ قاشق

طریقه مداوای خناق با بر مور موافق دستور العمل پرورد
 در این مداوای مقبی از شربت پکا معمول دارند **اولا پوسپون** بگزند بر مور پیا سپوم ۵ اب صاف ۵۰
 شربت ساده ۵۰ حل کنند و هر نیم ساعت فاصله یک قاشق چای خوری پیا شامند تا با غرغره بگزند بر مور پیا سپوم
 ۵۰ و غسل ۵۰ اب صاف ۵۰ حل کرده غرغره نمایند تا **ثانیا نطول** قطعه اسفنجی را تر کرده و در مسخوف بر مور پیا سپوم الود
 نموده هر دو ساعت فاصله یک دفعه روی حلق نطول نمایند **ابغا زرق در تجاویف بینی** بگزند
 بر مور پیا سپوم ۵ اب صاف ۵۰ حل کنند هر سه ساعت فاصله یک دفعه در تجاویف بینی زرق کرده و با استنشاق

نمایند
پوسپون بر مور اوزانام بگزند اب بر مور ۵ ناه ۵ سانیه گرم پوسپون صمغی ۵۰ اگر مطا
 معمول پوسپون سازند و در پناه روشنائی نگاهدارند و در دفع خناق و موگه مند رجاء پیا شامند
طریق ساختن اب بر مور بگزند بر مور پیا سپوم مکده ۱۰ سانیه گرم اب مقطره ۵۰ اگر

کل ضد سیلان معه معمول شامبرون بگزند بر مور پیا سپوم اگر اب صاف
 ۲۰ گرم حل کرده در چشم قطور نمایند

گلپسره بر مور پیا سپوم بگزند گلپسره ۲۰ بر مور پیا سپوم ۴ حل کنند و یک قاشق کوچک از این
 محلول را در یک قندریجی داخل نمایند و در دفع تشنجات پارچه را بان الوده نموده در موضع رفاده کنند
پوماد بر مور پیا سپوم بگزند بر مور پیا سپوم ۲ گرم مهم ساده ۲ گرم کافور ۲ سانیه گرم
 مطابق معمول پوماد سازند و استعمال این پوماد در دفع خوارش قوی الاثر است

پر تو بر و مور اهن — محلول بر مور اهن بگزند بر مور اهن ۲۰ اب مقطره ۱۰۰

برمو رایتل

۱۵۵

برمو رایتل را در قریع داخل نموده بعد بر ورم را براده را که میفرایند و به اذی حرارت دهند تا آنکه مایع سبز رنگ گردد و در صراحی رسیده در حالتیکه دارای آهن زیاد است حفظ کنند و یک نلث از وزن این محلول برمو را آهن است و ازاد و به حرمت بدن و دافع کلوز و میباشند و جامع است خواص محصولات حدیدی و برمودی را و مقدار شربت آن مانند بدن را آهن از ۵ سائنه گرم ناه ۵ سه گرم است و بهتر است که برمود سود بوم را با یکی از محصولات حدیدی مخلوط کرده استعمال نمایند

سزکوتی برمو را آهن ملخی است مورف و جاذب القویه و در ۱۰ اجزاء دارای ۱۹ اجزاء آهن و اجزاء بوم و از عوامل حرمت و مسکن است و مقدار شربت آن ۵ ناه ۵ سائنه گرم

نقل سزکوتی برمو را آهن معمول بیکه بگزیند سزکوتی برمو را آهن ۵ گرم با مقدار کاف اصل السوس شربت ساده جها ۵ سائنه گرم هر یک دارای ۵ سائنه گرم ملح آهن باشند و آنها را نقل سازند و از ۵ ناه ۵ عدد در یک روز بنوشند

گالوبرمول (اسیدی برمو گالیک) این جسم شکل سوزنهای سفید متبلر می گردد و محلول در الکل و اترولی را با مقدار کم حل میشود و یکی از دانشمندان این جسم را بمقدار ۵ ناه ۱ گرم بدل برمو و پیانو استعمال میکنند ولی کم اثر از آنست

برمو روی در دفع صرع بخصوص در صورت اخلاجاتی آن استعمال و سودمند است و مقدار شربت آن از ۵ سه گرم ناه ۵ گرم و بصورت شربت و با حباب اثر استعمال میکنند این برمو را برمو پیا سپوم اقوی است و مانند آن موجب سوء القیه برمودی نمیگردد

برمو رگافورن برمود و کامفر (کامفر مونو برمود) ازاد و به منو و مضاد تشنج است و در دهتری و صرع و در صرع و نفوما استعمال میشود و مقدار شربت آن از ۲ سه گرم ناه ۲ گرم و زیاد تر و از اشکال حب و بادا و با کپسول اخل کرده استعمال نمایند و نیز با ۳ گرم روغن بنون و یک ناه زده تخم صرع مخلوط نموده حقه نمایند

برمو رلیتپوم این برمو در سنگ مثانه و در دمل و در کلبه و در صرع استعمال میشود و مقدار شربت آن از ۲ ناه ۲ گرم در عرض روز که بطور گرا نول و با محلول در آب استعمال نمایند

برمو رایتل (اتر برمود و یک) جسمی است آتری شکل و فرار و بوی آن کمی مطبوع و از عوامل فاقد الحس عمومی و موضعی و در استعمال برمو کوثر حبه فقدان حس موضعی آنها همین اثر را معمول میدارند و مدت طول عمل بدون انقطاع باید از آن بجز نمایند و در دهتری و صرع نیز استعمال میشود و مکرر باید از آن استفاده کرد و از ۵ ناه ۵ گرم بروی پارچه شنجی ریخته و تمام صورت را بپوشانند

طریق ساختن برمو رایتل مطابق کدکس بگزیند مسحق برمو و پیا سپوم متبلر اسپد سولفوریک مندا ولی مکده ۱۲ الکل ۹۵ درجه ۵ الکل را در قریع ریخته که نیم لیتر ظرفیت آن باشد و آنرا در آب سرد فرو برده و کم کم اسپد را افزوده و بهم زنند پس از آنکه مخلوط سرد شد نیز برمو را کم کم اضافه کنند و بهم زنند در این مدت قریع باید در آب سرد باشد و بعد بر کردن قریع التمبرده **لیبیک** را وصل نموده و آنرا با صراحی که دارای مقدار کمی اب بود مرتبط کنند و پس از آنکه چند ساعت بر مخلوط مذکور گذشت در حمام شنی

گالوبرمول

برمو روی

برمو رگافورن

برمو رلیتپوم

برمو رایتل

کدکس

در سبب و حکم

که تقریباً ۱۲۵ درجه حرارت آن باشد تقطیر نمایند و مایع محوی در صراحی با محلول نیاس (۵ درجه ۱۰۰) مخلوط کرده بهم زنند و مایع روی آن را بواسطه عمل انحراف بردارند و مایع اتری شکل را که در قطر طرف باقی میماند با مایع مقابل چشم آب مقطر مخلوط کرده بهم زنند مخلوط را در قیفی که دارای شیری باشد ریخته و در صراحی کدو و در پیاسوم مذاب داخل نموده و مصفی را روی آن ریزند و بگذارند ۲۴ ساعت بماند بعداً آن را بواسطه عمل انحراف برداشته و در قیف افلاطون انبویه دارای اخل کنند و یک دهم وزنش روغن بادام شیرین اضافه کرده و در حمام ماری که ۳۰ درجه حرارت آن بیش نباشد تقطیر نمایند و محصول مقطرا در صراحی ریخته و در آنرا محکم نموده و از اثر دوشنای محفوظ دارند و این اثر پس از چند زمانه بخودی خود فاسد میگردد

در سبب و حکم بیان نسبتاً طایفه

طایفه سلاله

طایفه سلاله شامل عده زیادی از نباتات میباشد و آنچه در طب از این طایفه استعمال میکنند بعضی بشدت خرد و سستی اند و عبارتند از بلادن و ناتوره و بنج و تنباکو و جمر گاه و بعضی دیگر بهمتی ندارند و در الجله خرد و میباشد مانند کنج و باسمن بری و قم سبوم ماکول اند مانند اجری و سیب منی و باد نجان و عموماً حرارت از سلاله سبی ناتوره و بلادن و بنج میباشد و ریشه و برگ و تخم هر این سه نبات سم و مسهل و طب است و اثر آنها تقریباً مشابه یکدیگر فقط اختلاف در شدت و ضعف آن اثر است چنانچه ناتوره اقوای ازان دو و بعد بلادن و بالأخره بنج اضعف از همه است و چون بمقدار زیاد آنها را استعمال کنند واد و خدرت و اختلال و بیثباتی عارض شده و حرقه بشدت و سبع میگردد و حالناضطراب و هذیان و هلو سبناسیون میزد میکند و چون بمقدار سبی واد استعمال کرده باشند اضطراب شدت کرده و متحرک بر افتادگی و بر د اطراف گشته و بالأخره حركه عارض میگردد

در طب سلاله سستی را هم در داخل و هم در خارج استعمال میکنند و در دفع نورالری و قولنجهای خشک و در تسکین اوجاعی که با بسیاری از امراض همراه میشوند در دفع سبناه سرفه و بول و برابرفراش مسهل و مفید و نیز در تقویت بحفظ از اسکرلین و در دفع تقلصات تشنجی بعضی آلات مانند عنق رحم و مقعد و مجرای بول و در بسیاری از عمد ما جهت حصول اتساع حلقه استعمال سلاله سستی سودمند است و هم چنین در دفع سرطان و صرع و جنون کزاز و قطرب و اسم و در ماتیسم مفصلی و کولرا و پیچش و معص عارض در دستار با

مواد مانع الجمع بسیاری از مواد در د میکنند محصولات سلاله سستی را ولی مانع الجمع حقیقی آنها عبارت از محصولات کلور وید میباشد

پاد زهر سلاله سستی را ابتدا باید ماده سستی را با عانت و اسهال از معد و امعا خارج کرد و بعد جهت خنثی کردن مقداری از ماده سستی که استقراغ شده اب بدوده استعمال نمود و بالأخره سوانح عارضه را بواسطه استعمال مطبوخ چای و با قوه تسکین داد و بهتر از آنها ترناک است که اثر آن مخاصم و متضاد اثر سلاله سستی است رجوع نمایند فصل کونیت و ملا خطه کنند فصل ترناک را

در بیان هر یک از نباتات طایفه سلاله و فوائدها

برین

بلادین از **تروپا بلاد و نایب** است از طایفه **سلانه** و طول العمر و بوی فرنگسان که در مواضع
سایه دارد و در طول بوارهای کهنه و مخروب میرسد و در جوانا اسد گل میکند و ساقه آن خشن مانند راست و
منشعب و اسطوانه ^{و بطول} سائنه مطربك مطروبهای آن بعضی حاد و بزرگ و کد رود و بوی شاخه ها توام
رنگسان سبز تیره و گل های آن بزرگ و قرمز خرمی و منفرد و معلوق و ابطی اند و کاسه بن گل مرکب از پنج برك حاد و کاسه
خود گل جرسی شکل و دارای پنج الت تذکر که حشفه آنها بعضی میباشد و موه آن مدق و دارای ولپه و در آن ابتدا سبز
و بعد قرمز و در آخر تقریباً سیاه میگردد و این موه چون از جهت شکل شبیه به گل اسر سباه است لهذا غالباً بان مشبه شده
و بعضی آن خورده میشود و موجب تهیم میگردد اما موه بلادین مدق و در قاعه اش محاط از بن گلی است چسبیده بان
و دارای شاری است در محاذات پرده داخلی که در میان ولپه واقع شده و مخوی عده زیادی تخم های گرده شکل و
برعکس گل اسر موه است لخمی در وسط دارای شبای نیست و بن گل آن ساقط شده و مخوی يك هسته میباشد
از همین جهت است که اهالی مارند آن موه بلادین را **چمشدکس** میگویند چه جمشید نامی بعضی گل اسر این موه را
خورده و اثر تهیم آن حربه است بهر جهت این نبات موافق تجربه یکی از دانشمندان مخوی مواد ذیل میباشد فلان اسید
اتروپین ۱۵۱ صمغ ۳۳۳ نشاسته ۲۵۱ کلو و فیل سفی ۴۱۴ ماده خشی ۱۳۷ و دو ماده عصاره از آن دار
نیز از آن استخراج شده یک موسوم به فیلوما کولا و دیگری پود و تو کربن

عده خواص و آن بلادین بواسطه اتروپین است و این ماده در دیش و برك و ساقه آن وجود دارد (ملاحظه نمایند اتروپین)
و همه اجزاء آن بخصوص برگش و رطب استعمال میشوند

گرد برك بلادین مطابق کدکس بگیند برك بلادین مقدار منظور در گرم خان ۴ درجه نجسگاند
در گرم کوفته از مویز ابریشمی نرم ۱۲۰ به پزند تا سه ربع آن پنجه شود و باین طریق از مویز اجزیه برك عجز گردد بدست
میآید این گرد بمقدار ۵ میلی گرم ناید سی گرم مخلوط با فند مسحوق و با بطور حب محذ و ضد تشنج است و چون از این
۵ سائنه گرم گرد برك بلادین را صبح ناشتا با قدری آب سرد بنوشند بواسطه سستی و رخا و تشنگی در الباف عضلات
معاً حاصل میکند موجب تلپین طبع میگردد

گرد دیش بلادین باضاً مطابق کدکس بگیند دیش بلادین مقدار منظور قطعه قطعه
کرده در گرم خان نجسگاند در گرم کوفته از مویز ابریشمی نرم ۱۴۰ بیرون کنند از مویز اجزیه دیش ۱۱ عجز گردد بدست
آورند گرد دیش بلادین مانند گرد برك آن بمقدار ۵ میلی گرم ناید سی گرم محذ و ضد تشنج است

زرق حبلی مستکر معمول ترو سو بگیند برك خشك بلادین برك خشك نانوره مکد
۵۱ اب ۲۵۰ بجوشانند تا ۵۰ جزء باقی ماند و صاف کرده بنفشه اندودانم دو سود ۲ در تسکین اوجاع سرطان دم
زرق نمایند مقدار لودانم را میتوان زیاد کرد تا ۵۰ جزء و بناید این زرق را بطور حتمه استعمال نمود زیرا که در حالت
احتقان را معاً موجب رو دسمت میگردد

عصاره برك بلادین مطابق کدکس معمول بهما در ستانهای لشکر
بگیند برك نازه بلادین در هنگام کل کردن در ها و کوفته و صاف کنند و مصفی با حرارت دهند تا البومین آن
منعقد گردد و مجدداً صاف کنند و عصیر مصفی را در حمام ماریه بنجر نمایند تا لث آن باقی ماند و بعد بر داشته بگذارد
سرد شده و دوازده ساعت بماند و مجدداً در حمام ماریه بنجر کنند تا بقوام عصاره نرم و از مویز اجزیه دو جزء عصاره

حاصل میگردد

حاصل میگردد و این عصاره خنک و ضد تشنج است و چون چند صاع گرم انفراد و چشم داخل کنند بقوت حدقه را متسع سازد و مقدار شربت آن در داخل از ۲ سانه گرم تا ۳ سانه گرم بطور پوسه و بایددرجین استعمال از اتساع حدقه و عرض هذیان پرگوئی مراقبت کنند که چون عوارض مذکوره ظاهر شوند استعمال دوا را ترک نمایند و مراد از مطلق عصاره بلادین همین عصاره است

عصاره الکلی ریشه بلادین بگیند مسحوق ریشه بلادین الکلی و در جبهه اب مقطر مقدار کافی ریشه را در نصف الکلی مدت ۲ ساعت نجایانند با فشار صاف کنند نصف دیگر الکلی را بروی تفال و بختی ۲ ساعت بگذارند بماند و صاف کنند و مصفی را مخلوط کرده و صاف نموده و بواسطه تقطیر الکلی را بگیرند و در حمام ماربه بقوام شربت رقیق قوام آورند و محصول را با ۲ مقابل و زرشاب مقطر هر دو مخلوط نموده و صاف کنند مصفی را بقوام حب مجدد در حمام ماربه قوام آورند و چون این عصاره را از ریشه نبات جوان بسازند یک نصف قوی تر از عصاره برک خواهد بود

حب عصاره بلادین بگیند عصاره بلادین ۲ سانه گرم غسل ۵ سانه گرم مسحوق اصل السوس مقدار کافی ده حب سازند هر حب ۲ میلی گرم عصاره دارد

گلیسه عصاره بلادین بگیند عصاره بلادین ۱ گلیسه نشاسته و اب صاف عصاره را در اب سائیده و با گلیسین مخلوط نموده تریخ کنند

پوماد بلادین بگیند عصاره بلادین ۲ اب مقطر ۱ پیه مذاب ۲ عصاره را در اب سائیده و با پیه مخلوط نمایند **لبنی دیگر** بگیند عصاره بلادین ۱ پیه مذاب ۲ عصاره را با نصف و زرشاب گلیسین نرم کنند و در پیه مخلوط نمایند این پوماد را حبه تسکین و جاع بطور تریخ و در فاده استعمال نمایند

تعفین برک بلادین بگیند برک بلادین الکلی و در جبهه برک را نیم کوب کرده در الکلی مدت ده روز نجایانند و با فشار صاف نمایند

الکلا توبرک بلادین بگیند برک بلادین الکلی و در جبهه مکد بد جز بر گها را بوزن کرده مدت ده روز در ظرف در بسته در الکلی نجایانند و گاه به گاه بهم زنند با فشار از پارچه گذارینده و با کاغذ صاف کنند این الکولا توبر از عوامل خنک و ضد تشنج است و در داخل بمقدار ۲ تا ۳ سانه گرم بطور پوسه و مسحوق و در خارج مقدار کمی تخم میکنند استعمال این الکولا توبر را بر تعفین مذکور بابتی جیج داد

تعفین اتری برک بلادین بگیند برک بلادین نیم کوب شده ۱ اتر سولفوریک الکلیزه (اتر سولفوریک ۷ الکلی ۹۰ در جبهه ۳۰) بواسطه عمل لیکسوس پوسه و تعفین سازند این تعفین نیز از عوامل خنک و ضد تشنج است

و مقدار شربت آن ۲ تا ۳ سانه گرم بطور پوسه و

شربت بلادین موافق کس بگیند تعفین بلادین ۷ گرم شربت ساده ۹۲۵ گرم مطابق بقول شربت سازند و گرم از این شربت (یک فاشق جای خوری) مقابل است با ۳۷ سانه گرم تعفین بلادین و ۱۲ میلی گرم عصاره الکلی مقدار شربت آن ۲ تا ۳ گرم است مخلوط در پوسه و

شربت بنج و نا توره را نیز همین طریق باید ساخت
شربت دافع سپاه شرف معمول تر و سو بگیند شربت اتری شربت ترناک شربت بلادین شربت

بلادن

۱۵۹

بهار ناریج مکده ۲ گرم مخلوط کنند و ۱۰ تا ۲ گرم در عرض روز مندرجاً با فاشق چای خوری کوچک بنیاشامند
شریب مسکن بگیند عصارة ترپاک ۵ سائت گرم عصارة بلادن ۵ سائت گرم شربت پرسیاوشان ۵ گرم
 مطابق معمول شربت ساند سه فاشق چای خوری ۲ ساعت مندرجاً بنیاشامند و همچنان عصبان و غصه
 در سرفه های همچان مفید و سودمند است

شریب دافع کرب بگیند شربت شقایق ۲ گرم نعین بلادن ۵ گرم مطابق معمول حل کنند و از ۱۰ تا ۲۰
 فاشق کوچک در عرض روز بنیاشامند

سفوف مسکن و ترپیر بگیند مسحوق اصل السوس ۲ گرم مسحوق دیش بلادن ۱ گرم بدقت مخلوط کرده
 و در ۵ بستر مساوی قسمت کنند و سباه سرفه اطفال و سرفه عصبان شبان مشعل و مفید است و در اطفال
 کمتر از یکسال یک بستر صبح و یکی عصر استعمال نمایند و در اطفال کمتر از دو سال دودی سه بستر بنیاشامند و
 موافق سحر و بصر مندرجاً مقدار از آن را نهند و از ۱۰ تا ۲۰ ساعت میتوان استعمال نمود

سفوف دافع سباه سرفه معمول ساند راس بگیند مسحوق دیش بلادن ۵ سائت
 گرم قد مسحوق ۲ سائت گرم مخلوط کنند و در ۵ بستر مساوی قسمت نمایند و یک بستر را دود و قسمت کرده بکفند
 صبح و یک قسمت عصر و در اطفال بزرگتر از یک سال و دو بستر یک صبح و یکی عصر و در اطفال از دو تا سه سال چهار
 بستر و در اطفال بزرگتر و هشت بستر در شبان مندرجاً بنیاشامند

انضام معمول سیر بگیند مسحوق دیش بلادن ۲ سائت گرم بود و در ۵ سائت گرم گل گوگرد ۲
 گرم قد مسحوق مقدار کافی مخلوط کرده در ۲ بستر مساوی قسمت نمایند از ۱۰ تا ۲۰ بستر هر روز سفوف کنند چون
 سباه سرفه بای خواهد همراه باشد بلادن را با شربت کک و کارپوم بنیاشامند

سفوف کاهلئس بگیند مسحوق دیش بلادن ۲ گرم بود و در ۵ سائت گرم قد مسحوق ۲ گرم
 گوگرد معمول ۳ گرم در بستر مساوی قسمت کنند و دفع سباه سرفه و اطفال دو سال هر سه ساعت
 فاصله یک بستر بنوشند

سفوف دافع سباه سرفه معمول و ترپیر بگیند مسحوق دیش بلادن ۵ سائت
 گرم مسحوق قرمزانه ۱۰ گرم سود مکده ۲ گرم قد مسحوق ۲ گرم مخلوط کرده در ۵ بستر مساوی قسمت
 کنند و دودی یک بستر سفوف کنند

انضام معمول برایش بگیند عصارة ترپاک عصارة بلادن مکده ۳ سائت گرم قد شربت گرم مطا
 معمول سفوف ساند و در هشت بستر مساوی قسمت کنند در ۲ ساعت یک بار و بستر را در قدری پیژن مخلوط
 کرده بنیاشامند این سفوف علاوه بر سباه سرفه در همه اقسام سرفه مسکن میباشد

جلاب مسکن بگیند کیرای مسحوق ۲ گرم عصارة عصیر بلادن ۱۰ گرم عصارة مان ترپاک
 ۲ سائت گرم مطبوخ گل های نافع الصد ۱۰ گرم عرق بهار نارنج ۵ گرم شربت خطمی ۳ گرم مطابق معمول جلاب
 سازند و دفع سباه سرفه هر ساعت یک فاشق کوچک بنیاشامند

پوسپون مسکن بگیند اب مقطره ۱۲ گرم عرق بهار نارنج ۱ گرم شربت پیوان ۳ گرم شربت بلادن
 ۵ گرم اما نیاک ۲ قطره پوسپون ساند و دفع سباه سرفه هر ساعت فاصله یک فاشق کوچک بنیاشامند

پوسهون بلادن مرکب با اکونیت بگزیند تعفین بلادن تعفین اکونیت مکد ۲۰ قطره عرق
نبول ۵۰ گرم شربت پسته و شان ۵۰ گرم مخلوط کنند و صورت خطره حای تپویند هر نیم ساعت فاصله یک بار
کوچک بپاشامند

پوسهون بلادن معمول داود بگزیند عصاره بلادن ۲۵ سائنه گرم شربت پسته ۲۰ گرم اب
صاف ۵۰ گرم پوسهون شاندر نیم ساعت فاصله از نصف تا یک قاشق ترشی خوری و تهیل و دفعه مخموباشامند
پوسهون دافع یونشیت بگزیند ۲۰ سائنه گرم عصاره بلادن ۵۰ سائنه گرم عصاره شوکران
۵۰ سائنه گرم مطبوخ سناء مکی ۱۰ گرم عرق دانه ۵۰ گرم شربت خطی ۵۰ گرم مخلوط کنند هر ساعت یک قاشق کوچک
بپاشامند

محلول ضد اثرین بگزیند عصاره الکلی بلادن ۵۰ سائنه گرم اب صاف ۵۰ گرم حل کنند و ابتدا موافق
اشنداد مرض ۱۰ و ۲ و ۳ قاشق کوچک هر یک ساعت فاصله بپاشامند و بعد باندازه که اشنداد مرض کم میشود فواصل
را بیشتر نمایند

تقديم بحفظ الرئتين بوجاء بلاد

تقديم بحفظ الرئتين

آمعمول هاهنمان بگزیند عصاره عصیر مصفای بلادن ۱۰ گرم اب مقطر ۳۰ گرم حل کنند و بحفظ
از عرق ضاسکر لبتین ۲ قطره این محلول را چهار دفعه در عرض و زباطفال ۵ ساله بپاشامند و نیز در تقدم بحفظ از
ابله مستعمل است

۴۰ طریق معمول کودل اولاً بگزیند عصاره بلادن ۵۰ سائنه گرم اب مقطر ۳۰ گرم حل کنند و اطفال
یکساله و بزرگتر ۲ یا ۳ قطره صبح و عصر بدهند و در اطفال و ساله و بزرگتر ۳ یا ۴ قطره و موافق سن طفل عده قطرات
را زیاد کنند و از ۱۰ قطره که در شبان استعمال میشود نباید تجاوز نمود

دویم بگزیند مسحوق ریشه بلادن ۵۰ سائنه گرم قند مسحوق ۱۰ گرم بدقت مخلوط کرده در ۵۰ سائنه مساوی قند کنند
در طفل یکساله از ۵ تا ۱۰ سائنه در عرض و زباطفال ۵ ساله بپاشامند و موافق سن طفل بر عدد سائنه بپاشانند
۳۰ طریق معمول سیوناروت از طفل یک ساله تا طفل سه ساله ۲ قطره و تعفین الکلی بلادن ۵۰
در پوسهون مخلوط کرده در عرض و زباطفال ۵ ساله تا شش ساله ۳ قطره و بعد برای هر یک سال
یک قطره بپاشانند تا پانزده سال

حب دافع اسم بگزیند عصاره عصیر مصفای بلادن ۱۰ گرم حرملی مسحوق ۱۰ گرم مسحوق مکد ۲۰ گرم مطا
معمول ۳۰ حب سازند و روزی یک حب صبح یک ظهر و یکی شب بپاشامند

حب ضد بول بر فراش یک از دانشندان میگوید در دفع بول بر فراش که در اطفال و حرافقین
زیاد مشاهده میشود و خیلی عسر العلاج است هر کس که جبر استعمال میکند که مرکب است از نیم تا یک سائنه گرم عصاره
بلادن و از یک تا دو سائنه گرم مسحوق ریشه ان

مصنف میگوید که زیاده از بیست سال است که خوب قبل و بعد دفع بول بر فراش اطفال و حرافقین استعمال کرد
و فوائد زیاد مشاهده نموده ام **لبنی** بگزیند عصاره بلادن ۵۰ سائنه گرم مسحوق برک بلادن ۵۰ سائنه گرم مسحوق

مناطی صریح

در شش خطی مقدار کا ۲ ده حب شانده و اطفال بزرگرا ۳ سال شی یک حب و در اطفال حرا حق شی و حب بعد از شام استعمال نمایند

حب افغ صریح معمول در برون بگرنده عصاره مائ بلادن ۲ گرم مسحق صمغ عربی ۲ گرم مسحق زیت خطی مقدار کا ۲۰ حب سازند روز اول یک حب و زد دوم ۲ حب و کف ذیک حب زیاد کنند در شبانه روزی به حب ۲ حب صبح و ۲ حب ظهر ۲ حب شب برسد وقت استعمال حب یک باد و ساعت قبل از غذا نباید باشد و تا اختلال فاشی و عمل ابصار بروز نکرده بر این خوب مداومت باید نمود و همیشه اختلالی ظاهر شد بعد خوب باید کم کرد و با آنکه بکلی استعمال آنها را مدتی ترک نمود و هرگاه هیچ اختلالی در ابصار و دیگر سایر آلات بدن مشاهده نشود میتوان عد آنها را به ۱ و ۱ به حب رسانید و در این صورت در عرض روزه ۳ سائت گرم و زیاد تر عصاره بلادن استعمال کرده اند و هر روزه مادامیکه این جوهر استعمال میکنند باید برترین سبیل الطیب هم مداومت نمود

طریقه معمول تر و سود و معالجه صریح بگرنده عصاره بلادن ۱ سائت گرم مسحق برک بلادن ۱ سائت گرم برای یک حب و ماه اول هر شب یک حب بعد از شام وقت خواب بپاشانند و ۲ ماه دوم و حب بجای یک حب در ۲ ماه سوم سه حب در ۲ ماه چهارم چهار حب و هم چنین در ۲ ماه پنجم و ششم و غیره هر ماه یک حب زیاد کند و همیشه باید چهار یک دفعه شامیدن مستحجا و هرگاه چنان بنظر آید که مقدار زیاد شده و اختلالی در عمل ابصار ظاهر گشته و احساس نندگی و خلط شود باید مقدار آنرا صوف ساخت و هر دو ماه یک حب زیاد کرد و این طریق پس از یک سال به هفت یا هشت حب میرسد و انوقت اثر و اظا هر میگرد و در این مدت که طیب بلادن را بطریق مذکور استعمال نمایند باید از کندن یکی از کسان مرضی هم روزه عده حمله ها و صورت و اشتداد آنها و حالت دوا را ثبت بر دارد و بهر حقه پس از یک سال استعمال و مشاهده خواهد شد که صورت مرض تغییر کرده و عده حمله ها کم شده است و چون این حالت بهبودی مشاهده گردد مدت دو و سه چهار سال متوالی استعمال و باید مداومت نمود در حالتیکه هر دو و یا سه ماه یک سائت گرم و مقدار آن افزوده تا بحد اشباع و تحمل بدن یک از دانشندان میگوید چون از وین قوی از عصاره بلادن است و اثر آن مطمئن تر لهذا من بجای عصاره بلادن اتروپین را استعمال میکنم و از نیم میلی گرم شروع کرده و مندرجاً تا سه میلی گرم مقدار آنرا میرسانم

حب ملین بگرنده عصاره بلادن ۳ سائت گرم ریوند مسحق عصاره صبر مکدی ۱ گرم و ۲ سائت گرم مطابق معمول دوازده حب شانده و دفع پیوست معاد یک شب و میان یک باد و حب بعد از شام و دفع خواب بپاشانند

حب ضد صرع بگرنده لکات دوری ۲ سائت گرم عصاره بلادن ۲ سائت گرم یک حب سازند قبل از هر غذا استعمال نمایند

حب افغ فواق اخلاقی بگرنده عصاره بلادن ۲ گرم کا فوره ۱ گرم مطابق معمول ۱ حب سازند و ز اول و حب یک صبح و یک شب و زد دوم سه حب یک صبح یک ظهر و یک شب بپاشانند

حب دافع هیستریک بگرنده کا فوره ۲ گرم انغونه ۲ گرم عصاره بلادن ۳ گرم عصاره نباتیک ۱ گرم شربت صمغ مقدار کا ۲۰ حب سازند روز اول یک حب روز دوم دو حب و هم چنین روزی یک حب زیاد کند تا به حب ۲ حب در شبانه روز برسد که دو حب صبح و دو حب ظهر و دو حب شب و ساعت قبل از هر غذا استعمال نمایند

کحل بلادن بگزیند عصاره مصفای بلادن اگر گرم دو قدری آب بسایند که قوام آن مانند آب گردد و در آمد
موجع و در تقلص تشنجی حد قدر اطراف چشم با قلم مو نطول کنند و کحل تا توره و کحل پنج و نیز بهین طریق ساخته و در این
مواقع استعمال نمایند

کحل بلادن معمول سمارش بگزیند برک بلادن برک بنج مکده گرم دیک لثرب دم کرده
عصاره مصفی بلادن ۲ گرم مخلوط نموده صاف کنند و ظرف از ابروی پنج گذارند و رقیق ناز غلبه اعم از آنکه جرحی بود
و یا نتیجه قروح قرنیه باشد مشروط بر آنکه ثقبه منقوص بزرگ بود یا رچه دایان لوده کرده بروی چشم رفاده کنند و هر
پنج دقیقه فاصله عوض نموده و یک قطره از آن در چشم بچکانند و مریض باید مستلماً راحت کند

حقنه مسکن بگزیند عصاره مائ بلادن ۱۰ گرم اب صاف ۲۰۰ گرم حل کرده در قولنج ابلان حقیقاً
مخلوط مسکن بگزیند عصاره بلادن ۱۰ گرم اب اهاک ۲۵ گرم روغن بادام ۱۰۰ گرم حل کرده مخلوط نمایند
و سطوح متورم اگر با وایتنگو دایان تمیخ کنند

پوماد بلادن بگزیند عصاره بلادن ۴ گرم پیر بلسان ۲۴ گرم اب صاف ۲ گرم مطابق معمول پوماد
سازند و تقلص تشنجی عروق حقه اشاع آن تمیخ کنند و مقدار عصاره را میتوان زیاد کرد و بهم وزن پیر نشان
و نیز این پوماد محلل مستعمل است در ورم غده های گانگلیون و ورم زائده بیضه و ورم خود بیضه و نیز در دفع
فموز پس با پاد فموز پس قوی الاثر است

امضای پوماد بلادن بگزیند عصاره بلادن ۴ گرم پوماد سستین ۱۰ گرم مخلوط کنند اطراف پستان را در
تبع شری نطول نمایند

قبروطی بلادن بگزیند عصاره بلادن قبروطی مکده اگر مخلوط کنند با انگلیس در دفع تومور سفید
و تضییق تشنجی مجرای بول این قبروطی را تمیخ نمایند

پوماد ضد نورالژی بگزیند عصاره مائ بلادن ۲۰ گرم پیر مذاب ۱۲۰ گرم مخلوط کنند با چند قطره
دمن فرار خاشامعطر نمایند با اندازه یک فندق کوچک از این پوماد را روزی سه دفعه صبح و ظهر و شب با مرقه
که در دخیلی شدت کند نطول نمایند و مدت پنج تا شش دقیقه نطول را طول دهند یا آنکه بقدری مالش دهند
تا کاملاً جذب گردد

انگان مسقط بگزیند روغن خاکسری مضاعف ۱۰ گرم عصاره بلادن ۱۰۰ گرم خالص مکده گرم جهت
سقط داخل استعمال نمایند

نطول مسکن بگزیند عصاره بلادن ۱۰ گرم لودانم سید نم ۳۰ گرم کلور و فورم ۴۰ گرم مخلوط کنند روزی
سه یا چهار دفعه بروی اجزاء مبتلی به نورالژی و مبتلی بودم حاد نطول کنند

نطول مسکن معمول و بکورد بگزیند روغن بنج ۲۰۰ گرم کا فور لودانم دو سو عصاره بلادن
کلور و فورم مکده گرم مخلوط نمایند در دفع اوجاع نورالژی و اختلالات روانه می حاد و ناخمن و در ومانتسم
نقرصی و ذی چندین دفعه نطول کنند

نطول ضد نورالژی بگزیند نم ترانکل ۱۰ گرم عصاره بلادن عصاره بنج مکده ۱۰ سانتی گرم لودانم
سید نم ۴۰ گرم کلور و فورم ۱۰ گرم مخلوط کنند با دفاشوق چای خوری بروی محل مویع نطول کرده بعد از آن

اتروپین

۱۶۳

بقیه مخلوج بپوشانند

پوماد مسکن معمول و پوئترین بگیند مسحوق اسنان سرب ۵ گرم عصاره بلادن ۳ گرم
سیرناب ۳ گرم مخلوط کند شباف قبله مانند از پیله ساخته و بان لوده کرده در مقعده داخل کند و روزی دو مرتبه
شباف بپزند و با صور مقعده سود منداست

شمع بلادن بگیند عصاره الکلی بلادن ۹ گرم سفالی ۵ گرم شمع دباشلون صغی ۲۰ گرم سفروخ
را ذوب کند و عصاره را داخل نماید این شمع را چون بروی تو موره های مویج منطبق سازند و تسکین و جمع قوی
الثر خواهد بود و نیز چون بروی معده منطبق گردد حالت تسکین خواهد داد و بهمین طریق میا نند شمع تا نوره و پنج
و شوکران را و شمع عصاره ما ئه تر باک نیز بهمین طریق ساخته میشود

نطول بلادن معمول سوردیت بگیند عصاره بلادن ۵ گرم اتر سولفوریک ۵۰۰ گرم
کند و سهولت رد فوقه مختوم مکرر نطول نمایند در فاصله هر دو نطول ماده مقفوق را از ضماد ملین مخد ریوشند
شمع محلل مسکن معمول و پوئترین بگیند شمع و بگوز بیقی ۲ گرم عصاره بلادن
۵ گرم مخلوط کند بروی پارچه کشیده در روی تهبجات اسفندی منطبق سازند و با انکه بلا واسطه بروی جلد
بگسارند

حغه بلادن معمول و پکورد بگیند عصاره الکلی بلادن ۵۰۰ گرم مطبوخ بابونه
۱۲۵ گرم در سهولت رد فوقه اخفان نمایند هر دو ساعت فاصله حغه را مکرر کند

پوماد محلل معمول و پکورد بگیند عصاره بلادن ۵ گرم کافور لودانم دو سوم مکدر ۴ گرم روغن خاکشیر
مضاعف ۳ گرم مخلوط کند در دفع تهبجات مزمن مخصوص تهبج ضممه بیضه ترخ نمایند

شباف مسکن معمول لا بور دیت بگیند موم سفید ۵ گرم پوماد سفیداره ۴ گرم
عصاره میوه بلادن ۵ گرم مطابق معمول ۵۰۰ شباف مانند ربو اسر معمول و سود منداست و این مضاف عصاره
میوه بلادن را خلی اقوی از عصاره برک ان میداند

اتروپین

عبارت اسنان نماده عامل بلادن و از قلیا ثبات نبات می باشد و همه خواص سلانه سیمی در ان مشاهده میگردد شکل
سوزهای کوچک بر لبی سفید متبلر میشود و بی بو و طعم ان تلخ و تند و یک جزء ان در ۵۰۰ جزء آب سرد و در ۳۰۰ جزء
اب جوش و در ۱۰۰ جزء الکله و در ۱۰ جزء اتر محلول میگردد و مخلوطات ان کاغذ تورنسل قرمز را بلی میکند

طریق ساختن اتر و پین مطابق کدکس بگیند ریشه تازه بلادن ۵۰۰ پیاس کسبک مقدار
کافور و فورم الکله و در ۱۰ جزء مقدار کافور ریشه را کوفته و با کمی آب مخلوط کرده بپزند و تقاله را نیز با مقدار
جدیدی آب کوفته با فشار صاف نمایند مصفاها را مخلوط کرده بگذازند تا نشین شود و صاف روی انرا بر داشته و
ماده ثاسه جدا گردد و با کاغذ صاف کند بگذازند سرد شود و بقدری پیاس افرانند که محصول قلیا ئه گردد نصف
کلور و فورم را بپزند و بهم زنند و بگذازند تا نشین شود و مخلول کلور و فورم را جدا کند و با کافور و فورم را
بر جزء اسب شده افزوده بهم زنند پس از ته نشین شدن مخلول کلور و فورم را نیز جدا کنند و این دو محصول کلور و فورم

اتروپین

در پین و بکم

مخلوط کرده با کاغذ صاف کنند و حبه اخذ کور و فورم تقطیر نمایند و باقی مانده از تقطیر را با مقدار کافی الکل بپوشانند و بعد از ازاله جوی آن محصول را به رنگ نمایند با کاغذ صاف کنند و مصفی را در بهای مقابل و در شراب سرد مخلوط نمود بهم زنند و پین بصورت اموری را سبب میشود و طولی نمیکشد که متبلر میگردد و این عمل را باید در مقدار زیاد و بیشتر بلاذن جاری نمود تا مقدار معنی به اتر و پین بدست آمده و صرفه مجال و اساز داشته باشد و کمتر از سه چهارم من و شش صفره برای و اساز ندارد

از پین ازاد و به قوی الاثر است و استعمال یک سانتی گرم آن در دندان موجب و زهره سوانح سلانه سلی از قبل هذیان و برودت جلد و سنکوپ و اختلال ابصار و فقدان صوت میگردد و در اتر و پین سه مقابل قوی از ان است مقدار شربت اتر و پین از نیم میلی گرم تا دو میلی گرم است اتر و پین با بعضی اسیدها چرم معدنی و چه نباتی حرکت میکند و احرار و سولفات و الیافان را در داخل و خارج همان مقدار اتر و پین استعمال میکنند

بواسطه سهولت طریقه استعمال و اطمینان از مقدار شربت اتر و پین است که از ابر بلادن و سایر سوانح سلانه سلی ترجیح میدهند و در همه مواقع که آنها را باید استعمال کنند از معمول میدادند مثلاً در صرع و هلو سنیاسیون و قطرب و هیستری و کزاز و هیدروفوبی و نورالژی و دو مانتیم و تسکین اوجاع سرطانی و تقدم بحفظ اسکرلین و دفع بول و فراش و عرق و افراده و اتر شمع بزاق و نیز اتر و پین در اسم و سیاه سرفه و بعضی برونشیت های عصبانی مسهل و مفید است و یکی از عواملی است که اثر آن در اتساع حدقه مسلم و سرعت و قوت از امتنع میآورد و در کمد های که با کربن شمع و معده همراه اند فواید زیاد از ان مشاهده شده و نیز در دفع تقلص تشنجی بعضی الاثنا ز قبل عنق رحم و مقعد و مجرای بول مسهل و مفید است

مواد مانع الجمع مابین تن و بد و کور و فورم و سایر مواد مانع الجمع الکلوشیدها با اتر و پین نباید جمع زدق تحت جلدی **سولفات اتر و پین** بگرد سولفات اتر و پین ۰۳ سانتی گرم اتر و پین ۰۳ گرم حل کنند و با عانت زدا قه پرا و از ۰۵ قطره از این محلول را که شامل یک میلی گرم سولفات اتر و پین است در تحت جلد زدق نمایند و دفع نورالژی بخصوص عرق النسا مفید است و اگر سوانح اتر و پینی ظاهر گردد بواسطه تر باک آنها را دفع کنند

ایضاً زدق تحت جلدی بگرد کور و پیدان حرفین ۰۵ سانتی گرم سولفات اتر و پین ۰۱ سانتی گرم عرق غار گلاسی ۰۲ گرم حل کنند ۰۲ قطره این محلول را ای نیم میلی گرم اتر و پین است و مانند زدق مذکور استعمال میشود

تعفین اتر و پین (قطور اتر و پین) بگرد اتر و پین ۰۱ سیه گرم الکل ۰۱ درجه ۰۲ گرم حل کنند مقدار شربت ۰۲ تا ۰۵ قطره است و در تقدم بحفظ اسکرلین این قطور را استعمال میکنند این طریق که یک قطره ازاد و نصف گلاس شربت قد مخلوط کرده در فرود و زبط طفل ۰۵ ساله میاشامانند و در قطره بطفل ۰۵ ساله ۰۳ قطره بطفل پانزده ساله ۰۵ قطره در شخص جوان و در کسین در دندان فاسد شدن (کرم خورده) یک باد و قطره ازاد و در جوف دندان قطور نمایند

طریقه معمول مارش و علاج صرع بگرد اتر و پین ۰۵ سانتی گرم در ۰۵ قطره الکل خالص حل کنند ۰۵ تا ۰۱ قطره این محلول را (نیم میلی گرم تا یک میلی گرم اتر و پین) صبح ناشتا یک نفع استعمال

نمانند و قبل از آن نه جای و نه قهوه و نه کاکا او نباید استعمال نمود زیرا که این مواد اثر دارد و باطل میکنند و بر این مقدار مدت شصت تا نود روز مداومت کنند. **پناه** ع و د و استعمال آنرا ترک کرده و دفعه شروع کنند **شریبت اتروپین** بگزیند اتروپین ه سائنه گرم دده گرم اب باعانت يك قطره كوچك اسید كلوریديك حل کنند و با هه اگر گرم شربت ساده مخلوط نمایند و هه اگر گرم این شربت نیم سائنه گرم اتروپین دارد و از مقدار پناه گرم تجویز میکنند

انقبه اتروپین بگزیند اتروپین ه سائنه گرم فندک اگر مخلوط کرده مدتی صلا به کنند و دده هه بسته مساوی قسمت نمایند هر بسته دارای بع میلی گرم اتروپین است جهت دفع سباه سرفه يك باد و بسته را د طفل هشت ساله در عرض روز استعمال نمایند

حب اتروپین بگزیند اتروپین ه سائنه گرم با مقدار کافه مسحوق ریشه خطمی عمل هه حب دو گندمی سازند هر جبه دارای نیم میلی گرم اتروپین است و در صرع و قطرب و سایر امراض عصبانی و عرقهای مرضی و د يك تا چهار حب متدججا استعمال نمایند این خوب را نازه بازه نباید ساخت

گرانول اتروپین چون خوب مذکور را از يك طبقه قد مخاط سازند با سم گرانول و با نقل موسوج میگردند و گرانولها که موافق دستور العمل که در فرانسه ساخته میشوند هر کدامی دارای يك میلی گرم اتروپین میباشد

کحل اتروپین جهت تساع حرقه بگزیند اتروپین ه سائنه گرم اب مقطره ۲ گرم باعانت يك قطره كوچك اسید كلوریديك حل کنند و چند قطره این محلول را چون در چشم قطور کنند حرقه را منع میشود **کحل اتروپین معمول د سمارش** بگزیند اتروپین اگر گرم اب مقطره ه گرم حل کنند و محلول را در فلاکون ریخته و از آن در میان پنج گارند و قوت نازه غلبه و فروح قرینه هرگاه ثقبه مغنوق بزرگ بود پارچه را الوده با این محلول کرده بروی چشم فاده نمایند و گاه گاه عوض نمایند هر ده دقیقه فاصله يك قطره از آن را در چشم بچکانند

سولفات اتروپین مطابق کس بگزیند مسحوق اتروپین مقدار منظور اسید سولفوریک ابداء مقدار کافه اتروپین را در د و مقابل ذرات اب مقطر مخلوط کنند و بقدری اسید سولفوریک ابداء افزایند که الکلوشد حل شده ولی محصول را بجلد بجال فلان باقی ماند و بعد در گرم خان هه درجه محصول را بجلد جفاف نیچر کنند و حفظ نمایند

سولفات اتروپین در آب بشدت محلول در الکل نیز محلول در اتروپین محلول است و مقدار شربت آن از نا ۳ میلی گرم است بطور پوسپون و دگندف تحت جلدی محلول ادر هه اتریب داده و از نا ۲ تا ۱ قطره این محلول را زرق مینمایند

زرق تحت جلدی دافع مرض د با معمول اسکینز بگزیند سولفات اتروپین سولفات اسکینین مکده سائنه گرم اب مقطره ۲ گرم حل کنند و هر سائنه مطر مکعب این محلول را دارای يك میلی گرم از هر يك این د والکلوشد است و ابتداء يك سائنه مطر مکعب زرق کنند و اگر لازم شود پس از دو وعده فاصله يك سائنه مطر بگزیند الا فلا

سولفات اتروپین

کحل سولفات

در بیست و یکم

کحل سولفات تروپین معمول سبیل در بعضی اوقات که میخواهند حدقه را موقعا متسع سازند مثلاً در امتحان چشم با او فالو اسکوپ و باد دوازده باد عارضی عمل ابصار در اشخاص مبتلی به کاتارا^{کت} نادرین غیر کامل محلول اسانتی گرم سولفات تروپین در ده اگر گرم اب مقطر کفایت میکند چون خواسته باشند و ام اتساع بیشتر بود مثلاً در ضیق طبیعی حدقه و با تقلص مرضی آن و در دودم غلبه و در الصاق غلبه یا پرده قدامی یا جابه محلول از سه سائتی گرم سولفات و اگر گرم اب استعمال نمایند فقط در این مواقع یعنی در سبب خفگی منبسط و شدید و در بندها غشاء کاذب ملصق که واقع شوند و مابین غلبه و یکسول قدامی جابه و در انسداد کامل حدقه لازم است که سه سائتی گرم سولفات در ده اگر گرم اب استعمال کنند

کحل سولفات تروپین معمول سیماروس بگردند سولفات خضای تروپین و سائتی گرم اب مقطر اگر در فرجه حاد قرنیه که سرعت ترقی نماید و ثقبه در مرکز آن برور کند که بزرگ بود و کمان اجفان قطور نمایند

کاغذ تروپین محلول از سه سائتی گرم سولفات تروپین و ده گرم اب ترتیب دهند کاغذ برزلبوس را در آن الوده کنند بطریقی که هر یک سائتی مطهر کعب ادای یک قطره از این محلول بود و از آن داخل جفن تحت منطبق^{ند} **پوماد تروپین** بگردند تروپین و سائتی گرم پیمه مذاب ده گرم بدقت مخلوط کنند با اندازه یک سر سنج صبح یک عصر در دفع الصافات غلبه و ز جابه و مابین اجفان داخل نمایند

تمریخ تروپین بگردند تروپین و سائتی گرم دو غن بتون ۱۲ اگر گرم حل کنند و چند قطره محلول را بروی اجفان تمریخ نمایند موجب اتساع ثابت حدقه میگردد

پوماد ضد نورالژی صورتی بگردند تروپین و سائتی گرم پیمه مذاب ۱۲ گرم اسانس گل سرخ اقطره حل کنند روزی سه دفعه هر دفعه با اندازه یک نخود تمریخ نمایند

والر بانات تروپین مطابق کس بگردند تروپین مقدار منظور اسید والر بانیک از مقدار مکده مقدار کاغذ تروپین را در آن حل کرده و بقدری اسید والر بانیک افزایند که محلول خنثی گردد و بعد محلول مجاود هوا گذارده تا آن بخار شده و متبلر گردد و این ملح مانند سولفات شدت محلول را ب و در الکلی نیز محلول و در آن کمتر محلول است و از آن گرانولهای ترتیب میدهند که هر یک دارای ربع تا نصف میلی گرم والر بانات اند و این ملح را در خارج مانند خود تروپین استعمال میکنند در داخل جفه دفع اخلاالات اخلاجاتی مخصوص صرع و هبستر قطری و اسم و سیاه سرفه معمول میدارند مقدار شربت آن از نیم میلی گرم تا دو میلی گرم است در ۲۴ ساعت و از دو میلی گرم کمتر نباید تجاوز نمود و در ابتدا در هفته اول نیم میلی گرم و در هفته دوم یک میلی گرم و پس از دو هفته مداومت استعمال تا آنکه ترک کنند تا دو هفته و بعد از شروع کرده مدت دو هفته دیگر مداومت نمایند و مجرود دو هفته ترک کنند هم چنین بطریق مذکور هرگاه صرع را مداوا کنند مدت علاج از دو تا شش ماه خواهد بود

پوسپون والر بانات تروپین بگردند والر بانات تروپین ۱۰ تا ۱۵ میلی گرم عرق بتلول ۱۲۰ گرم شربت ساده ۲۰ گرم مطابق معمول پوسپون سازند و دفع هذیان مستی یا قاشق کوچک در عرض ۲۴ ساعت یا شامید **هوما تروپین** عبارت است از ترکیب تروپین و اسید اوکریل و اوکریل و در اب چندان محلول نیست و باید از آنرا استعمال میکنند این جسم نیز مانند تروپین حدقه را متسع میسازد و سه سائتی گرم این جسم را در ده اگر گرم اب

والر بانات تروپین

هوما تروپین

انفع

مقطر حل کرده و بک قطره محلول را در چشم حبه انساع فطوره می نمایند
تاتوره (تاتوله) جوز المائل استراموان داتورا استرامونیم
 استر و ششون مانیکون گاهی است بومی که در اراضی غیر خرم و دغ نم می کنند و همه اجزاء آن در طب
 استعمال میشود و دارای ماده قلبیه است موسوم به **داتورین** و این ماده بیشتر در برگ و تخم آن موجود است
 و بشکل منشورهای دوشنده به رنگ و مجتمع متبلر میگردد و فی الجمله فراد است و بک جزء آن در ۲ جزء آب سرد و ۲ جزء
 آب جوش حل میگردد و در الکلی بیشتر از آن محلول است و با اسیدها ترکیب شده املاحی بوجود می آید که بخوبی متبلر میگردد
 و چنانچه ذکر کردیم در آثار مشابه از ویس و سه مقابل اقوی از آن میباشد

در همان موافق که بلاد آن استعمال میکنند تاتوره استعمال میشود ولی قوت آن تقریباً ضعف بلاد آن است و سودا
 آن عبارتند از گرد و عصاره و تعفین الکلی و الکلا توره و تعفین مائ و مقدار شربت الکولا توره آن ۳ تا ۳ قطره و عصا
 الکلی ۱ تا ۱ سانه گرم و عصاره مائ ۲ تا ۲ سانه گرم و گرد سانه گرم تا ۱ گرم و تعفین الکلی ۵ تا ۵ قطره تعفین
 اتزی نیره تا ۳ قطره و شربت ۱ تا ۳ گرم است

عصاره تخم تاتوره بگردد تخم تاتوره ۵۵ گرم الکلی ۵۵ درجه ۵۵ اگر تخمها را اسبا کنند با حرارت ملایم
 مدت چند ساعت و قدری آب م نمایند و با فشار صاف کنند و تقاله را در الکلی بخیسانند صاف نمایند و در مصفی
 مخلوط کرده از کاغذ صاف بگذرانند و بغلظت عصاره قوام آورند پس از قوام در چهار مقابل و زشت آب سرد حل
 کنند و با کاغذ صاف نمایند مصفی با حیدر آینه کرده بقوام حب قوام آورند و به همین طریق باید ساخت عصاره بزد
 البنج و بز بلاد آن و بز دکلیک و بز شوکران را و این عصاره ها را اگر چه علمای فرانسه کمتر استعمال میکنند
 بر سایر اقسام بواسطه اثر ثابته که دارند مخصوص در زدن تحت جلدی ترجیح داده میشوند و مقدار شربت عصاره
 بزد البنج ۵ سانه گرم است در عرض دوز و عصاره بزد بلاد آن نصف آن یعنی ۲۵ میلی گرم و عصاره بزد تاتوره
 ربع آن یعنی ۱۲ میلی گرم

حب افع نور الی معمول تر و سو بگردد عصاره تاتوره عصاره تر باک مکده ۵۵ گرم
 اکسید روی ۱ گرم مطابق معمول ۵۵ حب شانند و از آن ۱۰ حب در عرض شبانه روز استعمال نمایند و باید وقت
 کند که مقدار جهاد بد رجه رسانند که موجب بروز اختلال و عمل ابصار گردد و پس از دفع اوجاع املا پانز روز
 بر استعمال این خوب باید مداومت نمود

حب تاتوره معمول بر تونو بگردد عصاره تاتوره ۵۵ سانه گرم مطابق معمول ۵۵ حب
 سازند و پیوسته که با سوء هضم همراه است مدت سرد و بک حب بیاشامند و مدت پنج روز و حب اگر
 شکم به ازادی عمل نکند میتوان تا سه حب استعمال نمود

حب افع صرع معمول لوره بگردد عصاره تاتوره عصاره بلاد آن مکده ۱ گرم کافی تر باک
 مکده ۵۵ گرم مطابق معمول ۵۵ حب شانند و روزی یک حب بیاشامند و مندرجاً باز کنند و با عسل اختلاط
 ناپا زده و بیست حب و این خوب در دفع صرع گاهی قوی الای میباشند

کحل متحد بگردد عصاره عصاره تاتوره ۲۵ گرم عصاره تر باک ۱۰ گرم گرم کلاب ۱۰ گرم حل کرده
 در دمد های مویج معمول و سود مند است

در طبابت بکم

حب ضد نورالری معمول اوسترلن بگیند نیم تا نوره نیم بلادن سولفات کینین مکد
اگر مطابوق معمول و حب شانده از انا ع حب در عرض و زنبوشند

قروطی تا نوره بگیند عصاره تا نوره اگر قروطی ساده و گرم مخلوط کنند

شمع تا نوره معمول پلانکس بگیند عصاره الکلی تا نوره و گرم سفالی و گرم موسفید
اگر مطابوق معمول شمع شانده

سپکارت اسراموان معمول کدکس یک گرم یک تا نوره و در یک سپکارت اخل کند
سپکارت ضد شنج معمول و سو بگیند یک خشک تا نوره و گرم و با مخلوط ذیل
ترکند عصاره مائه تر با یک گرم اب ۲۵ گرم و بنجگانند در کاغذ بنجی مانند سپکارت بر پیچند و دفع اسم
و سفره های حله استعمال نمایند

ایضا معمول هیرس بگیند عصاره تا نوره گرم الکلی ۴ درجه و گرم یک نیا کوه و گرم
بد و تپاسوم نیرات تپاس مکد گرم مطابوق معمول و اسپکارت شانده

بنج (بنک) و سپکران و شکام ل هوس سیاموس و اسکواموس
(اوسکواموس) در لغت یونانی معنی باقلای خوک است چه اوس خوک و کواموس باقلا

بنج

دامینا مند) بنایه است بومی که در اراضی غیر مزروع فراوان است و هه اجزاء آن مخصوص تخم که موسوم به
بز و البنج است در طب استعمال میشود و دارای دو ماده قلبیه است یک هوسپامین و دیگر هوسین
صود و اینه بنج عبادند از گرد و عصاره و تغفین مائه و تغفین الکلی و الکلا تور و تغفین اتری و مقدار شربت الکولاور
انا ع گرم عصاره مائه و انا ع ۳ سانه گرم و گرد ۲ تا ۵ سانه گرم و تغفین الکلی انا ع گرم و تغفین اتری نیرا تا ۴
گرم و شربت ۲ تا ۵ گرم و مطبوخ اگر در ۵ گرم است و کلبره بنج را در ۵ اوزیت از ادر ۳ میسازند
حب بنج حرک باید و راهن معمول رنترک بگیند عصاره بنج ۳ گرم براده آهن
۲ گرم بد ۵ سانه گرم بد و تپاسوم اگر مطابوق معمول و حب سازند از ۲ تا ۴ حب و هیرس و فی طحال
معمول دارند

حب بنج حرک با شوکران بگیند عصاره عصیر مصفا بنج عصاره شوکران مکد اگر مسوی
اصل السوس مقدار کافی مطابق معمول و حب سازند از انا ع حب و نسکین و اجاع سرطانی بکار برند

حب معمول مگلن بگیند عصاره بنج عصاره سنبل الطیب اکید روی مکد ۲ گرم مطابق معمول
و حب شانده در قطرب و سایر اراض عصبانی از یک حب شروع کرده و متد جاز باد نموده تا انکه در دوا خفیه
بروز کند و پوشاد و بجای نشیخه فوق این نشیخه استعمال مینماید

لشیخ معمول پوشاد را بگیند و الیوانات روی و اگر اتر و پین ۵ سانه گرم عمل مقدار کافی
مطابوق معمول و حب شانده هر چه نیم میلی گرم اتر و پین دارد مانند جوب فوق از یک باد و حب شروع کرده
متد جاز نابروزد و از باد کند

قرص بنج معمول ریغینی بگیند شکر مصفی و گرم عصاره بنج اگر ۳ سانه گرم باغنا
لعا به که با عرف کا هو ساخته باشند ۴ قرص سازند از ۲ تا ۴ قرص در عرض و در دفع سفره های عصبانکار

تباکو

۱۶۹

میان ششها

هوشیامین

برند و قرص بلاد را که در دفع سلس البول استعمال میکنند نیز بهین طریق میسازند

معجون بر ششها بگرد فل فل سفید بر آبلنج مکده ۲۰ جزء تراباک ۱۰ جزء زعفران ۵ جزء فرمون عاقر قرحا
سنبل الطیب مکده ۱۰ جزء عسل ۵۰ جزء مطابق معکول معجون شانده و تسکین و جاع و دفع سبلا ناث از ۲۰
سانت گرم باه و سانت گرم و زیاد استعمال نمایند

هوشیامین (هوشیامین) ماده است سفید و شکل سوزنهای بریشمی متبلر میگردد
و در آب بخوبی محلول است و بواسطه کلور و رطلادر در میگرد و ولی کلور و در پلاستین از ادر در نمیکنند این ماده دارا
خواص پنج است و موجب خشکی خلق و اتساع حدقه میشود و در دفع و جمع اقسام نورالری و احواض عصبانی تشنجی
و اختلاجی ارتعاش عصبانی و قطر بهری و فالج اضطرابی مستعمل و مفید است و مقدار شربت آن از ۲ باه امیلی گرم
که بطور ذرق تحت جلدی یا بطور حب متدرجا استعمال شود و یکی از دانشمندان استعمال و مصلی گرم هوشیامین
سوانح خطیره مشاهده کرده است

حب هوشیامین بگرد هوشیامین و سانت گرم مسحوق و ریشه خطمی اگر گرم شربت صمغ مقدار
کاف مطابق معکول ۲۰ حب شاندا از ۲۰ حب متدرجا در عرض و در بیاشامند

شربت هوشیامین مانند شربت آریوپین از آب از ۲۰ جزء و ریشه تشنجی از یک ناسه قاشق
کوچک در ۲۰ ساعت متدرجا استعمال نمایند

مهرگاه

مهرگاه (اسرنک) و پیر و ج الصنم مانند را گوری مانند اگوراس
ریشه این گاه سفید و طولی و بزرگ مانند چند ر سفید و اغلب و شعبه است بطریقیکه مانند و دان انسانا
میگردد و از این جهت است که آنرا **انتر و پومورفون** مینامند چه اثر و پوس و ر لغت یونانی معنی انسان
و مورفون معنی شکل و صورت است یعنی شبیه انسان و نیز **سمی هو مو** نامیده میشود زیرا که در لغت کلاطین
سمی معنی نصف و هو مو معنی انسان است یعنی شبیه به نصف انسان و مانیول حکایت میکند که یکی از صنایع اهال
انبا لیا است که ریشه مهرگاه را شکل انسان میداند و میوه این نبات بقدر سیب کوچکی است موسوم به سیب مهر
گاه و مضیفین قدیم مهرگاه را گفته اند که قهوه اش سرد است و مهرگاه ماده قهوه ای که میوه اش مستطیل
مهرگاه از عوامل خنجره است و همه اجزاء آن سم و در زمان البروت کثیر بواسطه مهرگاه شخص را بهوش میگردند
مثل آنکه در این زمان بواسطه آریوپوش میکنند و مقدار شربت از مسحوق و ریشه ان میهایک گرم است ولی بیشتر
از ۲ باه و سه گرم استعمال میکنند و در مورد های خازیری و اسقروسی ضامادان مستعمل و مفید است

تباکو

تباکو تباک (نیکوتیان) لفظ تباکو مشتق از تباکو میباشد که یکی از شهرهای امریکاست
و اهال انسانبول ابتدا در آن شهر کشف این نبات را نمودند و این نبات را نیکوتیان مینامند زیرا نیکوت
نام کرد و ۱۰۰۰ مسیحی مطابق با ۱۰۰۰ هجری سفر فرانسو در پرتغال بود سبب احوال تباکو به اروپا گردید و بقول
صاحب تحفه که از اژاد و بهر قدیم دانسته نباید اعتنا نمود و این نبات که از طایفه سلاله است دارای چندین قسم است
و همه آنها در خواص مشابه یکدیگر و دارای ماده عاملی میباشند موسوم به نیکوتین

تباکو بواسطه اثر تحذیرش مشابه سایر سلاله سمی است ولی بواسطه خواص تحرک شدید که از آن مشهور میگردد با
انها متفاوت و در طبعی که از مبلور هغه در اخلاق و فایده و قوت مختص استعمال می نمایند ولی از ادویه است که نباید

در طبیبی

بر ان اعتماد نمود و در خارج از او دفع جرب (کل) و سعه و سایر اراض جلدی معمول میدارند اگر چه در این موافق
اخر و زبند و استعمال میشود

یاد زهر تنباکو مانند سایر سلائق است و جوع نمائید به فصل اکونیت ملاحظه کنید فصل ترپاک و
حقنه تنباکو معمول بر کرمی بگزید برک خشک تنباکو اگر ماب صاف ۲۵ گرم دم کرده
صاف کنند بر کرمی و قویج ایلوس و دوشکی که روزی یکبار حقنه را یکی از سائط قوی الاثر میدارند
بقول کلی حقنه تنباکو را در دفع کرازا غالباً استعمال کرده و مؤثر میدارند و مقدار تنباکو را از ۲ و ۳ تا ۵ گرم و زبانه
تر و دهان مقدار آب استعمال میکنند

نیز حقنه تنباکو را در سهولت دفع جرب خارجی که در مری مانده باشد بکار میبرند
حقنه تنباکو معمول بهما در ستانهای ناپرس بگزید برک خشک تنباکو ۲۵ گرم اب
جوش ۵۰ گرم امینک ۱۰ گرم مطابق معمول حقنه سازند این حقنه را نباید هرگز استعمال نمود مگر در صورت
که خیلی لزوم بهرساند و مقدار تنباکو و امینک را زیادتری از آنچه ذکر کردیم نیز فروشته اند ولی احتیاط در آنست که از
۱ تا ۵ گرم تنباکو زیادتری استعمال نکند

پوسپون ضد سپاه سرفه بگزید تنباکو اگر ماب ۲۵ گرم اب صاف ۲۵ گرم صاف کرده
شریاب ۲۵ گرم بفرمایند و طفل یکساله تا دو ساله هر ساعت یک قاشق چای خوری و در طفل بزرگتر از دو
سال هر ساعت و قاشق چای خوری در طفل هشت تا ده سال یک قاشق چای خوری استعمال نمایند

پوسپون ضد فالج بگزید ریشه اثرلیک ۵ گرم برک تنباکو ۵ گرم اصل السوس ۵ گرم اب جوش ۲۵
گرم دم کرده صاف نمایند هر نیم ساعت فاصل یک قاشق چای خوری بپاشانند
تعفین تنباکو بگزید برک خشک تنباکو ۵ گرم الکل خالص ۳۰ گرم چند روز بخیاستند و با کاغذ صاف
کرده حفظ کنند و دفع نفث الدم ۱ تا ۲ قطره استعمال نمایند

تمرین مد و معمول اسمیت بگزید برک خشک تنباکو برک خشک در ۱۰۰۰ مکه ۵ گرم در دو
گرم اب جوش دم کنند و پس از سرد شدن بفرمایند عصاره عنصل اسانس ترپانتین مکه ۵ گرم دوده تخم مرغ ۲ دانه
مطابق معمول تمرین شانند و روزی دو بار دفعه هر دفعه یک قاشق کوچک در قسمتهای کلبه تمرین نمایند در
استنشاقی معمول و سودمند است

تکمید تنباکو معمول مانبات بگزید برک تنباکو ۵ گرم اب صاف ۵۰ گرم مدت
چند فقره بپاشانند صاف کرده بفرمایند کرمانبات ۵ گرم در دفع کلی حلقه و کلی فاوسی پس از تراشیدن
گیوه ها تکمید کنند

نیکوتین مایعی است زبیتی شکل و ابتدا به رنگ و پس از تجاوزت هوا قهوه قهوه تیره میگردد و شعاع را
بسیار منکسر میکند و با هر نسبتی با آب و الکل و اتی و ادهان و سمر و ادهان فراده مخلط میشود و یکی از بزرگترین قوی
است که خشی میکند هم اسید ها را و در مینماید اکسید های فلزی را از محلولات ملخی آنها و با اسید طریک اسید
اکسلیک و اسید فسفریک ملاح متبلر بوجود میآورد که خیلی خراب الرطوبه اند و این ملاح نیز در الکل محلول میشود
و با اسید سولفوریک و اسید استیک ملاح غیر متبلر تولید میکند و همه اجزاء تنباکو بخصوص برک آن را

نیکوتین

سولانین

۱۷۱

نیکوتین میباشند نیکوتین یکی از سموم قویه است و نباید از استعمال کرد ولی در کار از آن یا بر قطره آن میجویند
تغفین نیکوتین بگزیند نیکوتین اگر کمال ضعیف و گرم مخلوط کرده و پارچه را بان الوده نموده
در محل موجب جگر تسکین و جمع منطبق نمایند

دوبواز یا مویو روئید یک از نباتات طایفه سولانیه است و استعمال و طب و کد
و از این گاه الکویتدی اخذ میکنند و سوم به دوبوا زین و این الکویتدی را که بدل از توپین است در رفع
گواتر اگر فنامی و عوارض عصبانه مرض باز و استعمال مینمایند مقدار شربت سولفات دوبوا زین در
میلی گرم تا میلی گرم است و سانس گرم از آن اگر آب حل کرده بطور کحل استعمال مینمایند
کحل دوبوا زین معمول گالزوسکی بگزیند سولفات دوبوا زین و سانس گرم آب مقطر
جوشیده و اگر حل کنند

گراول دوبوا زین از سولفات دوبوا زین گراولها را در ترتیب میدهند که هر یک دارای ۱/۲ میلی گرم
سولفات اند

زرق تحت جلدی معمول بوم بگزیند سولفات دوبوا زین و سانس گرم آب مقطر
جوشیده و گرم حل کنند و هر سانس مطهر مکعب دارای ۱/۲ میلی گرم سولفات است
دراکونیلوم فوئید و م گاهی است از طایفه اروئید و استعمال و طب پنج ان واذ
عوامل مخد و محرک و ضد تشنج است و مقدار شربت از گرد این پنج بطور سفوفنازه و سانس گرم تا ۲ گرم است
که سه یا چهار دفعه در عرض روز استعمال نمایند

تاجری (رو باه تربک رو پاس) ع غلب الثعلب مورل سولا
نوم نبات است از طایفه سولانیه یعنی این طایفه را با این نبات نسبت داده اند دارای چندین قسم است
و دانشمندان فرنگان قسمی را استعمال میکنند که میوه آن پس از رسیدن سیاه میگردد و از آن سولا نوم
بگروم ع غلب الثعلب حجن مینمایند و این نبات دارای الکویتدی است و سوم به
سولانین و از عوامل مخد و ملینه و مسکن محسوب میشود و در این باب غلب الثعلب حجن را در داخل
استعمال مینمایند فقط در استعمالات خارجی متداول است و گرم از آن در ۱۰۰ گرم آب جوشانده بطور
ندق معمول میدارند

نظول تاجری و کوکار بگزیند که خشک تاجری سیاه پوست کوکار مکده اگر آب
جوش ۱۰۰ گرم مدت یک ساعت دم نموده با فشار صاف نمایند
زرق برک تاجری بگزیند که خشک تاجری سیاه اگر آب جوش ۲ گرم مدت یک ساعت
دم کرده با فشار صاف کنند

سولانین جسمی است شکل منشورهای کوچک به رنگ و طعم آن در الحمله تلخ و در آب مقدار کم محلول
و در الکلی نامحلول است و از آن تاجری و با سمن بری و جو نوم و سیب زمینی اخذ میکنند و از عوامل
مخصوص به عصب و مسکن است و در اقسام نورالژیهای کهنه مخصوص اگر با ورم عصب همراه باشند
سودمند و از جاع برقی و عوارضی که از هیجان اعصاب محرک میوز میکنند بخوبی تسکین میدهد و یک از آن

در عصاره سیب زمینی

در عصاره سیب زمینی

در عصاره سیب زمینی

در عصاره سیب زمینی

در عصاره سیب زمینی

موسوم به

در بست و یک

موسوم به سارداست هائے ترتیب میدهند که هر يك دارای هائے گرم سولانین اند و از ۲ تا ۳ وعده بیشتر
عرض و بطور سفوف استعمال میکنند یعنی از ۳ تا ۵ سائے گرم سولانین در ۲ ساعت تجویز میکنند و بیاید
دانست که قوت سولانین موافق جسمی که از آن استخراج شده مثلاً تاجری و با سیب زمینی تخم میکنند پس احتیاطاً
لازم است را ابتدا مقدار کم شروع و استعمال آن کنند و گرانولهای سولانین هر کدام دارای يك سائے گرم میباشند
پیشی فابیانامبریکانان است بوی بر ذیل از طایفه سولانین و جزء خشیان ازیاده
عاملی است موسوم به **فابیانین** و علاقه مخوی سفری تلخ میباشد اما لای شلی این گاه و اما تندرمدان
در دفع نرله مثانه و رمل کلبه و او دام مثانه استعمال میکنند و ۳ گرم بویسترهای آنرا خورد کرده و در ۵ وعده
گرم آب میجو شانند صاف نموده در عرض و د و چهار دفعه معمول میدارند و از عوامل مفید الحصاصت
که از اثر آن سنگها خورد شد و بواسطه بول خارج میگردد و نیز این گاه و د و اراض کبد استعمال مینمایند و

پیشی

مقدار شربت از عصاره مایع آن از ۲ تا ۳ قاشق خودی است در عرض و د
باسمن بری دوس احول سولانوم د و لکامارا از نباتات بوی طایفه سولانین
و از جنس تاجری است و در طب سافرا استعمال میکنند و ساقه های این نبات چون تازه باشند بوی تند
غیر مطبوعی دارند ولی چون خشک شوند بوی میگردند و طعمشان در ابتدا کمی تلخ و در آخر طعم شیرینی از آن ها
محسوس میگردد

باسمن بری

باسمن بری از دویه مشهوره است و در مداوای جرب و طب و جذام و خنازیر مستعمل و مفید و نیز در اخلاص
سپید بس خراجی و اراض مختلفه جلدی که چون خفی شوند و موجب تعجز مضار گردد مفید سودمند لهذا از آن
عوامل مصطفی مصلح بدن میدانند و در خاصیت تخم بخیلی است و از آن قول و بلاد و بیخ است اگر چه هر چه از این
نبات تقریباً در خواص مشابه هم میباشد ولی در طب ساقه های آن بطور جو شانده و دم کرده و سفوف و عصاره
استعمال میکنند مقدار شربت جو شانده و دم کرده از ۲ تا ۵ گرم است در ۵ وعده اگر چه سفوف و عصاره آنها
و از ۵ سائے گرم تا ۱ گرم استعمال مینمایند بیکه از دانشمندان میگویند و استعمال باسمن بری از مقدار خیلی
کم باید شروع کرده و مقدار کم را زیاد کنند تا به الجمله اخلاص در عمل ابصار و زنده نموده و در دویه طاهر شود و د
این صورت مقدار آنرا متوقف و پس از دفع مزه هم مدتی بر آن مداومت کنند ماده عامل باسمن بری را **سولانین**
(د و لکامارا برین) و د و لکامارا برین مینامند

شربت باسمن بری بگردند ساقه خشک باسمن بری ۳ گرم قند ۵۰۰ گرم آب مقدار کافی مطابق
معمول شربت سازند از ۲ تا ۵ گرم این شربت را در ۲ وعده خلوط کرده متدرجاً بنوشانند
تین باسمن بری بگردند ساقه نیم کوب باسمن بری ۲ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم مدت دو ساعت
کرده صاف نمایند ۵۰۰ گرم شربت شاهره بقیانند و در ۲ وعده استعمال نمایند
تین معرق بگردند باسمن بری ۱۰ گرم صافرا س گل اقلی مکده ۵ گرم مدت دو ساعت در ۵۰۰ گرم آب
جوش دم کرده صاف نموده ۵۰۰ گرم شربت نعناع بقیانند و در ۲ وعده متدرجاً بنوشانند

اسافنس باسمن بری بگردند ساقه باسمن بری کوپیده ۵۰۰ گرم آب جوش مقدار کافی ساقه ها را سه
قسمت کرده هر قسمت را مدت دو ساعت دم کرده و صاف نموده قسمت دوم را در مصطفی نیم مدت دو ساعت

پیکر توکرین

۱۷۳

دم نمایند و صاف کرده قیمت سهوم را نوزده ساعت و همان مصفی دم کرده صاف کنند مصفی در حجامات
 بنجر کنند و وزن به ۱۰۰ گرم و سد بعد ۲۰۰ گرم الکلی درجه ۳۰ قطره اسانس کالاموس معطر داخل نمایند و صاف
 کنند و یک وزن این اسانس مقابل یک وزنه ساقه با من بری است
حب مهرق بگزند عصاره یاسمن بری گوگرد مصعد مغسول مکده اگر مطابوق معمول ۱۰۰ حب سازند و
 ۴ تا ۱۲ حب در علل جلدی و دوما نیم استعمال کنند

حب سه عصاره بگزند عصاره یاسمن بری ۱۲ گرم عصاره عنبه اگر عصاره اکونیت ۲ گرم
 مطابق معمول ۱۰۰ حب سازند و زی ۲ تا ۱۲ حب دوما نیم و سفیلیر یا شامند
کاکج ف الککاتر فی الیس الککاتری (گل اس جهودان) از نباتات طایفه
 سلانه و میوه ناز ان خلی شبیه به گل اس است و چون خشک شود شبیه میگردد به عنبه کویک خشک شده
 و طعم ان فی الجمله ترش و در طب فقط میوه کاکج را استعمال میکنند چون بن گل این میوه هائلی است لهذا باید
 انها را از بن گل جدا نموده و پاک کرد

میوه کاکج از عوامل برده و مدده ضعیف است و دانشندان فریک کراتر استعمال میکنند و یکی از دانشندان
 این میوه را در دفع تب استعمال مینماید یک از اجزاء شربت مرکب کاسنی میباشد ماده عامل از **فی الیس**
 مینامند و مقدار شربت از عصاره کاکج ۱۰ تا ۲۰ گرم و از مسحوقان ۱۰ تا ۲۰ گرم و از شرابان جبهه ادر بول ان
 ۱۰ تا ۲۰ گرم و جبهه دفع تب از ۱۰ تا ۲۰ گرم است و در خارج عنول و بنجر و ذوق کاکج (۱۰ تا ۲۰ دره ۱۰۰ اب)
 منعمل است

حب ضد نفرس معمول الاویل بگزند عصاره کاکج ۱۰ محلول سیلیکات سود (۱۰ دره)
 ۱۰ مسحوق کاذبون مقدار کافی مطابق معمول جهای ۱۰ سانه گری سازند از ۱۰ تا ۲۰ حب در عرض
 دوز بنوشند

ماهین هر ف کولک دولوان پیکر توکرین کون این نبات از طایفه منبسیه
 میباشد و در خواص نزدیک به نباتات طایفه سلانه

ماهین هر میوه نیم درختی است موسوم به منبسیه موسوم کو کولوس که در هندوستان میروید و بقدر قد کوچک
 است مدد و سیاه رنگ شبیه به میوه غار و طعم ان تند تلخ و دارای الکلوئیدی است موسوم به پیکر
 توکرین و عموما در مست کردن ماهیهای و در خانه استعمال میگردد تا با سانه بتوان انها را صید نمود
 و از ادویه سمیه است که در دفع کراخ و صرع استعمال میشود و نیز از عوامل دفع دبدان و قاتل پارازیت میباش
 و خوردن ماهیهای که بواسطه این دوامست شده باشند بهیچ وجه خطری ندارد

پیکر توکرین (منبسیه مین) نبات است از ماده عامل ماهین هر و مقدار شربت ان
 از نیم میلی گرم تا ۱۰ میلی گرم است و در دفع صرع و قطرب فالج و اکلامپسی الحفال استعمال میشود
تعفین ماهی زهر بگزند ماهین هر ۱۰۰ گرم الکلی خالص ۱۰۰ گرم مطابق معمول تعفین ساز
 و در دفع صرع و غیره از دو قطره شروع کرده و بعد با د کند تا به ۳۰ قطره

محلول پیکر توکرین بگزند پیکر توکرین ۳ سانه گرم الکلی و اگر آب ۱۰۰ گرم مخلو کنند

اگر ترکی

از این

ماهی هر ف

پیکر توکرین

سونیترا بیهوت

۱۲۵

پاس دوزب کتد و مجرادت قرض برسانند و سنیك و گوگرد بحالت رسپات پاس و سولفات پاس و کف جدا میمانند و بیهوت خالص میشود و بقول کلی در طب بیشتر سونیترا بیهوت و کرنات انرا استعمال میکنند

مواد مانعة الجمع جمع مابین سولفورهای محلول و کرمس و گوگرد با محصولات بیهوت نباید نمود

سونیترا بیهوت شکل گردی است سفید مرکب از بلرهای کوچک درخنده و بی طعم و بوی

و کمی محلول در آب و انرا حاصل میکند باینکه دو مقدار زبادی با قطره قطره محلول نیترا بیهوت را میچکانند و در

که مناسب میشود عبارت است از سونیترا و انرا بدقت با آب میسوزیند

سونیترا بیهوت از عواملی است که در بیشتر اراض معده خلی سودمند است و مخصوصاً مؤثر است در استیحا

عمل هضمشان فاسد باز محتم و موجب باشد همراهی کنایا و روغهای بدبو شبیه بیوی تخم مرغ گزیده و نیز در

اطفال کوچک خلی مؤثر است که از آن آهسته آهسته گرم انرا با قدری عسل مخلوط کرده بپاشانند و یکی از دانشمندان

آهسته گرم و زبادی استعمال کرده ولی بهتر است که آنرا با گرم سونیترا بیهوت خالص بمقدار منقسم تبدیل و

عرض و در استعمال کند و مخفی نماید که سونیترا بیهوت هر چه زودتر بپاشد اثران زبادی خواهد شد و در صورتیکه

بدقت زبادی انرا صلا به کرده و نرم نموده باشند از آنرا با گرم همان اثره گرم را میتوان حاصل کرد بهر حقیقه این دو اقوی

الآثر است در دفع اقسام اسهال و کولرین و سیلانان صفراوی بلغمی و در سنجار باغ و قروح مزمن معاء غلاظ

مخصوص و وقتیکه این اراض همراهی کنایا قبول و دفع مواد متعفن و بهترین عوامل دفع العفونه جهاز هضمی میباشد

و اثران در اسهالیکه مقدمه کولر بود مطمئن است و نیز انرا استعمال میکنند در اسهالهای سرزی بابت و باید و نبت

که عارض میشوند در بین اراض حاصله پس از اعمال جراحی سبب انجا جذب هم و با مواد دیمی باشد و در اسهال و انحلال

هضمی که پیروی میکند کولر و حامی تیفوئید و بعضی دیگر حیات را در قبههای اطفال و هنگام بیرون آمدن دندان

اعم از آنکه با ملاست غشاء مخاط معده همراه باشند و با آنکه بواسطه افراط در تغذیه بروز نموده و با پامو که مرکب شده

باشند مطمئن الاثر است

استعمال سونیترا بیهوت بواسطه طبعی که دارد خلی بهل است در جوانان با قدری حرارت داخل میکنند و اطفال

با یک شربت و یا حرارت و با عسل و بهتر از این با آبگوشت و با شیر است و نیز میتوان از آن قرصی ساخت شبیه به شربت یا

اطفال با کمال میل بخورند و مقدار شربت ان در جوانان از آنرا با گرم است و در اطفال از آنرا با گرم اگر چه چنانچه

ذکر کردیم یکی از دانشمندان تازه مقابل این مقدار استعمال میکند و حتماً ممکن باشد انرا در وقت غذا استعمال کرد

در صورتیکه تشنجات معده و اوجاع ان در مدت شب با صبح زود عارض شوند بهتر است که در هنگام رفتن بخواب

استعمال شود و تر و سودر اسهال تیفوئیدی مبرمی کپس از قطع حی باقی میماند از آنرا با گرم سونیترا بیهوت را در

عرض و در استعمال کرده و خلی مفید میداند بخصوص در وقتیکه از آنرا با گرم اسهال بران افزوده باشند میگویند

اگر با هر خوراکي از ان مقدار بسیار کمی تر باک داخل نکند ممکن است بکلی بی اثر ماند

سونیترا بیهوت مانیل این دو ساز پاریسی سونیترا بیهوت خالص را با هم و زدن

قد مدت مدیدی صلا به کند و گرانول میسازد و بسته های ترتیب میدهد که هر یک دو گرم گرانول که سنای

یک گرم سونیترا بود و در انجا باشند

پوسپون دافع اسهال معمول سپون بگرد سونیترا بیهوت و گرم لودان

کوچک پاشا مانند

را بنویسند

مخلوط کرده در یک لیتر پنبه بند و هر ساعت فاصله یک لیتر سفوف نمایند

کرده در سه دفعه در عرض وینوشند

اگر آب دهان را که در هر دو بابک ساعت فاصله یک فاشو اش خوری بنوشند

گرم مسیح و تو را که اسانیه گرم مخلوط کرده در ده دست مساوی می‌سند و قبل از هر غذا یک دست سفوف بخامند

مطابق معمول دسته های یک گرمی شاندر روجع معد و سوء هضم هر سه ساعت يك استه را سفوف نمائند

کننده ترین عوامل دافع العفونه مجرای هضم است

گو و مسیح قیام الیه و ممانعتی که محمد کرده در استمه شدند و یک ساعت قبل از هر غذا یک تسبیح پاشا مانند

مکملہ سائنسے گرم مسیح قریب ایک سائنسے گرم مخلوط کردہ درخت و پستہ پر بنندہ قبل از ہر غذا یک پستہ سفوف بناند

سوئیترای بدیهوت مسخوق قدمکد سرگرم لودانم سیدنم اقطرم در یک بسته ببندند هر دو ساعت بکشی

گرچه فحله طاهره دهنه است بر منند و یک ساعت قبل از هر غذا یک بسته بنیاشامند

کنکسای زرد در گچ مخلوط کرده در ۲ رسته به بندند از ۲ تا ۱ رسته در عرض روز میل کنند

کے ساتھ مسروقہ لگا۔ خاں کا دم بڑھ گیا، لیکن وہ ایک سال بعد از ہر غذا تک پتہ سے سوتلا

سونتیرا تبیه

۱۷۷

سفوف دافع تسنج بگزند سونتیرا تبیهوت اگر گرم منبری مکسر قد مسخوق مکده گرم مطابق معمول د
۲۲ بستره مساوی بندند از آن بستره در عرض و بسفوف کنند

قرص تبیهوت معمول تر و سو بگزند سونتیرا تبیهوت اگر گرم قد و گرم لعاب کثیرا
مقدار کاف مطابق معمول قرصهای یک گرمی سازند هر قرصی دارای و سانه گرم سونتیرا تبیهوت است و مخصوصا
اطفال استعمال میشود و چون این قرصها سیاه میگردند بهتر است که شکل نقل آنها را بیاورند

قرص احرقا (قرص نایتر سون) بگزند سونتیرا تبیهوت به هیدرات منبری مکده گرم قد
مسخوق صلابه شده گرم لعاب کثیرا مقدار کاف مطابق معمول قرصهای یک گرمی سازند

حب معمول تر و سو بگزند سونتیرا تبیهوت اگر گرم د پاسکورد بوم اگر عصاره نریاک اگر
لعاب غلیظ صمغ گرم مطابق معمول و احب سازند هر جی و سانه گرم سونتیرا تبیهوت و سانه گرم عصاره نریاک
دارد این خوب در بیمارستانهای پاریس معمول میباشد

حب افع وجع معد معمول ژادو بگزند سونتیرا تبیهوت اگر عصاره سنبل الطیب
۲ گرم مطابق معمول و احب سازند هر جی و نریاک با دو حب بیاورند

حب افع صرع معمول والرائند بگزند سونتیرا تبیهوت اگر عصاره ککنا گرم عصاره
بیج ۵ دسی گرم ۲ احب سازند روزی و حب استعمال نمایند

حب تبیهوت معمول بومیت بگزند سونتیرا تبیهوت معجون د پاسکورد بوم (مشرودس)
مکده گرم مخلوط کرده ۲ حب سازند و در عرض روز بتدبیر بنوشند

گرد دافع گاسر الری بگزند سونتیرا تبیهوت اگر مسخوق دیوند مسخوق سنبل الطیب مسخوق
کولو موم مکده سانه گرم مخلوط کرده در بستره به بندند و یک بستره در بین غذا میل کنند

استعمال خارجی سونتیرا تبیه

شرط اثر سونتیرا تبیهوت در استعمال خارجی مانند استعمال داخلی آن است که اولاً مدت بکاست
از اصلیه کرده باشند مؤثر است در دفع اخلاات مبرم الاث نوالدبول و در لوكوره که متصف بود به ترشح بلغم
دیمی اسید و نیز در دودم مجرای بول که بهین صفت متصف باشد و در سبلانات متعفن چهل که سبب آنها تفرج
عقربود

زرق سونتیرا تبیهوت معمول کابی بگزند سونتیرا تبیهوت گرم
گلاب ۲ گرم مخلوط کرده در هنگام استعمال بهم زنند

زرق ضد سوزاک معمول میدی بگزند تبیه ۲ گرم لودانیم سیدم ۵ گرم سونتیرا
تبیهوت اگر شراب سفید ۲ گرم مخلوط کرده زرق نمایند

گلپسر سونتیرا تبیهوت بگزند سونتیرا تبیهوت اگر گلپسرین خالص ۵ گرم مدت یک
ساعت سونتیرا تبیهوت را صلابه کرده بعد از گلپسرین مخلوط کنند

مشرودس بطوس

در پختن

گلبره معمول گبون بگزند سونترات بیهوت اکید وی سکه گرم گلبره نشاسته گرم خلوط کند

زور ضد لکوره معمول گالا رد بگزند نشاسته گرم سونترات بیهوت اگر خلوط کرده بدقت صلا به کند

خفنی نماید که بیهوت را در ترکیب اغلب زورهای جاذب داخل میکند و در شرح جلا اطفال استعمال نمایند گرد نشاسته و با گرد برنج و با بهتر لکوپود داولی اغلب خانها بواسطه خشکی که از اثر دنگ درد لکوپود در صورت و گردن حاصل میشود از استعمال آن کراهت دارند گرد های سفید مانند گرد برنج را میچسبند و گاهی بجای آن گرد نشاسته خیلی نرم را که مخلوط با سونترات بیهوت باشد استعمال میکند

نشوق دافع زکام معمول فریب بگزند کلوریدرات مورفین اسانتی گرم سونترات بیهوت گرم مسحوق صمغ عربی گرم خلوط کند و گاه گاه مانند انقبض بر بینی کشند

نشی دیگر معمول ابوون بگزند سونترات بیهوت گرم تن ۲ گرم تن ۴ گرم مسحوق حسن لبره اگر کلوریدرات مورفین اسانتی گرم خلوط کرده بنی مانند انقبض نشوق نمایند

حقنه سونترات بیهوت معمول موزی بگزند سونترات بیهوت گرم لعاب صمغ (۱-۲) گرم خلوط کرده حقنه نمایند

حقنه دافع ورم قولون معمول زاوینل بود بگزند سونترات بیهوت سالبیلات بیهوت مکده اگر لعاب بدان ۲ گرم خلوط کرده حقنه نمایند

سوکرینات بیهوت این ملح مانند سونترات در آب غیر محلول و اثرش مشابه آن است و از چهار سوکرین در عصیر معدی حل میشود بر آن ترنجیب دارد زیرا که سونترات بواسطه عدم انحلال موجب سنگینی معدی میگردد برخلاف سوکرینات و علاوه سوکرینات کتری پوست میاورد و مدفوع را کمتر از سونترات رنگین میکند و بدون خسته شدن جهاز هضمی مدتی میتوان بر آن مداومت نمود برخلاف سونترات و در این وقت مانند عوام مله قوی اثر میکند و مخصوصه متبلایان بسوء هضم که حالت هیمان در معدی آنها بود و زبانشان قرمز و متعطف باشد و هضم غذا مؤثر بود و با ازوغهای بدبو و ترش همراهی کند استعمال سوکرینات بر سونترات ترجیح دارد زیرا که اسیدها را بهتر خنثی کرده و اوجاع معدی را تسکین داده و قی و اسهال را موقوف کرده و اشتها را مقدر نموده و اعمال هضم را بحالت طبیعی برقرار مینماید و مقدار شربت آن در جوانان از ۱ تا ۲ گرم و در اطفال از ۱ تا ۲ سانسیت گرم است در عرض روز که در قدری آب و یا شربت غلیظ خلوط نمایند در اطفال بهتر اختلاط آن است با آبگوشت و یا شیره

در ماقول (گلات بربک بیهوت) سوگلات بیهوت (جمی است غباری شکل و بی بو و ذرد زعفرانی و شبیه به بد و فورم و در مجامعت هوا و نور تجزیه نمیشود و غیر محلول در آب و الکحل و اترو سایر محلات مذلوله و چون غیر محلول است از سطوح به بشر جذب نمیکرد و در اثر در فاده قروح و جوج و غیره بجای بد و فورم و بد و اول در استول استعمال میکند و در خشکاندن جراحت مؤثر است و مانند قابضات اثر میکند

پوماد دافع اگر سباسب معمول با رتلی بگزند در ماقول اکید وی طلق و اولی

سوکرینات بیهوت

در ماقول

لا فون

بروفا علی شریف
ضابطہ اسلامیہ

لا نولين۔ ام مطابق معمول پوماد سازند و شباهت کام روی شور منطبق کنند

بنزوات بیهوش گرد عیاست سفید و بی طعم و تقریباً غیر محلول در آب و در خواص و مقدار شربت مانند
سویتر است **سالمیلات بیهوش** یک از ترکیبات بسیار نیکو است و از آب این طریق می‌تواند
بگیرند از آن اسید بیهوش متبلر **سالمیلات** سود ۱۰ آب مقطر ۵ محلول غلیظ سود **سالمیلات** در آب
مقطر حل کند و محلول سود را بفرایند و بعد بفرایند از آن را و بگذارند رسوب کند و رسوب را سه دفعه
بواسطه عمل انحراف با آب مقطر بشویند و در گدوی پارچه صاف ریخته و در گرم خان مجراث ۴ درجه خشک
و مقدار شربت این ملح از ۱۰ تا ۱۵ گرم است بطور پیوسته و مخصوصاً در اسهال تیفوئیدی و در سطورهای و ^{تسم}
سود مند است

بِسْمِ اَل (مِثْلِ بَگَرَاتِ بَهْمُوتِ) این جسم که قابض است مخصوصاً در اسهالهای مبرم که با پیچ همراه بود سودمند است و ازان بسته ها ئی ترتیب میدهند که هر يك از ه تا ه ساعتی گرم محوی این و باشند و هر سه تا چهار ساعت فاصله يك بسته سفوف کنند

اِرْوَل (اَوْ كَرِيْمُود بَدْ كَلَات بِي سِه مَوْت) گرمی است بے طعم و بی بو و خاکری سبز
رنگ و غیر محلول در محلات متداوله و در مجاورت نور فساد ناپذیری و در مجاورت مایعات بایستی تخریب شده
و به محلول بیکی فرغ رنگ مبدل میگردد و اِرْوَل را در تریپوتیک مانند آنتی سیتیک بسپا قوی استعمال می
کنند و مخصوصاً در خشکاندن جراحت مؤثر است و نه موثر تخریب میشود و نه سمیت دارد و از ابدل بد فواید
و در همان مواقع و بهمان مقدار استعمال مینمایند

حرف پ

وَأَيْتِي مَا — رَأَى كَوْنُ وَخُونِ حَمَلُهَا
بِطَنِي مَسْتَهْنِئَتِ وَشِيرِ نَهَا

پیشتر این ماده را در وقت استعمال باید ساخت چرا که پیشتر مدوا و رتجات نیم فاسد است و حقیقتا دارای مقدار زیادی گلبین و سایر پیلان سود می باشد

شربت پیتون معمول گاتیلون بگزند محلول اشباع شده پیتون ۱۳۰ گرم قند ۹۰ گرم شراب
پوست نادریج ۲۰ گرم مطابق معمول شربت سازند

حسن بیون

حقه پیون بگزیند محلول شباع شده پیون ۵ گرم (سرقاشق) آب ۲۵ گرم به کربونات سود ۳۰ سائیم گرم لودانم سیدم ۳۰ باغی قطره مخلوط کرده اختقان نمایند و وزی و باس در فاع استعمال این حقه مکرر کند
پیوناب اهن بگزیند پیون جامد ۵ گرم آب مقطر ۵ گرم محلول پرکلورواهن ۲۰ گرم مخلوط کند و ماده معقد را در کلورید اب ماناک ۵ گرم آب ۵ گرم محلول اهل کند و بعد بر محلول ۷ گرم گلسترین و مقداری آب افزایند که مجموع ۲۰ گرم گردد بک قاشق کو چک این محلول ادای یک سائیم گرم اهن فلزی است و از محمولون محمل الاثر میباشد

پیوناب اهن

تخم مرغ (اسپینر) ع بیض وزن متوسط تخم ماکان ۵ گرم است و غذای جامعی است بسیار سهل الهضم مخصوص در وقتی که بواسطه طبع بسته شده باشد و زرده تخم ماکان جهت اختلاط و غنی پیون بسیار دهان نبات و مواد دسم و سفری و بلان باب بسیار استعمال میشود و تقریباً ۷ گرم وزن است و سفید انرا **الکومین** نیز مینامند و نصفه شریتها بکار میبرند و تقریباً وزن یک سفیده ۷ گرم است و در د و سنطاب و سموم فلزی استعمال میگردد

تخم مرغ

الکومین

اب سفید بگزیند سفید تخم ماکان بکانه زرده ۵ گرم آب ۵ گرم عرق بهار نارنج مخلوط کند و در سهم املاح ذبیق و مس و غیره و در سنطاب و پیا له پیا له شامند

پوسپون مقوی بگزیند زرده تخم ماکان ۲ دانه سرشیر ۵ گرم عرق دارچینی ۷ گرم قند ۲ گرم مطابق معمول پوسپون شاندر و نفاهاست اعراض مسهل و مقدار شربت ان بسته بمیل مرض است و غذای است گوارا

حقه مقوی بگزیند زرده تخم ماکان یک انه حصه الثعلب مسحوق ۱۰ گرم ابگوشت ۲۵ گرم حصه الثعلب ادابگوشت بچوشانند بگذازند نیم گرم شود و زرده را داخل کرده حقه نمایند و وقتی که علاوه بر تغذیه مقصود تحریک هم بود ۷ گرم شرب قمر خیران بفرایند

گر د پیشتک

گر د پیشتک بگزیند گوشت عضله بی چربی و عادی از اغشبه مقدار منظور گوشت را قهقه کرده گرم خان ۵ درجه نجس کنند و نرم بگویند و حفظ کنند این گرد از اغذیه مرته و مساوی چهار مقابل و نشر گوشت تازه میباشد و مقدار شربت ان از ۵ تا ۷ گرم است که در ابگوشت و با شربت مخلوط کند و به مقدار دمی دم با کبرش بران بنفرا بند و با بنفرا بند و اغلب اوقات این محصول را با عانت لوله **فوشیر** در تغذیه مصنوعی داخل در معده میکند **گرد گوشت اسب** که در خواص مشابه این گرد است نیز بهین طریق ساخته میشود

گرد گوشت اسب

گوشت خام بگزیند گوشت گاو و بز قهقه کنند از ان گلوله های کوچکی شاندر و انها را در قند کوبید با شربت غلیظ بخلط اند و با این گوشت قهقه کرده را با ابگوشت سپت مینی و عدس و لوبیا و با با شربت مخلوط نمایند با بعضی ادویه موافق خواهر مرض از قبیل نمک و فلفل و سیرو یا موسیر و غیره معطر کنند و هزاری که بسیار از شیرین داشتن قبل از موقع بود و در محلول گلپکوز وری و سلی اسهالهای مرم استعمال نمایند و مقدار شربت ان از ۵ تا ۷ گرم است در عرض و ز و میدوان خیلی با دنی استعمال نمود

معجون گوشت بگزیند ۵۰۰ گرم گوشت پست مانه گاو و اغشبه و مواد و سمر را بدلت از انجا کتد و خیلی پی قهقه نمایند در هاون چوبی نرم بگویند بران بنفرا بند قند مسحوق ۲۰ گرم کلورور سدیم

خون

۱۸۱

مسحوق ۵ گرم کلورودیناسیوم مسحوق ۵ گرم مسحوق فلفل سیاه ۲ گرم مطابق معمول همچون شاند و میتوان بجای گوشت
پشت ماز و گوشت ماهی و با گوشت جوجه و با گوشت گوساله استعمال نمود در نقاهت امراض و اسهالها ضعیف و
هضم مستعمل و مفید و مقدار شربت آن موافق میل مریض است که با فاشو جای خوری گاه گاه بنوشند

عصیر گوشت

عصیر گوشت بگرد گوشت گاو اعلای چربی و البان و اغشیه گرفته ۵ گرم نرم قهقه کرده و بکوبند و با
هم وزن آب گرم و با آب گوشت مخلوط کرده مدت و ساعت بخیسانند بعد فشار صاف کنند موافق میل مریض
از آن معطر نمایند و مقدار ۳ تا ۵ گرم در اسهال و نقاهت و تحول بنیاشانند این عصیر گوشت کربدون حرارت
زیاده شده است در ۵۰ جزء دارای ۲۵ جزء مواد جامد است و جای گاو که با حرارت زیاده میشود در
۵۰ جزء شامل ۲۵ جزء میباشد و میتوان گوشت گوسفند را در این موقع بجای گوشت گاو استعمال نمود

حقنه مغذی بگرد گوشت گاو نرم قهقه کرده ۵ گرم پانکراس (لوز المعده) گاو نرم قهقه کرده ۵ گرم
اب گرم ۵۰ اگر گوشت و پانکراس را در هاون نرم بکوبند و آب و اکم کم افزوده صلابه کنند در سرطان معده ضیق
مری و انژی و نقاهت این حقنه سود مند است

اب گوشت

اب گوشت (حریه گوشت) بگرد گوشت گاو و با گوساله و با جوجه ۲۵ گرم اب طاف ۲۵ گرم
اسید کلوریدیک خالص ۴ تا ۵ قطره کلورودیناسیوم ۵ گرم گوشت را نرم قهقه کنند و با سابی مدت یک ساعت بخیسانند
و از مویز موی صاف کرده و ویوی تعاله ۲۵ گرم اب نج بپزند و نیز مدت یک ساعت بخیسانند و بدون فشار صاف
کنند و در محصول را مخلوط نمایند و نقاهت امراض بمقدار یک مریض مایل است بنیاشاند

این محصول غذای خوش مزه و مؤثر و سریع النفوذی است بشکل اب گوشت و از آن در دم معده مویز که با اسفراغ
دم واد و تب مسکن و عوامل محله موضعی مقاومت کرده باشد باید استعمال نمود و هرگاه لازم شود بعضی ادویه
مقویه معده مانند بوند و کلومبو و ریباک میتوان با آن استعمال کرد

چای گاو

چای گاو بگرد گوشت گاو و چربی نرم قهقه کرده اب سرد و با اب گوشت مکد یک جزء مخلوط کرده با زاج
حرارت دهند تا درجه جوش برسانند و پس از دود قهقه از پارچه محکم بگذرانند و بکشند و بگذرانند سرد شود
مصفی با حبه از پارچه بگذرانند چربی آن گرفته شود و موافق میل مریض از آن معطر کنند و سوء هضم و نقاهت قیحا
فنیان بنیاشانند با حقنه نمایند

خون

خون یک وقتی خون حیوانات را در صورتیکه گرم بود و تازه از عرق خارج شده مانند عوامل مقوی و حرمت
استعمال میکنند و اگر چه غذای جامعی است ولی هضم آن عسر و بطی است زیرا که اول باید منعقد شده و پس
از آن در معده کهوس گردد و خواص مغذی آن ظاهر نمیشوند مگر در هضم دوم و عصیر خون الود گوشت و جای
گاو و گوشت خام برآب بر آن ترجیح دارند نوعا خون گاو و با گوساله و با طهور خانگی را استعمال میکنند

عصاره خون خون گاو را گرفته و فیلتر بر آن از خارج نموده در حمام ماریه ۵۰ درجه تخم نمایند از ۵۰ سانت
گرم تا ۱۰۰ گرم این عصاره را مانند عوامل حرمت استعمال میکنند

کیسولهای هائیک

گرد خون خون گاو و با سایر حیوانات مذکور و در گرم خان بکشانند و نرم کوفته حفظ نمایند
کیسولهای هائیک مرکبوی محوی ۲ تا ۵ سانت گرم عصاره خون و یک هم وزن این عصاره
فوسفات سوداست و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ کیسول

شیر

شهر شیر غذای جامعی است دارای همه مواد غذائی لازمه و جزء شیر و خالص محوی اجزاء مفصله ذیل است:
از ۳ تا ۶ ماهه مسکه از ۳ تا ۴ ماهه کازین از ۳ تا ۵ ماهه البومین از ۳ تا ۵ ماهه لاکتوز از ۵ تا ۶ ماهه املاح از ۶ تا ۷ ماهه

شیر

طریقۀ شیر طفل با شیر گاو

طریقۀ شیر طفل با شیر گاو

بگردد شیر گاو و نازده ماهه اگر در ظرفی که جزء تخانه آن دارای شیری باشد بریزند و بگذارند از ۱ تا ۲ ساعت بماند و بعد یک ربع آنرا بواسطه شیر تخانه بردارند و بجای آن ۲۵ گرم آب سرد بنحوشید بریزند و ۳۵ گرم قند اضافه کرده حل نمایند کازین این مخلوط کمتر از شیر گاو و خالص است و ترکیب آن نزدیک بشیر زن و آنرا باید نیم گرم بطفل داد و تا ممکن است در وقت استعمال آنرا بسازند و عموماً شیر گاو که بطفل میدهند همین مخلوط است که یک ربع وزن آن با است و در هر جزء ۳۰ جزء قند خالص در آن حل کرده اند و یکی از دانشمندان معاصر علاوه بر هر ۱۰۰ گرم شیر ۲۰ گرم نمک طعام حل میکنند و دیگری در هر ۱۰۰ گرم ۵۰ گرم فوسفات آهک تری باز یک مسحوق اضافه مینماید و خیلی لازم است که در پاکیزه پستانک و نیم گرم بودن شیر وقت بسیار کند بطور متوسط مقدار شیر که اطفال شیر خوار در هر روز میاشامند از ۴ تا ۵ پیمانه است

در ۱۰ روز اول ۳۰ گرم و در ۲۰ روز دوم ۵۰ گرم و در ۳۰ روز سوم ۷۰ گرم پس از ماه اول ۹۰ گرم و در ۲ ماه چهارم ۱۵۰ گرم از ماه ششم تا ماه نهم ۲۰۰ گرم
بواسطه شیر دادن طبیعی و یا مصنوعی است که وزن طفل هر روز زیاد میگردد و شرح این از باب داد و ذبل گنگاریم

جدول تفاوت وزن اطفال از ماه اول تا ماه دهم

ماه اول	ماه دوم	ماه سوم	ماه چهارم	از پاد متوسط در هر روز
۲۵ گرم	۳۲ گرم	۴۲ گرم	۵۰ گرم	وزن متوسط بعد از هر ماه
۴۰۰۰ گلو	۴۷۰۰ گلو	۵۴۰۰ گلو	۶۱۰۰ گلو	از پاد متوسط در هر روز
ماه پنجم	ماه ششم	ماه هفتم	ماه هشتم	وزن متوسط بعد از هر ماه
۱۰۰ گرم	۱۷۰ گرم	۲۵۰ گرم	۳۳۰ گرم	از پاد متوسط در هر روز
۵۰۰۰ گلو	۶۰۰۰ گلو	۷۰۰۰ گلو	۸۰۰۰ گلو	وزن متوسط بعد از هر ماه
ماه نهم	ماه دهم	ماه یازدهم	ماه دوازدهم	از پاد متوسط در هر روز
۱۲۰ گرم	۱۵۰ گرم	۱۸۰ گرم	۲۰۰ گرم	وزن متوسط بعد از هر ماه
۱۲۰۰۰ گلو	۱۴۰۰۰ گلو	۱۶۰۰۰ گلو	۱۸۰۰۰ گلو	

خواص پوتیک شیر

از اول اختراع علم طب خواص و اعیان شیر مکشوف بوده و با قیاط اغلب از آن جوئی کرده و مخصوصاً در حای دق و حای
و ممانعت عرضی مثل انکه از استسعال میشود معمول میداشته و نیز در سایر امراض از قبیل یرقان و حصوات صفراء
و اسهال و اقسام استسقا معمول قدما بوده ولی حکمای عرب چندان استعمال نمیکردند و از هر دو استعمال میشود در
فرجه ساده معده و سرطان و ان و در یرقان و انداد مجاری صفراء و در وسطاریا و اسهال مزمن و استسقا، لخمی عرضی و مرض
بریت و استسقا، لخمی حقیقی با امراض قلب استسقا، رقی و سایر استسقاها و نقاهت امراض و یکی از دانشمندان در سرطان
معده مندرجاً مقدار شیر را زیاد میکند و تا به وعده لیمو و عسل در عرض و استعمال مینماید و میگوید باید مقدار کمی آب و لیمو
بر آن افزوده و گاه گاهی مقدار کمی نقره در داخل استعمال نمود و مسلم است که شیر منج کرده فقط غذای است که
مبتلایان سرطان معده میتوانند تحمل کنند **و سوم** میگوید چون امتحان کند مدفوع باری اطفال شیرخوار
مشاهده میشود که این مدفوع چندان رنگین نیست و مقدار کمی صفرای زرد از آن رنگین کرده ولی همینکه آنها را از شیر بگیرند
و گوشت و آبگوشت و سایر مواد غذای حیوانی با آنها منجمد نمایند مدفوع محتوی مقدار زیادی صفرا خواهد بود و رنگ
آن مایل به قهوه میگرد و علی هذا در اشخاصی که مبتلی انداد مجاری صفرا چه بواسطه حصاة و چه بواسطه رمل باشند
استعمال شیر مفید و سودمند خواهد بود و تجربه هم این مسئله را ثابت کرده و هیچ چیز سریعتر شیر و صورتیکه آب
کارلسباد بر آن افزوده باشند دفع کز شبنون کند و اینکند علی الخصوص اگر مجاری صفرا مسدود باشند
و همین اثر را شیر در دوسنطاریا دارد که در این مرض مدفوع اغلباً با قات بلغم و خون است و چندان صفرا در آن
نیست و رجعت وجود صفرا در آن دلیل بر حصول شفا میباشد هر چه استعمال شیر و دوسنطاریا و اسهال مزمن
از هر دو مسلم است و باید بمقدار منقسم و فواصل منظم آنرا استعمال نمود که هر يك و یاد و ساعت فاصله يك مقدار
شیر آشامید و بهترین اقسام شیر گاو و طبیعی است قبل از سرد شدن و **و سیم** هم شیر بریده یعنی شیریکه عاری از
کازئوم باشد ترجیح میدهد بعضی دیگر آب آهک بان مخلوط میکنند و یکی از دانشمندان کمی نمک طعام بر آن قاطب
در همه اقسام دوسنطاریا یعنی دوسنطاریای مزاجی و دوسنطاریای و ما بینسی و دوسنطاریای تعفنی اشخاص
شیر مفید و سودمند است

یکی از دانشمندان میگوید شیر حفظ میکند و حامل مبتلی به البومین وری را از عرض اکل امپسی و نیز از اکل
شیر در دفع البومین وری تجویز مینماید در مجموعین مسلول که غذا نمیتوانند هضم کنند و میل بان ندارند
شیریکه داغی مسکه زیاد باشد باید می بخشد

شیرالایع استعمال است در نقاهت امراض و در کاسه الرئی انی الرئی مزمن در اغلب اقسام قحول و در کثیف مزمن
و شیر پیش و شیر بزاع از آنکه خالص بود و با قدری نمک طعام بر آن افزوده باشند و مسلولینی که اشتها ندارند
مفید و مخصوص در اقسام قحولیکه (قحول بگ) ترشح اوده و صفرا شدت در آن نقصان یافته باشد و بواسطه
طریقه استعمال شیر هر دو ساعت فاصله يك پیای چای خودی شیریکه يك اناب باشد بپاشانند
درایان روز مندرجاً مقدار شیر بپاشند هرگاه مرض بخوبی تحمل آنرا کند میتوان مقدارش را تا به دو سه لیتر
در عرض و در دوسنطاریا و همینکه آثار خوبی از این شیر ظاهر شود مرض تغییر کلی نمود باید از آن داد که کمی نان با شیر
خورد شود و مقدار نان را مندرجاً زیاد کند تا با استعمال غذا های سبک بتواند مرض خود را برساند شیر
خام که تازه دوشیده شده باشد اعلم از آنکه گرم بود و یا سرد عموماً بهتر هضم میشود تا شیر جوشیده اگر چه در بعضی

طریقه استعمال شیر

شیر

عصیان که بواسطه ضعف تمام بدن عارض میشوند و از استعمال شیر بریده بکلی دفع میشوند

طریقه ساختن و مقدار شربت شیر بریده بگردند ۵۰۰ گرم شیر گاو خالص تازه دوشیده شده را بجوشانند و از محلول یک جزء اسید سیریک در جزء آب کم روی آن بریزند تا بجای منعقد گشته و بریزند و در پارچه درخت با فشار صاف کنند یک دانه سفید تخم مرغ را در کی آب حل کنند و با مصفی مخلوط نموده بهم زنند و مجدداً روی آتش گذاشته بجوشانند در حين جوشن کمی آب سرد در آن ریخته تا درجه جوشن پائین آمده سرخ و دروهین که ضایع روشن و صاف شده با غلظتی که از این وقت با آب جوشن شسته باشند صاف کنند این ترشیکه موافق دستور العمل کد سر فرانسه میباشد بهتر با قشام بریدن شیر است و شیر برده پیش و الاغ را بتی بهمین دستور العمل باید بریزند و طریقه استعمال آن از قرار ذیل است

صبح ناشنا ۱۲ گرم شیر بریده را با شامند بهر آنکه در دهان قنای بریده باشند مدت یک ربع ساعت گردش کنند و بعد ۱۲ گرم دیگر با شامند و نیز یک ربع ساعت و زیاد تر گردش کنند و ابتدا همین دو شربت کفایت میکند و هرگاه اختلال هضمی معوی برور نکند میتوان مقدار آنرا تضعیف کرده تا چهار و یا پنج شربت که هر کدام ۱۲ گرم باشند روزی در سه ساعت بنزد در فاصله هر دو شربت مدت یک ربع ساعت باید گردش نمود در مصلوبین که شیر بریده و با پیش دای شامند سه شربت که فاصله هر یک نیم ساعت باشد کفایت میکند مدتی مداوا و الاغ را بهر هفت است و معمول طبای ممالک مان است که از اغذیه غلیظ و بطئی الهضم در مدت مداوای شیر بریده مرضی پری هضم دهند حتی نان و اذا و منع میکنند از درجهان هضمی اختلالی برور نکرده و مرضی بخوبی تحمل مداومت و آنرا بنماید و فصل استعمال آن در مملکت ما از واسطه حمل است تا اوایل سرطان

کومیس عبارت است از شیر ذب تخمیر شده که حاصل شده است از تخمیر الکلی لاکتیکی شیر غدا بان و با شیر گاو و با هم چشم محلول مائے اشباع شده لاکتین مخلوط است و آنرا استعمال میکنند و اقسام قحول و مخصوصه و سل و دگایسها لهای مبرم از آن تمجد میکنند مقدار شربت آن از یک تا چهار بطری است در عرض روز و مدت مداومت و آن به هفت است و زیاده تر

کفیر مشروب است که حاصل شده است از تخمیر شیر گاو و مانند کومیس از استعمال میکنند

شیر مصنوعی بگردند از دگند ۵۰ گرم ارد مالت (ارد سمنو که از جو میپزند) ۵۰ گرم آب ۵۰ گرم شیر شیر گرفته ۵۰ گرم محلول بکربونات پتاس ۱۲ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و محلول بکربونات پتاس از جزء بکربونات در جزء آب میسازند

ابگوشت معمول نوش بگردند که گوشت گوساله و با گو سفید ۵۰ گرم شلغم دزدک و تیره تیز مکده ۱۲ گرم کلم قرمز قهقه شده ۵۰ گرم آب صاف ۵۰ گرم با حرارت ملایم بجوشانند تا ۵۰ گرم باقی ماند و بدون فشار صاف کرده بنفشه شیر گاو ۵۰ گرم در داخل آن در من معده و صد و موافق میل و رغبت در مرض پنهانی پنهانی میسازند

ابگوشت حلزون بگردند حلزون ۱۲ گرم پیسپا و شان ۵۰ گرم آب صاف ۵۰ گرم جوشانده صاف کنند و اختلال صمدی مانند تیز استعمال نمایند

کومیس

کفیر

شیر مصنوعی

در بیان بعضی اقسام پپسین

پپسین عبارت از ماده‌ای است که در معده می‌باشد و در کتور و کور و اول کی است که خواص تراپوتیکی آنرا مکتوف ساختن و از عواملی است که سرعت فاسد می‌کند و حفظ آن شکل و موادی که محوی پپسین اندازشان تغییر پذیر است و جهت ساختن آن بگردد شکبه چهارم گوشت و با گوشت سفید ابتدا فاصله بعد از غذا و تا سرد نشدن آنرا شکافه و خالی کرده سرعت آب زیادی بدون مالش بشویند در روی مری بگسترانند بطوری که سطح داخلی آن بالا باشد با عانت کار دکن و با بر دس (ما هویت پاک کن) شستن غشاء مخاطی را از روی آن بردارند و ماده نیم مایع حاصل خواهد شد آنرا با آب مقطر مخلوط کرده بهم زنند و مدت پانزده دقیقه بجرارت ۳۵ درجه بگذارند بماند و تقریباً در ۱۰ اگر این مخلوط و قطره اسپد کلویدیک بنفشه بند با پارچه نازکی صاف کنند و محلول را بگذارند ساکن بماند تا صاف گردد و مصفی بواسطه عمل انحراف جدا کرده و در بشقاب گسترانند در حرارت ۳۵ درجه خشک کنند و این محلول را پپسین خالص می‌نامند

دکتر کور ویران ماده نیم مایع را بطریق ذکر کردیم حاصل کرده و بلا واسطه در وی بشقابها گسترانند و بجرارت ۳۵ درجه خشک کنند و بعد تحمض نموده با نشاسته داخل می‌کنند و پپسین طبی که پپسین نشاسته‌نیز نامیده میشود عبات است از مخلوطی از پپسین خالص با نشاسته به نسبت ۳ به ۱ که در ۱ جزء دارای ۱۰ جزء پپسین و ۹ جزء نشاسته می‌باشد

طریق امتحان پپسین بگردد پپسین طبی ۵ دس گرم آب مقطر ۵ گرم اسپد کلویدیک ۵ دس گرم محلول فیبرین تازه خوک (میتوان بجای آن فیبرین گوسفند را استعمال نمود) ۵ گرم مواد را در فلاکون دهان گشادی داخل کرده و آن فلاکون را در گرم خان آب گرم که حرارت آن ۵۰ درجه باشد مدت ۳ ساعت بگذارند بماند و غالباً آنرا بهم زنند فیبرین باید کاملاً حل گردد و اسانتی مطر مکعب این مایع را چون بگذارند سرد شد و صاف کنند بواسطه افزودن ۲ تا ۳ قطره اسپد ازتیک نباید در دهد و برخلاف بواسطه اکل در سفید زیادی نباید حاصل کند

پپسین خالص را به این طریق باید امتحان نمود ولی بجای ۵ دس گرم پپسین طبی فقط ۱۰ دس گرم پپسین خالص باید استعمال نمود

پپسین را استعمال میکنند در دفع عسرت هضم و سوء هضم و در لاقت امعاء و عدم اشتها و نیز در امراض و ضعف و نفاخت بطبی امراض و وقتی که باقی و اسهال همراهی نمایند در هر وقت که پپسین را استعمال میکنند و باید با غذا استعمال شود تا باین پس از چند روز استعمال باید آنرا از کتور و کتور هضمی مراجعت کرد و در دفعه استعمال نمود و مقدار شربت آن اگر کم است که در مغز آن گذاشته به بلعند و با آب یک قاشق سوپ و تا اثر با حرارت مخلوط کرده با **الکسیر پپسین معمول کرکس** بگردد پپسین طبی ۵ آب ۵ الکل ۵ درجه ۵ شربت ساق ۵ اسانتی نفع و با یک قطره بگری مقدار کافی مطابق معمول پپسین را در آب مخلوط کرده و اسانتی را در الکحل نموده و با هم مخلوط کرده شربت را بنفشه بند و پس از ۳ ساعت صاف کنند مقدار شربت آن یک قاشق سوپ

خوری و بایک گلاس کوچک است که در مدت غذا بپاشانند

شراب پدپین معمول کدکس بگزیند پدپین طبعی ۵۰۰ شراب سفید ۵۰۰ مطابق معمول حل

کرده صاف کنند بلا فاصله بعد از هر غذای یک قاشق کوچک بپاشانند

الکسیر پدپین معمول و پرت بگزیند پدپین طبعی ۵۰۰ اب مقطر ۲۰۰ شربت ساده ۴۰۰ گرم

۴۰۰ درجه ۲۰۰ مخلوط کرده پس از ۲۰۰ ساعت صاف کنند از ۵۰۰ انا ۳۰۰ گرم قبل از هر غذا بپاشانند

تتبع در نسخه های فوق میتوان بجای ۵۰۰ جزء پدپین طبعی ۲۰۰ جزء پدپین خالص استعمال نمود

زرق تحت جلدی پدپین معمول لوتون و کاسرو بگزیند پدپین ۲۰۰

اسید ۱۰۰ اب مقطر ۳۰۰ حل کرده و صاف روی آنرا بواسطه عمل انحراف بردارند و ۲۰۰ گرم این مصفی را در سخن تو مو و هاک

گانگلیونی صلب زرق نمائند

قرص پدپین معمول برت در مقدار یک کاف غلیظ گیر و قد مسحوق ۲۰۰ سائنی گرم پدپین

نشاسته بفرایند و یک قرص ساخته در گرم خان ۴۰۰ درجه خشک کنند مقدار شربت و وزنی چهار قرص است

حب پدپین معمول هولک این حبوبی سه قسم اند با فقط دارای پدپین اند با هم و پدپین

زرد روی و باید و را هنر دارند مقدار شربت و حب ۲۰۰

قرص لکات و پدپین بگزیند لکات سود لکات منبری مکد ۲۰۰ پدپین نشاسته ۲۰۰ قد مسحوق ۲۰۰

مطابق معمول قرصهای یک گرمی شانند

سفوف معمول موکرا بگزیند پدپین نشاسته ۵۰۰ با سائنی گرم مخلوط کرده در یک

لبه ببندند از آب ۳۰۰ بستر و ابتدای غذا سفوف نمائند

کاریکا یا پاپا (پاپا پرت) نباته است از طایفه بیکراسه و عصیر شیرینی شکی که از همه این نباتات

میشود مانند عوامل دفع دیدان و هاضم استعمال میکنند ماده عامل آن **پاپا پین** میباشد مقدار شربت از

این عصیر حبه دفع دیدان در اطفال هفت هشت ساله نصف قاشق چای خوری است و در شبان یک قاشق چاه

خوری که عصیر را در قند ریاب بچته و بعد قندی عسل و روغن کرچک افزوده بپاشانند و اگر چه دفع دود است

ولی از ادویه خطرناک میباشد مقدار شربت **پاپا پین** در دفع سوء هضم از ۵۰۰ انا ۴۰۰ سائنی گرم است که بصورت

شراب و با شربت و الکسیر با سفوف و با نقل استعمال کنند پاپا پین را که **پدپین نباتی** نیز نامیده میشود

بجای پدپین میتوان استعمال نمود و چون پدپین اغلب اوقات متعفن و فاسد است یا پاپا پین بر آن تمیج دارد

مالت (سمنو) سید عبارت است از جو نیش زده و خشک کرده که در کارخانه جات آب جو سائد

عسل میاورند

دیاستاز حاصل میشود در مدت انباشتن نشوین (در اطراف دیشرها و عبارت از یک نوع فرمائی

(ماده مخمر) است که دارای خواص مالت است و تولید میگردد از جو و در آن با آب و یک حرارتی که زیاد از ۷۰

درجه نباشد براق و در طوبت پانکراسی (لوز المعده) دارای با سازی میباشد معاین باد سنج جوینش زده

(مفتش) و همانطور که وجود پدپین در هضم مواد البومینی لازم است وجود دیاستاز در هضم مواد نشاسته

لازم میباشد علی هذا در سوء هضم که مسمان نشاسته براق بود مفید بود و چون سائنی

پاپا پین

سمنو

دیاستاز

نفع بر مال زیاد از ۲۰ درجه حرارت وارد می شود پس از ای باستان خواهد بود

عصاره مائه مال را که مال تکثیر شده می باشد از ای مواد البومینی و باستان و گل کوز مال می باشد و خصوصاً در هضم مواد نشاسته ای بسیار استعمال می کنند در اقسام سوء هضمی که منتهی از عدم حرکت و باضت و از توقف در هوا می نویسد و از آن می باشند مفید است و مقدار شربت آن یک قاشق ترشی خوری است مخلوط در یک گلاس آب و با شیر که سه دفعه در عرض روز استعمال شود و مال هو بولون را بهین مقدار در سل و داسکود بوت استعمال می کنند

مالکین عبارت است از فرمان جوینش زده و حبه ساختن آن نوع غلیظ جوینش را در دو مقابل نش الک ۹۰ درجه می خسانند مقدار شربت آن از ۵ سانه گرم تا اگر گرم است که با غذا استعمال کنند در سوء هضم اطفال شیر خواره مسهل و مفید است

سفوف دافع سوء هضم بگزند مالک مسحق بگزیند سو مسحق قند کد ۵ سانه گرم منبری مکس ادرسه گرم مخلوط کنند در یک لیتر بنهند و در سوء هضم نشاسته بعد از غذا یک لیتر سفوف بنهند مالکین را میتوان با پپین نشاسته مخلوط کرده استعمال نمود

شربت مالک بگزند مالک ۲۰ گرم آب ۵۰ درجه ۵۰ گرم مخلوط کرده مدت یک ربع ساعت بخسانند با فشار صاف کرده و باغاله را با ۲۰ گرم آب گرم مخلوط نموده نیز با فشار صاف کنند و دو مصفی با مخلوط نماید و باید وزن آنها ۵۰۰ گرم باشد با کاغذ صاف کنند ۱۹۰ گرم قند سفید افزوده و ۵۰ درجه حرارت وارد آورند تا حل شود در سوء هضم مواد نشاسته این شربت مسهل و مفید و مقدار شربت آن یک قاشق ترشی خوری است قبل از غذا و با بعد از آن

سفوف هاضم بگزند مالک مسحق اگر پپین نشاسته ترش ۵ سانه گرم کلور و سود بوم ۲ گرم مخلوط کرده در یک لیتر بنهند این سفوف که در سوء هضم مفید است مقدار شربت آن یک پاد و سه است قبل از غذا و با بعد از آن و میتوان این سفوف را با قدری شربت ساده خنک کرده و در یکسول داخل نموده اشامید

انگلوین عبارت از ماده است شبیه پپین که از سنگدان طيور استخراج می کنند در خواص نیز مشابه آن است و مقدار شربت آن از ۵ سانه گرم تا ۵۰ گرم است که بر وی لقمه نان ریخته بلا فاصله بعد از غذا میل کنند

پانکراتین بگزند پانکراس (غده لوز المعدة) تازه - آنرا سولفوریک خالص یا پانکراس اخذ کرده و در صراحی باوری که در آن سمباده بود داخل کرده آنرا با آن افزوده در صراحی با محکم بنهند و مدت ۲۴ ساعت حرارت ۵۰ درجه مخلوط را بگذارند بماند بعد صاف نموده و مصفی را در گرم خان ۵۰ درجه بنشیند محلول عبارت از پانکراتین میباشد که شکل گری است سفید قابل بر زردی و تقریباً تماماً محلول در آب و یک جزء پانکراتین ۱۵

جزء مواد دسمه را مبدل به امولسیون می کنند ۱۹ جزء نشاسته را مبدل به قند می نمایند و ۵ جزء فیبرین و ۲ جزء گوشت عضلانیه و ۳ جزء البومین قهوه را هضم می سازد و از عوامل دافع سوء هضم است و مقدار شربت آن از ۵ سانه گرم تا ۲ گرم که بطور حجب و با محلول در شراب محلول می دارند و روغن جگر مرود را با آن امولسیون نموده استعمال می کنند و بنا بر صورت و آن مانده پپین است و نیز عصیر پانکراس را در جرم تومورهای رده می زنند و به رزق

پانکراتین

انگلوین

پانکراتین

در بیان تهیه و استعمال پاسبان

پاسبان

پاسبان عبارت از فلزی است سفید و بسیار مشعشع و خیلی نرم و سبک و از آب و وزن مخصوص آن ۱۶۵۰ است و در مجاورت هوای زودی فاسد میگردد و از این جهت است که آنرا در نفث محافظت مینمایند و چون در آب انداخته شود بر روی آن شناور شده و میسوزد و دور میریزند و مبدل میشود به پاسبان (اکسید پاسبان) در حالتیکه آب با تخریب کرده و اکسیر آنرا جذب مینماید و هیدروژن بخار شده و فی الفور مشعل میشود و پاسبان به تنهایی در طب استعمال نمیشود پاسبان که عبارت از پاسبان بود و اکسید پاسبان نیز نامیده میشود جسمی است سفید و خیلی محرق و در طب بحالت آنند استعمال نمیشود چون با آب مرکب گردد هیدرات پاسبان تولید شده و با سم مطلق پاسبان نیز موسوم گشته و در طب بسیار استعمال میشود

هیدرات پاسبان سفید خاکسری رنگ است و شدت محرق و خیلی محلول در آب و در الکل و بلیت هوا را بشدت جذب میکند و مرکب است از ۱۴ پاسبان و ۱۰ آب پاسبان خالص (پاسبان الکلی) حاصل میگردد و با پاسبان محرق مسخوف را دودهم و زشت الکل ۳ درجه ریخته و خیلی بهم زنند تا پاسبان حل گردد و بواسطه تقطیر الکل را جدا کرده و تقاله را که در دفع باقی مینماند زوب نموده بر وی صفحه نقره بریزند تا زودی سرد گردد

پاسبان الکلی

پاسبان الکلی که پاسبان کسینک (محرق) نیز نامیده میشود رنگ آن سفید چرکینی است و شدت محرق و خیلی محلول در آب و در مجاورت هوا بسرعت مبدل میگردد به سوکر بنات میلول و موافق دستور العمل که کس آنرا باین طریق میسازند بگریزند پاسبان را زاری خالص ۲۰۰ گرم اهک شکفته ۵۰۰ گرم آب صاف ۲۵۰۰ گرم گرم اهک را بشکند و با آب مقابل و زشت آب مخلوط نموده و کربونات را در مقدار آب حل کند و محلول را در دبطک آهنی جوش آورند و شیر اهک را کم کم مخلوط نمایند بطرقی که جوش قطع نشود و مخلوط را با کسول آهنی بهم زنند و مدتی نیم ساعت عمل جوش را ممتد سازند تا اندازه که بخار میشود آب بر آن فرا ببرد و بعد از آن بر وی پارچه صاف ریخته تا کربوناهک از مایع جدا گردد و تقاله را با دقت بشویند و صاف کند و دو مصفی با مخلوط کرده در ظرف نقره بچوشانند و باید جوش آن شدید و سریع بود تا بدجه پیوست و محصول را حرارت دهند تا بدجه ذوب ناری و انوقت با اسفنج نقره با واری محصول را برداشته بر وی صفحه حریری که در آنجا چرب باشد قطره قطره بچکانند بطرقی که قطعات کوچکی مدور شبیه به ساجه حاصل گردد و آنها را در شیشه های در سنباده حفظ نمایند و میتوان آنرا با شکل دیگر مشکل نمود از قبیل عدسی و اسطوانه و دایره و غیره و بیشتر بعوض پاسبان کسینک الکلی گردوب و استعمال میکنند که بهمان درجه دارای خاصیت تحریک است و محدودات آنرا ندارد

گردوب

گردوب بگریزند پاسبان کسینک الکلی ۵۰ گرم اهک شکفته ۵۰ گرم هر یک از این دو را جداگانه در هاوئی که از گرم کرده باشند نرم نمایند و آن دو مسخوف را به سرعت و دقت مخلوط نمایند و در ظرف دهان گشاده سنباده حفظ کنند و چون خواسته باشند این محرق را استعمال نمایند آنرا با الکل مخلوط کنند بطرقی که خمیر نرمی حاصل گردد و با عانت کاردی این خمیر را بر وی بچسبند و میوه ها را داغ کنند منطبق سازند و این خمیر مانند پاسبان معارفی جزیان ندارد و برخلاف آن یک جزء محرق و دو جزء داغ میکنند و بهترین طریق استعمال آن از این قرار است

درست کردن

۳ گرم آب ۳ گرم حل کرده صاف کند و در بطری و پنجه روی از ازاب گاز دار پی نمایند و نفوس و دوما تبیم مفید و مستعمل است

پوسپون نترات سود معمول را در مائش بگردانند نترات سود ۲ تا ۲ گرم پوسپون زنبی ۰۰ اگر مطابق معمول پوسپون سازند در عرض روز مقدار ۲۰ استعمال نمایند

لیکور ضد نفرت معمول ۱۰ گرم بگردانند که در ۰۰ اگر مدت نیم ساعت در ۰۰ گرم آب میوشانند و صاف کرده بقرابند نترات پیاس ۵ گرم حل کرده ده گرم از این محلول را در یک پیاله مطبوع بلجور مخلوط نموده صبح و بهین مقدار را عصر و اختلالات موجب مجاری بول بیاشامند

عصیر نباتات مدد بگردانند که تازه گاو زبان یک تازه حیثه الزجاج یک تازه کاسنی یک تازه سرفه یک مکده یک جزء مطابق معمول ۱۲۰ گرم عصیر حاصل کرده بقرابند استات پیاس ۵ گرم و حل کنند

عصیر نباتات محل معمول هو نو ده بگردانند کاسنی بستانه کاسنی بی کاهوسر فویل مکده یک جزء مطابق معمول ۱۲۰ گرم عصیر حاصل کنند و صبح ناشنا بیاشامند این عصیر در دفع قولنج بکدی قوی کاش

است و بعضی اوقات ۵ گرم استات پیاس بر آن می افزایند
حرک محل معمول موثر بگردانند ۲۵ گرم طرطرات پیاس عصاره خطبانا عصاره فطورین مکده ۰۰ اگر مطابق معمول عمل نمایند را ننداد بکدی هر دو ساعت فاصله ۰۰ گرم بیاشامند

پوسپون مدد بگردانند مطبوع حیثه الزجاج ۰۰ اگر استات پیاس ۰۰ گرم شربت پنج دیشه ۰۰ گرم سکنجین کاشیک ۰۰ اگر الک نتریک ۲۰ گرم مطابق معمول پوسپون سازند

معجون کور توم بگردانند برای کوکله دبا ۰۰ اگر عصاره مرغ عصاره کاسنی بی مکده ۰۰ گرم استات پیاس ۰۰ گرم مطابق معمول معجون سازند روزی چهار دفعه هر دفعه یک فاشوق چای خوری در دفع خا زرد شده بکدی بیاشامند

در بیان سود در صورتی که مائش را داخل می کنند

شوره را چون بمقدار زیاد در داخل استعمال کنند مانند عوامل ضد حمله قوی اثر میکند و مخصوصه مستعمل در امراض ورمی که نتوان محمولات آنهمون را در آنها استعمال نمود مانند هرگام ورمی های تبخوشت و ابله و اسکرلین و دوما تبیم مفصلی و غیره و مقدار شربت آن در دوما تبیم مفصلی حاد ۲ گرم است و در بک لبریز و لی باید طبیب مراقب اثر آن باشد زیرا که دیده شده باین مقدار گاه آثار دوما تبیم از آن میوز کرده است

افشره ضد ورم معمول بگردانند ماء الشیم ۰۰۰۰ اگر سکنجین ۰۰۰۰ اگر نترات پیاس ۰۰ گرم حل کنند و حبات ورمی هر یک ساعت یک پیاله کوچک بیاشامند و نیز مگر استول عباد

از بهین مشروب است
ترکیب شوره بگردانند نترات پیاس ۰۰ گرم غسل مصفی ۲ گرم دبا ۰۰ گرم آب حل کرده در عرض روز گاه گاه نصف پیاله بیاشامند

افشره مسکن بگیند شوره گرم شربت تمش ۵۰۰ گرم اب ۵۰۰ گرم حل کرده بتدریج در عرض دوز
بیاشامند

عصیر ضد ورم معمول گوپوس بگیند عصیر مصفای کاسنی عصیر مصفای کاهو
عصیر مصفای کاسنی بزی عصیر مصفای شاهتره مکده گرم عصیر مصفای اسکودسوز ۵۰۰ گرم شوره ۵۰۰
گرم مخلوط کرده حل کنند در صورت ورمی بله در هر ساعت از دوز ۳ گرم بیاشامند

لعاب شوره بگیند لعاب قند اردو معطر ۵۰۰ گرم شوره ۵۰۰ گرم حل کنند در هنگام ورمی ارض
بوری مند جاد در عرض دوز بیاشامند

لعاب شوره و کافوری بگیند لعاب ۵۰۰ گرم کافور ۵۰۰ گرم دسی گرم شوره ۲ گرم شربت بهانارنج
۵۰۰ گرم مطابق معمول کنند و در هنگام ورمی ارض بوری مند رجایا شامند

پوسپون مسکن معمول سپدنم بگیند عرف کاهو عرف خرفه مکده ۵۰۰ گرم شربت
لهوه ۳ گرم شربت بنفشه ۲ گرم عرف بهانارنج ۵۰۰ گرم شوره ۵۰۰ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و در
ورم و فاشق فاشق در عرض دوز بیاشامند

پوسپون معمول واند بگیند طرطرات پیاس ۱ گرم نترات پیاس ۲ گرم دره ۱۲ گرم ماء
الشعر حل کرده ۵۰۰ گرم شربت توت سیاه بپزینند و اطفال از ۱ تا ۵ سال که مبتلی بجای تفویض باشند عسل
باعت در عرض دوز با فاشق و چک بیاشامند

پوسپون معمول کولیس بگیند مطبوع دیشه خطمی مطبوع دیشه شربین بیان مکده ۵۰۰ گرم
نترات پیاس ۲ گرم سکنجین ساده ۵۰۰ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و ذات الریه اطفال مستعمل است که در
طفل و ساله يك فاشق خیلی کوچک هر ساعت استعمال کنند چون ورم بنای تحلیل را گذاشت بجای نترات
پیاس از ۱ تا ۵ گرم استان اما نیاك در پوسپون داخل نمایند

گرد مسکن معمول استاهل بگیند سولفات پیاس و نترات پیاس و سولفور
چوه ۲ مطابق معمول گرد شاند و از ۱ تا ۵ گرم در عرض دوز استعمال نمایند

سفوف ضد حرک بگیند کلل اکرم نترات پیاس ۵۰۰ گرم مطابق معمول در و لسته مسای قیمت
کنند و هیدرو سفال و آبای از امراض ضعیفی هر دوازده ساعت فاصلت یک لسته بیاشامند چنان میگویند
که افزودن نترات پیاس به کلل ضعیف تر شمع براق را میکند

سفوف ضد تشنج معمول وبل بگیند برك نارنج ۲۰ گرم شوره ۵۰۰ گرم اسانیه گرم
در ۱۲۰۰ گرم مطابق معمول سفوف شاند و در طیش قلب عصبا بیاشامند و هر دوز همین
مقدار را استعمال کنند

حب شوره و کافوری معمول کدکس بگیند شوره ۲ گرم کافور ۱ گرم گلکند
۱۰۰۰ گرم مطابق معمول ۲۰ حب شاند و سوزاك حاد و حصب و دوجب عصا بیاشامند

حب مسکن بگیند شوره کافور مکده ۵۰۰ گرم عصاره تراباک ۱۰۰۰ گرم گلکند مقدار کافه مطابق معمول
۵۰۰ حب شاند و سوزاك حاد از ۱ تا ۵ حب در عرض دوز بیاشامند

حب شوره و کافوری معمول مصنف بگردد شوره عاگدم کافوری گندم
عصاره نیاك عاگدم مسحو تا صل السوس مقدار كافى با قدرى عسل عا حب سازند و قولى كلبه و التهاب و من
شانه و حراى بول هر يك ساعت فاصله يك حب بپاشانند

سفوف ضد رجم معمول روست بگردد نترات پتاس بى طرطرات پتاس مكد و گرم
قد مقدار كافى مطابق معمول در ۱۲ بسته مشاى بنبدند هر يك ساعت و با هر دو ساعت فاصله يك بسته را با آب پال
ماء الشعير بلغو و سفوف نمائند

حب افغ ترشم شير بگردد نترات سوده اگر گرم کافوری شوره مكد و گرم و با قطعى مقدار كافى مطابق معمول
و عا حب سازند و حب صبح و دو حب عصر بپاشانند

کلورات پتاس (ملح برى قوله) بى جزء از این ملح در ۱۲ جزء آب سرد و ۱۵ درجه و ۳۰ جزء گلیسرین
حل میشود و در الكل و اتروکلور و فورم غیر محلول است و از او دفع غانغرا باى هان و ورم دهان بقی و قروح
غشاء و برفك و فارد بنهم و موگه و اسكور بوت و خناق و اختلالات و بفری و برفان و و ما نیم مفصلی جادگان کنگر
جلد اقسام رمد سوانح خروج دندان اخرا از اسقطانها با فواید با استعمال میمانند مقدار شربت ان از ۲ تا ۱ گرم است
و در عرض و زو قلت انخل الش و اب مورث بعضی اشکالات در استعمال ان میگردد و عموما يك پوسپون صفعی و جاد
۱۵ درجه از ۲ تا ۱ گرم کلورات پتاس را به ولت حل میکنند قبل از انکه مواد حلوه را به پوسپون بنفرا بند اول ملح را با عا
حرارت در آب حل میکنند مثلاً ۱ گرم در پوسپون اطفال بعد از شیرین میمانند و این صورت گوارا و مطبوع طفل شود
و بخوبی از اخی شامد میتوان کلورات پتاس با قند مخلوط کرده سفوف نمود و نوعاً از محلول ۱ گرم کلورات پتاس در
۱۵ گرم آب ۱۵ درجه پوسپون میمانند

نطول کلورات پتاس معمول ککس بگردد کلورات پتاس ۱ گرم عسل و دى ۲۰
گرم مخلوط کرده بوى قروح دهان نطول کند
پوسپون دافع غانغرا معمول هونٹ بگردد کلورات پتاس ۲ گرم شربت ساده ۱۰
گرم اب صاف ۱۵ گرم مطابق معمول پوسپون شانند و دفع قروح غانغرا بانه در عرض شانند و زبا فاشق کوچک
بتدیج بپاشانند

محلول دافع قروح فارد بنهم معمول ساپل بگردد کلورات پتاس ۲ گرم برف
پنا سپوم ۱۰ سائنه گرم اب صاف ۱۵ گرم مطابق معمول حل کنند و در عرض و زبا فاشق کوچک متد جاباشند
و قروح را با اسپداز تيك مدا و نمائند

پوسپون دافع ورم دهان زبقي بگردد کلورات پتاس از ۲ تا ۱ گرم شربت لیمو و با
شربت تمش ۱۵ گرم اب صاف ۱۵ گرم مطابق معمول پوسپون سازند سرگاه خواسته باشند مقدار ملح را زیاد
کنند جهت اخرا از احساس نامطبوع ان در دهان مقدار اب را زیاد تر کنند

غره کلورات پتاس معمول ککس بگردد کلورات پتاس ۱ گرم اب مقطر ۱۵ گرم
شربت توت سباه ۱۵ گرم کلورات و در آب حل کرده صاف نموده شربت را بنفرا بند
پوسپون دافع حای نفوئید معمول بلانثانی بگردد لعاب نفوئید

کلورات پتاس

عربی گرم شربت لیمو ۴ گرم کلورات پیاس ۲ گرم پوسپون شانده هر دو روز یک گرم کلورات را زیاد کنند تا به
گرم در ۲ ساعت پس از حقه مشروب درضرب زباد استعمال نمایند هر روز یک حقه زاب سرد کنند و بی وقت شکم
پا چنه مبلول در محلول قبل را که سرد باشد منطبق شانده کلورات پیاس ۲ گرم اب صاف ۱۰۰ گرم اسپید کلورید
ر یک ۱۰ گرم

پوسپون دافع ورم حلق اسکریلا بتنی معمول روژو بگرنده کلورات
پیاس ۱ گرم شربت نوت ۳ گرم عرف کا هو ۴ گرم مطابق معمول پوسپون شانده در عرض و زبده می نوشند
پوسپون ضد فقری معمول والدان نورک بگرنده کلورات پیاس ۱ گرم

تعفین آری پر کلورید آهن ۱ گرم شربت تش ۲ گرم اب ۱۰۰ گرم پوسپون سازند و بتدی می نوشند
پوسپون ضد خاق معمول بهماستان اطفال بگرنده متیک ۱۰
سانت گرم شربت اسپکا ۳ گرم سکچین غنصل ۱۰ گرم کلورات پیاس ۲ گرم مطبوخ پولیکا لاه ۱۰ گرم مخلوط کرده
باقا شواش خوری متدی می نوشند

پوسپون ضد فاژ دینیم معمول گالواس بگرنده کلورات پیاس ۲ گرم
بدود پیاسوم ۱۰ گرم شربت کنکیناه ۱۰ گرم حل کنند و از آن ۱۲ قاشق کوچک در دو روز بنوشند
قرص کلورات پیاس معمول دشان بگرنده قد مسحق ۱۰۰ گرم کلورات پیاس
۱۰۰ گرم اب معطر با بلسان تلوکیرا مکد مقدار کافی مطابق معمول قرصهای یک گرمی سازند که هر قرصی ۱۰ است
گرم کلورات دارد در ورم دهان پیقی ورم لوزه و اخلا لانا سکور بوتی دهان و فقریت و قروح ان کدکس
از ده تا ۲۰ قرص تجویز میکند

سنون کلورات پیاس ایضا معمول دشان بگرنده فنانا هک مسحق ۱۰ جزء
طریپ مسحق ۲ جزء زاج سفید مسحق ۱۰ جزء کلورات پیاس مسحق ۱۰ سالی مسحق مکد ۲ جزء کارمن عمل سا
نغاع مکد مقدار کافی مطابق معمول سنون و با مضض سازند در قروح دهان و سایر امراض مفید و +
سود مند است

محلول دفع زکام معمول یازی بگرنده کلورات پیاس ۱۰ گرم اب صاف ۱۰۰ گرم حل
کنند و مکرر در بینی شوق نمایند و یکی از دانشمندان گلبرین را در این محلول اب ترجیح میدهد و گلبر
کلورات پیاس می شانده همان میزان فوق عموما محلول غلیظ کلورات پیاس را در دفع کانکروئید و قروح
فاژ دینیم استعمال میکند

گرد دافع زکام معمول بوت بگرنده سونترای بدیموت ۱۰ گرم کلورات پیاس ۱۰
گرم مطابق معمول گرد سازند و در بینی شوق نمایند

کلورات سود قابلیت انحلال این ملح در اب خیلی بیشتر از ملح پیاس است و یک جزء آن در دو جزء
اب حل میگردد و خواص این ملح و طری استعمال آن مانند کلورات پیاس است و مقدار شربتشان ۱۰ تا ۱۰ گرم در عرض
محلول کلورات سود معمول یازی بگرنده کلورات سود ۴ گرم اب صاف ۳۰
گرم حل کنند و در تراکوئومی معمول در خاق مکرر در قصبه قطود نمایند

کلورات سونی

در استعمال اخلاقیات با هوکلی و فربو و انا

مقصود ما در این جا از ادویه قلبیه ترکیبات ذیل میباشد که پتاس محرق و سود محرق و اهن محرق و ثانیاً کرنات پتاس و کرنات سود و کرنات لبتین ثالثاً کرنات پتاس و کرنات سود و صابون و سترات و ملات خضای پتاس و سود و بنزات اهن و غیره و خفی نماید که صابون لوزی و سترات پتاس و سود و ملات و طرطرات و لکات انما و مبه جات دارای این املاح اند مانند کرناتهای قلبیه اثر میکنند زیرا که در هنگام تمیل و تبدل به مایع تبدیل نموده شده و تبدل با آنها میگردند این املاح و مقدار زیاد اگر استعمال میکنند اسید نیز و یک تبدل میکنند اسید و در یک با اسید هیپو و یک

قلبیات محرقه مانند سموم محرقه خلی قویه اثر میکنند و در استعمال اخلاقیات اینها وقت زیادی لازم است و کرناتهای پتاس و سود اگر چه محرق و تپیدشان کمتر است ولی باز استعمال اخلاقیات اینها به خطر نیست لهذا بعضی آنها به کرناتهای پتاس و سود و اکه بدن هیچ خند و دوستی میباشد استعمال کرده و بر آنها بر جیم میدهند علاوه خلی به مویلت جذب میشوند و ترکیب خون را کاملاً تغییر میدهند مقدار زیادی از آنها بواسطه بول از بدن خارج میگردد و مخصوصاً استعمال میشوند در علاج اخلاجات حصائیه که با کثرت اسید و در یک مرتبط باشند و نیز استعمال به کرناتهای قلبیه مفید است در اخلاجات تقریبی و اوجاع معدیه که بواسطه کثرت ترشح اسید ها عارض شوند و هم چنین در اقسام استسقاها و بهجات حصائیه و اقسام خازیه مفید و مستعمل اند ولی چون پلاستیسیم و قوام خون را کم میکنند و مستعد میمانند شخص را بمرض ترشحات و انثانات سلولی که موجب و زوار دام میشوند لهذا آنها را با احتیاط باید استعمال نمود استعمال قلبیات مؤثر است در علاج امراض پولی و امراض قشری جلد و بخصوص در دفع لیکن و نیز دفع میکنند عفیمی که سبب آن وجود بلغم چربی ترشی باشد و بی کرنات پتاس مؤثر است در دفع روماتیسم مفصلی جاد و در دفع ورم مثانه و زردی و نیز در دفع خاق و ورم دهان زبانی و غانغرا و اسکوربوت بمقدار زیاد اگر گرم تجویز می نمایند

از خواص ادویه قلبیه در صورتیکه مقدار اسید و در یک در بول زیاد باشد تحلیل و نفیست حصان است و در این وقت استعمال آنها نافع خوب حاصل میگردد ولی اجرای بعضی شرایط لازم است تا آنکه موفق و حصول این نافع گردند و این شرایط عبارتند از اولاً کم کردن اسباب حصول اسید و در یک که در بعضی موارد و اولاً محلی هیز او و ثانیاً کرناتهای قلبیه و در مقدار اب زیادی حل کنند و در این صورت بلا فاصله طبیعت بول تغییر میکند و اسید تبدل به قلیا میشود و بعضی اسید و در یک فوسفات اهن و فوسفات مانا کو متری و نیز کرنات اهن حاصل میگردد و گفته اند که اب بهترین عوامل مفصله حصان و در یک است و اشخاصیکه اب را بسیار میهند هرگز مبتلی به حصان و در یک نمیشوند محلول قلبیه که استعمال میکنند نباید چندان غلیظ باشد زیرا که مشربته غلیظه که تحوی مقدار زیادی ماده دوائیه بوند به مویلت جذب نمیکردند و علاوه بواسطه نفیست که طبیعت از شر آنها دارد نمیتوان همه دوز به قدر کفایت بمریض شامانید و اب ویشی زیاد تر از قدر لازم دارای ماده قلبیه است و یک گرم به کرنات پتاس و یک لیترب بخوبی کفایت میکند و همیشه در این مواقع باید به کرناتهای پتاس و اسید

فلپايات محرق دادای بعضی مخدر داناست از قبیل تخم شش جها و هضمی و وقت که معده خسته شود و دیگر نتواند
تجمل محلول بے کرنات پیاس و با سود را نماید میتوان بجای آنها محلول سترات پیاس و با سود را استعمال نمود زیرا که
در تمیل و تبدل به ما تجمل هم چنان که ذکر کردیم مبدل بر بے کرنات میشوند همان اثر را در تخم ببول میکند

موافق دستور العمل **بوشارد** مشرب با تیکر در این مواقع میتوان استعمال نمود و قرار دهنده اند

افشره قلبای وینیل و بگزید بے کرنات پیاس ۲ گرم اب صاف الترقی ۵ گرم تعفین وینیل
۵ گرم حل کنند و میتوان بطور تناب و با فوقه میل مریض تعفین نیل را بدل نمود بیک گرم تعفین و در چینی و با
تعفین را و انرا و با الکلا تو نارنج و با الکلا تو و لیمو و بے کرنات پیاس را بے کرنات سود و با مقدار مضاعف
سترات پیاس و با سترات سود و کلبه باید بمریض مشروب داد که خوش اند و باشد معده اشرا خسته نگردد و با
نفرت نشود و اثر بیشتر ابهای معده بے در دفع حصاٹ بواسطه است که معده به هولت آنها را تجمل میکند و

مریض مقدار زیادی از آنها میتواند بیاشامد

تیزن قلبای بگزید بے کرنات سود ۲ گرم تعفین و در چینی تعفین وینیل مکدر اگر شربت شاه ۵ گرم اب
۵۰۰ گرم حل کنند و در میان این تیزن را در دفع رمل و حصاٹ اسید و بیک بیاشامد

افشره قلبای معمول و بیکر بگزید بے کرنات سود متبکر ۵ گرم اب ۵۰۰ گرم حل کنند
عرض شبانه و در نیم لیترا این افشره را در دفع حصاٹ اسید و بیک استعمال نمایند

تیزن قلبای معمول بہت بگزید کربونات سود ۲ گرم ماء الشعیر ۵ گرم حل کنند و در دفع
لیکن وی و دیگر و غیره استعمال نمایند

افشره سترات سود بگزید بے کربونات سود ۲ گرم اسید سترات ۲ گرم قند ۵ گرم اب ۵۰۰ گرم
در بطری مخلوط نموده و در آنرا محکم گرفته حل کنند و در سل استعمال نمایند

تیزن مد بگزید بے کربونات پیاس ۵ گرم نترات پیاس ۱ گرم مطبوخ میوه عر ۵۰۰ گرم مطابق معمول
حل کنند

تیزن ماسکای بگزید بے کربونات پیاس ۱ گرم در ۵۰۰ گرم اب صاف حل کرده بنظر اند شربت منع عرب ۵
گرم در ذات الریه مزمن و داسیتسم با آتش کوچک تبدیع بیاشامد

قطر قلبای معمول و بیکر بگزید کربونات پیاس ۵ گرم اب مقطر ۵۰۰ گرم حل
کنند و در اختلاجات اطفال از ۱ تا ۵ قطره در عرض روز استعمال نمایند و محلول کربونات پیاس و **زانستر**

عبارت از همین قطور است

نیزوات سود ملحی است محلول در ۵۰۰ جزء اب و در اکل بمقدار کم حل میشود **طریق ساختن**
ان مطابق کدکس بگزید اسید نیتروئیک متبکر مقدار منظور سود کتیک مایع مقدار کاف اسید را
با کمی اب اغ مخلوط کنند با دقت سود را تا بجدا شباع بنظر آیند و محصول را در وی کپسولیکه محوی اسید
سولفوریک منو هیڈرات باشد گذاشته و بعد از تحت سرپوش و ده بگذارند تا متبکر شود

نیزوات کلسیم (اهک) یک جزء این ملح در ۵۰۰ جزء اب سرد حل میگردد **طریق**
ساختن ان مطابق کدکس بگزید اسید نیتروئیک مقدار منظور و شرا هک مقدار کافی

نیزوات شعیر

نیزوات اهلك

اسید را در شیر اهلک میخیزد و مدت چند دقیقه بجوشانند و صاف کرده و مصفی با باغاث حرارت تغلیظ نمایند و اگر لازم باشد جود اضاف کنند و بگذارند متبلر شود و آب ماده را بواسطه عمل انحراف بدارند و بتلهها و دروه کاغذ آب کش سفید میخیزد و در گرم خان میجکانند

این د و ملحه را در دفع فساد بنه و یکی و دفع نفرس و مل اور یکی قوی الاثر میداند بنیوات سود را در دفع سها سرفه و موکه و دنفیری استعمال کرده و تجید می نمایند و در دفع دنفیری از ۲ تا ۳ گرم تجویز میکنند و یکی از دانشندان در دفع حمزه از ۱ تا ۲ گرم آنرا در ۲ ساعت استعمال میکنند و عموماً مقدار شربت بنیوات سود و بنیوات اهلک از ۲ سائت گرم تا ۲ گرم است که بتدریج بیاشامند بنیوات سود را بصورت سفوف و محلول و شربت و حب استعمال می نمایند

سفوف دافع نفرس معمولی بوی بگز بنیوات سود ۳ گرم نوشادر ۲ گرم و اگر پوست در طبع باشد سنا ۳ گرم گرم سائید مخلوط کنند و ۲ سائت گرم صبح و ۲ سائت گرم یک ساعت قبل از شب بیاشامند کم کم مقدار را ناز باده کنند تا ۲ گرم برسد

پوسپون لیزیش بگز بنیوات سود ۲ گرم عرق نعناع آب مقطر مکه ۲ گرم شربت پوست نادنج ۲ گرم مطابق معمول پوسپون شانند و دفع سها سرفه هر ساعت یک قاشق چای خوری بیاشامند **طریقه استعمال بنیوات سود در دفع موکه** انگشت سبابه را پارچه که بنویس در محلول بنیوات سود الوده شده باشد پیچید و آنرا بر وی غشاء مخاط دهان بمالند بطریقی که بیشتر از موجودات پادزیتی بکشد شود و هر دو ساعت فاصله قلم مورد را بن محلول الوده کرده و در وی زبان و اطراف دهان گردش داده بطول نمایند و بهتر است که بنیوات سود را بمقدار ۲ تا ۳ گرم در داخل هم استعمال نمایند

شربت بنیوات اهلک بگز بنیوات اهلک ۲ گرم شربت تلوه ۲۹ گرم مطابق معمول حل کنند و هر ۲ گرم این شربت دارای ۲ سائت گرم ملح است

بنیوات اهلک گرانولی بگز بنیوات اهلک ۲۰۰ گرم قنده ۱۰۰ گرم مطابق دستور العمل ماننر گرانول شانند و روزی ۲ تا ۳ دفعه هر دفعه از یک تا ۲ گرم این گرانولها را با یک پالاب سرد بیاشامند پوشادا میگویند استعمال این گرانولها در دفع حصات اسید وریک و حصات اسلات اهلک و بول الدمی که عرض از آنها بود قوی الاثر اند و بنیوات و دفع نفرس در دفع بعض بول مانیا کی

اب اهلک اهلک شکفت شده را در ظرفی ریخته و کم کم آب بر وی ان ریخته تا شکفت گردد و بعد از آن آب سفید بنیازی شود موسوم به اهلک شکفت شده و اهلک هیدراته و بعد یک جزء از آنرا در ظرف شیشه بزرگی ریزند و از ۲ تا ۳ جزء آب صاف بر وی ان ریخته بهم زنند و بگذارند ته نشین شود تا اگر احیاناً پتاسی کان باشد در این آب حل گردد بخصوص اگر اهلک را با هیزم میخیزد و بواسطه عمل انحراف آب را داد و در بنند و بعد ۲ جزء دیگر آب صاف بر وی ان اهلک ریزند و مدت چند ساعت بگذارند بماند و گاه به هم زنند و پس از چند ساعت بواسطه عمل انحراف آب صاف روی آنرا داشته در ظرفی ریخته در آنرا محکم به بندند با اهلک و اگر فرد کسر استعمال نمایند و مقدار شربت آن را داخل از ۲ تا ۳ گرم است مخلوط با ۲ گرم آب و یا شیر چه شربت و چه احتقاناً و سودمند است در دفع قرجه معده

اب اهلک

خفنه اهلکی معمول فری بگرند ۳۰ گرم اب اهلک و دود دفع اسکا وید ها احقان نمایند
 اب مرکب اهلک معمول کار و پیشل بگرند ۱۰۰ گرم صاف شده ۳۰ گرم صاف شده و نه شده
 ۳۰ گرم اصل السوس نه شده ۳۰ گرم تخم گشنیز گرم مدت دود و زده ۳۰ گرم اب اهلک بختانند و صاف کنند
 روزی یک گلاس را خلالات خانی و جلدی بنیاشانند

لکات اهلک
 لکات سود

لکات اهلک ازاد و تهر حقه بدن است و مقدار شربت آن از آناه گرم
 لکات سود ملخی است بشدت محلول در آب و دود دفع سوء هضم مستعمل مقدار شربت آن از آناه ۳۰ گرم است

قرص لکات سود و منبری معمول پیرکن و بورن مسحوق بگرند لکات منبری
 گرم ساکاد و لکات سود ۳۰ گرم مسحوق قند ۳۰ گرم با مقدار کاف لعاب کیرا ۳۰ گرم صاف سازند و از آناه ۳۰ گرم در
 عرض روز بنوشند

شریت لکات سود بگرند لکات سود ۳۰ گرم شربت بهار نارنج ۳۰ گرم حل کنند و هر قاشق اش خوری
 این شربت دادای ۳۰ ساعتی گرم ملخ سود است

پوسپون قلبائی صمغی بگرند کربونات پیاس ۳۰ گرم پوسپون صمغی ۳۰ گرم شربت پاکود
 ۳۰ گرم مطابق معمول پوسپون شانند و مداوی و دم صفاق وضع حلی ساعت بساعت یک قاشق کو چید باشند
 پوسپون دافع خناق معمول بارون بگرند کربونات سود ۳۰ گرم مطبوخ خاق
 ۳۰ گرم شربت صمغ عربی ۳۰ گرم عرق بهار نارنج ۳۰ گرم مطابق معمول پوسپون شانند و متدد جاد عرض روز
 بنیاشانند بعضی اب مشرب اب و بشی استعمال کنند

پوسپون معمول استولز بگرند کربونات پیاس ۳۰ گرم اب صاف ۳۰ گرم شربت سباده
 ۳۰ گرم دود دفع کرازد و شش دفعه دود و زده ساعت بنیاشانند و کم مقدار بک کربونات دانه اگر ۳۰ گرم بنیاشانند
 و شرب این پوسپون را با شربت ربانک متبایب نمایند مقدار ربانک از ۳۰ ساعتی گرم تا ۳۰ گرم خواهد بود در عرض
 ساعت که متدد جاب بنیاشانند پیوسته دوا بواسطه حقه سبوسی دفع کنند

شریت قلبائی معمول و وتری بگرند کربونات سود ۳۰ گرم شربت شاه ۳۰ گرم
 حل کنند و یک قاشق و شش خوری صبح و یکی عصر و دبیع پال اب مخلوط کرده بنیاشانند و دوا طفلان یک قاشق چای
 خوری استعمال نمایند و دفع لکن و اختلالات قشری و پاپولی معمول است

مخلوط قلبائی معمول بلیت بگرند شربت شاه ۳۰ گرم کربونات سود ۳۰ گرم مخلوط
 کنند و قاشق و شش خوری صبح ناشنا و دیگری بعد از شام وقت خواب دود دفع اگر فاد لکن و پود بگو بنیاشانند
 پوسپون مد و مسکن معمول زاهن بگرند روغن بادام ۳۰ گرم صمغ عربی مسحوق
 ۳۰ گرم زرده تخم مایکان ۳۰ گرم شربت پاکود ۳۰ گرم اب اهلک ۳۰ گرم پوسپون شانند هر ساعت فاصل یک قاشق
 کوچک دود دفع حبس البول و عسر البول بنیاشانند

گرد قلبائی صمغی (صابون نباتی) بگرند کربونات پیاس ۳۰ گرم صمغ عربی مسحوق
 ۳۰ گرم مخلوط کرده متدد طوبی صلا بکند از آناه ۳۰ گرم این گرد را در دود کربون مخلوط کرده در بهجات احسا بطین بنیاشانند

ساکار و کالی قند قلیائی معمول بلوند و بگزند قند ۵۰۰ گرم بکربونات
سود ۲ گرم قند و آنرا بقدر رنگ کردن مخلوط کرده صلا بکند ۲ گرم این مخلوط را در يك لترات اخل نمایند
سفوف کربونات منبری با کربونات سود بگزند اصل السوس مسحوق اگر کربونات
منبری کربونات سود و نجیل مسحوق مکد ۲ دس گرم مخلوط کرده در دفع کا در بالری سفوف نمایند
سفوف کربونات منبری معمول فرانک بگزند کربونات منبری ۲ گرم دس مسحوق
دس گرم دارچینی مسحوق ۵ دس گرم مخلوط کنند و وقت نموده در دفع کا در بالری داروغهای ترش در دو
دفعه سفوف نمایند

خلوط اهلکی معمول علیای انگلیس بگزند کربونات اهلک صمغ عربی مکد ۵۰۰ گرم شربت
شاه ۱/۱۵ عرق دارچینی ۲/۶۲ مطابق معمول مخلوط کنند در دفع کا در بالری و سوزا زده ۳ ماه و ۲ گرم
عرض و زیباشامند

پوسپون جاذب معمول سود پود بگزند پود مسحوق ۵۰۰ گرم بکربونات سود
۲ گرم شربت شاه ۵ گرم عرق نعناع ۵۰۰ گرم پوسپون سازند در دفع کا دروغهای ترش و سوز و کار بالری روزی
سه دفعه هر دفعه دو قاشق کوچک بیاشامند

اب حرک دوده معمول کلودر بگزند دوده براق ۵۰۰ گرم کلوریدرات اما نیال
گرم عرقا قطی ۵۰۰ گرم مدت دو اوزه ساعت بخپسانند و با کاغذ صاف کنند در دفع نقیرس دوزی اوزه ۳ ماه
قطر بیاشامند

شربت اهل معمول تر و سو بگزند شربت شاه ۵۰۰ گرم اهلک شکفته ۵۰۰ گرم اب صفت
۵۰۰ گرم اهلک داد آب مخلوط کرده و شربت را بنظرانند و بخپشانند و با کاغذ صاف کنند و بر مصفی ۵۰۰ گرم شربت
شاد بگزین بنظرانند و حفظ کنند و اسهالهای مزمن مبرم متعل است

شربت بی کربونات سود بگزند کربونات سود اگر کربونات اب مقطر ۵۰۰ گرم بکربونات ۵۰۰ گرم مطا
معمول شربت شانند

شربت دافع و مل حرک بگزند جلب دپوند کربونات پیاس مکد ۱۲ گرم دوده ۵۰۰ گرم اب دم کنند
و صاف نموده با ۵۰۰ گرم قند و ۵۰۰ گرم تعفین پوست نارنج شربت سازند يك قاشق و شوی خودی صبح بیاشامند
قرص بی کربونات سود معروف بقرص و لشی بگزند بکربونات سود
۵۰۰ قند ۵۰۰ العاب کتر ۱۰ مطابق معمول قرصهای يك گرمی سازند و دوزی از عتا به عدد استعمال نمایند
و این قرصها را موافق میل مریض یا یک از مواد معطر ذیل باین نسبت معطر میکنند اسانس اینسون ۲/۵ اسانس
لهو ۳/۵ اسانس نعناع ۲/۵ اسانس ترنج ۱/۵ اسانس گل سرخ ۱/۵ تعفین و نبل ۵/۵

معجون منبری بگزند کربونات منبری ۲ گرم اینسون مسحوق ۵۰۰ گرم زعفران مسحوق ۵۰۰ گرم شربت
حرک دپوند مقدار کا فی مطابق معمول معجون شاندا زین تا ۵ گرم در عرض و زیباشامند

صابون طبری صابون لوزی (موافق دستور العمل در کس از تا ۵۰۰ گرم این صابون
را بطور عبا استعمال میکنند که هر جی ۵۰۰ سانتی گرم باشد پیراز حب کردن باید و مسحوق نشاسته این جویا

در طب

صابون

قلبا

۲۰۱

بغلطانند صابون طبی را در مقدار کردن هضم و دفع قوی کدی تجویز نمایند و اغلب از آب صبرزد و صفرای گاود
عصاره های تلخ مرکب میکنند

حب صابون بگزیند صابون طبی ۲ گرم مسحوق در شش خطی ۳ گرم نقرات پیاس ۲ گرم مطابق معمول جهای
۵ سانه گرمی شاندر سده کدی از عتاه ۳ حب پیاشامند

حب دافع بهج بگزیند صابون طبی ۲۰ گرم اشق ۱۰ گرم بد و زاهن عصاره شوکران عصاره اکونیت مکدر گرم
مطابق معمول جهای ۵ گرمی شاندر دفع بهج عتاه ۳ از آناه عدد در دوا استعمال نمایند

حب ملین معمول مصنف بگزیند صابون طبی عصاره صفرامکدر ۱۰ گرم عصاره دیوندر چینی
۲ گرم عصاره نوادسپک ۵ سانه گرم مطابق معمول ۲ حب شاندر دیوست طبعی که سبب ان ضعف کدی قلت
صفر بود عدد بعد از شام وقت خواب پیاشامند

در ستمات حار قلبا

حل دافع لکه قرینه معمول بگزیند پیاس اهکی ۱۰ دسه گرم اب مظهر ۵ گرم
حل کنند و زی سه دفعه هر دفعه از آناه ۲ قطره در چشم قطور نمایند

دوق معمول بگزیند پیاس کشک ۵ دسه گرم اب مظهر ۵ گرم و پاک خالص ۲ دسه
گرم حل کنند و سوزاک و طشت سفید زدق نمایند

حل دافع لکه قرینه معمول بگزیند پیاس کشک مسحوق ۵ دسه گرم روغن گردو
۵ گرم حل کنند و با قلم مو روی لکه قرینه نمایند

غسول قلبائی معمول بگزیند کربونات پیاس ۵۰ گرم اب صاف ۱۰۰۰ گرم حل کرده
صاف کنند

غسول معمول ببت بگزیند سوکربونات پیاس ۲۰ گرم گلاب ۲۰۰ گرم حل کنند و بکری و پروگو
تغییل نمایند

محلول دافع اکرها بگزیند کربونات سود از عتاه ۱۰ گرم اب ۱۰۰۰ گرم حل کنند

محلول دافع حکه فرج معمول دیپوعرق غار گلاب ۵۰ گرم کربونات پیاس ۵۰ گرم
اب صاف ۱۰۰۰ گرم حل کنند و دفع مکالات توالذنان تغییل نمایند

ابزن پلیس بگزیند سود پیاسوم ۱۰ گرم کربونات امک ۱۰ گرم کربونات سود ۱۰۰۰ گرم فوسفات سود ۱۰
گرم سولفات سود ۱۰ گرم سولفات الومین ۱۰ گرم سولفات آهن ۳۰ گرم دهن فراداسطوخودوس ۱۰ گرم دهن
فراداکلیل الجبل ۱۰ گرم دهن فراداشا ۱۰ گرم تعفین مویزج ۱۰ گرم

دوای پراذیر درد دفع نقرس بگزیند بلسان مکی ۱۰ گرم کنکینای فریزر ۳۰ گرم زعفران ۱۰
گرم مرهم نمودی ۲۰ گرم عشب ۲۰ گرم الکحل خالص ۱۰۰۰ گرم مدت ۲۰ ساعت بخپاشانند صاف کنند و این مصف
عجات از تعفین پراذیر خواهد بود و از آناه ۱۰۰۰ گرم اب اهک مخلوط نمایند و ۵۰ گرم از این مایع را بر کوفت

پودفیلین

۲۰۳

میگردد و تمیخ صابون و تریاک عبادت است از ۹ جزء روغن بادام شیرین ۵ جزء صابون نهند شد
و ۵ جزء تعفین تریاک

ضماد محلل بگزند از جو از در بنگان مکد ۲۵ گرم در آب بقوام ضماد به نهند و ۲۰ گرم صابون رنده شده
داخل نموده ضماد نمایند

تمیخ اهلکی بگزند با ۱۰ گرم روغن بادام شیرین ۵۰ گرم مخلوط کنند و سوختگی تمیخ نمایند
گلپیره سوکران اهلک (تمیخ زیت و اهلکی) بگزند اهلک شکفته ۲۰ گرم قند مسوق
۵۰ گرم آب ۲۰۰ گرم گلپیره ۵۰ گرم قند و اهلک را در هاوک صلابه کنند تا خوب مخلوط شوند و کم کم ابرای بفرار
و صلابه کنند و مخلوط را در شب در دای و ریخته و در آنرا به نهند و مکرر بایم زنند و پس از ۲۴ ساعت صابون
کنند و بی مصرفی که عبارت از محلول سوکران اهلک بود گلپیره را قرار نهند و نتیجه کنند تا یک لیتر باقی ماند و بعضی تمیخ
اهلکی بهتر است که محلولی از دو جزء آب و یک جزء گلپیره مذکور استعمال نمایند و نسخه ذیل را در آخر اوقات شدید
و حیره صورتها استعمال نمایند

نسخه بگزند روغن زیتون ۵۰ گرم گلپیره سوکران اهلک ۵۰ گرم آب صاف ۵۰ گرم
علاج سوختگی معمول پاپن ابتدا سطوح محترقه را از تمیخ اهلکی میپوشاند و بعد یک
طبقه شپش پنبه مخلوط نرم بر روی آنها منطبق نموده و با نواری بند و یا چند و از آنرا باز نمیکند و این طبقه مخصوص
سودمند است در اطفال جدید الولاده

انتراکوکالی عبارت است از کربودتیا سپوم و آنرا با این طریق میسازند بگزند زغال سنگ مسحق ۵۰ گرم
در ۲۲ گرم محلول پیاس خالص میپوشانند تا بد و جبه پیوست و حصول دان نرم بایند و مقدار شربت انتراکوکالی
خواه ساده و یا سولفور باشد ۵۰ سانتی گرم است مخلوط با ۲۵ سانتی گرم مسحق اصل السورن یا کربونات منزی
که دوزی سه یا چهار دفعه همین مقدار را بنیاشانند در دفع امراض جلدی مخصوص جرب سودمند است
پوما دانتراکوکالی معمول ژیرت بگزند انتراکوکالی اگر پیسه ۳۰ گرم مطابق معمول
مخلوط کنند دوزی و دفعه اجزاء معلوله را با آن تمیخ نمایند و این پوما محلل است و تحریک آن کمر از پوماهای
بدون و اما نایاکی میباشد

فولپگوکالی را مانند انتراکوکالی میسازند ولی بجای زغال سنگ دوده استعمال میکنند و در همان موقع
با همان شرایط استعمال میگردد

درمان بیماری پودفیلین

عبادت است از عصاره الکلی که از دیش بود و فیلوم پلتا نوم اخذ میکنند و پود و فیلوم پلتا نوم که از نباتات امریکا
است بعضی آنرا از طایفه بریداسه و بعضی از طایفه روتونکولاسه میدانند و از زمان قدیم و حبشهای امریک
جنوبی آنرا استعمال میکردند تقیاً پنجاه سال قبل دانشمندان امریک شمالی مخصوصاً آن پریوده و آنرا در کتاب
داخل نمودند و یکی از ادویه مسهله مطمئن الاثر میباشد در این در بهتر است که ابتدا بقول کلی بیان مختصری

انتراکوکالی

فولپگوکالی

انقسام

از اقسام عوامل سهله نموده و بعد خواص بود و فیلین و عوامل مشابه آنرا ذکر نمائیم

در بیان عوامل سهله بقول کلی

بقول کلی سهله هر دانه را میگویند که اسهال آورد و معاد تخلیه کند هرگاه عرض اسهال ارام و بدون قولنج باشد لا کز ایف و سهله ملین مینامند چون شدیدی با قولنج بود در سبک و سهله قوی و اگر عمل آن در میان این دو باشد معین و ایف و سهله بر فوق اگر چه مقصود قد مای مصنفین از لفظ سهله تحقیق معین نیست چه بعضی در دفع مستغرق آنرا استعمال کرده اند زیرا که مواد برای و بولی و حبشی را مانند مواد فاسد غیر صالحی خبیثه تصور نموده و عوامل دفع آنها را نیز سهله گفته اند این در زمانی بود که اطباء معتقد بودند خلط بوده و فساد و غلبه آنها را شرط حصول اثر میدانستند و میگفتند این خلط فاسد با بول و براز مخلوط شده و بواسطه عوامل مدیه و مخصوص سهله دفع می گردند و این عوامل را باسم عام سهله و یا مستغرق مینامیدند ولی احرار و این بیانات قدما و اساتید قبل از ما در نظر حالیه محل تعجب است و لفظ سهله را استعمال نمیکنند مگر در عواملی که شکم را ازاد کرده و اسهال و دندان درد و آنکه مقصود دیگری از این لفظ داشته باشند

بی تو نو و دانشمندان پروان در باب عوامل سهله تجاربی کرده اند که بواسطه آنها بخوبی اثر سهلهات و امیتوان در یافت نمود

این دانشمندان بیان میکنند که چون در روی جلد بیهوشه و غشاء مخاطی که بتوان از اید اقسام عوامل سهله و منطبق شوند بعضی فی الجمله تحریکی در آنها کرده و بزودی اثرشان بر طرف میگرد و در بعضی دیگر با بغورالت موجب تورم میشوند و برخی چنان بنظر میآید که مانند مطبوخ ملینی بیهوشه اثر باشند اما لایح خشی از قسم اول شمرده میشوند و سهلهات طایفه افور و بیاسه از قسم دوم و از قسم سوم سهلهات مخاط و عصیری و بیشتر سهلهات در سبک قوی الاثر مانند گوت و صبر و جلب و سقمونیای و ترید و سنا و غیره و غیره

علی هذا پس اثر عوامل سهله با هم مختلف و متفاوت است طایفه افور و بیاسه در غشاء مخاط معده و معا موجب تورمی میشوند مشابه تورمی که در جلد حاصل میگردد با ملایمه و شش بکشد و پانکراس و غشاء مخاط را از باد مینماید و طایفه کونول و لاسه صالیه مودت هیچ تحریکی در غشاء مخاط نمیگردند و اثر سهلهات آنها با باد بیک سبب دیگری نسبت داد و املاح خشی موجب اجتماع موقتی مواد بلغمی و صفراوی و پانکراسی و حجامی غذائیه شده و فقط تحریک غیر ثابتی در غشیه داخلی میکنند

هرگاه ترشحات موضعی را با عواملی که موجب از باد آنها میگردد مقابله و مرتبط کنیم طریقه اثر اقسام سهلهات را بخوبی میتوانیم تصور نمائیم چنانکه مشاهده میشود که بعضی عوامل مدیه لعاب اثر نمیکنند مگر در صورتیکه سبب تورم لثه ها و یا غشاء مخاط دهان گردند از قبیل محصولات زینتی و همه عوامل موضعی قابل تورم موضع و سهلهات مشابه آنها عینا مانند طایفه افور و بیاسه و محصولات انتهمونی و اسپکا و بنفشه و غیره و در این نسبت بواسطه تورم آنها عسر و کبد و پانکراس تحریک شده و شش آنها از باد میگردد مثل از باد شش غده براز از اثر ورم و تفرج دهان و بعضی دیگر عوامل مدیه لعاب اگر چه اثرشان سطحی است ولی شدت در غشاء مخاط تحریک

میکنند مانند بعضی املاح و تنباکو و فلفل و عافیه و غیره و مسهلات مشابه آنها عبارتند از املاح خنثی و خوراک
و غیره و بالاخره بعضی عوامل دیگر شدت ترشح غدد بزاق را تحریک کرده و اثر زیاد میکنند بدین آنکه خاصیت تحریک
موضعی را آنها باشد در غشاء مخاط دهان همچنان آورند و از این قبیل اندهم موادی که شدت لذت و مطبوعند
مانند قند نیزاد و قند تلخ و پیمان و سیبای از دهنهای فراز همین قبیل شمرده میشوند و مسهلات مشابه آنها عبارتند
از مسهلات بلغم و صفرا (مخاط و عصری) مانند جلب صبح سنا و غیره و غیره و ارتباط معده و معابا بکند و یا نکر است
از ارتباط دهان است با غدد بزاق

قطع نظر از هر سببی فقط بواسطه مداخله اعصاب ممکن است که ترشح بزاق حاصل گردد و مثل آنکه اثر زیاد ادری اغذیه
و میل داشتن با آنها مشاهده میگردد که این در دهان حاصل میشود و از همین قبیل است یک سبب نفسانی مانند شغف
و مخصوص خزن که ممکن است موجب حصول اسهال ناگهانی شود و شدیدی از اسهال بود که اثر مسهل در سبب
عارضی میگردد و عرق را که بواسطه انفعالات نفسانی بروز میکند و ممکن است یک دفعه از سطح تمام بدن سرازیر
باید همین سبب نسبت داد و لهذا میگوئیم که مانند اسهال عصبانی عرق عصبانی نیز ممکن الوقوع است و این مسئله
یکی از دانشمندان بواسطه قطع هر عصبانی که یک حلقه روده میروند یعنی جدا کردن گانگلیونها واقع در بخش
مخاط معوی را از سلسله عصبانی عمومی ثابت کرده است و جهت ایجاد و اخراج از آن تطویل کلام همین مختصر اکتفا کرده
و تجارب این دانشمندان و سایرین را بیان نمیکند و فقط میگوئیم که تحریک گانگلیونها یا ساد بقایه سمپاتیک کبر حسی
بروز اسهال خونینی شده و دستاوردی حقیقی حاصل میکند

اُن استعمار اِنکی اَمَل مسهل

اولاً باید دانست که چون پوستی در طبع عارض شود بدو امر بیض و طیب غیر مجرب بحال استعمال مسهل میافشند
و اگر چه از جهتی این خیال صحیح است و بواسطه استعمال مسهل پوست دفع شده و عرض بر طرف میگردد ولی از جهات
دیگر ممکن است ضرر نماید پس لازم است که در ابتدا علامات و اسباب پوست طبع را بیان نماییم تا معلوم شود که
استعمال مسهلان اگر در یک موقعی نافع و لازم باشد در خیلی از مواقع دیگر مضر خواهد بود

پوست طبع ممکن است عارض شود از اثر همانعت مکانیکی در عبور مواد ثقیلی و هرگاه این مانع در انقباض واقع شود
که نگذارد مواد ثقیلی به مستقیم رسند واضح است که باید و سابطی استعمال نمود که این مواد را میعان داده تا بتوانند
از معبر تنگی عبور نمایند و چون مانع در مجاورت انتهای مستقیم واقع گردد باید بدو مانع را مرتفع ساخت و عوامل
مسهل مانند سابط متسعه طیب را در این موقع اغاث نمایند ولی اغلب اوقات بروز پوست از اثر ضعف
امعاء علاط است که بواسطه اسباب چند ظاهر میگردد و این حالت ضعف ممکن است فقط در غشاء مخاطی رود
و یا آنکه در غشاء عضلانی و مخاطی هر دو دفعه ظاهر شود و ضعف غشاء عضلانی بواسطه اثر اسباب زیاد بروز
میکند که عمدتاً آنها احتباس مواد ثقیلی است و احتباس این مواد در ابتدا ارادی است و مخصوصه دروزنها مشاهده
میگردد زیرا که آنان معاند اند با اینکه مقاومت کند داده نفس را در اخبار بلغم تخلفه و اغلب ای این عمل حاضری
شوند مگر در صورت الزام مصرانه نفس و از این عمل و مخدود نتیجه میگردد یکی عدم قابلیت حس انتهای مقعد

ششم در پوست

مستقیم که متدرجاً زیاد میشود و دیگری اجتماع غیر طبیعی برآورد امعاء غلاظ اگر چه در زنان نه است که همیشه این سو
اراده موجب عرق و پوست را ابتدا گردد بلکه یکی از اسباب محموله آن نمودن است در مدت حمل که چون در حوضه
کوچک مستقیم را منضبط میکند ابتداء میگذارد مواد ثقلی نازل شده و تقلص الباف آنها را این روده را تحریک نمایند
و بعد در فوق تنگی که در اینجا بر وی جزء حاضره قولون بکشد میکند مانع میشود از عبور مواد ثقلی بجانب مقعد

جایگاه شدن رحم و بهیچ حرفی آن در حصول پوست مانند محل اثر میکند و علاوه اثری از آنها ظاهر میشود که بپایان
اهمیت دارد و عبارت است از اینکه زن در این مواقع نمیتواند دفع فضول بدون ازدیاد عرض قوت بکار برد و بدین
آنکه عاقبت مشغوم این کار را ملققت باشد و دفع آنها خود داری میکند و این عمل منجر میشود باینکه تقلص قوی عضلات
بطون منقود میگردد پس مواد ثقلی باید بدون تقلصات غشاء عضلات دفع گردند و لهذا روده هرگز کاملاً خالی
نمیشود و در این صورت غشاء عضلاتی ممتد شده و معاء غلیظ بشکل رشته سیخ میگردد و اعوجاجات آن نمیکند
و مانند معاء غلیظ حیوانات سم دار میشود

یکی از قواعد بحث الحركات فی البولوی است که بواسطه تمدد مکانیکی الباف عضلات قوتشان باطل میگردد و بقیه میگوید چون
این الباف را به نهایت ممتد سازند تبدیل میشوند بیک نوع غشائیه که قابلیت تقلص آن بر حمت مشهود میگردد و در
تشریح نعش اشخاصی که مدت مدیدی بپوست طبع مبتلی بوده اند مشاهده شده است که معاء غلیظ مانند کیسه
گشتریم و ممتد بدون صلابت و استحکام و حال آنکه در اشخاصی که تقاضای طبیعتشان هر روزه برقرار بوده
ظرفیت این روده کاملاً بر جای جا و مستحکم مانده و بر وی مواد بیکه محبوس میباشند مانند قالب بده میشود و بزرگ جز از
معاء غلیظ است که میتواند حمل تساعی واقع شود مشابه با آنچه ذکر کردیم و این جزء عبارت است از آن جزء مستقیم که در
فوق عضلات منطبقه واقع شده و بطریق ممتد میشود بدون حصول شکل معینی که عنقش عبارت از جزء فوقانی
مستقیم و بطنش از جزء تحتانی آن که اما سر کرده و قد مش عبارت از خود مقعد بود و این اختلال نسج روده بواسطه
اسباب چندی عارض میشود که مشابهت با آن سبابیکه در فوق ذکر کردیم

چون مواد ثقلی بجانب مستقیم نازل شدند و در دفع آنها شخص خود داری کرده و به تقضای حاجت نرفت این مواد بمقدار
زیادی در اینجا جمع میشوند و بطور مکانیک روده را ممتد میسازند مخصوص اگر ضیق در مقعد موجود باشد اعلم از آنکه
این ضیق بواسطه حلقه بواسیری بود و بواسطه صلابت اسفنجی و بواسطه اختلال سیفیلیمی و با ضیق تشنجی باشد که
سببان وجود شقاق بود واضح است جهت مداوی این عارضه یعنی پوست مسهلات را همیشه استعمال کرده و میکنند
و بلا واسطه اثر کرده و شخص را اسوده مینمایند ولی استعمال مسهل بجز خود مورد پوست میگردد زیرا آن تنگی
بدن بکار میرسد و بواسطه آن فضول را دفع میکنند همیشه با تکرار عمل آنها نسبت معکوس دارد بقیه میگوید استعمال
مسهل بالآخره منجر میشود باینکه غشاء مخاط مجرای هضمی را متدرجاً به حس نماید و عمل این عوامل مانند عوامل طبیعی
میگردد که علی الاضطرار با امعاء غلاظ مجاورند و بهیچ وجه بدن متاثر از آنها نیست پس گذشته از اینکه مسهلات
دفع پوست کشند بر آن میافزایند

بپوستی که بواسطه عادت کردن و مقاومت نمودن باخبار تخلفه عارض شده باشد موجب عرق عادت بر خلاف میگردد یعنی
طبیعت هر وقت در الجملة احساسی بلزوم تخلفه کند لابد شخص را بتقاضای حاجت میفرستد ولی این اخبار بلزوم موجب آگاه
کردن بر اراده مکفی طبیعت نمیشود و اراده مکفی حقیقی آنست که استعداد عملی را بهر آلتی دهند که آنرا از آنها منقود کرده

بودند و در بیان این مطلب تفصیل ذیل را میگویم

اعمال اکثر کار قبیل اجرای حرکات دادی و حرکات حسی فقط تابع اراده نیستند و هم چنین است قوه شایه که اگر تابع اراده بود پس چرا میتوان اثر در تحت عادت آورد و بالملایزه تا بیک حدی و طبع اراده ساخت که حاکم بر عادات است چنانکه مانع از آنست که عموماً زندگی خود را محدود کرده ایم با اینکه در مدت شانزده ساعت می‌شامیم و می‌خوریم یعنی در فاصله که ما بین شام امشب و صبح فردا است و در این فاصله طویل الزام با شامیدن و خوردن هیچ حس احساس نمی‌گردد و اگر در مثل عادت دیگری اختیار کنیم که صبح پس از بیدار شدن چیزی بخوریم و هم چنین عصر پس از جوع در شبانه روزی چهار مرتبه ظاهر خواهد شد و حال آنکه قبل از این عادت دو مرتبه پیش نبود و همچنین اسنان عادت بخواب و عادت شهوت بمقاربت علی هذا پس الزام به قضای حاجت ممکن است عادت شده و در ساعات معینه احسان گردد مثل الزام به عادت خوردن و در حصول باین مقصود باید اراده را حفظ کرده در اجرای آن مراقبت نمود

پس شرط اصلی در علاج پیوست است مرض را میجو و کند که هر روز در ساعت معین ولی فقط یک دفعه خود را بر تحلیله عرضه نمایند مدتی در آن محل توقف کرده و تا فوق طاقتشان نشده است قوت بکار برند و هرگاه در روز قوت این عمل را نمودند طبیعت تحلیله نکرد حقه دبی از روغن بتون و با سایر روغنهای نباتی که سرد باشد حقه سهولت لغزش مواد برآزی معمول دارند و چون بر این وسایط مداومت نمایند بندت دیده میشود پیوست طبعی که سبب آن اختلال الی بنود بر طرف نشده و دفع نگردد

هرگاه از این وسایط نتیجه حاصل نشود یعنی مخاط و عدم استحکام غشاء عضلاتی بدرجه بود که نتوان بقدر لازم قوت بکار برد تا اعانت کند عمل قوه دفعه عضلات بطنی باید عوامل سهل را استعمال نمود و ملایمتی که این عوامل مانند وسایط میباشند که اعانت بر عمل کرده و تحلیله نمایند روده را و غشاء عضلاتی را متنبه میکنند و در آن ظاهر شود انقباض را تا بلیت تقلص که در آن باقی مانده است ولی در همین زمان باید وسایطی استعمال کرد که قبل از دیار قوه ملایمت غشاء عضلاتی روده باشند این وسایط عبارتند از خصوصاً مقوی این غشاء و با آن محصولات متنبه آن مانند کچول و احتقان آب سرد در مستقیم و عوامل قابض نیز در این موقع مفید و سودمندانی طریقه اثرشان بواسطه مذکوره اختلاف دارد

چنانکه ذکر کردیم ممکن است پیوست بواسطه ضعف غشاء مخاط عارض گردد و ضعف این غشاء بخصوص ظاهر میشود از اثر طرد و حرکات موضعی که موجب استهلاک حرکات ذته آن شده و احساس اثر مغزیات طبیعی کمتر نمایند و حقه ها گرم و سهلات اغلب سبب عرض این ضعف میگردد زیرا که چون بواسطه اثر استعمال حرارت و عوامل سهل تمام با تحریک در ترشح این غشاء شود همین که اثر وارد نیاید آن ترشح حاصل نمیگردد و پیوستی در این غشاء بروز میکند که مانع لغزش مواد برآزی میگردد و در این صورت باید ترشح اسباب محصوله را نموده و با استعمال حقه های سرد مقوی غشاء مخاط چاره مرض را نمود

ثانیاً در این فصل جهت توضیح مطلب ابتدا اقسام اسهال را بیان کرده و بعد اثر عوامل سهل را در آنها ذکر میکنیم پس گوئیم محل اسهال ممکن است یا در اثنای عشاء یا در اثناء عشاء غلاظ بود اسهال اثنای عشاء تقریباً همیشه با امتداد معده ارتباط دارد و بواسطه از دیار تحریک غشاء مخاط این روده عارض میشود و این از دیار تحریک در ابتدا موجب از دیار ترشح فولیکولها که در این روده خیلی فزایند میگردد و بعد هورث که ترشح کبد و پانکراس میشود و این قسم همان

اسهال است که متاخرین از اسهال صفراوی نامیده اند و چون معده هم همیشه در این مرض معلول است اشتهانیت و اگر
مرض چیزی بخورد باقی میشود و با ازجاری معوی عبور کرده بدن آنکه از عمل هضم متاثر گردد دفع میشود و این حالت
در می اغلب اوقات دفعه و اثناعشر تا و ذکرده هم امعاء دقاق را فرا میگیرد و در این صورت ممکن است ترشح فولیکولی
زیادی ترشح غده گردد و مقدار مدفوع خیلی زیاد شود

بر خلاف چون درم فقط در دقاق بود از دی در ترشح غده ها مشاهده نمیشود و مدفوع با سهال مواد مترشح فولیکولی
است و لهذا مقدارش کمتر است و چندان صفراوی نیست زیرا که بواسطه تورم اثناعشر است که ترشح مواد کبدی و
پانکراسی و تورم معده و دقاق اثری را در زیاد ترشح این دو غده ندارد
غده اسهالیکه سبب آنها درم حتما امعاء غلاظ بود همیشه کم است و چندان زیاد نیست اگر چه گاه بود که قولنج موجود باشد و
مدفوع زیاد بود

نباید وقتی گذاشت بر قول کسانیکه گفته اند تورم غشاء مخاط معده و اثناعشر باقی امعاء دقاق میتواند سبب همچنان بکند و
پانکراس گردد و ترشح آنها ببقای مواد مترشح چون از امعاء غلاظ عبور کرده موجب تورم غشاء مخاط آنها شود و در حقیقت
صفرا را سبب درم امعاء دانسته اند

باید دانست که مقصود ما در این جا از درم حاد و حاد و پتشی شکل غشاء مخاط است نه درم پوستولی و مزمن و بواسطه
که ذکر میکنیم در حالت اول مؤثر اند و در حالت دوم چندان اثری ندارند

بهر جهت اسهال حادی که همراهی دارد با بروز علامتهای مشابه بعلامات امعاء معده و عموماً متصف و متمایز است بعرض
حمای و مقیاسه که گاه خیلی شدید است بواسطه مقیاس و بخصوص متوکا رباتیک (مقبی و مهمل) بلاواسطه منجر
بشفا میشود و محتاج با استعمال سایر دوائیات نیست و چون همین صورت ظاهر شود بدن آنکه فی الواقع معدی و حی
شدنی داشته باشند استعمال مسهلان کفایت میکند و محتاج با ستمداد مقیات نیست و بالاخره هرگاه حالت تعامو^{مل}
خیلی قوی بود و علامت های درمی وجود باشند اخراج درم بواسطه فصل غیر موافقت کرده و بواسطه استعمال مهمل
شفا حاصل میگردد و با عقداً ما در اینجا استعمال مهمل که فقط استفراغ صفرا می نماید کفایت نمیکند زیرا در دفع تحریک
موضعی که ممکن است مبدل بودم شود چاره جز استفراغ درم نیست و انتخاب مهمل در این جا اهمیت دارد و نباید مهملی
استعمال کرد که عمل آن قوی بود و پس از استعمال ترش مدتی باقی بماند و مخصوصاً در این موقع املاح خنثی را باید استعمال
کرد و از مسهلان تکیه شدت تحریک میکند و عموماً موجب زیاد تورم معده و امعاء میشوند چنانچه نمودن آنرا که املا
خنثی برخلاف آنها تا پیدا اندازد که لازم است غشاء مخاط را تغییر داده و التهاب را از او موثر می نماید

بک وقتی محقق بودند که در دفعی نائری (اسهال بوتونی) که در بین بله و حمه و اسکرلین و سایر ثورات عارض میشود
و در رفتار آنها اثر شومی دارد نباید مهمل استعمال کرد ولی تحقیقات بعضی از معاصرین دفع این شبهه را کرده و نتیجه مثبت
نمودند که مسهلان اگر چه نمیشود داد و دفعی نائری متوقف نمیشاند ولی حالت عمومی مرض را بخوبی تغییر میدهد
چید بواسطه آنکه مقابلی میکند با عمل موضعی درمی که میتواند ختم شود در تحت غشاء مخاط که آنرا احاطه کرده است و چه
بواسطه آنکه مواد صفراوی و پانکراسی مخاطی را استفراغ کرده و مقدار آنها را کم میکند و مانند عوامل ضد درم اثر
مینمایند و چه بواسطه اینکه این مواد صفراوی و پانکراسی و مخاطی را تجدید کرده و مانع توقف و فساد آنها در امعاء
میگردند و کم مینمایند تحریک آنها را در این محل در هر حال اگر این تجارب و تحقیقات را قبول نکنیم قول سایرین را که

عوامل سهلات

۲۰۱

میگویند استعمال سهلات در حای نفوذ خطرناک و کشته است نیز قبول نخواهیم کرد و میگوئیم سهلات قوی را که بشدت تحریک میکند نباید در این عرض استعمال کرد و املاح خنثی را هر وقت بدن مخد و میتوان استعمال نمود همیشه مشاهده کردیم که ورم حاد و ادیمی شکل امعاء بواسطه استعمال سهلات ملخی بر طرف شده و در ورم فولیکول بهیچوجه اثری نکرده ولی ممکن است که ورم امعاء غائر باشد بدن راضا و شوم مانند دستار یا

اثر سهلات در معالجه دستار یا مشکوک نیست ولی چون ورم در این عرض غائی و خیلی شدید است اثر ظاهر سطحی سهلات ضعیف و دفع ان کفایت نمیکند و باید وائ استعمال نمود که بتواند با اشداد عرض مقاومت کند و املاح خنثی را اگر استعمال میکند باید مکرر استعمال نمود پس بهتر است که سهلات قوی از قبیل کلل و گم گوت استعمال شوند و با آنکه حقیقتاً در رضان و عوامل مشابه اثر استعمال نمایند و در این صورت ورم دستار باقی که خیلی غائی است اسیان ترازا استمداد به سهلات ملخی دفع میگردد

فایده مسلم عوامل سهلات در معالجه دستار یا است که این علت را با سهلات صفراوی مبدل نمایند که گویا هرگز نبوده است اگرچه بعضی اوقات دیده شده که مبدل با سهلات صفراوی ورمی گردیده است

وقتی که ورم دستار بائی فی الحاله غائی بود و حتی چندان اشداد نداشته باشد از دستار پای صفراوی مینامند و در این صورت استعمال سهلات ملخی کفایت میکند و چون ورم خیلی شدید و غائی باشد و اختلال هائی قوی بود از دستار پای صفراوی ورمی مینامند و این وقت استعمال عوامل ضد ورم و مخدر رات لازم است و بعد سهلات و هر چه تعامل عمومی شد بد باشد بر قوت سهلات باید افزود و ابتدا عوامل ضد ورم را استعمال کرد و بعد سهلات قوی الاثر را که سرآمد همه آنها کلل است که دفعه اثر میکند و بواسطه خواص موضعیش از عوامل مبدل و بواسطه خواص مغیره اش از عوامل ضد ورم محسوب میشود آنچه را که در باب پیوست طبع ذکر کردیم شامل تو مو رهای ثقلی نمیشود و این تو مو رها که از سوانح خطیره عامه میباشد همه روزه موجب اشکالات شده و در تشخیص آنها خطاهائ ظاهر میگردد که مورد غلطی های تراپوتیکی میشوند و ابتدا باید سبب آنها را دانست و این سبب واضح است که اجتماع مواد ثقلی است که مانند شوکی اثر کرده و موجب بروز علامات ورمی میشود که اغلبا اوقات خیلی شدید اند و چون این مواد مجتمع ثقلی که مانند کلوله میباشد روده را منبسط کرده و موجعا دران تحریک مینمایند دفع شدن همه عوارض بر طرف میگردد و لهذا باید در دفع آنها با استعمال سهلات مداد جست

ظهور تو مو رهای ثقلی در زنان ذاهو بی خطرناک است و با آنکه نوعا پیوست طبع مبتلی میباشد اند که سببی موجب تحریک و همچنان این تو مو رها شده و مورد عرض سوانح ورمی خیلی خطیره در آنان میگردد و چون مواد ثقلی عموما در اعور و در سین قولون مجتمع میشوند و این آلات در مجاورت رحم و مهبلی های ان واقع شده اند پس ورمی که در آنها بروز میکند از رتباط طبعی بادی حاصل مینماید زیرا که سرعت میتواند سعایت کند و فرا گیرد و همیشه و صفاق و نسج لیمائی خوضه را و از این جا است قانونیکه عموم اطباء انرا قبول کرده اند و عبارت است از آنکه در زنان ذاهو باید شکم را چه با غانت ملینات و چه با عانت حقه ها ازاد نگاهداشت

چون سواد ثقلی چه بواسطه مسامحه خود در بیضه و چه بواسطه غفلت و اهمال طبیب مجتمع شدن و بلا فاصله اوجاع شدیدی در قسمت خاصه این و با این ظاهر هرگز بد نباید و اینچنان فلج و بنای خاصه و با ورم مهبلی و با ورم رحم و صفاق که لازمه و زانها احساس جمع شدن و در محل مرض است و تا و بلکه ابتدا باید دفع سبب کرده و این مواد مجتمع را

اخراج نمود و بعدا اگر سواحه باقی ماندند بدفع آنها کوشید و حقیقت دفع این مواد ثقلی استعمال مسهلان لازم است در صورتیکه دم و صفاق بدوا واصله در زنان زاهد و متورم شوند بدون ارتباط با اجتماع مواد ثقلی نیز استعمال این عوامل جایز است

اگرچه شک نیست در اینکه از اجتماع مواد ثقلی اغلب اوقات و درم یک جزء از صفاق و با قلع و بنای گودال خاصه و با قلع و بنای مبعضه و درمیکند ولی عرض این عوارض ممکن است بسبب بگری بود و بعضی اوقات دیده شده است که پس از عرض چند و زاسهال ظاهر شده اند و لهذا میگوئیم استعمال عوامل مسهل در این عوارض سودمند نخواهد بود مگر در وقتی که قبل از عرض و ضایعات پوست عاصی و مبرجی و زرداشه باشد

خلاصه میتوانیم بگوئیم که استعمال مسهلان در زنان زاهد و عارضه که در آنان عارض شود مخصوصا استعمال و مفید است و چنین بیان میکنیم عوامل مسهل بلا واسطه اثر میکنند در دفع و درم موضعی چه بواسطه عمل مبدئی که از آنها ظاهر میشود و چه از جهت اینکه بر طرف میسازند سببی که موجب تورم شده و باین جهت باید آنها را مانند عوامل ضد و درم فرض کرد و در صورتیکه موقع استعمال شوند مانند استفراغ دم از عوامل مطمئن ضد و درم محسوب میگردند زیرا بهمان طریق و در همان جهت اثر میکنند چرا که اگر بواسطه استفراغ دم از ابدان حبه مواد غاذیه و حرمت و خارج میمانند و مقابلی میکنند در مهاجمه سببانی که از اثر فرط تورم حاصل شده مسهلان واضح است که بهمان طریق نیز اثر میمانند و در ابتدا میگردانند از سلسله و در نهایت الیکه مقدار زیادی از خون را که در آنجا جمع شده و موقفاً یک مقداری از او کم میکنند بعد از غیب میمانند بر استفراغ و تخلیه مقدار زیادی از محصولات مرشحه بغی مخصوصا که مواد آنها لابد از خون گرفته شده است

از مسهلان را در دفع مهاجمه خونین از آلات هضم چون بنظر علی با تلوژی نظر کنیم مانند اثری که از ضمائر دل و سایر مخزنها در جلد و درمیکند نیست زیرا که تحریک جلدی بطریقه دیدن اثر میکند غیر از آن طریقه که خزشات غشاء مخاط هضمی عمل میمانند خزشات جلدی موجب بروز تعامل با قوت میگردند و خزشات قسم دوم سرعت ضعیف میکنند تقریباً موجب بتقطقوای امتزاجی میشوند

چون مقصود عامل دفع و درمی بود که سطحی و غیر مستحکم باشد مانند حمزه و اقسام اختلالات و مانند تباهی استعمال عوامل ضد و درم مسهلی بر عوامل ضد و درم خالص ترجیح دارد زیرا که مقصود تر پوتیکی از استعمال هر دو قسم حاصل میگرد ولی فقدان قوی و استعمال قسم اول کمتر است تا قسم دوم علاوه بر این که استعمال مسهلان را ترك نمودند بدین کار ملا ما بلزم خود را بواسطه اعمال هضمی جذب کرده و خود را حرمت میمانند

تأثیر پلور (املاء) بر سه قسم است خون و سرزی و عصبانی از پلور عصبانی در این فصل گفتگو نمیکنیم و فقط میگوئیم که پلور خون و سرزی اغلب اوقات با هم مشته میشوند و اطباء غیر مجربا همال کا اغلب این دو قسم را از هم تمیز نمیدهند چنانچه هرگاه مشاهده کنند شخصی یا که چشمهای آن برآمده و متلی و گونه هایش قرمز مایل به بنفش بود و او دره گردن متنفخ و قوه شاعره اش کاهل و تنفس عسر و نبض آن صلب و منضبط و با عرض و شاهره باشد بقیه بر پلور خون نموده و یکی از او دره را باز کرده فصد میمانند بلا واسطه تخفیف در عوارض مزمن کوره حاصل شده و علیل از طبیب محسین میکنند پس از چند روز عوارض مزمن کوره رجعت نموده و لابد طبیب باز فصد میمانند در ابرام عوارض متعجب میمانند و ناچار باز فصد میکنند تا آنکه بالاخره تقریباً خون سرزی میشود و استسقای

حاجی در حین پیاپی و در میگذرد همین که در آورده جزای رنگینی باقی ماند آنوقت لطیف متنبه شده و عدم صحت پلوتو
خونین را تصور مینماید لهذا بطور تفصیل علامات و عوارض این دو قسم امتلا را در ذیل بیان میکنیم تا اطباء عامل
متدین متذکر شده و موجب اتلاف نفوس و رایع پروردگار خود نگردند و براه غلط نیفتند

در امتلاء خونین عموماً از دیاری مقدار خون مشاهده نمیشود و فقط افراطی و نسبت عناصر حره حاصل میگردد
و من مفرط اغلب بواسطه امتلاء سرخی و هزال بواسطه امتلاء خونی حاصل میشود

و تیکه خون دارای مقدار زیادی از عناصر حره بود در دماغ و قلب و غده ها و انساج اصلیه شدت تحریک میشود
و اشتیاع علی را با مشاهده میگرد یعنی همه اقسام انساج مسلط بر مواد مثله که در بدنها تحلل لازم دارند نیستند
و بواسطه کثرت وجود آنها در خون گویا حالت تخم و سوء علی را اعمال این انساج روی داده و لهذا اختلالات غیر متعده
بروز میکنند که هر از گزشت قوت اند نه ضعف و تعامل و درمی شدیدی ظاهر میشود و در این صورت است که امتلاء
خونین نامیده اند قصد مشرب باث مائ و مواد قلیائ را با فایده بسیار میتوان در این وقت استعمال نمود

در امتلاء سرخی همیشه عرق متلی میباشند این امتلاء عرق بواسطه کثرت رطوبت سرخی است که منظم بماده
ملونه خون شده و این قسم از پلوتو در امراض الی قلب و در بسیاری از امراض یکد و کلبه و در بعضی اختلالات ریه
و در کولر و زود و هیپوکوندی (مالینجیای مزمنه) و در اغلب سوء القینه ها غالباً مشاهده میگردد

سبب امتلاء خونین استعمال اغذیه لذیذ و مقویه و خلی خشک و استعمال عوامل مقویه مغذیه مانند آهن و غیره میباشد
و هرگز بواسطه اختلال الی بروز نمیکند

در امتلاء سرخی در صورتیکه در بدی را باز کنند است است که یک مقداری از رطوبت سرخی دفع میگردد ولی
در همان زمان ماده ملونه خون که بدن کمال احتیاج را بان دارد نیز دفع میشود و احتیاج بدن باین ماده بقدری پائین
است که این قسم از امتلاء عموماً یکی از علامات سوء القینه محسوب میشود که در حقیقت عبارت است از نقصان ماده
ملونه خون و رطوبت سرخی به هولت بجای خود بر میگردد زیرا که این عنصر خون که چندان الی نیست شبهه است به عناصر
غیر اله و باب پیر بعد از چند زمانه عوارض مرض که بواسطه نقصان رطوبت سرخی تحضیف یافته بودند و باره برمی
گردند بلکه بد رجعت اشد از اول

لهذا باید عوامل و ائ استمداد جست که جزء سرخی خون را کم کرده و بالملایمه عرق را تحلیه کند بد و ناکه از عناصر
حره چیزی بکاهند و استعمال عوامل مذکور در این موقع بهترین تدابیر است و هر وقت که این عوامل غیر مکفی باشند
و بایه اثر مانند استمداد عوامل سهله نمود که تقریباً همین اثر را از آنها ظاهر میشود و اینکه تقریباً گفتیم بواسطه است
که بقول کلی اثر این دو قسم عوامل یکی نیست عوامل مدیه بهیچ جلد مواد مغذیه چیزی از بدن خارج نمیشوند متون
مدی آنها را بد و ناکه بدن سازی شود و ضرری بران وارد اید استعمال نمود ولی عوامل سهله علاوه بر آنکه
اعمال هضمی را مختل مینمایند که مبداء اعمال حره بدن اند یک مقدار زیادی از رطوبت سرخی و از صفرا و از
رطوبت پانکراسی و از بلغم را استفراغ میکنند که هر آنها دارای عناصر حره الات میباشد

پس عوامل سهله در پلوتو سرخی و اقسام استسقاء نیکه متبع ازان بود خیلی مؤثر اند و در اقسام این عوامل ان
قسمی که موسوم به سهله دستیک است بیشتر بهتر استفراغ رطوبات سرخی را میکنند و لهذا بدافع الرطوبه
نیز موسوم شده است

عوامل سهیل نیز مانند عوامل مصلحه و مصفیه دم اثر میکنند همانطور که عوامل معرقه در این باب اثر کرده و عناصر مری
که بواسطه عروق حل شده اند از بدن خارج میشوند این عوامل نیز همانا اثر میکنند و در اشخاصیکه معدنه شان قوی
باشد استعمال عوامل سهیل بر داغ و خوش منقعات از قبیل شمع و زاده و غیره ترجیح دارد

نیز عوامل سهیل بواسطه آنکه ریشحات بطنی از یاد کرده و آنها را استفرغ می نمایند از وسائط مستعمل در ادویه و بعض
محسوب میشوند چنانکه مشاهده شده که چون در فردای آن روزی که حیض تمام گشته در دین سهیل استعمال نموده اند مجدداً
سپلان طینی ظاهر شده و از این جهت است که در موقعی که خوف از عروق و نفوذ الدم رحمی باشد نباید هرگز سهیل استعمال
نمود و خواص مسقطه جنین عوامل در دستک همین سیاست و نیز مسهلان را در ظهور نفوذ الدم بواسطه آنکه مدتی
قطع شده باشد استعمال نمایند و اثر آنها در دفع کثرت خون انتهای معوی مسلم است

در بیان طبع و عوارض و اثرات و فواید و مضار و اسباب و اشیای که در این

پیوست طبع در صورتیکه معاد شود مرضی است مزمن و خراجی و متعلق است به ارجح و بعضی طریقه تغذیه و طریقه
زندگانی آن و امراضیکه سابقاً با آنها مبتلی شده و اغلباً اوقات و ابدان و این مرض بواسطه اختلال قوه حساسه
غشاء مخاط است یعنی این غشاء سلسله عصبانه را محصور نموده تا حکم کذب تحلیه فضول و گاه سبب بروزان ضعیفی
که در عمل قوه گریزان از حرکت می کند مثل پیوستی که در فاج نصفه اسفل بدن عارض میشود و گاه سبب ضعف
عضلات معوی است و گاه عدم کفایت ترشح امعاء بهر جهت چون هم اعمال صلبه مختل شده و فاسد گشتن پس از
چندی بسیار مشکل میشود که بتوان تعیین نمود اختلال بلدی را که بواسطه آن متدجج این اعمال مفقود شده اند این اختلال
را بخند بن طریق میتوان دفع نمود و از جهت تقویت قوه حساسه غشاء مخاط مستقیم احیای خدی که زیاد با کم تحریک
نمایند مانند شفاف استعمال میکنند از قبیل شفاف چوب بار یکی که از پنبه مخاط شده باشد چنانکه متداول است در
اطفال و وضع اثر آبکار میزند و با شفاف کره کا کا او و با شفاف صابون طبی و با شفاف غسل هرگاه که بواسطه پختن
معجت شده باشد و با حقه نیم گرم و با حقه سرد با نایطریقه و دومی که بواسطه اختلال ریشحات معوی با تلافی میکند
عبادت است از استعمال حقه های که اقل محتوی و گرم مایعی باشند از بعضی مواد لعاب مانند مطبوخ بزگان
و با مطبوخ دانه خطمی و بازده تخم مرغ و با یکی از روغنهای نباتی و نیز بواسطه مسهلان میتوان بلا واسطه تحریک
نمود ترشح معوی را و نوعاً در این موقع مسهلان ملخی را باید استعمال کرد که بر آنها سود بود و بعضی اوقات کحل
و با روغن بیدارچین را هم استعمال نمایند بالاخره ترشح معوی را میتوان زیاد کرد بواسطه استعمال غذای که حرکت بیاورند
از بعضی مواد نباتی مانند بنیزی الاث و کدو و بادنجان و غیره در صورتیکه نخته باشند نان سیوس و ادویه و غیره
و خوردل و شیر تمهوه و غیره تا لایطریقه سوجی که مخصوصاً اثر میکند در عناصر عضلات امعاء عبارت است از استعمال
مسهلان دستک مانند صبر و خطل و گم گوت و دریند و غیره اگر چه بعضی از مرضا بواسطه استعمال تنباکو تحریک
میکند تقلصات معوی را و آنها متنبه می سازند چنانکه غالب اشخاصیکه غلبان و چاق و سپید میکنند صبح
از بیدار شدن اگر یکی از آنها را نکند طبیعت تفاضا نخواهد کرد و بعضی بگر تقلصات معوی را حاصل میکنند
باینکه هر روزه در ساعت معین به بیت الخلا رفته و جهت دفع فضول قوت زیادی بکار میزنند و با طریقه

پودوفیلوم

۲۰۳

چهارمی که تیرد عناصر عضلانی اثر میکند ولی تقلص آنها را تحریک نمینماید بلکه بر طرف میکند تشنج این عناصر عبارت است از استعمال بلادن خامساکا هر بندرت دیده میشود که هر این وسایط مذکور در اثر مانده و حریض شفا نمیداد و محو میشود جهت تقاضا هر دوز استعمال حقیقه نماید چنانکه در بیشتر نهائی که در شهرهای بزرگ زیست مینماید همین عادت مجری و معمول است و بعضی حرضایر از نژادی اطباء استعمال نسخ مجربا آنها مجبور میگرددند که به نسخه های نادر رجوع کرده و در کتب طبعی تفحص نموده و بعضی تصرفات نمینماید با آنکه بتدای متطببین رجوع کرده و اسباب هلاکت خود فراهم کند و در این صورت اگر استعمال پودوفیلین و کاسکارا ساگرا را پردازند از این جهت که دیوسیت عاصی نجات خواهند یافت و ترجیح پودوفیلین و کاسکارا بر سایر است که بدن عرض اسهال شخص را به تقاضای فرستند چون حریض یک حبابها را در وقت خواب بخشد فردا هنگام صبح به تقاضا دفعه و مدفوع مانند طبیعی خواهد بود و این دوز را اگر در روز اول و باد و هم اثر نکرده در دوز سیوم حکما مؤثر خواهند بود و گاه موجب عرق و تلخ خفیفی میشوند ولی چندان دوا نمیخواهد اشت و آلات خسته نمیکند بدون اذیت و اثر آنها مدتی میباشد و مخصوصا کاسکارا ساگرا دافوت میدهد عناصر عضلانی معا و علاوه پودوفیلین را کاملاً معده تحمل میکند و مخصوصاً مؤثر است در سوء هضمی که بواسطه پیوست عارض شده باشد و مانند صبر در رحم عملی ندارد و لهذا بخوبی میتوان آنرا در پیوستی که با حمل همراه است و نیز در پیوستی که در اختلالات رحمی عارض میشود استعمال نمود و از همین جهت است که بدون مخد و استعمال آن در هنگام طمث جاری است و اثر سایر مسهلات در حرضاتی که ملازم هستند و نمی توانند راه روند مانند مفلوچین کم است ولی پودوفیلین بخوبی در آنها اثر میکند و چون همیشه تقاضا پودوفیلین در وقت و ساعت معین است لهذا میتوان عمل تقاضا را در مفلوچین بواسطه استعمال آن منتظم نگه داشت که در ساعت معین آنها را به بیت الخلاء برده و پاکیزه کرده در بستر او در بدن آنکه خود را ملوث کند و هم چنین در بپرها نیکوئی دارد که دفع میکند کوشون دماغی و هنجانی را که بسبب ظهور پیوست عارض میشوند

بعضی از دانشمندان پودوفیلین را یا بلادن مرکب نموده استعمال میکردند چون بلادن موجب عرق خشکی در حلق میشد ترک نمودند و بهتر است که از این نهائی استعمال کنند و با مسحوق زنجبیل و بابوناسانی مخلوط نموده

حب سازند و مقدار شربت آن در جوانان از نیم سانه گرم است

پودوفیلوم پلثاتوم مسحوق ریشه پودوفیلوم دارای بوئی است شبیه بوی مسحوق اپیکادو طعم آن در ابتدا فی الجمله تلخ و بعد تند و سوزنده است و چون از در داخل استعمال کنند موجب عرق اسهال قوی میگردد شبیه با سایر الیکه استعمال جلب عارض میشود و دانشمندان حریک از این جهت بر جلب ترجیح میدهند که آنکه اثرش مطمئن تر و دیگر آنکه عرض قولنج در استعمال آن کمتر از جلب است و مانند جلب و سایر مسهلات موجب عرق پیوست منتهی نمیکردد و لهذا میتوان بر استعمال آن مدتی مداومت نمود و چون آنرا بمقدار سه سانه گرم تا اگر استعمال نمینماید بطور مطمئن اسهال می آورد و مدفوع صفراوی و مقدارش با است و چون از گرم ده سانه گرم تا گرم استعمال کنند مانند مسهلات در سبک اثر کرده و موجب تقلصا شدیده و موجه عضلات معوی میگردد و در اغلب قی می آورد

علمای امریک چون مشاهده کردند که پودوفیلوم سرعت تخلیه مواد فضلیه را مینماید لهذا را دوا معوی که با معص و وجع قطنع همراه باشند از استعمال نمودند و نیز در جمبات ناشی و صفراوی تجویز میکنند و جهت تخفیف تسکین

پودوفیلوم

فولجی که از استعمال آن عارض میشود با طریقی از خلوط میباشد و یکی از نشانهان جهت دفع پلور بطنی بود و فیلوم را
بمقدار یک گرم و زیادتر در چهار دفع استعمال میکند

استعمال بود و فیلوم بمقدار کم یعنی از ۱ تا ۳ سائیه گرم در دفع بروشیت و استسقاء محتمل الاثر است و بواسطه تحریک
که در مجرای معوی میکند میتوان آنرا مانند صرناث در احرا فریبوی استعمال نمود و بالاخره چون مقدار منقسم شد
برین مداومت کند مانند عوامل غیره مزاج اثر میکند و لهذا در دفع خاژی و سایر اختلالات غده مؤثر میباشد
پس از آنکه ماده عصاره سقری موسوم به پود و فیلین از پود و فیلوم استخراج نمودند استعمال آن تقریباً متروک شد و
این ماده را که ده مقابل اقوای از خود پود و فیلوم است بجای آن استعمال نمایند

پود و فیلین چنانچه ذکر کردیم عبارت از ماده عصاره سقری است جنوی پود و فیلوم پلتا نوم و در
دفع پیوسته طبع و حصان صفراوی مستعمل و مفید و مقدار شربت آن از ۱ تا ۳ سائیه گرم که بایست مقابل زشت
قد خلوط کرده بطور سفوف استعمال نمایند

حب پود و فیلین بگزیند پود و فیلین زنجبیل مسحق مکده ۳ گرم عسل مقدار کافی مطابق معمول ۵۰
حب سازند و از آن ۲ دانه مر شب استعمال کنند

حب افع پیوست بگزیند پود و فیلین ۵ سائیه گرم عصاره بلاد ۵ سائیه گرم عصاره بنج ۳
سائیه گرم مطابق معمول ۳۰ حب سازند و از آن ۲ حب شب هنگام استعمال نمایند

ابضاً حب پود و فیلین بگزیند پود و فیلین ۵ سائیه گرم صابون طبی ۲ گرم اسانس دجی
۲۰ سائیه گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و از آن ۲ حب در دفع پیوسته غاصی بنام شامند

حب مسهل معمول تر و سوسو بگزیند پود و فیلین ۵ سائیه گرم عصاره بلاد ۵ سائیه گرم مسحق و شیر بلاد
مکده ۲ سائیه گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و از آن ۲ حب استعمال نمایند

تعفین پود و فیلین معمول و ویل بگزیند پود و فیلین ۵ سائیه گرم اسانس زنجبیل
۵ گرم الکحل ۵ گرم تعفین سازند و یک قاشق چای خوری در یک گلاس آب خلوط کرده شب بنام شامند

کاسکارا ساگرادا عبارت است از پوست گاه و **امنوس پور سبا نوس** و از صیقل
دوستیک برقی میباشد مقدار شربت از مسحق آن از ۲ سائیه گرم تا ۱ گرم بطور سفوف و از عصاره خشک آن
از ۱ سائیه گرم تا ۵ سائیه گرم و بهترین بدل پود و فیلین است وجهائی از مسحق کاسکارا ساگرادا ترتیب میدهند
که هر یک دارای ۱ سائیه گرم میباشد و مقدار شربت آنها از ۲ تا ۵ دانه است و از عصاره مایع که از هم وزن گاه
ساخته شده باشد از ۲ تا ۱ گرم است بطور پیوسته

الکسیر کاسکارا بگزیند عصاره مایع کاسکارا ۹ گرم گلبرین ۱۰ گرم اسانس نارنج ۲ قطره اسانس دار
۲ قطره الکحل ۹ درجه ۲۰ گرم شربت ساده ۴۰۰ گرم آب بقدری که محلول ۵۰۰ گرم شود خلوط کنند و یک گلاس

کوچک با هر غذا بنوشند
پوسپیون مقوی معد و ملین بگزیند تعفین از آن ۲ گرم عصاره مایع کاسکارا ۲ گرم

شربت شاعری غاد گلاسی مکده ۱۰ گرم اب مقطر ۵ گرم خلوط کنند و از ۳ تا ۴ قاشق چای خوری در روز بنوشند
پوسپیون ملین بگزیند عصاره مایع کاسکارا ۱ گرم شربت ساده ۳۰ گرم خلوط کنند و از ۳ تا ۴

پود و فیلین

کاسکارا

فاشوی خوری در دوز بنوشند

حب کاسکارا ساگراد معمول مصنف بگرنند مسحوق عصاره خشک کاسکارا سا

۵۰ سانه گرم مسحوق ریش خطمی ۲ گرم اسانس واذبان ۱۰ قطره عسل مقدار کافی مطابق معمول ۲۰ حب سازند و در پیوست طبع و دفع کرشون دماغی از این حب بعد از شام بنشینند

۳۰ و کفتم — عرق ان عوالم منقش
در بیست — پر سیاوشان و بعضی منقش

منقش

۱ پر سیاوشان کبره البر (شعر الارض) شعر الجبل جعد القنا
۲ کایلر اذ باننوم (اسیلنوم) ی پولتر بکون چندین قسم ساقه یک دارد و
که از طایفه فور و اندر و سازای با این اسم می نامند و این قسام عبادتند آ از پر سیاوشان سبزه که بر گهای آن
کوچک و تقریباً منحنی شکل (مخروطی شکل) و آلات شمره در روی سطح تخته ای آنها واقع شده اند و این قسم چندان مغطی نیست
و قلیل الاستعمال است ۳ پر سیاوشان کانادا رنگ آن قهوه تیره و دُمباله های آن طویل و منتهی میشوند به هشت
پاده شاخه کوچک و دوازدهم و بر گهای آن نیز کوچک و بشکل د و ز نقره و نازک و آلات شمره در روی ضلع وحشی آنها
واقع شده اند ۴ پر سیاوشان مونتیلی که دُمباله های آن کوتاه تر و از اطراف منشعب میشوند و بر گهای آن نیز کوچک
و تقریباً منحنی شکل و آلات شمره در د و طرفشان واقع شده اند

۵ پر سیاوشان که در د و واخانه ها بفرش می رسد اغلب مخلوطی است از این دو قسم آخری و دارای عطر ضعیفی و مطبو
و طعم آن فی الجمله عصف و تلخ است و نوعاً پر سیاوشان زاد و به صدوی معرق و مخرج نفت و فی الجمله محرک است
تیزن پر سیاوشان بگرنند پر سیاوشان اگر آب ۱۰۰ اگر گرم تیزن سازند و در عرض دوز پاله
پاله بنشینند

شریت پر سیاوشان بگرنند پر سیاوشان کانادا اب ۵۰ اقد سفید مقدار کافی مدت شش ساعت
دم کنند و با فشار صاف کرده بگذارند تا نشین شود و صاف روی آن را بردارند و در ۵۰ جزء این مصفی ۱۰ جزء قند
افزوده شربت سازند این شربت یکی از محصولات صدوی مطبوع است و مقدار شربت آن از ۱۰ تا ۵۰ گرم

شریت صدوی انگلیسی بگرنند پر سیاوشان کانادا کوکارد ریش خطمی مک ۲۵ گرم عناب ۵۰
گرم خرما ۱۰۰ گرم اب مقدار کافی بجوشانند و صاف کنند و بی مصفی ۱۰۰ گرم قند افزوده قوام آورند
تتبع چون پر سیاوشان از عوامل صدوی میباشد لهذا میگوئیم که عوامل منقش و صدوی که عوامل دفع
و با قاطع بلغم تیز نامیده میشوند عبادتند از د و به تحرک که در تمام بدن تحریک کرده و بعد بیک طرف مخصوصی در
غشاء مخاط جهاز دپوی اثر میکنند و سهل می نمایند خروج مواد محتوی در مجرای شعب قصبه دا و بیشتر عوامل منقش
عمومی که در همه بدن تحریک می نمایند از این قبیل اند و عواملی که در این د و ذکر خواهیم کرد عبادتند از بنفشه و
پولیگالا و داسن و اشنان و اذ بود و کلا با سا پونا و با و لیکن و بعضی ترکیبات صدوی

بنفشه بنفشه (فر فیر) و پولت و پولک او و درانا این گاه از طایفه
و پولک دیر است و در شمره نباتات این طایفه مقبی میباشد و میتواند بد لایک واقع کرد و قسام معرق

ن یکی و بولا اود و انا که نفثه معمولی است و دیگری و بولا تر بکولور که عبارت از
نفثه فرنگی بود و نوعا با اسم یا نسف نامیده میشود

در طبیعت ماده مقوی بشه طایفه و بولا به اختلاف کرده اند بعضی از ما مانند امین دانسته اند ولی یکی از دانشمندان
ماده مخصوصی از این دیشته ها استخراج کرده و **بولین** نام گذاشته و عبارت از گردی است سفید که طعم
ان تلخ و تند و گداز چندان محلول نیست و در الکل محلول و در اترا صلا محلول نیست

نفثه که در بولاد بفرش می رسد عموما مخلوطی است از نفثه بومی و نفثه فرنگی و بهتر است که شخص دوا ساز
خود گل های تازه نفثه را گرفته بچکاند

شریت نفثه بگزند گل نفثه تازه منزع الانواع ۱۰۰ گرم اب مقطر مقدار کافی قنده ۳۰ گرم گلهای
نفثه را از غزال بیرون کنند و مدت ۲۰ ساعت با ۱۰۰ گرم اب مقطر جوش دهند و از پارچه که از اباب داغ
شسته باشند با فشار صاف کنند و بگذارند تا نشین شده و صاف روی آنرا بردارند و در حمام ماده قند را در آن حل
کنند و طرفیکه این اعمال را در آن جاری می کنند باید ظرف قلعی نازکی باشد و این شریت منفث و فی الجمله ملین است مقدار
شریت تازه ۲۰ تا ۴۰ گرم و نیز در تعریف قلبیات بکار میرود

تیرن نفثه بگزند گل نفثه خشک پاک کرده ۱۰ گرم اب ۱۰۰ گرم مطابق معمول تیرن سازند و این تیرن
منفث و فی الجمله ملین است

نفثه عسلی بگزند گل نفثه تازه و غیر منزع الانواع اجزاء عسل سفید ۱۰ جزء گل ها در دوساوی
و در نشان اب جوش دهند و با عسل مخلوط کرده بقوام خرابه بزنند و از ۲۰ تا ۴۰ گرم این محصول را بطور حقنه
مانند ملینات استعمال میکنند

نفثه فرنگی در خواص مشابه نفثه بومی است و برک و ساقه آنرا استعمال میکنند و شریت آنرا مانند عوامل مصفی
در استعمال مینمایند

دیشته نفثه بومی را میتوان مانند آبکا جهت حصول استعمال نمود که در گرم از مسحقان را چون بپاشانند
بک دفعه قوی و سه دفعه اینها را می آورد و ۲۰ تا ۴۰ گرم آن ممکن است تازه دفعه قی آورد و گفته اند که دیشته نفثه
مانند آبکا دارای خواص ضد و سنطاریه میباشد و گل نفثه بومی را چون کف مال کرده و از ۲۰ تا ۴۰ گرم سفوف
کنند مانند مسهلان اثر میکند و اگر چه خیلی مهوع میشود ولی مطمئن الاثر است

دیشته نفثه فرنگی بری مانند نفثه بومی ادای چون مقه است و موافق قول **ریوش** چون همه
اجزاء این نبات را طبع داده و صاف کرده بپاشانند سهال می آید و گاهی هم موجب حصول قی میگردد و در
صورتیکه خشک شده باشد مسهل بسیار ملایمی است جهت اطفال و مطبوخ آنرا مقدار ۱۰ گرم در نصف لیتر آب
مانند استعمال کرد

برک و ساقه نفثه فرنگی را در دفع امراض جلدی خرم قوی الاثر دانسته اند و یکی از دانشمندان که تجارب
فیهادی و باب این دوا کرده ثابت میکند که در دفع اختلالات جلدی خیلی مؤثر است و مخصوصا از آنجور میکند
و در آن اختلالات جلدی اطفال که نسبت بشهرید هندی و زشان را بطور خطا مفید میدانند بکمر و حلا
موجب ضعف و خستگی طفل شده و هر چه زودتر مداخله شود بهتر خواهد بود و این اختلالات عبارتند از

در طبیعت و

داسکن (و نجیل شامی) ن اونه (هلینین) ل اینولا کامیانای الینون

نبات است از طایفه سپینا نره و در گساینها نیز از اداعت میکند و ریشه آن که در طب استعمال میشود و در طب
وضیح و لحمی است و رنگ آن از طرف خارج خاکستری و در داخل سفید و بوی آن تند و فلفلی و طعم آن معطر و تند و تلخ
است و در تجارت آن را بطور قطعات طولی و با حلقه قطع کرده و خشک میکنند و این ریشه از عوامل مقویه و محرکه
است و داسها الهای مبرجی که بواسطه ضعف مجرای هضمی عارض میگردد بسیار استعمال میشود و نیز در برکتشیت
خرمن و بعضی استسفا های عرضی مستعمل است و از عوامل مسکنه قوی الاثر میباشد و مخصوصا استعمال میشود
در ناله خرمنی که با تهیج و به همراه باشد نیز استعمال آن در ضعف عمومی ادرار و طمث در دخترها که حایض نشده اند
مفید و سودمند است

این ریشه دارای ماده سقری تند است موسوم به **هلینین** که در خواص مشابه خود است و مقدار شربت مسحوق
داسن بطور سفوف از ناه ا گرم و از عصاره آن از ده دسی گرم تا یک گرم و از تعفین آن از ۴ گرم تا ۱۰ گرم و نیز مقدار شربت
خرمای آن از ۴ تا ۱۰ گرم است و مقدار شربت هلینین از ۵ تا ۱۰ سانتیمتر گرم

شراب داسن بگیرند ریشه داسن ۳۳ الکلی و در جبهه شراب سفید ۵۰۰ در ریشه با قطعه قطعه کنند و ۲۴
ساعت در الکلی بخیستند و بعد شراب را افزوده ده روز بگذرانند و گاه گاه هم زنند و با شکر از پارچه گزانیند
و با کاغذ صاف بکشند این شراب در تحریک معدی مقدار ۵ گرم تا ۱۰ گرم مستعمل و مفید است

حب داسن و عنصل بگیرند عصاره داسن ۵ گرم عنصل مسحوق ۱۰ گرم مطابق معمول ۵ حب
سازند و از ۲ تا ۳ حب در عرض و زجه سهولت خروج نفث و تقطیع بلغم بیاشامند

زرق تحت جلدی هلینین معمول مونبری بگیرند هلینین ۱۰ گرم و از این
مابع ۵۰ گرم حل کنند ۵ سانتیمتر گرم این محلول را در میندایان به تور کول در تحت جلد زرق نمایند

ماء العسل نفث بگیرند ریشه داسن لابلای الارض و فامکد ۴ گرم در ۵۰۰ گرم آب جوش دم کرده
صاف نموده ۵ گرم عسل سفید بیفزایند در بوشیت خرمن و در نیشاشامند

اشنان ن ساپونین ل ساپونار با اوفیسینا لیس کاهی است از طایفه **دبا**
و بوی و در مواضعی که فی الجمله مرطوب باشد مریخ و ساق آن بند بندگی گهای آن با هم مقابل و در حقی شکل و گلهای
آن بطور دسته و سفید و بوی و بایر گها احداث زاویه میکنند و این نبات محتوی ماده مخصوصی است موسوم

سایونین (استرو تین) و عبارت از نگلیکوزیدی است سفید و غیر متبلور و بهر مقداری محلول در
آب و مانند صابون دذاب میکند و با کمی الکلی با مواد دسمه و مواد سفیدی مرکب میشود و گردان معطر است و در

طبی که در ریشه اشنان و مانند مقویات و عوامل ضد خازری و ضد سفلیس استعمال میکنند و در ریشه آن بجم قلم و
از یک قسریانگی که فی الجمله قریب رنگ است پوشیده میشود و کدبانوهای خانه این نبات را بجای صابون استعمال میکنند
و در طب از برای آن نیز میسازند به نسبت ۱ در ۵۰۰ که فی الجمله معرق است و نیز در ریشه آن که ۲ در ۵۰۰ با شد مقوی
معدی و معصفی خون و معرق است و شربت اشنان و مانند شربت جطیانامیسازند و بمقدار ۲ تا ۱۰ گرم مثل عوامل
مقویه و ضد هر بن استعمال میکنند

از دیون ساپونین در زبان در فرنگستان بواسطه تجارت مشرق زمین ریشه میفرودشند که

در طبیعت و

در طبیعت و

در طبیعت و

چوبک

طویل و حجم مانند اذوی طفلی میباشد و مقدار زیادی ساپونین دارد و در صنعت گان پارچه های پشمین مخصوص
شال کشمیری بکار میرود و موسوم است بر ساپونیز دُرُبان و گویا این ریشه همان اذربوی ممالک ما میباشد که چوبک
(چوه) نیز می نامیم که با ساپونین و با نری بواسطه تجارب احریک ریشه دیگری میاورند و موسوم کلا با
ساپونین و این ریشه نیز دارای مقدار زیادی ساپونین است و پوست آن را در گاری استعمال میکنند چون از پانا
آنرا میاورند لهذا پوست پانا ما نیز نامیده میشود و این ریشه در خواص مشابه پولیکا لا میباشد و مطبوخ
از ۲ گرم پوست این ریشه در ۲۰۰ گرم آب ترقیب میدهند که مطبوع را در مطبوخ پولیکا لا است و آنرا در عرض روز
با قاشق کوچک باید آشامید

شربت مصفی بگزیند شربت اشنان شربت کوپری و شربت بنفشه فرنگی بری مکه ۰۰ اگر مکه ۰۰ اگر مکه ۰۰ اگر مکه ۰۰
۰۰ آه ۲ گرم مخلوط کنند و از ۲ تا ۳ قاشق کوچک در عرض روز بنوشند

شربت اشنان بگزیند نیم کوپ کرده ریشه اشنان ۱۰ آب مقطر ۱۰ قد مقدار کاف مدت ۳ ساعت م کرده و فیل
صاف کند و بگذارد و نشین شده صاف روی آنرا بر دارند و نسبت ۱۰ در ۱۰ قدر فروده بجوشانند و حفظ نمایند مانند
عوامل مقویه و دافع هر یک از ۲ تا ۳ ماه ۲ گرم بنوشند

عصاره اشنان این عصاره را مانند عصاره کاسیا اما دامی سازند و مقدار شربت آن از آه ۱۰ اگر است
شربت مصفی قلبا ئی بگزیند بکریونان سود ۵۰ گرم شربت اشنان ۰۰ گرم مخلوط کرده از ۲ تا ۳
قاشق خوری در روز بنوشند و میتوان بجای بکریونان ۵۰ گرم بنروات سود معمول داشت

تعفین پانا ما بگزیند پوست ریشه پانا ما نیم کوپ کرده الک ۱۰ در ۱۰ در ظرف در بسته مدت ده
روز بجوشانند و گاه گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گدازانیده با کاغذ صاف کنند و این تعفین را در گاری استعمال
مکنند

لیکن

لیکن دارای چندین قسم است که همه آنها از نباتات مخفی **الفک** میباشند و نوعا مرکبات از
فلاخهای ممتدی شکل غشاء که زیاد با کم تخمین اند و دان دان و با شکل برگ دارند و الت تناسل و آنها واقع شده و
بنازاقام آن حمله نیستند و همه آنها محتوی ماده دکالتنی و مقدار زیادی نشاسته میباشند و از عوامل غذای محسوس
میشوند و بعضی از آنها از عوامل مددی ملطف اند و بعضی دیگر قاطع حی دافع دبدان و لیکنی که از جزیره ایلاند
میاورند و معروف است به لیکن ایلاند بیشتر از سایر در طب استعمال میشود و این قسم در سوپین و دکرانسه نیز یافت
میکرد و فلاخهای آن سفید خاکسری و عرض بقاعد و مانند پوست حیوانات و در هر سطحشان حالهای سفید
اردی شکل موجود است و در دانه های آنها که های بیضی شکل قهوه رنگ دیده میشود و طعم این قسم لیکن مانند کنکینا
تلخ است ولی مثل آن عفو صفت ندارد

لیکن ایلاند دارای ماده عامل است یکی که موسوم به **سیرا دین** عبارت است از ماده تلخ آن و از عوامل
مقویه و قاطع حی است و دیگری موسوم به **لیکنین** که یک قسم نشاسته مخصوصی است و دارای خواص
غذیه میباشد

تیزن لیکن بگزیند لیکن ایلاند ۵۰ گرم آب صاف ۰۰ گرم لیکن داد ذاب مدت کمی بجوشانند و آن
اثر را در روز و با آب سرد بشویند تا ماده تلخ آن گرفته شود و بعد بقدری آب و پنجه مدت یک ساعت بجوشانند

که ۰۰ گرم

که اگر مطبوخ بدست آید و صاف کند و اگر طبیب خواسته باشد ماده عامل تلخ محفوظ بماند باید لیکن را بدون
شستن و در دینچه مطبوخ اول بجوشاند و مقدار لیکن را میتوان تا ۲ گرم رسانید و این تیزن را که در عرض دوز
فحان فحان باید شامیدار عوامل ملین و صدوری میباشد و موافق مقدار ماده تلخ که در آن حفظ کرده اند مقوی
معد است و هر چه بیشتر دای این ماده باشد زیاد تر تقویت از معد میکند

ساکا و ولین بگزیند لیکن را پس از آنکه سفید مکرر جزء اب مقدار کافی لیکن را چندین دفعه با اب
سرد بشویند تا تلخی آن گرفته شود و با مقدار کافی اب مدت یک ساعت بجوشانند و با فشار صاف کنند و بگذارند تا
نشین شود و صاف روی آنرا بر داشته و قند را بر آن افزوده در حمام مایه تیز بکشد تا بقوام خمیر بسته گردد و در شفا
گستراننده در گرم خان نجس کنند و نرم بمانند و در استعمال لطیف بکار برند

تیزن ساکا و ولین بگزیند ساکا و ولین ۲ تا ۳ گرم اب جوش ۳۰۰ گرم حل کنند و زله
روی و درون شب خرمین در عرض دوز مندرج استعمال کنند

لرزانه لیکن بگزیند ساکا و ولین قند سفید مکرر ۵ گرم اب صاف ۵۰ گرم عرق بهار نارنج ۵۰ گرم
ساکا و ولین قند اب را مخلوط کرده بجوشانند و در ظرف اول عرق بهار نارنج را ریخته و بعد این مطبوخ را روی
آن دریند و این لرزانه را مانند عوامل صدوری استعمال میکنند

قرص لیکن بگزیند ساکا و ولین ۵ گرم قند ۵۰ گرم مسحق صمغ عربی ۵ گرم اب صاف ۵۰ گرم با اب و
صمغ و کمی قند لعاب ساند و ساکا و ولین را افزوده و بعد با قند را و خمیر متحد الاجزای ساخته و با این خمیر
قرصهای بوزن یک گرم ترتیب دهند مانند عوامل صدوری استعمال نمایند

در بیان بعضی کبابهای مفید

جوشانده صدوری بگزیند گل خطی ۲۰۰ گرم ریش خطی ۵۰ گرم ریش پولنگا لاریش سوسیس
مکرر ۵۰ گرم گل بوتون سفید برک کوکا و زخم مکرر ۲۰ گرم دواها را خورده کرده و مخلوط نموده چهار قسمت کنند
و روی یک قسمت را در یک لیتر اب بجوشانند با ادا طیب و میل حریض شیرین نمایند و در وقت خرمین در
عرض دوز استعمال کنند

جلاب منفث بگزیند فلفل سفید ۱۰ گرم ریش پولنگا لاریش ۵۰ گرم دره ۲۰ گرم اب جوش ۳۰۰ گرم
و صاف کرده بنظرانند شربت تلوه ۵۰ گرم و در پی هائے که به نزله خرمین و به متبلی باشند و خروج نفث با شکال بود
در عرض دوز با قاشق کوچک مکرر جایا شامانند

ایضا جلاب منفث معمول ساند راس بگزیند جلاب دافع سعال ۵۰ گرم
شربت پاکوده ۲۰ گرم طرطر استنبه ۵۰ گرم دره ۲۰ گرم در وقت خرمین که صورت حادی گرفته باشد بخصوص
وقتی که سرفه خشک زیاد و با عسر النفس همراه بود و موجب هيجان شدیدی و شعب قصبه گردد مکرر جایا
یک ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنامانند

پوسپون کرمی بگزیند مسحق کپا ۱۰ گرم کرم مس معدنی ۱۰ گرم شربت تلوه ۵۰ گرم مخلوط

ترکیبات نفیث

کرده بفرانند مطبوخ زوفا ۲ گرم ساعت بساعت يك فاشق كوچك بنوشند

پوسپون معمول موثر نو بگردد چای هدیوان لبلاب الارض مکه ۵ گرم بوبون سفید ۲

گرم ابرسای ۲ گرم آب جوش ۲۰۰ گرم شربت تلوشربت توددی مکه ۲۰ گرم تعفین دارچینی اگر ۲۰ گرم ۲۰ گرم مطابق

معمول پوسپون سازند در دفع اسم دگر فنگی صدا با فاشق كوچك متد رجاء بنوشند

لعوق صد ری معمول پریوزی بگردد عرق اقلی ۵۰ گرم روغن بادام شیرین

بویگالا مکه ۵۰ گرم صمغ عربی ۵۰ گرم شربت نفثه ۲۰ گرم کر مس معدنی ۱۰ گرم مطابق معمول لعوق سازند

در دفع سله به با فاشق كوچك متد رجاء بنوشند

خلوط صدی بگردد اشق ۲۰ گرم با سکنجبین عنصل ۲۰ گرم صلا به کرده بفرانند شربت زوفا

۲۰ گرم عرق زوفا ۲۰ گرم در دفع اختلالات نوله خرمن هر ساعت فاصله يك فاشق كوچك بنوشانند این خلوط

دا که بعضی از مصنفین **شیرامانیا** نامیده اند از ادویه است که شربت آن خیلی ناگوار است و هم چنین

است خلوط ذیل

خلوط صدی معمول کواردن بگردد عرق زوفا ۲۰ گرم سکنجبین عنصل شربت زوفا

مکه ۵۰ گرم اشق ۵۰ گرم زرده تخم ماگان يك دانه عصاره داسن ۳۰ گرم مطابق معمول خلوط کند در سکنه که با

سرفه همراهی کند هر نیم ساعت فاصله يك فاشق كوچك بنوشانند

الکیر ضد اسم بگردد الكل خالص ۲۰ گرم اصل السوس ۲۰ گرم اگر ترکی داسن مکه ۴۰ گرم ابرسای

مکه ۲۰ گرم کافور ۳۰ گرم دیش اساردون اگر مطابق معمول الکیر سازند در دفع اسم مرطوب ۱۰ تا ۳۰

قطره این الکیر را در يك پیاله مطبوخ چای و یا تیرن مناسبی خلوط کرده بنوشند

شربت مرکب ایپکا بگردد ایپکای خاکسری ۳۰ سناء مکی ۵۰ اولشن ۳۰ شقایق ۲۰ سولقان قمری

۱۰۰ شراب سفید ۷۵ عرق بهار نارنج ۷۵ اب صاف ۳۰۰ قد سفید ۳۰۰ شربت سازند و این شربت معمول

کد کس است در اختلالات نوله اطفال مستعمل و مفید و مقدار شربت آن يك فاشق چای خودی است

که در روزی سه بار چهار دفعه مکرر استعمال شود

شربت ضد سبب سرفه معمول بولای بگردد ایپکای مسحوق ۱۰۰ گرم

کنکبای نیم کوب شده ۳۰ گرم در قمع و بخت و کم کروی آنها اب دروند تا از روی آنها عبور کرده در ظرفی

جمع شود و مجموع ۵۰۰ اگر گرم گردد و از طرف دیگر بگردد ترابك خالص ۲۰ گرم در مقدار اب سرد حل کند که

بسر از نصفیه ۲۰۰ گرم وزن مصفی باشد و این دو مایع را خلوط نمایند و بگردد شربت ساء ۵۰۰ گرم خلوط با آنها

کرده بنوشد و بنجر نمایند ۲۰۰ گرم از وزن آن که عبارت از وزن ۲۰۰۰ گرم مایعات فوق باشد کاسته شود

و بگردد زنده نیم گرم شده و بر آن بفرانند شربت بهار نارنج ۷۵ گرم در ظرفی حفظ کنند این شربت را در دفع سبب سرفه

مقدار يك فاشق چای خودی صبح و یکی عصر در طفل يك ساله تا دو ساله استعمال کرده و خیلی موثر و مفید میباشند

شربت صد ری بلسانی بگردد قند خورده ۵۰۰ اگر مطبوخ شقایق ۵۰۰ گرم شراب قمری

۵۰۰ گرم تعفین بلسان تلوی ۲۰۰ اگر ایپکای نیم کوب کرده ۵۰۰ اگر عصاره ترابك اگر مطابق معمول شربت سازند

و از ۳ تا ۴ گرم این شربت را در يك پیاله مطبوخ صد ری خلوط کرده در دفع سرفه های عاصی بنوشانند

شربت صد ری معمول لاهور و بگزند شش کوساله يك عدد لیکر اسپلانند عتاً

اصل السوس خرما مکد ۲۵۰ گرم پولونی (حشیش الریه) ۱۲۰ گرم گل شقایق گل بنفشه گل خبازی گل خطمی مکد ۵

۱۰۰ گرم عصاره صمغی بآک ۲۰ گرم قند ۵۰۰۰۰ گرم مطابق معمول شربت و در دفع امراض مزمن صد روز آناه

فاشوق کوچک در عرض روز بپاشانند

شربت صد ری معروف به وکلن بگزند شش کوساله يك عدد لیکر اسپلانند

۲۰۰۰ گرم کوکبا ۵۰۰ گرم گل های انفع السعال ۵۰۰ گرم چهارمویه صد ری ۲۰۰۰ گرم صمغ سنگال (صمغ عربی)

۳۰۰۰ گرم برك تود ری ۵۰۰ گرم ویش خشک قطود بون بگز ۵۰۰ گرم عصیر غلیظ کا هو ۱۲۰ گرم شربت ساده

۵۰۰۰۰ گرم شربت بنفشه ۵۰۰۰۰ گرم شربت تلوه ۳۰۰۰۰ گرم مطابق معمول شربت سازند و در ده ۳۰ گرم این شربت

۱۰۰ گرم ویداس (عصیر کا هو) و ۵۰۰ سائیه گرم عصاره کوکبا موجود است

سکجنین صد ری که در ادب مورخ معمول است بگزند عسل ۲۵۰ گرم اشق

۳۰۰ گرم داسن ارسا مکد ۵۰۰ گرم مطابق معمول شربت سازند و اخلاط را از ریه روزی ۳۰ تا ۵۰ گرم در پش و مناسبت

خلوط کرده بپاشانند

سفوف ضد سپاسر بگزند کرس معدنی ۱۰۰ گرم اپیکای مسخوق ۲۰۰ گرم مسخوق دیش

بلادن ۵ سائیه گرم خلوط کرده در شب مساوی قمت کنند و هر چهار ساعت فاصله يك قمت داسفوف نمایند

سفوف منفش بگزند مسخوق غنصل ۱۰۰ گرم مسخوق زنجیل مسخوق اپیکامکد ۲۰۰ گرم خلوط کرده در ده ۲۰ سبت

مئای قمت کنند و زله های بوی مزمن اواخر ذات الریه روزی از دو تا چهار سبت بد فعات سفوف نمایند

سفوف ضد اسم (سفوف قاطع بلغم) بگزند مسخوق غنصل ۵۰ گرم قند مسخوق ۲۰۰ گرم

گوگرد مصعد و مغسول ۵۰ گرم خلوط کنند و ۳۰۰ گرم تا اگر کم از این سفوف داد دفع ذکام و سائیه نکلات بکارت

قرص اپیکا بگزند اپیکای مسخوق ۱۰۰ جزء قند سفید مسخوق ۹۹۰ لعاب کیراکه با عرق بهار نارنج ساخته باشند

مقدار کاف مطابق معمول قرص های يك گرمی سازند و این قرص ها که از عوام منفش شابعه میباشند در چهار شش

عدد آنها را چون متد بپاشانند در سهولت خروج نفش اثر عجیبی خواهند داشت و مخصوصاً در برونشیت مزمن اسه

میشوند

قرص منفش اعتین بگزند قند مسخوق ۳۰۰ گرم امتین ۵۰۰ گرم لعاب کیرا مقدار کاف مطابق

معمول ۲۰۰ قرص سازند و قمت کنند که قرص ها مساوی باشند و حقه سهولت خروج نفش در زله مزمن بهر سبب

سرفه مزمن و بواسه ساعت فاصله يك با دو دانه بپاشانند

قرص کرس معدنی بگزند کرس معدنی ۱۰۰ جزء قند سفید ۹۰۰ جزء صمغ عربی ۴۰ جزء عرق بهار

نارنج ۵۰ جزء مطابق معمول قرص های يك گرمی سازند و این قرص ها را اگر چه بخوبی نمیتوان حفظ کرد و لما زاد و به منفش بپا

نیکو میباشند و مقدار شربت آنها سه تا ۵ دانه است در عرض روز

قرص ضد ذکام معمول لپ بگزند قند مسخوق ۵۰۰ گرم دیونید مسخوق ۳۰۰ گرم زعفران مسخوق ۲۰

گرم لعاب کیرا مقدار کاف قرص های ۳۰۰ گرمی سازند و سه تا ۵ دانه در عرض روز بپاشانند

قرص دافع زله بگزند اسید بنزوئیک ۱۰۰ گرم قند مسخوق ۵۰۰۰۰ گرم مسخوق ارسا ۵۰۰ گرم مسخوق صمغ عربی

ترکیب منفث

۲۲۳

۵۰ گرم نشاسته ۳۰ گرم آب مقطر ۱۲۰ گرم مطابق معمول قرصهای ۱۲ دسیه گرمی سازند
عجین صدی بلسانی معمول و بنول بگزنند چهار گل ۵۰۰ گرم صمغ عربی ۳۰۰۰
 گرم تعفین بلسان تلوع ۲۰۴ گرم آب صاف ۵۰۰ گرم مطابق معمول عجین سازند و بهتر است که ۲۵۰ گرم قدر این
 عجین بنمایند

عجین صدی معمول ککس بگزنند جوشانده صدی ۱۰۰۰ گرم آب صاف ۳۰۰۰ صمغ عربی
 ۳۰۰۰ قدر ۲۰۰۰ عرق غار گلابی ۱۰۰۰ عصاره ترپاک ۱۰۰۰ اول و اهای جوشانده را در آب کم کنند و بعد صمغ را در آن
 حل نمایند و عصاره ترپاک را در عرق حل کرده با قدر معمول افزایند و صد گرم این عجین تقریباً دارای ۲ سانی
 گرم عصاره ترپاک است

عجین صدی شش گو ساله بگزنند ۵۰۰ گرم شش گو ساله و ازاده ۳۰۰۰ گرم آب جوش
 بشویند و این ابراد و دریند و بعد ۲۰۰۰ گرم آب جوش بگرا با اثر ملائم مدت شش ساعت بجوشانند و صاف نمایند
 و بهتر است که در حمام ماریه قلعی این عمل را جاری کنند و از طرف دیگر ۲۰۰۰ گرم آب ۵۰۰ گرم انجیر ۵۰۰ گرم خامه
 یک ساعت بجوشانند و صاف کنند و بر این مصفی ۵۰۰ گرم شربت کوکاس سفید ۳۰۰۰ گرم صمغ سفید خالص ۱۲۵۰
 گرم قدر سفیدافره و مصفای اول را در آن داخل نمایند و با قوام عجین بنجیر کنند و در آخر عمل چند انر سفید تخم
 مرغ را در ۲۰۰ گرم عرق بهار نارنج حل کرده با ۵۰۰ گرم تعفین بنل بنمایند

قرص دافع سرفه عصبانی معمول لی بگزنند قدر مسحوق ۵۰۰ گرم اپیکای مسحوق ۱۰۰ گرم قدر
 اگر مطابق معمول قرصهای ۵۰ سانی گرمی سازند

قرص صدی قاطع باغم بگزنند قدر مسحوق ۵۰۰ گرم شربخشت ۵۰۰ گرم ترپاک ۵۰۰ گرم اپیکای مسحوق
 ۵۰۰ گرم غنصل مسحوق ۵۰۰ گرم با مقدار کاف لعاب کثیر اخیر متحداً لاجزائی سازند و از آن قرصهای یک گرمی ترتیب دهند
 و در دفع زکام و نزله های مزمن دوزی ۵ تا ۱۰ قرص متداً جایا شامند

حب قاطع باغم و منفث بگزنند مسحوق غنصل مسحوق اپیکامکده ۱۰۰۰ گرم عصاره بلادن ۲۰۰ گرم کره کا
 ۵۰۰ گرم با مقدار کاف شربت صمغ جبهای ۵۰۰ سانی گرمی سازند و دوز نزله های مزمن یک حب صبح و یک حب عصر بنمایند
حب ضد نزله معمول بالی بگزنند مسکه کا کا او ۵۰۰ گرم کثیر از عفان غسل مکده ۲۰۰ گرم رب السوس
 بلسان گوگرد انیسون مکده ۱۰۰۰ گرم عصاره بنج ۳۰۰ دسیه گرم استات زرفین ۱۰۰ دسیه گرم مطابق معمول ۳۰۰ حب بزرگ
 سازند که قوامشان قدری نرم بود و هر سه یا چهار ساعت یکدانه بنمایند

حب ضد نزله و مسکن معمول پی بگزنند مسکه کا کا او صمغ عربی مکده ۳۰۰ گرم عصاره ترپاک
 اگر با مقدار کاف شربت اپیکای اخیر کرده ۲۰۰ حب سازند و این حب را در دفع نزله های مزمن که موجب اختلال خواب
 میگردند معمول میدارند

حب منفث معمول کورپوت بگزنند شاق عصاره داسن گوگرد مغسول مکده ۳۰۰ گرم
 عصاره حبشه الکب مقدار کاف مطابق معمول جبهای یک دسیه گرمی سازند و دوز نزله و در پیران استعمال نمایند
حب ضد نزله بگزنند کثیرا ۵۰۰ دسیه متبک ترپاک مکده ۵۰۰ سانی گرم کل قدر مقدار کاف مطابق معمول
 ۵۰۰ حب سازند یک حب صبح و یکی عصر در دفع نزله های کهنه بنمایند

حب پرنگل بکریه و باریک اگر یک گرم و اگر یک گرم طباشیر مقدار کافه چهار حب بزرگ سازند و حب صبح و دو عصر در دفع توله های مزمن و ذوسنطاری مزمن استعمال نمایند

حرف ت

در طبابت — و بعضی امثال

در طبابت

تربانتین عبارت است از عصاره سفیدی مخصوصی لطیف که بخودی خود و با باعانت شکاف از بعضی اشجار طایفه تربانتینا سه و با که بنفیر (خرد طلی) جریان میابد و صفات متمایزه اقسام آن زهره و خشک و گریخته شده باشند از این قرار است نوعانم مایع و لزج و شفاف اند و درنگشان درد سبز رنگ و باقره رنگ و طعمشان تلخ و تند و بویشان تند و نافذ و چون آنها با شامند بول بوی بنفشه میگیرد و غیر محلول در آب و محلول در الکل و اترواد هان ثابت و فرار

در طبابت

در تجارت چندین قسم تربانتین متداول است که موافق اشجاری که از آنها اخذ میشوند و مماثلکی که از انجمنیا و در مختلف میگردند و لا تربانتین مکی که بسیار مکی نیز نامیده میشود و از مکه و فلسطین می آورند و از دخت بالسامودا ندر روح او یو بالساموم که از طایفه تربانتینا سه است جریان میابد تا تربانتین و نیز که از دخت صلیر حاصل میگردد که از طایفه کونیفر است در کوهستان خوب فرانسه و سوئیس ایتالیا حاصل میابد و تربانتین آن را نشاء اقسام بهتر و گران تر و در تجارت خالص آن کمتر یافت میشود و جهت اخذ آن ساقه دخت را با مته سوراخ میکنند و نای بان سوراخ منطبق کرده و در زیر آن طرفی میگذارند تا تربانتین در آن ظرف جمع شود و همینکه دیگر تربانتین جریان نمودن سوراخ را ممتد پانزده روز میگیرند و بعد از آن که مقدار زیادی تربانتین مجزئ اخذ میشود و از هر دختی در عرض سال از تمامه پور تربانتین ممکن است اخذ کنند تا آنجا که تربانتین استرا سبورغ که تربانتین و دوش (دو سر سلسله کوهستان) است در شمال شرق فرانسه و تربانتین کاج نیز نامیده میشود زیرا که از دخت کاج که از طایفه کونیفر است اخذ میکنند و این قسم تربانتین شفاف و مایع تر و کم رنگ تر از سایر اقسام و دارای بوی مطبوعی است شبیه بوی لیمو و لهذا از تربانتین لیمو نیز میگویند و جهت اخذ آن در ساقه دخت کاج قطعه های عربی و ادومی و دند و آبغارت تربانتین سفید از رنگ که از پوشش و از کار و این می آورند خامس تربانتین بوده و که خیلی رنگین و غلیظ است و بوی نامطبوع و طعم تند و جوی نادر ساد و دو قسم تربانتین دیگر در تجارت متداول است یکی تربانتین شیو و دیگری تربانتین کانادا و انگلیسها غالباً این دو قسم را بعضی تربانتین مکی میفروشند

عوامل

کلیه چون تربانتین را تقطیر کنند یک هشتم وزنش در هن فرادی میدهد و سوم بر اساس تربانتین و نقاله که باقی میماند عبارت است از یک ماده جامد خشک و سفیدی موسوم بر پانچ (کو لوفان)

همه اقسام تربانتین از عوامل محرکه میباشند و بقول کلی این عوامل عبارتند از موادی که زیاد میکنند قوت اعمال جوی و موجب فزاید نوع حای موقتی میگردد و عوامل محرکه عمومی عواملی را میگویند که بهر و راه خصوصی در خروج از بدن ندارند و در همه الاما اثر میکند و آنها را منقسم کرده اند به عوامل محرکه منتشر و عوامل محرکه غیر منتشر قسم اول اثرشان باین سرعت زیاد می شود و قسم دوم بطور بطور اثر میکند و عوامل محرکه منتشر شدت درک مانع اثر کرده و بوی قوی و اعمال آن می افزایند و چون مقدار زیاد را استعمال شوند علاوه موجب بروز کثیرشون خونین و در مانع و یک

حالت مرضی میگردند موسوم به مستی بعد مودث ظهور به حسی میشوند ولی عوامل منبه این اثر را در دماغ نمیکند و هرگز موجب عرض مستی حقیقی نمیشوند پس مابین عوامل محرکه و عوامل منبه فرق بسیار است و عوامل محرکه مستشر عبارتند از شراب و الكل و اتروغره و غیره

مادد این درد که میگویند که تربانتین و اسانس آن استعمال آن داخلی خارجی اثرات بسیار و نافع و زفت سفید و زفت بودگون و سقر المی و کوباهوراد و بلسان تلوی و غیره را در فصل حسن به ذکر خواهیم کرد تا آنکه داخل این درد که میگویند تربانتین و تربانتین اقسام تربانتین را از زمان بقراط تا کنون استعمال کرده و میکنند و چون در داخل آنها را میجویند مانند مانند محرکات قوی اثر کرده و بخصوص در غشاء مخاط جهاز تولید بولی اثر مخصوصی ظاهر میسازند و ترشح آنها را کم میکنند و این مواد در دفع نوله های مزمن مانند و مجرای بول و در بعضی اسهالهای فحاطی کثیر القابله اند و نیز از اثر آنها در دفع نوله مزمن و به و تقویت ذوبان تویر کولی و مسلولین تمجید یاد کرده اند و از خارج اغلب اوقات آنها را در دفع بلور و دینی و جمع عصبانیه بن الصلعی و در ممانع عضلات استعمال مینمایند و بلسان مکی و بلسان کانادا و تربانتین شیو و تربانتین و نیز تربانتین لهوئی و تربانتین بود و اگر چه در تجارت قیمة آنها خیلی مختلف است ولی در خواص طبی مشابه یکدیگر اند و مقدار شربت همه آنها یکی است و حمام بخار تربانتین را که با تربانتین کاج و با تربانتین ملزترینب میدهند و دفع روماتیسم مزمن و در ممانع سوزاکی استعمال مینمایند

اسانس تربانتین از عوامل محرکه قوی است و در دفع سناپیک (عرق النساء) و سایر نفوذات آنها مفید و سودمند است و از آن بهر است که در کشتن پادارتهای قوی الاثر و بخصوص در دفع تنبا و سایر کرکهای معوی دارای خواص نایب میباشد و نیز از اثر آن در دفع ترشح صفرا و دفع کرا و در صفاق وضع حملی ترشح بزاق ذبیقی و حبابات نایب میباشد و تفوئید و اقسام زفالدوم و تقسیم بواسطه فوسفور نوله مانند تمجیدات کرده اند و نیز از عوامل قاتل پادارتهای میباشد که در هنگام بروز فاضل مسریر از قبیل اسکرلتن و سرخجشدید و حمای تفوئید و در فقریت و کولرا و حمای زرد غریه مطمئناً و بدون ایرات ضریبا فواید بسیار میتوان از استعمال آن کرد و چون شربان خیلی مکره و نامطبوع است لهذا بیشتر بصورت کپسول از استعمال میکنند و مقدار شربت این کپسولها هر دو و ناست ساعت فاصله یکدانه است بعد از دیگر از آنجا دانسته است مقدار رجاء که با عانت قدری آب بنیاشامند

محصولات تربانتین جهت استعمال

تربانتین پخته تربانتین ملز را در آب بجوشانند تا تقریباً تمام اسانس آن بخار گردد و بعد جبهای به سناپیه گرمی سازند و از آنجا به سحاب در دوز استعمال نمایند

آب تربانتینی بگزیند تربانتین لهوئی به گرم اب صاف به گرم اب و در چین جوش روی تربانتین زنند و بهم زنند و بگذازند سرد شده و صاف کنند و در امراض مجاری بول و در بر و نشت مزمن از یک ماد و پیاله در عرض دوز بنیاشامند و در خارج این را مانند عوامل قاطع الدم استعمال میکنند

شربت تربانتین معمول کدکس بگزیند تربانتین لهوئی به گرم شربت ساده به گرم در حمام ماریه مخلوط کرده مدت دو ساعت دم کنند پیش از اوقات بهم زنند و بگذازند سرد شده و با پارچه چشمه

کنادی مناف نمائند و **ترو سوا** زده تا **ه** اگر این شربت داد و دفع نزل های مزمن شان و در استعمال **سپنا**
الکولا توراسانس تر بانی (جوهر دافع البرقان) بگزیند اسانس تر بانی **ه**
 گرم الکحل خالص **ه** گرم مخلوط کرده قطعه کنند و اسانس در باد تے و ازان بگزیند و اگر **الکولا توراسانس** در قدوی
 شربت قند مخلوط کرده در دفع امراض کبد پاشامند

صابون ستارگی بگزیند کربونات تپاس خشک اسانس تر بانی تر بانی **ه** گرم ابتدا کربونات
 در صلابه کنند کم اسانس بان مخلوط نمائند و بعد تر بانی و در صلابه کنند با بقوام عسل غلیظی گردد و این صابون با
 بمقدار **ه** تا **ه** سانتی گرم بصورت حب مانند عوامل محال استعمال میکند

پوسپون دافع حای تیغی بگزیند اسانس تر بانی **ه** گرم و روغن بیدانجیر **ه** گرم اب صند
 و اگر مخلوط کنند و هر ساعت یک قاشق کوچک بنیاشامند و هر سه ساعت فاصله شکم و با تریخ ذیل چرب نمائند
 بگزیند روغن زیتون **ه** اسانس تر بانی **ه** مخلوط کنند

مخلوط تر بانی محمول را بگزیند لغاب **ه** گرم اسانس تر بانی **ه** قطره شربت
 دباکود **ه** گرم در دفع عرق النشاش و فت خواب یک دفعه بنیاشامند و مقدار اسانس را میتوان متدجا زیاد کرد
 تا **ه** گرم ولی مقدار شربت دباکود نباید از **ه** گرم

عسل تر بانی محمول را بگزیند اسانس تر بانی **ه** گرم عسل وردی **ه** گرم
 مخلوط کنند و سه قاشق کوچک در روز بنیاشامند مقدار اسانس را متدجا باید زیاد نمود یکی از دانشمندان این
 عسل داد دفع وجع و در دیگری در دفع نورالریها مخصوص عرق النساء استعمال نمائند

لعوق تر بانی ایضا محمول را بگزیند اسانس تر بانی **ه** گرم زده تخم **ه** گرم
 و دانه مخلوط کرده که بفرایند شربت نفع **ه** گرم شربت بهار نارنج شربت تر مکده **ه** گرم تعفین دارچینی **ه** گرم
 در عرق النساء روزی **ه** قاشق کوچک یکی صبح و یکی ظهر و یکی عصر بنیاشامند

پوسپون کارمیشیل بگزیند اسانس تر بانی **ه** گرم زده تخم **ه** گرم و بفرایند لغاب ساد
ه گرم شربت پوست نارنج **ه** گرم اسانس دارچینی **ه** قطره در دفع ورم غنیه مزمن و ورم مشمر مزمن با قاشق **ه**
 خوری بنیاشامند

پوسپون عرق النساء محمول شنبلی بگزیند اسانس تر بانی مسحوق صمغ عربی
 مکده **ه** گرم عرق نفع **ه** گرم قند سفید **ه** گرم شربت نفع فلفل **ه** گرم پوسپون سازند روزی سه دفعه هر دفعه
 در قاشق ترشی خوری بنیاشامند و بیتی که پوسپون را استعمال میکنند باید روزی چندین دفعه روی اجزاء موجه

تریخ ذیل را مالید بگزیند اسانس تر بانی **ه** گرم و تریخ کافوری **ه** گرم جزء
معجون تر بانی محمول تاسون بگزیند اسانس تر بانی **ه** گرم عسل مقدار کافی
 معجون سازند و دو یا سه دفعه شربت خوابیدن در دفع حب القرع بنیاشامند

معجون تر بانی بگزیند اسانس تر بانی **ه** گرم اسانس نفع **ه** گرم کربونات منتری مقدار کافی در دهان
 مخلوط کرده صلابه کنند و روزی سه دفعه هر دفعه یک قند بنیاشامند
ایضا معجون تر بانی محمول را بگزیند مسحوق صمغ عربی **ه** گرم مسحوق قند **ه**

گرم مخلوط

تربانتین

گرم مخلوط کرده کم کم بفریاد سانس تربانتین و اگر شربت بپاشد نارنج و گرم در مداوای انقسام نفوذ الری دوزی ۱۲ گرم در سه دفعه بپاشاند

معجون ضد صرع معمول بگردد صمغ عربی اب صاف مکده اگر عسل سفید سانس تربانتین مکده گرم کربونات منبری مقدار کافی مطابق معمول معجون سازند که قوامش نرم باشد و دوزی ۱۲ تا ۱۵ گرم این معجون را در جوف مغز آن گذاشته بپاشاند و هرگاه يك مقدار کمی ترپانك و باه و آناه قطره لودانم و دوسو بر این مقدار بفریاد سودمند تر خواهد بود

کا او تچوی تربانتینی معمول بگردد سانس تربانتین ۲ گرم کا او تچوی ۳ گرم حل کرده باه ۳ گرم دبا قطی که با سانس با دام تلخ معطر شده باشد مخلوط نمایند از آناه قاشق چای خوری این مخلوط را در دفع سل در غرض دوز بپاشاند

حب تربانتینی معمول بگردد تربانتین کاج ۲ گرم هیدر و کربونات منبری ۳ گرم مطابق معمول جهای ۲ دس گرمی شانند از ۱۲ تا ۱۵ عدد در عرض دوا استعمال نمایند

حب مد معمول دهان بگردد تربانتین ۲ گرم اصل السوس مسحق مقدار کافی مطابق معمول جهای ۲ دس گرمی سازند و هر يك ساعت فاصله يك حب با يك پیاله مطبوخ اصل السوس که دارای قدری شراب سفید بود بپاشاند مداوای فته **دهان** عبادنا ذهین است

محلول و پلت بگردد ترسولفوریک ۲ گرم سانس تربانتین و اگر حل کند و در مدت چندین ماه همه روزه از آناه ۱۲ قطره این محلول را در يك قاشق کوچک شربت فته اخل کرده بپاشاند و دوی ان يك فنجان شیرین و با آناه الشعیر بنوشند و در مل صفرادی مفید سودمند است

داروی دوراند (اثر تربانتینی) بگردد سانس تربانتین و اگر دده اگر ترسولفوریک حل کند و از ۱۲ تا ۱۵ گرم این محلول را در يك پیاله بگوشت مخلوط کرده در دفع و مل صفرادی قولنج کدی بپاشاند و هرگاه بجای این محلول ترعرا و پدی و کپسول سانس تربانتین را مع استعمال کنند بهتر است و اگر این محلول را دده ۲۵ گرم مطبوخ بنزدکان داخل نموده حقه نمایند

اب جوهری انهالت بگردد اکل ۲۵۰ گرم تربانتین ۲۵۰ گرم قنقل جوز و اکا به طرچینی مکده ۱۰۰ گرم لبان (کنند) و گرم دازبان حبالغار مکده اگر چوب صبر عفران مکده اگر مشک ۵۰ سانتی گرم مطابق معمول تعفین سازند و از ۱۲ تا ۱۵ گرم باین تیرن مناسبه جهت تحریک و دفع سستی ضعیف زیاد بکار ببرد

مکمل تربانتین حبه لک ان

تربانتین و لبسانها از هواملی پیا شنند که بالاصاله مؤثر اند و از قدیم الایام انها را در تغییر جروح و قروح و در طبیعه استعمال کرده و میکنند و مخلوط سانس تربانتین و دوی ستون فقار جهت دفع اخلاجات اطفال و کرا و حنات ناشیه مستعمل و مفید است و در دفع حره و در دفع صفاق و فتنه بیمار سنان قوی الاثر

محلل ساده بگردد تربانتین ۱۰ گرم زده تخم مرغ ۲ گرم دوغون و اگر تربانتین را با زده صلابه

کتد و کم که دوغن دا مخلوط نمایند (کدکس)

محلل قوی بگیرند محلل ساده مبعه سائله مکد یک جزء مخلوط کنند (کدکس)

محلل قوی معمول لبسترانک بگیرند محلل شاه اگر کم پیاس محرق ۳ گرم مخلوط کنند و فیتله

بان الوده کرده در معبرهای ناصوری گذارند و در جراحات خرمین نیز این محلل را داده می نمایند

محلل بقی بگیرند محلل ساده انگان بقی مکد ۱۲ گرم مخلوط کنند

محلل افیونی بگیرند ترناک ۵ گرم محلل ساده ۵۰ گرم مخلوط کنند

محلل پلانک بگیرند ترناک ۴ گرم با ۲ گرم زده تخم خرغ و ۵۰ گرم الک و ۴ گرم عسل و ۵۰

گرم آب صلابه کنند

غرغره ترناک معمول و دنگ بگیرند لغاب صمغ عربی ۲ گرم اسانس ترناک ۵ گرم مخلوط

کرده بهم زنند و دفع ترشح بزاق بقی غرغره نمایند و هر وقت که میخواهند غرغره کنند مخلوط را بهم زنند

حل ترناک معمول لوژی بگیرند ترناک ۲ گرم اسانس ترناک ۵ گرم حل کنند

و دفع و مدترله حاد خرمین و کراتیت سه چهار قطره صبح و سه چهار قطره عصر در مابین اجفان قطور نمایند

زرق ترناک معمول دتارنگ بگیرند صابون طبی ۲ گرم ترناک ۵ گرم و نیز ۵ گرم ابقطر

۲۰۰ گرم مطابق معمول مخلوط کرده و بفرایند تعفین حسن لبره گرم حبه دفع کری در عرض روزانه تا دفعه در

گوشن رق نمایند

الکولا تور فور و انتی (بلسان فور و انتی) بگیرند ترناک ۵۰ گرم سقره

۵۰ گرم سقره کماله ۵۰ گرم کهربا ۵۰ گرم مبعه سائله ۵۰ گرم باد بجه ۵۰ گرم حرک ۵۰ گرم صبره ۵۰ گرم حباله ۵۰ گرم

خولجان ۵۰ گرم زرباد ۵۰ گرم زنجبیل ۵۰ گرم دارچینی ۵۰ گرم قرفل ۵۰ گرم جوز بوا ۵۰ گرم برک دینکام (زبان گنجشک)

۵۰ گرم الک ۵۰ درجه ۵۰۰ گرم مطابق معمول الکولا تور سازند (کدکس) و بمقدار ۵۰ گرم این الکولا تور

را مانند عوامل محرکه نطول نمایند

تمریخ دافع بدشکلی نفرسی بگیرند اسانس ترناک ۵۰ گرم مکد ۵۰ گرم بر و انتی ۵۰ گرم

مخلوط کرده تمریخ نمایند

نطول حرک معمول فیوه بگیرند الکولا تور فور و انتی ۵۰ گرم اسپیکلورید یک ۵۰ گرم

مخلوط کنند یک قاشق کوچک صبح و یکی عصر در محل سرازده گی نطول نمایند

اب لیرمیر بگیرند الکولا تور فور و انتی ۵۰ گرم الکولا تور نافع الجرح ۵۰ گرم مخلوط کنند و از به تا ۵۰ گرم

و زیادتر در محل مرض و دو مانتیم نطول کنند و با پارچه را بان الوده کرده داده نمایند

نطول محلل بگیرند الکولا تور فور و انتی الکولا تور حرک باد و نجوبه مکد یک جزء مخلوط کنند و دفعه

نطول نمایند و نیز در اشتیاض و در بین روی طراف حجاج نطول نمایند

نطول حرک معمول روکس بگیرند الکولا تور فور و انتی الکولا تور کلید الجبل مکد

۵۰ گرم اما نیاک مایع ۳ تا ۵ گرم در دمد های تور پید چند قطره در کف دست ریخته و در جلو چشم نگاه دارند تا بجا

گردد و این عمل را روزی ۵ تا ۶ دفعه مکرر کنند و دفعه دوم و مانتیم و نوز نطول نمایند

ملسان فیو و انتی

نطول حرك و محلل بگرنند الكولا تور فودا و انتی الكولا تور اكبل الجبل مكده گرم تعفین ذراع

اگر مخلوط کنند و اختلا لا و دوماتیمی و مد های تو دید مستعمل است

نطول مقوی معمول و قبل بگرنند الكولا تور فودا و انتی تعفین کنکنا الكل خالص عرق

کا فوری مکده اگر عرق باد و نجوبه کارم ۳۰ گرم تعفین اتری و برتال ۵ گرم مخلوط کرد نطول نمایند

بلسان ضد روماتیسم معمول فوقین بگرنند بلسان فودا و انتی ۲۵ گرم صابون

۳۰ گرم کا فوری ۲۵ گرم اما نیاك ۱ گرم اسانس الجبل ۲ گرم اسانس خاشاک ۲ گرم مطابق معمول عمل نمایند و در

دفع او جاع و دوماتیمی نطول کنند

تمریخ حرك معمول پیبت بگرنند اسانس تریانتین اما نیاك مایع مکده ۵ گرم مخلوط کرده و

کولر او در کرا بروی ستون فقار تمریخ کرده و پارچه را بان الوده نموده بروی آن منطبق سازند

تمریخ استوکس بگرنند اسانس تریانتین ۵ گرم اسپد استیک ۲ گرم اسانس لیمو ۵ گرم روده تخم

مرغ بکدا نه مخلوط کرده و در دفع صریع تمریخ نمایند

تمریخ صابونی (بلسان الجبوة انگلیسی) بگرنند صابون صلب ۱۷/۷۰ گرم فودا ۳۵/۴۳ گرم

اسانس الجبل ۵/۵۰ گرم الكل ۲۵/۵۰ گرم اب مقطر ۷/۵۰ گرم مطابق معمول عمل نمایند و در دفع تو مود های

بارد و او جاع مفاصل نطول کنند

تمریخ ضد بواسیر معمول اندری بگرنند روغن بتون غسل تریانتین اعلی مکده ۵ گرم مخلوط

کنند و ۴ گرم از این مخلوط را تمریخ نمایند و دو وقت استعمال بهم زنند

تمریخ محلل معمول پوت بگرنند اسانس تریانتین ۲ گرم اسپد کلورید ۱۰ گرم مخلوط کنند و

دفع دوماتیم و تو مود های مفصلی سرها زده گهای باد تمریخ نمایند

تمریخ سیاتیک معمول لومبارد بگرنند روغن بتون ۲۵ گرم اسانس تریانتین ۵ گرم

گرم اما نیاك مایع ۵ گرم تعفین ذراع ۵ گرم مخلوط کنند و روزی دو دفعه در دفع عرق النساء تمریخ نمایند

تمریخ ضد مفصلی معمول هوم بگرنند کا فوری ۵ گرم اسانس تریانتین ۵ گرم صابون

سپاه ۳۰ گرم نروال ۵ گرم کمون ۵ گرم کرپونا یا اما نیاك ۱ گرم مخلوط کرده و در عوارض و دوماتیمی تمریخ کنند

تمریخ حائی معمول بلیکوفتر بگرنند اسانس تریانتین ۲۰ گرم لودام ۲۰ گرم و سو ۳۰ گرم روده

دو قاشق کوچک در دفع حمیک قاشق صبح و یکی عصر بروی ستون فقار تمریخ نمایند

روغن بابونه تریانتینی بگرنند بابونه خشک ۵۰ گرم اب غ ۲۰۰ گرم بگنادند و نجیدند ۱۲

گرم اسانس تریانتین افزوده تقطیر کنند و در دفع او جاع مفصلی تمریخ نمایند **کدکس** این روغن با از یک جزء

اسانس تریانتین و یک جزء روغن بابونه میسازد

مداوای تشنج عرق مثانه بگرنند اسانس تریانتین ۳۰ گرم روده تخم تازه مرغ ۵ گرم صلابه

کنند و کم در حین صلابه بیفزایند عرق نعناع فلفلی ۵ گرم دو قسمتهای اریه تمریخ نمایند

چربی تریانتین معمول دبرن بگرنند اسانس تریانتین ۱۰ گرم اما نیاك ۵ گرم الكل کا فوری

۳۰ گرم پیه مذاب ۳۰ گرم مخلوط کنند و در دفع عرق النساء تمریخ کرده و لعوق تریانتینی **مار تین** میباشند

بلسان اذنی بگردد الکو لا یقر فی وادی و انتی هـ گرم دوغن بادام شیرین هـ اگر صفرای گاو هـ گرم مخلوط

کرده و چند قطره از بروی بینی چکانند در گوش گذارند

اب شافی تر بآنتینی معمول و زنی بگردد تر بآنتین و نیز هـ گرم ب کریمات سو

هـ گرم اب مقطره البترمدت هـ روز بخسانند با غدا صاف نمایند زخمهای جرحی را بان رفاده کنند

حقه دافع سیاتیک معمول مصنف بگردد اسان تر بآنتین یک قاشق چای

خوری زرده تخم مرغ یک دانه بگرم هـ اگر اسان را بازده صلابه کرده و کم کم اب را بفرایند و صبح پس از قضای

حاجت و تخلیه معاء در دفع عرق النساء خفیه نمایند و مقدار اسان را متدرجا میتوان زیاد کرد تا ع و آشف چاک خور

و آبناج کولوفان چنانچه ذکر کردیم عبارت است از سفوفی که پس از تقطیر تر بآنتین در قریع باقی

ممانند و غیر محلول در آب و محلول در الکل و اترو نیزین است و آنرا در فبالدم مسحوق و آبناج را زدود کرده و یک

قطعه از قویقوت بروی آن می چسبانند

ذو ر قاطع اللحم معمول بونا فوکس بگردد و آبناج مسحوق هـ اگر صمغ عربی مسحوق

کا شود مکده هـ گرم مخلوط کرده بروی سطوح خون الود در نور نمایند

زفت بورگونی و زفت سفید از عوامل محرکه میباشد و چون شمع انها را بر و جلد

منطبق سازند در آن تحریک کرده و اثر افرز میکنند و موجب بروز خوارش و جوششهای کوچک میشوند و در

دفع روماتیسم مزمن و پلورودینی و اختلالات تریله و ذات الحجب مزمن شمع زفت مستعمل و سفید است و نیز در

دفع پوستول ردی از استعمال آن نمیدر کرده اند

شمع زفت بگردد زفت سفید و زفت بورگونی هـ موم زرد را با حرارت ملایمی ذوب کرده از روکش

بردارند این شمع از عوامل محله ضعیفه است و در ذات الحجب مزمن مستعمل

قروطی زفت سفید بگردد موم زرد و زفت سفید هـ پی گوشتی تر بآنتین مکده را با حرارت ملایمی

ذوب کرده در قالبهای کاغذی ریخته و در رفاده جراحات استعمال نمایند

سقری الی یک نوع سقری است که از احربک می آید و در اقسام مختلفه باانات طایفه بور و سراسه

بخصوص کانا دیوم استخراج میکنند و دارای چندین قسم و بهترین اقسام سقری بر ذیل است که در ابتدا از

و پس از چندی خشک و شکسته میگردد و نیم شفاف و سفید زرد رنگ مخلوط با نقاط سبز رنگ و بوی آن مطبوع

شبه بوی دانه و محلول در الکل جوش و پس از سرد شدن ماده را سب میشود و موسوم به الیمن و این سقر

در خواص مشابه زفت بورگونی میباشد و در همان مواقع استعمال میگردد

کوپا هو چون بلسان (بوم) عبارت از زهر ناده سقری جامد یا مایعی است که محتوی اسید نیروئیک باشد لهذا

این ماده بغلط معروف به بلسان کوپا هو شده زیرا که محتوی اسید نیروئیک نیست ماده است ذیبت و سقری که

نمودی خود و با باعانت شکاف از ساقه چندین قسم رخت طایفه لگو مینو و جریان میباشد و پیشتر آنرا از جنس پاشفا

او فیسنا لیس اخذ میکنند که عبارت از شجادر ترقعی باشند و احربک و در ذیل که از حمالک خوبه احربک است تا

مکریک که از حمالک شمالی است این شجادر بطور فراوان دیده میشود

کوپا هو عبارت از ماده است بقوام دوغن بیون و شفاف و رنگ آن زرد لیوئی و بوی آن تند و غیر مطبوع و طعم

کوپا هو عبارت از ماده است بقوام دوغن بیون و شفاف و رنگ آن زرد لیوئی و بوی آن تند و غیر مطبوع و طعم

در طب

در طب

در طب

در طب

کوپاهوی

۲۳۱

حاد و تلخ و با نفرت و در الکحل خالص و تر بنحو محلول و نوعاً محلولان فی الجمله شری است و چون این محلول را بگذازند بماء مقدار کمی سقر بادهن ثابتی در آن راسب میشود و بسهولت کوپاهوی با قلیات مرکب میگردد و صفات مذکوره نوعاً متعلق به کوپاهوی بر ذیل میباشد و یک قسم دیگر از کوپاهو که موسوم به کوپاهوی کابن است و در استعمال آن داخلی معاف و قول یکی از دانشمندان بر قسم مذکور ترجیح دارد و بوی آن مطبوع و شبیه بوی عود و طعم آن نفرتناز و خندان هم دوام نمیکند و رنگ آن زرد تیره و شفاف و در تجارت اغلب کوپاهو را با روغن کرچک و سایر ادویهان با تیر و تر با نیتن مغشوش میکنند

کوپاهو از عوامل محرکه است و خواص آن مشابه تر با نیتن است و علاوه اثر مخصوصی در جهاز زواله بولی دارد و بیشتر اثر دارد دفع سوزا که استعمال میکنند نیز از آن دفع لوکوره مبرم و بر و نکوره و بر و نشیت و بعضی اسهالها و خفای و پسور با زین استعمال مینمایند اب مقطر کوپاهو بطور ذرق مستعمل است

مقدار شربت کوپاهو در دفع سوزا که از ۲ تا ۳ گرم در عرض و ز که در ده دفعه استعمال شود و از ۳ تا ۴ گرم در دفع لوکوره و از ۱ تا ۲ گرم در دفع بر و نکوره

یکی از دانشمندان با شری انگلیسی مبلول در کوپاهو جراحات را دفا ده مینماید و از برای سخت کردن گرانولهای جرح

این دفا ده را بر حریم های محلول سایر مواد مشابه ترجیح میدهد
عرق (اب مقطر) کوپاهو معمول در وولت بگردند کوپاهو مقدار منظور اب صاف مقدار کاف مخلوط کرده تقطیر کنند تا تقطیر اسانس تمام گردد و بعد این اسانس را بواسطه عمل انحرافان محلول مقطر جدا کنند و این مقطر را از ۲ تا ۳ گرم در عرض و ز بطور ذرق استعمال مینمایند

مذاوای پسور با زین بواسطه کوپاهو یکی از دانشمندان معاصر در دفع پسور با زین شروع میکند و از ۳ گرم کوپاهو و بعد ۲ گرم و با آخره به ۲ گرم مقدار آنرا میرسانند و صبح ناشنا و عصر در فاصله دو غذا از آنجا که مینمایند این مذاوای در دفع پسور با زین قوی الاثر است

کپسول کوپاهو معمول موثرین راکن در کپسولهای کوچکی که با زلاتین و با گلوتن یا خیر عذاب میباشد کوپاهو را داخل مینمایند و تقریباً هر کپسولی دارای ۳ دسی گرم کوپاهو میباشد و با این طریق طعم و بوی آن که گاهی فوق تحمل مرض است پوشیده میشود و در مرض اسانه از آنجا شامد و زلاتین و سایر موادی که از آنها کپسول ساخته اند همیشه وارد معدا شد داخل میگردد و کوپاهو از ادیهانند و مقدار شربت این کپسولها از ۲ تا ۳ عدد است و در این صورت دوائی را که نیکو و قابل تمجید است میتوان بدل نمود بصورت دیگر و از آنجا که در جوف مغزبان گذاشته یا شامند و گاه بعد از شرب کوپاهو از دغهای عارض میشوند که فوق طاقت غالب مرضی باشند در این صورت میتوان با اسانسی که مطبوع مرض باشد در آن داخل نمود و کپسولهای موثر که با زلاتین ساخته شده اند دارای کوپاهو به تنهائی میباشد ولی کپسولهای **راکن** دارای کوپاهو به میباشد که با قشری کلینه نیم جامد شده و قشر این کپسولها که بسیار نازک است از **گلوتن** ساخته میشود

نقل کوپاهو معمول فورتن بگردند کوپاهوی خالص ۳ گرم ضری کلینه ۳ دسی گرم بدقت مخلوط کنند و در ۳ ساعت بگذازند بماند و بعد ۲۲ قسمت نموده و با غانت انگشتهای آنها را گرد کرده مطابق معمول نقل سازند و در دفا ده ۲ تا ۳ نقل استعمال نمایند

کوپاهوی

پسور کوپاهو

پوسپون کویا هو بگرند کویا هو انکل ۴۰ درجه شربت تلومکده ۴۰ گرم عرق نعناع ۴۰ گرم الکلی بتریک ۴۰ گرم مطابق معمول پوسپون سازند و در دفع سوذاک از ۱۰ تا ۱۵ فاشق کوچک بسرد دفعه در عرض روز بیاشامند و دفع نفث الدم از ۱۰ تا ۱۵ فاشق جای خوری و عرض روز نیمه مفید و مستعمل است.

پوسپون ضد سوذاک معمول لا مکبریت بگرند عرق کویا هو ۴۰ گرم عرق غار کلاسی ۴۰ گرم با مقدار کافی شربت ساده پوسپون سازند و در یک یا دو روز بنوشند

پوسپون ضد نفثی معمول بر درون بگرند کویا هو ۴۰ گرم سانه گرم ۴۰ گرم الکلی ۴۰ گرم عرق نعناع ۴۰ گرم شربت پوست نارنج ۴۰ گرم پوسپون سازند و در ساعت یک فاشق کوچک بنوشند
پوسپون لطابی کویا هو معمول در وولک بگرند عرق نعناع ۴۰ گرم کربو متبلر سود ۴۰ گرم کویا هو شربت صمغ مکده ۴۰ گرم اترو لوفوریک ۴۰ گرم مخلوط کرده ۲۰ گرم و در عرض روز از ۱۰ تا ۱۵ فاشق اش خوری متداوم بنوشند

لعاب کویا هو بگرند کویا هو عرق بار نارنج عرق کاهو شربت کونکاسفید مکده ۴۰ گرم صمغ عربی ۴۰ گرم مطابق معمول لعاب سازند از ۱۰ تا ۱۵ فاشق کوچک بسرد دفعه در عرض روز بیاشامند

لعاب قابض معمول کاده بگرند صمغ عربی شربت تلومکده ۴۰ گرم در هاون چینی صلابه کرده ۴۰ گرم کپفراندا بتدا سفر کویا هو ۴۰ گرم و بعد کلاب ۴۰ گرم جوهر شوره قنداد ۴۰ گرم و نصف این لعاب را صبح و باقی مانده را عصر در مدت پنج تا شش روز بیاشامند

لعاب کویا هو معمول ریغنی بگرند بلسان کویا هو ۴۰ گرم عصاره رانانیا ۴۰ گرم زرده تخم مرغ یکدان اسید نتریک الکلی ۴۰ گرم اب مقطر ۴۰ گرم مطابق معمول لعاب سازند و در مدت ۱۰ تا ۱۵ روز بیاشامند
شربت کویا هو معمول پوش بگرند کویا هو ۴۰ گرم صمغ مسوق ۴۰ گرم اب صاف ۴۰ گرم اسانز نعناع فلفلی ۴۰ گرم قطره شربت شاه ۴۰ گرم ابتدا با کویا هو ذاب و صمغ لعاب متحد الاثرانی سازند و بعد اسانس و شربت را افزایند و از ۱۰ تا ۱۵ گرم مقدار شربت آن است

این شربت را معده پنهان سایر محضولات کویا هو تحمل میکند چون موجب رواسهال شود در ۴۰ گرم آن ۱۰ گرم کلورید دان مرین باید افزود و یکی از دانشمندان شربت کویا هو و شربت کاب با معابا فواید زیاد در دفع خا و اسهال منباید
مخلوط زیت و سفیدی معمول رام بگرند روغن پیدانجیر ۴۰ گرم ترابانتین ملز کویا هو مکده ۴۰ گرم مخلوط کنند و در حبس البوی که بواسطه اختلال ترشح عارض شده باشد ۴۰ قطره آنرا در شیر مخلوط کرده سه دفعه در عرض روز بیاشامند

کویا هو منجد معمول مبال بگرند کویا هو ۴۰ گرم منبری کلپینه ۴۰ گرم مخلوط کنند و مدت هشت روز باید با ابتدا با ایجاد بخوبی حاصل گردد و چون در خام مارپه آنرا گرم کنند و چند ثانیه نرم میگردد و مقدار شربت آن از ۱۰ تا ۲۰ گرم است که در میان مغز آن گذاشته بسرد دفعه در عرض روز بیاشامند اگر چه این ترکیب از محضولات است که بخوبی میتوان آنرا اشپدلی قوت کویا هو و دان کاسه شده در **روسن** ۴۰ جزء کویا هو را با یک جزء هیدراتا هک مخلوط کرده و منجیدی سازد

ابضا کویای منجد بگرند کویا هو ۴۰ گرم کربونات منبری مقدار کافی بقدری کربونات زد کویا هو

کوناپهو

۲۳۳

داخل نمایند که بقوام معجون گردد و مانند محمول فوق بمیان مقدار و در موقع استعمال است

معجون کویا هوم معمول بوقینی بگزیند کویا هوم اگر بادام شیرین نرم کوفته و روغن گرفته ۳ گرم مخلوط کنند و در دفع سوزاک در سه دفعه در عرض روز بنیاشانند

معجون ضد سوزاک بگزیند کویا هوم ۵ گرم اساندر بنوع اگر کلوید رات حرفین و سانی گرم بادام شیرین نرم کوفته و روغن گرفته مقدار کافی مخلوط کرده نه قسمت نمایند در عرض سه روز و دوزی سه قسمت در سه دفعه بنیاشانند

عجین ضد سوزاک معمول وان مونس بگزیند سفوف کویا هوم ۲ گرم قد مسوق ۲۰۰ گرم مخلوط کنند کم کم بنفشه شربت ساده و لغاب صمغ عربی مک مقدار کافی و حیر متحدا لاخوانی بقوام عجین سازند

و اذیه تا اگر صبح و عصر بنیاشانند
عجین کویا هوی آهن دار معمول بگزیند کویا هوم اگر کبابه چنی ۲ گرم طرمان آهن و پیاس ۲ گرم اب ۲ گرم شربت به مقدار کافی مطابق معمول عجین سازند و اذیه تا ۲ گرم در دفع سو که با آنی همراه باشد بنیاشانند

عجین لاری بگزیند کویا هوم قد مک ۲۰۰ گرم لاک قزوه گرم صمغ عربی ۵ گرم عرق نعناع فلفلی مقدار کافی مطابق معمول عجین سازند و اذیه تا اگر صبح و عصر بنیاشانند و در دفع سوزاک مبرم مفید مؤثر است

عجین ضد سوزاک معمول پیران بگزیند کویا هوی خالص ۳۰ گرم منبری کلستر ۳ گرم مسوق کاف مندی ۵ گرم کبابه مسوق ۵ گرم اساندر بنوع اساندر دچنی مک و قطره مخلوط کنند و از نصف تا ۴ قاشق چای خوری در قدری مغز نان گذاشته یک ساعت قبل از غذا و سه ساعت بعد از غذا بنیاشانند

کپسول کویا هوی با قطران بگزیند کویا هوی خالص ۲۰ گرم قطران نو دوزی ۲۰ گرم منبری کلستر ۵ گرم مخلوط کرده در ۵۰۰ کپسول داخل نمایند دوزی ۵ دانه بنیاشانند

الکسیس ضد سوزاک معمول لوروت بگزیند لعل خالص ۵۰ گرم کویا هوم ۴۰ گرم سفوف کباب ۱۰ گرم دهن فرارضا صفاس ۲ گرم مخلوط کرده صاف کنند و اذیه تا اگر در دفعه بنیاشانند

مخلوط بر زبلی معمول لیر بگزیند بلبلان مکی غلیظ ۵۰ گرم بلبلان کویا هوی غلیظ ۵۰ گرم عصا و عفیان ۱۰ گرم مخلوط کنند و در دفع سوزاک ۳۰ گرم این مخلوط را بدود فعه در دفعه بنیاشانند و میتوان بعض بلبلان مکی ترکیب این ملود استعمال نمود و مراد از بلبلان غلیظ آنست که بلبلان را در آب بجوشانند تا یک جزء از اساندر آن بخار گردد

مخلوط بلبلان معمول فولر بگزیند بلبلان کویا هوم ۲۰ گرم بایک زوده تخم مرغ صلا به کرد و کم کم بنفشه شربت تلوه و عکرم شراب سفید علاء ۲۰ گرم دوزی یک قاشق نوشی خوری صبح و یکی عصر در دفع نزله مزمن و به دتله مزمن رحم و حجامی بول و مثانه بنیاشانند

حب کویا هوم بگزیند کویا هوی بنجر مقدار منظور دجهای ۳۰ سانتی گرمی سازند و آنها را در کربونات منبری بنفشه بنفشه در دفع سوزاک اذیه تا ۳۰۰ عدد در دفعه بنیاشانند

حب کویا هوم معمول کاد بگزیند کویا هوم ۵ گرم منبری هید و کربناته مقدار کافی

مطابق مضمون

مطابق معمول جبهای سرد سبک می سازند و دفع سوزاک از عروق با آب سرد دفعه در روز بیاشامند و این چهار میتوان از یک قشری از لایتن پوشانند با آنکه آنها را نقل ساخت

حب ضد سوزاک معمول هوست بگزند ترابنتین و نیز عصاره خطبانا کنوسو

اگر مکه اگر مطابق معمول جبهای هسانته گرمی سازند این چهار در دفع سوزاک استعمال میکنند بواسطه حاکم صغری که سبب ان ابرام و اموار و قنداوی ضد دم باشد مستحکم گشته است و مقدار شربت آنها از یک تا سه عدد است که

سرد دفعه صبح و ظهر و عصر استعمال کنند

حب ضد نف الفم معمول گال بگزند کویا هوی منجد شده بواسطه منبری ه گرم جبهای

دود سی گرمی سازند ابتداء و بعد ۱۰ و ۱۰ و ۱۰ سرد دفعه در روز بیاشامند

حب ضد سوزاک ایضا معمول گال بگزند کویا هوی منجد شده بواسطه منبری ه گرم

در بوند مسحوق ه گرم مخلوط کرده جبهای و دسی گرمی سازند حب صبح و حب ظهر و حب عصر بیاشامند و مقدار

زیاد کرده تا به ۱۰ و ۱۰ و ۱۰ حب هر دفعه برسد

حب تراو فر بگزند گل قنده اگر کویا هوی ۲ گرم خون سیاوشان ه اگر کلل ۳ گرم جبهای سرد سی گرمی

سازند و او را سوزاک از عروق با آب حب در روز بیاشامند

حب ضد ترله مثانه معمول گال بگزند کویا هوی ترابنتین بود و مکه ه اگر منبری

مقدار کافی جبهای ۲ دسی گرمی سازند ۱۰ تا ۱۰ حب صبح و ۱۰ تا ۱۰ حب ظهر و ۱۰ تا ۱۰ حب عصر بیاشامند

حب کویا هوی اهنی معمول برنگیر بگزند کویا هوی هیدرات پر اکسید اهن مکه ه اگر

کربونات منبری مقدار کافی جبهای ۲ سانه گرمی سازند و در دفع سلس بول دوزی از ۱ تا ۱۰ حب استعمال کنند

لعاب کویا هوی معمول ژانل بگزند کویا هوی ۲ گرم کربونات سود متبلر و مسحوق ه گرم آ

مقطر ه گرم در شیشه که ظرفیتش و مساوی این مخلوط باشد داخل نموده بهم زنند و این لعاب را در دوقهای

ضد سوزاک استعمال نمایند

زرق بلسانی ضد سوزاک معمول ژانل بگزند لعاب کویا هوی ۲ گرم

اب مقطر ه گرم لو دانه سیدم ۱۲ قطره مخلوط کنند این مخلوط یک صدم و زلز کویا هوی بیاشامند و در ترله مثانه

حقه کویا هوی معمول و بگور بگزند کویا هوی ۲ گرم زرده تخم مرغ بیکدانه عصاره

صغری ترابک ه سانه گرم اب صاف ۲۰۰ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و این حقه را در دوقی استعمال میکنند که

توان شربت کویا هوی استعمال نمود

حقه کویا هوی معمول و لیو بگزند کویا هوی اگر بابک دانه زنده تخم مرغ و ه گرم مطبوخ

خطمی یک گرم لو دانه سیدم مخلوط نمایند

شپاف کویا هوی معمول کولومبا بگزند کویا هوی منجد مسکه کاکا و مکه ه گرم عصاره

ترابک ۲ سانه گرم یک شپاف سازند در دفع سوزاک و لو کوره فرمن یک شپاف صبح و یک شپاف عصر استعمال نمایند

بلسان گور کوم در خواص محل استعمال و مقدار شربت مانند بلسان کویا هوی میباشد

پوسپون معمول و بدال بگزند بلسان گور کوم مسحوق صغری مکه ه گرم شربت شده

بلسان گور کوم

۱۲ اگر مطبوخ بادبان خطا ۲۰ گرم مطابق معمول پوسون ساختد و دفع سوزاك معمول دارند

نامیون ضد ورم حبل معمول و پدال بگزند بلبان گورگوم ۱ گرم اباهك

۲ گرم مخلوط کرده مطابق معمول نامیون سازند

تریپین از عواملی است که تغییر میدهد شمع شعب قصبه را و نفث دمی را سرعت موقوف میکند و مقدار شربت ان از ۲ سانتی گرم تا ۱ گرم است در عرض و ذواتا شکل حب و با شکل کیسول استعمال مینمایند نیز در ابتدای سل و زله

شعب قصبه مستعمل است
الکسیر تریپین معمول و پری بگزند تریپین ۲ گرم گلبرین ۲۱ گرم الكل ۹۰ و دجه ۲۱ گرم

شربت عمل و نبل داد ۲۱ گرم مخلوط کنند

تریپینول استعمال تریپینول مانند تریپین است ولی عمل ان مطمئن تر و در داخلالات مجاری بول چندان اثری ندارد و بومیت ان با شکل کیسولهای **کلر تان** که هر يك محتوی ۱۰ سانتی گرم تریپینول میباشد استعمال

میکند و مقدار شربت این کیسولها از ۱۲ عدد است در عرض و ذ

حب تریپینول معمول تاثر ت بگزند تریپینول ۱۰ سانتی گرم نیروات سوده ۱۰ سانتی گرم

مقدار کافی يك حب باشد

دریست **تریاك** **محصول ساعون** **عصب**

تریاك عافون ذل او پیوخی او پیون (مکونیون) عبارت است از عصب

منجری که از کونکارت پافول پایا و ری مکون (گودیا) اخذ میشود و کونکارت که از طایفه

پایا و راس است از نباتات بومی مشرق زمین میباشد و انقبساط معرفتی بخواص تریاك انداخته

و انرا استعمال نمیکرده ولی **دیاگوراس** مغاصرا بقراط عالم به اثر تریاك در اعمال دماغ و تنجاری بود

و انرا استعمال کرده است و **جالینوس** هم در باب تریاك مختصری بیان نموده و در حقیقت حکمای بزرگ اسلام

از قبل شیخ الرئیس **ابوعلی داری** و غیرها اول کسی میباشد که بی خواص ان برده و در تراپوتیک انرا

داخل نموده اند احدی از اهتت ان در تراپوتیک بد رجحان است که گفته اند بدن تریاك و جوده و ککینا و امینک طب

محال است و دانشمندان بزرگ فرنگستان تا چند سال قبل انرا در عداد عوامل مخدده و منومه محسوب میدانستند

ولی **بوشارد** در عداد عوامل نو و در و پیک (مغیر عصب) تریاك را بیان میکند این لفظ که عمومیت دارد علاوه

بر تریاك و کلودال شامل بسیاری از عوامل میشود و مادراین دداولا تریاك و مورفین سایر محصولات انوایان میکنیم

و بعد سایر مغیرات عصب از قبیل کاکوکار و بوم و کاهو و حبش و حبشین کلودال و پارالد هیدرومینیون و ادیان

و سولفونال و پیر و پیلامین و ترونا و غیره و مخدرات طایفه سلانند و در دبلادن مفصلا بیان کردیم

در بیان تریاك محصول ساعون

چون ترپاك را بمقدار خیلی که استعمال کنند يك نوع حالت از امی و سكون می آید و در که منجر بخواب می گردد و اگر بمقدار زیاد استعمال گردد ابتدا در بدن تحریک کرده و بر اعمال روح حاکم قرار بد و بعد موجب نوم غرق و مضطرب میشود و این در صورتی است که اختضامی در تحیل آن نباشد چه در بعضی حالات خصوص بدن میتواند تحیل مقدار زیاد از ترپاك را نماید بدون عارضه و بشرط این که بخواهد دفع بی خوابی و تسکین اوجاع و جبهه نقصان از دیاد حسی که اغلب اوقات با بسپای از امراض مزمن همراهی دارد و از عواملی است که در دفع جنون خیلی مؤثر است بخصوص هرگاه پس از استعمال آن يك نوع هیجانی در علامان حرضی ظاهر گردد و در دفع اقسام نورالژی نیز مستعمل و مفید است و بهترین معنی است حریم و ملضد سیفید پس از و در اقسام بروشیت و در بسیاری از اختلالات مزمن جهاز تنفسی از محصولات ترپاكی فواید زیاد برده اند و اثر محصولات ترپاكی در دفع بسیاری از امراض جهاز تنفسی مسلم است و لهذا از استعمال میکنند در دفع گاسترالژی و اقسام اسهال و کولیرا و قهقهای و بادی و امی و نیز در دفع دوسنطار با قوی الاثر است و یکی از دانشمندان بزرگ (میرزا ابراهیم خان طبیب حضور و همایون شاهنشاهی) در گوید که نقد نه المعرفه دوسنطار با در صورتی خطرناک است که محصولات ترپاكی در آن با اثر مانند و مقدار شربت ترپاك خالص از سه سانه گرم تا دودسی گرم است

در استعمال محصولات ترپاكی در اطفال و عوامل مقدار شربت آنها بسیار احتیاط باید نمود چنانکه استاد بزرگوار در کتاب در نصاب طبایع ثباگران خود مفرموده که گاه دیده شده است يك دو قطره بود نام چنین مادر هر دو اکثراست و چون مدتی بر ترپاك و محصولات آن مداومت نمایند آنها کم میشود و ممکن است قحول غارض گردد و هیچ دوائی نیست که به هولت ترپاك و محصولات آن عادت شود و لهذا طبیب همیشه باید این مسئله را در مدنظر داشته باشد و یکی از دانشمندان فرانسه ثابت کرده است فواید ترکیب ترپاك را با عوامل قوی که معد و امعاء با شکال آنها را تحیل میکنند از قبیل بعضین ذرات و در دفع ترپاكی در طریقه استسبیه و غار بقون سفید ترکیبات و بقیه غیره

بهترین ترپاكها ترپاكی است که در ده اجزاء دارای اجزاء مورفین باشد و دوازده یا بیست و پنج فقره در آن کرده و اهتمام در آن باشد و در تجارت و رنگستان چندین قسم ترپاك معقول است که مقدار مورفین آنها را از یک تا بیست و یکم اویلا ترپاك مصری از یک تا سه جزء در ده اجزاء مورفین دارد و علاوه مورفین آن با ترکیب خلو ط است ثانیاً ترپاك قسطنطنیه در ده اجزاء دارای ۱۱ جزء مورفین است ثالثاً ترپاك از میرزا ۱۳ تا ۱۴ جزء در ده اجزاء مورفین دارد و مورفین آن بهر از مورفین و قسم مذکور و سفید میباشد به هولت متبلر میگردد و آب ترپاك ایران در ده اجزاء ۱۳ جزء مورفین دارد خامساً ترپاك هندوستان پس از ترپاك ایران است و ثابت شده که ترپاكی از یک جنس کوکاراخذ میکنند ممکن است بواسطه نضج و عدم نضج کوکارا مقدار مورفین آن مختلف گردد و هر چه کوکارا رسیده تر و نضجش بیشتر گردد مقدار مورفین ترپاك آن کمتر میشود و یکی از دانشمندان فرانسه **اوبری وری** نام ثابت کرده که کوکارا سفید که خشناشش گردد باشد بهترین اقسام کوکاراهاست و این دانشمند میگوید از همین جهت است خشناش سبز که نارس است اقوای از خشناش عاری است که در وقتی چیده شده که دانه های آن رسیده و نضج گرفته اند بیان میکند که ترپاكی که دفع اول اخذ میکند در ده اجزاء ۱۳ جزء مورفین است و ترپاك دوم که از همان کوکارا اخذ شود در ده اجزاء ۱۵ جزء مورفین است و ترپاك سوم در ده اجزاء ۱۷ جزء مورفین دارد و این دانشمند ترپاكی از کوکارا سفید را غوائی اخذ میکند با نم افون یا نم موسوم کرده است و این **اوبری وری** در ده اجزاء دارای ۱۵ جزء مورفین میباشد

اقسام ترپاك

تریاك

۲۳۷

یاد زهر تریاك چنانچه در فصل اکونیت و بلادن ذکر کردیم در ابتدا بواسطه امتیک و یا سایر مقیات باید سم را از بدن خارج کرد و بعد از آن خشی نمود و استعمال مطبوع خیلی غلیظ قهوه شرابا و احتیاطا خیلی ممدوح است و اثرهای قوی از آن بیان کرده اند. بمناسبت وقت و محل مسموم و احوال با ناز و زنده مالشهای خشک بر بدن آن وارد آوردند و شمع خردل اندازند و بعبارة دیگرها دامیکه بول دارای مورفین است هر واسطه و وسیله که باشد مسموم را بیدار نگه میدارند و مانع از خوابان شوند استنشاق گاز اکشرن در مسموم تریاك مفید منعمل است و فصل اکونیت

در بیان محصون جرعه عصاره تریاك

عصاره تریاك بگزیند تریاك ۱ جزء اب مقطر ۱۲ جزء تریاك را خود کرده و با ۱ جزء اب مدت ۲۴ ساعت بجایا

و گاه گاه بهم زنند و با فشار صاف کنند و تقال را با ۱ جزء دیگر اب مدت ۱۲ ساعت بجایا کنند گاه گاه بهم زنند و با فشار صاف کنند و در مصفی با مخلوط کرده با کاغذ صافی نمایند و در حمام ماریه بقوام عصاره نرم بخیج کنند و محصول را در ۱ جزء اب سرد جید بجایا کنند چند ساعتی بگذارند بماند و با کاغذ صافی کرده در حمام ماریه بقوام عصاره منجیح بخیج نمایند در ۱ جزء اب این عصاره ۲ جزء مورفین باید باشد از زکوپین نباید اثری در آن بود و این طریق از ۱ جزء تریاك ۵ جزء عصاره اخذ میشود و این عصاره از عوامل مخدره است و مقدار شربت آن از ۲ سائیه گرم تا ۱۰ گرم که بطور حب و یا پوسه استعمال نمایند و در خارج بمقدار مختلف در غسولات و در قهوه و غرغره ها و کحلها داخل میگردد

عصاره خری تریاك بگزیند تریاك اعلا ۱ جزء شراب سفید ۱ جزء تریاك را خود کرده در ۱ جزء شراب

بجایا کنند و مدت ۲۴ ساعت بگذارند بماند و گاه گاه بهم زنند و با فشار صاف کنند و تقال را در ۱ جزء دیگر شراب بجایا

و پس از چند ساعت با فشار صاف کنند و در مصفی با مخلوط کرده از کاغذ صافی بگذرانند و در حمام ماریه بقوام عصاره

تمیج نمایند و این عصاره اگر چه اثر زکسر استعمال میشود ولی مانند عصاره فوق و بهمان مقدار میتوان آنرا استعمال کرد

لودانم سپیدم بگزیند تریاك خالص ۴ زعفران ۲۰ داریچنی ۳۰ قزفل ۳۰ شراب قرمز ۳۰۰ دواها دانیم کوبیده در صراحی در داری مدت ۵ در و در شراب بجایا کنند گاه گاه بهم زنند و با فشار صاف کرده از کاغذ صافی بگذرانند

از ۱۰ جزء اجزا آنکه استعمال کرده ۷۱ جزء لودانم بدست میآید و این محصول از عوامل مخدر و ضد تشنج است و در داخل و خارج استعمال میشود و مقدار شربت آن در داخل از ۱۰ دسی گرم است تا ۲ گرم که بطور پوسه استعمال کنند و در خارج مقدار

آن مخدرین میگرد و در غرغره ها و کحلها و پوماد ها و غسولها و غره آنرا داخل مینمایند و در کزاز جراحی جراحات را با اب لودانم داری که از ۲ تا ۵ جزء لودانم در ۱۰ جزء اب داخل کرده باشند فاده مینمایند لی باید عامل مراقب جذب لودانم و آثار آن باشد ۲ قطره این لودانم ۵ سائیه گرم وزن دارد و ۵ سائیه گرم آن داری ۵ سائیه گرم عصاره تریاك میباشد

تنیگر تنیحه های لودانم در دسازاری های ملل مختلفه اختلاف دارد و تنیحه که در فوق ذکر کردیم معمولا که در آنست و لودانم آنکه گیسها عبادا است از ۱ جزء تریاك و ۱ جزء شراب و لودانم پوسه ۱ جزء تریاك و ۱ جزء شراب و لودانم تدمنها ۱ جزء تریاك و ۱ جزء شراب و لودانم غشها ۱ جزء تریاك و ۱ جزء شراب و لودانم بلزیکها ۱ جزء عصاره تریاك و ۱ جزء شراب اهالی اسپانول تعفنی میسازند و سوم به تعفین پارکودیک که دانا

پك جزء تریاك خالص و ۱۰ جزء الكل منعیفاست

در این نسخه

مترادف

لوازم طب

لوازم طب

شراب مرکب ترپاک ایضاً موسوم به لودانم سیدانم بگزیند ترپاک خالص از عصاره
در چینی از قند و شراب قرمز ۱۲ مدت پانزده روز بخیانتند و با فشار صاف کرده از کاغذ بگذرانند و در ۱۰
شرابیکه در این محمول استعمال کرده اند و جزء لودانم بدست می آید این لودانم معمول مصفاست و در دواخانه
های طهران همین نسخه را استعمال میکنند و مقدار شربت این لودانم با لودانم سابق الذکر چندان خلایف ندارد

لودانم دوسو بگزیند ترپاک از میوه و عسل سفید ۵ اب گرم ۵ کف ققاع ۱ الکل ۵ درجه ۵ ترپاک رادک
اب گرمی که ۵ درجه حاد است داشته باشد حل کنند و عسل و کف ققاع را بیفزایند و در صراحی و پنجه بجا آرند و در ۲۵
انرا نگه دارند و بگذارند تا انقلاب خمیرش تمام شود و با کاغذ صاف نمایند و در حمام ماریه بخیار کنند از هر حبه وزن ۴
۵ جزء گردد و پس از سرد شدن با الکل را بیفزایند و بگذارند ۴ ساعت بماند و مجدداً با کاغذ صاف نمایند و ۵ گرم این
لودانم مقابل ۱ گرم ترپاک خالص یا ۵ دسی گرم عصاره ترپاک است و از لودانم سیدانم دو مقابل قوی تر است و فقط
دارای همان عمل تجدید و ترپاک میباشد و مانند لودانم سیدانم بواسطه زعفران و در چینی و قند این عمل تجدید نشده مقدار
شربت لودانم دوسو در داخل ۲۵ دسی گرم تا ۱ گرم است بطور پوسپون و در خارج مقدار آن خیلی تغییر پذیر است
تعفین عصاره ترپاک (تعفین تبائیک) بگزیند عصاره ترپاک ۵ اگر الکل ۵ درجه ۵
۱۲ گرم مدتی بخیانتند تا خوب حل گردد و با کاغذ صاف کنند و ۵ قطره این تعفین تقریباً دارای ۵ سانتی گرم عصاره
ترپاک میباشد

تعفین مانباکی ترپاک بگزیند ترپاک اعلا ۱ گرم گل حسن لبه ۱۲ گرم زعفران ۱۲ گرم دهن فرار
اپسون ۲ گرم اما نیاک مایع ۵ اگر الکل ۵ درجه ۵ ۱۲ گرم مطابق معمول تعفین سازند و ۴ گرم این تعفین را
در پوسپون داخل می نمایند

شرکت ترپاک بگزیند عصاره ترپاک ۲ گرم اب ۱ گرم شربت ساده ۵۹ گرم مطابق معمول شرکت سازند
و ۲ گرم این شربت دارای ۴ سانتی گرم عصاره ترپاک است

سرکه ترپاک (تعفین خلی ترپاک) بگزیند ترپاک اعلا ۳۳ گرم سرکه خلی تند ۱۲ اگر الکل
۵ درجه ۵ ۱۲ گرم مطابق معمول تعفین سازند و مقدار شربت آن ۵ دسی گرم تا ۱ گرم است بطور پوسپون
شربت دباکود در زبان یونانی دبا بمعنی بادکود مشق از کود با است بمعنی کوکار و چون سابق این
شربت را با کوکار می ساختند با این اسم موسوم شد بگزیند عصاره ترپاک ۵ سانتی گرم اب مقطر ۵۹ گرم شربت
ساده ۵۹ گرم عصاره را در آب مقطر حل کنند با کاغذ صاف کرده و مصفی را با شربت مخلوط نمایند و ۲ گرم این
شربت دارای یک سانتی گرم عصاره ترپاک است و قوت آن چهار مرتبه کمتر از شربت ترپاک و از عوامل منوم ضعیف
و مقدار شربت آن از ۲ تا ۴ گرم است

شربت کوکار بگزیند کوکار نارسی بدون تخم ۳۳ اب صاف ۱۵ الکل ۵ درجه ۲ مخلوط کرده مدت دو روز
بگذارند بماند و با فشار از پارچه گدازانیده و صاف کنند و بگزیند از این مصفی ۱۲ جزء قند سفید ۱۹ جزء مطابق معمول
حل کنند و این شربت نیز از عوامل منوم ضعیف میباشد و مقدار شربت آن از ۵ تا ۳۳ گرم بطور پوسپون
گرد معمول دود (پودر دود و دود) بگزیند مسحوق سولفات پتاسیم
نیرات پتاسیم ۵ مسحوق پتاسیم ۵ مسحوق ترپاک مکمل بدقت مخلوط کنند و ۳ تا ۵ دسی گرم این گرد را مانند عرقان

شراب

لوازم طب

و مسکنات در عرض دو زبید پنج بناسانند و هر هـ سانه گرم آن دارای هـ سانه گرم تر باشد است که معادل با ۲ سانه گرم و نیم عصاره تر باشد بود و یکی از آنست که معاصر این گردد و باده معادل وزنش منبری مکرر مخلوط کرده و کاسه شراب موجب استعمال میکند و مصفا از آب هم وزنش نشاسته مخلوط نموده جبهای هـ سانه گرمی میپزد و در دو سنطار با ناهـ حب در عرض روز استعمال مینماید

معجون د پاسکورد پوم لفظ د پاسکورد پوم مرکب اژد و کله یونانی است یکی دنا یعنی باد د پگری
اسکورد پوم که عبارت از ثوم بڑی (موسیر) باشد و این معجون همان **مشرود بطوس** است
که در کتب متقدمین به نسخه های مختلف بیان شده است بگردید که خشک ثوم بڑی و گل سرخ و ریشه انجیر و خطا
و ریشه تورمانیتل و هسته در شک و زنجبیل و اکابیه و دارچینی و دیکام و حسله و باد بجه و صمغ عربی و گل ارضی
عصاره ترپاک و عسل و ددی و شراب قهوه و بعضی بجای حسله بلبلان و واسطعمال میکنند عسل و ددی را
منجر کنند و اجزاء باقی مانند عصاره ترپاک و شراب حل کرده کم کم بران افزایند و سابرد و اها را نرم کوفته مخلوط کنند
و یک گرم از این معجون تقریباً دارای و سبلی گرم عصاره ترپاک است و مقدار شربت آن از آناه اگر گرم و در دفع اسهال
یکی از محصولات بسیار نیکو میباشد

معجون قابض معمول سوند رس بگرنند معجون دبا سگورد بهوم ۲۲ مسحوق دارچینی مسحوق
کاث مندی مسحوق زاج سفید مکدی مسحوق خون سیا و شان ۲۲ شربت ساد ۴ مقدار کافی مخلوط کنند و قوٹ قبض این معجون
بیشتر از دبا سگورد بهوم میباشد و سه مقابل کمر عصاده، تر پاک دارد و در قساح اسهال و نزف الدم ها مستعمل شود و منند
است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۴ گرم است

معجون قابض معمول فولر بگزند معجون دبا سکورد بوم ۵۰ مسحوق گل ارضی ۷۰ مسحوق خون
سپاوشان ۵۰ مسحوق گلنار ۲۰ گگند ۷۰ اسانس جو ر بوا اسانس در چینی مکد ۱ شربت گل سرخ ۳۰ خلوط کند و قو قابض
این معجون نیز پیش از معجون دبا سکورد بوم است و دفعه کمتر تر باک دارد و دبا سکورد بوم و نقاش الدم مسحوق مقدار
شربتان از ۲ تا ۷ گرم است

قطور انگلیسی سیاه بگزندی باک ازمبر ۱۰۰ گرم جوز بوا ۲۵ گرم زعفران ۱ گرم جوهر سرکه ۵ گرم آب
مقطر ۵ گرم قند ۵ گرم مدت یک ماه نجیستند و بعد بخمر کنند ۲۰۰ گرم باقی ماند و با کاغذ صاف نمایند و از ۲ تا ۳ قطره
در پوسهون داخل نمایند و این قطور نصف و دوش تر باک و در بعضی عصاره تر باک است و یک جزء ازان معادل دو جزء لودانم
رو سو و چهار جزء لودانم سیدنم میباشد و در دفع اوجاع عصبانی معده مفید و مستعمل

قطور حرم معمول لک و وانت بگیرند یا بوننه و گرم تر باک اعلا ۱ گرم دغفران ۲ گرم قنقل از این
مکد ۱ گرم الک ۱۰ درجه ۱۰۰ گرم مطابق معمول قطور سازند و از ۲ تا ۲ قطره این قطور را بر روی حبه فندک بچکانند و در
دفع کاسه الی و اسهال سردی و کولرا بچندین دفعه در عرض و زینا شامند

کلورودین بکریذ کوردیدراته زین ۰۰۰۰ تعقیب کب هندی ۰۳۰ کلورو فورم ۱۳۵ دهن فرار غفاع
فلزی ۰۰۲۵ تعقیب کاپسکوم (نفل فرنگی) ۰۰۲۵ اسید سیانید ریک طی اب دار ۱۰۰ الکل ویر ۰ گلیسرین ۶۴
مطابق معمول عمل کند این نسخه مطابق است با نسخه که **پوشارد** مینویسد و تقریباً همان کلورودین انگلیسی
است که نسخه آن هنوز مخفی است و از عوامل ضد تشنج و ضد آوجاع عضلانی میباشد که در افغانستان استعمال آن شایع و

میرزا محمد علی

۱۰۰

مفتوح

متداول است و مقدار شربت آن در داخل از ۴ تا ۶ قطره است که در فوری شربت قند مخلوط کرده پاشامند و در خارج بطور نطولی از ۴ تا ۶ گرم و در باد تراستعمال میگردد.

خلوط کراویس بگزیند تعفین کلبو تعفین کاسبا تعفین خطبانا تعفین ککینا مکده گرم کلودید و انحرین اگر مطابقت محمول مخلوط کنند و سه قاشق چای خوری در نصف پیاله مطبوخ چای مخلوط کرده در دفع بی خوابی بسیار عصبانیه مخصوص در مخمرین در عرض و ذاستعمال کنند

الکسیر مسکن و بلین بگزیند عصاره خشک ترپاک ۳ گرم اسپد نرویش ۳ گرم کافور ۲ گرم درون غانسیون ۳ گرم مدت هفت هشت دوز در ۵ گرم الكل و در دجه بخپا کنند و با کاغذ صاف کرده در صراحی در داری حفظ کنند و ۲ تا ۳ قطره این الکسیر را بر وی جبقند بچکانند و با در قند دی شربت و با مایع دیگر مخلوط کنند و در عرض دوز پاشامند و **تعفین ترپاک کافوری کدکس تعفین مرکب کافور** نیز نامیده میشود عبارت از همین الکسیر است

خلوط ضد اسهال معمول هوفمان بگزیند تعفین تباک تعفین دارچینی مکده ۳ گرم تعفین اذراقی اگر مخلوط کنند ۲ تا ۵ قطره در عرض و در پاشامند

شربت ضد ورم بگزیند شقایق ۵ گرم در مقدار اب جوش دم نمایند که مصفای آن ۵ گرم بود و در این مصفی حل کنند عصاره ترپاک ۲ گرم عصاره اسپکا ۶ گرم و با کاغذ صاف کرده در ۵ گرم شربت ساده که در همین جوش باشد مخلوط نمایند و بجوشانند تا بقوام شربت غلیظی گردد و بگذارند سرد شده بفرمایند الکل را تود بهار نارنج ۱ گرم و حفظ نمایند و از ۲ تا ۳ قاشق ترشی خوری در برونشیت و سایر اخلاط ورمی صد استعمال کنند و طبیب میتواند این شربت را بجای شربت ضد ورم **ترپاک معمول** داد

پوسپون مسکن کدکس بگزیند صمغ عربی ۱ گرم شربت دبا کوده ۳ گرم عرق باد نارنج ۱ گرم اب مقطر ۵ گرم پوسپون سازند و هر ساعت یک قاشق کوچک پاشامند

جلاب مسکن بگزیند شربت ترپاک ۵ گرم شربت ساده ۵ گرم گل تبلول ۲ گرم اب جوش ۵ گرم مطابق معمول جلاب سازند و با قاشق کوچک متد و جا پاشامند

لعوق مسکن بگزیند لعوق سفید ۵ گرم شربت دبا کوده ۳ گرم مخلوط کرده با قاشق کوچک در عرض و در بوشند **جلاب صمغی مسکن** بگزیند جلاب صمغی ۵ گرم شربت دبا کوده ۳ گرم مخلوط کرده با قاشق کوچک ضد بنوشند

پوسپون کاسر الریح معمول هان بگزیند لودانم سپیدم ۵ گرم عرق دارچینی ۳ گرم لقاب قنداده ۲ گرم پوسپون سازند هر ربع ساعت یک قاشق کوچک پاشامند

پوسپون مقوی و خمد بگزیند کلبو ۶ گرم در ۵ گرم اب جوش دم کرده صاف نموده بفرمایند لودانم سپیدم ۱ گرم شربت تلوه ۳ گرم در دفع سوء هضم و اسهال مزمن هر ساعت یک قاشق کوچک بنوشند

پوسپون ضد قولنج معمول کوفری بگزیند شربت دبا کوده ۱ گرم شربت بره ۲ گرم عرق نعناع ۵ گرم اب صاف ۵ گرم مخلوط کنند و در دوا سه دفعه بفاصله ربع ساعت بنوشند

پوسپون ضد فستقان معمول رکن بگزیند عرق تبلول ۵ گرم شربت

توباک ۱۰۰ گرم سفید تخم مرغ ۲ دانه بوسپون سازند در عرض و زبا فاشق ترشی خوردی بنوشند

لهوناد صمغ و گوکار معمول یوارن بگرند کونار بکانه د رگه لشراب بچوشاند و
کرده بفراهند شربت لهونی صمغی و گرم در حرص و جایا له پیا له پیا شامند و در دفع اسهال و ذوسنطار با و مقدّمات
کولرا قوی الاثراست

پوسپیون ضد اسهال معمول گویری بگزند شربت داناها ۵ گرم تخمین کات هندی ۱۵ گرم کر بونا ۱۵ گرم لودا ۵ گرم سیدم ۲۵ قطره عرق نعناع ۵۰ گرم پوسپیون سازند و هر نیم ساعت یک فاشق حای خوری شاشامند

خلوط اهلکی ضد اسهال بگزند مغول کر بونا اهلک ۳۳ گرم عرق دارچینی ۳۳ گرم شربت ساده ۳۳ گرم لودانم سپدنم ۳۳ قطره مخلوط کند و در عرض روز با قاشق کوچک بیا شامند و یکی از دانشندان تجدد باد

از این محصول میکند
 قطور ضد کولرامعمول فرانسیسی بگیند تعفین ساده ربانکه گرم عصاره صبر گرم
 حل کند دانه آباء قطره در یک قاشق شراب مخلوط کرده بیاشامند

خلوط ضد کولرا معمول **سیر کو نو ف** بگردن تعفین اتري سبیل الطیب تعفین
کوچوله ماہع هوفان مکد ۱ گرم تعفین ارنیکا ۲ گرم اسان بنعاع ۲ گرم تعفین ترپاک ۲ گرم تعفین کونیت ۲ گرم
مطابق معمول مخلوط کنند و این خلوط را در وقتی باید استعمال کرد که بدن سرد و نبض ساقط شده باشد و بعد
شربتان از ۱ و ۲ تا ۲ قطره است و گاهی از ۳ تا ۴ قطره در یک گلاس کوچک شراب اعلی داخل کرده بپاشانند
و این مقدار را در دو یا سه دفعه نیم ساعت به نیم ساعت تجدید میکنند تا عمل انعکاس شروع نماید

سِفوف ضد قطرب محمول بوفو بگردد براده صلابه شده آهن و اساتیه گرم عصا
تریاک ۱۰۰ سائیه گرم عصاره خشک کنکنا ۲ سائیه گرم مخلوط کرده صلابه کند و صبح سِفوف نمایند و بهین مقدار
نیز عصر سِفوف کنند و متدراجا بر مقدار آهن و عصاره تریاک بیفزایند

سفوف مسکن معمول هادونک بگرداند و ساکارد و داندانه ۵ گرم کرم مس معدنی
عصاره نیچ مکده اسانتی گرم تر پاک ۵ سانتی گرم مطابق معمول دود و لستبر مساوی به بندند و دفع سرفه عصبانی
شیر یک لیتر و آب یک پیاله مطبوخ تبلول دود و خواب سفوف کند

سَقُوفٌ ضِدُّ كَارِدٍ بِالرَّيِّ مَعْمُولٌ مَاؤُكَ بَکَرْدَ عَصَاةٍ رَبَاكُ هِ سَانَتِ گَرَمِ مَسْخُوقِ
صَنْعِ عَرَبِ اِدْسِ گَرَمِ مَسْخُوقِ کَلْبِو گَرَمِ قَدْ مَسْخُوقِ هِ گَرَمِ اسَانِ نَعْنَاعِ اِدْسِ گَرَمِ مَخْلُوطِ کَرْدَه دُو قِسْمَتِ کُنْدِ وِیکِ
قِسْمَتِ صَبْحِ وِیکِ عَصْرِ سَقُوفِ نَمَانِدُ

شربت مسکن بگرد شربت دبا کوده اگر شربت و دانه ۲ گرم نترات پتاس اگر مطابق معصول عمل
کند و ده گام حاد سوزاک این شربت مسهل است و غالباً تیز بز دکان و با خر و با این شربت شیرین میکند
شربت ضد سباه سرفه بگرد شربت تراب که ۵ گرم شربت کنکینای شراب داده ۵ گرم شربت آبکا
۵ گرم مخلوط کند و یک قاشق چای خودی صبح و یکی عصر بنوشند

شربت صدی بگرد شربت دبا کوده اگر شربت تلوه اگر مخلوط کنند بد فاسق جای خودی صح

و یکی عصر بپاشانند
شریت ضد گسری معمول یاد بولو بگزیند شربت بهار نارنج و اگر عصاره
 مانده ترپاک و اسانته عصاره اکونیت و اسانته گرم مطابق معمول مخلوط کند و روزی یک قاشق چایخوری بهار و یکی شام
 بلافاصله بعد از غذا بپاشانند

حب مسکن و مقوی بگزیند عصاره ترپاک و اسانته گرم مسحوق و در چینی و دسی گرم شربت ساده
 مقدار کافی و حب سازند و یک ماسه حب در دوز بپاشانند

حب دافع اسهال معمول لیرت بگزیند عصاره کلبو و گرم عصاره کوچوله و اسانته گرم
 عصاره ترپاک و اسانته گرم مطابق معمول و حب سازند و یک حب صبح و یکی عصر بپاشانند

ابضاحب دافع اسهال معمول سولاری بگزیند عصاره تباثک و اسانته گرم
 مسحوق و یک آنترکان هندی مکده و اسانته گرم مطابق معمول و حب مفضض سازند و هرگز و ساعت فاصله یک
 حب بپاشانند و چون براداری خون باشد بوشار داه و اسانته گرم عصاره دانا بپاشانند

حب معرق بگزیند معجون ترپاق و گرم عصاره ترپاک و اسانته گرم کرپونا مانا پاک و گرم مخلوط کرده و حب
 بزرگ سازند و در مداوی گلبکوز و دخی و شب بپاشانند

حب ترپاک و کافور معمول و بکورد بگزیند کافور و گرم عصاره ترپاک و اسانته گرم
 لعاب مقدار کافی مطابق معمول و حب سازند و در دفع نفوط و هيجان غرقشانند و دو پاسه حب هر شب بپاشانند
حب دافع صداع معمول بروسیس بگزیند عصاره بنج عصاره بلادن مکده و اسانته گرم
 عصاره کاهوه و دسی گرم عصاره ترپاک و اسانته گرم مسکه کاکا و اسانته گرم مطابق معمول و حب مساوی سازند

و در یک حب صبح و یکی عصر در دفع صداع کهنه بپاشانند
حب دافع گسری معمول دلاو بگزیند عصاره ترپاک و اسانته گرم سوسرک
 کرپونا آهن و اسانته گرم منبری و اسانته گرم شربت صمغ مقدار کافی و حب سازند و روزی دو حب یک حب دو
 ساعت قبل از بهار و یکی سه ساعت بعد از شام بنوشند

حب محمد و معمول باوتی بگزیند عصاره ترپاک عصاره بلادن مکده و اسانته گرم تریاس و
 اسانته گرم مسحوق و دیش خطی مقدار کافی مطابق معمول و حب سازند و اطفال ده ساله که مبتلی بقطرب شدید
 باشند و روزی میتوان تا سه حب بید و پنج استعمال کرد و مقدار جابر مقدار این باید افزود

قرص ترپاک اسپتیر بگزیند اسپتون مسحوق و گرم قد مسحوق و سه گرم صمغ عربی و گرم عصاره
 ترپاک و اسانته گرم کبرادب السوس مکده و گرم مطابق معمول قرصهای یک گرمی سازند

کتابان الاستیاضات و محصولات

عصاره صمغ ترپاک و بروی نافه باندازه های مختلف مانند شمع می گسارند و حبه تسکین اقام نورالری و
 بدن منطبق می سازند و نیز معجون ترپاق و بروی نافه و با پارچه دیگری کشیده و باندازه که می خواهند بروی معده یا

ترباك

۳۴۳

شکر جبهه تسکین و جاع شدیده منطبق نمایند و لودانم روسودا بمقدار چند قطره در چشم قطور میکنند و تسکین میدهد
او جاعی را که بواسطه ورم شدیدی در آن عارض شده باشند و اغلب اوقات لودانم روسودا بالودانم سپیدنم را جبهه تسکین
او جاع بروی ضمادات ملین بطول میکنند و پتر ترباك و لودانم را در ضمادات داخل می نمایند ولی باید در استعمال آنها احتیاط
بود زیرا ممکن است بسرعت جذب شوند

غرغره مسکن بگزیند عصاره ترباك ۵ سانه گرم در ۵۰ گرم آب جوش حل کرده و ۲ گرم الحل افزوده در دفع
تدریج موجه زبان و باد هان مضمضه نمایند

ابضا غرغره مسکن بگزیند کوکار خورده کرده ۲ دانه بنزدکان ۵ گرم در ۵۰ گرم آب بجوشانند و صاف کرده
۵۰ گرم شربت عسل بفرایند و در دفع کوفتی خیلی موجه غرغره کنند

مضمضه مسکن بگزیند عصاره ترباك ۲ دانه گرم در ۲۰ گرم آب حل کرده ۲۰ گرم عسل سفید بفرایند در
اودام موجه دهان و زبان و با حلق مضمضه و غرغره کنند

حل ترباكی معمول ککس بگزیند گلاب ۵۰ گرم عصاره ترباك ۲ دانه گرم حل کرده صاف کنند
و در دهمدهای موجه در چشم قطور نمایند

حل مسکن بگزیند تقفین عفان ۲ گرم گلاب ۵۰ گرم لودانم سپیدنم ۱ گرم مخلوط کرده در چشم قطور نمایند
ابضا حل مسکن بگزیند عصاره بنج ۱ گرم در ۵۰ گرم گلاب حل کرده ۱ گرم لودانم روسویق بفرایند

حقنه کوکار معمول بیمارستانهای پاریس بگزیند کوکار ۲ گرم آب جوش
۵۰ گرم کوکار را خورده خورده کرده و تخمهای نرادر در تندر و در آب جوش ریخته مدت دو ساعت دم کند و صاف

کرده حقنه نمایند و چون اگر نشاسته مسحوق در آن مخلوط کنند **حقنه کوکار نشاسته موسوم**
میگرد و این حقنه را در بیمارستانها جبهه تسکین اسهال بسیار استعمال میکنند

حقنه لودانم دار بگزیند لودانم سپیدنم ۵ دانه گرم مطبوع خطی ۵۰ گرم مخلوط کرده حقنه نمایند و چون
اگر نشاسته بر آن افزوده به **حقنه نشاسته لودانمی** موسوم میگردد که در تسکین اسهال خیلی مستعمل

و مفید است

حقنه دافع اسهال معمول دوشان بگزیند کبر ۱ گرم نشاسته ۱ گرم لودانم سپیدنم
۲۰ قطره آب ۲۰ گرم مطابق معمول حقنه سازند

حقنه ترباك و کافوری بگزیند کافور ۵ دانه گرم عصاره ترباك ۵ سانه گرم در ۵۰ گرم تخم مرغ اطل
اب ۵۰ گرم مطابق معمول حقنه سازند و در دفع نفوذ مستعمل و مفید است

زرق مسکن معمول گرن بگزیند ترباك خالص ۴ دانه گرم صمغ عرب ۵ گرم در ۲۰ گرم آب
صاف حل کرده صاف کنند و سوزاك موجه زرق نمایند

زرق ترباكی معمول ویکورد بگزیند ترباك خالص ۵ گرم آب صاف ۲۰ گرم حل کنند
و در دفع نفوذ قوی که ورم خیلی باد باشد و حدس وجود شانکر فاش دینک نمایند و زرق کنند

زرق مسکن بگزیند لودانم روسودا ۵ گرم مطبوع بنزدکان ۵۰ گرم مخلوط کرده در سوزا کهای
خیلی موجه زرق نمایند

زرق ناجری بگزید برک ناجری و اگر آب جوش ... اگر مطابق معمول عمل کند و ککس زرق

کوکار سفید و بلاد و شوکران و پنج و کرد و دایره بهین دستور میبازد

غسول خند ترباک معمول بیمارستانها بگزید ترباک خالص و اگر آب جوش ... اگر

ترباک دانه کوب کرده و در آب جوش ریخته و دو ساعت دم کند و گاه به گاه هم زنند و صاف کرده بگذارند تا نشین شود و

صاف روی آنرا برداشته بقیل نمایند

غسول خند و کوکاری ابضا معمول بیمارستانها بگزید کوکاو و ناجری و

و اگر آب جوش ... اگر کوکاو را خورده و تخمهای آنرا در ریخته و با ناجری مدت دو ساعت در آب جوش دم

کند و صاف کرده چشم را با آن بشویند

غسول شراب و ترباک معمول و یکورد بگزید شراب معطر و اگر عصاره ترباک

و اگر حل کند و در فاده شاکر قرص استعمال نمایند

غسول ضد سرطان معمول و روست بگزید عصاره کالاندولا عصاره بابونه مکدر

گرم و در گرم عرق غار گراسی حل کرده بفرایند بقیل ترباک و اگر در تعیل و فاده قروح سرطان استعمال نمایند

غسول ترباک بگزید عصاره صمغی ترباک و اگر آب مقطر و اگر حل کند و قروح شاکری و سیفلیس

موجع را با آن بشویند

عجین ترباک معمول تانوشو ترباک خالص مدت ۲۴ ساعت در مقداری آب بخیسانند که خبر

نرمی حاصل گردد و در فدی یک بار و در فقه قروح سرطان و با به سطری ۲ یا ۳ میلی متر از این عجین بپوشانند

محلول ترباک و شوکران بگزید عصاره مان ترباک و اگر عصاره مان شوکران و اگر آب مقطر

و اگر حل کند و نموهای زیاد سیفلیس را بشویند

قیروطی لودانم دار معمول بیمارستانها بگزید قیروطی جالینوس و اگر لودانم سید

و اگر مخلوط کند و یک گرم آنرا در فاده قروح و شاکرهای موجع ککس استعمال میکند

دوغن ترباک معمول نو برت بگزید ترباک سموق و اگر دو غن پنج و اگر مدت چند

روز بخیسانند و بعد از آن صاف کنند

قیروطی ترباک دار معمول لانیو بگزید عصاره ترباک و اگر در اگر آب حل کرده و در

گرم قیروطی جالینوس اخل نمایند و قروح و شاکرهای موجع را در فاده نمایند

پوماد ضد سیفلیس بگزید پوماد زیتونی قیروطی ترباک و اگر مکدر و اگر مخلوط کند و قروح سیفلیس

متوقف در فاده نمایند

ترنج خند و بامسکن بگزید بامسکن و اگر لودانم سید قیروطی جالینوس مکدر و اگر مخلوط

کند و این ترنج معمول ککس است

محلول ترباک دار معمول بیمارستانها بگزید محلول ساده و اگر لودانم سید و اگر

مخلوط کند

شمع پلسر بگزید روغن زیتون و اگر شبنم سفید و شبنم موم و در مکدر و اگر تبانیته و اگر

تریاک ۳۰ گرم مطابق معمول شمع سازند در کپین و جاع سرطانی و تقدم بحفظ از تفریح ان استعمال نمایند
 بلسان مسکن معمول **بانت** بگزیند صابون سفید ۵۰ گرم تریاک خالص ۵۰ گرم مدت سه روز
 در ده ۳۰ گرم الکل ۳۰ درجه و ۵۰ گرم کافور و ۵۰ گرم اسانس اکلیل الجبل بچسباند و از مایه ۵۰ گرم این بلسان داد
 دفعه او جاع مزمن نطول نمایند

عسول ضد شانکر معمول **لانگیرت** بگزیند ۱۰ گرم لودام ۱۰ گرم
 گرم مخلوط کند و روزی سه دفعه ابتدا شانکر را تحسین نموده و بعد با قندی شریقه مبلول و دان داده نمایند
 نخود داغی ضد سیاتیک بگزیند عصاره تریاک عصاره بلادن مکدن ۲۰ گرم بامقدار کافی مسحو
 گاک و یک لغایه بیست نخود سازند که هر یک دارای ۵۰ سائیه گرم ماده عامل میباشد

ترنج انگلیسی معمول **ماپه** بگزیند ماپاک ۲۰ درجه ۵۰ گرم کلوروفورم ۵۰ گرم کافور ۵۰ گرم
 تعفین تریاک ۵۰ گرم الکل ۹۰ درجه ۵۰ گرم مخلوط کند و بر وی قطعه فلانی ریخته در دفعه نورالری در محل موج
 منطبق سازند

اسپاژاد راپ تریاک معمول **شاو فل** بگزیند عصاره منغی تریاک و بابک شمشیر
 مسحو صمغ عربی مخلوط کند و بقدری آب فرازند که بقوام شربت غلیظی گردد و تا فله سباه محکم و سطری را بچهار چوبه (کا
 گاه) کشیده و با عانت قلم موسسه طبقه از این مخلوط بر وی ان بگسارند و در محل خشکی ان تا فله را حفظ کند

کتاب الکلیات و ترکها و الامور دینار الکلیات و ترکها و الامور

در الکلیات و ترکها و الامور مختلف و متما نظر هر یک در تنویم و تئیه و با اخلاص و تهمید و یکی از دانشمندان بزرگ
 فزبولوری موسوم به **کلود برنارد** این سه عمل را با این ترتیب در آنها بیان کرده است اول عوامل منومه عبارتند از
 نورشین و مورفین و کودین و سایر الکلیات و اما دارای خواص منومه نیستند ثانیاً عوامل منومه و با تخلیع عبارتند از تئیه
 و پاپاورین و زکوتین و کودین و مورفین و تریشین ثالثاً عوامل منومه عبارتند از تئیه و کودین و پاپاورین و تریشین
 و مورفین و زکوتین و فقط در طب مورفین و کودین و پاپاورین و تریشین را استعمال میکنند و اما آنها را بر تئیه که
 میکنند و سایر الکلیات و اما در طب استعمال ندارند

مورفین و املاح ان مورفین و املاحی که ازان ترتیب میدهند دارای خواص منومه تر میباشد
 و مورفین خالص را بواسطه عدم انحلالش در آب کمتر استعمال میکنند و بیشتر کلورید و سولفات و لیکات و
 بر میدات و اسنات و گاه سباندات انرا معمول میدارند و اما ۲ سائیه گرم اسنات و بر میدات و سولفات و
 کلورید و دات را بجای ۵ سائیه گرم عصاره تریاک و داخل میتوان استعمال نمود و بقول کلی املاح مورفین را بصورت
 مختلف استعمال کرده و از طریق جلد نیز آنها را در بدن داخل مینمایند و جای شمع در دایره و این از برداشتن بشره اذ
 و ۲ و ۳ و ۴ سائیه گرم کلورید و دات و پاپاورین و تریشین و زکوتین و مورفین در دینار مینمایند و نیز آنها را مانند تروپین در
 زدن تحت جلدی بمقدار ۱ تا ۲ سائیه گرم استعمال میکنند و مخصوصاً در دفع نورالری و اسهال مبلولین و عسر النفس
 و ادنیه و کولر و جاع وضع حلی و اکلامیسی مؤثر و مفید اند و در دلیلیان (مالخولیای سبعی) ۵ سائیه گرم استعمال میکنند

مورفین

و اسنات

در طب

و استعمال متعادل موریخ موجب بروز موریخیم که مشابه الکلیسم است میگردد

طریق ساختن موریخ بگردد ترناك قطعه قطعه کرده ۵۰۰ کلو و در کلسوم خالص ۱۲ اسید کلورید
 رینا مانا ك مكد مقدار کافی ترناك را در آب سرد حل کرده و در حمام ماربه بقوام عصاره تبخیر کنند و این عصاره و این در آب
 سرد حل کنند و با کاغذ صاف کرده مجدداً در حمام ماربه بقوام شربت رقیق تبخیر نمایند و کلو و در ۲ جزء آب حل کرده و با ۱۰
 جزء آب سرد مخلوط نموده بر حصول درحالی که گرم است بنظر آیند و با کاغذ صاف نمایند و مصفی را در حمام ماربه تبخیر کنند تا يك
 ثلث بماند و بگذارند سرد شده و با کاغذ صاف نمایند و مجدداً تبخیر کنند تا بقوام شربت و بعد محصول را با کمی اسید کلورید
 و يك ترش نموده بگذارند چند روز بماند تا در میان آب ماده سیاه بقیلهای چند ظاهر شوند و این مواد متبلر را در
 پارچه ریخته بنشینند و بعد از آن در مقدار آب جوش هر چه کمتر ممکن شود حل کنند و بگذارند سرد شده و مجدداً متبلر گردد
 و آنها را مجدداً در پارچه ریخته بنشینند و این تبلرها عبارتند از کلو و در ۲۰۰ ذرات مضاعف و غیره خالص موریخ و کودین و اینها
 در آب داغ حل کرده و بوزنشان زغال حیوانی معقول در این محلول داخل نمایند و بگذارند خنثی بماند و مواظب باشند
 که حرارت از ۱۰ درجه تجاوز نکند و بعد با کاغذ صاف کرده و مصفی را تعلیق نمایند و بگذارند سرد شده و مجدداً متبلر گردد
 و این مواد متبلر که سفید اند عبارتند از کلو و در ۲۰۰ ذرات مضاعف موسوم به **ملح کروی** و این ملح را در آب جوش
 حل کنند و بعد و کفایت مانا ك افزایند موریخ را در شده و کودین بحالت انحلال باقی می ماند و از کاغذ صاف آنرا بگذرانند
 و موریخ را که در روی صاف باقی مانده است گرفته و با آب سرد شسته در الک جوش حل کنند بگذارند سرد شده و متبلر
 گردد

حب موریخ بگردد موریخ ۱۰ گرم مسحق اصل السوس ۱۰ گرم شربت صمغ مقدار کافی در حب سازند و
 شبی از آن را در آب پیاشانند

کلورید رات موریخ بگردد موریخ مسحق مقدار منطوق اسید کلورید و يك آب مقطر همکف مقدار
 کافی موریخ را در آب گرم مخلوط کرده و اسید کلورید و يك را با هم همش آب مخلوط کرده کم کم بر آن بنظر آیند تا کاملاً حل گردد
 و صاف کرده در حمام ماربه تبخیر کنند تا غلیظ گردد و بگذارند سرد شده و متبلر شود و تبلرها را فشار داده خشک کنند و ۵۰۰
 جزء کلورید رات موریخ را در ۱۰ جزء موریخ متبلر و با ۷۵/۹ جزء موریخ خاب میاشد و این ملح موریخ است
 آن که بناش کمر است ترجیح دارد و از عوامل مؤثره است و در اقسام نورالری و حمله های عصبیه مستعمل و مفید است و مقدار
 شربت این ۱۰ میلی گرم تا ۳۰ میلی گرم مقدار منقسم بطور حب و با پوسپون و با شربت و با بطور ذرق تحت جلدی و با بطریق
 جلدی و در خون مخصوصه و صورتیکه با هلو سپاسپون همراه باشد از ۳ تا ۳۰ میلی گرم در عرض روز بطور ذرق تحت
 جلدی مستعمل است

گرانول کلورید رات موریخ معمول ککس بگردد کلورید رات موریخ
 متبلر اگر گرم قدر مقدار کافی مطابق معمول ۵۰۰ اگر انول سازند و مقدار شربت را از ۵ تا ۱۰ میلی گرم انول است نظریه آثاری
 که بروز میکند

سفوف دافع سوء هضم معمول بونیت بگردد سونترات پیموث ۲ گرم کلورید
 رات موریخ ۱۰ میلی گرم مخلوط کرده در دستمال مسوی قیمت کنند و بعضی اقسام سوء هضم عصبانی که اثری
 هر بسته را در کمی شربت قند مخلوط کرده قبل از غذا بنوشند

در طب

۲۴

نظور

قطر سفید معمول گالارد بگزند کلورید رات مورفین و اسانته گرم عرق غار گلاسی و گرم حل کنند و در دفع گاسر الری یک بار و قطره بروی چه قندی چکانند قبل از غذا بپاشانند و این قطور را میتوان در دوق تحت جلدی بکار برد

انقب خنر معمول و مبرت بگزند قند مسوق و گرم کلورید رات مورفین و تاه اسانته گرم مخلوط کنند و هر دو با سه ساعت فاصله بقدر قضا مابین دو انگشت در دفع نورالژی مورفین و تحت مجامی و صداع عصبانی استنشاق نمایند و باید مراقب آثار مورفین باشند

محلول کلورید رات مورفین جهت زرق تحت جلدی مطابق کس بگزند کلورید رات مورفین اگر آب مقطر ۲ گرم حل کنند و قطره انانین محلول دارای یک سانه گرم کلورید رات مورفین است در نورالژی و اوجاع شدید وضع حل و سه سالین و کدرا و اکلامپسی عارض در بین البون اوری و عسر النفس و دقان محلول مستعمل و مفید است

و محلول مانع کلورید رات مورفین در چند روز فاسد میگردد و میتوان بواسطه افزودن پیکرال و یا الکلانور نفع و با عرق غار گلاسی از حفظ کرده و مانع از فساد شد و لهذا نسیمهای بل را باید ترجیح بر نسیم مذکور داد محلول کلورید رات مورفین و کلرال جهت زرق تحت جلدی بگزند اب مقطر ۱ گرم کلورید رات مورفین اسانته گرم کلرال هیدرات ۲ سانه گرم حل کنند و این محلول را میتوان تا مدت چند ماه بدون فساد نگاهداشت و علاوه دارای دو ماده عامل است

محلول کلورید رات مورفین مطابق و اسازی انگلیسها بگزند کلورید رات مورفین ۲ جزء اب مقطر ۱۰ جزء الکل ۱۲ درجه جزء حل کرده صاف کنند و این محلول تقریباً یک و زنت کلورید رات مورفین و فساد ناپذیر میباشد و از ۲ تا ۳ قطره از این قطور و پوسپون با زرق تحت جلد استعمال شربت کلورید رات مورفین بگزند کلورید رات مورفین اب مقطر ۲ شربت شاه ۱۹ مطابق معمول شربت سازند و هر ۲ گرم این شربت (یک قاشق سوپ خوری) دارای یک سانه گرم کلورید رات مورفین است و مقدار شربت ان از ۲ تا ۳ گرم است و با آنکه هر ساعت فاصله یک قاشق چای خوری بنوشند و این شربت را بجای شربت سولفات مورفین و با استادن آن که نثر بهمین طریق ساخته میشوند استعمال میکنند و برالها ترجیح دارد

پوسپون دافع صداع معمول بوالو بگزند کلورید رات مورفین اسانته گرم مطبوخ قهوه و اگر حل کرده یک دفعه بپاشانند موجب شعف و فی الجمله کفی میشود بدون سنگینی سر پوسپون دافع گاسر الری معمول ساند راس بگزند اب ۴ گرم قند ۴ گرم کلورید رات مورفین ۱ سانه گرم حل کنند و یک قاشق چای خوری بپاشانند و موافق اشتداد و ابرام و جع فوکل قاشقهای بعد و مقدار آنها تعیین کنند

پوسپون معمول نامسون بگزند کلورید رات مورفین اسانته گرم بکریات سود اگر شربت ساده ۳ گرم اب ۱ گرم حل کنند و احتیاجاً هر نیم ساعت فاصله یک قاشق چای خوری بپاشانند حب کلورید رات مورفین بگزند کلورید رات مورفین ۱۰ گرم قند شکر ۴ گرم

عمل سفید مقدار کافی مطابق معمول و واجب سازند و شبی يك دانہ بنوشند

حب دافع نزله معمول و بللہام بگزیند صمغ عربی اگر کم کرنات مانناك اگر کم ایپکای مسحوق ۲۰

سانتہ گرم کلورید رات مورفین ۵۰ سانتہ گرم لعاب صمغ مقدار کافی مطابق معمول و واجب سازند و بروشتن مزمن

يك دانہ صبح و یکدانہ شب بپاشانند

حب ضد تشنج معمول مصنف بگزیند کلورید رات مورفین عصاره الکلی اذا دانی مکده

سانتہ گرم عصاره سنبل الطیب ۲ گرم و واجب سازند و يك حب صبح و يك حب شام بنوشند

قرص ضد سرفه معمول لیر بگزیند قند ۵۰ گرم کلورید رات مورفین ۲۰ گرم مطابق معمول

فرشهای يك گرمی سازند و روزی ۴ تا ۶ قرص در وقت استعمال نمایند

گل مسکن معمول فورناری بگزیند مطبوخ زعفران مطبوخ شقایق مکده گرم کلورید رات

مورفین ۵۰ سانتہ گرم نعین مرکی ۱۲ قطره مخلوط کنند و هرکد و با سه ساعت فاصله چند قطره در چشم قطور نمایند یا بر

بان تر کرده بروی اجفان منطبق سازند و رمد فلغونیا ۲۰ مستعمل و مفید است

معجون قابض بگزیند کلورید رات مورفین ۳۰ سانتہ گرم تن ۵۰ سانتہ گرم نعین بلسان تلوه ۱۰ قطره

گلکند ۲ گرم مسحوق فوسفات اهاك ۳۰ گرم معجون سازند مانند معجون باسکورد بوم در دفع اسهال بمقدار ۲ تا

۲ گرم دوع ۲ ساعت استعمال میشود

حلاب ضد گاسر الری معمول گالواس بگزیند شربت پوست نارنج شربت

کلورید رات مورفین شربت اتر مکده يك جزء مخلوط کنند و گاسر الری هر نیم ساعت فاصله يك فاشق چای خوری بپاشانند

تا وقتی که درد ساکت شود

کولود پون مورفینی بگزیند کولود پون رتجای ۵۰ گرم کلورید رات مورفین ۱۰۰ گرم دد دفع نورالری

بردی جزء معمول نسلول نمایند

پوماد مسکن بگزیند کلورید رات مورفین ۱۰۰ گرم مذاپ حسن لبر از ۲ تا ۴ مخلوط کنند و دد دفع نورالری

دروما بتیم ترنج نمایند

شپاف مورفینی بگزیند مسکه کاکا او ۵۰ گرم مسحوق کلورید رات مورفین ۲۰ سانتہ گرم مسکه داذوب

کرده و ملحه را افزوده بگنارند نیم جامد شود و بواسطه قالب يك شپاف سازند و داخلات موضع رحم و مثانه مستقیم

شپاف نمایند و از عوامل منوح است

سولفات مورفین بگزیند مورفین مسحوق مقدار منظور اسید سولفوریک ابداد (ادره ۱) مقدار کافی

مورفین را در هم و در شاپ مقطر گرم مخلوط کنند و بعد از اسید سولفوریک ابداد را افزایند که مورفین حل گردد و

بقوام شربت رقیق نمائند و بگنارند سرد شده و متباز گردد و ۵۰ جزء این ملحه دارای ۲۰ جزء مورفین فی اب است

و از عوامل مخدوم میباشد و مقدار شربت ان از ۵ میلی گرم تا ۳۰ سانتہ گرم

حب دافع بی خوابی معمول گن بگزیند مغز ۱۰ گرم سولفات مورفین ۵۰ سانتہ گرم مطبوخ

و واجب سازند و از ۲ تا ۶ حب عصر بپاشانند

حب سولفات مورفین بگزیند سولفات مورفین ۱۰ گرم گلکند ۲ گرم مسحوق دد دفع خطی مقدار

سولفات مورفین

کاف مطابق محمول ۲۲ حبت سازند و طرف عصر بکند پناشامند

برومیدرات مورفین بگزیند مورفین مسحوق مقدار منظو اسید برومیدریک محلول مقدار کافی مورفین را در هم و زرش اب مقطر گرم حل کنند و بقدری اسید برومیدریک افزایند تا محل شود و باید محلول کاملاً آغشته باشد و در حمام ماریه تبخیر کنند تا غلیظ گردد و غلظت آن بقدر کفایت باشد و از آن در تحت سرپوشی بروی ظرفی که خنک اسید سولفوریک غلیظ و با کلو رور و کلیموم خشک بود بگذارند و ده جزء این ملح دارای ۷۸ جزء مورفین است و از عوامل مخدری است که بعضی آنرا بر کلو ریدرات ترجیح میدهند و این مسئله هنوز مشکوک است که آیا این مقدار کمی از اسید برومیدریک که در این ملح موجود است میتواند مصدر عمل مخصوصی شود و یا نمیتواند و مقدار شربت برومیدرات مورفین مانند کلو ریدرات آن است

استات مورفین بگزیند مورفین متبلر مسحوق ۲ اسید استیک ۱/۰۹ درجه ۱ مخلوط کرده صلابه کنند و محصول را ۲ ساعت محال خود گذارند و بعد صلابه کرده بگذارند و رگها خشک شود و در صراحی در زاری آنرا حفظ کنند این ملح را چون بنحوی حفظ نمایند و مدتی بماند اسید استیکش بخار شده و غیر محلول میگردد و از این جهت است که کلو ریدرات را بر آن ترجیح میدهند و مقدار شربت آن از آب سائنه گرم است بطور حجب و شربت و با پوسهون با بطریق رزق تحت جلدی

شربت استات مورفین بگزیند استات مورفین ۵ سائنه گرم شربت ساده سفید ۱ گرم استازا در ۲ گرم آب که قدری اسید استیک در آن داخل کرده باشند حل کنند و با شربت مخلوط نمایند و بهین طریق میسازند

شربت کلو ریدرات شربت سولفات مورفین

هر ۲ گرم این شربت با دارای سائنه گرم ملح مورفین است و مقدار شربت با اندازه ۲ تا ۳ گرم بلور پوسهون

حقنه مورفین محمول با بلی بگزیند نشاسته ۱ گرم در ۵۰ گرم آب امینحه و ۲ سائنه گرم استات مورفین افزوده در دفع اسهال حقنه نمایند

کودین این ملح بطور انحلال در مایعی که بواسطه امانیاک مورفین ازاد و در کرده باشند باقی میماند و در حصول آن بگزیند این مایع را و تبخیر کنند و بگذارند سرد شود کلو ریدرات کودین و کلو ریدرات امانیاک متبلر میگردد و این متبلرها را بواسطه عمل انحراف از آب ماده جدا نمایند و در آب جوش حل کنند و بگذارند سرد شود کلو ریدرات کودین بشکل آلهای ابریشمی متبلر میگردد ولی خلوط با قدری کلو ریدرات مورفین حبه خلوص این مواد متبلره را در محلول پنهان گسیک ریخته صلابه کنند و مورفین حل میشود ولی کودین ابتدا بشکل ماده لزج که بزودی مانند غبار میگردد در رد میشود و بواسطه عمل انحراف آنرا از مایع جدا نموده و با آب بشویند و بعد در آب جوش حل کنند و آب بیفزایند و بگذارند بجود خود تبخیر شود کودین متبلر میگردد

بقول کلو دریناد کودین را چون بمقدار کم استعمال کنند چندان اثری نخواهد داشت ولی بمقدار زیاد موجب روز تشنجات شده و خطرناک میگردد و مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ سائنه گرم است و در سبانه سرفه و بولپوس (جمع الکلب) و گاسترالی مستعمل و چون از حیثیت قهقهه خلی گران است میتواند بعوض ۵ سائنه گرم آن سائنه گرم یکی از املاح مورفین را استعمال نمود

حب کودین بگزیند کودین ریپاس مکد ۲ دسسه گرم مسحوق ریشره خطی مقدار کافی مطابق محمول بر حبت

بگزیند مورفین

استات مورفین

کودین

سازند و دوزی پاک بنامند

شریت کود پین بگزند کود پین الک ۴۰ درجه ۲۵ شریت ساده ۴۷۵ کود پین را در الک حل کرده و شریت بفر

ده ۲ گرم این شریت دارای عسانه گرم کود پین از عوامل مؤثر است و مقدار شریت آن از ۲ تا ۵ گرم بطور پوسپون شد درجا

استعمال شود و باید مراقب آثار حاصله بود و هر قدر مقدار کود پین را کم کرده بخوی که هر ۲۵ گرم شریت دارای ۲۵ میلی گرم

کود پین است و علاوه با عرق غارگیلاسی انرا معطر میکند

پایا وین یکی از الکوتید های منوم تر پاک میباشد الباق عضله را مسخری میکند و موجب تهوع و داری

گرد در اثر آن بطور بطور ظاهر میشود و در مجامین مضطرب و در خواب و ادای میگرد و مقدار شریت آن از ۲ تا ۵ عسانه گرم

چه شراب استعمال شود و با بطریق تحت جلدی

ترسین نیز یکی از الکوتید های تر پاک است و مانند مودین در بعضی اادام کرده و خواب می آورد ولی مانند موجب

صداع متعجب میشود و در و نشیت و سل و نودالری متعل مقدار شریت آن از ۲ تا ۵ عسانه گرم است بطور حبه با شریت

شریت ترسین بگزند ترسین ۵ عسانه گرم شریت ساده ۵۰۰ اگر مطابق معمول شریت سازند و از آن با ع

فاشق کوچک هر دفعه بنامند

شقایق لاله شقایق النعمان کویکوب (پا وورق) پایا و دارا

تکوم می کون د و باس نبات است از طایفه پایا و اسر و دارای گل های سرخ مشع و چون

این گل ها تازه باشند بوی تر پاک از آنها ملصاعد میگردد و هرگاه بر کوکاد شقایق تغذیه صبری شری مثل خارج شده و نما

تر پاک متعجب میشود ولی در این عصر بواسطه تجربه وجود مودین ثابت نشد و اعراب حبه دفع به خوابی دانه های شقایق را با

عسل ورم کوچه مکرر در معرض دوزی خورد و در طبگل شقایق را مانند اند و به صدکی استعمال میکنند مقدار شریت

آن بطور مطبوخ از ۲ تا ۵ گرم است در ۵۰۰ گرم آب نیز و شریت گل شقایق را معمول میدارند

شریت شقایق مطابق کدکس بگزند گل شقایق آب ۵۰۰ قند مقدار کاف گلها را نیم کوب کرده مدت

۲ ساعت را بچم کنند و با فشار صاف نموده بگذازند تر پین شود و صاف دوی آنرا بداشت و نسبت ۱۰۰ درده قند افزوده و در

حمام مایه قوام آورند و با ۲ تا ۵ گرم این شریت مشروبان را شربن کرده در دفع برو نشیت و حصول خواب بنامند

کاهوه خسن لیول لا کوک نبات است از طایفه سینا فتره و دارای دو قسم یکی کاهوهستانه

که ماکول و مطبوخ و سهل الهضم و مجرد و دیگری کاهوهی می که خند راست و در وجه تخمیر آن بیشتر از کاهوهی بستانی و

چون کاهوهی بستانه را بگذازند به مشه های نمودر و بر ساقه آن شکاف های چند وارد و درند غصیر غلیظی سفید که فی الجمله

تلخ و قدری لزوجت دارد و جوان میباید موسوم به لا کوکا و بوم و این عصر را چون بگذازند بوی ساقه نبات منجر شود

قهوه رنگ شده و دارای بوی میگرد و شیب بوی تر پاک و چون ساقه های این نبات را بکوبند و با فشار عصر آنها را گرفته

و بواسطه عمل تیج عصاره سازند حصول را با سیم تریداس موسوم می نمایند و در طب شره نیم کاهوه و عرق کاهوه و نیز آب

رک کاهوه را بمقدار ۵ گرم مانند مسکات ضعیفه تجویز می نمایند

مواد مانع الجمع جمع نابین لا کوکا و بوم و تریداس با قلبا نبات نباید نمود

عرق کاهوه بگزند ساقه و برگ تازه کاهوه ۵۰۰ جزء آب ۵۰۰ جزء ساقه و برگ را بکوبند و با آب مخلوط کرده و تقطیر

کنند تا مقطر به ۵۰۰ جزء رسد و این عرق را آب بیشتر پوسپون یا مشکین قرا میدهند

پایا وین

ترسین

شقایق

کاهوه

عصاره کاهو

لاکوکا دیوم قوی از تریاس است و کمر و پا مانند میوه مل مسکنه استعمال میکنند و طریقه ساختن عصاره

الکلی لاکوکا دیوم موافق دستور العمل **اوبیر ژیر** از قراد ذیل است

عصاره الکلی لاکوکا دیوم بگزیند لاکوکا دیوم مقدار منطوقینم کوب کرده مدت چند روز بانه مقدار

و درش الکله درجه نجیبانند با فشار از پارچه گدازیده و با کاغذ صاف کنند و در وی تقاله نیز همان مقدار الکلی

و نجیبانند مجددا با فشار از پارچه گدازیده و با کاغذ صاف نمایند و دو مصفی داخل و ط کرده و بواسطه تقطیر تمام الکله

بگزیند و باقی مانده را در حمام ماریه بقوام عصاره پیچ نمایند و در گرم خان خشکانند و **اوبیر ژیر** از این عصاره

گرا نوله های سانیته گرمی میسازد و دوی آنها را از یک طبقه شیشه شکر میپوشانند و بعد مفضض میکند مقدار شربت این

گرا نوله ها از پناه اعدا است در روز

تعفین افونی لاکوکا دیوم معمول فالبیر بگزیند عصاره الکلی لاکوکا دیوم عصاره

تریاک الکله درجه در عصاره لاکوکا دیوم و از نیم کوبه و با عصاره تریاک در الکله مدت روز و نجیبانند و با کاغذ

صاف کنند صاف با مقدار الکلی بشویند و باید به جزء محصول بدست آید

شربت لاکوکا دیوم افونی معمول کدکس بگزیند عصاره الکلی لاکوکا دیوم عصاره

تریاک مقدس سفید ۱۰۰۰ عرق بهار نارنج ۴۰۰ اب مقطر مقدار کافی اسپد ستریک ۳۰۰ از یک طرف عصاره تریاک را در عرق

بهار نارنج حل کنند و از طرف دیگر عصاره لاکوکا دیوم را در اب مقطر جوش بپزند و بگذارند سرد شده صاف کنند و قند

در این محلول آخری حل کنند و بقدری که جبهه انحلال قند لازم است اب مقطر اضافه کنند و اسپد ستریک را افزوده و با سفید

تخم مرغ صاف نمایند و بجوشانند و وقتی که بوزن محلول عصاره تریاک در عرق بهار نارنج افزونان کاسته شود و انوقت

این محلول را بنفرانند و حفظ کنند و تقریباً ۴۰۰ جزء اب مقطر در ساختن این شربت لازم میباشد هر ۲ گرم این شربت را

۵ میلی گرم عصاره تریاک میباشد و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ گرم در عرض روز

ابض شربت لاکوکا دیوم افونی معمول فالبیر بگزیند تعفین افونی لاکوکا

کا دیوم ۱۰۰ شربت بهار نارنج ۴۰۰ شربت قند ۱۰۰۰ اسپد ستریک ۳۰۰ اسپد را در ۲ جزء عرق بهار نارنج حل کرده و با شربت

سابق الذکر و تعفین مخلوط نمایند و ۲ گرم این شربت را دای سانیته گرم عصاره لاکوکا دیوم و ۱۰ میلی گرم عصاره تریاک

است که در آن محلول میباشد

عجین لاکوکا دیوم بگزیند عجین غلاب ۱۰۰ گرم عصاره الکلی لاکوکا دیوم ۱۰۰ گرم شربت بلبلان تلوی ۲ گرم

مطابق معمول عجین سازند و در ۳ تا ۵ گرم در وی و نشیت استعمال نمایند

سوف لاکوکا دیوم معمول گوپرش بگزیند لاکوکا دیوم ۲۰ سانیته گرم قند شیر

۵ گرم مطابق معمول سوف سازند و در ۴ یا ۵ گرم قند و در ۲۰ گرم دوسوم سبزه سرفه هر دو

ساعت فاصله یک لیتر را سوف نمایند

تریداس (عصاره کاهو) کاهو بستاند و در نزدیکی گل کردن گرفته و بی گهای ازاد و در بخته و ساق

ها را بکوبند و با فشار عصیر آنها را بگزیند و در بشقاب بگسترانند و در گرم خان خشک کنند مانند عصاره شوکران

شربت تریداس بگزیند تریداس ۲۰ شربت ساد ۱۰۰ تریداس را در ۵ جزء اب مقطر جوش حل کنند

و با شربت دام بپزند و بجوشانند تا ۱۰۰ جزء باقی ماند و هر ۲ گرم این شربت را دای ۵ و ۱۰ میلی گرم تریداس است از عواص

عصاره کاهو

منوته خفیفه میباشد و مقدار شربت آن از ده تا ۱۰۰ گرم

عصاره کاهوی سبی در ساقه های کاهوی سبی در هنگام گل کردن شکافهای چند دارد و آورده عصاره

که جریان مینماید ادا کند و در شقایقها گسارند در گرم خان خشک کند و این عصاره را این اوقات کمتر استعمال مینمایند و بعوض آن کبود کاد بوم که مطبوع الاثر است استعمال میکند

الکولا تور کاهوی سبی بگزیند عصاره کاهوی سبی جزء الک ۵ درجه جزء مخلوط کرده بگذارند چند

روز بماند و صاف کند

کبۃ قلب و شانه نور کانا پس بنات است از طایفه اور و تقسیم دار و حصول آن بوی

ایران و هندوستان و تخم آنرا شاهدان در شینوی مینامند و از همه اجزای این نبات بوی مخصوصی

متطاوع میگردد که مسکراست و لهذا از توقف در خراغ کب مخصوص در هنگام گل کردن اثر مخصوصی در دفع

ظاهر میگردد و شاخه های گلدار کب هندی را حبه حصول مستی مخصوصی یا بعضی بزوائد از قبیل تخم گشنیز و تخم کاهو

و غیره در آب مخلوط کرده مدتی بطریقی مخصوص صلا به میکند و صاف نموده میاشامند و از این کتاب می نامند نیز

از آن شاخه ها ماده اخذ میکنند و سوم به چرس و با اسرار و با حشیش و از آن خالصا و با مخلوط با تنباکو میکشند و نیز

باقند و با غسل بعضی نباتات معطر مخلوط کرده میاشامند و اثر مالوف و معادان عبارت است از اینکه بیک درجه زیاد

خیالات را که در هنگام استعمال آن موجود بوده اند ترقی داده و آنها را حجم میکند و روح را مایل میازد به خیالات مضحک

و اغلب اوقات موجب وزخده های فیهقی میشود که دوامشان از سه تا چهار ساعت است یعنی مادامیکه روح از اثر

آن متأثر میباشد و بقول کلی اعتیاد بر استعمال آن مورد حاقث میگردد

حشیش را در دفع دو مائتیم و قطرب و انعام بوداری و انعام زرد و صداع و زوال دم و حی وضع حمل و کولرا

و موثر میباشد و از عوامل محرکه آنرا محسوب میکنند

تقفین کب بگزیند شاخه های گلدار کب هندی جزء الک ۵ درجه جزء مانند تعفین کتکینا تعفین

سازند و از آن با ۱۰ گرم بطور پوسپون مانند خردا و عوامل ضد تشنج بکار برند و باید مراقب آنرا حاصله آن بود

عصاره کب بگزیند شاخه گلدار کب هندی الک ۵ درجه اب مقطر مطابق آنچه در عصاره کتکینا

ذکر خواهم کرد عصاره سازند و از آن شانه گرم تا ۱۰ گرم و زیاده موافق آنرا حاصله بطور حب در دفع از باد حس و

انعام زرد و اوجاع و دو مائتیم و نعوظهای مویج و بلبل و سوء طمث و از باد طمث و استسقاء استعمال کند

پوسپون مسکن معمول بر تبر بگزیند عصاره الکلی کب هندی ۲۵ سانیه گرم مطبوخ

دقیق قهوه ۵ گرم قند مقدار کافی مخلوط کنند و در دو یا سه دفعه ساعت بساعت بیاشامند و میتوان متدرجا مقدار

عصاره را زیاد کرد تا بیک گرم در تنکین مایا و هلو سپنا سپون مستعمل است

شربت مسکن بگزیند بر مود پنا سپوم هیدرات کلورال مکره اگر عصاره کب هندی عصاره بنج مکن

سانیه گرم شربت پوست نارنج ۵۰ گرم مطابق معمول حل کنند و هر ساعت فاصله یک داسق چای خوری بیاشامند

تا خواب آورد

سهرق مسکن معمول کورپوت بگزیند عصاره کب هندی ۵ سانیه گرم لوپولین

نارنج ۵۰ گرم قند ۵۰ گرم مطابق معمول مخلوط کرده و چهار قسمت کنند و دفعه نعوظ سوداکی شبی یک بار و نصف

بار دیگر گرم قند ۵۰ گرم مطابق معمول مخلوط کرده و چهار قسمت کنند و دفعه نعوظ سوداکی شبی یک بار و نصف

بار دیگر گرم قند ۵۰ گرم مطابق معمول مخلوط کرده و چهار قسمت کنند و دفعه نعوظ سوداکی شبی یک بار و نصف

بار دیگر گرم قند ۵۰ گرم مطابق معمول مخلوط کرده و چهار قسمت کنند و دفعه نعوظ سوداکی شبی یک بار و نصف

بار دیگر گرم قند ۵۰ گرم مطابق معمول مخلوط کرده و چهار قسمت کنند و دفعه نعوظ سوداکی شبی یک بار و نصف

فاصله يك ساعت سفوف نمایند

پوسپون دافع از دبا دطمت معمول دانپو بگزیند تعفین کتب هندی ۱۰ قطره
کیرایه گرم کلور و فودم ۱۰ گرم اب ۱۰ گرم مطابق معمول پوسپون سازند و در دود دفعه بیا شامند

حب لوپولین و کتب معمول دیوت بگزیند عصاره کتب هندی ۱۰ اسانه گرم
لوپولین ۲۰ گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و از ۱۰ تا ۱۰ حب هر شب در دفع سوء طشی که با ادجاء و با صداع در هنگام
حض همراه باشد بیا شامند

حب دافع عرق مسلولین بگزیند عصاره کتب هندی ۱۰ اگر اسید گالیک ۱۰ گرم مطابق معمول
۱۰ حب سازند و از ۱۰ تا ۱۰ حب بیا شامند

سفوف ضد قطرب معمول فریش بگزیند عصاره کتب هندی لوپولین ۱۰ قطره
مکد ۱۰ گرم مطابق معمول مخلوط کرده و در ۱۰ الیه منادی قمت کنند و با قمت صبح و یکی عصر سفوف نمایند

حشیشین

حشیشین شاخه های گل دار حشیش را در الک ۳۰ درجه جوش بچسبانند و صاف کرده در حمام ماریه تقطیر
کنند تا سر دج از الکلی که استعمال کرده اند تقریباً تقطیر شود و باقی مانده را در کپسول ناودادی ریزند و بعد ریاب سرد بر
ان ریزند که کپسول پر شود و ماده سقری که عبارت از حشیشین باشد در آب بطور اغشته ظاهر میگردد و از ۱۰ تا ۱۰ در ۱۰ قطره
با سبب میشود و اب روی آن رسوب را دور ریخته و چندین دفعه با اب صاف بشویند و بعد در آب نجشکانند و مقدار
شریت حشیشین ۱۰ تا ۱۰ گرم است و ۱۰ اسانه گرم آن موجب برودت و سنا سون میشود

پوسپون ضد کولرام معمول گاستینل بگزیند تعفین حشیشین ۱۰ تا ۱۰ قطره
گرم با بون ۱۰ گرم شربت ساده ۲۰ گرم مخلوط کرده در هنگام برودت کولرا ۱۰ دفعه بیا شامند

پارالد هید

پارالد هید (پارالد هید) جسمی است مایع و بی رنگ و خشی و دارای بوی انری مخصوصی
و طعم آن سوزان و در ۱۰ درجه حرارت قابل انجماد و محلول در ۱۰ مقابل و در شراب سرد و قابل اختلاط با الکلی و اترو پارا
لد هید مبتل را در دفع پنچوایی و اراض عقلی و جنون خمری مورد فنیومان و نوروزهای اختلاجی و اکلامپسی و تبم
استرکین و اقسام نورالری استعمال میکنند و از ۱۰ تا ۱۰ گرم انرا میتوان یک دفعه استعمال نمود

اکسیر پارالد هید معمول بون بگزیند پارالد هید ۱۰ گرم الکلی ۱۰ درجه ۱۰ گرم
تعفین و نیل ۲ گرم شربت ساده ۱۰ گرم مطابق معمول اکسیر سازند و هر قاشق اش خوری آن اکسیر دارای یک گرم
پارالد هید است

قطر الک هیدر

حقه پارالد هید بگزیند پارالد هید ۲ گرم زده تخم مرغ بکند انرا لعاب خطمی ۱۰ گرم حقه نمایند
محلول پارالد هید جهت ذرق تحت جلدی بگزیند پارالد هید ۱۰ گرم عرق
غادیک ۱۰ گرم اب مقطر ۱۰ گرم حل کنند و هر یک گرم این محلول دارای ۱۰ تا ۱۰ گرم پارالد هید است

هیدرات کلورال (کلورال هیدرات) هیدرات کلورال خالص را چون در خل
استعمال کنند ابتدا مانند عوامل خنثی و بعد مانند عوامل نافذ الحس ضعیف اثر میکنند و بدون عرق من هوع و صداع
بسرعت خواب محاذ و در دود دفع بی خوابی و اختلال دماغی اصلی که موجب جنون شود و ادجاء تقریبی و تویج کلبه
و تسکین درد دندان کاری شد و تسکین سوزش و در دوا خرق مستعمل و مفید است و نیز در دفع قطرب و جنون

خبری و کز ارحمی و نهم اسرینکین و باقلای کالابار و اکلامپی و راز و حرض در دبا از استعمال این ماده نمید کرمانند
نباید استعمال آن مدتی مداومت نمود و یکی از دانشمندان ثابت کرده است که کلورال چون مدتی داخل شده و با خون که
قلب است مجاور گردد تجزیه گشته و کلور و فورم و اسید فورمیک حاصل میشوند پس در این صورت بجای آنکه کلور و فورم را
بواسطه استنشاق استعمال کنند و در بدن داخل نمایند داخل از بمقدار منقسم استعمال کرده اند و همان اثری را در قلب می
نماید و لهذا در اختلا لا ثالی قلب که با استولی (عدم انقباض) همراه باشند باید از استعمال آن حراز نمود

هیدرات کلورال از عوامل محرکه میباشد و مقدار شربت آن را نیم ناه گرم است محلول در آب زیاد

مواد مانع الجمع جمع مابین کلورال هیدرات با قلیات و کربوناتها می قلیات نباید نمود

پوسپون کلورال هیدرات بگزیند کلورال هیدرات نیم ناه گرم اب مقطر نیم اگر گرم شربت ساده
نیم گرم پوسپون سازند و در دو پاسد دفعه در عرض ۲۴ ساعت بنیاشانند

شربت کلورال بگزیند هیدرات کلورال متبلر نیم گرم اب مقطر نیم گرم شربت ساده که بدن حرارت خف
شته باشد نیم گرم تعفین اسانس نعناع نیم گرم کلورال را در آب حل کرده و با شربت و اسانس داخل نمایند و نیم گرم این شربت
دادای اگر کلورال و مقدار شربت اینا را نیم قاشق کوچک است و در بادی و در عرض در با مستعمل مفید و منوم و فاقد
الحس میباشد

پوسپون مسکن معمول را بوز بگزیند کلورال هیدرات نیم گرم کلورید رات مورفین
نیم ناه گرم جلاب صمغی نیم گرم پوسپون سازند این پوسپون را که قویا محذوف فاقد الحس است متدرجا با قاشق
خودی بنیاشانند فواصل قاشقها را موافقا با حاصله زیاد یا کم کنند

پوسپون فاقد الحس معمول بوز بگزیند هیدرات کلورال نیم ناه گرم شربت تشراب یک
نیم گرم مخلوط کرده در یک دفعه بنوشند

پوسپون دافع طیش قلب در مبتلایان به اریوسکروز معمول
سینا گوسکی بگزیند هیدرات کلورال برومور سود پوم مک نیم گرم کودن نیم ناه گرم اب شربت نادرنج
مک نیم گرم مخلوط کرده هر دو ساعت فاصله یک قاشق اش خوری بنوشند عوارض خف تسکین یابند

پوسپون منوم معمول بگزیند هیدرات کلورال نیم ناه گرم برومور سود پوم نیم گرم
شربت کودن نیم گرم عرف غار گلاسی نیم گرم عرف پتول نیم گرم مخلوط کنند و هر یک ساعت فاصله یک قاشق اش خود
تا حصول نوم بنوشند

ایضا پوسپون منوم بگزیند هیدرات کلورال نیم ناه گرم برومور سود پوم نیم ناه گرم شربت کودن نیم
ناه گرم شربت غار گلاسی نیم ناه گرم اب نیم اگر مخلوط کرده در یک بار دو دفعه بنوشند

شربت فوله بگزیند هیدرات کلورال نیم گرم الكل نیم گرم اب مقطر نیم گرم قنده نیم گرم اسانس نعنا
نیم قطره مطابق معمول شربت سازند و هر قاشق اش خوری این شربت یک گرم و هر قاشق چای خوری نیم ناه گرم کلورال را
و از نیم قاشق اش خوری در عرض دو روز متدرجا بنوشند

پوسپون مسکن معمول را بوز بگزیند شربت کلورال شربت مورفین عرف پتول یک
نیم گرم عرف بنادر نادرنج نیم گرم مخلوط کرده در دو و نیم شربت شغری هر ساعت فاصله یک قاشق بنیاشانند

پوسپون دافع عسر النفس قلبی معمول **سسته** بگزند کلورال هیدراته ۲ تا ۴ گرم

بدون تپاسه ۲ تا ۴ گرم جلاب معنی ۲۰ اگر پوسپون سازند و هر دو ساعت فاصله یک قاشق بپاشانند

پوسپون فاقد الحسن معمول **تریلات** بگزند کلورال هیدراته ۴ گرم شربت مورفین ۴

گرم حل کند و آنه ۳ تا ۴ دقیقه قبل از اجرای عمل بد یک دفعه بپاشانند و اگر لازم شود چند نفس از کلوروفورم استنشاق

نمایند که اثر آن پس از استعمال کلورال خیلی سرعت ظاهر میشود و این پوسپون موجب بی حسی مکی میگردد که در اجراء

اعمال بد در آلات توالت لازم است و پس از ۳ تا ۴ دقیقه از شرب این پوسپون کاملاً حس معفود میشود

روغن جگر مورد و با کلورال بگزند هیدرات کلورال ۱۰ گرم روغن جگر مروده ۱۰ گرم حل کند

و از آن قاشق اش خوری طرف عصر بنوشند

زرق کلورال در آورده بگزند کلورال ۱۰ گرم اب ۱۰ گرم حل کرده در دفع کراچی و دانه (کلب

الکلب) در وید زرق نمایند و **ولیان** اگر کلورال در ۵ تا ۱۰ گرم اب حل کرده زرق نمایند و در این

عمل باید احتیاط کرد و ریدی را که تحت جلد باشد و از شراب دور بود مانند کحل و قفاله و با سلیق و **ولیان**

سفارش میکند که در وقت زرق کلورال در وید باید ماشین الکریک حاضر باشد و واکستاتور را با فاصله دور از هم

قرار بد هندکی داد و روی عضلات گردن و دیگری بر روی عضلات شکم

در استعمال خارجی کلورال

کلورال هیدراته در خارج مانند پود و فورم اثر میکند و از عوامل آنتی سپتیک (دافع عفونه) و پارازیتیکند (قابل

خشکند ها) و فاقد الحسن میباشد و **بومیت** جزء کلورال در ۵ تا ۱۰ جزء اب حل کرده قروح و جروح ضعیفی

و اوزن را در فاده می نماید و دیگری از دانه شدن آن جزء کلورال و ۳ جزء گلیسرین و ۵ جزء اب در فاده قروح ضعیفی

استعمال میکند و نیز جزء کلورال را در ۳ جزء گلیسرین حل کرده و بر روی غشاء کاذب در بقیه بت طول می نمایند و آنرا

گرم کلورال را در یک دینیه متر مربع شمع زفت داخل نموده مانند محلات و منقعات استعمال میکند

سنون معمول ژانل بگزند هیدرات کلورال ۴ گرم گلیسرین خالص ۲ گرم حل کرده بطول فای

سنون دافع ورم لثه بگزند الکل ۱۰ گرم کلورال ۱۰ گرم هیدرات کلورال ۱۰ گرم حل کنند و بر

لثه های متورم بطول کنند

زرق دافع سوزاک معمول پاسکوا بگزند هیدرات کلورال ۱۰ گرم گلاب ۱۰

گرم حل کرده روزی دو دفعه زرق نمایند

زرق دافع سرطان رحم معمول مارتینو بگزند هیدرات کلورال ۱۰ گرم اسانس

اوکالپتوس ۱۰ گرم الکل ۱۰ گرم اب ۱۰۰۰ گرم مخلوط کرده زرق نمایند

زرق دافع اوزن معمول کریوی بگزند کلورال هیدراته ۱۰ گرم اب ۱۰۰۰ گرم

حل کرده در بینی زرق نمایند

حقنه دافع اخلاص بگزند مشک ۲۰ سانتی گرم کافور ۱۰ گرم هیدرات کلورال ۱۰ سانتی گرم

نا اگر گرم زرده تخم مرغ بکند آب ۵۰ گرم مطابق معمول مخلوط کرده حقنه نمایند

حقنه معمول گالواس بگزیند کلورال هیدرات ۲۰ گرم عرق کاهوه ۵۰ گرم لعاب کیرا مقدار کافی

مطابق معمول مخلوط کرده حقنه نمایند

حقنه معمول بومیت بگزیند هیدرات کلورال ۵۰ گرم آب ۵۰ گرم حل کرده و یک گلاس بنزدک شیر

یک دانده زرده تخم مرغ افزوده اماله نمایند

غسول دافع پتیریا زینس معمول مارتینو بگزیند هیدرات کلورال ۳۰ گرم لیکو

وانتریاتن ۵۰ گرم آب ۵۰ گرم تعشیل کنند و هر یک خواش بر طرف شد غسول ذیل را استعمال نمایند بگزیند هیدرات

کلورال ۲۵ گرم آب ۵۰ گرم حل کنند

غسول دافع حکم معمول ویدال بگزیند کلورال هیدرات ۵۰ گرم آب ۵۰ گرم مخلوط

غسول دافع حکم فرج معمول زلر بگزیند کلورال هیدرات ۵۰ گرم آب مقطره ۵۰ گرم حل کنند

غسول دافع عرقهای متین معمول اودی بگزیند هیدرات کلورال ۱۰ گرم

آب مقطره ۵۰ گرم حل کنند

پوماد دافع حکم معمول بولکلی بگزیند فود هیدرات کلورال مک ۲۰ گرم اوئگان وردی ۳۰

گرم مطابق معمول مخلوط کرده تمیخ کنند

محلول آنتی سیتیک معمول مارتینو بگزیند محلول کلورال هیدرات ۱۰۰ گرم ۱۰۰

الکولا توراسا نرا دکا لپتوس ۵۰ گرم مخلوط کنند

محلول ضد سرطان رحم معمول فلیشر بگزیند هیدرات کلورال ۱۰۰ گرم آب ۹۰ گرم حل کنند

محلول ضد قروح ضعیفی معمول والن بگزیند کلورال هیدرات ۱۰۰ گرم آب مقطره

۲۰ گرم مخلوط کنند

شباب همبلی مسقی کلورال بگزیند هیدرات کلورال ۱۰ گرم مسکه کاکا او ۳۰ گرم عصای

ایا ۱۰ سانیه گرم جهت ساختن یک شاپ

سینه دیگر معمول مایر بگزیند هیدرات کلورال چری بالن مک ۲۰ گرم مسکه کاکا او ۲۰ گرم شاپ سازند

الکولات کلورال حد طعم این ملج قدری کمتر از هیدرات است و در خواص و طریق استعمال مشابه

کروتون کلورال (کلورال کروتونیک) این جسم مانند کلورال در محاورت آب تولید

هیدرات جامدی میکند و در آب سرد بمقدار کم حل میشود و در آب اغ بیشتر محلول است و در الکلی و آبیکه دارای گلیرین باشد

محلول است و از عوامل فاقد ایمنی مانع و منوم میباشد و مقدار شربت آن از ۵۰ سانیه گرم تا اگر گرم و مواد مانع الجمع آن مانند

کلورال هیدرات است

خلوط دافع نورالری معمول بارده بگزیند کروتون کلورال ۱۰ گرم الکلی ۹۰ درجه ۵۰ گرم عرق

فادیکلاسی ۳۰ گرم اسانس نعناع ۱۰ قطره آب مقطره ۵۰ گرم مخلوط کنند و هر یک ساعت فاصله یک فاشق چای خوری در قدری شیر

داخل کرده و قدری قدری ده پیاشند

حب معمول وبل بگزیند کروتون کلورال ۱۰ گرم اصل الیوس کلقتند مک ۱۰ گرم مطابق معمول ۱۰ گرم حل سازند

الکولات کلورال
کروتون کلورال

مبتلّال

۲۵۷

در چهار پنج دفعه این خوب دایا شامند

پوسپون معمول و ورم بگزند کرد تون کلورال اگر گلپسین خالص اب مکده و گرم اسانتر نضاع

به قطر شربت ساده ۲۵ گرم کرد تون کلورال و در گلپسین اب صلابه کرده ساپردا بفرایند و هر نیم ساعت فاصله یک قاشق

چای خوری بنوشند

کلورالامید (کلورالفورمامید) این جسم عبارت است از ترکیب کلورال ایند و با قوامید

و شکل تبلرهای رنگی میباشد و طعم آن تلخ است و محرق نیست و محلول در آب و در ۱/۵ جزء الکلی است و آنرا بطور

پوسپون و با سفوف بجای کلورال استعمال میکنند و مقدار شربت از ۲ تا ۳ که در یک دفعه اشامیده شود

کلورالوز (اینند و گلوکوکلورال) چون کلورال ایند و گلوکوکلورال در بوزن مساوی

ترکیب کنند و جسم حاصل میشود یکی کلورالوز و دیگری پاراکلورالوز و در طب فقط کلورالوز را استعمال میکنند که خیلی است

مبتدریک شکل سوزنهای پارک و در ۱ تا ۲ درجه حرارت ذوب میگردد در آب سرد چندان محلول نیست و در آب داغ

و الکلی بیشتر محلول و از عوامل فاقد الحرق منوم قوی الاثر میباشد و مقدار شربت از ۲ تا ۳ سانه گرم است که بطور سفوف

استعمال کنند و پس از طرف گشتن اثر دوا و پیدا شدن حریر نه اختلال هضمی مشاهده میگردد و دانه صناع

اورتان عبارت است از ترکیب اسید کربونیک و شکل تبلرهای سفید میباشد و بوی آن ضعیف و طعم آن مخصوص

و بشدت محلول در آب و الکلی و تر و از عوامل منومه است و چنین میگویند که اورتان و هپتون و پارالدهید با هم

کلورال نیست و مقدار شربت اورتان از ۲ تا ۳ تا گرم است

پوسپون معمول هوشارد بگزند اورتان ۲ تا ۳ گرم عرف تبلول ۴ گرم شربت بهار نارنج ۱۰ گرم

خلوط کرده و در شب هنگام خوابیدن یک دفعه بنوشند

سنخه دیگر بگزند عرف تبلول عرف بهار نارنج شربت ساده مکده ۲۰ گرم اورتان ۲۰ سانه گرم خلوط کرده و در اطفال

کوچک هر دو ساعت فاصله یک قاشق قوی خوری بنوشانند

پوسپون معمول و ورم بگزند اورتان ۲ گرم اب ۱۰ گرم شربت بهار نارنج ۱۰ گرم خلوط کرده و یک

دفعه بنوشند

محلول معمول هوشارد بگزند اب مقطر ۱۰ گرم اورتان ۲۰ گرم حل کنند و هر قاشق چای خوری

این محلول دادای اگر اورتان است و از ۲ تا ۳ تا قاشق چای خوری در مطبوخ برک نارنج خلوط کرده شب هنگام بنوشانند

سنخه دیگر معمول و ورم بگزند اب مقطر ۱۰ گرم اورتان ۱۰ گرم حل کنند و هر قاشق چای خوری

دادای ۱۰ سانه گرم اورتان است

مبتلّال (دیمتیلان و میتیلن) اتر دیمتیلان این جسم

محلول در آب و الکلی و تر و کلور و فورم و ادهان ثابت و فزاده است و از عوامل منومه قوی و دانه سپیک و توباق است

میشود و مقدار شربت آن ۱۰ سانه گرم تا ۱۰ گرم اب ۱۰ گرم انرا در خارج استعمال میکنند

حقه مبتلّال بگزند لعاب صمغ عربی ۲۵ گرم مبتلّال ۱۰ گرم حل کرده حقه نمایند

ترنج مبتلّال بگزند روغن بادام شیرین ۱۰ گرم مبتلّال ۱۰ گرم خلوط کرده ترنج کنند

سنخه دیگر بگزند الکلی ۱۰ درجه ۱۰ گرم اسانس لوند ۱۰ گرم مبتلّال ۱۰ گرم خلوط کرده بطول نمایند

کلورالامید

کلورالوز

اورتان

مبتلّال

خلوط داغ

خلوط دافع دزدندان بگزیند تعفن کوا گرم متبلال ۲ گرم خلوط غائبند
ایضا مخلوط دافع دزدگوش بگزیند ترا بکل ۱ گرم متبلال ۲ گرم خلوط بکشد

پوماد متبلال بگزیند پیرمنا ۱۰ گرم موم ۳ گرم متبلال ۱ گرم مطابق معمول پوماد سازند

پوسپون متبلال بگزیند شربت تمش ۴ گرم متبلال ۱ گرم اب مقطر ۱۱ گرم خلوط کرده تبخیر بنوشند

شربت متبلال بگزیند متبلال ۱۵ گرم شربت ساده ۱۰۰ گرم خلوط بکشد

پوپلارمین (تر متبلالمین) عبادنا و الکوشید مصنوعی است مشابه اما نبال آنرا در قطیر

ترکوبین با پیاس حاصل میکند و جیمی است مایع و بی رنگ و شفاف و قلبا و دای بوی مانناک و از ۱۰ تا ۳۰ و نیز ۱۰۰

قطره انرا در ۲۰ گرم اب مقطر خلوط کرده و بایک قطره اسانس بغاخ معطر نموده در دفع دوم با ششم حاد و خرمن هر دو ساعت

فاصله یک فاشقاش خودی حیثا شاماند و نیز در دفع نقرس انرا مفید میداند و مقدار شربت کلورید وانیل و پیلارمین از

۱۰۰ سائت گرم تا ۱۰ گرم است بطور پوسپون

پوسپون و پیلارمین معمول بومیت بگزیند و پیلارمین ۲۰ قطره اب مقطر ۲۰۰

گرم الکولا نور نغاع اگر شربت ساده ۳۰ گرم خلوط کرده هر ۲ ساعت فاصله یک فاشقاش خودی بنوشند

دانشندان روس و پیلارمین را دای مخصوص نقرس اختلالات و دما تبی میداند

ایضا حب معمول بومیت بگزیند کلورید وانیل و پیلارمین ۲ گرم گرد ریشه خطی ۱ گرم گرد صمغ

عرب ۱۰۰ سائت گرم ۲۰ حب سازند و از ۱۰ تا ۱۰۰ حب در عرض روز بنوشند

سولفونال (دی اتیل سولفون دی متیل مائس) چون اتیل گایان

و ابا استیون ترکیب کرده و اکسید نمائند این جسم حاصل میشود و جیمی است متبلر بشکل منشورهای کوچک و بی رنگ

و بی بو و بی طعم و در ۱۰۰ درجه حرارت ذوب میگردد و تقریباً محلول در ۱۰۰ جزء اب سرد و ۱۰ جزء اب جوش و ۱۰ جزء

الکل است و یکی از دانشندان موسوم به کاست این جسم را کشف نمود و از عوامل مؤثر است و موافق اعتقاد این

مصنف در این اثر قوی تر از پادالدهید و هم چنین کلورال است ولی سرعت کلورال اثرش ظاهر نمیشود اگر چه امتدادش بیشتر

است و یکی از دانشندان میگوید اثر سولفونال در اشخاص معناد با استعمال بخور و ات ترشکار میگردد و مانند ناهاعاد نمیشود

و مقدار شربت آن در جوانان از ۱ تا ۳ گرم و در اطفال از ۱۰ تا ۱۰۰ سائت گرم که بطور سفوف و با آمیخته دواب بیاشامند و اثر

آن بعد از نیم ساعت تا ۴ ساعت پس از شرب ظاهر شده و خواصیکه حی و در از ۱ تا ۱۰ ساعت طول میکشد

پوسپون ضد سپاه سرفه معمول المبتدا بگزیند سولفونال ۱۰۰ سائت گرم کرانف

چوب ۱۰۰ سائت گرم شربت تلوه ۱۰۰ گرم خلوط کرده هر ۲ ساعت فاصله یک فاشقاش خودی بنوشند

هپینون (متیل بزوئیل) متیل استون (استوفینون) جیمی است غیر

محلول در اب و محلول در الکل و اتو دگلترین و اسانسها و زندها و مسکن و خف است و در اختلالات قلبی استعمال ممنوع

و مقدار شربت این جسم که مایع است از ۱ تا ۱۰ قطره است و ۱۰ تا ۳۰ سائت گرم و ۱۰ تا ۱۰۰ سائت گرم هم میخوان استعمال کرد و اثر

با مطبوخ معطری داخل کرده بیاشامند و نیز از خلوط با الکل و با زیت و با اترا استعمال میکنند و کیسولهای کلریدان

که هر یک محتوی ۱۰۰ سائت گرم هپینون اند بهترین صورت استعمال آن میباشد

شربت هپینون بگزیند هپینون ۱۰۰ قطره شربت باد ناریج ۲۰ گرم خلوط کنند و فاشقاش خودی بنوشند

در طب

سولفونال

هپینون

دارای چهار قطره هینون است و از آن با ۳۰ ماشق در عصاره و در نوشند

تِرُونال (دی ایتلسولفون دی ایتلمشان) تِرُونال (دی ایتلسولفون)

لفون متیل ایتلمشان (این جسم را که دو نفر از دانشمندان مسمی به **یومان کاست کشف**

نمودند از جنس سولفونال میباشد و تِرُونال سولفونالی است که در آن بجای یک ایتل یک ایتل و متیل واقع شده و

در تِرُونال بجای دو ایتل یک ایتل واقع گشته و مانند سولفونال هر یک از این جسم دارای خواص مسکنه و منومه

میشوند و چون یک گرم از آنها را با شامنداز ۲ تا ۳ ساعت خواب می آورد و از جهات ذیل بر سولفونال ترجیح دارند اولاً

مقدار شربت آنها خیلی کمتر از سولفونال است ثانیاً اثر آنها از ۲ تا ۳ دقیقه ظاهر میشود پس سریع الاثر تر از آن میباشد ثالثاً

سولفونال با اثر ماندن در جسم مؤثر خواهند بود و علاوه بر این بواسطه تِرُونال عارض میشود نو عارضه درد و دما

بیشتر از خواب سولفونال و هم چنین است خواب تِرُونال بهر جهت این دو جسم که به بو و متبلر اند با شکر در آب حل میگردد

(یک جزء تِرُونال در ۳۲ جزء آب حل میشود) و محلول آنها تلخ و معطر است و آنها را با دابا منجمد کرده و با بطور سفوف

استعمال میکنند

هیدرات آمیلین یکی از عوامل منومه است که قویش کمتر از کلودال و زیاد تر از پارالد هید و مانند

سولفونال اثر نامساعدی در سلسله عرق ندارد و بمقدار ۳ تا ۴ گرم که یک دفعه در شب استعمال شود خواب می آورد

و از آنکه شدت معطر باشد حل کرده استعمال نمایند تا آنکه طعم نامطبوعش را بپوشانند

پوسهون هیدرات آمیلین معمول حرکت بگزند هیدرات آمیلین ۳ تا ۴ گرم و کلود

ریدرات ۱۰ در ۱۰۰ گرم اب مقطر ۳ گرم عصاره سوس ۵ گرم پوسهون سازند

سیمی — تلین عمو مشا

تلین و عوامل مشابه آن با آنجا صبر و با از جهه آنکه پا از پیچید (قابل خشکند ها) میباشد از عوامل دفع الحاره و

دافع الوجع محسوب میشوند و این عوامل عبارتند از کپن داسید سالسیلیک و دیریتال و طرطریستین و استفرغ

دم و آب سرد و ادویه جدید از قبیل تلین و فناستین و آنتی پیرین و سالول و آنتی فیرین و غیره و ما در این در بیان میکنیم

تلین و ادویه جدید مشابه آنرا و در این در خواص و طریقه استعمال آب سرد را بیان خواهیم نمود

تلین از عوامل دفع الحاره قوی میباشد و بیشتر املاح آن از قبیل سولفات و طرطرات استعمال میکنند **راکو**

وصیت میکنند که املاح تلین را نباید از ۲ تا ۳ سانیته گرم زیاده استعمال کرد و چون از ۲ تا ۳ سانیته گرم تجاوز نمایند باید از

حرارت بدن مراقبت نمود و اگر یک گرم آنها در ۲۴ ساعت استعمال کنند خالی از خطر نخواهد بود و عموماً از ۲ تا ۳ سانیته

گرم این املاح را بطور سفوف و با حب ذرد و با چندین دفعه ساعت بساعت استعمال نمایند و املاح تلین در دفع

بهای حرارت اثری ندارند

فناستین ماده است متبلر و غیر محلول در آب و بی طعم و از عوامل دفع الحاره قوی میباشد چون بمقدار

۲ تا ۳ سانیته گرم اثر بسیار مانداز ۲ تا ۳ درجه حرارت بدن را پایین می آورد و چون بمقدار ۱ تا ۲ گرم و نیم در ۲۴ ساعت

استعمال کنند دفع الوجع میباشد و **یومیت** آنرا بطور سفوف و با شکل قرص بمقدار منقسم استعمال میکنند

تِرُونال

هیدرات آمیلین

تلین

فناستین

گرم سفوف

که هر سفوف و باقوی محوی به سائیه گرم و زبانه باشد **مصنف** میگوید فاستین از عوامل مسکن و مافع الوج است و قویا مؤثر میباشد و محض مواد در و ما تبسم مفصلی که با البسات سودی اثر بود مؤثر است و نیز در و ما تبسم عضلاتی های خوب از آن مشاهده کرده ام و نافع گرم اثر دارد ۲۴ ساعت در دفعه دو ما تبسم عضلاتی استعمال کرده و فوائد باد برده ام و سفوف بهترین صور استعمال است

سفوف فاستین معقول مصنف بگرد فاستین اگر گرم قند اگر گرم مخلوط کرده مدت نیم ساعت صلا به کرده در نیم ساعته مساوی قسمت کند و هر شش ساعت فاصله یک ساعته را سفوف نمایند
اپولین یکی از ترکیبات مشابه فاستین است و گرمی است سفید رنگ و قندی ترش خزه و محلول در قهوه جزء آب سرد و هم چنین در گلیسرین الکل حل میشود و در دفعه ذات الریه و اسکرلین و گریپ و سبایتیک و صداع و غیره نمیدان می کند و مقدار شربت آن از نافع گرم است در عرض و در که بطور سفوف و مقدار منقسم استعمال شود و در دفعه از سائیه گرم نافع اگر میباشند

در سیم

در سیم

انته پیرین (انالژین) اوکسیمتیلکینزین متیل) دیمتیل فیلپرا (دولون) معنی انته پیرین ضد اثر است چنانچه در لغت یونانی معنی ضد و پیرین مشتق از پیر و سر که معنی اثر باشد و چون در اطفال حرارت تب فوی الاثر است باین اسم موسوم شده و انالژین یعنی دافع الوجع زیرا که آن در لغت یونانی کلمه نفی است و الژین مشتق از الگوس بمعنی دنج و چون مسکن و جاع است نیز باین اسم موسوم گشته بهر جهت اثر این دو دارو اطفاء حرارت حی بر عین ظاهر شده و بر روی بر طرف میگرد و فقط در همان حرارت حیوانات را قبیل حای تبفوی و حای سلی و حای ذات الریه و حای تب و غیره مؤثر است و چون بمقدار زیاد اثر استعمال نمایند موجب سردی و درغی افر میشود هر دو شب در میان سائیه گرم اندازد دفعه حای سلی استعمال میکنند یکی از دانشمندان بزرگ داتیدای حای ناشی گرم بمقدار منقسم هر ساعت فاصله یک گرم استعمال میکند و دیگری در ذوق تح جلدی از سائیه گرم و شراب از وین نافع گرم بخور مینماید و از بهترین عوامل میداند در دفعه دو ما تبسم مفصلی تقریب حاد و اوجاع عارضه و مدفوعین و قولنج کبدی کلنه و اوجاع قلبی و هرقسام بودالری و نورالژی صورتی و عرق النساء مخصوص اگر بطور ذوق تح جلد استعمال شود و نیز بطور ذوق تح جلدی در مانیای مورفنی خلی مؤثر است و بلاخره بمقدار کمی از نافع گرم و سائیه گرم در دفعه صداع مؤثر میباشد و **بقول کلی** مقدار شربت انته پیرین دو جهان در هر دفعه از سائیه گرم تا گرم است شرابا و حفا و موافق انقاص حرارت استعمال نماید بکند بعضی از دانشمندان تا گرم در عرض و استعمال مینمایند و طریق استعمال آن در داخل بطور سفوف است و باید در کپسول و بهتر محلول مانع است که پس از شربان جهه دفع بدطعمی قدری شربت قند یا شامند و در ذوق تح مخصوصا شربت انته پیرین موجب حصول بعضی شورا می شود و در این ذوق باید مدت استعمال را ترک نمود و بعد هر وقت که استعمال میشود در هر دفعه از سائیه گرم معقول بدارد و در البومین و وی و اخلاط الی کلیه استعمال انته پیرین موافق قول **هوشارد** جاتر نیست و سائیه از نافع گرم انته پیرین و نیز تا گرم بر مود تپاسوم مخلوط کرده در دفعه صرع استعمال میکند و نیز تا گرم انته پیرین و نافع گرم بدارد و تپاسوم در اخلاط خلی بخور مینماید

الکسیر انتی پیرین بگرد انته پیرین ۱۲/۵ گرم الکل ۱۰ درجه و گرم شربت پوست نارنج ۲۰۰ گرم اگر بقطر ۲۰۰ گرم مطابق معقول الکسیر بدارند و هر شاق اش خوری این الکسیر را می سائیه گرم انته پیرین است

نیرانبلید

محلول دافع آنفلوآنزا معمول کاپیتان بگزندانته پیرین ۲ گرم کلورید پات مورفین ۵ سانه
گرم کلورید پات کوکائین ۵ سانه گرم اب مقطره ۲ گرم حل کند ۲ فاشق چای خوری زردی پوش مخلوط کرده بنامند
پوسپون مسکن بگزندانته پیرین ۲ گرم شربت پوش ۲ گرم عرق کاهوه ۱ گرم مخلوط کرده هر ساعت فاصلا یک
فاشق اس خوری بنامند

غرغره معمول ستر و کاپیتان بگزندانته پیرین ۲ گرم بد و دیتاسوم ۱ گرم تعین بد ۳ قطره اب ۳
گرم حل کند

حب دافع قولنج معمول ستر و کاپیتان بگزندانته پیرین ۵ سانه گرم نقالین ۵ سانه گرم
بد و خودم ۲ سانه گرم متن ۵ سانه گرم حبه ساقین یک حب دارم ۲ تا حب زعفران و زنبوبند

حقه انتی پیرین بگزندانته پیرین ۲۰ گرم دوده تخم مرغ بکندانه نالزین ۲ تا ۴ گرم مخلوط کرده حقه نمایند
پوسپون انتی پیرین بگزندانته پیرین ۵ گرم شربت نعناع ۳ گرم اب صاف ۲۰ گرم پوسپون سازند و هر فاشق
اس خوری این پوسپون یک گرم انتی پیرین دارد و از ۲ تا ۴ فاشق زردی قطره مستعمل است

زرق تحت جلدی انتی پیرین بگزندانته پیرین ۵ گرم اب مقطره ۲ گرم حل کند هر سانه مطرب
این محلول دادای ۲ سانه گرم انتی پیرین است و چون انتی پیرین را در دم وزن خود اب مقطر حل کند میتوان در هر زمانه
پارا واز ۱ سانه گرم کوکائین حل نمود تا آنکه بواسطه زرق خندان وحشی احساس نشود

محلول قاطع الدم معمول هینوک بگزندانته پیرین ۵ تا ۱۰ جزء اب ۱۰ جزء حل کند و سطوح
خون الود را با این محلول بشویند و پارچه را با آن لوده نموده رفاده نمایند

شپاف انتی پیرین معمول هوشارد بگزندانته پیرین ۵ دس گرم تا ۱۰ گرم کره کاکاوه ۱۰ گرم یک
شپاف سازند و در دفع جوان خون بواسطه معمول دارند

هپینا (مونوکلرال انتی پیرین) عبارت از جسمی است متبلر و حاصل میشود از ترکیب یک معادل کلرال
با یک معادل انتی پیرین و در ۱۰۰ درجه حرارت ذوب میگردد و در ۱۰۰ جزء اب حل میشود و در الکل محلول تر است و طعم آن
مخش و غیر مطبوع نیست و از محصولات منوم و مسکن میباشد و مقدار شربت متوسط آن یک گرم است در یک نادر

دفعه و تا ۱۰ گرم هم میتوان استعمال کرد و هر صورت و اساردی آن سفوف و یکپول و پوسپون و شربت و الکسپر میباشد
انتی فرین (استانبلید) انتی فرین یعنی دافع الحمی چنانکه ذکر کردیم یعنی ضد و فرین مشهور است
که در لغت یونانی معنی حی است از عوامل دافع حرارت و مقوی عصب میباشد و بومیث از ادویه های واقع انتی

پیرین استعمال نمائید و موافق قول ستر چون استعمال آن موجب حصول سبب نوز و تحریک هوسپونین میگردد از
ادویه خطرناک است و مقدار شربت آن از ۲ سانه گرم تا ۲ گرم در عرض و زک بمقدار منقسم استعمال شود و در هر دفعه نادر
از ۵ سانه گرم نباید استعمال گردد و بطور استعمال آن با بطور سفوف و با محلول در الکل است

الکسپر انتی فرین بگزندانته الکسپر گاروس ۱۰ گرم استانبلید ۵ گرم مطابق معمول حل کند
نیرانبلید عبارت از جسمی است که حاصل میشود از آمیزش و با کلور و بنز و شل و زانبلین و بتکل
فلسهای کوچکی است درخشان و غیر محلول در اب و محلول در الکل و این جسم در خواص مشابه استانبلید است و مقدار
شربت آن از ۱ تا ۵ سانه گرم بطور سفوف و با محلول در الکل

هینال

انتی فرین

نیرانبلید

کابیرین یکی از مشتقات **کینولین** است و عبارت است از کوریدان آگنی هیدرومتیل کینولین و بشدت محلول در آب و الکل و غیر محلول در اترو و در گلیسرین نیز محلول است و از عوامل دفع الحار و می باشد و مقدار شربت آن بطور سفوف و با محلول ۵۰ سانتی گرم است که در هر ساعت استعمال کند و زیاد تر از ۲ گرم نباید استعمال نمود و این جسم از ادویه خطره است زیرا که چون بمقدار زیاد استعمال شود خون را متغیر نموده و بواسطه فاسد کردن هوسکلوپین رنگ جلد را سیاه می نماید
لاکوفین (فولاکپن) تفاوتی که این جسم با فاستین دارد این است که بجای اسید استیک اسید لاکتید دفع شده و جسمی است متبلر و بی رنگ و طعمش در الحامه تلخ و محلول در ۵۰۰ جزء آب و ۱۰ جزء الکل و از عوامل منوم و مسکن و دفع حرارت است و مقدار شربت آن جهت دفع حرارت ۵۰ سانتی گرم و جهت تنویم اگر ۱۰ گرم و از آن آه گرم در عرض روز بطور سفوف میتوان استعمال کرد

کابیرین

لاکوفین

میتاستین (است پازا انتریدین) عبارت است از پارا اوکسیتیل استانید و چون انتریدین را با اسید استیک مخلوط کرده حرارت دهند این جسم حاصل میشود و انتریدین را از احیا کردن **نیتروانترول** که مشتق از پارا نیترو فینول است بدست می آورند

میتاستین

میتاستین بشکل گردی است متبلر و بی بو و رنگ آن مایل به زردی محلول در آب و الکل و از عوامل دفع الحار و است که اثر آن مشابه فاستین است و در اطفال گوناگون از آن یک عدد مقدار شربت در اطفال از ۵ تا ۱۰ سانتی گرم و در جوانان از ۲۰ سانتی گرم تا اگر ۱۰ گرم که چندین دفعه در عرض روز استعمال شود

اکرالین

میتل استانید (اکرالین) این جسم مشتق از میتل استانید است و جسمی است سفید که تبلره های آن کوچک و بشکل سوزن و با صفحه های عریض می باشد و طعم آن فی الحمله تلخ و محلول در ۵۰۰ جزء آب و در آبیکه دارای مقدار کمی الکل بود و نیز در خود الکل بشدت حل میشود و از عوامل مسکن قوی الاثر است و با آنکه حل گستراننده پیرین استعمال میشود و در اثر تسکین فوقان می باشد و موجب اخلال دوران نمی گردد و معده و سایر آلات هضم بخوبی از آن تحمل می نمایند و از اثر آن در دفع نودالژی مخصوص نودالژی صورتی و او جاعی که قبل از عیوض طشت ظاهر می شود و فایده مضطرب نمیکند مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ سانتی گرم دو یک دفعه و یا ۴ تا ۵ سانتی گرم در دو دفعه در مدت ۲۴ ساعت است و در **کریستوس** بمقدار منقسم در عرض شبانه روز ۱۰ گرم در هر ۲۰ سانتی گرم استعمال می نماید و نوعا سفوف و با پوسون استعمال میشود

پوسون اکرالین بگنید اکرالین اگر ۱۰ گرم الکل ۱۰ و دو جزء گرم شربت پوست نافع ۲ گرم آب ۴ گرم مخلوط کنند و هر قاشق اش خوری این پوسون دارای ۲۵ سانتی گرم اکرالین است

فوکول (امید و است پازا فیتیدین) عبارت است از ترکیب فیتیدین و گلیکوکول و در طلب کوریدان آن که جسمی است متبلر و بشکل سوزن ها و با مکعبات بی رنگ و محلول در ۱۰۰ جزء آب سرد استعمال می نمایند و از عوامل دفع الحار و مسکن و مخصوص به عصب و دافع و غایب و دافع نوبه می باشد و مقدار شربت آن بطور سفوف و در دفع حرارت و غده و فلانقسم از آن آه گرم و در دفع نودالژی و سایر عوارض عصبانی و دفع نوبه از آن آه گرم نیز بطور سفوف است

فوکول

نیروین جسمی است سفید و متبلر و محلول در آب سرد و مشتق از استیل فیل هیدرات و از عوامل دفع الحار و دافع انجمای یکواست و سفوف آن مستعمل در دافعالی حرارت و ۵۰ سانتی گرم از آن در عرض روز

نیروین

در شخص جوان معمول می‌دارند و در وقتی که حی شده بود و به هولک و طرف نشود تا به شانه گرم می‌توان استعمال نمود و زیاد تر از به شانه گرم جای نیست و بهترین طریق استعمال این دو آنست که به شانه گرم از یک ساعت قبل از موعد شروع می‌گردد بطور سفوف بپاشانند و در صورتیکه حله حی خیلی شدید بود و طبیعت خواسته باشد به شانه گرم استعمال کند باید انرا در قسمت یک قسمت را چنانچه ذکر کردیم بنوشانند و قسمت دیگر را چهار ساعت بعد و زیاد تر از مقدار یکی که ذکر کردیم چون پیروین را استعمال کنند موجب حصول تسهیم میگردد

سالمین

سالمین (سالمینات دانته پیرین) عبارت است از ترکیب یک معادله آنه پیرین با یک معادله اسید سالمینیک و شکل گردی است متبلر و طعم آن فی الحمله شیرین و محلول در ده ۲۰۰ بخواب سرد و در الکلی و اتروکلور و فودم محلول است و از عوامل دفع الحار و مسکن است که در دو فانیسم خرم و بود الرئی مؤثر میباشد مقدار شربت آن از به ناع گرم است در مدت روز که بطور سفوف هر دو ساعت فاصله یک گرم استعمال نمایند

سالمین

اب سرد و پنج از اول اختراع علم طب تا کنون دانشمندان بزرگ اب سرد را مانند عوامل مبرده استعمال کرده اند چنانکه **ابقراط** بیان آن را کافی را استعمال اب سرد دارد و **سلس** از طبای دوم که معاصر با ابتدای تاریخ میلادی است نیز شرحی را استعمال اب سرد مینویسد و **جالینوس** معروف معاصر **مارک اول** امپراطور روم که مانع خالان فیلوسوفی بوده در استعمال اب سرد بیان شافی دارد و حکای بزرگ اسلام از قبیل شیخ الرئیس **ابو علی** فواید اب سرد را بیان کرده اند و امر د **بقول کلی** بی دت را یکی از عوامل مسکنه قویه میباشد که علاوه بر اثر تسکین بلا واسطه آثار عوامل مقویه را استعمال آن ظاهر میشود و لهذا نیز آنرا از عوامل مقویه قوی الاثر محسوب می‌دارند و چون اب سرد پنج از عواملی میباشد سهل الاستعمال که از استعمال آنها آثار عوامل مسکنه ظاهر میشود لهذا در این مورد اغلب اوقات آنها را استعمال میکنند و طبقه استعمال آنها را در احوال مختلفه در بالا مینگاریم

نخ

پنج هر وقت مرض احساس حواش شدیدی کتد و از استعمال اشربه مبرده تسکین نیابد پنج را مانند قطعات کوچک خورد کرده مکرر و متد رجابه بلعند و گاه سودمندتر است که پنج را کوبیده و با قند و کمی شراب ملاکا و با شامینی مخلوط کرده بپاشانند و در قهای عارضه رورم صفای فواید زیاد از استعمال پنج دیده شده است و در دفع اخلا الان اخلا از قبیل صرع و قطرب و رورم حلقوم تشنجی و در هنگام اول کولر و در حله های متداخل صرع و غیره پنج را خورد کرده د کسیر طولانی کا او پنج داخل کرده در مانند استون فقره منطبق سازند و با مؤثر خواهد بود و از عوامل ضد رورم و ضد تشنج میباشد و در دفع احتباس بول تشنجی شفاف پنج در مقعد خیلی مؤثر است و مانند گامتملی از پنج را در دفع رورم حاد مانجنس و صداع عاصی بوی سر منطبق میسازند و چون یک جزء پنج و یک جزء نمک را مخلوط کنند فاقد الحس موضعی نیگونی خواهد بود مر به داری

سالمین

جهت حفاظت محلی که مقدارش کم باشد انرا در ظرف گذاشته در میان د و بالش موئی قرار دهند و یک قسم طرفیکه موسوم است به **دیک** نود و ری بهترین طرد فاست جهت حفاظت پنج

غسول سرد و ابن سرد در حای نفوس و داسکرتین ردی و در اکلامپسی زنان زاهد و غیره ابن و غسول اب سرد مستعمل مفید اند و طبقه استعمال آنها از این قرار است که حریض را در دانی قرار دهند و از به ناع من تبریز اب ۲۵ و ۲۵ درجه بویان دریند و با آنکه هر سطح بدن حریض را با ابیکه بجا روت مذکور باشد بشویند و بعد بدین خشک کرده و انرا در دستخواب آورده بپوشانند و موافق اشهاد عوارض مرض این عمل را در روزی سه تا چهار دفعه تجدید

میکند و قهقهه بگریه و غسول است که مریض هم سطح بدن خود را با آب خالص و با آب صابون دار و با آب قلیا (کربونات سود یا هیدروکسید) و با آب معطر (اودوکلنی) و در (۱۰ درجه) بشویند و حرارت این آبها باید بحرارت طاق مریض باشد و بلافاصله با قطعه سرد یا گرم بدن را بحدت نجس کند لباس بپوشد و این قسم در امتلاء معده و سقوط اشتها و انقباض کلی و در خوار و در خفا و در مستعمل و مفید است و با آنکه مریض در دروی طبع و با مشمع و دارکند و پستان بدن را بشویند و خشد کرده در خواب برود و در صورتی که لازم باشد عمل انعکاس حرارت را بواسطه پوشش گرم و با بطریهای آب داغ سهیل نمایند و در این موقع آب فنیک (اسید فنیک) (۱۰۰ درجه) و آب سرکه (۵ درجه) و آب کلوروره (هیپوکلوریت سود یا هیدروکسید) (۱۰ درجه) و استعمال نمایند در هنگام لزوم خدین و دفع این عمل را تجدید میکنند و این عمل در دفع از دانه حرارت و اخلاط تفویذی بخصوص صورت سرش و این اسکر

ردی و در ماتیسم دماغی و غیره مستعمل سودمند است

در تشنیه سرد (تشنیه بارده) مریض را در آب زنی خالی می نشاند و کم کم دیدن و انقطاع خدین و صطل آب سرد روی سر و بدن او می زنند و بعد خشک کرده در سبزه می آورند و او را می پوشانند و بطریق مذکور عمل انعکاس حرارت را سهیل می نمایند و این عمل را سکریتین ردی و ماتیسم دماغی مخصوصا مفید و مستعمل است و در حقای تفویذی و دروی خدین دفعه مریض را در آب سردی که حرارت آن زیاد با کم باشد موافق تصرفات طبیب فرد می زنند و در زله مانند در آب سرد در مشاء سودمند است و نیز خضاب سرد در پوست طبع گاه مفید است و حمام فاتر که متدرجا حرارت آن را کم نمایند بدن و عرض لرزدن حای تفویذی سودمند است

تنبیه چون بعضی از متصنن همچو تصور کرده و در این باب شهرت داده اند که ندای باب سرد را مستعملان یکی از کتبها المان منتهی به کتاب است و این کتبی اول کمی است که ندای باب سرد را معقول داشته لهذا چند حدیث که از اهل بیت عصمت و طهارت سلام الله علیهم وارد شده تمنا و تبریگا ذکر می نمایم تا معلوم شود که ندای باب را کتبی موسی اله اخرا نکرده و معقول به علمای اسلام که ماسی با اهل بیت عصمت نموده اند بوده شیخ حنی عاملی رضوان الله علیه در کتاب فصول المهمه در ابواب کلیات متعلقه بطب منوید من علی ابن ابی حمزه عن ابی ابراهیم علیه السلام قال قلت له ما وجدتم عندکم للحی دواء قال ما وجدنا لها عندنا دواء الا الدغای و الماء البارد و ابضا عن محمد بن مسلم عن ابی عبد الله علیه السلام قال الحی من قبح جهنم طفوها بالماء البارد و ابضا عن محمد بن مسلم عن ابی جعفر علیه السلام انک اذا لم تلوثین بطرح علیه احدیها فادافع طرح علیه الاخری و ابضا عن محمد بن مسلم قال سمعت ابا عبد الله علیه السلام يقول ما وجدنا للحی مثل الماء البارد و الدغای و ابضا عن ابن بکر عن ابی عبد الله علیه السلام فی حدیث قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله الحی من قبح جهنم و دما قال من فوج جهنم فاطفوها بالماء البارد انتهى ح در کتبنا فصل همد و در زنی را

در تشنیه سرد

احادیث معتبره از اهل بیت عصمت و طهارت سلام الله علیهم

درسی یکم - موی کتبی و تشنیه

عده زیادی از مواد نباتی مخصوصا ماز و پوست بلوط و کنکنا و پوست نارون و در اکثر اغلب اشجار و پوست بسیاری از میوه های لخمی و ساق و کاف هندی کینو و بعضی از سیوهای نباتی و نارودان و غیره دارای مواد قابضه مخصوص میباشند که از خشیت ترکیب و خواص با هم مختلف اند و این مواد که از اسیدهای ضعیف محسوب میگردد تا به غام تن نامیده میشوند و بقول کلی عوام را قابضه عبارتند از موادی که چون بنار و روی انسانج منطبق کنند موجب فشردگی و تضییق این

انساج میگردند و عوامل مقو به را چون یروی خربکه عادی از شره باشد منطبق سازند عروق را شقیق میمانند و ایند و اثر
اگر چه در بادی نظریه متضادند ولی چون با معان نظر ملاحظه کند مشاهده خواهد نمود که عاقبت اثر هر دو خیلی نزدیک بهم است
در آنکه تقبض و تضییق حاصل از عوامل قایضه میگردند و با شفاخ و غموش که شعری از این جهت است که بعضی از مضیفین بسا
از مواد قایضه را مانند عوامل معوضه که موجب سهولت و سایندن بدل ما بتجمل میشوند استراند

و کلیه عوامل قایضه تد و صنف طبیعی منقسم میگردد صنف اول عبارتند از عوامل قایضه نباتی و صنف دوم که عوامل
قایضه معدنی باشند اغلب اوقات مانند عوامل معوضه اثر میکنند هر یک دارای عمل مشخص و مخصوصی میباشد مثل
آنکه مشاهده میگردد که اثر محصولات سرب با محصولات نقره مختلف و متفاوت است و هم چنین با اثر اسیدها و ارج احلا
کلی دارد در صورتیکه هر اینها از عوامل قایضه محسوب میشوند و ما در این رد ذکر میمانیم تن و اسید پی و گلیک و عوامل
که ماده عامل آنها تن است و عبارتند از ماز و وکات هندی و دانا نیا و کینو و خون سیا و شان و گوانا و موز و بادا قای
و گل سرخ و بعضی عوامل تن دار طایفه زاسر و یک و پوست گرد و در شیا انجبار و غیب الدب و اذان الحمار و حیثه
الحرب و انگوستور صادق و عوامل قایضه معدنی را هر یک در خود بیان کرده و میکنیم و در آخر این دادرل میرسد

ذکر میمانیم

تن

تن (اسید تنیک) عبارت است از ماده عامل اغلب مواد نباتی و طعم آن عصاره قایض و تن ماز و
در صورتیکه خالص باشد حرکات سازه را به کربون و ۲۴ اکثر و ۴۴/۲۴ هیدروژن و رنگ آن سفید و در
و غیر قابل تبلور و بی بو و اگر بوی تر از آن است تمام شود بواسطه آتری است که در ساختن آن بکار برده اند و ضم آن زیاد
از حد عصاره قایض است و در آب محلول و در اکل و تر کمر محلول و در زندهای ثابت و فرار و محلول طایفه
آن تور سول را فرغ میکند و تجزیه میماند که بناتهای قلیائی را و با اکسیدهای فلزی کیان ملجی حقیقی بوجود می آورد و در این
جهت است که اگر اسید تنیک و املاح آن را ثابت نامیدند و در حجا و رت هوا جذب اکسژن کرده و مبدل میگردد به اسید گاه
و اسید لارین در حالتیکه مساوی حجم اکسژن که جذب کرده اسید که بونیک حاصل میماند و تنی تن محلول البومین و کلانین
و شاسته را در در میکند و با فیرین و جلد مرکب میشود و نیز املاح یا اکسید آهن را در در میماند و در حالتیکه این رسوب گاه
سپاه ای رنگ و گاه سبزی رنگ و با خاکشیری رنگ است

تن را در دفع زرق الدم و نفث الدم تجویز میمانند و در دفع اسهالهای سرنی و انسجام لو کوره فواید زیاد را استعمال
آن دیده شده و نیز در حیوانات حله و در ضعف قوی در رالهای حرطوب سل و در یور پورا و نیز مانند مددات در قوی کله
و استسقای الحی البومینی بمقدار ۲ تا ۴ گرم تجویزات بسیار از استعمال آن گرفته اند

مواد مانع الجمع تن را با قلیات ثابتی و اسیدهای معدنی و کربوناتها و البومین و کلانین و املاح
فلزی و مخصوصا املاح آهن و املاح انیمون و امولسیونها نباید مخلوط کرد زیرا با این مواد مرکب شده و رسوب حاصل
میکند که غیر محلول است

فاد زهر تن فاد زهر تن البومین است

طریق ساختن تن بگردد مازوی مسخوق را از سولفوریک خالص و الکحل ۹۰ درجه به اب مقطر
ماز و در طرف مخصوص که در آن سمباده باشد اخل کنند و مایعات را مخلوط کرده کم کم یروی آن بزنند و بکرا آنکه
این مایعات را مسخوق ماز و عبور نمودند و آنرا در طبقه مشاهده میشود طبقه فوقانی عبارت است از آنکه رنگین شده

تن

طبقه

و طبقه تخانه عبادت است از محلول مائی تن که تقریباً مانند شربت است و چون قدری آب بر محصول افزایند این طبقه را که
مداخل اند بخوبی از هم جدا نمایند و بواسطه شیری که در پائین این ظرف قرار داده اند مانع تخانه را جدا کنند و از درگاه
خان بخارات ۵۰ درجه تخم نمائند و اگر مسحوق ما رو با ۲۰ جزء آب چند روز قبل از عمل مخلوط کنند بهتر است و بتنی که این
قسم ساخته شده از همه مواد قابضه نباتی اقوی است و بتنی که از سایر نباتات قابضه اختراجه باشند بواسطه اختلاطش
با مواد عصاره و نشاسته و غیره ضعیف الاثر می باشد و مقدار شربت این قسم تن از ۱۰ سی گرم تا ۱۵ گرم است

بد و تنیک

محلول بد و تنیک بگزیندن ۱۰ آب مقطر ۱۰ حل کرده بنفرایند بد اگر حل کنند و با کافور صاف نمایند
و این محلول قابض و منجّ و قاطع الدم است و زوق چند قطره آن در مداوای دای و الی مؤثر و به نای قطره آن در قطع زرق
الدم افوای از ۲ تا ۳ قطره و در مایع آهن است و بطول آن در دفع خالهای مولودی و نومودهای متعطل مستعمل
می باشد و در این ترکیب بد بواسطه اختلاط با آب در دمی شود اگر چه مقدار آب خیلی زیاد بود

محلول بد و فرم تنی بگزیندن از یک طرف تن خالص ۳ گرم اسپد ستریک ۳ گرم گلاب ۳۰۰ گرم حل کنند
از طرف دیگر بد ۴۰ سانه گرم براده آهن ۵۰ سی گرم آب مقطر ۵۰ گرم حل کنند و صاف نمایند و دو محلول را مخلوط کنند و
این محلول را مانند قابضات مخصوص در دفع سوزاک بطور ذوق استعمال می نمایند

شربت بد و تنیک معمول بیمارستانهای پاریس بگزیندن بد ۱۰ گرم تن ۳ گرم
شربت را قانایه گرم شربت ساده ۵۰۰ گرم بد و تن ۱۰ با غایت حرارت در ۳۰ گرم آب مقطر حل کنند و بگذارند سرد
شده صاف کنند و محلول را در شربت را قانایه داخل کنند و در حمام ماریه تنجیم نمایند تا به گرم باقی ماند و شربت قند را
بنفرایند و به ۲ گرم این شربت دارای ۴ سانه گرم بد می باشد در گوار و خاوری و لوکوره و سل مستعمل و مقدار شربت
ان از ۵ تا ۱۰ گرم است

شربت بد و تنیک را نیز با این طریق میتوان ساخت ابتدا محلول الکلی بد را با محلول مائه عصاره که در شربت می باید داخل
نمایند مخلوط کنند و به این طریق میسر است شربت بد و تنیک یک گرم و در شربت بد و تنیک پوست نارنج و شربت بد و تنیک
ککنیا و غیره را و

شربت بد و تنیک معمول پاریس بگزیندن از یک طرف بد ۱۰ الکلی ۹۰ درجه ۱۰ حل کنند و
طرف دیگر تن ۵ الکلی ۵۰ درجه ۲۰ حل کنند و دو محلول را مخلوط نموده بنفرایند ساده ۲۵۰ گرمی بپوشانند تا
الکل بخار گردد

سایر محصولات تن را در بیان محصولات قابضه مختلف بیان خواهیم کرد
اسپیدی و گالیک جسمی است طیار و قابل تبلور و حاصل میشود از تجزیه اسپد گالیک که چون ۳۱۵ درجه
حرارت بر آن وارد آید و در تجزیه شده تولید اسپیدی و گالیک و اسپد کرونیك می نماید و این جسم شدت محلول در آب
و در طبایع استعمال داخلی ندارد و در خارج بصورت پودر و با محلول و با ذوق استعمال میگردد

اسپیدی و گالیک

پودر اسپیدی و گالیک بگزیندن اسپیدی و گالیک ۵ تا ۱۰ پیه مذاب ۵۰ پودر سازند و بروی
پارچه کشیده اجزاء متبلی به پیور باز پس را بپوشانند
محلول اسپیدی و گالیک بگزیندن اسپیدی و گالیک ۱۰ آب صاف ۵۰ حل کنند و پارچه قاطعه
مخلوطی را در آن الوده کرده بروی جزء متبلی به پیور باز پس داده نمایند

دود اسید پیر و گالیک بگیرند اسید پیر و گالیک انباشته مخلوط کرده بروی شانکر نرم دود
پوماد اسید پیر و گالیک معمول و بدال بگیرند پیه مذاب و با وازلین و گرم اسید
پیر و گالیک گرم مخلوط کنند در فاده شانکر فاد دینک استعمال نمایند

نخ انفل

گالانول (گالول) گالانید) جسمی است متبدر و حاصل میشود از تعامل اسید گالوتنیک در
انیلین و اجزاء آن در دهه اجزاء حل میگردد و کار نو که این جسم را اختراع کرده بجای اسید کربوفانیک و اسید
پیر و گالیک در مداوی پوره زدن و اگر استعمال نموده و تجدد میکند و مانند آنها جلد را لکه نمی نماید و از ابطور دود خاصا
و با مخلوط با ملو معمول میدارند و نیز پوماد دود با دده استعمال است

گالاسین

گالاسین (اتر متیل گالیک) جسمی است متبدر سوزنهای باریک و در حالت حرارت محلول در
اب و الکل و از مانند کحل پس در دفع و مد و کراتیت و در مدخل کتی استعمال کرده و تجدد نمایند

مازوفورم

مازوفورم چون اسید گالوتنیک را با فورمالدهید مخلوط کرده تغلیظ نمایند این جسم حاصل میگردد و عبارت از زرد
است سبک و رنگ آن سفید مایل به سرخی و محلول در الکل و غیر محلول در سایر محلولات و در دای و از عوامل محققه
التر است و مخصوص در جراحات صغیری جراحی که اثر به پشت افتادن در پیش مدت متمادی حاصل میشوند مؤثر است
و از ابا خالص با مخلوط با عجز نشاسته در فاده جراحی استعمال می نمایند

مازوفورم

مازوفورم عصف فواد و گال عبارت است از دانه نیم قدق و کوچ کرد بازرگن و مد و دود که دارد
صلب و سنگین و سبز رنگ و با سفید رنگ و این دانه که نموزایدی است مانند لحم زاید حاصل میشود در دوی بر گهای بکری
از بلوط انرا تر گردن قبی از هوام موسوم به سیفیس و این بلوط که از طایفه اما ناسه است کرک
انفکورد با نمیده میشود و درخت کوچکی است تقریبا در ارتفاع دود داسای صغیر سواحل بحر الروم در
ایران مقدار زیادی محل میابد

چنانچه ذکر کردیم مازودای مقدار زیادی تن است و علاوه اسید مخصوصی دارد موسوم به اسید گالیک که در طب
چندان استعالی ندارد و موافق تجربه زیلوس مازودای تن و کی اسید گالیک و یک ماده موسوم بر تن فاسد
شده که ترکیبی است از اسید پیکریک و تن غیر محلول در آب سرد و تنات و گالات پیاسر اهلک و علاوه یکی از دانشندان
اسید لادیک در آن یافته است

مازودا در طب مانند قابضات شکل گرد و تنون و غرغره و دوق و پوماد و ضماد استعمال میکنند و نسخه های متداول
از او ضمن محصولات قابضه مختلفه بیان خواهیم نمود

کات هندی

کات هندی ن کاشو (گل زاپونی) عبارت است از عصاره که مقدار زیادی تن
است و از دهنده وستان شرقی میسازند و چوب با قنای کاشو را که از طایفه لگو مینو است در آب جوشانیده این
عصاره را حاصل می نمایند

بهترین کات هندی که بی بو باشد در رنگ آن قهوه قرمز رنگ بود و دارای طعم قانص مخصوصی باشد بدین تلخی و بوری
شیرینی مطبوعی پس از عفو صفت در دهان احساس شود و قطعات کافی که در تجارت متداول اند عبارتند از قطعات
که مد و در پانچ اند و از ده تا ۲۵ گرم وزن دارند و کساره آنها خاکی و موایع و اغلب مانند حر است
اثر آموختگی کات هندی خلیه زدن به تن است ولی نمیتوان از او در هر مواقعی که تن را استعمال میکنند استعمال نمود

و مخصوصا

و مخصوصاً استعمال میشود در سوء هضمی که با اسهال همراه بود و در زوال دم و اسکوربوت و لوکوره و از عواملی است
بسیار بکوه که جامع خواص قابضه و مقویه هر دو میباشد

مواد مانعة الجمع همان موادی که در تن ذکر کردیم با کات نیز منافض میباشد

مسحوق کات هندی از عود سی گرم ناه گرم مسحوق کات را بطور حب و با معجون استعمال میکنند

دانا نیا عبارت است از دیشه فنی تحت رضی نیم درختی موسوم به **کراخرا** یا **پاندرا** که از اشجار طایفه

پولیکاله است و چون **کراخرا** نام گاه شناس المانی اول کسی است که در سال ۱۷۷۹ میلادی (۱۱۹۴ هجری) این

نیم درخت را در مملکت پی و کشف کرد لهذا با اسم آن موسوم شده

ریشه دانا نیا خشبی است و متشعب میشود به ریشه های کوچکی اسطوانه و طویل و حجم آن با اندازه قلم با اندازه ابرهام و حرکت میدهد

از پوستی قریب قهوه و فی الجمله نفعی که طعم آن خیلی عفص و تلخی ندارد و از مغزی کاملاً لینی و خیلی صلب و در دندان قریب خسته

و مایل بر روی و چون مغز این ریشه کم طعم و خواص طبی اش ضعیف تر از پوست است لهذا باید انتخاب نمود ریشه های

کوچکتر و اگر مغزشان کمتر از ریشه های بزرگتر است

در طب این ریشه را که دارای تن زبانه است و در خواص مشابه آن بصورت گرد و عصاره و شربت و شفاف و تقفین نیز

استعمال میکنند

مواد مانعة الجمع جمع مابین قلیات و کربواتهای آنها و البومین املاح سربا املاح جوه و املاح هک

با محصولات دانا نیا بدینود

گرد دانا نیا مطابق معمول این ریشه را کوبیده گرد سازند اگر چه این صورت از محصولات نیکونیت ذی که بیشتر

آن عبارت از مواد بی اثر است

عصاره دانا نیا بگیرند ریشه دانا نیای نیم کوب را اب مقطر مدت ۱۲ ساعت در دانه جزء اب مقطر بخیسانند

و با فشار صاف کرده تغاله را با باقی مانده اب مقطر بخیسانند و صاف نمایند و دو مصفی داخل و کرده بگذارند تا نشین شود

و صاف روی آن را داشته در حمام ماریه بقوام عصاره نرم بچرخانند و از ۱۰۰۰ جزء ریشه ۱۲۵ جزء عصاره حاصل میشود

و این عصاره که از عوامل قابضه است مقدار شربتیش از ۵۰ سی گرم ناه اگر بطور پوسپون و با حب و در خارج بمقدار مختلف

بطور پوماد و شفاف و محلول استعمال میشود و بقول کلی ۲۰۰ جزء عصاره دانا نیا ۵۰ جزء تن موجود است

تقفین دانا نیا بگیرند ریشه دانا نیای نیم کوب را الكل عدد ۵۰۰ مدت ۵۰ روز بخیسانند و صاف نمایند

و این محصول مانند عصاره از عوامل قابضه است و مقدار شربت آن از ۵۰ ناه ۵۰ گرم بطور پوسپون

کینو (صمغ چینی) عده زیادی از عصیرهای خشک شده قریب را که قابض اند با اسم کینو مینامند و این

عصیرها را در حمالک مختلفه ارض و اشجار مختلفه الطایفه استخراج میکنند از قبیل طایفه لگومینوز و طایفه میراسه

و طایفه دیاسه و طایفه پولیکونه و کینوی هند و سنان را که از **پترا و کارپوس مار سوپو**

که از طایفه لگومینوز است میگیرند و بهترین اقسام است **ککس** آنرا قبول کرده عبارت از قطعات کوچکی است

سپاه و خشنده که هر یک از آنها حاصل شده اند از ورقه های نازکی شفاف و سرخ با قوی و این قسم کینو خیلی سکنده و بی

بواست و چون از آن در دهان گذاشتند نرم شده و به دندانهای چسبند و بزاق را بزرگ قریب و رنگین میکند و به هولت در

اب سرد و الکتر حل میشود و هر چه کهنه تر باشد قابلیت انحلالش در آنها کمتر است و سایر اقسام کینو عبارتند از **کینو افریقا**

دانا نیا

عصاره دانا نیا

کینو

استعمال

(سنگال) که تیز از طایفه گوینوز و کپنوی زامائیک از طایفه پولپگونه و کپنوی اشراف از اوکالیتوس و سترانا که از طایفه مینا سراسر است اخذ میشوند

امتیاز کپنوار کات هندی است که خیلی سرخ و روی رنگ تر می باشد و مانند آن در آخر شیرینی ندارد ولی مثل آن تن زیاد دارد و با ملاح آهن در رنگ سبز رد میکند

تقریباً کپنوار در همان مواقع کات هندی استعمال مینمایند و چون کباب راست گران تر بود شربت سرد و در خواص ضعیف تر از آن میباشد و پیش کپنوار با خون سپاوشان و قفر الهود مخلوط کرده معشوش مینمایند و بعضی کپنویان عصاره را با نای استعمال نمود و در طب تعفین کپنوار را مانند تعفین کات و گردان و همان مقدار استعمال میکند و مقدار شربت کپنوار نیم گرم است

مواد مانع الجمع مانند تن جمع مابین امپیک و اسپد ها و دلائین و املاح نقره و املاح آهن با کپنویان بود تعفین کپنوی بگزیند کپنوی نیم کوب الکله و درجه مدت ده روز بچسباند و با فشار از پارچه گردانیده مانده کشد و تعفین کات را نیز به همین طریق می سازند

سفوف مرکب کپنوی معمول در سازی لند بگزیند کپنوی در چینی تر باک خالص هر کدام را جدا گانه صلایه کرده مخلوط کنند و از عوامل قابضه قاطع الدم است و اگر گرم آن دارای سانیه گرم تر باک خالص با ۲۵ میلی گرم عصاره تر باک است و مقدار شربت این سفوف هر سه ساعت فاصله گرم است

نای نیم گرم

خون سپاوشان دم الاخون فسان داکون عبارت از عصاره جامدی بیشکنده است بی بو و بی طعم که پارچه های نگویده آن سرخ تیره و تقریباً بهوه رنگ اند ولی چون آنرا بکوبند به رنگ خون قرمز میگردد و دارای چندین قسم است که هر یک را از یک طایفه از اشیا اخذ میکنند آخون سپاوشان قصبی که انداخته کالاموس و داکو که از طایفه نخلان هندستان غنی است اخذ میشود آخون سپاوشان مخومی که از پیروا و کارپوس سانا لنوس که تیز از طایفه نخلان است گرفته میشود آخون سپاوشان قطعه که قطعات آن را با ۱۵ اگلو گرام وزن دارند و آنرا از پیروا و کارپوس داکو اخذ مینمایند و موافق اعتقاد اغلب از مصنفین پیش خون سپاوشان که در تجار و منداو است از یکی اثبات طایفه اسپا و از نده اخذ میشود و همه این اقسام تقریباً در خواص و ترکیب باطنی مشابه یکدیگر اند اغلب دقا در آنها بعضی اجسام خارجه که عبارتند از خورده های پوست و برگ و تخم و دخی که از آن گرفته شده اند مشاهده میگردد و چون آنها را بسوزانند بوی سفیدی از آنجا مظهری است تمام میشود

خون سپاوشان را در طب کمتر استعمال مینمایند و سایر عوامل قابضه را بر آن ترجیح میدهند و آنرا در بعضی ترکیب متعین که امروزه مستعمل اند از قبیل شمع ابو دلدک و جوب قابضه و غیره داخل مینمایند و مقدار شربت آن ضعیف مقدار شربت کپنوی یعنی از ۱۲ تا ۱۵ گرم است

اب قاطع الدم قیسر اند بگزیند خون سپاوشان تر باکین و شربت ۵۰ گرم اب ۵۰۰ گرم مدت ۱۴ ساعت بچسباند و صاف کشد

گوانا

گوانا (پولپنا) عبارت است از عجنی شدن که از صوه نیم درختی موسوم به پولپنا سوریتلیر از طایفه سانپا سر گرفته میشود و این نیم درخت از محصولات بومی شمال برزیل در حوالی امازون میباشد و رنگ گوانا سیاه و شبیه رنگ شوکولا که حاصل شده است از خشک شدن آن در حواش بخارهای آتشفشان

مانند

مانندی بروی آن حاصل کرده و طعم آن تلخ و فی الجمله قابض شیب طعم داننا باد بصعوبت میتوان گوارا نادر از نرم گوید و در کساره آن فرجه های کوچکی مشاهده میشود و یکی از دانشمندان در تجربه آن مواد ذیل را بافته است آصمغ ۳ نشاسته ۳ ما سفی قهوه قزح رنگ ۴ زیتنی ۴ سمی که بواسطه کلور و فیلتر میگردند و بنی که محلول آهن را سبز میکند و ماده قابل تبلری که دارای خواص شهبانی کافی است

دانشمندان بر ذیل گوارا نادر در دفع دوسنطاریا خیلی با قدر میدهند و دانشمندان فرنگ ۳ گرم از ادرک یک پالاب چوب دم کرده در دفع اسهالهای صرم استعمال میکنند و از عوامل مقوی قابضه میباشد و مقدار شربت مسخوقان از ۳ تا ۴ گرم که بطور سفوف و باد در جوف معزبان گذاشته بپاشانند

تعفین گوارا نادر بگردد گوارا نادر ۱۵ اگر الک ۱۵ درجه ۵۰ گرم مطابق معمول تعفین سازند و از ۳ تا ۴ گرم در پوسپون و پاترن مناسبی داخل کرده در دفع سوء هضم و اسهال خرم و دوسنطاریا بپاشانند

بعضی از دانشمندان گوارا نادر بصورت حب و شربت و پودا استعمال میکنند و نشیمن مخصوصات و طریقه استعمال آنها معاین است با نشیمن مخصوصات موزیا که بجای عصاره موزیا عصاره گوارا نادر استعمال مینماید **موزیا**

موزیا به این اسم پوست درخت **بورانیم (گوارانیم)** داحی نامند و عبارت از درختی است **سط** القامه از اقسام **کری و فیلوم** و از طایفه **سایپوتاسه** و در **ریو ژانی** و که پای تحت بر ذیل است

عمل مینماید و پوست این درخت را که از بر ذیل بفرنگستان می آورند سرخ قهوه رنگ تیره میباشد و در بر ذیل عصاره از آن مینمایند که رنگ قهوه تیره نزدیک به سیاهی کساره آن نمیکند و رت کاشو و بد رخندگی کپودکا ملا محلول در آب است و طعم آن ابتدا شیرین و بعد قابض و در آخر حد زیاد می دارد که مدتی در دهان دوام میکند

عصاره موزیا در دهان موافق استعمال میکنند که سایر عوامل قابضه دانند و نقل الدم و سبلانات مخالطه باد موی و تر فالدم رحم و همه اقسام اسهال و دوسنطاریا و در خارج در قرح جلری و زرد رمی و ورم دهان بواسیر و سفا مقعد از استعمال آن فواید زیاد حاصل کرده اند و مقدار شربت آن از ۱ تا ۲ گرم است که بطور حب و با شربت و با تعفین استعمال شود و ماده عامل موزیا **موزین** مینامند و مقدار شربت آن سه سائنه گرم است

حب موزیا بگردد عصاره موزیا ۵ گرم مطابق معمول ۲۵ حب سازند و هر حبی دارای ۲ سائنه گرم عصاره است و از ۱ تا ۲ حب در عرض روز بپاشانند

شربت موزیا بگردد عصاره موزیا ۵ گرم شربت ساده ۵۰ گرم اب مقدار کافی مطابق معمول شربت سازند که یک صدم و زش عصاره بود و از ۱ تا ۲ قاشق در عرض روز بپاشانند

تعفین موزیا بگردد عصاره موزیا ۲۵ گرم الک ۲۲ درجه ۵۰ گرم حل کرده با کاغذ صاف کنند و از ۱ تا ۲ گرم این تعفین را با قدری شربت قند مخلوط کرده در عرض روز بپاشانند

پوسپون قابض بگردد عصاره موزیا عصاره داننا مک ۲ گرم سونپترات بیسموت ۲ تا ۴ گرم الکسیر پادگوریک ۱۰ گرم شربت صمغ ۱۰ گرم عرق نبلول ۱۰ گرم مطابق معمول پوسپون سازند و در عرض روز بتدریج بنوشند

پوماد موزیا بگردد عصاره موزیا ۵ گرم پیه مذاب ۳۵ گرم گلپیرین ۱۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند و این پوماد یک مضم و زش عصاره است

مفید

آقاقیان آکاسیا دو قسم عصیر منجد را با این اسم مینامند و آفاقای صادق که آفاقای مصری بنامند میشود
 عبارت است از عصاره غلافهای بنر میوه میخلان (میخلان از طایفه گومینوز است و صمغ عربی را از آن میگیرند) و این غلاف را کوبیده و عصیر آنها
 را گرفته تا بجای پوست بنجر میمانند و قطعاتی از آن تهیه میکنند که ۲۵ تا ۳۵ گرم وزن دارند و سبزه دنگ و طعم آنها
 وقابض است ثبات آفاقای کاذب که در فرنگستان و مخصوص در آلمان از این میخانند بطریق مذکور از الوجه که از طایفه وند
 است ساخته میشود و دنگ آن قهوه و طعم آن شبیه بطعم الوی نارس و در این دو قسم را از آفاقای گرم مانند عسل
 قابض استعمال میکنند بدل کات هندی میباشند

گل سرخ (سوری) وردن روز و روز و پر و نس روزا

گل سرخ از طایفه روزا سر است یعنی این طایفه را که بزرگترین طوایف نباتات است بان نیستاده و با اسم آن موسوم کرده
 و بیشتر نباتات این طایفه قابض اند اگر چه ترکیب شنبلیله و خواص طبی آنها با هم خیلی متفاوت است و دارای عامل قابض میباشند
 که گاه قوی الاثر است و گاه الاثر آن مختلفه این نباتات مخصوص در پوست و ریشه آنها این ماده موجود است و در میان این طایفه
 ریشه صنف در بادیه از قبیل فرامبواز و تمش چالک و تورمانتیل و پوتانتیل دارای خواص قابضه قوی الاثری میباشد
 و فوائد زیاد از استعمال ریشه این صنف در عمل قبض برده اند و مطبوخ ریشه چالک را مانند عوامل قابضه بسیار استعمال
 کرده و میکنند

همه برگهای طایفه روزا سر دارای خواص قابضه میباشند و برگ گل سرخ و برگ تمش و برگ غانث و اجن اعظم غرغره ها
 قابض قرار میدهند

گل های این طایفه را در طب کثیر استعمال میکنند گل سرخ که از عوامل قابضه است مانند شکوفه هلو و شکوفه بادام نیز
 مهمل میباشد و گل **برائنتینیکا** که از محصولات حبشه میباشد به کوسوموسوم است در یونان
 اهمیت زیادی دارد و در دفع تنبا (حب القرع) قوی الاثر است در سحر

گل های طایفه روزا سر نیز دارای خواص قابضه میباشند و میوه **گل سرخ بری** را که پیونای سنیو
رودون و **ورد الکل** مینامند در طب استعمال میکنند و از آن صیغه میخانند که قابض گوا
 است میوه های طایفه روزا سر هر یک دارای خواص و ذاتی عمده میباشند از قبیل سنجید و فرامبواز و تمش و غیره
 و همه میوه های این طایفه بمقدار زیاد با کم اسید ملیک و قند و بکین و صمغ و ماده ازته را میباشند
سنجید سورب از عوامل قابضه و مده و دافع اسکوربوت است که دانشمندان فرنگ امریکه
 استعمال میکنند لی حکای اسلام از آن عوامل ضد و سبطار یاد داشته و استعمال میخانند

تورمانتیل از عوامل قابضه قوی الاثر و یکی از اجزاء دپاسکوردیوم میباشد و از آن که داخل حبشه
 ترافالدر و سبلانات مختلف و در خارج مانند رانیا و ماندا استعمال میکنند و مقدار شربت از صمغ قران از اگر
 گرم است و از مطبوخ آن از عسل یا عسل گرم در یک لبراب

گل سرخ خاصیت قبضش بواسطه تنن و اسید گالیک است که در برگ های این گل موجود است و مطبوخ آن را در
 خارج بطور کحل و غرغره و در دق قابض استعمال میکنند در داخل عمل وردی و گل کنند و بعضی ترکیبات دیگر
 از این عوامل قابضه ضعیفه و با مسهل معمول میدارند

گل کنند معمول در کس بگزینند مسخو گل سرخ و گلاب و مسخو قند سفید و عسل و گلاب

گل سرخ
 طایفه روزا سر

گل سرخ بری

سنجید

تورمانتیل

گل کنند

مسخو قند سفید

عسل و عسل

مسحوق گل را با کلاب مخلوط کرده دو ساعت بگذارند بماند و بعد قد و گلبرگین را بنفشه بپزند و بدقت مخلوط نمایند از عوامل قابضه گوار می باشد و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ گرم و زبادی است

عسل وردی معمول کدکس بگزند گل سرخ خشک و مسحوق ۵۰ عسل سفید ۵۰ و الکل ۳۰

درجه مقدار کافیه مسحوق گل را در ظرفی ریخته و بقدری الکل روی آن ریخته که ۳۰ جزء تعفین حاصل شود و در حمام ماء این تعفین را بتیجی کنند تا ۵ جزء باقی ماند و عسل را افزوده بجوشانند و کف آنرا گرفته با کاغذ صاف نمایند

نسجه دیگر معمول بهما رستانهای لشکری بگزند مسحوق گل سرخ ۵۰ آب جوش ۱۰

عسل سفید ۵۰ مسحوق گل را مدت دو روز و ساعت با ۵ جزء در ظرف دو پهن م کشد و با فشار صاف کرده و با باقی مانده آب مجدداً گل را دم کنند صاف کرده مصفی با قوام آورزند و عسل را افزوده چند قیقه بجوشانند و مصفای

اول را بران بنفشه بپزند و بجوشانند و کف آنرا بگزینند این محصول از قابضات ضعیفه است و در غرغره و مضغه منفعه بمقدار ۲ تا ۳ گرم استعمال میگردد

مطبوع خمری گل سرخ بگزند گل سرخ ۵۰ شراب قرمز ۵۰ گل را با شراب در ظرف در داری ریخته

و نزدیک بحرارت جوش حرارت دهند و بعد از روی آتش برداشته مدت یک ساعت بگذارند دم کنند و در صاف ریخته و بقوت فشرده صاف نمایند اغلب با ۲ تا ۳ جزء الکل ۱۰ درجه بر این محصول می افزایند و این محصول از

از عوامل مهیجه قابضه است و در مداوای قبل الماء مانند تعفین بدان ازرق می نمایند

شراب گل سرخ بگزند گل سرخ ۵۰ الکل ۹۰ درجه ۱۰ شراب قرمز ۵۰ در ظرف در داری مخلوط کرده مدت

۲ روز بگذارند بماند و گاه گاه بهم زده و بعد از پارچه گذارند با کاغذ صاف کنند این محصول از عوامل مقویته منفعه است و بخصوص در موارد خارجی استعمال میگردد

سرکه گل سرخ معمول کدکس بگزند گل سرخ خشک نیم کوب کرده ۵۰ اسید استیک مقبلی ۲

سرکه ۹۰ مخلوط کرده مدت ۱ روز بجوشانند و گاه گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف کنند این محصول از عوامل قابضه مبرزه است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ گرم است شراب و بنفشه همین مقدار آنرا در غرغره استعمال می نمایند

غرغره منقح معمول بهما رستانهای لشکری بگزند عسل وردی ۳۰ گرم آب

صاف ۲۰ گرم مخلوط کنند و از قوایض ضعیفه است و چون ۵ تا ۱۰ گرم سرکه وردی بر این غرغره بنفشه اندقوی

الاثری می گردد

ابضاء غرغره منقح بگزند عسل وردی ۵۰ گرم آب صاف ۲۰ گرم الکل سولفوریلکاب داده ۲۰

مخلوط کنند و در دمای خنک و در دمای متفرج و موکه و در فقریت معمول و مفید است

تنکبه بجای عسل وردی مصفف شربت و در مکرر با دوا بر هوار استعمال می نمایند

شربت و در مکرر بگزند گل سرخ تازه ۵۰ جزء آب جوش ۵۰ جزء شکر سفید ۱۰ جزء گل داع قسمت

کرده و هر قسمت را در آب بجوشانند تا یک جزء از آب بخارج گردد و صاف کنند و قسمت دیگر را افزوده بجوشانند

تا باز یک جزء دیگر آب بخارج گردد و هم چنین باقی قسمتها را افزوده و صاف کنند بعد شکر را داخل کرده قوام دهند و ۵ گرم این شربت مهمل نیکنونی است و تا ۵ گرم میتوان استعمال نمود

شربت و در مکرر

برای سنبوردون بگرند سنبوردون مقدار منظر و قد سفید مقدار کافی میوه های پخته
 کند و پوست هسته های داخلی آنها را بگرند و کمی شراب سفید بر روی آنها ریخته و در و در کشتانیم شوند و در
 هاون جری بکوبند و از موی بیرون کرده در و در و جزء محمول سه جزء قند مسحوق داخل نمایند در حمام ماربه
 حرا پخت دهند و مخلوط را زیر و در کشتانیم جدا لا جزائی حاصل گردد و بگذارند سرد شود و این حرا را که قابض و
 مبرد و گوارا است االی المان مانند غذا استعمال میکند

برای سنبوردون

پوست سنبوردون درخت گرد و از اشجار بومی ایران و از این مملکت بفرنگ منتشر شده
 و از طایفه **امانناسه** است و آن جوفی از آن که در طب بیشتر مستعمل میباشد و لا برک است و این برکها را
 اعم از آنکه سبز تازه باشند یا خشک در داخل و خارج استعمال میکنند تا پوست سبز خود گردد و از ۲ تا ۳ گرم
 برک سبز گردد و در دیک شراب م کرده در داخل استعمال میکنند و از ۲ تا ۳ گرم برک خشک را در دیک مادی و تر
 آب جوشانده و کاسه آلات خارجی بکار میبرند و از برک تازه آن عصاره میسازند که مقدار شربت آن از ۳ تا ۴ گرم
 تا ۱۰ گرم و زیاد تر است و از برک خشک دو قسم عصاره میسازند یکی مائده و دیگری الکلی عصاره الکلی هر خصوصیت
 از عصاره برک خشک گرد و جبهائی میسازند که هر یک دارای ۳ تا ۴ گرم عصاره و مقدار کافی مسحوق
 برک گرد و باشد آنها را از ۲ تا ۳ عدد در عرض و زنجیری میکنند بر ۲ تا ۳ گرم این عصاره را در پوست سنبوردون صمغی داخل میکنند
 جوشانده برک سبز یا خشک گرد و با بطور این و غسول و دق استعمال میکنند و نیز این برکها را اعم
 از آنکه خشک باشند یا تازه در ضمادات داخل میکنند

عصاره پوست سبز گرد و را مانند عوامل مقوی معده و ضد بدان استعمال میکنند و این عصاره چون سریع الفضا است

باید در این استعمال از ساخت
تیرن ضد تیرن معمول پولینی بگرند پوست سبز خشک شده گرد و ۳ گرم عشب خوب
 چینی مسحوق سولفور و آنتیمون سنگ پونس (خارا) مکده ۳ گرم آب ۳۰۰ گرم بجوشانند نصف شود و دفعه اخر
 درین مستعمل است

تیرن برک گرد و بگرند برک خشک گرد و ۳ گرم در ۳ گرم آب م کنند صاف نموده با عسل و شربت
 گرد و شیرین نمایند

شربت گرد و بگرند عصاره برک گرد و ۳ گرم شربت ساده ۳ گرم حل کنند مقدار شربت آن در شبتان از ۳ تا
 ۴ گرم

غسول گرد و بگرند برک خشک گرد و ۳ گرم آب ۳۰۰ گرم بجوشانند صاف کنند قروح خاوری را
 شست و پارچه بان لوده نموده و فاده نمایند

شربت گرد و معمول نگری بگرند عصاره برک گرد و ۳ گرم در مقدار کمی آب حل کرده و ۳
 گرم شربت جوش بپزایند و کافال کوچک از ۳ تا ۴ ماشق چای خوری بنوشانند و در شبتان از ۳ گرم تا ۴ گرم تجاوزه
 نمود و مقدار شربت متوسطان ۳ گرم است

پوماد گرد و بگرند عصاره برک گرد و ۳ گرم پیرمذاب ۳ گرم اسانس بگاموت اگر مخلوط کنند و در
 دود فعمیدن بکریج ساعت با زامی قریح کنند

کحل

کحل ضد خنازیری بگزنند غسول گرد و ۲۰۰ گرم عصاره بلادن اگرچ لو دانه روسو اگر مخلوط کرده در چشم تطون نمایند

قطر ضد پیدان بگزنند عصاره پوست گرد و ۱۰ گرم عرق دارچینی ۵۰۰ اگر مخلوط کرده ۱۰۰ قطره در عرض روز بیاشامند

حب دافع دستار با معمول بیمارستانهای لبون بگزنند عصاره پوست گرد و البومین خالص مکرر جزء جبهای ۵ ماه ۲ سائیه گرمی سازند

زرق رحی بگزنند که خشک گرد و ۲۰۰ گرم در مقدار آب بجوشانند که ۵۰۰ اگر مطبوع بدست پیدان مطبوع را در دفع بیماری از اراضی زمین در زرق میمانند

کتاب حلال انسکی لا یکر و یک کل در بیان حوریون المحصول بقوی

خواص این دوا را در کتاب دیگر

محصولات گرد و بعضی از مصنفین در ضمن عوامل محرکه بیان کرده اند اگر آنها را از عوامل تنیدارد دانسته و مانند عوامل قاضیه مقویه و مفتحه استعمال میکنند و مخصوص در دفع علل خنازیری تمیجات زیاد از آنها نموده اند و یک قتی آنها را دای مخصوص خنازیری می دانستند یکی از دانشمندان زنیو اول کسی است که نوز برک گرد و در دفع نهجانات لفا نیک استعمال نمود و بعد از او دیگر از اهالی فرانسه نیز و غسول و ضماد برک گرد و در دفع قروح کهنه خنازیری استعمال کرده و فوائد نیکو حاصل نمود و **نگری** فرانسه برک گرد و در تقویت دای مخصوص خنازیری دانت و تجارب زیاد در استعمال آن نموده و منتشر ساخت و بیان کرده که از استعمال اخلی عصاره برک گرد و بد و اما در عمومی ظاهر شده و چندی بعد آثار موضعی بر وزن می کنند ثابت کرده که اثر این دوا عموماً بطور بطوء ظاهر میشود و موافق فرایح مریض طبعی علامتاً مرض از ۲ تا ۵ روز طول میکشد تا اثر آن محسوس گردد و در غده های متورمه غیر متفرجه مدتی لازم دارد که اثر آن ظاهر شود و در قروح و جروح بواسطه اعم از آنکه اصلی باشند و بواسطه کاردی عظام عارض شده باشند نیز دای اثر میکند ولی مثلاً مدیدی باید تا کاملاً شفا حاصل گردد و همین مصنفان بطور کمال در دفع رمد های خنازیری فوائد زیاد استعمال نمود و پس از آن بسیار دای از دانشمندان مطبوع برک گرد و را بطور دقیق در مداوای لوکوره و اودام زمین هم استعمال کرده اند اگر چه بعضی دیگر از قبیل **یونو** بیان نموده اند که زرق مطبوع گرد و در درم ممکن است از راه شیپور هاد و جوف صفاق داخل شده و موجب وز و دم صفاق مهلك گردد و بعضی دیگر غرض مطبوع برک گرد و را در ابتدای درم لوزه استعمال کرده و معتقد اند بر اینکه اغلب اوقات این ورم را سقط نماید هر چه موافق تجارب **نگری** و جمعی دیگر از دانشمندان ثابت شده است که برک گرد و داخل لای خنازیری فوائد زیاد دارد و از عوامل محلله و منقحه میباشد که در مداوای قروح کهنه مخصوص نوزله های زمین اعشیه مخاط موثر است

خواص قاضیه پوست سبز گرد و دانست می دهند برین اسید سبز برک و اسید ملیکی که در آن موجود است و از همین جهت است که مانند پوست بلوط و کنواثر میکند و علاوه بر دای ماده عامل تلخی است که مانند عوامل قاضیه اثر میمانند و لهذا در ضعف معده که سبب آن ورم زمین این الد نباشد پوست سبز گرد و را استعمال میمانند و **ابرقاط** و **دلیقورید** و **وس** پوست سبز گرد و را مانند عوامل ضد پیدان استعمال می نمودند و در این موقع بهتر

اذان الحجاب

۲۷۵

است که عصاره پوست سبزرگ و رازده ماهه سائیده گرم استعمال کند

بکابل مذکوره در فوق که حاصل آن گردد و در دین دگر نمودیم اگر چه بعضی از مصنفین محصول آن گردد و از عوامل ضد سیفلیس دانسته اند ولی ما گمان نمیکنیم که دارای ماده باشند که بتواند با جوده و بد و تپا سووم مقابله کرده و افعال دکان مورد غیر مسجل نماید

انجبار

انجبار دیشته رت د پو لگو نوم بدیشته رتا یکی از نباتات طایفه پو لگو

است و در طب دیشته از استعمال میکند و این دیشته بود در داخل فرزندک و به شدت عصب و مطبوخ آن خیلی قرح می باشد و اهر و کلان داد و میکند و همین جهت است که وجود تن و ان ثابت میشود و نیز دارای نشانه اسید گالیک است و در طب نیز و ذوق دیشته انجبار را استعمال می نمایند و عصاره آن نیز مستعمل و این عصاره و پاتون عتیق را با آب نیم گرم باید ساخت تا آنکه نشاسته آن حل شود زیرا که چون نشاسته حل شود با تن ترکیب غیر محلولی بوجود می آورد و در سبب بواسطه نشاسته زیادی که در دیشته انجبار موجود است از امت طو لانی طبع داده و فائده غذا استعمال میکند

مواد مانعة الجمع جمع مابین املاح آهن و البومین و کلان و امولسیونها با دیشته انجبار نباید نمود
عصاره دیشته انجبار بگزیند دیشته انجبار را با مقطر ۱ دیشته و نیم کوب کرده مدت ۱۲ ساعت در ۵ جزء آب مقطر بخیسانند و با فشار صاف کنند و باقی مانده آب بخیسانند و صاف نمایند و دو مصفی داخل کرده بگذرانند تا نشین شود و صاف روی آن بر داشته در حمام ماری بقوام عصاره نیم بخیسانند و این عصاره از عوامل قابض است و مقدار شربت آن از یک تا سه اگر

تیزن دیشته انجبار بگزیند دیشته انجبار از ۳ تا ۵ گرم آب نیم گرم دیشته و نیم کوب کرده در آب نیم گرم بخیسانند و صاف کنند و چنانچه ذکر کردیم آب جوش نباید استعمال نمود

عنب الدب

ذوق دیشته انجبار بگزیند دیشته انجبار از ۳ تا ۵ گرم آب نیم گرم دیشته و نیم کوب کرده صاف نمایند
عنب الدب ف او و او و سی (بوسیدل) ل ا ر ب و ت و س از نباتات طایفه اریکا

میباشد و برگ آن شبیه برگ شمشاد و مانند مدات در داخلات مخاطی مزمن مانند استعمال می گردد و از عواملی است که خواص اثرات تن و اسید گالیک که در او میباشد باید نسبت داد و بواسطه این دو ماده است که در بعضی ممالا شمل اثر دارد با غنی پوستها و ساختن حرکت استعمال میکند ماده عامل اثر **ابو تین** می نامند و این ماده که محلول در آب داخل و اثر می باشد از عوامل مدده است و مقدار شربت آن از ۳ تا ۵ سائیده گرم که در چهار دفعه در عرض روز بنوشند و در این و از بعضی از دانشمندان عنب الدب را بهترین بدل سنگلار گوته در وزن زاهود دانسته اند که مانند آن تقلصات ریحی را زیاد کرده و تر فالدم را متوقف می سازد و مقدار شربت مسجوق برگ آن از ۳ تا ۵ گرم و دیشته عصاره آن از ۳ تا ۵ سائیده گرم نیم گرم در سه چهار دفعه در عرض روز استعمال می نمایند

مواد مانعة الجمع جمع مابین البومین و امولسیونها و کلان و املاح آهن با عنب الدب نباید نمود
تیزن عنب الدب بگزیند برگ عنب الدب ۵ گرم آب نیم گرم دیشته و نیم کوب کرده صاف کنند مانند عوامل قابضه

اذان الحجاب

ضعیف استعمال میشود و در داخلات لالان بول نیز این تیزن را تجویز می نمایند
اذان الحجاب کونسودل سمفیتوم اوفیسینال از طایفه بو ذابنه

میکنند

میباشد و در خنهای مرطوب مقدار زیاد عمل میابد و در طب ریشه ان مستعمل و این ریشه از طرف خارج شپا و از جانب داخل سفید و بجم انگشتی طعم آن شیرین و لعاب و در تجارت بشکل قطعات خرد از میفرشد و دارای مقدار زیادی ماده لعاب است و در بعضی محالک شاخه های گلدان و ریشه ازان الحار و مانند ما کولات میخورند و ریشه ان از عوامل قابضه ضعیفه است که در دفع نفال الدم و اسهال بکار میرود و بطور مطبوخ و نقوع استعمال میگردد و نیز شربت مستعمل است و بعضی از مصنفین این ریشه را از عوامل ملهه میدانند

تیزن ریشه اذان الحار بگرند ریشه خشک اذان الحار ۲ گرم اب ۵۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند
شربت اذان الحار بگرند ریشه خشک و قطعه قطعه اذان الحار اب مقطر شرقت شاه ۳۰۰ ریشه مدت

۱۲ ساعت در اب بخیسانند بدون فشار صاف کنند شربت را افزوده بجوشانند تا قوام آید از عوامل قابضه ضعیفه است
حبشیه الجرب ن اسکابور این نبات از طایفه **دپسایسه** و دارای چندین قسم میباشد که آنها فی الجمله قابض و تلخ و از عوامل مصفیه اند آنها را در دفع امراض جلدی بخصوص جرب استعمال میکنند از همین جهت است که باسم اسکابور نامیده میشوند زیرا که **اسکابی** د لغت لاطین معنی جرب است و اناها نیز و عصا و ریش ساخته استعمال مینمایند

تیزن حبشیه الجرب بگرند حبشیه الجرب ۱۰۰۰ اب ۱۰۰۰ دم کرده صاف کنند
انگوستور صادق ن انگوستور و ره گالیپا فبر فوگا باسم انگوستور پوست
 دو درخت مختلف ناموسوم مینمایند آن انگوستور صادق عبارت است از پوست درخت گالیپا کوسپوریا که درختی بزرگ است از طایفه **رو قاسه** و در امریک جنوبی در کسواحل و داوونوک که در آنجا جنگلهای بزرگ وجود است عمل میابد این پوست صلب شکسته و زرد قهوه و رنگ و بشکل قطعاتی است که سطحی درازی آنها مختلف و نوعاً از ۱ تا ۲ سانت متر باد طول ندارند و تقریباً سطح و صاف و اضلاع آنها مارک و بیرون و دارای بوی تند میباشند و طعم آنها بشت تلخ و این پوست دارای **کوسپین** و نوعی از سفید دهنی فرا است و مسکوقان مشابه مسکوق رینند و از عوامل قابضه مقویه و دافع الحی و یک و قوی از اثران در دفع حوی و دستار با مبالغه زیاد مینمودند و در هوا مشابه کاسپا و سها و با و کولوبوم در خطباتا و مقدار شربت آن ۲ گرم

مواد مانعه الجمع اسبدهای غلیظ و مطبوخ عوامل قابضه سولیمه کوروزیف و سولفات آهن و سولفات مس از مواد مانعه الجمع انگوستور میباشد

شراب دفع الحای سکن بگرند نغین ککینای ۲۵ گرم نغین ترپاک کاسپا اما دامکد ۲ گرم
 انگوستور صادق ۵۰۰ گرم شراب مالاکا ۵۰۰ گرم شراب سفید ۵۰۰ گرم مطابق معمول عمل کنند و از ۳ تا ۵ گرم در دفع حای نایب بنوشند

انگوستور کاذب از سموم قویه است و از طایفه اذاتی و تفاوتش با انگوستور صادق در این است که اضلاع آن پهن نیست و بی بو و تلخ تر و انگوستور صادق است

در بیان محضو لا قابضه مختلف

حبشیه الجرب

انگوستور

عصاره کات هندی (کات مصفی) بگزیند کات خورد کرده ۵۰۰ جزء آب جوش و در ۳۰ جزء مدت بیست و چهار ساعت دم کند صاف روی آنرا داشته در حمام مار به بقوام عصاره تخیر نمایند و مقدار شربت این عصاره از ۲ دسے گرم تا ۲ گرم بطور جب

اسپیس قابض بگزیند ریشه انجیر خشک کرده ۳۰۰ جزء تورمانتل پوست نارمکد ۳۰۰ جزء خورد کرده مخلوط کنند **تیزن کات معمول** بیمارستانها بگزیند کات خورد کرده ۱ گرم آب جوش ۵۰۰ اگر مدت یک ساعت دم کرده صاف نمایند این تیزن از عوامل قابضه است و در اسهال های سرریزی خیلی مستعمل تیزن داناها و انجیر و تورمانتل نیز دارای همین خواص میباشد

تیزن رنج و کات بگزیند تیزن رنج تیزن کاشومکده ۵۰۰ گرم مخلوط کنند و اغلب اوقات این تیزن را با عصاره گرم شربت اذان الحار شیرین میکند **مطبوع حرکت کات** بگزیند عصاره کات ۲ گرم دارچینی خورد کرده ۲ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم مدت یک ساعت دم کرده صاف نمایند

جوشانده قابض بگزیند اسپس قابض ۲ گرم گل سرخ ۱ گرم مدت ۲ و ساعت دوده ۵۰۰ اگر آب جوش دم کند و صاف نموده ۵۰۰ اگر شربت داناها بفرایند در عرض ۲ و ۳ پالیه پالیه باشد

پوسپون قابض تیزن بگزیند اب صاف ۵۰۰ گرم عرق بهار نارنج ۲۰ گرم تیزن ۵۰ دسے گرم تعفین از ۲ گرم شربت زعفران ۵۰ گرم مخلوط کنند و دفع تر فالد های پوسپون ساعت یک فاشق کوچک بنوشند **پوسپون قابض گامبا** بگزیند تیزن ۱ گرم عرق فاسنتین شربت خمری عرقان شراب ملاگا مکده ۲ گرم پوسپون سازند این پوسپون را در دفع لو کوره و قلت خون که سبب آن ضعف رحم بود و در مجاری هضم التهاب و هيجانی نباشد استعمال نمایند و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ فاشق سوپ خوشایست در عرض ۲ و ۳

پوسپون قابض معمول فرادل بگزیند تیزن ۱ گرم اب کافوری ۵۰۰ گرم شربت عصاره داناها شربت صمغ عربی مکده ۲ گرم پوسپون سازند این پوسپون را در دفع بعضی اسهالها و نیز در اواخر سوزاک در صورتیکه حالت معده و امعاء اقضا نماید از ۲ تا ۵ فاشق کوچک در عرض شبانه روز استعمال نمایند

خلوط دافع سباه سرفه معمول سیرگوندی بگزیند تیزن خالص ۳۰ دسے گرم عصا بلادن ۵ سائته گرم عصاره شوکران ۵ سائته گرم مطبوع سناه ۲ گرم عرق دایمانه ۳۰ گرم شربت خطمی ۲۵ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و هر ۲ و ساعت فاصل نصف فاشق آبش خوری بپاشانند

تعفین کراچی معمول طبای انگلستان بگزیند داناها ۱۷/۸ الکل ۷۰ و دوجر ۵۰۱۸ مطابق معمول ۵۰۰ تعفین حاصل نمایند

پوسپون قابض معمول کدکس بگزیند عصاره داناها ۱۷/۸ اب صاف ۵۰۰ شربت به ۵۰ پوسپون سازند

شربت داناها بگزیند عصاره داناها ۲ شربت ساد ۹۷۵ مطابق معمول شربت سازند **شربت کات** را نیز بهین طریق میسازند و هر این دو شربت را بمقدار ۳ تا ۵ گرم در تیزیها و پوسپونها قابض داخل نمایند هر ۲ گرم آنها ۵ سائته گرم عصاره داد

شریت تربداس را نیز بطریق مذکور میسازند

معجون قابض بگزیندن ۵ درم گرم لودانم سپیدم ۵ قطره گلگنده اگر در دفع اسهالهای عاصی سه قسمت کرده در سه دفعه بپاشانند

معجون ژاپونی (معجون مرکب کات) بگزیند مسحوق کات ۵ گرم مسحوق کنبوه ۵ گرم مسحوق داد چینی مسحوق جوز بوا مکده ۵ گرم مخلوط کنند و ۳ گرم ژباله داد مقدار کافی شراب حل کرده بنظرانند و بنی ۵ ۴ گرم شربت گل سرخ افزوده معجون سازند و از عوامل قابض مقوی معده میباشند و در دفع اسهالهای مزمن بمقدار ۲ تا ۵ گرم استعمال نمایند

قرص کات هندی بگزیند کات مسحوق ۵ گرم قند سفید ۵ گرم لعاب کبکثر مقدار کافی مطابق معمول قرصهای بک گرمی سازند و از ۱ تا ۵ دانه در روز استعمال کنند

قرص کات و منبری بگزیند منبری خالص ۵ گرم کات مسحوق ۳ گرم قند مسحوق ۵ گرم لعاب کبکثرانی که با عرق دارچینی ساخته باشند مقدار کافی مطابق معمول قرصهای ۱ درم گرمی سازند از ۲ تا ۵ عدد در روز استعمال نمایند

نقل کات بگزیند کات مصفی ۵ گرم قند ۲۵ گرم مخلوط کرده با یک لعاب خمیر منجد الا جزائی سازند با عانت دست نقلهای کوچکی ساخته خشک کنند و این نقلها اگر چه دادای بوی نیستند ولی اغلب آنها را با عطر گل سرخ و با عطر دارچینی و با و نیل و با تعفین عنبر یا عطر نفیس با هر یک که خواسته باشند معطر میکنند و بعضی دیگر لعاب را با گلاب و با عرق دارچینی میسازند و کمی تعفین و نیل بر آن میافزایند و بعضی دیگر ۱ گرم مسحوق ابرساده و خمیر اخل میسازند

کاشوی بولونی معمول دوزولت بگزیند رب السوراب مکده ۵ گرم در حمام مائده حل کرده بنظرانند مسحوق کات هندی ۳ گرم مسحوق صمغ عربی ۵ گرم و بتجربه کنایه بقوام عصاره و بعد گرد های ذبل را که خیلی نرم باشند اخل نمایند مسحوق مصطکی مسحوق کاسکاریل مسحوق زغال مسحوق ابرساک مکده ۲ گرم و از روی اثر برداشته بنظرانند هن فرار نضاع انگلیسی ۲ گرم تعفین عنبر تعفین مشک مکده ۵ قطره و بروی صغیر حر جری بریزند و با وردنه به کفقتی هاشای پهن کنند و بگذازند سرد شود و پیرا سرد شدن با قوت کاغذی بی مهره بر روی سطح آن بمالند تا دسومش بکلی گرفته شود و سپس این سطوح را کمی ترک کرده و در قند نقره بروی آنها بکشند و بگذازند خشک شده بشکل قرص با گرانول و با شکلی دیگر که خواسته باشند محصول را قطع کنند و ۲ تا ۳ قرص بنمونه معطر کردن تا فواید دهان کفایت مینماید و این محصول بطرف میکند گدازنده و که سبب انحرافات معدی با دندانهای فاسد شده بود

سفوف فو بگزیند پوست سنبلوط گرم جزء اسفنجی میوه گل سرخ برقی ۱ گرم مسحوق عسل ۲ گرم و نیل ۵ سانیه گرم نشاسته ۲ گرم مطابق معمول سفوف سازند این سفوف را در الحریقه افزایند در دفعه دوم و سنطار با اشغال میکنند و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ گرم است که دو دفعه در عرض روز استعمال شود

سفوف بز و نیک معمول ژرل بگزیند اسپند بنز و نیک تنن مکده ۱ گرم قند ۵ گرم مطابق معمول دوز ۲ لسته مساوی بنمیدند در هنگام انحطاط سپاه سرفه هر که وساعت فاصله یک لسته در اطفال سه ساله استعمال نمایند

حب اسپد گالیک بگزیند اسپد گالیک ۲ گرم با مقدار کافی لعاب ۲ حب سازند و در پودر و الیون

محصولات قابض

۲۷۹

اوری هر سه ساعت فاصله يك حب بپاشانند

حب كاوا را بگزیند مسحوق تن ۳۰ دسے گرم مسحوق منیع عربی ۳۰ دسے گرم قند مسحوق ۳۰ گرم بامقدار کافی شربت سا

که تقریباً ۳۰ دسے گرم باشد جهای ۵ و دسی گرمی سازند روزی يك نادر و حب صبح و يك نادر و حب عصر و دفع بسیاری از اسهال

استحاضه و توقف سوانح منتجان استعمال کنند

حب تن معمول شاروت بگزیند تن خالص اگر بامقدار کافی گلکند ۳۰ حب سازند و دفع

عرقهای لیلی یا حب هر شب بپاشانند

حب قابض معمول شود پور بگزیند مسحوق نرم کنو ۳۰ گرم بلبلان کا نادر ۱۰ گرم مخلوط کرده بامقدار

کافی مسحوق نورمانتیل جهای ۵۰ سانسے گرمی سازند و حب صبح و عصر و دفع سوزاک عامی استعمال کنند

حب قابض معمول کاپورون بگزیند کات هندی ۳۰ گرم زاج سفید ۳۰ گرم ترناب اگر

مخلوط کرده بامقدار کافی شربت گل سرخ ۵۰ حب سازند و روزی ۳ یا ۴ حب دوا و آخر سوزاک استعمال نمایند

حب محمد قابض معمول دومارس بگزیند تن ۲۰ گرم عصاره ترناب ۵۰ سانسے گرم بامقدار

کافی گلکند ۲۰ حب سازند و دفع ترناب لدم و حب هر ۵ ساعت فاصله يك حب بپاشانند تا عوارض مرض برطرف شوند

حب دافع دوسنطار با معمول و بلبلان بگزیند موم زرد ۵۰ گرم ستن (مغزبان)

۵۰ گرم مخلوط کرده با حرارت ملایمی خوب کنند و در مذاب کات هندی مسحوق ۳۰ گرم اسانس دارچینی ۲۰ قطره داخل نمایند

و مطابق معمول جهای ۳۰ دسے گرمی سازند و از ۳ یا ۴ حب در غرغره و استعمال نمایند

معجون قابض بلسانی معمول باز تر بگزیند گلکند ۵۰ گرم شربت تلوه ۳۰ گرم شربت

کوکا ره اگر معجون سازند و دفع نقاش لدم پیوار ۲۰ گرم بپاشانند

عجین دافع لوکوره معمول تنسوت بگزیند گلکند ۵۰ گرم حرای اکل الیجیل ۵۰ گرم

مخلوط کرده و در محلول بدقت داخل نمایند مسحوق کنکینا ۲۰ گرم مسحوق بسباسره ۳۰ گرم مسحوق کات هندی ۳۰ گرم

اسانس دارچینی ۳۰ قطره و هشت گرم این عجین را صبح و عصر استعمال نمایند

مضمضه قابض معمول و انارت بگزیند تن ۲۰ گرم عسل و ددی ۵۰ گرم اب مقطر اگر

گلر اب ۵۰ گرم این مضمضه را حبه سد سبلان و بقی استعمال میکنند لی نباید از استعمال نمود مگر در هنگام انحطاط

سبلان غده بزاقی و نیز جهت اصلاح لهاث و لوزه غرغره ان مستعمل است

غرغره دافع سبلان براق بگزیند مازوی نیم کوب کرده ۵۰ گرم مدت ۱۲ دقیقه در ۵۰ گرم اب

جو شدم کنند و صاف کرده ۵۰ گرم عسل افزوده غرغره نمایند

غرغره عسل و ددی معمول بیمارستانها بگزیند جو دسره ۵۰ گرم عسل و ددی

۵۰ گرم جو را در مقدار اب بچوشانند که پس از شکفتن ۵۰ گرم باقی ماند و صاف نموده عسل و ددی باقی بماند

حقه دانان با حبه دفع شقاق مقصد معمول بی تو نو بگزیند عصاره

دانانیا اگر کل اگر اب صاف ۲۰ گرم مطابق معمول حقه ربعی سازند و هر دوزه اول حقه مله بی استعمال کنند

و بعد از حقه دوم معمول دارند

شیاف دانان با معمول کدکس بگزیند عصاره دانانیا ۱۰ گرم مسکه کا کا اوه ۳۰ گرم مطابق معمول

در شفاف سازند

کولود پون تن در مطابق در سازی در مانبا بگزیند تن ۱۰ جزء کولود پون کرچی

۱۰ جزء مطابق معمول مخلوط کنند با قلم مو منطبق نمایند عوامل قابض و قاطع الدم و دافع العفونه میباشد

حقه قابض بگزیند تن ۱ گرم اب ۳۰ گرم لودانم سپیدم و قطره در دفع اسهال و در سنطار با احتقان نمایند

ابضا حقه قابض بگزیند دیشه انجبار گل سرخ مکده ۱ گرم در ۳۰ گرم اب جوش دم کرده صاف نموده

بغیر اینک لودانم سپیدم و قطره در اسهالهای مزمن احتقان نمایند

زرق تن معمول و بکورد بگزیند شراب قرصیدی ۱۰ گرم تن خالص ۱ گرم زرق نمایند

در زرق مهبلی مقدار تن باید مضاعف نمود و متد جا موافق اما حاصله بر آن مقدار افزوده و مطبوخ خمر

غلظت گل سرخ را نیز مانند عوامل قابضه در زرق مهبلی استعمال نمایند

غسول تن بگزیند پوست بلوط ۱۰ گرم اب جوش ۱۰۰ گرم مدت دو ساعت دم کرده صاف نمایند و این غسول

را نیز در زرق استعمال میکنند

زرق خمری گل سرخ بگزیند گل سرخ ۱۰ گرم شراب قرصیدی ۱۰ گرم مدت یک ساعت دم کرده با فشار صاف نمایند

و اغلب از ۱۰ تا ۲۰ گرم الکلی بر آن می افزایند و این زرق را بطور نطول نیز استعمال میکنند

نطول قابض بگزیند دیشه انجبار پوست دوختا نار مکده ۱۰ گرم در ۳۰ گرم شراب قرصیدی مدت یک ساعت

بجای آنکه صاف کرده ۱۰ گرم کلورید را تا مانبا بگزیند

مخلوط مسقط معمول هو مول بگزیند تن خالص ۱ گرم تعقین حسن لبره ۲۰ گرم مخلوط کنند

و چهار اخرا را در روز دو بار در محل بنظور نطول نمایند

گرد معطن معمول لیشل بگزیند تن ۱ گرم مسوق گل سرخ ۳۰ گرم مسوق قند ۱۰۰ گرم مخلوط

کرده صلا به کنند و شوق این گرد قابض معطن است

ابرن دافع سرما زده گی معمول ژانپوت بگزیند پوست بلوط ۱۰ گرم زاج سفید

۱۰ گرم اب صاف و با شراب قرصیدی ۱۰ گرم پوست بلوط را در آب و با شراب بجوشانند تا دو ثلث باقی ماند و صاف کرده

زاج را بیفزایند و همین که در محل سرما زده گی احساس خارش نمودند دو پاسه دفعه فاصله نیم ساعت این ابرن را

استعمال کنند و در صورتیکه آن محل متقرح شود چندان مؤثر نخواهد بود

زرق قابض بگزیند مسوق کاشو مسوق حمکده ۱۰ گرم در ۲۰ گرم اب امک صلا به کنند و صاف نمایند

در دفع لوکوده و سوزاک مزمن زرق کنند

کحل تن معمول دسمارِس بگزیند اب مقطر ۱۰۰ گرم تن خالص ۱ گرم عرق غار بگلای

۲۰ گرم مطابق معمول حل کنند و در هنگام دوم درمد های توله در چشم قطور نمایند و سه تا یون چند قطره

از محلول ۱۰ جزء تن در ۱۰ جزء اب قطور نمایند

کحل رانابا ابضا معمول دسمارِس بگزیند دیشه رانابا ۲۰ گرم در ۱۰۰ گرم اب

بجوشانند و صاف کرده بیفزایند بگلای ۱۰ گرم لودانم و دو سو ۱۰ قطره لعاب صمغ عربی ۱۰ گرم

این و کحل را در درمد های تکر با سیران در معده مرکب باشند پس از آنکه در شایط صند و دم را بطور شایسته معمول

محصول قابض

۳۸۱

داشته استعمال میکند یکی از دانمندان مطبوخ **اگر** دانه پاد و **اگر** آب و دفع کراتت معمول میدارد
لعاب تن دار معمول هر پون بگزیند تن خالص **اگر** آب مقطر **اگر** دانه های مخلوط
 کرده صلابت کت اخل شود و **اگر** صمغ عربی مخلوط کرده بدقت صلابت نمایند
گلپسره تن بگزیند تن **اگر** گلپسره ناسته **اگر** جزء مخلوط نمایند **اگر** گلپسره تن و مانند پوماد تن
 از اجزاء مادی گلپسره تن میازد و دفع شقاق حلقه فواید زیاد استعمال میکند

پوماد تن بگزیند پیه پستانه **اگر** تن از **اگر** اب خالص **اگر** تن ماد داب حل کرده و با پیه مخلوط نمایند
 و این پوماد را در دفع ضعف جراحت و سستی بعضی آلات و نیز در دفع ورم مهبلی و ورم عنق رحم بکار میرند نیز
 در نقایط و دفع شقاق مقعد و شقاق حلقه مؤثر است و **کا ز ناو** در کاه و هر پس و نوران از اسهال

میکند
پوماد ضد آکنه معمول دودیت بگزیند پیه معمول **اگر** گوگرد مصعد **اگر** گرم تن غرق
 غار گیلانی مکه **اگر** مطابق معمول پوماد سازند

پوماد ضد ورم مهبلی معمول تر بلون بگزیند و از این **اگر** ناسته **اگر**
 تن **اگر** پوماد سازند

پوماد دفع بواسیر معمول وار بگزیند مسحوق مانده **اگر** مسحوق کافور **اگر** موم مذاب **اگر**
 گرم تعین تر پاک **اگر** مطابق معمول پوماد سازند و دفع بواسیر **اگر** صبح و **اگر** شب با باغی بطول نمایند
پوماد بکارت کونتنس بگزیند سولفات روی **اگر** ماز و جود السر پوست ناز مکه **اگر** گرم یک
 مورد سماق مکه **اگر** اجزاء را نرم ساخته با مقدار کافی انگار و ردی مخلوط نمایند و بقیق مهبلی مستعمل است
پوماد ضد شقاق مقعد معمول پرین بگزیند انگار پوپولیوم **اگر** عصا موزیا
اگر استان متبل سرب **اگر** عصا بلادن **اگر** روغن بادام شیرین مقدار کافی پومادی سازند که تواش
 نسبت باشد

پوماد قابض معمول بلا گیر بگزیند عصاره دانه پاد **اگر** کاکا او **اگر** با مقدار کافی روغن بادام
 شیرین پوماد سازند و دفع شقاق پستان و دوزی سر چهار دفعه ترنج نمایند

حقنه ضد شقاق مقعد ابضا معمول پرین بگزیند صاف **اگر** عصا
 موزیا عصاره دانه پاد **اگر** مطابق معمول حقنه سازند و باید خود داری نمود که این حقنه نمایند
محلول ضد شقاق مقعد معمول هولسبک بگزیند گلپسره **اگر**
 تن **اگر** حل کرده و فیلد را با نالوده نموده عمل نمایند

قلم تن معمول بکرل بگزیند تن **اگر** مسحوق صمغ عربی **اگر** سائیده **اگر** باب مقطر گلپسره
 قلمها سازند که **اگر** میلی متر قطر **اگر** سائیده متر طولشان باشد و با نهایت دقت این قلم را در جوف رحم باید اخل نمود
 قلم بد و فورم دانه بهین طریق میازند

شیاف مقوی معمول ریس بگزیند مسحوق تور مانند مسحوق بلوط مکه **اگر** با مقدار
 کافی عسله شیاف سازند این شیافها را در سقوط مستقیم وضعی که از اثر نفوذ دم در آن عارض شده باشد

استعمال نمایند

ارل مریتل (ارل موردی) پکل کوهی (زالزالک) درخت کوچکی است از طایفه **ارکاسه** و در جنگلهای فرنگستان فراوان و برگ آن شبیه برگ شمشاد و پامورد میباشد و میوه آن عبارت است از جریه ای در غلافی رنگ و طعم آن ترش مزه و گوارا و عفو صفت کمی دارد و در بعضی جمالت فرنگ عصیر درخت خربا و شربت ارل را استعمال میکنند

زالزالک

در طب میوه ارل را جهت دفع اسهال و ذوسنطار با و نقاش الدم و اخلا لا انزل و اسکور بوت معکول میدارند و یکی از دانشمندان این ماده را در دفع اسهال قوی الاثر میداند

تقفین مریتل بگزند میوه تازه ارل مریتل ۵۰ گرم عرق کشمش ۵۰۰ گرم مدت ۵۰ روز خپانیده صاف کنند و مقدار شربت آن یک کلاس کوچک است

عصاره مریتل عصیر میوه ارل مریتل را گرفته و بقوام عصاره بخیج کنند و جبهای ۲۰ سانه گرمی ترتیب داده از ۲ تا ۳ غده در روز استعمال نمایند

شربت مریتل بگزند عصاره مریتل ۵ گرم در مقدار کمی آب حل کرده ۵۰۰ گرم شربت جوش سفرا بپزند و فاشق کوچکی از این شربت محتوی یک دسمه گرم تقریباً عصاره میباشد و از ۲ تا ۳ فاشق کوچک در عرض روز بنوشند

سی و قی - پهل و ملش

ن پهل و ملش در فون آتیل او پائی فیلورا (در فون باد و آء نقطه دار و فاء گویا صبح از در فون با آء نقطه دار و آء جمله و فاف باشد که صاحب مخزن مینویسد) از طایفه **تیلپاسه** و درخت بزرگی است که در جنگلهای فرنگستان علی پاید و گل از در طب مانند عوامل ضد تشنج و معرق استعمال میکنند و بهار و برگ **نارنج** نیز در خواص مشابه پهل و ملش و در دفع تشنج بسیار مفید و معکول و عرق و گل پهل و ملش و عرق بهار نارنج و طایع پوسه های دافع تشنج را میدهند شنو بود بوم امبر و زبویید که از طایفه اسفناج است **میل پرتوئی** ال هیریکوم پرتوئی قوم که عباد از هو فار فون باشد و از طایفه **هیریکوم** است و **میلپول** ی **میلپول توئس** که از طایفه **لگومینوز** است و عبارت از **اکلیل الملک** بود نیز در خواص مشابه پهل و ملش میباشد و هم معرق و هم ضد تشنج اند و چون **اقطی (خان)** علاوه بر خواص تحریق و ضد تشنج پوست و در پستان دارای خواص مسهل اند و از این در جدا کا نزد کرم میشود

ن پهل و ملش

پایه گیاهی

هو فار فون

اکلیل الملک

نیل و ملش و ملش

نیل و ملش بگزند گل پهل و ملش ۵۰ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف کنند و عوامل محرک و ضد تشنج است و عموماً در این مطبوخ گلها را از این گل جدا نمی کنند **نیل و ملش** و برگ پهل و ملش و نارنج مکده گرم اب ۵۰۰ گرم مدت نیم ساعت

دم کرده صاف کند و مانند عوامل محرک و ضد اسهال استعمال نمایند

عرق تبلول بگزیدگی خشک تبلول مقدار منظور آب مقدار کافی تقطیر کنند تا بجزء مقطر در یک جزء گل

بدست اید و این عرق را مایع پوسپوهای ضد تشنج و مسکن قرار میدهند

حمام تبلول بگزند گل تبلول ۵۰ گرم آب ۱ الی ۲ مرتبه بنکساعت دم کرده و با فشار صاف کنند و در یک حمام آب

داخل نمایند این حمام چندان قوتی ندارد و جهت آنکه قوتی تو گردد میتوان مقدار گل را سه برابر نمود

استحمام در این حمام مضاد تشنج و محرک است

سفوف برک نارجیج برک نادنج داد گرم خانه که تقریباً حرارت آن ۳۵ درجه بود خشک کند و نرم کوفته آرد

بگذراند و از پناه گرم این مسجود را مانند عوامل مقوی معده و محرک ضد تشنج سفوف کند

تیرن برک فاونج بگرند برک خشتارنج ه گرم اب ه گرم دم کرده صاف کتد این تیرن محرک وضد تشنج

میباشد و میتوان بعوض ۵ گرم برك خشك ۲۵ گرم برك تازه استعمال نمود و بجای برك ناریج برك سایر مرکبات را

می‌توان معمول داشت

مطبوع برک نارنج معمول بیمارستانهای لشکری بکرنیدرک نادنج

۵ گرم اصل السوس ۵ گرم آب جوش ۱۰۰ گرم دمه بگذارد سرد شود و صاف کند و میتوان بجای اصل السوس

هـ گرم شربت ساده استعمال نمود و این مطبوخ و ایضاً به بیاله مدد رجاً معمول دارند

مطبوع بہار نارنج پکزند بہار نارنج ۵ گرم اب جوش ۱۰۰ گرم دم کردہ ضای کسار عوامل ضد تشنج

گوارا می باشد

عرق پنهان و نجی بگردند بهار تاده نارنج اجزاء اب صاف ۳۰ جزء بهارها و ادویه قوی وانی د یک قطبیر قرار دهند

بدون آنکه آنها را در روی صفحه مشق روی هم ریخت و از هر یک جزء بهاری که استعمال کرده اند و جزء مقطری است آورند و

میر است که بعوض بهار نادرج بهار رنج استعمال کند و این مقطر از عوامل ضد تشنج بسیار مطبوع است و از اراد معطر

کردن بیشتر شرابها و پوسهها استعمال میکنند و مقدار شربت آن از نیم تا سه گرم است

شربت بهار نارنج بگیند عرق بهار نارنج اند سفید خورد کرده و ادویه و دت حل کرده و با کاغذ صاف

نمانند و حمه دفع تشنج بمقدار دانه و گرم استعمال میشود

قیرن ضد کسینجی بگرنند گل نیلوف گل بابونه برك نارنج مکد ۲ گرم در ۱۰۰ اگر آب جوش دم کرده صاف نموده

دوه اگرم شربت ساده افزوده ساعتی یک پیاپی آشامند

روغن هوفار بقون بگردد گل خشک هوفار بقون روغن زیتون مخلوط کرده مدت دو ساعت

دوی آتش گذاشته گاه به گاه میزند بعد از گذراندن ۴۲ ساعت میباید و با قیاد از یار و چرخ گرداننده صاف کند و تمسخر این دو غن

چهار دفع تشنج مؤثر است و در بعضی ممالک اگر مانند عوامل دفع الجرح استعمال میکنند

تَرَنِ شَنِوِیُودِ بُوْمُ مَعْمُولِ بَارِ تَرِ بَکَهِندِ شَنِوِیُودِ بُوْمُ اَمِیْرُ دُزِیُوتِیْدِ اَکْرمِ دَکْهَ گَرمِ اَب

جوش دم کرده صاف نموده و به گرم شربت بهار نارنج بپزایند و در دفعه قطره ها لطفال پاشا منند

عن اكليل الملك بگزند گل اكليل الملك ابء با نجاد نقطه پر كند تا عم خوء مقطر بدست آيد

خان وردو قسم است کیر و صفیر خان کیر (اقلی) و سور و سامبو که س شگرا

نکته دیگر درختی است از طایفه کاپری بولباسه که گل از او در طبایع اوقات مانند معرقات و هم چنین میوه
 آنرا استعمال میکنند بطول مطبوخ گل آن مانند حلاوت اثر میکند و برک و پوست دوم آن دارای خواص مسهل و میوه
 و از قدیم الایام اطباء برک خان کبریا مانند مسهل استعمال کرده اند چنانکه **بقراط** در استسقاء استعمال نموده و
 نازه گرم برک خان داد کباب و با شراب جوش داده جهت حصول اسهال بر مرضی اشامانند و اهالی لورن جهت حصول
 برک خان کبریا مانند سالاد میجو رند پوست دوم خان کبریا و حصول اسهال قوی تر است و مانند برک آن در صورتیکه
 نازه باشد دارای بوی متعویع و طعم خیلی نامطبوعی است و چون خشک شود بی بو و بی طعم میگردد و در حالتیکه خواص
 مسهل دکان باقی است هر چه پوست دوم خان کبریا و مسهلان در دستیک قوی میباشد و در استسقاء
 لمحو رقی معمول اند عصر دیش آن بمقدار نازه و گرم مورد اسهال نازه میگردد که مدفوع سهل الخروج است و از
 آن زیاد تر از نازه ساعت بطول می انجامد و عموماً پوست دوم آنرا بمقدار نازه و گرم در ده گرم آب جوشانده
 بر مرضی اشامانند و بیشتر انشندان پوست خان دایر دیش و برک آن را جمع میدهند و مقدار شربت گل خان کبریا
 قبضه است که در یک فنجان آب دم کرده میاشامند معرفی است و نیز برک آنرا بمقدار گرم بابک پیاله شربت جهت حصول
 عرق میاشامند و مقدار شربت عصاره میوه خان که معروف به رباقطی است جهت تعریق نازه اگر است بطور جب
 و مقدار شربت عصر پوست خان نازه گرم نازه اگر و بهترین عوامل است در دفع استسقاء

غسول و بان طول خان معمول ککس بگزند گل خان و گرم آب جوش و گرم
 دم کرده صاف کنند

فطول افح حره بگزند غسول خان و گرم الک کافوری و گرم مخلوط نمایند
رباقطی (عصاره میوه خان) بگزند عصر نیمه شده میوه اقطی مقدار منظور در خام قاق
 بغلظت عسل غلیظ بنج نمایند و حفظ کنند

عرق اقطی مانند عرق اقطی بول و ترتیب دهند و پوستهای ضد تشنج و معرق داخل نمایند
پوستهون مسهل معمول گوپوس بگزند عصر پوست نازه اقطی و گرم شربت بنفشه
 و اگر مخلوط کرده در دفع استسقاء میاشامند

جوشانده مد معمول وان در برنج بگزند پوست متوسط اقطی و اگر میوه عمره
 دس گرم در مقدار رباب بچوشانند که گرم جوشانده بدست آید و گرم عصاره عمره افزوده هر ساعت فاصله
 یک ناشق کوچک میاشامند

شراب مد و مسهل بگزند قهوه که کمی بوداده باشند و گرم بقدری شراب دویان دریند که
 پیر از صاف کردن و اگر مصفای آن باشد و گرم عصر پوست دوم خان کبریا و افزوده با کاغذ صاف کنند
 و از او شربت کیده و دوزی یک شمت میاشامند و هرگاه مورد اسهال شد بگذرد مقدار شربت کم کنند

خان صغیر هیل سا مبوکوس بولوس قوی است از خان که ساقه اش بیشتر
 مانند است و در اطراف جاده ها بمقدار دایمی و دود برک و ساقه و دیش آن مانند خان کبریا دارای خواص مسهل
 میباشد و مطبوخ برک آنرا مانند قویات در جراحات که استعمال نمایند و انفاذ احاد کرده و تعجیل در حصول
 سیکا ترس میکنند

نای گرم است

در بیان نسخه ها و احوال طایفه کوفه و کاسه

گرد جلب بگزیند و مقدار منظور خورد خورد کرده در گرم خان ۴۰ درجه نجشکاتند نرم کوفته از موی

ای پشمی بریزند و مقدار شربت آن از آن ۱۲ گرم است مخلوط با قدری آبگوشت بے چربی

گرد مرکب جلب معمول اطباء سیانول بگزیند جلب طریطر منبری کلسینه

مکد یک خزه نرم کوفته مخلوط کنند و از آن ۱۲ گرم این مخلوط و مانند مسهل استعمال نمایند

گرد الهود معمول گیور بگزیند جلب ۲ سفرباک ۱ اسفونیا ۳ صبر ۳ گوت ۴ سنا ۴ دوا

ها را جدا جدا نرم ساخته مخلوط کنند و از آن ۱۲ گرم آن مسهل است

گرد مسهل معمول کویلوڈ بگزیند مسخوف جلب ۱۲ کلل بخاری ۴ مسخوف زنجبیل مخلوط کنند

و مقدار شربت آن از ۴ دس گرم تا ۱۲ گرم است

گرد مرکب کالادانا بگزیند گرد تخم کالادانا ۵ بے طراران پیاس ۴ مخلوط کنند و مقدار شربت آن گرد از ۳

نای گرم است

معجون دافونیکس بگزیند خرمای بے هسته ۵۰ گرم بادام شیرین مقشر ۱۲ گرم مسخوف زنجبیل مسخوف

فلفل سیاه مسخوف بناس مسخوف دارچینی مسخوف دو کوس جزیره کرپت مسخوف و از بانه مسخوف سداب مکده گرم مسخوف

زعفران ۳ دس گرم مسخوف تربده ۱۲ گرم مسخوف سفونیا ۱ جلب ۴ گرم مسخوف قنده ۵۰ گرم عمل مصفی ۱۰۰ گرم

مطابق معمول معجون سازند و از ۴ تا ۳ گرم این معجون را در پوسپونه مخلوط کرده در مداوی قولج نقاشان پیاشند

تعفین مرکب جلب معروف به ماء الحیوه المانی بگزیند جلب ۵۰ گرم تربده ۵۰ گرم سفونیا

حلبه ۱۰۰ الک ۹۰ درجه ۹۰ مطابق معمول تعفین سازند و از ۲ و ۳ تا ۱۰ گرم این تعفین را در یک مایع مناسبی با ۱۰

گرم با شربت سنا و با شربت زردن پیاشانند

سفر سفونیا بگزیند سفونیا الک ۹۰ درجه از غال جوانی مقدار کافی مطابق معمول عمل کنند و مقدار

شربت این سفرونه سائنه گرم است

مسهل لودوا بگزیند سفونیا ۱ جلب ۵۰ گرم دیشه تربده ۳۰ گرم جلب ۵۰ گرم اقلامدات ۲۴ عت

در الک ۹۰ درجه ۱۰۰ گرم بخیسانند و صاف کنند و شربت ذیل را بر آن پیافانند بگزیند سنا ۵۰ گرم در مقدار

۱۰ گرم کنند که مصفا یان ۱۰۰ گرم باشد پس از صاف کردن ۱۲ گرم قند در آن حل کنند و مقدار شربت آن مسهل

از آن ۴ قاشق کوچک است در عروق و زوا و مسهلان در دستک میباشد

الکسیر دافع مخاط بگزیند سفونیا جلب مکده ۲ گرم دیوندا اگر ترکی میوه عر مکده ۵ گرم شتران پیاس

۵۰ گرم قنده ۲۵ گرم الک ۱۰۰ درجه ۱۰۰ گرم مطابق معمول الکسیر سازند و مقدار شربت آن از آن ۲ تا ۳ تا شواش خود

صابون جلب بگزیند مسخوف سفونیا جلب ۵ گرم صابون طبی نذ کرده ۵۰ گرم در مقدار کافی الک ۳۲ درجه

با عانت حرارت ملایمی حل کنند و بقوام حب تبخیر نمایند و در ظرفی حفظ کنند و مانند مسهل از ۵ دس گرم تا ۱۲ گرم در

معجون دافونیکس

سفر سفونیا

مسهل لودوا

صابون جلب

اطفال استعمال کنند

امولسیون جلب بگزیند مسحوق جلب ۵ دسی گرم در نصف زرده تخم مرغ مخلوط کرده بپزند اب ۱۲۰ گرم
قد ۳۰ گرم عرق بهار نارنج ۵۰ گرم و ککس ۵۰ قطره الکلیاتور له بران می افزایند و این امولسیون را مانند مسهل
یک دفعه بپاشانند

مسهل معمول پلانش بگزیند سقونیای ۵ دسی گرم قد ۵۰ گرم مخلوط کرده صلا به کنند
۱۲۰ گرم شیر گرم بران افزوده و ۵۰ گرم عرق غار گیلانی اضافه کرده یک دفعه بپاشانند مسهل گوارائی است که در
جوانان استعمال میشود

مسهل شیری بگزیند سقونیای جلب ۱۰ گرم شکر ۱۲۰ گرم قد سفید ۵۰ گرم عرق غار گیلانی ۵۰ گرم یک دفعه
بپاشانند

پوسپون مسهل معمول با راتو از یک طرف بگزیند بادام شیرین مقشر ۱۰ دانه قد ۳۰ گرم اب
۱۰۰ گرم امولسیون سازند و از طرف دیگر بگزیند سق جلب ۵ دسی گرم قد ۱۰ گرم بادام شیرین مقشر ۱۰ دانه مسحوق صمغ
ع ۵۰ گرم سقربا قد صلا به کنند و بعد بادام را افزوده نه صلا به نمایند و بعد صمغ را بپزینند و کم امولسیون را مخلوط
نمایند و یک دفعه بپاشانند

مخلوط مسهل معمول اندری بگزیند سقونیای مسحوق ۳۰ دسی گرم الکلیاتور اکلیل الجبل
۲۰ گرم در هاون چینی صلا به کنند و کم کم بپزینند عرق بهار نارنج شربت شکوفه هلو مکده ۵۰ گرم و صبح ناشتا یک دفعه بپاشانند
پوسپون مسهل بگزیند برگ سنا ۱۰ مکی ۱۰ گرم دوده ۲۰ گرم اب جوش ربع ساعت دم کنند و صاف کرده ۱۵۰
گرم سولفات سود دران حل نموده ۱۰ گرم مسحوق جلب بپزینند و صبح ناشتا دود دفعه بپاشانند

مخلوط در سیتیک معمول اند رال بگزیند ماء الحبه المائیه شربت زرد پیون مکده ۳۰ گرم
مخلوط کنند و صبح ناشتا یک دفعه بپاشانند بدون قویج و بدون آنکه دود دران عمومی انعکاسی حاصل شود موجب
حصول اسهالهای دافه میگردد

پوسپون مسهل بگزیند ماء الحبه المائیه ۱۰ گرم شربت زرد پیون ۲۰ گرم اب صاف ۵۰ گرم الکلیاتور له
۲۰ گرم مخلوط کنند و صبح ناشتا یک دفعه بپاشانند

سفوف اسباط بگزیند مسحوق سقونیای جلب ۱۲۵ مسحوق بے طرطرات پتاس ۱۲۵ اینتئون مغر مخلوط
۱۲۵ مخلوط کنند و ۳۰ دسی گرم تا ۲۰ گرم بطور مسهل استعمال نمایند

سفوف حرک جلب بگزیند جلب ۵۰ گرم بے طرطرات پتاس ۲۰۰ گرم زنجبیل ۱۰ گرم مطابق معمول
سفوف سازند و بمقدار ۲۰ گرم مسهل بنکونه است

سفوف مسهل بگزیند مسحوق جلب ۵۰ دسی سولفات سود ۲۰ گرم مخلوط کرده دسی قیمت کنند و هر نیم
ساعت فاصله یک قسمت با بپاشانند تا یوز اسهال و هر قسمت را در یک ساله بکوشند بی چوب مخلوط کنند مسهل
است قوی الاثر

سفوف حرک سقونیای معمول انگلستان بگزیند سقونیای ۱۱۳ جلب
۱۵۰ دسی زنجبیل ۲۱۰۳۵ مخلوط کنند و از ۳۰ تا ۵۰ دسی گرم با مشروب مناسب مخلوط کرده بپاشانند تا اسهال

درستیک عمل میکند

سفوف مسهل بگزند مسحوق جلب ۱۰ دانه گرم مسحوق ریوند ۵ سانه گرم مسحوق دارچینی ۵ سانه گرم مخلوط کنند و در اطفال یک دفعه بنیاشانند

سفوف الهوت بگزند سقمونیاه گرم دوده دانه پنج مکده ۱۰ گرم مخلوط کرده ۲ گرم انزما کنند مسهل و مستیک استعمال نمایند

سفوف ابروئه مطابق تجربہ دل بگزند مسحوق جلب ۲۰ گرم سقر جلب ۱۰ گرم لال علی ۵ گرم مسحوق تربده ۱۰ گرم مسحوق ابرساره ۵ گرم قند ۵ گرم مطابق معمول مخلوط نمایند و بسته های ۵ گرمی از آن ترتیب دهند مسهلی است قوی الاثر

سفوف منقی بگزند جلب سقمونیاه مکده ۱۰ گرم طریز ۲۰ گرم مخلوط کنند از ۲ تا ۴ گرم بطور مسهل استعمال نمایند
قرص پاکارناهی بگزند سقمونیاه ۱۲ سانه ۱۰ ریوند ۴ قریفل ۴ قریبای پوست لیمو ۲۰ قند ۲۱۵ با مقدار کافی لعاب بکر با عرف دارچینی ساخن باشند قرصهای ۱ گرمی سازند

قند نارنجی مسهل معمول ده بگزند اسانس نارنج ۱ گرم قند ۴۴ گرم جلب مسحوق ۴۰ گرم
طریز محلول ۴ گرم مخلوط کنند و ۱ گرم این مخلوط را در شربت ریغال مخلوط کرده بنیاشانند

شریب افع نقرس بگزند عصاره کاله عصاره الکلی شب سقر جلب مکده ۱۰ گرم در ۵۰ گرم الکلی ۲۱ درجه بدقت مخلوط کرده در ۵۰۰ گرم شربت ساده داخل نمایند و بر وی آتش خیلی ملایمی گذاشته و متصل بهم زنند الکلی بخار گردد و حفظ کنند یک فاشو کوچک این شربت را در یک پیاله آب مخلوط کرده بنیاشانند و پس از لحظه باز فاشو کوچک دیگری بنیاشانند و هم چنین تا اثر اسهال ظاهر گردد و این شربت را میتوان بجای شربت بویبر استعمال نمود

مجموع مسهل معمول فوکی بگزند سقمونیاه جلب جلب مسحوق عنصل مکده ۱۰ گرم سقر جلب ۵ گرم مخلوط کرده و بقدر کفایت شربت ریوند و مقدار شربت انار ۲ تا ۳ دانه گرم است و در دفع استسقاء
ایضا مجموع مسهل معمول کوارن بگزند رب خان صغیر رب میوه عرعر مکده ۱۰ گرم سکنجبین عنصل ۲۰ گرم مسحوق جلب ۱۰ گرم سولفات پتاس ۵ گرم با مقدار کافی شربت ریوند و مجموع سازند و بفاصله های خیلی نزدیک چند نفع هر نفع ۵ گرم این مجموع را بنیاشانند تا تحلیه کامل حاصل گردد

ایضا مجموع مسهل معمول رکن بگزند مسحوق رب جلب ۱۰ گرم کلل بخاری ۱۰ سانه گرم مسحوق قند مسحوق ریشه شیرین بیان مکده ۱۰ گرم عسل سفید ۱۰ گرم گرد ها را مخلوط کرده و با چند قطره آب تر کنند و عسل را بقیانند و یک دفعه بنیاشانند

حب مسهل محلل معمول سیفر بگزند سقمونیاه ۱۰ گرم زهره گاو ۵ گرم عصاره خطبانا ۲۰ گرم با مقدار کافی مسحوق خطبانا ۲۰ حب سازند و دوزی ۴۰ عدد بنیاشانند

حب درستیک معمول و اب بگزند جلب مسحوق سقمونیاه مسحوق مکده ۲ گرم مخلوط کرده با مقدار کافی شربت ساده ۲ حب سازند و در دفع پوست عارضه در قونج سرخ بکار بند و از ۲ تا ۴ حب متدرجا بنیاشانند تا تحلیه کامل حاصل گردد

حب افع قطرب معمول رازوری بگزند عصاره جلب سقمونیاه مکده ۱۰ سانه گرم

مخلوط کرده دو حب سازند و تا هنگام سفار و زری یک حب پیاشامند

حب مسهل معمول التوف بگزند سفر جلب صابون طبی مکده گرم الكل ۱۰ اگر ابتدا سفر و بعد صابون

رادر الکحل کتد و بادامی بنیچر نمائند تا بقوام عصا و وازان جهای ۲۰ سائنی گرمی سازند و ۲ حب شب و قه خواب و ۲ حب

فردا صبح ان پیاں سامند

حب مسهل معمول شامپوون بگردن سقر سقونباہ اساتے گرم گم کوٹ اساتے گرم رغن

دزدیم قطرہ سہلین (اسقلین) اساتے گرم اسید طریک ادا سے گرم فدیہ مقدار کافی مطابق معمول عہد جاوند

دین دفعہ بیاضد

بسیکاج مسهل بگردند سفر سقیم و ناپاک اگر در مقدار خیفاً خل کنند که جگر و بسیکاج کار آمد است و دیگر

بسکاجی ۲ دسے گرم سفر سقمو بنا دود و درک طفل هفت سالہ یک بسکاج استعمال نمایند

الكسرة أقوى دافع مخاط معموك وروولت بگرنند مسخو و كلبو ۹ گرم مسخو قارسا

۱۰۰ گرم مسخوق جنبطاً ناه ۱ گرم مسخوق جلب ۵۰۰ اگر م مسخوق صبر ۱ اگر م مسخوق زعفران ۱۰۰ گرم مسخوق صندل ۳۰۰ گرم

سولفات کپرس ۵۱ گرم امبیک ۱۲ گرم از تاب پیاس ۵۱ گرم شربت سادہ کہ قوامش ز باد و بواسطہ زیادتی قوام قدی

و نگویند شده باشد ۱۱۰۰ گرم اکل و فیلبر ۲۲ لیراب مقطر ۲۲ لیر گرد ماهاد مالت پک و دند کا اکل بچیانند صاف کنند

و از ثبات سباب و سه لغات کهن و امتک را در آب حل کنند و محلول را با نفعوه الکلی مخلوط کرده یک روز بگذارند میماند

داشتند و از خود در روزگار اندام اندوختند و با کمال از خاکی که حفظ کسب از آن کسب از عوامل مسئله است و مقدار

شربت ان از ماه گرم و بک فاشق کویک ان تقریباً دارای ۲۵ سانته گرم عوامل مسهل میباشد

حجرت سقمونیامعمول بیمارستانهای لندن بگیرند سقمونام گون

عصاره بنج عصاره مرکب حنظل صابون طی مکدی اگر کم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و از ۲ تا ۴ عدد در روز بنوشانند

شراب مسهل بگرندار سایوست داخل خان کبر مکده گرم دیشہ ذنجیل شای برک سنا مکی مکده گرم

دشتر حلب: اگر کم شراب سفید اعلیٰ ۱۰۰۰ گرم مدت ۱۰ روز نجاست و صاف کند و در دفع استغیا بکشد

کوچک صبح ناشایا سامند

ابضاً شراب مسهل معمول برین بگیند جلب خود کرده غنصل خود کرده مکده گرم بنیوان

پتاس ۵ اگر شراب سفید ۱۰۰۰ اگر مبدن ۲۴ ساعت بخیاشد و روی سرفاشق کو چن دو ساعت بعد از غذا پی صبح

دېکې نظم دېکې شب بيا شامندېس از دور روز فاشو کوچک د فاشو صبح و د و نا لهر د دو تا شب و نېس از دور روز د بگر

۹. فاسق کوچک ۳۰ فاسق صبیح و سه فاسق ظهر و سه فاسق شب و این مداوا در استقامت های صبر مفید و مستعمل است

وحيثما — وبعض المشايخ
جندعو مل بها

چند کومل بہ

چند (گوند) ۴ چند ۵ کاستور یوم ۶ کاستور یوم ۷ کاستور یوم

عبارت است از کب غده مانند که واقع است در تحت جلد شکم حیوانی موسوم به پیل کش در ما بین ریش دم

و جزء حلقه دان و این کپره که دوج است و در زیر ماده این حیوان هر دو موجود میباشد مخوی ماده، مریخ است

بیدستر

موسوم به کاستورئوم که ما این ماده را نیز جند مینامیم **بیدستر (بادستر) نکاستور عبارت** از حیواناتی است از طایفه حیوانات قاضیه و ذات المعاشین که قدری از گریه اهلی بزرگتر است و سران مد و د پوزه ان پهن و گوشهای آن کوتاه و پنجه های آن از هم جدا و دم آن پهن و از هر طرف کلوآل در آنجا شکم مقعد و آلات تولید و بول منتهی میشوند و زوج کیسه غده مانند دی واقع اند که فقط زوج فوقانی محوی کاستورئوم میباشد و مابقی که از غده های واقع در جانب خارج این دو کیسه مرشح میشود در آنهای ریزه و این دو کیسه را که محتلی از مایع مذکور اند از این حیوان استیج ارج کرده در تجارت با اسم جند بیدستر میفروشند

جندی که در تجارت متداول است عبارت از دو ماده گلابی شکل منندی میباشد که از طرفین فی الجمله منضبط شده اند و اتحادشان با هم بواسطه دستر است تنک شبیه به خورچین کوچک ترکی و رنگ خارجی آن قهوه چرکینی و چون یکی از کیسه ها را سطحاً بشکافند مشاهده میگردد که یک ماده غلیظی شبیه به مرمر در آنجا متشکل شده و این ماده عبارت از پرده هائے است که از سطح داخلی کیسه خارج گشته و در آنجا مایع خشک شده و در رنگ واقع میباشد این مایع خشک شده گاهی کاملاً جامد گشته و مانند سقر میگردد و گاهی بعضی در صورتیکه جند تازه بود نرم و شبیه به بوم میباشد و رنگ آن زرد و قهوه رنگ و بوی آن تند و مابین بوی تر و بوی مشک و طعم آن تند و تلخ

عموماً جند از سپهر و کانا داحی درند و جند سپهر بهتر با قیمت تر از جند کانا میباشند و بوی خصوصی دارد که نسبت میدهدند از به پوست درخت **بولو** که بیدستر از آن تغذیه مینماید و جند کانا و سایر ممالک خارجی که چکر از جند سپهر و فاذا کر و مستطیل و بسیار چرب و بوی آن خیلی شبیه به بوی سقر است زیرا که در این ممالک بیدستر از پوست درخت کاج و صنوبر تغذیه مینماید و بقول کلی جند را میهن فراد کاستورین و سقر البومین و ماده دسم و ماده خالطی و کربونات آمونیاک و ادرات و نبروات و سولفات سود و پتاس میباشد و بعضی خواص جند را نسبت به کاستورین و بعضی دیگر به دهن فراد داده اند و ماده عامل آن مشکوک میباشد بهتر است که خود جند بطور حجب و با پسو استعمال کنند و با تعفین الکلی و آری آنرا زیرا که الکل و اتروهم مواد آنرا حل میکنند

جند از عوامل دفع تشنجی میباشد که در خواص مشابه نغونه و سنبل الطیب است و در دهان مواقعی که آنها را استعمال میکنند نیز استعمال میشود و خصوصاً مفید و مستعمل است در جنبش طشی که همراهی کند با تهجمات موج و بطبی شکم و در قولنجهای عصبانی که چنان بنظر ابد محل آنها در معاء دقاق بود و اسان میکند وضع حمل و خروج جفت و تسکین میدهد شدن قولنجهای وضع حملی را و مقدار شربت یا مسحوق آن با عای گرم بطور حجب و با گرم نیز استعمال کرده اند و از تعفین آن با عای گرم و بهترین طریق استعمال آن کپسول آری **کلر قان** میباشد که از با عای عده بیاشامند و تعفین آنرا نیز بطور حقه استعمال مینمایند

تعفین جند بیدستر بگزنند جند مسحوق الکل ۱۰ درجه ۱۰ مدت ده روز نجایانند و با قاشق کرده از کاغذ بگزنند و آنرا در عوامل محرق و ضد تشنج و ضد پیتری و مد و طشت میباشد مقدار شربت آن از ۱۰

با عای گرم **تعفین عفرانی جند معروف** با الکسی و حی و محول کر و لبوس بگزنند جند ۱۰ عصاده بو مواد آن ۲ زعفران ۱۰ کربونات پتاس ۲ اسان آن ۲ اسان زهره ۲ اسان آن ۲ الکل ۴۵ درجه ۵ مواد جامد ۱۰ مدت ۱۰ روز در الکل نجایانند و با قاشق کرده از کاغذ بگزنند و آنرا

اسانها را

دستی چنانچه

استانها را بنفرا بپای محصول از عوامل ضد تشنج و ضد هبستری میباشد و مقدار شربت آن از ده تا ۲۰ گرم بطور پیوسته
تغفین اثری چند بگزیند مسحوق (اثر الکولیزه) (اثر سولفوریک یا الکلی ۹۰ درجه ۲۰) ۵ در صراحی
 داری مدت ده روز بخیشاند و گاه به گاه بهم زنند و در دفع سرپوشیده صاف کنند این تغفین از عوامل ضد تشنج و
 ضد هبستری است و مقدار شربت آن از ده تا ۲۰ گرم

روغن چند معمولی بگزیند چند روغن بادام شیرین ۵ در حمام ما در مدت چهار ساعت
 دم کنند و صاف نمایند چنانچه دفع هبستری و دفع تشنج بروی شکم ترنج نمایند
سفوف ضد تشنج بگزیند چند گرم دارچینی ۱ گرم قند ۵ گرم مطابق معمول سفوف نشانند و در پیست
 بسته مساوی به بندند و ساعتی یک بسته سفوف نمایند

پوسپون ضد تشنج بگزیند تغفین چند گرم مطبوخ بادرنجوبه ۵ گرم شربت اسطوخودوس ۵
 گرم پوسپون سازند و بمدد جابجا نمایند

شبات ضد تشنج بگزیند مسحوق چند ۲ گرم مسکه کا کا او ۱ گرم مطابق معمول یک شبات سازند
مشك **مُشك** **ف** **مُشك** **ل** **مُشك** **س** **ی** **مُشك** **س** عبارت از ما

است محوی و کیسه که واقع است در مابین ناف و الاث توالد یک قسم اهوی به شاخی موسوم به اهوی مشك
 و این ماده در جوان زنده نیم سپال ولی پس از ترك جوان خشك شده و جامد میگردد و شبیه بزرگ خون خشك
 شده و مخلوط با ماده دسبی و رنگ آن قهوه تیره و طعم آن تلخ و بوی آن خیلی تند و بسیار منتشر و دارای فرائین بادیه
 اهوی مشك از حیوانات طایفه حشره (نشیوارکن) است و شاخ ندارد و در تبت و چین زنده گی میکند

و از اهوی متعارفی قدری کوچکتر موهای آن قهوه و سخت و خشن شکند و در این جوان رفك فوقانی دارای
 دو ناباست که از دهانش خارج شده و بمثل لاله دافعه وی میباشد و در تحت شکم این جوان در قدام غلفه کیسه
 است و هنی که در آن خلط منجمدی موسوم به مشك ترشح میگردد و فولیکول مولد المشك تقریباً از ده تا بیست سانتی متر طول
 دارد اما هانی که در آن خلط منجمد دارد و در طرف داخل فروش شده است از بشره خشك و املس و ماده مشك خیا نچه ذکر کردیم
 در جوان زنده دارای قوای است شبیه بقوام پیه مشك متداول در تجارت که همان کیسه اصلی که از جوان جدا کرده
 اند محوی میباشد و در قسم است مشك تونکن و مشك کا بادرکن و مشك تونکن با قدری و محوی در کیسه است
 که موهای آن کوچک و خرمائی اند و مشك کا بادرکن در کیسه که موهای آن سفید رنگ اند و مشك خالص تقریباً همه
 آن در کباب اغ حل میشود و نیز محلول و الکلی و تر و زنده تخم مرغ میباشد و وجود مواد ذیل بواسطه تجزیه در آن ثابت
 شده اما نیاك دهن فراوانترین است و کولسترین دهن اسیدی مرکب با اما نیاك و لانتین البومین فیبرین ماده محلول
 در آب و غیر محلول و الکلی کلورید و اما نیاك و املاح چند

بواسطه گران بهای مشك است که اغلب اثر مغشوش میکند و سرب و خون خشك شده و فقر الهود و غیره در
 آن مخلوط میشوند و در المان یک قسم مشك مصنوعی میسازند و عبارت از ماده سفیدی است که دارای بوی
 مشك است و از روغن کرمانه با اسید اذتیک ترتیب میدهند

مشك از عوامل ضد تشنجی است خیلی گران بها و مخمل الاثر و آنرا مانند سایر عوامل دفع تشنج استعمال میکنند و خصوصاً
 در دفع سوانح عصبانه خطیر مانند انما و سبات و حرک غیر ارادی انداز که بعضی اوقات با بسیاری از امراض دسبی

مشك

اهوی مشك

از قبیل ذرات الریه و پیوسته و غیره مرکب میشوند از با قایده میدادند یعنی دو صورتیکه این سوانح از عوارض مرض باشند نه آنکه خود مرض اصلی بودند و نیز در دفع اسهال و سبب مفید استعمال است و مقدار شربت از مسحوق مشک از دوسه گرم تا یک گرم است و بعضی از مواد مخصوص کافور و بادام تلخ بوی مشک را بر طرف مینمایند

تغفین مشک بگریزند مشک الکله درجه و مدت ده روز بچشایند و با فشار صاف کرده از کاغذ بگذرانند این تغفین از عوامل محرک و دافع تشنج است و مقدار شربت آن از یک تا سه گرم

و تغفین اتزی مشک را مانند تغفین اتزی چند میسازند و نیز از عوامل ضد تشنج است و مقدار شربت آن از یک تا سه گرم

بطور پوسپون

گرد تونکن بگریزند مشک مسحوق یک گرم سبیل الطیب مسحوق یک گرم کافور مسحوق یک گرم مخلوط کنند و از یک تا

سه دوسه گرم این گرد را مخلوط در آب یا با عسل و با بطور حب در دفع هببری و صرع بپاشایند

پوسپون مشک معمول بگریزند تغفین مشک یک گرم عصاره مانع کنکای یک گرم شربت قرصه یک گرم لعاب منقعه یک گرم شربت تلوه سه گرم پوسپون سازند در دفع صورت سرسام وضعیف پیوسته شد با

بپاشایند

پوسپون اقونی مشک معمول کازری بگریزند مشک سه سانه گرم شربت ترپاک

سه گرم مطبوخ صد ری سه گرم پوسپون سازند و در صورت سرسامی از الریه با قاشق کوچک متدا بپاشایند

حب مشک معمول هونی بگریزند مشک سه سانه گرم کافور سه سانه گرم باد و قطره عرق کشمش مخلوط کرده صلابه کنند و با مقدار کافی گلکند مخلوط نموده یک حب سازند و این حب را مانند عوامل دفع

تشنج در عرض ده روز بپاشایند

حب ضد تشنج بگریزند مشک عصاره سبیل الطیب مکده گرم عصاره ترپاک سه سانه گرم مطابق معمول

ده حب سازند و از یک تا سه حب بپاشایند

حقنه مشک بگریزند مشک یک گرم در نصف زرده تخم مرغ مخلوط کرده ده گرم مطبوخ بزنگان افزوده

حقنه نمایند

حقنه مشک و کافور بگریزند مشک کافور مکده گرم در یک دانده زرده تخم مرغ صلابه کرده ده گرم

گرم مطبوخ بزنگان افزوده حقنه نمایند و کافور را تا یک گرم در این حقنه استعمال مینمایند

عنبی

عنبی امبرگری تا امبر اسپیل (ویرا المباروم) در باب طبیعت عنبی عقاید مختلفین

و دانشمندان مختلف است و آنچه گویا به حقیقت نزدیکتر بود آنست که مدفوع منجمد و متعرق قسبی از کاشالوت که

از جوانان بحری طایفه سیاه است این ماده را متشکل مینماید

عنبی عبارت است از قطعات دان دانه که اغلب مرکب از چندین طبقه اند و رنگ آن خاکسری سیاه و خطوط زرد رنگ

باخته چندی دان مشاهده میشود و قوام آن شبیه بقوام موم و فی الجمله سخت تر از آن و چون در مجاور هوا واقع

شود نرم میگردد و قابل اشتعال و ذاب نمیشود ولی در الکلی گرم و از دانه ها ثابت و فرار محلول و بوی آن بخوبی

مطبوع و با این جهت در نیت پیش از ندادن استعمال میگردد و طعم آن مکره و شبیه به چوبی مانند

عنبی و خواص مشابه مشک است و در همان مواقع و بهمان صورت و بهمان مقدار استعمال میشود

کرمه

کهربا سوکسن (امبرژون) سوکسنوم (الکروم) الکرون چنان نظر
می آید که طبیعت کهربا بنایه باشد و یک نوع سقر مستحاضه است که در زمین فن شده و همیشه در آن داضی مجاور دبا که
پوشیده شده اند از طبقات خشبی موسوم به اخشاب معدنی از امیایند که در جوف آن طبقات متمکن است و قبل از آنکه
این اعتقاد را در باب آن حاصل کنند و تحقیقت واصل آن گمانهای بسیار مختلف میگردند بهرجهت عبادت از جبهی است
صلب و نیم شفاف و سبک و شکننده و زرد رنگ و طعم آن تند و غیر مطبوع و بواسطه مالش تولید الکتریسیته نموده
و اجسام سبک را جذب میکند و بواسطه همین خاصیت است که یونانیان آنرا الکرون (کاه دبا) نامیده اند و در یک
حوادث زیادی مشعل میشود و بدون آنکه صیقل پذیر و قهقریج شده و شعله زرد و سبزی حاصل می نماید یا بوی بسیار تند
کهربا مرکب است از دو سقر کمی در هر فرار و اسید سوکسنیک و این اسید را که فرا است با امیایه استعمال کرده و باسم
لیکورد کهربا یا شاخ گوزن می نامند

کهربا را در طب یک وقتی بصورت روغن و تعفین استعمال میکردند ولی امروز بکلی متروک و مطرود شده و نمیتوان نه بجا
خیزد نه مشک و نه غیر آنرا استعمال نمود و در میان عوام متداول است که بگردن طفل بگویند کهربا می بندند و بزرگتر
او کهربا او را می کنند که با آن بازی کرده و در دهان خود به درد و باین تدبیر طفل را از عروضا خلاصان محفوظ میکنند
و اگر چه دلیل و برهان این مسئله عجیب در نظرها و سایر اطبا مجهول است ولی در صحت اثر آن حریف نیست و یکی از دانشمندان
بزرگ فرانسه میگوید شخصی از اهالی انگلستان که مبتلی بقیاد بنیه عصبانه بود و تشنجات مولناک داشت و تحقیقی و پیش
قلب و فالج جزئی و موقتی روی روز میبود من باین شخص حکم کردم که در اطراف تنوره و دست و پا و گردن رشته کهربا
به بندد پس از دو ماه شخص برض ک غذای بمن نوشت و از سلامتی و شفای مرض خود اطلاع داد و بنی بیان میکنند
جوانی را که مبتلی برباسم بود بواسطه تبین منطقه تسخیر کهربا یا اطراف سینه جملہ های آن مرض را دام گشت بهرجهت میتوان
این آثار را بویکی عجیب را بخواص الکتریکی کهربا نسبت داد

قرص معروف به کاشونده مطابق نسخه در و ولک بگردنگار دمنی ۵۰ کهربا ۵۰
مشک غیر مکد ۳۰ عود عا کر بونا ۳۰ مندر ۲۰ زرد ۵۰ صندل ۱۰۰ مصطکی اگر ترکی خولجان (نسط) دار چینی
صبر زرد و بوند چینی هبله افستین مکد ۳۰ عا ج مکس ۱۰۰ هر یک را جدا گانه نرم کوفته و مخلوط نموده ببقا بند شراب
موسکات ۵۰ گلاب ۲۰۰ خوب مخلوط نمایند و در آخره ۲۰۰ جزء قضا ضافه نموده و با مقدار کافی لعاب کنیا خیر سازند
و مطابق معمول قرصهای ۲۰ دسیر گرمی سازند و حفظ کنند و از عا تا قرص در عرض روز مانند مقوایات معدود
میتهات بپاشانند

چون در این بعضی از عوامل دفع تشنج و بیان کردیم بهتر است که نسخه های متداول و مختلط دفع تشنج را
نیز ذکر کنیم

دریا محصون مختلط تشنج

پوسپون صندل ۱۱ ستری بگزند شربت مرکب بومادان ۱۰ گرم تعفین خند بید ستر ۲ گرم عرق سبل
الطیب عرق بهار نارنج مکد ۵۰ گرم انر سولفوریک ۲۰ گرم پوسپون سازند و هر شاع یک فاشق کوچک بپاشانند

و این نسخه مطابق کد کس است

قطر و مسکن المانی بگرند تعفین انغوزه ۲۰ گرم تعفین خند ۱۵ گرم تعفین ترپاک ۵ گرم مخلوط
کند و در دفع هیستری از ۱ تا ۲ قطره روی پارچه قندی چکانند و باد را ب سرد مخلوط کرده بپاشانند
قطر و قهقاری انگلیسی بگرند جوهرهای ششم خام ۵۰ گرم اسانس لوند ۵ گرم الكل ۳۰ درجه ۲۰ گرم
در قری مخلوط کرده با درجه بیست تقطیر نمایند و از ۱ تا ۲ قطره در مایع مناسب مخلوط نموده بپاشانند
الکسیر متین فولد بگرند الكل خالص ۵۰ گرم خند پیدستر ۲۰ گرم انغوزه ۱۰ گرم جوهر شاخ گوزن
ترپاک مکده ۵ گرم مخلوط کرده مدت چهار روز بچپانند و با کاغذ صاف نمایند در دفع هیستری ۳۰ گرم در شربت
مناسب مخلوط کرده بپاشانند

تعفین متین و ده بگرند و ده ۱۰ گرم انغوزه ۵ گرم الكل ۲۲ درجه ۵۰ گرم مدت هشت روز
بچپانند و صاف کنند در دفع تشنج اطفال از ۱ تا ۲ قطره در گلاس کوچکی شربت قند مخلوط کرده بپاشانند
کاسر الریح دالبی بگرند تعفین ترپاک ۱۵ گرم تعفین انغوزه اسانس نخاع مکده ۱۰ گرم اسانس ذیبه ۱۰ گرم
کلسنه مکده ۵ گرم تعفین خند ۲۰ گرم عرق کشمش ۱۰۰ گرم شربت ساده ۲۰۵ گرم مطابق معمول عمل نمایند و بکافش
چای خوری در یک گلاس شربت قند مخلوط کرده بپاشانند

گرد کار بنیان بگرند گرد گویت ۲۵ گرم کهربای مسحوق ۳۰۰ گرم مرجان قرمز ۱۰۰ گرم گل مخوم ۲۰۵ گرم
شیرین ۱۰۰ گرم کر مس معدنی ۱۰۰ گرم عاج سوخته ۲۰۰ گرم مطابق معمول سفوف سازند و در کلبته های ۱۰ سانتی
گرمی بپزند و در اخراج اطفال از ۱ تا ۲ بسته در عرض دو ناستعمال نمایند

حب مقدس فولر بگرند صبره سناع انغوزه ۲۰ بار بچه ۲۰ حر ۲۰ زعفران ۱۰۰ سبب اسولفات آهن ۱۰۰ روغن
کهربا ۱۰۰ شربت بومادان مقدار کافی مطابق معمول جهای ۲۰ سانتی گرمی سازند و مانند ضد هیستری استعمال نمایند
حب افع صرع معمول پودریکا بگرند نیل ۵ گرم انغوزه ۱۰ گرم خند ۵۰ گرم مطابق معمول
۲۰۰ حب سازند و هر ساعت فاصله بکند بپاشانند

حب ضد هیستری معمول سل بگرند باد بچه انغوزه مکده ۵۰ گرم عصاره اترپاک خند
زعفران مکده ۳۰ گرم ترپاک ۲۰ گرم اسانس خند مقدار کافی مخلوط کرده جهای ۱۰ دسے گرمی سازند و از ۱ تا ۲
عدد دو دفعه در عرض دو ناستعمال کنند

حب ضد تشنج معمول هم بگرند انغوزه ۱۰۰ گرم مسحوق براده آهن ۲۰ دسے گرم مسحوق خند ۱۰۰
دسے گرم عصاره کنکنا مقدار کافی مطابق معمول ۱۰۰ حب سازند و دو دفعه تشنج معده استعمال نمایند

فصل نهم - خطبات و عوامل مشابه

خطبات و عوامل مشابه آن از عوامل مقویه حره میباشند چه عوامل مقویه عبارتند و الا از عوامل مقویه بقول
خاص که عوامل با دفع تناوب و قاطع الحی نمیباشد میشوند از قبیل کنکنا و محصولات آن و سایر عوامل قاطع الحی
و دافع تناوب و اثر این عوامل بیشتر ظاهر میگردد هرگاه که یک سبب مرضی تناوبی هجوم آورده و اثر بر طرف نموده

عوامل مقویه

فاسد سازند تا با عوامل مقویه معده که چون جذب شد و داخل در دوران گشته خون و مخصوص مواد جامده انرا تعدیل نمایند از قبیل محصولات حدیدی منگیزی و آهن و مغذیه و غیره بالثا عوامل مقویه حره که واسطه درجهای مضیی تحریک نموده و اثری میکند که منجر به ازدیاد اشتها و سهولت عمل هضم میگردد و این عوامل عبارتند از ادویه گرم از قبیل جنطیانا و قنطاریون دقیق و کانشالا گوا و شبدر ابی و کاسیا و سهار و بادکلو و سیود سترارین ولیکن اسفند و انگوستود و بلوط بوداده و پوست نارنج و برگ دیوست درخت زیتون و اسکولوس و زهره گاو و بولد و چون سترارین ولیکن و انگوستود را قبل از این بیان کرده ایم مابقی را در این در ذکر خواهیم نمود

جنطیانا و انسیان و انیتانالوتا گاهی است بوی رنگستان از طایفه انسیان و مستعمل

در طب ریش آن است و آنچه در تجارت مداول است ریشه است کلفت و ساده و یا منشعب که رنگش زرد تیره و بوی اسفنجی و طعمش بسیار تلخ و بوی تند و غیر مطبوع و این ریشه بهترین عوامل معده و له میباشد انرا سلطان ادویه تلخ مینامند و ماده عامل مقوی آن که بخوبی شناخته شده مرکب است بایک ماده عامل دیگری که مانند محرکات سلسله عصبانی اثر میکند و بقول کلی محصولات ریشه جنطیانا را حقیقه تحریک اشتها و همچنان قوی دانی و کلوروز و اخلاک خنثی و خازیری و حیاط ناشه و رو مانسیم خرمن و نفیس استعمال مینمایند و قبل از انکشاف کنکنا این ریشه را مانند عوامل دفع تاوب خفگی زیاد استعمال میکردند و واضح است که طریقه اثر آن با اثر کنکنا مختلف و با طینان آن نیست جنطیانا را مانند ماده عامل جنطیانا ملا خطه کرده اند و مقدار شربت از گرد جنطیانا ۳ دسسه گرم تا ۵ گرم است قبل از غذا **تعمین جنطیانا** بگزیند ریشه جنطیانا ۱ نیم کوب الک ۹۰ و درجه مدت ده روز بچینانند و با فشار صاف کرده از کاغذ بگذرانند و مقدار شربت آن از آب اگر است مخلوط در دیوسپون و باد شراب و هرگز به تنه نیا بد استعمال شود

عصاره جنطیانا بگزیند ریشه جنطیانا ۱ نیم کوب ۹۰ دسسه گرم اب مقطر مقدار کافی مانند عصاره کاسیا

عصاره سازند و از محصولات معدی است و مقدار شربت آن از ۳ دسسه گرم تا ۵ گرم بطور حب

قنطاریون دقیق نیت سانشوره سانشوره پوم نیز از طایفه انسیان

میناشد و مستعمل در طب شاخه های گل دادن و طعم آن خفگی تلخ و از عوامل مقویه حره مستعمل است و مانند معین کنکنا و دفع حیاط ناشه خفگی زیاد استعمال میگردد و مطبوع و جوشانده آن معقول و مقدار شربت گردان از آب ۳ گرم و جوشانده آن تا ۵ گرم

عصاره قنطاریون بگزیند شاخه های گلدار و خشک قنطاریون دقیق اب مقطر جوش شاخه

ها را مدت ۱۲ ساعت در آب جوش بکشد و با فشار صاف نمایند و بگذرانند تا نشین شود و بقا را در کبابی باقی مانده اب جوش نموده و صاف کنند و در مصفی و مخلوط کرده در حمام مار به بغلظت عصاره گرم قوام آورند و حفظ کنند و مقدار شربت این عصاره از ۳ دسسه گرم تا ۵ گرم است

کانشالا گوا (قنطاریون دقیق شیلی) مانند قنطاریون از طایفه انسیان است

و در زبان شیلی انرا کانشالا هون مینامند یعنی علف دفع در دیلو و از عوامل مقویه حره است و قوی تر از قنطاریون و مقدار شربت آن بطور مطبوع دو گرم

شبدر ابی و ترفل و او (مانبانت) نبات است از طایفه انسیان که در چینها

جنطیانا

عصاره جنطیانا

عصاره قنطاریون

شبدر ابی

مانده و مردابهای رنگینان مردند و در خواص نزدیک به قنطور و چون دقیق و اخلاقی باشد در این است که گاه موجب
هوع میشود و این نبات را در دفع اسهال و نفوس و احراض جلدی و صداع و ورم حلقوم و کوفت سینه و زخمها
جوان استعمال مینمایند و مقدار شربت آن ۵ سائیه گرم است که در یک پیاله آب جوش دم کرده صاف نموده بنوشانند
عصاره شیدایی بگزیند یک خشک و نیم کوب شیدایی ۱۱ آب مقطر جوش ۱ مدت ۱۲ ساعت در
و جزء آب دم کرده با فشار صاف نموده بگذارند تا نشین شود و تقاله را در کالیقی آب دم کرده صاف کنند و مصفی را
در حمام ماریه بغلط عصاره نرم قوام آورند و ضبط کنند این عصاره از عوامل مقویه معدی است و مقدار
شربت آن ۱۰ تا ۱۵ گرم

کاسپا اما

کاسپا اما را و **کاسپا سهار** و **با** عبارتند از دود رخت از طایفه **رو تاسه** از جنس **سپه**
رو به کاسپا اما یعنی کاسپای تلخ که بطور مطلق کاسپا نیز نامیده میشود عبارت از دود رخت کوچکی است
که از دوتاسه ذرع ارتفاع دارد و پوستش خاکستری و بسیار تلخ و در طب و دیشه از استعمال میکند که **چوب سدر**
بنام نیز نامیده میشود و ریشه کاسپا که در تجارت متداول است عبارت از ریشه است اسطوانه و مختلف الحجم
و خاکستری و در جانب خارج منقط و در داخل سفید رنگ و بی بو و شدت تلخ و ماده ناختی که نامون کاسپا نامیده
عبارت از ماده است محلول در آب و الکل

کاسپا

چند مدتی است که در تجارت چوبی می آورند و موسوم به **چوب کاسپا اما** که عبارت از **چوب**
پتر بود و از اشجار جزیره سنت مارتین و جزایر مجاوران و از طایفه **دوتاسه** و جنس **سپه** رو به میباشد و از آن
ماده خشک استیج می کنند که کاملاً متبلر و موسوم به **پترین** و از عوامل قاطع تب میباشد و این چوب اکنون
در دواخانه های طهران و دد عرفا طبای این شهر معروف به چوب کاسپا است

پترین کاسپا بگزیند چوب کاسپای رنده کرده ۱۰۰۰ آب ۱۰۰۰ مدت دو ساعت بجایانند و صاف کنند این نیز
از عوامل مقویه معدی است که پیاله پیاله بنوشانند

تغفین کاسپا بگزیند کاسپا اما ۱۱ الکل ۵ درجه ۵ مدت ده روز بجایانند و صاف کنند نیز از عوامل
مقویه معدی است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ گرم بطور پیوسته

عصاره کاسپا بگزیند کاسپا اما ۱۱ آب مقطر ۱ مدت ۱۲ ساعت در ۵ جزء آب بجایانند و با فشار
صاف کنند و تقاله را در کالیقی مانده آب چسبیده و صاف نمایند و مصفی را مخلوط کرده بگذارند تا نشین شود و
صاف دوی از دوحام ماریه بغلط عصاره نرم قوام آورند این عصاره از عوامل معدی است و مقدار شربت آن از
۱ تا ۵ گرم

کاسپا

کاسپا سهار و با که بطور مطلق سپه رو با نامیده میشود عبارت از دود رخت بزرگ است که از ۲ تا ۴ متر
ارتفاع دارد و پوست ریشه آن را در طب بصورت گرد و پترین استعمال میکنند

گرد سپه رو با بگزیند پوست ریشه سپه رو با مقدار منظور نیم کوب کرده در گرم خان ۴۰ درجه بخاک
و نرم صلابه کرده از موپن خارج کنند بطریقی که جز ماده خشکی بچشم چیزی باقی نماند و مقدار شربت این گرد از ۵ گرم
گرم تا ۱۰ گرم

پترین سپه رو با بگزیند پوست ریشه سپه رو با ۱۰۰۰ آب ۱۰۰۰ مدت ۵ ساعت بجایانند و صاف کنند

دود تقویت

در تقویت معدن پنهان پنهان پنهان

کاسین این جسم عبارت از ماده عامل کاسیا اما در دو قسم است کاسین مورف و کاسین متبلر کاسین متبلر شکل قطعات کوچک که مربع متساوی الاضلاع اند متبلر می باشد و در ده جزء اب و ده جزء الکل و دو

کاسین

۲۰ سائنه گرم

حبرک معقول کامپار دون بگرندها چاشنه اگر عصاره جنطیانا ۱۰ گرم عصاره جنطیانا ۱۰ گرم کاسین

امورن ۱۰ گرم دپوند چینی ۵ گرم مطابق معقول ۱۰ گرم سازند و از ۱۰ تا ۱۰۰ قبل از هر غذا بنوشند

سفوف معقول کامپار دون بگرندها کاسین امورن ۱۰ تا ۱۰۰ سائنه گرم ۱۰ گرم کربونات سود

۵ گرم مخلوط کرده در ده استرساوی بر بندند و یک بسته قبل از هر غذا سفوف نمایند

کولومبو که درخت کوچکی است از طایفه سنسیرم و از محصولات این درخت فقط همان دلشیر

کولومبو

ان در طب مستعمل و این دلشیر را در تجارت بطور قطعات می آورند قرص مانند که از ۱ تا ۱۰ سائنه مطر قطر دارند

پوست آنها قهوه سبز رنگ و تخم و خشن و داخل آنها حاصل شده است از طبقات مرکزی و بوشان نامطبوع و طعم

شان تلخ

گرد کولومبو بگرندها کولومبو مقدار منطوق خود در کرده در گرم خان ۱۰ در جبهه نجشکند و در ها و نرم

کوفته از نوین بیرون کنند و این گرد را ۱۰ گرم تا ۱۰۰ گرم در احتلا لاث ضعیف و عصابه لاث هضم استعمال میکند

گرد کاسیا اما در این زمین طریق می سازند و از ۱۰ گرم تا ۱۰۰ گرم در تقویت معدن بکار می برند

عصاره کولومبو بگرندها مسحوق کولومبو الکل ۱۰ در جبهه مدت ده روز با ۱۰ جزء الکل نجشکند و

با فشار صاف کرده از کاغذ بگزدانند و تقاله و مدت ۱۰ روز با باقی مانده الکل نجشکند و بقیه فشار صاف کرده

از کاغذ بگزدانند و دو مصفی با مخلوط کرده در حمام ماری الکل را تقطیر نموده بغلظت عصاره نرم تخم نمایند

در تقویت معدن از ۱۰ گرم تا ۱۰۰ گرم این عصاره و استعمال نمایند

تصفین کولومبو مانند تصفین کاسیا اما در ساخته میشود و مقدار شربت آن از ۱۰ تا ۱۰۰ گرم است بطور

پوسهون

شراب کولومبو بگرندها کولومبو نیم کوب ۱۰ شراب قمر ۱۰ در ظرف در بسته مدت ده روز نجشکند

و با فشار صاف کرده از کاغذ بگزدانند این شربت از عوامل مقوی معدن است و مقدار شربت آن از ۱۰ تا ۱۰۰ گرم

بقول کلی کاسیا و سپها و با کولومبو و انگوستورا عوامل میباشند که در خواص خیلی بهم شباهت

دارند و میتوان هر یک را بجای دیگری استعمال نمود و بدون اختلاط با ماده قابضی آثار تقویت آنها ظاهر میشود

و استعمال میشوند جهت تحریک و هیجان قوی ضعیف شده و در انحراف اختلا لاث خازیری و اسکود بوقی و جهت

ناشه مبرم و تیرد رسد اسهالهایی که بواسطه ضعف جهاز هضمی عارض شده اند و در دفع قهه ای تشنجی که همراهی

میکند بعضی از اراض ضعیفی و نایب شکو از استعمال آنها حاصل شده است مصنف میگوید پوسهون با قوسپارو

و در دفع اسهالی که بواسطه ضعف جهاز هضمی عارض شده بود مکرر استعمال کرده و فوائد زیادی داشته ام

درخت شاد بلوط هندی

زهره گاو (صفای گاو) ازاد و پهلج و مقوی معده و دافع دبدان است و مقدار شربت آن از آماه اگر گرم

حب و در این آبام کمر استعمال میشود

مار و نیر اسکولوس (هپوکاستانوم) (درخت شاد بلوط هندی)

درخت قشکی است بومی اسپا و در زمانه شانزدهم میلادی این درخت را که از طایفه هپوکاستان می باشد از قسطنطنیه باریس آورده اند و اسم هپوکاستانوم را که معنی شاد بلوط است از آن جهت باین درخت داده اند که میوه آن از اهالی قسطنطنیه نرم سائیده و با سبوس مخلوط کرده با سب سنجور کنند و مستعمل در طب پوست این درخت است و این پوست از حیث شکل شبیه به ککناهی زرد و طعم آن قابض و کمی تلخ است و پوست شاخه های جوان درخت شاد بلوط هندی را خشک کرده و نرم سائیده بمقدار ۲ تا ۳ گرم مانند بدل ککنا استعمال میکنند و مطبوخ در جزء آن آورده و جزء آن را مانند آنی سبتیک در جراحات غانغرا بای بکار میرند و یکی از دانشمندان ماده از پوست میوه این درخت استخراج کرده موسوم

به اسکولین

اسکولین عبارت از ماده است فی الجمله تلخ و تقریباً غیر محلول در آب سرد و در آب جوش و الکل محلول تر است

و ماده عامل شاد بلوط هندی میباشد و در جهاث نایبه و گاسر اثری و انثر اثری جزا به مستعمل و مفید و مقدار

شربت آن ۲ تا ۳ گرم تا ۲ گرم

اولیون (درخت زیتون) (زیتون بن) از طایفه با سمینر و از نباتات بومی اسپا

است که در یونان خیلی زیاد و در جنوب فرنگستان نیز این درخت را عمل آورده اند و از غلاف زیتون روغنی میگیرند

بسیار با فایده که هم در داره بیته و هم در کد و اسازی بکار میرود و در یک پوست درخت زیتون را در طب مانند عوامل

قانع الحی استعمال میکنند و یکی از دانشمندان از یک زیتون ماده عامل تلخی استخراج کرده موسوم به اولیون

و یکی دیگر از دانشمندان عصاره ماء و الکی از یک زیتون میگیرند که قانع حی و دافع نور اثری است و آنرا بمقدار ۲ تا ۳ گرم

بطور حب و با شربت استعمال میکنند و از عوامل قوی الاثر میباشد

شین (درخت بلوط) از طایفه اما ناسه است و بلوطی که در طب مستعمل میباشد

روبور نامیده میشود و در همه فرنگستان فراوان است و پوست شاخه های جوان این درخت بواسطه تنگی که دارد از

عوامل قابضه قوی محسوب میگردد و بلوط بوداده را که میوه بلوط نیز می نامند مقویات در اختلاک حادیری و در

گاسر اثری و انثر اثری استعمال میکنند

بولد و درختی است از طایفه مونیمپاسه و بومی شبلی و بعضی از دانشمندان از یک این درخت الکل

مخصوصی استخراج کرده اند موسوم به بولدین و این الکل وید محلول در آنرا الکل و کلور و فودم و فلیپاتان حرق

و در آب کمی محلول است و یکی از این درخت را که از عوامل مقوی تلخ است در اراض کبد و حیدری بول و تقویت معده

میکند و مقدار شربت از سانس آن از ۲ تا ۳ سائیه گرم و از تعفین آن از ۲ تا ۳ گرم و از شراب آن که مخصوصاً مقوی

معده و خرا است از ۲ تا ۳ گرم و تعفین یک بولد و اما مانند تعفین دار چینی و شراب از اما مانند شراب

کولومبو می نازند

شربت بولد و بگزند یک ماده و کوفته بولد و اگر آب جوش ۲۰۰ گرم ۲ ساعت دم کرده و صاف

نماند و ۱۵۰ گرم قدری مصفی افزایند

اسکولین

درخت شاد بلوط

درخت شاد بلوط

بولد

شراب بولد

شراب بولد و معمول ورن بگزند نیم کوب کرده بولد و ۳۰ گرم الک ۱۰۰ درجه و ۱۰ گرم شراب
ماد و ۱۰۰ گرم مطابق معمول شراب سازند و مقدار شربت آن را ۲ تا ۳ گرم است

درمان بیهوشیها و متبلل و ملال و حیره درمان بیهوشیها مختلف و علل معقوله

اسپیس تلخ بگزند و خشک بلوط الارض ۳۲ شاخه های گدار قنطور پون دقیق ۳۲ شاخه های گدار افستین
۳۲ مخلوط کنند

تیز تلخ معمول بیمارستانها بگزند اسپیس تلخ ۱ گرم اب جوش ۱۰۰۰ گرم مدت یک ساعت کرده
صاف نمایند

تیز جنطیانا معمول بیمارستانها بگزند ریشه جنطیانا نیم کوب کرده ۲ گرم اب جوش
۱۰۰۰ گرم مدت دو ساعت دم کرده صاف کنند

مطبوخ مرکب جنطیانا معمول انگلستان بگزند جنطیانا ۷/۹ پوست نارنج ۱/۴
نیم گشتین ۱/۹ الک ۱۰۰ درجه ۵۱/۱۲ اب مقطر ۲۲۹/۷۹ مطابق معمول عمل نمایند

جوشانده تلخ بگزند جنطیانا ۵ گرم با بون ۲ گرم اب جوش ۱۰۰۰ اگر افستین ۵۰ گرم مطابق معمول عمل کرده و شد
عوامل مقوی معده در عرض روز فحان فحان بنامند

جوشانده مقوی و تلخ بگزند کاسیا قنطور پون دقیق مکده ۵ گرم اب ۱۰۰۰ گرم شربت افستین ۵۰ گرم
مطابق معمول عمل کنند و با پیاله های کوچک در عرض و زد دفع ضعف حجاری هضم بنامند

نقوع تلخ معمول پلپسون بگزند پوست ککینا ۱۰ گرم ریشه کولومبور ریشه دیوندا نیسون ۵۰
۲ گرم برک افستین ۲ گرم منبری ۵۰ گرم اب سرد ۱۰۰۰ گرم مدت ۲ ساعت بچسباند و با کاغذ صاف کنند و روزی

۱۰۰ گلاس بزرگ قبل از نهار و یکی قبل از شام در دفع سوء هضم و عدم اشتها بنامند
پوسپون افیونی سیماد و با معمول لار شاندا بگزند پوست سیماد و با ۱۰۰

گرم اب ۱۰۰۰ گرم جوشانده نصف شود و صاف کرده بپزند و با لودام سید ۱۰۰ قطره در دفع دوسنطاری و مماله
درد و دفعه صبح و عصر بنامند

پوسپون کولومبوم معمول هانی بگزند نیم کوب کرده کولومبوم ۱۰۰ گرم اب ۱۰۰۰
گرم جوشانده و صاف کرده بپزند شربت پوست نارنج ۱۰۰ گرم دوسنطاری سیماد استعمال نمایند

قهوه بلوط بگزند بلوط بوداده ۱۰۰ گرم مدت دفع ساعت در ۱۰۰۰ گرم اب جوشانده و صاف کرده ۵۰ گرم قند
بپزند شوکولای بلوط و با این طریق میسازند که نصف کا کا او را بلوط بوداده فرا میدهند

عصاره زهره گاو بگزند زهره گاو و صاف کرده بغلظت عصاره تیجی کنند و مانند عوامل مقویه
از آنجا که استعمال کنند

تغفین مانباکی جنطیانا (الکسیر ضد خنازی) بگزند جنطیانا ۱۰۰ گرم اب ۱۰۰۰
امانبا ۲ الک ۱۰۰ درجه ۱۰۰۰ مطابق معمول تغفین سازند مقدار شربت آن را ۲ تا ۳ گرم است

عصاره زهره گاو

الکسر ضد خنازیر معمول پیریت (تعفین حرک خطبانا)

بگیرند خطبانا ۱۰ اگر بونات سود ۳۰ الکل ۵۰ درجه ۳۰ تعفین سازند و نیز از ۱۰ تا ۵ گرم مقدار شربت آن است
 تعفین حرک خطبانا معمول انگلستان بگیرند خطبانا ۵۲/۵ پوست نارنج
 ۲۱/۲۰ هیل ۶۰ الکل ۵۰ درجه ۵۱۸ مطابق معمول عمل نمایند و ۵۳ محصول باید بدست آید

الکسر تلخ معمول دو بواس بگیرند خطبانا ی کوبیده ۵ گرم عرق کش ۱۰۰ گرم مدنیج
 شردوز بخپسانند و گرم کربونات پیاس افزوده و صاف کرده حفظ کنند و از ۱۰ تا ۲ گرم و زیاده موافق سن
 در پیریت دفع خنازیر استعمال نمایند

الکسر خطبانا معمول در شامپ بگیرند مسحوق خطبانا ۵ گرم مسحوق کربونات
 اما نیک و اگر الکل ۱۲ درجه ۵۲۱ گرم اب ۵۰۰ گرم مدت هشت روز بخپسانند و صاف کرده در جزء طابع
 جزء قدر حل کرده با کاغذ صاف نمایند و مقدار شربت آن مانند الکسر پیریت از ۱۰ تا ۵ گرم است

الکسر حشائی نارنج معمول هوفمان (شراب تلخ الکل) بگیرند پوست
 نارنج ۵ گرم شراب اسپانول ۵۰۰ گرم مدت هفت هشت روز بخپسانند و صاف کرده در مصفی حل کنند
 کاسکاریل عصاره حرکی عصاره باداورد عصاره قنطور یون دقیق عصاره خطبانا مکده ۵ گرم و دوز دیگر اند
 بماند و با کاغذ صاف نمایند و این الکسر را مانند عوامل مقوی معده و دافع کرم و قاطع حی معمول میدارند مقدار
 شربت آن از ۱۰ تا ۱ گرم و دوز که بابک شربت مناسب به پاشانند

الکسر مقوی معمول ژاندرن بگیرند عرق نعناع ۵۰ گرم عصاره کاسکاریل عصاره
 افستین عصاره خطبانا عصاره حرکی مکده ۵ گرم گلایون ۵ گرم پوست نارنج ۵ گرم سوکربونات پیاس ۵
 گرم مطابق معمول الکسر سازند و در سوء هضمی که با ریاخ بطبی همراه باشد یک قاشق چای خوری در نصف
 گلاس اب مخلوط کرده در ربع ساعت قبل از غذا پاشانند

تعفین مار و نیز معمول ژوبرت بگیرند پوست مارون هندی ۵۰ گرم الکل ۵۰
 درجه ۵۰ گرم مدت پانزده روز بخپسانند و صاف کنند و دفع کاسر الری ضعیف یک قاشق اش خوری در ربع
 گلاس بزرگ مطبوخ کاسنی بری مخلوط کرده صبح ناشتا پاشانند

تعفین اورانتیل معمول انگلستان بگیرند پوست نارنج ۲۰ الکل ۵۰ درجه
 ۵۱۸ مطابق معمول تعفین سازند و باید ۵۲ محصول بدست آید

شراب خطبانا بگیرند خطبانا ۱۰ الکل ۵۰ درجه ۵۰ شراب قمر خمر ۵۰ مطابق معمول عمل نمایند و این
 شراب از عوامل مقویه است و مقدار شربت آن ۱۰ تا ۲۰ گرم

شراب سیماد و با و شراب کاسیا را نیز بهین طریق میسازند
 بی (فقا) تلخ بگیرند نودسته های صنوب ۵۰ گرم برک افستین ریشه خطبانا مکده ۵ گرم خورد
 کرده مدت سرد و دوز ۵۰ گرم فقا بخپسانند و صاف کرده حفظ کنند و عوامل مقوی معده است و دوز
 اراض و دی استعمال میشود

شریت خطبانا بگیرند نیم کوب کرده خطبانا اب مقطر ۵۰ اند مقدار کافی مطابق معمول مدت

عساعت م کرده و با فشار صاف کرده بگذاردند تر نشین شود و صاف دوی از برای داشته با قد به نسبت دارد و مخلوط نمود
تخمین نمایند و حفظ کنند این شربت از عوامل مقوی معده است و مقدار شربت آن ۱۰ آناه ۱۰ گرم

فقا ع انگلیسی معدی معمول کاده بگزیند نیم کوب کرده خطبانا ع اپوست تازه لهو
نیم کوب کرده در چینی افقاع ۱۰۰۰ مدت ۲ روز بچسباند و با فشار صاف کرده در کاغذ بگذارد و تا این فقا ع مقوی
معده میباشد و مقدار شربت آن ۱۰ آناه ۱۰ گرم کرده و در دفعه قبل از هر غذا استعمال شود

شریت پوست نارنج بگزیند پوست خشک نارنج ۱۰۰۰ اب جوش ۱۰۰۰ الکل ۱۰۰۰ در جبه ۱۰۰۰ آناه ۱۰۰۰ مقدار
کافی مطابق معمول عمل کند و این شربت مقوی معده است و مقدار ۱۰ آناه ۱۰ گرم انرا در پوستها داخل نمایند
شریت خند اسکور بوت معمول برن بگزیند شربت خرمی کنکنا ۱۰۰۰ اگر شربت بوند
۱۰۰۰ گرم تخمین خطبانا ع گرم مخلوط کنند و در طفل بزرگتر از چهار سال و قاشق چای خودی در روز استعمال کنند
و مدت سه ماه بر آن مداومت باید نمود

شریت مقوی معمول بر شیت بگزیند بلوط بوداده مسحوق ۱۰۰۰ گرم در مقدار اب جوش بریزند
که بواسطه عمل یکسویا سپون ۱۰۰۰ گرم محصول بدست آید و در آن ۱۰۰۰ گرم قند حل کرده و ۱۰۰۰ گرم بد و ریاسپون بفرایند
و در سیفایسین در جبه سوم دوزی سه قاشق کوچک بپاشانند

جلاب تلخ (پوسپون سپاه) بگزیند برگ سنا ۱۰۰۰ گرم در ۲۰۰۰ گرم اب جوش م کرده صاف نموده
بفرایند عصاره پستانلیت ۱۰۰۰ گرم عصاره شید زانی ۲۰۰۰ گرم طرطراست پیس اساتیه گرم و حل کنند و ۱۰۰۰ گرم عرق نعنا
داخل نمایند و خمس این جلاب را هر روز در فاصله دو وقت خواب بعد از شام بپاشانند و در اخلا لا خرمین اعمال معده
و امعاء و خصوصاً در اعراض کبد و هپاتیت و فی ان و مالینج و بهیج ضعفی غده های ماسا در بقا و غیره مستعمل و مفید است
پوسپون دافع خنازی بگزیند کربونات سود ۱۰۰۰ گرم در ۱۰۰۰ گرم عرق بونه حل کرده و ۱۰۰۰ گرم شربت خطبانا
و ۱۰۰۰ گرم تخمین کنکنا ی ذید بفرایند و با قاشق کوچک در عرض و در بپاشانند

گرد قلیائی تلخ بگزیند در سولوک (زداوند) خطبانا بلوط الارض قطور بون صغیر کاج ری مکن ا خرم کوفته
و مخلوط کنند و تا مدت سه ماه هر روز ناشتا ۱۰۰۰ گرم بپاشانند و سه ماه دیگر دوزی ۱۰۰۰ گرم و بالاخره تا مدت یکسال
روزی ۱۰۰۰ گرم در دفع تقریب تجیدات زیاد از آن کرده اند

سفوف سترابن معمول مولر بگزیند سترابن صمغ عربی مکن اگر قند ۱۰۰۰ گرم مخلوط کرده در
و بسته مساوی بر بندند و در هنگام نره حی همد و ساعت فاصله یک بسته سفوف کنند و این ماده در دفع حیات نا به
قوی تر از سالسین میباشد

گرد قلیائی تلخ معمول هم بگزیند زغال ۲۰۰۰ گرم کاسیا کربونات منبری مکن ۱۰۰۰ گرم مطابق معمول
گرد سازند و دوزی دو برابر دفعه دفعه قاشق چای خودی در روزی سوزند و فقدان منی استعمال نمایند

معجون دافع زو سنطار با معمول و بلك بگزیند انگوستور مسحوق ۱۰۰۰ گرم در چینی
مسحوق ۱۰۰۰ گرم عسل سفید مقدار کافی معجون سازند و ۱۰۰۰ گرم صبح ۱۰۰۰ گرم عصر بپاشانند

معجون دافع حی معمول تبسوت بگزیند مسحوق قطور بون ۱۰۰۰ گرم مسحوق خرمی مسحوق
افستین مکن ۱۰۰۰ گرم برای پیوه غریبه ۱۰۰۰ گرم مخلوط کرده و با مقدار کافی شربت افستین معجون سازند ۱۰۰۰ گرم صبح

و گرم عصر بنیاشامند

حب مقوی مسکو بگردد عصاره کولومبو عصاره جنطیانا عصاره کاسیا عصاره زهره گاه و مکمل
گرم مسجوق جنطیانا مقدار کافی مطابق معقول جهای ۲ در سه گرمی سازند و در تقویت معدله بعد از هر غذا یک
حب بنیاشامند

دیشم - جیوه محصور

جیوه زینق قمر کورک هیدرید روس (حرک و روس) تا اود دارگو
روس (در زبان یونانی اودر بمعنی اب و ارگوروس بمعنی نقره است پس معنی تحت اللفظ اودر
ارگوروس نقره مایع میباشد) فلزی است معرف در حرارت متعادل مایع و بی بو و بی طعم و رنگ آن
سفید نقره فایده مایل به آبی و وزن مخصوص آن ۱۹/۳ و در طبیعت چهار حالت یافت میشود بحالت خلوص و
ملغره با نقره در کربا کلور و عموماً بحالت سولفور و از آن اسپانیا و مکزیک و یوچین و غیره می آورند این و قات
در حوالی تولوز معدن جدیدی یافت کرده اند و هرگاه این فلز را در تحت برودت از ۳ تا ۴ درجه و در ۱۰ درجه و در ۲۰
گستره قابل چکش خوردن میگردد و در ۳۰ درجه حرارت بخار میشود چون جیوه از عوامل مغیره و قاتل پارانیت
و مبدل است لهذا اول بقول کلی این عوامل را بیان نموده و بعد به ذکر آن و محصولاتش می پردازیم

دیشم - عوامل مغیره قاتل پارانیت بقول کلی

عوامل مغیره عبارتند از دو چیز که چون مدتی آنها را استعمال کنند بدن ظهور اثر بلا واسطه و محسوس طبیعت خون
و سایر اخلاط را بیک طریقت و دائمی تغییر میدهد و بیشتر این مواد عبارتند از سموم قوی که قدامت این خاصیت را
در آنها تصور کرده بودند و بواسطه انکشافات و امتحانات مناسبت شده که چون آنها را بمقدار بسیار کوچک استعمال
کنند اگر چه اثر محسوس و فوری ظاهر نمیشوند ولی پس از مدتی یک تغییر تبدیل ثابته در بدن وارد می آورند و این
سلسله از دو چیز تاکنون چنانچه شاهد معترب نشده اند و در بسیاری از عوامل دیگر که بالا صاله متعلق به سلسله
دیگری میباشد این خاصیت مشاهده میشود ولی بوشارد که از دانشمندان بزرگ است عوامل مغیره را باین
نحو ترتیب می نامد محصولات زینق و ارسینک طلا و پلاتین و نقره و مس و پد و یاروم و در صورتیکه آنها را بمقدار مغیر
استعمال کنند و در این سلسله اجزای از عوامل مشاهده میشوند که هم شهود و حسن دلیل بر اثر آنها است و هم علم و عموماً
انها را مانند عوامل مغیره بقول خاص میتوان دانست و چنین ثابت کرده اند که این عوامل خنثی میکنند و بر طرف میسازند
و بر وسیله که در بدن داخل شده و به هولک نمیتواند خارج گردد و بدون غرض و عده زیادی از اخلاط پارانیتی
از قبیل سیفیلیس و تنفوسید و غیره عوامل مغیره مانند محصولات زینقی و ارسینکی و پدی اگر چه پارانیتها را میکشد
ولی بر الاث طبیعی اصلی مانند هاسها و لو کو سنها تری خورد کرده و اما ضمیمه حقیقی بنا میکنند

در اراضی مغیره از استعمال عوامل مغیره خصوصاً آثار بنکوطا هر میشود چنانکه در دفع اخلاط خازینی محصولات

منشأ قاتل پارانیت

جوه و بد و باد بوم و ادسنيك استمداد ميچونند و همين عوامل را بطور تناوب دفع صورخلى مختلف و متكاثر سيفيليس
تجوي ميكنند و هرگاه يكي از آنها به اثر ماند بديگري استمداد ميچونند و اخراض جلدی مبرم را با محصولات جوه و بد و ادسنيك
دفع ميكنند و هرگاه بنظر كلى نااين و سايط قوت تر ايويني با ملا خطه كنيم مشاهده خواهيم نمود كه چون بمقدار زياد آنها را
استعمال كنند رهم مواد الى بدن مانند سموم اثر كرده و مجراى مخصوصى در خروج از بدن نخواهند داشت و چون بمقدار
منقسم بغير بمقدار مغرور بدن داخل شوند و هر سلسله ها اثر كرده و از مجراى مستقر جلد و كليه رغه هاى زراق و غير
بايك سرعت زياد با كمي خارج ميشوند و در حالى كه بشدت الاث و امثلزل ميكنند و رغا اخراض حقيقي موفى ميگردند
اثر فاشى و بدن مينمايند و استبدالى را سبب ميشوند كه تغيير اسكاري را اين اخلاالات بطئه متوقف نميدهد و اين
تغير و تبدل جز بطريق القاي فساد بنحو ديگر ممكن نخواهد بود و اثر قوى كه اين عوامل در قتل پا زيتها دارند و در مسلك
ميرهن است و ثابت شده است كه هم اخراض ميرهن پا زيتى ميباشند

در بيان خصوصيات زيتى

در اخراض زرين بيج يك از عوامل را يوتيكى بقدر محصولات جوه استعمال نميشوند و اثر و فائده آنها در سيفيليس عمو
امرد و مقبول عام اطبا است و منكرى ندارد اگر چه مسئله انحصار استعمال و اخراض از بسوء استعمال آنها نايبند و
کرد و سوانح بدوى سيفيليس ممكن است گاه بدون استعمال جوه بطرف شوند ولى از طرف ديگر بايد بخاطر اورد كه
چون سوانح بدوى را با زريق مدا و انكرده باشند ممكن است ابله هاى متجرب خلى عموميت حاصل كنند بمرحله چون
سوانح سيفيليسى متجرب و خراجى ظاهر شدند تا ملابند با استعمال جوه استمداد جست و بمقدارى كه بدن تحمل ميكند معمول
داشت ولى استعمال آن نبايد مداومت نمود بلكه در فواصل منظم ترك نموده و در بعضى اوقات كرده و بعضى از اطبا
بمقدار زياد در مدت چند روزى استعمال ميكنند تا آنكه سوانح متجرب ثانوى مفقود شوند و انوقت استعمال از اثر استمداد
و بعضى بگر بمقدار بسيار كم مدت مديدى كه عبارت از ششماه تا سال باشد گاهى از استعمال كرده و گاهى ترك ميكنند
و محصولات زيتى در درجه سوم سيفيليس اثرى ندارند علاوه بر اخراض و زرين محصولات زيتى را در دفع اول و دوم غشيه
سرزى و درم صفاق و هيدر و سعال حاد و تومور هاى سفيد و تهيجات حسائى بخصوص تهيج بكد و بسيارى از
امراض جلدى و كستن پا زيتهاى جلدنى با فوايد زياد استعمال ميكنند و بايد دانست كه محصولات زيتى غير محلول في محو
بدى را با هم نبايد استعمال كرد و يكي از دانشمندان ثابت كرده است كه تمام محصولات زيتى در صورتى اثر ميكنند بوا
كلوريد و ان امانياك و باكلور و درسد بوم كه بدن از آنها اشباع شده و دكان موجود اند مبدل بمرجه كلور و در شوند
پاد زهر محصولات زيتى اب البوسنى و اهن احيا شده بواسطه هيدروژن و با مخلوطى از دو
جزء براده اهن و يك جزء روى و يرسولفور و اهن پاد زهر محصولات جوه ميباشند

سولفور جوه اوله سولفور زفر (شجرى) تقريباً هميشه از در خارج استعمال ميكنند بلكه
در وجود رگ و ستون فقره هاى سيفيليسى بكار ميرود و بعضى اوقات در اخراض جلدى مبرم استعمال ميشود و
اگر خواسته باشند در داخل استعمال كنند مقدار زيادى گرم ميتوان استعمال كرد تا بيا سولفور سپاه جوه
بعضى اوقات در داخل مانند عوامل ضد گرم و مهمل استعمال ميشود و مقدار شربان از ۲۰ گرم تا ۱۰۰ گرم است

در بيان خصوصيات زيتى

در بيان خصوصيات زيتى

کند و اسید کلوید و یک آب در نسبت ادرع پیفرانند و بگذارند تا نشین شود و در سوب را با آب مقطر خوش
بواسطه عمل انحراف بشویند تا آنکه آب غساله بواسطه سولفید و اسامانیاک سیاه رنگ نشود و این قسم کل که معرفت
نیویب سفید است قوی تر از کل بخاری است و در داخل بند دلت استعمال میشود و در دفع سفید پس مقدار شربت
ان از ۲ تا ۳ سائیه گرم است بطور حبه در عرض روز و حبه اسهال و دفع کرم از ۵ سائیه گرم تا ۷ سائیه گرم بطور قرص
و حب و پوسپون و در ضد کوبله و سائیه گرم با قند مسحوق در ۲۰ لستر مقدار شربت است و این قسم کل را در
خارج بیشتر از کل بخاری استعمال میکنند

سفوف کل معمول مصنف بگزیند کل بخاری و ۲ سائیه گرم تر باک مسحوق و ۵ سائیه گرم قند
مسحوق و ۷ گرم مخلوط کرده در ۲۰ لستر مساوی بنشیند و در درجه دوم سفید پس در عرض شبانه روز از دوری سه
لستر شروع کرده و هر روز یک لستر اضافه کند و هینکه عوارض مرض متوقف شد مقدار دوا را نیز متوقف سازند و
چون مرض دوا بمخطاط گذشت از مقدار دوا نیز بکاهند

سفوف کل بمقدار منقسم معمول انی بگزیند کل و ۵ سائیه گرم قند مسحوق و اگر مخلوط
کرده در ۲۰ لستر بنشیند و هر روز ساعت فاصله یک لستر در دفع اکلر شاکری استعمال نمایند
ایضا سفوف کل بمقدار منقسم معمول بوشاردا بگزیند کل و ۱۰ سائیه گرم
منبری و ۱۵ گرم گرم مخلوط کرده در ۲۰ لستر بنشیند و در دفع اکلر مسیحی در عرض روز بنامند

سفوف افونی کل معمول سمارس بگزیند کل و ۵ سائیه گرم تر باک مسحوق و ۲۰ سائیه
گرم قند مسحوق و ۲ گرم مخلوط کرده در ۲۰ لستر بنشیند و هر سه ساعت یک ساعت فاصله حبه تسکین و اخراج دوا
پس از عمل کانا و اکا، یک لستر و اسفوف نمایند

در کور و زیتون کور و زیتون و توکل و زرد و مرکور و کلور و
حرکور یک و دارشکنه نیز نامیده میشود طریق ساختن ان بگزیند سولفات دو و یکسید
دو مرکور مسحوق و اکلر و سدیم مشوی و مسحوق و مخلوط کنند و در قری که تر ان بن باشد تا نصفه از این مخلوط
درین مدت ۲۰ ساعت بگذارند و بعد قری را ناگردن در حمام شنی فرو برند و حرارت دهند و هان تا ناز
گذارند تا بخاری که تولید میشود خارج گردد و چون بگزیند از آب خارج نشد هان را بگزیند و شربان نصفه فوقا
ان پس کنند و آتش را زیاد نمایند در آخر عمل حرارت زیادی واداد و رند و بگذارند با دما می سرد شود و قری را شکسته
و ملح زیتونی را خارج سازند و این عمل را در بخاری شمشاد با دما جاری نمود تا بخارات سنی که در هنگام عمل یعنی در وقت
شروع به گرم کردن شن جام میمانند تولید میشوند از راه بخاری خارج شده و صد مثله بر شخص عامل وارد نیاید
به کلور و در حبه است سنی محلول در ۱۰ جزء آب و ۱۰ جزء الکل و در درجه دوم جزء اترو و ۱۰ جزء کلپسین و از عوامل
سفید پس و آنه سپید و مولد اسکار است و در دفع تخف قوی الاثر و مقدار شربت ان از ۵ تا ۱۰ سائیه میلی گرم و در خارج
محلول مانده انرا معمول میدارند و این محلول را تا ۲۰ درجه استعمال میکنند

به کلور و در حبه مقدار ۲ تا ۳ گرم از منوم محرقه بسیار قوی است و چون بمقدار مغیر یعنی از ۱ تا ۳ سائیه
که استعمال کنند خواصی که در باب محصولات زیتونی بیان کردیم از ان مشهود میشود و از عواملی است که در استعمال
باید احتیاط زیاد نمود و در خواص مشابه سایر محصولات محلول چوه از قبیل سبانه و دیونیرات و اسات و غیره

در کور و زیتون

است و سود و توسلقات نیز که معروف به **تربید معدنی** میباشد و بنتران امانیا کو مرکوریل که موسوم به **حوض**
حلول ماهران بود عبارتند از دو محلول زینقی غیر محلول که امروزه گسترانها را استعمال میکند و **تربید**
معدنی متعین میباشد هر دو میباشد

مواد مانعة الجمع جمع مابین قلیائیات و کربوناتهائى قلیائى و سولفور و پد و روى و هورهای قلیائى و صابون و آمونیاک و فلزات و مطبوخات قابض و البومین با داسکینه نباید نمود

پاد زهر دار شکنه اب الومنی و اهن احاشده ^{بوسطه} هید و وزن است
 زرق تحت جلدی او لا محمول **لپروانس** بگرداب مقطره و گرم دار شکنه و سانی
 گرم کلوریدرات مودین و اسانه گرم در یک ذراته **پارا واز** که یک گرم ظرفیت آن است تقریباً و مبی گرم دار شکنه
 خواهد بود و در دفع سفلیس هر روزه صبح دو ذراته در نسج الحانه پشت بکار برند

ثانیاً معمول بر پشت و بگزند بدود و در حرکات و سد بوم ۵ سائت گرم اب مقطره اگر حل کنند
ثالثاً معمول کوک این دانه مند محلول البومینی و د شکنه را با عانت نکرورد و سد بوم و اما بنوم رتیب
میدهد و در ذرق تح جلدی بکار میرد بطریق که هر اقطره محلول ارای ۵ میلی گرم سوبلیه باشد
رابعاً معمول استوب بگزند سوبلیه ۲۵ / اکرورد مونوم ۲۵ / اکرورد و سد بوم ۱۵ /
سفید تخم مرغ را دانه اب مقطره ۲۵ حل کنند

خامساً معمول است این دانشمند بزرگ محلول دارسکه داد و کلسیم تر جیح میدهد و بنحوی است
محلول را ترتیب میدهد که در هر ذراته ۲۱ سانته گرم سولیم باشد

دوق ضد سببلیس معمول بیمارستانهای لشکری بگزند ب کلودود
چوه و سانه گرم اب مقطره اگر حل کنند
دوق تحت جلدی معمول والد بگزند ب کلودود بقی ۲۰ تا ۲۵ سانه گرم کلودود و سود
۲ گرم ماه ۲۰ گرم در مقدار اب مقطر حل کنند که محصول ۵۰ سانه مطر کعب شود و هر سانه مطر کعبی از ۱۰
تا ۱۵ میلی گرم سوبلیم داد

محلول پیتونات جیوه معمول با میر شری محلولی از سولیم با اب میسازند به نسبت ۵ در صد و محلول دیگری از کلور و رسد بوم به نسبت ۲ در صد و یک گرم پیتونات گوشت دارد و ۵ سائت مطرکعب اب مقطر حل کرده و محلول را با کاغذ صاف می نمایند و بر این محلول مصفی ۲ سائت مطرکعب از محلول سولیم ۵ صدم می افزایند و ردی که حاصل میشود با مقدار کافی (تقریباً ۵ تا ۷ سائت مطرکعب) در محلول کلور و رسد با حل می نمایند این محلول را در ظرف اسطوانه در جرداری می زنند و بقدری اب مقطر بر آن می افزایند که جمدان ۵ سائت مطرکعب گردد و هر سائت مطرکعب این مخلوط دارای یک سائت گرم جیوه است مرکب پیتون و در این ظرف اسطوانه را که خموی محلول است می پوشانند و می گذارند چند روز بماند و بعد با کاغذ صاف می کشند و زرق این محلول که جمع از سایر زرقها است و وجع آن دو امش کنند و نیم سائت مطرکعب این محلول را که زرق کشد معادل نیم سائت گرم (۵ میلی گرم) سولیم خواهد بود و یک زرقه باراد را که نصفه باشد چون زرق کشد نوعاً موثر چندان و جعی نمی شود و هر کس می تواند از آن تحمل نماید و چیزی که در این عمل هست آن است که خیلی زیاد باید زرقها را تجدید نمود

نیفتات صوبہ

محلون ذیہ

بد و هیدرات در بدن

۳۰۹

صلابه کند و بقدری الکل در زند که مخلوط مانند خمر شود و بر صلابه مداومت نمایند تا جویه بکلی مفقود گردد و محصول
زرد سبز رنگ شود و انرا در قری رختیه و بالکل جوش بشویند تا اگر تولید بی بدوری شده باشد از آن گرفته شود و
با حرارت ملایمی بخسکانند و در پناه روشنائی حفظ کنند و پودری را هرگز بمقدار زیاد نباید ساخت زیرا در هنگام
ترکیب تولید حرارت زیادی میگردد و این محصول از او به نیکوئی است که جامع خواص بد و جویه هر دو میباشد
اگر چه بواسطه سرعت فسادش بعضی از آن بکندی کرده اند و در داخل بمقدار ۱۵ سانه گرم بطور حباب استعمال میگردد
و بعضی از طبائمه رجائیه اسانه گرم و زیاد تر هم بخوبی میمانند

خن

ناباد و توید و رد و مرکوری بد و رد و مرکوری نیر نامیده میشود **طریق ساختن**
آن بگزیند ۲۵ کلو در ذیق ۱۰۰ اب مقطر ۲۵۰ کلو در دادر ۵۰ اجزاء مقطر حل کنند و بدور
پتاسیوم را در ۵۰ جزء دیگر حل کنند و محلول اول را بروی محلول دوم دریزند و مخلوط کنند و دردی که حاصل میشود
و عبارت از بی بد و راست با اب مقطر بشویند و با حرارت ملایمی در نار بکی خشک کنند و در پناه روشنائی حفظ نمایند
و از ۳ جزء موادی که استعمال کرده اند و جزء محصول بدست می آید و در توید و در خواص شبیه بری توید و راست
و همان خواص ظاهر میباشد و ذوقی قوای از آن است و نباید آنرا استعمال کرد مگر بمقدار بسیار کوچک و مقدار رشت
انرا ۲۵ میلی گرم است

بد و رکل و مرکوری (ملح بوتینی) حبه حصول این ملح بگزیند ۲۵ کلو در ذیق ۳۷۴
بد و در ذیق ۲۷۴ مخلوط کرده صلابه کنند

حب بد و رکل و مرکوری بگزیند بد و رکل و مرکوری ۲۵ سانه گرم صمغ عربی اگر چه مغز آنست
گرم غرق بهار نارنج مقدار کافی به احب سازند و از آنرا عصاره در روغن بنفشه سازند

پوماد بد و رکل و مرکوری بگزیند بد و رکل و مرکوری ۲۵ سانه گرم پیسه مد ۲۵
گرم مخلوط نمایند و سه روز در پی در روزی یک دفعه در آکنه خرمین مطول کنند و سه روز بعد فقط با پیسه خوب
کنند و چندین دفعه این عمل را مکرر نمایند این پوماد از عواملی است که در آکنه خرمین خیلی مفید است و بخوبی آنرا
میدهد بخصوص آکنه با پکتا اگر چه شمع بوتینی ۵ سانه گرم دده گرم است

نطول بد و رکل و مرکوری معقول و درزی بگزیند بد و رکل و مرکوری ۲۵
گرم بد و در و پتاسیوم ۱۰۰ گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم گلیسرین ۱۰۰ گرم بد و رکل و مرکوری و پتاسیوم صلابه
کنند و اب مقطر را قطره قطره بیفزایند و از آنکه صلابه بسیار کمی بگذرانند و بعد گلیسرین را بیفزایند و هر شب با قلم
موبری روی سطوح معلوله نطول کنند و فردا صبح اگر چیزی از آن روی آن سطوح باقی مانده با اسفنج و اب بشویند
و پاک کنند این نطول نیز در آکنه خرمین معقول است

بد و هیدرات دود و پتاسیوم ترکیب بد و در و مرکوری
باید در د و پتاسیوم یکی از عوامل زبیدی بسیار مطمئن و خیلی سهل الاستعمال را بنا میکنند و بواسطه تجارب
متکاثره که در نابان کرده اند ثابت شده است که از جمله قوت اثر در صفا اول ترکیبات زبیدی واقع است قوه
الاثرائت در دفع سوانح مالتی و جبهه ساختن آن یک جزء بد و در و مرکوری و یک جزء بد و در و پتاسیوم را گرفته
و مخلوط کرده و بقدری اب مقطر می افزایند تا محل شوند و باز عابت احتیاط محلول را بتجربه میکنند و متبلر ها سود

بد و جویه

بد و کلون و مرکوری

بد و هیدرات و مرکوری

که در نطول

که رنگشان زرد است متبر میگردند
محصولات بد و هیدرات بد و ویتاسپوم معمولی لامون
 اولاً محلول بگزیند بد و هیدرات بد و ویتاسپوم ۱ دس می گرم اب مقطر ۵ گرم حل کنند و مقدار
 شربت این محلول از ۱ تا ۵ گرم است که مضر رجاء و ۲۴ ساعت استعمال شود ثانیاً **حب** بگزیند بد و هیدرات بد و
 ویتاسپوم ۱ دس می گرم قدشیر ۵ اگر مطابق معمول ۳۲ حب سازند و از ۱ تا ۵ حب مضر رجاء و عرض و زیبا شامند
 ثالثاً **پوماد** بگزیند بد و هیدرات بد و ویتاسپوم ۱۰۰ گرم پیرمذاب ۵۰ گرم پوماد سازند و در بعضی
 مواقع میتوان مقدار بد و هیدرات را از دو این پوماد در اولیکر ساختن میشود کاملاً سفید است و بعد پس از چند
 زمانه زرد نموده رنگ میگردد و با **عرق غره** بگزیند بد و هیدرات بد و ویتاسپوم ۱۰۰ گرم اب مقطر ۵۰ گرم **عرق**
 کدو این محلول را نیز میتوان در بینی نشوق نمود

شربت ضد سفلیس بد و هیدرات معمول پوش بگزیند بد
 هیدرات بد و ویتاسپوم ۱۰۰ گرم تعفین زعفران ۵ اگر شربت ساده ۱۹ گرم شربت سازند این شربت داد
 سفلیس که هر بمقدار ۲۵ تا ۵۰ گرم مخلوط با تیزن مناسبه در روزی شامند و هر ۲۵ گرم این شربت دارای ۵ سانتی
 گرم بد و هیدرات میباشند

شربت ژبیرک و بدال دران تبیری داده بگزیند بد و ویتاسپوم ۵۰ سانتی گرم بد و ویتاسپوم
 ۵۰ گرم اب مقطر ۵۰ گرم شربت ککیناه ۹۰ گرم این شربت را بنا بر صاف کرد و مقدار شربت این از ۲ تا ۵ گرم است
 در روز

حب بد و هیدرات بد و ویتاسپوم معمول پوش بگزیند بد
 دو حر کو بد و ویتاسپوم مکرر ۴ دس می گرم قدشیر ۱۰۰ گرم شربت صمغ مقدار کافی مطابق معمول ۳۲ حب سازند
 از ۱ تا ۵ حب در روز دفع احتیالات خراجی سفلیس میباشند

شربت دو توید و ویتاسپوم معمول بوتنی ژبیرک بگزیند بد
 بد و ویتاسپوم ۱۰۰ گرم بد و ویتاسپوم ۵۰ گرم اب ۵۰ گرم حل کرده و با کاغذ صاف کنند و بعد ۲۴ گرم شربت ساده
 ۱۰۰ در جر بنقرانند و مقدار شربت این شربت با قاشق سوخ خوری است که دارای ۱۰ سانتی گرم بد و ویتاسپوم ۵۰
 سانتی گرم بد و ویتاسپوم میباشند

شربت بد و هیدرات بد و ویتاسپوم معمول
 نمره آب بگزیند بد و ویتاسپوم ۵۰ سانتی گرم بد و ویتاسپوم ۵۰ دس می گرم شربت ساده و با شربت پوست
 نارنج و با اب مقطر ۵۰ گرم

نمره ۴ بگزیند بد و ویتاسپوم ۲۰ گرم شربت ساده و با شربت پوست نارنج و با اب مقطر ۲۰ گرم
 در نسخه نمره ۱ مقدار بد و ویتاسپوم ۱۰۰ سانتی گرم است ولی مقدار بد و ویتاسپوم متغیر است و ثابت نیست
 و در سفلیسهای بد و ویتاسپوم ۱۰۰ سانتی گرم است و در ویتاسپوم ۲۰ سانتی گرم است
 گرم بمقدار ۱ تا ۵ قاشق کوچک و بعضی اوقات زیاد تر استعمال نمود که هر قاشقی محتوی ۱۰ گرم بد و ویتاسپوم است
 و وقتی که مرض نتواند بگریختن بد و ویتاسپوم را نمائند چنانچه اغلب مشاهده میشود باید جداگانه زینتی و بد و ویتاسپوم

بواسطه مواد البومنی گردد

محلول طبیعی جیره معمول مبال بگزنند اب مقطر ۵۰ گرم ملک طعام اما نیاک مکده
گرم سفیده تخم مرغ ادا نه دار شکنه ۳۰ سانته گرم اول سفیده را در اب مقطر حل کرده و صاف نمایند و بعد سایر مواد
حل نموده مجدداً صاف کنند و هر ۵۰ گرم این محلول که عبارت از یک فاشق کوچک بود دارای ۱۰ سانته گرم دار شکنه است
لپکور مورد پاک بگزنند بکرو در جیره اگر الک ۹۰ گرم شربت مورفین ۵۰ گرم عرق بهار نازنج ۵۰ گرم
اب مقطر ۵۰ گرم الکولا تورنغاع ۴ گرم مطابق معمول عمل نمایند و یک فاشق کوچک این محلول را دارای ۱۰
سانته گرم دار شکنه است

محلول پد و هیدرات پیتاسیوم معمول پوشش بگزنند بکرو در
دو حرکورد و در پیتاسیوم مکده ۴ گرم اب مقطر ۵۰ گرم حل کنند و از قاعه ۲۰ گرم این محلول را در مواقع
که لپکور و ان ذرات استعمال میکنند ۴ ساعت استعمال نمایند

الکسر ضد نربین معمول و ریغ بگزنند مسحوق سفیر پاک ۲۰ گرم زرافند و پو زنی نیم
کوب کرده ۱۲ گرم تر پاک خود خود کرده ۴ گرم مدت سه چهار روز در ۵۰۰ گرم الکل ۲۲ درجه مخپسانند بپاژ
صاف کرده ۲ گرم دار شکنه در مصفی حل نموده بعد با کاغذ صاف نمایند و در دفع سفیلپس ۳۰ گرم این الکسر را در
یک لیتر تیزن عشب مخلوط کرده در عرض و زبانشامند و مدت یکماه بزمان مداومت نمایند

تغفین سیانوری معمول یارانت بگزنند سیانورید و حرکورد (اکسید سیانورید) ۱۳
در سه گرم کلورید اما نیاک ۱۲ گرم عصاره شمشاد ۵۰ گرم عصاره اکونیت ۲ گرم دهن فرارانیسون ۴ گرم اب مقطر
۵۰۰ گرم الکل ۵۰ درجه ۲۰ گرم سیانورید را در اب حل کنند و بعد ملک اما نیاک و عصاره ها و الک را بیفزایند و
چند ساعت بگذارند بماند و با کاغذ صاف نموده دهن فرارانیفرا باند و باید ۵۰ گرم محصول بدست آید و در دفع
سفیلپس ۵ گرم صبح و ۵ گرم عصر در شربت مناسب مخلوط کرده بپاشامند و با ۵۰ گرم از این تغفین در عرض روز
میتوان اشامید

شریت صمغی جیره معمول لانیو بگزنند جیره ۱۵۰ در سه گرم مسحوق صمغ عربی ۳۰ گرم
شریت مرکب دیونید ۳۰ گرم مخلوط کرده در دهاون بلوری صلا بکند تا جیره کشته شود و کاملاً حل گردد و بعد ۴
گرم دیگر شربت مرکب دیونید افزایند و مقدار شرب این شربت از قاعه ۵۰ گرم است در دفع سفیلپس
شریت نباتی معمول و لنو بگزنند دیش لوف ۵۰ گرم دیش پینانلیت ۲۰ گرم سبز نغاع مکده
۳۰ گرم ساء مکی تخم کشیز دیش شیرین بیان مکده ۱۰ گرم اب ۵۰ گرم قند ۵۰۰ گرم مطابق معمول شربت سازند
و در ۵۰۰ گرم این شربت موافق تجویز طبیب و تصرف ان ۱۰ سانته گرم دار شکنه و زیاد تر و با کمتر حل کنند مقدار
شریان بسته بحکم طبیب است و از عوامل ضد سفیلپس میباشد

شریت بلیت (این نسخه تصحیح شده نسخه اصل است) بگزنند از نربین یک ۲ گرم در ۵۰ گرم شربت ساده
مخلوط نمایند و یک فاشق کوچک در یک پیاله اب و با تیزن داخل کرده صبح بپاشامند
این شربت را باید و اساساً حاضر داشته باشد و هر وقت طبیب تجویز شربت بلیت زبقی میکند باید مقدار و
طبیعت ترکیب زبقی را توضیح نماید مثلاً بنویسد ۱۰ سانته گرم دار شکنه در ۳۰ گرم شربت بلیت و این ترکیب

محصولات نبتی

۳۱۰۰

مذکور در اطفال خیلی مناسب است که با شوق چای خوری بطفل بخوراند

شریت لاری (این نسخه بعضی اضافات بر نسخه اصل دارد) بگزیند شریت منقی لاری ۵۵ گرم دو توکلور

چویه کلوریدرات مانیاك عصاره مانه ترپاك مكد ۲۵ سائت گرم لیکور **هوفمان** ۲ گرم مطابق معمول عمل

نمانند و به ۲ تا ۵ گرم در دفع سفیلین استعمال کند

شریت ضد اسکور بوت پورتال بگزیند ریش جطبان ۲ گرم ریش گارانس ۱ گرم پوست کنکینا

کالبا با ۵ گرم ریش و فوره ۳ گرم ركه نزه تريك برک کوکلیا با مكد ۵۵ گرم قد سفید ۱۱ گرم اب ۵۵ گرم درهاون

مرمری فور و بر گهارا کوفته و با فشار و قوت عصرانها را گرفته صاف کند و پوست کنکینا و ریش هارانی کوک کره

مدت و از ده ساعت در آب دم کند و صاف نمانند و مقدار این مصفی ۵۵ گرم و مصفای عصری ۲۲ گرم باشد

و دو مصفی را داخل هم کند و با حرارت ملایمی قند را در آنها حل نموده بگذارند سرگ شود و موافق دستور العمل و حکم طبیب

دک ۵۵ گرم این محصول ۵ سائت گرم دارد شکنه حل کند و این شریت از عوامل مصفی است و در اخلا لات جلدی

و سفیلینها بمقدار ۵۵ گرم متعین

شریت زینقی معمول و رتی نمره آبگزیند بد و زاهن ۲ گرم بد و دیتاسپوم ۵۵ گرم بد و د

دو هید و رتی ۲ سائت گرم شریت ساده ۵۵ گرم

نمره ۲ بگزیند بد و د و دیتاسپوم ۵۵ گرم بد و د و هید و رتی ۲ سائت گرم محلول فولر ۵۵ گرم شریت

ساده ۵۵ گرم

هر يك از مواد را منفردا در چند قطره ابل کند و محلولها را در شریت اخل نمانند و بعد محلول فولر را ببقایند و در

سوانج بالی سفیلین این شریت هارا استعمال میکنند

اتپوپ انیمونی هوکرام بگزیند چویه ۲۵ گرم سولفور انیمونی ۵۵ گرم گل گوگرد ۵۵ گرم مخلوط

کره بدقت صلابه کندان هیچ ذره از چویه مشاهده نگردد و این محصول را بمقدار ۱ گرم در دفع سفیلین و تبیجات

لفافینی و کره های معوی استعمال میکنند

چویه صمغی پلانات بگزیند چویه ۱ گرم مسحق صمغ عربی ۳ گرم شریت باکود ۲ گرم درهاون چینی

صلابه کندان چویه بجای کشته شود و در مداوی اخلا لات سفیلینی ۲ گرم این محصول را با یک شریت مناسب

و با بطور معجون و با جبا استعمال مینمایند

گرد چویه ترپاك دار معمول و رت بگزیند کلل ۲ گرم ترپاك ۵۵ سائت گرم دیتاسپوم

۵۵ گرم اولیوسا کر و در زابانه ۱ گرم مطابق معمول گرد سازند و در ۱۲ سائت مساوی به بنیدن و دفع

مید و د قالمی از آن ۱۲ سائت در روز پاشا میند

گرد چویه ها هان بگزیند ترپاك مسحق ۱ گرم چویه محلول ها هان ۱ گرم مسحق کرا و ۱ گرم مخلوط

کره مطابق معمول گرد سازند و به ۳ گرم در سفیلین معمول دارند

گرد ضد خناق معمول و رتی بگزیند کلل ۵۵ سائت گرم متیری مکلس ۵۵ گرم مسحق

قد ۱ گرم مخلوط کره بفاصله نیم ساعت در دفع پاشا میند و بعضی اوقات از ده تا ۱۵ مقدار شریت لازم میشود

گرد محلل معمول و رتی بگزیند کلل ۵۵ سائت گرم طهر استیپیر ۵۵ سائت گرم لودانم

سینم ۱۰

سپید نم. قطره مسحوق قند سفید. اگر مخلوط کرده و بدقت صلابه کنند و گرد متحد الاجزائی سازند و در ده بسته

مساوی به بندند و در تحبیل اودام آلات حشوی هر دو ساعت فاصله یک بسته بپاشانند

قرص بقی سگری معقول بگرند مسحوق قند ۲۱۰ گرم جویه ۲ گرم مسحوق صمغ عرب

۲۰ گرم مخلوط کرده صلابه کنند تا جویه کشته شود و بعد ۲ گرم مسحوق و نعل افزوده و با مقدار کافی آب خیمه کرده و صلابه

و دس گرمی سازند و در دفع اختلالات سفیدپسی از ۲ تا ۴ قرص در روز بپاشانند

قرص بقی مغبر بگرند خیمه شوکولای نعل دار ۵۰ گرم کلاس مغسول اگر مطابق معمول ۵۰۰ قرص

سازند و هر قرصی ادای یک میلی گرم کلاس است و در دفع اختلالات سفیدپسی وری ده قرص بپاشانند که یک

سانته گرم کلاس استعمال کرده باشند

جبهای جویه معقول موربک اولاً بگرند پرتوبد و رجوه ۵ سانته گرم عصاره تبائیک ۱

سانته گرم عصاره ککنیا ۵ سانته گرم برای یک حب باین طریق ۵ حب سازند

ثانیاً بگرند دارسکنه عصاره تبائیک مکدر ۵ سانته گرم عصاره ککنیا ۵ سانته گرم برای یک حب باین طریق ۵ حب سازند

بقول کلی اولاً باید جویه را از مقدار کم شروع نمود تا معده و امعاء را قبول کرده و تحبیل نمایند ثانیاً بر مقدار آن

متدرجاً باید افزود که به بعد دو روز فاصله مقدار را زیاد کرد تا اثر کافی و شافی دو ظاهر گردد و تعیین مقدار جویه و

محصولات آن عموماً غیر ممکن است و کلیه استعمال مقدار کمتر بهتر و قابل جذب تر و سریع اثر تر از مقدار زیاد است

و بهترین دله بر اثر و ظهور تهیج در لته ها و غشاء مخاط دهان است که هم دلیل بر جذب ذیق و هم بیان میکند که انگار

بدن بقدر کفایت شباع شده و اثر شافی بروز خواهد نمود و در سفیدپسی خفیف و سطحی مانند و ذات جلدی محدود

و مخاطی ضعیف بقدری باید جویه استعمال نمود که در لته ها تهیجی ظاهر نشود و لهذا مصنف استعمال حبوب ذیل را

ترجیح میدهد

حب جویه معقول مصنف بگرند پرتوبد و رزینیک ۱ گرم عصاره تبائیک ۲ سانته گرم

مسحوق ریشه خطمی مقدار کافی مطابق معمول ۵۰ حب سازند و دواول و دوم یک حب صبح و یکی عصر و زسیجا

و چهارم دو حب صبح و یکی عصر و زینجم و ششم دو حب صبح و دو حب عصر و هم چنین هر دو روز یک حب زیاد کنند تا

آنکه بر ذات سفیدپسی متوقف شوند و انوقت مقدار دوا را نیز متوقف سازند و همین که رو با اخطاط گذاشته از

عدد حبوب بکامند و کلیه کسر اتفاق می افتد که محتاج زیاد تر از ۵ حب در روز شوند

حب زینقی بلوست بگرند جویه مسحوق صبر ۲۰ گرم مسحوق و بوند چینی ۳۰ مسحوق سقمونیای

۲۰ مسحوق فلفل سیاه ۴۰ غسل ۵۰ مطابق معمول خیمه متحد الاجزائی ترتیب داده و از آن جبهای ۲ سانته گرم سازند

و ۱۲ عدد از این حبوب را مانند مسهل استعمال میکنند و در اختلالات جربی و سفیدپسی هر روز ۲ حب معمولی میدادند

و هر چه محتوی ۳ سانته گرم جویه ۳ سانته گرم صبر ۱۰ میلی گرم سقمونیای است

حب دافع اگرما معقول بیت بگرند خیمه بلوست سابق الذکر ۳ گرم صابون لوی ۵

گرم مخلوط کرده مطابق معمول ۵۰ حب سازند و در روزی دو حب در اگرهای خرم استعمال کنند

حب دافع یرقان معقول سنورک بگرند عصاره شوکران ۵ گرم خیمه بلوست ۱ گرم

مطابق معمول ۵۰ حب سازند و از ۱ تا ۳ حب در روز استعمال نمایند

حب اوتگان زینتی معمول لایبو بگیرند اوتگان زینتی مضاعف ۴ گرم مسحوق ریش
خطمی ۳ گرم مطابق معمول ۴۴ حب سازند و در دفع سفید پس روزی ۳ حب استعمال کنند و نیز در دفع سل
رپوی از استعمال این خوب نمیدکند

حب زینتی معمول سد بلوت و ربه بگیرند اوتگان زینتی مضاعف ۳ گرم صابون طی
۲ گرم مسحوق اصل السوس ۱ گرم مطابق معمول حبای ۲ دسے گرمی سازند و این خوب را **حب زینتی**
صابونی کدکس نیز میامند و مقدار شربت در حران ۲ و در زبان ۲ عدد است و چون مقدار ۲ یا ۳
حب استعمال کند سرعت موجب سهلان براق میگردد

حب زینتی معمول بیت بگیرند اوتگان زینتی مسحوق عشب مکده ۱ گرم مطابق معمول و حب
سازند و از آن ۲ حب در روز دفع سفید پیاپی میامند

حب پلانک بگیرند چوه عصاره شوکران مکده ۱ گرم عسل مسحوق اصل السوس مکده ۱ گرم مخلوط کرده
صلابه کنند تا چوه مضمحل گردد و حبای ۱ دسے گرمی سازند و از آن ۲ یا ۳ حب در عرض روز استعمال کنند

حب ناپولی معمول مارتن سولون بگیرند اوتگان زینتی ۱ گرم عصاره شوکران
۲ گرم عصاره تراب ۲ گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و از آن ۲ یا ۳ حب در دفع سفید پس مزاجی و

حب مبرم استعمال نمایند و هر چه دارای ۱۰ حبلی گرم اوتگان زینتی است

حب زینتی ساده معمول کدکس (حبای) بگیرند زینتی ۱ گرم گلقد ۱ گرم
مسحوق اصل السوس ۲۵ گرم مخلوط کرده صلابه کنند تا چوه کشته شود و مطابق معمول ۱۰ حب سازند و هر

حبی دارای ۱۰ صابون گرم چوه است و از آن ۲ یا ۳ حب در روز استعمال کنند

حب افع اسکوربوت معمول بود لوك بگیرند سولفور سپاه چوه ۱
دسے گرم منبری ۱۰ صابون گرم مسحوق شوکران ۱ دسے گرم برای یک حب ابتداء روزی یک حب صبح و یکی عصر بعد

مقدار ۲ یا ۳ حب در دفع سفید

حب انبمونی چوه معمول شپن بگیرند سولفور انبمون سولفور سپاه گوگرد مکده
اگر مخلوط کرده با قدری برای نارنج و حب بزرگ سازند یکی صبح و یکی عصر در دفع خاوری میامند

حب کلل بگیرند کلل مسحوق ریش خطمی مکده ۱ گرم با مقدار کافی عسل ۲ حب سازند و هر دفع ۳
فاصله یک حب مانند عوامل مغیره و ضد حمک استعمال کنند

حبای کوچک هوفان بگیرند کلل مغرانی مکده ۲ گرم مخلوط کرده با قدری اب ۲ حب سازند
حب افع یرقان معمول کورولی بگیرند عصاره اشنان ۱ گرم کلل ۱ گرم و ۱۰ حب سازند

و از آن ۲ یا ۳ حب در دفع سفید میامند

حب مرکب کلل معمول ریکورد بگیرند کلل بخاری ۱ گرم مسحوق بزرگ شوکران ۲ گرم
صابون طی ۲ گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و این خوب را در دفع هیچ مبرمی که بعد از درم بیضه سوزن

بانی میماند استعمال میمانند و ابتدا از یک حب شروع کرده و هر پنج روز یک حب زیاد میکنند تا شش حب برسد
و در صورتیکه سوانح زینتی عارض شوند مقدار از آن باید کم نمود و با بکلی ترک کرد

حب زبقي مدر معمول کرو و لیر بگزیند ککل اگر مسخوق غصه ۵ سائنه گرم است

نرپون مقدار کافی مطابق معمول ۲ حب سازند در ذات الحجب مزمن در وقتی که جذب مانع مجتمعه خیلی بطبی بود از
ایا ۲ حب در روز استعمال نمایند

حب او برین بگزیند ککل ۵ سائنه گرم تر باک ۲ سائنه گرم مطابق معمول ۲ حب سازند و هر سه ساعت

به ساعت فاصله یک حب بنیاشامند و همین که ترشح بزاق ظاهر شد استعمال از آن ترك كند و دفع بومور سفید استعمال

حب شوکران و ککل معمول گاما بگزیند عصاره شوکران ۲ گرم پرتوکلور و دزبوق ۳

گرم مطابق معمول ۵ حب سازند و این چهار را بمقدار ۱ تا ۲ در روز با فواید بگوید دفع ورم مزمن بیضه استخامینا

گرد پلوخیز بگزیند ککل اگر گوگرد طلا ۲ انیمون ۲ گرم مطابق معمول گرد سازند و در دفع اعراض خاوری

و ویرین از ۳ تا ۵ دس گرم در عرض و استعمال نمایند

حب پلوخیز بگزیند گوگرد طلا ۲ انیمون ککل اس مکد ۳ گرم سفنگاک ۲ گرم با قدری شربت صمغ جبهای ۳

دس گرمی سازند و در دفع تهیجات احشاء بطنی از ۲ تا ۴ حب در عرض و زبناشامند و بعضی از معده بجا می

گاک عصاره اصل السوس استعمال میکنند

حب دافع جرب معمول گال بگزیند عصاره شید را به عصاره مائے گاک مکد ۴ گرم

سولفور انیمون ککل مکد ۱ گرم مسخوق و بوند مقدار کافی مخلوط کرده جبهای ۵ سائنه گرمی سازند و در دفع جرب

و تهیجات احشاء بطنی از ۵ تا ۷ حب بنیاشامند

حب مرکب ککل معمول و اسازی انگلستان بگزیند ککل ۵ ۳۱/۳۵ سولفور

انیمون ۲۱/۳۵ سفنگاک ۵ ۶/۶۱ و عن کرچک ۲۶/۶۱ مطابق معمول جبهای ۳ دس گرمی سازند و از ۱ تا ۴

حب در روز بنیاشامند و این خوب تقلید خوب پلوخیز میباشد

حب حلال معمول روست بگزیند ککل ۲ دس گرم سولفور طلا ۲ انیمون ۱۲ دس گرم

عصاره شوکران عصاره کالاند و لامکد ۱ گرم مسخوق و در چینی مقدار کافی مطابق معمول جبهای یک دس گرمی

سازند و در دفع او را در صلبه و مزمن روزی سه حب در دس دفع بنیاشامند

حب معمول طبای سود بگزیند ککل ۲ گرم سولفور سپاه جبه ۲ گرم کرمس معد ۲ گرم

با مقدار کافی مغز نان ۴ حب سازند و مانند عوامل ضد سیفیلیس از ۳ تا ۴ حب در عرض و زبناشامند

حب ضد وجع مفصل معمول و یک از پی بگزیند صابون لپی دنده کرده ۴

گرم عصاره زهره گاوی ۲ گرم مخلوط کرده بنیاشامند سفنگاک ککل مسخوق گاک مکد ۱ گرم و جبهای ۲ دس گرمی

سازند و از ۱ تا ۲ حب صبح و بهین مقدار عصر بنیاشامند

گرد اپسکا و ککل تر باک دار معمول الیس بگزیند ککل اگر تر باک ۵ سائنه گرم

اپسکا ۵ سائنه گرم مطابق معمول گرد سازند و در هشت بسته مساوی ببندند و در دفع دوسنطار با ساعتی

یک بسته بنیاشامند

حب دفع دوسنطار با معمول بودن بگزیند اپسکا ککل مکد ۳ دس گرم عصاره

تر باک ۵ سائنه گرم سه حب سازند و در دفع اسهال و دوسنطار با مخصوص در حماله حاره ساعتی یک حب بنیاشامند

محصولات نبقی

۳۱۷

حب سگوند بگرنند سحر و پناه عسانته گرم کلن ۲ سانه گرم عصاره مانع تر باک ۲ سانه گرم با مقدار کافی شربت زردون و حب سازند و در دفع دوسنطار پای ممالک حاره در عرض روز هر دو ساعت فاصله یک حب بیاشامند و در صورت لزوم مدت ۳ یا ۴ روز استعمال این خوب را مکرر نمایند

جهای بزرگ هوفان بگرنند ارشکنه اگر مفرغانه اگر با قدری آب مقطر ۲۱ حب سازند و در اختلالات سفلیس یک حب صبح و یکی عصر بیاشامند

حب ضد سفلیس معمول و پوئترین (حب بی کروردو)
حرکه وافبونی کدکس) بگرنند ارشکنه ۱۵ گرم عصاره منعی تر باک ۲۰ گرم عصاره کاک ۲۰ گرم دس گرم ده حب سازند و این خوب و اغلب اوقات در دفع اختلالات سفلیس مزاجی تجویز میکنند مقدار شربت آنها از ۳ تا ۴ حب است در عرض روز هر چیزی دارای ۱۰ سانه گرم داوشکنه و ۲ سانه گرم عصاره تر باک است

حب زبقي شومل بگرنند ارشکنه عصاره منعی تر باک مکده ۱۰ سانه گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و هر چه ۱۰ سانه گرم دارشکنه دارد و در ابتدا روزی یک حب صبح و یکی عصر بیاشامند و پس از پائزده روز یک حب بقرابند که سه حب در عرض روز استعمال شود و پس از پائزده روز دیگر روزی ۴ حب که منتهی مقدار شربت آن است یعنی دو سانه گرم دارشکنه استعمال کرده اند و بر این چهار حب از بهاء ماه باید مداومت نمود و در این معالجه که معمول **شومل** است هرگز سوانح متعجب چوه بروز نمیکند بخلاف در سایر طرق استعمال چوه که لابد سوانح متعجب بروز خواهد کرد

حب ارشکنه با گلوتن بگرنند ارشکنه گرم گلوتن تازه ۵۰ گرم مسحوق منعی گرم مسحوق ریشه خطمی ۱۰ گرم مطابق معمول ۵۰ حب سازند و هر چیزی تقریباً دارای ۵ میلی گرم دارشکنه است و در دفع سفلیس از ۲ تا ۳ استعمال نمایند

حب زبقي معمول کولری بگرنند ارشکنه گرم اود گندم ۵۰ گرم مسحوق منعی ۲۰ گرم با مقدار آب مقطر جهای ۱۰ سانه گرمی سازند و روزی دو حب صبح و دو حب عصر بیاشامند

حب زبقي معمول دویل بگرنند عصاره الکلی اکونیت ۱۰ گرم دارشکنه ۱۰ گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و در دفع حوب و نربی و باخا زردی روزی یک حب صبح و یکی عصر بیاشامند

حب ارشکنه و اکونیت معمول بدت بگرنند عصاره الکلی اکونیت ۱۰ گرم دارشکنه ۱۰ گرم مسحوق ریشه خطمی ۲۰ گرم هشت حب سازند و در سفلیس از ۱ تا ۲ حب استعمال نمایند

حب سالسپلات زبقي معمول فر بگرنند سالسپلات چوه ۱۰ گرم لودانم سید ۱۰ قطره عصاره خطبانا مقدار کافی مطابق معمول ۵۰ حب سازند که هر چه ۱۰ سانه گرم سالسپلات چوه دارد و بکاز دانشندان مدعی است که این ملح سریع الاثر و قوی الاثر تر از پر بود و چوه است و از ۱ تا ۲ سانه گرم در صورت خطره سفلیس که مستلزم مداوای سریع الاثری باشند و استعمال تمیخ زبقي غیر ممکن بود در عرض روز استعمال میکنند و در این صورت نهایت حراقت و از آثار حاصله باید نمود

حب سیانور چوه معمول پارانث بگرنند سیانور زبقي ۱۰ گرم عصاره شمشاده ۱۰ گرم عصاره اکونیت ۱۰ گرم مانباک مکده ۱۰ گرم اسانس انیسون ۲۰ قطره مطابق معمول ۵۰ حب سازند و در

اخلا لا ت سفیلسی بک حب صبح و بک حب عصر بپاشانند

حب افونی پر توید و رجوه بگزندی توید و ذیق و گرم عصاره تر باک ۲ گرم مسحوق اصل

السوس و گرم با قدری غسل و احب سازند و این خوب معمول **کدکس** میباشد

حب پر توید و ذیق و گاک معمول بدت بگزندی توید و ذیق ۲ گرم عصاره

گاک ۲ گرم تر بداس ۳ گرم شربت عشب مقدار کافی خمر متحد الاخراتی سازند و ۲ حب از آن ترتیب دهند و در دفع

سفیلس ابتدا بک و بعد و حب بپاشانند

حب پر توید و رجوه معمول و بکورد (اولین نسخه) بگزندی پر توید

جوه تر بداس مکه ۳ گرم عصاره تبائیک ۱ گرم عصاره شوکران ۲ گرم مطابق معمول و حب سازند و این نسخه را

این اوقات **بکورد** بر سایر نسخه ها ترجیح میدهند و شبی بک حب پنجم ساعت بعد از شام استعمال نمایند

و چون خواسته باشند مقدار حب را زیاد کنند بک حب صبح و بک حب شام بپاشانند **(دومین نسخه)**

بگزندی توید و رجوه تر بداس مسحوق بک بلادن مکه ۲ گرم عصاره تبائیک ۱ گرم مطابق معمول و حب سازند

و این خوب را در درم غنیه سفیلسی استعمال میکند

حب و توید و رجوه معمول ماژندی بگزندی و توید و رجوه ۵ سائت گرم عصاره

میوه عصاره ۵ دس گرم مسحوق اصل السوس مقدار کافی مطابق معمول و حب سازند و ابتدا و حب صبح و در حب

عصر و بعد و حب صبح و حب عصر بپاشانند

سفوف سفیر بگزندی بد و رجوه ۵ سائت گرم الک ۲ قطره حل کرده بنظر اندک لاس بخاری ۵ سائت

گرم صلابه نموده ۱ گرم قند مسحوق افزوده صلابه کشا اگر متحد الاخراتی حاصل شود و در ۳۲ سائت مساوی

ببندند و در دفع همد و وسفال جاد و اطفال سه ساله تا ساله بک دست صبح و بکی ظهر و بکی شب سفوف نما

قرص پر توید و رجوه معمول کوریل لانیو بگزندی توید و ذیق ۲

گرم اسنات مورفین ۵ سائت گرم خیر شوکولای نبل داده ۳ گرم مطابق معمول ۲ قرص سازند و از

نای قرص و علامات متجرب سفیلس استعمال نمایند

حب جوه ها همان بگزندی جوه ها همان ۲ گرم تر بداس مقدار کافی مخلوط کرده و حب

سازند و از آن با حب و سفیلس استعمال نمایند

حب جوه محلول ها همان معمول کازناو بگزندی جوه محلول ها همان

۱ گرم تر بداس ۳ گرم مطابق معمول و حب سازند و ابتدا بک و بعد و حب ۲ گرم بپاشانند و کازناو

و در دفع علامات بدوی سفیلس اغلب اوقات جوه ها همان را استعمال میکند و بچوبه از باد تر شمع

نامشاهده نکرده است

حب سست مادی بگزندی پر توید و رجوه ۵ دس گرم رب السوس ۲ گرم مطابق معمول

و حب سازند و در دفع سفیلس بعضی اخلا لا انجلدی از آن با حب ۲ گرم بپاشانند

حب ذیق معمول بدت بگزندی ذیق ۲ گرم عصاره شاهره ۲ گرم مطابق

معمول و حب سازند و در دفع سفیلس از آن با حب ۲ گرم بپاشانند

محصول مسهل حیوانی

۳۱۹

حب گبرین بگزندانستان بر تو اکید و ذیق و دس گرم شربشت ۲ اگر مخلوط کرده ۲ حب سازند و در اختلا
سفیدسی ۲ حب صبح و ۲ حب شام بنیاشامند و سد و جامقدا و انرا ز باد کنند

زیت خاکسری جهت زرق تحت جلدی معمول لاف بگزندان جوه لافولین
مکد ۳ جزء و غن زیتون ۳ جزء ابتدا هاون را بواسطه شعله اش استریلنزه (عقیم) نمایند و بعد جوه را بالا نولین خلوط
کرده صلابه کشند تا کشته شود و بعد و غن زیتون را بتدریج بیفزایند و ۳۰ عشره سانتی متری مکعب از این زیت و در یک
هفته زرق نمایند و از آن به هفت روز مداومت کنند و قواعد آنی سبتیک را جهت اخرا از اعراض و مایل مراعات
نمایند و یکی از دانشمندان نسخه ذیل را بجای نسخه مذکور معمول بگزندان جوه مصفی ۲ گرم نفعین اتری حسن لبره گرم
و از این مایع ۲ گرم و از این جامده ۱ گرم جوه را با نفعین حسن لبره بکشند و بعد از این ها مخلوط کنند و طریق استعمال
این محصول مانند محصول فوق است

زیت خاکسری معمول بر پر بگزندان و از این جامد و سفید ۲ گرم و رنگان ذیق ۲ گرم
جوه ۳ گرم هاون را ابتدا با شعله الک استریلنزه (عقیم) کند و بعد مواد مذکوره را در آن خلوط کرده مدت یک
ربع ساعت صلابه نمایند بیفزایند و از این جامد و سفید ۲ گرم و از این مایع ۲ گرم و ۱۰ جزء این محصول ارای ۲ جزء
جوه است و در هر هفته ۲ عشره سانتی متری مکعب این محصول را که معادل ۱ سانتی گرم جوه است زرق نمایند مدت
دوماه بر این زرق مداومت باید کرد و نیز دانشمند مذکور نسخه ذیل را ترجیح میدهد بگزندان کل ۱ گرم و از این مایع ۲ گرم
خلوط کنند و ۲ زرق ۱ سانتی گرمی که فاصله هر یک از آن ها ۱ روز باشد استعمال نمایند و جهت اخرا از حصول مایل عوا
لانی سبتیک قوی باید معمول داشت

سرم مسهل کلانبتوی در محصولات

خانچه ذکر کردیم کل کلانبتوی که از مسهلان بسیار نیکو و مطمئن الاثر است و از عوامل مسهل صفرا و ضد محرک ولی مداومت
بر آن خاصیت زیاده ایچیک از محصولات ذیق سرعت کمال موجب از باد تی شح براق نمیکردند و مقدار شربت آن
بطور مسهل از ۲ دس گرم تا ۱ گرم و بهترین طریق استعمال آن این است که ۱ گرم کلانبتوی را در ۲ گرم عسل سفید جاسد
خلوط کرده بنیاشامند و بواسطه ثقالت و سنگینی کلانبتوی که نمیتوان آنرا بطور پیوسته استعمال کرد
سفوف مسهل دافع دیدان معمول پرنگل بگزندان مسحوق و پوند ۲ دس
گرم کلانبتوی مخلوط کرده سفوف نمایند و حبات صفراوی و دفع دیدان معوی مستعمل است

قرص کلانبتوی کدکس بگزندان کلانبتوی ۲ گرم و سفید ۱ گرم و فرزندانه ۱ سانتی گرم
لعاب کبراه استعمال ۲ گرم مطابق معمول قرصهای یک گرمی سازند و هر قرصی دارای ۱ سانتی گرم کلانبتوی و از عوامل
مسهل و دافع صفرا و دفع کرم و ضد محرک است و مقدار شربت این قرصها از ۱ تا ۲ عدد
گرد مسهل معمول بر اند بگزندان کلانبتوی ۲ گرم و سفید ۱ گرم و فرزندانه ۱ سانتی گرم
مکد ۲ دس گرم قد سفید ۲ گرم مخلوط کرده در یک بسته بنشیند و در هر دو ساعت فاصله همین مقدار سفوف
نمایند تا اثر اسهال برود نماید و میتوان بعضی سقمونیاد جلب ۲ دس گرم و پوند مسحوق استعمال کرد

حب مسهل معمول الپربت بگزیند سقر جلب کل صابون طبی مکده گرم اسانس پوسناخ

۱ قطره جهای ۲ دسے گرمی سازند و گهر نیم ساعت فاصله یک حب بیاشامند اثر اسهال بروز کند

حب سفید معمول مصنف بگزیند کل بخاری اگر گرم نشاسته اگر باقدی لعاب کبریا

۲۰ حب سازند و اطفال کوچک از ۲ تا ۳ حب جهت حصول اسهال استعمال نمایند و در شبان ناه ۲ حب میتوان استعمال کرد

حب دافع استسقا بگزیند کل ۵ دسے گرم مسحوق غنصل مسحوق دیوند مکده ۲ دسے گرم شربت بنج

در شب مقدار کافی چهاو حب ساخته و در عرض و زیباشامند

حب ملین و مسهل معمول مصنف بگزیند کل بخاری سقر جلب صابون طبی مکده

اگر عصاره دیوند ۲ گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و شب هنگام و قبل خواب از ۲ تا ۳ حب بیاشامند

حب مسهل خلیدینون معمول زات بگزیند عصاره خلیدینون عصاره دیوند مکده

۵ سانه گرم کل بخاری ۵ سانه گرم سقر جلب ۵ سانه گرم با مقدار کافی مسحوق دیوند غیر متحدا لاجزائی ساخته

۵ حب کند و آنها را در مسحوق یا ساغلطانند و ناه ۵ حب متدا جاباشامند که هر دو ساعت فاصله یک حب اثر اسهال

بروز کند و این خوب که عملشان ملایم و سریع است و داخلالات صفراوی استعمال میشوند

چوه فلزی چوه فلزی را در دفع پوستهای عاصی مبرم و ابلاوس استعمال میکنند و مقدار شربت

از ۳ تا ۵ آناه گرم است که چندین دفعه در ۲ ساعت استعمال شود و بواسطه وزن مخصوص بطور مکانیک

اثر میکند و اگر چه سپیدیم و مورگانی از این مدا و امتدت کرده اند زیرا که گاه مورث تسهیم بی

خطرناک و انحراق روده میگردد ولی بیشتر اوقات فواید نیکو از آن استعمال حاصل شده

کتاب الایضی بدین درما مخصوص برضد ید

قرص پیوجلو (قرص دافع کرم) بگزیند کل بخاری ۵ گرم قد سفید ۵ گرم قرصی قرمز دانه

سانه گرم با مقدار کافی لعاب کثیرا فرمهای یک گرمی سازند و طفل و ساله یک قرص در روز استعمال نمایند و این

قرص تقریباً همان قرص کل معمول است که سابقاً ذکر شد

بسکاج دافع کرم بگزیند کل بخاری ۱ گرم درخیری که جهت دود و جبین بسکاج معمول کافی باشد داخل

نمایند و هر بسکاجی ۳ دسے گرم کل دارد و موافق شرح پیش از ۲ تا ۳ بسکاج استعمال نمایند و اغلب بعوض کل دهر

بسکاجی ۲ گرم مسحوق در من داخل میکنند

ابضاً بسکاج دافع کرم معمول استوری بگزیند کل اگر جلب ۵ گرم زنجبیل

۲ گرم قد سفید ۳ گرم شجرف نقد رنگین کردن با مقدار کافی شربت ساده ده بسکاج سازند

سفوف زبقی ضد کرم معمول بومر بگزیند قد مسحوق ۷ گرم چوه فلزی ۳۰

گرم سولفور سباه چوه ۲ گرم با سولفور صلابه کنند تا کشنده شود و قد را بنفشه اند و مقدار شربت این سفوف

از ۳ سانه گرم تا اگر است

شوکلای ضد کرم بگزیند سولفور سباه زبق ۵ گرم دوه ۵ گرم خمر گرم شوکولا داخل نمایند

نسجه های دافع اسکارید

۳۲۱

و قرصهای يك گرمی سازند

سفوف ضد گرم معمول گولیس بگزند ککل ۱۰ دس گرم مسحوق سنبل الطیب
اگر گرم مسحوق را از پانز گرم مسحوق ^{قد} گرم مخلوط کرده ۱۰ قسمت کنند و يك قسمت را در يك فاشق کوچک اب
مخلوط کرده استعمال نمایند و موافق تصرفات طبیب میتوان زیاده تر از يك بسته معمول داشت و فایده را زیاده
در این سفوف است که بوی سنبل الطیب را که غالباً مکره است میپوشاند بدون آنکه در خواص آن تغییری بدهد
و زنان و اطفال سهولت آنرا میپاشانند

سفوف دافع گرم معمول بیمارستانها بگزند مسحوق موس مسحوق درمنه
مکده ۲ گرم کملاس ۲ گرم مطابق معمول سفوف سازند و از ۵ تا ۱۰ دس گرم جقه دفع گرم سفوف نمایند
سفوف ضد گرم بگزند مسحوق درمنه ۱۰ گرم ککل ۱۰ اسانیه گرم مخلوط کرده در سه بسته مساوی
به بند و يك بسته شب و ف خواب و يك بسته دیگر در صبح آن شب و بسته سوم پس فردا پس از خواب خواستن
هر بسته را با فاشق کوچک عسل مخلوط کرده در دفع اسکارید و حیات میپاشانند

حب ضد گرم بگزند مسحوق درمنه ۱۰ گرم ککل بخاری ۲ گرم عصاره افستیه بن مقدار کافی مخلوط
کرده جهای ۲ دس گرمی سازند و در طفل ۲ ساله ۲ حب و در شبان ۱۰ حب معمول دارند
حقنه ضد گرم معمول واسیل بگزند صبر زرد تنباکو انغوره مکده ۱۰ اسانیه گرم
و عنق فوره ۱۰ گرم اب صاف ۱۰۰ گرم مطابق معمول حقنه ساخته احتقان نمایند

نسجه های دافع اسکارید اطفال و سیو

شپاف اولاً بگزند ۱۰ گرم که کا او ۲ گرم که را ذوب کرده و بگذارند نیم سرد شود و من و افزوده صلا
کنند و در قالب کاغذی ریخته شپاف سازند

ثانیاً بگزند ۱۰ دس و ذیق ۱۰ سانیته گرم که کا او ۲ گرم چنانچه در فوق ذکر کردیم شپاف سازند
حقنه اولاً بگزند و ده الک کرده چوب ۲ گرم مدت ربع ساعت در ۲۰ گرم اب میجوشانند و بگذارند نیم
گرم شود و نیم ساعت قبل از خوابیدن طفل حقنه نمایند و چند روز متوالی بر آن مداومت کنند
ثانیاً بگزند ککل ۲۰ سانیته گرم لعاب بز دکان ۲۰ گرم ککل را در لعاب مخلوط کرده صبح و شب حقنه نمایند
ثالثاً بگزند ۱۰ دس و رجوه ۲ سانیته گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم حل کنند و احتقان نمایند و این حقنه و حقنه فوق را با
الت بلوری یا با حقان نمود

و بعداً بگزند ۱۰ دس و رجوه ۱۰ سانیته گرم بد و ریپا سپوم ۱۰ دس گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم ۱۰ دس و روید و در اب با چند
قطره اب صلا ۱۰ دس که تا ۱۰ دس و روید و در حل گردد و باقی اب را افزوده حقنه نمایند

خامساً بگزند اسید رسیو ۱۰ سانیته گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم با عانت حاد حل کنند و ابتدا روده را با عانت حقنه
ساده عالی نمایند و بعد محلول را با الت بلوری در مستقیم داخل کنند مثل آنکه در حقنه داد شکری ذکر

نمودیم

کتاب الاینبیة فی الاینبیة در بیان خصوصیات چهار سبیل خانجی

غره ضد سفلیس بگردد ماء الشعیر گندم ۱۰۰ گرم عسل ۲۰ گرم محلول و از باتن ۱۰ گرم در قروح

سفلیسی خلق غره کنند

غره دار شکن معمول بگردد بگردد مطبوخ شوکران و تاجری ۲۰۰ گرم دو کلو

زریق ۱۰ گرم مقدار دار شکن و میتوان زیاد کرد تا به ۵۰ سانتی گرم در ۱۰ گرم مایع و در قروح سفلیسی خلق پس

از انقضاء هنگام حدت غره نماند

غره سپانور زریق معمول یارانت بگردد سپانور زریق ۵۰ گرم مطبوخ ریش

خطوط ۵۰ گرم حل کنند و قروح سفلیسی جوف دهان روزی ۵۰ بار دفعه غره نماند و دقت کنند که فرو نرود

کحل ضد سفلیسی بگردد دار شکن ۵۰ سانتی گرم در ۲۰۰ گرم گلاب حل کنند

کحل دفع کراتیت متفرج و ورم غیبی هر چه معمول بگردد

بگردد بکرو زریق ۵۰ تا ۱۰۰ سانتی گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم موافق تصرفات طبیب مقدار دوا تغییر میکند و روزی چهار

دفعه در چشم قطور نماند

کحل بقی مسکن معمول کوثرادی بگردد ار شکن ۲۰۰ میلی گرم مسحوق کپا ادرسه

گرم در ۱۰۰ گرم گلاب حل کرده و ۱۰ قطره لودانیم بقرانید این کحل در رمد های سفلیسی معمول است

کحل دفع ورم اجفان معمول سبیل بگردد ار شکن ۵۰ سانتی گرم اب مقطر

۱۲۰ گرم لودانیم سپند ۵۰ گرم لعل بیدانه ۱۰ گرم روزی سه چهار دفعه هر دفعه ۲۰ قطره در مابین اجفان

قطور نماند

کحل مسقط معمول تبلمان بگردد بکرو زریق ۵۰ سانتی گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم لودانیم

سپند ۵۰ گرم مطابق معمول عمل نماند و ابله کو فقلوانت روزی شش دفعه هر دفعه مدت یک ساعت

چشم منطبق نماند

زرقانته سیتیک (دافع تعفن) معمول پافاس بگردد بکرو

جوه ۱۰۰ گرم الک ۱۰۰ گرم اب ۱۰۰ گرم حل کنند و از ۱۰۰ سانتی مطر مکعب جوف چشم قطور نماند

نشوق زریق دیمار قیس بگردد سنا اثر اولیو سا کروم نارنج کافور مکده ۱۰ گرم سبیل

زریق ۱۰۰ سانتی گرم مطابق معمول گرد سازند و در سوانح سفلیسی خلق و جوف خلف خلق نشوق کنند

زرق سپانوری بگردد سپانور زریق ۱۰۰ سانتی گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم حل کنند

کحل سپانور زریق معمول سمارس بگردد سپانور زریق ۵۰ سانتی گرم اب مقطر

۱۰۰ گرم حل کنند و در جوف غده که در اشخاص خاوری عارض میشود پس از استعمال ملینات این کحل را استعمال

نماند

زرق زریق تر پاک دار بگردد محلول و از باتن ۱۰۰ گرم شراب مرکب تر پاک ۱۰۰ گرم مخلوط کنند

اب صانبرک بگزندار شکنه گرم دوهه اگر آب صاف و سه گرم اسپد کلورید و یک الکل دار
حل کند و در دفع جرب تعقیب نمایند

نطون بقی معمول با تمان بگزند و توکل و رزق ا د سه گرم اب مقطر سه گرم جوهر
در کبا سطو خود سه گرم حل کرده در دفع جرب نطون نمایند

محلول غلیظ دار شکنه معمول بکورد بگزندار شکنه اگر آب مقطر سه گرم
حل کند و جهت داغ کردن سطوح منقطه خا را استعمال نمایند

محلول افح خشک ریش معمول فریرک بگزند کافور سه گرم ب کلور و رزق ا
گرم الکل حالم سه گرم حل کنند در دفع کوندلوم و نموهای سفیلیسی استعمال نمایند

محلول بقی تریاک دار بگزند و توکل و رزق ا د سه گرم اب مقطر سه گرم حل کرده بالودام
سیدم مخلوط نمایند و با قلم مو بروی قروح سفیلیسی بمالند و در دفع نموهای سفیلیسی در روزی چهار دفعه

اینالت را در این محلول فرو برند و میتوان متدرجا بر مقدار دار شکنه افزود
امولسیون زبقی بگزند بادام تلخ سه گرم در هاون حرری صلابه کرده و کم کم سه گرم اب مقطر بیافزایند

و صاف کرده سه گرم دو توکل و رزق ا د سه گرم حل نموده در دفع اخلا لات جلدی غسول نمایند
محلول گولاند بگزند و توکل و رزق ا د سه گرم نمک مانیاک ا د سه گرم امولسیون بادام تلخ سه گرم

گرم حل نمایند و در دفع استعمال کنند
ایضا بگزندار شکنه ا نمک مانیاک ا امولسیون بادام سه گرم حل کنند

مخلوط معمول بیت جبهه غسول بگزند اسپد کلورید و یک طی سه گرم دار شکنه ا
د سه گرم امولسیون بادام تلخ سه گرم در بشورات فرضه که با خوارش همراه باشند تعقیب نمایند

ملطف سباجر لنگ بگزند مقشر بادام شیرین سه گرم مقشر بادام تلخ سه گرم عرق الوبالو سه
گرم مطابق معمول امولسیون ساخته بفرایند و توکل و رزق ا د سه گرم تعقیب حسن لبه سه گرم اب

لیمو سه گرم در بشورات پوسیده استعمال کنند
اب افح قویا معمول لوئیس بگزند گلاب سه گرم سوکر بنات سرب سه گرم زنج

سفیده اگر دار شکنه گرم سفیده تخم بکدانه مطابق معمول عمل نمایند و پارچه را در آن الوده کرده با خط
بروی اجزاء مبتلی بقویا منطبق نمایند

پاشویه زبقی بگزند و توکل و رزق ا د سه گرم دوهه اگر آب صاف حل کرده در دفع اگر شود
و نومورهای سفیلیسی پاشویه نمایند

حمام دار شکنه معمول بومر بگزند و توکل و رزق ا د سه گرم کلورید ا تا مانیاک
سه گرم اب مقطر سه گرم حل کنند و با مقدار کافی اب حمام چوبه داخل نمایند و میتوان متدرجا مقدار دار

را زیاد کرده تا به سه گرم برسانند و ککس این حمام را در اراض فرضه جلد و سفیلیسی مزاجی با بچید
زیاد استعمال میکند و بکجا از دانشندان در حمام زبقی از سه گرم دار شکنه شروع کرده تا به سه گرم متدرجا
میرسانند و پس از استعمال هر دو حمام سه گرم محافزاید

حمام زیتونی معمول و بد گند بگردد بکروند بقی کلورید رات اما نیاک مکده اگر
در ده گرم آب مقطر حل کرده و با مقدار کافی آب حمام چوبی داخل نمایند و در دفع شیشهای بدن این حمام را
استعمال میکنند و سود در مداوای اختلالات مزاجی سفیدایی معمول میدارد
حمام زیتونی معمول مصنف بگردد و شکسته اگر آب مقطر ده گرم حل کرده در حمام
چوبی و با حمام فلزی که بار و غن کتان اندود شده باشد ریخته و بعد و کفایت آب صاف در آن داخل نمایند طفل
جدید الولاده را که مبتلی به سفیدایی مولودی باشد هفت روز دفع هر دفعه مدت نیم ساعت در این حمام بگذارند
و باندازه که طفل بزرگ میشود مقدار دار شکسته را متدرجاً زیاد کنند تا گرم و زیادتر

عسل زیتونی بگردد زیتون حلو و گرم عسل سفید ده گرم مخلوط کنند و در قروح سفیدایی خلق و الا نواله
نظول نمایند

عسل یوئید و ریح و معمول ببت بگردد عسل ۱۲ گرم یوئید و زیتون ۱۲ گرم
مخلوط کنند و به ارای روی قروح سفیدایی نظول نمایند

پوماد زیتونی (اونگان زیتونی مضاعف) بگردد زیتون فلزی ده گرم به حسن لیه
۴ گرم موم سفید ۴ گرم مطابق معمول پوماد سازند و از آن ده گرم در دفع سفیدایی تمیخ نمایند این محصول
زیتونی قوی اثر و کثیر استعمال است و یکی از دانشمندان در سفیدایی مایه هر روزه از ده تا ۱۲ گرم این پوماد را تمیخ
میکند و در همین زمان از ده تا ۱۲ گرم به در پیتاسوم میاشامند

پوماد زیتونی ساده (اونگان خاکشیری) بگردد پوماد زیتونی مضاعف ۱۲۵
گرم به مناب حسن لیه ۳۳ گرم مخلوط کنند و در دفع پا دانهها تمیخ نمایند

صابون زیتونی معمول یون بگردد صابون سیاه و قحطی زیتون فلزی مکده یک خور مخلوط
نمایند

قروطنی زیتونی معمول ککس بگردد اونگان زیتونی قروطنی حلالینوس مکده ۳۳ گرم مخلوط کنند
صلا به کتد و شانکره قروح سفیدایی را در فاده نمایند

پوماد زیتونی ترپاک دار بگردد قروطنی ترپاک دار پوماد زیتونی مضاعف مکده ۳۳ گرم مخلوط
کنند هنگام دوم و دم صفاق وضع حلی مخصوص در وقتی که اونگان زیتونی تحریک شدیدی کرده باشد و در دم و
باید دفعه هر دفعه گرم از این پوماد بر روی شکم تمیخ نمایند

پوماد ضد معمول سبیشل بگردد اونگان زیتونی ۱۲ گرم در دم خلی حاد و
به دفعه هر دفعه بعد یک فن در وی جزء فواید پیشانی تمیخ کنند

ایضا پوماد رمد بگردد اونگان زیتونی ۱۲ گرم لودانم دو سو گرم مخلوط کنند و در دم و جع بدن
سپلان و معده مانند پوماد مذکور تمیخ نمایند

ایضا پوماد ضد معمول سبیشل بگردد اونگان زیتونی عصاره بلاد
مکده اگر زیت مقدار کافی پوماد نرم و قشع را بخواند سازند و در دم های شدید که با سپلان معده شده
همراه باشد تمیخ کنند

اونگان دفع ورم کبیر معمولا لوزونکی

زیر گرم و از این گرم کافور ۲۵ سانه گرم اول این اونگان قیمت کبیر را چوب کرده و بعد از صماد در برنج پود
پوماد زیتنی بلادنی بگزیند اونگان زیتنی مضاعف ۳ گرم عصاره بلادن ۳ گرم مخلوط کرده دفع
تیمحات لمفاستکی تمیخ نمایند و این پوماد را یکی از دانه‌های دندان در دفع زونا مفید میداند

پوماد زیتنی معمول پلانکس

بگزیند چوبه فلزی ۵ گرم باه ۲ قطره دوغن تخم مرغ در هاون
مخلوط کرده صلابه کند تا کثیف شود و بعد باه ۵ گرم مسکه کاکا او مخلوط نمایند و مانند اونگان زیتنی مضاعف استعمال
محال زیتنی معمول بهمارستانها بگزیند اونگان زیتنی محال ساده مکد یک جزء مخلوط کنند و یک
شاکر غیر مویج استعمال نمایند

مخلوط دفع سفلیس معمول پهورل

بگزیند اونگان زیتنی ۳ جزء سولفور اهدک
۱ جزء مخلوط کنند و وقت خوابیدن ۳ گرم از این مخلوط را بر روی جزء انسی ساقها و پا بر روی جزء قدامی مساعد
تمیخ نمایند و در صبح با آب سیوس و با آب صابون بشویند

اونگان زیتنی مرکب

بگزیند اونگان زیتنی مضاعف ۴ گرم اهدک شکفت شده ۱ گرم نمک امانیاک
گو گرم مصعد مکد ۵ گرم مخلوط نمایند

پوماد محال معمول و پوئترین

بگزیند مسحوق نمک امانیاک ۵ گرم پوماد زیتنی ۱
گرم مخلوط کنند و در تیمحات خازیری روزی یک قطره شب باندازه یک فندق چرب نمایند و نشی و بل در ادر اکثرا
جرحی و تومورها که در اطراف رصفه در اشخاصی که مدتی و زانوی نشینند و زمین کنند تمیخ نمایند بگزیند
نمک امانیاک ۱ پوماد زیتنی ۵ گرم مخلوط کنند

پوماد زیتنی بلادنی معمول مینوت

بگزیند اونگان زیتنی مضاعف ۳ گرم
عصاره التلی بلادن ۵ گرم بلسان مایع ۲ گرم گرم مخلوط کنند و در فموز پسو که مرکب با سفلیس باشد استعمال
نمایند و چون از نیم گرم عصاره صمغی تر پاک بر این پوماد بفرایند و دفع بسیار ای از احراض قوی الاثر میگردد
و در دفع تومورهای بواسیری و ای نیکو است

اونگان زیتنی قطران معمول گلوت

بگزیند زیتنی ۱۰ گرم قطران ۵ گرم گرم
چنانکه در اونگان زیتنی بیان کردیم عمل نمایند و در سقط ابله این اونگان استعمال میشود

پوماد فوری بگزیند اونگان زیتنی مضاعف ۵ گرم اونگان با سلقون ۲ گرم مسحوق و در برنج ۵

سانته گرم مخلوط کنند و در لسع حیوانات سم دار این پوماد را بر روی شرپ کسرا باند جراحات و محل لسع را روزی دو

دفعه رانده نمایند

اکسید زنجیره (سوب قرمز)

یکی از ترکیبات بسیار مسموم است و در تخریب
گوشتهای غارچی شکل و تحریک قروح سفلیسی ضعیف و کشتن شیش و غیره استعمال میشود و بنزد پوما

های دمدی استعمال میگردد

زرق اکسید زنجیره بگزیند اکسید زنجیره ۱ گرم صمغ عربی ۲۵ سانه گرم آب مقطر

۲ گرم مطابق دستور العمل و اثر این زرق مسکی در هفت روز سانه مطهر کعب زرق نمایند

رسوب زنجیره

ایضا در

ایضا زرق اکسید زرد جوهر بگزیند و از این و اگر اکسید زرد جوهر اگر مخلوط کند
اسکارا از پود از پاء ماه مرده و در یک سانتی متری که بر قیمت سه پند زرق منماید یعنی هر دفعه

یک دس گرم اکسید جوهر داخل بدن میکند

گل خشک معمول و پیتون بگزیند قند سفید و اگر دو تو اکسید جوهر و دس گرم

طوطا اگر مطابق دستور العمل کدکس گرد خلی نرم و متحد الاخرای سازند

گل ضد لکه قرینه ایضا معمول و پیتون بگزیند کحل بخاری نبات مکد

و گرم نرم صلا به کرده مخلوط کند و کدکس یک قبضه مایه و دو انگشت از این کحل را در کما بین اخفان که

انها را از هم باز کرده باشند نفوخ منماید و این کحل از کحل سابق الذکر کم حد ثر و مستعمل تراست

کحل ضد مد یک قبضه کوچک مایه و دو انگشت کحل را گرفته در میان اخفان در و در نمایند

نفوخ دافع غلظت قرینه بگزیند رسوب قرمز غار بقون سفید مکد و گرم قند سفید و گرم

خلوط کرده صلا به کند و در چشم نفوخ نمایند

پوماد اکسید قرمز جوهر بگزیند و از این و اگر مسحوق رسوب قرمز اگر مخلوط کرده بر روی

کافا زاد جفن اسفل بنده سر سنجاق روزی و پاسه دفعه بطول کند و پوماد اکسید زرد و

نیز بهین طریق ساخته و همین طور استعمال منماید و هر این و پوماد در درم خمن جفن مستعمل اند

گلبره اکسید زیتونی بگزیند رسوب قرمز اگر گلبره نشاسته و گرم مخلوط کرده صلا به کند

و در درم خمن جفن استعمال نمایند

پوماد سنتاندره بگزیند استان متبل سرب ۲۰ گرم کلورید پاتا مانیاک و سائنه گرم

طوطا ۳۰ سائنه گرم اکسید قرمز جوهر ۲۰ گرم کره معمول با گلاب ۳۰ گرم مخلوط کرده صلا به کند و پیور در

درم خمن جفن استعمال کند

پوماد لیون بگزیند و رنگان وردی ۵ گرم رسوب قرمز اگر مخلوط کرده با دقت صلا به کند پوماد

قهوه لاری عبارت است از نیکر بجای پوماد وردی رنگان با سلقون معمول دارند

پوماد ضد مد معمول سیشل بگزیند پیه مذاب ۲ گرم رسوب قرمز ۲

سائنه گرم مخلوط کند و گاهی ۱ دس گرم سولفات کادمیوم بر این مخلوط می فرایند و در کوچک کردن سکار

قرینه استعمال منماید

پوماد زیتونی معمول لیر بگزیند و اکسید زیتونی ۲۰ سائنه گرم لودانم سپیدنم ۲ گرم پیه

مذاب و گرم در دفع لکه قرینه روزی یک بار و دفعه بنده سر سنجاق بطول کند

پوماد ضد مد بگزیند اکسید قرمز جوهر ۲۰ سائنه گرم سولفات روی ۵ دس گرم پیه مذاب ۳۰

گرم مخلوط کرده صلا به کند و مانند پوماد فوق استعمال نمایند

پوماد معمول ولس بگزیند و در پیتاسوم ۵ سائنه گرم اکسید زرد جوهر ۵ سائنه گرم

پیه مذاب ۳۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند و در غلظت قرینه معمول دارند

پوماد ضد مد معمول سنت پوس بگزیند رسوب قرمز اکسید وی مکد

اگر کافور ۲۰ گرم در ۲ گرم موم و ۲ گرم مسکه تازه مخلوط کنند و مانند پوماد های فوق معمول کنند
پوماد ضد مد معمول گرانجو بگرند رسوب قرحه ۲ گرم قرحه ۲ گرم پوماد سازند
ابضا پوماد رمدي بگرند ونگان وردی ۲ گرم رسوب قرحه ۲ گرم پوماد سازند و این پوماد از پوها
 گرانجو کم حدت و ملائم تر است

پوماد ضد مد معمول و ژاننت بگرند اکسید قرحه از بنیو استات متبلر سرب مکر ۲ گرم
 کافور ۱ گرم و از این ۱۰ اگر مخلوط کرده در روی سنک صلابه بدقت صلابه کنند

پوماد دفع رمد معمول کاده بگرند مسکه تازه مغسول ۲ گرم رسوب قرحه ۱۰ تا ۲۰
 سائنه گرم کافور ۵ سائنه گرم ابتداء رسوب قرحه کافور و در روی سنک صلابه بدقت مدای صلابه نمایند
 یک قطره روغن بادام افروده و بعد مسکه را افزایند و بنیو صلابه کنند در روی کاذاد پلکهای چشم باندازه یک
 گندم شب وقت خواب منطبق سازند و **دیسمارین** در کراتین عرق خرمین که در اشخاص خاکی عانی
 میشود و در لکه های قریبه که هنوز مستحکم نشده باشند این پوماد را مفید و موثر میداند

پوماد رمدي معمول کوپری بگرند رسوب قرحه ۲ گرم رسوب قرحه ۲ گرم روغن جگر مور و ۲ گرم
 قرحه ۲ گرم مخلوط کنند و این پوماد را مخصوصاً در مدای قرحه و گران استعمال میکنند **کوپری** از
 استعمال این پوماد در غبار سفید قریبه که متعجب از پانوس عرقی شده باشد و در پانوس سنولی و قرحه ضعف
 و غیره نافع بنکوها صلا کرده است

پوماد دفع رمد معمول زولت بگرند اکسید قرحه از بنیو استات متبلر سرب مکر ۲ گرم
 استات سرب مکر ۱ گرم دو توکل و رزینیک ۵ سائنه گرم پوماد و ددی ۱ گرم مخلوط کرده در روی سنک صلابه
 سحق نمایند

پوماد زیتونی کرا و زوتی معمول تانسویل بگرند مسحوق اکسید بنیو ۲ گرم بنیو
 مذاب ۲۰ گرم کرا و زوتی ۱۰ قطره پوماد سازند و در امراض خرمین ملتهج استعمال نمایند و **تانسویل** در این
 امراض اغلب پوماد کرا و زوتی ساده را استعمال میکنند

پوماد دفع ورم جفن معمول کوپری بگرند اکسید قرحه از بنیو استات متبلر سرب مکر ۲ گرم
 سائنه گرم کربونات سرب ۵ سائنه گرم بنیو مذاب ۵ اگر مخلوط نمایند

پوماد ضد سفلیس معمول ژیرت بگرند قرحه ۲ گرم رسوب قرحه ۲ گرم رسوب قرحه ۲ گرم رسوب قرحه ۲ گرم
 قرحه ۲ گرم مخلوط کنند این پوماد را در قرحه سفلیسی مبرم در صورتیکه خون از تحریک و دم نباشد فاده میشود
پوماد حرق معمول کر بگرند اکسید قرحه از بنیو استات متبلر سرب مکر ۲ گرم رسوب قرحه ۲ گرم رسوب قرحه ۲ گرم
 بادام ۴ گرم بنیو مذاب ۲۰ اگر مخلوط کرده مدتی صلابه کنند و در ورم جفن روی کاذاد اجفان مقدار
 کمی از این پوماد تمیخ نمایند

پوماد کافوری و تو اکسید بنیو معمول مونود بگرند اکسید قرحه از بنیو استات متبلر سرب مکر ۲ گرم
 گرم کافور ۲ گرم بنیو مذاب ۲۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند و در سفلیس ها و اخلا لات خرمین جلد که با خود
 شده همراه باشند و اخلا لات پا بولی صورت تمیخ نمایند

اسماء الجاهلیة

۲۴۹

اونگان قهوه رنگ بگزندان با سلقون ۵۰ گرم رسوب قرمز ۳۰ گرم خلوط کتد و شاکر
غیرموج مانند محرق و محرق خفیف زاده نمایند

گردافع اوزن معمول تر و سو بگزندان کل ۴۰ جزء رسوب قرمز ۴۰ جزء قند ۵۰ جزء
خلوط کرده گرم بسیار زخم سازند و احوالات قویان تجاویف نفی دوی ۵۰ باء دفعه بطور انفسه بپزی
بکشند

پوماد سولفور زیتون معمول بیت بگزندان سولفور زیتون ۲۰ گرم کافور ۵۰ گرم
قروطی ساده ۵۰ گرم پوماد سازند و در ثورات و پاپولی خرم تمیخ کنند و این پوماد قروطی

ضد هر پسی البیت می نمایند
پوماد ضد قرقره والی معمول هاردی بگزندان قروطی ۵۰ گرم سرخ شنجرف مکد
۲۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند

پوماد و بلان بگزندان پواسان برگا موت مکد ۵۰ گرم سولفور قرقره و گلاب مکد ۳۰
گرم گوگرد مصعد پیه مذاب مکد ۵۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند و بیت این پوماد را در دفع جرب اسما
حی نماید

پوماد شنجرف بگزندان مسحق بسیار نرم شنجرف ۵۰ گرم کلورید رافا ماباک ۲۰ گرم پیه مذاب ۵۰ گرم
خلوط کرده ۵۰ گرم گلاب کم بپزاند و از ۵۰ گرم در دفع حکه فلی نطول نمایند
قروطی بقی معمول لر بگزندان کلاس ۵۰ گرم قروطی ۵۰ گرم خلوط کتد و از ۳۰ گرم
سفید پس جرب نطول نمایند

پوماد کل بگزندان بخاری ۵۰ گرم پیه مذاب حسن لبره ۵۰ گرم خلوط کتد و در دفعه قروح خیارکی و
قروح سفیدی و خاخری استعمال نمایند و بیت در اغلب ثورات خرم و احوالات قسری این پوماد
و استعمال میکند معمول

پوماد صرب کل کا زنا و بگزندان بخاری ۲۰ گرم کافور ۳۰ گرم پیه مذاب ۳۰ گرم مطا
معمول پوماد سازند و در دفع هر پس صورت که سرعت بحالت ارفان رخا بد این پوماد را خیلی استعمال میکند
پوماد کل معمول بیمارستانها بگزندان بخاری ۱۰ گرم پیه مذاب ۳۰ گرم خلوط کتد و صلا
کتد و بگوید بجای پیه قروطی و باک داد استعمال میکند

پوماد و زلوف بگزندان کل ۵۰ گرم اونگان و دوی ۵۰ گرم خلوط کرده در جرب استعمال نمایند
پوماد ضد جرب معمول ول بگزندان کل ۵۰ گرم روغن بادام ۵۰ گرم موم سفید ۵۰
گرم مطابق معمول پوماد سازند و در قسمت کرده هر یک قسمت و نطول نمایند

پوماد ضد سفید پس معمول و ست بگزندان کل ۵۰ گرم و باک مسحق ۲۰ گرم پیه
مذاب ۵۰ گرم خلوط کرده در قروح جلدی و جرد و هم سفید پس معمول اند

پوماد ضد هر پسی بگزندان کل گوگرد مصعد مکد ۵۰ گرم عرق غاد کلاسی ۵۰ گرم پیه مذاب ۵۰ گرم
پوماد سازند و در جی های لکنی شکل و پستی با پس نطول کنند

نظول ضد معمول و ست بگزند کل عصاره تر باک مکده ۵ تا ۵۰ سانه گرم با

ابنهان مخلوط کرده در اطراف چشم بمالند و دفع رمد مزمن و سوج مستعمل است

پوماد پرتوکلر و زینق امانباکی معمول بیت بگزند پرتوکلر و زینق امانباکی

۲ گرم کافور ۵ گرم قروطی با ۱۰ گرم مخلوط کنند و ذاکه و سه کوز پس استعمال نمایند

پوماد حلال ابضا معمول بیت بگزند پرتوکلر و زینق استات سرب مکده ۳ گرم پیه مذاب

۲ گرم کافور ۵ گرم پوماد سازند و ماتد محلات نوی کولی استعمال نمایند

پوماد رسوب سفید بگزند رسوب سفید ۱۰ گرم پیه حسن لبه ۱۰ گرم مخلوط کنند و دفع اخلاص

قوبائے که با هم شد بد همراه باشند قوی الاثر است

پوماد دافع قوبا معمول کوربلان بگزند رسوب سفید ۱۰ گرم مسکه کاکاوه ۳

گرم بلسان پروم گرم مخلوط کنند و قوبا سطحی و لکه های جلدی و بشور ابتکدر و گوند پس از وضع محل عارض میشوند

و آنها را بشویند مبد مذاب این پوماد سود مند است

ابضا پوماد دافع قوبا معمول کوربلان بگزند روغن بادام ۵ گرم چوبه بان

۳ گرم موم سفید ۱۰ گرم گلاب ۵ گرم رسوب سفید ۲ گرم مطابق معمول پوماد سازند

پوماد رسوب سفید معمول پکور بگزند قروطی تر باک داره ۳ گرم رسوب

سفید ۲ گرم عصاره امانباکی ۱۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند و در بعضی اقسام سوزاک که با پیه ترونی لهن حجا

بول همراه باشند استعمال میشود که با عانت مبل کم الاستیک و با مبل هوئی و زنی بک باد و دفعه قدری از ان راد

جری اخل کند و مبل که داخل میمانند باید با نازده باشد که اتساع قدری و جری حاصل کند و مدت توقفان بک

ساعت بود

قروطی رسوب سفید معمول ژیرت بگزند کلر کرمی که فی الجمله قوبائے بود

گرم رسوب سفید ۲ گرم شجرف ۱۰ گرم کلورید رات مودفن ۲۵ سانه گرم مخلوط کنند و در پوستو لهای ملخ

و قروح سفید پس استعمال کنند

پوماد روست بگزند رسوب سفید ۲۰ سانه گرم لودام سیدنم ۵۰ سانه گرم عصیر الزحل ۵

سانه گرم پیه مذاب ۵ گرم مطابق معمول پوماد سازند و یکی از دانه دندان دوم غده مزمن جفن از استعمال

این پوماد بجهت میکند

پوماد دافع حمره معمول الشبو بگزند مسحوق زاج سفید ۱۰ گرم رسوب سفید ۱۰

گرم مخلوط کرده بدنت صلابه کنند تا خوب مخلوط شود و در صراحی ریخته و تا ۹ تا ۱۰ گرم گلپسین اضافه کرده و

را حرکت دهند تا مخلوط قوام سرشبر حاصل نماید و روزی سه بار در فعی روی محل مبتلی حمره تریخ نمایند

پوماد با نیر بگزند عصاره سنگ ۱۰ گرم زاج مکمل کل مکده ۵ گرم زبانه ۵ گرم پیه مذاب ۵۰ گرم

مطابق معمول پوماد سازند و بیت روزی ۱۰ گرم این پوماد داد و سغه استعمال نمایند

پوماد دافع هر کس معمول پیرت بگزند کلور و دمانباکی زینق کافور مکده ۵

گرم پیه مذاب ۲۰ گرم پوماد سازند و در رمد قوبائے استعمال نمایند

پوماد سپر بلو بگزند سولفوس ۴ پیه مذاب ۲۲ مطابق معمول پوماد سازند و در قویا کبرم و اختلا لات
سفید بی استعمال نمایند و استعمال این پوماد احتیاط زیاده نماند

پوماد دافع اکله معمول و شیر و یارک نمه آ بگزند مع سائله پیه مذاب مغسول
مکد ۹۰ گرم دارشکنه امینک مکد ۴ گرم تعفین ۲۰ دارچ فریون مسحوق مکد ۲ گرم مطابق معمول پوماد متحد
الاجزائی سازند نمه ۲ بگزند مع سائله ۲۰ گرم پیه مذاب مغسول و ۱۰ گرم دارشکنه امینک مکد ۱ گرم تعفین
ذرا درج فریون مسحوق مکد ۴ گرم نیز مطابق معمول پوماد متحد الاجزائی سازند

پوماد هانای بگزند طر استیسیه گرم دارشکنه ۱۰ سائنه گرم پیه مذاب ۵ گرم با کمال وقت
پوماد سازند

پوماد سپانور زیق معمول پازانت بگزند سپانور زیق و د سه گرم پیه مذاب
۴ گرم مخلوط کرده و در شانکر فاده نمایند

ایضا پوماد سپانور زیق معمول بیت بگزند سپانور زیق و د سه گرم پیه
مذاب ۱۰ گرم دهن فرار لیمو و د سه گرم پوماد سازند و در بعضی اقسام قوبای قشری با مرطوب که باورم و
خوارش همراه بود از ۲ تا ۴ گرم به اداجی تمیخ نمایند

ایضا پوماد سپانور زیق معمول بیت بگزند سپانور زیق و د سه گرم پیه مذاب
۱۰ گرم مخلوط کنند و در قروح سفید بی تمیخ نمایند

پوماد سپانور زیق معمول کازناو بگزند سپانور زیق و ۱۰ سائنه گرم پیه مذاب
۱۰ گرم پوماد سازند و در بعضی امراض جلدی که با خوارش همراه باشند متعل است

قرو طی افونی سپانور زیق معمول بکورد بگزند قرو طی افونی و ۱۰ گرم
سپانور زیق از ۱ تا ۱۰ سائنه گرم مطابق معمول پوماد سازند و این پوماد را در هنگامی که بعضی از صوفه
سفید بی حبه تغییر دادن طبقه غشاء کاذبه استعمال میکنند و از محمولات بنکواست و در صورتیکه فرجه
هیجان باشد باید استعمال آن مراقبت نمود زیرا که گاهی از اوقات استعمال آن موجب رواج زیاد حصول
دخم میگردد و اگر چه سپانور زیق را بمقدار کم استعمال کرده باشند

پوماد سولفوس سپانور زیق معمول لوٹ بگزند سولفوس سپانور زیق
۱۰ د سه گرم پیه مذاب ۱۰ گرم مخلوط نمایند این پوماد در دفع پیوریا زیس قوی الاثر است

پوماد قطران زیق معمول ربکورد نمه آ بگزند قرو طی گوگردی ۱۰ گرم
۲۰ مکد ۱۰ گرم قطران ۴ گرم پوماد سازند

نمه ۲ بگزند قرو طی گوگردی ۱۰ گرم کلل بخاری ۲ گرم قطران ۴ گرم پوماد سازند و در دفع پیوریا زیس
و ایکتوز و لیکن و لیر استعمال نمایند

پوماد رمدی معمول گارون و وبلارد بگزند پیه جگر به ۱۰ گرم سپانو
امن اگر سپانور زیق ۴ گرم دهن فرار اسطوخودوس ۴ قطره مخلوط کرده بروی سنک بمالان کنند
و در مدخن خازیری مقدار بسیار کمی بطول نمایند

پوماد ضد ورم خرمن گوش معمول بگرنند و زیتون و زیتون اگر کم شود

دات مورفین ۲۰ گرم پوماد خیار ۲۰ گرم مخلوط کنند و قطعه پنبه را با این پوماد الوده کرده در گوش گذارند

پومادی توید و رجوه بگرنند و توید و رجوه اگر کم پیمذاب حسن لبر ۲۰ گرم مخلوط کرده صلابه

کند و موافق دستور العمل کدکس یک گرم این پوماد را نطول نمایند

پوماد دفع داء الثعلب سفلیسی معمول انگلیت بگرنند و توید و

زیتون اگر کم پیمذاب ۲۰ گرم تعفین ذراریج ۲۰ گرم مخلوط کنند و دوزی و دفعه تمیخ نمایند

پوماد و توید و رجوه معمول بدت بگرنند و بد و زیتون ۲۰ گرم پیمذاب

۲۰ گرم پوماد سازند و در سفیدها و اخلا لات قشری خشک و مبرم تمیخ نمایند و بقول کلی پوماد و

بد و در خلی قوی تر از توید و راست و با پدازاد در وی سطوحی که خندان و سبع نباشند تمیخ نمود

پوماد بکر از اجزاء و توید و دوه ۲۰ گرم پیمذاب باشد چون بطر توید استعمال شود در دفع گوار قوی اثر

خواهد بود مدت ده دقیقه پوماد را بمالند و بار چهره نازکی وی گردانند آخر مدت نیم ساعت در مقابل آفتاب

از ابدان دیگر از یک ساعت و در طول میشود و با قریطی و طایله ها در فاده نمایند

پوماد ضد تهمیجات غده بگرنند و توید و زیتون ۲۰ گرم هیدروکسید پتاس ۵۰ گرم

پیمذاب ۲۰ گرم پوماد سازند و دوزی و دفعه نطول نمایند

پوماد ضد پسوریا زلس معمول بوانت بگرنند و توید و زیتون ۲۰ گرم پیمذاب

۲۰ گرم مخلوط کنند و دوزی یک دفعه نطول نمایند

پوماد ضد آکنه و زردی باضام معمول بوانت بگرنند و توید و زیتون ۲۰ گرم پیمذاب

۲۰ گرم مخلوط کنند صبح و عصر تمیخ نمایند در همین بین مداوی مزاجی که شایسته باشد بپوشانند

پوماد ضد پیتیریا زلس معمول مبال بگرنند پیمذاب ۲۰ گرم و توید و زیتون ۲۰ گرم

گرم بے سولفور زیتون ۱۰ سانتی گرم اسانس گل سرخ و قطره پوماد سازند

پوماد ضد لوپوس معمول کازناو بگرنند و زیتون ۲۰ گرم پیمذاب و غن

زیتون مکده اگر کم در وی سنک سماق مخلوط کرده صلابه کنند و در دفع لوپوس متفرج توید و با هپتروفی

هر شش با مشت روغن فاضل با عانت قلم مویک طبقه نازکی از این پوماد و ویان منطبق سازند و نیز در دفع لوپوس

ارثی مستعمل است و توید و زیتون و چون بالغاب کثیر مخلوط کنند مانند حرق در دفع لوپوس توید و کولی اسما

نمایند

پوماد هیدرات پتاس و زیتون معمول مبال بگرنند و دوزی و پتاسیج

و توید و در مکده ۲۰ گرم کلورید دات و مورفین ۲۰ گرم پیمذاب ۲۰ گرم مطابق معمول پوماد

سازند در فاده قرح مستعمل است

پوماد دفع هر یک معمول کولیر بگرنند و بد معده لودانم مکده اگر کم مضعه

۲۰ گرم پیمذاب ۲۰ گرم پوماد سازند و در قوبان کرفا الجله طاد باشد نطول نمایند

پوماد لیمونی (روغن لیمونی) (اونگان لیمونی) بگرنند و پیمذاب ۲۰ گرم

استعمال خلیق

۳۴۳

روغن زیتون... اسید نتریک... مطابق معمول عمل نمایند و در دفع جرب... گرم این پوماد را هشت
قسمت کرده و هشت دفعه تمریخ نمایند و چون این پوماد را اول باب مقطر بشوند و بعد با کلاب در دفع قویا مؤثر
خواهد بود

پومادی تونیترانت پیم معمول بیت بگزندی تونیترات زیتونی گرم پیم مذاب... گرم
خلوط کنند و در لای و سپور یا زین تمریخ نمایند

پوماد ضد قویا بگزندی پوماد خیار... گرم نترات اسید زیتونی... قطره مخلوط کنند و در دفع حکم ضغن
و مقعد تمریخ نمایند

پوماد ضد هرپس معمول و پونیترن بگزندی تونیترات زیتونی... گرم پیم مذاب
... گرم زیت و دردی... اگر مخلوط کنند و در دفع مانا اگر تمریخ نمایند

پوماد دافع قویا بگزندی کلر و زامک... گرم تربید معدنی... اگر روغن بادام شیرین... گرم پیم مذاب... گرم
گرم مخلوط نمایند

پوماد فوسفات چیه بگزندی و توفوسفات زیتونی... گرم پیم مذاب... اگر مخلوط کرده صلابه
کتاب این پوماد در تحلیل جبارک مستعمل است و از عینا گرم عموما در حصول شفا کافی است

دو توفوسفات زیتونی را باد و تونیترات زیتونی و فوسفات سود باید ساخت
اونگان منضج معمول کانکوان بگزندی مطبوخ خلی گار و شیر و شکر و روغن زیتون مکده... گرم

گرم زهره گاو... گرم مخلوط کرده و بقوام عسل غلیظ نیچر نمایند و بفرایند اونگان با سلفون اونگان کلامر مکده... گرم
مسحوق سونیترات زیتونی... گرم این اونگان را در تومورهای سقی و سی... جمع که رنگشان قرمز بنفش بود منطبق
می سازند

قروطی لعاب از زیتونی معمول و رولت بگزندی روغن بادام... گرم موم سفید
... گرم شیر بادام تلخ... اگر دارشکنه... گرم الكل بقدر حل و درشکنه مطابق معمول عمل نمایند و این قروطی که

از حیث ترکیب زیتونی به غول گولانداست مانند آن را اختلالات قویا مستعمل و مفید
امپلاتر زیتونی (امپلاتر و بگو) بگزندی امپلاتر ساده... گرم موم زرد... اذنت مصفی

... اسق... مقل اذرق... کداه... مکی... مسحوق زعفران... زیتونی... تر بانین... امپلاتر مصلی...
دهن را با سطوح خود و... مطابق معمول امپلاتر سازند

شمع و بگو معمول کاربل بگزندی امپلاتر و بگو و روغن زیتون مکده... گرم حام مار به زوب
کرده بر روی پارچه ای بکشند و موافق دستور العمل ککس مانند عوامل مسقط را بلر و زونا بر وی جلا

منطبق سازند
امپلاتر ضد اورام صلب خزینه معمول و وست بگزندی امپلاتر
زیتونی... گرم با حرارت ملایم نرم کرده و بفرایند پاک مسحوق کافور مسحوق مکده... گرم سانی گرم مخلوط نمایند

تدخین شجرف معمول بهما رستاها بگزندی شجرف... گرم مطابق معمول
تدخین نمایند

تدخین کلل معمول هوریلوپ بگزند کلل ۱۲۵ سائنه گرم مریض دودوی ضد لپستی که مشقوب باشد به نشاند همدن و از قطعه بزرگی پس شاند بطریقی که سرش خارج بود و کلل را کپسولی و پخته و در تحت ضد بگذارد و با چراغ الکلی تنجیر نمایند و این عمل در لکه های مخاطی و امیتیکو و اکیمای بی مفید است
گرد زبقی مدخن بگزند زبوق خلوه گرم مسوق قند مسوق حنبله مکده ۲ گرم مخلوط کنند و از دهانه گرم این مخلوط را تدخین استعمال نمایند و در خان از برای روی قروح مبرم حلق عبور دهند

سبکارت زبقی معمول تر و سو بگزند از شکنه اسپد نپتر یک مکده اگر آب ۲ گرم حل کنند و در روی کاغذی که ۲ سائنه مطر طول و ۵ سائنه مطر عرض اش به باشد بگسارند و از آنجا بکشند و مانند سبکارت به پیچند و دوزی چندین نفعه هر نفعه از این سبکارت ها خیلی به اراچی بکشند و اختلالات سفید پستی حلق و حلقوم مستعمل است

امپلاتر دافع اوجاع عظمی و ریوستو و اکرف سوز و ورم بیضه معمول بگردد بگزند امپلاتر و بگو عصاره شوکران مکده عصاره منعی تر پاک ۱۰۰ مطابق معمول امپلاتر سازند

بوژی (شمع) فالك بگزند تر با تین و نیر ۲ گرم مسوق کاک ۲ گرم مخلوط کرده و در روی الشرب کنند و بقرابند امپلاتر زبقی ۲ گرم کلل مسوق ۱ گرم مسوق کپسول زبوق ۲ دسه گرم مطابق معمول بوژی سازند

کولود پون محرق معمول مالک بگزند کولود پون ارتجاعی ۳ گرم به کلر و زبوق ۱ گرم حل کنند و در دفع زونا و خالهای سفید پستی با قلم مو منطبق سازند پس از آن دوزا سکاران کنند میشود

کولود پون زبقی معمول شوهر بگزند از شکنه اگر کولود پون ۲۵ گرم حل کنند و در دفع سیوری از برای کفی استعمال نمایند

کولود پون زبقی معمول لبو بگزند کولود پون معمول ککس ۲ گرم تر با تین و نیر ۳ گرم دار شکنه ۵ سائنه گرم مطابق معمول عمل نمایند و در سقط پوستولهای ابلری وی همه صورت منطبق سازند

قرص محرق بگزند از شکنه و نشاسته ۱۰۰ العاب کبر مقدار کافی مطابق معمول قرصهای ۵ سائنه گرمی سازند
قرص محرق سرخ بگزند از شکنه و سرخ ۱۰۰ مقدار ۲۰۰ آب مقطر مقدار کافی مطابق معمول قرصهای ۵ سائنه گرمی سازند

گرد محرق معمول پلانک بگزند کپسول مزجیه مسوق زاج مکس مکده ۱۰ گرم مسوق دار شکنه ۲ گرم بدنت مخلوط کنند و در دفع گوشتهای زیاد غاچی شکل و غیره دوز نمایند

نپترات اسید زبوق یکی از بهترین تحریفات مستعمل است و در بیمارستانهای پاریس خیلی زیاد استعمال میشود و در قوای اکال و قرصه سرطان عروق رحم استعمال آن مفید سودمند مصنف دمنوهای غازی شکل سالک از استعمال آن فواید زیاد برده است و با قلم مو بر وی جزء معلول از ان طول کرده و بعد از آن جزء معلول را می پوشانند و حبه آنکه با جزء سالم سرایت نکند بهتر است که اطراف جزء معلول را از خیمه محاط سازند و حبه

نپترات اسید زبوق

بگردد

ساختن آن بگردد زینتی ۱۰۰ جزء اسپد نپریک ۵۰ درجه ۲۰۰ جزء حل کند و محلول را بتیغ نمایند تا یک ربع از وزن بخار شده ۳۰ ربع باقی ماند یعنی ۲۲۵ جزء

اولی استرات بے اکسید بپومعمول ثانی بگردد از یک طرف چوه فلزی ۲۰۰

از ویک ۱۰۰ درجه ۱۰۰ باغات حرارت ملا می حل کند و از طرف دیگر صابون سفید ۱۰۰ اب مقطر نیم گرم ۱۵۰۰ حل کرده بگذازند سر شود و محلول را مخلوط نمایند و در روی پارچه صاف رسوب سفیدی که حاصل میشود جمع کنند و از اب بادی بشویند تا اب غساله بکلی بے طعم شود و بعد حفظ نمایند و این محلول را زیاد تر از چند هفته میتوان حفظ کرد و در ابتدا متحدا لاجزاء و سفید شفاف است و پس از چند دقیقه و سیاه میگردد

پوماد دافع هر پسر معمول ثانی بگردد اولی استرات چوه پیر حسن لثه مکد یک جزء مخلوط

کند و در دفع اگرها و اکتهای سفیلیسی و امپیکو صبح و عصر تمیخ کنند این طریق که ابتدا اجزاء معلوله را با اب گرم صابونی بشویند و بعد تمیخ نمایند و این پوماد پس از چند هفته فاسد نمیشود

استرات بے اکسید چوه ابضا معمول ثانی بگردد اسپد استریک متبلر ۱۰۰

بے اکسید خالص چوه ۱۰۰ اب مقطر ۲۵۰ در یکسوی نیم مخلوط کرده و بجوشانند و بهم زند تا اکسید و اسپد حل شود و بگذازند سر شد اب روی آن بواسطه عمل انحراف بردارند و بنحشکند و یکسایین ملح مستحکم است

پوماد استرات بے اکسید چوه ابضا معمول ثانی بگردد استرات بے اکسید

چوه ۱۰۰ پیر حسن لثه ۲۰ هاون چینی را با اب جوش داغ کرده و ملح را در آن ریخته صلابه کنند تا نرم شود و بعد پیر را افزوده نیز صلابه نمایند تا پوماد متحدا لاجزاء حاصل شود و این پوماد را در دفع اگرها و اکتهای سفیلیسی و امپیکو صبح و عصر تمیخ نمایند و مصفف مذکور این پوماد را بر پوماد زینتی ترجیح میدهد

حرف گ

وهفتم — لیسب املش بدنا

بلسانها

دانشمندان فریک باسم پیرم که در اصطلاح ما بلسان بود مواد سفیدی جامد یا مایعی یا موسوم میباشند که دارای اسپد نپریک باشند مانند بلسان تلو و بلسان پی و غیره و لهذا حسن لثه را از اقسام بلسانها بشمار می آورند و بلسانها متداوله عبارتند از بلسان تلو و بلسان پی و و حسن لثه و میعه و همه این مواد مانند تر با نین از عوامل محرک میباشد و قد مای از دانشمندان مانند **دیسقوریدوس** عالم مجواص بعضی از آنها بوده اند مثل آنکه همین دانشمندان بلسان مکی و مرکبی را آگشته از آنکه در فاده جروح و قروح استعمال کرده در مداوای بسیاری از امراض حشائیه من که طبعاً مشابه قروح اند از قبیل تومورهای غده و بعضی اقسام نوایید در داخل نری بکار برده و مخصوصاً بخود این عوامل را در جرس طمث و لوکوره و هبتری و همه سبلانات مخاطی و امراض مزمن تر که و عصبانیه و بعضی اختلالات حلقوی مکرراً استعمال کرده است و **بقول کلی** تر با نینها و بلسانها که هر دو از عوامل مغیره و معده امراض تر و تقریری اغشبه داخلی اند اثر تراپوتیکی آنها را میتوان باین نحو بیان کرد که تر با نینها چنانچه در فصل تر با نین ذکر کردیم دارای اثر شافیه مخصوصی میباشد و در ترکات و تقریفات غشاء مخاطی آلات توالی و بولی و بلسانها

دادای اثر تراپوتیکی مخصوصی در کلات و اورام خفنه غشاء مخاط معده و ریه میباشد و مخصوصاً در این قسم اراض
غشاء مخاط جهاز تنفسی دارای اثر اشکاری هستند و گند وانی در دفع ترکات دیوی خرم و اورام خفنه حلقوم و آنگ
این اثر است و لهذا بعضی از مصنفین آنها را در ضمن عوامل مخصوصی جهاز تنفس محسوب کرده اند و در دفع سل
توی کولی از اثر بلساها بعضی دیگر از مصنفین تجددات زیاد نموده اند که ذکر اقوال و تجارب آنها موجب تطویل است
ولا بقای این مختصر نیست و ما در این در بیان میکنیم حسن لبه و اسید نیز و شک و بلسان تلو و بلسان پرو و مصطکی
و کند رومرکی و مقل ازرق و آکه هم این مواد از صمغ سفیدی متشابه الاثر میباشد و بلسان مکی را در فصل زبانین
ذکر نمودیم

حسن لبه حصی لبان نبروان ل ازاد و لیس (نبرو) عبارت است از لب

قسم بلسان که حاصل میشود بواسطه شکافهای که بر کلاه درخت استراکس نبروان وارد می شود و این درخت که از
طایفه انبساط است در سوماترا و آوا و مملکت سیام و ممالک جنوبی امریک و غیره میروید در تجارت دو قسم حسن
لبه می و در دیگری حسن لبه اشکی که مانند قطعات جامدی است سفید و در معه شکل و شکسته و کساره آنها صاف و
در خنده و قسم دوم که نیز بهمان شکل است کساره هایش قهوه قرمز رنگ و غیره خالص اند و عموماً حسن لبه را در
بوئی خوش و طبعی را تبداشیرین و در آخر تندی و خلق می آورد و محلول در الکل و این محلول بواسطه آب و اسیدها
در میگرد و بواسطه عمل تصعید و هم بطریق مرطوب اسید نیز و شک و ازانان خند میکند

اولاً اسید نیز و شک بواسطه عمل تصعید (گل حسن لبه) بگردد حسن لبه

نیم کوب کرده شش هاست مکدا جزء در کوزه دهن کشادی مخلوط کنند و در اطراف دهان این کوزه یک دایره از
کاغذ بکوبد و بچسباند و در روی آن مخروط طویلی از مقوای سفید قرار دهند و دقت کنند که با اضلاع کوزه در
منطبق باشد و باند های کاغذ از اچسبیده که ثابت و بر قرار بماند و قعر کوزه را مدت دو ساعت حرارت دهند
و منفذی که در آن مخروط مقوای قرار داده اند موجب تصاعد بخارهای سفید میگردد و اگر تصاعد این بخار
شدید باشد ابتدا تر را کم نمود و چون چندان بخار متصاعد نگردد باید از زیاد کرد و بخارهای اسید نیز و شک
که از حلقه کاغذی عبور مینمایند را اطراف داخلی مخروط مقوی متبلر میگردد و این عمل از جزء حسن لبه

ع جزء اسید نیز و شک حاصل میشود

ثانیاً اسید نیز و شک بواسطه طریق حرطوب بگردد حسن لبه مسحق یا هک شکفته

اب مقدار کافی هک و حسن لبه را در جزء اب مخلوط کرده مدت نیم ساعت بجوشانند و از پارچه بگند و اند
و تقاله را در قدری اب بجوشانند و صاف کنند و مجدداً نیز تقاله را در اب بجوشانند و صاف نمایند و مصفاها را
مخلوط کرده بتجرب نمایند به جزء رسد و بقدری اسید کلورید یک بران بنفرانند با حالت اسیدی بی و زکند و
بگذارند سر شده و متبلر گردد و بتبلرها را بواسطه انحلال زاب مقطر جوش خالص کنند و مجدداً متبلر سازند
حسن لبه دارای خواص محرکه است که در کسای صمغ سفیدی نیز موجود است و از ادویه خارج بیشتر از داخل
استعمال میکنند و در دفع تو موروهای غیر موجه و اراض چهار تنفسی در خن و تعفین ان مستعمل و تدخین ان
چون دارای اسید نیز و شک است شدت تحریک میباشند و بطول تعفین ان دفع شقاق پستان قوی الاثر و اسید
نبرو شک در نفیس و در معشانه امانت کی و حصا ث بول و نوله خرم و ریه مستعمل و مفید است

صفت

اسید نیز و شک

بلسان تلوی

بلسان پری

مقدار شربت تعفین حسن لبر گرم مخلوط در پوسهون واسید نیز وبل از آن گرم

بلسان تلوی عبارت از ماده صمغ و سفیدی است که از درخت میر و کر بلوم تولو شفر دم جریان میاید و این درخت که از طایفه لگو منوز است از محصولات افریک جنوبی و ماده است جامد و قریب رنگ و چون تازه بود نرم و خمری چون قدری کهنه گردد خشک و شکسته و بوی آن بلسانی و مطبوع شبیه بوی لپو و طعم آن اگر چه شیرین است ولی دهان را گرم میکند این بلسان موافق تجربه یکی از دانشمندان مرکب است از سفید و دهن فراوان سینه واسید سینه امیک

بلسان پری و مانند بلسان تلوی ماده است صمغ و سفیدی از درخت میر و کر بلوم پو شفر دم که نیز از طایفه لگو منوز است جریان میاید و این درخت از محصولات حمالک پری و دیریل و کولومبی می باشد و در تجارت دو قسم پری و متداول است و لبلسان پری و نارچلی چون این قسم را در پوست نارچل داخل کرده و روی آن از ماده سفید می پوشانند این اسم موسوم شده و این قسم که نادر الوجود است رنگ آن قهوه تیره و غیر شفاف و طعم آن شیرین و بو آن تند مطبوع و نایب بلسان پری و مایع که بلسان سپاه نیز نامیده میشود این قسم که بغلظت شربت غلیظی است رنگ آن قریب قهوه و رنگ و شفاف و بوی آن تند از قسم اول و طعم آن حاد و تلخ و محل یا پذیری و این قسم بلسان را چنانچه مدتی کان میکردند از حملک پری و نمی آوردند بلکه از حملک شان سالواد و در عمارت از جبهه وری گوا میا بود میا و در تجارت اغلب با الکل خالص و بعضی ادهان ثابت و بلسان کاهو و غیره آنرا مغشوش میکنند

بلسان تلوی و بلسان پری و از عوامل محرکه میباشند که در خواص ترابویتی شبیه با قسام ترابویتی اند و در همان مواقع میتوان آنها را استعمال نمود و محصولات در بدن و نیزه و به واد ایل میاید و مستعمل اند و در بیشتر ترکیبات صدای آنها را داخل می نمایند و نیز از عواملی میباشند که در ترکات مثانه میاید و مانند عوامل منفی بلسان تلوی و میاید و مقدار شربت این و قسم بلسان که در ترکات مثانه زیاد میاید گرم تا گرم است بطور حجب مقدار شربت تعفین آنها از گرم تا گرم بطور پوسهون

مبعه بر دو قسم است قسمی موسوم به مبعه بابیه و قسمی است که استبراکر کالای (میت) و قسم دیگر موسوم به مبعه سائله و استبراکر لیکید و اقوال مصنفین فرق در حقیقت آنها مختلف است و هر دو قسم را از یک از نباتات طایفه ابناسر (طایفه انوس) اخذ میکنند و قول صاحب مخزن در حقیقت این و ماده صمغ و سفیدی گویا به حقیقت نزدیک بود و این دانشمندان طوینو پسند که آنچه خود بخود از درخت تراوش کند مانند صمغ دیگر بهترین صاف است و رنگ آن سفید مایل به زردی و بقوام عسل میاید و آنچه از قشر آن جزای رخت اخذ می نمایند مایل به سرخی غلیظ تر می باشد و این متوسط است و آنچه از جزای رخت آنرا داب طنج میدهند می نمایند و صاف میکنند پس آنرا می پوشانند تا غلیظ میگردد سپاه و ثقیل می باشد و این مبعه به مبعه بابیه است بهر جهت در تجارت چندین قسم مبعه متداول است و لک مبعه که بشکل دانه های شفاف است و سفید زرد رنگ و باز در قریب رنگ و کساره آنها سفیدی و درخشند و بواسطه حرارت نرم میگردد و بوی آنها مانند حسین لیه و طعمشان گرم و تلخ و نایب قسمی دیگر که بشکل قطعاتی است خشک و شکسته و قهوه قریب رنگ و در کساره این قسم قطعات با دای شکل مشاهده میگردد و بوی آن خوش و شبیه بوی وبل و مطبوع تر از سایر اقسام و طعم آن شیرین معطر لیکید مبار (عنبر مایع) عنبر مایع قسمی است از مبعه سائله که از مکرنگ می آورند و بوی آن شبیه

مبعه

عنبر

بوی حنبله

بیوی حسرت و طعم آن بلسان و گرم و محلول و الکل و کلور و فورم وادهان ثابت
 میخورد سائل از عوامل محرکه است و بیشتر در خارج استعمال میگردد و در داخل مانند دندان پرگاه استعمال میشود و
 میخورد با لبه را بیشتر در بویهای خوش بکار میبرند و در بعضی از ترکیبات قدما نیز داخل میگردد و این دو قسم میخورد

نباید با هم مشتبه نمود

مُصْطَلِیَّۃٌ مُصْطَلِیَّۃٌ مَاسِیْکَ لَی مَاسِیْکَ عبارت است از ماده صمغ و
 سفیدی یکی از نباتات طایفه تربتاسه موسوم به بیتاسیلا است که کولوس کرد و از طرف شمالی و بعضی جزایر از پیش
 یونان که موسوم اند به جزایر مصطکی و عثمانیه آنها را جزایر سفید مینامند عمل مییابد و در جزایر سفیدهای چندین
 درخت دارد و در ده و در دوا سطر اسد مصطکی را اخذ میکند

مصطکی

مصطکی شکل پارچه های اشکی کوچک بعضی زرد رنگ میباشد که نیم شفاف اند و دارای بوی خوشی هستند و چون آنها
 بجا نهند و در دندان نرم شده و طعم معطری حاصل میکند مصطکی کاملاً در الکل محلول نیست ولی در سانس تر با نین
 و اترو نیزین کاملاً محلول است و الکل ۹۰ درجه چون بحالت جوش بود از ده جزء مصطکی در جزء را حل میکند و یک ماده
 سفیدی باقی میماند که محلول را تر و الکل خالص جوش می باشد و این ماده را ماسیتسین مینامند و دانشمندان آلمان مصطکی
 را مانند عوامل منفشه در سانس به خیلی زیاد استعمال میکنند دانشمندان مشرق زمین بطور خاص از آن در دفع اسهال اطفال
 که در هنگام بیرون آمدن دندان عارض میشود معمول میدادند و محلول آن را در پی کردن موفقی دندان کاری
 شده مطابق نسخه ذیل معمول است

مصطکی دندان بگرد مصطکی اشکی ۲ اثر سولفوریک خالص حل کنند و در قمع صد و باغات
 پنبه محلول را صاف نمایند و قدری پنبه محلول را بان الوده کرده باغات میگذارد و چون دندان کاری شده
 بگذارد و میتوان بجای اثر سولفوریک کلور و فورم استعمال نمود

کَنْدُۃُ لَبَانٍ اَنْسَانٍ اَو لَبَانِ فُومٍ لَبَانِ فُومٍ عبارت است از ماده صمغ
 و سفیدی که گوناگون نباتات طایفه تربتاسه اخذ میشود و در تجارت دو قسم کنند و متداول است یکی را از افریقا و دیگری
 از هندوستان میاورند که در افریقا با شکل قطعات اشکی است و با بزرگتر بقدر شابلوط و کند و اشکی بزرگ
 گاه و مستطیل بامد و در دندان نرم میگردد و کساره آن که در و مانند عوم و کند و شابلوطی قرمز رنگ و غیر
 خالص و کند و هندوستان شکل پارچه های اشکی است بزرگتر از کند و افریقا و نکاها زرد و نیم که در و مد و در
 نوعاً که دارای بوی و طعم معطری میباشد شبیه بیوی و طعم سفید کاج و مانند سایر صمغ سفیدی از عوامل محرکه
 و منفشه است و در مبیانه کند و را جهت دفع پشه در اطاق دود میکند و هر اخرا کند و در الکل محلول نیست ولی در
 اترو محلول است

کند

مَقْلَۃُ قَفْرِۃِ بَدِی لَبُونِ یکی از صمغ سفیدی است که از قدیم الایام شناخته شده
 و از نباتات طایفه تربتاسه گرفته میشود و در افریقا و عربستان و هندوستان شرفی عمل مییابد و شکل قطعات
 جامدی است عموماً قرمز رنگ و با سبز رنگ و کساره آنها که در و شبیه عوم و بیوی آن معطر شبیه بیوی قرمکی
 و طعم آن تند و تلخ و دارای سفید صمغ محلول و صمغ غیر محلول موسوم به **باسورین** و در هندوستان
 و از عوامل محرکه و منفشه است که در داخل کمتر استعمال میشود و در دوا شلوم صمغ بعضی دیگر ترکیبات

مقله

خارجی افراد اخل می نمایند

ترکیباتلسانها و پاصه و سفیر

شریت بلسان تلو بگزید بلسان تلو ۱۰۰۰ آوند سفید مقدار کاف (تقریباً ۱۰۰۰) بلسان را با آب مخلوط کرده مدت ۱۲ ساعت در حمام ماری سرپوش داری م کتد گاه گاهی هم زنند و بعد صاف کند و ضعف وزن مصفی قند سفید افزوده با حرارت ملایمی ز طرف سرپوش داری حل کتد و محلول را با کاغذ صاف نمائند و حفظ کتد و از ۳ تا ۴ گرم این شریت را در تیرن پوشون داخل نمایند

قرص بلسان تلو بگزید بلسان تلو ۱۰۰۰ آوند ۲۰۰ با مقدار کاف لعاب کثیرا قرصهای یک گرمی سازند و در مداوی ترکات تازه ناه افرو در عرض و زبانشانند

قرص سپاه صدی معمول و اسای بلرک بگزید بلسان تلو و پاشا مکد ۱۰۰۰ کثیرا ۴۰۰ آوند ۵۰۰ با السوس ۵۰۰ مطابق معمول قرصهای یک گرمی سازند

لعوق بلسان بگزید بلسان سپاه پرو ۱۰۰ قطره با ۱۰۰ گرم روغن بادام شیرین و ۱۰۰ گرم مخلوط کرده و ۱۰۰ گرم مسحوق صغیر عری افزوده صلا بکشد و کم کم بپزند شریت ساده ۵۰۰ گرم لعاب ۲۰۰ گرم و در تیر و نشیت مبرم با داشق کوچک متد رجایا شامند

شریت صدی معمول پیرکن بگزید شریت تلو شریت سپاه و شان قد مکد ۵۰۰ گرم مخلوط کتد و در تیر و نشیت با داشق چای خوری متد رجایا شامند

معجون بلسان بگزید بلسان تلو ۱۰۰۰ گرم کاهو ۵۰۰ گرم با عا ش حرارت ملایمی مخلوط کرده و با مقدار کاف عین بادام شیرین معجون سازند و ۲۰۰ قسمت کتد و مداوی سوزاک از ۳ تا ۴ قسمت در عرض و زبانشانند

حب بلسان معمول شایرلی بگزید بلسان تلو ۱۰۰۰ گرم مسحوق ۵۰۰ گرم کربونات منبری مقدار کافی مطابق معمول ۳۰۰ حب سازند و در دفع سلس البول عجب در عرض و زبانشانند

ذرق اذنی معمول الیرت بگزید بلسان پرو ۱۰۰ قطره مطبوخ هوفار بقون ۵۰۰ گرم تعفین مشک ۲۰۰ گرم اسانر گل سرخ ۵۰۰ سائت ۵۰۰ گرم مخلوط کرده در دفع کرمی غار ضعی و وزی و پاسر دفعه در گوش ذرق نمایند

مخلوط اذنی معمول پشیر بگزید بلسان پرو ۵۰۰ گرم زهره تازه گاو ۵۰۰ گرم مخلوط کتد و در دفع سبالات منبر و گوش قطور کتد

مخلوط ضد سرمازدگی معمول مار و لن بگزید بلسان پرو ۵۰۰ گرم دود ۱۲۰۰ گرم الکحل حل کرده و ۵۰۰ گرم اسپیکلورید ریک و ۵۰۰ گرم تعفین حنظل افزوده روزی چندین دفعه روی اجزاء معلول منقول نمایند

ترنج بلسانی حرک معمول ل بگزید بلسان سپاه پرو و روغن حب الغار مکد ۱۰۰ گرم روغن موسکاده ۵۰۰ گرم اسانر قنفل ۱۰۰ گرم مطابق معمول مخلوط کتد

وفاده بلسان معمول منبوت بگردد بلسان مایع پرو ع گرم الکرا نور جرمی ۳۰ گرم مخلوط
کند و بروی پارچه ریخته دوزی و دفعه بروی جراحت تازه انگسان وفاده کنند و آنکه آن پارچه را عوض نماید
از بلسانی معمول مورد بگردد مسحوق بلسان تلوه اگر م اثر سولفوریک ۵ گرم حل کند در
برونشیت و ورم حلقوم بخور این اثر مستعمل و مفید است

حب بلسانی مورقون بگردد مسحوق حقیق ۲۲ مسحوق اشق ۲۵ گل حسن لبه ۲۴ مسحوق زعفران
۲۵ بلسان خشک تلوه بلسان نفوسون گوگرد ۲۴ مطابق معمول جهای ۲۵ سائیم گرمی سازند و از ۲ تا ۳ حب در
اختلالات مزمن صدره در عرض و زبانشامند

پوسپون حسن لبه بگردد فوسفات سود ۲ گرم اسپدیز و تیک اگر م پوسپون صمغی ۱۲۵ گرم
پوسپون سازند و در ترکات مزمن و در حضات و در یک و در نفیس با شق کوچک در عرض و زبانشامند
حب اسپدیز و تیک معمول فان بگردد اسپدیز و تیک ۵ گرم با مقدار کافی گلقد
پنجاه حب کند و در سلس البول و بول مانایکی ابتدا یک حب صبح و یکی عصر بپاشامند متدرجاً بازاد کند تا ۳ حب
صبح و ۳ حب عصر و بوشا را با عوض گلقد تر باق حار و استعمال میکند

تدخین حسن لبه بگردد حسن لبه ۵ گرم نرم کوقته و بروی غل غل فروخته در تری و بخارهای مضاعف
را با پارچه پشمینی جمع کرده و آن پارچه را بروی جزء معلوله مالش دهند
حمام بخار حسن لبه بگردد حسن لبه ۵۰۰ گرم با عانت حرارت بخار آن را متصاعد سازند و آن بخارها را
در ظرف مخصوصی جمع کرده و در آن الک معلول را استحمام کند

پوماد دافع شقاق معمول پرون بگردد موم زرد ۵ گرم روغن بزکمان ۳۰ گرم
تغفین حسن لبه ۱۰ گرم گلبرگ ۱۰۰ گرم اسانس اسطوخودوس مقدار کافی پوماد سازند و در دفع شقاق ساده
و شقاق متفرع معمول دارند

تغفین حسن لبه معمول کرکس بگردد حسن لبه الک ۸۰ درجه ۵ مدت ده روز
بچسباند و گاه گاه هم زنند و با شاق از پارچه گذارند و با کاغذ صاف کنند و این تغفین از عوام ضد تر است
و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ گرم بطور پوسپون و در بیشتر کیباییکه در خارج استعمال میکنند آنرا داخل نمایند
و نیز در شقاق پستان استعمال آن مفید است و از ادویه معمول در زینت محسوب میشود

تغفین مرکب حسن لبه معمول و اسازی لندن بگردد حسن لبه ۱۱۰
گرم مبعده مصفی ۲۰ گرم بلسان تلوه ۲۰ گرم صبر زرد ۲۰ گرم الک خالص ۵۰۰ گرم مطابق معمول تغفین سازند
و این تغفین را با آب خلوط کرده در درجه اول خرق و بعضی امراض خفیه جلد معمول دارند
شیر باکره بگردد حسن لبه ۱۰ گرم گلر آب و با عرق اکلیل الملك ۵۰۰ گرم خلوط کرده هم زنند و این شیر را
در زینت بکار میبرند

زیت بلسانی بگردد روغن بادام ۵۰۰ گرم بلسان تلوه حسن لبه مکدر اگر م اسانس لیمو اسانس کافور
مکدر ۲ قطره بلسان حسن لبه و روغن را خلوط کرده و ۵۰۰ درجه حرارت دارد و زدن بعد بگردد سرد شود
و اسانسها را بیفزایند و صاف نمایند و در آن زیت در امراض گوش مستعمل و مفید است و نیز در سحر و جحره

ترکیبات ساقاوی جامع و شریف

۳۴۱

وجه نرم کردن جلد معمول

گرد مدخن بگزیند مسخوف کند مسخوف مصطکی مسخوف کمر بامکده گرم مسخوف مبعثر بایس اگر مسخوف
حزلبه لودانم مکده گرم مخلوط کند و قدری که لازم است بروی غالی فروخته در نزد بخار متصاعد از روی
اجزائیکه با وجاع و مایتهای مبتلی باشند عبور دهند

سیگار حنبله (سیگار تلسانی) بگزیند یک ورق کاغذ به افاد سطر و
انرا در محلول شیران پیاسر فرو برده و بعد نجس کنند و در روی آن یک طبقه از تعفین حنبله بگسترانند مانند
سیگار و به پیچند این سیگار را در دفع بجه الصوت استعمال میکنند

تدخین معطر معمول برین بگزیند حنبله مبعثر اشق مکده گرم مخلوط کند و قدری که
لازم است در غالی فروخته در نزد و مدت ربع ساعت و در احوال فیهی مفاصل بلاد در روی بخار متصاعد نگاه دارند
معجون ضد سوزاک بگزیند کند مسخوف بلسان کویا هو مکده گرم گلقد سنبل و دودون
گرم با مقدار کافی شربت بلسان تلومعجون سازند اگر این معجون را در د و یا سه دفعه در عرض و زینوشند
حب کند معمول لبو بگزیند کند و صابون مکده گرم مطابق معمول به حب سازند و از
به ناه واجب در بر و نشست حرم استعمال کنند

حب مصطکی معمول بوت بگزیند مصطکی اشکی گرم با مقدار کافی شربت ساد
عرب حب بزک سازند و این خوب را در دفع سلس البول و اطفال بزرگوار ده سال و مدت چهار روز بنیاشانند
حرث مهر مهرهای مور ایکی از صمغ سقری است که از نباتات طایفه ریناسه اخذ میشود و درخت آن
در جنگلهای عربستان و نوبه و حبشه عمل میابد و این ماده عبارت از قطعه های اشکی است و زین و فرخ و بیقاعه
و کساره افاشکت و در خشنه و در کساره قطعه های بزرگ خطوط سفیدی مشاهده میگردد و شیشه با اثر
ناخن و دارای طبعی است تند و تلخ و بوی تند و مرکب است از سقر صمغ و ماده لعاب و اسانس و املاح و غیره و
در داخل این ماده را مانند عوامل مقویه و محرکه استعمال میکنند و مخصوصاً در گاسر الری و کلوروز و حبش
و ترکان حرم و هنگام اول سلس اسکور بوت مستعمل و مفید است و نیز در اثرین غانغرا با نه و سپاه سرفرد
غانغرا با استعمال میگردد مقدار شربت از مسخوف مرده سه گرم یا گرم و از تعفین آن یا تا ۱۰ و گرم و از عصاره
الکلی آن از ۱۰ تا ۱۵ گرم یا گرم

تعفین حر بگزیند حر الکلی در جبه مدت ده روز بنیاشانند و گاه گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گذرانند
و با کاغذ صاف کنند از عوامل مقویه خجالت و دفع ترله است و در بسیاری از ترکیبات مقدار له و اسازی اخل میگردد
و در دفع سپاه سرفرد یا نه قطره این تعفین را در یک قاشق کوچک شراب کنکنا داخل نموده هر ساعت بنیاشانند
حب معدی معمول تر و فکن بگزیند حر اگر عصاره قنطاریون و قنق و گرم بلسان
پ و گرم حبای ۱۰ یا ۱۵ گرمی سازند و در گاسر الری از ۱۰ تا ۱۵ حب کند و بنیاشانند

شراب حر معمول لبو بگزیند حر گرم پوست نارنج اگر شراب گناش ۱۰ گرم مطابق معمول
عمل نمایند و در گاسر الری و قاشق اش خودی و زین و دفعه بنیاشانند
سکر بگزیند سکر ۱۰ مطابق معمول عمل کنند یا چهار مقابل اب مخلوط کرده مانند غسولان محرق استعمال نمایند

عطر دافع

غزوه دافع العنوف بگردد ماء الشعيره اگر تعفین شود اگر شربت غسل اگر مخلوط کرده در هنگام استعمال بزم زنند

مضمضه دافع اسکوربوت بگردد تعفین مرتفعین از چنی مکده گرم تعفین چوب گیاه اگر الکولا تور کو کلار با گرم مخلوط کنند و دواشق چای خوری این مخلوط را باد و قاشق بر آب داخل نموده مضمضه نمایند

تعفین بلسانی بگردد ریش ترابک و اهو فار بقون ۲۰ الكل ۱۰ درجه ۲۰ مرکب و مکده بلسان تلو حسن لبر مکده و صبر سقوطی و مطابق معقول تعفین سازند و این تعفین را که معقول ککس است مانند طولان محله استعمال میکنند در دفع روض و ضرب و سقوط بطور خالص یا مخلوط باد و مقابل و زدن آب معقول میدارند

حب بلسانی بگردد عصاره کنکنا اگر عصاره شوکران اگر تعفین بلسانی و قطره مسجور ریش خطی مقدار کافی مطابق معقول جهای ۲۰ سانس گرمی سازند و در دفع سل ساده و به با هر غذای یکجای باشند بلسان گورون بگردد بلسان گورون صمغ عربی مکده گرم مطبوخ و از پانده گرم مخلوط کنند و در دفع سوزاک و درم جهل لپ و در دفع قبل از غذا در عرض و زینا شامند

هشتم - در بیماری خنظل و خنظل

طایفه کور و بیتاسر (کدو) دارای عوامل سهله خندی میباشد که عده آنها خنظل و قنآه الحار و فاشراست و این عوامل از یک طایفه اند و در خواص مشابه یک دیگر اند اما در یک در بیان می نمایم **خنظل پهند و اند ابو جهل و کولوکت و کومیس و کولوکتیس** از نباتات بومی شرق زمین است و میوه آن بشکل و حجم نارنج و پوست این میوه صلب نازک و درخشان و زرد سبز رنگ و شمع آن که جزء مستعمل است خشک و دارای فرجه هائی است که در آنها عده زیادی تخمهای سطح زرد رنگ محوی میباشد این تخم بشدت تلخ و مانند مسهلان در سبک قوی الاثر در طب استعمال میگردد و موافق تجربه کئی از دانشمندان مرکب است از دهن دسم و سقر تلخ و ماده عصاره تلخ موسوم به کولوکتین و صمغ واسید پکتیک و ماده عصاره صمغ و املاح

خنظل از عوامل رستیک و تحریش قوی الاثر است و از انبیا با استعمال نموده میگردد و صورتیکه خواسته باشند جهاز معده و امعاء بشدت تخلیه کنند چنانچه در بعضی اقسام استقامتی سبب انان مزمن عاصی این عمل را جاری میکنند و همیشه باید از اثران مراقبت نمود و چون اثر خصوصیتی و معاء غلاظ و بطور مجهول در دم دارد لهذا در عداد عوامل مد رطمت محسوب میگردد

مقدار شربت از گرد خنظل از ۲۰ دسم گرم تا اگر کم است که بابک گردد به اثری اخل کرده مانند عوامل رستیک باشند و بطریقه تحت جلدی ۱۰ سانس گرم گرد خنظل را مانند مسهل استعمال میکنند و مقدار شربت از عصاره خنظل از ۱۰ تا ۲۰ دسم گرم است بطور حب

حنظل

۳۴۳

مواد مانعة الجمع جمع ما بین قلیات و املاح آهن با حنظل نباید نمود

گرد حنظل شحم حنظل را از پوست و تخم عاری کسد و در گرم خان ۴۰ درجه نجشکانند و در ها و نیشا
و از موی بدن آنکه بخاله باقی ماند بیرون نمایند

عصاره الکلی حنظل بگردد مسحوق شحم حنظل ۱۰۰ الکلی ۵۰ درجه ۱ مدت ده روز شحم حنظل را در
۵ جزء الکلی نجشکانند و با فشار صاف کسد و تقاله با ما بقی الکلی ۳۰ روز نجشکانند و نیز با فشار صاف کسد و دو
مصافی را مخلوط نموده با کاغذ صافی صاف کرده و در حمام مار به واسطه تقطیر الکلی را اخذ کسد و بقوام عصاره
نرم پیچ نمایند و چنانچه ذکر کردیم مقدار شربت این عصاره از آتاس ۱۰ دس می گرم است

عصاره ماء الکلی حنظل بگردد شحم حنظل خشک و بی تخم الکلی ۱۵ درجه اب صاف مکد
۵ مدت سه روز نجشکانند و با فشار صاف کرده و تقاله را در الکلی ۱۵ درجه اب صاف مکد ۴ بی مدت ۳
روز نجشکانند و با فشار صاف نموده و دو مصافی را مخلوط کرده از کاغذ بگردانند و مصفای ثانوی را در حمام
مار به باید درجه پیوست پیچ نمایند و مانند عصاره فوق مقدار شربت آن از آتاس ۱۰ دس می گرم است

تعفین حنظل بگردد شحم حنظل الکلی ۱۰۰ درجه ۵ مطابق معمول تعفین سازند و از عتاس ۲ قطره
این تعفین را در قدری شربت قند مخلوط کرده جمعه تقدم بحفظ از نزف الدم دماغی بپاشانند و در این موقع
ان را با بر موز تپاسوم و تعفین پنج مخلوط میکنند

عصاره مرکب حنظل معمول بر تانی بگردد شحم حنظل بی تخم ۱۷۰ عصاره صبر
سقوطی ۲۰۰ مسحوق سقر سقمونی ۱۱۰ صابون مسحوق ۱۵ مسحوق مغر هیل ۲۱ الکلی ۲۰۰ درجه
۶۰ شحم حنظل ۱۰۰ مدت چهار روز در الکلی نجشکانند و با فشار صاف کسد و عصاره صبر سقمونی با
صابون و مغر هیل را پیچانند و تا سه روز نجشکانند و گاه گاه بهم زنند و صاف کرده از کاغذ بگردانند و در حمام
مار به بقوام عصاره چنی پیچ نمایند و از این عصاره جهای ۲ دس می گرمی سازند و مانند سهلات قویه از آتاس
۵ حب استعمال نمایند

عصاره مرکب حنظل معمول جرمانی بگردد عصاره ماء الکلی حنظل ۳۰ صبر سقوطی
۱۰ سقر سقمونی ۱۰ عصاره دیوندره مخلوط کرده در گرم خان ۵۰ درجه نجشکانند و نرم بپاشانند و مانند سهلات
در سبت از آتاس ۵ دس می گرم استعمال نمایند

حب مرکب حنظل (حب افعی الرطوبات) بگردد مسحوق صبر زرد مسحوق شحم
حنظل مسحوق سقمونی ۱۰ مکد ۱۰ گرم دهن فراد قریفل ۲ دس می گرم با مقدار کافه غسل ۲۰ حب سازند و
کند و هر جی از هر یک از این سه ماده سهیل ۵ ساینه گرم دارد و کدکس این جوب را بجای حب
کا تولیک و دپوس حب افعی الاخلاط قد ما و غیره استعمال نمایند
و مقدار شربت آن از آتاس ۵ دس است و در همجای لفافه کی و استسقا های عضی استعمال میشوند و از
عوامل قوی الاثر میباشد

حب سهیل مد معمول فرانک بگردد عصاره مرکب حنظل مسحوق گرم گوت
مکد ۱۰ گرم کمل مسحوق ۵ دس می گرم مخلوط کرده با مقدار کافه شربت زنجبیل ۱۲ حب سازند و در استسقا

عجب صبح و عجب شب بپاشانند

حب افع صفر معمول بزرگه بگرند عصاره مرکب خنظل و گرم سقر جیب و گرم صابون بادام

و گرم گاله ۱۲ گرم امتیک و دس گرم اسانس صیوه و عر اسانس زبیه اسانس اکلید الجبل و مکده قطره مخلوط کرده
بامقدار کافی شربت زردون جهای ۲ دس گرمی سازند و از به تا عجب و روز استعمال کنند

حب افع کلوروز معمول هاهامبلتون بگرند مسحوق سفید نیل ۲ گرم کل مسحوق

عصاره مرکب خنظل و مکده اگر بامقدار کافی شربت زنجبیل ۱۰۰ حب سازند و از به تا عجب و روز استعمال نمایند

حب مسهل معمول پیتشاف بگرند عصاره مرکب خنظل و گرم اسنان مورفین و

سانت گرم بدقت مخلوط کرده و بیست حب سازند و در شب یک حب استعمال کنند و در بعضی مواقع فردای آن

شب دراز بیدار شدن نزدیک حب بپاشانند این خوب در مشایخ مستعمل اند

حب افع الرطوبات معمول واسنای لندن بگرند مسحوق غصص عصاره

خنظل و مکده اگر مطابق معمول ۱۰۰ حب سازند

مطبوع خنظل بگرند خنظل و گرم مدت پنجد قیصر دوه گرم اب میخوشانند و صاف کرده بنفرا بنید شربت

پوست نادنج و گرم اتر سولفورید الکلی و گرم و دس ساعت فاصلت و فاشق کو چک بپاشانند و

در عرض و در موافق اثری که حاصل میشود از به تا ۱۲ فاشق کو چک میتوان استعمال کرد

شراب خنظل بگرند خنظل و گرم شراب مالاکا ۵۰ گرم مدت چهار روز میخوشانند و صاف کنند

و هر یک ساعت فاصلت یک فاشق کو چک بپاشانند اثر اسهال مکنفی و زد کند

محلول ضد نفوس معمول لاویل بگرند شراب مالاکا ۵۰ گرم الکلی خالص ۲۰ گرم

عصاره الکلی خنظل و گرم کینوم و گرم مطابق معمول عمل کنند از به تا ۱۰ گرم این محلول را در نصف پیاله

شربت قند مخلوط کرده بپاشانند

حقنه خنظل معمول کلود بگرند یک ثلث از یک اند خنظل و دوه گرم اب اغ مدت ۲۴

ساعت در ظرف سرپوش اری میخوشانند صاف کنند و در طفل هشت ساله ابتدا از حقنه ساده احتقان نموده

و بعد این حقنه را عمل نمایند و در دفع لو کوره مستعمل است و این مداوا اگر چه شدید و با قوت است ولی از

اثر آن تمجید کرده اند

پوماد خنظل معمول کرسیتین بگرند پیرمذاب و گرم مسحوق خنظل و گرم پوماد

سازند و در مداوی صور مختلفه مایه بر روی شکم تمیخ کنند و این عمل را در صورتیکه اثر اسهال بر وزن کند مکرر

نمایند تا برود اسهال

ع قشای الحار و خباد شتی کونکومبر سووارل مومورد بکاالا

تری پوم یالاتر پون یکی از نباتات طایفه کوکودیتا سدر است که از قدیم الایام در طب معمول

بوده و در فرانسه و بخصوص در انگلستان جهت استعمال طبیبی از ذرات می کنند و صیوه این نبات باندازه

نصف انهام و بعضی شکل و در ابتدا سبز پس از رسیدن زرد میگردد و عصری که از این صیوه اخذ میکنند سبز

سپاه رنگ و با سفید خاکشیری نک و خشک و شکننده و بشدت تلخ است و نوعا انرا الای پوم مینامند و طایفه

قشای الحار

ساختن آن قیاد ذیل است

عصاره الاتریوم بگزیند مپوه رسیده خیار دشته مقدار منظومپوه هار از خود کرده و تخمها را بر آورده و آنها را بکوبند و با نشاء عصیر از گرفته وجهه تصفیه حرات دهند و بعد بتجیر کنند بقوام عصاره و بجایها که در هنگام تجیر متصاعد میگردد چون شدت حرک و خحرش اندا بد از آنها احتراز نمود

این عصاره از عوامل رستیک قوی دافع رطوبات و در دفع استسقاء مفید و مستعمل مقدار شربت آن از ماه امیلی گرم و خلی بندرت ه سائیه گرم انرا میتوان استعمال نمود و بیاید است که در ساختن این عصاره کثر حرات وارد اند اثر آن زیاد تر خواهد بود و لهذا دانشندان انگلیس با حرات خلی ملا می انرا تجیر میکنند

حب دفع الرطوبات بگزیند عصاره الاتریوم مسحوق غنصل مکده گرم اسپد سوکسینیک ۴ گرم گوگرد طلائی انیمون ۲ گرم مطابق معمول حبهای ه سائیه گرمی سازند و روزی سه حب مانند سهل حبه انصراف حالت اخناق استعمال کنند

حب رستیک ترپاک دار معمول انگلی بگزیند عصاره خیار دشته ترپاک مکده گرم مطابق معمول ه حب سازند در قونج سر به ه ساعت یک حب بنوشند و حرافب اثر آن باشند

الاترین عبارت از ماده عامل الاتریوم میباشد و از عوامل رستیک بسیار قوی الاثر و در استعمال آن کمال احتیاط را باید رعایت داشت و جسمی است غیر محلول در آب و در اثر کمی و در الکلی سلیک جوشن سولفور کربون و کلو دو فورم محلول

گرد الاترین معمول تربت بگزیند الاترین ه سائیه گرم طرطیره ۴ گرم مطابق معمول دوه سبته منادی بر بندند هر دو با سه ساعت فاصله یک سبته موافق اثری که ظاهر میشود بپاشانند و بوا استعمال این گرد مواد مانده سردی بمقدار زیاد بطور سهال دفع میگردد بدون آنکه با قونج و وجع همراه باشند و از سهلائی است که در درم کلیه البومینی مستعمل و مفید است

تصفین الاترین بگزیند الاترین ه سائیه گرم الک ۱۰ گرم اسپد نتریک ۲ د سه گرم مطابق معمول تصفین سازند و از ع ۳ ماه ۴ قطره در نصف پیاله شربت قد مخلوط کرده مانند عوامل رستیک بپاشانند

حب الاترین مرکب بگزیند الاترین ه میلی گرم تا سائیه گرم صبر زده سائیه گرم حبه ساختن یک حب

خیار متعارفی چون با قیاد الحار و سایر عوامل مشابه آن ذیل طایفه است لهذا در این را نیز ذکر میکنم

پ خیاره قشان کونکو مبرل کوکو مبرل سبکرو تون از محصولات بومی مشرق زمین است و در ایران و قسم انرا از ااعت میکنند خیار بالک و خیار شنک و هر دو دارای شحم ابداد و بطبعی میباشند و از اغذیه قلیل التغذیه محسوب میگردد و در طب رنده کرده خیار را مانند منظولات مبرد بکار میبرند و تخم آن یک جزء از بزر و در ربعه بارده و عصیر خیار را مانند غسول دفع حکه قویا میگوید

و پوماد خیار را مانند قمر خجالت ملین در زینت استعمال میکنند و معر و فاست که جلد را خلد و سرد می نماید

پوما خیار بگزیند پیه گوسفند ۵۰ پیه گوساله ۵۰ بلبسان تلوا گلاب و عصیر خیار ۵۰ پیه هار در حمام مار به ذوب کنند و بلبسان تلوا که در مقدار کافی الکلی حل کرده بپاشند بپزایند و پیو گلاب را اضافه

خدا

خدا

نموده

نموده بهم زنند و بگذارند سر شود و ۲۰۰ جزء از عصیر خیار افروخته مدت چهار ساعت متصل بهم زنند و اینچنان
ان باد سومت مخلوط نشد باشد بواسطه انحراف خارج سازند و ۲۰۰ جزء دیگر با بقرانند و نیز چهار ساعت متصل
بهم زنند و بواسطه انحراف عصیر مخلوط نشد را خارج کنند و همین طریق ۲۰۰ جزء سیوم را افرانند و بعد رجاء
مادیه مخلوط را داخل کرده ذوب نمایند و مدت ۳۰۰ ساعت بگذارند بحال و بان بماند و کف آنرا گرفته بالاخره
با اسپاتول چوبی محمول را بقدری بهم زنند که مواد آن داخل شده و مجسم مضاعف گردد

خ فاشرا (گشته البیضا) پ هزار فشان (گشان) نریون (کولوی)
نریون باد بوئیکا (بریونبا الیا) چنانچه ذکر نمودیم فاشرا از طایفه کوکوریتا سرورده
ان که مستعمل در طب است حجم و دو کی شکل و لخمی و ابدار میباشد و در یک جوفان سفید مایل به زردی و از طرف
خارج محط به خطوط دایره و طعم آن تند و حرق و بوی آن هموع و این ریشه دارای سقر و ناسته و صمغ
و ماده عامل بسیار تلخی موسوم به **بریونین** و بعضی املاح و در همان موافق که حنظل و قاء الحار را بکاد
میزند از استعمال میکند و دارای خواص مهمله قوی است و پولی این ریشه را در خارج گاهی مانند عوامل محرک
معمول میدارند و چون بمقدار زیاد از استعمال کنند مانند سموم نباتی خاد اثر میکند و **بریون احمر**
عبارت از محوکان میباشد

گرد ریشه فاشرا بگزند ریشه تازه فاشرا مقدار منظور دند کرده و در گرم خان ۴۰ درجه بجا
و در هاوان اهلی از خم کوفته از موی پیرون کنند و از آن ۲۰ گرم این گرد را بطور حب مانند مسهلان در دستیک
استعمال نمایند

الکولا تور ریشه فاشرا بگزند ریشه فاشرا الكل ۹۰ و دو جر مکد یک جزء ریشه را حور خود کرده
و در الكل مدت ۱۰ روز و ظرف در داری بخیسانند و گاه گاه بهم زنند و با فاشرا از پارچه گز زانیده با کاغذ
صاف کنند و این الکولا تور را بمقدار ۲ تا ۳ گرم مانند عوامل در دستیک معمول دارند

الکولا تور حرک فاشرا (اب حرک فاشرا) که معمول و سازی بلر یک است
بگزند چندین کوب کرده ۲۰ الكل ۵۰ درجه مقدار یک فی مدت هشت روز بخیسانند و صاف کنند با بدال کل
بقدری باشد که پس از تصفیه ۵۰ جزء مصفی بدست آید و تقال این مصفی با مواد ذیل داخل نمایند بگزند برک
تازه سداب ۱۰۰ برک تازه اهل برک تازه بودند برک تازه با سلیقون برک تازه الفحوان برک تازه فومکد ۲۰
پوست نارنج مرکی مکد ۱۰۰ ریشه تازه فاشرا ۱۰۰ الكل ۵۰ درجه ۲۰۰ اب ۲۰۰ مدت ۳۰ روز بخیسانند
و در حمام ماریه تقطیر کنند تا ۵۰ جزء مقطر بدست آید از آن ۵۰ جزء مصفای الکلی خلد مخلوط کنند و این
الکولا تور از عوامل حرک و دافع تشنج و دافع هسترماست و مقدار شربت آن از ۱ تا ۳ گرم که خالص و با
دو پوسپونه داخل کرده بپاشانند

حرف خ

دری و فم — افسان

خریق سفید

۳۴۷

درگاه شناسی با اسم خریق اقسام پنجگانه ذیل را موسوم مینمایند

آخریق سیاه و خریق اسودت الیور و سیور و سیور و سیور

عبارت است از دیشته بنای موسوم به ورد المبلاد (ورد الشا) و در کوههای فرنگستان میروید و رنگ این دیشته مایل به سیاه میجوین سفید رنگ و مانند قطعات است به ضخامت انگشت و غیر منظم الشكل که دیشته های باریک طویل و مختلطی ازان رسته و بوی آن حموع و طعمش تند است

خریق منین ت الیور قبد ت الیور و سیور و سیور و سیور که در فرانسه رجل الدب و رجل العقاب نیز نامیده میشود و این قسم از خریق را در بطاری مانند عوامل دان

الدندان استعمال میکنند

خریق سبز و خریق اخضر ت الیور و سیور و سیور و سیور

گاه این قسم دارای گل های سبز رنگ است و در جنگلهای حوالی پاریس میروید و مانند خریق منین در ماه اول بهار گل میکند و این قسم خریق را در اراض جلدی استعمال میکنند

خریق مشرق زمین ت الیور و سیور و سیور و سیور و سیور

گویند این قسم همان خریق است که متقد مین و رجون استعمال میگردد و هم اقسام مذکوره از طایفه رنوکولاسه میباشد

خریق سفید و خریق ابض ت الیور و سیور و سیور و سیور و سیور

قسم از طایفه کولشکاسه است و در کوههای مرتفع فرنگستان میروید و دیشته که باین اسم از سویس میاورند شکل قطعات است خفیف الوزن و خاکسری رنگ که جوف آنها سفید و بعضی دارای دیشته های باریک و بعضی دیگر عاری ازان دیشته میباشد طعم آنها دانتد شیرین و بعد تلخ و تند میگردد

خریق سفید چون دارای دانتین است و خواص مشابه دانتین میباشد (هم در دیشته دانتین را) و مانند دانتین از عوامل مقبیه مسهل است و خریق سبز نیز دارای دانتین میباشد و عی قطره تعقیب آنرا که از جزء خریق و عی جزء الكل ساخته باشند و دفع اخلاالات و رمی و مایه های بوری و حای اصف و وساعت به در وساعت فاصله استعمال کرده اند و یکی از دانشمندان معاصر از اهالی فرانسه در این اوقات تعقیب خریق سبز را از هاتاه قطع در دفع اکلامپسی بطور زرق تحت جلدی استعمال میکنند و اثر آنرا بواسطه تجارب عددیه ثابت میباشد و خریق سیاه مشرق زمین از عوامل رستیک دافع الرطوبات میباشد و در دفع استسقاء و قوباء مبرم و ساعی استعمال میگردد و مخصوصا خریق سیاه مستعمل و مفید است

خریق سفید بگرد خریق سفید مقدار منظوره خورد کرده در گرم خان ۴۰ درجه نجس کنند

در گرم سائیده و از موین بر شمی سر پوشادی بیرون کشند و از ۱۰ جزء خریق ۱۰ جزء گرد باید بدست آورد و این گرد از عوامل مقبیه مسهل است و بیک وقتی دفع جنون را استعمال میکنند و در اقسام استسقاء نیز مستعمل و مقدار شربت آن از آب عی ۳۰ گرم اگر چه این اوقات غیر مستعمل است

تعقیب خریق سفید بگرد نیم کوب کرده خریق سفید الكل ۴۰ درجه مدت ده روز بپایند

و گاه گاه بپزند و با فشار از پارچه گدازیده و با کاغذ صاف کشند و از عوامل مقبیه مسهل است و این اوقات

خریق سیاه

خریق منین

خریق سبز

خریق مشرق زمین

خریق سفید

خریق سفید

ثمره رخت ناما ریشیر و از طایفه لگو مینوز میباشد و این درخت که از محصولات بومی مصر است از آنجا به هند و
شرق و به جزایر انتیل حمل شده و کلیه در منطقه های محرقه و در محالکی که تا به ۳۰ درجه عرض شمالی واقع اند عمل
میابد و میوه این درخت بشکل غلافی است سیاه رنگ و مسطح و منحنی مانند شمشیر که طول آن از ۱۱ تا ۱۳ سانتی متر
و در جوف آن ۳ یا ۴ هسته صریح الاضلاع قرار دارد و واقع است و گوشه این غلاف پولپی و زرد رنگ و ترش
و مزه بلبل شیرینی و سر بند لبخشی از میان این گوشت عبور می نماید و جهت ساختن ترهندی میوه ها را
سکافت و گوشت آنها را با هسته ها پیرون می آورند و در طرف چوبی نزدیکی این گوشت و هسته ها روی هم میزنند
و شربت ساده را که بحالت جوش باشد روی آنها ریخته که تا به عمق آنها نفوذ کند و در بعضی محالک پولپ ترهند
و در دیگرهای صین فی الجمله طبعی می دهند سیاه رنگ نشود و از این جهت است که بعضی اقسام تره های مساند
و در تجارت مرا از افریقا و از اسپانیا و از امریکا می آورند و تمام یک بر سایر اقسام ترجیح دارد و تمام علا که خوب رسیده و تازه
بود دارای طبعی است شبیه بطعم انگور و شیرین ترش مزه و خیلی مطبوع و رنگ آن قهوه مایل به قرمز

ترهندی را چون به تنهایی بمقدار ۰.۵ تا ۱.۵ گرم استعمال کنند مانند مسهلان بر قوی عمل خواهد کرد و مخصوصاً پیش از
دو حائے باید استعمال نمود که مقصود طبیب استعمال ترشی مسهل هر دو بود

ترهندی را بطور مسهل کثرت بهائی تجویز میکنند و پیش از پیوستن به اذن ترشید می دهند که دارای ۲ تا ۵ گرم طری
باشد با یک ماده دیگری که مستقیماً در ترش امعا اثر کند و چون به تنهایی اثر استعمال کنند مانند عوامل مبرده اثر خواهد
نمود و طبیب رد و ساز باید از عدم وجود مسدود و مطمئن باشند و چنانچه ذکر کردیم ترشی که در تجارت متداول است اغد
دادای مس است و جهت حصول این اطمینان باید تشخیص داد و آن فردی را که دارای مس باشد آن تبخیر رنگ مس قرمز
میکرد و نیز تره های با گوشت الواسید طری این معشوش میکنند و کشف این تقلب که چندان عیبی بر آن وارد نمی
آورد مشکل است

ترهندی را با اسید ستریک و اسید طریک و اسید ملیک و طری و قند و پکتین و ماده خشوی میباشد
پولپ ترهندی مطابق کدکس بگزیند ترهندی مقدار منظور در مقدار کافی آب
نخل است تا کاملاً نرم گردد و از مویر موئی بیرون کنند و در حمام ماریه بقوام عصاره نرم تبخیر نمایند و این پولپ از
عوامل مبرده و ملینه است و مقدار شربت آن از ۰.۵ تا ۱.۵ گرم

تره های ترهندی بگزیند پولپ تراب مکد ۲ قند مسحق ۱ پولپ را با آب مخلوط کرده و زیر و رو کنند
تا به شربت بالا جزائی حاصل گردد و قند را افزوده در حمام ماریه تبخیر نمایند تا وزن مخلوط به ۱۰ جزء رسد و این تره های
و به وزنش پولپ تره باشد و از عوامل مبرده و مسهل بر قوی است و مقدار شربت آن ۰.۵ تا ۲ گرم
ترن ترهندی بگزیند ۳ گرم آب جوش ۰.۵ گرم مخلوط کرده مدت یک ساعت بکشد و از مویر
صاف نمایند و طری که تره را در آن دم میکنند نقره و یا چینی باید باشد و این ترن را مانند عوامل مبرده و با مسهل متدجاً
در عرق و زنیال پیا له بنیاشامند

شیرین تره دار بگزیند ترهندی ۰.۵ تا ۱.۵ گرم شیرین بله جوش ۰.۵ تا ۰.۵ گرم تره را در شیرین بله مخلوط
کرده بگذارند سرد شود و صاف نمایند این محصول مبرده و مسهل است و از پیا له پیا له بنیاشامند تا اثر سهال برود
شربت تره محمول بگزیند ترهندی ۰.۵ تا ۲۰۰ با دیان سبز ۲۰۰ آب ۱۰۰

در قری غلوط کرده و آن قری مدت ۳ ساعت در حمام مار به گدازند تا دم کشد و بعد بگدازند سرد شود و با فشار از پارچه گدازانیده و صاف نمایند و بگدازند از این مصفی عسل سفید خورده کرده ۲ در حمام مار به حل نموده بگدازند سرد شود و ضبط نمایند و به ۲ گرم این شربت دارای ۵ گرم اجزاء محلوله نموده ۲ گرم اجزاء محلوله با دانه است و این شربت را میتوان در قیظنها و بوسه های مهمل مانند معدل و معین استعمال کرد و میرد و مهمل گواران است و مقدار شربت آن ۵ تا ۱۰ گرم

معجون مهمل بگردد پولپ نمهندی ۱۲ مسحوق طهری ۱ مسحوق طهرات توام پیاسر و دوسو (سینک) ۲ شربت در ۲ معجون سازند و ۵ تا ۱۰ گرم مقدار شربت آن است

الوه اجاص پی و نول پی و نویس از میوه جات غذائی است که چون مطبوخ افزا استعمال کنند ادای عمل مهملی خواهد بود شبیه عسل فلوس جاب شربت نمهندی

حرای الو معمول و سازی اسپانول بگردد پولپ الو ۱ مسحوق ۲ غلوط کرده و در حمام مار به بقوام مربا تخم نمایند این مربا از مهملات برقی است و مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ گرم

حرای مهمل الو ایضا معمول و سازی اسپانول بگردد حرای الو ۱۹ گرم مسحوق ریشه جلب ۳ گرم مسحوق طهری ۱ گرم گرد هار و غلوط کرده و با آب نم کنند و مربا را در حمام مار به گرم نموده بر آنها بقرینند و بدقت زیر و رو کنند تا غلوط متحد الاجزائی حاصل گردد و این مربا از عوامل مهمل است و مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ گرم

پولپ الو مطابق کدکس بگردد الو مقدار منظود با بنجار بختم و در دهان بکوبند و با اسپانول چوب از موی پی موی پی و ن کنند و با الکلاتور و در چینی با الکلاتور و نیل معطر نمایند و با مقدار کافی شربت ساده شربت کنند و این پولپ که ملین و مهمل است مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ گرم

تیزن الو معمول بیمارستان بگردد الو ۲ گرم مدت یک ساعت در مقدار آب بجوشانند که یک لیتر محصول حاصل شود و از موی پی صاف کنند و این تیزن که ملین و مهمل است آنرا نیز مایع بعضی مهملات از قید ساد و طهری محلول طهرات توام سود و پیاسر و غیره قرار میدهند

عسل شمد (انگبین) ق میل ل میل میلی زنبور عسل از روی گلها و بر گها بعضی نباتات ماده عصری لزج و قندی جذب کرده و در قمع خود داخل می نماید و بعد این ماده را در فرجه های که از موم ساخته است آنها را شان استفرغ میکند و این ماده که جسی است مخاط و عصری عبادات است از عسل حبه استخراج آن جدارهای مومی کوچکی که این فرجه ها را بنا نموده شکسته و بعد از آفتاب گذاشته شرع جریان می یابد سفید رنگ و موسوم بعسل سفید و چون جریان این شرع تمام شده بارها را خورده کرده و حرارتی بر آنها وارد می آورند شدیدا از حرارت آفتاب مجددا شرع جریان می یابد موسوم بعسل زرد و بالاخره بواسطه فشار عسل خارج میگردد و فرجه قوه رنگ که غیر خالص است و بقول کلی عسل عبادات است از ماده زیاد با کم دان دان و نوعا دای پخته است مشابه بان نباتی که زنبور از آن نبات عسل را ساخته و بهترین عسلها عسل است که از نباتات طایفه لبه اخذ شده باشد و بواسطه اختلاف نباتات طعم شرابین عسل تغییر پذیر است و اختلاف طبیعت این نباتات موجب اختلاف طبیعت آن نیز میگردد چنانچه چون زنبور از نباتات سخی عسل را اخذ کرده باشد باللازمه آن عسل سخی خواهد بود

و از این جهت است اختلاف عملهای ماکن مختلف که ارض که ذکر آنها موجب تطویل است و لایق این مختصر نیست و موافق تجربه **موسیران** عمل یک نسبت تغییر پذیری مختلط است از گاو کوز متبل که شعاع را بطرف **مکسر** میباید و از گاو کوز غیر متبل که بالعکس شعاع را بطرف **مکسر** میباید هر چه عمل محلول را آب و الکل هر دو میباشد و از قدیم الایام اطباء به خواص آن برده اند و **ابقرط** نیز از ادویه طب استعمال کرده و مانند شکر سفید و شیر شکر از عوامل ملین و مسهل و فوق است و از ده تا ده اگر عمل داد شیرین کردن تنیها بکار میبرد مخصوص در وقتی که خواسته باشند شکم ازاد باشد و از ده تا ده اگر عمل با شکر سفید و با شیر شکر داد آب و با شیر حل کرده جهت تلین بطن احقان میکند و معمول عموم دانشمندان ایران است که در حقنه های مفتوح و ملین تا ده گرم شکر سرخ و یا اگر انگبین علفی داخل نمایند و این حقنه ها تخلص معاء غلاط را محکم نموده و دفع میکنند پیوسته های مبرم و عاصی را و عمل را در سکنجبین های عسل و عا حین داخل نمایند و چون عمل را گرم کنند با بقوام زیت گردد در دفع شقاق جلد بطول آن مفید و مستعمل است و نیز عمل را در تعدیل طعم بعضی غرها و مضمضه ها داخل **نیز**

شراب عسل معروف به ماء العسل (هیدرومیل) بگردند عمل ۲۵۰

اب ۱۲۵ کف قعاق مقدار کافی (تقریباً) در خمر مخلوط کرده و در حلی گزارد که از ۱ تا ۲۵ در وجه حرارت داشته باشند اما که حالت تخیر برور کند و بعد در بطریها حفظ نمایند و این شراب را نشرو بات متداولی ها لئال سفا و گستا

شیرخشت (رنجبین) **عق قن ری مناس** شیرخشت عبارت است از عصیر خلوص منجری که از دو قسم دخت زیت حاصل میگردد یکی موسوم به فرا کر بنوس و دیگری فرا کر بنوس و توند بنو لیا و این دو دخت که از طایفه با سینه میباشد مخصوصاً در سبیل و کالابرو بعضی محالک ایران عمل میباشد و فرا کر بنوس و توند بنو لیا خیلی نزدیک بدخت زبان گنجشک است و چنانچه بعضی از مصنفین گفته اند شیرخشت ممکن است بواسطه گردیدن آنسکه مخصوصی جریان بابد ولی این قسم شیرخشت قلیل المقدار است و بعدی جریان میباشد که همان آنسکه بخورد و عموماً شیرخشت با بخودی خود از ساقه دخت ترشح میکند و با باعانت شکافی که بر آن دارد و او را در نوزاد و بزرگهای دخت ممکن است ترشح نماید هر چه در تجارت سر قسم شیرخشت متداول است اول شیرخشت اشکی از این طریق اخذ میگردد شکافهای چندین پوست ساقه و پاشا خه های بزرگ دخت شیرخشت دارد و در آن از این شکافها عصیر خارج شده و بشکل قطران اشکی مستطیل منجمد میگردد و این قسم شیرخشت خالص تر و سفیدتر از سایر اقسام و طعم آن شیرین و گوارا ولی نه الحله مکره و نوعاً این قسم شیرخشت در تجارت سیسبل متداول است و دوم شیرخشت تخم عبارت از قطعاتی است زرد چرکین ملصق بهم و غیر خالص طعم این قسم اگرچه شیرین است ولی خیلی مکره تر از قسم مذکور و بعضی اوقات طوع سبوم شیرخشت چوب (دسم) این قسم از شیرخشت تخم غیر خالص است و در حقیقت شیرخشت تخم میباشد که فاسد شده بالاخره یک قسم دیگر از شیرخشت است که از گاه خار شر اخذ میشود و در رنگستان آن از تجارت ایران و آسیای صغیر میاورند و عبات است از **رنجبین**

و نیز از بعضی اقسام اسپندان و از صنفان یک نوع شیرخشت مایع جریان میابد موسوم به **پیل شیرخشت** که دارای قند محاسن شبیه بقند شکر

نیز

رنجبین

پیل شیرخشت

شیرخشت یکی از عوامل مسهل کثیر الاستعمال است و اثر آن اگرچه در بی ظاهراً میگرد ولی مدتی وام میکند موجب هیچ نوع عجزان نمیشود و مانند سایر مسهلان موردت پیوسته نتیجه نمیکرد و در لیس از استعمال آن سقوط است

بروز میکند و از عواملی است که در اطفال و در نافعین بسیار مستعمل و مفید است و نیز در روئیت مزین استعمال
ان متداول و شیرخشت اشکی بمقدار ۱ تا ۲ اگر مسهل برقی است در اطفال و مشایخ و شبان و عموماً در شبان
از ۲ تا ۳ اگر انرا استعمال میکنند در آب و یا شیر و یا سایر مایعات حل کرده می آشامند و در املاء معوی و کام
نافع و سودمند است و شیرخشت تخم را بمقدار ۱ تا ۲ اگر مخصوصاً بطور حقه استعمال نمایند و شیرخشت
جرب را کثیر استعمال میکند

منبت

منبت عبارت از جزء مسهل شیرخشت میباشد و جمعی است سفید و بی بو با طعمی شیرین و گوارا و محلول
در آب و انرا با بن بطریق پیش از آنکه شیرخشت اشکی را با الکل ۳۳ درجید در حمام ماری حرارت میدهند و محلول را در
حالت جوش صاف میکنند و میگذارند سرد شده تا منبت حاصل گردد و بعد منبت را فشرده و خشک کرده نرم میکنند
و قوتاً سه مال منبت مانند شیرخشت است و تفاوت آن در این است که دارای طعم متعوی شیرخشت نیست و ماده غیر
متبرکی که موسوم است به ماده دسم شیرخشت اثرات سهال آن مانند منبت نیست

پوسپون مسهل شیرخشت بگزند شیرخشت اشکی ۵ گرم شیرین ۵۰۰ اگر حل کرده در یک
دفعه بپاشانند

پوسپون منبت بگزند منبت ۵ گرم اب ۵۰۰ اگر قند ۲۰ گرم الکترولیت و لیمو و قطره حل کرده صاف
نمایند و در اشخاص ذکی الحریک دفعه استعمال نمایند

ما و میلاد مسهل قهوه بگزند شیرخشت اشکی فلوسنخا در شیر پنجه دو غن بادام شیرین قند خود
کرده مکده ۵ گرم مطبوخ غلیظ قهوه ۵۰ گرم شیرخشت را در مطبوخ قهوه حل کنند و صاف نمایند و مطابق معمول
سایر مواد را بپزایند و بخوبی مخلوط کنند و در برونشیت مزین و دفاشوق چای خودی صبح و همان قدر شب سرتا
بعد از غذا بپاشانند

پوسپون مسهل فرنیل بگزند شیرخشت اشکی ۵۰ گرم دانه ۵۰۰ اگر اب حل کرده صاف نمایند و
گرم فلوسنخا ۵۰ گرم دو غن بادام شیرین ۵۰۰ صبح ناشتا هر نیم ساعت فاصله یک فاشوقش خوری بپاشانند
تا یک یاد و مجلس عمل تخلیه حاصل گردد

معجون ضد بواسیر معمول و س بگزند شیرخشت اشکی ۵۰ گرم سولفات پتاس
نیترا ۱ پیاس گوگرد مطوب مکده ۵۰ گرم عسل سفید مقدار کافی مطابق معمول معجون سازند که قوام متوسط
بود و از ۱ تا ۲ اگر در دوا استعمال نمایند

شربت شیرخشت معمول الاشامبر بگزند شیرخشت اشکی ۵۰ گرم اب ۱۲ یا ۱۵
۵۰ گرم مخلوط کرده بهم زنند تا شیرخشت حل شود و محلول کاملاً صاف حاصل نمایند با کاغذ صاف نموده ۵۰۰ گرم
قند افزوده در حمام ماری حل کنند و با موی صاف نمایند

قرص شیرخشت بگزند شیرخشت ۵۰۰ قند مستحوق ۵۰۰ صفع عربی ۵۰۰ عرف بهار نارنج ۵۰۰ مطابق
معمول قرصهای یک گرمی سازند و از ۱ تا ۲ اگر در دوا استعمال نمایند

قرص شیرخشت مانفردی (قرص کالابری) بگزند ریشه خطمی ۵۰۰ گرم مدث ۲۰۰
ساعت در ۵۰۰ گرم اب بپاشانند و صاف کنند و ۵۰۰ گرم شیرخشت در مصفی حل کرده و صاف نموده ۵۰۰ گرم

قد افروده و در سه گرم عصاره ترپاک در کمی آب حل کرده تریق نمایند و بقوام معجون جامدی بنجر کنند و در سه گرم
عرق بهار نارنج و در سه گرم اسانس بگاموت در محلول اخل نمایند باید قوام این محلول باقی قرص باشد و در روی
کاغذ مرعجی که چوب بود از این کتد و قرصهای یک گرمی ترتیب دهند و در دو کام و توله از ۱۲ تا ۱۴ قرص بنامند
قرص شیرخشت و طریح و معکول اسپیلان بگزیند طریح (به طرطرات تین)
۱ شیرخشت ۲۵ اب ۶۰ طریح را در آب گرم حل کرده و شیرخشت را افزوده و حل کرده صاف نمایند و بنجر کنند
تا غلیظ شود و قابل قرص گردد و قرصهای ۵۰ گرمی سازند و این قرصها در نفس مستعمل اند و از عوامل

ملینه میباشند مقدار شربت آنها از ۲ تا ۳ عدد

معجون مسهل معکول فرزند بگزیند شیرخشت اشکی غسل سفید مکده ۵۰ شری کلکس
۱۳ معجون سازند ۲۰ گرم صبح ناشنا بنامند

پوسپون مسهل معکول بهارستان بگزیند ک سنه گرم سولفات سود
مبتدر ۱۰ گرم شیرخشت ۵ گرم اب جوش ۹ گرم سنا و عدت ربع ساعت را با جوش در م کتد و با صاف
موده سولفات و شیرخشت را حل کرده و فی صاف نمایند و در یک پاد و دفعه بنامند

مطبوخ کاسر الیاس شیرخشت معکول و اسارای اسپیلان
بگزیند شیرخشت ۵۰ گرم سنا ۱۰ گرم طرطرات تین ۱۰ گرم مکده ۵ گرم اب ۵۰ گرم سنا و اینسون را در آب
جوش در م کتد و شیرخشت و طرطرات را افزوده صاف نمایند این مطبوخ از عوامل مسهل است و مقدار شربت
ان هر نیم ساعت به نیم ساعت فاصله نصف گلاس

مدل اول در نقاشی

مدل اول در نقاشی

روز اول طرف صبح حقه مسهل نقاشان را معکول اند و در عرض روز اب فلوس را بنامند و در شب و لا حقه
مسکن نقاشان را معکول دارند تا این از حقه حب مسکن را میل کنند و روز دوم صبح اب مقدس را در دو دفعه که
فاصله آنها یک ساعت بود بنامند و در عرض روز تین معرق (هم در شام و تیره) و در شب حب مسکن
روز سوم صبح پوسپون مسهل نقاشان را بنامند و در عرض روز تین معرق مسهل (هم در شب و تیره)
و در شب و لا حقه مسکن تا این حاج مسکن

روز چهارم مانند روز سوم عمل کنند
روز پنجم در عرض روز تین معرق ساده و طرف عصر و لا در ساعت چهار بعد از ظهر حقه مسهل تا این در ساعت
شش حقه مسکن تا این در ساعت هشت حب مسکن

مرکب این از دواوی مذکور مرضی طرف نشود و مجرد اشرفع با استعمال ان نمایند و در صورتیکه استعمال اب مقدس
را نیک کنند و امور در استعمال مسهلان نمایند تا اوجاع بطنی یکی بر طرف شده و تقاضای طبیعت منطما بر قرار گردد
پوسپون مسهل نقاشان معکول بهارستان بگزیند معجون د با فو بنجر
۵۰ گرم مسخوف جلب ۵۰ گرم سنا ۱۰ گرم شربت تری و ۵۰ گرم اب جوش ۱۲ گرم مطبوخ معکول پوسپون سازند

اب فلو سنخیا رچنر گریز ندره خارچنره گرم سولفات منری ۲۰ گرم امیک ۵۰ سانه گرم اب ۱۰۰۰ گرم مطابق معمول عمل نمایند و طرف صبح پیاله پیاله بنامند

اب مقدس (پوسپون مقبی) معمول بیمارستانها بگزیند امیک

۳۰ گرم اب ۲۰ گرم حل کنند این اب از مقبات قوی است و یک جزء از تداوی قولنج نقاشان میباشد

حقه مسکن نقاشان ابضا معمول بیمارستانها بگزیند و وزن کرد

۲۰۰ گرم شراب قرمز ۴۰۰ گرم مخلوط کرده احتقان نمایند

حقه مسهل نقاشان ابضا معمول بیمارستانها بگزیند و وزن کرد

۳۰ گرم مسحوق جلب ۲۰ گرم برك سنا ۱۰ گرم شربت زردون ۲۰ گرم اب جوش ۵۰ گرم سنا ۱۰ گرم کرده صاف کرده

شربت و مسحوق جلب و معجون را افزوده احتقان نمایند و این حقه یک جزء از تداوی قولنج نقاشان است

حب مسکن نقاشان بگزیند تریاق فاروق ۲۰ گرم مسحوق برك ۵۰ سانی گرم جبهای برك

ساخته بنامند

تفصیل معالجه مشهوری دران شریقه در دفع قولنج نقاشان (قولنج سرخ) بطور اختصار همین بود

که ذکر کردیم و این تداوی که مرکب است از استعمال مقبات و مسهلات قوی و معرقات مخدده اغلب اوقات در دفع این مرض قوی الاثر است

حرف د

در بیان یکم - در اثر عوامل مشابه

بقول کلی دارچینی یکی از عوامل محرکه و منبهه معتبره است و در تنبه و تنقیض قوای الی و مخصوصاً در

جهاز هضمی و در هیجان عموم قوای ساقط شده و در دفع کاسه الرشی غیره وجع استعمال آن مفید و متعبد

و ماده است که بوی آن گوارا و مطبوع است و لهذا با بسیاری از ادویه مکرم و غیر مطبوع آنرا مخلوط کرده تا

موجب رغبت و عدم کراهت طبع گردد و بسیاری از مواد دیگر در خواص مذکوره کمال مشابهت را با دارچینی دارند

و عبارتند از عواملی که نریانها را در این در بیان خواهیم نمود از قبیل سلیخه و کاسا البناد و مالا با تروم و دارچینی قریه

و دارچینی سفید و جوز بوا و بسا سه و پوست قوی و بادبان خطا و کاسا کاپیل و وینیل و وینیل و قاقله

صغار و قاقله کارد و مانیک و زرباد و خولجان و زرد چوبه و اگر ترکی و زنجبیل و فلفل و کاکا و دغار و زرداد

و فلفل رنگی و کوتو و کوتوین و چون الکل و شراب در خاصیت تنبه و تنقیض از یک با دارچینی میباشد لهذا

پس از ذکر عوامل مذکوره این دو عامل را بیان می نمایم و حرارت و اکسیرن را که اصل عوامل محرکه و منبهه اند

در آخر این در ذکر خواهیم کرد

دارچینی و دار صینی کانل و سبلان و کور تگس سینامو

عبارت است از پوست معطر که از درخت کوروس سیناموموم اخذ میگردد این

درخت که از طایفه لورینره است در هندوستان و تا واد سوئان ترا و جزیره سبلان و جزایر اندلس جزیره

عوامل محرکه

دارچینی

کابان

در چینی سیلان

سیلان

در چینی کابان
در چینی صاف

در چینی کاسیا

در چینی قنفط

در چینی سفید

کابان و غیره عمل میابد و در تجارت چندین قسم دارچینی متداول است **آ دارچینی سیلان** درخت آن در
این جزیره غرس کرده و عمل می اورند و این قسم دارچینی عبارت است از پوست شاخه های سه چهار ساله این درخت
و مانند لوله های بود و توی می باشد که تقریباً ۳۴ سانتی متر طول دارند و صلب و شکننده و لمبوئی قرمز رنگ اند

و طعم آنها معطر و فی الجمله گریزه و این قسم بهترین اقسام است

۴ دارچینی چین **سلیخه لوری کاسیا** عبارت از قطعاتی است سطحی و از آن

سیلان که لوله نیستند و پودر رنگ و از آن و طعم آنها گریزه و تری و چندان مطبوع نیست و درخت این قسم **الوردو**
کاسیا می نامند و در مالابار و جزایر سوند و در کوششین و در ابالت کوانگس از مالاک چین عمل میابد

۵ دارچینی کابان در جزایر امریک جنوبی عمل میابد و از چوبت بود و طعم نزدیک به دارچینی سیلان ولی
رنگ آن باخته و تقریباً سفید رنگ و در دهان بواسطه مکیدن به هولت نرم می گردد

۶ دارچینی نا صاف این قسم عبارت است از پوست تنه درخت دارچینی سیلان که ساده لپی می ماند
کنکای زرد و درخشنده است و تمام اقسام مذکوره پوست را سلخ کرده و بشیره آن را بر میدارند

پوست کاسیا البنا و برگ های هندی معروف به **مالا باتروم** که از درخت
لوروس مالا باتروم اخذ می کنند نزدیک قسم از دارچینی می باشند و در خواص نزدیک به دارچینی

دارچینی قنفط عبارت است از پوست درخت **لوروس کولبلان** و این
دارچینی سفید کانل الباک که نیز از همین طایفه است در طب چندان استعمالی ندارند

بقول کلی همه اجزای اقسام درخت دارچینی محتوی مقدار تغیر پذیری کافور می باشند و پوست این درخت دارای دهن
فرا و تن و ماده لعاب و ماده ملون و اسید سیاه میك و نشاسته است و دارچینی چین اگر چه مانند دارچینی سیلان

محتوی دهن فرا است ولی کم عطری و چندان خوش طعم و گوارانیت و یکی از دانشمندان ماده از دارچینی استخراج
کرده موموم به **سینامومین** که شکل بلورهای سوزنی زرد متبلر می گردد و در محلول آب الکلی

گرد دارچینی بگیرند از چینی سیلان مقدار منظور نیم کوب کرده و در گرم خان ۵ درجه نجنگانند
و نرم ساخته از موی پیری و ن کنند و باید آن بقدری جاسانید که در محال باقی مانده جز ماده خشکی به طعم چیری بگردد

نباشد و این گرد ازاد و نه است که در قیلن باغذیه بسیار بکار میرود و از عوامل محرک و مقوی معده می باشد و
مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ گرم تا ۱۰ گرم

عرق دارچینی بگیرند از چینی سیلان مقدار منظور آب مقداری دارچینی را نیم کوب کرده مدت ۱۲
ساعت در آب نجایانند و بعد تقطیر کنند تا از هر جزء دارچینی که استعمال کرده اند چهار جزء مقطر بدست آید و جهت

گرفتن دهن فرا بهتر است که در قابله فلورانس (لوله دار) مایع مقطر را جمع کنند و عرق دارچینی را بمقدار ۵ تا ۱۰ گرم
در پوسپونهای حرک داخل می نمایند و مقدار شربت دهن فرا را از ۱۲ تا ۱۴ قطره است بطور پوسپون

عرق الکلی دارچینی بگیرند از چینی سیلان الکلی ۵ درجه اب صاف ۱۰ در حام مایع تقطیر کنند
تا ۵ جزء مقطر بدست آید و این عرق از عوامل محرک و منبه است و از ۵ تا ۱۰ گرم بطور پوسپون استعمال میشود

تصفین دارچینی بگیرند از چینی سیلان الکلی ۵ درجه دارچینی را نیم کوب کرده مدت ۵ روز
در الکلی نجایانند و گاه گاه هم زنند و با فشار صاف کرده از کاغذ بگذرانند و ضبط کنند و این تصفین از عوامل

حرک و مقوی مغده است و از در پوسپون و با شراب اخل می نمایند و هرگز نه تنهائی نباید استعمال شود مقدار شربت از نیم تا سه گرم

الکلا تور دارچینی (جوهر دارچینی) بگردد از چینی نیم کوب الک ۱۰ درجه مدت چهار روز بچسباند و در حمام ماریه تقطیر کنند تا همه الک تقطیر شود و این الکلا تور از حرکات قوی الاثر است مقدار شربت از نیم تا سه گرم که در قیز و با پوسپون و با شراب اخل نمایند و هرگز نه تنهائی نباید استعمال شود

شربت دارچینی بگردد عرق دارچینی ۱۰ قند سفید جبه کرده ۱۰ قند را در عرق بحالت برودت حل کند و با کاغذ صاف نمایند این شربت را مانند حرکات و مقویات معده بمقدار ۱۰ تا ۲۰ گرم در پوسپون و با قیز و با شراب اخل کرده بنیاشامند

جوزبویا

قیز دارچینی بگردد از چینی سیدان ۱۰ گرم آب ۱۰۰ گرم مطابق معمول قیز سازند
جوزبویا جوزبویا موسکا دل نوکس موسکانا عبارت است از مرد وخت **میربستیکا ارومانیکا** و از محصولات خرابی ملوک و در جزیره بودیون که متعلق بدولت فرانسه است و در جزیره پرتغال از اغرس میکنند و این درخت که از طایفه **میربستیکه** است ثمران ادای بک هسته می باشد مانند زردالو و غیره ولی گلابی شکل و در آن سه طبقه مشخص ملاحظه میگردد اول پوستی که بمنزله قشر خارجی است و در صوتیکه میوه رسیده باشد بدو مصرع لخمی منقسم میگردد و ثانیاً قشری که ترک ترک است و در صورتیکه تازه بود قشر خوش رنگ و چون خشک شود زرد میگردد و این قشر است که **کسباسه ن اریل ماسپس** نامیده میشود ثالثاً هسته که دارای قشری است نازک و قهوه رنگ و شکسته و این قشری پوشانندای را که در تجارت معروف است به جوزبویا و این بادام از طرف خارج شبیه به ممر قرمز در جانب داخل سفید و در سطح خارج ان شیارهای کم عمقی موجود است و عموماً در تجارت دو قسم جوزبویا متداول میشود یکی جوزبویای ماده (جوزبویای مزروع) که از درخت **میربستیکا موسکانا** حاصل میگردد و دیگری جوزبویای تر که بزرگتر است و بسباسه ان ترک نیست و از درخت **میربستیکا تو ماننوزا** حاصل میشود و قسم اول بدون پر و قسم دوم پر دارد و در طب بادام جوزبویا و بسباسه هر دو را استعمال میکنند هر ابر و ماده دارای هین فرا رود هین بابت اند و مقدار شربت از مسجوف جوزبویا از ۱۰ تا ۲۰ گرم تا ۳۰ گرم و از عوامل محرکه معده است و بیشتر جهت لذت غذا استعمال میگردد

مسکه جوزبویا بگردد جوزبویا مقدار منظر نرم کوفته و بر روی و پیزی ریخته و بخار آب جوش را با این بپوشانند و بعد در کسره حکمی ریخته و ان کسره را در مایه دو قطعه آهنی که سوراخ سوراخ بوند و با آب جوش را با گرم کرده باشند گذاشته و بفشرند تا روغن ان خارج گردد و این روغن را در تعابین کاغذ ولایت بچسباند و بعد در حمام ماریه باغات کاغذ را صاف نمایند این مسکه را در دفع رو ماننم مرغ میکنند و در بعضی تمکیات متداوله داخل می نمایند

قروطی جوزبویا معمول و زمین بگردد موم زرد را روغن قیز ۱۰ مسکه جوزبویا ۱۰ و از ملائیم و بکتند و در قالبهای کاغذی قالب نمایند و تمام این قروطی در خراش و شقاق جلد مستعمل و مفید است
پوست و قیز کوریک و قتری عبارت است از پوست درخت و قتری از **ارومانیکا** از طایفه **مانبولکاسه** و این درخت در مائولان که از ممالک جنوبی امریک است عمل میابد و پوست متداول

پوست و قیز

در تجارت عبارت از قطعاتی است لوله که ۳۳ سانتی متر طول و از ۱۲ تا ۱۴ میلی متر قطر دارند و سطح خارج آنها که رنده کرده است خاکستری قهوه‌ای و بعضی حالهای قهوه‌ای به شکل دانه مشاهده میشود و سطح داخل آنها قهوه سیاه رنگ و کساره آنها کثیف و وزق و زده است و ^{دوست} نرودای بوئی است شدت معطر که گویا مخلوطی است از بوی باسلوق و فلفل طعم آن تند و گریزه و دارای هن فرار و سفیدی الحمله ماده عصاره و تن و بعضی املاح و مانند دارچینی از عوامل مقوی و محرک است و عموماً از اب و سفوف و بایترین در طب استعمال میکنند (از ۲ تا ۳ گرم در ۵۰ گرم)

بادبان خطائی

بادبان خطائی (اندر اقل) عبارت است از رخت **اندر اقل** از طایفه **مانبولیاسه** و این رخت تشنگ و همیشه سبز است و از خصوصیات چین و ژاپون میباشد و دارای **قوای** است مانند ستاره و این پیه ها خشی قهوه مدیدی رنگ و هر یک محوی هسته میباشد و در خشنه رنگ یک بادبان خطائی دارای هن فرار و دهن سم سبز و حاد و سفیدی تن و ماده عصاره و صمغ و اسید و روغن و بعضی املاح است و خواص تراپوتیکی از ابد هن فرار و دهن سم نیست میدهند و در این خواص مشابه است به بادبان سبز و هن فرار از آن در مشرو و بیکه موسوم است به **اندر اقل** داخل مینمایند و اهالی چین بادبان خطائی را محترم میدارند و آنرا پس از صرف غذا میخورند و در حضرت میسوزند **عرق بادبان خطائی** مانند عرق دارچینی ساخته میشود (دارچینی) و در پوسه های محرک این عرق داخل مینمایند

تیز بادبان خطائی بگزیند بادبان اگر آب ۵۰ گرم دم کرده صاف کنند و در عرض روز پیاله پیاله بنیاشامند

کاسکاریل قشر **کنکینای معطر** عبارت است از پوست درخت **کوتون کاسکاریل** که از اشجار جزایر اندونزی بعضی محالک جنوبی **امریک** و از طایفه **اوفوربیا** میباشد و کاسکاریل متداول در تجارت عبارت از قطعاتی است که از ۱۲ تا ۱۴ سانتی متر طول دارند و زباد با کم پیچیده و قهوه و صلب اند کساره آنها سفیدی شعاعی بوی آنها خلی مطبوع مخصوص و روقتی آنها را گرم کنند و طعمشان تند و تلخ و معطر و بشه این پوست خشن و صاف و سفید و مانند کنکینا و کاسکاریل دارای هن فرار سبز رنگ و ماده عصاره تلخ و ماده سفیدی و ماده لعابی است و ماده عامل آن محلول در آب و الکل و ازاد و به مقوی محرک و دافع حی و دافع قی میباشد و ۵۰ گرم ازاد و ۵۰ گرم آب دم کرده استعمال مینمایند

کاسکاریل

گرد کاسکاریل بگزیند کاسکاریل مقدار منظور خور و خورده کرده و در گرم خان ۴ درجه تخشک کنند و نرم بگویند تا جوفاده خشی چیری باقی ماند و از مو پز پرون کنند و این گرد را بجای گرد دارچینی استعمال مینمایند و مقدار شربت آن از ۱ تا ۲ گرم است

تعفین کاسکاریل مانند تعفین دارچینی این تعفین را میسازند (دارچینی) و بجای آن استعمال میکنند مقدار شربت آن از ۱ تا ۲ گرم است

مخلوط دافع عرق مسلولین معکول گراو بگزیند مطبوع کاسکاریل و گرم سولفات کنین ۵ سانتی گرم اسید سولفوریک ابدا ۲ گرم تعفین بنج ۵ گرم مطابق معکول مخلوط

قرنفل

۳۵۹

نیل

کند و سه قسمت کرده در عرض و وزن سه و نعلین باشد
ونیل عبارت است از **وانبلا** و **رومانیکا** که از نباتات پاد زیت (خشک نمند) و با طراقت
 درختها پیچیده و با آنها متشبت میگردد و از طایفه **اورشیده** است و در مرکز یک دی و عمل میابد
 و ثمر این نبات غلافی است سه چلو که از ۴ تا ۵ سانتی متر طول دارد و باریک و قهوه رنگ و پولی و معطر
 محتوی آنهای کوچک زیادی است سیاه و درخشان و این نبات ثمر نمیدهد مگر پس از هفت سال درخت کار
 سه قسم و نیل منداول است که گویا هر یک متعلق به یک قسم از این نبات باشند و موافق تجربه یکی از دانشمندان و نیل
 محتوی هر سه و سفر خرم و عصاره تلخ و قند و ماده نشاسته شکل و گوشتی است و در تقطیر هر فرار از آن
 مقطر میشود و مواد عامل آن در آب و الکل محلول اند و نیل از عوامل محرک و ضد تشنج است و در خواص بسیار
 بادریجوبه و در تقویت باه خلی موش و پیش از آن در معطر کردن عطرها و شیرینها و با آنها قندی استعمال میکنند
 و عطران بسیار گوارا و مطبوع و بهرین صورت وانی آن مسکوق با قند است که از ۲۵ سانتی گرم تا ۲ گرم استعمال نمایند
سفوف و نیل بگرد و نیل اقد و نیل را قطعه قطعه کرده و با یک جزء از قند رها و آن را هندی خرم بگویند
 و از مویز ابریشمین بیرون کنند و محال را با یک جزء دیگر از قند نیز کوفته و از مویز بیرون نمایند و هم چنین یاد دیگر
 محال را باقی نمایند و بنیچه ها را داخل و طعم نمایند

قرص نیل بگرد و نیل ۳۰ گرم قند ۲۰۰ گرم صمغ عربی ۲۰ گرم اب مقدار کافی مطابق معمول قرصها
 ۵۰ سانتی گرمی سازند و هر قرصی ادای ۵ سانتی گرم و نیل است
تعفین نیل بگرد و نیل الکل ۱۰ درجه ۱ مدت هشت روز بخپسانند و با قند از پاره پاره کنند
 و با کاغذ صاف کنند

لبن دیگر بگرد و نیل اقد اب مقطر ۲ درجه ۲ الکل ۹۰ درجه ۲ قند و نیل را با هم کوبیده و اب گرم و بعد
 الکل را افزوده مدت ۱ روز بگذارند و با قند صاف کرده از کاغذ بگذرانند

شریت و نیل بگرد و نیل خورد کرده ۲ الکل ۳۰ درجه ۴ مدت چهار روز بخپسانند و بعد رها
 ماریه ۲ درجه مدت دو ساعت دم کنند و بگذارند سرد شده و صاف نمایند و بگرد از این مصفی ۵ قند خورد کرده
 ۱ درجه ۱ ماریه حل کرده و بگذارند سرد شده صاف کنند و حفظ نمایند این شریت را مانند عوامل محرک و ضد تشنج

و مقوی باه بمقدار ۲ تا ۴ گرم استعمال نمایند و هر ۲ گرم آن محتوی ۱ گرم اجزاء محلوله و نیل است
قرنفل پمچک **دیر و فل** **ژد و فل** **کار و فیلو** **کار و او**
فولون عبارت است از گل شکفته (غنی) نیم درختی موسوم به **کار و فیلوس** **ارومانیکا**
 از طایفه **میتاسه** و همیشه سبز میباشد و در جای ملوک و جای این نیل عمل میابد و محتوی هر فرار از آن صمغ
 و سفر ماده عصاره و **کار و فیلین** قرنفل را به تهاه د طب کسرا استعمال میکنند و صورت دانی
 آن عبادتند از گرد و تعفین و گاهی در فرار از آنرا استعمال میکنند

دهن فرار و قرنفل **تعفین قرنفل** را مانند هر فرار در چینی و تعفین آن میسازند
 (مرا در چینی) و تعفین قرنفل که از عوامل محرک معدی است در بعضی ترکیبات دافع در معده اندام داخل میشود
 و نیز در زینت آنرا استعمال میکنند

نیل

گل پمچک

گل منجک

سب

مانیک

منجک

منجک

گل منجک ن زې و ف ل ر شېرانتوس شری (و بولې) نبات است معروف و طایفه
 کروسیفر که در بستانها ذراغت میشود و در طب بک وقتی مانند عوامل سقطه جنین استعمال میگردد
 و گل آن از عوامل دماغی و قلبی و مسکن و مضاد تشنج است

هیل قاقله کارداموم فرو کوس کاردامومی عبارت از میوه چندین
 قسم نباتی است که نوعاً آنها را اموم مینامند و مخصوصاً از قسم اموم کارداموم از طایفه
 اموماسه حاصل میگردد و در دوا و مالابار دهند و ستان و غیره عمل میابد و در تجارت سه قسم هیل
 متداول است اول هیل رسمی غ قاقله صغار کارداموم موم منوس و هیل مالابار نیز نامیده میشود و طول آن
 از یک تا سه میلی متر بادریخت و فتح و مثلث و محتوی آنه ها است قهوه رنگ و بوی آن شبیه بوی ترابانین
 و باقیمت آن از سایر اقسام ثانیاً هیل متوسط کارداموم موم مدیوم که طولش کمتر از هیل غراب و در سایر صفات
 مشابه آن است ثالثاً هیل غراب غ قاقله کارداموم موم ماروثر که هیل سیلان نیز نامیده میشود و طول آن قسم
 از یک تا سه میلی متر عرض آن از یک تا سه میلی متر مثلث و در دانه ها بزرگتر است و دانه های آن متعدد
 و خرملة قهوه رنگ و خط میباشند و عموماً هیل یکی از دو به معطر است که یک وقتی آنرا مانند عوامل معطر
 و کاسه الریح و محرک استعمال میکردند و در دهند و ستان و ایران در دانه غذا آنرا داخل میکنند و هیل رسمی و
 دهن فرار و دهن دسم و نشاسته و ماده ملونه و ماده ازت دار و لعاب و البان و املاح میباشد

گرد هیل بگرداند هیل مقدار منظور در گرم خان ۲۰ درجه بخشکانند و نرم کوفه و بدون نخاله از مو
 بیرون کنند این گرد از دو به غذای ایران دهند و محرک معده و مقدار شربت آن ۲ دسم گرم تا ۲ گرم است
 مانیک (دانه هشت) جته الجنه عبارت است از ثمر نبات موسوم به اموم
 گرانوم یا زادی از محصولات سیلان و ماداکا سکر این دانه براق و سیاه رنگ و مدور و فی الجمله
 بزرگتر از دانه و طعم آن تند و سوزان و شبیه بطعم فلفل بوی آن کافوری و خیلی مطبوع و از ادویه طراوت داخل
 میکند و از عوامل محرکه میباشد

زرنباد عرق الکافور زرد و زرنباد (زرنباد) دانه نباتی
 است از طایفه زرنبادیه که در هندستان و جزایر ملوک عمل میابد و دو قسم از آن متداول که هر دو
 از عوامل محرک و ضد تشنج اند یکی زرنباد مد و زرد بگری زرنباد طویل و زرنباد مد و در متداول در تجارت عبارت
 از قطعات و نیمه و پا چهار پا و چه است که شبیه اند به تخم مرغ در صورتیکه آنرا دو نصف و پا چهار پا و چه کند و
 طرف محدب این قطعات نقاط شک مانند میمانند مشاهده میگردد و عبارتند از باقی مانده ریشه های کوچک و این
 زرنباد از طرف خارج سفید خاکستری رنگ و درین و در جانب داخل خاکستری و اغلب قمری و دارای طبعی تلخ
 و بوئی شدت کافوری است

گرد زرنباد بگرداند زرنباد مقدار منظور دانه کرده و در گرم خان ۴۰ درجه بخشکانند و نرم کوفه
 از مو بیرون کنند و مانند محرکات معده استعمال نمایند و مقدار شربت آن از یک تا ۲ گرم است
 خولجان پخس و داروت گالانگان ماوانا گالانگان عبارت از دانه گیاه
 نباتات طایفه اموم میباشد و در تجارت دو قسم آن متداول است یکی خولجان که خولجان هندی

و باز دانه نر نامیده میشود و بسکل قطعاتی است اسطوانه که از عمده تا به سائیه مطر طول دارند و رنگ آنها قهوه قرمز
رنگ و بویشان شبیه بوی هبل و طعمشان گنده و معطر است و دیگری خولجان صغیر که خولجان چینی نر نامیده میشود
عبارت از پارچه هائے است که از عمده تا به سائیه مطر طول و عمده تا به سائیه مطر قطعات دارند و رنگ آنها قهوه و بوی و
طعمشان معطر شبیه بوی و طعم رنجیل و یک قسم دیگر خولجان در تجارت می آورند که خولجان کا ذباست و از
خولجان صغیر بزرگتر و از خولجان کبر کوچکتر و پوست آن باخته و کم رنگ و دارای بوی و طعم ضعیفی و بواسطه
سبکی که دارد از خولجان صحیح تمیز داده میشود و خولجان محرق و مقوی معده است و جاشدن آن در تسکین درد
دندان مؤثر

گرد خولجان بگرد خولجان مقدار منظور دندانه کرده در گرم خان نجشکند و نرم کوفته از موی پیرین

کنند و از عمده تا گرم در تقویت معده استعمال نمایند

زرد چوبه عروق الصباغین ت کو ر کومال ترا ترا

رنجیل

و اهالی فرانسه از زعفران هندی و ریش زعفران نر می نامند و در تسق و رید و س از با سم
کو پیر و س اندیکوس ذکر کرده عبارت است از ریش کو ر کومال تنگ و ربا که از
طایفه امومر میباشد و در هندوستان شری و چین عمل میابد و در تجارت دو قسم آن متداول یکی زرد چوبه
طویل و دیگری زرد چوبه مدور که زرد چوبه چینی نر نامیده میشود قسم اول زانگشت کوچک قدری بزرگتر و کم طول
تر و بسکل اسطوانه است زیاد با کم پیچیده و دارای قشری نازک و خاکسری و مغزان زرد نارنجی پر رنگ و آب
دها نرا در می کنند و بوی آن شبیه رنجیل و طعم آن گرم و تلخ و معطر و قسم دوم به بزرگی تخم کوب و در حالت
طبیعی دارای زوایدی اسطوانه و پوست آن خاکسری و در سایر صفات مشابه قسم اول است و این قسم در تجارت
کثرت یافت میشود و ماده زرد زرد چوبه در نزد علمای کیمیا الهیاتی از ذراتی که قلیائیات را بر رنگ قرمز خون رنگین میکند
و لهذا تعفین زرد چوبه و کاغذ آن از معرفات خیلی مستعمل میباشد و زرد چوبه از عوامل معطر و محرکه و مدد
است و در هندوستان و ایران از آن رنگ پند بعضی اغذیه بکار می برند

اگر ترکیه و ج (عود الوج) ت کان اروماتیک (رز و اروماتیک)

رنجیل

ت کالاموس اروماتیکوس عبارت است از ریش نباتی از طایفه آراسه که حجم آن
بقدر انگشت و اسفنجی و خارج آن قهوه رنگ و داخلش ردی و دارای بوئے مطبوع و طعمی معطر گنده و در
طب بیشتر تعفین آنرا استعمال می نمایند و مانند دارچینی از عوامل محرکه و مقوی معده است

تعفین اگر ترکی مانند تعفین دارچینی شناخته میشود و در همان مواقع استعمال میگردد (مردار)

رنجیل

رنجیل ت ترا مبرن اموموم زنی بی از ادویه است که از قدیم الایام شناخته شده

و در تسق و رید و س با سم دیگر پیرین ذکر کرده و عبارت است از ریش اموموم

زنی بی از طایفه اموموم و از نباتات بومی هندوستان است و در مکرنگ و جزایر اندلس از اعل

آورده اند و در تجارت دو قسم رنجیل متداول است یکی خاکسری دیگری سفید قسم اول بجم انگشت عباد

است از کمرهای متصل بهم و بعضی دارای بشه خاکسری زرد رنگ و مغزان سفید و باز زرد رنگ و در آن
نقاط قهوه مایل بقرمز مشاهده میگردد و بوی آن معطر طعم آن فلفلی خیلی تند و گنده قسم دوم رنجیل

سفید باشد

فلفل کاوا

۳۶۳

گرد فلفل بگرد فلفل مقدار منظور نرم کوفته و بدون آنکه نخاله باقی گذارند از موین بپرون کنند و این گرد ازاد و پُر غذائے است که در همه عالم متداول و از عوامل مقوی حرک معده و مقوی باه و موجب جریان خون بواسطه میگرد و دین از عوامل ضد نزل و قاطع الحی و ضد سوزاک و قایدار ازیت و محلول و محتر است و مقدار شربت آن از ۵ د سه گرم تا ۱۲ گرم بطور حب و با مخلوط با شراب سفید و در کشتن پاد ازیت کمتر از استعمال میکنند و بهتر است که در خواص محله بجای گرد فلفل گرد عاقره جاود و خواص محرکه محصولات مانباکی و در خواص محرکه ارد خردل و استعمال نمایند

معجون فلفل معکول و سازی لند بگرد فلفل سیاه زنجبیل شامی مکد ۳۰ گرم دازبانہ ۱۱۱ گرم قند عسل مکد ۷۰ گرم دواها دارم سائیده و مخلوط کرده با عسل خیر کنند و روزی دو یا سه دفعه از ۴ تا ۱۲ گرم بنوشند

حب پیرین بگرد پیرین کل مکد ۷۰ سائتہ گرم عصاره اذانی ۲۰ سائتہ گرم سولفات کپرس و ۵۰ گرم عصاره مرغ مقدار کافی مطابق معکول ۳۰ حب سازند و در پوست مزاج عادی یک حب صبح و یکی عصر میل کنند

پوما د فلفل بگرد فلفل سیاه نرم سائیده ۱۰ پمذاب ۴ مخلوط کنند و مانند محرکات موضعی استعمال نمایند
ضماد حجر معکول و سو بگرد جو د باد و سر بوداده و مستحوق ۱۲۰ گرم سرکه ۳۰ گرم سفید تخم مرغ ۳۰ دانداب مقدار کافی در حالتی بودت مخلوط کرده و خیر معتدل القوامی سازند و روی پا چسبند و ۳۰ گرم فلفل مستحوق بروی پا بپاشند و استعمال نمایند

تعفین فلفل بگرد فلفل الکلی ۱۰ درجه مدت پانزده روز بچسباند و صاف کنند
کاوا و عبادات است از ریش پیریتیکوم که در این و آخر ماده اذان استخراج کرده موسوم به کاوا و این و عبادات از ماده است متبل و خشی و بعضی این ریش را در خواص مشابه فلفل میدانند

کاف

ن اثار تریکی فلفل کاوا

سیس دوی و دیسقوریدوس پوناخ که هر دوازده دانشمندان بزرگ ماده اول میلادی میباشند فلفل را بخصوص در حیات ناسه استعمال کرده اند اگر چه انکشاف این خاصیت را باید به دانشمندان مشرق زمین نسبت داد و متاخرین از حکمای فرانک آلباس به دانشمندان مشرق زمین نموده انرا نیز در حیات ناسه استعمال کرده و فوائد پاد بده اند یکی از آنها موسوم به **لونی فرانک** هفتاد نفر بهیض مبتلی به نوبه با به فلفل مداوا نموده و اثر انرا در دفع نوبه مانند کنکینا میداند و بعد جمعی بگرد پیرین وی این دانشمند را کرده و مکرر انرا امتحان اخبار نموده و تمجیدات زیاد کرده اند و علاوه بر حیات ناسه فلفل را در امراض ضعفی جناری هضم نیز استعمال میکنند طریقه استعمال آن با همان طور درست است و با بطور گرد و استعمال رسته انرا برگرد ترجیح میدهند و **پیرین** را که ماده عامل فلفل است و **ارستید** نام از علمای کونیه که انرا کشف کرده در دفع حیات ناسه بمقدار ۲ و ۴ و ۶ گرم در بپست و چهار ساعت بطور حب و با سفوف استعمال

بشود

میشود و کاداد کند دفع نویب مانند فلفل معمول میدارند

پوشود را نارین پو لورن تر پوتیکی کا و اینر میگوید کا واستفری است که از پیر و پستیکوم

استخراج میشود و در غشاء ملتیه و نسج الحمانه مانند کواکب موجب فقدان حر و وضعی گشود بدل ان استعمال میگردد
و چون بمقدار زیاد در داخل کاداد استعمال کنند حالت خوش و سکونته میاورد و در قوای بدن بهیچ وجه قوری
نمی آورد و بر قوت روح حی افزاید و اگر بمقدار زیاد استعمال شود در شخص يك حالت بی قدی اندوی شغف
حی آورد و او را در خیالات سوفستائه می اندازد و اعمال را دی دامتد و جاضعیف کرده و حرکات منظمه را مختل میسازد
و اگر بمقدار سببی استعمال شود کسالت عمومی و صداع و استرخاء اطراف و ارتعاش عصبانه عارض میگردد و
چون مدت متمادی بر استعمال کاداد مداومت شود عمل جلد مختل گشته و ثورات قشری و آبکیوز و پتیر باز پس می آید
در همه سطح ان بروز نمائند یک حالت فالج مرکزی ظاهر میشود و این حالت ابتداء در عناصر حرکتی که در ماده خاکس
فرزهای قدامی واقع اند بروز نموده و بعد یعنی پس از چندی فرامیگردد عناصر حساس این ماده و اهر چه در دفع
سوزاک و ورم مصل عصاره ماء و الکلی کاداد بطور حباب فواید زیاد استعمال کرده و از این عصاره بقدری باید که
استعمال نمود که محال یک گرم کا و باشد

فلفل فرنگی

فلفل فرنگی (فلفل هندی) فلفل السودان پیمان (کاپسکوم)

ل کاپسکوم انوم عبارت از نباته است سنوی و بومی هند و ستان شرقی و احر ذر تمام عالم زدا
ان معمول و متداول و ثمران که طویل و در ابتدا سبز پس از رسیدن قرمز میگردد و تند و چته است و بخصوص
در ممالک حاره از ادویه لذیذ پندارند بهر کار میبرند

بیاورد است با سم پیمان چهار ماده مختلف ناموسوم کرده اند اول پیمان و اما نیک که پیمان انگلیس
و فلفل اما نیک نیز نامیده میشود عبارت است از ثمرهای خشک شده **میرتوس پیمان** که از طایفه
میرتاسه و در اما نیک میرد و این ثمرها دانه های کوچکی میباشد خاکسری قرمز رنگ و چون از وقت
بزرگتر از فلفل معارفی و بوی آنها میانه بوی ارچنی و فلفل است ثانیاً **پیمان تاباگو** که قدری بزرگتر
از پیمان مذکور و گو با از همان جنس درخت عمل مییابد و بواسطه اختلاف محل بان فی الجمله اختلافی حاصل کرده
و این قسم پست تر و کم قیمت تر است ثالثاً **پیمان بستانی** که پیمان قرمز فلفل گینه و فلفل هندی فلفل
ترکی و حرجان بستانی و فلفل کابان و **کاپسکوم انوم** نیز نامیده میشود و از طایفه **سلان** است
و ثمر این قسم پیمان قرمز درخشنده و مستطیل و کمی دارد و حجم اهام و مثلث و دارای عده زیادی تخمهای پهن شبیه
به قرص و سفید رنگی میباشد که طعم تند و شدت سوزانی دارند و حدت آنها زیاد تر از حدت غلاف این ثمر است
و همین قسم پیمان است که در استعمالان طبی بکار میرود و حدت ان دانست میدهند به ماده مخصوصی موسوم
به **کاپسکوم** که عبارت از ماده است زبیتی و با سفیدی و الکوتیدی مشابه الکوتید شوکران پیمان
بستانی دارد بسیاری از اغذیه داخل میکنند و در طب در دفع سوء هضم و فالج و نفرس ضعیفی مستعمل و مفید و
از عوامل محرکه قوه است و اعصاب را در عداد عوامل مقوی باه و دافع دوسنطار با داخل نموده و بسیار استعمال
میکند و یکی از دانشمندان فرنگ میگوید که فلفل هندی زیاد میخورند بواسطه خیلی بندرت مشاهده
میگردد و از این جهت انرا از عوامل دفع این مرض میدانند و بهترین خصوصیات طبی انرا اول عصاره مانع است و بعد

گردان که شکل جاستعمال شود و مقدار شربت از عصارهٔ مائه تا هشتاد و دو گرم و از گرد ۲۵ سانه گرم تا ۱ گرم
که نصف صبح و نصف عصر بپاشاند و نیز تعفین از اذیای گرم در پوسپون داخل میمانند و آب پیمان
سلطانی (گاله اودوران) از طایفه امانناسه و ثمران مانند فلفل استعمال میکنند
و دارای هر دو جامدی است موسوم به موم (مسکه) پیمان سلطانی ت سیر
(بود) دو گاله

گرد فلفل فرنگی بگرد فلفل فرنگی مقدار منظور در گرم خان ۲۵ درجه نجسگاند و نرم کوفه
از موی بیرون کشان گرد از دونهٔ غذای معمول و انگلستان و المان است و مانند فلفل سیاه از عوامل
حرك معدی

حب فلفل پستانه معمول الگر بگرد گرد فلفل فرنگی ۲ گرم عمل مستحق اصل
السوس مکد مقدار کافی مطابق معمول ۲۰ حب سازند و در دفع بواسیر مویح و مهبج از ۲ تا ۳ حب پاشند
نصف صبح و نصف عصر میتوان بعوض گرد عصارهٔ مائه بکار برد و در این صورت مقدار از نصف باید کرد
کو تو کو تو عبارت است از پوست رخت پالپ کور اذانی سفید و آب بوی
(بولوی مملکت جمهوری است در این جنوبی که دارای معادن نقره است) و از طایفه لوراسه و
پوست درختی که از مملکت مذکور بفرنگ می آید و در دو قسم است کو تو و روم و پارا کو تو
قسم اول را که دارای الکلونیدی است موسوم به کو توین در طب مانند عوامل حرك و مقوی معده
استعمال میکنند و نیز در دفع اسهال مخصوص اسهال اطفال و اسهال مسلولین و حمای تیفوئید اسهال اطفال
متبلی به داشتیم و اسهال مبتلایان به پلاگرد غیره تعفین کو تو و کو توین سودمند است و مقدار شربت
کو توین از ۲ تا ۳ سانه گرم و تعفین کو تو را در ۱۰ تا ۱۵ قطره هر یک ساعت فاصله در اطفال و ۱۰ تا
۲۰ قطره در جوانان

حب کو توین بگرد گرد کو توین ۲۰ اگر عصارهٔ جنطیانا ۴ گرم گرد اصل السوس مقدار کافی ۴۰
حب سازند و روزی ۳ تا ۴ حب بنوشند

پوسپون کو توین بگرد گرد کو توین ۴۰ سانه گرم به کرپونات سودا گرم گلپسین ۲۰ گرم اب
۵۰ اگر مطابق معمول پوسپون سازند و این پوسپون را نیم گرم بپاشاند

پوسپون تعفین کو تو بگرد گرد تعفین کو تو ۵۰ قطره عرق غار گلاسی ۲۰ گرم اب ۵۰ گرم
در دانه تخم مرغ بکدانه شربت ساده ۵۰ گرم پوسپون سازند و با شقاش خوری در ۲ ساعت تبدیع میشوند
سفوف کو توین بگرد گرد کو توین ۲۰ سانه گرم در چهار رسته مساوی به بندند و هر سه
ساعت فاصله یک بسته سفوف نمایند

غار باهستان ق لوریه لوروس نو بیلرس دافنه و روغن حب
الغار باهستان دافیلایون میمانند درختی است از طایفه لوریه و بوی مشرق زمین که
در فرنگستان عمل آورده اند و در طب بکار میبرد و موسوم به جبالغار است استعمال میکنند و
جبالغار عبارت از موهه است بجم گلاس سیاه رنگ و خیلی معطر و دارای هر دو سبزی نیم جامد

از فلفل فرنگی

و چند است

و چند بی است که گرد برک غاودا مانند قاطع حی دافع تناوب استعمال می نمایند

دوغن حب الغار بگرد حب الغار خشک مقدار منطور اسپا کنند و در دوی مو پیزی ریخته بخار آب جو
دایان برسانند بعد و یکسره محکم بزنند و آن کپس را در زمان دو قطعه آهن سوراخ سوراخی که باب جوش آنها را گرم
کرده باشند قرار دهند و بفشرد و روغنی که خارج میشود در حمام ماریه با کاغذ صاف کشند اگر خواسته باشند
حب الغار تازه را دوغن گیرند هسته آنرا خارج کرده و پولپ راه ده درجه حرارت دهند و بفشرد و صاف کشند
چنانکه در فوق ذکر کردیم و این دوغن در ترکیب بعضی ادویه متداوله داخل میگردد

ارپریرون کانا دانس نبات است از طایفه **کومپوزه (مرکب)** و در طب برک و شاخه ها
کل آنرا در دفع بواسیر و دفع اسهال استعمال میکنند و هر اگر برک و شاخه گلدار را در دهه اگر آب دم کرده در
عوض و نیکد ریج مینوشانند مقدار شربت گرد ارپریرون در هر یک ساعت فاصله از ده تا ده سائت گرم است
زراوند **ارسطولوخیات** **ارپستولوک لی** **ارپستولوکا** لفظ
ارپستولوکا که یونانی است مرکب است از دو کلمه یکی **ارپستوس** یعنی خیلی خوب و دیگری **لوکا** که بمعنی خون نفاس است
نبات است از طایفه **ارپستولوک** و یونانیها اقسام این نبات را با این اسم از آن جهت موسوم کرده اند که
سهل میگردد خروج خون نفاس خون حضا

اول زراوند ویرینی **سیرانی** **ویرین** **(کولوورده دوی)**
رینی **ارپستولوکا سیرانی** **ارپستولوکا** عبارت از ریشه است باریک و دارای البافه دقیق و مختلط
و خارج آن قهوه رنگ و مغزان زرد رنگ و دارای بوئی تند و نافذ و کافوری طبعی تلخ و تند و معطر و رطوبت
احریک جوئی و کارولین و ویرینی و غیره و این ریشه مرکب است از طبقات غیر منظم و پی زدا است و بواسطه تجزیه
در آن دهن فرار و سفیدی نرم و ماده عصاره تلخ و ماده عصاره صمغی و البومین و نشاسته و املاح چند یافته اند
و بعضی از دانشمندان خواص آنرا نسبت به ماده عصاره و بعضی دیگر به دهن فرار و سفیداده اند و زراوند ویرینی
را در طب بطور مشروب و یا بتن بمقدار یک تا سه اگر دم کرده اگر آب استعمال می نمایند

دوم زراوند طویل **ارپستولوکا لوکا** **(زراوندی)** و زراوند
مدحرج (مدور) **ارپستولوکا** **دوتوندا** **(زراوند ماده)** از قدیم
الانام در طب استعمال شده و دارای خواصی مشابه خواص زراوند ویرینی میباشد و در زمان مواقع استعمال
میگردند و زراوند مدحرج بزرگ و در کمدار و وزین و حله است و سطح آن خاکستری مغزین زرد رنگ طبعش
تلخ و بویش نامطبوع و زراوند طویل آن خلایق ندارد مگر از جهت شکل که اسطوانه است و گاهی رازی
آن بقدر یک قدم میباشد

گرد زراوند ویرینی بگرد زراوند ویرینی مقدار منطور خود کرده و در گرم خان
۴۰ درجه بخشکانند و در هاون در بسته نرم صلا به کشند و از مو پیزی خارج نمایند این گرد از عوامل محرک معرق

است و مقدار شربت آن از ده سی گرم تا یک گرم
تنین زراوند ویرینی معمول **بهمان** **سایه های پاپوس** بگرد
ریشه زراوند ویرینی، گرم آب جوش ۱۰۰۰ اگر مدت دو ساعت دم کشد و صاف نموده بگذارند ته

در حقیقت

در حقیقت

نشین شود و بواسطه عمل اخراج صاف روی از آب بردارند
پوسپون زد و بند و بر ریشی معمول و اندک بگردند و داوند و بر ریشی و اگر
در دهه اگر آب جوش در م کرده صاف نمایند پس از سرد شدن مصفی و گرم شربت از دهه گرم شربت بلسان پرواضا
کند و بطور پوسپون متدرجا بنیاشامند

کتاب بعضی کتب اوستا و اوستا و اوستا

لیکورد ارچینی بگردند ارچینی سبلان ۵۵ عرق اعلائی کشمش ۵۵ امدت هشت روز بخپسانند و در
حمام ماریه تقطیر کنند و دهه ۵۵ اگر شربت ساده اعلا و سفید بر مقطر بفرایند لیکور و بسا و اعلا حاصل خواهد شد
که معروف است به لیکور مادام افوکس و از دهه ۲ ماهه اگر این لیکور در دهیجان قوای
قابل شده مستعمل و مفید است

این لیکور را میتوان با سایر مواد مذکوره در این در همین طریق ساخت و در همین موقع و همین مقدار استعمال نمود
الکولا تورکا روس بگردند صبر ستوطری ۵ مرکی ۲ زعفران ۵ دارچینی ۵ و زنبق ۵ جوزبوا ۵
الکل ۱۰ درجه ۵۵ عرق باربارنج ۵۵ مطابق معمول الکولا تورکا سازند و چون ۲ زعفران و ۵ و زنبق
۵۵ شربت بنیاشان بر این لیکور بفرایند الکسیر کا روس حاصل خواهد شد از دهه ۳ ماهه گرم این
الکولا تورکا با الکسیر را مانند مقویات محرکه استعمال نمایند

القرض طایع ایتالیائی بگردند دارچینی ۵ گرم بنیاسره اگر جوزبوا ۵ گرم و زنبق ۵ گرم
۳۳ درجه ۵۵ گرم مدت ۵ روز بخپسانند و تقطیر کنند و بر مقطر بفرایند قد ۵۵ گرم اب ۵۵ گرم گلاب
۲۵۵ گرم و محصول را با تعفین مله در ناحی قمر خزانه رنگین کرده و با کاغذ صاف نمایند و از دهه ۳ ماهه گرم این القرض
را بعد از غند در ضعف مکه بنیاشامند

تعفین مرکب هبل معمول و اسازی انگلستان بگردند هبل ۵
زیره ۵۹ انگور بدون هسته ۵۶ دارچینی ۱۷ قمر خزانه ۱۰۹ الکل ۶۰ درجه ۵۱۸۰ موافق قاعده
ذیل اسمان عمل کند

گرد ساده هاضم معمول و ک بگردند مسخوق دارچینی ۵ گرم مسخوق قد ۵۵ گرم
خلوط کنند و از دهه ۱۲ گرم باغناصل کنند

گرد حرک بگردند زنجبیل ۵۵ گرم دارچینی ۵۵ گرم اینسون ۵۵ گرم و کوقه خلوط نمایند
و بسته های ۵۵ گرمی تزیین دهند و در سوء هضم بک باد و بسته در روز بنیاشامند

گرد معطر انگلیسی بگردند دارچینی ۴۳ جوزبوا ۵۵ زعفران ۵۵ قمر خزانه ۴۲
هبل ۲۱ قد ۴۵ مطابق معمول خلوط کنند و از دهه ۲ ماهه گرم این گرد با در سوء هضم بدون حوار و
ریاح بطبی داروغ و حالت ضعیفی سقوف نمایند

گرد معطر رمانی بگردند دارچینی فاقله مغار مکه ۵ زنجبیل ۲ مطابق معمول گرد سازند

گردارچینی معکول و سازی لندن بگزند ارچینی ۹ گرم هین ۴ گرم
 زنجبیل ۳۰ گرم در فلفل ۵ اگر مخلوط کرده و خلی نرم صلا به کتد و اگر این گرد را مانند مغویات سفوف نماید
گرداهکی مرکب معکول و سازی لندن (گرداهکی معطر)
 بگزند گرد معطر انگلیسی ۱۳۶۰/۸ اگر بوناتا هک ۵۳۷/۸ مخلوط آکند و از آن ۲۰ گرم در دفع اسهالهای مزمن

سودمند است

گرداهکی مرکب ترپاک دار معکول انگلستان بگزند گرداهکی معطر
 ۷۶۷/۸ مسخوق ترپاک ۷۰۹/۸ مخلوط آکند و بمقدار ۱۰ گرم در دفع اسهالهای مزمن مفید مستعمل است

مریای معطر معکول و سازی لندن بگزند ارچینی جو زبویه بارعفران مکد

۵۰ گرم میخک گرم هیل ۵۰ گرم اهلک همپاشد ۴۰ گرم قند مصفی ۷۴۰ گرم دواها را خلی نرم کو قند در ظرف
 در سمباده حفظ کند و در هنگام استعمال بقدری که لازم است بر داشته و با مقدار کافی آب مخلوط آکند

مریای هپاست (باقوت کبود) بگزند گل مخنوم عین السرطان مکد ۱۰ گرم دارچینی
 ۳۰ گرم دیکام دو کرت صندل سفید صندل سرخ مرکی مکد ۱۰ گرم مطابق معکول گرد بسیار ریزی سازند و اینضا

بگزند غسل ۲۴۰ گرم شربت بنفشه رنگی ۴۰ گرم غسل داری و یا اثر بسیار ملا می خوب کتد و ۱۰ گرم زعفران
 مسخوق در آن داخل کرده مدت ۱۲ ساعت بگذارند بماند و بعد گرد و شربت را ببقایند و این محصول یکی از ادویه

قدیم است و در اخلاط لاث ضعیفی جهاز هضمی خلی مستعمل و سودمند و **کس از اباسم معجون**
مرکب زعفران بیان میکند و مقدار شربت آن از ۱۰ گرم است که یک پاد فعد در روز بیاشامند

و گاهی سر چهار قطره لو دانه سپیدم بر این مقدار حیا قرائند
عجین معدی معکول یا ثمانتیر بگزند منبری مکلس ۴۰ گرم مسخوق زعفران

۳۰ گرم در چینی ۱۰ گرم با مقدار کافی شربت ساده عجین سازند و در ضعف لاث هضمی و ریاخ بطنه
 در مدت روز بیاشامند

عجین هاضم معکول شمید بگزند گرد معطر انگلیسی ۱۰ گرم ایسکا ۱۰ گرم با مقدار
 کافی شربت دارچینی عجین سازند و در وقت کتد و در دفع سوء هضم شبی یک قسمت داد و هنگام خواب بیاشامند

الکل عرق کثمر (جوهر شراب) و روح النبذات الکوئول
ن اسپریتوس بنی عبارت است از هیدرات دگسید پتل و جسی

است خشی و مایع و سبک و طیار و قابل اشتعال و حاصل میشود از عمل تخمیر قند و موادی که دارای قند
 باشند و بهر مقداری محلول در آب است و حل میکند بسیاری از مواد غیر محلول در آب را مانند زیتها و سفرها

و کافور و اغلب از مواد ملون و بیک مقداری گوگرد و فوسفور را نیز حل میکند و املاح اهکی و صمغ و البومین
 و قند شیر و غیره محلول آن را در میکتد و چون کاملاً آنرا تصفیه کند یعنی آب و اسید استیک و زیت و ماده عصاوه

را که محتوی است از آن بگزند الکل مطلق و به ۹ درجه ناسیده میشود و عرق کثمر متعارفی زیاده از ۹ درجه ندارد و
 بهتر بنای عرق است که از تقطیر شراب و یا کثمر حاصل شده باشد و عرق که در مملکت ما معروف بر کبابه است و از

فرنگ محاورند همان عرق ۹ درجه است که رنگ زرد طلایی آن با بواسطه کاهل است که بر آن افزوده اند و با

مرکب ترپاک

الکل

بواسطه ماده محلوله چوب بلوط است زیرا که آن عرق در خمرهای چوب بلوط حفظ میکند پس از مدتی رنگین میشود و بتدریج از آن شکر از سبب زمینگی و گندم و غیره میگیرند خصوصاً عرقها پیشکه با سبب تشنگ و بایزندی از بمبایه حی و درند تماماً از آن شکرها خسته شده اند و بقول کلی الكل مرکب است از کربون و هیدروژن و اکسیژن با اسیدها مرکب میشود و در این ترکیب مقداری آب تولید شده و مولود جدیدی متولد میگردد که نرختی است و عبارت **انایر الکلی** از عوامل محرکه متشره قوی الاثر است (در به در بیانین) و چون از بقدری که لازم است با آب مخلوط نمایند در هنگام ضعف و نادارگی بسیاری از امراض مخصوص کولرای اسهال و کولرین و جنائث ناشیه مفید و مستعمل است و نیز از استعمال مواد الکلی در ذات الریه و سسل و سپاه سرفه و غیره نجات زیاده کرده اند و در خارج نیز الکلی را مانند مواد مغذیه و معدله قوتیه معمول میدارند (حم ای تراپوتیکی الکلی را)

نوشابه

نوشابه پچی خمر و ن و بنوم و بنوس شراب بواسطه الکلی که دارد مانند عوامل محرکه متشره و بواسطه تن و مواد ملونه اش مانند عوامل مقویه اثر میکند و در حقیقت از عوامل مرکب القوی محسوب میشود و لهذا اثر در صور بسیار مختلف انی دکتور و در خصوص انی حامل از قریب خمرین و حاصل از سوء تغذیه و از حمل و در جنائث ناشیه و در هرم استعمال میکنند و مخصوصاً در هیمان قوائیکه بواسطه طول مرض و یا از انهمضام اغذیه غلیظ و عسر الهضم ضعیف شده باشند مؤثر است و مقدار شرب آن یک گلاس کوچک است در آخر غذا

بقول کلی شراب مشرب الکلی است که از عصیر انگور حاصل میگردد و انگور عبارت است از میوه درخت **ویتیس پنسیفر** که درخت کوچکی است از جنس متهافت و از نباتات بومی آسیا و عمومآ در جنوب آسیا

از اعراس کرده عمل میاورند و انگور هر ملکیتی دارای عطر بوی مخصوصی است و هر چه آن مملکت گرم تر بود بوی انگور آن مطبوع تر است و این بود **بوکه** مینامند و از این جهت است اختلاف بوی که های شرابهای مختلف کره ارض و بواسطه اختلاف خواص اقسام شرابهاست که آنها را به جنس عمده تقسیم کرده اند و الا شرابهای قابض از قبیل شراب الکانت و شراب زرد و شراب کزین و شراب مایه و غیره و شراب سپاه طهران و اصفهان از همین جنس است و سبب این عفو صفتین کی است که در آنها محتوی میباشند نباتات شرابهای شیرین از قبیل شراب مالاکا و شراب روتا و شراب دیونال و شراب لونید و غیره و شراب از دانی طهران و شراب شیرین از همین قبیل اند اما شرابهای کف دانه شامینی و در این جنس آخری یک مقداری اسپیکر بونیک محلول است و معمول چنان است که این جنس شراب را قبل از اتمام عمل تخمیر بطریقی میزنند و چنانچه ذکر کردیم شراب بواسطه الکلی که دارد است از عوامل محرکه متشره میباشد و کلیه هر چه در آن شراب زیاده بود الکلی آن کمتر هر چه کم رنگ تر باشد الکلی آن زیاده تر خواهد بود پس لازم است تعیین مقدار الکلی اقسام شرابها و کیفیت تحریک و انتشار آنها در بدن و در لوجه ذیل مقدار الکلی بعضی شرابها را بیان میمائیم در صورتیکه حجم شراب را به فرض گرفته ایم

از کانتین

اسامی شرابها	مقدار الکلی آنها	اسامی شرابها	مقدار الکلی آنها
لبا	۲۳/۴۱	مالو وازی و مایه	۱۶/۴۰
مارسالا	۲۴/۵۹	لونین	۱۵/۵۲
اوتو و نو	۲۳/۹۹	بودو	۱۵/۱۰

۱۴/۲۲	سوتون	۲۲/۲۷	مادر
۱۴/۵۷	بورگوئی	۱۹/۱۷	کریس
۱۳/۸۵	شامنی	۱۹/۷۹	تریف
۱۲/۶۱	شامنی کف دار	۱۹/۷۵	لاکرمایستی
۱۲/۲۷	گراو	۱۹/۷۵	کونسانر سفید
۱۲/۸۹	فروتبشان	۱۸/۹۲	کونسانر قرمز
۱۲/۳۲	کوت رونی	۱۸/۲۵	موسکات
۱۲/۵۸	شراب دن	۱۸/۱۳	روسلون
۹/۸۸	توکه	۱۷/۳۶	مالاگا
		۱۷/۲۶	اومیتار سفید

اگرچه الک ماده عامل شراب است ولی نه آنست که فقط حصول مستی بواسطه اثران در بدن جوان باشد بلکه بسیاری مواد که در شراب محتوی میباشند در حصول مستی بی اثر نیستند مثل آنکه مشاهده میشود که حصول مستی در شراب سفید زودتر شد بدتر است از شرابهای قرمز که همان مقدار الکحل دارند و این اثر را نسبت میدهد بوجود **اثر او فائیک** چنانکه یکی دانشمندان ثابت نمود وجود اسید او فائیک را در دانه این قسم شرابها و واضح کرد که با اندازه که شراب گفته میشود این اسید مبدل میگردد با اثر او فائیک

اثر قبض شرابهای قرمز بواسطه تن زیاد است که محتوی میباشند و مقدار این تن بالعکس در شرابهای سفید خیلی کم است و علاوه شرابهای قرمز دارای ماده ملونه ای رنگی میباشند که بواسطه اسیدها قرمز میگردد و در شراب سفید ماده ملونه زردی وجودناست و بالاخره همه اقسام شرابها محتوی مقادیر تغییر پذیری بی طرقات پیاس و اسید ملیک و اسید استیک و املاح چند هستند

در بیان اثر الکحل و الکلیات

الکحل معمول در طب باید چندان غلیظ نباشد و عموماً عرق و بادوم را استعمال مینمایند که غالباً دو وجه افاده است و چون الک متعارفی را بطور خالص در روی جلد بکه پوشیده از بشره بود و طول نماند ابتدا بواسطه عمل تنجیم موجب احساس برودتی میگردد و از آنجا که میکند و بعد حالت انعکاس بر فکریه و انساج را گرم مینماید و چون الک را بروی مخاط و یا جلد عاری از بشره و یا جراحت متطبق سازند موجب بروز وجع گشته و مانند حرق اثر میکند و در ابتداء عروق شعریه را فشرده و انساج را کم رنگ مینماید و ممکن است سطح آنها را ضایع کرده و اسکارها را بکی متشکل گردد و در همین بین رطوبات واقع در سطح را منعقد مینماید و هرگاه الک با آب مخلوط نمایند این آثار نقصان یافته و بعضی حوض جری حار را زیاد یا کم شدیدی برود میکند که خفت و اشتداد آن بسته به خفت و اشتداد عمل انعکاس است و بعد موجب تقبض و انقباض عروق میشود

هرگاه عرق را در داخل استعمال کنند همین آثار و غشاء مخاطی که بان برخورد میکند و زمینهایند و در هنگام فرود

حرارت شدیدی در حلق احساس میشود و چون در معده داخل شده و آن نیز احساس حرارت شده و ممکن است احساس حرقت و سوزش گردد و اثر آن در عمل هضم موافق مقدار و درجه حدت و عادت تغییر میکند چون غلیظ و حاد باشد و مقدار زیاد شامیده شود غشاء مخاط را تحریک کرده و در طوبیت خجاطی معده را متعقد ساخته و پسین را ضایع نموده و عمل هضم را متوقف کرده و قی مینماید و بر خلاف چون غلیظ و حاد نباشد و مقدار معتدل شامیده شود از عوامل محرکه محسوب خواهد شد که در ترشح عصیه معدی تحریک نموده و عمل هضم را تسهیل میکند و نیز موجب تقطد تحریک قلب و دوران محیطی میگردد.

دائمتان مغاثرات کرده اند که بواسطه معده مجذب میشود ولی چون مقدار آن زیاد باشد از معده عبور کرده و در معده داخل شده و بیشتر آن بواسطه آورده و کمتر بواسطه عروق ماساژ بقا جذب میگردد و در آنکه الکلی و خون اثر میکند شبه نیست ولی طریقه اثر آن هنوز مشکوک و غیر مسلم است و چیزی که ثابت شده آن است که تبدیل غلظت و بولها در مجاورت کثیرن کلبه نقصان یافته و کم میگردد و اثر الکلی در عمل تنفس نیز مسلم است که چون بمقدار معتدل استعمال شود و عمل دوران را قوت دهد و نیز خول نفس را وسعت داده و آنرا سریع تر

میکند و مقدار اسید کربونیک نقصان مییابد و اثر آن در سلسله عصبانی از قدیم معلوم بوده و معتبر شده است چنانچه از حدیث شریف که از اهل عصمت و طهارت صادر شده میتوان پی برد اثر آن در سلسله عصبانی بر دو

اول این حدیث شریف و ترجمه آن را ذکر کرده و بعد از آن بنویس که اثر الکلی را در سلسله عصبانی بیان خواهیم نمود

صاحب مجمع البحرین میگوید ان دم علیه السلام لما غرس الکرم جاء ابليس فذبح عليه طائفة من شرب دمه فلما طلعت

اورا فهاذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه فلما طلعت فذبح عليه فذبح دمه

ماده بنویس که اثر الکلی را در سلسله عصبانی بیان خواهیم نمود

از تقاع و روده تخم مرغ و قند و بعضی عرقهای معطر

لپونا د خمری معمول بیمارستان بگزند شراب قرمز ۱۰ گرم شربت اسپد طرطریک

۵ گرم آب ۲ گرم مخلوط کنند و همه تنزلهای خمری را بهین نسبت باید ساخت

شراب شکری بگزند شربت ساده ۲۰ گرم شراب قرمز ۱۰ گرم مخلوط نمایند

شراب مرکب دارچینی بگزند شراب قرمز ۱۰ گرم تعفین دارچینی ۱۰ گرم الکل لا تور مرکب با د رنجو

۵ گرم شربت ساده ۵ گرم مخلوط کنند و مقدار شربت آن از ۵ تا ۵۰ گرم است

شراب قلبی معمول بیمارستان بگزند شراب قرمز ۹ گرم تعفین دارچینی ۵ گرم مخلوط

کنند این شراب را میانه حرکات معدی استعمال نمایند

پوسپون قلبی معمول بیمارستان بگزند شراب قلبی ۱۲ گرم شربت پوست نادنج

۳ گرم مخلوط کنند و نیز مانند حرکات معدی استعمال نمایند

گل سرکه و الکل معمول سکارپا بگزند سرکه ۳۰ گرم الکل ۲۲ درجه ۵ گرم گلاب ۵

گرم تعفین زعفران ۱ گرم مخلوط کنند و جراحات اجفان داروزی چندین دفعه با آن بشویند

زرق خمری حجرای بول معمول بگورد بگزند گلاب ۱۰ گرم شراب قرمز

۵ گرم مخلوط کنند کم کم بمقدار شراب افزوده و از گلاب بجا دهند تا آنکه هرگاه تخریش نکند قطعه شراب زرق نمایند

غسول شراب معمول کد کس بگزند شراب قرمز غسل مکده ۵ گرم در حالت ورودت

حل کنند و در جراحات ضعیف فاده نمایند

بلسان ساحری معمول تور نامیرا بگزند روغن پتئون شراب قرمز مکده ۱۰

گرم مخلوط کرده بنجی کنند تا به نصف رسد و در جراحات و سوختگی استعمال نمایند

حقنه حرک بگزند شراب سفید عرق کشمش ۱۰ گرم مکده ۵ گرم مخلوط کرده حقنه نمایند این حقنه و سنگو

معمول است و محرک است که بعد از زوف الدم استعمال میشود

حرارت و اکسیرن چنانچه در اول این در گفتم حرارت اصل و بدن عوامل حرک است و بواسطه سائط

چندی میتوان از ابالات بدن رسانید و این وسائط در استعمالات خارجی عبارتند از هوای گرم و حمام بخار و حمام

عمومی و با موضعی آب گرم و نیز حمام عمومی و با موضعی شین و حمام پارچه های خشک و گرم و سایر حمام های گرم و

ضمادات و نطولات گرم و بطریقه های مبتلی از آب داغ و سنگ دیزه و اجزای داغ و غیره و نیز حرارت جلدی و منفعطات انسای

کی از وسائط بسیارند که تولید حرارت زیادی در موضع مینمایند و **ترموکوتری** نیز مانند کی اثر میکند و در استعمال

داخلی مشروبات گرم از عوامل حرک و معرق قوی مینمایند

در اراض کثیره پونی از قبیل ذات الحجب و نفث الدم و روغاتیسم و غیره جهت منظم کردن اعمال عصبانی بکسر مستطیلی از

کا او تپو را بر از آب داغ کرده در طول ستون فقرات منطبق مینمایند و در اختناق اطفال جدید الولاده حمام ۵ درجه

که از ۵ تا ۱۰ دقیقه مدت آن بود مستعمل و سودمند است و در استقاء خرمین مفصل ابتدا مفصل را از طبقه شخصه

پینه خلوج میپوشانند و بعد کپش را از شن نرم که خیلی گرم باشد پی کرده و روی آن منطبق مینمایند و با پارچه کانی آنها

را میپندند و در حمام دای پوسپون و دای غ نقطه آهن قرمز شده و با ترموکوتری معمول و مفید است

در جراحات

بگورد

اکثرین بگردن کلووات پتاس مذاب و مسخوق ۲۲ اکسید منگیز مسخوق که دارای مواد البه نباشد مخلوط کند
و در دفع بلوری که دارای لوله اطمینان اجتماع گار بود با آتش در حرارت دهند و در گرم کلووات پتاس تقریباً
۲۳ لیترا اکثرین حاصل نمایند استنشاق بخار اکثرین با عانتالت مخصوصی در دفع کلوواتی و قبه های باری خنای
و تسهیم مناسبی و اسم و سنکوپ و اختناق بواسطه اسپد سولفید ریک و گاز دوشنائی و اکسید و کربون و نتر
اختناق بواسطه غرق و غیره مفید شود و در همین حمام موضعی بخار اکثرین در دفع غائباتی نیز مستعمل و
مفید است و آب های گازدار مصنوعی که با اکثرین ساخته شده باشند یعنی ۲۴ تا ۲۵ مقابل حجم آب بخار اکثرین را در آن
حل کرده از مشربیات نیکو میباشند

در بیان بعضی از اشیای در دوا و عوامل

عوامل دفع دبدان

عوامل دفع دبدان را نوعاً **انتلیتیک** و **انتلیتیکوس** مینامند و این لفظ مشتق از دو کلمه یونانی
است یکی **انتی** بمعنی ضد و دیگری **المنش** یعنی دود (کرم) و این عوامل عبارتند از ادویه که میکشد و دفع
میکند کرم های معوی را عوامل قاتل دبدان **ورمپسید** و دفع آنها را **ورمپفور** مینامند و در
میان عوامل قاتل دبدان نهائی که مهمل اند نیز دبدان را پس از کستن دفع میکند و عوامل دفع دبدان را نمیتوان
به یک سلسله معنی از ادویه دانست زیرا همه مهملات دارای خاصیت دفع دبدان میباشند نه آنکه بواسطه عمل
مخصوصی این اثر از آنها ظاهر شود بلکه چون مهملات بر تشنات معوی افزوده و حرکات دوری معاد را زیاد میکند
در این عمل آنچه در جوف روده بود اعم از کرم و غیره دفع مینماید و عموماً موادی که در دفع دبدان استعمال میشوند
عبارتند از جیره وارسنیک و انلیتون و قلع و اسانس ترپانتین و پوست ریشه انار و سرخس و دوده و کامالا و کوسو
اثر و اسپد فیک و تخم کدو و انستین و درمنه و اسپرشل و غیره و غیره

عوامل مذکوره بعضی مخصوص دفع **تنبا** (**حب القرع**) مینامند از قبیل اثر و ترپانتین و پوست ریشه
انار و کوسو و سرخس و غیره و بعضی دیگر سایر اقسام کرمها را دفع میکنند و در دفع تنبا قلیل الاثر اند مانند در
وموس و غیره و لهذا ما آنها را بدو صنف تقسیم مینمایم صنف اول عوامل دفع تنبا که **تنپفور** نامیده میشوند
و در در سرخس آنها را ذکر خواهیم نمود صنف دوم را **ورمپفور** مینامند و در این در بعضی از آنها را که
در منر و سنوین و موس و کورس و اسپرشل و شنو پودوم باشند بیان میکنیم و انستین و محصولات

ذیق دفع دبدان را بیان نموده ایم (در دافستین و در جیره ها)
درمنر **شیم** **ف** **سمن** **کوفترال** **سانتونیوم** **کوم** بنات است از طایفه **سپنا**
از جنس **ارتمیزیاد** و در فلسطین و ایران و ترکستان عمل میابد و آنچه در تجارت فرنگستان با اسم درمنه متداول
است عبارت از مخلوطی است از اقسام **ارمواز** شرق زمین (در دافستین و) که عبارتند از لا از درمنه
شرقی که درمنه اسکندریه نیز نامیده میشود و این قسم چون تازه بود سبز رنگ و چون کهنه شود قرمز رنگ میگردد
و دارای بوی فاساد و معطر و طبعی تلخ و گرم و گلهای آن بند در شکفته اند تا با درمنه بری بوی این
قسم کمتر از بوی قسم مذکور و در رنگ آن بواسطه غنچه های که از زیر مخصوص پوشیده شده اند و شکفته شده

درمنه

دانه میباشد خاکسری رنگ است و عموماً در منه دارای ماده غاملی است تلخ و سفت بسیار تنیدی و علاوه ماده
عصاره ازان استخراج کرده اند که بمقداری کثیر از مسکوق و مطبوخ در منه دارای همان اثری است که در ان میباشد
و نیز ماده مبتلری ارد موسوم به **سمنونین** در منه چون در خواص **انثلیتیک** از ساعول
مشابه خود قوی تر است لهذا از ادویه صفا اول آنها قرار داده اند و بواسطه طعم غیر مطبوخ و عیش خوش ایندا طفلان
نست و در دفع حیات و اسکارید و میکول استعمال میگردد

گرمه رمنه بگزند رمنه مقدار منظوری با دقت پال کنند و اجزاء خارجه و ادویه درینند و در گرم خان ۱۵
درجه نجشکاتند و نرم کوفته از موی پیرون کنند و از ۱۰۰ جزء در منه ۹۰ جزء گرم باید بدست آورند و این گرمه
محصولان در منه است و در دفع حیات و دود الحل بمقدار ۱۰۰ گرم مخلوط با عسل و با حرارت و با شرب و مخزنان صبح
ناشتا استعمال میشود و مدت سه روز باید بران مداومت نمود

پوسپون دافع کرم بگزند رمنه ۱۰ گرم در ۱۰۰ گرم آب جوش دم کرده و صاف نموده بمقتضای است
دافع کرم بولایی ۱۰ گرم صبح ناشتا همراه آب یک دفعه بنیاشامند

پوسپون انثلیتیک معمول بهارستانهای لبون بگزند رمنه
۲ گرم شربت گل هلوه ۱۰ گرم عرق کاهوه ۵۰ گرم مخلوط کرده بنیاشامند

مطبوخ رمنه معمول بهارستانهای پادیس بگزند رمنه در منه
گرم آب جوش ۱۰۰ گرم دم کرده صاف کنند و در دفع کرم دو پاسه دفعه در عرض روز بنیاشامند

پوسپون دافع کرم معمول سوران بگزند رمنه از ۱۰۰ گرم آب جوش ۲۵ گرم
دم کرده صاف نموده بمقتضای شربت پوست نارنج ۱۰ گرم و در دو پاسه دفعه بنیاشامند

شریت دافع کرم معمول بوبلون بگزند عرق در منه که دارای اسانس بود ۲۵ گرم اسانس
در منه ۴ گرم قند سفید ۲۱۲۵ گرم سفید تخم مرغ ۲ دانه سفید را با عرق مخلوط کرده ۲۰ گرم زنند و ۱۰۰ گرم قند

مخلوط کرده بر روی آتش ملایمی حل کنند و اسانس را با باقی مانده قند مخلوط نموده و همین که شربت بحالت جوش آمد
این مخلوط را افزوده و از روی آتش بردارند و در انرا بگذارند و چون سرد شد صاف کرده حفظ نمایند و سه بار چهار

روز یک قاشق قوی خوری صبح و یکی عصر بنیاشامند و در روز چهارم و پنجم مسهل دوغن کرچک بنوشند
شریت دافع کرم معمول کرویر بگزند سنامکی بوند چندی در منه یکی موس و و کورس

تازی افنتین صغیر افنتین بحری مکده گرم در مقدار آب جوش دم کنند که مصفای ان ۱۰ گرم باشد
باعانت حرارت ملایمی ۴۷۵ گرم قند در مصفی حل نمایند و هر روز صبح یک قاشق قوی خوری بنیاشامند

حب دفع حیات و دود الحل معمول پیتشاف بگزند رمنه ۱۰ گرم عصاره
افنتین ۱۰ گرم با مقدار کافی شربت پوست نارنج جهای ۱۰۰ سانتی گرمی سازند و روزی ۲ بار بنیاشامند

معجون انثلیتیک معمول و گلر بگزند رمنه ۱۰ گرم دیشر جلب ۱۰ گرم دارچینی ۲ گرم
پتیکلو و درجه ۱۰۰ د سه گرم شربت گل هلوه مقدار کافی معجون سازند و در اطفال شش ساله ۱۰ گرم اسهال

نمایند
حقه دافع کرم بگزند رمنه ۲۰ گرم آب جوش ۱۰۰ گرم مدت نیم ساعت دم کرده صاف نمایند

در دفع حیات احقان کند

عرق درمنه و دهن فرار (اسانس) ان بگزیند اجزاء مقدار کافی با بخار تقطیر

کند و مقطر را در قابله لوله داری جمع نمایند تا دهن فرار نیز بدست آید و مقدار شربت این دهن فرار از ۲ تا ۱۰ قطره است

ستونین درمنه دای و ماده عامل است که در دفع حیات هر دو مؤثر اند یکی دهن فرار و دیگری ستونین

و ستونین را که عبارت از گلاب کوزید بود چون طبعی ندارد در دهن فرار ترجیح میدهد و طریق ساختن آن از قرار

ذیل است بگزیند درمنه ۱۰ اهلک شکفت شده ۳۰ الکل ۹۰ درجه آب مکه ۲۰ مخلوط کنند و پس از چند ساعت آنرا

در حمام ماریه داخل کرده تقطیر نمایند تا ۱۰ جزء الکل تقطیر شود و تعالیه را بگذارند سرد گردد و الکل تقطیر شده دای و یان

بریزند و بهم زنند و باقی صاف نمایند و بی وی تعالیه نیز ۲۰ جزء الکل و ۲۰ جزء آب دریزند و مجدداً تقطیر کنند تا ۱۰ جزء

الکل تقطیر شود و باقی مانده را باقی صاف نمایند و مصفاها را مخلوط کرده و بواسطه تقطیر الکل آنها را بگزیند

و باقی مانده مانده را از کاغذ صاف نمایند بواسطه پیچیدگی رخام ماریه از ۱/۲ به نصف رسانند و بقدری اسپید استیک

افزایند که حالت اسپیدی را ن ظاهر شود و بگذارند متبلر گردد و بتلرها را با الکل ۹۰ درجه بشویند و در مایه با

بها و در ولای آنها را خشک کنند و با ربع وزنشان زغال حیوانی بگویند و ۱۰ مقابل الکل افزوده بپوشانند با کاغذ

صاف نمایند و مصفی را بگذارند سرد شده تا متبلر گردد و بتلرها را در مایه با کاغذ بپوشانند

ستونین را در دفع حیات و در دواخل و اسمهال کوششین و بعضی اقسام امور روز و بعضی حیات تناوبی

استعمال میکند و مقدار شربت آن از ۲ تا ۱۰ سائیه گرم است و مصنف در دفع حیات ۲۰ سائیه گرم صبح و ۲۰

سائیه گرم عصر و ۲۰ سائیه گرم بعد از شام وقت خواب استعمال نموده و فرمایان روز سهیل و روغن کرچک

معمول میدارد و در بعضی اشخاص ستونین اثر مخصوصی بر عمل ابصار میکند که پس از استعمال آن شخص همه

اشیا را سبز می بیند و این اثر که موقتی است سبب از آن کون کامیابی بیان نکرده اند

قرص ستونین معمول کالود بگزیند ستونین ۱۰ قند ۱۰۰۰ العاب کیرا ۵۰ مطابق معمول

قرصهای یک گرمی سازند و هر قرصی را دای یک سائیه گرم ستونین است و در اطفال از ۲ تا ۱۰ و در بزرگان از

۵ تا ۱۰ درمنه استعمال نمایند

نقل ستونین معمول گارنیر بگزیند ستونین خالص ۵۰ گرم قند ۵۰ گرم مطابق معمول

۲۰۰۰ نقل سازند و هر نقلی را دای ۲۰ میلی گرم ستونین است و از ۲ تا ۱۰ نقل اطفال بخوراند و در دفع گرم دوا

بسیار نیکوئی است

حقنه ستونین بگزیند ستونین ۵۰ تا ۱۰۰ سائیه گرم الکل لا تورنغاع ۱۰ گرم حل کرده بپزینند

اب نیم گرم ۲۰۰ گرم در دفع دواخل حقنه نمایند

موس و کورس (فوکوس هلیتوکوتون) عبارت از نبات است که درختی

کورس و در ساردی و در ساردی از وی تخم سنگهانی که در ساحل دریا واقع اند

جمع میکنند موس و کورسی که در دوا سازی استعمال میکنند همیشه مخلوط است با سایر نباتات بحری

که در خواص مشابه اند و این نبات از عواملی است که در دفع دیان خیلی مستعمل است مخصوصاً در مداوای

اطفال زپی که بدون کاهت و تنفر محموله را که ماده عاملشان این نبات است میاشامند و مخصوصاً

ستونین

موس و کورس

در دفع حیات

دودفع حیات مؤثر است

تیرن موس و کورس بگزیند موس و کورس ۳۰ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم مدت یک ساعت دم کند و با فشار صاف کرده بگذازد تر نشین شود و صاف روی آن بر داند این تیرن که از عوامل اثبات است و در دفع حیات مستعمل نیز ضد تشنج میباشد و در اطفال کثیر الاستعمال و مقدار شربت آن از ۵ تا ۵۰۰ گرم در عرض روز که در ۲ و ۳ و ۴ دفعه اشامیده شود و میتوان آن را با شربت موس و کورس شیرین نمود و در این صورت اثر و قوت آن افزوده میشود

پوسپون ضد کرم معمول بیمارستانهای لشکری بگزیند موس و کورس ۳۰ گرم شربت ساده ۳۰۰ گرم آب جوش مقدار کافی مدت یک ساعت دم کرده و با فشار صاف نمایند و مصفی نمایند اگر باشد و بعد شربت را بپزند و هم آن پوسپون را در ۲ یا ۳ دفعه بنیاشامند

شربت دفع کرم معمول بوشا و دا بگزیند موس و کورس ۵ گرم شربت جوش ۵۰۰ گرم مدت ده دقیقه دم کرده صاف نمایند و ۲ گرم قند در آن حل کنند و صبح ناشتا یک دفعه بطفل یکساله یا سه ساله بنیاشامند
شربت دفع کرم معمول بولای بگزیند موس و کورس یک گرم ۵۰۰ گرم در ۵۰۰ گرم آب بپوشانند تا نصف شود و بعد آن را بدون صاف کردن در حمام مارپیچ یا اگر ترک و اثر یک و سنا می مکد ۳۰ گرم داخل کرده مدت ۲ ساعت بگذازد دم کشد و با فشار صاف کند و در مصفی ۵۰۰ گرم قند حل کند و با سفیده تخم مرغ تصفیه نمایند و حفظ کنند و در اطفال ۲ تا ۴ ساله یک قاشق قهوه خوری استعمال نموده و سه روز آن مداومت کنند

شربت موس و کورس معمول کدکس بگزیند موس و کورس ۲۰۰ گرم آب جوش مقدار کافی قند ۵۰۰ گرم مدت ۲ ساعت موس و کورس را با ۵۰۰ گرم آب جوش دم کنند و با فشار صاف نمایند و نهاله را با قندری آب جوش بشویند و صاف کنند و بپزند و اول بنیاشامند و از هر جهت مابین مصفی ۳۰۰ گرم باید باشد و در حمام مارپیچ قند داخل کنند این شربت مخصوصاً در دفع حیات استعمال میشود و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵۰۰ گرم در روز

لرزانه موس و کورس ایضاً معمول کدکس بگزیند موس و کورس یک گرم ۵۰۰ گرم قند سفید شراب سفید یک ۲۰۰ گرم ماهی اموس و کورس را با آب سرد بشویند و مدت ۲ ساعت در مقدار آب مقطر بپوشانند که ۵۰۰ گرم مطبوخ بدست آید و با فشار صاف کنند و سریشم را در ۵۰۰ گرم آب سرد بپوشانند بطوری که خوب نرم شود و این نرم شده سریشم و شراب و قند را بر مصفی افزوده و به نیندازند چون قند از آن بر داند و سرد کند مانند لرزانه شود و آنوقت از روی آن شربت برداشته از موس و کورس بگذازد و باید ۵۰۰ گرم لرزانه حاصل شود و این لرزانه که از عوامل اثبات است مقدار شربت آن از ۲ تا ۵۰۰ گرم

حقنه اثباتیک بگزیند موس و کورس ۱۰۰ گرم آب ۳۰۰ گرم مدت ۲ دقیقه بپوشانند و صاف کرده بپزند و روغن کرچک ۵۰۰ گرم و در دفع حیات حقنه نمایند
اسپیرال اثباتیک نبات است از طایفه **انسانیه** که در احوال خوبی و بدی و کابان عمل میابد و بی گهای خشک شده آن سبزی و بوی آنها مشابه بوی ریشه ارشک و عاقر قرحا و طبعشانند

پایه

در این

و تلخ است و استعمال اسپرشی در جراحت قبل خلی متداول و از عواملی است که در کشتن کرم های معوی قوی اثر می باشد
مطبوع اسپرشی بگزند اسپرشی ۲۲ گرم نرم کرده و در ظرف سرپوش داری مدت ربع ساعت و مقدار
 آب بچوشانند که یک از صاف کردن ۲۵۰ گرم مصفی حاصل شود و این مصفی را بگذارند نه نشین شده صاف روی
 آنرا بردارند و ده گرم شربت شکوفه هلو و با شربت توت از زرده بپاشانند

شنو پود پوم انشلیک دواتا دوفی احرک (ممالک متحد) روغن شنو پود را در دفع جفا
 استعمال میکنند و نسخ متداول نو پود را از این قرار است
 بگزند روغن شنو پود ده قطره شربت ساده ده گرم مخلوط کرده بپاشانند

حب الیاسی - دند سامسیر لاطا اوفی پیا

بپادری از نباتات طایفه اوفوربیا سیه دارای خواص مسهله قویه میباشد و عده آنها عبارتند از دند و
 ایور و پیدانجر و حبشیر العطار و پیدانجر احرک است

دند (حب السلاطین) پیدانجر خطائی (کرچک هند)
 ن کروتون بنگلپوم عبارت از نیم درختی است که در هندوستان شرق و در سیلان و در جزایر

ملوک می پدید می آید و آن بعد از دند و دارای سر پوست که هر یک خموی آن است بعضی مستطیل و تقریباً دایره مضلع
 و پوست این دانه صلب و زرد رنگ و دارای خال های قهوه و در طول این پوست برآمدگی های چندی مشاهده می

گردد که دمای طرف ظاهر تر اند و در قاعده این دانه با هم متحد شده اند و قبل از اتحادشان مانند و حبه میباشند و صفت
 اصلی این دانه اند و بواسطه نازک بودن آنها پیدانجر تمیز داده میشوند و چون یکی از این سر دانه را خارج سازند و بای

شبیه بدانه های قهوه میگردند که از سطح داخلی هم ملصق شده اند و دانشمندان از مآخیز این بواسطه تجربه مواد دند را
 در این دانه ها یافته اند پس در تونیک زیت قهوه رنگ سفیداده قهوه رنگ ماده سریشی که در تونیک

صمغ و البومین نباتی و خواص محرق و مهلک و غریز دند را با اسپد کرد تونیک و سفربست داده اند و روغن دند را
 از مایعی است صاف براق و در رنگان قهوه و باز در دندارنجی و بوی آن غیر مطبوع و تشنگان هموع و طعم آن بجهالت

تند و مبرم و این روغن غیر محلول در آب و محلول در الکل و اترواد هان ثابت است
طریقه ساختن روغن دند بگزند حب السلاطین مقشر مقدار منظر و دانه ها را با الکل بنوشانند

و در دوی غوبال خشک کنند و بگویند با اترواد ۷۵۱ و درجه خمر نرمی سازند این خمر را در آلت دیلا سمان قرار
 داده و مجدداً الترموی آن را در دند و اترواد را با بواسطه تقطیر و یا بنجی از مصفی بگزند و محصول را با کاغذ صاف

کنند و بواسطه این عمل در نه اخیره روغن بدست می آید و هرگاه مقدار زیادی حب السلاطین را خواسته
 باشند روغن بگزند آنها را اسپا کرده و در یکسره محکم بنجی و آن کپس را در نمایند و قطعه آهن مشکی که قبل از

عمل آنها را با آب جوش گرم کرده باشند قرار دهند و بقوت بفرزند و غنی که خارج میشود با کاغذ صاف نمایند و
 کثیر این عمل از اعمال خطیه است و شخص عامل باید بدن خود را از خوردن این روغن و بخارات متصاعد از آن

حفظ نماید و لهذا یکی از دانشمندان طریقه ذیل را ترجیح میدهد بگزند حب السلاطین و اترواد خود کرده و در سولفور

زع

روغن دند

دند کبود

در کربون و بانفت سفید و مصفی بخپا اند و روغن بهر لک خارج شده و محلول میگردد و محصول را صاف کنند و بگذارند تا سولفور و بانفت بخودی خود بخارج شود

روغن دندکی از خمرشات بسیار قوی است و در استعمال آن کمال احتیاط باید نمود و مسهل است که اغلب کمر را در استخوانان جاذبیت و بواسطه کثرت عمل و قوت است که چون خواسته باشند مجرای معوی را کاملاً متخلیه نمایند از استعمال میکنند و از سه لایه مخصوص قولنج سرچ است و در زمانهای سببی و بعضی استسماهای عرضی و صداع مبرح استعمالش شایع و مقداول است و بقول کلی هر وقت که خواسته باشند مسهل قوی استعمال کنند و خوف از تحریک غشاء مخاط معدی و امعاء نباشد استعمال آن جایز است و مقدار شربت آن از نیم تا ۲ قطره است مخلوط با پوسپون صمغی و باید که حقیقتی که نیم ساعت به نیم ساعت فاصله یک فاشق کوچک بپاشانند و عموماً یک قطره آن مورت چندین دفعه اسهال میگردد و همینکه اثر اسهال ظاهر شد باید آبگوشت سبزی دادی شامید

حب رستک بگزیند روغن دند ۵ سائت گرم (۱ قطره) با مقدار کافی مسحوق ریشه خلیج یک لکجهار حب سازند و هر پنج ساعت فاصله یک حب بپاشانند اثر اسهال ظاهر گردد

حب ند بگزیند روغن دند ۵ سائت گرم (۱ قطره) با مغز آن یک حب ساخته بپاشانند
مخلوط مسهل معمول شومل بگزیند روغن بادام شیرین ۵ گرم شربت صمغ ۵ گرم روغن دند ۲ قطره (از سه گرم)

قرص ند بگزیند شوکولای و بنل ۱۰ گرم قند ۲ گرم روغن دند ۵ قطره (۵ دس گرم) قند و روغن دند را مخلوط کرده و سرعت باخپ شوکولای اخل کنند و با حرارت ملایمی مخلوط را نرم نمایند و بیست قرص سازند و روزی از نیم تا ۳ قرص بپاشانند

صابون ند معمول گان و انتو بگزیند روغن دند ۵ گرم مایع صابون ستان ۵ گرم مخلوط کنند و چون فواید و مخلوط حاصل شد در قالبهای مقوای درزند و با چهای ۵ سائت گرمی سازند و از نیم تا ۳ حب در حصول اسهال کفایت میکند این صابون بهترین صور استعمال و روغن دند است

قرص روغن ند بگزیند روغن دند ۵ سائت گرم (۵ قطره) درهاون چینی ۱۰ گرم نشاسته ۵ گرم قند مخلوط کرده صلابه کنند ۵ گرم خپ شوکولای بنل ۱۰ گرم بپزینند و بدقت صلابه کنند و محصول را در وی صمغ اهن حل می کنند و به ۳ قرص تقسیم نمایند و هر سه ۱ قطره روغن دند ۵ و از نیم تا ۳ قرص مورت اسهال را بپاشانند
پوسپون ند بگزیند روغن دند ۵ گرم (۲ قطره) درهاون چینی ۱۰ گرم قند ۵ گرم مسحوق صمغ عربی صلابه کنند و کم ۲ گرم تعفین در چینی ۵ گرم آب مقطر بپزینند و هر ساعت یک فاشق چای خوری بپاشانند تا بر و اسهال

تعفین ند بگزیند روغن دند ۱۰ گرم الكل خالص ۳۰ گرم مطابق معمول عمل نمایند و از ۵ تا ۲۵ قطره این تعفین را با ماده که مناسب اند مخلوط کرده بپاشانند و ۲ قطره این تعفین کمر از یک قطره روغن دند ۵ دارد

روغن کرچک مصنوعی معمول بگزیند روغن شمشاد ۵ گرم روغن دند ۵ سائت گرم (۱ قطره) بدقت مخلوط کنند و این روغن مصنوعی مانند روغن کرچک حقیقی است
پوسپون مسهل معمول بگزیند سقسیه منو یا سقسیه حب ۲۵ سائت گرم

روغن دند ۲ قطره شربت مرکب کاسنه ۳ گرم عرق نعناع ۳ گرم عرق بهار نارنج ۳ گرم سفرها و روغن دابا شربت
صلایه کند و عرقها را بفرماید این بوسه بوزن از سه لاث بسیار قویه است و مقدار شربت آن یک قاشق اش خوری است

هر نیم ساعت فاصله

حقه تنباکو و دند معقول مول بگردد برك خشك تنباکو ۳ گرم آب جوش ۳ گرم
مسوق صمغ عربی ۳ گرم روغن دند ۳ قطره تنباکو را مدت ۳ دقیقه در آب جوش دم کند و صاف نموده با قدری از
مطبوع و صمغ لعاب سازند و روغن دند را افزوده و کم کم باقی مانده مطبوع را مخلوط نمایند و این حقه در اولاد

و بیوست طبع عامی و تومورهای ثقیل مستعمل و مسهل است بسیار قوی و خطرناک

تمرخ روغن دند روغن دند را بمقدار ۳ تا ۳ قطره مانند محرکات و محلات در جای پیوسته کل تونو

(قسمی از سفع) تمرخ مینماید

باید است که چون روغن دند را بجلد بمالند و ریش و زجوشهای بسیار کوچکی میشود و هرگز موجب رود
اسهال نمیکرد و نیز ۳ گرم از ادویه جام لعاب عمومی اخل کرده اند موجب تحریکهای شدید در صفت دند
و مقعد شده و بهیچوجه اسهال نیاورده است

تمرخ حرک و خرش بگردد روغن دند ۳ گرم زیت سفید ۳ گرم مخلوط کنند

شمع دند بگردد شمع دابا شلوم صمغی ۳ گرم روغن دند ۳ گرم مطابق معقول مخلوط کرده شمع
سازند و این شمع را مانند محلات بر وی سینه در دفع و نوشتن مریض روی شکم در دفع و دم معانی
منطبق مینماید

پوماد منقط معقول استیلائی بگردد پسته تازه ذوب شده ۳ گرم موم سفید ۳
گرم روغن دند ۳ گرم مخلوط کرده تمرخ مینماید

طریقه استعمال روغن دند و دفع سفع معقول دره بگردد از

مساوی از روغن دند و موم و کاه کا او مطابق معقول مخلوط کرده بشکل قلی سازند که دو سانه مطر قطره
سانه مطر طول داشته باشد و جهت محافظت انگشتهای شخص عامل این قلم را از ورقه قلعی محاط سازند و مواضع معلو
داتر باشند و روی آنها مگر با بمالند تا آنکه از یک طبقه از این مخلوط پوشیده شوند و این مواضع را که باین طور اند
کرده اند از پادچیه پوشانند و بعد از دو یا سه روز محل معلول پوشیده میشود از کوره زیاد با کم تخمین و بواسطه
استعمال ضماد نشاسته سیب زمینی آن کوره را بر دارند و عموماً بعد از ۳ تا ۵ روز یعنی پس از هشت روز از استعمال
دوا کوره ها ساقط میشوند و جلد پاک میگردد بطریقی که عامل ملاحظه میکند اگر لازم است مجدداً دوا را استعمال
نماید و الا فلا

اونگان روغن دند بگردد مسکه کا او موم مکر ۱ روغن دند ۲ موم دایک حرارت ملائمتی ذوب
کرده و مسکه و روغن را افزوده و بهم زنند تا تقریباً سرد گردد و محصول را بشکل قرص در قالب دریند و هر قرصی را
از ورقه قلعی پوشانند و در دفع هر یک تونو دان و سفع هر چند دوز یک دفعه بطول کشد و چندین دفعه

این عمل را مکرراً باید استعمال کرد

ایود دازول کبی دازول کبی از طایفه اوفوریدیا

ایوب

قرار داده و به تاه و گرم بشه شکو با عسل افزود

ایضا حقنہ روغن بیدانجیر بگیرند روغن بیدانجیر ۵ گرم مطبوخ خطمی ۳۰۰ گرم مخلوط نمایند
تویک سولفور پسند (اسید سولفور پسندیک) سولفور پسند

تونیك سولفور پسنه (اسید سولفور پسنیک) سولفور پسنه
 دو سو (چون اسید سولفوریک خالص را با اجزای بعضی شرابط در و غن کر چک اخل کتر جسمی حاصل
 میشود در دیره که قوامش مانند شربت بسیار غلیظی است و عبادت است از اسید سولفور پسنیک که سولفور پسنه

دوسود طبي نيزا ميده ميشود و اين جسيم با آب توليد مولسيون ميکند و عده زيادي از اجسام داخل مي نمايد بخصوص نفوس

(۱۰۰ در ۱۰۰) و کرا و ذوت (۱۰۰ در ۱۰۰) و سالول (۱۰۰ در ۱۰۰) و اسید فیک (۲۰ تا ۴۰ در ۱۰۰) و این مخلوطات نیز با

اب تولید مولسونهای کامل می نمایند و نیز این جسم را در ساختن مایعاتی که سبک تر و پودر آید و او را در کافیک و...

و هم در مداوی تو بکول مستحرج حلقوم و اوزن و د بقرت و درم ملتی غشاء کاذب و غیره و غیره استعمال میشود

داروی ضد رحم ملتئم غشاء کاذب معمول بورژواس بگردد

تویک سولغوردینسره ۲۰ گرم فنول آبا ۱۰۰ گرم مخلوط آکند

حَشَبْنَا الطَّارِدَ عَرُكًا وَبَالَ عَرُكٍ وَبِالْيَمِّ لَمُوكَ فُسْتُقٌ

نباے است از طایفه اوفور و بیاممه و بر دو قسم است یکی حبشه العطار و سنوی که هر دو بالمر

انواعه از این نباتات در طب استعمال اند و دیگرش خشک شده عطار و سبزی است که در باله می نویسند

قسم اول را راضی مزروع و در اطراف منازل مریه بدو دارای بوی غیر مطبوع و هم بوی می باشد و محتوی ماده عال

تلخ و ماده لعاب و السومن و ماده دسم بی رنگ و مقدار کمی دمن فرار و یک تن بعضی املاح است و سه ملی است بر

و مطبوخ اگر از ادویه گرم آب شیر و آهنا استعمال نمایند و ثمر عصاره صغای تازه آن مستعمل است

و قسم دوم که شنبه العطار دسمی بود در جنگ ای انوه مردید و خصوصاً مقدار زیادی از آن در مواضع مرآت

و تار يك چنگ را دیده میشود و این قسم در عمل اسهال قوی تر از قسم اول و در رستبک است و **تر و سوسو گو**

چون بچهاست که در طایفه استعمال نمیکند

عصه خشکۀ العطار و بکنند حیثه العطار د تازہ مقدار منظور کوفہ بافتار از پارچه پود

کرده و پاکانند صاف نمایند و از ماه گرم این عصر را در حقیقه های ملین داخل نمایند و موافق دستور العمل

ترجمه چون خواسته باشند با عصا حشمت العطا در شربت علی سازند باید عصا غریب مصفی استعمال

نمود از قراد زبل گیند عصغ غم مصغای حشته الطارد عسل مکد اجزه مخلوط کرده بقوام شربت بپزید و التبو

این عصی که موجب تصفیه این شربت میگردد بواسطه حرارت منعقد میشود

شربت عناب حشیش الطار و بگزند حبث الطار و خشک آب مقطر جوشن عمل

سفید و حشیش را در آب دم کند تا سرد شود و با قناد صاف نماند و بگذارد نه نشین شده صاف روی آنرا

پی دادند و غسل دایق نمایند و شربت سازند و با کافور صاف کنند و این شربت دانه مع قاه اگر کم در حقه ملین

استعمال می نمایند

حقه ملین موافق کدکس بگزند شربت علی حبشه العطارده ۵۰ گرم اب ۴۰۰ گرم گرم مخلوط

کشد و بکاز داند نمندان و اگر نمک باین حصه حیا فراید و در دفع تبهای کولرائی در این صورت قوی الاثر است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برای

بیدانجیر کبریا کانی نیم درختی است از طایفه او فودرباسه و انرا ثانی و فاکور
 کاس می نامند و این نیم درخت که همیشه سبز است در حمالک حاره امریک در مواضعی که فی الجمله حرطوب باشند
 می روید و دانه های آن که با سم پنبیون کبر هندی موسوم اند شبیه اند به دانه های بیدانجیر
 و دندولی خیلی بزرگ و سیاه رنگ و حاصل شده اند از تشری شجن و جامد و مغزی سفید و حجم و حد این
 مغز قوما سهالش بیشتر از بیدانجیر و کمتر از دنداست و روغن از این طریق می سازند که دانه ها را مقشر کرده و
 اسباب نموده و با فشار و غنی خارج میگرد و تقریباً بی رنگ و مایع و غیر محلول در الکل و بواسطه برودت
 مقداری استرس برود میدهد

او ونبین عصاره ماء والکی او ونبین اترو پور پور روز داکه از طایفه
سلاسترا است باین اسم مینامند و این عصاره دارای سه قسم است و سبز و مایع است و خصوصاً
قسم اسمر را مانند مسهلان دفع صفر استعمال میکنند مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۵ سائت گرم
حب او ونبین بگزندا ونبین اسمر اگر عصاره پنج ۲ سائت گرم مطابق معمول و حب سازند
و از آن حب هر شب بپاشانند
حب معمول بلوند و بگزندا ونبین اسمر ۵ سائت گرم عصاره پنج ۵ سائت گرم مطابق معمول
و حب سازند و یک حب صبح و یک حب شب بپاشانند

و در حال چنگا - مثال و عموماً مثل مثلاً

عفا ملک حسن علی

در تبال را بعضی از مصنفین از عوامل مسکن و مبرد (ضد محرك) دانسته اند و بعضی دیگر از عوامل مخصوص جهاز
دوران محسوب کرده اند ولی در اثر تسکین و تبرید آن جای هیچ شك و شبهه نیست و **بقول کلی** عوامل مبرد
و ضد محرك عواملی را گویند که می کنند هیجانات مرضی حرکات حائض را اگر چه هرگاه بادقت در آثار فیزیولوژی
بسیاری از عوامل ترابوئیکی عمق و تفکر کنند مشاهده خواهند نمود که اثر تحريك و تنبیه حالت فوری و باسقمطی
در قوی عارض میشود که بعضی اوقات این حالت بخودی خود منجر بانعکاس حائض میگردد و موافق غلبه یکی از این
دو اثر متضاد میتوان ماده عامل را با در عداد محرکات و منبّهات و یا بر خلاف در عداد مبردات و ضد محرکات
محسوب نمود

همه عوامل مدّره اصلی و مقبالت را چون بمقدار زیاد استعمال کنند مانند صدمات و ضد محرکات اثر خواهند نمود و نمیتوان آنها را بجای یکدیگر استعمال کرد زیرا که هر یک دارای موقع مخصوصی میباشد چنانکه محصولات اندوهناک و مخصوصاً درد دفع اورام حاده آلات تنفس تجویز میکنند و غصص و دیرینال را در دفع امراض مزمنه آلات دودان و بنیات پیاس را بمقدار زیاد در دفع علامات و دغی و فانتسم مفصلی حاد و حای مطبقه که موسوم بجای ودغی میباشد و کلور و دیاروم را مانند عوامل ضد محرک قوی الاثر در دفع سوانح ودغی که در امراض خاخری و دغی میکنند تجویز مینمایند

ماد این ذبیان میکنیم عوامل مسکن و مبرد و مخصوص به جهاز دوداغ را مانند پرتیال و موگه و ماد چوبه

و خرقه ابریکه و در احرا بن و در طریقه استغفار دم را ذکر خواهیم نمود و استرو فانوس و بعضی از عوامل مبرکه جدا
 و آب سرد با بیان کرده ایم

در تریال و تریال نبات است و فواید و درخت لایق تریال

بمعنی انگستانه خا طلی است و چون بن گل این نبات شبیه بان است با این اسم موسوم شده و این نبات در مواضع سنگلا
 و شن زار میروید و در جزو و سرطان گل میکند و از حصولات بومی فرانکستان است و بن گل آن ثابت و دارای
 تقیماث غیر مساوی است و بی گهای بن گل بضم شکل و حاد اند و بی گهای خود گل مانند سرپوش و بطین و صاف و
 کوتاه و مؤرب و دارای چهار قیمت غیر مساوی و منفرد و قیمت فوقانی اغلب بریده شده و دارای چهار ذلت مذکور
 ثانی القوه و یک ابره و یکسول آن بعضی جوف بطین بر گهای خود گل دارای لکه ها است شبیه به چشم و ساق این نبات
 ساده و دارای واپوی زرد و بر گهای آن خشن و مستطیل و حاد و از طرف فوق قهوه سبز و از طرف تحت سفید
 رنگ و گل های این نبات از غوائی و از یک طرف ساقه روئیده و معطوف اند و تریال لهر بن عوامل قوی قلبی است چون
 بمقدار زیاد استعمال شود موجب اسهال شده و قوی می آید و در مقدار کم موجب یوز و اثر میگرد و اولاد را لات
 دوران و ثانیاً در ترشح بول اثر میکند و بسیار می آید از مصنفین چنان گمان کرده اند که در تریال بلا واسطه موجب بطو
 دوران میگردد و ولی بعضی دیگر ثابت نموده اند که بد و ابر عده نبضات شریانی افزوده و حرارت بدن را زیاد میکند
 و ثانیاً از این عمل نتیجه میشود حالت بطو بسیار مریح و ان نبضات و منجر میگردد به این که عده آنها را بده و و کثیر میس
 و دیده شده که ماه ۳ و ۲ عده آنها در مدت یک دقیقه رسیده است و بواسطه اثر آن در عمل دوران است که در هر سه روز
 قلب و در پیش عصبانی آن مفید و مؤثر است و از جهت اثر آن در کالات بول است که در استقاء لحنی و سایر اقسام استقام
 اغلب اوقات از استعمال میمانند و در نفرت (درم کلبه) استعمال میمانند کرده اند و هر چه در تریال را در دفع
 یوبه و صرع و حمای وضع حمل و عطالت رحم و زحف الدم و حیح هذان حرعش و حمای تیفوئید و اسپرما توره و نیز
 در دفع ورم حرای بول و مانیا و ذات الریه و در ومانتیم مفصلی استعمال میمانند و مصنف میگوید در ومانتیم
 مفصلی حاد هر وقت طبیب مشاهده نماید که حرارت حافی ۳۹ و تجاوز کرده و بده ۴ رسیده باید با استعمال تریال
 استمداد حبه و مانع از ترکیبات قلبی گردد و در هر صورتی طبیب لازم است که در استعمال تریال بحال قوت دافع
 و مراقب آثار آن باشد زیرا چون بمقدار زیاد استعمال شود و با مدتی بر استعمال آن مداومت کند علامات اشباع
 و عدم تحمل از قبیل تهوع و گرتگی و تقبض معده و قولنج و صداع و اغشاء و غیره غالباً بروز میمانند و در این صورت
 باید استعمال را مدتی در وقت نموده تا عوارض مذکوره بر طرف شوند و اگر لازم شود و دفعه تریال بکند
 مواد مانع الجمع جمع مابین املاح آهن و املاح نقره و سرب و مغذیات قابضه با تریال نباید نمود
 حرای تریال بگزیدنی که تازه در تریال اقد ۳ مخلوط کرده صلابه نمائند و در گرم خان نجس کنند و

مقدار شربت این حیا از ۳ گرم تا ۱۰ گرم است

گر درک در تریال مطابق کس بگزیدنی که در تریال مقدار منظوم نجس کنند و در ها و

حرر باد است چوبین بگویند و از موی موی بیرون کنند با نایز های که در سطح تریال بر گهای میباشند جدا گردند و محصو
 را مجدداً در گرم خان نجس کنند و در ها و نا هین نرم بگویند و با موی بزی ابریشمی ۱۳ به پیوند و در این عمل باید بر گهای
 سال و نیم را در هنگام گل کردن اختیار کرد و در گهای میانه برک را خارج نمود و در گرم خان ۴ درجه آنها را خشک

کرد و گرداد و طرف در بسته از روشنائی و رطوبت محفوظ داشت و گردی که زیاد تر از دو ماه بران گذشته باشد استعمال نکرد زیرا که اثر آن کم میشود و یکی از دانشمندان میگوید بزرگ خورد کرده در ثبالت قوی الاثر تر از گردانست و مقدار شربت این گرد از ۵ دسیه گرم تا ۱ گرم است بطور مطبوع که مدت نیم ساعت در ۵۰ گرم آب مقطر ۷ درجه دم کرده صاف نموده با قدری قند شیرین کرده ساعت ۱۰ قاشق سوپ خوری بنیاشامند

عصاره در ثبالت مطابق کدکس معمول بیمارستانها بگزیند بزرگ

در ثبالت نیم کوب کرده ۱ الک ۷ درجه آب مقطر ۱ بزرگها را در دالت دیلاسمان و بخت و الک را روی آنها ریزد و مصفی را در حمام مار به حبه اخذ الک تقطیر کند و آب مقطر را در روی باقی مانده و بخت گاه به گاه بهم زنند و پس از ۱۲ ساعت صاف کند و مصفی را در حمام مار به بقوام عصاره جی بنجر نمایند و مقدار شربت این عصاره از ۱ تا ۵ دسیه گرم است بطور وجب

تعفین در ثبالت مطابق کدکس بگزیند بزرگ در ثبالت نیم کوب کرده ۱ الک ۷ درجه مدت

ده روز بنجیاستند و صاف کنند و از ۵ الکلی که استعمال کرده اند ۱۰ جزء تعفین بدست میآید و مقدار شربت آن از ۱ تا ۵ گرم است بطور پوسپون و نطول ۱۰ جزء تعفین در ثبالت و ۱۰ جزء تعفین غصیل اغلب مانند

عوامل مدد استعمال نمایند

تعفین حرکت در ثبالت معمول هبلدیر اند بگزیند تعفین در ثبالت تعفین پیاز

کلیش مکده ۱ گرم اتری بزرگ الکولی ۵ اگر مخلوط کرده ۲۰ قطره صبح و ۲۰ قطره عصر در دفع استسقاء ضد تبوشند

الکولا تور در ثبالت ایضا مطابق کدکس بگزیند سرشاخه های گل دار و تازه در ثبالت

الک ۱۰ درجه مکده ۱۰ جزء سرشاخه ها را کوفته و با الک در ظرف در بسته مخلوط کرده مدت ده روز بنجیاستند گاه به گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گذرانند با کاغذ صاف کنند و حفظ نمایند و مقدار شربت آن از ۵ دسیه گرم تا ۱ گرم است بطور پوسپون و با اعتقاد **رانل** مرگه این الکولا نور را با گرد بزرگ در ثبالت ساخته باشند بهترین محصولات

آن خواهد بود

شراب مدد معمول و سو و مطابق کدکس بگزیند شراب سفید ۱۰ الک ۱۰

درجه ۵۰ بزرگ خشک در ثبالت ۵ پیاز غصیل ۵ میوه عمر ۲۵ استات خشک پیاس ۵ در ثبالت و غصیل و میوه عمر بکوبند و مدت پانزده روز در شراب و الک بنجیاستند و بعد با فشار صاف کنند و در مصفی استات پیاس داخل کرده و با کاغذ صاف نمایند و این شراب یکی از محصولات نیکو می باشد و در دفع استسقاء روزی ۱۰ تا ۲۰ قاشق کوچک بنیاشامند

تعفین اتری در ثبالت مطابق کدکس بگزیند نیم کوب کرده بزرگ در ثبالت اتری الکولی

(اتری ۷۲۴/۰ درجه ۲ الک ۱۰ درجه ۱۰) موافق عمل لیکسوپاسپون تعفین سازند و مقدار شربت این تعفین از ۵ دسیه گرم تا ۱ گرم است بطور پوسپون

پترن مدد معمول فوا بگزیند بزرگ تازه در ثبالت ۲ گرم قند سفید ۵ گرم مخلوط کرده صلا بکشد

و صلا به شده را در ۵۰ گرم آب جوش داخل کرده و بعد صاف نموده و ۵۰ گرم شربت ساده بنیاشامند و در عرض ۲۰

پایه پیا له میل کند

تین مد معمول بوشار دا بگزندبرك د ژتال ۲ گرم با ۲ گرم قند صلابه كند صلابه بشود
داد زده ۵۰ گرم آب جوش دم نمایند و صاف کرده بپزند سکنجین كلشك ۵۰ گرم و در دفع استسقا های صبح با پایه
كوك در عرض روز متدرجاً بنوشانند

پوسپون د ژتال معمول هزار د بگزندبرك د ژتال از ۵ سائنه گرم تا ۲ گرم در يك
پایه آب سرد بچینانند و در دفع استسقا بچندین دفعه در ۲۴ ساعت بنوشانند

پوسپون مد معمول اسمیت بگزندگل خشك د ژتال ۱ گرم جنطیانا ۲ گرم در ۵۰
گرم آب جوش دم کرده و صاف نموده ۵۰ گرم سکنجین غصیل بپزند و در دفع استسقاء ذی هر ساعت يك
كوك بنوشند

ذرور مركب ژتال معمول شایرلی بگزند گرد د ژتال ۵ گرم كافور مسحق
۲۰ گرم نشاسته مسحق ۲۰ گرم مخلوط كند و در دفع تبهيج عارضه و فاقهین این ذرور مركب و مفید است

مطبوخ د ژتال معمول ژاكود بگزند گرد د ژتال ۵۰ سائنه گرم آب داغ ۵۰ گرم
شریت د ژتال ۲۰ گرم مدت نیم ساعت دم کرده و صاف نموده در عرض و زنده ریج بنوشانند

مطبوخ د ژتال معمول مصنف بگزندبرك د ژتال ۱ گرم در چهار قهوه بود
آب جوش مدت نیم ساعت دم کرده صاف نموده بنترات پیاس ۲ گرم حل کرده بگذازند سرد شود و هر نیم ساعت
فاصله يك قهوه خوری بنوشند

شریت ژتال مطبوک کس بگزند تعفین د ژتال ۱ شربت ساده ۳۰۰ مخلوط كند و ۲۰ گرم این
شریت مقابل ۵۰ گرم تعفین د ژتال و با ۳۰۰ میلی گرم عصاره الكلی آن است و مقدار شربت این شربت

از ۲ تا ۱۲ گرم است که بمقدار منقسم استعمال شود و شربتی که با الكولا تور د ژتال ساخته باشند بر این شربت
ترجیح دارد

شریت ژتال معمول و اسنای اسپانول بگزندبرك خشك د ژتال ۲
گرم آب جوش مقدار کافی قند ۵۰ گرم برگها را د ذاب جوش دم کرده و با فشار صاف كند و بگذازند نشین

شود و صاف روی آنرا بگذارد و مقدار مصفی باید ۵۰۰ گرم بود و قند را با عانت حرارت ملا می در مصفی
حل كند و ۳۰۰ گرم این شربت دارای ۲۰۰ گرم اجزاء محلوله د ژتال است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۱۰ گرم

شریت ژتال معمول لابلونی بگزند عصاره آب و الكلی برك خشك د ژتال ۲ گرم
شریت ساده ۱۱۲۵ گرم مطابق معمول شربت سازند و ۳۰۰ گرم این شربت دارای ۵۰ سائنه گرم عصاره است

مخلوط مد معمول هال بگزند شراب كلشك ۵۰ گرم تعفین د ژتال ۵۰ گرم بد و پیاسوم
۵۰ گرم شربت مركب عشب ۵۰ گرم آب مقطر ۲۰۰ گرم مطابق معمول مخلوط كرده و روزی چهار تا شوق چای

خوری بتدریج بنوشند

پوسپون افغ نفت اللع معمول لبر بگزندبرك د ژتال ۵۰ گرم در ۵۰ گرم
آب جوش دم کرده صاف نموده بپزند عصاره را تا با ۲۰۰ تا ۳۰۰ گرم عصاره ترپاك ۵۰ تا ۱۰۰ سائنه گرم شربت اسپند

شربت گرم و مخلوط کند و با قاشق کوچک تند ریخت بنوشند

پوسپون بل بگیرند تعفین و شمال اگر عرق بلبل و گرم شربت ساده و اگر مخلوط کرده در عرض روز صد رجا دهد. دفع سبب پاشاند تعفین و شمال را هر روزی ده قطره زیاد کند و صبح و شب به ۳۰ قطره میتوان مقدار تعفین را رساند

پوسپون و شمال معمولی بگیرند مطابق کتب بلبل و گرم شربت دباکو عرق بهار نارنج مکرر و اگر گرم و شمال به سائنه گرم مخلوط کند در دفعه ساعت و رجا و اگر پنهان از وضع حمل و این میشوند هر نیم ساعت فاصله یک قاشق کوچک پاشاند

پوسپون مد و مسکن پاشاند بگیرند و شمال را رغوانی و گرم ابرجوش گرم دم کرده صاف نمایند و بنفایند بنترت پیاس و گرم عرق غار کلاسی و اگر شربت خطی و گرم در روز اصلی حاد قلب هر دو ساعت فاصله یک قاشق کوچک پاشاند

سفوف مبر بگیرند گرم و شمال اگر مسخوق شوره و گرم مسخوق قد و گرم مخلوط کرده در شربت مساوی بنهند و در داخل لای قلبی و مالتسم مفصلی حاد روزی یک بسته سفوف نمایند

پوسپون مسکن و فکری بگیرند گرم و شمال به ۳۰ گرم سوزستان سرب و قطره شربت بهار نارنج و گرم مطبوخ شقایق و گرم در شیرترونی قلب و در عرض و با قاشق کوچک مد و پاشاند و در وقت استعمال هم زنند

پوسپون افع ذات الریه معمولی بگیرند عصاره سفید و گرم کمرس محدثه عصاره الکلی و شمال مکرر و گرم شربت دباکو و گرم شربت ساده و گرم عرق بهار نارنج و اگر مخلوط کند هر ساعت یک قاشق ترشی خوری پاشاند

پوسپون مسکن معمولی بگیرند عصاره ترپاک و گرم سائنه گرم تعفین و شمال و گرم قطره شربت ساده و گرم اب صاف و گرم مخلوط کند و هر ساعت یک قاشق کوچک پاشاند

پوسپون افع سرفراختل اجی اسم معمولی شولان بگیرند و شمال و گرم اپکا اگر گرم در ۳۰ گرم اب جوش دم کرده صاف نموده بنفایند شربت خطی و گرم مایع اما نیاک اینسول و ۳۰ و مخلوط کرده با قاشق کوچک تند ریخت بنوشند

حب افع ورم ما فنجس قوی معمولی بگیرند گرم و شمال و گرم ککل و سائنه گرم اکید روی و سائنه گرم با مقدار کافی عصاره مرغ و حب سازند و از ۳ تا ۱۲ حب در عرض روز بنوشند

حب افع ذات الریه معمولی بگیرند کمرس عصاره الکلی و شمال مکرر و گرم مطبوخ معمول و ۳۰ حب سازند و هر ساعت یک حب بنوشند و مقدار کمرس و عصاره را زیاد کند تا اگر

حب مسکن معمولی بگیرند سکر الزهلی و گرم عصاره و شمال اگر مطابق معمول و ۳۰ حب سازند و در دفع طیش قلب و شیرترونی و فان باب حب به ۳۰ و یکی عصر پاشاند و میتوان مقدار دواها ضعیف نمود

حب رتبال معمول و پترنگ بگزند گرد رتبال مسحوق انغوزه مکده گرم با شربت پنج ریش

مطابق معمول ۵۰ حب سازند و ابتدا یک حب و بعد و حب بنامند و کم کم مقدار را زیاد کنند

حب مسکن معمول بوشا و بگزند رتبال مسحوق ۵ گرم کلورید دان مورفین ۳۰

گرم کافور ۲ گرم با مقدار کافی گلشن ۵۰ حب سازند و ابتدا روزی و حب بنامند و متدرجاً زیاد کنند

ایضاً حب مسکن بگزند گرد رتبال اجزاء حب سنبوگلوس مکده گرم مطابق معمول ۵۰ حب

سازند و استعمال این خوب و دفع سلی که با پیش قلب همراهی کند خیلی شایع است و مقدار شربت با نیاز از ۱ تا ۲

حب است در روز

حب غصص و رتبال بگزند گرد غصص گرد رتبال مکده گرم مطابق معمول ۵۰ حب

سازند و در هر تری فی قلب از ۲ تا ۳ حب در عرض روز بنوشند

شراب افح استقام معمول بوا بگزند پوست موستاقطی ۵ گرم برگ خشک

در رتبال ۱ گرم استات تیاس ۵۰ اگر مدت ۲۴ ساعت در مقدار کافی الکحل بنجیسانند و ۵۰ گرم شراب سفید

افزوده و صاف کرده و بر مصفی ۱۰۰ گرم شربت پنج ریش صاف نمایند و از ۲ تا ۳ قاشق شوش خوری و در هر روز

سرکه در رتبال معمول ناس بگزند رتبال ۵۰ اگر سرکه تند ۲۰ اگر مدت سه روز

بنجیسانند و صاف کنند و حفظ نمایند و از ۲ تا ۵ قطره این سرکه را چون با تیاس مرکب کرده استعمال نمایند و حرکت

ترشح بول را منهاید و شربت خلی رتبال را از یک جزء سرکه در رتبال و یک جزء و نیم قند میسازند

سکنجین مد معمول گوبلر بگزند تعفین الکلی در رتبال عصاره مانده سگل ادگوته مکده گرم

بر و مورد پیاسوم عرف غادگلاسی مکده گرم اسپد گلیک ۵۰ گرم شربت گلاس ۵۰ گرم سکنجین غصص ۵۰ گرم

مطابق معمول مخلوط کنند و از ۲ تا ۳ قاشق کوچک با قدری آب مخلوط کرده در عرض روز بنوشند

حقه مد معمول بوشا و بگزند رتبال غصص مکده گرم مدت ده دقیقه در مقدار کافی آب

بنجیسانند و صاف کرده و قطره لودانم رو و سوافزده حقه نمایند

حقه در رتبال بگزند گرد رتبال ۲۵ تا ۱۰۰ گرم آب جوش مقدار کافی مخلوط نموده مدت نیم ساعت دم

کنند و دو پاسه قسمت کرده و هر دفعه یک قسمت را حقه نمایند و در وقت استعمال بهم زنند مانند مددات اثر می

شمع عصاره در رتبال مطابق کد کس بگزند عصاره در رتبال ۱ سفیر المی مصفی

۱ شمع د با شیلون صمغی ۲ سفیر شمع را ذوب کرده و بعد عصاره را بر مذاب رحالت کریم مایع باشد بنفشاند

این شمع مانند حلالات و مددات اثر میکند

طریق ساختن در رتبال این مطابق کد کس بگزند مسحوق برگ در رتبال ۲۰۰ سود

مایع سرب ۵۰ کربونات متبلر سود ۱ فوسفات مانیاکی سود ۴ تن ۱ مر با سنک ۵ زغال جوانی ۱ الکحل ۹ درجه

بکورد و فورم اب مقطر مکده مقدار کافی مسحوق در رتبال را در الت ریلر سمان داخل کرده و اب مقطر را در ویان ریزند

و مایع محصول ۵۰ گرم با نیاز باشد و وزن مخصوص آن ۵۰۰ و سوز سنات سرب را بر محصول بنفشاند و با کاغذ

صاف کنند بر مصفی ابتدا کربونات سود را افزوده و بعد فوسفات مانیاکی را در مقدار کافی اب مقطر حل کرده

بنفشاند و با کاغذ صاف کنند و با ۹ غزه تن را در مقدار کافی اب مقطر حل کرده بر آن بنفشاند و با کاغذ صاف

در رتبال

در سوب حاصل از تن را که دارای تبالین است با حرارت سنگ و زغال حیوانی مخلوط نمایند و محصول مخلوط را با حرارت ملایمی خشک کنند و در الک ۹۰ درجه حل نمایند و با کاغذ صاف کنند و مخلول الکلی را در حمام ماریه بشکافند و بعد با آب مقطر بشویند و مجدداً در الک ۹۰ درجه حل نمایند و با کاغذ صاف کرده مجدداً در حمام ماریه خشک کنند و این محصول خشک شده را در یک کور و فورم حل کرده با کاغذ صاف نمایند و بگذازند که در فورم بخار شده در تبالین امود (غیر متشکل) حاصل گردد در تبالین امور فیکه با این طریق ساخته شده باشد و طبقه **هومول کون** در الحله اختلافی دارد موافق اعتقاد **بوشارد** و جمعی دیگر از دانشمندان بر سه اقسام ترجیح دارند زیرا که اثر این پوتیکی نزدیک است با اثر پوتیکی خود در تبال و در نسخه هائیکه در تبالین متبلر قید نمیشود نباید در تبالین امور و استعمال کرد مقدار شربت در تبالین امور از **آب میلی گرم** است در عرض و زک بطور گرانول و شربت و غیره استعمال نمایند و آثار حاصله را باید مراقب بود

گرانول در تبالین مطابق کرس بگزیند در تبالین اگر مسموق قد شیر ۳۰ گرم مسموق صمغ عربی ۱۰ گرم عسل مصفی مقدار کافی در تبالین با قد شیر مدتی صلا به کنند و کم مسموق صمغ را افزوده و صلا نمایند بعد عسل را بیفزایند و به ۱۰۰۰ اگرانول تقسیم نمایند و هر گرانولی ادای یک میلی گرم در تبالین است و این گرانولها بر گرانولی که شربتی سازان با عانت حرارت بسیارند ترجیح دارند و مقدار شربت با **آب** عدد است در روز و از آثار حاصله باید مراقب نمود

تعفین در تبالین بگزیند در تبالین امور الکله درجه ۹۰ حل کنند و هر یک گرم این تعفین ادای یک گرم در تبالین است و مقدار شربت آن از **آب میلی گرم** بطور پوسپون و با ذوق تحت جلدی **محلول در تبالین جهت روق تحت جلدی محمول گوئیر** بگزیند در تبالین **هومول و کون** اگر الکله ۹۰ درجه با مقطر مکده ۲۰ گرم کنند و هر قطره این محلول یعنی ۱۰۰ سانته گرم آن معادل میلی گرم در تبالین است

شربت در تبالین بگزیند در تبالین امور شربت ساده ۲۰۰۰ الکله ۸۰ درجه مقدار کافی در تبالین را در الکله حل کرده و با شربت مخلوط کنند و هر ۲ گرم این شربت میلی گرم در تبالین دارد و مقدار شربت آن از **آب قاشق** (۲۰ تا ۴۰ گرم است) در عرض روز اعراض آنکه خالص استعمال شود و با مخلوط با **آب مطبوخ مناسب** **پوسپون در تبالین محمول هومول کون** بگزیند در تبالین ۵ میلی گرم عرق کاهو ۱۰۰ گرم شربت بهار ناز ۲۰۰ گرم در تبالین را در چند قطره الکله حل کرده و با **آب** مخلوط نمایند و هر روز با سه ساعت فاصله یک قاشق اش خودی بنوشانند

در تبالین با تبول (در تبالین متبلر) مقدار شربت این قسم در تبالین مطابق کرس از نیم میلی گرم تا ۲ میلی گرم است و همه دانشمندان بر پوتیک در قوت اثر این قسم در تبالین متحد القول نیستند **تکلیف** — بند در بعضی اشخاص مشاهده میشوند که استعداد شخصی شان بطریق است که زیادتر از **آب میلی گرم** در تبالین را تحمل نمیکند و چون زیادتر از ۲ میلی گرم در این اشخاص استعمال شود موجب تحریک و هیجان مجاری هضم میگردد و بر عکس نیزند و بعضی اشخاص مشاهده میگردند که تا ۱۰ میلی گرم را تحمل نمینمایند بدون آنکه آثار هیجانی در مجاری هضم مشاهده شود و عموماً دارند هم اشخاص حد متوسط استعداد در تبالین

از ۲ تا ۳ میلی گرم و اعمال بدن نمیشود و بقول کلی همیشه پس از يك هفته مبادمت و استعمال در ثبات این بابا نرا ترک کرد
و پس از چند روز و باره شروع در استعمال آن اگر لازم باشد نمود و بواسطه تحریک و تحریشی که در ثبات این در جلد به بیشه
میکند از استعمال آن بطریق فوق جلدی صرف نظر کرده اند

پودما در ثبات این بگزیند در ثبات این سانس گرم در چند قطره الکحل حل کرده و در ۱ گرم سه پلسا نه مخلوط نماید
و در استسقاء الحی میخیزد نمایند

پودما دفع جرب معقول و مونت بگزیند در ثبات این ۱۰ گرم سولفور و قهز جبهه ۲۵

در ۳ گرم رسوب سفید اگر تعقیب خالص تر باشد ۱۰ گرم کولدا ۱۰ گرم مطابقت معقول عمل نمایند

موگه کونوالا ریا ما بالیس (لیلیوم کونوالیوم) بنای کوچک و از طایفه اسبیاد است

و مسحو قگل در نیش از عوامل معطسه میباشد و اهالی المان عرفا آن میگزیند و سوم به **ابطال** که مانند

عوامل مسکن مضاد تشنج از استعمال می نمایند و یکی از دانشمندان دو ماده متبازان استخراج نموده است یکی

کونوالا رین و دیگری **کونوالا مارین** نامیده و این دو گله کونوالا بواسطه اثر تشبیه ای ابداد

تجربه شده اولی مبدل به قند و کونوالا رین و دوم مبدل به قند کونوالا مارین میگردد و موافق قول **کریم**

عصاره که از همه اجزاء این نبات گرفته باشند مقدار يك گرم تا يك گرم و نیم در عرض و ذی یکی از عوامل قوی قلبی است

که ضربات قلب را بطریق کرده و بر قوت آن می افزاید و ضربات شریانی را منظم میکند و اثر آن در اذیت تشنج بول ثابت و

محقق است و این دانشمند در حقیقتی که نتیج از ضعف اعصاب میهم بود و در عدم انظام حرکات قلبی از آنکه با خلل

تنبه ها و یا سرپوشها همراه باشد و یا نباشد و نیز در ضیق تنبه سرپوش سرگوشه و در اتساع قلب در همه اختلالات

قلبی که موجب استسقای علم و یا تهیج اطراف شده باشند ما بالیس را استعمال میکنند و میگویند در ۳ گرم قلی چون بالیس

دایب و در ۳ گرم مرگ استعمال کنند کثیر القابده تر خواهد بود و مقدار شربت کونوالا مارین در ۱ تا ۲ سانس گرم است

بطور حب و با محلول الکلی و در جوانان تا ۱۰ سانس گرم هم میتوان استعمال نمود

گرم موگه مطابق کس بگزیند در ۳ گرم موگه مقدار معقول و نرم کو قه از موغی از ریشی نموده و بیرون کنند

و این گرد و مانند معطسات استعمال می نمایند

عصاره عصیر موگه مطابق کس بگزیند ساقه و گل تازه موگه ۳۰ گرم و در ۳ تا ۴ موگه مکد

هاون حرر بگویند و با فشار از پارچه بگذرانند و مصفی را تا ۱۰ درجه حرارت دهند و صاف کنند مصفای دوم

در حمام ماز به بقوام عصاره نرم تغلیظ نمایند

عصاره مانی موگه انضام مطابق کس بگزیند ساقه و گل خشک موگه ۳۰ گرم و در ۳ خشک

موگه مکد بگویند و در ۲۰ مقابل وزن آنها اب مقطر مدت ۱۲ ساعت دم کنند و با فشار صاف نمایند و تغال را مجددا

در همان مقدار اب مقطر دم کنند و نیز با فشار صاف نمایند و در مصفی با مخلوط کرده بغلیظ عصاره نرم تبخیر نمایند

و محصول را در مقدار کافی اب مقطر در حل کرده و با کاغذ صاف نموده مجددا در حمام ماز به بقوام عصاره نرم تبخیر

نمایند و این عصاره را بیدار ثبات استعمال میکنند نیز در هیتر و فی قلبا نرا موثر میدانند

شراب قلبی معقول سرن بگزیند کونوالا مارین ۲۰ گرم در ۳ گرم پد و ۳ گرم شراب گرباش

۵۰ گرم حل کنند این شراب که مقوی قلب است بر سایر محصولات موگه ترجیح دارد و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ سانس

۵۰ گرم حل کنند این شراب که مقوی قلب است بر سایر محصولات موگه ترجیح دارد و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ سانس

۵۰ گرم حل کنند این شراب که مقوی قلب است بر سایر محصولات موگه ترجیح دارد و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ سانس

۵۰ گرم حل کنند این شراب که مقوی قلب است بر سایر محصولات موگه ترجیح دارد و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ سانس

۵۰ گرم حل کنند این شراب که مقوی قلب است بر سایر محصولات موگه ترجیح دارد و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ سانس

۵۰ گرم حل کنند این شراب که مقوی قلب است بر سایر محصولات موگه ترجیح دارد و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ سانس

۵۰ گرم حل کنند این شراب که مقوی قلب است بر سایر محصولات موگه ترجیح دارد و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ سانس

انر خودی است

پوسپون موگه معقول است بگردد عصاره موگه ۱ گرم شربت پوست نارنج ۲۰۰ گرم شربت
دبا کوده ۳۰ گرم مخلوط کند و روزی سه قاشق اش خوری متدرجاً بیاشامند

مارچوبه هاون تاسیر داسپا و گوسا و فیسبالس نبات است ماکول
طویل العمر طایفه اسپا و ارپنه و در گستاها انواراعت میکنند و در طباطبایه و لاریش خشک انرا استعمال
مینمایند که عبادت از دسته البان است بحج قلم و رنگ آن قرمز مایل بر دی و بی بو و دارای طعمی مایل بر شیرینی باشد
نورسته جوان را مانند و او غذا هر دو معقول میدارند و این شاخه ها عبادتند از مارچوبه که در سر مریخی او زند
و چون آنها را بخورند بول بوی تن مخصوصی میگردد و در پشه مارچوبه یکی از پنج ریشه مفتوح و از عوامل مدرر معیف
الاثرو مسکن قلب است و شاخه های نورسته آن که **تورپون** نامیده میشوند محتوی ماده سپیاشنده موسما
به اسپا و ارپنه

اسپا و اژپن ماده است که بمقدار زیاد ازت دارد و بشکل منشورهای مستقیم و بالوزی شکل متبلر میشود و بی رنگ و بی بو و در آب بمقدار کم محلول و در الکل غیر محلول و دارای طعم سرد و جموعی است و نه اسید است و نه قلیا و این ماده در ریشه خطمی و در قنطاریون بکیر و در عصا اصل السوس و در زردک و در دلا کوکار و بوم و در بلاد ن و در شاخه های بوسته هو بلون نیز وجود دارد و از عوامل مدوه ضعیفه میباشد و در فرانسه استعمال آن معمول نیست ولی در ابطالاه استعمال است

تیزن و شش مار چوبه مطابق ککر و معمول بیمارستانها بگزیند شش مار
۲۰ گرم آب جوش ۱۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند و مانند عوامل مدد و مسکن قلب پیاله پیاله بنوشند

شراب شاخه های نورسته مارچوبه مطابق کرس بگرند ۲۰ جزء عصیر شاخه ها
نورسته مارچوبه که با حرارت صاف شده باشد و در حمام مارچوبه ۱ جزء قند روان حل کنند و حفظ نمایند و این شربت را
بمقدار ۲ تا ۱۰ اگر کم مانند مسکن قلب مددات استعمال مینمایند

خرق احرکائی ت البرد احرکات (وراثی و موی بدن) نبات است از طایفه ^{مسبو} نباتات
و در ممالک متحد با هم خرق احرکات و خرق مری موسوم و در این نبات طول العمر و شپش و لحمی است و از طرف
چشم ریشه های کوچکی میروند سفید با قدری زرد رنگ و ساقه آن سنوی مشعر و از ماقدم ارتفاع دارد
و این قدم که از زمین بالا آمدن گاهای طویل و عریضی از آن میروند که بعضی معصباند و به نقطه منتهی میشوند
و رنگشان سبز تیره و پرزدار و گلهای این نبات بطور دسته واقع شده و رنگ آنها زرد مایل به سبزی است و برگ ندارند
و دارای شش برگ و شش الت تذکراند و الت تانیت آنها بدوی و اصلی است و این گاه در پیش از ارضی ممالک متحد و
ارکانا تا به کار و این عمل میاید و در مواضع مرطوب و نزدیک بآب و در چمنها میروند و از گاههای پیش در سر است
که در او اسطخوت سبز میشود و تمام اجزاء این گاه دارای طعمی تند و سوزان میباشد و در طب فقط ریشه آنرا استعمال
میکنند و این ریشه دارای بوی مکرهی است که پس از خشک شدن در طرف میشود و طعم آن در ابتدا شیرین و بعد تلخ
و چون آنرا بخوبی بجایند احساس تنیدی سوزندگی در دهان میگردد که چندین ساعت دوام میکند و مسخوق این
نبات از معطیات است و موافق تجربه دانشمندان احرکات این ریشه دارای صمغ و ناسته و قند و ماده ذی

25/2

در چهل چاه

و ماده ملون و اسید گلیک و ماده الکلوئیدی مشابه و داترین و ماده خشیج املاح امک و پیاس است و این ماده قلیا غیر محلول و آب و کمی محلول را ترودر اکل خالص ملامحلول است و چون از اثر ترکی شعله اتر و زنده را سبب معان سبزد و بعد تسفح شده و بدون خاکستر میشود و در دهان موجب احساس حرقت و حدتی میشود که چند ساعت و ام میکند و مانند عوامل معطره قوی اثر می نماید و موجب وز عطسه های شدیدی میگردد که از نیم تا یک ساعت پس از ادخال واد در متحرین و ام می نمایند

یکی از دانشمندان بواسطه تجارب متعدده ثابت کرده است اثر خربق امریکائی را در ذات الریه و میگوید در ابتدای ذات الریه چون هر یک ساعت فاصله یک سانتی گرم سفرد را تروم و پرید و استعمال کنند تا عرق تهوع و قی پس از آن تا به ساعت می شاقط میگردد و دیگر می از دانشمندان اثر از ذات الریه حاد و در و ما بقیه مفصلی حاد و ذات الحجب و حی نفوذ پذیر ثابت کرده و میگوید در استعمال آن اولاً حالت قی و اسهال عارض میشود ثانیاً نبض بطئی میگردد و از نیم تا یک ساعت پس از استعمال آن از ده ۲ تا ۵ قرعه از سرعت نبض کاسته میشود ثالثاً حرارت بدن داکم میکند که در مدت یک دور و در استعمال آن از نیم تا دو درجه حرارت بدن نقصان میپذیرد

توسو میگوید اثر خربق امریکائی در انحطاط درجه حرارت ناپایدا است و پس از دو یا سه ساعت بتدریج پس حقه انحطاط کامل حرارت باید و با سه روز بر استعمال آن مداومت نمود و در ذات الریه حاد و خالص سرعت اثر کرده و منجر بسلامتی در مدت یک هفته متوسطان پنج روز و نیم است میگردد و در ذات الریه مرکب کمتر اثر میکند و بلا واسطه در حالت موضعی اثر نمی نماید و چون می دامنا قط میکند حالت موضعی چندان اشتداد نیافتد بلکه بعضی اوقات سرعت منجر بشفا میشود و در و ما بقیه مفصلی چندان مؤثر نیست و اگر چه در بعضی اوقات سرعت حرارت عرضی را کم میکند ولی در حجامه مرض مفصلی تغییر می داد و می آورد و در ذات الحجب اثر این دو و محسوس نیست بلکه جهت سفرد خربق امریکائی را بمقدار ۱ سانتی گرم هر ساعت باید استعمال نمود تا ظهور تهوع و با حصول شفا و اولونیت تعفین از جزء ریشه این خربق و ۱۰ جزء الک ۵ درجه که مدت ده روز بخسانند میسازد و مقدار شربت این تعفین از ۲ تا ۴ قطره است

عصاره الکلی خربق امریکائی بگزین مسخوق و ریشه خربق الک ۵ درجه آب مقطر مقدار کافی مسخوق و ریشه و در نصف الک مدت ۱۲ ساعت بخسانند و با فساد صاف کنند و تقاله داد و نصف دیگر الک نیز مدت ۱۲ ساعت بخسانند و با فساد صاف نمایند و در مصفی را مخلوط کرده با کاغذ صاف کنند و بواسطه تقطیر الک آنها را بگیرند و بعد در حمام ماریه بعلاط شربت رقیق تخم نمایند و محصول را در چهار مقابل و زرش اب مقطر سرد مخلوط کنند و با کاغذ صاف نمایند و بعد در حمام ماریه بقوام عصاره حی تعلبط کنند و مقدار شربت این عصاره از ۲ تا ۴ سانتی گرم است بطور حب

کتاب الفیاض فی الطب در بیان جبر سحر

اشرف

طریقه معمول بود و نفر می کنیم خواسته باشیم در درجه اول باد ویم ذات الریه از یک جوانی که قوت و خراجش معتدل باشد و انبساط و اشتداد در دم در حد متوسط بود فصد نمائیم

دو زاول از یکی از بازوها صبح چهار فنجان و عصر از سه تا چهار فنجان خون میگیریم (مقصود از فنجان ظرف کوچکی است که ۱۲ مثقال و نیم خون بگیرد) و در فاصله این دو فصد در پهلوی موی جمع سی زاول باید انداخت و با آن محل را حجامت کرد بطریقی که تقریباً سه فنجان خون خارج گردد

و در دوم فصد سهوی از بازو کشد و بمقدار دو فصد مذکور خون خارج سازند و هرگاه درد پهلوی باقی باشد باز او در محل دو اندازند و با حجامت نمایند

و در سوم فصد چهارمی در بازو نمایند و بمقدار دو فصد اول خون خارج کنند و اگر در باقی باشد باز او در دوم بازو اندازند و با حجامت نمایند

و در چهارم خیلی بندرت اتفاق می افتد که در این صورت ذات الریه تار و زخمی را می داند و می گوید خواه شروع در فصد در درجه اول کرده باشند باز در درجه دوم و چون دوام کند میتوان در این دو زنی فصد کرد ولی بهتر آنست که فصد اسما شمع در این عریضی است در محل معلول

بقول کلی استقرایع و التبه نباید ترك كرد مگر هنگامی که انعکاس حوائی تمامه موقوف گشته و عسر النفس و جمع کامل بر طرف شده باشند این قاعده کلی مانند قواعد کلیه دارای استثنای میباشد ولی استثناهای آن خیلی نادرند **بوشاد** میگوید که من در این قول **بوشاد** متفقم که این طریق اجرای فصد ها چند رعقب بکدی بگریزی از وسائط قواست و وسائط قوی را نباید اجرای نمود مگر با احتیاط زیاد و هرگز با شیخی صریحاً هر که دستشان در اجرای فصد چندان قابل نیست نباید اعتماد نمود

بودن میگوید ممکن است با آنکه فصد در موقع و با فایده بود و بعضی ضعیف حاصل کند که مقبلی به سنکوپ شود و اثر آن بدن ندارد شده و سرد گردد در این صورت باید بعضی از بزرگی در بستر او در دو صفا ممکن او را بلند نگاه داشت و از بالا پوشه های متعددی بدن او را پوشانید و بواسطه مشروبات نیم گرم ترشح عرق را سهل نمود و میگوید بواسطه اجرای فصد بعضی سنکوپ عارض نخواهد شد اگر چه بعضی ضعیف باشد و نقصان خون به پیوده بود

حجامت با شرط حجامتهای با شرط را در اعمال طبی میتوان بحوض استعمال زالو معتول داشت و در هیچ مسئلی که بر آن دارند تعیین مقدار خون است که در حجامت با شرط مقدار خون مخیره را میتوان معین نمود و خصوصاً حجامت با شرط را استعمال میکنند بوی پهلویها و سینه در ذات الحجب ذات الریه و بوی شکم در روم صفاق و بوی جزء فوقانی و انسیه را با جهت از ریح

زالو زالو در همه مواضع و در همه مواقع که بیان کردیم میتوان استعمال نمود و آن در خلف گوش حقیقه دفع کوش سبون دماغی و در اطراف چشم حقیقه دفع رمد های رخی و در مقعد مانند وسائط مصرفه بسیار مستعمل و مفید است

حرف ذ

در حیل نجر - ذی الحجه عوامل مشال

چون در این یکی از عوامل حمزه و منقطه است لهذا بقول کلی میگوئیم عوامل حمزه و منقطه و حرقه عبارت اند از ادویه که چون آنها بر وی جله منطبق سازند موجب فز حدیث و حرقت و سایر علامات در حی و موضع میشوند

و اگر اثر آنها دائم و متصل بود مورد حصول تو شیخ سرفراز تحت اشاره گذشت و بطریق دیگر در او روی جلد بلند نموده و
 نقاط و طاوله های چند حاصل میگردد و در این صورت با هم عوامل مختلفه میسوزند و هرگاه اثر آنها بطریق
 بود که موجب فساد الی این مخرجی از بدن شوند که بروی آن منطبق بوده اند آنها را عوامل محرقه مینامند و **قایل** این
 عوامل را با این ترتیب بیان میکند آحرار **۱** الکحل خالص و اسیدهای غلیظ (اسید سولفوریک خالص اسید اتریک
 اسید کرمیک اسید استیک و سرکه) **۲** قلیات محرق عم از نیت نقره **۳** اسید ارسنیک و سایر محصره
 ارسنیک **۴** املاح محرق جوه **۵** کلور و در وی و کلور و انتمون **۶** سولفات مس استاتان **۷** اخردل و اسید
 کربویدریدیک و سرکه گند **۸** اذ دارج و گادو **۹** فریون و دند و طر استیبه و تاپسا و پیمان و اهل و در میان این
 عوامل الکحل اسید استیک و سرکه و قلیات محرق و محصره ارسنیک و املاح محرق و نیت و کلور و انتمون گند
 و دند و طر استیبه و پیمان را ذکر کرده ام و اسید سولفوریک و اسید کربویدریدیک و از نیت نقره وید و کلور و در
 وی و سولفات و استات مس و اهل را ذکر کرده و کلور و نقره وید و در وی و مس و زعفران ذکر خواهم نمود و در
 این در بیان میکنم ذرا درج و حرارت و اسیدان و نیک و اسید کرمیک و خردل و اقسام سر و پیاد و اقسام دافه و مادی
 ذیون و گادو و فریون و تاپسا را و در آخر این در مابین را ذکر میکنم

۱۰ ذرا درج پس **۱۱** الا کلک **۱۲** کائنا بدلی کائنا بدلی عبادن از حیوان است
 از نوع **کولویتر هیر و حیر** از طایفه **تراکلبد** و از قسم ذرا درج و طایفه **تراکلبد** بواسطه **شکل**
 سرشان از سایر این نوع متمایز اند که سر آنها مثلث و با شکل قلب و بروی یک نوع گردنی واقع شده و بدن آنها عموماً مار
 و دارای **البیرون** های منعطف و غیر محط و اغلب اوقات خیلی کوتاه و کمرهای آنها هرگز دارای ظفر نیست این
 هوام اغلب اوقات در روی نباتات زندگی کرده و برک آنها را خورده و ضایع میکنند (نوع هوام موسوم به **کولویتر**
لویتری یعنی معطلی الخناج دارای دوزخ بال میباشد دوزخ فوقانی صلب نخس و کدر که چندان پیش از آنها مدخل
 ندارد بلکه جهت پوشانیدن و محافظت کردن دوزخ تحتانی که مخصوص به پیش است خلق شده و این دوزخ فوقانی با اصطلاح
 حیوان شناس **البیرون** مینامند و ذرا درجی که ما از آن گفتگو میکنیم یکی از شش قسم **تراکلبد** است که
 شاخهای آن طویل و منعطف و خیلی شکل اند و چنگالهای سفش دارای تقسیمات غامری است و عموماً ذرا درجی که
 در طب استعمال میکنند سبز طلاء است و در سنج و شاخهای آن سیاه و از عیاه اخط طول و ۲ تا ۳ خط عرض دارد و
 بوی آن غیر مطبوع و بیشتر در روی سفید او باس **تروین** و اقسام گل سرخ منزل میکند ولی دخت و ن دابر
 سایر اشجار ترنج میدهد

ذرا درج را باید که فصل تابستان گرفت با این طریق که صبح قبل از طلوع اوقات پارچه درخت درخت بگسارند و شخصی
 که تمام بدن حقیقی صورت و گردن را پوشیده و دستها را دست کش کرده درخت را بقوت گان میدهد این هوام
 را که در روی پارچه رنجته جمع میکند با بخار سرکه با پاهای داگشت و در گرم خان خشک است و یکی از دانشمندان **مگرو**
 چون مدتی بر این هوام حرارت وارد کند یک جزء از ماده عامل آنها بخار میگردد پس در خشکایند آنها نباید حرارت
 زیاد و تمادی وارد کرد

ذرا درج بواسطه جمعی از دانشمندان تجزیه شده و وجود کائنا بدلی را در آن کشف نموده اند و اوقات تجزیه وجود مواد
 ذیل در آن ثابت نموده اند از بی سبز غیر محلول در آب و محلول در الکحل که منقط نیست **۱۳** ماده سیاه و محلول

کولویتر

کتاب

اب و غیر محلول و الکلی و غیر منقط ماده زرد و محلول راب و الکلی عم ماده عاملی بی شکل و فرا و منقط که بوی نافذ دارد و بواسطه این ماده است **کائینا ریدین** که عبارت از ماده عاملی دارد و جسمى است سفید و شکل تنخه های بلورین مخلوط با ماده زرد باشد محلول راب و اگر خالص بود غیر محلول و در الکلی جوشن حل میشود ولی پس از سر شدن در میگرد و در زیتها و آب شدت محلول است **اوسمازم** اسید اوریک و اسید فوسفوریک و اسید استیک که این عبارت از ماده است که اسکت این هوام را متشکل میازد و فوسفات اهنک و منیری

ذو این چون قدری زیاد تر از مقدار شرب استعمال کنند مانند موم خمر شرب بسیار قوی اثر میکند و در ابتدا تحریک بسیار شدیدی در جای معده و معده کرده و بعد از آن توالد و بول شدت یافته و موجب همین شدیدی در آن میشود بطریقی که ممکن است منجر بمرگ گردد و قاروره اغلب ادای البومین شده و چون بگذرانند در سوب نماید اغشبه کاذب چند ران مشاهده میشود و استعمال غیر محطاطانه در این مسمومین بادی مشا میگردند و با وجود این نادرست که ازان دیده میشود از داخل استعمال میکنند و از عوامل مبهمة مستحله است که موجب تحریک و تبیه قوای التوالد میگردد و در دفع سلس بول و در دفع سبالات سوزاکی مبرم و در صرع و در کلب الکلب در بعضی اراض جلدی مستعمل است و تعفین در این دارد دفع البومین و دری مؤثر میدانند و نیز در دفع قروح ضعیفی مستعمل و مفید است از آنکه سبب این قروح تولید اندامهای لحمی باخته و مسترخ بود و با نقصان اندامها و هرگز در این بطور گردد و سفوف نباید استعمال کرد زیرا که ذرات آن ممکن است در بعضی نقاط مجرای غذایی ملصق شده و موجب بروز سوانح موضعی در آن نقاط شوند

گرد زارچ مطابق کس و معمول بی سنا آنها الشکری بگزیند زارچ خشک مقدار منظوری که در گرم خان و درجه نجس کنند و درها و در پوشیده نرم بگویند و از موپن پوشیده مو نم ۳ و نم ۶ بدون تحالیر و ن کنند و با آنکه موپن بر پشمی نم ۱۰ دارد پنچین این گرد بکار برند در این وقت با این موپن دای پگری نباید بخت بلکه مخصوص به زارچ باید باشد و در ساختن این گرد در هوای متحرک خطرناک است و این گرد در ساختن بسای از محصولات منقط بکار میرود و در داخل مقدار شربان از ۲ سانه گرم تا ۱ دسی گرم است و از محصولات خطرناک میباشد

طریق ساختن کائینا ریدین مطابق کس بگزیند زارچ مقدار منظوری که در فورم خالص سولفور کربون خالص مک مقدار کافی گردد زارچ را در آله پلاسمان با کلو و فورم داخل کنند و محصول را در حمام ماریه حقه اخذ کلو و فورم تقطیر نمایند و عصاره کلو و فورمی را با سولفور کربون بشویند و مجدداً در کلو و فورم گرم حل کنند و بگذارند سرد شده تا متبلر گردد

تعفین زارچ مطابق کس بگزیند زارچ نیم کوب کرده الکلی ۱۰ درجه امدت ده روز بخیسانند و با قشاز یا رچه گزیند و با کاغذ صاف کنند و این تعفین را در خارج مانند محمرات و منقطات و ضد دوما تبسم استعمال میکنند و در داخل مقدار شربان از ۱ تا ۲ قطره است بطور پوسپون و بعضی از مصنفین تا اگر استعمال نمایند و از عوامل محرک و مبهمة است

تعفین اتری زارچ مطابق کس بگزیند زارچ نیم کوب کرده الکلی ۱۰ درجه امدت ده روز

قاعده بکریو یا سهون تعفین سازند و این تعفین را مانند تعفین الکلی و خارج مانند حمرات و منقعات و ضد
روما بکس و در داخل مقدار ۲ تا ۳ قطره بطور یوسپون مانند محرکات و مبهبات استعمال نمایند

عصاره الکلی ذراچه مطابق کدکس بگزینند و از ۳۳ گرم نیم کوب کرده الکلی و درجه ۱۰ ذراچه
را مدت ۱۰ روز با جزء الکلی بچسباند و با فشار از پارچه گدازانده و با کاغذ صاف بکشد و مصفی را داخل کرده و
حمام ماریه بغلظت عصاره نرم بچسباند و مقدار شربت این عصاره از ۱ تا ۵ سانته گرم است و در خارج مانده
منقعات استعمال میشود

در بیان شیوه ای که در این کتاب آمده است

خلوط ذراچه معمول به بگزینند مخلوط صمغ عربی ۱۲ گرم تعفین ذراچه ۱۲ قطره لودانیم ۳۳
۱۰ قطره خلوط بکشد و در فایج شانه در شبانه روز با قاشق کوچک متدجایا شامند
خلوط مدبول یا صمغ معمول به بگزینند مطبوخ و فوره ۱۲ گرم تعفین ذراچه ۱۲ قطره لودانیم
سیدیم ۱۲ قطره شربت ساده ۱۲ گرم خلوط بکشد و در استسقای شیب از ورم کلیه البومینی و خرمین و سه دفعه در
عرض شبانه روز با شامند مقدار تعفین را متدجایا متبوان تا ۵ قطره رسانند و صوتیکه مقدار لودانیم را تا
۱۰ قطره برسانند و مصنف میگوید در شخص ۵ ساله که مبتلی بود بوزم کلیه البومینی خرمین مقدار تعفین ذراچه
را تا ۵ قطره و مقدار لودانیم را تا ۵ قطره رسانند و مدت یک هفته بر این مقدار مداومت مینمود تا البومینی بول
گشته و تهجات مفقود گشت

سفوف دافع حبس طمث بگزینند مسحوق ذراچه ۱۲ گرم اکسید سیاه آهن مسحوق صبر زرد مکد
۵۰ گرم گرد دارچینی ۵ گرم خلوط کرده در سه بسته مساوی به بندند و از آن ۲ بسته در عرض و ز سفوف نمایند
مفت الحصات تولی بگزینند ذراچه ۵ گرم قاعله صغاری ۳ گرم الکلی ۵۰ گرم اسپد نپریک ۵۰ گرم
بچسباند و صاف بکشد و ۱۲ قطره این مصفی را در نصف پیاله شربت قد خلوط کرده متدجایا بنوشند
شراب ذراچه بگزینند ذراچه ۱۲ گرم سفید اعلام ۵۰۰ مطابق معمول شراب سازند و از آن ۲ تا ۳ گرم
این شراب را در یک پیاله شربت قد خلوط کرده متدجایا شامند

خلوط دافع سلسبول بگزینند تعفین ذراچه ۵ گرم شربت دارچینی شربت صمغ مکد ۵۰ گرم خلوط
کند و یک قاشق چای خوری بعد از شام و وقت خواب بنوشند و متدجایا مقدار آن را زیاد نمایند
سفوف حرک و مد بگزینند ذراچه ۲ گرم کافور ۵ گرم قند شیره ۱۲ گرم مطابق معمول
خلوط بکشد و در بسته مساوی به بندند و هر سه ساعت فاصله یک بسته را سفوف نمایند و این سفوف از
خصوصیات خطرناک است

بلسان لایو و سالومون بگزینند بلبل دارچینی مکد ۳۰ گرم بلسان مکی ۲ گرم تعفین ذراچه ۱۲ گرم الکلی ۵۰
درجه ۵۰ گرم قند ۵۰ گرم مطابق معمول بلسان شاند یک قاشق چای خوری این بلسان را در شراب اعلا
داخل کرده در دوز معین بنوشند

قرص نسانك بگردد قد مسحوق ۲۵۰۰ گرم و بنیل مسحوق ۵۰ گرم و نسانك مسحوق ۵۰ گرم مخلوط کرده
 بقیانند تعفین دار چینی ۵۰ گرم و من فرادار چینی ۲۰ قطره تعفین غبره ۱ قطره و بدقت مخلوط نمایند و بالعاب کبر اخبر کرده
 قرصهای بک گرمی سازند و از ده تا ۲۰ قرص در دفع عنین پاشانند
نسانك نباته است از طایفه **ارالباسه** که در چین و ژاپون میروید و معطر تلخ و از عوامل محرک معده
 میباشد مطبوخ در شیره انار از چید گرم ۵۰ گرم و زیاد تر استعمال کنند و یک قسم از انرا که از مملکت کره می آورند بخوبی
 مال چینی و ژاپون نیست

نسانك

قرص معطر بگردد فوسفات آهن ۵۰ گرم تعفین دار چینی ۱۰ گرم قد مسحوق ۲۰۰ گرم لعاب بکره اسانس دار چینی
 معطر شده باشد مقدار کافی مطابق معمول قرصهای بک گرمی سازند و در دفع عنین ضعف و زی بکقرص بنوشند
حب لکری بگردد در دار چینی ۵۰ گرم عصاره گاو زبان ۱۰ گرم مطابق معمول و عر حب سازند و سبب یک
 حب در دفع سلس البول پاشانند این حب از خصوصیات خطرناک است

قرص دفع صرع معمول لکری بگردد گدستوان طلایه ۵۰ گرم و الریانات روی ۲۰ گرم
 گرم قد مسحوق ۵۰ گرم اسانس نعناع ۲ قطره با مقدار کافی لعاب صمغ ۵۰ گرم قرص سازند و یک قرص صبح و یکی عصر
 پاشانند **ستوان** یکی از اقلام دار چینی است

کنا ریدین

کنا ریدین این جسم را در ساختن کاغذها و پارچه های منفط بکار میبرند و در کلبیریش
 جسم را بجای لطف کوب تجویز مینمایند این نسخه بگردد کنا ریدین ۲۰ سانتی گرم پیاس کسینک خاصه ۵۰ سانتی گرم
 در مقدار اب مقطر حل کنند که محصول ۵۰۰ سانتی مطر مکعب باشد هر سانتی مطر مکعبی دارای ۲۰ درم میگرد
 کنا ریدین است و از ۲ تا ۲۰ سانتی مطر مکعب میتوان در یک روز بطور تدریج تحت جلدی اعمال کرد و گاه که در
 پیاس مانده منقعات استعمال میکنند این ملح در ده ۲۰ جز آب سرد محلول است

نسانكها اول اچ استعمال

کاغذ دار چینی کاغذ موسوم به کاغذ پوسف را در تعفین دار چینی پاشانند و حبک کنند و این کاغذ را چون در
 جلد منطبق سازند موجب حصول نقاطات میشود و لهذا میتوان از بعضی همه مشعهای منقعات استعمال نمود
اسید استیک دار چینی (سرکه منقسط) معمول و اسازی لند
 در دار چینی نیم کوب اسید استیک ۱۰۰۰ درجه ۱۰ مدت هشت روز بخیسانند و گاه گاه بهم زنند و با کاغذ صاف
 کنند و پارچه دار چینی محصول الوده کرده و بر روی جلد منطبق سازند و روی انرا از بافته صمغی و با اسپارادار چینی پاشانند
 پس از چند دقیقه موجب حصول طاولهای چند میگردد و **هاژون** نسخه ذیل را استعمال میکنند در دار چینی مسحوق
 ۵ فریون اسید استیک غلیظ ۱۰۰ مطابق معمول خیسانند صاف کنند و این دو محصول را در حصول نقاطات
 بجای مانباک مانع استعمال کرده و بهتر از ان میباشد اگر چه اسید استیک غلیظ به تنهایی و بدون انکه در دار چینی در ان
 خیسانند باشد موجب حصول طاول میگردد

زیت دار چینی مطابق کد کس بگردد در دار چینی نیم کوب ۱۰ درغن زیتون ۵۰ درغن زیتون در شیره

شش ساعت در حمام مایه دم کنند خیلی بهم زنند و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف نمایند و این دیت محض ضد
رومانتسم و منقط است

خلوط از ریجی بگزند گرد ز دارچین گلپرین مکند و خلوط کرده مدت یک ساعت دوده درجه حرارت
نمایند و بگذارند سرد شده بپزند الکل ۱۵ درجه عا اتر استیک ۱ و مدت هشت روز بگذارند بماند و بعد با فشار از پارچه
گذارند و در قیف در بشه با کاغذ صاف کنند و حفظ نمایند و این محصول را بروی هر شمع که بگسترانند از منقط
و چون از بروی شمع منقط در هنگام استعمال بکشند اثران مطمین میشود و اثر والکل بخار شده و جز گلپرین زرد
که شمع را نرم و چسبند می کند چیزی باقی نماند

شمع منقط مطابق کس بگزند سقرالی ۵ و روغن زیتون ۲ انگان با سله قون ۵ و سوم زرد
۲ گرد زرد ۲ سقراد ۲ و روغن ذوب کنند و موم و انگان را بپزند و از روی اثر برداشته گرد زرد ریجی و خلوط
کرده نا هنگام سرد شدن متصل بهم زنند و این شمع از عوامل منقطه است و در تحلیل خارج و بخارک سفید پس از
بروی جلد منطبق میسازند و موافق حالت جلد از ۱ تا ۱۲ ساعت طول میکشد تا اثران بروز کرده و نقاط ظاهر شوند
و اغلب اوقات شمع منقط را از کاغذ پوستی مبلول زیت کافوری می پوشانند و بواسطه انحلال کاتاریدین
در زیت اثر نقاط شمع باز ظاهر میگردد و بهتر است که شمع منقط کافوری استعمال کنند این طریق که به حد اشباع
کافور را در اثر حل نمایند قدری از آن محلول بروی شمع منقط بزنند تا بخار شده و یک طبقه کافور بسیار نرم
بروی شمع باقی بماند و در اثر کافور از محاقطت و دم شانه زرد ریجی نباید شبه نمود ولی بهترین قها در این باب
انست که شمع را قبل از آنکه بشروع به بلند شدن نماید بردارند یعنی از ۱ تا ۲ ساعت از بروی جلد منطبق نموده
تا بروز حریت و انوقت از آن برداشته و ضمادی بجای آن اندازند بواسطه عمل انعکاس بدن عرض ضعیف طاول
ظاهر میگردد و در درخا جهای عصبانی بسیار حساس و اشخاص مبتلی به دیابتوس البومین اوری و اختلال
تفویذی نباید استعمال شمع زرد ریج نمود

شمع منقط معمول مصنف بگزند موم زرد اسفر سفید ۱ سپه مناب ۲ و تابستان ۱
و در زمستان ۲ گرد زرد ۲ موم و سقراد ۲ و پیر ذوب کنند و بگذارند نیم مایع شده گرد زرد ریجی را بپزند و مدت
بهم زنند و در وقت استعمال بروی پارچه کشیده قدری آنرا کافوری که در نسخه قبل ذکر کردیم بروی آن بزنند تا
اثر بخار شده و شمع از یک طبقه کافور بسیار نرم پوشیده شود و اثر این شمع از ۱ تا ۲ ساعت ظاهر میگردد
مگسهای مبلان مطابق کس بگزند زفت بورگونی موم زرد گرد زرد ریجی مکند ۵ و تربا
میلزه ۱ اسانس لوندا سانس حاشامکد ۱ موم و زفت را با هم ذوب کنند و ذرد ریجی را افزوده در حمام مایه مدت
دو ساعت بگذارند م کشند و تربا نیتین را افزوده و بعد اسانسها را داخل نمایند و نا هنگام سرد شدن بهم زنند
و گلوله های کوچکی بپازند که ۵ سانتی متر قطر هر یک آنها بود و آنها را از قافه سیاهی محاط سازند و این مگسها
مانند منقطات استعمال میکنند

ایضا نسخه دیگر معمول و اشای ابالباب بگزند سقرالی صیغه سائله مکند ۲ موم
زرد ۲ کافور مسحوق ۲ و دارچین مسحوق ۲ سقراد موم را با هم ذوب کرده و صیغه را افزوده و بعد از ریجی را
داخل نمایند و در روی اثر ملا می مدت نیم ساعت بحالت ذوب نگاهدارند و نا هنگام سرد شدن متصل بهم

زند و قبل از آنکه کاملاً منجمد شود کافور را بان مخلوط نمایند و در روی یک پارچه محکم که چشمه های آن تنگ بود مانند یک طبقه نازکی بکشند مانند منقطات استعمال نمایند

شمع منقط انگلیسی بگزن شمع موم (موم زرد سپید مکده ۳ زفت ۱) پیر مذاب ذرا در پی مسحوق مکده ۱ جزء شمع و پیر را با وارت ملا می ذوب کند و گرد ذرا در پی را بقیارند و تا هنگام سرد شدن بهم زنند
اسپا داد راپ منقط مطابق کس معمول بهماستانهای لشکر بگزن موم زرد زفت سپاه را تا پنج مکده ۲ مخلوط کرده ذوب کند و بقیارند و روغن ذیتون ۲ گلبرگ تر با نین ملز مکده ۳ و بعد مسحوق ذرا در پی که چندان نرم نباشد ۴ داخل کرده و در حمام ماری مدت نیم ساعت بگذارند و بعد حفظ کنند و بر روی پارچه مومی بگسترانند

شمع منقط ژان بگزن مصطکی تر با نین مکده ۱ افقون شمع د با شلون صمغی مکده ۳ مخلوط کرده ذوب کند و بقیارند و ذرا در پی ۴ و حفظ کنند و این شمع را مدت چند روز در محلی که باید منطبق میسازند و جلد تختان متفرج میگرد و چون خواسته باشند از ابرو دانند بشیر را با خود با کمال ردد بر میدارد

پوماد منقط سبز مطابق کس بگزن گرد ذرا در پی ۱ انگان پوپولیوم ۲۱ موم سفید ۳ موم زرد ۳ در حمام ماری ذوب کند انگان را افزوده و بعد ذرا در پی را داخل نمایند و تا هنگام سرد شدن بهم زنند و با این پوماد محل شمع منقط را حقه تولیدیم ر فاده می نمایند و این محل را متورم کرده و باندا زه کردن تحریک میکند که موجب حصول غشاء کاذب میگردد

پوماد منقط زرد باضام مطابق کس بگزن ذرا در پی نیم کوب ۵ اسپر مذاب ۲۱ موم زرد ۳۰ زرد چوبه دهن فرا لیمو مکده ۱ در حمام ماری پیر و ذرا در پی را مدت چهار ساعت م کند و گاه گاه بهم زنند و از پارچه با فشار بگذرانند و محصول را با ز چوبه مسحوق مخلوط کرده چهار مدت یک ساعت در حمام ماری دم نمایند و رقیق کرد حمام ماری واقع شده باشد با کاغذ صاف کند موم ذوب شده را با محصول مخلوط نمایند و تا هنگام سرد شدن بهم زنند و قبل از آنکه کاملاً منجمد شود دهن فرا لیمو را بقیارند و با این پوماد محل شمع منقط را حقه حصول بهم ر فاده کنند و اغلب اوقات تحریک شدیدی در آن محل می نماید

در بیمارستانهای لشکری فرانسه یک جزء گرد ذرا در پی را با ۱۰۰ جزء انگان با سلقون مخلوط کرده و صاف نموده و در فاده محل شمع منقط حقه حصول بهم بکار می برند

کاغذ منقط مطابق کس بگزن پیر ساده ۴۰ پیر حسرت ۳۰ ذرا در پی نیم کوب ۱۰ در حمام ماری مدت دو روز دم کند با شازا پارچه گذارند و رقیق کرد حمام ماری واقع شده باشد با کاغذ صاف نمایند و حفظ کنند حقه ساختن کاغذ منقط نمی آید بگزن ذرا پوماد فوق ۳ پیر حسرت ۵ اسپر ساده ۱۰ موم سفید ۳ پیر ساده و موم را با هم ذوب کند با پوماد و پیر حسرت مخلوط نمایند بگزن تر بشیرهای کاغذ باندا زه که ساخته بود و یک روی آنها را از محصول مذکور در حالیکه بواسطه حرارت ملا می آنرا نیم مایع کرده باشند بگسترانند و بگذارند سرد شوند و این تر بشیرها را به قطعات مستطیلی که به سانی مطول و سانی مط عرض شان بود تقسیم نمایند

حقه ساختن کاغذ منقط ۲۰ بگزن پوماد مذکور ۵۰ پیر حسرت ۱۰ پیر ساده موم سفید مکده ۳ بطریقی که

دو ساختن کاغذ نموده ذکر کردیم عریان نمایند

جهت ساختن کاغذ منقط نموده بگریزند و مواد مذکور در موصوفه سفید و بطریق مذکور عمل کنند

این کاغذها را در فاده محل شمعها منقط استعمال نمایند و استعمال آنها سهل تر و مساعدتر از پوماد های مذکور است

گلوله پودر در محلول هوش

درالت پلاسما ۵۰ گرم ذرات پودر نیم کوب و ۵۰ گرم اتر سولفوریک و ۵۰ گرم اتر استیک را داخل نمایند و محلولیکه بدست می آید عبارت است از محلول اشباع شده ذرات و رنگ آن سبز در ۴ گرم این محلول اگر پودر با روغن حل کنند

شمع منقط محلول بر تونو

بگریزند و در ۴ گرم این محلول اگر پودر با روغن حل کنند نمایند که خیر از محلول اصلی شود و پارچه کاغذی را گرفته وسط آن را اندازند که میخوابد و سوختن نماید آن کاغذ را بروی قطعه از اسپاداداپ منطبق سازند و با اسپاتول از خیر مذکور بر روی آن سوراخ بگشایند و در محل مقصود منطبق نمایند

حرارت

یکی از عوامل محرکه قوه متداوله است و متحرک باعانت از داغ می نامیم و در طب این عمل را بواسطه چند اجزای میکند و آن بواسطه فیزی که حرارت در داغ شده باشد تا بتوسط فیزی که باعانت از جوش انداغ کرده باشند و این دو نوع را کی می نامیم تا با عمل داغ را می بینیم است بواسطه یکی از مواد البه قابل استعمال اجزای کنند و این عمل را **موکرای موکیش** می نامند و داغ باقی بماند یکی از اقسام این نوع است

کی اصلی عبارت از داغی است که بواسطه آهن قرمز شده و دارد و در قوی ترین اقسام داغ بلا شبهه

قسم است که مکوات آهنی را بقدری تاباند تا قرمز گردد و هر چه حرارت آن زیادتر باشد احساس جوش کمتر میگردد و این عمل را در وسیع حیوانات متبلی به راد و حیوانات سم دار و پوستول ردی اجزای میکند و باید چندین مکوات (داغی) در آتش گذاشته حاضر باشند تا چون یکی سرد شود بلا فاصله داغ دیگری را بردارند و در دست که معاد با جوی این عمل باشد و آهن بهتر و مطمئن ترین اقسام داغها است

یکی از دانشمندان با سم کی حقیقی داغی از پلاتین استعمال میکند که آنرا حرارت قرمز نزدیک به سفیدی داغ کرده باشند و این داغی را در سطح معلول رد و در خود میچرخانند تا هر چه ممکن شود از سطح معلول را فرا گیرد و در قرح غارچی و اثر لود های متفرج و مبرم و بهنجار دارد و غیره استعمال می نماید

مطرقه میو و این مکوات را که شبیه بطریق است و در سانس سطح و مد راند و آب جوش فرو میزنند و در محلی

که میباید داغ کنند منطبق میسازند بشره بلند شده و در چند دقیقه فلکتن های چند حاصل میگردد و یکی از دانشمندان بواسطه تجارب ثابت میکند درضا شیکه بجاالتوقع باشند بواسطه استعمال **مطرقه میو** در مدت چند دقیقه میتوان حوة را رجعت داد

بوشادامیگو به مطرقه میو

را با فواید زیاد جهت همچنان قوای ضعیف شده که سبب آنها تغییرات علاج ناپذیر آلات اصلی حوة نباشد میتوان استعمال نمود و نیز آنرا مفید میدانند در خرق و در خناق بواسطه اشتیاق انحره حمله و هم چنین در تمام بواسطه اسهال سبب نمایند و بواسطه استریکین بواسطه شوکان و غیره از استعمال آن تجدد میکند و میگویند استعمال **مطرقه میو** در زوایب و در سبب میشود از برای

مکرات

۵۸

مطرقه میو

ک

اکتاب زمانی جهت جذب کینن یعنی مان قدرت را زیاد کرده و عود ضحله اش را به تعویق می اندازد و برای طبیب
زمانی جهت استعمال کینن و جذب آن حاصل میکند

موکرای موکرس این عمل بواسطه کاغذ نازک و پاپنبه مخلوج و پامغرا قطعی با پوز بومادان چینی جری
میکند و حقیقت آنکه مواد مذکوره بخوبی قابل احراق شده و اثرشان قوی تر گردد و آنها را در محلول بی کرومات پیا
و با کروماتان فرو میریزد و این داغ در داشتیم و در کاری فقرات و در دما میل کوثر سپونی و اراض کلید و
امراض کبد و تومورهای سفید اقسام نورالژی و غیره مفید و مستعمل است و بهترین موکراها قوشوره
است که از امانند اسطوانه لوله کنند و و و و

کریون داغ معکول بریونو بگردن زغال و ع از بات پیاس بکیرا اب صاف و ع با کیرا
و اب لعاب سازند و از بات را در آن حل کنند و زغال را بکوبند ولی نه چندان نرم و بر محصول بفرایند و اسطوانه
هائے سازند که طولشان یک دس می باشد و قطرشان باندازه که میخواهند چون یکی از این اسطوانه ها را در محلی
مقصود باشد منطبق سازند نوک آنرا آتش زنند بخودی خود و بطور بطور میسوزد و داغ آتش محمد و در حاص
موکرای مارمووال بگردن کاغذ بی اها مقدار منظور سوز سئات مایع سرب مقدار کافی کاغذ
در مایع فرو برند و بچسباند و تریسه هائے ازان سازند که سائته مطر عرض شان باشد این تریسه ها را لوله کنند و
اسطوانه هائے سازند که تقریباً قطر شان یک سائته مطر بود و با اها رکی بر این تریسه ها را به چسباند تا لوله باز نشود
و این موکرا بطور بطور و منظم میسوزد و باندازه که محتاج به دمیکن باشد

موکرای اتری معکول هولها رده حبه تحله کردن هوای شاخ حجامت دو قطره اتر در
ان میریزند و اتر را در نزدیکی محلی که میخواهند منطبق سازند می برند و مشتعل میکنند و خلا کامل بقدر امکان حاصل
میکرد و میتوان محل این حجامت را شرط نمود و باندازه که میخواهند خون گرفت

اسیداز نیک (اسید نتریک) پ جوهرشوره (تیزاب) ل اسید و
نتریکوم این اسید را میگویند که دانشمندان در سال ۱۲۲۵ میلادی از تقطیر مخلوطی از شوره و خالکوب
استخراج نمود ولی گویا انکشاف آن بواسطه حکمای اسلام در زمانه هشتم میلادی بود و اسیداز و نیک که در تجارت
متداول است مرکب بمقداری آب است و جسمی است مایع و بی رنگ و چون خیلی غلیظ بود دارای بوی تند مخصوص
است و شدت محرق و در عده درجه حرارت جوش می آید و چون مواد آله را حل کند اغلب اوقات زرد رنگ
میکرد و وزن مخصوص آن ۱.۵۱ و مرکب است از ۳۵ درصد ازت و ۶۵ اکسیژن

اسیداز و نیک چون خالص بود یکی از سموم محرقه بسیار قویتر است و چون بمقداری آب در آن مخلوط کنند که روشنی آن
مطبوع گردد در عده زیادی از امراض انقبیل و بابتوس اسکوربوت و امراض کبد و غیره مفید و مستعمل است و
هوزان و قطره اسیداز و نیک را در ۲۰ گرم پوسپون مخلوط کرده و ۲ گرم اتر نتریک الکلی بر آن افزوده در
دفع البومین اوری استعمال می نمایند و اسیداز و نیک خالص را در حصول اسکا و معکول می دارند ولی استعمال
آن خیلی مویع است

اسید نتریک الکلی بپایند اسید نتریک متعادل با الکلی درجه ۵۰ اب مقطر ۷۲ در صرا
در لیته مخلوط کرده حفظ کنند

جوهرشوره

الکلی

اب اکثره معمول البون بگزند اسپد از وتیک خالص ۲ گرم اب ۱۰۰۰ گرم مخلوط کنند و ۲ تا ۳

پناله صبح ناشتا در سفید پس و جرب و گلب کوروزی بنیاشامند

لیموناد نیکریك معمول بهماستانهای لشکر بگزند اب ۱۰۰۰ گرم شربت

۱۰ گرم و بقدری اسپد از وتیک فرایند تقریباً ۱۳ قطره که تیشی ان مطبوع گردد و این لیموناد را در دفع جوشها

با خوارش و لیکن و اگرها و بعضی سفیدها استعمال میکند و در گزنگی صدای او از خوانها همچون باد از استعمال

ان کرد ۸ اند

نسجه دیگر مطابق کد کس بگزند اسپد نیکریك اب دار (۱۰ در ۱۰) ۲۰ گرم شربت ساده ۲۵ گرم اب

۱۰۰۰ گرم مخلوط کنند

تیزن مد بگزند اسپد از وتیک الکی ۵ گرم اب ۱۰۰۰ گرم شربت ساده ۱۰۰۰ گرم مخلوط کنند

شریت اسپد از وتیک بگزند اسپد از وتیک خالص ۱۰ گرم شربت ساده ۱۰۰۰ گرم مخلوط کنند و ۱۰

گرم این شربت را در ۱۰۰۰ گرم اب مخلوط کرده متد و جاب بنیاشامند و میتوان بجای شربت ساده شربت فرامبواز

استعمال نمود

و بهین طریق میازند شربت اسپد کلوریدیک شربت اسپد و سفوریک

و شربت اسپد سولفوریک را در دوا این شربت ها قند بدل به گلب کوز و اینولین میگردد

مضمضه منقح بگزند اسپد از وتیک الکی ۲ گرم اب ۲۰۰ گرم شربت توت عسل و ردی مکده ۲۰ گرم مخلوط

کرده مضمضه نمایند

کاغذ شوره ضد اسم معمول التور و مطابق کد کس بگزند کاغذی که نه چندان

نخین باشد خیلی متخلخل بود و زیاد سخت نباشد در محلول ۲۵ گرم شوره در ۱۰۰۰ گرم اب فرو برند و بهتر است که

بعوض اب خالص مطبوخ برك تا توره استعمال نمایند و ازاد در گرم خان نجشکند و با ندازه دود سه مطرد رد و سه

مطربه برند و در جای خشکی حفظ کنند و بگزند یک قطعه از این کاغذ ها را در روی ثقبای در فابین لحاف شد

و دوشک حرمین بسوزانند و این کاغذ برك شعله تندی میوزد و دود غلیظی میدهد که پر میکند همه فضائی را

که در مابین آنها واقع است و چون جمله اسم در نیمه شب ظاهر گردد و تنفس کوتاه و با صغیر و مضطرب شود این چنین

داد و هنگام خواندن جمله تقدم بحفظ از عرض ان معمول اند و اگر عرض جمله در ابتدای خواب بود همینکه برك

قطعه از کاغذ شوره را بسوزانند عسر النفس مقفود گشت و خواب را حای عارض شد و تنفس بطئی میگردد

سبکارت شوره دافع اسم بگزند نیترات پتاس ۵ گرم در ۱۰۰۰ گرم اب حل کرده و یک قطعه

کاغذ بزلوس را در ان نجشکند و خشک کنند و به ۲۰ سبکارت تقسیم نمایند و میتوان در محلول شوره مذکور

برک باد و نجوبه و برك حرمیه و یا تخم انیسون را نجشکند و با این مخلوط سبکارت های ضد اسم ساخت و چون اسپس

معطر را در این محلول غلیظ شوره نجشکند و سبکارت سازند و سوم به سبکارت معطر میگردد

پوما شوره (پوما اکسین) بگزند پیر گو سفند ۵۰۰ اسپد نیکریك و مطابق معمول پوما

سازند و در دفع حرمهای خفیف استعمال نمایند

اسپد کرمیک بی کرومات پتاس اسپد کرمیک داد و سال ۱۸۶۷ میلادی

در خنجر

اسید کرومیک

یکی از دانشمندان موسوم به **وکلن کف** نمود و جسمی است جامد و قریباً قوی و متبلر بشکل منشورهای چهار گوشه و جاذب الرطوبه و شدت محلول در آب و الكل ضعیف و الكل به اب از امیدل به سبز کوه آکسید کروم میکند و دارای طعمی است خنثی تند و قابض و محرق و با اجسام مایله به اکسید خنثی به هالت تجزیه میشود و از این جهت است که در شیمی جهت اکسید کردن کار میرود خواه خشک بود و یا در حالت تولید از انفعال اسید سولفوریک در دمای گرمات پیاس باشد

منظور از اسید کرومیک

طریقه ساختن اسید کرومیک مطابق ککس بگرنده که مات متبلرترین اب صاف اسید سولفوریک ۱۸۴ درجه ۲۰ ملخ داد و اب گرم حل کنند کم کم اسید را افزوده و بهم زنند بگذارند سرد شود و پس از ۲۴ ساعت بواسطه عمل انحراف مایع روی از آب بردارند و متبلرهای اسید کرومیک را در روی قطعات بلوری نخی و در روی قیف گذارند اب آنها بچکد و بعد رگرم خان ۵۰ درجه در روی اجری درینند و بچسکانند و از ۱۰۰ اجزای کرمات و ۵۰ جزء اسید کرومیک حاصل میشود و با این اسید محلول اسید کرومیک متداول در طب دامپنازند

اسید کرومیک در دمای پیاس از عوامل مبدله و معجزه قویتر اند و در اراضی مقدار کمی در داخل و خارج مریض استعمال میگردد و محلول غلیظ اسید کرومیک را در حصول اسکار معمول میدارند که کرمات داد در درجه دوم سفید پس استعمال کرده و از اثران اغلب اوقات عوارضی بر طرف میشوند و چون مقدار زیاد استعمال گردد از حبه نکه موت فی الجمله تحریقی در آلات مضمه میشود و در ابتدا قوع می آید و بعداً نارسمه حاصل از جذبش بروز میکند و یک نشاندن میگوید از وجهه که کرمات پیاس بر محصولات زبقی تفوق دارد و لا مانده آنها موجب از یاد تر شیخ براق نمیکرد و ثانیاً مثل نهادارای خواص مضغه قوی نمیشد فقط در درم غلبه سفید پس است که معالجه زبقی را با بدین نوع جیح داد زیرا علاوه بر اثر مخصوص فک بود که دفع مریض در دهان بقی نی مانده عوامل مصرفه اثر نماید هر چه تجویز کرد و پیاس در دفع سفید پس از زچندان مستعمل اطباء نیست

اسید کرومیک خالص معمول و رنگون بگرنده اسید کرومیک متبلر معمول ککس مقدار مقطر و اب مقطر مقدار یکانه حل کنند و مقدار محلول بی کرمات بریت فرایند با واسطه اسید سولفوریک اسید کرومیک خالص رد شود ولی باید وقت کشد که اثر زیادتی به کرمات بریت ظاهر نگردد و محلول را با امیانت (پنبه کوهی) صاف کرده و مصفی در زجاج ماربه بقوام شربت تبخیر نمایند و عمل تبخیر را در تحت سرپوشه که در آن یکسول محتوی اسید سولفوریک غلیظ بود انجام رسانند و بگذارند اسید کرومیک خالص متبلر گردد و بواسطه عمل انحراف این تبلرها را از اب ماده جدا نمایند

نظول اسید کرومیک خالص در درم حاد و مزمن ضریح و درم عظم و ضویح و درم ارواره و دندان و درم حاد و مزمن لثه و برفک و قرح دهان و نیویلاسم و غیره مستعمل و مفید است و از این طریق استعمال نمایند که در نول خوب باریکی پنبه خشک بچیده و در اسید کرومیک که محرق است فرو برده بر روی محل معمول نظول نمایند

محلول اسید کرومیک مطابق ککس و معمول بهما سنانهای لشکری بگرنده اسید کرومیک متبلر اب مقطر مقدار ۱۰۰ جزء حل کنند و قطعه امیانتی را در محلول فرو برده و با احتیاط بر روی نهوهای فحج حشفه و منخر و اپیلیمو مانظول نمایند و نیز نظول این محلول بر اذی و بمقدار کم در تغیر دانه فحج

دهان استعمال

دهان مستعمل است و اگر امیانت خاص نباشد باید بلوری میتوان نظول کرد و بعضی از دانشمندان این محلول را با هم و در شراب مخلوط کرده نظول مینمایند و بعضی دیگر یک جزء اسپد که یک خالص را در جزء اب حل کرده در قروح سفید پس و لکه هائے که در روی زبان و حلق و حلقوم از اثر سفید پس بروز میکند با عانت اسفنج که رنگ و سکو پ و اینتر حلقوم نظول مینمایند

حب پسانت بگزیده که و مایه تپاس عصاره ترپاک مکد اگر کم مطابق معمول صد حب شانده و وزی و حب یک چهار ساعت بعد از نهار و یکی چهار ساعت بعد از شام بنوشند و هر سه روز یک حب یاد کنند تا به و حب رد رجده و هم سفید پس مفید است

پودنا دفع منی بگزیده پیه مذاب اگر کم به گرم مات تپاس و اسانت گرم مخلوط کرده نظول نمایند
پای خردل موقتاً در سبنا پس نبات است از طایفه **کرو سفیر** و دو قسم است سفید و سیاه و فقط تخم هر دو قسم در طب استعمال میشود

خردل سفید سبنا پس الب تخم این قسم خردل حجم تر از خردل سیاه است و پوست آن کاملاً امل نیست و چون بالوی مشاهده گردد دیده میشود که قدری دندان است و دارای ماده است موسوم به لفو سبنا پس و در خردل سیاه این ماده وجود ندارد و گوگردی که بواسطه تجزیه شیمیائے از خردل سفید استخراج کرده اند در این ماده میباشد این ماده جسمی است تلخ و بی بو و محلول در آب الکل و اترو علاوه خردل سفید دارای هن فرار نیست و در هن ثابتی که در بعضی مواقع از آن استخراج کرده اند موافق اعتقاد بعضی امضفام حاصل میشود در تحت اثر سولفور سبنا پس و قوی که خردل سفید با آب مخلوط نمایند و تخم خردل سفید را با طوز در سه در طب استعمال میکنند که یک پاد و فاشق کوچک تناول نمایند

خردل سیاه سبنا پس بگرا تخم این قسم خیلی کوچک و در خردل است و اغلب اوقات از گردا هگی پوشیده شده و خردل سیاهی که از استرا سبورغ و پیکاردی میاورند گمان کرد بهترین خردلها است و فوق تجزیه شیمیائے خردل سیاه دارای مواد ذیل میباشد هن ثابت شیرین البومین نبات قند و زین اسپد و یک ماده صمغی ماده ملونه سبز زرد ماده دسم مرواریدی اسپد ازاد و بعضی املاح و موافق اعتقاد یکی از دانشمندان تخم خردل دارای هن فرار نیست و موادیکه موجب حصول آن میگردد بهیچ وجه حدتی ندارند و بواسطه تعامل بعضی از عناصر آن است در بعضی دیگر که این ماده خاد و در هن فرار تولید میگردد و وجود آب شرط لازم تشکیل این ماده است و درجه حرارت آب اثر محسوس و در هن این ماده دارد و الا این ماده یعنی هن فرار در آب جوش متشکل نمیکردد تا آنجا چون حرارت آب با ترازه درجه باشد با تشکیل این در هن مقاومت مینماید و درجه در هن میتواند مخوب متشکل گردد تا آنجا اسپد سولفوریک ضعیف بقول کلی همه اسپد های معدنی مقاومت میکنند حصول این ماده را و هم چنین است حالت اسپد های نباتی بهر حقه اسپد و یک محتوی همه عناصر متشکل در هن فرار خردل میباشد و در زین عبارت از ماده است شیرین البومین و امولسین و هـ جز در هن فرار خردل محتوی عنا ذیل است کربون ۴۹/۱۴ هیدروژن ۵/۵ ازن ۱۴/۱۴ گوگرد ۲۰/۴ اکسژن ۱۴/۱۴

ماده عامل همه نباتات طایفه **کرو سفیر** گوگردی است که در آنها محتوی میباشد و چون این نباتات را در داخل استعمال کنند خواص حرکه قویتر از آنها میشود میگرد و استعمال میگردد و دفع سوانح مختلفه که

جگر

کاغذ خردل (دیگولوت) مطابق کدکس

میگیرند و پارچه کاغذی را از محلول کا او تمجود رسولفور کربون اند و دم میکنند و آنرا در عادی از دهن ثابت را بروی این کاغذ باغات سنگه گسترانیده و ملصوم میسازند و کفایت میکند که در مدت چند ثانیه کاغذ خردلی را در آب گرم فرو برده و بیرون آورده بروی جلد منطبق سازند مانند سبنا پیم بسیار قوی اثر می نماید و در خردلی که دهن ثابت آنرا گرفته باشند بجا و رت هوا خیلی می فاسد میگردد و علاوه آن در خردل متغاری قوی اثر تراست

اسانس خردل مطابق واسنای ژمانی

ممکن است دهن ثابت آن خارج گردد و تقاله لازم نباشد و عجز آب صاف آن را فرایند و مدت ۱۲ ساعت بگذارند بماند و بعد تقطیر کنند و محصول مقطر را جمع نمایند و بواسطه عمل انحراف دهن فراد را اخذ کنند و در صورت لزوم این دهن را با کاغذ صاف نمایند و مصغری را جهت استعمالات خارجی حفظ کنند و در این عمل آلات مسری سرب نباید بکار برد و موافق دستور العمل پیشوت طریق استعمال دهن فراد خردل از این قمار است بگیرند قطعه مربعی از پارچه نازک که از به ماه اسانتی مطر ضلع آن باشد و در نعلبکی گذاشته خید قطره اسانس خردلی ویان درینند و بروی جزء انشیان و پاروی غوزک منطبق سازند و پارچه چهار تا کرده و بروی آن گذاشته برینند و یکساعت یک ربع ساعت بگذارند

تعفین اسانس خردل مطابق واسنای ژمانی

و غلوط کنند و قطعه فلانی را در آن الوده کرده محل مقصود منطبق سازند و هرگاه وسیع شدیدی ظاهر شود خید قطره آنرا در محل تحریک شده درینند

سبنا پیم قوی بگیرند ضمما خردل ۲۵ گرم سیرکوبیده فلفل کوبیده مکده ۲ گرم غلوط کنند

سبنا پیم فلفل بگیرند در جو بوداده ۵۰ گرم سرکه تند ۵۰ گرم سفیده تخم مرغ و دانه غلوط کرده

بروی پارچه بگسترانند و ۵۰ گرم مسخوق فلفل سیاه بروی آن بپاشند ضمما نمایند

ضمما سیاتیک معمول و پلپس بگیرند در خردل ۲۵ گرم مسخوق فلفل سفید مسخوق

زنجبیل مکده ۵ گرم با مقدار کافی سکچین مخلوط کرده در دفع سیاتیک (عرق النساء) ضمما نمایند

نطول معمول حجار بگیرند کافور مسخوق در خردل مکده ۴ گرم پیمان مسخوق سیرکوبیده مکده ۲۰

گرم گرد زرد چ ۵ گرم مدت ۲۴ ساعت در سرکه ۵۰ گرم الكل خالص ۱۰۰ گرم بخیسانند در دفع کولر انطون

سبب ثوم فابل البوم ی اسکورودون بقی است از طایفه لیلیاسه

و دارای چندین قسم که همه آنها را در نعلبند بکار میزنند و این اقلام عبارتند از: از پیازن و انبئون

البوم سیانبا گندناف یوارون البوم یوزوم نالاسیوت البوم شو

نور ازوم را اسپرینوع البوم سیاتوم خاما پیازن کوهی روکامبو

البوم اسکورود پیر ازوم سادسا موسیرن اشالوت البوم اسکا

لونی کوم و این قسم اخیرا دیقوریدوس با اسم اسکورودون ذکر کرده و بصل

سه قسم آخری با هم مشابهت تام دارند ولی موسیرن را طبعی است شیرین و بوی مطبوع تر از دو قسم دیگر است

سیریکی از محصولان فرودع در دستاها میباشند و بصل آن مرکب است از چندین بصل کوچک و موسوم به نندانه

سبب
لیلیاسه
حجر سیاه
لیلیاسه
موسی

و انرا در داخل مانند محرکات و ضربهات و عوامل دفع حی و قاتل بدان میمانند و در خارج مانند محرکات و محرقات و منفطات اثر میکند و عصاره آنرا در دفع منجی و جرب کجی و کزی معمول میدارند یکی از عوامل آنست سبتک (دافع العفونه) متعارف است و دارای هنر فرار گوگردی میباشد که در پخته شدن نقصان یافته و خواص محرکه آن نیز کم میگردد و از سبب شربت و سکنجین و سرکه و ضمادات چند ترتیب میدهند و چون آنرا با سپهر و روغن زیتون مخلوط کرده بگویند هر صیقل حاصل میشود که در تحلیل تو مو رهای بارد قوی الاثر است و موسوم به **خرد شبتا** میباشد و اعراب سیرا نیز باق جراحات از لسع حیوانات سم دار میدانند و انرا حقه دفع سم روی این جراحات منطبق میدانند و نیز حقه دفع زغالدم بواسطه صمغ میمانند و نیز در دفع دو مایتم درك مستعمل است و در مشرق زمین در دفع دو مایتم استعمال آن خیلی شایع و اهالی یونان سیرا با باروت مخلوط کرده در دفع اخلاات جلدی بکار میبرند

پیاذد خواص محرکه و ضربه خلی شبیه به سیرولی کم اثر تر از آن است و این اوقات در اعراض قلب بعضی از دانشمندان فرنگ آنرا خیلی استعمال میکنند و اعراب آنرا از عوامل مهیبه میدانند و پیاذ خورد کرده مخلوط با سرکه داد در بر طرف کردن لکه های کچک نطول میکند و اعراب بدوی حقه تسکین عطش در صحرایا پیاذ داد در دهان گذاشته می کنند و در دفع استسقای مبطنه خلی مفید است که نصف پیاله اب پیاذ با بک پیاله شیر و قد قد مخلوط کرده صبح بپاشانند و همین مقدار داعتی

شیر و پیاذ در معالجه استسقای لحمی بهر سببی که عارض شده باشد یکی از دانشمندان از پی شیر و پیاذ تجربات میکند باینکه ماکول و مشروب مرض را منحصر کند باین و بخوبی رعوض شبانه روز سه دفعه بر مرض شیر با قدری قد بدهند و پس از آشامیدن شیر بکدانه پیاذ خام و باید در مرض از همه مشروبات منع کنند و میگویند هرگاه ماکول و مشروب مرض مبتله به استسقای لحمی منحصر به شیر شود اگر چه سبب مرض اعراض قلب بود برود بر طرف میگردد

پولپ سیرا بوق کس بگزند سیرا مقدار منظور رنده کرده و از موپیز موپیز پیرون کشند و

ضماد حجاز استعمال نمایند و پولپ پیاذ را نیز بهین طریق می سازند

سکنجین سیر معمول اقال مالک متحده احرک بگزند ندانه های سیر

۱. اگر اسپداستیک اب در ۵۰ گرم قند جبه کرده ۵۰ گرم سیرا خورد کرده و در ۲۵۰ گرم اسپداستیک اب در مدت چهار روز در ظرف بلوری بچسبانند و با فشار صاف کنند و مابقی اسپداستیک را بر وی تقاله و بزنند و نیز با فشار صاف نمایند و در مصفی را مخلوط کنند و وزن آنها باید ۵۰۰ گرم باشد قد با با مصفی در صراحی نجاجی مخلوط کرده و بزم زنده تاحل شود و مقدار شربت این سکنجین از ۲ تا ۳ گرم است

دافنر چند قسم گاه طابقه **دافناسیر** را با این اسم موسوم میمانند و بقول کلی این نباتات عباد

از درخت کوچکی که ارتفاع آن از ۶ سانتی متر تا یک متر است و شاخه های فوقانی آن دارای برگهای باریک و حادتی میباشد و درون مباله و بگهای آن کوچک و سفید چرکین اند و دارای برگهای هستند انبوه و رباعی الاقسام و هشتالت تدیکر و یک انزه کوتاه و یک استیگات دارند و میوه این نباتات یک بزی است و هر قسام آنها محتوی ماده غامل خاد و منفطی میباشد و استعمال سیر قسم آنها در طب متداول است و **لا گارو**

نمونه

ماهی

ک

(سبوا) دافن گند بوم که سوه از آب و قی کوکو گند بوم میامیدند و گویا
 او میلا بایه یونانیان و تیمیلاء تراگوس همین سوه باشد اما زرد بون و بوا
 ژانتیل دافن جز و همی جز بون و این قسم را و بسقور بد سر کامیلا با
 نامیده ثالثا لورئول دافن لورئولا و در میان این اقسام ثلاثه گار و از همه مستعملتر
 است و ما زرد بون را در کتبهای فرنگ زداغت میکند

گارو — باین اسم قطعات پوست نازک درخت دافن را که میامند طول آنها از ۲ تا ۳ قدم و عرض شان
 از ۲ تا ۳ اهام است و سطحاً شکستن آنها بسیار مشکل و این قطعات پوستی پوشیده میشوند از بشره نیم شفاف که بواسطه
 خشکدن متقلص شده و در آن حالهای سفید کوچکی میباشند که در تحت این بشره الباقی طولی مشاهده میگردد
 که خیلی محکم اند و پوشیده شده اند از پرده های خیلی نازک و سفید و براق و در نیک جوف این پوست دردد باختر است
 موافق تجربه مواد ذیل را در انتمندان کهما در پوست گار و بافته اند ماده متبلر سفیدی شکل بدون حد و مایه
 شبیه به سفوفی طعم و ماده سبز رنگ و نیم مایع و خیلی جاد و بعضی دیگر نیز بواسطه تجربه وجود این مواد در دکان
 ثابت کرده اند و هم و سقر جاد و دافن و ماده زرد و ماده عصاره قندی و ماده عصاره غرقیدی صمغ و خواص
 این پوست را باید به **دافن** نسبت داد و ماده سبز رنگ نیم مایع که در تجربه اول ذکر کردیم نیست مگر دافنی که در
 آن کلور و قبل محلول است و غالباً در استعمال آن را پوستی که همین دافن غیر خالص را معمول میدارند

گارو و ما زرد بون را بیشتر در خارج استعمال میکنند و مانند عوامل محرره و منقطه و مخصوصاً انداخ اثر میمانند
 در داخل صورت تیرن و شربت در دفع عوارض سفیلیسی و اخلا لان جلدی مبرم استعمال آنها متداول است
عصاره اتری گارو مطابو کرکس بگریید پوست گارو الکله درجه ۱۰ یا ۱۲ و اتر سولفوریک
 متداولی پوست گارو را نیم کوب کرده و با الکله دالت پیلانسمان ریخته و مصفی را در حمام ماریه تقطیر کنند تا الکله
 آن خارج گردد و محصول را در صراحی یا اثر مخلوط نمایند و بهم دهند و مدت ۲۴ ساعت بگذارند بماند و صاف و
 انرا بر داشته نیز در حمام ماریه جهت اخذ اتر تقطیر نمایند و عمل تخریر را تا بغلظت عصاره بانجام رسانند و این عصاره
 که منقطه است در ساختن بوماد منقطه گارو و کاغذان بکار میرود

تیرن ماز بون معموک مسون بگریید پوست ماز بون ۵ گرم در ۵۰۰ گرم آب بجوشانند
 تا ۵۰۰ گرم مصفی بدست آید و اگر اصل السوس در آن جوشانند و صاف کرده در دفع سفیلیس مانند تیرن
 عرض و دنیا شامند

تیرن دافن هرین معموک پیرت بگریید عشب ۵ گرم پوست ماز بون ۵ گرم تخم
 گشنیز اصل السوس مکه ۵ گرم در ۵۰۰ گرم آب بجوشانند و صاف کرده در عرض و دنیا شامند و نصف پیاله
 بنوشند

تیرن معموک انشمنند ابر تغال بگریید گاه زنده کرده ۵۰۰ گرم ماز بون خورد کرده
 ۵۰۰ گرم عشب خورد کرده ۵۰۰ گرم سولفور انتمون در کب پیچیده ۵۰۰ گرم در ۵۰۰ گرم آب بجوشانند تا ۵۰۰
 گرم محصول بدست آید و انرا در حالت جوش صاف نموده در روی مواد ذیل بریزند و صندل سرخ خورد کرده
 صندل سفید خورد کرده مکه ۵۰۰ گرم اصل السوس خورد کرده ۵۰۰ گرم چوب گل سرخ صاف صندل مکه ۵۰۰ گرم

و بعد صاف نمایند مقدار شربت این ناهه گرم است در عرض روز

تیرن معرق معموکازناو بگردند عشب ۴ گرم اب ۲۵۰ گرم بجوشانند تا یک ثلث باقی

ماند و ده دقیقه قبل از تمام جوش اگر مازربون افزوده و بعد صاف کنند و ده گرم شربت چوبچینی بنفراهند

و مقدار شربت این تیرن سه ریال است در عرض روز

شریت مازربون ابضا معموکازناو بگردند عصاره الکلی مازربون ادرسه گرم

شریت ساده ۴۰ گرم مطابق معمول عمل کنند و در سفید پس از ۴ ناهه گرم در روز بنوشند

خلوط ضد سفید پس ابضا معموکازناو بگردند شربت مازربون ۴۰ گرم

شریت قلو ۲۰۰ گرم سوکرینا ۱۰۰ گرم خلوط کنند و در سفید پس خراجی یک قاشق کوچک صبح و یکی

عصر بیاشامند

رب مصلح بگردند عشب ۴۰ گرم مازربون ۴۰ گرم در مقداری آب جوش دم کنند که مصفای آن

۲۰۰ گرم باشد و ۴۰ گرم قند و ۲۰ گرم پودر و زاهر و مصفی حل نمایند و در سفید پس خراجی از ۲ ناهه

قاشق کوچک در روز بیاشامند

پوماد منقط گار و مطابوق کس بگردند عصاره اتوی گار و ۴۰ پیه مذاب ۴۰ موم سفید

و الک ۹۰ درجه ۹۰ موم و پیه را در حمام ماریه ذوب کنند و عصاره را در الک حل کرده بر آن آفرایند و حرارت دهند

تا الک تمامه بخار گردد و با پارچه صاف کنند و تا هنگام سرد شدن بهم زنند و با این پوماد محل شمع منقط را حقیقه

حصول بهم داده نمایند و تحریک این پوماد خیلی کمتر از پوماد ذاد میج است

کاغذ منقط گار و ابضا مطابوق کس بگردند عصاره اتوی گار و ۴۰ موم سفید و روغن

بالن ۴۰ درجه ۴۰ موم و پیه را در حمام ماریه ذوب کنند و با سایر مواد مخلوط کرده ذوب

کنند و حرارت را در حالتیکه بهم میزنند مقدار دهند تا الک بخار شود و بعد از روی آتش بردارند و بگردند ترشیه ها

کاغذ را و از یک دو این پوماد را بگسترانند و آنها را به قطعات مستطیلی که وسایقی مطرد و ۴۰ میلی متر اندازه ۱۰

باشد ببرند

کاغذ سابق الذکر کاغذ نمز ۱۰ میگویند و در کاغذ نمز ۲۰ همین پوماد را استعمال میکنند و علاوه بر یک ربع مقدار

عصاره اتوی گار و زیاد تر است و این کاغذ ها را که منقط اند در فاده محل شمع منقط بکار میرند بجوهر نماید فصل

ذاد میج را

پوماد گار و معمول بهماستانها لشکری بگردند پیه مذاب ۴۰ موم زرد ۴۰

پوست خشک گار و الک ۹۰ درجه مقدار کافی پوست گار و با الک ترکیب کنند و در حمام ماریه ذوب کنند تا مایل

به پولی لپی گردد و در حمام ماریه با پیه خلوط کرده مدت ۱۲ ساعت گذارند دم کنند و بعد از فشار زیاد میازایچه

بگذرانند و بگذارند با می سرد شود و پوماد را از مواد راسبه جدا نمایند تا اینکه با اسپاتول طبقه به طبقه را بردارند

و موم را ذوب کرده و این پوماد را بر آن آفرایند و خلوط کنند و تا هنگام سرد شدن متصل بهم زنند و بخار الک

از همه اجزاء مواد مستحله ۹۰ جزء پوماد بدست می آید این پوماد را در فاده محل شمع منقط استعمال میکنند

فریبون (فریبون) پ او بریبون الکلی نفس (حافظ اطفال)

مصلح

ذاد خود

ت اَوْ فُورُبَّ لَ اَوْ فُورُبَّ مَوْحَی اَوْ فُورُبَّ یُونِ این ماده عبارت از صمغ سقری است که از سه قسم نبات طایفه اَوْ فُورُبَّ یاسر حاصل میگردد و در سقور بدشس انرا باسم اَوْ فُورُبَّ یُونِ ذکر کرده و این سه قسم عبارتند از اَوْ فُورُبَّ یاسر و فُورُبَّ یُونِ و فُورُبَّ یُونِ که در کوچکی است از محصولات افریقا نباتاً اَوْ فُورُبَّ یاسر و فُورُبَّ یُونِ که در محصولات هندوستان است ثالثاً اَوْ فُورُبَّ یاسر که در جزایر کافری عمل میابد و بهترین اقسام فرفیون ان قسمی است که از موگادور که یکی از شهرهای مراکش است میاورند و حبه اخضر فرفیون شکافهای چند بر ساق نباتات مذکور دارد میکند مایع شیرین شکل جریان یافته در قاعده خارها منجمد میگردد و فرفیونیکه در تجارت متداول است گاه تخته تخته و لی اغلب اوقات شکل اشکهای کوچکی است که در جاهای سوراخهای مخروطی میسازند و این سوراخها ارتکارها را نشان میدهند و رنگ ان زرد باختر و تقریباً بونی ندارد و طعم ان به ابتدا چندان محسوس نیست ولی پس از زمانی طعم تند و محرک محسوس میشود و عباد کردن فرفیون خطرناک است اگر چه فرفیون را در عدد صمغ سقری بیان میکنند ولی صمغی در ان وجود ندارد و بعضی ان دادای موم است و لهذا باید انرا موم سقری گفت و ده جزء فرفیون از ۲۰ تا ۳۰ جزء سقری و از ۱۱ تا ۱۹ جزء موم دارد و علاوه دارای کاکوتی و با سورین در هن فرار و املاح چند بخصوص ملات است و خواص محرک ان بواسطه ماده است موم به اَوْ فُورُبَّ یُونِ که با سقری است

فرفیون یکی از عوامل محرکه و محرکه بسیار شدید است و انرا استعمال نمیکند مگر مانند عوامل محرکه و منقطه خارجی و این ماده به تنهایی موجب حصول نقاط نمیشود و انرا در شمع منقطه زاننکی داخل مینمایند و عصاره تازه اَوْ فُورُبَّ یاسر و بلوزا (فرفیون پر زرد) را در یک طرف کردن منجمد استعمال میکنند و در سایر اقسام فرفیون نیز این خاصیت موجود است

گرد فرفیون این گرد را در هاون و موی سر پوش باری در پناه جریان هوا باید ساخت تا مورد خطر نگردد

تعفین فرفیون مطابق کس بگرد فرفیون الکلی ده درجه فرفیون با نیم کوب کرده مدت ده روز در الکلی بچسباند و گاه گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گند دانه با کاغذ صاف کنند و این تعفین را مانند محمرات استعمال میکنند و چون ۲ گرم انرا در روی شمع زفت بود گونه بریزند اثرش مطبئن تر میشود و مانند مصرفات قوی اثر مینماید

پوماد فرفیون معمول نلیگان بگرد فرفیون مسحوق اسپه مذا ب حسن لیه ۲۰ مخلوط کنند و قند را با نان الوده نموده در معبر یا صورت حبه حصول تو دم داخل نمایند اَوْ فُورُبَّ یاسر و بلوزا نیز از طایفه اَوْ فُورُبَّ یاسر است و در طب همه اجزاء این نبات مانند عوامل مایع عسل النفس استعمال میکنند و ده گرم این نبات را در ده گرم آب جوشانده و صاف کرده و ده گرم الکلی صاف کرده مانند بهترین معمول میدارند و مقدار شربت از عصاره مایه ان عرقا به سانه گرم و عصاره مایع ۲ تا ۳ گرم و تعفین الکلی ۱۰ تا ۱۵ قطره است

پوسپون ضد اسهال معمول بلر بگرد عصاره مایع اَوْ فُورُبَّ یاسر و بلوزا

گندبار و بو

گردد لپار و بوستا شربت در چینی مکه اگر از قنات استر بکنند و میلی گرم مطابق معمول پوسه سازند و قاشق چای خوری در عرض و در بنوشند

تایسبا

دروز را در و توندیولیا (دروولیس) نبات است از طایفه دروز را سه

و از آن عصی ترشح میگردد کال و البومین داخل کرده و گوشت را میخورد و در طب همه اجزاء این نبات دانه عوام ضد تشنج در دفع سبب سرفه استعمال میکنند و نیز در دفع سفید پس بعضی خببات در این گاه نمودند و مقدار شربت ارتعین الکلی آن نه تا ده قطره است و عصاره آن غیر مستعمل

تایسبا

تایسبا (گارگانیکا) (رازبان غلط) نبات است از طایفه چتری و در جمالت خلی

حداد مخصوص در روی در سبیل فراوان است و در یسقوریدوس و دانشمندان قبل از اواز

قبل جالبینوس عالم بخوامان بوده اند و در یسقوریدوس میگویند چون این نبات را اول

در جیره تاسوس کشف نمودند لهذا با اسم تایسبا موسوم گشت و گارگانیکا از این حقیقت میگویند که در دماغه

مجاد بطور فراوان میرسد و گارگانیکا نام معنی دماغه است بهر جهت این نبات خیلی تند و خیلی تلخ است و یک

وقتی از ابدل تربیده و خواص سهله استعمال میکنند و از پوست ریشه آن بواسطه الکلی جوش سفیدی زد و در نرم استخراج

میکند که محررات شدید است و موسوم به سقر تایسبا و با این سقر کولود پون و شمع و تافته میسازند که

بشدت محررات

سقر تایسبا مطابق کس معمول بهماستانهای لشکری بگردد پوست بیه

تایسبا مقدار منظور الکلی ۵۰ درجه مقدار کافی پوست ریشه را خورده کرده و با آب نیم گرم بشویند و نجشکاتند

نیم کوب کنند و در حمام مار به سرپوش را بپا و مسای و نش الکلی بچسبانند و صاف نمایند و مجدداً همان در الکلی

روی آن ریخته و نیز در حمام مار به دم کنند و با فشار صاف نمایند و مضافاً با مخلوط کرده و در حمام مار به الکلی را

بواسطه تقطیر اخذ نمایند و محصول را که عبارت از قنار بود با آب گرم بشویند و در حمام مار به آب آنرا بخار نمایند این

سفر از عوامل مصر فرست و چون آنرا روی جلد منطبق سازند ابتدا جلد را قشر میکنند و بعد موجب تقاطع طاولها

میکرد و آنرا مانند سقر فیهون و باروغن دهند و شمع منقطه داخل نمایند و بیشتر بعضی آنها استعمال میشود

اسیاداد راپ تایسبا مطابق کس بگردد دوم زرد عری راتباغ زفت سفید و بانه

نخچه مکه و تر بانه ملز گلپرس عسل سفید مکه و اسقر تایسبا اینچ ماده اول را دوزب کنند و از روی آتش

بردارند و بجات ملائمی نگاها دارند و باقی مواد را افزوده بخوبی مخلوط نمایند و در روی پارچه مانند شمع بگذارند

و معمول و سازی است که این شمع را بر روی پارچه رنگینی میکنند تا با شمع ملتم مشبب نشود شمع تایسبا

از عوامل مصر فرست است و چند سال است که استعمال آن شایع شده و انطباق آن بر روی جلد موجب حصول

اگر نه و خوارش میگردد و کمر موجب حصول ریم میشود و پس از انطباق باید بقدری روی جلد بماند که اثر مکنی

ان ظاهر گردد

اسیاداد راپ تایسبا معمول بهماستانهای لشکری بگردد راتباغ و سقر

المی مصفی ۳۵ موم زرد ۳۵ زیت سفیدی تر بانه ۵۰ اسقر زرم تایسبا و راتباغ و موم را مخلوط کرده و دوزب نمایند

و سقر تر بانه را ببقایند و در آخر سقر تایسبا را داخل نمایند و از روی آتش بر داشته از پارچه بگذرانند و حفظ

کند و در

کند بر وی بارچه طبقه نازکی ازان بگسترانند

ما میران کلبه وان کلبه و نبوم ما و س کلبه ن بناه استاد
 طایفه پاپا و راسه و دارای گل های زرد و خاکی شکل در کنار دیوارها و مواضع سایر دایره ها از هر اجزاء
 این نبات مخصوص پشاش عصی میگیرند زرد و حاد و در طب این عصیرا مانند عوامل مهمل مولد اسکارین
 میکنند ماده عامل این گاه جسمی است موسوم به کلبه نین و در داخل عصاره ما میران را از ۲۵ سانتی گرم
 تا ۱ گرم و گرد ریش اش از ۲ تا ۱۰ گرم مانند سه لالت معمول میدارند و عصیر ما میران در تحریک و اضطرار
 قوی الاثر است و عرق ما میران مخصوصا در امراض چشم موافق اعتقاد یونانیان اختصاصی دارد زیرا هیچ تصور
 میکردند که پرستوان گاه را به بچه های خود میدهند تا چشم آنها از عرق امراض محفوظ ماند و ازان چشم است که این
 گاه را کلبه ن نامیده اند چه کلبه ن در زبان یونانی اسم این مرغ است و در بینی چشم پرستوان نیز از این گاه
 حب سه مهل معمول است بگرد عصاره ما میران عصاره ریوند چینی مکه ۲۵ سانتی گرم کل
 بخاری ۵ سانتی گرم سقر جلب ۵ سانتی گرم گرد ریوند مقدار کافی مطابق معمول ۵ حب سازند و تا ۵ حب
 ساعت فاصله یک حب بنوشند تا اثر سهال ظاهر شود

کامی

حرف و

در حیل ششم - روفیکین کربن استیفر

طایفه کروسیفر (خاجی) (کله کروسیفر دلفت کپتن بمعنی خاج داد است و چون این طایفه بر گاه
 گلش مانند خاج واقع شده آنها را کروسیفر یعنی خاجی نامیده اند) از نباتات دالفلقتین میباشد و صفات متناوبه آنها
 از این قرار است بن گلشان دارای چهار برگ ساقط و برگ های گل آنها که چهار عدد اند بطور خاج واقع شده و برگ های بن
 گل در تعاقب آنها قرار گرفته و مرکز دالت ثابت میباشد و دارای شش الت تدکیر اند که دو تایی آنها کوتاه تر است و نیم
 در داخل گل بطور آزاد واقع گشته و در روی آن یک بیره و یک استیگم ثابتی میباشد ثمر این نباتات خرنوبی است و تخم
 آنها بدون غشاء مخصوص برگ های آنها در تعاقب یک دیگر قرار گرفته و گلشان عموما مانند خوشه و دانه های
 شاخه واقع است

کامی خاجی

نباتات طایفه خاجی چشم مانند اند و تقریبا همه آنها از مواد ماکوله میباشد و در طب مانند عوامل ضد اسکوربوتاسما
 میشوند و این خاصیت را نسبت میدهند به مرکبات پیاس محتوی در آنها و این ماده در همه اجزاء نبات وجود دارد و علاوه
 دارای ماده الی ازت اری میباشد و مقدار مرکبات بواسطه ذاعت نقصان یافته و بجای آن ماده لعاب و با ما
 قندی تولید میشود چنانکه در کلم و شلغم مشاهده میگردد ولی در تخم خردل و در پش و غیره مقدار این ماده ثابت
 میباشد و اثر تحمیل آنها در وقتی ظاهر میشود که در صورت حالت انقلاب بروز کند

نباتات خاجی مستعمل در طب عبارتند از فو و کو کلتا و با و اقسام جرج و کلم و شلغم و ترب و تودری و خردل
 تودری و ادرد و انستین و خردل و ادرد و زرد و ادرد و کرم و ایم و مابقی و ادرد این در بیان خواهیم نمود
 رفور (کراسون) پ ترب شتی فجل بی آل و مورا سبانه است

کامی

از طایفه حاجی و بومی فرنگستان و ساقه ان جوف و مستقیم و بسیار دارد و ادفع ان باک قدم و بیم و بگرهای این بزرگ
و دخی و مضر نس اند و در پیش ان شکسته و تر و سفید و دارای طبعی حاد و سوزان و چون انرا بشکند بوی گزیده
بسیار تندى از ان متصاعد میشود که در بینی و چشم تحریک مینماید و مستعمل و ک طب و دیشتر تازه ان است و دیشتر
خشن حیدان استعمال ندارد

دیش و فو و دای سقر تلخ گوگردی و نشاسته و البومین و دهن فرار قایمی میباشد که رنگ آن زرد روشن و خیلی
ضیق و شدت حرارتش است و علاوه بر این دیش دارای اسات و سولفات ها و مواد خسی غیر است و قبول
کلی نباتات طایفه ضایعی را می گویند و بعضی از دانشمندان ثابت کرده اند که دهن فرار در دیش و فو وجود
ندارد و بواسطه يك قسم تعاهلی در چین شکستن دیش تولید میگردد و مانند دهن فرار خردل و بادام تلخ تولید آن
در تحت اثر آب حاصل میشود و در این جا اینکه در این تعامل اثر می نماید همان آب نباتی است و جوع نماید به فضل
خردل بهر حجه دیش که نبات است استعمال طبی بود دیش يك ساله است و دیش که زیاده از دو سال بر آن گذشته
باشد نباید استعمال کرد

باسم خداوند سبحان و تعالی
و فو و ر و ع (رتب سپاه) و ر ا د یس نو ا و ر و ا ف ا ن و س س ا ب ت و و
که ف ا ن س ر ه ا و ف و ر ی ا ر ی س ی ت ی م ی ن ا م ن د ا ز ه ی ن ط ا ی ف و و ت ی ر ا ز ع و ا م ل ض د ا س ک و ر ب و ت م ی ا ش د ت ی
م ت ع ا ر ف ی ن ت و ا و و ت ی ر ی چ ر ق ر ح ر ت و ا د یس و و ت ی ر ا ز ط ا ی ف و خ ا ج ی م ی ا ش د و د ر خ ا

شیر بهر دفور
کوکلیار و باه حشمت المعالوت قاشق و قی ز کوکلیار و باه و فینا
 لیس گاهی است از طایفه خاجی و دو ساله و بوی فرنگان و در سواحل دریا می رود و نیز در بستانها و نیک
 از انداخت می کنند و بزرگ های آن گرده شکل و نوک آنها در ماله دارد و معطر و شیر به قاشق و از این جهت است که
 آنرا کاه قاشقی می نامند **کوکلیار** در لغت لاتین بمعنی قاشق است و گله های آن سفید و شیر بخوشه
 و چون بزرگ های این نبات را خور و کندی بوی فرا بسیار حادی مانند بوی فوربری از آنها متصاعد می گردد و در
 طب ساقه و شاخه های گل از دانه این نبات را استعمال می کنند ترکیب کپها آن مانند فوربری است و مانند آن
 دانه های هن فرادی است **حرك** و در امراض شربك از آن مضمع می نمایند و مقدار شربت از الکولا تور ساده و مرکب
کوکلیار از ۱ تا ۲ گرم و از غریبان ۵ گرم و از عضان ۲ تا ۳ گرم و از شربت ۱ تا ۲ گرم و از مقین ۱ تا ۲
 گرم و از عصیران ۱ تا ۲ گرم و بوی ۲ تا ۵ گرم بوی که آنرا در ۱۰۰ گرم آب دم کرده استعمال می نمایند

جر جر کر سون چھا قسم نبات مستعمل در طب دایا بن اسم مینا مندا و لا جر جر ابی ع
ذرة الماء تبول اغ اوقی کر سون و فونین (کر سون دای) ل
سپس میریوم ناستوریتیوم که نبات است طویل العمر و بوی فرنگستا و از طایفه خاکی
در کنار رودخانه ها بخودی خود میرید و در طب برک و سیاقه انرا استعمال میکنند و این نبات ارای ش
و البومین و ماده لعاب و دهن فرار و مقدار دهن فرار ان کمتر از رفور و کولیا را است

ثانیاً جرحہ دستان پترہ تیزکۃ رشادت کسبون النوا (کسبون
دو ذائقہ دن) لایب روزم ساتبوم پترہ طایفہ مضامین است و در خواص

تربیب و تعلیم

27

مشاورہ

مسابه جبر
مانند جبر میگیرند (جبر میهندی) که کار و مانند کاپوسین

جبر

نباید است از طایفه تر و پو و لیه و در خواص مشابه و قسم جبر میهندی

دایا جبر میهندی (پارایکی اندر هرهای بریل است) که کرسون و پارا و اسپلاشو

جبر

اولی است از طایفه مسیافتره و بوجی احریک جنوبی و دارای هنر و خاد و ماده و در دنگ

و صمغ و املاح پتاس و طعم آن گرم و تقریباً سوزان و فلفلی و از عواملی است که در دفع اسکور بوت مفید است

و نیز متفرق و قاتل دندان و مسکن و جاع دندان و جزء اعظم یا را که او و کس است

۵۵۸

کلم (کرم) (غمیت) که کرب و شول بر اسپیکای کرامده دارای چندین

قسم که هر آنها از طایفه خاجی میباشد و پیشتر قسام انرا در غده استعمال میکنند از قبیل کلم غمیت و کلم

و کلم و غیره و در طب فقط کلم سرخ را استعمال میکنند که قسمی از کلم پیچ و شول کابوس است و این

قسم کلم را در دفع اسکور بوت مفید میدانند و یک وقتی انرا در دفع او دام خرمن و بر استعمال میکنند

شاد

شلم (شاد) که شلم (لفت) و ناوه و بر اسپیکای کابوس مانند کلم

بکاز مخصوصات طایفه خاجی میباشد و از عوامل دفع اسکور بوت و پیشتر از بطور غذا معمول میدارند

مانند عوامل صدی نیز استعمال آن در دفع هیجانات ربوی متداول است

بقول کلی خاچه در فصل خرد که کرم هم نباتات طایفه خاجی بلکه محتوی گوگرد اند و داخل نباتات مل

حکم که قوی استعمال میکنند و مخصوصاً در دفع سوانح عارضه رخاوی و اسکور بوت استعمال آنها سود

است و در بعضی اقسام سوء هضم و بعضی اقسام استسقاء بخصوص استسقای شتج البومین و در بعضی

اگر غرض از شرب آنها را مفید میدانند

در بیان نباتات طایفه خاجی

در بیان نباتات طایفه خاجی

عصیر جبر میگیرند جبر مقدار منظوره در ماون جبر بگویند و بواسطه فشار عصیر انرا اخذ نمایند و در حالت

مردت با انگشتان کف و این عصیر چون بد و نا عا نشاتش ساخته شده است دارای هر خواص جبر میباشد

و چون و متالی این قمار است و عصیر کوکلا و یا را نیز همین طریق میباشد

شربت جبر میگیرند عصیر جبر عا قنده در حمام مادر به با عانت حرارت حل کنند و حفظ نمایند و شربت

کوکلا و یا را نیز همین طور میباشد و همچنین شربت کلم سرخ را

عصیر دفع اسکور بوت معمول بوارها و بگیند عصیر شربت کلم سرخ را

و اگر گرم با عصیر یک دانه لیمو مخلوط کرده و به گرم قند افزوده حل کنند و در دفع اسکور بوت هر سه ساعت یکبار

یک قاشق بنیاشامند

تین مرکب فور بگیرند و فور بی و تانه و گرم خورد کرده و در عصیر گرم آب جو شربت کلم سرخ و صاف

نموده و اگر گرم شربت دفع اسکور بوت بنیاشامند و در البومین و در یابناله کوچک متد بنوشند

تیزن دافع اسکوریوت معمول به استان بگزند اسپس تلخ گرم تعفین دافع

اسکوریوت ۵ گرم اب ۵۰۰ گرم اسپس را در آب م کند و صاف کرده تعفین را افزایند مدت ۲۴ ساعت بپوشند

تیزن خردل بگزند تخم خردل سیاه ۵۰ گرم دانه ۵۰ گرم شیر بده مدت یک دقیقه بجوشانند و صاف کنند

و در دفع استسقای ذی قشج از حیات نابشره و غرض و زدن جابا باشند

تیزن ضد اسکوریوت مطابق کس بگزند ریشه خشک لوف و ریشه خشک پاسبان

مکده ۱ گرم شربت دافع اسکوریوت ۵۰۰ گرم اب جوش ۵۰۰ گرم در ظرف سرپوشیده مدت دو ساعت م کند

و با قشاد صاف نموده بگزند و نشین شود و صاف روی آن را داشته و شربت مخلوط نمایند

عرق کولکئار با بگزند یک تانه کولکئار با جزء اب مقدار کافی مخلوط کرده تقطیر کنند و جزء محصول

مقطر بدارند و عرق جرجیر را نیز همین طریق اخذ میکنند

الکولا تور کولکئار با بگزند یک تانه کولکئار با جزء الکول ۵۰۰ درجه جزء در حمام ماریه تقطیر

و جزء مقطر اخذ نمایند و الکولا تور جرجیر را نیز همین طور اخذ میکنند و این الکولا تورها ماده غا

حاد و فراری که در خود نبات است و وجود میباشند الکولا تور کولکئار با که جوهر کولکئار با نیز میباشند و ترکیب

اب زبلر خانم داخل میباشند و این الکولا تور در دفع اسکوریوت بمقدار ۲ تانه ۵۰ گرم در تیزن مناسبی

داخل کرده میباشند

الکولا تور مرکب کولکئار با (جوهر حاد) بگزند یک تانه کولکئار با ۵۰۰ گرم دانه

تانه رفور ۵۰۰ الکول ۵۰۰ درجه ۵۰۰ رفور دانه کولکئار با بگویند و در حمام ماریه یا الکول مخلوط کرده

دور و بگزند بمانند و بعد تقطیر کنند و این جوهر را بطور مضمت در اسکوریوت استعمال میکنند و ۲ گرم

آن را در تیزن و با پیوسون مناسبی مخلوط کرده میباشند

اب زبلر خانم بگزند یک تانه و پاک کرده کولکئار با ۵۰۰ گرم در چاقی خورد کرده ۵۰ گرم پوست تانه

لهو ۵۰ گرم گل سرخ خشک ۵۰ گرم مصلک ۲۰ گرم مدت پنج شش روز و ۵۰۰ گرم الکول ۲۲ درجه بچینانند و

حمام ماریه تمام مایع را تقطیر نمایند و این اب را با محام مقابل و قش اب صاف مخلوط کرده در اراضی شرمه میباشند

عصیر دافع اسکوریوت بگزند یک تانه کولکئار با بگزند یک تانه کولکئار با بگزند یک تانه کولکئار با بگزند یک تانه کولکئار با

مرحله بگویند و با قشاد صاف نموده ۵۰۰ گرم این مصفی را در دفع اسکوریوت و اخلا

خا ذری بنوشند

تعفین مرکب فور بگزند ریشه رفور ۵۰۰ گرم خردل سیاه ۵۰۰ گرم نوشاد ۵۰۰ گرم الکول ۵۰۰ درجه

۵۰۰ گرم الکولا تور مرکب کولکئار با ۵۰۰ گرم مطابق معمول تعفین سازند و حفظ کنند و ادعا ۲۲ گرم این

تعفین را در تیزن و با پیوسون مناسبی مخلوط کرده میباشند

شراب دافع اسکوریوت بگزند ریشه تانه رفور ۵۰۰ گرم کولکئار با بگزند یک تانه جرجیر یک تانه

شد این تخم خردل سیاه نیم کوب شده مکده نوشاد ۵۰۰ شراب سفید ۵۰۰ الکولا تور مرکب کولکئار با ۵۰۰ مطا

معمول مدت ۲۴ روز بچینانند و بعد صاف کنند و این شراب را در دفع اسکوریوت و مقدار شربت آن در

دفع عوارض خا ذری اسکوریوت از ۳ تا ۵ گرم

فقاخ دافع اسکور بوت معمول ساینیت

نورسته های کاج مکده ۳۰۰ فقاخ تازه ۲۰۰ مدت چهار پنج روز بخپسانند و صاف کرده حفظ نمایند

فقاخ دافع صداع معمول انگلیسیها

۵۰۰ گل اکلیل الجبل ۵۰۰ ذراوند و پورینی ۲۰۰ مدت دوسه روز دوده ۲۰۰ جزء فقاخ سفید تازه بخپسانند و صاف

کرده حفظ نمایند این فقاخ در دفع صداع و هبتری مستعمل است

فقاخ مدب انگلیسی

بگیند تخم درسته خردل صوه خورده کرده ۲۰۰ گرم تخم گزنه ۱۰۰ گرم مدب

دوسه روز دوده ۲۰۰ گرم فقاخ بخپسانند و صاف کرده حفظ نمایند و روزی سه چهار انگلیس از این فقاخ دادند

نوله مشانه واستقانبوشند

شریت دافع اسکور بوت (شریت حرک فور)

دیشه تازه به فور مکده ۵۰۰ برک تازه شبد اجه ۵۰۰ پوست نارنج ۵۰۰ دارچینی ۲۰۰ شراب سفید ۲۰۰۰ قند ۲۰۰۰ برک ها

بگویند دیشه را خورده کنند پوست را قطعه قطعه نمایند و دارچینی پانیم کوب کنند و هر اها مدت دو روز د

شراب بخپسانند و بعد رخام مار به تقطیر نمایند و ۵۰۰ جزء مایع معطر معطر اخذ کنند و تقاله را که در رخام مار به

نقشند و صاف از آن گرفته و با غانت سفیده تخم مرغ تصفیه نمایند و این مصفی با ۵۰۰ جزء قند و روی آتش مخلوط کرد

بجوشانند تا بقوام شربت رسد از طرف دیگر باقی ماده قدر با مقدار کافی آب شربت غلیظی سازند و با شربت اول

مخلوط نمایند و بگذارند نیم گرم شود و مایع معطر را افزوده در ظرف را بگیند و همین که بجوشد سرد شد و بطری بنجته

در آنرا حکم بر بندند و این شربت در صورتیکه تازه ساخته شده باشد دارای طعم بسیار نامطبوعی است که اطفال و زهابت

کرامت و اشکال می شامند ولی پیران که چندی مانند طعم مطبوع و گوارائی حاصل میکند و مقدار شربت از دفع

خازنه گرم است

شریت جرجی یا معمول برال

بگیند شربت ساده ۵۰۰ گرم الکولا تور جرجی یا به گرم

در ظرف نقره مخلوط کرده حرارت هند تا تمام الکل بخار گردد و با ۳۰۰ گرم این شربت را در مشروب مناسبی مخلوط

کرده مانند عوامل ضد اسکور بوت و مخمر به شامند

پوسپون دافع اسکور بوت

بگیند شربت بکینا اب لهو مکده ۵۰۰ گرم عرق نعناع ۵۰۰ گرم

الکولا تور کوکلار یا به گرم مخلوط کنند و هر ساعت یک قاشق کوچک به شامند

حرثای دافع اسکور بوت معمول سیل

بگیند کوکلار یا به جرجی شبد اجه ۵۰۰

تازه رفونا بترنج مکده گرم قند مقدار کافی مطابق معمول را سازند و در دفع اسکور بوت و خازنه بران

۵۰۰ تاهه اگر بنوشند

حرثای کوکلار یا مطابق کدکس

بگیند برک تازه کوکلار یا قند ۳۰۰ مر با سازند

مضمضه دافع اسکور بوت معمول بیمارستان

بگیند اسپس تلخ ۵۰۰ گرم آب جوش ۲۰۰ گرم شربت عسل ۵۰۰ گرم تعفین دافع اسکور بوت ۳۰۰ گرم اسپس را در آب جوش مدت یک

ساعت دم کرده و صاف نموده شربت و تعفین را ببقایند و مضمضه کنند

مضمضه کوان

بگیند نوشاد ۵۰۰ گرم عاقر قرحا مر به مکده ۵۰۰ گرم دوده ۲۰۰ گرم آب خپسانند

شریت جرجی

در ظرف

وصاف کرده جوهر کوکثر با ۵ گرم عسل و اگر بپزایند و در فای زبان مضمضه کنند
مضمضه افح اسکور بوت معمول گرامر بگردند نای سفید ۲ گرم در
 ۵۰ گرم شراب سفید حل کرده تعفن کنکنا ۱۰ گرم تعفن حرکی ۵ گرم عسل و ردی ۵۰ گرم لودانم سفید
 دیه گرم بپزایند و مضمضه نمایند
غرغره خردل و معمول فلوری بگردند خردل ۵ گرم کلور و سودیوم رنگ طعم
 ۵ گرم سرکه ۵ گرم آب اغ ۵۰ گرم بخپاشند و در دفع او رام حلق غرغره نمایند و قوت این غرغره را موافق
 اختلاف سن و نوع و خراج و موضع مرض میتوان زیاد یا کم نمود و هفت هشت دفعه در عرض
 دو روز و سه دفعه در مدت شب باید غرغره کند

چهار هفتم دوی کدو

دوی شبرق ذنک و ذنکوم فلزی است سفید کبود رنگ و قابل انطراق و چنان صلابت
 ندارد و دارای طعم فلزی تمام نمی است و در ۵۰ درجه حرارت ذوب میگردد و در حرارت قرمز سفید مبدل
 به بخار میشود وزن مخصوص آن ۱۰ است و در طبیعت همیشه بحالت ترکیب بابا گوگرد و بابا اکسید بابا اکسید
 و سولفس یافت میگردد و گاه بحالت کربونات و با سولفات میباشد و بطور خلوص دیده نمیشود و دوی فلزی
 در طب استعمالی ندارد و همیشه دارای مقدار کمی آهن و آرسنیک است و ماده دابتدای ترکیبات طبی آن و خواص آنها
 را بیان می نمایم و بعد بر ذکر شیخ متداول آنها می پردازیم

اکسید روی (پنبه روی) جمعی است بسیار سفید بی طعم و بی بو و در لیس خیلی نرم
 و در مجاورت هوا به هولت مبدل به سوکربونات میگردد و در پیتاس سود و اما نایاک محلول است و در اسید
 کلوریدیک بدن جوشن پیدا می کند و چون وی را در مجاورت هوا حرارت دهند مبدل به اکسید میگردد

این اکسید که اغلب اوقات غیر خالص است با سم **طوطیا** موسوم میگردد و در ترکیبات مختلفه و اساس
 آنرا استعمال میکنند یکی از دانشمندان میگوید چون این اکسید غالباً دارای آرسنیک است نباید آنرا استعمال نمود

اکسید سیسی وی (اکسید وی بواسطه طریقه حرطوب)

که عاری از آرسنیک است بگرد سولفات روی خالص متبلر ۵۰ گرم کربونات سود متبلر ۵۰ گرم آب مقطر
 ۵۰۰ گرم هر یک از دو ملج را جدا گانه در نصف آب حل کند و محلول کربونات را در یکسول فی رک چینی نیخته
 متدرجاً حرارت دهند و همینکه بحالت جوش آمد محلول سولفات را کم کم داخل نمایند و علی الاتصال بهم زنند
 و در چینی که بخار اسید کربونیک متصاعد میگردد و در سفیدی که عبادت از هیدروکربونات روی است حاصل
 میشود و مدت یک ربع ساعت عمل جوشن را امتداد دهند تا حالت سرشیمی سوب بی طرف شود و بعد از وی
 آتش برداشته بگذارند تا نشین شود و بواسطه عمل انحراف مایع روی آنرا دور نمایند و سوب را چندین دفعه
 با آب مقطر بشویند تا آب غساله بواسطه کلر و بار پوم در دفعه هفتم مغسول را در وی پارچه صافی بریزند
 تا آب آن بچکد و بعد در گرم خان خشک کنند و بوتله گویا از آن پر کرده در حرارت یکسانی در مدت با اندازه که

دوی

نیمه روی

اکسید سیسی وی

چون مقدار کمی از محصول را از میان بوته برداشته و در اسید سولفوریک آب ار حل کنند و نوشد و آنوقت بوته را از روی آتش برداشته بگذارند سرد شود و محصول را در صراحی ریخته و در آنجا محکم بربندند

اکسید روی اعم از آنکه بطریق خشک و یا بطریق مرطوب ساخته باشند در داخل دفعه هم اقسام نور و نور مخصوص صریح و هبتری و سبب سرفه و سرفه اخلاقی در اسهالهای مبرم علی الخصوص در اطفال استعمال میکنند از عوارض ضد تشنج و ضد هیستری مفید است و مقدار شربت آن از ۲ دسسه گرم تا ۱۰ گرم است بطور سفوف و یا حب درخا در عده زیادی از پومادهای عینی آنرا داخل نمایند و بنود دفعه بسیاری از امراض جلدی استعمال خارجی آن مفید و سودمند است

برمورد روی یکی از ترکیبات جدید است و مطابق قول بعضی از دانشمندان در صریح مخصوص در صحت اخلاقی آن سودمند است و مقدار شربت آن از ۲ دسسه گرم تا ۱۰ گرم است که بطور شربت و یا حب استعمال کنند و آنرا قوی تر از برمور سدیم میداند و میگویند مانند موثر سوء القشری و موری نمیکرد

سپانور روی مطابق دستور العمل کدکس بگرد سولفات روی خالص مقدار منظور سپانور تپا سپوم خالص مقدار یکانه هر یک از دو ملح را جدا گانه در ده مقابل ز نشان آب مقطر حل کنند و محلول سپانور را کم کم در محلول سولفات ریخته تا سپانور روی سوب کند بگذارند تا ته نشین شده آب صاف روی آنرا در درزیند و سوب را با آب مقطر جوش چندین دفعه بشویند بعد محصول را در روی کاغذ صافی ریخته تا آب آن چکیده شود و بواسطه کاغذ اهار آنرا خشک کنند و بعد در گرم خان گذاشته تا بخوبی خشک گردد این سپانور غیر محلول را با الکل محلول را مانا است

شمار روی از عوامل ضد نور اثری ضد صریح است و عمل آن در یک عمل اسید سپانور یک میباشد و مانند آن سمب است و مقدار شربت آن از ۱ تا ۵ دسسه گرم است بمقدار منقسم و بطور حب که در هر دفعه میلی گرم استعمال **مواد مانع الجمع** مع مابین اسیدها و درها با سپانور روی نباید نمود

کلورید روی (کلورید رات و هیدروکلورات) که مسکرو نیز نامیده میشود جسمی است سفید متبلر و بشدت محلول را با در قدری پائین تر از ده و در جبه حرارت و میگردد و در حرارت قریب بخار میشود و مرکب است از ۶۷/۶۷ روی و ۵۲/۳۳ کلور

طریق ساختن کلورید روی مطابق کدکس بگردند و در قدری مقدار منظور اسید کلورید یک ۱۷۰ و جبه مقدار کافی اسید را در ده و مقابل ز نشان آب مخلوط کنند و بقدری از این مخلوط در روی ورقه های روی نهند تا عاملی و ذکر کرده و تصاعد بخار هیدروژن موقوف گردد و چون قطعه از روی در آن اندازند بگرد حل نشود و بگذارند محصول چندی آرام نمایند و بعد طرف راستی آن کرده صاف روی آنرا بردارند و آنرا در ظرف مستطیلی درزیند بخار کلورید را در آن عبور دهند و متصل بهم زنند پس از مدت کمی پر تو کلورید آهنی که در مایع موجود است تبدیل به سبز کوهی کلورید میگردد و محلول را بحدی که بکسول ریخته حرارت دهند تا زبادی کلورید بخار شود و بعد در ده اجزاء محلول اجزاء اکسید روی را در ابتدا آهن تبدیل به سبز کوهی اکسید شده و در دگر در با آمیانث (پینه کوهی) انرا صاف کنند و مصفی را بنشینانند تا بعدی که چون قدری از آنرا بگذارند سرد شود حامد گردد و آنوقت از آن روی سنگ مرمر که بار و غبار نتوان چرب کرده باشند بزنند تا منجمد شود و هرگاه در خواص

بر موری
سپانور

کلورید

و اسید کلورید

و اسید کلورید یک مقدار کمی را در ساختن کلور و دوی استعمال فقط پس از انحلال باید تصفیه نموده و ملح را
منجد سازند و در دوی از عوامل موثره اسکار است و در حصول اسکار و انعقاد خون موجب وجع بسیار شده
میگردد بدون عرض نرفتن

سولفات رومی

سولفات رومی ملخی است سفید و بی بو و دارای طعم بسیار قابضی و در در و مقابل و نیم و زناش اب سرد حل
میشود و در آب گرم کمتر حل میگردد و مرکب است از ۵۰/۱ اکسید رومی و ۴۹/۹ اسید سولفوریک

طریق ساختن آن مطابق کدکس بگردن رومی ساچمه خالص ۲۰ اسید سولفوریک خالص
۱/۴ درجه ۲۵ اب ۵۰ مخلوط کنند تا حل شود و همینکه حالت جوش تمام شد محلول را صاف نمایند و مصفی را
بواسطه جوشانند تا غلیظ کنند و بگذارند سرد شده تا سبک گردد و حبه سهولت تبلرهای سولفات رومی پس از
آنکه محلول سرد شده در آن ریزند

سولفات رومی یکی از عوامل قابضه قوی است که در خارج از استعمال میکند و مقدار آن از آب ده دانه گرم است
در ده اگر مایع اعم از آب و غیره و این محلول را هم بطور کحل و هم بطور ذرق استعمال میکند و در درمدهای مبرم
قطران در چشم خیلی سودمند است و نیز از عوامل دفع الحفونه میباشد

چون سولفات رومی را در داخل مقدار زیاد استعمال کنند و در حصول فی میگردد و در سهوم مستعمل است
و مقدار کمتر مانند قابضات و عوامل ضد تشنج اثر میکند و از آن در دفع سل تجویز نمینمایند و مقدار شربت آن حبه حصول
فی ده دانه گرم است محلول ده دانه گرم اب

پاد زهر سولفات رومی بکربونات سودا اثر سولفات رومی را خنثی میکند

مواد مانع الجمع قلیات و کربوناتهای قلیات و املاح سرب و املاح بریت و قن و مواد بنای که
دارای تین اند با سولفات رومی نباید استعمال شوند

سولفات کلسیم و استات رومی در خواص مذکوره با سولفات رومی اند و مانند آن اثر میکند و مقدار شربت و
مواد استعمال آنها مانند همان است

استات رومی

استات رومی جیمی است سفید و بی بو و دارای طعم بسیار تلخ و بسیار قابض است و شدت محلول در آب
در آب گرم بیشتر از آب سرد حل میگردد و مرکب است از ۴۳/۱ اکسید رومی و ۵۶/۹ اسید استیک

طریق ساختن آن مطابق کدکس و اسازی در زمانی بگردن هیدروکربونات رومی ۲۰ اب مقطر ۵۰ اسید
استیک اب ۴۰ درجه ۱۰ مخلوط کرده با عانت حرارت حل کنند و محلول را با کاغذ صاف نمایند و مصفی را با جوار
ملایمی بخیج کنند تا درجه تبلر و تبلرها در میان و پارچه کاغذ پوسنی خشک نمایند استات رومی یکی از عوامل قابضه
است و در داخل از استعمال نمیکند و در خارج مخصوص و انگلستان مستعمل است و مقدار آن از آب ده دانه گرم
است در ده اگر مایع اعم از آب و غیره و این محلول را بطور کحل و ذرق استعمال نمینمایند

کتاب رومی مطابق کدکس

کتاب رومی مطابق کدکس بگردن اسید استیک هیدروکربونات رومی مکه مقدار منظور
اب مقطر مقدار کافی هیدروکربونات را بشویند و با حالت بلب محلول اسید استیک را با عانت حرارت بواسطه
ان اشباع نمایند و حصول را با کاغذ صاف کنند و مصفی را بواسطه حرارت تجحیر نمایند و بگذارند سرد شده تا تبلر
گردد و چون چند قطعه تبلرهای کتاب رومی محلول سرد شده بفرستند موجب سهولت عمل تبلر میگردد همچنین

است هرگاه مقدار کمی اسپد ستریک نیم کوب بر آن قرار بدهند

لکات روی که ملخی است محلول در ۵ جزء آب سرد مانند اسپد آن در دفع همه اقسام نوروز و مخصوصاً در دفع صرع و هیسری و سباه سرفه و سرفه های اختلاجی نیز در اسهالهای مرم مخصوص و اطفال استعمال می شود و مقدار شربت آن از ۱۰ گرم است تا ۲۰ گرم و زیاد تر بطور سفوف و با حب که دو پاسه دفعه در عرض و در استعمال شود و چون بطبی الاثر است مدتی باید در شرب آن مداومت نمود

طریق ساختن لکات روی مطابق و اسنای زمانی بگزیند از طرف

مسحوق قند شیر ۴ شیر پیده ۴ خلوط کند و از طرف دیگر سولفات روی ۱۹ کربونات سود خالص ۲۰ آب مقدار کافی خلوط کرده بگذارند مدت ۱۵ تا ۲۰ روز بحدت ۲۰ تا ۳۰ درجه بماند گاه گاه بهم زنند و رسوب که حاصل میگردد عبارت است از هیدر و کربونات روی این رسوب را بر محلول فوق بنفازند و محلول را تغلیظ کنند و در آب گرم حل نموده و صاف نمایند و مصفی را بطریقی که در فوق ذکر کردیم متبلر سازند

والربانات وی این ملح را بدو ابکی از شاخه های گان بنویارت ساخت و شکلا شیبه با سپید بودیک

است و بونی از آن متضاعده میگردد شیبه بیوی اسپد الربانیک و در آب الک بمقدار کم محلول است و دارای طعم فلزی میباشد نصف وزن آن اسپد و الربانیک است و از عوامل حرک ضد تشنج و ضد هیسری محسوب میگردد و اثر با فواید زیاد در دفع اختلالات مختلفه عصبانه از قبیل نورالژی و هیسری صداع و مقصدهای معدی صرع و سایر با زین استعمال میکنند و مقدار شربت آن از ۱۰ تا ۲۰ گرم است بطور حب یا سفوف در عرض روزی هر ۲ تا ۳ ساعت گرم استعمال نمایند

طریق ساختن الربانات وی مطابق کس بگزیند اسپد و الربانیک اب مقطر

۴ هیدر و کربونات روی مغسول و حرطوب مقدار کافی اسپد اب را خلوط کنند و کم کم هیدر و کربونات بنفازند و بهم زنند مقدار آن قدری باشد تا آنچه حل میشود بایدا باشد حرارت دهند و محلول را در کاهالیکه گرم است با کاغذ صاف نمایند و مصفی را در گرم خان بگذارند تا بخار شده و متبلر گردد

ستریت وی این ملح را که کاملاً در آب حل نمیشود بمقدار ۲ سانتی گرم تا ۱۰ گرم در دفع صرع

استعمال میکنند

اولیات روی این ملح را بطور پودر در دفع اکرمای مزمن استعمال میکنند

پوماد اولیات وی مطابق و اسنای برتانی بگزیند اولیات روی پارافین

نرم مکد یک جزء در حرارت ملایم خوب کنند و بهم زنند تا سفت شود

کالینشیا اقل مخصوص وی

ملغی روی بگزیند اسپد کلورید ربیک ۲۰ محلول اشباع شده بی کلور و رزین ۲۰ و پتوفلری ۱۰

خلوط کنند و ورقه های وی را در آن فرو برند و بباروس (ماهوت بالکن) مالش دهند تا چوبه زیادی بریزند و این ورقه ها که موسوم اند به وی ملغی شده یعنی از یک طبقه نان که چوبه پوشیده شده اند و رپیل بونتن

والربانات وی

ستریت وی

ملغی روی

مانند اساس مؤسسه استعمال میشوند

سفوف افع اسهال معمول بونامی بگزندا کسید روی ۳/۵ گرم بے کربونات سود
۵ سائے گرم مخلوط کرده در ۴ بسته مسای بندند و در عرض ۲۴ ساعت هر چند ساعت فاصله یک بسته را
سفوف کنند

سفوف افع صرع معمول هریپ بگزندا کسید روی ۳ گرم قد مسحوق ۲ گرم مخلوط
کرده در ۲ بسته مسای بندند و در جوانان روزی سه بسته در سه دفعه که بعد از هر غذای فاصله یک
یک بسته سفوف نمایند و هرگاه معده بخوبی این سفوف را تحمل کند و هر هشت روز فاصله روزی یک گرم بر
مقدار اکسید بفریند مقدار آن در روز به ۲ گرم و ۲ سائے گرم برسد و **هریپ** لکات روی را بر اکسید
الترجیح میدهد و در یک هفته از ۲ تا ۳ گرم استعمال مینماید و متد جاب مقدار آن می آید تا به ۵ گرم در یک هفته
و آنرا بطور سفوف و حب هر دو تجویز میکند و در صرع تازه فواید زیاد استعمال آن بوده است

سفوف ضد صرع معمول هارت بگزندا لکات روی ۵ سائے گرم عصاره بلادن ۱
سائے گرم مخلوط کرده در دو بسته مسای بندند و قبل از هر غذای یک بسته سفوف نمایند

خلوط ضد تشنج معمول بلاش بگزندا کسید روی ۲ گرم کلل بخاری گرم سنبل الطیب
مکده ۱ گرم مخلوط کرده در ۲ بسته مسای بندند و داخلات صرعی شکل اطفال از ۲ تا ۵ بسته در عرض و در بزرگان
حب ضد تشنج معمول مونوار بگزندا کسید روی ۲ گرم با مقدار کافی گلقد ۵ حب
سازند و در صرع و هبتری و غیره روزی پنج حب صبح و یکی عصر بپاشانند

حب ضد صرع معمول کامیر بگزندا کسید روی ۵ سائے گرم کافور عصاره بلادن
مکده ۳ سائے گرم مطابق معمول ۱ حب سازند و یک حب صبح و یکی عصر بپاشانند و در این بین شمع منقط بزنند
و در روی اجزاء مختلف بدن که مبتلی به فالج و یا حس نمی میاشند استعمال نمایند و بواسطه این مداوا مرض منجر به شفای
ایضا **حب ضد صرع معمول بوژ** بگزندا سنبل روی و سی اکسید روی مکده ۱ گرم مطاب
معمول ۵ حب سازند و روزی یک حب صبح ناشیاد و در هفته اول بنوشند

سفوف ضد تشنج معمول هشر بگزندا مسحوق صمغ عربی ۲ گرم اکسید سفید روی ۱
گرم مسحوق سنبل الطیب ۵ سائے گرم بدقت مخلوط کنند بسته های ۵ سائے گرمی سازند و در احوال
با تشنجات عصبانیه هر اند روزی سه بسته در سه دفعه سفوف نمایند

حب معمول مگل مطابق کدکس بگزندا عصاره الکلی بزر النج عصاره الکلی سنبل الطیب اکسید
روی که بواسطه طریقه باین ساخته شده باشد مکده ۵ سائے گرم مطابق معمول ۱ حب سازند و در نورالری
و هبتری و اخلاجات تشنجی از ۲ تا ۵ حب متد بجاد در عرض و در بپاشانند

حب ضد نورالری معمول ترویسو بگزندا عصاره تاتوره عصاره ترابال مکده ۱۲
سائے گرم اکسید روی ۵ دسے گرم مطابق معمول ۱ حب سازند و روزی از ۱ تا ۳ حب متد جاب بنوشند

سفوف ضد تشنج بگزندا سنبل روی ۲ سائے گرم منبری کلس ۲ دسے گرم مسحوق در چوبی ۱
سائے گرم مخلوط کرده سفوف نمایند و جاب میتوان سه چهارم مقابل مقدار مذکور را در عرض و استعمال کرد

حب سپانوردوی معمول لوتون

خطمی گرم با مقدار کا فی شربت صمغ عربی و حب سازند در دو ما تیسیم مفصلی از آباء حب در عرض و وزن ^{مند} و یکی از دانشمندان میگوید که زیاد تر از سه ساعته گرم سپانوردوی را نباید استعمال نمود

پوسپون معمول وزلی

بگیرند سولفات روی و گرم و اج سفید و گرم اب صاف ۵۰ گرم تعین قرمزانه مقدار کا فی حل کنند یک بار و قاشق اش خوری بزرگ صبح و دو ساعت قبل از خروج از بستر ^{مند} و موافق عقیده یکی از دانشمندان در دفع سل بسیار مؤثر است و در صورتیکه نفشالدم موجود باشد مقدار ^{کود} را پنج تا شش دفعه در عرض شبانه روز میتوان استعمال کرد

حب معمول گراهام

بگیرند سولفات روی و ترابانتین مکدی گرم با مقدار ^۲ و صغیری مکس ۱۰ حب سازند و در دفع سوزاک مبرم و لوکوره مبرم سه حب در عرض و ^{شبا} و زیباشانند

حب بضر مسکر معمول و پوئترین

بگیرند عصاره نر پاک ۱۰ گرم سولفات روی ۲۰ گرم مخلوط کرده و حب سازند و در دفع سیدان خجاطی و مویج مجرای بول و مهبل و در دفع اسهال ^ل یک حب صبح و یکی عصر بنوشند

پوسپون اسنات وی معمول هری

بگیرند اسنات روی ۳۰ ساعته گرم اب صاف ۲۵ گرم حل کنند و در صورت سرسجای جای تبفوبدهد و ساعت فاصل یک قاشق چای خوری بنوشند

حب ضد هیسری معمول مصنف

بگیرند اکسید روی الیافات روی عصاره سنبه الطیب ۵۰ ره خطبانا مکدی ۱۰ گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و در دفع هیسری از ۱۰ تا ۱۰ حب متدرجاً در شبانه ^{دفع بنوشند}

حب ضد صرع معمول و پوئترین

بگیرند اکسید روی ۱۰ ساعته گرم مسحوق ^{سند} الطیب ۱۰۰ ساعته گرم مسحوق چند پید شروع اساعته گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و روزی دو حب ^ل بنمایند و موافق آثار حاصله متدرجاً مقدار آن بفرمایند و ^{نسخه ذیل} را استعمال میکند

بگیرند اکسید روی عصاره سنبه الطیب مکدی ۱۰ گرم مسحوق خنده ساعته گرم جهت ساختن یک حب

حب ضد صرع معمول هاریت

بگیرند لکات روی ۲۰ گرم عصاره بلادن ۵۰ ساعته گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و قبل از هر غذا یک حب بیاشانند

زنگاری (اتر زکشیه) (اتر روئی) معمول هارث

بگیرند کلوروردوی ۲۰ گرم دره ۱۰ گرم الكل خالص ۱۰ گرم اتر سولفور یک حل کنند و یکس از چند و صاف روی محلول را بواسطه عمل ^ف برداشته حفظ نمایند از عیار قطره در یک پیاله شربت قند مخلوط کرده و در عرض و ^{دفع بنوشند}

حب الریانات وی

بگیرند الریانات روی ۵۰ گرم مسحوق کبر ۱۰ گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و یک حب صبح و یکی عصر بیاشانند

سفوف والریانات روی

بگیرند الریانات روی ۵۰ گرم مسحوق قند ۳۰ گرم مخلوط کرده و در ۲۰ ساعته مشای قمت کنند از آباء ^{دفع} در عرض و ^{دفع بنوشند}

پوسپون الریانات روی

بگیرند الریانات وی از آباء ۵۰ گرم اب مقطع ۲۰ گرم ^{دفع}

نسخه

۵۰ گرم

محصولات حقیقی استعمال خاص

۴۲۵

ساده ۵۰ گرم مخلوط کنند و در دفع تشنج هر نیم ساعت یک قاشق بنوشند و در دفع صبح هر پوسپون را در دفعه بیاشامند

حب مرکب الریانات روی نسخه اول بگرند و الریانات روی عصاره کنکینا عصاره جنطیانا مکده ۵۰ گرم عصاره بلادن ۵۰ سانتی گرم مطابق معمول ۵۰ حب شاندر و مفضل کندن در دفع نور اثری متصل و فواق شدید یک حب صبح و یکی عصر بیاشامند

نسخه دوم بگرند و الریانات روی الریانات کین مکده ۵۰ سانتی گرم عصاره کنکینا عصاره جنطیانا مکده ۵۰ گرم عصاره بلادن ۵۰ سانتی گرم مطابق معمول ۵۰ حب شاندر و در نور اثری متصل که با حله های غیر منظم همراه بود یک حب صبح و یک حب عصر بیاشامند و در نور اثری تناوبی و حب بفاصله چند ساعت بیاشامند بطریقی که حب آخری از ۵۰ ساعت قبل از حله فراستعمال شود

حب الریانات روی معمولی پوشاد بگرند و الریانات روی ۵۰ گرم اتروپین ۵۰ میلی گرم با مقدار کافی عسل ۵۰ حب شاندر و در دفع نور اثری از ۵۰ تا ۱۰۰ حب میاشامند

کتاب نسخه های حب لاری

کحل خشک بگرند و طوطا مسحوق ابرسا مسحوق نبات مکده ۵۰ گرم مخلوط کرده صلابه کنند تا گرد متحلیا جزا حاصل شود و در زمان در چشم درون نمایند

ابضا کحل خشک معمولی کولری بگرند و قد سفید طوطا شوره مکده ۵۰ گرم مخلوط کرده بدقت صلابه کنند و در دفع که گفته فرین چشم درون نمایند

قطر سولفات روی بگرند سولفات روی ۵۰ سانتی گلاب ۵۰ گرم حل کرده در چشم قطور نمایند

کحل منقح معمولی بیمارستانها (اب کحلی) بگرند گلاب ۵۰ گرم اب مقطر ۵۰ گرم مسحوق ابرسا نبات مکده ۵۰ گرم سولفات روی ۵۰ دسی گرم سولفات و نبات را در اب مقطر حل کرده و گلاب را افزوده و مسحوق ابرسا را مخلوط نمایند

کحل قابض و محلل بگرند سولفات روی ۲۵ سانتی گرم در ۵۰ گرم مطبوخ اقطی حل کنند **کحل ثان** بگرند سولفات روی ۲۵ سانتی گرم در ۱۲۰ گرم لعاب اسفزه حل کرده و ۱۵۰ گرم لعاب هدانه افزوده و در وقت استعمال بهم زنند

کحل قابض و پاک دار بگرند عصاره ترپاک ۱۰ دسی گرم سولفات روی ۲۰ دسی گرم در ۵۰ گرم گلاب حل کنند

کحل روی کا فور دار بگرند سولفات روی ۱۰ گرم کا فور ۵۰ سانتی گرم اب ۵۰ گرم کا فور را نرم کنند و در اب مخلوط کرده و حرارت اده بهم زنند تا حل شود و صاف نموده سولفات را حل کنند

کحل دفع رمد معمولی سبیشل بگرند سولفات روی ۵۰ سانتی گرم تا ۱۰۰ دسی گرم

اب مقطره اگر گرم لودانم سپیدم و تا ۱۲ قطره حل کند

اب افغ و مد معمول لوش بگزیند عرق کلبل الملك اب مقطره مکه ۱۵ اگر کلخالص

۵ گرم زاج سفید سولفات روی مکه اگر تعفن صبره ۲ دسی گرم مطابو معمول حل کرده و صاف نمایند و پارچه را در محلول الوده نموده در شبانه روزی و تا چاه دارد دفعه ی بوی چشم منطبق کند و این عمل در مدغم من سبلان

دمعه و قروح اجفان مستعمل و مفید است

زرق روی لودانم دار معمول بهماستانها بگزیند سولفات روی ۵ دسی

گرم اب مقطره ۲ گرم لودانم سپیدم ۲ گرم حل کرده در سوزاك خرمین زرق نمایند

زرق قابض معمول بوت بگزیند گلاب ۱۰ گرم عصاره دانا ۲ گرم لودانم سپیدم سولفات

روی مکه اگر حل کند و روزی سه دفعه زرق نمایند

زرق قابض معمول مبهگ بگزیند سولفات روی ۲ گرم اب مقطره ۱۰ گرم استات متیلر

روی ۲ گرم لودانم سپیدم تعفن کاشو مکه ۱ گرم مطابو معمول عمل کند و در دفع سوزاك زرق نمایند و در

وقت استعمال بهم زنند

غسول معمول بدیت بگزیند سولفات روی استات سرب مکه ۲ گرم گلاب ۱۰ گرم لعاب

به دانه ۱۰ گرم حل کند و در بعضی اقسام اکراه و امپتو گوئی عارضه صورت و گوش تغیل نمایند

زرق معمول رنگل بگزیند سولفات روی زاج مکلس مکه ۱۰ گرم در ده ۵ گرم اب صاف حل

کند و در دفع لوکوره مزمن زرق نمایند

زرق افغ زکام معمول پیرنی بگزیند سولفات روی ۵ استاتی گرم اب صاف ۱۰ گرم حل

کند و در زرقه که ظرفیتان ۱۰ گرم باشد داخل کرده و روزی یک بار و دفعه در هر یک از فخرین زرق نمایند

زرق افغ سوزاك گنه معمول وست بگزیند سولفات روی ۲ دسی گرم اب مقطر

۱۰ گرم تعفن تریاک ۲ گرم عرق غار کلاسی لعاب صمغ عربی مکه ۱۰ گرم مخلوط کند و روزی دو دفعه زرق نمایند

و در وقت استعمال بوقت بهم زنند

ذرور دافغ انتر تریگو معمول هادی بگزیند اکسید روی ۲ گرم کافور ۱ گرم نشاسته

۱۰ گرم مطابو معمول گرد سازند و در دفع انتر تریگو در روز نمایند (درم حشره شکلی که از صطکاکه دو جزء بر وی

یکدیگر حاصل گردد در لغت یونانی **انتر تریگو** نامیده میشود و نیز تیری که در جلد از اثر متدای بول و با عرق

بروز کند این اسم موسوم میگردد)

پوماد قابض بگزیند اکسید روی ۵ گرم قروطی و با وازلین ۱۰ گرم پوماد سازند و در دفع شقاق

د که پستان و بعضی اخلا لان مرپی ضعیف استعمال کند

گلپسره اکسید وی مطابو ککس بگزیند اکسید وی ۱۰ گرم گلپسره نشاسته ۲ گرم

مخلوط کند

انگان وی مطابو و اسای لند بگزیند اکسید روی ۱۰ گرم سیر مذاب ۱۰ گرم خلوط

کند و در دفع بیماری از اخلا لان جلدی مقدار ۱۰ گرم تریخ نمایند

پوماد اکسید وی مطابق کس بگیرند اکسید وی و اگر پیسه حسله ۹۰ گرم مخلوط کنند

و در دفع اکراهی تحت حاد که در طوبت مشعر خندان زیاد نباشد تمیخ کنند

تمیخ قابض معمول بنفشه کاکا او ۱ گرم روغن بادام شیرین ۵ گرم اکسید وی

تنگار مکده ۱۰ سبانه گرم اسانس برگاموت ۳۰ سبانه گرم مخلوط نمایند و در دفع شقاق پستان و دست تمیخ کنند

پوماد (انگان) طوطیا بگیرند طوطیای مسحوق ۱ گرم مسکه مغسول با کلاب انگان و ردی مکده ۱

گرم مخلوط کنند و در دفع مزمن به چشم کنند

قبروطی تورنی بگیرند موم سفید ۱۰ گرم در ۱۰۰ روغن زیتون و فوب کنند و اگر طوطیای مسحوق

ببقایند و احراق و شقاق استعمال نمایند

قبروطی هوفلاند بگیرند قیر طوطی ۱۰ گرم اکسید وی مغسول لیکو بود مسحوق مکده ۱ گرم مخلوط

کنند و در دفع ^{اجان} استعمال نمایند

پوماد هانش بگیرند مسکه تازه ۳۰ گرم اکسید وی ۲ گرم تربال مسحوق ۵ سبانه گرم مخلوط کنند و در

دفع امیتوگویی مزمن تمیخ نمایند

پوماد پلومبارین معمول مارک بگیرند پلومبارین ۱ گرم سولفات روی ۲ گرم پیسه

مذاب ۳۰ گرم مخلوط کنند (پلومبارین عبارت از ماده است معدنی که با آن ماده میسازند و هیچ وجه رتبا

بایسب ندارد و یک قسم زغال طبیعی است که ترکیب شیمیائی آن بازغال چوب فی الجمله اختلافی دارد)

پوماد رانن بگیرند ککل ۵ گرم مسحوق طوطیای مسحوق گل ارمنی مکده ۱۰ گرم پیسه مذاب ۳۰ گرم مخلوط

کنند و در دفع کدورت قریبه استعمال نمایند

پوماد دفع ورم جفن معمول هویرت بگیرند وازلین ۱۰ گرم اکسید روی سو

سفید مکده ۵ سبانه گرم مخلوط کنند و روزی سه دفع در روی کارهای جفن تمیخ نمایند

گلیسره دافع اکراه معمول رفترال بگیرند اکسید روی ۱۰ گرم ککل و گرم گلیسره

۳۰ گرم مخلوط کنند

کحل منق معمول اسکاریا بگیرند طوطیا ۱۰ گرم صبر سفوطری ککل مکده ۱۰ گرم مسکه

تازه ۱۰ گرم مخلوط کنند و در دفع قریبه استعمال نمایند

پوماد سپانور روی معمول کونی بگیرند سپانور روی ۳۰ سبانه گرم پیسه مذاب کک

کاکا او مکده ۵ گرم مطابق معمول پوماد سازند و هر ربع ساعت فاصله بقدر یک دانر لوبیا بروی جبهه و اجفان

و شقیقه ها تمیخ نمایند

گلیسره کلور و روی معمول فر نو بگیرند کلور و روی ۱۰ گرم گلیسره

۳۰ گرم مخلوط کنند و این گلیسره قابض فی الجمله محرق است و قروح ضعیف سرطانی را با آن دفعه نمایند

کتاب محسولات
در طب و جراحی

بعضی اوقات سولفات روی را در قروح غیر موجه استعمال میکنند ولی محصول حرق که بیشتر استعمال میشود عبارت است از کلور و در روی

محلول اشباع شده کلور و در روی معمول کلوت بگزند اب

کلور و در روی در صراحی مخلوط کرده بهم زنند تا حل شود و در استعمالات معارف کفایت میکند از آنکه در صراحی در داری یک جزء اب و ۳ جزء کلور و در روی داخل نمایند و زیادتی کلور و در روی بطور غیر محلول نمائند موجب زایل شدن و پختن میگرد و با این محلول داغ میکنند قروح سفید پس و شانکر و زخم و لکه های مخاطی را و بواسطه این عمل سبک تر پس حاصل میگردد و لباس هم لکه نمیشود و گاه لازم میشود که این عمل را مکرر کنند و باغات ذراقه پراوا از آن آب قطره این محلول را در لیپوم و گواتر و قشایم بگشته ها و قشایم تو مو و هار دق نمائند از این عمل نموت ماده نتیجه میشود و سرعت و سهولت استعمال آن ممکن میگردد

خبر حرق کلور و در روی معمول کانکوان و مطابق کس بگزند کلور

روی مذاب را اکسید روی را در گدگم که در گرم خان ۱۰۰ درجه خشک کرده باشند اب مقطر را کلور و در روی در حالت برودت در اب حل کنند و اکسید را در آن افزوده بدقت مخلوط نمایند و خمیری سازند و بهر شیئی که میخواهند در روی سنگ مرمر بگسترانند و بهر اندازه که میخواهند قطع کنند و با آن اسطوانه ها سازند این قطعات را در صراحی در داری که محتوی اهل زند باشد حفظ نمایند و چون این قطعات را بر روی جلد یا بشره منطبق سازند پس از چند دقیقه احساس حرارت موهبی گشته که منجر به احساس حرقت میشود و اسکاری که بواسطه خیمه کانکوان حاصل شده پس از هشت تا ده روز ساقط میگردد و این اسکار سفید و صلب شخب میباشند خیمه کانکوان در روی جلد با بشره اثری نمیکند

خبر انتمونی کانکوان بگزند کلور و در روی ۳ گرم ارد گدگم و ۵ گرم مطا

معمول خبر سازند در تو مو و هارای سرطان استعمال کنند

حرق کلور و در روی و گوتاپیر کا معمول و بیکر بگزند گوتاپیر کا کلور و در روی

مکد یک جزء گوتاپیر کا را ذوب کنند و کلور و در روی مذاب داخل نمایند و محصول را بطور قرص یا اسطوانه و یا شکل دیگری مرتب کنند و در وقت استعمال این قطعات را با الکل تر نمایند

غسول کلور و در روی معمول مورگان بگزند کلور و در روی از آن آب ۱۰۰

حل کنند و صاف نمایند و حبه منع از حصول ریم سطح جراحت را بشویند

محلول افع و درم حجرای بول معمول گودر پوت بگزند کلور و در روی

روی ۳۰ قطره اب مقطر ۱۰ گرم حل کنند و روزی دو بار سه دفعه در وقت نمایند و محلول کلور و در روی ۱۰۰ را در دفع سوزاک استعمال میکنند

محلول کلور و در روی معمول بورنیت بگزند کلور و در روی ۱۰ گرم

اب ۱۰۰ قاعه ۲۰ گرم حل کنند و روزی یک بار دو دفعه رفاده جراحت را تجدید کنند و این را بدقت پاک نموده با این محلول بشویند

محلول کلور و در روی معمول فویل بگزند کلور و در روی ۱۰ گرم اب ۱۰۰

حل کنند و در ورم حلق و تله و قروح خفیفه کی اذان محلول نطول کنند

محرق سولفات روی بگرد سولفات ایندردوی ۳ گرم گلیسرین ۳ گرم مخلوط نمایند

بروی شری مانند خیر این مخلوط را گسترانیده استعمال کنند

در

کرمپوم فلزی است که در سال ۱۸۱۴ میلادی یکی از دانشمندان بد و انزاد معدن اکسید در روی

کشف نمود و جسمی است جامد سفید مانند قلع و بی بو و بی طعم و خلی و خشنده و قابل انطراق و سهولت

دوب میگردد و شروع به ذوبان در حرارتی که قدری بالاتر از حرارت جوشن پتو باشد مینماید چون انزاد رها

ازاد حرارت دهند مشتعل شده و با یک دود زرد قهوه رنگی میسوزند و اکسیدان زرد قرمز رنگ و با قهوه است و

هند راتان محلول را ماتاک ولی در کربونات ماتاک هیچ حل نمیشود و بواسطه همین صفت از من روی

بمزاده میشود و اکسیدان با بعضی اسیدها مرکب شده و تولید ترکیبات ملخی قابل تبلر مینماید و این املاح در

صورتیکه محلول را با باشند بواسطه سولفید را تها در زردی میدهند که عبارت است از سولفور کرمپوم

و حال آنکه املاح روی سوب سفیدی حاصل مینماید و کرمپوم فلزی در طب استعمالی ندارد و فقط سولفا

و بد و انزاد در خارج استعمال مینماید

سولفات کرمپوم

سولفات کرمپوم ملخی است بی رنگ و جاذب الرطوبه و متبلر بشکل منشورهای چهار زاویه

متوازی الاضلاع و محلول را با و بسیار قاض مانند سولفات روی اثر میکند ولی در مقابل قوی از

اناست و بعضی از دانشمندان این ملح را در دفع اورام چشم که سبب آنها سوء خراج بود استعمال مینماید

و بعضی دیگر ازاد در دفع که قرینه و کدورت آن بکار میبرند و در قانزاد در دفع ورم گوش و سوزاک نیز

معمول میدارند

کحل معمول فرمولر بگرد سولفات کرمپوم ۳ سانتی گرم گلاب ۵ گرم لودانم سپدنم ۲ تا

قطره حل کنند در دفع قره قرینه در چشم قطور نمایند

کحل افع و مد معمول سپشل بگرد سولفات کرمپوم ۵ سانتی گرم اب مقطره اگر

لودانم سپدنم ۵ قطره حل کنند و روزی سه یا چهار دفعه هر دفعه ۱ یا ۲ قطره در مابین اخفان قطور نمایند

کحل قابض تراباک دار معمول و ست بگرد سولفات کرمپوم ۵ سانتی گرم تعین

تراباک ۵ گرم اب مقطره گرم مخلوط کنند در که قرینه ورم در من چند قطره در مابین اخفان بچکانند

کحل معمول گودرون بگرد سولفات کرمپوم ۱۵ سانتی گرم لعاب صمغ عرب

۵ گرم حل کنند

بد و رک

بد و رک کرمپوم ملخی است سفید و اریدی بسیار خشنده و خلی محلول در جاورت هوا فاسد نمیشود

و این بد و رک عوامل مقش و محله است و مقدار شربت آن از ۱ تا ۳ سانتی گرم و با مواد دسمه پومادها

ان بسیارند که در جاورت هوا رنگین مینگرند

پوماد معمول گارود بگرد بد و رک کرمپوم ۲ گرم پیه مذاب ۱ گرم پوماد سازند

پوماد معمول بومت بگرد بد و رک کرمپوم ۱ پیه مذاب و تازه ۱ بد و رک صلا نه کرده با پیه

مخلوط کنند و این پوماد را مانند پوماد بد و رک با استعمال مینماید

هشتم در چین

پایه بوند راوند و وبارب را دیکس ری در شش چیدن قسم ریاس بلکه همزها
از طایفه پولگونه (کثیر الاضلاع) میباشد بوند مینامند این قسم عبادتند از ریاس موج
ل ریوم اوئند و لا تووم در ریاس پین ل ریوم پالما تووم در ریاس صلب ل ریوم
کومیا کوم در ریاس جنوبی ل ریوم اوئستال و بوند هائے که در تجارت متداول اند عبادت
از قسام دیکل میباشد و لا بوند مسکو شکل قطعات غیر منظمی است که رنگ آنها زرد تیره است و
کساره آنها مانند مرمر سفید و قرمز زرد و بوی آنها حویج و طعمشان تلخ و قابض و براق را شدت مانند زرد
و عفران رنگین میکنند و چون آنها را بجایند زردندان صدا مینمایند و این قسم که گران بهاتر از سایر اقسام است بوی
مادرستان چین میباشد از آنجا به سبب محل میکنند و مامورین حکومت دوس با دقت بوند اعلاراجا کرده و
جمله نشان سوراخهای کوچکی که در آن موجود بوده بزرگ مینمایند زیرا که حکومت قبول نمیکند مگر بوند بسیار
اعلاراجا و از این جهت است که بهترین علامت همزه این قسم بوند وجود سوراخهای بزرگ صاف دان میباشد
ثانیا بوند چینی شکل پارچه هائے است مد و دورنگ آنها زرد چرکین و دارای صلابت خیلی زیاد و از قسم
مرکوب و طعمشان تلخ مخصوصی دارد و زرد زردندان شدت صدا میکنند و رنگ مسیق آنها زرد نارنجی و رنگ
از آنها های این پارچه ها اغلب اوقات سوراخ کوچکی موجود است که در آن قطعات بندگی که بان کشیده شده اند
دید میشود

نوع

نوع

نوع

نوع

نوع

ثالثا بوند ایرانی که بوند سطح نر نامیده میشود رنگ این قسم بوند که دوسج آن مستحکم و مانند
چینی دارای سوراخ است و این قسم بوند را از قبیل از راه دوسج باهند بزرگ میرند و شکل قطعات مستطیلی
میشود که از یک طرف سطح و از طرف دیگر محدب باند و خیلی گران بها است
رابعا بوند فرانسوی شکل پارچه های قرمز رنگی است که دارای خالهای خندان و بصیرت براق را
بزرگ زرد رنگین میکند و زرد زردندان چندان صدا مینمایند و این قسم پست ترین اقسام است
بیابده است که متغیرین از دانشمندان یونان با اسم راپونیکوس در شش را مینامیدند که بواسطه حرمت
بیابان جماله اسپانیا بوی بیبها حمل و نقل میشد و لفظ راپونیکوس مرکب است از دو کلمه یکی را که معنی
ان در شش است و دیگری پونیکوس که مشتق از پونت اوگرن بود یعنی دریای سیاه و یونان
لا بتنی آنها را با ریاروم مینامند و وبارب که معنی راوند باشد مشتق از این لفظ است
و مصنف میگوید چون در لفظ راوند تفکر و تعمق نماند همین معنی استنباط میشود چه کلمه راوند را
معنی مردمان بیابان است مثل آنکه مردمان چادر نشین بیابانی را با این لفظ موصوف کرده و مینامند مانند احد
وند و پیرانه و ند سک و ند و غیره پس لفظ راوند مرکب از دو کلمه پارسی است یکی را یعنی پیش و دیگری وند
یعنی مردمان بیابان چنانکه در تحقیق لفظ راپونیکوس ذکر شد بهرجهت چون بوند اغلب اوقات گرم میرند و آنرا سو
سوراخ میکنند چیزی مساوی زرد زرد بوند و این سوراخها را بان میگرفتند و دو وقت در بدن آنها پارچه ها

ریوند را باید شکست تا این تقلب مکتوف شود

دانشمندان گمانا که ریوند را تجزیه کرده در وجود مواد ذیل در آن متحد القول اند ماده تلخ موسوم به ریوند پسین
ماده ملونه موسوم به ریونین یا ریابا ریونین هم اهلک و پیاس هم اسید و کسلک و اسید ملیک و اسید سولفو
ریک که صمغ و نشاسته و تخمین ماده سلولی و ماده خشبی که اب و اسید و کسلک در ریوند بحالت کوا
و کسلات اهلک میباشد و تپله های آن در وقت جایش در ریوندان خود شده و صد می کنند و یک ثلث آن
ریوند چینی ریوند ایرانی این ملح است و ریوند مسکو کثر این ملح را دارد و ریوند غری و کد انگلستان تقریباً در
جزء دارای این ملح است و ماده ملونه و ماده نشاسته در این قسم بیشتر از قسام تجارتی

چنین میگویند که ریوند بواسطه حرارت متمادی خواص سهله اش مفقود میگردد و از این جهت است که یک وقتی ریون
بوداده را مانند عوامل مقویه استعمال میکردند و طریق ساختن ریوند بوداده باین هیچ است که گرد ریوند را در
ظرف نقره ریخته حرارت دهند تا اسمر اللون شود

ریوند کاملاً بواسطه عمل مضمر تجزیه نمیشود و ماده ملونه و ماده تلخ آن در خون داخل میگردد و از این جهت است
رنگ زرد قار و ده اشخاصی که ریوند را شامیده اند و نیز عرق این اشخاص اغلب زرد رنگ میشود و هم چنین
است شیر ضغانت که علاوه بر اکساب رنگ زرد دارای تلخی گشته و خاصیت تلخی نیز در آن موجود میگردد
و این خاصیت در بعضی مواقع در اطفال بجا دیده نیست

سفوف گرد ریوند و شربم کرده و با جو شانه آن موجب بر ذاسمهال برقی میگردد و مورد قبول نمیشود و
معد و معده را خسته نمیکند و سایر مسهلات عموماً اشتها را کم کرده و مورد یک نوع کسالت خراشی میشوند
و خلاف ریوند اعمال معد و با قوت داده و بر هیجان بدن می افزاید و بواسطه تجزیه ثابت شده است که ماده سهله
ریوند با تن و یک عنصر تلخی ترکیب یافته و از این جهت است تا مقویه که از آن بر فضا می کنند زیرا که هر این دو ماده مانده
عوامل مقویه اثر می نمایند و نیز بواسطه تجزیه ثابت کرده اند که ریوند بد و اسهال می آورد و بعد الاث مضمر و مستحکم
می کند و این اثر مثل آنکه یک وقتی معتقد بودند که بواسطه قبض است هر چه قه های آن دانشمندان چون مارو
خواص مقویه ریوند را مشاهده کردند تا زمانیکه مسهلات حاره که استعمال آنها را در احوال و رمی خطرناک می
دانستند تصور نمودند و در احوال ضعیفی که شرایط استعمال مسهلات موجود بود استعمال ریوند را جایز
میدانستند و در چند وقت قبل در استعمال ریوند مبالغه نموده و از آن در غالب احوال معمول میداشتند ولی امروز
فقط استعمال آن منحصر در دفع احوال مزاجیه و هضمی است و مخصوصاً استعمال میشود در سوء هضمی که بدون
حمی بود و نتیجه احوال مزاجیه باشد و تلخی دهان و احساس جمع خفیفی در قسمت فوق معد و بیوست طبع همراه
بود و نیز در سوء هضمی که نسبت به عدم حرکت و نشستن در یک محل باشد و سوء هضم زنان و پیران و در سوء
هضمی که مشاهده میشود در اشخاص مبتلی به کلوروز و در زنان عصبان و در اشخاص مبتلی به مالتیجیای مزاج
و نیز از آن اسهال صفراوی استعمال میکنند یعنی آن قسمی از دم حاد مغا که بدون حمی بود و با قرقری زبان
همراه نباشد و در بعضی حالات قناری نبادی بود و از آن اسهال را از باد حرض طیب محوف نباشد و نیز ریوند را در
دو سطر پای بانی معمول میدارند بعضی در همه امتداد مرض بعضی دیگر تجویز نمیکند مگر در ابتدای مرض
وقتی که مدفوع چندان خونالود نبوده و دفع در بدن معوی نیز ریوند موثر است بخصوص در صورتیکه با کمال

مركب شده باشد

گرد رپوند از ۳ تا ۵ سافته گرم با هر غذا بپاشانند مانند مقووات اثر میکند و از ۱۳ دسی گرم و ۲ گرم
 ناعم گرم مانند مسهلان و مقدار شربت مطبوخ آن بطور مسهل از ۲ تا ۳ گرم است که در ۵ گرم آب دم کنند و
 چون نفوخ انرا خواسته باشند استعمال نمایند باید مقدارش را ضعف کرد و عصاره مائی رپوند و عصاره
 الکلی آن بمقدار ۵ دسی گرم ناعا اگر مثل مسهلان در سبک عمل میکنند و بعضی از اطباء مضغ رپوند را تجویز میکنند
 که حریض انرا جانیده و آب هان را فرو برد و این طریق بر سایر طریقها ترجیح داد
مواد مانعة الجمع جمع مایین با هک و امیتک و مطبوخات قاضیه رپوند و محصولات آن

در بیان خصوصیت و فواید و احوال اینها

گرد رپوند مطابق ککس بگزیند رپوند چینی مقدار منظور نیم کوب کرده در گرم خان ۴۰
 درجه خشک کنند و نرم بگویند و از مویز او بشمی نرم ۱۲۰ به بزنند و تخاله خشبی که باقی میماند و در زیر و از
 ۵۰ اجزاء رپوند ۹۲ جزء گرد باید بدست آورند و مقدار شربت این گرم مانند مقووات معده از ۱ تا ۵ دسی
 گرم و مانند مسهلان از ۴ دسی گرم ناعم گرم است

سفوف مسهل معمول فوردیس بگزیند رپوند ۲۵ سافته گرم نمک سینیت ۵ دسی گرم
 نرم سائیده مخلوط کنند و در یک بسته بزنند و از ۴ تا ۱۲ بسته در عرض و زینا شامند

گرد مرکب رپوند معمول و اسنای دمبورک بگزیند رپوند ۲۵ منبر و کلس
 ۷۵ زنجبیل ۱۲ نرم سائیده مخلوط کنند و از ۲ تا ۵ اگر سفوف نمایند مانند مسهلان عمل میکند

حب صابونی رپوند معمول و اسنای اسپانیول بگزیند گرد
 رپوند ۲۵ دسی گرم صابون طبی ۵ دسی گرم با مقدار کافی شربت ساده ده حب شانند و از ۱ تا ۵ حب بطور مسهل
 و تقویت معده بنوشند

تیزن رپوند مطابق ککس بگزیند رپوند چینی ۵ گرم نیم کوب کرده در ۵۰۰ گرم آب بخیلند
 و صاف کرده در حصول اسهال و تقویت معده پیاله پیاله بپاشند

تیزن مسهل رپوند بگزیند رپوند ۵ گرم نیم کوب کرده در ۵۰۰ گرم آب جوش دم کنند و صاف
 کرده جمعه حصول اسهال طرف صبح پیاله پیاله بپاشانند

شربت رپوند بگزیند رپوند ۵۰۰ آب ۵۰۰ قند ۵۰۰ رپوند نیم کوب کنند و مدت ۱۲ ساعت در آب
 بخیلند و با فشار از پارچه گدازیده یا کاغذ صاف نمایند و قند را در مصفی حل کنند و ۳۲ گرم این شربت را
 مواد مخلوله ۲ گرم رپوند است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳۲ گرم

شربت حرکت رپوند بگزیند رپوند ۲۰۰ گرم دیش خشک کاسنی ۲۰۰ گرم برك خشك کاسنی
 ۳۰۰ گرم برك شاهره ۱۰۰ گرم برك سرخس ۱۰۰ گرم میوه کاکج ۵۰ گرم دارچینی ۲۰ گرم صندل سفید ۲۰ گرم
 قند ۳۰۰ گرم آب مقطر مقدار کافی رپوند دارچینی صندل و نرم بگویند و ۵۰۰ گرم آب ۵۰۰ درجه در آنها

محصولات تریاق

۴۳۳

در این شربت

در نیمه مدینه ساعت بگذارند دم کشد و با فشار از پارچه گند و پنبه با کاغذ صاف کنند دره آخر این مصفی را جو
در حالت بودن حل کنند از طرف دیگر سایر مواد را نرم کوفته و با قفاله مصفای مذکور دره ه گرم آب جوش داخل
کنند و بگذارند ۱۲ ساعت دم کشد و با فشار از پارچه گند و پنبه با کاغذ صاف نموده و مصفی را با باقی مانده قد شربت
سازند و در دهگام قوام شربت اول را داخل نمایند و ۲ گرم این شربت دارای مواد محلوله ۱۱ سانه گرم دیونداست
و این شربت که از عوامل مقوی معده است با اسم **شربت مرکب کاسنی** نیز نامیده میشود و در حصول
اسهال و اطفال خیلی مستعمل است و مقدار شربت آن یک قاشق چای خوری است که در عرض روز دو سه دفعه
بطفل بخوراند و در بزرگان از ۱ تا ۴ گرم اگر استعمال میکند و یکی از دانشمندان جمعه محافظت این شربت ۱۵
تغین دارچینی ۱۵ تغین صندل بران حی اقارید

قرص پوند بگزند گرد دیوندا ۳۲ مسحوق قند ۵۰۰ با مقدار کافی پک لعاب قرصهای عذسی گرمی
سازند و مقدار شربت آنها از ۱ تا ۴ است

دیوندا گرانولما تیل بگزند دیوندا مسکوکا قند ۳ مطابق معمول گرانول سازند

پوسپون مسهل پوند بگزند دیوندا ۵ گرم دره ۵ گرم آب جوش دم کشد و صاف نموده
۲ گرم شربت مرکب کاسنی بقرانید و یک دفعه بیاشامند

پوسپون مسهل شربخشت دیوندا معمول بهماستانها لشکر
بگزند دیوندا نیم کوب ۲ گرم شربخشت ۲ گرم آب جوش ۵ گرم دیوندا را در آب جوش مدت ۲ دقیقه دم کشد
و شربخشت را حل کرده صاف نمایند و در یک بار و دفعه بیاشامند

مطبوح قلبائی پوند معمول و اسنای طریش بگزند دیوندا نیم کوب
و کرپونات متبلر سود ۲ اب مقطره ۱۰ مخلوط کرده چند لحظه بجوشانند و بعد بگذارند سرد شود و با فشار از پارچه

گند و پنبه با کاغذ صاف نمایند این مطبوح از ۱ تا ۴ گرم مقوی معده و از ۱ تا ۴ گرم مسهل است

تین دافع ذوسنطار با معمول زهرمان بگزند دیوندا نیم کوب ۲ گرم طریش
۳ گرم جو ۲ گرم اب ۲۵ گرم مخلوط کرده بجوشانند تا ۲۰ گرم باقی ماند و صاف کنند و در دفع ذوسنطار
و باقی پیا پیا له بیاشامند

پوسپون محلول سود پور بگزند گرد دیوندا ۱۰ گرم بکرپونات سود ۲ گرم سب

ساده ۵ گرم عرق نعناع ۲۵ گرم مخلوط کنند و قاشق سوپ خوری این پوسپون تقریباً دارای ۵ دسی گرم
دیونداست و در دفع بر سوز و نفخ شکم و پوس طبع از ۱ تا ۴ قاشق سوپ خوری در عرض روز بیاشامند

شراب مرکب پوند بگزند شراب دره ۵ گرم گرد دیوندا ۵ گرم مسحوق دارچینی ۲ گرم مدت هفت
روز بجوشانند و صاف کنند و از ۱ تا ۴ گرم این شراب را در دفع اسهال استعمال میکنند

شراب سار پوند مطابق ککس بگزند دیوندا نیم کوب ۲ گرم شراب گرناس ۵۰ مدت ده
روز بجوشانند و گاه به گاه بزم زنند و با فشار از پارچه گند و پنبه با کاغذ صاف نمایند این شراب مقدار ۱ تا ۴ گرم

مقوی معده و بمقدار ۱ تا ۴ گرم مسهل است

شراب پوند مطابق و اسنای ثماله بگزند دیوندا نیم کوب ۲ گرم یوسن

فایده صفا

تا قله صغار شراب اسپانول ۵۰۰ امتدت ۳۰ روز نجیسانند و با فشار از پارچه گذارینده و بر محصول بنقرانند
 قند ۱۲ حل کرده با کاغذ صاف نمایند و این شراب بمقدار ۲ تا ۵ گرم مقوی معده و بمقدار ۱ تا ۳ گرم مهل است
فقا ع مهل محمول سیدم مطابق نسخه نوشا بگریزند و بپزند
 کوب ۱۰ گرم مدت دو روز در ۵۰۰ گرم فقا ع نجیسانند بعد صاف کنند و اطفال مهل بسیار خوبی است
فقا ع مهل سیدم مطابق نسخه زانل بگریزند بسفایح ۵۰۰ و ریشه ریوند بستانی
 (رپونیک) برک سنا موخ خشک مکده ۵۰۰ برک تازه کوکلا و پارک مرهم مکده ۵۰۰ ریوند ریشه تازه رفور مکده
 ۱۰ نارنج ۱ دانه فقا ع تند ۹۰۰۰ مدت چهار روز نجیسانند و با فشار از پارچه گذارینده با کاغذ صاف نمایند و از ۵۰۰
 تا ۵۰۰ گرم این فقا ع داماند مهل استعمال نمایند

معجون حرک بپزند (معجون کاتولیکوم) مطابق کس بگریزند

ریشه بسفایح ۱۰ ریشه کاسنی ۳۰ برک غاف برک سرخس مکده ۵۰۰ پولپ فلوس خیار شنبلیله پولپ ترهندی مسحق
 ریوند چینی مسحق سنا مکی ۱۰ مسحق اصل السوس ۲ مسحق دانه مسحق تخم کد و مکده ۳ قند ۱۲۰ اب مقطر
 ۲۰۰ ریشه ها و برگها را خرد کنند و با اب مقطر مخلوط کرده بجوشانند تا یک ثلث باقی ماند و با فشار صاف کنند و قند
 بر مصفی افزوده مجدداً حرارت دهند تا محصول بقوام شربت غلیظ گردد و از روی آتش برداشته اول پولپ فلوس
 و تره داخل کنند و بعد گرد ها را و بدقت مخلوط نمایند و این معجون یک هفتم و زشتن مواد سهله میباشد و مقدار شربت
 از ۱ تا ۲ تا ۵ گرم است

عصاره ریوند مطابق کس بگریزند و بپزند

جزء اب مدت ۱۲ ساعت نجیسانند و با فشار از پارچه بگریزند و تقاله را در باقی مانده خیسایند و با فشار صاف
 نمایند و مصفی را مخلوط کرده بگریزند نشین شود و صاف روی آنها را بگداشته در حمام مار به بغلظت عصاره
 نرم قوام آورند و مقدار شربت این عصاره در تقویت معده از ۱ سانتی گرم تا ۱۰ گرم و از ۱۰ دسی گرم تا ۱۰۰ گرم
 ان مهل است

عصاره الکلی ریوند بگریزند و بپزند

الکل ۵۰۰ درجه مقدار کافی ریوند را در الکل
 نجیسانند تا تمام مواد محلول آن حل شود و بعد صاف کرده مصفی را در حمام مار به تقطیر نمایند تا الکل گرفته شده
 و محصول بقوام عصاره گردد

عصاره حرک ریوند مطابق و اسنای ژمانی بگریزند از یک طرف عصاره

ریوند ۳۰ عصاره صبر زرد ۱۰ اب مقطر ۵۰ با عانت حرارت ملایمی حل کنند و از طرف دیگر صابون جلب ۱۰ الکل ۱۰
 درجه ۵۰ نیز حل کنند و محلول را مخلوط نموده در حمام مار به تبخیر نمایند و این عصاره که مهل است مقدار
 شربت از ۱ تا ۵ دسی گرم میباشد

تعفین ریوند مطابق کس بگریزند و بپزند

الکل ۵۰۰ درجه ۵۰ درجه مدینه
 روز نجیسانند و با فشار از پارچه گذارینده با کاغذ صاف نمایند و از ۱۰۰ جزء الکلی که استعمال کرده ۵۰ جزء
 تعفین بدست میآید و مقدار شربت این تعفین که مهل است از ۱ تا ۵ گرم بطور پیوسته میباشد

تعفین حرک ریوند مطابق و اسنای انگلستان بگریزند و بپزند

معجون کاتولیکوم

سافگینا رین

۳۵

نیم کوب ۱۰۰ اهل نیم کوب تخم گشتر نیم کوب زعفران خورد کرده مکده ۱۵ الكل ۰۰۰ درجه ۰۰۰ مدت چهارده روز
 بچسانند و صاف کنند در روی تفالہ نیز بقدری الكل ریزند و صاف کنند که محصول ۰۰۰ اگر گرم گردد و مقدار
 شربت این تعفین در تقویت معده از ۱ تا ۳ گرم و بطور مسهل از ۵ تا ۱۵ گرم که مانند پوسپون باشد
الکسر مبارک (تعفین پوند مرکب با صبر) مطابق و اساز
 انگلستان بگزید و پوند نیم کوب ۰۰۰ صبر ۲۰۰ هیل ۱۵ الكل ۰۰۰ درجه ۰۰۰ مدت هشت و پنج روز
 و با کاغذ صاف نمایند و در تقویت معده از ۱ تا ۲ گرم و بطور مسهل از ۵ تا ۱۵ گرم استعمال نمایند
گرد مرکب پوند مطابق و اسای رمانی بگزید و هر دو کربونا مشی
 و مقداره ۰۰۰ پوند ۱۵ اسانر باز پاندر مخلوط کنند

گرد پوند منی بگزید منبری مکسر گرد پوند مکده ۱۵ گرم مخلوط کرده در ۱۵ البستر مساوی
 ببندند و در دفع برسوزن و گاسر اثری قبل از هر غذا یک بسته بپاشانند

گرد اهاک و پوند معمول انیکولائی بگزید گرد مرکب اهاک ۱۵ گرم گرد پوند
 ۱۵ گرم مخلوط کنند و در دفع برسوزن و دفع معده شباهنگام سفوف نمایند

گرد پوند ترباک بگزید گرد پوند ۱۵ گرم مسحوق ترباک خالص ۱۵ گرم مخلوط کرده در
 ۱۵ البستر مساوی ببندند و روزی یک بسته قبل از غذا در دفع گاسر اثری ضعیفی سفوف نمایند و هرگاه
 در معده ترشی باری تولید شود بر نشی فوق ۱۵ گرم منبری مکسر بپراپند و در این صورت آنرا گرد
پوند منبری ترباک دار بگویند

حب ملین معمول هوفلاند بگزید عصاره صفراوی گاو صابون طبی پوند مسحوق
 مکده ۱۵ گرم عصاره پستانیت مقدار کافی مطابق معمول جهای و اسانته گری سازند و در دفع پیوستی
 که سبب اناختلال ترشح صفرا بود صبح و عصر از ۵ تا ۱۵ حب بپاشانند

حب ملین معمول مصنف بگزید عصاره پوند ۱۵ گرم عصاره زهره گاو ۱۵ گرم
 صابون طبی ۱۵ گرم عصاره اذراق ۱۵ سانه گرم مطابق معمول ۱۵ حب سازند و در دفع پیوست طبی
 که سبب اناختلال ترشح صفرا و تبلی و دده بود شبی از ۵ تا ۱۵ حب بعد از شام بنوشند

حب مسهل معمول پهاستاهای لیون بگزید گرد پوند گرد جلب مکده
 ۱۵ گرم طرطرات اسید نیاس ۱۵ گرم مطابق معمول جهای ۱۵ سانه گرمی سازند

حب موزلی بگزید مسحوق پوند چینی مسحوق زنجبیل مکده ۱۵ گرم با مقدار کافی شربت ارچینی
 و ۱۵ حب سازند و از ۱ تا ۳ حب در روز بپاشانند

سافگینا رین عبارت از الکلوئیدی است که از ریشه سافگینا رینا کانا دینسیر
 که از طایفه پایا و راسر است استخراج میگردد و نیز از ریشه وبرک شلید و نیو
 ماژوش اخذ مینمایند و جمعی است غیر محلول در آب در الكل بمقدار کم محلول و در بنزین و
 کربون و کلور و فورم و پترول محلول است و از عواملی است که بمقدار کم چون استعمال شود محرک و
 مقوی و بمقدار زیاد مسهل و مقهی میباشد و مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۵ سانه گرم است بطور حب

سافگینا رین

حرفه

در حیل هم - راج و زاج و سفتد مخصوص

الومینوم

الومینوم فلزی است که در سال ۱۸۲۷ میلادی بواسطه **و هیلر** نام کشف گردید و این فلز از حیث ترکیباتش در مابین فلزات نرم و گلیسیوم واقع میشود ولی بواسطه خواص اصلی و حقیقتش نزدیک به نقره است و وزن مخصوص آن $\frac{۲۷}{۵}$ تا $\frac{۲۷}{۶}$ است و رنگ آن سفید شبیه به نقره و مانند طلا و نقره دارای قابلیت انعطاف و مانند نقره دارای ارتجاعیت و مانند بلور صوت را منعکس میکند و در حرارتی بالاتر از درجه حرارت ذوبان روی ذوب میگردد و مذاب آن مایعی است از جنس که در قالبهای شنی و فلزی میتواند ریخته شود و این فلز حرارت الکتریته را خوبی هدایت میکند و چون خالص بود در مجاورت آب گرم و آب سرد و هوای خشک و با حرط فاسد نمیکردد ولی آن فساد پذیر است و بخار دگر گردد و بخار هیدروژن سولفور و اسید سولفوریک خالص با ابدا در آن اثر نمیکنند و اسید از تنیک با شکل آن اثر نمینماید ولی اسید کلورید در آن اثر میکند و محلولات پیاس و سود و کلور و درهای سدیم آنرا حل کرده بخار هیدروژن منصاعد گشته و تولید الومینات مینمایند و با غالب فلزات تولید آلومین می کنند

الومینوم خالص در طب استعمال ندارد و فقط سولفات الومین و پیاس (زاج سفید) و سولفات الومین و اما نیاک و سولفات الومین در طب استعمال میشوند

زاج سفید (زاک زاغ) شیب ن لون ر الومان ی استوپریا

زاج سفید

عبارت است از سولفات الومین و پیاس و ملحق است به رنگ و بی بود تبلرهای آن شمن الوجوه و طعم آن قابل به شیرینی و قابض و ترش و کاغذ و نسول را قهر میکند و در الکل خالص غیر محلول و در گهم و زرشاب ۹۰ درجه و ۱۸۰ مقابل و زرشاب سرد حل میگردد و در ۲۰۰ درجه حرارت در آب تبلر خود ذوب میشود و در تجارت چندین قسم زاج متداول است اول زاج روحی که از آب الیا مخصوص از تولفا می آورند و این قسم دارای کمی سیلیس و آهن است و دوم زاج روش که اسم یکی از شهرهای سوریه است سوم زاج شرفی شکل قطعات غیر منظمی است که از یک طبقه قرمز رنگ بسپا زانکی پوشیده شده اند چهارم زاج انگلیسی شکل قطعات بزرگ سفید رنگی است که گساره آنها مانند خاک است پنجم زاج لبر از سبک اقسام غیر خالص تر است و دارای سولفات آهن میباشد ششم زاج پارسی از همه اقسام مذکوره خالص تر است و بواسطه تکلیس گل دسی که در پی اکسید کردن آهن بکار برده اند اخذ میشود باین طریق که گل دس تکلیس شده مذکور را در اسید سولفوریک حل کرده و سولفات پیاس را بر محلول می افزایند و در محلیت مابین ایران در زانکان قره یمن و زانکان طارم کارخانجات چندی حبه ساختن زاج موجود است و مبالغه در سال از این کارخانه جات زاج بخارج حمل میکنند این زاجها دارای صفات میباشند که در زاج شرفی ذکر کردیم

زاج سفید را در داخل چون بمقدار زیاد استعمال گشته اند مسموم اثر میکند و بمقدار طبی یکی از عوامل بسبب مضید دارد و هائی قابض است و در داخل انرا در دفع سبب امات مخاطی مزمن و دفع زنف الدجهای پیوسته اسهالها

محصولات سفید

۴۳۷

میرم و قولنج سرجه تجویز مینمایند و در خارج بطورندق و غسول و غرغره در دفع اقسام دم و سبلاهای مزمن و اورام میرم حلق استعمال میشود و نه آنست که اثران منحصر به قبض باشد بلکه از عوامل خیرین معوضی محسوب میگردد که از جمله آثاران یکی قبض است و بهینهائی زاج مکلس را در خارج جهت حصول خشکتر بکار میبرند و در دفع نموهای غارچی شکل و در انداد نرف الدما استعمالان متداول است

پاد زهرجه کربونات سود را در دفع سمیت زاج سفید استعمال مینمایند
مواد مانده الجمع قلبا ثبات و کربوناتهای آنها و اغلب املاح فلزی و شیره غیره را با زاج نباید استعمال کرد

کتابخانه اول احوال و اسرار الیوم در بیان حکام و مبدء و محصول

زاج مکلس (سولفات الومین و پتاسر خشک شده) مطابق کرس
بگیرند سولفات متبلر پتاس الومین مقدار منظور در بنوت بزرگی داخل کرده و تا ۲۰۰ درجه حرارت بران واد
کند این ملح ذوب شده و خیلی متغیر میشود و حرارت را امتداد دهند تا دیگر بخارابی از آن متصاعد نگردد و از ۱۰۰
جزء زاج متبلر ۵۰ جزء محصول بدست میآید و این محصول محرق خفیف و قابض است و اثرادر دفع ورم
حلق و دانه و ورم خرمن حلق و نفوخ میکند و در دوران دگر جاحات غارچی و نموهای زیاده و تو مورهائ

بواسری مستعمل و مفید است

گرد زاج سفید مطابق کرس زاج را در گهاون چینی با دستر چوبی نرم صلابه کند و از موی
موی نم ۱۰ بدینند و از ۱۰۰ جزء زاج ۹۰ جزء گرد حاصل میشود و این گرد را بطور نفوخ در اورام خرمن و اورام دانه
حلق و سقوط لهارت خیلی زیاد استعمال میکنند و در دروی جواحات ضعیفی در و مینمایند

سروم زاجی معمول اول بکرنند زاج ۱ گرم در ۵۰ گرم سروم مصفی حل کنند و در دفع اسهال
خرمن و نرف الدماهای پیوسته و قبحان کوچک متد جادر عرض و زینا شامند و بشر زاجی معمول
پارسون معاینه همین سروم زاجی است و تیزن زاجی معمول و حریر عبادت
است از ۵۰ گرم سروم و ۱۰ گرم زاج

لیموناد الومینی بکرنند زاج ۱ گرم اب ۵۰۰ گرم حل کنند و مانند شراب با ن در تقدم بحفظ قوی
سرجه بیاشامند

جلاب الومینی معمول کاپلر بکرنند جلاب صدری ۵۰ گرم زاج سفید ۱۰ گرم حل
کنند و در مداوی قولنج سرجه هر ساعت فاصله یک فاشق کوچک بیاشامند و میتوان زاج را ۱۰۰ گرم استعمال
کرد و این جلاب مدینه است که دانشمندان المان استعمال میکنند و از عوامل بسیار قوی الا و است

پوسیون الومینی بکرنند زاج ۱۰ گرم کلاب ۵۰ گرم شربت ساده شربت پاکو دمک ۲۰
گرم حل کنند و در دفع نرف الدما پیورم با فاشق کوچک متد رجایا شامند

سفوف قابض بالدار بکرنند زاج سفید قند مک ۱۰ گرم تراباک ۲۰ گرم مطابقی
معمول در ۲۰ شربت مساوی بکند و در دفع اسهالهای میرم و نرف الدماهای پیور و زین و تاسر دیشو

زاج مکلس

سورن

سنون ذاج و کنکینا معمول شوئیس بگزیند ذاج مکس مسحوق ۲ گرم کنکینای

مسحوق ۳ گرم مخلوط کنند و دفع سبیلان براق و بقیه عدم بر دندان سنون نمایند

حب ذاج معمول هلوئیس مطابق ککس بگزیند ذاج ۲ گرم ککس

سپاوشان غسل مکد ۱ گرم مطابق معمول ۲ حب سازند و دفع نفث الدم و نزف الدم معوی از ۲ تا ۳ حب در

عرض و زمتد جایا شامند

حب قابض معمول برن بگزیند ذاج مسحوق کاشوی مسحوق مکد ۴ گرم مطابق معمول ۱

حب سازند و دفع نزف الدم پس و نزف الدم دخی اسهال از ۲ تا ۳ حب در عرض و زمتد جایا شامند

حب قابض معمول کاپولون و رکامبر بگزیند مسحوق ذاج ۲ سائت گرم مسحوق

کاشو ۱۲ سائت گرم مسحوق ربالك خالص ۲ سائت گرم بامقدار کافی شربت گل سرخ ۱ حب سازند و دفع

نفث الدم و نزف الدم معوی هر دو ساعت فاصلہ يك حب بیاشامند

حب قابض معمول کولان بگزیند مسحوق خون سپاوشان ۱ گرم مسحوق ذاج سفید

۵ گرم گلقد مقدار کافی مطابق معمول ۵ حب کنند و دفع نزف الدم و نزف الدم و غیره ساعتی

يك حب بیاشامند

حب قابض بگزیند گلقد ۵ گرم عصاره دانا ۲ گرم ذاج سفید ۵ گرم ربالك ادسی گرم

بامقدار کافی مسحوق کاشو ۲ حب زدک سازند و هر سه با چهار ساعت فاصلہ و حب بنوشند

حب ذاج و تربداس معمول کامبر بگزیند ذاج تربداس مکد ۱ گرم مطابق معمول

۱ حب شانند و در سوء هضم و گاستریتی خیلی عامی و ذی از ۲ تا ۳ حب بیاشامند

سفوف ذاج معمول اهن بگزیند ذاج سفید ۵ گرم دارچینی ۲ گرم ربالك مصفی

۵ سائت گرم مطابق معمول گرد ساخته و چهار قسمت کنند و دفع نزف الدم و نزف الدم و هر چهار ساعت

فاصلہ يك قسمت سفوف نمایند

حب مقوی معمول گال بگزیند کنکینا ۲ گرم ذاج سفید ۱ گرم ربالك لعاب مطابق

معمول جهای ۵ سائت گرمی سازند و دفع سرطان ۴ حب در عرض و زمتد جایا شامند

نفوخ ذاج معمول پرن بگزیند ذاج مسحوق قد مسحوق مکد ۱ گرم مخلوط کنند و دفع

دفع ورم حلق گو تو دال نفوخ نمایند

ذرور ذاج معمول کامبر بگزیند ذاج مسحوق ۱ گرم ۱۰ سائت ۱۰ گرم مخلوط نموده

و دفع خراشهای مهبلی ذرور کنند

ذرور معمول اکوت بگزیند نشاسته ۵ گرم مسحوق کنکینا ۱۰ گرم مسحوق ذاج سفید

۲۰ گرم مخلوط کنند و در سرطان نزف شده متقیج داده نمایند

سفوف دافع نفث الدم معمول ابمیر بگزیند ذاج سفید ۱ گرم ربالك

۲ سائت گرم کلوریدرات مورفین ۵ سائت گرم قد ۵ گرم مطابق معمول معمول گرد شانند و دفع

کسبه مساوی بنهند و هر دو ساعت فاصلہ يك حب سفوف نمایند

پوسپون قابض معمول ثانی بگرند زاج مسحوق ۲ ناع ۴ گرم اب مقطره ۴ گرم شربت سیاه

۴ گرم مخلوط کنند و در دفع نفث الدم و نزف الدم معوی هر ساعت فاصله یک قاشق اش خودی بنیاشامند

پوسپون قابض ایضاً معمول ثانی بگرند زاج مسحوق ۵ دسی گرم عصاره داناها

۵ گرم مطبوخ (۱۰۰ در ۱۰۰) گل سرخ ۵۰ گرم شربت گل سرخ شربت کاشومکده ۳۰ گرم اب ابل ۵۰ قطره مطابق معمول

پوسپون سازند و در دفع نزف الدم و نفث الدم هر ساعت فاصله یک قاشق اش خودی بنوشند

حلول زاج جهت اشتیاق معمول فیما بگرند زاج سفید مسحوق ۵ دسی گرم

ناع ۴ گرم اب ۱۰۰ گرم حل کنند و صاف نمایند و داخل لانه خرمن مجاری تنفس و اورام خرمن حلق و غیره استنشاق

و نیز محلول را در دالت بخورد داخل کرده مایع بخار شده را تنفس نمایند

غره قابض مطابق کس معمول بیمارستانها بگرند گل سرخ خشک

۱۰ گرم اب جوش ۲۵۰ گرم زاج متبلر ۵ گرم عسل وردی ۵۰ گرم گل باد زاج جوش مدت نیم ساعت م کنند و باقی

صاف نموده زاج را حل کرده و عسل وردی را بقیانند در هنگام انحطاط اورام حلق غره نمایند

غره قابض معمول بیمارستانها بگرند زاج متبلر ۳۰ گرم اب ۲۰۰ گرم عسل وردی

۳۰ گرم حل کنند و مقدار زاج را میتوان ناع ۴ گرم زباد کرد و در اورام خرمن حلق و ورم دانه حلق غره کنند

غره قابض معمول بنیاتی بگرند زاج سفید ۵ گرم ماء الشعیره ۳۰ گرم شربت دباکود ۲

گرم حل کنند این غره در ضعف لانه صوت بسیار مستعمل و قوی الاثر است و مقدار زاج را میتوان زباد کرد و در

ناع ۲۰ گرم رسانند و اغلبا وقت ۳۰ گرم شربت توت و با عسل وردی را این غره می قرانند

غره قابض معمول کولومبات بگرند گلاب ۲۵۰ گرم زاج سفید ۴ گرم عصاره

ترپاک ۲ دسی گرم عسل وردی ۳۰ گرم حل کنند و این غره در دفع گرفتگی کهنه صدا که سبب انضعف غشاء

مخاط حلق بود مستعمل است مقدار زاج را مقدار گلاب بدهد نموده ناع ۳۰ گرم

غره قابض معمول پیرکن بگرند ماء الشعیره ۲۰ گرم زاج سفید ۲۰ گرم عسل وردی ۴

گرم حل کنند و در دفع کری غره نمایند

سنون قابض معمول پرسیات بگرند زاج سفید ۴ گرم تن ۴ گرم عسل سفید

۳۰ گرم گلاب ۴۰ گرم حل کنند و در دفع برفک و قرص مبرم لثه سنون نمایند

سنون منجم معمول پرنگل بگرند زاج سفید ۱۰ گرم دوده ۲۰ گرم مطبوخ گل سرخ حل کنند

و ۵۰ گرم عسل وردی افزوده و داخل لانه اسکوربوتی سنون نمایند

مضمضه زاج معمول پکورد بگرند عرق کاهوه ۲۵۰ گرم زاج سفید ۲۰ گرم عسل

وردی ۴۰ گرم حل کنند و داخل لانه برفکی و ورم دهان زبانی که چندان اشتداد نداشته باشد مضمضه نمایند

سنون قابض معمول بیمارستانها بگرند مسحوق زاج متبلر ۴۰ گرم عسل سیاه

۵۰ گرم مخلوط کرده سنون نمایند

حل الومبی بگرند زاج سفید ۱۰ گرم گلاب عرق بارتنگ مکده ۳۰ گرم حل کنند و در ورم ها

مبرم در چشم قطره کنند

سولفات الومین

۴۴۱

و مدت توقف هر پزندگان نباید کتر از دو ساعت بود و مقدار ذاج را میتوان ضعف نمود

یوماد دافع خوارش معمول پیرت بگزند ذاج اگر کافور ۵۰ سائنته گرم پیوسته

گرم مخلوط نمایند

یوماد دافع بواسیر معمول والیز بگزند عصاره اقطی اگر ذاج مکلس ۵۰ سائنته گرم

انگان پوپولیوم ۵۰ اگر مخلوط کنند و روزی چهار دفعه بقدر یک قدق مقعده را چرب نمایند هرگاه

پیوسته کبلع باشد پس برقی استعمال کنند

سفید الومنی بگزند ذاج مسحق ۵۰ گرم سفید تخم مرغ یک دانه کلاب ۵۰ گرم مطابق

معمول حل کرده در دفع استعمال نمایند

ذرور دافع نموهای سفید سی معمول پیدال بگزند مسحق ۲۰ ذاج

گرم اهل مسحق اگر مخلوط کنند و بروی نموهای پادته ذرور نمایند و هرگاه شخص غیر مختون بود پوست

حشفه را بگریزند و ذرور استعمال نمایند و در این وقت همان رطوبت ترشحه مخاطی حفته چسبیدن گردد

کفایت میکند و روزی دو دفعه این رفاده را تجدید کنند

ضماد قابض معمول سود پور بگزند مسحق سولفات آهن مسحق ذاج مکلس ۱۵

گرم گل سفید ۳۰ گرم اب ۳۰ گرم سرکه ۵۰ گرم مغز ان مقدار کافی مطابق معمول ضماد سازند و در

جروح ضعیفی استعمال نمایند

سولفات الومین بگزند ذاج سفیدی که آهن نداشته باشد کربوناسود مکلس ۲۵ گرم ۱۱

سولفوریک ۱۸۴ درجه ۱۴ گرم اب مقدار کافی هر یک از دو ملح را جدا گانه در ۱۰ گرم اب جوش حل کنند

و کم کم محلول ذاج را بروی محلول کربونات دیزند و مجددا حرارت دهند تا تصاعد بخار اسید کربونیک متوقف

شود و در سوب را که عبارت از الومین است بروی صافی دیتجه و با اب مقطر چندین دفعه بشویند تا آب غشا

بواسطه کلورور باریم در ندهد بعد با غایت حرارت محلول را در اسید سولفوریک مخلوط با ۳۰

گرم اب حل کنند و محلول را صاف نمایند و مصفی را بروی اثر گذاشته بخیج کنند تا نیم جامد شود و بعد از

روی اثر برداشته عمل بخیج را در حمام ماریه انجام رسانند متصل بهم زنند تا کاملاً خشک شود و در

ظرف در بسته حفظ نمایند

سولفات الومین از عوامل قابضه است و در همان مواقع و بهمان مقادیر ذاج سفید استعمال میگردد

زرق قابض دافع تعفن بگزند سولفات الومین ۲۰ گرم هیدرات کلورال ۱۰ گرم اب مقطر

۵۰ گرم حل کنند و در دفع ورم گوش و زنی چندین دفعه زرق نمایند و میتوان مقدار سولفات الومین

و کلورال را با حصول شرایط زیاد نمود

حب قابض معمول بیمارستانها بگزند سولفات الومین ۵۰ سائنته گرم کاشو

اگر مطابق معمول حب سازند در عرض شبانه روز بتدریج بنوشند

محلول دفع ورم گوش معمول بوشرون بگزند سولفات الومین ۵۰ گرم

هیدرات کلورال ۱۰ گرم اب مقطر ۵۰ گرم حل کنند و روزی دو دفعه گوش را از این محلول پر کنند

سولفات الومین

محلول الومین

الحول المومين

حلول المومين حسلبه (سولفات المومين حسلبه) معمول

مانتل بگرنند سولفات المومين ۱۰ اب ۲۰ هيدرات المومين سرشني مقدار كافي مسحوق حسلبه سولفات داد راب حل كند و بواسطه هيدرات المومين محلول را اشباع نمايند و حسلبه را بيقرايند و مدت عست ۱۰ درجه حرارت بر محلول وارد كند و گاه گاه هم زنند بگذارند سرد شده با كاغذ صاف نمايند اين محلول از قابضات قويه و قاطع الدم است و بطور در فاده و ذرق و غرغره استعمال ميشود و خالص آنرا مانند عوام مل قاطع الدم بكار ميبرند ۱ تا ۱۰ جزء آنرا در ۱۰ جزء اب مقطر حل كرده مانند عوام مل قابض استعمال مينمايند در سرطان متفرج و جروح فاذدنيك و رددي الطبعه و غا غراي هر جي و سا بر اراض تحفني فاده آن و نيز در ان در لو كوره بسيا مفيد است و در قروح غتور دم كرا سبلان متين همراهي كند نطول خالص آن تبخير ميدهد سطح اين قروح و ترشع آنها را و در دفع ورم حلق اعم از آنكه حاد بود و باخر من قلم موراد در محلول آن الوده كرده به محل ورم نطول مينمايند

حلول قابض معمول واساي اسپانول بگرنند سولفات روي المومين

و تياس مكد اگلاب ۲۴ حل كرده صاف نمايند اين محلول را مانند غسل استعمال ميكند

حلول نيترات المومين بگرنند نيترات المومين ۱۰ اب ۲۰ حل كند و مانند قابضات دفع

حكه فرج غسل اين محلول مستعمل است
الومنون (نقتول سولفات المومين) گردى است سفيد محلول در اب گلبي
و از عوام مل قابض داني سپتيك و اجزاء ۱ تا ۱۰ جزء آنرا در ۱۰ جزء اب حل كرده در شيكولوژي و تغسيل جواحت استعمال ميكند محلول قوي تر يعني ۱۰ در ۱۰ و در ۱۰ در ۱۰ ماميل با صوري بكار ميبرند و نيز در اراض جلدي نطول آن متداول است

الغسل

در بنجاء - عن ان يكثر حوض

مدات حوض

مدرات حوض عواملی دامینا مندی که از اثر آنها با الخاصه خون حوض جربان میباید مدرات حوض بقول خاص داروائ راگونه که در دم اثر مخصوصی دارند اگر چه در داد در حوض اغلب اوقات به اثر باشند عواملی که در داد حوض حتمی الاثر اند عبارت اند از عوامل چندی که از راههای مختلف در بدن اثر میکنند مثلاً چون سبب انسداد حوض ضعف عمومی با عیبی در ترکیب خون بود استعمال مقوبات از قبیل آهن و گوشتهای سپاه و اد و تلخ و غیره بهترین عوامل مدد حوض خواهد بود بنحوی که در عده زیادی از مواقع باید بدان استمداد جست و این عوامل اگر چه در حصول جربان حوض اثر مخصوص و مشخصی ندارند اما بدن را در يك حالتی میاورند که این عمل را میتوان بنحویه اجرای کنایس به این ملاحظه آهن و سا بر مقوبات از عوامل حقیقی در حوض شمرده میشوند و نيز صبرند و سا بر مسهلات در سبك راد در حصول این مقصود استعمال مينمايند و هم چنین است محمولات بد و طلا که در مواقع مخصوص استعمال ميگردند نيز استفراغ دم و بنجاء اب وضادات را در داد در حوض بكار ميبرند و علیهذا مدرات حوض عبارت از وسايلي میباشند که باهم تباين کلی دارند و بوشا راد در ادویه مدد حوض

زعفران

۴۴۴

اقتحام ذیل را بیان میکند

قسم اول که مددات حیض بقول خاص نامیده میشوند عبارتند از بعضی محرکات عمومی از قبیل زعفران بومادران که قبیل الاثر اند و افستین که قوی الاثر است

قسم دوم شامل ادویه میشود که آنها را مسقط چنین میگویند و در میان آنها بعضی مواد استمی یافت میگردد و این قسم عبارت است از اهل و سداج این و نبات دهن فرار و ماده سفیدی میباشند شدت محرک در موی است مثل سم اثر مینمایند

قسم سوم عبارت از عواملی است که در رحم تحریک کرده و موجب تقلص آن میشوند و از این جمعه است که در وضع حمل بطبی که سبب آن عطالت رحم بود اثرهای شافی میکند و این عوامل عبارتند از غلبه الدب و سیکلر گوته و اهمیت این قسم آخری اخذ درید رجه است که موجب جلب وقت اطباء عامل شده است

ما در این در زعفران و اهل و سداج ذکر مینمائیم و بومادران و افستین غلبه الدب را بیان کرده ایم و سیکلر گوته از عواملی است که لیاقت دارد در در و مخصوص ذکر شود

زعفران

زعفران پنبه جان و ساfran ال کروکوس کروکوس باین اسم مینامند استیجات و ابرهای **کروکوس سابتووس** را که از طایفه ابریده است و از نباتات بومی

مشرق زمین و احرزد کفرانسه و اسپانول نیز از اراعت میکند و از این جمعه است که در ذریه با اسم زعفران شرق معروف است و ابرهای زعفران عبارتند از تارهای طولی پیچیده بروی خود و قابل انعطاف و رنگ آنها قرمز نارنجی و طعمشان خاد تلخ و دارای بوی تند مخصوصی و نور در زعفران اثر کرده و همه خواص آنرا باطن میسازد و از این جمعه است که افراد کینه و شنائ باید حفظ نمود و ماده عامل آن عبارت است از

دهن فرار و علاوه دارای هر ثابت و البومین و املاح میباشد و نه است که خاصیت زعفران فقط دارد حیض بود بلکه مقدار کم مانند عوامل معدی استعمال میشود و در سلسله روحی اثر نمیکند مگر مقدار زیاد یکی از عوامل محرک عمومی است که در ترکیب بسیاری از محصولات حرکت اخل میگردد و نیز از عوامل کاسی الریاح و ضد تشنج و ضد هیستری است و در اشخاص عصبانی و سریع التاثر استنشاق آن اغلب اوقات خطرناک است و ممکن است که آنها حالت خذارت و بیهوشی آورد که بعضی اوقات بدون خطر نخواهد بود و

در جمالك مشرق زعفران را در بعضی اعذب و بیشتر خورشها و پلا و ها جمعه تلذیذ و رغبت طبع داخل میکند **گرد زعفران مطابق کس** بگزیند زعفران مقدار منظور در گرم خان ۲۵ درجه

بخشکانند و نرم بگویند و از موی بپوشی نمره ۱۰۰ بپرون کنند بدون نخاله و از ۱۰۰ اجزاء زعفران ۱۰۰ جزء گرد بدست حی این گرد از عوامل محرک و ضد تشنج و مدد حیض است و مقدار شربت آن از ۱۰۰ دسی گرم تا ۲۰۰ گرم است و جهت تلذیذ در آن غلبه انزاد اخل مینمایند

تعفین زعفران ابضا مطابق کس بگزیند زعفران خود کرده الکله ۱۰۰ درجه ۱۰۰ امتحان در ذریه بپاشند و با نشا از پارچه گداینده با کاغذ صاف کنند و این تعفین محرک و ضد تشنج و مدد حیض است و مقدار شربت آن از ۲۰۰ گرم تا ۲۰۰ گرم

عصاره الکلی زعفران ابضا مطابق کس بگزیند زعفران خود کرده الکله الکله

۱۰۰ درجه ۱۰۰

در دجه مدت ده روز زعفران را با عجز الكل بخیسانند و با فشار از پارچه گند زاینده با کاغذ صاف کنند
و تقاله را سه روز در باقی مانده الكل بخیسانند و با فشار نیز از پارچه گند زاینده با کاغذ صاف نمایند و دو
مصفی را مخلوط کرده در حمام مادر بواسطه تقطیر الكل آنها را بگیرند و بخلطت عصاره تنجیر نمایند این عصا
را بمقدار دس گرم تا گرم مانند عوامل ضد تشنج و مد رجض استعمال میگردند ولی اگر در غیر مستعمل
پیرن زعفران ابضا مطابق کس بگیند زعفران ۲ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم مدت
پنجم ساعت کرده و صاف نمایند و این پیرن را با شربت زعفران شیرین کنند و در سوء طبع و زعفران و ز
پیاله پیاله بنوشند و میتوان مقدار زعفران را ضعف و زیاد نمود و بیاید است که همه مشرب باقی گرم
و حرك مد رجض اند

شریت زعفران ابضا مطابق کس بگیرند زعفران خورد کرده ۲۵ شرب گرم ناش
۴۴ قد سفید ۵۰ مدت ۲۴ ساعت زعفران را در شرب بخیسانند و با فشار صاف کنند و تقاله
با قدری شرب بشویند که مجموع مصفاها ۴۴ گردد و با کاغذ صاف کنند و قدری از ده در حمام ماء
حل کنند و بگذارند سرد شد حفظ نمایند و ۲ گرم این شربت دادای اجزاء محلوله دس گرم زعفران
است و از عوامل حرك و ضد تشنج و مد رجض میباشد و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ گرم

شراب مد رجض بگیرند شرب سفید ۵۰ تعفین زعفران ۲۰ استات مانیاک ۲۰ شربت
بو مادران ۱۲۵ مخلوط کنند و مقدار شربت این شرب ۳۵ گرم است

شریت ضرسی معکول لا بار بگیرند عصا تهرندی ۵۰ گرم مطبوخ زعفران ۳۰
۱۰۰ گرم عسل سفید ۵۰ گرم تعفین نبل ۱ گرم مخلوط کنند و بروی شرها نطول نمایند
خلوط زعفران بگیرند مسحق زعفران ۵۰ تا ۵۰ سانتی گرم عسل سفید ۱۰ گرم مخلوط
و با قلم مو بروی شرها حقه دفع و جح خروج دندان نطول نمایند

لشحه بگرم معکول برون بگیرند عسل و ردی ۵۰ گرم عسل حبشه الطارک
تعفین زعفران مکده ۲۰ گرم تعفین حر ۱۰ گرم تعفین و نبل تعفین کوکا مکده ۵۰ گرم مخلوط کنند و بنور
دفع و جح عارض از خروج دندان با قلم مو بروی شرها نطول نمایند

حب مد رجض بگیرند اکسید سیاه آهن ۵۰ دس گرم مسحق زعفران مسحق دارچینی
مکده اگر گرم شربت بو مادران مقدار کافی مطابق معکول به حب کنند از ۲ تا ۴ حب در روز بپاشانند
ابهل پاورش ابرس فسا پین لژ و نیپر و سسای پینای برابو
درخت کوچکی است از طایفه کونفر (خروطی) و بر دو قسم است صغیر و کبیری گهای قسم صغیر
شبه بزرگ درخت تهرندی برگهای قسم کبیرا تدریک سرو و هر دو قسم همیشه سبز اند و نوعا از تقا
ساقه درخت اهل از ۵ تا ۷ متری است و برگهای آن کوچک و در روی ساقه از تعاقب یکدیگر قرار گرفته
و گل های آن ثنائی المسکن و مانند مگره و میوه آن مخروطی عینی شکل و سیاه رنگ و دارای دهسته
کوچک و بزرگ و شاخه های باریک این درخت را در طب استعمال میکنند و دادای بوی میباشند بسیار
تند و شپه بوی تر بانهن و طعم آنها بسیار تند و تلخ و از آنها بمقدار زیاد دهن فراری اخذ میکنند که بسیار

در پناه

قوی الاثر است

اهل مانند سداب ازای خاصیت ادرار حبض است و هر این دو ماده در این خاصیت قوی الاثر اند و اثر اهل بدنه است که گاه موجب کوشش و خارش شدید و زخم میگردد بطریق که ممکن است زینف الدم بپاشد پدید می آید این روز کند و در اسقاط جنین نیز قوی الاثر است و انرا بخوبی مینماید و ضعف حم و در زینف الدم های مبرم آن و چون انرا جهر سقط جنین استعمال کنند ممکن است مورد تسمیم شود و پیشتر سفوف گردش را بمقدار گرم تا اگر گرم و دسی گرم در بیست چهار ساعت بخوبی مینماید

گرد اهل بگرد برك اهل مقدار منظور در گرم خان ۲۵ درجه نجشکاتند و نرم کوفه انموینا بر شمی ۳۰ پیرون کنند و از ۱۰۰ جزء برك و عجزه گرد حاصل میشود و این گرد انساج حیوانی را می میراند بدون آنکه تارها الی را باطل سازد و منجی را زایل میکند و قروح ضعیفی را قوت میدهد و از عوامل قاتل پادشاه است و در ادرار حبض قوی الاثر و در هرن فراد اهل را بر آن تیجیح میدهد

دهن فراد اهل این دهن فراد را مانند دهن فراد انساج میسازند و ماده عامل اهل را این دهن فراد دارد و از عوامل مد رطمت و خارش و موت میباشد و استعمال آن خطرناک است و مقدار شربتیش از ۲ تا ۱۰ قطره بطور پیوسون و از سیموی است که در چنین استعمال باید از اناج محصوله اش مراقبت نمود

عصاره الکلی برك اهل بگرد برك نیم کوب کرده اهل الکله درجه عجزه برك را با قندی الکلی با نذازه که تر شود مخلوط کنند و در آن پلاسما نخل کرده در انرا بربندند و ۱۲ ساعت بگذارند بماند و بعد فایده الکلی را داخل نمایند مصفی را جهر اخذ الکلی را لیت تقطیر و رخت تقطیر کنند و بعد در حمام ماریه بغلظت عصاره نرم تیجیح نمایند و مقدار شربت این عصاره از ۱ تا ۵ دسی گرم و از عوامل مد حبض و مسقط جنین است و چون شربتیش خطرناک میباشد استعمال آن را این بام مژده گشته

ذره و فارد نیک معمول لا نگیرت بگرد برك اهل اناج مکس مکده کلن ۲ به کلور و در چوبه مخلوط کنند و در تحریب نموهای پادی و زنی بیک دفعه در دهن نمایند

پوما د اهل مطابق و اسنای انگلسنا بگرد برك نازه اهل ۱ موم زرد ۳ پیسه مذاب و ابرگها را با کمی الکلی بکوبند پیسه را افزوده در حمام ماریه مدت ۱۲ ساعت محصول را بگذارند بماند و بعد

باقشاد از پارچه گذارند بگذارند با راحی سر شود تا مواد را سبب سوب کند و صاف شده روی انرا بپاشند و در حمام ماریه با موم ذوب کنند این پوما د را که حشر است در گاهادی حصول دیم از محل شمع منفط بکارد

پوما د فارد نیک (اکله معمول بومبی) بگرد برك اهل مسحوق تیج سفید کلل بخاری مکده ۱ پیسه حزلیه ۱ مخلوط کنند و در تحریب نموهای نامدا و زنی بیک دفعه صبح و یک دفعه عصر تیج کنند و هرگاه اجزای اسان را بر اهل بران بفرایند اثرش خیلی زیاد میگردد

سفوف مد حبض بگرد برك اهل گرد تیجیل مکده گرم قند و نیل ۱ دسی گرم مخلوط کرده در ۱۰ بسته مساوی بربندند و روزی ۱ تا ۲ بسته سفوف نمایند

سَدَاب پیم روت و قنای روت پیکان نون بناخ است از طائفه روتاسه (سداب پیر) و دارای چندین قسم و قسم مستعمل رطب عبا ناست از سداب معطر

سداب

فردا و در آنست

ترواود و رانت و روتاگرا و ثولانس و منقذین از دانشندان یونان با اسم
 یگانون او و یونون سداب بیستانه و یگانون اگر یون سداب یکی دانامیده اند
 هر چه سداب معطر گاهی است که در بیستانها داعت میکنند و ارتفاع سافان از ۲ تا ۴ قدم و رنگ آن سبز و برگها
 آن متشع و مرکب و نیز سبز رنگ و عده زیادی اجسام غده شکل و در روی این برگها و هم در روی ساقه و شاخه ها
 واقع شده اند و گل های این گاه در دو زمانند است و خرمی شکل و دارای یک برگ زهری میباشد و بن گل انها ثبات
 و دارای چهار تقسیم و برگ های گل ظفر شکل و حشفه های آن دارای و حجره و بیضی شکل و ابره آن مرکزی کوتاه تر
 از آلات دیگر است و استیگان آن ساده و ثمر این گاه مانند کپسول و مرکب از چهار یا پنج قطعه که در نصف تخافی
 با هم لچم شده اند و هر یک از انها در طرفی از آن شان دارای شوکی میباشد و این چهار یا پنج شوک بطور
 افقی بجانب هر کوه عبور کرده و در اینجا با هم ملصق شده و بنامی کند یک ستون عمودی متحدی را و در طب
 هر اجزاء این نبات مخصوص بر گشت استعمال میکنند

سداب دارای بوی تند و معطر و بواسطه دهن فرار زیاد طعمی گرم و تلخ دارد و از عوامل محرك معده و مقوی
 اعصاب معرق و ضد تعفن و دفع دیران و مدحخصر مستط چنین است و نیز در دفع جرب و دفع حیات
 استعمال میگردد

گرد شاخه های گلدار سداب مطابق کس بگزند شاخه های گل دار
 سداب مقدار منظور در گرم خان ۲۵ درجه نجشکاشند و نرم کوفته از موین موئی مره ای پی و کتد و مقدار
 شربت این گرد که در دادر جخصر قوی الاثر است از ۱۲ گرم و زیادتری و سداب از نباتات است که بواسطه
 خشک شدن مقدار زیادی از ماده غامش تلف میشود

عرق سداب دهن فرادان بگزند شاخه های گلدار و تازه سداب اب ۳ شاخه ها
 در روی صفحه مشقی پخته و از آن در جزء فوقانی یک قطره قرار دهند و محصول مقطر را در قابله فلورانس
 جمع کنند و تقطیر کنند و جزء مقطر بدست آید و دهن فرادان در قابله در روی مایع جمع میگردد و این دهن
 فرادان عوامل محرك و مدحخصر است و ۲ تا ۴ قطره از روی جبهه قندچکانیده بنوشند چون از محصول
 خطرناک است امر و زکمتی استعمال میشود

عصاره الکلی سداب مانند عصاره الکلی اهل ساخته میشود و از عوامل محرك و ضد
 تشنج و مدحخصر است و مقدار شربت آن از ۱۲ تا ۱۵ گرم

تیزن سداب بگزند برگ تازه سداب ۲ گرم با برگ خشک آن ۲ گرم در ده ۱۰ گرم اب جوش در
 کرده صاف کنند با قند شیرین نموده متدجایا بشامند و **تیزن اهل** را نیز به همین طریق پیسازند
پوسپون مد و جخصر محمول سب بگزند قند ۳۰ گرم دهن فرادان ۱۰ گرم
 دهن فرادان اهل مکده قطره مخلوط کرده صلابه کنند و بنفشه اند عرق بو مادوان ۱۵ گرم عرق بازان ۱۰ گرم
 و هر دو ساعت فاصله یک قاشق سوپ خوری بشامند

پوسپون مد و جخصر محمول بیمارستانها بگزند عرق بو مان ۱۰ گرم عرق
 بازان ۱۰ گرم دهن فرادان اهل دهن فرادان مکده قطره شربت زعفران ۳۰ گرم مخلوط کرده در

سه دفعه در عرض روز بنیاشامند

معجون سداب مطابق واسای لندن بگزند مسحوق حب الغار مسحوق ذیره

مسحوق برک سداب مکده گرم مسحوق فلفل سیاه گرم سکنجیه گرم با مقدار کافی عسل سفید معجون

سازند و از نیم گرم جهت ادراخض دفع سوء طبع تشنجی بنیاشامند

حب مدخض معمول کورتی بگزند مسحوق برک سداب مسحوق برک اهل مسحوق

سگر گوته مکده گرم مسحوق صبر درده سائنه گرم مطابق معمول حب سازند و در دفع حبس طبع

اصلی روزی سه دفعه هر دفعه از آیتا حب بنوشند

حب سداب اهل معمول بو بگزند گرد سداب سائنه گرم گرد اهل سائنه

گرم با مقدار کافی شربت ساده حب سازند یک حب صبح و یک حب شب در دفع نزف الدم رحم بنیاشامند

و این حب را در دفع این مرض خیلی قوی تر از سگر گوته میداند و در انخی مسیح از نزف الدم پسودم

اهن و گرد سداب را حرکبا استعمال میکنند بنحوی که در روز از آیتا سائنه گرم گرد سداب استعمال شود

میگویند جهت احتراز از عود مرض مدتی برای ترکیب باید مداومت نمود

حرف ث

نکات مهم در شربوراندی

شربوراندی

در این رد ذکر میمائیم بعضی بیانات معرق طایفه و قاسم از قبیل ثابوداندی و گاک دار ثابوداندی

عوام الناس مملکت بر ذیل باسم ثابوداندی سلسله مختلف الطایفه از نباتات و امینا مندرکه معطر و محرق و

معرق و مدد لعاب باشند از قبیل **مونی اتری فو لبانا** که از طایفه و قاسم است و اقنا **هتر**

که از طایفه اسکره فولادیه اند و اقنا **فلفل** مانند فلفل بود و زوم و فلفل ستر فو لبوم و فلفل

و تیکولا نوم ولی انشندان از اطبا این اسم را اطلاق میکنند بر ماده که قویا داری خاصیت تحریق و ادا داد

لعاب باشد و این ماده عبارت است از **پیلوکا ریوس پینا توس** که درخت کوچکی

است از طایفه و قاسم **(سدابیه)** و بومی بر ذیل و سنت پول و دیگرهای این نبات

که در حرک و فائند ریشه های قلم مو واقع شده اند و گل های آن بطور خوشه طویل و قابل انعطاف که

طول آن نیم مترگاه زباد تر از یک متر در ریشه آن اسطوانه و تقریباً دو کی شکل و قطرش نزدیک به اصل

مطره میوه آن مرکب از پنج قطعه که فقط دو پاسه پای آنها می رسند و یکی از انشندان ماده عاملی اندا بود

استخراج نموده موسوم به **پیلوکا ریوس** و این ماده الکلیتیدی است محلول در کلور و فورم

و اب و غیر محلول در الکل خالص در اثر و با کلور و در طالع مضاعفی تولید میکند که بخوبی متبلر میگردد

برک پیلوکا ریوس پینا توس که ثابوداندی مینامند از عواملی است قوی الاثر در ادراخض و

بزاق و مقدار شربت با نیم گرم که در ده گرم آب خوش دم کرده صاف نموده چند ساعت بعد

غذا بنیاشامند و این برک را در دفع روغانیسم و نورالری واسم و ترله دیوی و بیونشیت طار و حیوانات

بشوری مخصوص و وقتی که بر وزشور به تعویق افتد و نیز در ذات الحجب و استسقاء تبخیر نماید و یکی از دانشمندان

املاح پیلوکا رپین را بر تابوراندی ترجیح میدهد

مطبوع تابوراندی معمول کونیهو بگزیند تابوراندی عینا که گرم آب داغ

۵۰ اگر مدت ربع ساعت دم کند و صاف نمایند و این مطبوع در دادر عرق وادار لعاب قوی الاثر است و

انرا سرد کرده بکف فعی یا شامند و اگر گرم بودن در حصول اثران مدخلتی ندارد و در دفع اسم و زلزله و بوی و

برونشیت حاد و استسقاء و حیات بشوری در صورتیکه بر وزشور معوق مانده باشد مفید است

عصاره تابوراندی مطابق کدکس بگزیند تابوراندی نیم کوب الک ۵۰ درجه

اب مقطر ادرالک پلاسما ان الک را با تابوراندی اخل کنند و مصفی را جهت اخذ الک در حمام مار به تقطیر نمایند

و در دوی محصول اب مقطر سرد در تحت ۱۲ ساعت بگذارند بماند و گاه گاه بهم زنند و بعد با کاغذ صاف

کنند و مصفی را در حمام مار به بغلظت عصاره جی تبخیر نمایند و مقدار شربت این عصاره از ۲ تا ۵ دسی گرم

است که در پوسپون مخلوط کرده بکف فعی یا شامند و املاح پیلوکا رپین را این عصاره ترجیح دارند

شریت تابوراندی مطابق کدکس بگزیند تابوراندی نیم کوب الک ۵۰ درجه

کافی تابوراندی را مدت ۱ ساعت در اب مقطر دم کنند و با فشار از پارچه گدازنده بگذارند تر نشین شود صاف

دوی انرا بدارند و به نسبت ۱ ادره اقدار نمایند و بجوشانند و حفظ کنند و مقدار شربت ان از ۲ تا ۵ اگر است

ازقات پیلوکا رپین مطابق کدکس بگزیند بک و با دیش پیلوکا رپوس مقدار

الک ۹۰ درجه اسید کلورید و یک اسید ازوتیک کلور و فورم مکد مقدار کافی بک و با دیش را نرم بگویند

و با الک اسید کلورید و یک ادر (۱ درده ۱۰۰) بجوشانند صاف کنند و بعد بواسطه تقطیر الک را از مصفی بگزینند

و محصول را تبخیر نمایند تا بغلظت عصاره و این عصاره را در اب مقطر حل کنند و با کاغذ صاف کرده و بقدری

اما انرا که بر مصفی قرارند که تعامل قلیا به روز کند و بعد کلور و فورم افرایند و بهم زنند و محصول را صاف نمایند

و تغال را نیز در کلور و فورم حل نموده صاف کنند و مجدداً با قلیا مانده را در کلور و فورم حل نمایند تا سه دفعه

و محلولات کلور و فورم را مخلوط نمایند و قدری اب مقطر بر ان افروده بهم زنند و بعد بقدری اسید اتریک

بر محصول بفرایند تا اثری بحاله حوضتی ظاهر گردد و بعد انرا صاف کنند و در حمام مار به تبخیر نمایند تا بدرجه

پیوست و این محصول عبادت است از اوقات پیلوکا رپین و انرا در الک ۹۰ درجه که بحالت جوش باشد حل

نمایند و بگذارند سرد شده تا متبلر گردد و حقیقه خالص کردن ان این عمل را چندین دفعه معمول دارند

ازقات پیلوکا رپین را بواسطه قابلیت انحلال در اب بطور ذوق تحت جلدی استعمال نمایند و دارای خواص

تابوراندی است و لی خلی قوی است و مقدار شربت ان از ۱ تا ۵ سانتی گرم و از عوامل مهم است که

اثر سمیت ان در قلب و ریه میکند

پیلوکا رپین خالص مطابق کدکس بگزیند ازقات پیلوکا رپین مقدار

اما انرا که مایع کلور و فورم مکد مقدار کافی ازقات را در ۵۰ مقابل و نش اب مقطر حل کنند و بقدری اما انرا

بر محلول افرایند که تعامل قلیا به روز کند و بعد بقدری که پیلوکا رپین حل شود کلور و فورم افرایند و بهم زنند

و بگذارند بماند و صاف کرده تبخیر نمایند و مایع شربتی شکل بی رنگی که بقیه میماند عبادت است از پیلوکا رپین

ازقات پیلوکا رپین

پیلوکا رپین

در وقت استعمال
بسیار خوب است

پیلوکا رپین خالص بواسطه قابل تبلور نیست در طب استعمال نمیشود و کثرت پیلوکا رپین و املاح آن خاصه رقیق
اتروپین اند و اثرشان ضد یکدیگر

کلورید رات پیلوکا رپین بگزند پیلوکا رپین مقدار منظور اسید کلورید ریک آب مقطر
مقدار کافی اسید کلورید ریک را با سه مقابل حجم آب مقطر مخلوط کنند و تا بجوشان پیلوکا رپین را در آن
حل نمایند و صاف کنند و در خلا و بادریخت سرپوش و در فوق ظرفیکه دارای اسید سولفوریک غلیظ باشد
نمانند و این ملح قدری قوی تر از ذات پیلوکا رپین است و بهمان مقدار و در همان مواقع استعمال میشود و
نیز از سموی است که در قلب اثر میکند و موافق قول **ولیان** کلورید رات و بانترات پیلوکا رپین
آب ۲ سانیته گرم که بطور حبا استعمال شود موجب تعریق و ترشح بزاق میگردد و در ذوق تحت جلدی بدکار است
گرم استعمال کنند و پس از خیدی میتوان ۲ سانیته گرم بکار برد

کل معکول گالز و سکی و برانژ بگزند کلورید رات پیلوکا رپین ۲ سانیته گرم
عرق غادگلاسیه گرم حل کنند و در دفع گلوکوم حاد و خرم و درم عنیب و احجام مواج از ۲ تا ۵ قطره این
محلول را در چشم قطور نمایند

پوسپون گونا مان رد دفع دینیت بگزند موافق سن طفل کلورید رات
پیلوکا رپین از ۲ تا ۴ سانیته گرم پسین از ۱ تا ۲ سانیته گرم اسید کلورید ریک ۲ قطره آب مقطر ۱ گرم حل
کنند و هر ساعت یک قاشق چای خوری بطفل بناشا مانند و در شب بیشتر از روز استعمال نمایند و هر دو
ساعت فاصله قدری شیر گرم و قهوه یا آبگوشت بطفل بخوراند و هر چه طفل مایل باشد آب سرد و هم
آب یخ بمقدار زیاد بندهند و فاده های سرد در اطراف غنوج بکار برند

تمرین دافع داء الثعلب معکول باز تولو بگزند عصاره مایع ثابوردانی
تعین ذرا بح مکده ۲ گرم تمرین صابون معطر ۱۰ گرم مخلوط کرده تمرین نمایند

گاک (گاژاکوم) درختی است از طایفه **روتاسه (سدابیر)** که در سنت
دومنک و ژامائیک عمل میابد و در طب خوب و پوست و در شش این درخت را استعمال میکنند خوب گاک
که در تجارت متداول است عیان از قطعات بزرگی است بشکل چوبهایی که حبه سوزاندن در بخاری
تراشیده شده اند و بعضی از این چوبها گاه از پوست خاکسری زگی پوشیده شده اند و صلب و سفیدی
و دارای طبعی تلخ میباشند و در جوف آنها بلرهای دخننده بسیاری است که عبارتند از اسید بنز و بنیک و
کثرت خوب گاک بسیار سخت سنگین است و دارای مغزی است اسمر اللون مایل بسیری قشری زرد که
صلابتش کمتر است و دارای بوئی است که در وقت سوزاندن ورنده کردن متضاعد میگردد و موافق تجربه
یکی از دانشمندان خوب گاک تحوی سفر مخصوص است بمقدار زیاد و بمقدار کمتر سفر دیگری در محلول
در ژامائیک و علاوه مواد عصاره و مواد خاکی پیور دارد و پوست آن از حیثیت ترکیب مشابه خود چوب است
و ماده عامل هر دو همان سفر است

محصولات گاک و سفر آن چون در داخل استعمال کنند مانند عوامل محرکه عمومی اثر میکنند و دارای خاصیت
تعریق میباشند آنها را در دفع اخلاط سیفیلیسی و قشری و روماتیسمی و خاوری معکول میدارند

و بقول کلی گال یکی ازاد و بیکر القابده قویه است

تیزن گال بگزند زنده کرده چوب گال ۵ گرم مدت یک ساعت در مقدار اب بجوشانند که مصفای آن ۵۰۰ گرم بود و پس از صاف کردن بگذارند تا نشین شده و صاف روی آن بر دارند و مانند محرکات و معرقات پیاله پیاله بنیاشانند و گاهی در این تیزن ۵ گرم اصل السوس اضافه میکنند

گرد گال این گرد دمانند گرد کاسا میسازند و تقریباً غیر مستعمل است

تیزن معرق معمول البس بگزند زنده کرده چوب گال ۵ گرم اب ۵۰۰ گرم بجوشانند تا نصف شود و صاف کنند و مصفی را به قسمت نموده روزی سه قسمت یکی صبح و یکی ظهر و یکی عصر در دفع

نقرین و دمانتیم بنیاشانند

تیزن حرک گال معمول شوسری بگزند گال زنده کرده ۵ گرم مویر سپاه ۳۰ گرم در ۵۰۰ گرم اب بجوشانند و صاف کنند و در مصفی ۵ گرم صاف را در زنده کرده و ۵ گرم اصل السوس در نموده مجدداً صاف نمایند و تا ۵۰۰ گرم این مصفی را در اخلاط سفیدابی و مفضل می نمایند

تیزن در عرض روز و نیمه جا بنیاشانند

عصاره گال بگزند چوب گال زنده کرده ۱۰۰ اب مقطع ۱ چوب در ۱۰ جزء اب مدت یک ساعت بجوشانند و صاف کنند و تقاله در ۱۰ جزء دیگر نیز مدت یک ساعت بجوشانند و ۱۰۰ ساعت بگذارند و صاف روی آنرا برداشته با مصفای اول مخلوط کنند و تیجی نمایند تا بغلظت عصاره نرم و بعد به کل ۱۰ درجه افزوده و بخوبی مخلوط نمایند و مجدداً بقوام عصاره تیجی نمایند و حفظ کنند و مقدار شربت این عصاره که معرق و ضد و مانیتیم است از ۱ تا ۵ گرم است بطور جب

شریت گال مطابق کس بگزند زنده کرده چوب گال ۳ قنده ۱۰۰ اب به قطر مقدار کافی چوب را در ۳۰ جزء اب بجوشانند و صاف کنند و تقاله را نیز در ۳۰ جزء دیگر اب بجوشانند و صاف نمایند و مصفی را مخلوط کرده تیجی کنند تا ۱۰ جزء بماند و بعد قند را افزوده بغلظت ۱۰۰/۲۰۰ و به قوام آورند

و این شربت نیز معرق و ضد و مانیتیم است مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ گرم

شریت ضد و مانیتیم (شریت حرک کنکنا) مطابق و اسان اسپانبول بگزند کنکنا را در نیم کوب کرده عشب شکافته و خوردر کرده مکده ۵ گرم گال زنده کرده صندل سرخ مکده ۳ گرم قند سفید ۱۰۰ گرم اب مقدار کافی پوست و ریشه و چوبها را مدت ۲۴ ساعت بجوشانند و بعد یک ساعت بجوشانند و از مویر صاف نمایند و مقدار اب باید بقدری باشد که مصفی ۵۰۰ گرم شود و بعد قند را افزوده بجوشانند و با سفیده تخم تصفیه نموده قوام آورند این شربت نیز معرق و ضد و مانیتیم است و مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ گرم

شریت ضد فصلی معمول و بواس بگزند از یک طرف عشب شکافته و خوردر کرده گال زنده کرده مکده ۵ گرم اب ۳۰۰ گرم بجوشانند تا ۵۰۰ گرم بماند و صاف نموده ۵۰۰ گرم قند افزایند و بجوشانند تا قوام آید و بگذارند سرد شود و از طرف دیگر بگزند عصاره زباله ۵ گرم سفید گال ۵۰ گرم کربونات پلاس ۱۰ گرم تعفین کلشیک (۱ در ۳) ۵ گرم اسانس لیمو ۱ قطره هر را مخلوط کرده صندل

شریت گال

کند و کم بر شربت مذکور در حالتیکه سر باشد بپزند و صاف نمایند و این شربت را بمقدار ۲ تا ۴ گرم در دو مائتسم خزن استعمال میکنند

گرد سفرگاک مطابق کس بگزیند سفرگاک مقدار منظور نرم صلابه نموده و بدون نمناک از مویرا بریشمی نمره ۱۰۰ بیرون کند و این گرد را در دفع دو مائتسم بمقدار ۲ تا ۴ گرم بطور پوسپون و با حب محو

تعفین سفرگاک مطابق کس بگزیند سفرگاک الکلی ۱۰ درجه ۵ سفر را نیم کوب کرده مدت ۱۰ روز در الکلی بچسباند و گاه ۲۰ گرم زنند و با قشاز از پارچه گذارند با کاغذ صاف نمایند و این تعفین را در دفع دو مائتسم از ۲ تا ۴ گرم بطور پوسپون استعمال میکنند

الکسر ضد مفصلی (تعفین احرکون) معمول ده بگزیند سفرگاک ۱ تا ۴ گرم (تا با عصاره از عرفی است که از فی شکر میگیرند) حل کرده صاف نمایند و ۱ تا ۲ گرم این الکسر را در دفع دو مائتسم در دفع تقریب هر روز صبح بنوشانند

امولسیون سفرگاک (شیرگاک) بگزیند مسحوق سفرگاک ۲ مسحوق صمغ عربی ۵ شربت ساده ۱۰ آب صاف ۱۰۰ اسفند صمغ را مخلوط کنند و شربت را افزوده صلابه نمایند و بعد متدرجا آب را بپزند و فی صلابه کنند و در دفع تقریب دو مائتسم هر دو ساعت فاصله یک قاشق اش خوری بنوشانند

تعفین امانیاکی گاک مطابق واسای المان بگزیند سفرگاک ۱۰ الکلی ۹۰ درجه ۱۰ امانیاک مایع ۴ درجه ۵ سفر را در الکلی حل کرده امانیاک را بپزند و با کاغذ صاف نمایند مقدار شربت این تعفین که معرق و ضد دو مائتسم است از ۲ تا ۴ گرم است بطور پوسپون

قطر ضد مفصلی معمول گروف بگزیند تپاس الکلی (تپاس محرق الکلی ۱۰ درجه ۵) ۱۰ تعفین امانیاکی گاک ۲ ترپاک خالص ۲ مدت چهار روز بچسباند و با کاغذ صاف کند و مقدار شربت این قطره را از ۲ تا ۴ قطره است سه دفعه در عرض روز

معجون ضد دو مائتسم مطابق واسای انگلستان بگزیند سفرگاک ۴ گرم دیونید چینی ۱ گرم گوگرد مصعد ۵ گرم جوز بوابک دانه طریبه ۳ گرم عسل سفید ۵۰ گرم مطابق معمول معجون سازند و این معجون ضد دو مائتسم و ملین است و از ۲ تا ۴ گرم انرا بدو دفعه در روز استعمال نمایند

معجون مرکب گاک معمول فراندین بگزیند سفرگاک ۵ گرم دیونید ۱ گرم طریبه ۲ گرم گوگرد مصعد و مغسول ۵ گرم جوز بوابک دانه عسل سفید مقدار کافی مطابق معمول معجون سازند و اطباء اسپانیول این معجون را که ملین است در دفع دو مائتسم خزن استعمال میکنند مقدار

شربت انازه ۲ تا ۴ گرم است صبح و عصر

الکسر ضد مفصلی جزیره فالنس بگزیند مرکب ۳ سفرگاک صبر قوطری مکدر الکلی ۵ درجه ۵ هر یک از مواد را جدا گانه در ۵۰ جزء الکلی حل کنند و محلولها را مخلوط نموده با کاغذ صاف نمایند و از ۲ تا ۴ گرم این الکسر را در دفع دو مائتسم و تقریب هر روز صبح بنوشانند و ۱ گرم این الکسر چون دارای ۲ دسی گرم صبر میباشد ناچار اثر اسهال ازان برود و خواهد کرد

حب ضد فصلی معمول گرو ف بگزند که من معدن عصاره اکونیت مکده ۴ ساعته

گرم عصاره با سمن بزی سفر گاک مکده ۱ ساعته گرم بلسان پرو مقدار کافی مطابق معمول ۲۰ حب سازند

و هر سه با چهار ساعت فاصله از انا ۲ حب بپاشانند

امولسیون سفر گاک معمول کولن بگزند سفر گاک اگر صمغ عربی ۵ گرم مخلوط کرده

صلا به کنند و کم ۵ اگر آب بنفشانه و در دفع نفیس هر ساعت دو قاشق کوچک بپاشانند

تیرن معرق معمول تهل بگزند آب جوش ۱۲۵ گرم دانه کرده چوب گاک خورد کرده

دیش شیرین بیان مکده ۵ گرم گل خشک قطی گل خشک شقایق مکده ۵ گرم مطابق معمول تیرن سازند و در وقت

چهار پال به دفعات بپاشانند

تعفین هاتقیلک بگزند چوب گاک صابون مکده ۱ گرم الک ۱۰۰ گرم مطابق معمول تعفین سازند

و در دفع نفیس و دو ما نیم یک قاشق چای خوری این تعفین را در یک پال به تیرن مناسبی مخلوط کرده بپاشانند

قطور منسوب بر عضویت علسوی بگزند سفر گاک ۲۰۰ گرم صافران ۱۵

گرم بلسان پرو ۱۰ گرم الک خالص ۱۰۰ گرم مطابق معمول عمل کنند و در دفع نفیس و سیفیل پس یک قاشق

چای خوری این قطور را در یک پال به شربت قند مخلوط کرده بنوشند

مخلوط سفر صابونی معمول پلانک بگزند سفر گاک صابون بادام مکده

۵ اگر ۲۰ گرم الک خالص حل کنند و در دفع نفیس و دو ما نیم روزی ۴ گرم این محلول را در یک پال به

مطبوع مناسبی مخلوط کرده بپاشانند و عصاره سفر صابونی پلانک عبارت از

همین محلول است و در صورتیکه انرا بدو درجه پیوسته تجزیه کرده باشند

حرف س

در بنجاء و دوا - سرب محض

سرب و صا ص اسود فیلومب آل پلومبوم (ساتورنوس) ی

مولوسدوس و با اصطلاح دانشمندان که با اصل ساتورن عبارت از فلزی است

سفید بود رنگ و چون انرا بریزند ادای تشعشع زیادی میباشند ولی سرعت در محاورت هوا کم و بهرگز

و انرا بشکل ورقه های بسیار نازک میتوان پهن کرد و خردید و فعلا این ورقه ها به جهات مختلف تاجی شوند و به

آنکه بشکند و بقدری نرم است که با ناخن میتوان روی آن خط نمود و وزن مخصوص آن ۴۳۰۰ میباشند و در

۳۲۲ درجه حرارت ذوب میگردد و در حرارت قرمز سفید بنجا می شود و با اکسیژن به سهولت ترکیب شده تولید

سه اکسید می نماید و محصولات مستعمل در طب عبارتند از سرب فلزی حر داسنک و سرنج و کربونات استا

و سوزنات و نباتات و از نبات وید و روی مودان

بقول کلی استات و کربونات سرب را چون بمقدار زیاد بپاشانند مانند سموم خارش اثر میکند بمقدار

کم چون مدتی را تمامد و متفانند ممکن است موجب وزق و لجن سرب گردد ولی نوعا مورث عروق سانحه

نمیشوند و مانند قابضات قویّه اثر مینمایند و استات خنای سرب را شرباد دفع اسهالهای و بانی و نرف
الجهای پیو و عرقهای شبانه معلولین و ذات الریه و اخفاقاً دفع ذوسنطار با استعمال میکنند و نیز آنرا
در دفع اقسام نورالری بکار میبرند و در استعمالات خارجی مانند سوزستان میباشند و سوزستان مایع
سرب را مانند قابضات و با عوامل معوضه در دفع رمدها و اورام سطحی جلد و احتراق و اقسام رضح و خارج
محمول میدارند و در استعمال استات سرب در کحلها با یک احتیاط نمودن برای اجازت که دارای املاح سرب
میشند اثر نامساعدی در قروح قرینه میکنند و بدون فکر اثر مساعدی در سطح معلول نمایند ترشح آنرا با
کم کرده و با کلی موقوف میکنند و در روی سطح قرصه یک طبقه سفید رنگی تولید نموده یعنی کربونات سرب
در روی آن متجشّنه و موجب کدورت قرینه میشود

کتاب الفربا و لوش و سرب و لوش و لوش

چون استعمال محصولات سرب در صنایع و در طب هر دو شایع است لازم میآید بقول کلی مادی را که
از آنها در تشخیص سالمی و زمیکند بیان نمائیم پس میگوئیم در عمل جات کاخانه جات سرب را شناسایی که
تکیات آنرا استعمال مینمایند اغلب اوقات علامات تسمیم سرب ظاهر میگردد و بخصوص این تسمیم
بیشتر زمیکند را شناسایی که سفیداب و سرخ و غیره را بکار میبرند ممکن است این تسمیم نتیجه استعمال
تراپوتیکی محصولات سرب گردد بهر جهت بعضی عوارض بطور مقدمه بروز مینمایند و عبارتند از تلون اسنان
و غشاء مخاط دهان و عروض طعم فلزی و کدهان و تن سرب تفسر زردی لون بشره و هزال و بطوء دوران
و بعد یکی از امراض اصلیه که عبارت از قولنج و نورالری و فالج و اخلاج بود ظاهر میگردد و اول علامتی که
ظاهر میشود تلون اسنان است و این تلون که عبارت از رنگ خاکستری باشد بیشتر در دندان بر وزن
یعنی در محل التصاق لب به دندان و ممکن است تمام دندان را فرا گیرد بخصوص در اشخاصی که دهان را نشسته
و مسواک نمیکند و نیکاه میشود این رنگ خاکستری در لبها بروز نماید بدانکه مورتا خلالی در
نیم آنها گردد و هم چنین در غشاء مخاط گونه ها و لبها گاه ظاهر میگردد و عروض آن فقط بواسطه اشتیاق
بخارات سرب است نه بواسطه جذب آنها و حصول تسمیم بلکه بیان میکند امکان تسمیم را و در همین زمان
که غشاء مخاط ملون به لون مذکور شد بوی نفس تغییر کرده و تن شدیداً حاصل میکند و علامت اثر سرب
در خون و حصول تسمیم ظهور لون مخصوصی است در جلد و مانند جلداشخاص مبتلی به سرطان زرد و خصوصاً
حاصل مینماید که کم رنگ تر است از زردی پر قان و عمل جات و حرصاتی که مدتی در تحت اثر محصولات سرب
واقع میشوند رنگ اصلی بدن نشان تغییر کرده و مبدل باین رنگ میگردد و در باب اثر سرب در عروق و الت
حرکتی و دان عقیده دانشمندان مختلف است بعضی میگویند و انتساج این آلات اثر میکند و جمعی دیگر
فقط اثر آنرا در همان اعمال آنها ثابت مینمایند و بدانکه ظرفیت عروق و قلب کم میشود و یک نوع حالت ضعیفی
در آنها بروز میکند شبیه نیست و از همین است که در اشخاص مبتلی به تسمیم سرب عموماً صوت سوفل در
شینه میشود و نبض صغیر و دقیق و گاه بطئی میگردد اگر چه عروض این علامات را میتوان نسبت داد

به اثر سرب در سلسله عصبانی بدن آنکه ارتباطی با اختلال الحالات دوران داشته باشد باری تسهیم سرب عمل

تغذیه را نیز مختل میکند و از این جهت است عرض هزال مخصوص در صورت

در میان امراض منتجه از تسهیم سرب قولنج از همه شایع تر است و عبارت از یک نوع نورالژی معوی میباشد

که همراهی میکند باری و زواج دراطراف و پیوست طبع و تقبض بطن و غیره و بعد از آن نورالژی است

که متصف است به ی و زواج حاد در امتداد اطراف و در تنوره و در سر این نورالژی اغلب اوقات با مغمصها

چند و گاه با فالج همراهی دارد و ممکن است فالج پس از آن عارض شود و بالعکس فالج سرب که شبوعش کی از

قولنج و نورالژی است خطری تر از آن دو میباشد و اغلب اوقات بقدری مبرم است که با همه وسایط تریاق

مقاومت مینماید و بیشتر اوقات در عضلات منبسطه انتهای بدن بروز میکند و فقدان حس نیز از قسامین

فالج است و نه آنست که همیشه مجازان در اطراف بود بلکه آلات حواس ظاهر را گاه مبتلی میسازد و یکی از صو

ان امور در سرب است

دیگری از صور تسهیم سرب البومین اوری است و این مرض قبل از آنکه سرب مزاج را فاسد سازد ممکن است ظاهر

گردد و یکی از دانشمندان سبب آنرا نسبت میدهد به خروج سرب از بدن بواسطه کلیه ها و این مسئله در اوا^{سطه}

امتحان در حیوانات ثابت کرده و این قسم البومین اوری ممکن است موقتی بود و یا ثابت ماند و مرضی است را با

همه علامات و نشانیها که خطری تر از همه اوری است بنا کند و هنوز تحقیق نشده که حمله های مریعی شکل مسمومین

سرب با سبب اثر بلا واسطه این سم در دماغ است که بروز مینماید و با عرض شان بواسطه اوری سرب است

بالاخره ندانست که اثر شوم تسهیم سرب فقط در کسانی اثر کند که در کارخانه جات سرب کار میکنند بلکه در

ننایم آنها نیز اثر مینماید چنانچه یکی از دانشمندان مشاهده کرده که تسهیم بطئی سرب موجب مرگ جنین در رحم ما

شده و هم چنین در سه سال اول حبه خارج رحمی اطفال را کشته و این اطفال چون متولد شوند مبتلی به

حمله های مریعی مینباشند

از آنچه ذکر کردیم نباید شخص عامل مخوف شده از استعمال محصولات سرب دفع امراض اجتناب نماید زیرا

ی و ذسوانح مذکوره در عمل جان کارخانجات که لا ینقطع در میان تضاعفات سرب واقع مینباشند و با

زباد است که در تشخیص صی که طبیب آنها را در تحت اثر محصولات سرب می آورد کم است و چنانچه در اول این

بیان نمودیم از استعمال اصلی املاح سرب خیلی بندرت ممکن است قولنجی و زنگنه و بروز سایر عوارض در

صورتیکه شخص عامل خطی در تشخیص مرض نکرده باشد بقدری کم است که میتوان از هیچ پنداشت و

توسو میگوید استات سرب را مدت متعادی بمقدار زیاد استعمال کرده ام و هرگز اثر قولنج موقتی

که شبیه به قولنجهاست است که از اثر مهلک بر فوق مانند منبری بروز میکند سنانچه دیگری مشاهده

ام علی هذا محصولات سرب را داخل و خارجا در رتوبونیک بدن و خوف باید استعمال کرد

فاد زهر محصولات سرب اثر سمی محصولات سرب بد و طریق مختلف در بدن ظاهر

میشود با چنانچه ذکر کردیم تبدیج در بدن اثر کرده و مودث عراض سوانح مذکوره میگردد و گاه میشود

یک دفعه مقدار زیادی از آنها را در معده داخل نمایند و در این صورت مانند مسموم حشره اثر میکند فاد

انها اب گوگردی زاج سفید و سولفور هیدراته امن است (مداوای برادران شریه را که مخصوص به قولنج

سری است و در درختان شنبلیله کیده ایم

مواد مانع الجمع این مواد عبارتند از اسید سولفوریک و اسید فسفوری و اسید کلورید
ریک و املاح محلول این اسیدها و تن و بد و رهای قلیا و بوده و صبر و شیر و محصولات افون

در بیان خصوصیات و خواص و استعمال آن

سرب فلزی سرب فلزی را در خارج بشکل قطعات نازک حبه پوشاندن و فشار دادن قروح گفته طرا
سافله بکار میرند مصنف قطعه نازکی از سرب را که وسعتش قدری زیادتر از وسعت قرح بود بر روی آن
منطبق نموده و بانوار طرف معلول را منظمی بچید و باین طریق بسیاری از قروح گفته و مبرم اطراف سافله
را مداوا نماید

اکسیدهای سرب دو قسم اکسید سرب دطب استعمال میشود یکی مر اسنک و دیگری سنج
مر اسنک (مر دهنک) قلیا در (ماسکوت) قلیا در
بر بوم قلیا در گوروس در کله لیا در گوروس مرکب از دو لفظ است یکی لیتوس یعنی سنگ
و دیگری ادر گوروس یعنی نقره عبارت است از پرتو اکسید سرب و فقط همین اکسید است که میتوان
با اسیدها مرکب شود و آنرا از اکسید شدن سرب در قبال گذاشتن نقره حاصل میکنند و آنچه در تجارت از
آن بفروشد مرکب خالص است و هرگز در طب به ثمن استعمال نمیشود و در ترکیب شمعها و امثال آن و

لا در داخل میگردد
سنج (اسرنج) قلیا در بوم قلیا در ترکیبی است از پرتو اکسید پراکسید
سرب و باین طریق ساخته میشود که مر اسنک و با کربونات سرب و انرم کوته و در مجاورت هوا حرارت
شدیدی بر آن وارد کنند و در آن قشر نازکی بسیار قشنگی است و هر چه پرنکتر بود خالص تر است
و در ترکیب بعضی شمعها داخل میگردد و در ثمن کدبانوهای ایران متداول است که سنج را در پشت
گوشه کشاله ران یا طفل شیرخواره حبه خشک کنند جراحت می پاشند

سفیداب شنبلیله سفیداب سبز (بلان سفها) در سوسا
قلیا در بوم عبارت است از کربونات سرب و ملحی است سفید و چون خوب ساخته شده باشد
شفاف است و بی بو و بی طعم و کمی محلول در آب و در سطح سرب فلزی که مجاورت هوا و حرطوب بود بالطبع
تولید میگردد و از این جهت است خطر استعمال آبهای محوی در ظرف سرب و در طب فقط در استعمال

خارجی بکار میرود
استات خنای سرب سکر الزحل (ملح الزحل) ملحی است
سفید و دارای طعمی شیرین و قابض و خیلی محلول در آب یعنی ۱۰ جزء آب ۱۵ درجه و ۵ جزء این ملحی اصل
میکند و در کادر خانه جات بواسطه حل کردن مر اسنک و اکسید استیک از آمپا زنده و از عوامل قابضه
است که در داخل در دفع اسهال و عرقهای و بانه استعمال میگردد و مقدار شربت آن از آه سانس

مر اسنک

سنج

سفیداب شنبلیله

سکر الزحل

سوزنات

عصبة الزحل

تئات

بد و سرب

و زبادی بطور حب و در استعمال آن خارجی سوزنات را بر آن ترجیح میدهند

سوزنات متبلر سرب ملعی است سفید و بشکل تیغه های کدر متبلر میگردد

طریق ساختن آن موافق دستور العمل **ذات** از این قرار است بگزیند اسنات متبلر و خشای سرب ۱۵

مرداسنک انگلیسی ۵ اب مقطر ۱ اسنات را با حر داسنک مخلوط کرده صلابه کنند و محصول را در کپسول

چینی ریخته و اب را بفرایند و حرارت دهند تا جوش آید و در ۳۰ درجه حرارت جوش می آید و متصل بهم

زنند و قیف را در حمام ماریه کرم کرده و با کاغذ محصول را در آن قیف صاف نمایند و حر داسنک در

۵۰ درجه حرارت شروع بانحلال میکند و در درجه جوش تمام آن حل میگردد و در این وقت مایع بوا

انکه دارای کمی کربونات سرب است شیری شکل میشود و چون یک جزء سوزنات مذکور را در درجه

اب مقطر حل کنند محلول را با اسم سوزنات مایع سرب که دارای ۱۰۳۲ درجه است موسوم می نمایند

سوزنات مایع سرب (عصبة الزحل) مطابق کد کس

بگزیند اسنات متبلر سرب ۳۰ حر داسنک مسحوق ۱۰ اب مقطر ۲۵ در کپسول چینی اجزاء را مخلوط کنند و در

حمام ماریه حرارت دهند تا حر داسنک حل شود و صاف کنند و این محلول را دارای ۱۰۳۲ درجه است و

میتوان این عمل را در ظرف مسی اجرا نمود بشرط آنکه چند ساچمه و با یک تیغه سرب در آن ریخته تا مایع

اکسید شدن سر گردد

سوزنات مایع سرب معمول بهماستانهای لشکری

بگزیند اسنات متبلر سرب ۳۰ حر داسنک مسحوق ۱۰ اب مقطر ۲۰ در قری مخلوط کرده و گاه به گاه بهم زنند

و یکساعت تا ۲ ساعت صاف نمایند و مصفی نیز دارای ۱۰۳۲ درجه خواهد بود

تئات سرب ملعی است سفید و تقریباً غیر محلول در اب و آنرا حاصل میکنند از اختلاط محلول تین

با محلول اسنات خشای سرب تئات سرب رد میشود و در سوب را گرفته خشک مینمایند

تئات هیدراته سرب مطابق و اسازی زمانی بگزیند پوست

بلوط نیم کوب کرده ۱۰ جزء مدت نیم ساعت در مقداری اب بجوشانند که مصفای آن ۱۰ جزء بود و بر این مصفی

۴ جزء سوزنات مایع سرب بفرایند رسوب حاصل میشود که عبارت است از تئات سرب و آنرا در

کپسولی با یک جزء الکل ۵۰ درجه داخل نمایند و این تئات را در زرقاده اسکارهای ضیق استعمال مینمایند

بد و سرب مطابق کد کس بگزیند تئات سرب بد و ریاسیوم مکد یک جزء هر یک

از دو ماده را جدا گانه در مقابل و در نشان اب مقطر حل کنند و محلول زقات را در محلول بد و ز داخل نمایند

در سوبیکه حاصل میشود عبات است از بد و سرب بگذارند بخوبی تهن نشین شده اب وی را دور ری

در سوب با اب مقطر بشویند و در گرم خان خشک کنند و بد و ریاسیوم که در اینجا استعمال میکنند

باید خشی بود و هرگاه دارای کربونات پیاس باشد باید آنرا با مقدار کمی اسید از تیک اشباع نمود و اگر مقدار

بد و ریاسیوم را قدری زیادتر کنند ترسپ بد و سرب کامل تر میگردد و بهر جهت بد و سرب را در محلول

غلظت اسنات سود که در حالت جوش باشد و با اسید استیک از قدری ترش کرده باشند حل کنند بگذارند

سرد شود بد و سرب بشکل فلسهای در دشتک متبلر میگردد بد و سرب یکی از عوامل قابضه و محلول ضد خا

پد و در سرب معمول بهارستانهای لشکر بگردانستات خنثی سرب ۱۱ پد و
پتاسیوم ۱۰ اب مقطر ۲۰ اسپداسنیک ۱۰۰ درجه ۲ هر يك از دو ملخ جداگانه در ۱۰۰ جزء اب مقطر حل کنند
وصاف نمایند و اسپداسنیک را بر محلول استات بفرایند و از اب روی محلول پد و در پند و دردی که حاصل
میشود ابی صاف جمع نمایند و در گرم خان و باد که هوای آزاد بجا کشانند و از ۱۰۰ جزء استات سرب که استعما
کرده اند و ۱۰۰ جزء پد و در حاصل میگردد

سرب معمول

بر مود سرب این ملخ از تجربه مضاعف یکی از املاح سرب و بر مود پتاسیوم حاصل میکنند
کثر در طب استعمال میشود و فقط موافق نسخه دبل جی از آن میسازند که در دفع نعوظهای موجه مستعمل است
حب بر مود سرب مطابق کدکس بگردان بر مود سرب از ۲ تا ۵ سائته گرم عصاره
بلادن از ۲ تا ۵ سائته گرم لوپولین ۵ سائته گرم حبه يك حب از این قرار عجب سازند و از ۲ تا ۵ حب در عرض
روز بیاشامند

پوماد پد و در سرب مطابق کدکس بگردان پد و در سرب اسپر حسن لپرو مخلوط کنند
و در دفع ادنیت مزمن و بهجات خنثی ترنج نمایند

حب استات سرب معمول فوکیر بگردان استات متبلر سرب اگر گرم با مقدار کافی
مسحوق ریش خطمی شربت ساده و حب سازند و در دفع عرقهای ز و باغ از ۲ تا ۵ حب در عرض و بیاشا
حب ترپاک دار استات سرب مطابق و اسنای انگلستان
بگردان استات متبلر سرب ۵ سائته گرم مسحوق ترپاک خالص بگفتند مکه ۵ سائته گرم مطابق معمول ۱۰ حب
سازند و در دفع عرقهای ز و باغ از ۱ تا ۵ حب رشب بیاشامند و در سنطار با هر دو ساعت فاصله ۱۰ تا ۱۵
حب بنوشند

سفوف دافع عرقهای ز و باغی مطابق و اسنای پروس بگردان
استات متبلر سرب مسحوق ترپاک خالص بگفتند مسحوق قند ع مخلوط کرده صلا به کنند و در دفع عرق ز و باغ
مسلولین و اسهال آنان از ۱ تا ۵ سائته گرم صبح و از ۱ تا ۵ سائته گرم عصر سه وقت نمایند و این سفوف از
محصولات خطرناک است

سفوف دافع فی الدم معمول انتون بگردان استات سرب ۲ دسے گرم عصا
شوکران ۳ دسے گرم مخلوط کرده صلا به کنند و ۱۲ قسمت نمایند و هر دو ساعت فاصله يك قسمت سفوف

پوسپون معمول روبری بگردان استات سرب ۵ سائته گرم در ۱۰ گرم دز اب حل کرده و
۱۰ گرم شربت بنفشه بفرایند و در دفع سباه سرفه هر ربع ساعت يك قاشق کوچک بیاشامند

پوسپون ضد سل معمول امیلونک بگردان استات سرب ۱۰ دسے گرم عصا

بنج ۵ سائته گرم در ۲۰ گرم اب مقطر حل کنند و هر دو ساعت فاصله يك قاشق کوچک بیاشامند

پوسپون معمول لیلو بگردان استات سرب ۱۰ سائته گرم بغین ترپاک ۴ گرم سرکه

۴۵ گرم اب مقطر ۵ گرم مخلوط کنند و در دفع نفال دم شدید در هر ربع ساعت فاصله يك قاشق
خوری کوچک بیاشامند

خلوط مسکن و قابض معمول هونک بگزندان است سرب ۲ دسی گرم آب مقطر

۵۰ گرم عصاره ترپاک ۱ دسی گرم خلوط کتد و در دفع دوسنطار با هر دو ساعت فاصله یک قاشق کوچک پاشا

حب ضد صرع معمول رکامیر بگزندان عصاره مانه ترپاک ۵ سانه گرم استات سرب

۲ دسی گرم گرد بنج ۲ دسی گرم مطابق معمول ۱ حب سازند و یک دانه صبح و یک دانه شب بپاشانند

حب کز کوئوپ بگزندان مسحو استات سرب ۲ دسی گرم مسحو تخم فلاندر بوم ۲ گرم در ۲ گرم عصاره

قصوم داخل کرده جبهای ۱ دسی گرمی سازند و در دفع هدیترج صرع دوزی و حب بنوشند

حقنه سفید اب معمول و زری بگزندان استات سرب ۱۱ دسی گرم کربونات

سوده سانه گرم هر یک از دو ملحق جدا گانه در مقدار خیلی کمی آب حل کنند و مخلوطها را در ۲۵ گرم مطبوخ

بزرقان داخل نموده و ۲ قطره لودام روسو بیفزایند و در دفع اسهال منلولین حقنه نمایند

حقنه ضد و سنطار با معمول بارتری بگزندان آناه ۱۰ قطره عصاره الزحل و د

۵۰ گرم آب نیم گرم خلوط کرده حقنه نمایند

زرق استات خشای سرب (زرق زحلی) معمول بهما سنا

لشکر بگزندان استات سرب متبلر اب مقطر ۱۰ حل کرده صاف کنند و در دفع درم ججای بول و دم

جهیل و لو کوره زرق نمایند و بیایدان است اعتباری زرقهائی که جزء اعظم انها استات سرب باشد ممنوع

است زیرا یکی از اسباب تبیم سرب مداومت بر این زرقها است

حل استات خشای سرب استات خشای سرب داخلی نرم صلابه کنند و در دفع

گر انولهای ملحقه سانه گرم این مسحو را با عانت قلم نقاشی و بی جفن بگسارند

حل محلول معمول بهما سناهای پارس بگزندان گلاب ۲۰ گرم سوزستان ۲۰

سرب ۲۰ گرم الکولا تور جرجی ۱۰ گرم خلوط کنند

حل رادع معمول کوپپوس بگزندان گلاب عرق بارتنگ مکده ۵۰ گرم استات متبلر سرب

۵ دسی گرم حل کنند و در ابتدای دم اجفان استعمال نمایند

حل قابض معمول سکارپا بگزندان استات مایع سرب ۲۰ قطره عرق بارتنگ ۲۰۰ گرم

لغاب صمغ عربی ۱۰ گرم خلوط کنند و در وقت استعمال بهم زنند

حل دافع رمد معمول سفید بگزندان استات متبلر سرب ۵ سانه گرم اب

مقطره اگر خلوط کرده در دفع رمد ساده و با توله استعمال کنند

گلپسره قابض معمول مولر بگزندان مسحو استات سرب ۱۰ گلپسره شاسته ۱۰ خلوط

کنند و در دفع ایتیم و اگرهای مزمن و در مدخمن و سبلان دمنه ترخ کنند

غسول استات سرب (اب سفید) او بلانش (مطاکد کبر

بگزندان سوزستان مایع سرب اب صاف ۲۰ الکولا تور جرجی ۲۰ خلوط کرده بهم زنند و این غسول

و محلل است و در دوا سازی تدماغه بعضی الکولا تور الکله درجه استعمال مینمایند و میتوان بجو

اب صاف گلاب استعمال کرد

دریچاه

اب نبات و معدنی معمول به بادستانهای پارس و سوزنا

مایع سرب ۵ گرم اب صاف ۱۰۰۰ گرم مخلوط کنند

اب نبات معدنی معمول گولارد بگرد سوزنا مایع سرب ۵ گرم اب

مقطره ۱۰۰۰ گرم الکل تورجی ۱۰۰۰ گرم مخلوط کنند

محلول افغ اختلا لاث هرپی حرای گوش معمول ضبر بگیرند

سوزنا مایع سرب ۱ گرم لودانم روسو ۲ گرم اب مقطر ۱۲ گرم مخلوط کنند و آنرا ۵ قطره سبقت خواب در گوش بچکانند و سوراخ گوش را با قطعه پنبه مسدود نمایند

ذرق مهلبی استات سرب معمول بکورد بگیرند اب ۱۰۰۰ گرم استات

متبل سرب ۵ گرم مخلوط کنند مقدار استات را امتداد بدهند تا ۵ گرم

ذرق حرای بولی استات سرب بضام معمول بکورد بگیرند

گلاب ۱۰۰۰ گرم استات متبل سرب ۳ گرم مخلوط کنند

نطول استات سرب بضام معمول بکورد بگیرند اب صاف ۱۰۰۰ گرم

استات سرب ۵ گرم مخلوط نمایند و دفع ورم حشفه و ورم فیج تعقیب کنند و نیز در پیش زلومستعل است

نطول محلول معمول ژانل بگیرند لودید رات مانباک ۲ گرم اب ۵ گرم الکل ۵

درجه ۱ گرم سوزنا مایع سرب ۱ گرم نوشاد و داب حل کنند صاف نموده الکل و سوزنا را بقیانند و در دفع اسهال و شکر کوفتی طول نمایند

ذرق مسکن معمول پرتانر بگیرند ترابك خالص ۱ گرم اب ۱۰۰۰ گرم سوزنا

مایع سرب ۱ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و در دفع سوزنا اعراض از آنکه با ورم و پایدون ورم باشند و نمایند

ذرق معمول یونک بگیرند عصیه الزحل ۱۰ گرم سرکه مقطر ۲۵ گرم گلاب ۵۰ گرم

حل کنند و در دفع لودانم که با ورم همراه نباشد ۱۰۰ گرم این محلول را دو یا سه دفعه در روز بنمایند

ذرق سرب حرم معمول فرانک بگیرند استات سرب ۵ گرم اب مقطر ۲۰ گرم

حل کنند و بقیانند تعفن حرم ۵ گرم تعفن تباشک ۱۰ گرم در دفع زله حرم و دوی ۵ تا ۱۰ دفعه در روز بنمایند

ذرق زیت اهلکی معمول و پوتیرن بگیرند اب اهلک ۱۰۰ گرم روغن زیتون

۵۰ گرم سوزنا مایع سرب ۱۰۰ قطره مخلوط کنند و در دفع ورم غده و ذی حرای بول ذرق نمایند و در وقت استعمال بهم زنند

غسل معمول بیت بگیرند مطبوخ خطمی ۵۰ گرم سوزنا مایع سرب ۵ گرم

مخلوط کنند و در دفع لیکن و اگرهای حرم تعقیب نمایند

مخلوط محلول معمول لاری بگیرند عصیه الزحل الکل کافوری سفید تخم مرغ مکد

۵۰ گرم اب مقدار کافی مخلوط کنند و آلاتی که نباید عوض کرد با آن لوده نمایند

تخم مرغ دافع اثر لود معمول برتون بگیرند الکل تورفور و آنرا ۲۰۰ گرم سوزنا

مایع سرب روغن زیتون مکد ۱۰۰ گرم اسپیکلورید دیک ۱۰۰ گرم مخلوط کنند و قبل استعمال چند زمانی

مخلوط

در بنجای و کرم

خلوط را بهم زنند در شب اجزاء معلوله را با آن چرب نموده و قطعه کاغذی بریشمی را نیز با آن لوده کرده بر وی

انها منطبق ساخته به بندند

نطول دفع اثر لور معمول مباله بگیند عصیه الزحل عرق کافوری مکده گرم

خلوط کنند و این نطول را در دفع اثر لور اگر چه قدری متفرج هم شده باشد با فواید ثابت استعمال میکنند

معلول را هر دوزه صبح و عصر نطول کرده و بعد از چرب کردن آن لوده نموده و بر وی محل معلول فطبت کرده

قبروطی حل معمول گولارد بگیند قبروطی جالینوس ۹۰ سوزستات سرب ۱۰ خلوط کنند

و در خشکایند جراحت استعمال نمایند

قبروطی حل کافوری بگیند موم زده ۱۰ گرم ریت و ردی ۱۰ گرم موم را در روغن باغ

حرارت ملایمی ذوب کنند و ۲ گرم عصیه الزحل و ۱۰ گرم کافور در آن خلوط نمایند این قبروطی که البته سیتیک

(ضد تعفن) است جراحت دای خشک اند

پوماد دفع قروح خنازیری معمول گس بگیند سوزستات مایع سرب و

مور و مکده ۲ گرم زده تخم مرغ یک دانم مطابق معمول خلوط کنند و پس از آنکه اضلاع قرحه را قطع کردند

با این پوماد با عانت شریف رفا ده نمایند

پوماد دفع اثر لور معمول کنوار زرد بگیند ترپاک ۱۰ گرم کافور ۲ گرم کربونات

امانیاک ۱۰ گرم استات سرب ۲۰ گرم سپه مذاب ۲۰ گرم خلوط کنند

پوماد دفع زوش گسوان معمول و پوینترن بگیند جوام مغرگاد

۱۰۰ گرم استات متیلر سرب ۵ گرم بلسان سپاه پوه ۲۰ گرم الکل ۲۰ درجه ۲۰ گرم تعفین و ۲۰ گرم

منحل تعفین را چینی مکده و قطعه خلوط کنند و هر شب کپوها را با نازده یک قدق چرب نمایند

پوماد دفع نورالری (اوانگان سفید) معمول ازس بگیند

سپه حنبله ۲ گرم کربونات سرب ۵ گرم خلوط کنند و این پوماد از عوامل محفقه است و تمهید ۱۰ گرم آن

در دفع نورالری موردی مفید است

قبروطی حل کافوری مطابق و اسازی لنک بگیند موم

۲۰ سوزستات مایع سرب ۳۰ و روغن زیتون ۲۰ کافور ۱۰ موم را با عانت حرارت ملایمی در ده اجزاء رو

ذوب کنند و کافور را در باقی مانده حل نمایند و محلول کافوری را با قبروطی خلوط کرده و در داخل سوزستان

بقرانند و صلاح بکنند و این قبروطی را در رفا ده جراحت ضعیفی استعمال نمایند

پوماد دفع رمه بگیند مسکه ناز ۱۰ گرم سنج ۱۰ گرم استات متیلر سرب ۳۰ گرم مطابق معمول

پوماد سازند و این پوماد معر و فاست بر پوماد **و وفارینی** و در دوم ملتجی و کراتیت خرمن و

فولیکولهای جفن و کراتیت متفرج و خرمن و در لکه قرینه از استعمال میکنند

شمع معمول نوکت بگیند شمع دایا الم موم سفید مکده ۵ گرم خلوط کرده با عانت حرارت

ملایمی ذوب کنند بعد مسکون ۵ گرم د و تو اکسید سرب را افزوده و تا هنگام سرد شدن متصل بهم زنند

و این شمع محلول و حقیقتا است

خبر دافع احراق معمول التشول بگزند گل سفید روغن زیتون و باروغن بزرگ
مکده گرم سوزنات سرب ۲ گرم بد و فورم از ۲ تا ۳ گرم مخلوط کنند و روی محل احراق به گسترانند و بعد
از پنبه هیدروفل پوشانند و با ورقه گونا پرکا به بندند
پوماد معمول بروت بگزند تات سرب ۱۰ گرم پنبه بلبلان ۵ گرم مخلوط کنند و در دفع کما
های غائزانه استعمال نمایند

اونگان تات سرب مطابق و اسازی زمانی بگزند تات
هیدراته سرب ۱۰ گرم مذاب ۲ مخلوط کنند و در فاده جراحات ضعیفی بکار برند

پوماد محلول معمول بومیتس بگزند قیو طی ساده ۵۰ گرم عصیده الزحل ۱۰ گرم
کافور ۱۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند و شانکر غیر مویج و اثر لور متفرج را تا این پوماد فاده نمایند
پوماد زحل کافوری بضا معمول بومیتس بگزند پنبه مذاب ۱۰ گرم
عصیده الزحل ۱۰ گرم کافور ۱۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند و در دفع لکه های که از سفید پاپولی و غیره
نتیجه میشوند این پوماد را استعمال نمایند

پوماد معمول پاکومینی بگزند پنبه مذاب تازه ۱۰ گرم عرق غار گیلانی استات سرب
مکده ۱۰ گرم پوماد سازند و در دفع اورام خارجی بخصوص اثر لور را استعمال کنند و در اجزاء متورمه و
و هم چنین در دفع حکم مقدار کمی از این پوماد را تمیخ نمایند

از تات سرب در دفع ناخن متحرک هر دوزه مسیوق از تات سرب را بپاشند و از از پنبه محلول و با پاچه
خشی به پیچند

شمع ساده مطابق کس و پماستانهای لشکی

بگزند مراد سنک پنبه مذاب ۲ روغن زیتون مکده ۱۰ اب صاف ۲ در ظرف مسی مخلوط کرده و بجوشانند و
متصل بهم زنند تا مواد سیمه کاملاً حالت صابونی حاصل کرده و مراد سنک مفقود گردد و این حالت پس از
چندین ساعت بر وز میکند در این وقت اگر قندی از محصول داد زاب سرد ریزند منجم میگردد و از روی
آتش از آب داشته بگذارند نیم سرد شود و بفشرد تا اینکه محتوی گلبستر پاست خارج گردد و بشکل اسطوانه
لوله کنند و ۳ جزء شمع باید بدست آید و در بیمارستانهای لشکی بجای پنبه ساده پنبه حسریه استعمال
می نمایند و این شمع که جزء اعظم بسازی از شمعهای مرکب است مفرداً کمتر استعمال میشود

شمع دیانالم مطابق کس بگزند شمع ساده ۱۰۰ موم سفیده ۵ سولفات روی ۲۵
اب غ ۲ سولفات زاب حل کنند و شمع و موم را با هم ذوب کرده و محلول ملخی را بر مذاب بنفشه خوار
دهند تا اب کاملاً بخار گردد و این شمع را **دیانالم** بدن حبه میگویند که یک وقتی بجای اب مطبوخ
خوشه خرما را استعمال مینمودند زیرا که **دیانالم** زلفت بونا به معنی **دیانالم** بمعنی شاخه خرما میباشد و در حقیقت
همان شمع ساده است که بواسطه سولفات سرب سفید شده است و سولفات سرب بواسطه تجزیه
مصاعف سولفات روی و ملح دسم سرب را این شمع تولید میگردد

شمع دیانالمون صمغی مطابق کس بگزند از یک طرف مراد سنک مسیوق

پنبه بلبلان

پنبه بلبلان

پنبه بلبلان

پیه مذاب روغن زیتون مکده ۲۰ اب صاف ۲۵ مطابق آنچه در شمع ساده ذکر کردیم عمل نمایند و در داخل
 عمل بواسطه حرارت ملایمی بیشتر ای که در شمع میباشد بخار کنند ولی گلسترین را با باقی گذارند از طرف
 دیگر بگریزند اشق انزروت مکده ۱۰ اسانس ترابانتین ۱۰ اب صاف ۱۰۰ در حمام ماریه مخلوط کنند و حرارت
 دهند و متصل بهم زنند تا صمغ سفیدی اب حالت شیری حاصل نمایند و انوقت با پارچه صاف کرده و
 مصفی را بقوام عسل غلیظ بتخیر نمایند و بعد بگریز دوم زدند زفت سفید مکده ۱۲ ترابانتین ۱۰۰ مخلوط کردند
 با حرارت ملایمی خوب کنند مذاب را از پارچه گذارند و شمع و صمغ سفیدی را با آن مخلوط نموده و بر روی
 آتش ملایمی بگذارند و بهم زنند و حرارت دهند تا چون سرد شود بتوان از آن اسطوانه لوله نمود

شمع د پاشیلون صمغی معمول بهماستاهای لشکری

بگریزند شمع ساده ۵۰۰ موم زرد ۲۵ زفت سفید ۱۰۰ ترابانتین ۱۰۰ اسفرالیمی مصفی ۱۰۰ روغن زیتون
 ۱۰۰ اشق مصفی انزروت مصفی مکده ۲۵ در حمام ماریه خوب کرده و صاف کنند و مصفی را بتوسط حمام ماریه
 نمایند و متصل بهم زنند تا قابل لوله کردن شود و از آن اسطوانه های ۵۰۰ گرمی سازند

شمع چسبده مطابق واسنای باوی بگریزند سنج ۵۰ روغن زیتون ۱۰۰

موم زرد ۱۰۰ داتانج ۱۰ ترابانتین ۱۰۰ روغن زیتون ۱۰۰ دوجه حرارت داغ کنند و سنج را با غانت موی
 در آن ریخته و با تنغه آهنی بهم زنند و حرارت دهند تا کف کند و بوی سوختگی از آن متضاعد شود و از روی
 آتش برداشته و متصل بهم زنند تا کف آن بخوابد و انوقت سایر مواد را افزوده و بهم زنند تا کاملاً حل

شوند و این شمع خیلی چسبده است
شمع اسمراللون (او نگان و لاخر تکل) مطابق کس بگریزند روغن

زیتون ۱۰۰ موم زرد مسکه مسحوق حراسنک پیه گو سفند پیه خوک مکده ۱۰ زفت سپاه مصفی ۱۰ (چون
 پیه خوک نجس است استعمال آن جایز نیست بعوض آن نیز پیه گو سفند اخل نمایند) پیه و مسکه و موم و روغن
 را داخل هم نموده و حرارت دهند تا شروع به تضاعد و دغایند و انوقت حراسنک را افزوده و نیز حرارت دهند
 و با اسپاتول چوبی بهم زنند تا محصول رنگ اسمریه حاصل کند و در این وقت زفت را بیفزایند و از روی
 آتش بردارند و این شمع حرک و منضج است و در دوا سازی بیمارستانهای لشکری فرانسه بجای مسکه
 پیه استعمال میکنند و موم را با زفت حل کرده در آخر عمل مجازانند

در بیان سبب حسن بعضی املات

در درید رمنه بیان کردیم که عوامل دافع دبدان بر دو صنف اند صنف اول دافع تنبا و صنف دوم سایر اقله
 دبدان و بعضی از عوامل صنف دوم را در درید رمنه ذکر نمودیم و در این در بیان می نمایم بعضی از عوامل صنف
 اول را که عبارت اند از سرخس و کوسو و تخم کدو و کامالا و پوست دیش و ساقه انار و پلتنترین و قلع و در
 اخرا این در بقول کلی اقسام تنبا و کیفیت توالد و طریق مداوای آنها را ذکر میکنیم و بنفایح اگر چه در خواص
 مشابیهتی به سرخس ندارد ولی چون از همان طایفه است پس از ذکر تنبا از بیان می نمایم

در بیان سبب

او نگان و لاخر تکل

عوامل دافع دبدان

سرخس مذکر

۳۶۳

نیم

پَ سَرخُس (چاز) تَ فوژ دَمال دَ پو لپو دَ پو م فیلپس ماسکولا
 و دیتقود بد و س بونا نای اتر پیر و س (پیر لیس) نامیده است بجا از نباتات مخفی اللقاح و از طایفه
 فوژ دَ می باشد و دارای سه قسم است سرخس مذکر که مذکور شد و سرخس مؤنث
 تَ فوژ دَ فیل لَ اسید پو م فیلپس فیلپنا و سرخس سلطانی تَ
 فوژ دَ و اَبال (اَو شَموُنْد) فیلپس فلو ریدار (اَو شَموُنْد اِگالسی)
 و پنج سرخس مذکور که عبارت از ساقه تحت ارضی آن بود جزء اصلی آن می باشد و موافق تخریب یکی از ششند
 دارای مواد ذیل است دهقن فرادهن سم اسپد اسپیک اسپد گلبک قد مایع تن نشاسته ماده سریشی ماده
 خشبی و شاخه های نورسته آن تحوی این مواد می باشد در هن فرادست قهوه دَنک ماده دسم و خامد هن
 دسم مواد ملونه شیر خرد نَک و ماده عصا رَه

طبیعت ماده عامل سرخس مذکر ذیت و سفیدی می باشد و چون بخوبی در آن تجلول است در استخراج آن
 استعمال میکنند معمول انشندان فراتر از پنج این نبات است و مقدّمین از طبایع سرخس مذکر در دَمال
 تنبا (حب القرع) قوی الاثر میداند و لی با اعتقاد معاصرین در تنبای غیر مسلح که بند های کوتاه است قوی
 الاثر و در تنبای مسلح با اثر است و پوست درش را مار و بخصوص کوسوراد در تنبای مسلح قوی الاثر میدا
 نند هر چه مقدار شربت پنج سرخس مذکر از ۲ تا ۴ گرم است که در ۱۰۰۰ گرم آب بجوشانند
 تا نصف شود و صاف کرده با شیرینی بامیدن شیرینی بنوشند و نه آنست که فقط تنبا داد فع میکند بلکه سایر کره ها
 که در جرای غداً مسکن دارند خارج می باشد و در گریب سرخس مذکر را بمقدار ۲ تا ۴ گرم تیر در دفع تنبا استعمال
 میکنند و یکس از شرب این کرد باید مسهل و دغن کرچک و با کمال استعمال نمود

تَعْفِین پورسته های سرخس مذکر معمول پشیر بگزیند نورسته ها
 تازه سرخس مذکر ۵ گرم اتر سولفوریک ۴۰۰ گرم مدت ۵ تا ۶ روز بجایانند و صاف روزی از اب واسطه
 عمل انحراف بدارند و حفظ کنند و ۱۰ گرم این تعفین ط در یک پیاله شربت قد مخلوط کرده می باشد و زیت آن
 سرخس که این تعفین ترجیح دارد و قوی الاثر تر است

گرد سرخس مذکر مطابق کدکس بگزیند پنج سرخس مذکر مقدار منظور سه در این
 درش را بزنند آنرا بطور قطعات نازک قطعه قطعه کنند و پوستش را خارج سازند و در گرم خان و
 و جبهه بخاکانند و نرم بگویند و از مویز آب کشی نموده پیرون کنند و مقدار شربت این گرد در دفع تنبا از ۴
 تا ۶ گرم است و در ساختن گرد سرخس باید وقت کنند که این پنج تازه باشد و همینکه آنرا افزای زمین بیرون
 آورند بلافاصله گرد سازند

تنب فوژ خانم نو فوژ بگزیند گرد سرخس مذکر ۴ تا ۶ گرم اب ۱۲۵ گرم مخلوط کرده صبح ناشتا بکند
 بیاشامند و یک ساعت بعد معجون ذیل را بنوشند بگزیند کمال بخاری مسجوق سفوفیا مکده دسی گرم
 گ گوشت دسی گرم با مقدار کافی عسل همچون سازند

عصاره اتری (ذیت سفیدی) (ذیت اتری) سرخس مذکر مطا
 دستور العمل پوشا را بگزیند سرخس مذکر تازه و خشک کرده ۱۰۰۰ گرم اتر سولفوریک

گرم در بر

گرم در شش دانیم کوب نمائند و دالت پلاسمان با اثر مخلوط کرده و محصول مصفی را در ظرف در بسته جمع کنند
و با عانت حرارت ملائمی در حمام ماریه اسباب تقطیری که کوچک بود تقطیر نمایند و هم چنانکه در تقطیر اتر
متداول است باید تا تباط اتر با قلیا اتر را بکشد و سایر شرایط را نیز اجری نمایند و آنچه در حمام اسباب تقطیری
باقی میماند در یکسولی ریخته و چند زمانه در آن حمام گذارند و متصل بهم زنند تا هر چه اتر در محصول باقی مانده
نجا دگر در و این محصول را که عبارت از عصاره اتری است در صراحی در بسته حفظ کنند

عصاره اتری سرخس مذکور بعد از گردان هفتین محصول آن سرخس است و بخوبی دفع میکند تنبای عریض را
و مقدار شربت آن ۲ تا ۱ گرم است که در مغز نان داخل کرده بپاشانند و اگر در یکسول داخل کنند بهتر است دو
ساعت بعد سهیلی از روغن بیدانچیر بنوشند و هر صورت چه گرم سرخس مذکور استعمال نمایند و چه زیت اتری
انرا هر دو باید تازه ساخته شده باشند و باید هر روز دو روز قبل از استعمال و این هر دو دهند که بخی از شوربای
رفیق چیز دیگری نخورد و پس از دو روز صبح ناشتا با عصاره اتری و با جوب پل را بنوشد و در عرض همان
روز سهیل روغن بیدانچیر بپاشاند

حب دفع تنبای بگزید زیت اتری سرخس مذکور گرم با مقدار کافی گرم سرخس و یک لعاب ده حب
بزرگ سازند و صبح ناشتا در مدت یک ساعت این جوب را بنوشند و بعد یک پیاله مطبوخ سرخس میل
کنند و چنانچه ذکر کردیم در عرض این روز باید سهیل روغن کرچک استعمال نمود

مطابق دستور العمل تری و سو گرم عصاره اتری سرخس مذکور را در چهار دفعه
بفاصله ربع ساعت بنوشند و این مقدار دو روز متوالی استعمال کنند و در این روز و در هر روز بجز شرب
چیز نباید بخورد و پس از این دو روز صبح ۵ گرم شربت اتری و با ۲ گرم اتر محتوی در یکسول بپاشاند و بعد از
نیم ساعت اتر محتوی که محتوی آن ۱۳ قطره روغن خند باشد استعمال نمایند

مطابق دستور العمل البرس سه روز متوالی هر روز با سختی هر روز صند در روز سوم
طرف عصر یک بطریاب سد پس بان بپاشانند و فردای آن شب ۱۳ گرم عصاره اتری سرخس مذکور را در
دو دفعه بفاصله یک ساعت میل کنند و دو ساعت بعد از شرب قسمت آخری ۱۳ گرم روغن بیدانچیر بنوشند
حب دفع تنبای معمول پیشی بگزید عصاره زیت و سفیدی سرخس مذکور ۲ گرم گرم سرخس
مذکور ۱ گرم با مقدار کافی گل کنند ۱ حب بزرگ سازند و یک دفعه بپاشانند و دو روز قبل از استعمال این جوب
مریض جز شوربای قیو چیزی نباید بخورد و بلافاصله پس از شرب جوب یک پیاله مطبوخ سرخس (۳۰
در ۱۰۰) بنوشد و دو ساعت بعد ۱۳ گرم روغن کرچک بپاشاند

حب عصاره زیت و سفیدی سرخس معمول مابیت بگزید عصاره
اتری سرخس مذکور ۴ گرم مسحق صمغ عربی اب مکد ۱ گرم گرم سرخس مذکور مقدار کافی مطابق معمول
و ۲ حب سازند و در دفع تنبای ۱ حب شب و خواب بپاشانند و ۱ حب فردا صبح آن شب و یک ساعت
نیم بعد ۱۳ گرم روغن کرچک و هرگاه تنبای دفع نشود چند روز مریض را راحت گذاشته و بعد مجدداً
بهمین دستور العمل بنوشد و استعمال نماید ولی ۱۳ گرم روغن کرچک ۱ گرم اسانس ترابانتین
حب دفع تنبای معمول بتیم بگزید عصاره اتری سرخس مذکور عصاره پوست

سرخس مکده

۴۶۵

ساقه انار مکده ۱ گرم مسحوق جلب ۳ گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و يك روز حریض را پخته و دادند
و از ۵ تا ۲۰ ماه ۲ حب بان پاشا مانند و يك حقه مهمل استعمال کنند و روز دوم باقی ماند خوب دادند
۲ تا ۳ ساعت بنوشانند

خلوط دافع تنبا معمول بر وئوکس بگزند کور و فورم عصاره اتری سرخس
مذکر مکده ۲ گرم دوغن پیدانچرازه ۱۰ تا ۱۵ گرم خلوط کنند و پس از آنکه ۲۰ ساعت حریض روزه گرفته
و هیچ نخورد این خلوط را بنوشد و اگر چه در دفع تنبا قوی الاثر است ولی خیلی نامطبوع و مکره می باشد
و لهذا استعمال کوسو و آب این خلوط ترجیح دارد

طریقه مداوای تنبا بواسطه زیت اتری سرخس مطابق
دستور العمل کواندیل و تر و سوخند روز قبل از استعمال و باید حریض را پخته
داده و آنها را آبگوشت های خیلی چرب بان بخوراند و بعد خوب قبل داد و قسمت کتد يك قسمت
شب در وقت خواب و قسمت دیگر را فردا صبح استعمال کنند

بگزند زیت اتری سرخس مذکر کل بخاری مکده ۲۰ دسے گرم گرد سرخس تازه مقدار کافی مطابق معمول
جبهای ۳۰ سانتی گرمی سازند

دو ساعت بعد از شرب قسمت آخری خوب ۲ گرم دوغن پیدانچرازه پاشا مانند و انقدر مدتی نخورد
گذشت که حریض تمام کرم را دفع خواهد نمود

تر و سو از ۵ تا ۱۰ اکیسول که هر يك دارای نیم گرم عصاره زیت و سفیدی سرخس باشند استعمال
مینمایند که هر ده دقیقه بعد از یک اکیسول هر نیم می دهد و یکس از يك ساعت و تا چهار اکیسول
اتر و پس از دو ساعت ۳ گرم دوغن پیدانچرازه بواسطه این طریقه تنبای غیر مسلح خیلی بی هولت دفع
میگردد

معالجه تنبا موافق دستور العمل و زل این مصنف میگوید هرگز نمیشود
که از استعمال سرخس مذکر موفق بر دفع تنبا شوند و بطریق ذیل این دوا را استعمال میکند و پخته
سرخس را نرم سائیده با شربت گل هلو معجون کنند و قسمتهای يك گرمی سازند و در مدت ربع ساعت
از ۱۰ تا ۲۰ قسمت بنوشند و پس از دو ساعت مهملی از ۲ گرم دوغن کرچك پاشا مانند

موافق دستور العمل کرهل شب را بر حریض جز شویبای ساده چند بگری نهند
و فردا صبح عین ذیل را با و بخوراند بگزند گرد ۱۰ پشه جلب گرد کم گوت زیتو خلوم مکده ۳۰ سانتی گرم
با مقدار کافی گل قند عین کنند و يك ساعت بعد از شرب این عین بگزند گرد ۱۰ پشه سرخس مذکر ۳۰ گرم
عرق تبلول و ۱۰ گرم خلوط کرده يك دفعه پاشا مانند و هرگاه پس از چهار تا پنج ساعت کرم دفع نشود چند
قاشق دوغن کرچك بر حریض بدهند

معجون دافع کرم موافق واسنای باد بگزند مسحوق سرخس مذکر مسحوق
سنبل الطیب مسحوق در منه ترکی مسحوق سولفات پتاس مکده ۲۰ عسل ۱۰ معجون سازند و این معجون دافع
تنبا و مهمل است و مقدار شربت از ۵ تا ۱۰ گرم

کپسول عصاره زیت و سفیدی سرخس مذکر معبوتر و سو

هر کپسولی دارای ۵ دانه گرم عصاره مذکور است و در دفع تنبا از ۲ تا ۱۰ کپسول هر ده دقیقه یک بار
فاصله استعمال میکنند یک ساعت بعد از شرباخرین کپسول از ۲ تا ۴ عدد کپسول شود و ساعت بعد
از ۲۰ گرم دوغن کرچک معکول میزنند

کوسود درختی است از طایفه **روزاسه** از محصولات بوخی کوهستان حبشه که از ۲۵ تا ۳۵
متر ارتفاع آن کوهستان است و در مابین عرض ۳۰ تا ۱۰ درجه واقع شده اند و ارتفاع این درخت از ۲ تا ۳ متر
و بر دو قسم است مذکر مؤنث و گل این درخت را در دفع کرم مخصوص تنبا که در حبشستان شایع است قوی
الاً میزنند و اما از حبشه گل کوسوی ماده را که کوسوی سرخ مینامند بر گل کوسوی که کوسوی خوانند
میشود و هیچ میدهند استعمال کوسو این اوقات جهت دفع تنبا در فنک خلی متداول و در حاکمات یعنی این
چند سالی است که متداول شده و کوسود زبان حرمان حبشه یعنی تنبا است و چون این ماده افزا گشته و
دفع میکند این اسم موسوم شده

کوسوئیکه از تجارت حبشه بفرنگ می آورند هبئت آن شبیه بر گل تلپول خورد شده و طعم آن را ابتدا قهوه لاجه
و بعد تند و بوی آن که در تجارت آن گرم متصاعه میشود فی الجمله شبیه بوی گل اقطی است و نوعاً کوسود
بطور گرد استعمال میکنند که از ۲ تا ۴ گرم این گرد را در ۲۵ گرم آب جوش حل کرده و مدت نیم ساعت
بگذارند دم کشد و بعد از آن را آتش برداشته گدازند نیم گرم شود و بدون صاف کردن تمام محصول یعنی گرد
و آب بعد از این بر بیمار یا شامانند اگر پس از شربان عطش و حریم غالب شود بنا بر چیزی یا شامان جهت
تسکین عطش قدری لیموی ترش بمکند و در حبشستان معمول است که کوسو را با یک مصلی استعمال میکنند
ولی **کوسو** میگویند این عمل در بسیاری اوقات غیر لازم است زیرا این ماده بخودی خود غالباً جو
تخلیه میشود و اگر احیاناً حالت تخلیه ظاهر نشود چنانچه ممکن است گاهی اتفاق افتد یک ساعت پس از شرب
آن یک بطری آب سرد بنوشند هر چند که سواز عواملی است که شربان نیز موجب می شود و نیز قوی و ستر
که مانند سایر سببها در نا زکی است و شبیه با سبب حاجات عموماً دفع نمیکرد مگر با تخلیه سپوم و یا چهارم و اغلب
اوقات یک خود اکش کفایت میکند و اگر لازم شود میتوان بدون هیچ عارضه مکرراً آنرا استعمال کرد و چون
کوسو دارای طعم جوی است که بعضی اشخاص بصورتی آنرا میاشامند **مانیل** دوا ساز پارسی با قند کوسو

طریقه استعمال کوسود در دفع تنبا و افوق ستور العمل

گراولهای میساده مطبوع بنجی که اطفال بخوبی آنها را میخورند
سازند اس همین که حریض وجود تنبا را مشاهده نمود باید شبی که فردای آن کوسود استعمال میکنند و هر
کرده هیچ نخورد و فردا صبح در روی ۲ گرم گل کوسوی نیم کوب کرده ۲۵ گرم آب گرم بریزند و بگذارند ربع
ساعت بماند و بعد محصول را بدون آنکه چیزی باقی گذارد یا شامد و پس از یک مدت بعد از شرب و با آنکه بعضی
دهان خود را شسته و بخوبی پاک کرده بدطعمی بر آن غالب میشود که علامت اثر دواست و باید منتظر خروج
تنبا شد و تقریباً یک ساعت پس از آشامیدن دوا در حریض حالت تخلیه بدون عارضه قوی ظاهر گشته و بیت
الخلا میرود و ابتدا مواد موجوده در معاد دفع شده و بعد چند دفعه متوالیاً مواد باری خارج گشته و در آخر

تخم کدو

۴۶۷

کوسو بدون آنکه با ماده مخلوط بود دفع میگردد و غالباً در تخله اول بعضی قطعات تنباده میشود در تخله
سپوم و با چهارم تمام گرم خارج میگردد و در هر این تخله هانه در دونه خستگی و نه تب هیچکدام عارض نمیشوند و
پس از شش ساعت مریض همای خوردن غذا میباشد

کوسوی مانیل بگزند گرد کوسو ۳ گرم مطابق معمول گرانول سازند و این گرانولها
را با یک پیاله مطبوخ سرد تبلول بپاشانند و این طریقه بهترین صور کوسو و مطمین ترین عوامل دفع تنباض میباشد
گرد کوسو مطابق کد کس بگزند گل کوسو مقدار منظور در گرم خان و ۴ دوجہ نجش کنند
و نرم کوفته بدون تخاله از مویز مویز نموده بیرون کنند

ایوزم کوسو مطابق کد کس و معمول بپاشانها بگزند گرد کوسو ۲
گرم آب جوش ۵ گرم مخلوط کرده بگذارند سرد شود و در دفع تنباض تمام محصول را یک دفعه بپاشانند این ایوزم
را نباید صاف نمود

پوسپون کوسو معمول بپاشانهای لشکری بگزند گل کوسو ۴
گرم قد سفید ۳ گرم آب ۵۰۰ گرم گل با خشن کرده و با قند نرم بپاشند و با حرارت ملایمی در آب بجوشانند
تا ۵ گرم باقی ماند و با فشار صاف کنند و در دفع تنباض و با سرد دفعه بپاشانند

کد و قرع کورژ (ستر و بل) کد کورژ بپاشای سکر فون
یک نوع از نباتات طایفه کورژ بپاشای کد که از بقولات ماکول است با این اسم مینامند و تخم این نبات
از عوامل دفع تنباض میباشد و تخم کدوی تبلول یا کد کورژ بپاشای پوپ و تخم کدوی صراحی (غلبنه)
کد کورژ بپاشای لاثار یا (کالیاس) ترجمه میدهند و قریب پنجاه سال است که دانشمندان
فرنگ در تخم کد و خاصیت دفع تنباض با قه اند و ابتدای آن از دانشمندان فرود و در آنجن طبعی انکشاف این خاصیت را
اظهار نمود و بعد سایر دانشمندان بواسطه تجارب متعدده ثابت نمودند که لعوق مرکب از ۵ گرم تخم کد و تبلول
و ۳ گرم روغن بیدانجیر تنباض را بخوبی دفع میکند و خصوصاً در اطفال لعوق تبلول مؤثر است

بگزند از ۵ تا ۴ گرم مقرر تخم کد و نرم کوفته و با لعوق مخلوط کرده بطفل بخوراند و پس از دو ساعت از ۵
تا ۴ گرم روغن بیدانجیر استعمال نمایند

تنبفوز معمول رمونانک بگزند تخم کد و ۵ گرم روغن بیدانجیر عمل مکه ۵ گرم
تخم ها را مقشر کنند و نرم بگویند و با روغن و عسل مخلوط نمایند و در یک پیاله شربت داخل نموده در دفع تنباض
سفال و تنباض غیر مسلح یک دفعه بپاشانند و دو ساعت بعد مخلوط دیکل را در یک پیاله آب سرد داخل کرده
بنوشند بگزند روغن کرچک با لیمو عسل مکه ۳ گرم مخلوط نمایند و نا وقتی که تنباض بکلی دفع نشود مریض باید
چیزی نخورد و در استعمال این دو اقوالنج و اسهال عارض میگردد

مجمون تخم کد و معمول و نیت بگزند تخم کدوی مقشر قد مکه و گرم نرم بگویند
تا خیم متحداً اجزای حاصل گردد و این مجمون را در دفع تنباض استعمال میکنند و در شبی که فرهای آن مریض این
مجمون باید بخورد ۳ گرم روغن بیدانجیر با یک پیاله آبگوشته چربی داخل کرده محاشامد و در صبح تمام
این مجمون را یک دفعه میل میکند و یک ساعت بعد از شرب مجمون نوره ۳ گرم روغن بیدانجیر مینوشند تا

۲۴ ساعت باید هیچ غذائی نخورد و تخم خشك كرده كد و قوی الاثر تر از تازه است

پوسپون دافع تنباً معمول و پون بگزند تخم كدوی مقشر ۵ گرم قند ۳ گرم شیره
۵ گرم تخمها را با قند نرم بگویند و كم كم شیره افزوده ضلایه كنند و با فشار صاف نمایند و صبح ناشتا پیاپی
و دو ساعت بعد ۳ گرم روغن كركچ بنوشند

۲۵ گرم تخم كدو دارای ۵ گرم مغز است

پوست ساقه درخت انار یکی از دانشمندان ثابت نمود که پوست تازه ساقه درخت انار
مانند پوست ریشه ان دافع تنباً میباشد

پوست ریشه درخت انار بعد از کوسود دمایان عوامل دافع تنباً پوست ریشه انار
از هر قوی تر است و بخصوص در دفع تنبای مسلح استعمال میشود و پوست ریشه تازه مطین تر از ریشه
خشك است و چون ریشه خشك را ۱۲ ساعت در آب نجیبانند مانند ریشه تازه میگردد و پوست ریشه
درخت و هم پوست ساقه ان دارای چندین الكوئید است و دوتای از این الكوئیدها که عبارت از **پلالتین**
و **ایزوپلالتین** باشند در دفع تنباً مؤثر اند

ایوزم دافع گرم معمول حرات بگزند پوست تازه ریشه انار ۵ گرم آب صاف ۷۵
گرم با حرارت ملایمی بجوشانند تا ۵۰ گرم باقی ماند و صاف کنند و مصفی با سه قسمت کرده نیم ساعت به نیم
ساعت يك قسمت بنوشند و در بعضی مواقع پس از شرب قسمت اول قی عارض میشود و در این صورت
دو قسمت دیگر باید آشامید و گاه لازم میشود که چند روز بر این پوزم مداومت نمایند و بعضی از طبای
عامل هم قبل از استعمال این دوا هم بعد از آن سهل روغن كركچ استعمال نمایند و چنانچه گفته است
پوست ریشه تازه بر پوست ریشه خشك ترجیح دارد و مطین تر است و پوست ریشه اناری که دیگر معمول
اند مؤثر تر از انار سردسری است و موافق قول **زانل** مقدار پوست ریشه خشك را اگر مضاعف
کنند همان اثر ریشه تازه را خواهد کرد

عصاره الكلی پوست ریشه انار مطابق کس بگزند نیم كوب کرده پوست
ریشه انار الکله در جبهه پوست ریشه را با الکل ترکیب و دالت دیلا سمان دینند دالت را بگیرند
و ۱۲ ساعت بگذارند بماند و بعد مابقی الکل را بریزند و مصفی را گرفته در حمام ماریه جبهه استخراج الکل
تقطیر کنند و محصول را بغلظت عصاره نرم تجزیه نمایند و از ۱۵ جزء پوست ریشه ۱ جزء عصاره بدست
می آید و مقدار شربت این عصاره در دفع تنباً ۲ گرم است بطور پوسپون

پوسپون دافع تنباً بگزند عصاره الكلی پوست ریشه انار ۲ گرم آب لیمو عرق نعناع عرق
تبلول مکه ۵ گرم مخلوط کنند و در دفع تنباً هر نیم ساعت فاصله يك قاشق اش خوری بنوشند هر
قاشق تقریباً دارای ۲ گرم عصاره میباشد اگر چه پوسپون مطبوع تر از ایوزم سابق الذکر است
ولی ایوزم مطین تر از ان است

تنات پلالتین بگزند پوست خشك ریشه انار ۵۰ گرم اهلك نكفنه ۵ گرم كلوروفورم
۳۷ گرم مسحق بجز کر بونات سودا سید سولفوریک ابدار ۱۰ دده مکده مقدار کافی سودا کینیک ملایم

دفع تنباً

تنات پلالتین

۱۳۳۲ درجه گرم تن مقدار کافی اهنک و اب شکند و باب مخلوط کتد بقسمی که مانند شیر غلیظی گردد و پوست
دیش را نیم کوب نمایند و با شیر اهنک مخلوط کتد و صلابه نمایند تا ماده متحد الاخراف حاصل گردد و بقدری اب مقطر
روی آن ریزند و صلابه کتد تا مجموع ۲۰۰ گرم شود و محصول را با ۵ گرم کلور و فورم مخلوط کرده و بشد
هم زنند و بعد مدتی بگذارند ساکن بماند تا الکلوشدهائی که بواسطه اهنک ازاد شده اند در آن حل گردند و انوقت
بواسطه قیف شیرداری این کلور و فورم را جدا نمایند و ۲ گرم اب مقطر در آن مخلوط کرده هم زنند و کم کم اسید
سولفوریک را در درجه بر محصول افزایند تا فی الجمله تعامل اسیدی ظاهر شود و الکلوشدها مبدل به
سولفات گردند و باندازه که مواد را سبب محصول حل میشوند مسحوق بکریونات سود افزایند و الکلوشدها
عادی از خواص تنبا میباشند ازاد میگرددند و بواسطه هم زدن مجدد کلور و فورم حل میشوند و لهذا
این کلور و فورم را از محصول گرفته و بجای آن کلور و فورم مجددی ریزند و بعد ۱۰ گرم سود کتد فایع
افزایند و بشدت هم زنند بواسطه این ماده قلیائی و الکلوشدها دافع تنبا که عبارت از پلنتین و پلنتین
باشند منفرد مانده و بعد کلور و فورم حل میگرددند و این کلور و فورم را جدا کرده با ۲ گرم اب مقطر مخلوط
نموده هم زنند و کم کم اسید سولفوریک را در درجه افزایند تا فی الجمله تعامل اسید ظاهر گردد و در این حال
دو الکلوشدها دافع تنبا مبدل به سولفات میشوند و این محلول مانده را گرفته در زیر سرپوشی که اسید سولفوریک
غلیظ در آن بود بتجرب نمایند و سولفات پلنتین و سولفات ایزوپلنتین متبلر میگرددند و جهت تبدیل این سولفات
مضاعف به تنان محصول را وزن کنند در اب مقطر حل نمایند تن را جدا گانه در اب مقطر حل کنند و در
محلول سولفات محلول تن را افزایند بقسمی که در هر یک گرم سولفات ۳ گرم و ۲ سائت گرم تن داخل گردد
باشند و بواسطه افزودن مانباک مخلوط را بدقت خشی نمایند و رسوب را در روی صافی بشویند تا اب
غسله بواسطه ازات بریت فاسد نشود و انوقت محصول را در گرم خان ۲۵ درجه منجمد کنند و این محصول
که مخلوطی است از زات پلنتین و تنات ایزوپلنتین بجهت اخصاصات پلنتین نامیده میشود و از عوامل
دافع تنبا میباشد و مقدار شربت آن از ۱ گرم تا ۱۰ گرم و ۵ سائت گرم است که این مقدار را نرم کوبیده و در ۵
مقابل و در شرب اب مخلوط کنند و بقدری محلول اسید طریک افزایند تا حل شود و یک ساعت بعد از شرب
این محلول حریض یابد یک سهلی بنیاشامد

پوسپون پلنتین معمول بر اثر فرود بگردد سولفات پلنتین ۳۰ سائت
گرم تن ۵ سائت گرم پوسپون معنی ۵ گرم مخلوط کرده در فاصله نیم ساعت بدفعه بنیاشامد و بعد
۵ گرم سنا مکی را در ۵ گرم اب جوشن دم کرده صاف نموده ۵ گرم شربت پوست بادنج افزوده جهت دفع
تنبا بنوشند

قلع (ازدی) دصا صا یض (قلع) اتن لاسا نو م کاسپرو
و با اصطلاح علمای کیمیا مشرق فلزی است قابل انطراق و قابل اکسید شدن و در طبیعت کتری
بجالت خلوص یافت میشود و بیشتر بجالت اکسید با سولفور است و وزن مخصوص آن ۲۱/۶ و در آن
شبه به نقره ولی از آن که در دوز سرب صلب تر و قابل انطراق و شغافتر و از همه فلزات قابل انطراق
الذوب تر است و در ۲۲ درجه حرارت ذوب میگردد و در یک حرارت حقیقی اکسیر را جذب میکند و

زنجیر

مجامد زنجیر

مجاورت هوای مرطوب در حرارت متعارفی اکسید میگردد و از زبری که در تجارت متداول است بندت خالص
اغلب دارای مس آهن مخصوص سرب است و بهترین دینرها از دینری است که از مالاکا می آورند و در طبر
و مسحق از استعمال میکنند از عوامل دفع تبنا میباشند ولی اثر آن خیلی مشکوک است

مسحق از زین مطابق کس بگزیند قلع خالص مقدار منظوره در تابه آهنی خوب کنند
درها و ناهنی گرمی بریزند و بادسته گرم باشد صلابه نمایند تا جامد گردد و از مو نیز برپیشمی بکن رانند و این
مسحق را در دفع تبنا استعمال میکنند ولی در دانه شدن آن فرا سر غیر معمول است و مقدار شربت آن
از ۲ تا ۳ گرم خلوط با عسل و چنین میگویند مقدار کمی از مسحق قلع ممکن است و اسید عصر معدی حل
و مبدل به کلور و دقلع گردد که در دفع کرم مؤثر است

مجنون از زین بگزیند مسحق از زین عسل مکه ۵ گرم خلوط کنند و از ۳ تا ۴ گرم این مجنون را در دفع
تبنا و سایر اقسام کرم استعمال نمایند

کامالا عبارت از گرد بسیار نرمی است که حاصل میشود از میوه **رَوْتِلِرَاتِنکُورِ پَاک** از طایفه
اُوفورِ بیاسه و از عوامل دفع تبنا و در دفع بوتریوسفال مؤثر است و یکی از دانشمندان از این
ذیل استعمال میکنند بگزیند گرد کامالا ۱۲ گرم سه قسمت نموده هر نیم ساعت فاصله یک قسمت را در مغزنان
داخل کرده بپاشانند

کامالا

در بیان بعضی افع تبنا

مداوای تبنا موافق دستور العمل مائو و گوئر مجنون
بگزیند براده از زین ۳۲ گرم گرد سرخس ۲۴ گرم گرد درمنه ۱۴ گرم گرد جلب سولفات پیاس مکه ۱۰ گرم عسل
مقدار کافی مجنون سازند

مجنون ب بگزیند جلب سولفات پیاس مکه ۲۴ دسی گرم سقمونیای ۱۳ دسی گرم گوت و دسی گرم
عسل مقدار کافی مجنون سازند

هر دو ساعت فاصله یک قاشق چای خوری از مجنون آمیدهند و مدت دو یا سه روز بر آن مداومت نمایند
تا در احوال حساساتیکه از وجود کرم باید ظاهر شود محسوس گردند انوقت مجنون ب را به همین طریق استعمال
میکند تا کرم خارج گردد و در صورتیکه کرم دفع نشود خروج آنرا تحریک میکنند بواسطه شرب چند قاشق
کرچک و با حقنه ۳ گرم این دوغن و عموماً در مقدار شربت این معاجین باید ملاحظه سن نوع و مزاج
مریض را نمود

موافق دستور العمل و یوئیس در ساعت شش از نصف شب نصف گرم
ذیل را بپاشانند بگزیند براده قلع ۵ دسی گرم تنن خالص ۱۰ گرم گوت مکه ۵ گرم اولیوسا کرم کا ژپوه ۲۵
گرم بدقت خلوط کنند و نصف بگزیند از نیم ساعت فاصله بنوشند و بعد از هر قسمتی و پیاله مطبوخ
جلی غلیظ قهوه وید و شیرینی بپاشانند هرگاه قهوه بر مریض مستولی گردد چند قطره اتراسپیک

انقسام مداوای تبنا

اقسامدا و کتابا

نوشد و بعد از دو ساعت طبیعت بنای عمل را میگذارد و در بین این عملها کرم دفع میگرد و دیگر اندفع کرم جهة قطع عمل لازم است که مریض مجدداً و بیاله مطبوخ خلی غلظت قهوه پاشا شد

موافق دستور العمل زو - آمجون ریشه سرخس و تخم کدو

بگیرند مسحوق ریشه خشک سرخس مذکوره کدوی مقشر قد سفید مکد یک جزء مغزها را با قند تخم کوفته خمر متحداً اجزائی ساخته و مسحوق ریشه را داخل نمایند

۴ الکولا تور پوست ریشه انار بگزیند پوست تازه ریشه انار الکله ۹ درجه مکد یک جزء پوست

ریشه را خورد کرده مدت ۱۰ روز در الک بچسانند و با فشار از پارچه گذارند صاف کنند

۵ تعفین کوسو بگزیند خشک کوسو الکله ۹ درجه مقدار کافی گرها را نیم کوب کند و در آلت

در پلاسمان بقدری الکله و میانه را بزنند که ۴ جزء تعفین بدست آید

۶ عصاره زیت و سفیدی سرخس مذکور مطابق دستور العمل بوشاد را

بگیرند ۹ گرم معجون نمونه ۱ و بران الکولا تور نمونه ۲ و تعفین نمونه ۳ مکده گرم بقرانند و مخلوط کنند و خیر

نمی سازند و ۴ گرم عصاره و سفیدی نمونه ۵ افزوده بدقت مخلوط نمایند این مخلوط را در یک پیاله مطبوخ

قهوه داخل کرده و با قند شیرین کنند و مریض صبح ناشتا نصفاً از پاشا شد و پس از نیم ساعت نصف دیگر

و پس از سه ساعت از شرب قند و ۴ پوسپون زبل را یک دفعه بنوشد

پوسپون مسهل دافع کرم بگزیند روغن کرچک ۴ گرم الکولا تور نمونه ۲ تعفین نمونه ۳

مکده ۱ گرم اب صاف ۴ گرم مخلوط کنند و این مداوا که قوی ترین ساپرمدا واهای دافع تنبا است معمول

حکای لبون خلی مجرب و مؤثر است انتهى

دهن دافع کرم معمول شایرت بگزیند دهن شاخ گوزن ۹ گرم دهن ترابانتین

۹ گرم مخلوط کنند پس از سه روز در قریع زجاجی داخل کرده در حمام شن تقطیر نمایند تا سه ربع مخلوط

تقطیر شود و مقطر را در صراحیهای کوچک در بسته حفظ نمایند و از آن ۲ قاشق کوچک این مقطر را در ۲

روز در دفع تنبا استعمال نمایند

معجون ترابانتین معمول قاصون بگزیند اسانس ترابانتین ۱ عسل سفید ۲

مخلوط کنند و در دفع تنبا از ۱ تا ۲ گرم شب هنگام خواب بنوشند

پوسپون دافع تنبا معمول لواتر بگزیند روغن کرچک ۴ گرم اسانس ترابانتین

۵ گرم عرق نعناع ۴ گرم شربت ساده ۵ گرم مسحوق صمغ عربی ۱ گرم مسحوق صمغ دابا شربت مخلوط کرده

بهم زنند و روغن کرچک و اسانس را افزوده و کم کم عرق را داخل نمایند و صبح ناشتا تمام این پوسپون را یک

دفعه پاشا شد

معجون ضد کرم معمول برصیر بگزیند رمنه و باکل با نری ۴ گرم مسحوق سنبل

الطیب بری ۱ گرم مسحوق ریشه جلب سولفات پیاس مکده ۴ گرم با مقدار کافی سکنجبین عصاره معجون

سازند و در دفع بوتیر و سفال و تنبا مدت چندین روز از ۲ تا ۳ قاشق چای خوری در روز پاشا نمایند و

بعد دهن دافع کرم شایرت را استعمال نمایند با این طریق که از آن ۲ قاشق کوچک این دهن را صبح و عصر

باقدری شربت لبو مخلوط کرده بنوشند و همینکه حریض ۱۰ گرم از این دهن اشامید گردد مسهل ذیل را بپزند
بنوشند

بگیرند جلب ۳۰ اگر سنا ۲ گرم سولفات پتاس ۴ گرم مطابق معمول گرد سازند و سه قسمت کنند و هر سه ساعت یک قسمت را بنوشند و یک از این سه هل مجدداً شروع با استعمال دهن مذکور نمایند تا ۴۲ گرم از این دهن را استعمال کرده باشند و این مداوا اگر چه طولانی است ولی **بسیار** از امواتی میبنداند
در دفع اسهال بد صبح و عصر آب یا قاشق کوچک از دهن مذکور و معجون دافع کرم استعمال نمایند و بعد
گرد سه هل مذکور را تجویز میکند

درد دفع تر بکوسفال و دود الخ مدت چندین هفته صبح و عصر یک قاشق چای خوری بخون دفع کره
تجرب نموده و حقنه ذیل را نیز صبح و عصر معمول میدارد
حقنه دفع کرم معمول بر صبر بگردانستن سنبل الطیب مکده سه گرم تخم
نازنی پوست نارنج مکده اگر دواها را خورد کرده مخلوط کنند و دوا شوقا شوری از این مخلوط را در
سه گرم آب جوش مدت شب دم کنند و فرما با قاشق رسان کرده دو قسمت نمایند و در هر قسمتی یک قاشق
کوچک دهند دفع کرم مخلوط نموده یک قسمت صبح و یکی عصر حقنه نمایند

حب افع گرم معقول بر عیسٰی بگرد مسخوق صب سقو طری مسخوق تانری مکدر
گرم ذهن فرا رسد اب عد سے گرم مطابق معقول احب سازند و در مدت دو پاسه روزانها دایا شا مند

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تنبا (د کلفت پوناغې مخې نواداست) عبادت است از نوع **انثرون** و **ترستوید** اندا
ان سطح و مرکب از عده زیادی بندهای متصل بهم و اغلب اوقات دارای چندین مطر طول میباشد
این حیوان که در جانب قدام واقع خیلی باریک و دکته است و دارای چهارالت خاصه بسیار کوچک و در
میان این آلات برآمدگی است که محاط از تاج و از چنگالهای قابل تقلص است و در انسان بمثل دایام سه
قسم تنبا ممکن است تولید گردد آ تنبای مسلح که تنبای منفرد و حبالقرع نیز نامیده میشود آ تنبای غیر مسلح
که تنبای بدون چنگال نیز مینامند آ بو تر و سفال عریض

عقوتنبای منفرد ابتدا خطی شکل است و کم کم عریض شده و باز اندام متصل میگردد و عرض اندام از نصف میلی
مطابق با میلی مطرد زیاد تر و آخرین بدی که در اندام این جوان دیده میشود عبارت است از تخم دان که از
سایر بندها جدا شده و منفرد گشته و معروف به حب القرع است و در همه حیوانات فقاری این نوع کرمها
تولید میگردد و عموماً در معاًء دقاق تمکن گشته و در جدران این معاًء بواسطه چنگالهای قابل تقلص
و سرشان ملصق میشوند و پیوسته طفل بازده مایه دیده شده است که مبتلی به تنبلی گشته و هر دو معاًء با نذانه چند
مطرازان دفع شده است و چون این کرم بتمام دفع نشود تقریباً هر دو معاًء فاصله علامات عمومی مندر
بوجود آن ظاهر شده و در این بین بعضی قطعات آن که شبیه به تخم کدو میباشد از مقعد خارج میگردد

أَتَمَّ لِقَائِي وَكَفَيْتُنِي اللِّقَاءَ

منہاں کی

طریقہ تولید تنبا

۴۷۳

و با مواد برازی دفع میشوند و عموماً تنبای منفره پیش از يك عدد تولید نمیشود اگر چه گاه تا هفت عدد هم دیده شده است و طفل در مدت ترخیص که بجز از شیر مادر هیچ چیز نخورد مبتلی به تنبا نمیکرد و تنبای مسلح و تنبای غیر مسلح در افریقا و بعضی جمالات اسباب فرانسوی شیع دادند

نوع تنبا

بوتریوسفال (این کلمه مشتق از دو لفظ یونانی است یکی بوتریون یعنی حفره کوچک و دیگری سفال یعنی) يك قسم از تنبا است نواری شکل و بند بند بعضی از مصنفین آنرا کرم مسلح و خاکشری و بعضی دیگر تنبای عریض مینامند و طول آن از ۲ تا ۶ مطر عرضش از ۱ تا ۱۰ میلی متر است و اندام آن سفید خاکشری رنگ و با زرد رنگ و سرش کوچک و مستطیل و در محی شکل و در هر طرف دارای فر رفتگی فمتدی که عبارت از ثقبه هان این جوان است و گردن این جوان کوتاه بقسمیکه بخوبی واضح نیست و بندهای آن در ابتدا مربع و بعد عریض و طول میگردند و در وسط هر يك از بندها یعنی در سطح تخمخانه مسامهای توالدی واقع گشته برخلاف تنبا که این مسام در اضلاع آن واقع شده و میضیه این جوان که در هر يك از بندها واقع میشود شکل انبوه است و طول و پیچیده و تخمهای آن خیلی متعدد و اهللی و محوی داندهای خرد و نوعاً این جوان اگر چه خیلی شبیه به تنبا میباشد ولی آن تفاوت بسیار دارد و در يك مملکت هر دو با هم دیده میشوند و عموماً در لهستان و روسیه بوتریوسفال زیاد است و در سوئیس فرانسه و المان و انگلستان و ایران اقسام تنبا

طریقہ تولید تنبا

طریقہ تولید تنبا آنرا بی استقبمی که چون انسان به بلع تخمهای ازاد تنبا با محتوی در و گلو تیس با این تخمها تولید نمیکند مگر کرمهای و زیکولی سبستیرك و کونورد با اسنوکوك را که عموماً در کبد و دماغ و گاه در داخل چشم ثابت میمانند و در خوک تعداد این کرمها خیلی بی هولت حاصل میشود که کرمهای و زیکولی در همه آلات و در رنج سلولی تحت مخاط و مخصوصاً در تحت زبان آن ممکن میگرددند و هرگاه بر عکس در مجاری تغذیه انسان کرمهای و زیکولی سبستیرك حیوانات علف خوار مانند گا و خوک داخل شوند و در دوده آن شخص يك عدد تنبا تولید میگرد یعنی نوعاً يك عدد و گاه د و عدد و زیاد تر هم دیده شده است هر چه عموماً تنبا در انسان بواسطه گا و خوک حاصل میشود و یکی از دانشمندان ثابت میکند که تنبای مسلح از خوک و تنبای غیر مسلح از گا و واگوساله تولید میگردد و چنین میگویند یکی از اسباب شیوع تنبای غیر مسلح در فرنگ استعمال گوشت خام در تریپوتك است (در فرنگ گوشت خامی که استعمال میکنند منحصر به گوشت گا و واگوساله است) و یکی دیگر از اسباب تولید آن است که مردم به خوردن گوشتها که کمتر پخته شده اند و آب تر گشته اند یعنی اطبا آنها را ترغیب کرده و میکند و از همین جهت است که در مردم لشکری که جز آبگوشت موضع دیگر گوشت را نمی خورند تنبا هرگز پدید نمیشود و در این مدعی د لایل دیگری اقامه مینمایند که همه صبح و بلا جواب است مصنف میگوید که شهر طهران صائها الله عن طوارق الحدیثان در سوابق ایام یعنی در پست سال قبل خوردن گوشت گا و معمول نبود و در زمستان در همه این شهر و وزی اگر يك دو گا و گشته میشد و تنبا بقدری کم بود که در چند سال اگر يك نفر مبتلای بازشامه می نمود و در این اوقات که خوردن گوشت گا و شایع شده خیلی از مردم مبتلای به تنبا میشدند علاوه بر بندگان در اطفال شیر خواره دیده میشود باری که صورتیکه تمام کرم و با اقل اسرار طبیب به بند به هولت تنبای غیر مسلح را از تنبای مسلح تمیز داده و تشخیص میکند و عموماً بواسطه علامات مذکوره در ذیل حدس بر وجود تنبا مینماید

علامه طباطبائی

در بیان

مریض احساس باخلالات عصبانی درجای هضم میکند و گاستریک و بولیموس (جوع الکب) و قولنج
 عارض میشوند و ظهور وجع در نقاط ثابت است و همراهی منبأ با احساس حرکات دودی و اخلاجات چند
 در این نقاط که گویا کرم در لغزش است و نبرد و عارض شده و جلو چشم را مانند بر چتری میگردد و بعضی اوقات
 سرفه شبیه به سرفه هستری بر فرد میکند و چون بی وز علامت مذکوره با ظهور خوارش در اطراف هان مقعد
 همراه بود مدس بوجود تنبائی میگرد و مخصوص اگر حمله های صرغی شکل عارض شوند و در وقتی این حد
 صبح شده و مطابق با واقع میگردد که مریض بخودی خود و با اثر یک مسهل بندها مشاهده کند شبیه به تخم
 کدو و یکی از دانشمندان میگوید هرگاه مریض در خارج از وقت تخم مشاهده نماید که بندهای منفرد تنبائی
 خارج میگردد معلوم میشود که مبتلی به تنبائی غیر مسلح است زیرا که تنبائی مسلح خارج نمیکردد مگر در هنگام
 تخم و با مواد بازی بطور قطعات در گز و بندهای آن عریض اند مساحهای توالدی که در وی اضلاع
 آنها واقع اند منظم اند و تعاقب هم نمیشوند و تا عدد در یک طرف واقع شده اند و بعد خپدن عدد در طرف دیگر
 بخلاف در تنبائی غیر مسلح که این مسامات توالدی منظم اند و در طرفین واقع شده و یکی در طرف بسار و هم
 چنین و علاوه تخمهای این کرم در تنبائی غیر مسلح بعضی در تنبائی مسلح دایره شکل میباشند
 پس از آنکه وجود تنبائی محقق شد و جنس آن مشخص گردید باید دفع آن زمان را اختیار کرد که از مریض بخود
 خود دفع شود و هرگاه جزء اعظم این کرم بواسطه مداوای که تا ز کرده اند دفع شده باشد باید چند ماه صبر نمود
 تا جرد این کرم نمود و بخود را بکند و در وقتی که میخواهند وای دفع کرم استعمال کنند باید بجای هضمی را تخم
 نمود و لهذا در شبی که فردای آن این را استعمال میکنند مریض پیرشیری باید داد و با شود بای دقیق ولی
 گوشت و با حریبان خود این را قبل از استعمال وای دفع کرم حقه کاملی استعمال نمود
تروسمو میگوید وای دفع کرمی که من پیشتر استعمال میکنم عصانه اتری شاخه های نورسته و پاینه ناز
 سرخس مذکر است که با مقداری کل تواما استعمال شود و یکی از دانشمندان یکسولهائی ترتیب میدهد که هر یک
 دارای ه سانه کرم عصاره سرخس ه سانه کرم کل اند و عدد این یکسوله را مریض میدهد یعنی به کرم
 عصاره سرخس ه سانه کرم کل بخاری این طریق که هر که دقیقه به دقیقه دو یکسول استعمال میکند و در
 ساعت هفت از نصف شب شروع در این مداوا نموده و در ساعت نه تمام میشود و دو ساعت بعد از تمام
 به بیت الخلاء میرود و عموماً در فاصله دو ساعت چهار تا پنج دفعه حالت تخم بر میزند و در تخم دوم
 با سوم کرم دفع میشود و هرگاه احتیاط ذیل را مراعات کنند کرم به هولت و یک دفعه تمام خارج میگردد
 باید صطلی را پرازاب کرده و در وقت تخم مریض وی آن به نشیند بطرفی که آن جزء از کرم که بدو خارج میگردد
 در آب تویج نموده و ثقلش بر آن خریکه هنوز در دوده است اثر نکرده و آنرا بخود نکشد تا پاره گردد و باین طریق
 باقی مانده آن با سرش به هولت خارج میشود و اگر این احتیاط را جاری نکند معلوم نمیشود که سر این جوان
 دفع شده و یا نشده است زیرا گاه دیده شد پس از دفع کرم تمامه علامت عصبانی باقی مانده اند پس در صورت
 این احتیاط اخیری نشده باشد معالج در حین و میافند و نمیدانند که با لازم است جرد استعمال وای کرم
 و با لازم نیست و در دفع عوارض عصبانی چه تدبیر باید معمول آورد باری بعد از دو ساعت عمل و با انجام
 میرسد و یک ساعت پس از آن میتوان مریض را بطور معتاد غذا داد

در بیان

سگ گوتنه

بِسْفَاحٍ اَضْرَاسُ الْكَلْبِ تُولِيُودُ (فَوْرِدُ دُوسُ) اَلْاُولُو يُولُو
 ی پولو پود پون پنج نباته است از طایفه فوژر و مخفی اللقاح و حجم مانند پر غاز و دارای اشعاعات
 چند و از این جهت است که یونانیان از پولو پود یون نامیده اند که مشتق از دو کلمه است یکی پولوس یعنی بسیار و
 دیگری پودوس یعنی پاد این پنج را که نوعاً ریشه می نامند مضرس و اسم اللون است و طعم آن شیرین مخلوط با گزند
 و از عوامل دفع نزله و امر و زدا شدنان فزنی که اثر استعمال می نمایند و بعضی از امالین و مفتوح میدانند

سگ گوتنه

سگ گوتنه

در لغت فرانسه دوسرت چا و دارو سگال سگل می نامند از گوته مشتق از ارگو
 میباشد که معنی ناخن جادی است در خلف پنج بعضی طپور از قبیل خروس و بواسطه مشابهتی که شکل این ماده
 به ناخن این حیوانات دارد از سگل گوته و با ارگو دوسگل نامیده اند
 ارد و سرد بطور ضعیف مانند محلات استعمال میکنند و دانه های رسته از با قندی مسکه بوداده و نرم
 کوفته مانند قهوه جوشانده معمول میدارند

سگل گوته عبارت است از محصول غیر طبیعی که در خوشه بعضی غلات بخصوص سگل (دوسر) نمو
 می نماید و عقیده مصنفین در حقیقت ارگو مختلف است بیشتر از دانشمندان طبیعی از یک نوع غارچ موسوم
 به اسگل و پتوم کلا و دوسر (سفا سلبا شتوم) فرض کرده اند و بعضی
 دیگر این محصول غیر طبیعی را محصول یک حیوانه که عبارت از یک قسم انسکت بود گمان نموده اند و این حیوان
 مایعی از ترکیبات خود را بر وی اند و سرگذاشته و ارگو را در آن حاصل میکند و چنین میگویند در وی
 دانه های سرد رنگا می که این دانه ها نه خیلی و در احوال رسیدن باشند نه نزدیک اگر این مایع را
 بپزند همه آن دانه ها را مبدل به ارگو میکنند بالاخره بسیاری از مصنفین ارگو را یک قسم مرض سگل فرض نموده
 اند که بواسطه ظهور یک نوع غارچی این مرض بروز می نماید و در طبیعت این غارچ اقوال آنها با هم متحد نیست
 و یکی از دانشمندان میگوید قبل از ظهور ارگو عصری شبیه به عسل تولید میشود و بنا می کند غارچی را
 که موسوم به سفا سلبا شتوم است و ابتدا این غارچ در نقطه میضه تولید شده و آنرا
 فاسد می نمایند بطریق دیگر تولید مثل نمیتواند کند و علمه هذا ارگو نیست مگر یک محصول مرضی که کیر از
 تحریک میضه بر وی نب می پوزند در هر صورت سگل گوته در سالهای کثیر المطر بیشتر تولید میگردد و
 عبارت از دانه است نوعاً مستطیل و شباهتی قلی به ناخن ها دارد و سرد دارد و اسم اللون و سطح خاد
 آن سیاه مایل به بنفشه و مغزان قدری سفید و نیز مایل به بنفشه و بوی آن جوی و طعم آن فی الجمله قابض است
 و نه آنست که ارگو فقط در دوسر و زکند بلکه در گندم و سایر غلات نیز بروز می نماید و گاه در طایفه
 سیراسه و طایفه خجالات نیز دیده میشود

سگل گوته از عوامل دفع حی می باشد و در خای ناب و دخیای تفویض و درم چشم و جفن استعمال میگردد
 و در صورت عطالت رحم تحریک میکند تقلصان از آن روز این خاصیت از مسلمات است که بیشتر

سگ گوتنه

سگر گوته را با فواید زیاد در این موقع استعمال مینمایند ولی مشروط بر آنکه در هنگام وضع حمل تقلص تشنجی در عروق رحم موجود نبود و رحم شروع در عمل خود کرده باشد و در صورتیکه وضع حمل بطبی بود تجمل در خلاص میکند خونهای منجمد را خارج میسازد و مخصوص موجب انسداد زرف الدم رحمی میگردد و چون سگر گوته از عوامل دفع است همیشه از ادراک این موقع با احتیاط زیاد باید استعمال نمود زیرا ثابت و محقق است که چون از این قاعده و در غیر موقع اگر استعمال کنند موجب هلاکت جنین و مادر هر دو میگردد و نیز سگر گوته را در انسداد سبب انقباض الدمها و در دفع سلس بول و لو کوره و سوزاک خفین و با بپطوس غیر قندی فایده سر به و سل بمقدار هست گرم تا اگر گرم تجویز میکنند

دستار انقباض سگر گوته و انقباض سگر گوته

چون شخص سالم مدتی در تحت اثر سگر گوته واقع شود یعنی نای که منجر رد دارای و سر و پا گندم ارگوشده بود بواسطه اثر متصل و متمادی این ماده حالت عرضی را بر وزن میکند و سوجم به **ارگو تبسم** و اول علامتی که در این اشخاص بروز مینماید یک نوع حالت مستی مخصوصی است و این مستی از همه حقه شیشه است به مستی مواد الکلی و دارای سرخوشی مخصوصی است بدون خماری یعنی کالت و بد حال که از افراط در مشروبات الکلی عارض میشود در این سرخوشی وی نمیدهد با آنکه این اشخاص ملتفت اند که عرض این مستی بواسطه نای است که خوردند طوری بران عادت کرده و خوش اندیشان میگردد که مانند اشخاص تریاک کش بهیچوجه مایل به ترک آن نیستند و این حالت مستی مخصوص و سنوای ظاهر میگردد که پیشتر غله مبتلی به ارگوشده باشد و اگر دای کی ارگو بود هیچ سانه محسوسی عارض نمیشود باری چند نفاذ پس از ظهور این مستی بعضی اختلاجات ظاهر میگردد و حریر حساس به حرکات غلج و انگشتهای دست و پا میکند و این حرکات از این آلات بسیار بدن منتشر میشوند و تقلص اندک عارض میگردد که انگشتهای بروی کف دست متقلص شده و نمیتوان آنها را متمدد ساخت مگر با قوت زیاد و ساعد بروی عضله و دست بروی سینه و نیز انگشتهای پایچا بکف قدم منعطف میگردد و مفصل قدم و زانو به سختی منقبض میشود و عضلات صدر و بطن و دیافراگما متقلص شده و حریر بر سخت نفس میکشد در عضلات حلقوم این تشنج بطور تداوم بر وزن میکند و در حریر قهقی از حمله های اسم تپوس (تشنج خمار) ظاهر میگردد و نیز این تقلصات مختلف در عضلات صورت بروز مینمایند و هم چنین در سلسله عضلات غیر ارادی که ظهور این تقلصات مشاهده شده و حریر مبتلی بقولنج میگردد و بنض صغیر و شاقوم میشود و هرگز حالت تب مشاهده نشده است و عمل هضم بطبی و شکم تنبیل میگردد و اشتهای غالباً با طبعی و گاه زیاد تر میشود و قادر و دره طبعی میباشد اگرچه قدری نگیب تراست و یکی از علامات حتمه فقدان حر است که مخصوصاً در نوا انگشتهای دست و پا ظاهر میگردد و گاه در پیش اسطح بدن برود کرده و ممکن است همه آنرا اگر دو پس از بروز تقلصات یک درجه زیاد با کی همیشه این فقدان حس ظاهر شده و در حقیقت تشنج از آنها میشود و چون حریر مبتلی به فقدان حر گشت گاه غایب از پای موضعی که چندان وسعت ندارد و بعد مینماید و سایر آلات حواس ظاهر بر تخت میشوند که کوری خاد و موقتی و فقدان شم و کوری و فقدان ذوق

ارگو تبسم

عارض میگردد بک زفان زباد با کم ممدی و ام کرده و بر طرف شده و دفعه بطور متناوب رجعت مینمایند و فالج نیمه بدن تا کنون بک دفعه پیش مشاهده شده است و نوعاً احدی متسع شده و بندرت غیر مساوی و ناصاف میگردد و تا این زمان در بعضی از ممالک فرنک این مرض چندین دفعه بطور و باطنی بروز کرده و جمع کثیری مبتلی نموده و هلاک ساخته است و در این و باها علامات مرض محدود با خلالات اختلاجی نبوده بلکه عوارض غایبانه نیز بروز داشته و در بعضی از این و باها این عوارض سطحی و کم وسعت بوده اند و علامات اختلاجی و انقباضی در برخی دیگر حس حرکت غلیظ عروق تقلصات و فقدان حس اختلال سایر حواس و شعور در حقیقت مقلات عروضا غایبانه بوده اند بهر حال سبب عروضا غایبانه را در این جا یکی دانستند که شدن ظرفیت عروق میدانند که بواسطه تقلص جدران آنها عارض میگردد

در بیان مجرب سگر گوتنه و خصوصاً آن که در ابتدا

موافق تجربه یکی از دانشمندان معاصر سگر گوتنه دارای مواد ذیل است فورین ۵/۴۵ مواد دسره (اولین و مادگان و سرین) ۱۱/۲۴ دهن فرار قدری کلوروفیل ۵/۱۵ ماده ملونه بنفش ۵/۵۱ سقراسم اللون (ارگوتین اسکالین) ۱۰/۱۵ البومین نباتی ۵/۰۰ صمغ ۵/۳۵ میکور ۵/۱۴ تریمیتلایز و اما نیاک ۵/۱۰ اسید فورمیک قدری از تا ذاد قدری پیاس ۱۶/۱۰ اسود ۵/۰۱ اهلک ۳۲/۰۰ اهن قدری اسید فوسفوریک ۳۲/۰۰ سیلیس ۳۲/۰۰ و دیگری از دانشمندان **تافرت** نام در این و آخر الکلوئیدی از آن استخراج نموده موسو به **ارگوتین** و عبات است از ماده غامل سگر گوتنه و مقدار شربت آن از ۱/۴ میلی گرم است و مقدار زباد ترگامی مورد فی میگردد و از عواملی است که چون پیراز وضع حمل استعمال شود موجب تقلص رحم گشته و نرفالدم را در صورت وجود سد مینماید و مانع از بروز آن میگردد و بیشتر آن را در ذوق تحلیله استعمال میکنند

شریت ارگوتین معمول تافرت بگردار گوتین ۵ سانه گرم اسید لاکیک ۵ سانه گرم اب مقطره گرم شربت بهار نارنج ۹۹۵ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و ۱۰ گرم این شربت دارای میلی گرم ارگوتین است یعنی هر قاشق چای خودی آن دبع میلی گرم دارد و از آن با قاشق چای خود استعمال مینمایند

محلول ارگوتین جهت زرق تحلیلی ایضاً معمول تافرت بگردار گوتین ۱ سانه گرم اسید لاکیک ۲ سانه گرم عرق غار گلاس ۵/۰۰ گرم حل کنند و هر سانه مطر مکعب این محلول دارای میلی گرم ارگوتین است و در دفع نفالدم و سایر نرفالدمها از بی تا ۱۰ قطره آنرا بک دفعه زرق میکنند و در صورتیکه لازم شود میتوان همین مقدار را مجدداً زرق نمود

گرد سگر گوتنه مطابق کدکس معمول بهارستانها بگردار گوتنه مقدار منظور در گرگان بخش کنند و در هاون اهن نرم بگویند و بدون نخاله از موپز موپز نموده و پودر کنند و چون هاون را گرم و قدری قندافزایند عمل صلابه خلی سهل میگردد و این گرد سریع الفساد است

و بمقدار ۲ تا ۳ گرم آنرا چون در ۲ یا ۳ گرم شربت قند و یا شراب سفید مخلوط کرده بفاصله ربع ساعت در دود دفعه بنوشند موجب تقلصات رحمی میگردد و در وقتی باید آنرا استعمال کرد که ثقبه رحم کاملاً متسع شده باشد و اذ اقطار حوضه وضع جنین بتوان معین کرد که وضع حمل طبیعی است و در غیر این موقع یعنی در وقتی که ثقبه رحم کاملاً متسع نشده باشد وضع جنین غیر طبیعی بود استعمال آن بسیار خطرناک است و چنانچه سابق بیان نمودیم موجب هلاکت جنین و مادر هر دو میگردد و بمقدار ۲ تا ۳ گرم بطور پوسپون پس از وضع حمل موجب انسداد نف الذم رحمی در صورت وجود میگردد و اگر موجود نباشد منع از بروز آن میکند و این پوسپون را با قاشق اش خوری هر ربع ساعت فاصله بنوشند موافق آثار حاصله اگر لازم شود فواصل را زیادتر نمایند و نیز بمقدار ۲ تا ۳ گرم بطور پوسپون در ۲ اگر مایع مانده عوامل دفع تب در دفع های نایبه و حای تپوئید و درم چشم و حفن استعمال میشود که هر دو با سه ساعت فاصله يك قاشق اش خوری بنوشند

میتوان در مواقع مذکوره بعوض ارگویی و سارگویی گندم استعمال نمود

پوسپون مولد معمول سوربان بگزیند گرد سگر گوت ۲ گرم شربت ساده ۳ گرم عرق نعناع ۱ گرم مخلوط کنند و هر ده دقیقه فاصله يك قاشق اش خوری بنوشند و در وقت استعمال

ابضاً پوسپون مولد معمول استانش بگزیند گرد سگر گوت ۲ گرم اب جوش

۲ گرم دم کنند و هر ده دقیقه فاصله يك قاشق اش خوری بپاشانند و در وقت استعمال بهم زنند

پوسپون فاطع دم بگزیند گرد سگر گوت ۳ گرم عرق دارچینی ۱ گرم شربت ساده ۳ گرم مخلوط

کنند و در دفع نف الذم رحم مخصوص بعد از وضع حمل و جهت خلاص هرگاه که رحم بهیچوجه متقلص نباشد

هر ربع ساعت فاصله يك قاشق کوچک اش خوری بپاشانند و در وقت استعمال بهم زنند

مخلوط مولد معمول گوپیل بگزیند گرد سگر گوت ۱ گرم شربت ساده ۱ گرم

جوهر نعناع ۱ گرم مخلوط کنند و با قاشق اش خوری کوچک هر ده دقیقه بنوشند و در هنگام

استعمال بهم زنند

مخلوط معمول وِس بگزیند مسحوق سگر گوت ۲ گرم قند ۱ گرم عرق دارچینی

۱ گرم گرم مخلوط کنند و سه قسمت نموده هر ده دقیقه فاصله يك قسمت را جهت هیجان تقلصات رحم

بنوشند

چای نوازی بگزیند مسحوق سگر گوت ۳ گرم در ۲ گرم اب جوش دم کرده و صاف نموده

۱ گرم شربت ساده بپزایند و دو قسمت کرده در دود دفعه بنوشند

پوسپون مسهل الولاده معمول شارل بگزیند شربت ساده

۱ گرم مسحوق سگر گوت ۳ گرم لودانم سپیدنم ۲ قطره اسانس زکاموت ۲ قطره مخلوط کنند

و در دو یا سه دفعه بپاشانند

شراب بالاردینی بگزیند مسحوق سگر گوت ۲ گرم شراب سفید ۱ گرم مخلوط کنند

و هر ده دقیقه فاصله یک دانه یک قاشق کوچک بنوشند

حقنه سگر گوتنه بگزند سگر گوتنه ۳ تا ۵ گرم آب جوش ۳۰۰ گرم مدت ده دقیقه

کرده صاف نمایند و در وقتی که شرب میسر نباشد این حقنه را تجویز نمایند

عصاره سگر گوتنه مطابق و اشای زمانی بگزند سگر گوتنه

۱۰ آب مقطر ۲ مدت ۲ ساعت بجایانند با فشار صاف کنند و روی تقاله ۲ جزء آب مقطر دیگر بریزند

و ۲ ساعت بگذارند بماند و نیز با فشار صاف کنند و مصفی مخلوط کرده با کاغذ صاف نمایند و این

مصفا را ثانوی بقوام شربت واقعی بچرخند و بر محصول ۱۰ درجه افزایند و شدت هم

زنند و مدت یک روز بگذارند بماند و بعد بقوام عصاره بچرخانند و حفظ کنند مقدار شربت این

عصاره از ۲ دس گرم تا ۲ گرم است بطور پیوسته و واجب و این عصاره کمال مشابهت با عصاره معول

پوثران که موسوم به ارگوپین است دارد

پوسپون قاطع الدم بگزند عصاره سگر گوتنه ۳ گرم عرق دارچینی ۵ گرم شربت دژتال شربت

ساده مکده ۲ گرم مخلوط کنند و هر نیم ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنوشانند

اب قاطع الدم بگزند سگر گوتنه نیم کوک کرده ۱۰ گرم آب جوش ۵۰ گرم موافق لیکسیر پوسپون عمل

کنند و بر محصول ۵ گرم الکولا تورلر و افزایند این اب احمه قطع دم در خارج استعمال نمایند

سفوف مسهل الولاده معمول سمیت بگزند مسخوق سگر گوتنه ۱۰ گرم

سودا و لئوسا کردیم با بونه مکده ۵ سانتی گرم مطابق معمول سفوف سازند و قیمت کنند و هر ربع ساعت

یک قسمت از سفوف نمایند

شربت کالکار (سگر گوتنه) معمول مارتن بگزند سگر گوتنه ۱۰ گرم ۲

۵۰ گرم دژتال و رسته مدت نیم ساعت بجوشانند و صاف کرده بفرایند قند سفید ۵۰۰ گرم و حرارت

دهند تا خوب شود و صاف نموده ۵۰ گرم تخفین سگر گوتنه بفرایند و **تخفین سگر گوتنه**

با ۱۰ گرم سگر گوتنه و ۵۰ گرم الكل ۵۰ درجه میسازند

شربت کالکار مطابق نسخه تر و سو بگزند سگر گوتنه ۱۰ گرم شرب سفید

۵۰ گرم قند ۵۰ گرم مدت ۱ روز سگر گوتنه را در شراب بجایانند و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ

صاف کنند و قند را در آن حل نمایند و بقوام شربت بچرخند و ۳۰ گرم این شربت را دای ۲ گرم سگر گوتنه

حب ارگو و دژتال بگزند دژتال ۱۰ گرم گرد سگر گوتنه ۳ گرم با مقدار کافی شربت

ساده ۲۰ حب سازند و در دفع نزف الدم و نفث الدم و نزف الدم دجم از ۲ تا ۵ حب و عرض روز بنوشانند

و بعضی از دانشمندان اثر این خوب تجدد می نمایند

حب دفع نفث الدم معمول موسی بگزند سگر گوتنه ۳ گرم دژتال ۵۰ سانتی

گرم عصاره پنج ۵۰ سانتی گرم عصاره را تا ۱۰۰ گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و از ۲ تا ۵ حب و عرض

روز بنوشانند

حب سگر گوتنه بگزند گرد تازه سگر گوتنه ۲ گرم عصاره تر با ۲ سانتی گرم شربت صفح مقد

ارگوپین

۴۸۱

ترکبین شده صاف روی از بواسطه عمل انحراف بردارند و بغلظت عضاده نرم تنجی نمایند
ارگوپین از عواملی است که اثر مخصوصی در نزف الدم و پوی و دمی و غیره دارد و مقدار شربت آن از ۲ دسی گرم
تا ۲ گرم است و زیادتر که بطور پوسپون و با حب استعمال میشود و اجزاء آن را در ۱ جزء آب مقطر حل کرده و گاهی
این محلول را در ذرق تحت جلدی بکار میبرند

بیاورد آنست که هیچیک از محصولات ارگوپین نگردد تازه ساخته شده آن موثر نیستند و هم از آن پست تر اند
پوسپون ارگوپین بگزیند ارگوپین از ۲ تا ۲ گرم آب صاف و اگر شربت بهار نارنج ۳ گرم
مخلوط کنند و در دفع نزف الدم با قاشق کوچک در عرض روزی ۳ بار بپاشانند و در حالت عطالت رحم
هر ربع ساعت فاصله یک قاشق کوچک بپاشانند تا اوجاع دافعه را بر وز داده و حالت وضع حل را بهیچا
آورند و در فقدان حس یرقی که پس از وضع حل عارض میشود از ۱ تا ۲ گرم ارگوپین را در این پوسپون
داخل کرده و با قاشق کوچک بفاصله های بسیار کوتاه استعمال نمایند

شربت ارگوپین بگزیند شربت ساده ۵۰۰ گرم ارگوپین ۵۰ گرم عرق بهار نارنج ۳۰ گرم مخلوط
کنند و ۳۰ گرم این شربت دارای ۵۰ سانتی گرم ارگوپین است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۲۰ قاشق اش خوری
کوچک است

حب ارگوپین معمولی ارنال بگزیند عصاره مائے سکر گوته ۳۰ سانتی گرم گوته

معمول ۲۰ سانتی گرم چهار حب سازند و در قرحه غرقو رحم متد رجانبوشند
حب شوکران و ارگوپین معمولی ارنال بگزیند عصاره مائے سکر گوته

۳۰ سانتی گرم عصاره شوکران ۲۰ سانتی گرم چهار حب سازند و در دفعه در عرض روزی بپاشانند
و این خوب را در صورتی استعمال میکنند که از استعمال سکر گوته اثری عارض نشود

حب ارگوپین و راهن ابضا معمولی ارنال بگزیند و راهن عصاره
ارگو مکده ۲۰ سانتی گرم چهار حب کنند و در عرض روزی بپاشانند و این خوب را در ذنه های مبتلی به

کلوروز و لطفه مزاج و یا ذنه های که مبتلی به زله رحم باشند استعمال میکنند

محلول قاطع الدم بگزیند آب صاف ۵۰۰ گرم ارگوپین ۵۰ گرم حل کرده صاف کنند و در

سند زف الدم قطع پنبه در این محلول الوده کرده استعمال نمایند

محلول ارگوپین جهت دفع نزف الدم رحم معمولی ترپ بگزیند

گلپسین اب مقطر مکده ۵۰ گرم ارگوپین ۵۰ گرم حل کنند و ۲۰ قطره این محلول را در ذرق تحت جلدی
بکار میبرند

ذرق تحت جلدی ارگوپین معمولی و لبرک بگزیند ارگوپین ۵۰

سانتی گرم الكل گلپسین مکده ۵۰ گرم حل کنند و از ۱ تا ۱۰ قطره این محلول مقابل ۳ تا ۳ میلی گرم ارگوپین است

شپاف ارگوپین معمولی لبریش بگزیند ارگوپین ۵۰ تا ۵۰ سانتی گرم

مسکه کا کا او ۲ تا ۲ گرم مطابق معمول شپاف سازند و در نزف الدم رحم و فیبروم رحمی نزف
الدم بواسطه استعمال نمایند

طریقه استعمال

طریقه اعمال کش و رخمی اثران

چون و ششهای فتر را با غانت زدا قه اگزیز و پاکیز و یومپ (حقنه تلومبه) با قوت بر وی غنق رحم دارد کندن در حصول وضع حمل قبل از موقع قویاً مؤثر میباشد و این عمل را در تنگی حوضه و در قهقاه و باری شدید معمول میدارند و مدت هر دوشی تقریباً ده دقیقه باید باشد و در عرض و زسه و چهار ناینج دفعه این عمل را مکرر میکنند و هرگاه لوله الاستیک را در غور حمل داخل کرده و جریان آب گرم را مدت پنج دقیقه متداوم دهند و پس از آن ساعت مجدداً شروع باین عمل کنند و هم چنین تا آنکه تقلصات رحمی مقرر گردد و چنین با سائے خارج میگردد و یکی از دانشمندان دوشن رحمی را با ناینج حنه در حصول وضع حمل مصنوعی و قبل از موقع استعمال مینماید و با تلومبه با غلبه اجرای این عمل بهتر است زیرا موفق میل و ازاده عامل میتوان قوت مایع مدفوع را زیاد بآکم نمود و حرارت آبیکه در این دوش استعمال میکنند اگر عده وجه باشد قوت موجبات تساع ثقبه رحم شده و دفع چنین را سهل و مختصر میکند

در نگاه پنجم - بعضی مسائل دیگر

سنان سینه را سنا برک و دانه چند قسم درخت کوچک از نوع کاسپا و از طایفه لگومینوز را باین اسم موسوم مینمایند و این نباتات در مصر علیاً و در حجاز و در کشام و در جمالك جنوبی و در گستان عمل میانند و در تجارت سه قسم سنا متداول است آسنای ابطالیا که برگهای آن بعضی معکوس دانه های آن سناه رنگ و محتوی عا هشت تخم اند ۲ سنا که در مصر و نوبه و غیره عمل میابد برگهای آن حاد و دانه های آن بیضی شکل و دارای عا تا تخم میباشد ۳ سنا طرابلس که برگهای آن بقدر برگهای سنا ی قسم دوم متد نیستند و نیز مانند آنها حاد نمیشوند و دانه های آن محتوی سه تاه تخم اند و عموماً سنا ی بازاری مخلوط است از دوسه قسم و مصنف میگوید که رخیصر که از بلوک گرسپر کرمان است یک قسم سنا ی عمل میابد که بزبان اها انجا کوسس نامیده میشود و برگهای آن حمتد و حاد اند و قوی العمل تر و مطمئن تر از سنا ی بازاری میباشد

در نگاه ششم اثرات کش و رخمی

سنانکی از سهلات کثیر الاستعمال و مطمئن الاثر است و مقدار مواد مدفوع بواسطه ان زیاد است و با دفع میشوند و موجب بروز قولنجها میگردد که در سنا بر سهلات از این جنس باین شدت بروز نمیکند و هیچ پیوسته طبع بیشتر بر رخصتولی باشد و عرض این قولنجها باشد و در خواهد بود و مواد مستقر غم مثل سنا مهلا سرزی نیستند و مانند آنها در غشاء مخاط مجرای هضمی بلا واسطه تحریک نمیکند و چنان بنظر حایب که در این وقت حرکات دوری امتعا را زیاد کرده و بزبانهای اقربان بنحوی که همه مواد محتوی در معاد قاق را سرعت تر و میدهد

محصولات سنا

۲۰۸۳

بدون آنکه مقدار زیادی صفا و عصیر یا کراسی و عصیر خاکی را بر وی اندازند و این حالت سبب گشتن قولنج میگردد و نیز در وقتی که معاء غلاظ از مواد برای سخت شده متملی گردد تقلص سطح عضلات قولون سبب عروض فشارهای زیاد بآدم موجب میشود و سایر عضلات حیوة الی که در حوضه واقع شده اند از قبیل مثانه و رحم پر وی میمانند قوه دفعه و مقصصه را که از اثر سنا در مغایر و زمین میکند و از همین جهت است تقلص شدت مثانه و ماماها بواسطه حصه مطبوخ سنا تحریک میمانند و هنگام وضع حمل و بایس از آن تقلصات ضعیف شده رحم را

ثابت شده است که نفوق سنا و مطبوخ آن گذشته از آنکه مطبوع تر از مغلی اند قوی الاثر تر میباشند و نیز ثابت شده است که ماده عامل سنا در الكل تند غیر محلول است و لهذا چون بر گهای سنا در الكل ۱۵ درجه بخسانند و بعد خشک کرده استعمال نمایند از عمل آنها چیزی کاسته نمیشود و عروض قولنج کمتر میگردد و نیز ماده عامل سنا در شیر حریمات داخل شده و بلا واسطه در اطفال شیر خواره اثر میکند چون مطبوخ سنا بر وی شکم نطو نمائند ممکن است موجب و زاسهال گردد و مقدار شربت برک و دانه های سنا از ۱ تا ۲ گرم است که در ۵ گرم آب جوش دم کرده صاف نموده بپاشانند و حجت کم کردن شداد قولنج غالباً سنا را با بعضی مواد معطر از قبیل انیسون و تخم گشنیز و زنجبیل و دارچینی و هیل مخلوط میکنند و رسم طبای ایران است که غالباً سنا را با گل سرخ و گاه با قزقل دم کرده استعمال میمانند

مواد مانعة الجمع جمع مابین قلائبات و کربوناتهای آنها و املاح اسید اباهک و آمیتیک با سنا و محصولات آن نباید نمود

در بیان خصوصیات و استعمالها و ابرارها

گرم سنا بگزید برک پاک کرده سنا مقدار منظور در گرم خان ۴۰ درجه خشک کرده و نرم کوفته از مویرای پستی نمر ۱۳ بیرون کنند و این گرد از عوامل سهله است که موجب تهوع و قولنج میگردد و نیز موثر سیلان تر فالدم بواسیری و نیز فالدم رحم و عروض تقلصات رحمی میشود و در عوامل استعمال آن خطرناک است و حالت مسهلی به شیر حریمات میدهد و مقدار شربت آن از ۱ تا ۲ گرم است

برک سنا ی مغسول بالکل مطابق و اسازی درمانی بگزید برک

سنا الكل ۱۵ درجه مدت دو روز بخسانند و بعد صاف کرده بر گها را بخشانند چون برک سنا را بطریق مذکور با الكل بشویند چنانچه ذکر کردیم خواص موثره قولنج آن بر طرف شده و عمل مسهلی آن باقی میماند عصاره سنا بگزید برک نیم کوب کرده سنا اب مقطر جوش ۱۲ مدت ۲ ساعت سنا را در آب جوش اب دم کرده و با قشاد صاف کنند و بگذارند تا نشین شود و ۲ جزء دیگر اب را بر وی تفاله و بخته دم کرده صاف کنند و مصفی را مخلوط نمایند در حمام ماریه بقوام عصاره نیم تخم کنند و این عصاره از عوامل سهله است که در بسیاری از ترکیبات و اسازی داخل میگردد و مقدار شربت آن ۲ گرم است

تیزن سلطانی مطابق کد کس بگزید برک سنا سولفات متبلر سود مکرر گرم

انيسون تخم گستر مکده گرم برکت تازه جعفري ۵۰ گرم آب ۵۰۰ گرم لهوی قطع کرده يك دانہ مخلوط کرده مدّت
۲ ساعت بخپسانند و گاه گاه بهم زنند و با قشاد از پارچه گدازانیده صاف نمایند و این تیرن را مانند سهیل
پیا لیا لیا شامند

مطبوح حرک سنا معصوم و اسنای برتانی بگریذ بک سنا ۱۱ گرم
و نجیل ۲ گرم اب مقطر جوش ۲۱۴ گرم دم کرده بگذارند سرد شود و صاف نمایند و این مطبوح که مهل
است تماش را در یک پاد و دفعه بنوشند اعم از آنکه با شربت زرد و ن و با شربت مهل بگری شیرین کرده
و با نکند

و پانکند
پوسسیون مسهل بنه (طبوخ حرک سنا مطابق واسا
نمسه) بگرند برک سنا ۲ گرم آب جوش ۲۰۰ گرم شیر خشت اشکی ۵ گرم سنا و مدت نیم ساعت
در آب جوش دم کند و صاف نموده شیر خشت را در صورتیکه مصفی نیم گرم شود حل نمایند و با کغذ صاف
کند و در دو یا سه دفعه بپاشا منند

مطبوع مرکب سنا مطابق و اسنای رمانی بگزیند برک خورد کرده
سنا ۲ گرم آب جوش ۱۲۰ گرم مدت نیم ساعت دم کرده با قشاد صاف نمایند و ده ۲ گرم طرطرات سود و
۳ گرم شیر خشت در مصفی حل نموده جردا صاف نمایند و مصفای ثانوی بایده ۵ گرم باشد و همه بانصف
انرا در دو پاسه دفعه مانند سهل بیاشامند

چای سنتِ رومن بگزند گل اقطی ۵ گرم دازبان ۵ گرم اینسون طریون مکده گرم برك
سنا ۵ گرم سنا و مدت ۴ ساعت در الک بچپسائند و بدون حرارت بگذارند الک بخار شده و سنا خشك
گردد و از با ساین مواد مخلوط کرده نیم کوب کنند و بسته های ۵ گرمی از این مخلوط ترتیب دهند و هر روز صبح
یکی از بسته ها و در یک پیاله آب جوش دم کرده صاف نموده بنیاشا مانند

کدکس چای مذکور را بطریق ذیل ترتیب میدهند بگیند سنه ۱۲۰۰ اقلی اینسون را از بانه مکده در بصره
پتاس ۱۰۰ مخلوط کرده نیم کوب کنند و کسترهای ۵ گنجی ترتیب داده و هر کستره داد دیک پالاله اب جوش
دم نموده مبدل نمایند

اپوزم مسهل بگردند ریش خطی ریش پاسبان و ریش پهل (خرغ) ریش شیرین بیان مکه ۱۵
گرم برک کاسنی ۲ گرم مدت ده دقیقه در سه بطری آب که تقریباً ۲۵ گرم باشد بجوشانند و بعد از آن
۲۰ گرم دیونیدیم کوب سولفات متبلر سود مکه ۵ گرم افزوده بگذازند مدت دو ساعت دم کشند و با موی
صاف نمایند این اپوزم مسهلی است که در حومه شهر پارس خلی استعمال میشود و مقدار شربت آن چند
پناله است که در طرف صبح پناله پناله بنامشامند و موافق آمار حاصله از ۲۵ روز بر آن مداومت نمایند

ایو زخم مسهل (پوسپون مسهل) معروف بدوای سباه
مطابق کدکس بگزید برك ساه اگر سولفات متبر سودا اگر دیونیدیم کوب اگر گشت
۱۲ گرم آب جوش ۱۲ گرم سنا و دیونید و مدت نیم ساعت در آب دم کنند و با قشاد صاف نموده و سولفات
و شرخشت را افزوده و با زای حرارت دهند تا حل شوند و بگذارند تا نشین شده بواسطه عمل اخراج

صاف روی آن را بردارند و این پوزم سهلی است قوی و انرا در دوا با سه دفعه بپاشا مید و بدوقه
ان بگوشت سبزی و استعمال میکنند و اگر از اقوام شربت بنجر کرده و در کپسول داخل نمایند و ای
همین اثر خواهد بود

پوسپون قهوه سهل بگرد قهوه بوداده ۵ گرم برك سنا ۵ گرم اب جوش ۲۰ گرم
مدت ۳ ساعت کرده و صاف نموده بفرایند سولفات منبری ۵ گرم شربت ساده ۲۰ گرم این پوسپون
سهلی است مطبوع و بیک دفعه انرا بپاشا مید

قهوه سنا دار سهل بگرد سنا ۱۲ گرم قهوه بوداده ۵ گرم اب جوش ۲۰ گرم
کرده و صاف نموده بفرایند شیر گرم ۱۲ گرم قند ۴ گرم و این محصول سهلی مطبوعی است و صبح ناشتا
همانرا بیک دفعه بپاشا مید و از سهلاتی است که موجب هیچ تحریکی نمیشود و پیوستی که نتیجه سایر سهلات
است در آن نیست و استعمال غذا را با شرب این سهل نباید ترک نمود و در اطفال و اشخاصی که از شرب
دوا کراهت دارند بطور گول میتوان این سهل را استعمال نمود زیرا که طعم آن گوارا و بوی آن بعینه مثل
بوی شیر قهوه است

شربت سهل قهوه معمولی بگرد سنا قهوه بوداده مکده ۱۰۰ در مقدار
اب جوش ۲۰ گرم کدکه ۲۵ جزء مصفاای آن باشد ۵۰ جزء قند افزوده در حمام ماریه حل کنند و حفظ نمایند
و از ۵ تا ۱۰ گرم این شربت را در شیر یا مایع مناسب دیگری مخلوط کرده مانند سهل بنوشند

تعفین حرک سنا مطابق و اشای بر تانی بگردی که سنا ۱۳۰ موین
بدون هسته ۱۰۹ کاردوبا (کرده) تخم کشمش ۲۲۰ کل ۵۰ درجه ۵۰۰ ابواسطه خیسایند عمل دیر
تعفین سازند و با شاد صاف نمایند و بوی قفاله بقدری الکل ریخته که محصول ۱۰۰۰ جزء شود مقدار
شربت این تعفین بطور سهل از ۵ تا ۱۰ گرم است که در پوسپون داخل کنند و اغلب اوقات این تعفین را
ببسیار مواد سهله تجویز مینمایند

پوسپون انگلیسی سهل بگردی که سنا ۱۰ گرم شربخشت ۲۰ گرم اب ۲۰ گرم سولفات
منبری ۲۰ گرم عرق ایچنی ۵ گرم تعفین حرک سنا ۱۰ گرم مطابق معمول پوسپون سازند

پوسپون سهل معمول بپاشا های پارس بگردی که سنا ۱۰ گرم
سولفات سود ۱۰ گرم شربت زرد ۲۰ گرم اب جوش ۲۰ گرم مطابق معمول پوسپون ساخته و صبح
یک دفعه بپاشا مید

پوسپون سهل شربخشت دار بپاشا معمول بپاشا های
بگرد سنا ۱۰ گرم سولفات سود ۱۰ گرم شربخشت ۲۰ گرم اب جوش ۲۰ گرم مطابق معمول پوسپون ساخته
صبح ناشتا یک دفعه بنوشند

مشروب سهل چای دار بگرد سنا چای مکده ۱۰ گرم سولفات منبری ۱۰ گرم اب ۲۰ گرم
مدت چند دقیقه بجوشانند و صاف کرده ۲۰ گرم شربت ساده افزوده بنوشند

مشروب سهل بگرد سنا ۱۰ گرم اب الو بخار در کرده و صاف نموده ۲۰ گرم

عسل سفید افزوده طرف صبح پیاله پیاله بنیاشامند

تغفین سنا مطابق کدکس بگزید برك سنای نیم کوب کرده اکل ۱۰ درجه در ذرات
دیلاسمان کم اکل دابروی مسخوق سنا بزنند بعد بقدری اکل افزایند که مصفی جزء گردد و کدکس
فقط مسخوق سنا مدت ده روز در اکل خیسایند و صاف نمایند و مقدار شربت این تغفین بطور مهمل
از ۵ تا ۱۰ است که در پی سیون مخلوط کرده و با شربت زیرون داخل نموده بنیاشامند

فقاع انگلیسی مهمل معمول کاده بگزید سنا ۱۰ قطور و چون بقدری افستین مک
۴۵ صبر سقوطی ۱۰ فقاع تند ۲۰۰۰ مدت سه روز بخسایند و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف کنند و
حفظ نمایند و این فقاع مهمل خفیفی است و مقدار شربت آن از ۵ تا ۲۰ گرم

شراب مرکب سنا معمول و اسازی سود بگزید برك سنای نیم کوب کرده سنا ۱۲
تخم گشتر نیم کوب کرده و از پانه نیم کوب کرده مک ۱۰ شراب کریم ۱۰۰۰ مدت سه روز بخسایند و بعد ۱۰ جزء
مویز ملاکا افزوده بنزد مدت سه روز بخسایند و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف نمایند و این شراب
ملبثی است گوارا و مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ گرم

اسانس سنا معمول سیلوه بگزید سنا ۱۰ اگر کربونات سود ۱۰ اگر در ۴۰ گرم
اکل ۲۱ درجه دم کنند صاف نموده ۵۰ اگر قند افزوده حل نمایند و ۱۰ گرم این اسانس نمایند مهمل اوی
شریت سنا بگزید سنا ۵۰ گرم در ۱۰۰ اگر آب جوش دم کرده و با فشار صاف نمایند و مصفی را در
حمام ماریه بقوام شربت تغلیظ کنند و بعد ۱۰۰۰ اگر شربت ساده که در حالت جوش باشد بر آن افزوده و از کا
اثر برداشته ۵۰ گرم در ۱۰۰ محصول قرارند و حفظ کنند و ۱۰ گرم این شربت را در طفل چهار ساله حبه
حصول سهال استعمال نمایند

حقنه مهمل مطابق کدکس بگزید برك سنا ۱۰ اگر سولفات متبلر سود ۱۰ گرم آب جوش
۱۰۰ گرم سنا مدت ربع ساعت در آب جوش دم کرده و با فشار صاف نموده سولفات داخل کنند

ابضه حقنه مهمل معمول بیمارستانهای لشکری بگزید برك
سنا ۱۰ اگر سولفات سود ۲۰ گرم امتیک مسخوق ۲۰ گرم سنا در مقدار آب با زامی بخوشانند که
مصفاایان ۱۰۰ گرم باشد و سولفات داخل کرده و با فشار صاف نموده امتیک را بنظرانند

حقنه ملین بگزید برك سنا ۱۰ اگر گلبرگین ۱۰ گرم آب جوش ۱۰۰ گرم سنا در ربع ساعت در آب
جوش دم کرده و با فشار صاف نموده گلبرگین را بنظرانند

ابضه حقنه ملین بگزید برك سنا ۱۰ اگر سولفات سود ۱۰ گرم مغلی ملین (مغلی شیشه‌ای)
۱۰۰ گرم سنا در مغلی با زامی بخوشانند و سولفات را افزوده با فشار صاف کنند

اسپیس ملین مطابق و اسائی زمان بگزید برك سنای مغسول با اکل
۱۰ اکل اقطی ۱۰ از پانه اینسون مک ۱۰ دوام دارا کوفته و مخلوط کنند و در چین استعمال ۱۰ جزء مسخوق بطهران

پاس افزایند و ۱۰ گرم این اسپیس را در ۱۰۰ اگر آب جوش دم کرده و صاف نموده پیاله پیاله بنیاشامند
اسپیس دافع اللبن و پس معمول گیور بگزید برك سنا ۱۰ گرم کل موفاد ۱۰

۲ گرم گل زرد غالبون گل اقلی مكد ا گرم دواها را كوقت خلوط كند و این اسپر كه مهمل است فی الحجة فابض میشود و انرا در ۵۰ گرم آب جوش دم کرده و صاف نموده حجتة حصول اسهال و ترشح ادرار و منع ترشح شیر در د و باسه دفعه بنوشند

شیر بریده و پس مطابق کدکس معمول بیمارستانها بگزیده است
سولفات منبری مكد ۲ گرم شاخه های گل ادره و فار بقون شاخه های گل ادره غالبون گل اقلی مكد ۱ گرم شیر بریده ۵۰ گرم شیر بریده را جوش آورده و دواها را در آن خلوط کرده مدت نیم ساعت بگذارند دم کنند صاف نمایند و این محصول مانند اسپر مذکور مهمل خفیف و مدد است و در منع ترشح شیر انرا تجویز مینمایند که غامش را در د و باسه دفعه بنوشانند

شریت حرک سنا و شیر خشت مطابق واسنای لندن بگزیده
سنا ۱۰۰ دان یا نه ۴ در مقدار اب جوش دم کرده که مصفای آن ۵۰۰ جزء باشد و بگذارند سرد شده با فشار صاف کنند و ۵۰۰ جزء شیر خشت و ۵۰۰ جزء قدر مصفی افزوده و در حمام ماریه حل کنند و حفظ نمایند و از ۳ تا ۵ گرم این شربت را مانند مسهلان خفیفه استعمال مینمایند

ابض شربت سنا و شیر خشت مطابق واسنای رمانی بگزیده
برک سنا ۱۰۰ دان یا نه ۱۰ گرم کوب کرده در ۵۰۰ جزء آب جوش دم کنند آنکه سرد شود و بعد ۵۰۰ جزء شیر خشت افزوده حل نمایند و صاف کنند و در ۵۰۰ جزء این محصول ۵۰۰ جزء قد سفید حل نمایند و این شربت مقدار ۳ تا ۵ گرم ملین است

معجون سنا بگزیده مسحوق سنا مسحوق تخم گشیزه فلوس جان شبره ۱۰ گرمندی ۱۰ الو بخارا
۱۰ انجیر ۱۰ قدیم کوب ۵۰۰ اب مقدار کافی در حمام ماریه و در ظرفی در بسته مدت سه ساعت فلوس و تمر الو و انجیر را در ۵۰۰ جزء آب بخیسانند و بادست هسته و بعضی اجزاء دیگر را با بگزیده و ابتدا از موینز موخ که چشمه های آن کشاد بود انرا بیرون کنند و بگذارند موینز دیگر که چشمه ها بشنک باشد در دو تفاله ۵۰۰ جزء دیگر اب بخیخته بگذارند در حمام ماریه چند لحظه بمانند و انرا چنانچه ذکر کردیم از موینز بیرون کنند و محصول را خلوط نمایند و در حمام ماریه قدری داخل کرده و حل کنند و بخیچر نمایند آنکه وزن انها به ۵۰۰ رسد با اخره سنا و تخم گشیزه داخل کرده و صلا به کنند تا خوب خلوط شوند و وزن تمام این محصول باید ۵۰۰ باشد و مقدار شربت آن حجتة حصول اسهال ۱۰ تا ۵۰ گرم است

معجون سنا مطابق واسنای رمانی بگزیده مسحوق سنا مسحوق تخم گشیزه ۱۰ گرمندی ۱۰ الو بخارا
تخم گشیزه ۱۰ در ۵۰۰ جزء شربت ساده داخل کرده و ۵۰۰ جزء پولپ ترهندی بپزینند و در حمام ماریه تغلیظ کنند تا بقوام معجون و مقدار شربت این معجون حجتة حصول اسهال از ۱۰ تا ۵۰ گرم است

معجون الو بگزیده برک سنا اب جوش ۱۰ گرم کدنا سرد شود و با فشار صاف نمایند و بر مصفی ۱۰
جزء قدر افزوده بپوشانند تا در حالت جوش ۵۰۰ درجه نشان دهد و بعد ۲۵۰ جزء پولپ الو اقرانند و بخیچر کنند تا بقوام معجون و مقدار شربت این معجون بطور مهمل از ۱۰ تا ۵۰ گرم است و میتوان این معجون را مانند شیرینی که بعد از غذا میخورد استعمال نمود

بیماری

بیماری

بیماری

در نیجاینج

معجون موی بگزند برک سنا ۲۵ اب جوش ۵۰ دم کنند سحر شود و با فشار صاف نمایند بر مصفی
 ۱۰۰ جزء موی افزوده و بجوشانند تا قوام پولپ و از موی بیرون کنند و ۱۵ جزء شربت الوافزوده و تا قوام معجون
 تغلیظ نمایند و در آخر ۳ جزء اولیوسا کاروم لیمو بیفزایند و این معجون نیز مسهل است و مقدار شربت آن اذ ۱۵
 ماه کرم

معجون موی

معجون سنا

معجون مسهل سنا (معجون ملین) مطابق ککس بگزند جو مقشر ۱۲
 بسفایج ۱۲ برک تازہ حبشه المعالق ۴ برک تازہ اسکو لوپاند ۱ موی ۱۲ عناب ۱ برک سنا ۱۲ قند ۲۴ پولپ
 تمبولپ فلوس خیار شرب پولپ الومکد ۴ مسحوق دانه های سنا ۳ و از پانه مسحوق اندیون مسحوق اصل
 السوس مسحوق مکد ۲ اب مقطر مقدار کافی ابتدا جودا در اب بجوشانند تا شکفته شود و بعد بسفایج و اسکو
 لوپاند و و حبشه المعالق و میوه ها را بجوشانند با فشار صاف نمایند و برک سنا را جدا گانه با حرارت ملایمی
 در اب بجوشانند و صاف نمایند و دوجوشانده را مخلوط کرده بخیج نمایند تا وزن آنها به ۵۰۰ دسد و قند را
 افزوده و شربتی شانند که ۲۷/۱۰ دوجه نشان دهد در این شربت اول پولپها را داخل نمایند و بعد گرد ها را و
 این معجون مسهل است و امر و از تقریباً شربان غیر مستعمل و لی اذ ۱۵ ماه گرم از اب طور حقه استعمال نمایند
مقی مسهل معمول لوروا بگزند شراب سفید ۱۲۵ برک سنا ۱۵ امتیک اسنادا
 مدت سه روز و شراب بخیج نمایند و با فشار صاف کنند و بر روی تفاله قدری شراب ریزند و صاف کنند
 که وزن نصف آنها ۲۵ اگر د و امتیک را افزوده و حل کنند و با کاغذ صاف نمایند و ۲۵ اگر م این شراب را
 اذ ۳ گرم امتیک است و مقدار شربت آن حبه حصول ق و اسهال اذ ۱۵ ماه اگر بطور پوسپون و با مخلوط
 با شربت قند امر و از غیر مستعمل میباشد

در نیجاینج

نریرون (نوارپرون) سیاه الود رامنوس و رامنوس درخت
 کوچکی است خار دارد از طایفه رامنه و دارای چند قسم است آن نریرون مسهل آن
 رامنوس کاتارکتیکوس ۴ رامنوس الکاترنوس ۳ رامنوس فرا
 نگولام ۴ رامنوس تنکتور باد بر گهای قسم دوم را که رامنوس الکاترنوس باشد مانند قابض
 استعمال میکنند و پوست رخت قسم سوم رامنوس فرا نگولا بود دارای خواص مسهل است و میوه و پوست
 رامنوس تنکتور باد در نک در ری بکار میرند و در طب بیشتر رامنوس کاتارکتیکوس را که بطور مطلق نریرون
 مینامند و عبارت از رامنوس مسهل بود استعمال مینمایند و میوه های این قسم کوچک و باندازه میوه عمر
 و در ابتدا سبز و پس از رسیدن سیاه و محتوی عصیر قرح بنفش رنگ تیره میباشد و بوی این میوه ها غیر مطبوخ
 و طعمشان تلخ و تند و موع و بمقدار بیست تاسی عموماً مورد استعمال شدید میگردد و عصیر میوه نریرون
 دارد و از سازی استعمال میکنند و از آن شربتی مینازند و سوم به شربت نریرون که گرم آن مسهل است
 قوی و این شربت را منفرکاً کمتر استعمال میکنند بیشتر در پوسپونهای مسهل حبه اعانت بر عمل اسهال خل
 مینمایند و این عصیر معرفت بسیار خوبه است حبه شناختن اسیدها و قلیاها در صورتیکه ازاد باشند و
 شربان بمقدار ۱۵ ماه گرم مورد حصول اسهالهای مائے میشود و لهذا در استفاء مفید و سؤمند
 است و **نریرون** عبارت از همین عصیر است که بقوام عصاره تیج شده باشد

عصیر میوه

عصیر مبهوه نریرون مطابق کد کس بگزیند مبهوه نریرون مقدار منظور مبهوه ها را
خود کرده و هسته آنها را بگیرند و بگذارند سه چهار روز بمانند تا حالت انقلاب را آنها بروز کند و بعد بفشند
و از موی صاف نمایند و از ۱۰۰ جزء مبهوه و ۲۰ جزء عصیر حاصل میگردد و چنانچه ذکر کردیم از این عصیر عصاره
و شربت میسازند

شربت نریرون بضام مطابق کد کس بگزیند عصیر نریرون قند مکده جزء مخلوط کرده
بجوشانند تا در حالت جوش ۱۰۰ درجه نشان دهد و از موی صاف نمایند و این شربت بمقدار ۵۰ آباء و
۵۰ گرم مسهل است و نوعاً در پوستهای مسهل اخل میشود

پوسپون مسهل معمول بانسلی بگزیند شربت نریرون اگر کم تعفین سنا
تعفین دیونند مکده گرم عرق تخم شبت ۵۰ گرم مخلوط کرده یک دفعه بنوشانند و میتوان بعوض تخم
شبت عرق انیسون استعمال کرد

پوسپون منقح معمول لپری بگزیند پوست کهنه را منوس فرا نگولا ۱۰۰ گرم در مقدار
آب بجوشانند که مصفای آن ۵۰ گرم باشد بر این مصفی بنشیند سترات منبری شربت انیسون پست
نارنج مکده ۱۰۰ گرم و طرف عصیر یک گلاس از این پوسپون را بنوشانند

خلوط دافع استسقا معمول روست بگزیند شربت نریرون ۱۰۰ مبهوه
عرب با قطی مکده ۵۰ گرم مخلوط کنند و در دفع استسقای خاد هر روز با سه ساعت صله نصف قاشق

گرا تبول گرا تبول او فیسنا لیس نباته است از طایفه اسکر و فو
و از احشیشة الفقراء و سنای چینی نیز مینامند و ماده عامل آن موسوجیه
گرا تبولین است و شاخه های گلدان این گیاه را بمقدار ۵۰ گرم گرم تاه ۱۰۰ گرم مانند مسهلات قوی
استعمال میکنند و از عوامل ضد نفیس میباشد

نیجافیه سنبل الطیب بعضی گرا تبولین

در قرابادین با سم و الریان خند گاه را که از طایفه والریان اند که مینمایند و ماده را این را ابتدا در
میکنیم اقسای از آنرا که در طب بیشتر استعمال میشوند و بعد بیان مینمایم دهن فراد کار ثبوت و سلجرح
و شیو بود را

سنبل الطیب (سنبل هندی) ذوالریان سو و اثره والرانا
او فیسنا لیس در سقورید و س با سم فو سنبل الطیب را ذکر کرده عبارت از
نبات است حشیش مانند که بن گل آن کوچک و دارای ندانه های متعدد خیلی کوتاه که قبل از رسیدن بجا
داخل میجده شده اند و گل آن صاحب پنج برک و فی الجمله غیر منظم و در قاعده محدب است و دارای سه
الت تذکر و یک آبره میباشد و ثمر این نبات ادای یک تخم است و از طرف فوق انشعابات بن گل مانند تا

گرا تبول

سنبل الطیب

انرا احاطه کرده و ساقه این نبات که پُر دار و مدور و مخطط است از بک تاد و مطر ارتفاع دارد و برگها
ان جناحی و فرورده و درختی شکل اند و گل های آن که دارای الت تنگی و تانیث هر دو میباشد قرمز رنگ و با سفید
و مانند خوشه اند

در طب فقط در این نبات استعمال میکنند و این ریشه عبارت از دسته الباف است شنبلیله سفید
رنگ و خمد که پوشیده شده اند از الباف کوچکی خیلی باریک و پیچیده و در وقتی که تازه بود تقریباً بی بو
است و چون خشک گردد بوی نافذ و مفتی حاصل می نماید

از ریشه خشک سنبل الطیب یکی از دانشمندان مواد ذیل را استخراج نموده دهن فراراسید و الریانیک
سفر فاده عصا و مائه ماده مخصوص نشاسته و بعضی از دانشمندان چنین میگویند مانند اسانس نام
تلخ و اسید سیانیدیک اسانس سنبل الطیب اسید و الریانیک در این ریشه موجود نیستند و بواسطه
باب و هوای اثر یک نوع انقلابی موجود میشود و از همین جهت است که ریشه تازه سنبل الطیب دارای
بوی نیست بعضی دیگر این عقیده را باطل میداند هر جهت این قسم از سنبل الطیب را **سنبل**
الطیب صغیر مینامند

سنبل الطیب

سنبل الطیب کبیر گرانند و **الریان** و **الریانا** فوری **سنبل**
الطیب (بستانی) این قسم را در دستاها زداغت میکنند و بیشتر آن نزد گتر از سنبل الطیب
صغیر و در خواص مشابه آن ولی کم اثر تر و کم بو تر است

ناردر

ناردر نام دارد و **سن** چندین قسم نبات را با این اسم مینامند که در خواص مشابه سنبل الطیب صغیر
اند یکی **ناردر سیلتیک** و **الریانا سیلتیکا** و عبارت از ریشه است که از سوپس از پیول
حی آورند این ریشه را مانند دسته های مدور می بندند و مخلوطی است از ریشه و برگ مختلط باشند
و طعم این ریشه تلخ و بوی آن نامطبوع و در ترکیب با قنار یا داخل مینمایند

ناردر

دیگری **ناردر هندی** (اسپیکانارد) و **الریانا** و **انامانسی** نامیده
میشود عبارت از ریشه است که از هند شرقی حی آورند و از طایفه **گرامینه** میباشد و این ریشه
بشکل پارچه است بسیار کوتاه و در سران دسته الباف قرمز رنگی واقع شده و این الباف عبارت از اندازین
برگهائی که احاطه کرده اند غنق این ریشه را و این باقی مانده برگها دارای بوی تند و مطبوع و طعم تلخ و
معطری میباشد

سنبل الطیب از عواملی است که در دفع بسیاری از عوارض غیر محذره که در تحت اثر اختلالات عصبانی
موسوم به هysteria و غیره میگذرد و نیز از ادرار دفع سریع و دوار و قطرب و
اختلالات صرعی شکل اطفال و پولید پیدی (کثرت عطش) استعمال مینمایند و استاد بزرگوار کرام
و دیگر و ضا سنبل الطیب را در دای مخصوص پولوری (دپایطوس غیر قندی) میداند و این مسئله را
در کتاب خود ثابت میکند

گرد **سنبل الطیب** مطابق کدکس معمول بهماستانهای
لشکری بگزند و ریشه سنبل الطیب صغیر مقدار منظور خورد و کرده و در گرم خان

۴ درجه نجش کنند و نرح صلابه کند و از مو بر لب می سرپوش دادند ۱۲ به میزند و از ده ۱ جزء در شسته ۱
جزء گرم بدست می آید و این عوامل محرک و ضد تشنج است و مخصوصاً در زنان استعمال میشود مقدار
شربت آن از آناه ۱ گرم است که بطور حب با مخلوط با مغز نان بیاشامند

عجین سنبل الطیب بگزند گرم سنبل الطیب ۱ گرم گرد در چینی ۳۲ سائنی گرم غسل
مقدار کافی عجین سازند و چهار قسمت کرده بدفعات میل نمایند و این عجین را ناه مقابل مقدار مذکور
میتوان استعمال نمود و بیاید است در چینی کلا بوی و طعم سنبل الطیب میپوشاند و هم چنین است
نعناع و دانه

سفوف سنبل الطیب معمول مصنف بگزند گرم سنبل الطیب
گرد دانه مکده ۴ گرم قند محرق ۲ گرم مخلوط کرده چهار قسمت کنند از صبح تا شام در چهار قهقهه
عرق سنبل الطیب مطابق کدکس بگزند سنبل الطیب مقدار منظوری و صاف
مقدار کافی سنبل الطیب را خورده خورده کرده مدت ۱۲ ساعت در آب بچینانند و بعد بقطر کنند تا از
هر جزء سنبل الطیب که استعمال کرده اند ۴ جزء مقطر بدست آید و حبه اخذ اسانس را بایع مقطر را در قابله
فلورانس جمع نمایند این عرق را مایع پوشنیهای ضد تشنج قرار میدهند

تین سنبل الطیب مطابق کدکس بگزند سنبل الطیب ۱ گرم در ۱۰۰ گرم آب
جوشده م کنند و صاف نمایند این تین را عوامل ضد تشنج است و در مرض جوشاب مشروب آن را بیاید
و غالباً رضا از شرب آن کمال کراحت را دارند

عصاره الکلی سنبل الطیب مطابق کدکس بگزند سنبل الطیب ۱ الکلی در ۱۰۰
سنبل الطیب را خورده خورده کرده و در آن پلاسما با قدری الکلی ترکیب کنند و در آن دایسته و مدت دو روز
ساعت بگذارند و بعد مایع الکلی را استعمال نمایند و مصرفی را گرفته حبه اخذ الکلی بقطر نمایند و محصول
را در تخام مار به بقوام عصاره نرح تغلیظ کنند و از ۱۰۰ جزء سنبل الطیب ۱ جزء عصاره بدست می آید مقدار
شربت این عصاره که ضد تشنج است از آناه ۱ گرم است بطور حب

تعفین سنبل الطیب مطابق کدکس بگزند سنبل الطیب ۱ الکلی در ۱۰۰ جزء سنبل
الطیب خورده خورده کرده مدت ۱۰ روز در الکلی بچینانند و بعد صاف کنند و حفظ نمایند و مقدار شربت
آن از آناه ۲ گرم است بطور پوشون

تعفین تری سنبل الطیب مطابق کدکس بگزند نیم کوب کرده سنبل
الطیب ۱ اثر الکلیزه (اثر ۱/۵ در ۱۰۰ جزء الکلی ۱۰ در ۱۰۰ جزء) بواسطه عمل لیکسویا پوشون تعفین
سازند و مقدار شربت این تعفین از آناه ۱ گرم است بطور پوشون و **کلر قان** این تعفین را در یکسول
داخل میکند و از آناه یکسول در عرض و زیاده اشامید

حب ضد نورالتری معمول و بگزند عصاره سنبل الطیب انغوزه خندبدر
بارجه مکده ۵ سائنی گرم مطابق معمول ۱ حب سازند و روزی سه حب یکی صبح و یکی ظهر و یکی عصر بیاید
شربت سنبل الطیب مطابق کدکس بگزند عصاره سنبل الطیب ۱ عرق

الطیب ۱۰۰ قند سفید ۱۰۰ اعصاره داد عرف حل کنند و در حمام ماریه در ظرف در داری قند را در محلول
داخل کرده حل نمایند و این شربت محرک و ضد تشنج است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ گرم که متد جابا
قاشق کوچک بپاشانند و ازاد و به مخصوص به هبستری میباشد

تیزن ضد صداع معمول بگزیند بزرگ خشک مانپانت ۵ گرم آب جوش
۲۵۰ گرم شربت سنبل الطیب ۲۰ گرم برگها را مدت دو ساعت در آب جوش دم کرده و صاف نموده شربت
را بنظر بندد در ابتدای حمله عرض یک فعه بپاشانند

حقنه ضد هبستری بگزیند گرد سنبل الطیب ۱۰ گرم مسحوق کا فور لودانم سیدنم مکد
اگر دزده تخم مرغ بکدانه آب گرم ۲۰۰ گرم کا فور را در دزده مخلوط کرده و گرد را افزوده و بعد از آن لودانم
را داخل نموده حقنه نمایند

اسانسنبل الطیب این اسانسنبل را بر آب در دفع خدارت و نفاس و اغای غارض
در حیات شدید مفید میداند و نیز در هبستری اسم اصلی استعمال میکنند و مقدار شربت آن از ۱ تا ۲
قطره است که روی جبهه قند چکانده مبل کنند و با از ۲ تا ۵ سانتی گرم در پیوسون زبتي شکلی مخلوط کرده
هر نیم ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنوشند

تیزن سنبل الطیب کنکنا بگزیند کنکنا ۱۰ گرم در سلطانی ۲۰ گرم در ۲۰۰ گرم آب
بجوشانند تا ۵۰ گرم باقی ماند و محلول را در حالت جوش روی ۱۰ گرم نیم کوب کرده سنبل الطیب
و بگذارند سرد شده صاف کنند این تیزن در نفاهت طولانی اثر آن که در اشخاص ضعیف و عصبانی
مشاهده میشود مفید است

پوسبون ضد تشنج معمول بگزیند نیم کوب کرده سنبل الطیب ۵ گرم در ۱۰۰
گرم آب جوش دم کرده صاف نموده بپزایند مشک ۵ سانتی گرم تعفین غبره ۱۰ گرم شربت باز نارنج ۵ گرم
خوب مخلوط کنند و در دفع ورم حلقوم تشنجی هر نیم ساعت فاصله یک قاشق کوچک بپاشانند و در این بین
چند حقنه از انغوزه بکار برند

معجون سنبل الطیب بگزیند گرد سنبل الطیب ۵ گرم با مقدار کافی شربت ساده معجون
سازند و با اندازه یک قند صبح و یکی عصر در مغزنان بمجده بنوشند

معجون ضد تشنج معمول بگزیند گرد سنبل الطیب ۵ گرم بکادنج
مکد ۲۰ گرم با مقدار کافی شربت ساده معجون سازند و از ۲ تا ۵ گرم این معجون را روزی دو یا سه دفعه بنوشند
معجون ضد صرع معمول ماد بگزیند گرد کنکنا ۱۰ گرم مسحوق از بزرگ سنبل الطیب
مکد ۵۰ گرم با مقدار کافی شربت ساده معجون سازند و مدت سه ماه هر روز ۵ گرم صبح و عصر بپاشانند
و هر نه یاده دو و مدت ۴ ساعت اسنخا الش را ترک نمایند

حب سنبل الطیب بگزیند عصاره سنبل الطیب ۵ گرم چند پیدستری پیداس مکد ۲۰ گرم
کا فور اگر مطابق معمول ۱۰ حب سازند و از ۱ تا ۲ حب در روز بپاشانند

حب دفع صرع جرحی معمول بگزیند عصاره ترپاک ۱۰ گرم

معمول

اسید الریانیک

۴۴۳

مسحوق پهل هندی ۱ دسی گرم عصاره سنبل الطیب عصاره کنکینا مکد ۱۲ دسی گرم مطابق معمول
 ع ۱۱ حب سازند و در عرض و ز ۱۱ حب برض خورانیده و صبح و عصر یک پیاله مطبوخ از پیکان بوی شام
حب ضد صرع معمول کو ارن بگزند گرد سنبل الطیب ۱۳ گرم براده آهن ۲ گرم
 حرکی عصاره تورمانتل کند مکد ۱۲ گرم مطابق معمول جهای ۵ اسانتی گرمی سازند و در دفع
 صری که بواسطه استمنی (جلق) غارض شده باشد در شبانه روزی از ۵ تا ۱۰ حب رسد فعه پاشامند
حقنه ضد تشنج معمول مکتوت بگزند نیم کوب کرده سنبل الطیب ۱۲ گرم
 در ۵۰۰ گرم آب جوش دم کرده و صاف نموده ۵ اسانتی گرم عصاره صفی قی پاک در مصفی حل نمایند و
 پس از سرد شدن ۲ گرم اتر سولفوریک افزایند و این حقنه را در روز فوق استعمال میکنند و یکی از دانشمند
 نطول اثر داری و ماده مفوق در این بین مدبری در دقق میداند

حقنه ضد تشنج قلبانی معمول مبال بگزند سنبل الطیب ۱۰ گرم در ۲۰۰
 گرم آب جوش مدت نیم ساعت دم کنند و صاف کرده کربونات پتاس ۵ دسی گرم انغوزه ۱ گرم زرد تخم
 مرغ ۱ دانه بپزایند باینکه انغوزه را با کربونات بکوبند و با زرده مخلوط کرده صلابه نمایند و کم کم مطبوخ
 را بپزایند این حقنه در نورالری و قولنج رحمی هیستری سودمند است

حقنه دفع تشنج بگزند گرد سنبل الطیب گرد برك نارنج مکد ۴ گرم در ۲۰۰ گرم آب مخلوط کرده
 در دفع قولنج و سوء طبع و اقسام نورالری حقنه نمایند

اسید والریانیک یکی از دانشمندان **پیرلوت** نام وجود این اسید را در ریشه تازه
 سنبل الطیب ثابت میکنند و میگویند در ریشه تازه بیشتر از ریشه خشک موجود است و در مینماید قول
 اشخاصی که میگویند این اسید مانند اسید سیانیدیک در ریشه تازه موجود نیست و بواسطه انتقال
 که از مجاورت آب هوا حاصل میشود تولید میگردد و هر حبه اسید والریانیک عبارت از مایعی است در
 شکل و فرار و محلول در ۱۳ جزء آب و هر مقدار از محلول در الکل و اتر و ماده عامل حقیقی سنبل الطیب
 است و خواص دفع تشنج این اسید میباشد و اثر خالصا بمقدار ۲ تا ۳ قطره در پیوسپون داخل
 کرده استعمال مینمایند ولی بیشتر اوقات بحالت والرانات از قیل والرانات روی و آهن و کپسول مانیا
 و مورد فین استعمال میگردد

طریق ساختن اسید الریانیک مطابق کس بگزند ریشه سنبل
 الطیب خرد کرده ۵۰۰ اسید سولفوریک ۴۰۰ درجه ۱۰۰ ب کربونات پتاس ۱۰۰۰ آب صاف ۵۰۰ در ۵۰۰ جزء
 آب ب کربونات داخل کنند و اسید را افزوده و بعد مایقی آب را داخل نمایند و محصول را در روی شش
 در ۲۴ ساعت بگذارند بماند و بعد تقطیر کنند و ۱۲۵ جزء مقطر بردارند و مجدداً تقطیر نمایند تا
 مقطر هیچ وجه دارای حالت اسیدی نباشد و محصول مقطر را با مقدار کافی کربونات سودا شباع
 نمایند و بقوام شربت تبخیر کنند و مقدار کمی اسید سولفوریک ابدار بر محصول افزایند و در ظرفی ریخته
 بگذارند تا اگر بماند اسید والریانیک مانند طبقه زتی شکلی در روی آن جمع میشود و بواسطه عمل آن
 اثر اخذ کنند و در قریع زجاجی تقطیر نمایند تا خالص گردد

اسید الریانیک

الرانات

والربانات امانياك

والربانات مایع امانياك (محلول والربانیاك) معمول بیما

ستانهای پادیس بگزند اسپد والربانیاك كربونات امانياك عصاره الكلى سنبل الطیب مك

۲ اب مقطر ۱۰ عصاره را تقریباً در ۱۰ جزء اب حل كند و از طرف دیگر اسپد را با کمی اب مقطر مخلوط كند

و كربونات را خورد خورد كرده اشباع نمایند و همینكه تضاعد بخار موقوف گشت و مایع را مخلوط

كند و بقدری اب مقطر افزایند كه ۱۰ جزء گردد و با كاغذ صاف كند و به گرم این محلول دارای گرم

عصاره سنبل الطیب و گرم والربانات متبلاً امانياك است

والربانات امانياك مطابق دستور العمل انجمن طبی بگزند اسپد

والربانیاك مونیوید راته و خالص بطور طبقه نازکی در کپسول پیچی که دارای سرپوش باشد

بگسترانند و بخار امانياك آید در ادوخت سرپوش داخل كند تا اسپد والربانیاك اشباع گردد و در صورتی

های کوچک در دارای حفظ نمایند و در اینها را محکم ببندند و والربانات امانياك از عوامل محرک و ضد

تشنج است و قویاً مؤثر و نفوذ دفع هبستری میباشد و مقدار شربت آن از ۱۰ گرم تا ۱۰۰ گرم و زیادتر

که بطور حب پوسون و با مخلوط با شربت استعمال نمایند

والربانات امانياك مطابق دستور العمل انسی بگزند نیم کوب کرده

سنبل الطیب ۵ الكل ۱۰ درجه ۲ امانياك مایع ۱۰ درجه ۱ سنبل الطیب را در دالت پلاسما داخل

نموده و الكل و امانياك را مخلوط کرده بروی آن ریزند و همینكه مایع الكلى قلیانی از سنبل الطیب عبور

كرد بجای آن بقدری الكل ۱۰ درجه ۲ ریزند كه وزن تعین امانياكی مساوی وزن سنبل الطیب شود و

این محصول را با غانت حرارتی كه از ۱۰ درجه ۲ تا ۱۰ درجه ۳ بگسترانند و متصل لهم زنده با بقوام عصاره

نرم رسد و حفظ نمایند و این عصاره از عوامل ضد تشنج و ضد هبستری است و مقدار شربت آن از ۱۰ گرم تا ۱۰۰

گرم تا ۱۰۰ گرم که در کپسول داخل كرده بطریقی که هر کپسولی دارای ۱۰ گرم باشد و بطور معجون استعمال

فقا عسفالی انگلیسی معمول كاده بگزند نیم کوب کرده ریشه سنبل الطیب ۱۰

نیم کوب کرده خردل سیاه ۱۰ برك خشك اكلیل الجبل ۱۰ برك خشك مریمه مكدر ۱۰ ریشه زداوندی ژرینی

۱۰ فقا عسفید ۱۰ مدت سه روز بخیسانند و با قاشق از پادچه گذرانیده با كاغذ صاف كند و مقدار

شربت آن در دفع تشنج از ۱۰ تا ۱۰۰ گرم است

والربانات امانياك معمول پرلوت بگزند اب مقطر و گرم اسپد والربانیاك

۱۰ گرم مخلوط كرده و بقدری كربونات امانياك افزایند كه خشی گردد و بعد ۱۰ گرم عصاره الكلى سنبل الطیب

ببفرایند و از ۱۰ تا ۱۰۰ قطره این محلول را در ۱۰ گرم پوسون داخل كرده در دفع هبستری صریح بنوشند

دهن فراز کازپوت این دهن را حاصل میکشند از تقطیر برك و شاخه درخت کوچکی موسوم

به مالا لوكا کازپوتی كه از محصولات جزایر ملوك و از طایفه صیرتاسه است این

دهن كه كاملاً محلول در الكل و اتز سولفوريك میباشد دارای بوی نافذ شدیدی است شبیه بوی خلوط

از تربانین و کافور و فقا عسفی فلفلی گل سرخ و وزن مخصوص آن در ۱۰ درجه سانتیگراد از ۰.۹۱۴ تا

۰.۹۱۹ تغییر میکند و نوعاً این دهن دارای مقداری مری میباشد و سبزی نگش بواسطه است و لهذا باید

دهن فراز کازپوتی

از اجزای آن قطره کرده و بصفحه نمود تا عاری از مرگشته و خالص گردد

در هر فرار که ثبوت از عوامل محرک و معرق است و از تاه قطره در دفع کولای تشنه و نورد زالات هضم استعمال میشود و نیز از آن متفرقا و هم مخلوط با کنکینا در دفع حیانت نایب و در پی تجویز میکنند و نطول آن در دفع اوجاع و منافسی و ثراست اع از آنکه خالص استعمال شود و با مخلوط با زیت و با مانع الکلی

پوسپون حرک بگزند در هر فرار که ثبوت اگر اتر سولفوریک الکولیزه گرم عرق نخاع و گرم شربت بار نارنج و گرم مخلوط کرده با عاشق کوچک متد و جابا شامند

سفوف را گولو بگزند مسخوق سبل الطیب گرم مسخوق نوشاد و منبری در هر که ثبوت مکدر است گرم مخلوط کرده سفوف نمایند و در دفع صرع هر روزه از یک تا سه مقابل مقدار مذکور را در یک با سه دفعه سفوف کنند این سفوف در لالان خیلی شهرت اود

حب معمول بومیت بگزند در هر فرار که ثبوت اگر عصا خطبانا گرم مسخوق بزرگ نارنج مقدار کافی مطابق معمول حب سازند و از تاه حب و عرض و زینوشند و میتوان بجای مسخوق بر کفارنج منبری استعمال کرد

سِلَن حُرْدابی (کدرابی) و سِلَن و مَادِه (انساند او) سِلَن

نبات است از طایفه چتری و در جرد باهای جنوبی فرنگستان عمل میابد و در قدیم در دفع صرع و هبستری قطره سا با اقسام نورد و زخیلی استعمال میکرد و مدتی استعمال آن متروک بود تا در این اواخر که همین دیشتر از اجزای آن در دفع صرع با فواید زیاد استعمال کرد و این دیشتر فقط جزئی است از این نبات که اکنون استعمال میگردد و لحنی میباشد و دارای الیاف است شحین طویل و در نکان از طرف خارج اسمتیره و در داخل سفید شری بوی آن تند و معطر و طعمش حاد و گریزه و در خشک شدن آن بوی و طعم باقی است و در نیک مسخوق این دیشتر در دوشن مابل بخاکسری است

مقدار شربت گرد دیشتر سِلَن در دفع صرع از تاه گرم است که در نصف گلاس شربت قدیم گرم مخلوط نموده و یک قاشق چای خوری دووم و با عرق کشش در آن داخل کرده شب هنگام خواب بپاشانند و همین مقدار صبح و همین مقدار عصر نیز بطریق مذکور بنوشند

شِنُو پُود (شِنُو پُود یوم امپرو و پُود) (چای مکرزیک)

نبات است از طایفه شِنُو پُوده و در طب شاخه های گل از آن مانند عوامل ضد تشنه استعمال میکنند و پیشتر مطبوخ تاه اگر از آرد دهه گرم اب تجویز می نمایند

تِرَن شِنُو پُود معمول بارتی بگزند شِنُو پُود یوم امپرو و پُود گرم در دهه گرم اب جوش دم کرده و صاف نموده گرم شربت بار نارنج بپزایند و در قطره با طفال استعمال نمایند

کِکِا لِسْتِی کِکِا لِسْتِی کِکِا لِسْتِی
دِشَن هَا ضَد تشنه ها ضد تشنه

پوسپون ضد هبستری مطابق کدکس بگزند شربت مرکب بو مادان

سِلَن حُرْدابی

شِنُو پُود

در پناه ششم

۳۰ گرم تعفین چند ۲ گرم عرق سنبل الطیب عرق بهار نارنج مکده ۵ گرم اترو سولفوریک ۴ گرم پوسپون سازند هر ساعت يك قاشق كوچك بنوشند

خلوط ضد تشنج معمول بگيرند تعفین سنبل الطیب ۲ گرم تعفین چند ۵ گرم اترو سولفوریک ۵ قطره عرق تخم شبت ۵۰ اگر خلوط كند و در ضعفات صوت با قاشق كوچك متد جابجا شامند

قطر مسكن المانی بگيرند تعفین انغوزه ۲ گرم تعفین چند ۵ گرم تعفین ترناك ۵ گرم خلوط كند و در دفع هبستری از ۵ تا ۲ قطره در پوسپون مناسب و باد رقدری آب سرد مخلوط کرده بپاشامند

قطر سفالی انگلیسی بگيرند جوهر ابریشم خام ۵ گرم اسانس لوند ۵ گرم الكل ۳۰ در ۲۰ گرم در قلع بلوری اخل کرده و قاعه پوست تقطیر كند و از ۵ تا ۵ قطره در مایع مناسبی مخلوط کرده بپاشامند
الکسیر منتن فولد بگيرند الكل خالص ۵ گرم چند پیدستر ۲ گرم انغوزه ۵ گرم جوهر شبت گوزن ترناك مکده مدت چهار روز بچینانند و با كاغذ صاف نمائند و حفظ كند و در دفع هبستری ۴ گرم در مایع مناسبی مخلوط کرده بپاشامند

تعفین منتن وده بگيرند وده ۵ گرم انغوزه ۵ گرم در ۵۰ گرم الكل ۲۲ در جبهه مدت ۵ روز بچینانند و با كاغذ صاف كند و در دفع اختلاجات اطفال از ۵ تا ۵ قطره در يك گلاس شربت قند مخلوط کرده بنوشند

كاسر الرباح دالی بگيرند تعفین ترناك ۵ گرم تعفین انغوزه اسانس نعناع مکده ۵ گرم اسانس کرد با منبری كلسنه مکده ۵ گرم تعفین چند ۲۵ گرم جوهر شراب ۵۰ گرم شربت ساده ۲۵ گرم مخلوط كند و يك قاشق چای خوری در يك گلاس شربت قند مخلوط کرده بپاشامند

سفوف كاروگان بگيرند گوت ۲۵ گرم كهنای مسخوق ۳۰ گرم حرجان قرقر گل محتوم مکده ۲۵ گرم شنبوت كرس معدنه عاج سوخته مکده ۱۲ گرم مطابق معمول سفوف ساخت و در بسته های ۵ سانتی گرمی تقسیم كند و در اراض اخلاجات اطفال از ۵ تا ۵ بسته در عرض روز سفوف نمایند

حب ضد هبستری بگيرند چند پیدستر عصاره سنبل الطیب مکده ۲ گرم انغوزه انزرد مکده ۱ گرم مطابق معمول ۵ حب سازند و از ابتدا روزی يك حب و بعد و تا سه حب بپاشامند

حب جلد فولر بگيرند صبر زرد ۵۰ سنامکی ۴۰ انغوزه ۲۰ انزرد ۲۰ حرملی ۲۰ زعفران ۱۰۰ اسولفات آهن ۱۰۰ دهن كهنای با مقدار کافی شربت بو ماداران جهای ۲۰ سانتی گرمی سازند و این جو

مانند عوامل دفع هبستری استعمال میكند
حب ضد صرع معمول پودر كا بگيرند پیدل هندی ۵ گرم انغوزه ۱ گرم چند پیدستر ۵ گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و هر ساعت فاصله يك حب بپاشامند

حب ضد تشنج معمول بگيرند عصاره سنبل الطیب عصاره ككیا مکده ۵ گرم با مقدار کافی در سنبل الطیب ۲۰ حب سازند و از ۵ تا ۵ حب در هبستری كلور و در استعمال نمایند

حب مسکن معمول گتر بگردان غوزه عصاره سنبل الطیب مکده گرم عصاره بلادن
 ه سنانته گرم اکسید مصعد روی اگر کم چند پیدستر گرم مخلوط کرده خیر متحد الاخرانی ساخته و
 جهای ادرسه گرمی و تیب هند و این خوب داد دفع قطرب بکار برنگد در صورتیکه مرض صبح بود با
 سایر وسائط معموله مقاومت کرده باشد از استعمال این خوب نتایج سریع حاصل میشود و مقدار
 شربت انفاه حب صبح و حب ظهر و حب عصر است

در بیان عوارض اسید نیلک

سنانته

سپانوژن (مشتق از دلفظ یونانی است که سوانوس یعنی بلکون و دیگری ژنا و
 یعنی تولید میکند) عبارت از جسمی است بخاری شکل و مرکب از یک حجم بخار کربون و یک حجم از نیتروژن
 این دو حجم متکاثف شده و یک حجم حاصل کرده اند و از این جسم ترکیبات چندی تولید میگردد و عبارتند
 از اسید سپانیدریک و اقسام سپانوریک و ازل معروف به اسید پروسیک و پروسیات بود و بطبعاً
 این جسم در بادام تلخ و برگهای عدس بادی از نباتات طایفه روزاسه موجود است و مادراین در
 ابتدا اسید سپانیدریک و اقسام سپانوریک بیان میکنیم و بعد به ذکر نباتات که دارای سپانوژن اند میپردازیم
 و در آخر نسخ متداوله سپانوژنی را ذکر میکنیم

اسید سپانیدریک

اسید سپانیدریک (اسید پروسیک اسید هیدروسیانیک)
 ل اسید ح سنانیدریک کوکوم این جسم را در و نفاذ معین شیل و گلو سک
 کشف نموده اند و جسمی است مایع بی رنگ و بوی آن خیلی نزدیک بوی بادام تلخ و طعم آن فی الجمله خاد و
 وزن مخصوصش ۰۷۵ و درجه حرارت جوش میابد و در بادام مقدار کم محلول است و این اسید
 از اجزای است که خیلی سرعت تجزیه میگردد و گاه دیده شده که در چند ساعت تجزیه گشته و فاسد شده
 است و یکی از اسباب سرعت فسادش اثر نور می باشد و نیز مجاورت با آب سبب تجزیه اش میگردد و هم چنین
 است اختلاط آن با لعوق و تیز و شربت و سایر صورت و سازای و نه آنست که است تمام بوی بادام تلخ
 دلیل بر عدم تجزیه آن بود زیرا ممکن است که بوی بادام تلخ بشدت متضاعد گشته و اسید کاملاً تجزیه شده
 باشد و بهترین علامتی برای فساد و تجزیه آن تغییر رنگ است یعنی حصول رنگ آبی

از تجزیه اسید سپانیدریک

در بیان اثرات اسید سپانیدریک و فاسد شدن آن

اثر اسید سپانیدریک خالص بقدری قوی است که جهت حصول سوانح عصبانی خطره از قبیل داد و
 احساس تقبض صداغ و غیره استنشاق بخاران کفایت میکند و چون بحالت خلوص از در داخل است
 کتد سرعت برق موجب حصول آثار خطیره میگردد و در صورتی که در دست تجزیه دکل را جاری نمود
 قطعه پنبه را به عطره اسید سپانیدریک خالص الوده کرده در دهان نهاد گذشت پس از آن پنبه مشاهده نمود

که جوان

در پناه هفت

که جوان مثل مرده افتاد و در مدت يك ساعت عوارض عصبانه خطيره مانند اختلاج و تشنج و دوار و فایح و خدارت در آن برود داشت و هرگاه يك قطره اسپد سپايندريك خالص را بروی بان و پالمته چشم سگی ریزند و باد رخت جلدش را اخل نمایند پس از چند ثانیه آن جوان از پا افتاده و پس از چند دقیقه قیقه میبرد و بنیروس میگوید و مردی که مبتلی به مبر و فوج بود ۳۰ قطره اسپد سپايندريك **شیل** يك نفع استعمال نمود ده ثانیه پس از استعمال این مرد مثل مرده افتاد ولی کم بحال اول خود رجعت کرد و پس از دو ساعت مجدداً قطره دیگر استعمال کردم در این نفعه مجبض اینکد و ابروی زبان جریض سپید مانند شخص برق زده افتاد و چند دقیقه همین حالت باقی ماند و بعد اختلال رخو اش ظاهر گشت و نیز همین مصنف برك میگوید در سه نفر مسموم اسپد سپايندريك که هر سه نفر مرده بودند بهیچوجه اختلاجی برود نداشت و ابتدا حالت خدارت عمیق و بطلان کامل امار حویه حیوانی ظاهر بود و نبض در شرايين نندی و صدغی غیر محسوس و در سبانه محسوس در کماله دران بر حجت احساس میشد و تنفس خیلی سریع و گاه گاه تنفس طولانی عارض میگشت و بوی ادام تلخ بطور وضوح از تنفس آنها استشمام میشد

یکی از دانشمندان مونسوم به **کولون** که اخبارات زیادی ر شخص خود در باب اسپد سپايندريك داشته اسپد و سبك **شیل** دامتد دجا از ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ قطره باب مخلوط نموده آشامیده است میگوید پس از شرب مقدارهای آخری چند نفعه بهوع جزئی باز داد تر شمع براق بمقدار زیاد عارض شد و میگوید ممکن است این کثرت تر شمع براق بواسطه بهوع بوده باشد و نبض در مدت ۲۰ دقیقه از راه که حالت طبیعی آن بود بالا رفته تا ۷۰ قعر رسید و پس از يك ساعت بحالت اول برگشت و در مدت چند دقیقه احساس ثقل سر و فی الحمله صداعی مینمود و بالاخره در مدتی زیاد تر از ۳ ساعت احساس قلقلی در حواله قلب میکرد

بهرجهت اشخاصیکه مکرراً اسپد و سبك **شیل** را از ۱ تا ۱۲ قطره در مدت ۳۰ ساعت در مرضای خود استعمال کرده اند فقط علامتی از اثر آن مشاهده نموده اند صداع و حالت قور و بعضی اوقات حالت عدم راحت بواسطه اختداد عصبانه بوده است و بهیچوجه در آلات و دران و آلات ترشحی اثری از آن ندیده اند **بکریل** که یکی از دانشمندان بزرگ فریولوری است در باب اثر فریولوری اسپد سپايندريك میگوید چون بمقدار مناسب این دارو استعمال کنند تا حاصله از آن چندان اهمیت ندارد و عبارتند از احساس حرارت در قسمت معدی معوی بعضی اوقات بی وزاسهال جزئی و طیش قلب و در نبض تعبیر محسوس مشاهده نمیشود و چون مقدارش را قدری زیادتر کنند حرارت جلد زیاد میشود و بعضی اوقات عسر النفس جزئی و دوار و تعاشیر صداع جزئی و خستگی مایل بخواب بروز می نمایند

فاد زهر اسپد سپايندريك سوانح حاصله از اثر اسپد سپايندريك بقدری سریع العرض اند که بندرت میتوان از بی وزانها جلوگیری نمود و باید دانست که این ماده سمی چون فود مورد هلاکت نشود بدن مدت جانی را دفع کرده و حالت سکون و آرامی مقرر میگردد و در کربونات املاح و فاد زهر این ماده سمی دانسته اند و همچنین است اشتیاق بخار کلو و درختن آب سرد در طول تمام فقاد مخصوص بقادر غرق و این دو واسطه بقدری مؤثر اند که در حیوان مبتلی به تمام اسپد سپايندريك بروز

علامات هنگام سیوح میتوان بواسطه انها جوده دار جعت داد و نیز استنشاق بخار امانبال و استعمال پاچه های مبلول و سرکه کلور دار بروی ستون فقرات سودمند است و یکی از دانشمندان موسوم به اسمیت کربونات فرزد و فریک را بقیرین تر باقیهای اسپد سپاند و یک میدانده شرطی بر آنکه در هنگام استعمال ساخته شود و این ملحق این طریق میباشد بواسطه کربونات سود دید میکند مخلوطی از سولفات پرتو اکسید آهن و سولفات سزکونی اکسیدان را چون شرط اثر این دار است که تازه ساخته شده باشد و عوارض تمیم اسپد سپاند و یک خیلی سرعت بر فرد میکند پس تجالی برای طبیب استعمال آن نخواهد بود

سپید بنید و اثر آن بر سیاحت و سیاحت و سیاحت

چنانچه سابقاً بیان کردیم اسپد سپاند و یک خالص یک از سموم بسیار خطرناک است و مصنفین این اسپد و ترکیبات آن و محصولات سپانورنی را در تعداد عوامل چند به ذکر کرده اند لی از چند جهت بنا بر کلی در میان آنها موجود است و بطور وضوح مشاهده میکنیم که اثر ترکیبات سپانورنی کاملاً با اثر خدات اختلاف دارد و اگر چه مانند خدات مسوم میکند انسان و سایر حیوانات را که سلسله عصبانی آنها خیلی بزرگ است اما در حیوانات پست و در نباتات که وجود سلسله عصبانی در آنها مشکوک است اثر سمی ترکیبات سپانورنی خیلی قوی تر است و بقول کلی چیزی که میتوان گفت صحیح است آنست که این ترکیبات فاسد میکند جوده را در همه موجودات حیاتی و آن موجوداتی که حیوانان فقط یک سلول ساده تعلق دارند و قف میسازند عمل تغذیه و همتور را و معلق نگاه میدارند هر نوع انقلاب را و از این جهت است که از عوامل انتی سپتیک محسوب میشوند و نیز این سموم از خدات متمایز اند باینکه هرگز عادت نمیشوند

اگر چه مصنفین ادویه سپانورنی را خیلی مدح کرده اند ولی در استعمال آنها احتیاط را نباید از دست داد و اسپد سپاند و یک را مانند مسکات در دفع سرفه مبرم و فی مبرم و اسم و سپاه سرفه و گاسترالری مبرم استعمال میکنند و در خارج در دفع اخلا لان جلدی که با عکس شد بد همراه باشند از استعمال آن تجید نادی کرده اند

مواد مانع الجمع کلور و پیشاملاح فلزی و سولفورها و اکسید ها را با اسپد سپاند و یک نباید جمع نمود

اسپد سپاند و یک طبی (اسپید و سپید طبی) این اسپد را بقاعده کدکس بسازند میتوان مدتی نگاه داشت بدون آنکه فاسد شود و باید از آن در صراحی در سمباده و در پناه دو شانه حفظ نمود

طریقه ساختن آن مطابق کدکس بگردد مسجوق فرو و سپانورنی یا سپوم و اگر اسپد سولفوریک متعارفی گرم اب مقطره اگر فرو و سپانورنی را در دفری مخته و اب و اسپد مخلوط کرده بروی آن ریزند و با عانت انبویه زانو داری الت مبرد لیپیک را بان متصل کنند بطریقه که آنها را اینالت در صراحی در جرداری واقع شود که محتوی ه گرم اب مقطر باشد و این صراحی باید در آب سرد گذاشت و در وقت حرارت دهند محلول مقطر از انبویه و الت مبرد عبور کرده و در هوا

اثر این ترکیب بسیار زیاده است

اسپد بنید و یک

داخل میشود و همینکه حجم مایع محتوی در صراحی به ۱۰۰ سانتی متر مکعب رسید عمل تقطیر را موقوف سازند و محصول را بدقت مخلوط نمایند و بعد از یک ظرف تقریباً دو سانتی متر مکعب محلول پتاس کستیک اضافه کردند و یک سانتی متر مکعب از مایع مقطر باخود قطره محلول کلورید سود پود و آن وقت باقی مایع مکعب اب مقطر را باقی بماند و با غانت شش درجه داری محلول از قات نقره را که با گرم از قات خالص ۱۰۰ سانتی متر مکعب اب ۱۵ درجه بود قطره قطره بروی آن مخلوط میکنند و متصل بهم زنند تا رنگ آن برگشته و فساد ثباتی متشکل گردد و از حجم محلول نقره که بجا آورده اند مقدار اسید سیانید یک محوی در مایع را معین نمود و باید دانست که یک سانتی متر مکعب این محلول قضا میکند ۰۰۰۵۴۰ یعنی ۰۰۵۴ گرم اسید سیانید و یک خالص از وقت باید حساب کرد و بر محصول مقطر بقدری اب مقطر افزود و محلولی حاصل کرد که هر یک گرم آن دارای یک سانتی گرم اسید سیانید یک باشد این محلول را در صراحی های بلوری سیاه که در آنها سمباده بود حفظ کنند

اسید سیانید یک متداولی که بطریق مذکور ساخته شده باشد از عوامل مستکن سلسله عصبانی است و مخصوص مؤثر است در دفع تشنجهای موی که با او دام و امتداد موی همراهی می نمایند و آن که دوام است و عادت نمیشود و از سهوم بسیار خطرناک است و مقدار شربش از ۲ تا ۵ گرم که در ۲ گرم پوسپون داخل کرده با قاشق اش خودی کوچک متدرجاً بنوشانند و این مقدار دارای ۲ تا ۵ سانتی گرم اسید سیانید یک از قبیل اگر تا و لیکن و پی و دیگر بطور غسول استعمال می نمایند که از ۵ تا ۱۰ جزء آنرا در ۱۰۰ جزء اب داخل کرده تغسیل نمایند و عرق غار گلاسی با دام تلخ را در این موقع بنجای آن استعمال میکنند و نباید دانست که مایع پوسپون اسید سیانید یک باید اب خالص بود و نه قند و غیره و اگر این شرط را جاری کنند آخرین قاشق این پوسپون دارای همان اثر و قوت اولین قاشق خواهد بود و الا بواسطه مجاورت با قند و غیره فاسد گشته و اثرش را از دست میدهد

اسید سیانید یک گستاپیورانه مطابق انجمن و اسانندن
 بگردد سیانورنقره ۱۰۰/۴ اسید کلورید یک ۱۰/۴ درجه ۱۰ اب مقطر ۱۰۰ مخلوط کنند و این مخلوط دارای مقداری کلورید و نقره است که محلول نیست و در ۵ جزء اب ۲/۲ اسید سیانید یک دارد یعنی در ۵ جزء ۱۰/۲ پس از اسید سیانید یک متداولی که در ۵ جزء اب در دخیلی قوی تر است (حقیقتاً همین مقدار اسید سیانید یک و هر مایع که باشد ملاخطه نمایند عرق غار گلاسی)
اسید سیانید یک گستاپیورانه معمول بیمارستانها
لندن و خمالک متحد احربک بگردد اسید طریک ۱۰ اب مقطر ۱۰۰ سیانورنقره ۱۰۰/۴
 ۴ اسید اب و در صراحی در سمباده داخل کرده و حل نمایند و بعد سیانورنقره را بقیانند و در صراحی را بگیرند و بهم زنند و بگذارند تا بای ططرات پیاسی که تولید شده است در دگرد و پس از آنکه صحرای سرد شد بواسطه عمل انحراف مایع مصفی را در صراحی بلور سیاهی زنند و حفظ کنند و این اسید ۱۰/۳ و زتش ج ططرات پیاس را بطول محلول نگاه میدارد و در ۵ جزء این محلول ۲/۱۲ اسید سیانید یک خالص موجود میباشد و از اسید سیانید یک طی به نسبت ۲/۱۲ به ۱ قوی تر است

اسید سیانید یک گستاپیورانه

نور پیا

سپانور مضاعف و هیدرات آهن (نیل و سی) سفافات
 (فریک) فر و سپانور فریک) این ملح حاصل میشود از ترکیب پرتوسپانور آهن با دوتوسپانو
 ان و جسمی است جامد و بی طعم و بی بو و دارای رنگ باریک قشنگی و در آب و الکل و اتر غیر محلول و در صنایع بمقدار
 زیاد ساخته میشود و جهت استعمال آن طبی باید از آن تصفیه نمود باین طریق بگردنیل و سی تجارتی را در نوع
 کوته و در اسپد کلوریدیک و با اسپد سولفوریک با دوز محتمل مدتی بگذارند همانند آلومین و اکسید آهنی
 که ممکن است در آن باشد حل گردد و بعد شسته و خشک کنند

دندان درد را بیک سیل پرو

اثر سیل پرو و سیل پرو شکوکه است و اسپد سپانیدیک آن از آن میگذرد و مگر بواسطه حرارت بسیار شدید
 و کولون ثابت کرده که نیل و سیل پرو نیست ندارد مگر آنکه بمقدار خیلی زیاد استعمال شود و آنرا در بسیار
 از اعراض استعمال میکند و یکی از دانشمندان حیات ناشی را باین طریق مدام و میباید که در ابتدا یک سهل برض
 میدهند و بعد از آن قره حی هر ربع ساعت سفوف زکریا استعمال میکند بگردنیل و سیل پرو و سپانور آهن
 یکدم فلفل و با خردل کوبیده هر یکدم در اولین قره حی از غریبه و بعد از آن سفوف را معمول میدارد و در
 روزهای بعد ۳ و ۴ دفعه و یکی دیگر از دانشمندان بلا بل نیل و سیل پرو و سیل پرو سفوفات کپسول ترجیح میدهد
 آنکه دارای هیچ طعمی نیست ۴ هم در زمان اشتداد حی هم در زمان قره هر دو میتوان از استعمال کرد ۳
 استعمال این ملح بمقدار کم مکنی است یعنی از ۲ تا ۳ سانه گرم که دو یا سه دفعه در عرض و از استعمال شود عم
 از دخول این ملح در معده نه تنگی و تنفس عارض میشود و نه ضعف که چون حامی ناشی را باین و امدا و اکسید کربن
 میکند آنکه با کینا مدام باشد و بقول کلی اثر این واد در دفع حمله های مرض خیلی سریع تر از اثر کینا
 ظاهر میگردد و نشانه که این مصنف استعمال میکند عبارت از این است بگردنیل و سیل پرو و سپانات
 آهن مسکوق نبات مکدر اگر مخلوط کرده سه قسمت کنند و در سه دفعه در عرض و زیبا شامند و همین مصنف
 این واد را در دفع اسهال مزمن تجویز مینماید و در این وقت مقدار شش در عرض و زبیه یک گرم و نیم پیرسنا
 و یکی از دانشمندان شهر انورس صیغ را بواسطه استفراغ دم معالج مینماید و در بین روزی از ۲ تا ۳ سانه
 گرم نیل و سیل پرو استعمال میکند و دیگر یک از دانشمندان شهر بزد و قطرب بطریق مذکور مدام و مینماید و
 علاوه حامی های نصفه و نطولات مبر و بی سر معمول میدارد بهر جهت نیل و سیل پرو عوامل ضد صری
 است که اثر از استعمالش شایع است و مقدار شربت آن از ۵ گرم تا ۲ گرم بطور حبه که ۳ یا ۴ دفعه در عرض
 در استعمال شود

سپانور پیا سبوم

سپانور پیا سبوم (هید و سپانات) سپانور توهم سپانور
 جسمی است سفید و پیکر و ساخته شدن بی بو و بی طعم و در آب و الکل و اتر غیر محلول و در صنایع بمقدار
 و شدت بوی بادم تلخ است شمام میگرد و باین جسم در الکل سرد بمقدار کم محلول و در الکل جوش بخور محلول
 و در آب محلول و بی طعم آن خیلی تند و قلیان و تلخ است

طریق ساختن سپانوریتا سپوم مطابق کس

پیتاسپوم مقدار منظور در گرم خان بخشکاتند و در بوت و دوازده که دارای سرپوش باشد داخل کنند و خارج آن قرحه نکشند مانند نادگر چندان بخارج از آن متصاعد نشود و بواسطه این هفتی که در فوق بوده واقع شده ما ذوب شده را صاف نمایند و مصفی را خارج کنند تا که بودا هفتی که در آن معلوم است جدا گردد و چون سرد شود سپانوریتا سپوم شکل منای سفید بلوری متبلر میگردد و هر چه غرض از ماده سفید در آن یافت شود جدا کنند اثر سپانوریتا سپوم مانند اسپد سپانید ریک است و از آن سهل الاستعمال و مقدار شربتش از تاه سانه گرم و زیادتری که بطور پوسپون استعمال کنند و چون اسپد که بونیک هوا بخرید میکند سپانوریتا سپوم را واسپد سپانید بکشد و متصاعد میسازد لهذا ترکیبات و سازای آن خیلی سریع الفساد خواهد بود و آنها را نباید ساخت مگر در هنگام استعمال و در خارج محلول مانده سپانوریتا سپوم را از قرار در ده مطوط غسول و قطول استعمال میکنند و نیز قرحه طی و پومادان مستعمل است و مانند اسپد سپانید از سهوم خطی

دینا اثر فیلو و اثر پیتا سپوم

سپانوریتا سپوم را با فر سپانوریتا سپوم نباید مشتبه نمود زیرا که مانند اسپد سپانید ریک از عوامل و اثر است و در استعمال آن نهایت احتیاط را باید رعایت داشت و حال آنکه فرو سپانوریتا سپوم را مقدار زیاد بدون عذر هیچ ساخته میتوان استعمال نمود

اثر شیمی سپانوریتا سپوم مانند اثر شیمی اسپد سپانید ریک است و جوع نماید بر اثر فیلو و اثری اسپد سپانید ریک و فاد زهر و اثر تراپوتیکی آن چون در داخل استعمال شود نیز مانند اسپد سپانید ریک است و در استعمال آن خارج هر همه خصوصیات سپانوریتا سپوم در فوق دارد و شرط استعمال خارجش آنست که بر روی جلد بشره در سطحی گردد و هرگز بر روی جلد غاری زنده نباید استعمال شود و اگر چه محلول مانده و الکلی اتری آن را در استعمال آن خارجی بکار میرند ولی بیشتر محلول مانده معمول است زیرا که این مایع بهتر سپانوریتا سپوم داخل میکند و در این موقع از عتاه سانه گرم در یک روز کفایت میکند و سپانوریتا سپوم را در دهها بجای حل کرده باشند باید پارچه و پاپینه محلول را بدقت در آن لوده نموده و بر روی موضع معکوله نطول کنند و همین که خشک شد بر روی عوض نمایند و در بعضی حالات لازم میشود که پس از شفا دو یا سه روز استعمال و از آن ترك نکند هر چه چون محلول سپانوریتا سپوم را بر روی هر یک از اجزاء جلد منطبق سازند حساس برودت بسیار شدیدی در آن موضع میگردد تا تا تعادل مقرر شود و نیم ساعت بعدا حساس بر نخس و یک قسم حکم میشود که چندان مکره طبع نیست و مادامی که دو ابروی جلد منطبق است این حساس بر قرار میباشد و جلد مخصوص در وقتیکه محلول الکلی استعمال شده باشد سرخ میگردد و چون استعمال وادامه سازند این حالت از بقیه مفقود میشود خاصه در صورتیکه انطباق آن با جلد زیادتر از ۲۴ تا ۴۸ ساعت نباشد ولی اگر مقدار زیاد بود و مدت پنج شش روز آنرا استعمال کنند ممکن است ادرتم و اگر ما و با فلپکن بر روز کرده و ثابت نمایند و قطع نظر از علامات موضعی مذکور ممکن است علامات عمومی اذیل

اثر فیلو و اثر پیتا سپوم

بطوء بنض و تنفس و وزن نمایند و این حالت بطوء در محبوسین تغییر پذیر است ولی در اشخاصی که صحتشان هنوز
محل نشاء ثابت میباشد و **وسو** که نطول سپانوریتا سپوم داد و خودش امتحان کرده میگویی علاوه
بر بطوء دوران احساس برودت در اجزاء مختلف بدن و میل بخواب نیز بروز می نمایند

از نطول محلول سپانوریتا سپوم بر روی جبهه ممکن است چند قطره در فاهین اجفان داخل کرد و مورت
بر زوج شدیدی در چشم شود مخصوص هرگاه که محلول الکلی را استعمال کرده باشند ولی این حس
که بندرت بک قیطر طول میکشد هرگز موجب حصول سانحه در چشم نمیشود

چون مسحوق سپانوریتا سپوم را بطور خالص و با خلوط با قیطر طی روی جلد بثره منطبق سازند مورت
وجع بسیار شدیدی در آن محل میگردد که مدت چندین ساعت دام میکند و اسکاری حاصل میشود
شبه بر اسکار حاصل از تپاس محرق و از این جهت است که استعمال سپانوریتا سپوم در روی جلد غاری از
بثره منع کرده اند

مواد مانع الجمع جمع مایین اسیدها و بدورها و املاح آهن و املاح زئبق با سپانوریتا سپوم

نباید نمود

سپانوریتا زئبق (پرو سبات زئبق) سپانوریتا قوم هیدرار

ژیریکوم ملجی است ب رنگ و بشکل منشورهای لوزی شکل متبلر میگردد و طعم آن تند و فلزی دد
اب بخوبی محلول و در اکثر بمقدار کم حل میشود

طریق ساختن آن مطابق کدکس بگیرند ب اکسید زئبق ۳۰ پیل و سی خالص ۴۰

اب مقطر ۴۰ ب اکسید و پیل را نرم صلا بکند و در کپسول چینی با ۲ جزء اب مقطر مخلوط کرده بجوشا

و همینکه حصول رنگ قهوه حاصل نمود از روی آتش برداشته بگذارند تا نشین شود و بواسطه عمل

انحراف مصفای وی از آن برداشته با کاغذ صاف نمایند و تقاله با با ۱ جزء دیگر اب مقطر بجوشانند و بگذارند

تا نشین شده مصفای آن را نیز بواسطه عمل انحراف برداشته و با کاغذ صاف کنند و در مصفی با خلوط

کرده در کپسول چینی بخی نمایند تا آشنای رنگی روی آن ببینند و بعد بگذارند سرد شده تا متبلر گردد و متبلرها

از اب ماده جدا کرده در گرم خان نمشکانند و اب ماده را نیز بخی نموده و بجبهه متبلر سازند و اگر خواسته

باشند پیل و سی غیر خالصی که در تجارت متداول است استعمال نمایند باید اول آنرا با اسید کلوریدر

و بعد با اب مقطر بشویند

سپانوریتا چوه یکی از سموم قوی است و مقدار شربت و طریق استعمال آن مانند ارشکنه در جوع نماید

در درجه چوه ب کلور و زئبق (۱)

محلول سپانوریتا چوه معمول مانند و زا بگیرند سپانوریتا چوه از ۱۰ جزء ماء

سانت گرم گودانم سیدم از ۱۰ جزء ماء گرم اب مقطر ۱۰ گرم حل کنند و بک قاشق آتش خوری کوچک صبح

و یکی عصر در بک پیاله تیزن مخلوط کرده بپاشانند

سپانوریتا روی در در روی ذکر شد

سپانوریتا

در میان

نمایان مولی سیانید

در بیان اسید سیانید و اقسام سیانید

از عده زیادی نباتات اسید سیانید و یک حاصل میشود اعم از آنکه این ماده در آنها بالطبع متشکل شده و موجود بود و یا آنکه فقط مواد اصلی آنها در نباتات موجود بوده و بواسطه تعامل فعل و انفعال در هم تولید گردد و عموماً اسید سیانید و یک در این مواقع با دهن فراری همراه است که بوی شبیه به بوی است که مثلاً از برگ غار گلاسی و یا گل عوسج متصاعد میگردد و مخصوصاً نباتات طایفه **روزاسه** دارای این اسید و دهن فرار میباشد و بوی معطر عرق هسته های تلخ و کپرش المانیها بواسطه همین اسید و عموماً هسته های تلخ از قبیل هسته زرد الو و هسته الو بالو و اقشام گلر اس و الو و هلو و غیره نیز دارای اسید سیانید و یک و دهن فراری هستند و موسوم به دهن فرار بادام تلخ زیرا که بیشتر آنرا از بادام تلخ اخذ میکنند ولی حقیقت حصول این اسید در مواد مذکوره یک انقلاب ثابتی لازم است چه مواد اصلی آن در آنها موجود میباشد و برخلاف برگ غار گلاسی و برگ اقشام گلر اس و برگ و گل هلو و در وقتی که بوی دهن فرار میباشند بوی قماربازی از آنها متصاعد میگردد که در هسته های مذکور این بوی مشاهده نمیشود مگر در تحت اثر بعضی شرایط یعنی انقلاب ثابتی که ذکر کردیم و هم چنین گلهای بسا در اقسام **روزاسه** و بعضی نباتات دیگر که از این طایفه نیستند مانند گل خروزمه (دلفی) نیز دارای بوی اسید سیانید و یک و اساساً در بادام تلخ میباشند پس در این مواد آخری طبعاً اسید سیانید و یک وجود دارد و در حصول آن انقلاب لازم نیست

مادراین در بادام تلخ و غار گلاسی و منفرداً بیان میکنیم و اثر هسته های تلخ را بر بادام تلخ و برگهای مذکور را بر غار گلاسی باید قیاس نمود

بادام تلخ **لو زت اما ند** **امبکا الوم** **امبکا الون** بود و قسم است بادام شیرین **ن امبکا الوم** و سپس بادام تلخ **ن امبکا الوم اما را** و هر دو قسم سرد رختی میباشند از طایفه **روزاسه** و از جنس **امبکا الوم** و موافق تجربه یکی از دانشمندان مغرب بادام شیرین را با اجزای قبل است آب ۳۳ ماده قشری ۵ زیت ۴۵ البومین ۳۵ قند طایع ۹ صمغ ۳۳ نجیب نباتی ۳۳ اسید و تلف عمل و در مغرب بادام تلخ علاوه بر مواد مذکوره دارای ماده زرد رنگی است موسوم به **امبکا الون** و یک سفیدی زرد و حاد و اسید سیانید و یک و دهن فراری که در محصولات بادام تلخ مشاهده میشوند بالطبع در آن موجود نیستند و تولید میگردد از تعامل البومین محتوی در آن که امولسین سیانید نیز نامیده میشود در ماده مبتلری موسوم به **امبکا الون** و این تعامل حاصل نمیشود مگر بواسطه آب یعنی چون مغرب بادام تلخ مجاور آب شود این تعامل حاصل میگردد و علاوه بر دهن فرار و اسید سیانید و یک در این تعامل اسید و یک و قند نیز تولید میشوند

بادام تلخ

بادام تلخ

دهن فرار بادام تلخ مانند دهن فرار غار گلاسی و یک است و طعم آن تلخ و سوزان و بوی آن مانند بوی اسید سیانید و یک

غارگلاسی

۵۰۵

بادام شیرین از عوامل ملین است و ترکیبات آن را در مرغ بیان خواهیم نمود و بادام تلخ که از عوامل مسکن اعصاب و ضد تشنج میباشد ماده عامش عبارت است از دهن فرار و اسید سیانیدریک

مواد مانع الجمع اسیدهای معدنی و سولفات ها و گوگرد و کلور و نیترات نقره و ید و یدها و اکسیدهای چوبه و کلر و با محصور کردن بادام تلخ نباید جمع نمود

عرق بادام تلخ مطابق کس بگردند تفاله بادام تلخ مقدار منظور اب مقدار کافی مخلوط کنند و در قریع اسباب تقطیر داخل کرده مدت ۷ و ۸ ساعت بگذارند بماند و بعد در حمام ماریه و با باغات بخار تقطیر کنند تا وزن مایع مقطر ضعف وزن تفاله بادام شود که استعمال کرده اند و دهن فراری که بر روی مایع شناور است از آن بگردند و در دهه اگر مایع ۵ میلی گرم اسید سیانیدریک باید وجود باشد (ملاحظه نمائید عرق غارگلاسی را) و مقدار شربت این عرق که از عوامل مسکن سلسله عصبانی و ضد تشنج است از ۱ تا ۲ گرم بطور پیوسته و در این اوقات کمتر استعمال میکنند

موافق و انشای درمانی در دهه ۵۰۰ جزء عرق بادام تلخ و با عرق غارگلاسی از ۲ تا ۳ اسید سیانیدریک باید موجود بود

دهن فرار بادام تلخ مطابق کس بگردند تفاله بادام تلخ اب صاف ۳ تفاله را در آن به سرد مخلوط کرده مدت ۲۴ ساعت بگذارند بماند و بعد در حمام ماریه تقطیر کنند تا حصول مقطر دارای ۱۰۰ بول بود و این محصول را در حمام ماریه مجدداً تقطیر نمایند و در قابل فلورانس جمع کنند و دهن فرار را اخذ نمایند و در این عمل علاوه بر دهن فرار عرق بادام تلخ نیز حاصل میشود

دهن فرار بادام تلخ که از عوامل مسکن است در خارج مانند پودا استعمال میگردد و چندان اختلاقی با دهن فرار غارگلاسی ندارد

روغن غبر متین خوش بوی جگر مورد موافق دستور العمل انیل بگردند روغن جگر مورد ۵۰۰ گرم دهن فرار بادام تلخ از دهانه قطره (۵۰۰ سی گرم) مخلوط کنند و میتوان بجای این دهن فرار ۵۰۰ گرم عرق غارگلاسی استعمال نمود و بقوت بهم زنند و بگذارند تا بماند و بعد بواسطه عمل انحراف مایع زیادی را دور بزنند و این مقدار را سانس و با عرق مورت هیچ اثر نامساعدی نمیکردد

غارگلاسی (غار طرا بوذونی) داور به سیر پری لور و سیرازو (پروئوس) درخت کوچکی است از طایفه روزاسه و از جنس درو یا سه از نباتات بومی اسپای صغیر و حوالی طرا بوذان و در دوا سطر مائه شاتر دهم میلادی این درخت را بمال فرنگ برده و اکنون در همه باغهای فرنگستان بواسطه تشنگی یک درخت است که لا طبی غیره مقدار زیاد موجود است و طول این درخت از ۱ تا ۲ متر و گاهی آن همیشه سبز و تقریباً بدون تناله و گسترده و صلب مانند پوست اهو و گلرهای آن مانند خوشه های ابطی قائم و طول این خوشه از ۱ تا ۲ سانتی متر و دنگ گل سفید و کوچک و بسیار معطر و میوه این درخت کمی دارای هسته و بیضی شکل و قدری مستطیل و بشکل دنگ گلاس و طعم آن مایل به شیرینی و تفت است

غارگلاسی

دهن فرار

در نیجافیه

در برگ این درخت دهن فرار و اسید سپاند ریک و تن و کلو و فیل و ماده عصاره و ماده عامل تلخ خصوص
موجود است و بواسطه تقطیر از این برگها دهن فرار سبی اخذ میکنند که دارای مقدار زیادی اسید سپاند
است و این دهن در صورتیکه خالص بوده و نیک است و شدت بوی اسید سپاند ریک از آن متصاعد
میکرد و طعم آن تلخ و سوزان

مقدار دهن فراری که در برگهای غار گلاسی موجود است در هر امتداد سال یکی نیست و موافق احتیاجات
یکی از دانشمندان و سازی موسوم به **سوران** در سلطان اسد مقدار این دهن در باد تر از سایر ايام
سال است و نیز چون این برگها را محسوسا نیک خواص آنها خیلی کم میگردد

عرق غار گلاسی مطابق کدکس معمول بیمارستانها لشکر

بگیرند برگ تازه و خود کرده غار گلاسی و آب و عرق تقطیر کنند تا به اجزاء مقطری بدست آید و این مقطر را
شدت هرنند تا دهن فرار بخوبی حل گردد و آنکا غدی که از آن تر کرده باشند صاف نمایند

این عرق از عوامل مسکن ضد تشنج است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۲ گرم بطور یوسپون و بمقدار ۲
تا ۳ گرم در تعدیل ادویه و حصول مطبوعیت آنها استعمال میشود چنانچه در فصل با دام تلخ ذکر کردیم و با
کمال تولید سپانورزینیک که از محصولات سبی بسیار قوی است میباشد و از این جهت است که این دود و
را نباید با هم استعمال کرد

همه محصولات سپانورزینیک طرف میکند بوی نافذ و غیر مطبوع مشک و انغوزه را و نیز دفع مینمایند
بویهای متین و معفن را و از این جهت است که از عوامل دفع العفونه و آنتی سپتیک محسوب میگرددند
عرق غار گلاسی که بقاعده مذکور اخذ شده باشد نوعاً در ۱۰ جزء دارای ۵۰۰ تا ۵۰۰ گرم اسید سپاند ریک
میشود و باید بقدری آب مقطر بر آن افزایند که در ۱۰ گرم دارای ۵۰۰ میلی گرم اسید سپاند ریک گردد
و حقیقتاً تعیین مقدار اسید سپاند ریک این مایع محلولی سازند از سولفات مس (کات کبود) که ۱۰۰ گرم
گرم سولفات را در ۱۰۰۰ سانتی متر مکعب آب مقطر حل کنند و در قری کرته آن سطح بود و آنرا بروی روغن کافور
سفیدی گذاشته باشند ۱۰۰۰ سانتی متر مکعب عرق غار گلاسی که میخواهند امتحان کنند بریزند و با سانی
مطر مکعب مائیک مایع بر آن افزایند و بعد شیشه درجه داری که یک هم سانی متر مکعب را نشان دهد
از محلول سولفات مس پر کنند و بروی مایع محتوی ذره کم کم بواسطه این شیشه از محلول سولفات
دیزند و بهم زنند تا آنکه محلول سولفات مس مائیک با واسطه هم زدن مفقود نشود و یک هم سانی
مطر مکعب از محلول سولفات مس مقابلی میکند با یک میلی گرم اسید سپاند ریک مثل آهرگاه در ۱۰۰۰
سانی متر مکعب عرق غار گلاسی و تقسیم از شیشه درجه دار را بکار برده باشند معلوم میشود که در آن
۵۰۰ میلی گرم اسید سپاند ریک است و حقیقتاً تبدیل کردن آن بر تبه ۵۰۰ میلی گرمی ضرب کنند حجم مایع مقطر
یعنی ۱۰۰۰ را در ترتیب که یافته اند یعنی ۵۰۰ و بره ۵۰۰ تقسیم نمایند خارج قسمت عبارت از حجمی خواهد بود که مایع
مقطر باید داشته باشد بالملایفه مقدار را بیکه باید بر آن افزود معین میشود

۶۰۰۰ = ۱۲۰۰ + ۱۰۰۰ x ۵۰۰ = ۵۰۰ یعنی حجمی که مایع مقطر باید داشته باشد
پس ۲۰ حجم باید بر آن افزود و این قاعده را در تحویل عرق با دام تلخ بر تبه ۵۰۰ میلی گرمی هر محلول بگردد

عرق غار گلاسی

از اسید

از اسید ساینده ربك میتوان بکار برد موافق دوا سازی زمانه در دهه ۱۰۰ جزء عرق غار گلاسی ۲۰/۱ تا ۳۰/۱ اسید ساینده ربك موجود است یعنی از عرق غار گلاسی کس قد روی باد ترادضعف دارد عرق غار گلاسی چون در مجاورت هوا فاسد میگردد لهذا اگر بیشتر از يك سال بر آن گذرته باشد نباید استعمال شود

نسخه

خر زهره دقلی (سم الحجار) نالور به روز لور روز (نوبوم ولا ندر) درخت کوچکی است از طایفه **ایوسپنه** و در همه بستانهای فربك بواسطه تشنگی گش از اغرس میکند و در کوهستان جزیره کورس و ایتالیا و الردی افریقا عمل میابد و در بلوک خیسر کما بمقدار زیاد موجود است و اهالی این بلوک آنرا **کپش** مینامند و اکنون در طهران در پیشتر خانه ها و بستانها از اعمال و برک این درخت در تجدد مشهور است و از مواد سمیه میباشند و هم چنین است گل آن و مطبوخ مانده و زبتي برک آنرا بطور بن طول در دفع خشکری استعمال مینمایند و مسحوق برک آنرا بایه مذاب مخلوط نموده در دفع جرب تمیخ میکند

دقلی یکی از عواملی است که قلب را مسموم مینماید و یکی از دانشمندان معاصر موسوم به **بلیگان** اثر سمی آنرا مانند اثر تال میدانند و میگویند استعمال آنرا بویکی میتوان مانند اثر تال را غوازی آنرا استعمال کرد و دیگری از دانشمندان و الکلوشیدان استیج کرده یکی را کورارین غلط نامیده و چندان موثر نیست و دیگری **اولاند رین** اسم گذاشته و ماده است سمی و قوی الاثر و در هندستان پوست این درخت در دفع ذوسنطاریا و در دفع نوبه استعمال میکنند و اعصاب الری افریقا عصر برک آنرا در دفع در دندان بطور مضمره معقول میدارند

کسان سنجی و اول الحجار در سیاهی

شربت غار گلاسی مطابق کس بگزیند عرق غار گلاسی ۱۰۰ اقد سفید خورد کرده ۱۰۰ در حالت برودت قد را در عرق حل کنند و با کافور صاف نمایند این شربت از عوامل مسکن ضد تشنج است و مقدار شربت آنرا ۱ تا ۲ گرم

امولسیون بادام تلخ مطابق کس بگزیند مغز بادام تلخ و مقشر قد سفید مکده اب ۱۰۰۰ مغزهای بادام را با نلث قد و قد ریاب بگویند و با باقی مانده اب مخلوط کنند و با فشار از مویر بگذرانند و باقی قد را بپزایند و در این امولسیون چون مقدار اسانس بادام تلخ غیر معلوم است بهتر است که امولسیون را با بادام شیرین ساخت و بعد بقدری که طیب بجوئی میکند آنرا بادام تلخ بپزایند

غسول ضد سرطان معقول کسئون بگزیند برک تازه غار گلاسی ۱۲۵ اب گرم ۱۰۰ مدت نیم ساعت دم کرده ۱۲۵ جزء غسل بپزایند این غسول گاهی موجب تسکین و جاع سرطان میشود

پوسپون مسکن معمول ماژندی بگزند سپانور پیا سپوم اده گرم عرق کاهو
 ۵ گرم شربت خطی ۳ گرم مخلوط کنند و این پوسپون از عوامل مخدره قوی است و در دفع نورالژی و تب
 عصابه و اخلاک اثر له اثر استعمال میکند و مقدار شربت هر ساعت بهر ساعت فاصله فاشق

جای خوری است

قبروطی مسکن معمول اند سون بورژس بگزند سپانور پیا سپوم اده
 گرم روغن بادام اگر قبروطی ساده اگر مخلوط کنند در دفع اگرها و لیکن و پوریکو و نورالژی تمیز کنند
 پوسپون صدی معمول ماژندی بگزند اسپدی و سیک طی ۵ قطره مطبوخ

لبلاب ۵۰ گرم شربت خطی ۳ گرم مخلوط کنند و هر سه ساعت فاصله یک فاشق کوچک پیا شامند

پوسپون اسپدی و سیک معمول بوشاردا بگزند اسپدی و سیک

طبی ۲۰ قطره پوسپون صمغی ۵ گرم در صراحی در بسته مخلوط نمایند و با فاشق کوچک متدرجا پیا شامند

پوسپون صدی ابضا معمول بوشاردا بگزند مطبوخ اسپس صدی

۵۰ گرم شربت تلوه ۲ گرم اسپدی و سیک طی ۲۰ قطره نیز در صراحی در بسته مخلوط نموده با فاشق کوچک متدرجا

پوسپون مسکن ابضا معمول بوشاردا بگزند عرق کاهو ۵۰ گرم عرق غار

گلایسی ۵۰ گرم شربت با کود ۳ گرم مخلوط کرده با فاشق کوچک متدرجا بنوشند

پوسپون مسکن ضد تشنج ابضا معمول بوشاردا بگزند عرق

غار گلایسی ۵۰ گرم اب مقطر ۵۰ گرم شربت بهار نارنج ۳۰ گرم عصاده غیر مصفای بلدن ۵۰ سانت گرم اثر

سولفوریک ۲ گرم مخلوط کرده هر ساعت یک فاشق کوچک پیا شامند

مخلوط کروئیمیر بگزند عرق غار گلایسی ۳۰ گرم تعفین کپوله ۲ قطره مخلوط کنند و هر روز صبح و

عصر ۵ قطره این مخلوط را در دفع قهائی استعمال نمایند

مخلوط پیر و بگزند اکل ۳۲ درجه ۱۰ گرم عرق غار گلایسی ۵۰ گرم اب ۲۰۰ گرم قند ۲۰۰ گرم اگر مخلوط

کنند و بعد از هر غذا یک فاشق از خودی بنوشند و میتوان بجای این پوسپون مخلوطی از یک جزء کرش

و یک جزء شربت ساده استعمال نمود

امولسیون قاطع الحی معمول ملبوس بگزند مغز بادام تلخ ۵۰ گرم

اب ۵۰ گرم شربت ساده ۳۰ گرم امولسیون ساخته و در یک مرتبه پیا شامند

پوسپون ضد هیستری معمول ژوزات بگزند سپانور پیا سپوم

۵۰ سانتی گرم عرق کاهو ۵۰ گرم شربت بهار نارنج ۳۰ گرم مخلوط کرده با فاشق از خودی متدرجا بنوشند

شربت ضد گرفتگی صدا معمول مبال بگزند عرق غار گلایسی

شوره مکده ۵۰ گرم شربت تلوه شربت پیا و شان مکده ۵۰ گرم شربت صمغ ۵۰ گرم مخلوط کنند و تب و تب

پیا شامند و هر دفعه یک فاشق از خودی این شربت را در یک پیاله مطبوخ گرم باد و بخوبی داخل نموده

حب افع قطرب معمول ژوزات بگزند سپانور پیا سپوم ۲۰ گرم

مسحوق سنبل الطیب اگر با مقدار کافی شربت ساده مشت حب سازند و در قوطی که پر از زغال کوبیده

محصولات نباتی

۵۰۹

باشد حفظ نمایند و در ۲۴ ساعت دو حب استعمال کنند

حب سپانوریتا سپوم معمولی بگیرند سپانوریتا سپوم ۱۰ گرم با مقدار کافی نشاسته و شربت ضمیع ۲۰ حب سازند و هر چی دارای ۲۰ میلی گرم سپانوریتا است و در دفع انتصاب نفرین حب صبح و یک حب شب بنامشاند

حب مسکر معمولی و دربی بگیرند سولفات مورفین ۵۰ سانتی گرم سپانوریتا سپوم ۳۰ سانتی گرم با مقدار کافی یک لعاب ۲۰ حب سازند و در ابتداء و ذی ۲۰ حب هر شش ساعت فاصله یک حب بنوشند مدت جابر عدد خوب ببقایند و میتوان تاد و انده حب در دو استعمال نمود

قرص نیل و سی معمولی و دیگر بگیرند نیل و سی خالص ۲۰ گرم مسحوق صمغ عربی ۲۰ گرم مسحوق قند ۱۰ گرم مسحوق دارچینی ۲۰ گرم شربت پوست لیمو مقدار کافی مخلوط کرده و خیر متحد الاجزائ سازند که قوام آن شائبه قرص ساختن باشد و به بیست قرص مساوی تقسیم نمایند و در حیوانات نابشر اطفال از ۳ تا ۱۰ قرص در عرض دو استعمال کنند

غسل معمولی ماژندی بگیرند اسپد هیدروسیانیک طبی ۲۰ گرم عرق کاهوه ۵۰ گرم مخلوط کنند این غسل در دفع حکه خشک پشه و وجع سرطان متفرج مفید استعمال است
نطول مسکر معمولی قاسون بگیرند اسپد و سیلک طبی الکلی خالص مکده ۲۰ گرم آب ۲۰ گرم مخلوط کنند و پارچه بان الوده کرده در روی آلات موجه نطول نمایند و در وقت استعمال مخلوط با بهم زنند

محلول سپانوریتا سپوم چته نطول بگیرند سپانوریتا سپوم ۲۰ گرم دسی گرم آب مقطر ۱۰۰ گرم حل کنند و پارچه بان الوده نموده در نور الزی و فانیسم و خصوصاً صداع بروی محل مویج منطبق نمایند

غسل معمولی بیت بگیرند سپانوریتا سپوم ۵۰ گرم امولسیون بادام تلخ ۲۰ گرم مخلوط کنند در ثورات خرم که با خوارش همراه باشند تعسیل نمایند
کحل سپانیدیک معمولی کوئی بگیرند اسپد سپانیدیک طبی ۱۰ گرم عرق بلادن ۵۰ گرم حل کنند و در ترس و شنائ شد بد که با سیلان دمعه و تشنج اجفان همراه بود چند قطره این کحل را در فابین اجفان قطور نمایند و قطعه مللی را در آن الوده کرده بروی اجفان منطبق نموده و هر نیم ساعت فاصله تجدید کنند

کحل سپانوریتا سپوم ایضا معمولی کوئی بگیرند سپانوریتا سپوم ۲۰ سانتی گرم عرق بلادن ۱۰۰ گرم حل کنند و مانند کحل مذکور در همان موقع استعمال نمایند
پوماد اسانس بادام تلخ بگیرند اسانس بادام تلخ مسکه کاکا او مکده ۲۰ گرم مخلوط کنند و در رو و در گلو کوم و در دودم غبیه بروی جبهه و شقیقه ها ساعت به ساعت با نذانه یک فنزق باراجی میخ
قرص طی هیدروسیانیک معمولی بیت بگیرند اسپد هیدروسیانیک طبی ۱۰ گرم قرص طی ۵۰ گرم مخلوط کرده در قروح سفیلیسی استعمال نمایند

پوماد سپانوریتا سپوم ابضا معمول بدت بگیرند روغن بادام تلخ
گرم سپانوریتا سپوم گرم قیو و طی جالینوس گرم مخلوط کنند و بکن و پور بگو در صورتیکه جلد
خفگی خشک و حکه شد بد بود تمیخ نمایند

پوماد ژامس بگیرند سانس غار گیلانی گرم پیه مذاب و گرم مخلوط کنند و در تسکین
اوجاع ناخه سرطان تمیخ نمایند

پوماد ضد میگرن (صداع) معمول کارنا و بگیرند کور و فود
گرم سپانوریتا سپوم گرم پیه مذاب تازه گرم موم بقدری که مخلوط قوام پوماد حاصل کند
مطابق معمول پوماد سازند

حرفش

در پنجاه هشتم

در قرا بادین خدین گاه و آه از طوایف مختلف اندک با هم شاردون میمانند ما بعضی از آنها را ذیل امینکا
شاردونیت باداوردی شوکه البضاء کنکوس بند
بکتوس (سانتورابندیکا) بنات است از طایفه سپانوره و از جنس سپا
روسیفال (حرفه) و ساقه این نبات دارای شاخه های متعددی است که میسراند و برگها
ان نیم مرتجع و دارای فصهای مدور و فی الجمله شوکی و قه های ان منفرد و در د و مرکب از گل های کوچک
و این نبات دارای بوی نامطبوعی است که چون خشک شود بر طرف میگرد و طعم ان به نبات تلخ است و
در سال ۱۴۱۱ میلادی یکی از دانشمندان موسوم به نابول ماده مخصوصی از ان استخراج کرد و آنرا
کنکوسین اسم گذاشت و این ماده جسمی است حتی و شکل سوزنی های تشنگ سفید متبلر میگرد و
در آب سرد کمی محلول و در آب جوش بیشتر محلول و در الکل بخوبی محلول و طعم ان به نبات تلخ است
کنکوسین را در مداوای صبا نایب تجویز میکنند و قوی الاثر تر از سالسپین است و چون سردی گرم
ان موجب حصول فی میگردد و از این جهت بمقدار کمی نمیتوان انرا استعمال نمود

مغلی تخم باداوردی بگیرند تخم باداوردی ۵ گرم دانه ۲۵ گرم اب بخوشانند و صاف کرده هر
بیماعت فاصله یک قاشق اش خوری کوچک در دفع نرف الدم رحی بنوشانند و تعفین الکله
تخم باداوردی را از دانه به قطر دهمین موقع استعمال میمانند

شاردون ماریری کارد وئوس مارپانوس نیز از طایفه سپانوره
و از جنس سپار و سیفال است و نبات است شوکی و قه های ان قرمز و درختاناد جاده ها
فراوان و یک وقتی ترک و تخم این نبات را مانند معرقات و عوامل دفع الحی استعمال میگرد و نیز مطبوخ
و تعفین تخم انرا در دفع بواسیر تجویز می نمودند

شاردون اتواله (شوس تراپ) سانتورا کالستر و

باجا و

شاردون ماریری

باجا و اتواله

نیز از طایفه سیانتره است و در همه فنک وافر و دیش از مانند مددات و در دفع ورم کلبه استعمال میکند و تمام اجزاء این نبات از عوامل دفع الحمی میباشند و یکی از دانشمندان کنسین از آن استخراج نموده و دیگری طایفه زبیدی شکلی استخراج کرده و آنرا اسید کالسترایک نامیده است
شاردون بواسیری **سیرانولا** **اروانسپس** بواسطه شباهتی که مابین دانه های بواسیری و دانه های قرمز رنگی که در این نبات از گردن بعضی هوام حاصل میشوند میباشند دانه های از طباق تقدم بحفظ از مرض بواسیر و این نبات نسبت داده و آنرا در دفع این مرض استعمال می نمودند

چرخله شکاعی بوقناق یک قسم از شاردون است که دارای قه های بنفش میباشد و دانه های آن از دانه های چوبان جوشانده ۲ تا ۳ گرم ساقه و دیش تان از این گیاه را در دفع حبات نایبه استعمال میکنند و این جوشانده که بسیار هوع و مکره طبع است موردت پاک و دفعه قی و چندین دفعه اسهال صفراوی و سرفه میگردد و در صورتیکه در بعضی حال و سست میکند و بعضی از طبای شهر دار الخلاف بطور اغراق از ادوی مخصوص هم مله تصور کرده و هر یک انکشاف این خاصیت را بنحو نسبت میدهند و حال آنکه این گیاه مانند سایر اقسام شاردون بخصوص با دانه های کنسین است و بهمان درجه در دفع حبات نایبه اعم از انکه آنها را بنهم مله نسبت دهند یا بنماده دیگر موثر است بهرجهت مقدار شربت از دیش خشک این نبات از ۲ تا ۳ گرم است که نیز بطور جوشانده استعمال میکنند و موردت پاک و دفعه قی و چندین دفعه اسهال میشود

کنگره حشیف (عکوب خرب) **شاردونیت** **لگوند** **لباتور** **نفور**
 نبات است از طایفه سیانتره و دانشمندان فنک کمتر از استعمال میکنند از ادویه مدده است و در دمهالک مشرق بخصوص در ایران از ساقه های بوسته آن که تازه از خاک بیرون آمده باشند خود شها و بولا مطبوع و گوارا ترتیب میدهند

ارتیشوپ کنگر پشایه (کنگر فرنگی) **تافگار** **سینا** **اسکو**
لهونس نبات است از طایفه سیانتره که در دبستانهای فنک زراعت میکنند و قه های شکفته آنرا طبع داده مانند غذا میخورند و خیلی مطبوع و خوش مزه است و در ابطال ابوالمان برک و ساقه این نبات در دفع دومایتسم استعمال میکنند و برک ارتیشوپ را که با شراب سفید طبع داده و صاف کرده باشند در دفع حبات نایبه معمول میدارند و عصر تازه آن در دفع اسکوربوت و استسقا و برقان مزمن مستعمل است و **سینارین** که ماده مامل است و یکی از دانشمندان فرانسه آنرا اکشف کرده از عوامل دفع الحمی میباشد و مقدار شربت عصاره آن از ۲ تا ۳ سانتی گره ها اگر گرم است

عصاره ماء والکی ارتیشوپ که در هیت و از حببت طعم و گوارا و جابجی مانند صبرزد است دارای مقدار زیادی سینارین میباشد
تیرن با داورد **مطابق** **کدر** **معمول** **پما** **ستاها** **بگرنبرک**
 با داورد اگر گرم اب جوش ۳۰۰ گرم دم کرده صاف کنند و متدرجا بنوشانند

شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰

عصاره با داورد

عصاره باداورد مطابق کس بگزیند خشک و نیم کوب باداورد اب مقطر
جوش بر گها مدت ۱۲ ساعت در جزء اب دم کند و با فشار صاف نمایند و تقاله را با باقی مانده اب بپزد
نموده صاف کنند و مصفی را مخلوط کرده بغلظت عصاره نرم قوام آورند
عصاره باداورد و تیزان بر دللی که ذکر کردیم احرز نموده استعمال اند

در پختن و عصاره باداورد

بوشاد اشاهره و لوف و حاض و کاسنی پسانیت و اشان را از عوامل مقویه قبل الاثر میداند انهاد
در عداد عوامل معرقه بیان میکند بعضی دیگر در عداد عوامل مرطبه ذکر نمایند و نوعا انهاد بیشتر اوقات
مانند عوامل مصفی در مداوی امراض جلدی و اختلالات سفیدس خراجی دفع تقریر و روماتیسم و تیزان
و غیره استعمال میکنند مادراین در علاوه بر شاهره لوف و اقوام حاض بیان میکنیم و اشان را در زیر

پرسا و شان ذکر کرده ایم و کاسنی پسانیت را در حرف کاف بیان خواهیم نمود
شاهتره شاهترج (بقلا الملك) فومتریل فوماربا و فوسینا
نیات کوچکی است از طایفه فوماربا و در اراضی خرد و تمام اجزاء این نبات دارای تلخی
مکری میباشد و از این جهت است که اهالی فرانسه از **فیل و تر** یعنی زهره زمین بزمینا کنند
شاهتره را مانند عوامل مقویه و مصفی در دفع امراض جلدی صفتان مخصوص بازه ازاد و فصل بهار استعمال
میکند و بیشتر عصر از آن تا ۵ تا ۲ گرم تجویز نمایند اعم از آنکه چکیده و مصفی باشد و با غیر مصفی که دارای
ماده سبز نباتی بود و مدت و قیاسه ماه باید بزمان مداومت نمود و بهین مقدار و در همین موقع نیز عصیر کاسنی
و پسانیت را استعمال نمایند و علاوه تیزان و عصاره و شربت شاهتره نیز در طب مستعمل است و در شهر
بک قسم شاهتره را که موسوم به شاهتره بصلی **کوریداللس بولوزا** میباشد مانند عوامل
تلخ و مد رجض استعمال میکنند در عمالک متحد احرار جوشانده این دیش و سفوف و مسکوق ازاد و دفع
سفیدس و بعضی امراض جلدی معقول میدارند

تیزان شاهتره مطابق کس و معقول بهمارسانها بگزیند شاهتره
خشک ۱۰ گرم اب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند این تیزان که کمی تلخ است از عوامل ضد هریس ضد خنا
میباشد

عصاره شاهتره مطابق کس بگزیند شاهتره خشک و نیم کوب اب مقطر
جوش بر شاهتره مدت ۱۲ ساعت در جزء اب دم کند و با فشار صاف نمایند و تقاله را با باقی مانده اب بپزد
دم نموده صاف کنند و مصفی را مخلوط کرده بغلظت عصاره نرم قوام آورند و حفظ کنند و مقدار شربت

این عصاره از آن تا ۱۰ گرم است
شربت شاهتره ايضا مطابق کس بگزیند شاهتره خشک و نیم کوب اب
مقطر ۱۰۰۰ قد سفید مقدار کافی شاهتره مدت ۱۲ ساعت دم کند و با فشار صاف نموده بگذارند تا نشین شود

عوامل مصفی

شاهتره

وصاف روی اثر بر داشته و به نسبت ۱ در ۱۰۰ قدر افزوده و میجو شاست تا قوام آید و حفظ کنند این شربت

که از عوامل مقوی تلخ است بمقدار ۲ تا ۳ گرم در دفع خاویز و دفع هر پس استعمال میشود

فیل گوش

فیل گوش **لوف تباردان** **ارکیتوم** **لاپای** **ارکیتون** **بنانه** است

از طایفه **سینا فتره** و ارتفاع آن تا یک مطلق و باد می و برگهای آن خیلی بزرگ و بشکل دل و برگهای فو

سبزه و برگهای ششخانی سفید رنگ و دارای پری شیب بر پنبه و گلهای آن سرخ بنفش رنگ و مرکب از

گلهای کوچک چند و این گاه در اطراف جاده ها و اراضی غیر زراعت فراوان است از مردم طهران **بولک**

بابا آدم میمانند در طبع بیشتر و برگ و تخم این نبات را استعمال می نمایند و در شش آن بجم اهام و در طرف

خارج سپاه رنگ در داخل سفید و طعم آن شیرین و بوی آن مهوع است و این ریشه دارای اینولین و کرپونا

و فیتراک تپاس ماده موم و ذقی شکل سبز رنگ میباشد و در خاصیت تعریق مشهور است و برگ آن چون

بکوبند و بر روی جراحات ضعیفی نظول نمایند موجب همان وحدت آنها میشود و در سعه نظول آن مستعمل

است و از این جهت است که اهالی فرانسه از آگاه کلی میمانند و در خاصیت تعریق و اد دار بول این برگ قوی

تر در شش است و یکی از دانشمندان خلوطی از یک جزء عصاره برگ فیل گوش و یک جزء روغن زیتون در دانه

فروج استعمال میکند و خیلی مؤثر میباشد تخم فیل گوش را در دار بول قوی تر از ریشه آن میدانند و آنرا

بطور امولسیون معمول میدارند

تیزن فیل گوش مطابق کدکس بگزیند برگ فیل گوش ۲ گرم آب جوش ۱۰۰ گرم

دم کرده صاف نمایند و در دفع پیوریا زرد سفید پس هر پس استعمال میگردند و اکنون غیر مستعمل است

گرد فیل گوش ایضا مطابق کدکس بگزیند ریشه فیل گوش مقدار منظورند

کرده و در گرم خان ۴ درجه خشک کنند و در ها و نا همین نرم بکوبند و از موپنر آب ریشمی ۱۲ پیرون کنند

و این گرد اکنون غیر مستعمل است

عصاره ریشه فیل گوش ایضا مطابق کدکس بگزیند ریشه لوف

۱۰ آب مقطر ۱۰ ریشه را قطعه قطعه کند و مدت ۱۲ ساعت در دانه جزء آب بخیسانند و با فشار صاف

کنند و تقاله را در باقی آب خیسانند و نیز با فشار صاف نمایند و دو مصفی را مخلوط کرده بگذارند تا نشین

شود و صاف روی اثر بر داشته در حمام مار به بقوام عصاره نرم تنجیر کنند و این عصاره که از عوامل

مقوی است مقدار شربت آن از ۱ تا ۱۰ گرم میباشد

حاضر پائسیانس **رومیکس** چندین قسم نبات واکه از طایفه **پونیکونه** اند

باسم پائسیانس می نامند یکی **پائسیانس متداولی** **رومیکس** **پائسیانس**

و عبارت از حاضر کبر است و در مواضع مرطوب میروید و در شش آن وکی شکل و در جانب خارج اسم

و داخل آن زرد رنگ و بوی مخصوصی دارد و طعم آن تلخ و قاضی از عوامل مصفیه و ضد اسهال و بوی

از ۱ تا ۳ گرم آن در ۱۰۰ گرم آب جوشانده استعمال میکنند و نیز از آن عصاره اخذ می نمایند و در برگ

رومیکس **کریپوس** در خواص مانند قسم مذکور است و شوی **پائسیانس**

بری **رومیکس** **اکوتوس** و این سه قسم را غالباً بجای هم استعمال میکنند

فیل

ترشک

بک جنس دیگر و مکس یا به لاطینی رومکس اوکرالپس اوزیل می نامند و فاد
ترشک و این جنس که نیز از طایفه پولبگو فر است بر دو قسم است یکی ترشک متداول
ل و رومکس است و دیگری ترشک مدحرج ل و رومکس سکوتا
قوس و برک هر این دو قسم از غذای ما کوله میباشد و آبگوشت مسهل را با آن می سازند و ترشی این
برک و وارطه اکلاک اسید پیاسی است که در آن محتوی میباشد از عوامل مبرده است و در ترشک
از عوامل مبرده است و ۲ گرم آن در ۱۰۰ گرم آب جوش دم کرده مانند تیزن استعمال می کنند

بک قسم دیگر از ترشک است که ترشک انجلی ل و رومکس اکواتیکوس نامیده میشود
و از قابضات شدید است و در دفع اسکوروبوت آنرا تجویز نمی نمایند
قسم دیگر که عبارت از ترشک سرخ ت پاسپالانس می باشد اکنون ل و رومکس
سافگنیو فر بود نیز از قابضات است

این اوقات در ترشک با بک و و از مملکت بزرگ اریک بفرنگ می آید و در آنکه از جهت شیب پاسپالانس
و از جهت شیب با خیار است و صفات تبانیکی آن هنوز معین نشده و موافق تجربه یکجا از دانشمندان را
بدست و در داخل و اندر عوامل قابض و دافع الحی و در خارج مانند محلات استعمال میشود
تیزن پاسپالانس مطابق کس بگیرند پاسپالانس ۲ گرم آب جوش ۱۰۰ گرم دم کرده
صاف نمایند و در دفع یسود باز بر سفید پس و جرب مستعمل است

گرم و عصا و پاسپالانس باقی مانند گرد و عصا و فیل گوش می سازند
تیزن مرکب ترشک (ابگوشت ملین) (ابگوشت نباتی) بگیرند برک
تازه ترشک ۱۰۰ برک تازه کاهو ۲ برک تازه نعناع فلفلی برک تازه سرفوبل مکده ۱۰۰ نمک طعام ۲ مسکه تازه
۵ اب صاف و بر گها را بشویند و بجوشانند تا بپخته شوند و نمک و مسکه را افزوده صاف نمایند و این
تیزن را در یک درقه مسهلات پیاله پیاله تناول می نمایند و ترکیب آنرا در ممالک مختلفه و فصول متبوعا تغییر داد

در بیان بعضی مصلحه

تیزن ضد سفید پس معمول کازن بگیرند و ۱۰۰ گرم شراب سفید بک
۱۰۰ گرم سنا ۱۰۰ گرم مطابق معمول تیزن سازند و دو قاسه پیاله صبح ناشتا بنوشند
تیزن ضد هر لیس بگیرند و شیشه فیل گوش و شیشه پاسپالانس و شیشه اشان پوست نارون و شیشه
بری مکده ۱۰۰ گرم آب ۱۰۰ گرم بجوشانند تا جوش بخار گردد و بعد صاف کرده بنفشه شربت شاهتره ۱۰۰ گرم
و در آخر از جلدی و بک شیان و دوز پیاله پیاله بنوشند

عصیر مصفی بگیرند برک کاسنی برک شاهتره برک جرجیر برک کاهو مکده بک جزء دهاون حرر
بگویند و با شکر و عصیر را در گره و در محل مرطوب با کاهن صاف نمایند و ۱۰۰ گرم این مصفی را مانند عوا
مصفی در اقسام یسود باز پس دو ما نیم در یک فعه یا شامند مدتی آن را مزاجت کنند

شریت مصفی معکول مازولت بگزیند شراب قمر ۱۲۰ دیشه اشنان برک اشنان
برک شبد راج برک شاهره مکده ۱۲۰ عر دیشه کاپر چوب چینی گل اقلی چوب کاک چوب صافراش مکده
پیر دوو (رجل البقر) ۳۰ مخلوط کرده بجوشانند و ۷۵ جزء شکر سفید بپزایند و صاف کنند و در حمام
مار به بقوام شربت تبخیر نمایند و حفظ کنند در هر روز اگر این شربت پس از ساخته شدن ۲ گرم افانیا
طایع اقرانند و از ۱ تا ۴ گرم در دفع اقسام خا در استعمال نمایند

رب مصفی معکول ورژی بگزیند لوف پاسان برک اشنان چوب نده کرده
کاک مکده ۱۰۰۰ گرم سناه ۲۵۰ گرم عسل قد مکده ۵۰۰۰ گرم اب ۵۰۰۰ گرم مطابق معکول ب سازند و
اخذ الکات سفید پس و ذی سر قاشق کوچک بنامند

تیزن معرفت بگزیند اب جوش ۱۰۰۰ گرم گاد زبان بادرنجوبه مکده ۵۰ گرم مدت یک ساعت دم
کرده و صاف نموده ۵۰ گرم شربت شقایق افزوده متد رجانبوشند

تیزن ضد سپور باز پس بگزیند دیشه لوف دیشه پاسان مکده ۱۰۰ گرم پاسمن بری ۵۰ گرم
در ۱۰۰۰ گرم اب جوش مدت چهار ساعت بجوشانند و صاف کرده ۵۰ گرم شربت عسل افزوده متد رجانبوشند

تیزن مد بگزیند فیل گوش پاسان مکده ۲۰ گرم در ۱۰۰۰ گرم اب جوش دم کنند و صاف کرده ۱۰۰۰
گرم شربت ساده و ۲۰ گرم استان افانیا افزوده در عرض و زیت بدیج بنوشند

شمشاد

شمشاد (شمشاد) ۸ بقس بوئیس ل بوکروس ی بوکروس دختی
است از طایفه او فور بیاسه و همیشه سبز و در بستانها انرا غرس میکنند و در غالب جنگلهای ایران
است بوی غیر مطبوعی از آن متصاعد میگردد و در طب چوب و دیشه و پوست دیشه و برک این درخت
مانند معرقات در دفع سفلیس خراجی و ماتیسم استعمال میکنند و از ابدل کاک میدانند و غالباً مغلی
پوست این درخت را تجویز نمینمایند که ۵۰ گرم انرا در ۱۰۰۰ گرم اب بجوشانند و استعمال میکنند در ۱۸۳۹
میلادی یکی از دانشمندان الکوبیدی از آن استیج نمود موسوم به **بوکرین** و در عمالک ابطالیا
سولفات الکوبید را بدل سولفات کینین استعمال نمینمایند و یکی از مصنفین می نویسد برک شمشاد صاهر
و چوب و دیشه ان معرقاست

عصاره دیشه شمشاد بگزیند دیشه شمشاد الک ۶۰ درجه دیشه دایم کوب کرده
و با ۳ جزء الک غیر کنند و پس از ۱۲ ساعت بفرزند و باقی مانده الک را دوی تفاله دیشه نریس از ۱۲ است
بفرزند و صاف نمایند و مصفاها را مخلوط کنند و بواسطه تقطیر در حمام مار به الک را بگزیند و بعد
تبخیر نمایند تا بخلط عصاره نرم

[illegible]

دُرّ اِيْن دَرِيَّان مِيْنَمَا اِيْم شَنَك وَاَسِيْد سَا اِلْسِيْلُو وَاَسِيْد سَا اِلْسِيْلِيْك وِتْرِكِيَا ثَان وَاَسَا اِلْسَتُو اِلْسَا

لَوْ فِىْ وَكَاثِلَسَاوِ بِالْوَتَاوِ شِمَا فِىلَاوِ كَوَلْتِ رَاوَا

شَنَكُ لِحَبْرَةِ التَّبَسُّمِ اَوَّلُ (رِنْ دِي وَهْ مَلِكِ چِن) دَاسِي وَ

اولما و بانباته است از طایفه روزاسه و از جنس اسپهاسه و گاه تشنگی است که در چاهها

و اذا ضی حطوب و کار و د خانه ها فراوان است و همه اجزاء این نبات را در کتب طایفه مددات در دفع

استسقای مفصلی سایر اقسام استسقا که مرتبط با اعراض قلب باشند استعمال می کنند بخصوص گل

واسا افراترا

اسان سنڌ کي اسيد ساليٽون تي ناميده مئسجود عبارت از ما بيعي است جردنڪ و بوي باخام تلح ازان

منضاعد میگردد و در آب مقدار کم محلول است ولی در الکل و اتر بنجوبی حل نمیشود

عرق ششک بگرد شاخه های خشک و گلدان ششک جزء بقدری آب سرد دیند که دوی انفاذا

بگیرد و بگذارد چند ساعت بماند و بعد تقطیر کند و در جزء مقطر اخذ نمایند

تیرن شنک معمول اویری یوت بکیر ندرک وگل شنک ۱۰ ماه ۳ گرم اب جوش

۱۰۰۰ گم دم کرده ضاف نمایند و در استقاییا الیه پیاله بنوشند

شربت شنك معمول و سو بگرند از يك طرف بر ك و ساقه و گل شنك ۹۰

گرم آب مقدار کافی مدّت چند ساعت بخسائند و بعد تقطیر کنند و... اگر مقطر اخذ نمایند تفاله

و اگر در حمام ماریه اسباب تقطیر میباشد بخیر کند تا به گرم رسد و در حالتی که داغ است صاف نماید

و محصول مقطر را بر این مصفی بفرایند و در ظرف در بسته ریخته و در حمام ماریه ۲۹۰۰ گرم مقدّر در آن

حل نمائند

اسید سالیسیلیک (اسید امینروئیک) این اسید محلول در ۵۰۰

جزء اب و ۵/۲ جزء الكل و ۲ جزء اتر و از عوامل آن سیتک قوه میباشد درجه حرارت بدن را کنترل

مید عدد و دفع و ما تبسم حاد و نقرس حاد بمقدار عینا گرم در عرض و زمستعل و اند تا ع گرم در

دفع روغانتیم گاهی خرمق نقیرس مرفن پی مستعمل است و انرا با این طریق استعمال میکند و هر دفعه از

۱۶ گرم تاج گرم در یک پیاله آب سرد و یا شیر قهوه حل کرده می نوشانند و یکی از دشمنان این

اسید را در دو ماقیسم مفصلی سوزاکی و ترکیبات خاد دو ماقیسم و نقس بی اثر میداند و در حقیقت

وحيات محمد اے و ذو سطر اے بقدر تائے گرم نیز مستعمل و مفید است

سوال بیست و سوم این جسم که مخلول در هم و ذرات آب سه است در خواص مذکور در

فوق مانند اسید سالیسیلیک بلکه اقوای از آن میباشد و بهمان مقدار در دهان مواقع استعمال میشود

و یکی از دشمنان میگوید سالهای سود را بمقدار زیاد مثلاً هر پنج ساعت فاصله یک سرم باید

تسليم

استبانت السبل

سلسلات

المستعمل

اسید البسیلک سالسیلا سود

۵۱۷

استعمال نمود تا بخوبی اثر کند و طریقه استعمال آن نیز مانند اسید سالسیلک محلول در آب سرد و یا آب
قد و یا اسید باشیر قهوه است و طبیب باید در استعمال سالسیلات شود همواره مراقب باشد زبانه
از ملاء و زرد و نا قطع بر آن مداومت نکند و در آخر از کلیه اثرات بجا نماند زنی که در این صورت
خروج آن از این معبر غیر ممکن خواهد بود و بواسطه یکلور و راهن وجودش داد قبول میتوان معاینه
نمود که چون چند قطره این مله در بولی که دارای سالسیلات سود باشد ریخته بول بنفش رنگ میگردد
یکی از دانشمندان در دفع حره ی گرم سالسیلات سود در مدت ۲۴ ساعت استعمال کرده و نتایج
مینماید و در همین بین با محلول آن محل متورم را تغسیل میکند و مصنف در دفع الخب و ورم بیضه سودا
بمقدار ۳ گرم و زبانه در عرض شبانه روز اثرهای نیکو از اثر این مله مشاهده کرده است

اسید سالسیلک در دفع تعفن قوی تر از اسید فنیک است و علاوه بوی متین آنرا ندارد و مانند آن
حرق نیست و در خارج گردان بر وی پنبه محلول پاشیده و جراحتات بخصوص شانکر ساده را در فاده
مینماید و محلول الکلی و گلیسرینی آنرا در دهان و با در دهان بطور مضغه و غرغره و ذرق و تغسیل استعما
میکند

در پاسخ اولی سالسیلک و اسید سالسیلا سود

پوماد سالسیلک معمول و اکیر بگزید اسید سالسیلک الکلی ۵۰ درجه
۱۰ پیپر مذاب ۱۰ اسید را با الکلی مخلوط نموده و با پیپه داخل نمایند و جراحتات غانغریه متین فاده کنند
محلول سالسیلک معمول و اکیر بگزید اسید سالسیلک ۱۰ گلیسرین ۲۰
اب ۱۰ اسید را در گلیسرین حل کرده و آب را بفرمایند و جراحتات غانغریه متین را با این محلول شست
و فاده نمایند و در ورم دهان جراحتی فرجه دهان او مو که مضغه و غرغره کنند

پوسپون سالسیلک معمول و اکیر بگزید اسید سالسیلک
اگر مسحوق صغ عرق قند مکده ۱۰ گرم عرق بهار نارنج ۲۰ گرم آب مقطر ۱۰ گرم قند و صغ را مخلوط کرده
و اسید را بفرمایند و بعد آب مقطر را افزوده صلابه کنند و در آخر عرق را مخلوط نمایند و در این پوسپون
اسید تمامه حل نمیکرد و مقدار اسید را میتوان ۴ گرم و زبانه نمود و در اخلا لات تعفنی با قاشق اش
خوری متد رجای نوشند

محلول مرکب سالسیلک بگزید سالسیلک ۱۰ فوسفات سود ۳۰ اب صاف
۱۰ مخلوط کرده صلابه کنند چون جراحتات را با این محلول و فاده نمایند سبکتری پس بر وی حاصل میگردد
ذر و در دفع تعفن معمول و اکیر بگزید اسید سالسیلک ۳۰ نشاسته مسحوق
۱۰ اطلاق مسحوق ۱۰ مخلوط نمایند و در عرق متین یا فاده نمود کنند

پنبه سالسیلک عساکر المان بگزید اسید سالسیلک ۱۰ الکلی ۵۰ درجه
۱۰۰۰ گلیسرین ۱۰۰۰ کنند و پنبه محلول را در محلول الوده کرده به ازای بفرستند و در روی طبا بکان
انداخته تا خشک و هر روزی با دانه ۲ تا ۳ گرم این پنبه را که در حبه کوکی محفوظ است بخود داشته باشد

مخلوط سالسپلیک پوره بگزند اسپد سالسپلیک سوبرات سود مکده اب ۵۰۰
مخلوط کرده سلا به کنند و جراحات متین را با این مخلوط شست و رفته نمایند و رقرحه دهان و غائر اب
ان و و که دهان را بشویند

مخلوط سالسپلیک معمول ژافل بگزند اسپد سالسپلیک الکل ۹۰۰
۵۰۰ حل کنند و در دفع پسو باز پس صبح و عصر تعقیل نمایند

دوق افغ سوزاک بگزند اسپد سالسپلیک تعفین عصاره ترپاک ۴ گلاب ۵۰۰ اسپد
را در تعفین حل کرده و گلاب را بیفزایند و پس از هر دفعه که مرض شاش میکند در دق نمایند
نطوط افغ د بقری معمول سهون بگزند اسپد سالسپلیک ۵۰۰ سانی گرم
او کالینوس ۲ گرم گلیرین ۳ گرم الکل ۱۲ گرم مخلوط کنند و با شرب با غانت پس روی اخرای مبتلی به غشا
کاذب نطوط نمایند

مخلوط دافع اکرمای سر معمول لاسا بگزند اسپد سالسپلیک ۲ گرم تعفین
حزلبه گرم و از این ۵۰۰ گرم و میتوان ۵ گرم اکسید وی بقدری نشاسته بر این مخلوط افزود که غلطی جا
کند و در دفع آمیتیکو نجای از این میتوان لایون استعمال نمود

گلیرین سالسپلیک معمول شوپری بگزند اسپد سالسپلیک ۵ گرم گلیرین
۵۰۰ گرم جوهر فاندرا ۵۰۰ گرم در دفع اکرمای جلد و در تریخ کنند

شریت سالسپلیک بگزند اسپد سالسپلیک خالص ۳ شربت بهار نارنج ۵۰۰ شربت
شراب سالسپلیک بگزند اسپد سالسپلیک خالص ۳ شراب موسکا ۵۰۰ مخلوط کنند
قرص سالسپلیک این قرص را مطابق معمول هم با اسپد سالسپلیک و هم با سالسپلا
سود میسازند بطریقی که هر قرصی ۲۵ میلی گرم اسپد و ۵۰ میلی گرم سالسپلات دادا بود

پوسپون سالسپلات سود (پوسپون ضد مفصلی)
معمول ژافل بگزند سالسپلات سود ۴۰۰ گرم اب صاف ۵۰۰ گرم شربت شاه ۳۰۰ گرم دوق
با کباب ۲۰۰ گرم حل کرده مخلوط نمایند و در دفع روماتیسم مفصلی و روماتیسم عضلانی حاد و بازمین نود
و بول دمی اما نیاکی هر ساعت یک قاشق اش خودی با نصف پیاله شربت قند مخلوط کرده بپاشانند میتوان
در ابتدا ۱ گرم سالسپلات استعمال کرد بشرط آنکه از فرمایان هر روزی یک گرم کسر نمایند

پوسپون سالسپلات سود معمول مضفف بگزند سالسپلات
سود ۴۰۰ گرم ۲۰۰ گرم اب مقدار کاف شربت پوسپون نارنج ۵۰۰ گرم ابتدا ۲۰۰ گرم بپاشانند و در
کمی اب حل کرده و بعد سالسپلات را افزوده حل نمایند و با شربت مخلوط کنند و محصول را چهار قسمت
کرده هر ۲ ساعت فاصله یک قسمت بنوشند و مضفف این پوسپون را در دوق معمول میدارند که معده
محل سالسپلات سود را نکند

مخلوط سالسپلات سود معمول سن بگزند سالسپلات سود ۳۰۰
گرم اب صاف ۵۰۰ گرم حل کنند و در دفع هر خاد و روماتیسم خاد و روزی چهار قاشق و نیم از قاشق خود

کائنات

پاشامند و هر قاشق را در هنگام آشامیدن با نصف پالایه آب سرد مخلوط کنند و پس از آنکه اوجاع برطرف
شده و بیک قاشق کم کنند و پس از هشت تا پانزده روز و قاشق کسر نمایند و در نفس مزمن سه قاشق در
عرض روز استعمال کنند و باز مایه که به حیض تمام شده و اوجاع برطرف گردند بر این سه قاشق مداومت نمایند
و پس از آن تا بیک مایه روزی و قاشق پاشامند و بهتر است که سالسیلات را در هنگام غذا استعمال نمایند
و هرگاه موجب تهوع شود حبه دفع آن قهوه و یا کمی عرق کشمش بنوشند

سؤال السبلات بسموت داد و حرف باد رد و بسموت بیان کرده ایم و سؤال السبلات قبل داد و حرف ف و سؤال
کینین داد و حرف کاف و سؤال السبلات لتین داد و حرف لام ذکر خواهم نمود

سَالِیْتُوُ (سَالِیْسِلَیْتُوُ) این جسم را که بشکل سوزنهای کوچک متبلر
میباشد از اثر موثر و کل و راست و در وی سالیسلات سود حاصل میکند و غیر مجلول و آب و محلول
در الکحل است مخصوص در ضو و قی که گرم باشد و مخصوصاً از عوامل آنتی سپتیک معوی است و اثر آن
بالا تر از سالول و در دوا معالجه شده و مبدل به اسید سالیسیلیک و آستول میگردد و مقدار شربت
آن از ۲ تا ۳ گرم است در عرض روز که در ۲ تا ۳ گرم دوغن پیدا بخیر حل کند و در دفع اسهالهای کولرائی
شکل و دوا نیمه مفصلی خاد از اثر آن تحمید مینمایند

سَالُوفِنْ (سَالِیْسِلَات دَا سْتَبِلْیَا زَا مِیْد وَ فِیوْل) بِشکل قطعات
کوچکی است مبتل و بی ناک و بی عوتق بیان غیر محلول در آب سرد و محلول در الکل و بواسطه قلبا بیست
بر عناصری که از آنها مرکب شده است تجزیه میگردد و مانند سأل و ونز و یقول از عوامل آتشی سپیدین
معوی است و مقدارش بین آن بیست تا و گرم بطور سفوف

کائنات عبارت است از ریشه سیب و گو کا انگب فو کا که درخت کوچکی است از طایفه
روبیانس و در بریل و جزایر اقبال عمل میابد و این ریشه منشعب و مرکب از ریشه های کوچکی
است اسطوانه که طول آنها تقریباً یک قدم است و پوست این ریشه ها اسمر اللون و کمی شکن و دارای
شکاف های سطحی و احاطه میکند جسم خبی که سفید رنگ است و کساده این جسم را چون دزدی لوپ نگاه
کنند سودا خهای کوچک در آن دیده میشود و به هولت این جسم را از پوستش میتوان جدا کرد و بوی ریشه
کائناتی البحد شبیه بوی ریشه جلب است و طعم آن شدت تیز و تلخ و خلی مکره مخصوص پوستان
کائنات موافق تجربه بعضی از دانشمندان دارای مواد ذیل است ماده دسم سبز و اسید کائناتیک و ماده زرد
عصاره تلخ و ماده ملون زنج و اسید کائناتیک که مرکب از اکسیرن و کربون میباشد عبارت است از ماده
عامل کائنات

دشیه کائنا واد در مملکت بر ذیل فائده مند رات استعمال میکنند و یکی از عوامل مدرده در سبک است در آفتاب
استسقا مفید و نافع بنکو از شراب آن را این اقراض ذکر کرده اند و مقدار شربت مستحوق کائنا از ۱۵۰ گرم
تا ۲۰۰ گرم که در عرض روز بصورت حب استعمال میکنند و پی پی زن و عصاره و تعفین و شراب کائنا را
در طب همچون زمین نمایند

تیرن کائنات معمول فرانسوا ایگزید پوست دیشه کائنات گیم اب سرد ۲۵۰ گیم

مدت هشت ساعت بخسائند و بعد چند قیقه جوشانده صاف کنند و در دفعه بنوشند
عصاره کائنات بگردید و کائنات الکلی در درجه مطابقت معقول عصاره سازند مقدار

شربت این عصاره از آناه دسیه گرم است بطور جب

تعفین کائنات بگردید و کائنات الکلی در درجه و دیشه را نیم کوب کرده مدت ده روز

در الکلی بخسائند و با فشار از پارچه گذارند صاف نمایند و مقدار شربت این تعفین از آناه ۲ گرم است

شراب کائنات بگردید و کائنات شراب مالا کاه مدت هشت روز بخسائند صاف کنند

و از این شراب در عرض و زبا قاشق کوچک گاه گاه بنوشانند

شربت کائنات بگردید و شربت ساده ۵۰ گرم عصاره الکلی کائنات ۵ گرم عصاره را در کمی

اب حل کرده صاف نمایند و با شربت در صورتیکه در حالت جوش بود مخلوط کنند و بگذارند سرد شود و

۳۲ گرم این شربت دارای ۲۰ سانتی گرم عصاره است

معجون کائنات معقول فوکی بگردید و کائنات ۵ گرم مسخوق صمغ عرب

۵۰ گرم عسل مقدار کافی معجون سازند و در یک پارچه در دفعه در عرض و زتنال نمایند و فوکی

از شراب این معجون در دفع اقسام استسقا تجیدات زیادی میکند و میگوید اثر آن حرص نقصان یافت و

شفا حاصل میگردد و در استسقای خادیکه شمع از حیات ثوری بخصوص اسکارلین باشد و نور و

استسقا با ورم معده و با امخا همراه بود استعمال این معجون را منع مینماید

بالوتای خلی نبات است از طایفه لیم و بومی سیر که در المان نیز یافت

میکند اطباء المان و در سرانزد دفع نفیس تجوین مینمایند و از ادویه است که مدد و معرق هر دو میباشد

و نیز از ادویه رو مانیم و ذات الحجب استعمال میکند و بیشتر ترین این نبات را بمقدار ۵ گرم در ده گرم

اب بکار میریزد و یکی از دانشمندان المان در دفع استسقای اسکارلین از آن تجید مینماید

بالوتای سباه که در اطراف جاده ها بطور فراوان میرود در دفع هشت

و مال الحولای حراف معقول یکی از دانشمندان است

شما فیل او میلانا این گیاه که از طایفه پیر و کاسه است از برگهای تازه آن بو مخصوص

متضاعد میگردد و طعم آن عصاره تلخ و خلی مطبوع است و دیشه و ساقه این گیاه دارای طعم خادی میباشد

و چون برگ آن را قیقه کرده بر وی جلد منطبق سازند مانند خمر اثر میکند و جوشانده این برگ را مانند مدت

و مقویات استعمال مینمایند

مغلی شما فیل بگردید و شما فیل ۱۰ گرم اب ۱۰۰ گرم بجوشانند تا ۵۰ گرم باقی ماند و صاف

کنند و از ده تا ۱۰ گرم این جوشانده را سه یا چهار دفعه در عرض روز بنوشانند

گولتر با (و تر گران) از نباتات طایفه ارپکاسه و بومی نول ترسی

و از ادای سانشی است که مانند مدت اثر میکند و تر و سو اثر این سانشی را مانند سال سبیلان

میلن میداند

بالوتای خلی

بالوتای سباه

شما فیل

گولتر با

شکریه بن نافع شیرین بیان

عوامل ملتهب

بقول کلی عوامل ملتهب ادویه و گوشت که انساج را در خود کرده و بر لبنت و ملاستانها پیفزاید و از
تقلص شان کاست و حساست شان را کم کند و این عوامل که هم از سلسله نباتی و هم از سلسله حیوانی میباشند
دارای دو صنف میباشند یکی عوامل ملتهب لغایه و دیگری عوامل ملتهب زیدی و عوامل ملتهب نباتی عبارتند از
صمغ عربی و کثیرا و برزکان و خطمی و خبازی و پیرک و گاو زبان و بنفشه و حبشش السعال و سوس و
جو و شیل و برنج و بلغور و قند و اقشام نشاسته و اقشام زیت و عوامل ملتهب حیوانی عبارتند از شحوم
و سریشم و سفیده تخم مرغ و روغن تخم مرغ و عسل و شیر و گلپر و غیره

مادراین رسوس و خطمی و خبازی و پیرک را بیان میکنیم و صمغ و کثیرا را در حرف صاد و قند را در حرف
قاف و کان و شیل و جو و برنج و بلغور را در حرف کاف و گلپر و سریشم و اقشام زیت و شحوم را در حرف
کاف و هم چنین که زبان و حبشش السعال را در حرف کاف و نشاسته را در حرف نون و کرخا هم غود
بنفشه را در حرف پاد و ردی و سبایشان و تخم مرغ و شیر را نیز در حرف پاد و ردی و پیتون بیان کرده ایم و غنا
و انجیر و مویرتی از عوامل ملتهب نباتی میباشد و آنها را در حرف عین ذکر خواهیم نمود

شیرین بیان

شیرین بیان (جهك متكى) ۸ سوس و رگلپر گلپر هرا

گلایرا نباتی است از طایفه لگو مینوز و در پیشتر اعمال کاپران و در جنوب فرنگستان فراوان
و در شیران که معروف به اصل السوس است از جانب خارج اسم اللون جو ف آن زرد و دارای
طعم شیرین گوارا است که قدری قیری دارد و یکی از دانشمندان جو در مواد دکل را ثابت کرده گلپر
برین نشاسته بسیار زین زیت سفیدی البومین و املاح و سوبران قیری این ریشه را نسبت به
زیت سفیدی میدهد

گرد اصل السوس مطابق کس

بگردد اصل السوس خشک مقدار منظوری بطور قطعاً
نازک به برند و در کرم خان خشک کنند و نرم بگویند از موینی بریشمی ۱۲ پیون کنند و نخاله را از موینی و نه
نمره ۱۰ خارج شانند و از ۱۰ جزء ریشه از کرمه اول ۱ جزء و از نمره دوم ۹ جزء بدست می آید و این گرد از
عوامل ملتهب است که فی الجمله مدد است و پیشتر از ادویه ختن جو ف پوشاندن طعم ادویه تلخ و جهوع بکاو
می برند

تیرن شیرین بیان با مطابقت کس

بگردد اصل السوس قطعه قطعه کرده ۱۵
گرم اب ۱۰۰ گرم مدت ۲ ساعت بجایانند و صاف نمایند و میتوان در این تیرن بجای اصل السوس از
نا ۱۰ گرم گلپر نیز استعمال نمود که مقدار مذکور را در ۱۰۰ گرم اب حل کرده مانند تیرن استعمال نمایند و هر
صورت تیرن اصل السوس از عوامل ملتهب است که فی الجمله مدد است

شیرین بیان

عصاره اصل السوس مشهور به رب السوس مطابق کس

بگردد اصل السوس قطعه قطعه کرده اب مقطر ۱۰ ریشه را مدت ۱۲ ساعت در ۱۰ جزء اب بجایانند با

نشا صاف

قشار صاف کنند و تفاله را در باقی مانده اب خیسانند و تریا فشار صاف نمایند و دو مصفی را مخلوط کنند و بگذارند تا ته نشین شود و صاف روی آنرا بواسطه عمل انحراف برداشته در حمام ماریه بغلظت عصاره نرگ تجر نماید و این عصاره نیز از عوامل مله است که فی الجمله مذکور است

گلپسین (گلپزین) اما نیای مطابقی کس و معقول بیمارستانهای لشکری

بگیرند اصل السوس ۱۰۰۰ اب ۳۰۰۰ اسپد سولفوریک تقریباً ۲ اما نیای مایع تقریباً ۱۰ دیش را در آب بخیسانند و مقدار اب هر چه کمتر باشد بهتر است و بعد فشار صاف نمایند و مصفی را بچوشانند و بگذارند سرد شود و بعد صاف کنند و مقدار کمی اسپد سولفوریک را با اب و بر مصفی اندازند و بگذارند رسوب کند و این رسوب را با اب سرد شسته و بعد از آن که دارای مقدار کمی اما نیای بود حل نمایند و محلول را صاف نموده و در بشقابها گسترانند در گرم خان تجر نمایند و حفظ کنند و محصول عبارت است از گلپسین اما نیای خالص که اموری و رنگ آن سمرقیه است و موافق قاعده مذکورانه جزء دیش از عصاره گلپسین بدست می آید

گلپسین را که گلپزین نیز مینامند در همه استعمالان و سازی میتوان بجای رب السوس استعمال نمود و در سه گرم آنرا که در ۱۰۰۰ گرم اب حل کنند شیری به اب میدهند مثل آنکه ۲ گرم رب السوس را حل کرده باشند بمقدار چند سه گرم در نهایت خوب طعم ادویه تلخ و جویع را میبوشانند و به خرمان تلخی یک جزء سولفات کپرس با باطل

عجین اسمر اللون سوس مطابق کس

بگیرند رب السوس ۱۰۰۰ عصاره ترپالک ۲۵۰۰ رب السوس را در آب حل کنند و بدون فشار صاف نمایند و قد و صمغ را بر مصفی افزوده و بعد عصاره را در مقدار کمی اب حل کرده بپزایند و محصول را در حمام ماریه تجر نمایند و متصل بهم زنده تا بقوام عجین غلیظ رسد و وی سبک جری که قدری چرب باشد بریزند و بشکل قطعات مربع کوچک ببرند و حفظ کنند و این عجین که از عوامل مسکن است و در بیماری و نشت استعمال میشود ۱۰۰۰ گرم

عجین اسود اللون سوس (رب السوس صمغی) ابضا مطابق کس

بگیرند رب السوس ۱۰۰۰ صمغ عربی ۲۰۰۰ رب السوس را در آب حل کنند و بدون فشار صاف نمایند و صمغ را در مصفی حل کرده و بعد قد را بپزایند و در حمام ماریه حرارت دهند بهم زنده تا حل گردد و کف آنرا بگیرند و بعد وی سبک جری که قدری چرب بود بگسترانند و بشکل قطعات مربعی که ۵ میلی متر قطرشان باشد ببرند و میتوان این عجین را با ۲ هزارم وزن مسکوق ابرسا معطر نمود و این مسکوق را قبل از انجام عمل باید بر آن افزود و با آنکه نصف هزارم اسانس اینسون و با اسانس لپوراد که قدری الکل حل کرده و قطعات عجین را در قوطی رنجستر و محلول را در آن داخل نموده حفظ کرده و این عجین نیز از عوامل مله است که در بیماری و نشت

عصاره صمغ سوس معقول بیمارستانهای لشکری

اصل السوس نیم کو بکرده ۲۰۰۰ اب مقطر سرد مقدار کافی صمغ سنگال ۱۰ مسکوق دیش را در الکل پلاستیک داخل کرده و اب مقطر را روی آن ریزند و آخر اینکه در روی آن میپزند بر داشته و صمغ را در آن حل کنند

نمونه

و محصول داد و تمام مایه بخلط عصاره نرم قوام آوردند و محلول صمغ را بر آن افزودند و نیز تیج را نمائند تا بقوام عصاره غلیظی برسد و بعد به شکل اسطوانه های ۱۰۰ گرمی این عصاره را بر تریب داده و در گرم خان نجس کنند و مقدار شربت این عصاره از ۱ تا ۲ گرم است

قرص الوزر (قرص صدی سویی) مطابق دستور العمل

بگیرند مسحوق ابر ساه مسحوق اینسون ۱۰ مسحوق اصل السوس ۴ رب السوس ۱۲۵ مسحوق رازبانده ۱۰۰ قد ۱۷۵ اب مقدار کافی مطابق معمول خیر متجدد الاخرائی سازند و قرصهای ۴ تا ۵ گرمی از آن تریب دهند

تسبیح بزرگ

سوس بری اما نیک و کبریتی ابروس بری کا تور بوس یکی از نباتات طایفه لگو مینور که از جنس پای پیلو ناسه است باین اسم نامیده میشود و در طب تخم این نبات را در دفع ورم ملتحمه و آنه خرم استعمال میکنند و ماده عامل آنرا **و کبریتی** می نامند

غسول و کبریتی بگرد تخم و کبریتی ۱۰۰ گرم ۵۰۰ گرم مدت ۲ ساعت نجس کنند و صاف کرده چندین دفعه در عرض و زخمش را بشویند

نماز

۸ خبازی پ خیر و مالوای النابا نباته است از طایفه مالوای اسم و بر دو قسم است صغیر و کبر قسم صغیر با اسم عام خبازی پ خیر و مالوای و توند **بفولبا** می نامند و قسم کبر **ملو خبای پیرک** مالوای **اسپلو ستر پس** نامیده میشود و بیشتر قسم کبر را در طب استعمال می نامند و هر دو قسم از عوامل مله و ملطفه می باشند و بر کانه که یک جزء از اسپس مله است شکل مغلی مله و ضماد استعمال میگردد و کل آنها که ابی از غوا می باشد یکی از چهار گل صدری است و عموماً اجزاء این و نبات را بطور پیون و غسول و طول و حقه معمول می دانند **تین خبازی مطابق کس** بگرد گل خبازی ۱۰۰ گرم اب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده

نماز

صاف نمایند و مانند ملینات صدری تبدیج بنوشند و اب صمغ را بر این تین ترجیح میدهند **خطی کهو و الیا و فیسب الیس (بها لیا)** نباته است از طایفه مالوای **د دسقوزید و س** با اسم عام **التبا** آنرا ذکر کرده است و ریشه خطی دارای صمغ و نشاء و ماده ملونه زرد و البومین اسپاراژین و قند متبلر و دهن ثابت می باشد و در طب بش و برک و گل آنرا استعمال میکنند و در خارج ریشه و برگ خطی را در ترکیب غسولات و نطولات و کحلها و حقه ها ضمادها داخل می نمایند و این گاه چون که اب مقدار زیادی لغاب میکند لهذا در دفع او دام از آبکار می برند و مخصوصاً در دفع زکام مستعمل است و چون ریشه خطی را خوب شسته و پاک کنند با آنکه اذان خرباسازند در دست اطفال شیر خواره دهند تا بجا آید اغانت بر خروج دندان می نماید

گرد ریشه خطی مطابق کس بگرد ریشه خطی مقدار منظور مقشر کنند و به شکل قطعات بسیار نازک ببرند و در گرم خان خشک کنند و نرم بگویند و از مویرا بریشمی ۴۰۰ گرمی **نمایند** و نخله خشکی که باقی میماند دود بزنند و محلول را حفظ کنند و از ۱۰ جزء ریشه ۱۰ جزء گرد ببرد

تیزن گل خطی مطابق کس بگیرند گل خطی اگر آب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده

نمایند و مانند ملینات صد ری تبدیج بنوشند و آب صمغی را بر این تیزن باید ترجیح داد

تیزن ریش خطی ابضا مطابق کس بگیرند ریش خطی اگر آب

جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند و مانند ملینات تبدیج بنوشند

نطول خطی معمول بهما رستانهای پاریس بگیرند ریش خطی ۳۰

گرم نیم کوب کرده و مدت نیم ساعت در مقدار آب بجوشانند که ۵۰۰ گرم جوشانده بدست آید صاف

کنند و این نطول یکی از ملینات بسیار مستعمل است

نقوع ریش خطی معمول مصنف بگیرند ریش خطی اگر آب سرد

۵۰۰ گرم ریش را مقرر کرده خورد خورد کنند و در آب سرد ریخته در دو سطرهای خاص

روی آنرا جوش آب کم بنوشند

شریت خطی مطابق کس بگیرند ریش خشک خطی ۵۰۰ آب ۳۰ شربت ساده

۵۰۰ ریش را خورد کرده و مدت ۳ ساعت در آب سرد بجوشانند و بدن فشار صاف کنند و مصفی را

با شربت مخلوط نموده بجوشانند تا در حالت جوش ۱/۲ درجه نشان دهد و حفظ نمایند و این شربت

از عوام ملین است

غرغره ملین بگیرند ریش خطی ۱ گرم غسل مصفی ۳۰ گرم ریش را نیم کوب کرده و در مقدار

آب بجوشانند که مصفای آن ۲۰۰ گرم و غسل را بر مصفی بنویسند و این غرغره از ملینات بسیار مستعمل است

قرص خطی مطابق کس بگیرند گرد ریش خطی ۱۰۰ قد مسحوق ۵۰۰ العا ب کبر ۵۰۰ گرد خطی

را با هم و زرش قد مسحوق مخلوط کرده و از مویر مویر پیرون کنند و لغاب باقی مانده قد را مخلوط نموده چوب

متحد الاجزای سازند و قرصهای به گری ترتیب دهند این قرصها از ملینات صد ری میباشد

اسپیس صد ری بگیرند گل خبازی گل خطی بر کگل شقایق گل سید و شاکل حشیشة السعال

گل بو بون سفید گل بنفشه مکند ۱ جزء مخلوط کنند

تیزن صد ری معمول بهما رستانهای پاریس بگیرند اسپیس صد ری ۱۳

گرم آب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند و ۵۰۰ گرم شربت ساده افزوده تبدیج بنوشند

حرف

سبب و سبب و محصو لای

صبر (صبار) ب صبر (چاد و) ق الوئیس لای الوئیس عبادت است از عصیر

جامدی که از چندین قسم نبات موسوم به الوئیس استخراج میکند مخصوصا الوئیس قولبا نا

و این نبات در عربستان و در هندوستان و در آفریقا و در آمریکا میروید سایر اقسام الوئیس که این ماده را

انها اخذ میکنند عبارتند از الوئیس اسپیکانا و الوئیس لنگوا فورمیس و الوئیس

الوثة انا وغیره و هم این اقسام از طایفه لبلباسه اند و بزرگهای اصلی آنها تخین و لحي و اضلاعنا
مضرس و خاد و دای عروق مخصوصی میباشند ممتلی از عصیر تلخ که خشک شده ان عبارت از صبر است و
کل این نباتات انوبه و اغلب و شفتین و مانند سنبه است و بی نباله دازی که از مرکز بگها خارج شده
و طریقه استخراج صبر بخوبی معلوم نیست و در جمالك مختلفه که انرا حاصل میکنند مختلف است و نوعاً در
تجارت سه قسم صبر متداول میباشد یکی صبر سقوطی و دیگری صبر بار باد و سبوی صبر کاپ

صبر سقوطی عبارت از عصیری است غلیظ و تخین و انرا از بزرگهای الوثه سوکوتی بنا
که بنامه است از طایفه لبلباسه و از محصولات جزیره سقوطی استخراج می نمایند و این قسم صبر نرم
و با خشک و شفاف و پاک در (صبر جگری) است و صبر خشک شکسته و قرمز با قوی و صبر شفاف قرمز رنگ
و صبر که جگری رنگ و عموماً صبر سقوطی از ای بوی مطبوعی است شبیه به بوی مرو و طعم ان بسیار تلخ
و کساره ان مثل بلور و گردان زرد طلایی و این قسم صبر کاملاً در اکل محلول است و نباید انرا با صبر کاپ
مشتبه نمود زیرا که این قسم رنگ از صبر سقوطی است و دو شانه سبز رنگی در ان دیده میشود و شفاف
بقدر صبر سقوطی نیست و حدت بویش بیشتر و مطبوعتش کمتر است و صبر بار باد که صبر نامانیک بنامه
میگویند و از الوثه و ولگار پس و از الوثه سپین و انا اخذ میشود جامد و تقریباً
کدر و کمی شکسته است و در رنگ ان قرمز خاکی شبیه رنگ جگر و چون مدتی بر ان بگذرد تقریباً سیاه میگردد
و کساره ان کدر و کمی ان دانه و بوی ان خیلی تند و شبیه به بوی خرده صورتیکه قدوی بد دانه اخل کرده
باشند و گرچه ان نقد مقابل به قرخری و کدر و این قسم صبر کاملاً در اکل حل نمیشود

بعضی از دانشمندان از صبر فاده استخراج کرده و انرا الوثین نام گذاشته اند و این جسم که عبارت از ماده
عامه صبر بود جسمی است زرد کم رنگ و متبلور و کمی محلول در آب و چهار تا پنج مقابل در اثر قوی تر از صبر است

کتاب الیوبی صبر

صبر یک از ادویه بسیار قدیم است و اثر انرا در اماغلاظ قدما می دانستند ولی سبب انرا در
متاخرین بیان نموده اند چون این دانه مقدار کمی از به سائتیه گرم در یک باد و دفعه در عرض روز
استعمال کنند ابتدا مورثی و زقولنجهای ضعیفی شده و بعد یک یا چندین دفعه اسهال غارض میگردد و
عموماً اثر این دانه خیلی بطور بطور ظاهر میشود و نادر است که دوز در این پنج شش ساعت بی وز کند و اغلب
اوقات پس از ۲۴ ساعت ظاهر میگردد و اول علامتی که از استعمال این دانه بروز میکند از باد عده دفعات
تخلیه و سهولت انهم میباشد و در صورتی که بطور عمل هضم بواسطه اختلال الی معده یعنی درم خرم ان
نبود مورث تحرکات اعمال معدی میگردد و هرگاه مدتی بر استعمال این دانه مداومت کنند علامات میل و
غلبه خون و آلاتی که در حوضه واقع اند مشاهده میشود که احساس حرارت و حرک و نیز احساس ثقل در
منها الیه روده ها شده و آلات توالد از به هیمان آورده و شهوت و میل به مقاربت را زیاد کرده و بر احتیاج
به قبول محاربه و در زمان احساس وجع و ثقل در رحم و در پی و کلیه ظاهر گشته و بر ترشح و طوبیت مهبلی

و موزن قوتیهای روحی بسیار موجب در هنگام حضم میشود و ترشح خون حضم را زیاد میکند و چون صبر را
بمقدار زیاد استعمال نمایند مانند سایر مسهلات در رستیک اثر میکند و الوهین را تا مذکوره چهار تا پنج
مقابل قوی از صبر میباشد و هر اجزاء صبر دارای اجزاء الوهین است

کتاب الآثار الثابتة في صبر و صواب

صبر یکی از مسهلات در رستیک بسیار نیکو است که در موضع خندان تحریک نمیکند و چنانچه گفتیم مداومت
بر آن مورد میل خون باجشاء واقع در موضع میشود و عروق بواسیری را شکنند میکند و از مسهلات
مقویه است که در دفع پیوسته و برقان و مالخولای حرق استعمال آن خلیه شایع و هرگاه انسداد خون
بواسیر مورد عروق سوانح خطیره گردد بهترین و اها حقه افتتاح آن صبر است و در دفع احتباس طمث
حتی نافع و یکی از عوامل مصرفه است که در دفع کوشش و عروق بواسیری بسیار سودمند است و نیز از
عوامل دفع دبدبان است و در زنان مسر که رحمشان از کار باز مانده و در عوامل درک اشخاص مبتلی بر مل
کلیه و مبتلی بر احتباس بول نباید استعمال شود

گرد صبر مطابق کس بگزیند صبر مقدار منظور خورد خورد کرده و در گرم با احتیاط
و صلابه کند و بدون تحاله از موپیز اثر بخشی نمره و با گذراندن و حفظ کند و در آن این گرد بخصوص در
تابستان پس از چندی بهم چسپده و گلوله گلوله میشود و مقدار شربت این گرد حقه تقویت معده از سبب
گرم تادی دسی گرم و حقه اسهال ادا در حضم و انصراف خون و میلان عروق بواسیری و دفع کرم از باء

دسی گرم است

حب صبر مطابق کس بگزیند صبر اگر عسل مقدار کافی مخلوط کرده ده جبارزند
و در تقویت معده با حب قبل از غذا یا شامند و حقه اسهال و ادا در باء حب استعمال نمایند و در بیمار
ستانهای لشکری فرانسه صبر را بدون عسل با کمی الکل ۹ درجه صلابه کرده و جهای یک دسی گرمی
می سازند

حب صبر و صابون یا صابون مطابق کس بگزیند صبر صابون طبی مکه اگر مطابق
معمول ده حب سازند و از باء حب حقه اسهال استعمال کنند

حب ملین معمول انیل بگزیند صبر سقوطی عصانه بلادن مستحق برك بلادن مکه
اگر مطابق معمول ده حب کوچک سازند و آنها را نقل کنند و در دفع پیوسته طبع صاحبان عروزی
یک حب صبح و یک حب شب استعمال کرده و مدت برای مداومت نمایند

حب صبر و ربونند صابونی معمول پوشان بگزیند صبر مستحق
و بوند صابون طبی مکه و سانه گرم مطابق معمول ده حب سازند و حقه حصول اسهال از باء حب
بنوشند و مصنف مذکور این خوب را در دفع برقان و بهج کبد استعمال می نماید

حب صبر و کل صابونی معمول بور داش بگزیند صبر کل بخار

صابون طی مکه و سائته گرم مطابق معمول و احب سازند و حبه حصول اسهال و دفع کرم از آناه

حب پاشا مانند

حب صبر و حرز عفرائی معمول و انیل (حب و فوس)

بگیرند صبر اگر گرم سائته گرم زعفران ۲۵ سائته گرم عصاره افندین مقدار کافی مطابق معمول ده حب سازند و این خوب و حبه تقویت معده و حصول اسهال و از زاج چغندر از آناه اعد در روز

استعمال نمایند

حب السلامه مطابق انجمن و اسای بود و بگرد مسحوق صبر

مسحوق جلب مکه ۴ سائته گرم مسحوق دیوند ۲۰ سائته گرم الک ۹۹ درجه مقدار کافی مطابق معمول

و احب سازند و از آناه احب قبل از غذا بنوشند و بکار دانشندان مگو بد حب السلامه در کفرانک

ترکیب است از صبر و باد و عصاره اهل السوس که انما از بقوام عصاره جی تنجیر نمایند

حب الجوه معمول و اسازی المان بگیرند صبر اگر گرم مسحوق جلب و

سائته گرم مسحوق دیوند زعفران مصطکی صابون سفید مکه ۱۰ سائته گرم شربت صمغ مقداد ۲

مطابق معمول و احب سازند و از آناه احب یک دفعه قبل از نماز و یک دفعه قبل از شام بنوشند

حب اندرسون (حب کوسی) مطابق ککس بگیرند صبر و باد کم گوت

مکه ۱۰ سائته گرم اسانس انیسون ۴ سائته گرم عسل سفید مقدار کافی مطابق معمول ده حب سازند

و حبه حصول اسهال از آناه حب پاشا مانند در دفع پوستی مبرم هر چند شب صله از آناه حب بعد از

شام هنگام خواب بنوشند

حب بختیوس امضا مطابق ککس بگیرند صبر و باد کم گوت اشق مکه ۱۰ سائته

گرم سرکه سفید مقدار کافی و در نیم کوب کرده و با غایت حمام مار به در سرکه حل کشد و با قشاق صفا کرده

پنزد در حمام مار به غلظت عصاره جی مضفی و تنجیر نمایند و حصول زاده حب سازند و مقدار شربت

این خوب که مهمل انداز آناه عدد است

حب مهمل و سوسو بگیرند صبر عصاره دیوند کم گوت مکه ۱۰ سائته گرم عصاره خنظل

۱۰ سائته گرم عصاره بیج ۲۰ سائته گرم اسانس انیسون ۴ سائته گرم مطابق معمول ده حب سازند و انما از

مفضل کشد و روزی یک دفعه قبل از غذا بنوشند و هرگاه موجب اختلال عمل هضم گردد بعد از شام

در هنگام خواب استعمال نمایند

حب مهمل و وریسون نمره ۱ بگیرند صبر ۲۰ سائته طریح مخلول عصاره سنا

مکه ۱۰ سائته گرم مطابق معمول ده حب سازند و از آناه حب پاشا مانند

نمره ۲ بگیرند صبر ۴ سائته گرم طریح مخلول مسحوق جلب مکه ۲۰ سائته گرم مسحوق خنظل مسحوق

کم گوت مکه ۱۰ سائته گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و از آناه حب بنوشند

حب مهمل و پتر بگیرند صبر سقوطی مسحوق جلب مسحوق سقمونیای کم گوت کمل بخاری

مکه ۱۰ سائته گرم مطابق معمول ده حب سازند مقدار شربت این خوب که مهمل و سنا انداز آناه عدد است در روز

حب صبر و مطابوق و اسازی انگلستان بگرد صبر و ساتی گرم مرکب
 ۲۵ سانه گرم مسحوق زعفران ۱۲ سانه گرم گلقد ۲۰ سانه گرم مطابق معمول ده حب سازند این خوب
 در تقویت معده از آباء و حمه حصول اسهال از آباء و اعدا استعمال میکنند

حب صبر و انغوزه (حب مسهل ضد هیستری) معمول و اسازی انگلستان بگرد صبر و انغوزه صابون طبی گلقد مکده ۵ سانه گرم مطابق معمول ده حب کنند
 و از آباء و حب بنوشند

حب انت سبوح بگرد صبر کاپ و اعصاره کنکپناه کرد و در چینی ۲ غسل مقدار کافی جبهای
 ۲۰ سانه گرم می سازند و از آباء و حب قبل از غذا استعمال نمایند

حب افع پیوست معمول بو شاد بگرد صبر و باد ۲ گرم سوخترات پیوست
 ۴ گرم سوخترات را خلی نرم سائیده و صبر با جهم در اثری مخلوط کرده پیوست بسانند با مسحوق سوخترات
 مخلوط کرده و خمیر متحد الاغراض ساخته چهل حب کنند حفظ نمایند و از آباء و حب شب هنگام غذا بنوشند
 و توان مداومت کنند عمل تخلیه منظم گردد و هرگاه این مقصود حاصل نشود اگر کم بود و فیلین علاقه کند
 نشیء دیگر بگرد صبر و باد و لکانا هن مکده اگر مسحوق کنکپناه با بارک ۲ گرم عصاره کچوله ۵ سانه
 گرم اسانس انیسون ۲ قطره مطابق معمول ۴ حب سازند هر شب یک دانه از این خوب بپاشا مندرجا
 ان طبیعت یک مرتبه تقاضا خواهد نمود

حب افع سوزاك معمول ساند راس بگرد صبر گرم تر پیاس گرم
 گرد خطی مقدار کافی مطابق معمول ۵ حب سازند و صبح و شب از آباء و حب بنوشند و دفع سوزاك
 حاد و مخصوص سوزاك مزمن خیلی مؤثر است

حب الحوة بلیری بگرد صبر گرم مرکب ۲۰ گرم مصطکی ۱۰ گرم زعفران ۵ گرم ریوند
 چینی کایه منخك مکده ۲۰ سانه گرم سرکه مقطر مقدار کافی مطابق معمول جبهای ۲۰ سانه گرم می سازند
 و نشیء اصلی حب الحوة همین نشیء است و سایر نشیء ها مشتق از این میباشد

حب هول و و بگرد صبر گرم ریوند ۱۲ دسے گرم فلفل ۴ سانه گرم زعفران ۲۰ سانه
 گرم سولفات سود ۲۰ سانه گرم مطابق معمول ۴۴ حب سازند

حب رستك معمول بو شاد بگرد صبر و باد ۲ گرم صبر و باد ۲ گرم مطابق معمول جبهای ده
 و شکسته و شیره معطر بود کم گوشت مسحوق خنظل مکده ۲ گرم صبر و باد ۲ گرم مطابق معمول جبهای ده
 ساتی گرم می سازند و آنها را مفضل کنند و هر یک از او و شراب جدا باید خیلی نرم بسانند مقدار شربت
 این خوب از ۲ تا ۳ عدد است که باغذای مقوی از قیل گوشت و شراب علائق اول کنند و مقدار شربت این
 خوب بطوری باید منظم نمایند که طبیعت شخص از ۲ تا ۵ دفعه هر روز تقاضا کند

حب تلخ معمول گال بگرد عصاره شبد رابی عصاره ریوند مکده ۵ گرم گرد صبر گرم
 با مقدار کافی گرد ریوند جبهای ۵ سانه گرم می سازند و در امتلاء امعاء و دوزی ۳ حب بنوشند
حب مسهل معمول بوت بگرد صبر عصاره ریوند مکده ۳ گرم عصاره التلی

کوچولر ۲ گرم مطابق معقول ۵۰ حب سازند بعد از شام هنگام خواب یک حب بنوشند و فردا هنگام بیدار شدن طبیعت پاک باد و دفعه کمالا تقاضا میکند

حب مقوی مسهل معمول سود پور بگیرند اکید سپاه آهن ۱ گرم صبر شعله ۱ گرم شربت صمغ مقدار کافی مطابق معقول جبهای ۵۰ سائنه گرمی سازند و در کور و ذبک باد و دفعه ۲ تا ۳ تا ۴ بنوشند

حب فوری و بل بگیرند صبر سقمونیا عصاره خنظل مکده ۱ گرم انیمون معرق معقول ۲ گرم بدقت مخلوط کرده و جبهای ۵۰ سائنه گرمی سازند و این حبوب را از ۵ تا ۱۰ دانه بطور مسهل در خلل کاف جلدی استعمال نمایند

حب افع صفر معمول هاروی بگیرند صبر شیشه جلب دپوند عصاره خنظل مکده ۱ گرم شربت زرد پرون مقدار کافی مطابق معقول جبهای ۵۰ سائنه گرمی سازند و جهت حصول اسهال از ۱ تا ۳ حب در روز بپاشانند

ابضا معمول بکسون بگیرند صبر سقمونیا دپوند مکده ۱ گرم امتیک ۱ گرم مطابق معقول جبهای ۵۰ سائنه گرمی سازند و از ۲ تا ۳ حب بطور مسهل در روز استعمال نمایند

حب جادو دانی بگیرند صبر ۱ گرم جلب ۱ گرم امتیک ۱ گرم شربت صمغ مقدار کافی مطابق معقول ۲ حب سازند و از ۱ تا ۳ حب در روز استعمال نمایند

حب سولبی معمول و پشیر بگیرند صبر ۱ گرم عصاره خنظل ۱ گرم گرد خنطانا ۱ گرم با قدری آب نیم کرده بپیت حب شاند

حب صبر معمول اود هووی مطابق دستور العمل بوشاردا بگیرند گرد صبر کاپ ۲ گرم گرد طریپ ۱ گرم صابون بادام ۱ گرم گرد صمغ عربی ۲ گرم شربت ساده ۵ قطره گرد ها بدقت با صابون مخلوط نمایند و شربت را بپزایند و خیمه متحد الاجزائه ساخته ۵۰ حب کنند و آنها را مطلقا بوشاردا میگویند موافق حساسیت آلات هضم پاک باد و و ناخندیدنه از این حبوب با پاک باد و و با سرد دفعه در وقت غذا استعمال نمایند اثری که از صبر مطلوب است یعنی تقاضای هر روز از استعمال آنها مگر در دو این مصنفان صبر کاپ بیش از سایر اقسام آن تجید میکند

تعفین ساده صبر بگیرند صبر کاپ ۱ الکله ۵۰ درجه ۵۰ بخیسانند و صاف کنند و مقدار شربت این تعفین از ۱ تا ۳ گرم

تعفین حرک صبر الکسیر مطول العمر مطابق کدکس بگیرند صبر

کاپ ۳۰ حب خنطانا دپوند زرباد زعفران غاریقون سفید ترپاق مکده الکله ۵۰ درجه ۵۰ دواها را اینم کوب کرده مدت ۲۰ روز را کل بخیسانند و با فشار از پارچه گدازنده با کاغذ صاف نمائند و ۱ گرم این تعفین را ۲ دیمه گرم صبر ۲۵ میلی گرم دپوند ۲۵ میلی گرم غاریقون سفید عکره است و از عوامل مسهل مدد حفر و دفع دیدان است و مقدار شربت از ۱ تا ۳ گرم

الکسیر ادا کبف بگیرند صبر ۲۳ دپوند ۴ دارچینی دیناد قرقر دانه مکده ۲ شربت زرد پرون و الکله

درجه ۵۰ آب مقطر ۵۰ الكل ذاباب مخلوط کنند و بجز شربت ساپردواها را در آن مدت ۱ روز بخیسانند
و با فشار از پارچه گذرانیده و شربت را بر مصفی بفرایند و بعد با غذای صاف نمایند و حفظ کنند و اگر این الکسیر
داناى عیسایان گرم صبر از عوامل سهیل مقوی است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۴ گرم

تغفین مرکب صبر مطابق و اسنای دمبورک بگزیند صبر سقوطی
۲ زعفران ۱ تغفین مره ۱ مدت ۱ روز بخیسانند و صاف نمایند و این تغفین را در تقویت معده از ۵ سی
گرم تا ۱۰ گرم و جهت حصول اسهال از ۱ تا ۲ گرم استعمال میکنند

ماء الحیوة سهیل معمول گراو بگزیند پوست ناریج صبر داریجی مکده ۲ پوند ۳
الکل ۵۰ درجه ۵۰ مدت ۱ روز بخیسانند و صاف کنند در تقویت معده از ۱ تا ۲ گرم و جهت حصول
اسهال از ۲ تا ۴ گرم این تغفین را در قدری شربت قد مخلوط کرده بنوشند

شراب صبر بگزیند صبر ۳۰ صیل ۲۰ بخیل مکده ۴ شراب اسپانیول ۶ مدت ۱ روز بخیسانند
و صاف کنند از ۱ تا ۲ گرم مانند سهیل استعمال نمایند

ابض شراب صبر (تغفین مبارک) بگزیند شراب اسپانیول ۶ صبر ۲۰
فلکل فرنگی ۲ بخیل مکده ۴ مدت ۱ روز بخیسانند و صاف کنند در دفع سوء هضم و تخم و غیره يك
قاشق اشخوری این شراب را در يك پیاله مایع مناسبی مخلوط کرده بنوشانند

تغفین مرکب صبر (دای تلخ) بگزیند گرد صبر سقوطی ۵۰ گرم قرمکی حسنیه
مصطکی مکده ۲۵ گرم ریشه کولومبور ریشه جنطیاناد ریشه انزلک مکده ۱۰ گرم زعفران ۵ گرم مت هفت
هشت روز در ۱۰۰۰ اگر عرق کثیر متعاقب بخیسانند و با پارچه صاف کرده و ۵۰۰ گرم عرق غرق
و با کاغذ صاف نموده حفظ کنند و از ۱ تا ۲ گرم این تغفین را در پوسپون مناسبی مخلوط کرده در ابتدای
کولای اسبائے استعمال نمایند

الکسیر صبر دافع حی معمول کامبر بگزیند گرد صبر سقوطی ۵۰ گرم قرمکی مکده ۵ گرم
۵۰ اگر الکل ۵۰ درجه ۵۰ گرم مدت ۲ ساعت بخیسانند و صاف کنند در مصفی ۵ گرم سولفانکسین
که قدری اسپد سولفوریک زیاده داشته باشد حل نمایند و بالاخره ۲ گرم لودانم سپیدم بر آن افزایند و
حفظ کنند و مقدار شربت این الکسیر يك قاشق اشخوری است

الکسیر مبارک بگزیند پوند ۵۰ گرم صبر سقوطی ۵۰ گرم میل کوچک ۵۰ اگر الکل ۵۰
درجه ۵۰ اگر مدت ۲ روز بخیسانند و صاف کنند ۲۰ گرم این الکسیر را مانند مقویات معمول
میدارند در انگلستان این الکسیر را بجای الکسیر طول العیفر الشری استعمال میکنند

الکسیر خاص معمول یا اسلس بگزیند تغفین مره ۴ گرم تغفین زعفران
تغفین صبر مکده ۳۰ گرم مخلوط کرده صاف کنند از ۱ تا ۲ گرم این الکسیر را جهت ادرا و جض استعمال میکنند
و از ادویه بسیار قویتر است

معجون صبر (هیرایبگرا) بگزیند صبر ۱۲۵ داریجی بیاسر ریشه اسادون زعفران
مصطکی مکده ۱۰۰ مطابق معمول معجون سازند و ۲ گرم این معجون را جهت حصول اسهال و ادرا

حقیر استعمال میکنند این معجون از ادویه خیلی قدیم است
حقیر صبر معمول کلزاک بگیرند گرم صبر ۳ گرم درده ۳ گرم مطبوخ و دوسر حل کنند و در دفع
 اسکارید و افتتاح خون بواسیر حقه نمایند
ایضا حقیر صبر معمول دان بگیرند صبر کاپ صابون طی مکدا از ۲ تا ۱۰ گرم آب جوش
 ۱۰ گرم حل کنند و در دفع ترله و رمی حقه نمایند
شیاف صبر مطبوخ کس بگیرند گرم صبر ۵ گرم مسکه کاکا او ۲۵ گرم مسکه راز و
 کتد و از روی آتش بر داشته هینکه نیم سرد شد مسخوق صبر افزوده صلابه کنند و در قالب بپزند و در افتنا
 خون بواسیر کستن اسکارید و لومبر بگویند و در داخل استعمال این شیاف معمول است
شیاف صبر معمول بیمارستانهای لئون بگیرند صبر ۱ گرم موربان سود
 ۱ گرم مخلوط کرده نرم صلابه کنند و در مقدار کافی عسل داخل نمایند و به پیوند و در قالب کاغذی محرز طی بپزند
 و بگذارند سرد شود
کحل دافع لکه قرنبه بگیرند صبر سقوطی ۱۰ گرم قند ۱۰ گرم نرم صلابه کنند و مخلوط نمایند
 و اجفان را باز کرده و یک قبضه مایند و انگشت در میان آنها طاری بزند
کحل برون بگیرند گرم صبر جگری ۲ گرم مدت ربع ساعت در ۳ گرم شراب سفید بجوشانند و
 ۳ قطره تعین عفان بفرایند و در وقت استعمال بهم زنند این کحل در قروح اجفان مستعمل است
زرق منق معمول گوبوس بگیرند عسل زردی ۳ گرم صبر ۵ گرم گرم نوشاد
 ۲۵ گرم عرق زازبان ۲۰ گرم مخلوط کنند و در سوزاک سیفیلیسی و زدی سه تا چهار دفعه زرق نمایند
زرق بوریس عبات از همین زرق است الا اینکه بجای عرق زازبان گلاب استعمال میکنند
حرهم دافع العفون معمول بوری بگیرند بانی ۵ گرم زرده تخم مرغ یک دان و نگا
 با سلقون ۵ گرم صبر ۱۰ گرم مخلوط کنند و جراحات دی الطبعه را فاده نمایند
گلبره صبر معمول شوزیت بگیرند صبر بار باد ۱۰ گرم گلبره ۱۰ گرم حل کنند
 و در مداوای شقاق و قرحه های که بیشتر اوقات بالکن مرکب میشوند نطول نمایند مخصوص هرگاه این
 قروح در سطح خلفی مفاصل سلا میات و حج و مفاصل بندک باشند پیشتر مؤثر است
تبیر باید دانست که استعمال خارجی صبر در بیماری خیلی شایع و مؤثر است ولی در طب انسانی چندان
 معمول به اطبابت نیست

تصنیف عام صمغ کثیرا

صمغ پانگو (از دو) ت گوشت گویی عبادت از ماده است که با طبع
 و با بواسطه شفافای مصنوعی از چندین قسم گاهی که نوعا متعلق به طایفه لگو مینوز اند متراشح
 میگردد و اگر چه از بعضی نباتات طایفه روزاسه مانند رخت گلاس و زرد الو و غیره نیز ماده ترشح

میکنند که از این صمغ میمانند و قسم اول عبارت است از صمغ عربی و صمغ سنگال و کثیر و قسم دوم را صمغ بومی
ل گوی نوستر اس میمانند و در مملکت ما خرا از مطلق صمغ عربی و صمغ سنگال است و از مطلق
انگوم صمغ نباتات طایفه روزاسه

صمغ عربی پازد وی تازی و گوم از ابیک ل گوی کاسبا
(گومی از ابیکوم) و گوی ایتس اکاسبا عبارت از صمغی است که از چیدن
قسم درخت اقا قبا (میلان) مخصوصا قاقبا و را اخذ می نمایند و چنانکه در دین ذکر نمودیم این
درخت از طایفه لگومینوز و از جنس مهوره است و در عربستان عمل میابد و صمغ عرب
متداول در تجارت شکل دانه های اشکی پایا و چهره های کوچک مبالغه داری می باشد و رنگ آنها سفید و یا
ماهل بزدی درسته آنها که در و کساره شان درخشنده و خطوط بخطوط سفید است

صمغ سنگال این قسم صمغ را نیز مانند صمغ عربی از اقسام اقا قبا مخصوص درخت اقا قبا و را اخذ میکنند
و چون آنها از سنگال می آورند این اسم موسوم شده (سنگال اسم رود خانه است در افریقای غربی کولونی فرانس
در اطراف آن شهرهای بنا کرده اند که یکی از آنها شهر سن لوی می باشد)

هر این دو قسم صمغ دارای از این و بعضی املاح مخصوص ملات اسپداهک می باشد و از این ماث است
که ترکیبان مانند قند است و صمغ عربی کاملاً محلول در آب می باشد و هیچ وجه طبعی ندارد و صلابت آن کمتر از
صمغ سنگال این دو قسم صمغ را که با هم چندان اختلافی ندارند بجای یکدیگر استعمال می نمایند و در طب بیشتر
صمغ پاک کرده معقول را معقول می دارند و از این طریق حاصل میکنند که اول با غایت قوی سطح ظاهر و قطعا
صمغ را تراشیده و بعد آنها را در آب سرد ریخته و مالش داده و در روی موی و منجه منجسکانند و صورت وای
صمغ عبارت است از تیر و پوسپون و شربت و غیره

در تجارت با این صمغ عربی یک قسم صمغ مصنوعی می فروشند که آنرا از کترین می سازند و این تقلب بواسطه
اسپداتیک میتوان کشف نمود زیرا که این اسپد صمغ عربی اسپد موسیک و با صمغ مصنوعی اسپد اکسلیک
تولید می نمایند

انگوم (صمغ بومی) ل گوی نوستر اس این قسم صمغ از تنه درخت های مختلف
طایفه روزاسه مخصوص درخت گلاس بخودی خود تراش میکنند و دارای سرازین می باشد
و این ماده اختلافی که با از این دارد فقط در این است که در آب سرد حل نمیشود ولی چون آنرا در آب می جوشانند
در ذرات آن تغییری حاصل شده و مبدئاً به از این گشته و محلول میگردد

مواد مانع الجمع جمع مایین بوده و بر کل روزا هنر و التکل و استات سر با صمغ نیاید نمود
گرد صمغ عربی مطابق کد کس بگرد صمغ عربی و با صمغ سنگال پاک کرده و معقول
مقدار منظوری کوب کرده و در گرم خان ۱۰۰ درجه نجسکانند و نرم کوفته و از موی و بریشی ۱۰۰ پودر کنند
و از ۱۰۰ جزء صمغ ۹۰ جزء گرفته حاصل میشود و این گرد را در محمولات مختلف کار می کنند

گرد صمغی مطابق و اسازی رمانی بگرد صمغ عربی ۳۰ گرد اصل
السوس ۲ گرد قند ۱ خلوط کنند و این از عواملهای و مدت است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ گرم است

صمغ

صمغ

صمغ

گرد

که در دهه اگر آب داخل کرده و با پارچه صاف نموده مانند تیر بکار برند
 تیرن صمغ (اب صمغی) مطابق کد کس بگیرند صمغ عربی و با صمغ سنگال مغسول
 ۲ گرم آب سرد ۱۰۰ گرم حل کنند و صاف نمایند و این تیرن را مانند ملینات استعمال میکنند
 ایضا معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند صمغ سنگال ۵ گرم آب سرد
 ۵۰ گرم شربت ساده ۵۰ گرم صمغ را نیم کوب کرده و بشویند و بعد از آب حل کنند و صاف کرده شربت
 را بنفشه نمایند

شربت صمغ مطابق کد کس بگیرند صمغ سفید مغسول ۱۰۰ آب مقطر ۴۳ قند خورده
 کرده ۲ صمغ را در آب بحالت برودت حل کنند و قند را افزوده و در حمام ماریه حل نمایند و بکوب و از دم
 وزن این شربت صمغ است

ایضا معمول دواستای رملی بگیرند صمغ مغسول ۱۰۰ آب مقطر ۲ حل کرده و
 صاف نموده بنفشه نمایند شربت ساده که در حالت برودت ساخته شده باشد و حفظ کنند
 پوسپون صمغی (جلاب صمغی) مطابق کد کس بگیرند صمغ عربی ۱۰۰ گرم
 نارنج مکده ۱۰۰ گرم شربت صمغ ۱۰۰ گرم آب صاف ۱۰۰ گرم گردا با شربت صلابه کرده و سایر را بنفشه نمایند
 این پوسپون که ملین است فایده زیادی پوسپونهای مرکب میباشد

ایضا معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند صمغ سنگال ۱۰۰ عرق بهاد
 نارنج و شربت ساده ۱۰۰ آب ۱۰۰ صمغ داشته و در آب حل کرده صاف نمایند و شربت و عرق را بنفشه نمایند
 لعاب صمغ بگیرند صمغ عربی مغسول و مستحوی ۱۰۰ آب سرد ۱۰۰ در ها و مرغی مخلوط کرده صلابه
 عجمین صمغ عربی مطابق کد کس بگیرند صمغ عربی و با صمغ سنگال ۱۰۰ گرم قند سفید ۱۰۰
 گرم آب صاف ۱۰۰ گرم عرق با نارنج ۱۰۰ گرم سفید تخم مرغ ۲ دانه صمغ را پاک کرده و بشویند و در آب
 با عانت حمام ماریه حل کنند و از پارچه بگذرانند و قند را بر مصفی افزوده و بر محصول حرارت ملایمی دارد
 آورند و متصل بهم زنند و بچین نمایند بقوام عسل غلیظ شده گردد و سفید تخم را با عرق بهاد مخلوط
 کرده بهم زنند تا مثل برف سفید شود و کم کم این محصول را بر محصول اول افزوده و با کمال شدت متصل
 بهم زنند تا چون قند ری از آن با اسپانول برداشته و به پشت دست گذارند ملصق نشود و بعد گردی از
 جزء نشاسته و بلخ جو قند ساخته و در قالب پاشیده و محصول را در آنها بریزند و این عجمین از عوامل

ملین است
 پ کرا کثیرات گوم ادراگانت گومی تراکا کانتا تراکا
 (تراکا کانتا بمعنی شوك المعراست و مشتق از دو لفظ یکی تراکوس یعنی برز و دیگری اکانتا
 یعنی خاد) عبارت از عصیر منجذی است که از چندین قسم گیاه موسوم به کون لاس تراکالو
 که از طایفه لگو مینوز میباشد جریان مییابد و این قسا عبارتند از اسراکالوس
 گو صیفرا اسراکالوس و دوس اسراکالوس کیریتکوس و دد
 تجارت دو قسم کیرا متدا و یکی کیرای نزد که مانند مارها و بانوارهای پیچیده و دودی شکل است

وانرا گویا از استراگالوس گرفته اند و دیگر گویا سفید که شکل پاچه های عربی است که
اطراف و پاچه های آنرا برآمده است و این قسم را گویا از استراگالوس و روس اخذ می نمایند و یکی از دانشمندان از کپرا
دو ماده عامه معنی استخراج کرده یکی که در آب سرد و محلول است **ادراگانین** نامیده و دیگری که
محلول و دارای همه صفات صمغ عربی است عبارت است از این و در تریاوتیک کپرا نامند صمغ عربی
بشکل گرد و لعاب شربت و غیره استعمال می نمایند

گرد کپرا مطابق کدکس این گرد را مانند گرد صمغ عربی می سازند و از ۱۰۰ جزء کپرا ۹۲ جزء گرد است
می آورند و در محصولات مختلف و اشای استعمال می کنند
لعاب کپرا مطابق کدکس بگرد کپرا ریخته و پخته کرده ۱۰۰ جزء کپرا ۹۲ جزء گرد است
می سازند و با فشار صاف نموده و مصفی را بخوبی مخلوط کنند و این لعاب را در ساختن قرصها بکار می برند

شکست و سبب در پنجاه صندل

صندل سبب سانسال آسانالوم در قرابادین سه ماده خشبی با این اسم
می نامند صندل زرد و صندل سفید و صندل سرخ
صندل زرد (صندل لهوئی) عبارت از قطعات چوب بی پوستی است که طول آنها
از ۱۰ سانتیمتر تا ۱ متر و قطرشان ۱ سانتیمتر و زیاد تر است و دارای الیاف راست و سخت اند و رنگ این
قطعات زرد باخته و بویشان مرکب از بوی گل سرخ و مشک و لهو و خبلی مطبوع و طعمشان تلخ و سبک
تر از آب

صندل سفید با قسم مذکور تفاوتی ندارد جز آنکه رنگ آن کم و بو آن و گویا همان صندل زرد است
که جوان تر می باشد و این قطعات چوبی نوعاً مانند صندل زرد عاری از پوست اند
این دو قسم صندل عبارتند از چوب درخت **سانالوم البوم** (سپر بوم مپرتیفویم)
از طایفه **سانتالاسه** و این طایفه که شیره طایفه **لوزاسه** است دارای گلهای کوچکی
است ملصوق به غلاف و برگهای آن صاحب عطر است و تخمهای آن متشکل از مسکن و موه های آن غیر منفجر
و دارای یک تخم و گاه کمی می باشد

هر این دو قسم صندل را غشبه خاکی متورم و ربه و مانند ورم اثری می کنند شیره اثر قوی است و اسانس
از آنها استخراج می نمایند که معطر است و در خواص مشابه خود آنها ولی صندل سفید را در طب چندان
استعمال نمی کنند

اسانس صندل زرد رنگ این اسانس زرد است و سنگین تر از آب و در ۳۱ درجه حرارت
جوش می آید و آنرا بمقدار ۱۰ تا ۱۲ قطره در ۳ گرم الکل حل کرده و سه قسمت نموده در دفع سوزاک در عرض
دو روز سه دفعه تجویز می نمایند

کپسول اسانس صندل کپسولهای پاناس هر یک دارای ۱۰۰ سانتی گرم اسانس اند

و مقدار شربت آنها ناده عدد در عرض و وز و کپسولهای کلر تان که هر یک ۳ سانتی گرم اسانس دارند
مقدار شربتشان تا ۱۳ عدد

پوسپون اسانس صندل معکول لوبی بگزید اسانس صندل ۵ گرم
اسانس نعناع ۱۲ قطره شربت ساده ۵ گرم مخلوط کرده سر قیمت کنند و در دفع سوزاک در سه دفعه در
عرض و زنیاشانند

گرد صندل زرد مطابق ککس بگزید چوب صندل زرد مقدار منظور دند کرده
و در گرم خان ۴ درجه نجس کنند و در ها و ناهین نرم بگویند و از مویز آب کشی نمز ۱۳ پیرون کنند و
حفظ نمایند و این گرد از عوامل محرک و معطر است و تقریباً امروز استعمال آن متروک و در بعضی ترکیبات
مدا و لوب و بعضی عطریات آنرا داخل نمایند

صندل سرخ عبارت از قطعات چوب است که در شان مختلف است و سطح خارج آنها اسمر و
چونشان بصرخی خون و دارای عطری لطیف و سفیدی سنگین و متکاثف اند و الباقی آنها گاه مستقیم و گاه
بروی هم پیچیده شده و یکی از دانشمندان ماده از صندل سرخ استخراج کرده و سائنولین اسم گذاشته
و این ماده که دارای رنگ قرمز مخصوصی است تقریباً غیر محلول در آب و محلول در الکل و اتروکلینات اسید
استیک و اسانسهای اکثیر

صندل سرخ عبارت است از چوب دخت پتر و کارپوس سائنالینوس که از طایفه
لگومینوز است و در سبلان و کور و ماندل عمل میابد

در جمالك مشرق صندل را مانند عطریات خلی استعمال میکنند و صندل سرخ دارای فی الجمله بعضی است
و در تقاضای بیشتر از طب استعمال میشود و گرد صندل سرخ را مانند گرد صندل زرد میسازند
و بعضی از دانشمندان هر سه قسم صندل را از عوامل محرکه میدانند

در شصت و نهم — و بعضی املات صنوبر و کاج

در این دو بعضی نباتات طایفه خروطی از قبیل صنوبر و کاج و غیره ذکر میمائیم
پ ۸ صنوبرت ساین ل ابیس درختی است از طایفه خروطی و همیشه سبز است
ان تا ۱۵ متر و یک قسم ترانپین را از آن اخذ میکنند و در طب فو رسته های این درخت را مانند عوامل
محرکه و منبه استعمال میکنند

دوخت صنوبر دارای چند قسم است قسمی که با اسم عام صنوبر معروف است عبارت از قسم مذکور میشود
و قسم دیگر عبارت است از کاج چلغوزه تین پینون ل پینوس پینا
که دارای میوه است موسوم بر چلغوزه تین پینون و این میوه دارای غلافی است غطی و
مغزی موسوم بر بادام چلغوزه که سفید و دسم است و طعم مطبوعی دارد و در طب بطور امو لیسون معکول
است و قسم سوم عبارت است از کاج وحشی تین سو و اثر تین پینوس سبلو

منه

۵۴

سُتریس و نورسته های این قسم را اگر چه استعمال میکنند ولی نورسته های قسم اول بر آن فایده
نورسته های صنوبر **بورژون و ساین** که **رِثَمّا البیتیس**
در فَرْک این نورسته ها را بیشتر از دو سه جی اودند و آنها را بطور مطبوخ در کاه خلا لا کور و زی و
اسکور بوت و دو فایده می دهد و درم حرفه ثانه استعمال میکنند و چون دارای ترابیتین اند خاصیتشان را با
نسبت میدهند

تیزن نورسته های صنوبر بگزیند نورسته های صنوبر ۲ گرم آب جوش ۱۰۰ گرم
مدت سه ساعت دم کنند و صاف نموده بگذارند تا نشین شود و صاف دوی آنرا بر داشته تکرار بکنند
و این تیزن را در دفع لوکوره و دو فایده استعمال نمایند

تیزن مد و معمول قرو سو بگزیند نورسته های صنوبر ۲ گرم در ۱۰۰ گرم آب جوش
دم کرده و صاف نموده بفرمایند شراب سفید ۲۵ گرم نیترات پتاس ۱ گرم و مانند تیزن بنامند
شریت نورسته های صنوبر بگزیند نورسته صنوبر الکحل ۱۰۰ درجه مکده و آب
صاف ۱۰۰۰ اقد سفید مقدار کافی نورسته ها را مدت ۱۲ ساعت در الکحل بخیسانند و بعد در ظرف در بسته
در یخه و آب بخال جوشان روی آن ریخته مدت شش ساعت بگذارند دم کنند و بعد با فشار جزئی از پارچه
گذرانند با کاغذ صاف نمایند و در مصغی به نسبت ۱۰ در ۱۰۰ اقدافزوده و در ظرف در بسته در حمام مایه
حل کنند

اب قابض و شیری بگزیند چوب خود کرده صنوبر مقدار منظور مدت ۱۲ ساعت
در در و مقابل و در شراب بخیسانند و بعد تقطیر کنند تا بوزن چوبیکه استعمال کرده اند محصول مقطر بدست
آید و در هر فردا از محصول جدا نمایند و این اب را در قطع زفالد و خارجا و داخل استعمال نمایند و مقدار
شریت آن با اندازه میل و غبت هر فردا است و میتوان بعوض نورسته صنوبر نورسته کاج استعمال کرد
تیزن نورسته های کاج معمول بیمارستانهای لشکری بگزیند
رسته های کاج اصل السوس خود کرده مکده ۱۰۰ گرم مدت نیم ساعت در مقداری آب جوش دم کنند که مصغای
آن ۱۰۰۰ گرم باشد و این تیزن مقوی و محرک و دافع ترله است

عرق نورسته های صنوبر مطابق ککس بگزیند نورسته های صنوبر مقدار
منظور اب صاف مقدار کافی نورسته ها را مدت ۱۲ ساعت در آب بخیسانند و بعد تقطیر کنند تا چهارم قابل
وزن نورسته که استعمال کرده محصول مقطر بدست آید و حقیقه گریخته هر فردا از محصول مقطر را در قابل فلو
دانی جمع نمایند

تیزن نورسته های کاج مطابق ککس بگزیند نورسته های کاج ۲ گرم آب جوش
۱۰۰۰ گرم مدت نیم ساعت دم کرده صاف نمایند و این تیزن مانند تیزن نورسته صنوبر مقوی و محرک و دافع
ترله است که هر فردا از اب آنرا می آشامد

عرق سرفکوی تیزن و نپروس کومونیس درختی
است از طایفه **خروچی** و در طب فقط ثمر آن استعمال می نمایند که بقرانه به دو دان پور

لبان و نپیری نامیده میشود و عبارت از میوه است چمنی شکل و در صورتیکه رسیده باشد رنگ آن اسمرقایل بسپاهی و دارای سه هسته کوچک عظمی که محاط شده اند از پولپ معطر است سفیدی و کمی شیرین و از این پولپ بواسطه تخمیر یک نوع عرق و بواسطه تقطیر در هن فرار و بواسطه طبع جوهری استخراج می نمایند

میوه عر از عواضلی است که در دفع بعضی اقسام استسقا که با ضعف مجرای هضم همراه بودند مستعمل و مفید است و نیز در نزلات مزمنه مثانه استعمال میشود و این بام تدخین آن را در دفع اوجاع و بواسطه عضلات و وجع و رگ و اوجاع مبهم اطراف و بهجات موضعی خیلی استعمال میکنند

عصاره ژانپور (میوه عر) معمول تر و سو

خشک شده باشد آب مقطر ۳ درجه میوه ها را در گهاون حرارت کوب کنند و در نصف آب مدت ۲۴ ساعت بچینانند و باقی الحمله فشاری از پارچه بگذرانند و نصف دیگر آب را بروی تفاله ریخته و بعد از دو ساعت تر صاف کنند هر یک از این دو مصفی را جداگانه بچینانند و در حمام ماریه مصفا اول بچینانند تا بقوام شربت بعد مصفای دوم را افزوده و بچینانند تا بقوام عصاره و ککس این عصاره را مانند عصاره کاسیا میسازد و از ۱۰۰ جزء میوه عر ۲۰ جزء عصاره حاصل میکند

مقدار شربت عصاره میوه عر از ۲ تا ۵ گرم و حرک معده و دافع نزله میباشد و اگر چه استعمال آن امری تقریباً متروک است و پیشتر این عصاره را در حب کردن محصولات مقویه بکار میبرد و تقریباً ۲۵ گرم آن را در تدخین استعمال میکنند

د هن فرار ژانپور مطابق ککس

این د هن را مانند د هن فرار باد و نجوبه میسازند و از عوامل حرک و دافع نزله است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ قطره بطور حب و با پوسپون اگر چه استعمال آن امری متروک است

پوسپون منفث بگردند مطبوخ زوفا ۱۵۰ گرم عصاره میوه عر ۱۰۰ گرم سکنجین غنصل ۱۰ گرم مخلوط کرده با قاشق کوچک متدرجاً بنوشانند

فقا ع مدد انگلیسی معمول کاده بگردند میوه عر خردل سپاه مکده ۲۵ تخم زردک ۱۰ فقا ع ۲۰۰۰ مدت سه روز بچینانند و با قاشق از پارچه بگذرانند با کاغذ صاف بنامند و مقدار شربت این فقا ع که مدد است از ۵ تا ۱۰۰ گرم

الکولا تور حرک ژانپور (جوهر حرک میوه عر) مطابق دوا

سافری لندن بگردند میوه عر ۵۰ دازبانه کرونا مکده الک ۵۰ درجه ۵۰۰ آب ۱۰۰ مدت چهار روز بچینانند و بعد تقطیر کنند تا ۵۰ جزء مقطر بدست آید و این الکولا تور از عوامل حرک و مدد است و مقدار شربت از ۵ تا ۳۰ گرم که با شربت مخلوط کرده مانند پوسپون بنوشند و از مشرب با متدله مردم فرنگ میباشد و در دودی میغالبا حاضر است

مطبوخ میوه عر بگردند میوه عر ۲۰ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف کنند و با شربت قلعو مصفی یا شیرین کرده در دفع نزله و تقویت معده پیاله پیاله بنوشند

بچینانند

تدخین میوه

تدخین میوه عری بگرد میوه عری ۲۵ گرم منقلی با ازغال فروخته بر کرده و میوه هارادی
ان ریخته بستر ریخته و دود دهند

حرف ط

شکست در هفت طریقه بعضی امثال

در این رد ذکر میکنیم طریقه و بعضی املاح مسهل از قبیل طریقه محلول و طریقات سود و سولفات سود و
سپرات و سولفو و پتان و سولفات پیاس و محصولات آنها و صابون طبی و افسفات سود و دود
فوسفور و محصولات منبری داد و منبری بیان خواهیم کرد

طریقه دارتوق تارتوق تارتوق و س عبارت از دردی است که در اطراف
شراب و حین تخمیر و باد در اطراف طریقه که شراب را در آن حفظ کرده اند و اسب میشود و در صورت آخری
هر چه عمر شراب بادی باشد مقدار آن بیشتر خواهد بود و در آن این درد موافق دنگ شراب که ازان حاصل شده
سرخ و با سفید میباشد و هر دو قسم دارای مقدار زیادی بی طریقات پیاس مقدار کمی سپید و طریقات
اهک و الومین و اکسید آهن و اکسید منبری اند و علاوه دارتوی سرخ مقدار کمی مواد ملونه دارد و عموماً چون
دارتو را با هم و زدن شوره تکثیر کنند مذاب سفید و اگر با نصف و زدن تکثیر نمایند مذاب سیاه نامیده میشود
و دارتوی خالص در طب استعمالی ندارد ولی چون از داب حل کنند بعد بخیمر نمایند قشری و ویان محلول
متجدد میگردد و موسوم به طریقه مصفی و مرکب است از دو جزء بی طریقات پیاس و تارتوق جزء طریقات اهک
طریقه مصفی گرم و تارتوق (بی طریقات پیاس) طریقات
اسبید پیاس عبارت از ملخی است بی دنگ و بی بو و کمی ترش مزه و متبلور و در تجارت
موافقاً ناپذیر و در داب چندان محلول نیست ولی در الکل محلول است و بی طریقات پیاس متداول در
تجارت چندان خالص نیست و چنانکه ذکر کردیم دارای مقدار کمی طریقات اهک است

ملح

طریقه مصفی

طریقه مصفی از عوامل مسهل و فقی است که مطمئن الاثر نیست و پیشتر از ادقیتر و با مطبوع ترم و با
شیر فلوس خیار شنبه حل کرده در دفع اخلاط صفراوی اقسام استسقا و اخراج و غیره مانند ملسا
طبع استعمال مینمایند بواسطه ترشی که در آن موجود است علاوه بر خاصیت تلپین طبع مانند عوامل مسهل
و قاطع الدم اثر میکند و لهذا بعضی خواص مخصوصه از آن مشهود میگردد چنانکه هر مسهلان زیاد میکند
ترشح خون حوض و خون بواسیر را مگر طریقه مصفی که خون را غلیظ کرده و ترشح از آن موقوف مینماید مثلاً
هرگاه زنی مبتلی به نزف الدم رحمی باشد و استعمال مسهل لازم شود نباید طریقه مصفی را استعمال نمود که
علاوه بر تلپین طبع موثر اندازد نزف الدم نیز میشود و هر گرم آن مانند مسهلان اثر میکند ولی در تلپین
طبع شرب ۳ گرم کافی است و چون چندان محلول در داب نیست کمتر از ادقیترها داخل مینمایند و بیشتر
در مطبوع الو و با ترم هندی حل کرده میاشامند و مقدار شربت طریقه مصفی چقدر تریب و تعلبط دم
از تارتوق گرم است و طریقات خشای پیاس اینها کم استعمال میکنند و مقدار شربت این بطور مسهل

ملحی است

از هاتاه گرم و طرطای پیاس سود را حقه حصول اسهال بیشتر استعمال نمایند و مقدار شربت آن از هاتاه گرم

طرطای خشای پیاس (طرطای حلول) ملح نباتی ملحی است

سفید و طعم آن تلخ و غیر مطبوع و بشکل منشودهای قائم الزوا یا متبلم میگردد و در آب بخوبی محلول است و در آب داغ بیشتر از آب سرد حل میشود و جهت ساختن آن در محلول طرطای مصفی بقدری کربونات پیاس افرینند تا کاملاً خنثی گردد و طریق استعمال آن را در فوق ذکر کردیم

طرطای پیاس سود (ملح سینیت) ملح کاروشیل عبارت

از ملحی است به رنگ و بی بو و طعم آن کمی تلخ و در مجاورت هوا شکفت میگردد و در آب داغ بیشتر از آب سرد محلول است و آنرا مانند طرطای خشای پیاس میسازند که محلول طرطای مصفی را با کربونات سود اشباع میکنند و چنانکه ذکر کردیم این ملح مسهل است و مخصوصاً در اطفال استعمال آن شایع

سولفات سود (ملح کلور) نمک فرنگی ملحی است سفید و بی رنگ و

دارای طعمی تلخ و غیر مطبوع و بشکل منشورهای طویل متبلم میگردد و سولفات سودی که در تجارت متداول است دارای تبلرهای کوچک سوزنی میباشد و آنرا از آبهای معدنی که دارای این ملح اند بدست میآورند اگر چه بیشتر اوقات سولفات سود را از تجزیه نمک در آب (نمک طعام) بواسطه اسید سولفوریک حاصل نمایند

سولفات سود از عوامل مسهل است که اثر آن بسرعت ظاهر میشود و عموماً پس از سه تا چهار ساعت اسهال میآورد و مواد مستفراغه عیارت آنند از مواد مانده و صفراوی عمل اسهال نو تا پس از هشت تا ده ساعت بعد از استعمال و اموتون میگردد و چون مدتی را استعمال این ملح مداومت نمایند و رت هیچ گونه تحریک و تحریشی در معده و معانی نشود مگر خیلی بندرت و از این جهت جایز است مداومت بر شرب آن در هر حال سولفات سود هم چنین سولفات منیزی را در جای تفویض و اسهالهای صفراوی در دستارهای بای و در احوال مرض من جلد و در کوثر سپون مانع و غیره تجویز نمایند و بمقدار منقسم در دفع استسقای فی متعل و مفید است و بواسطه بلغمی و تلخی این ملح است که در اطفال استعمال آن جایز نیست لیکن در جوانان شایع و متداول است و مقدار شربت آن از هاتاه گرم و نوعاً شرب این مقدار مودت در حقیقت استسقاغ میشود و دانشندان فرنگ

نمک فرنگی را هم از سولفات سود و با سولفات منیزی را با گارد حل کرده و با اسم **اب سدیس**

مصنوعی موسوم نموده استعمال میکنند و بیشتر ملح **کلور** را در آب الو یا آب گوشت سبزیاد و با مطبوع بنفشه و با فقط در آب صاف حل نموده بکار میبرند و در ترکیب بسیاری از پوسپونهای مسهل داخل میشود و هر وقت فقط مقصود طیب تلکین طبع باشد بهتر است از هاتاه گرم ملح **کلور**

است هرگاه گرم ملح کلور را بمقدار منقسم استعمال کنند مانند عوامل مدره اثر نموده و مودت حصول اسهال

سولفات مصفای سود مطابق کدکس و معمول بیمار

ستانهای لشکری بگزند سولفات سود را با اب مقطر مکدن جزء مخلوط کرده و

ملحی است

۲۳ درجه حرارت دارد و در آنجا حل شود و با کاغذ صاف نموده بگذارند سرد شده و متبلر گردد و بواسطه عمل انحراف آب داده را خارج سازند و تبلرها را در دمای ۰ و لا کاغذ به همراه ریخته ناختک شوند و همینکه این تبلرها شروع به شکفتن شدن نمودند آنها را حفظ نمایند

سولفات مصفای سود از عوامل سهله است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ گرم که در آب زیاد صلی کرده پخته بقول کلی سولفات سود چون شکفت گردد بواسطه تنجیر آب تبلر در ۱۰۰ جزء ۵۵/۷۲ جزء از وزن کاسته میشود پس خیلی قوی الاثر تر از سولفات متبلر خواهد بود و ۲۳/۴۴ سولفات شکفت شده معادل ۵۵ سولفات متبلر میباشد

کتابخانه معبدی در این سوالات

در این لوحه بیان میکنم مقدار سولفات سود در ۱۰۰ جزء آب

۲/۶۷	آب معدنی میر واقع در ولایت لو از ابالات فرانسه
۲/۵۳	آب سنت ژرویه واقع در ولایت ساووا از ابالات فرانسه
۱/۷۵	آب شانل گیون واقع در ولایت پئی دو دووم از ابالات فرانسه
۱/۵۳	آب برید واقع در ولایت ساووا از ابالات فرانسه
۱/۵۱	آب اولوس واقع در ولایت اریژ از ابالات فرانسه
۵/۷۵	آب اوو واقع در ولایت کرواز از ابالات فرانسه
۵/۲۱	آب بن واقع در ولایت ویش از ابالات فرانسه
۵/۵۸	آب پلومبیر واقع در ولایت ویش از ابالات فرانسه
۷/۳۵	آب فریدرکال واقع در مملکت ساکس
۴/۹۱	آب مارین باد واقع در مملکت بوهیم
۳/۱۵	آب فیروینس باد واقع در مملکت بوهیم
۲/۶۱	آب اگیر واقع در مملکت بوهیم
۲/۵۰	آب پیرمیتس باد واقع در مملکت سویش
۲/۳۷	آب کارلسباد واقع در مملکت بوهیم

طرطیر محلول ت گریم و تارتر سولوبل (طرطرات بوریکو پو ناسیک) معمول پیل و بگزید که بونات متبلر تپاس عر اسید طرطریک متبلر عر اسید بوریک ۲ اب ۲۴ بگزید که بونات وادراب دخالیکه گرم باشد حل کند و ۳ جزء اسید طرطریک را کم بقیانند محلول خشناه حاصل میشود و بعد اسید بوریک را افزوده و حل کند و بعدا ۲۱ مانده اسید طرطریک را و پس از حل شدن این اسید محلول را با کاغذ صاف نمایند و مصفی را بقوام شربت تنجیر کنند بعد از شفا گسترانیده در گرم خان خشک نمایند و در این عمل از ۱ تا ۱۰ جزء طرطیر محلول بدست میآید

ملکیت

داخل نمایند و این صراحی را با دگر مخلوط مبرد و با دگر آب سرد جاری قرار دهند و حقه آنکه جریان این دو
مایع در قیف سهوم منظم بود تا بدان وقت و قیف را از خورده بلور و با امینت پی کنند و پس از آنکه بطریق مذکور
دو مایع را در صراحی مخلوط کرده اند مدت ۱۵ تا ۲۰ درجه بگذارند بماند و بعد با
آب لیمو مقطر با آن مخلوط کنند و ۵۰ گرم کربونات تربت خالص را با مقدار کافی آب مقطر آمیخته و محلول
مذکور را با آن اشباع نمایند و همینکه اشباع حاصل شد و سولفور و بیات تربت تولید گشت محصول
را که عبارت از محلول سولفور و بیات تربت بود صاف کنند و از ۱۵ تا ۲۰ درجه گرم کربونات سود خالص را
در آب لیمو مقطر حل کرده بر محصول مذکور کم بپاشند تا تخمیر شده و سولفور و بیات سود تولید
گشته و کربونات تربت در درگاه و چون محصول بواسطه افزودن محلول قلیائی بگردند و درگاه
تورسول اثر ذکر علامت تمام عمل است و در این وقت بواسطه عمل انحراف آب صاف وی در درگاه
و با کاغذ صاف نموده و مصفی با دگر خام ماده بپاشند تا ۲۰ درجه میزان الملح نشان دهد و بعد بگذارند
مبتلر شود و بواسطه انحراف تبلرها را از آب ماده جدا کنند و در گرم خان بچکانند و چون بطریق مذکور
عمل نمایند دارای ۵۰ گرم سولفور و بیات سود خواهند بود

سولفور و بیات سود گاه دارای سولفات سود و سولفور و بیات تربت است و حقه کشف این غش را
در آب مقطر حل کنند و کلور و در باروم و اسید سولفوریک و محلول قرار بدهند و صورت خلوص
بهیچوجه رسوب حاصل نمیشود

سولفات پتاس (طرطیر زجاجی) ملح دوئوس ملحی است
سفید و بی رنگ و دارای طبعی تلخ و غیر مطبوع و بشکل منشورهای کوچک مثل الزوا یا مبتلر میگردد و
در آب داغ بیشتر از آب سرد محلول است و در الکلی غیر محلول و این ملح را در صنایع میسازند و در بازار با
خلوص یافت میشود و میتوان بلا واسطه آنرا از اشباع اسید سولفوریک با کربونات پتاس ساخت و
تبلرهای کوچک سولفات پتاس را در فلاکونهای سرکه انگلیسی داخل میکنند و فایده آنها حفظ اسید
استیک و منع از تخمیر آن است

سولفات پتاس از عوامل مسهل است که چون بمقدار زیاد استعمال شود خطرناک خواهد بود و مقدار
شرقی از ۱۵ تا ۲۰ گرم است که بطور محلول پاشا مندد و در گرم کردن ترشح شیرین آن نوعاً متداول این
اثر اختصاص بر سولفات پتاس ندارد و هر مسهلات این اثر را میکنند

سولفات پتاس (طرطیر زجاجی) ملح دوئوس

اب ملحی مسهل محمول بهما درستانهای لشکری بگزیند سولفات مبتلر

سود ۳۰ گرم اب ۵۰ گرم حل کنند و هر پنجاهت فاصله یک پیاپی پاشا مندد

حقن مسهل ابضاً محمول بهما درستانهای لشکری بگزیند و کسنا

۵۰ گرم سولفات مبتلر سود ۱۰ گرم محلی ملین ۵۰ گرم مخلوط کرده مدت چند دقیقه بچکانند و با فشار

سولفات پتاس

صاف کنند و حقنه نمایند
ملح کند معمول کاده و سوران هار و دود و ولت

بگیرند سولفات سود ۲ گرم از ناس پتاس ۲ گرم امتیک ۱ سانه گرم نرم کوفه و مخلوط کنند و در ۲۰۰ گرم آب گوشت سبزی را حل نمایند و حقه حصول اسهال هر ربع ساعت فاصله نصف پیاله بنامند

امتیک ناز تیک بگیرند امتیک ۱ سانه گرم سولفات سود ۲ گرم در ۲۰۰ گرم آب گوشت سبزی را حل کنند و حقه حصول فی و اسهال هر ربع ساعت فاصله یک پیاله بنامند

اب حلال بگیرند سولفات سود ۲۰ گرم پتاس ۲۰ گرم امتیک ۲۰ میلی گرم در ۱۰۰ گرم آب حل کنند و حقه حصول اسهال بر وفق ساعت بنامند

داروی ناپیلون معمول کور و پزار بگیرند طرطیر محلول ۲۰ گرم امتیک ۲۰ میلی گرم قند ۲۰ گرم آب ۱۰۰ گرم مطابق معمول حل کنند و این دو واسه مل و ضد محرک است و هر نیم ساعت یک پیاله بنامند تا عرض اسهال بقدر کفایت

اب پولپنای مصنوعی بگیرند سولفات سود متبلر ۱۰ گرم سولفات منبری ۲۱ گرم کلورود منبریوم ۳۰ گرم کلورود و رکلوسوم کلورود سدیم ۱۰۰ گرم آب یک دارای و مقابل حجم خود اسید کربونیک بود ۲۵ گرم حل کنند و مانند مسهلات هر نیم ساعت نیم ساعت فاصله یک پیاله بنوشند

لیموناد طرطرات سود معمول بهماستانهای لشکری بگیرند

اسید طرطریک ۲۰ گرم در کربونات سود ۲۲ گرم عرق پوست لیمو ۳۰ گرم شربت ساده ۲۰ گرم آب صاف ۴۰ گرم گرم ۱۰ گرم از اسید را بحالت تبلر نگاهدارند و مابقی را در کمی آب حل کنند و در کربونات را در باقی فانه آب مخلوط کرده و کم کم محلول اسید را بر آن بفرایند و همینکه تعامل تمام شد محلول را در بطری محکم بزنند و عرق و شربت را افزایند و بعد ۱۰ گرم اسیدی که نگاه داشته بودند مخلوط کرده در بطری را با چوب پنبه محکم بگردانند با منقول از آب بنهند و گاه گاه هم زنگنه اسید کاملاً حل شود و این مقدار اسید و کربونات که بکار برده اند معادل ۳۰ گرم طرطرات سود متبلر خواهد بود و این لیموناد مسهلی است گوارا که پیاله پیاله از آب بنامند

گرد بی طرطرات پتاس (طرطیر مصفی) بگیرند بی طرطرات پتاس مقدار منظور

دو هاون چینی صلابه کرده از موین موین نمز ایون کنند و در ۱۰۰ جزء ۹ جزء گرد بدست می آید و این گرد از عوامل مبرده و ملته است و چون در آب بخوبی محلول نیست کسرا استعمال میشود و گرد طرطرات خشای پتاس هم چنین گرد طرطرات پتاس سود و نیز گرد طرطیر محلول و گرد سولفات پتاس را همین طریق میسازند

گرد میرد و ملین گاز دار بگیرند گرد بی طرطرات پتاس ۲۰ گرم مسحوق قند ۲۰

مسحوق کربونات سود ۱۲ الکولا تور لیمو اگردهای ملخی را با گرد قند متوالاً مخلوط نمایند و الکولا تور را بفرایند و حفظ کنند و مقدار شربت این گرد هر نیم ساعت فاصله یک قاشق چای خوری است که در نصف پیاله شربت قند حل کرده بنامند از عوامل مبرده و ملین و ضد محرک است

گرید سداب

سید لبتراؤد رس (گرید سداب) گرید گاز دار ملین (مطابق ککس)
 بگرنند از یک طرف مسحوق بے کر بونات سود ۲ گرم مسحوق طرطرات پیاس سود ۲ گرم مخلوط کنند در ده بسته مساوی که کاغذها را بے باشد بربندند از طرف دیگر مسحوق اسپد طرطرات یک ۲ گرم در ده بسته مساوی که کاغذها سفید بود بربندند در نصف گلاس آب سرد ابتدا یک بسته کاغذ سفید داخل کنند و بعد بسته کاغذ بے را افزوده بهم زنند و همینکه جوش آن از یک بے آخر رسیده باشد و این گرید از عوالم سهل و مبرد و ضد حرک است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ وعه خود که و معمول مصفا است که هر یکست دقیقه فاصله یک خود که استعمال نمایند تا اثر اسهال ظاهر شود و نوعاً پس از خود که چهارم اثر اسهال ظاهر میگردد و نادر است که مریض محتاج بے و ناء خود که شود

گرید مبرد و ملین معمولی انیل
 بگرنند مسحوق طرطرات پیاس سود ۲ گرم مسحوق قند ۱۰ گرم مسحوق بے کر بونات سود ۲۲ گرم مسحوق اسپد طرطرات یک ۲ گرم اسانس لیمونیک قطره خلط کنند این گرید ملین و ضد حرک است و مقدار شربت آن یک قاشق کوچک که تقریباً ۱۰ گرم باشد در نصف پیاله شربت قند حل کرده ساعت به ساعت بیاشامند

طرطرات سود گرانولی منجر معمولی باریبی
 بگرنند از یک طرف مسحوق اسپد طرطرات یک ۷۵ بے کر بونات سود ۱۰۰ آب مقطر ۲۰ اسپد با بے کر بونات مخلوط کرده و کم کم آب مقطر بیفزایند و با اسپاتول چوبی بهم زنند بعد در وی مویزری ریخته و از آن در گرم خان بهم برند طرطرات سودی که در این عمل حاصل میشود بواسطه زیادتی اسپد متفخ شده و در تحت اثر حرارت و حین خشک شدن مبدل میگردد و بعد این گرانولها را غواص کنند و گرانولها متحد الحیم را جمع نمایند

از طرف دیگر بگرنند اسپد طرطرات یک ۱۰۰ بے کر بونات سود ۷۵ آب مقطر ۲۰ بطریقی که در فوق ذکر کردیم عمل کنند طرطرات سود گرانولی که دارای بے کر بونات زیاد است و مقابل طرطرات سودی که دارای اسپد زیاد میباشد حاصل میگردد و بعد این دو محصول را مخلوط نمایند

لیموناد طرطری مخلول (لیموناد تارت و بوراته) مطابق ککس
 بگرنند طرطری مخلول ۲۰ گرم آب جوش ۱۰ گرم شربت شاد ۱۰ گرم طرطری را در آب حل کرده و بعد شربت را بیفزایند و این لیموناد مبرد و ملین و ضد حرک است از پیاله پیاله باید با شامید در بعضی نسخه ها مقدار طرطری را ۳۰ گرم می نویسند و بعضی شربت عسل استعمال میکنند

مجنون گوگرد طرطری
 بگرنند گوگرد مصعد و مغسول ۱۰۰ مسحوق طرطری ۳۳۲ اسانس لیمو عسل مقدار کافی مطابق معمول مجنون سازند این مجنون سهل و مبرد و ضد هیس است و

مقدار شربت آن از ۲ تا ۳ گرم
گرید سداب معمولی پلانش
 بگرنند از یک طرف مسحوق سولفات منبری ۱۰ گرم بے کر بونات سود ۲۰ گرم بدقت خلط کنند از طرف دیگر مسحوق اسپد طرطرات یک ۲ گرم و هر یک از این دو در کاغذ علیحد بربندند و در وقت استعمال آنها را مخلوط کرده در ده ۲ گرم آب سرد حل نمایند و در حین جوش بیاشامند

طلا (زرد) ذهب (عقیان) عسجد (قاور) اوروم کرو
سوس فلز است معروف و در آن دزد و داری تشعشع فلزی شدیدی قابلیت ذوب آن کمتر
از نقره و مس و وزن مخصوص ۱۹/۲۵۷ و دگر ۳۲ درجه میزان النار و گو و د که تقریباً معادل ۱۲۰۰
درجه میزان الحراره متغایر است ذوب میشود و بلا واسطه با اکثر مرکب میشود و اکسید نمیکرد ولی
با واسطه میتوان آنرا با اکثر مرکب نمود و تولید و با سبب اکسید کرد

مقدمین از دانشمندان بخصوص حکای اسلام چندان معرفی به خواص طلا نداشتند ولی پس از آنکه دانشمندان
کمپاد در خیال پیدا کردند اکسیر افادند و درجه خلوص و دوام این فلز را مشاهده نمودند چنان تصور کردند
که هرگاه این فلز را در بدن انسان داخل نمایند بواسطه آنکه از تمام ادویه خالص تر و توانا تر است میتواند
بدن را از تمام اخلاط فاسده و همه اراض خلق و مکتبی تصفیه نماید و حقیقت حصول این مقصود ملتفت شدند
که شرط اثر آن در بدن انحلال است و لهذا پس از زحمات زیاد تیراب سلطانی را اختراع نموده و طلا را در
آن حل کرده و با یکی از ادویه های نادر مخلوط نموده استعمال میکردند و در دفع بعضی از اراض فواید نیکو حاصل
میشود و ولی چون نسبت آن خفیف و منحصر به بعضی از ادویه ها و در دست برخی مطبیین بود نوعاً اطباء
ضدان بر خواسته و طلا را شمع خواندند و اگر بعضی از اطباء طلا را با جیوه ملغمه نموده و با بعضی از حصولات
زبقی مخلوط کرده و در دفع کوفت و سایر اخلاط لایه که اثر حصولات زبقی را در دفع آنها نمیتوان انکار
نمود استعمال میکردند غالب دانشمندان آن عصر این آثار را به جیوه نسبت داده و اثر طلا را انکار مینمودند
تا دین اواخر کسبیت بن نام از دانشمندان فرانسه و بعضی دیگر از دانشمندان هت زیادی کشیده
و این فلز نفیس را در عداد عوامل ترابوکی داخل کرده و خواص و طریقه استعمال آنرا مکتوف نمودند

در بیان اقسام و خواص طلا و اثرات آن در بدن

چون حصولات طلا را در داخل استعمال کنند علاوه بر آثار عمومی موجب تحریک و تحریش شدیدی در
موضع میگردد ولی اگر آنها را بروی زبان و باله ها و با سطح داخلی گونه ها نطول کنند بنحوی که جذب شوند
موجب حصول تغییرات چند در بدن میگردد و در طلا این تغییرات را که با تحریش موضعی هیچ وجه ارتباطی
ندارند و آثار حتمی از آنها ظاهر میگردد مینگاریم

اولاً اعمال معدی قوت داده و آنها را منظم میکنند و عمل هضم را سریع گردانند و اشتها را زیاد مینمایند و بروز
این آثار نیست که فقط در اشخاص سالم بود بلکه معده های را که از اثر اراض طولانی و پرمهرمادی مدد
بر عوام مل ضدد و دم ضعیف شده باشند نیز قوت داده و بر اعمال آنها می افزاید و در زبان زکات الحس هرگاه
د و از آن اشتا استعمال کرده باشند ممکن است مورت تحریش معده گردد و لهذا همیشه لازم است که قبل از
استعمال و اقدری شی و یا ماده لغای دیگر بر نفس بخورند و با آنکه بعد از آنها را نطول کنند بهر جهت
از اثر حصولات طلا پوست غارض میگردد و علاوه بر آثار مذکوره استعمال طلا بطریق مذکور موجب
اعمال بدن میشود و بر همه این اعمال می افزاید علی الخصوص بر اعمال آلات مولد که گاه مورت تحریک و تب

انها گشته و مخصوصاً در حرارت مانده عوامل مقوی با اثر نموده و گاه موجب حصول نعوظهای مویع میگردد
و از این جهت است که در سوزاک حاد که غالباً با نعوظهای مویع همراه است استعمال محصولات طلا را منع میکنند
و در زنان نیز در آلات مؤله تحریک کرده ولی بقدری که در آردا و حبض و ترشح خون از رحم اثر مینماید و رشوت
اثر نمیکند و مانند طلا از عوامل قویتر مد رجض محسوب میگردد و هم چنین در عروق بواسیری اثر نموده و
ترشح انرا زیاد مینماید و یکی از دانشمندان ثابت میکند که استعمال طلا مانده چیه موجب حصول هی میگردد
چنانکه هرگاه مدتی بر استعمال محصولات زبقی مداومت کنند تا همتورم شده و حوائی بروز میکنند
به حوائی بقی هم چنین اگر هر روز در مدت دو سه و یا چهار هفته متوالی بر استعمال محصولات طلا مداومت
نمایند پس از یک زمانه که نوعاً چندین طوله در نیست حوائی عارض میشود که همراهی دارد با برز عرقهای وض
و از یاد ترشح بول و اغلب اوقات از یاد ترشح بزاق و ولی در حوائی طلا در خلاف حوائی بقی نشاء و غشاء
خاطره مان متورم نمیشوند مویع نمیکردند و کثرت ترشح بزاق ارتباطی با تورم آنها ندارد و یکی از دانشمندان
میگوید از استعمال کلورور طلا و سود بوم ممکن است عروق بعضی علامات از قبیل احساس حرارت در
و صداع و خشکی دهان حلق و احساس تنگی در صدر و تحریک معده و امعاء و سرعت نبض و حتی بعضی سوا
دیگر نیز نسبت به استعمال محصولات طلا داده اند که ما چندین وقعی با آنها داده و از ذکر آنها صرف نظر مینمایم
در هر صورت چون محصولات تحلول طلا را بمقدار زیاد استعمال کنند مانند سموم تحریک در بدن اثر مینماید
و در میان محصولات غیر تحلول طلا استعمال طلای فلزی اکسید طلا و ارغوان کاسیومس و سپانود
طلا متداول است و از ترکیبات تحلول کلورور طلا و بخصوص کلورور طلا و سود بوم را بیشتر استعمال میکنند
و این ملح آخری سهل الاستعمال و مطمئن الاثر است و مداومت بر استعمال این محصولات در دفع اخلاص
سفید پس ایام از آنکه تازه باشند و پاکیزه و خراجی سودمند است و نیز آنها را در دفع بسیاری از امراض سلسله
لمفاطکی و خا زبر و گواتر و اقسام قویاء مبرم و غیره معقول میدانند و هم چنین در دفع امراض جاری هضم
و حبس طمث مستعمل بعضی از اطباء مینمایند و در هر وقت کمال احتیاط را در استعمال محصولات طلا باید رعایت

در بیان خصوصیات طلای فلزی و نحوه استعمال آن

طلای فلزی طلای خالص را در طب بشکل گرد استعمال مینمایند و گرد طلا را بدو طریق میسازند
اولاً و در طلا را با هفت و یا هشت مقابل و زئیر سولفات پتاس و با قند مخلوط کرده و صلابه کنند تا آنکه
ذرات طلا چندین محسوس نشود و بعد محسول را در آب قندی حل شده و طلای مسکوت
ناسب میگردد

ثانیاً در محلول کلورور طلا بقدری محلول حلفات پی تو اکسید آهن پی نده که طلا در دوشود و ۲۴ ساعت
بگذارند تا آنکه طلا بشکل گرد بسیار نرمی در دوشود و انرا با واسطه عمل اخراج اخذ کرده و با آب شستند و
خشک کرده حفظ نمایند و از این گرد شربتی مینازند و سوم به شربت طلا و هم چنین پودری از آن را در قیاب
میدهند و اثر گرد طلا در بدن مشکوک است

حب طلا بگزیند گرم طلا و سه گرم عصاره اشنان و گرم مخلوط کرده و حب سازند و مقدار

شریت این خوب از آن ۱۲ و ۱۵ حب است و در غرض و د

پوماده گرد طلا بگزیند طلا اکرم پیه مذاب و اگر مخلوط کند و قروح سفید پیه

را د فاده نمایند

اکسید طلا

اکسید طلا از ترکیب طلا با اکسیر و اکسید حاصل میگردد یکی و تو اکسید دیگری به اکسید با

پراکسید و پرتواکسید عبارت از گرد سبزی است که ترکیب آن خندان استحکامی ندارد و به سهولت مبدل به

طلای فلزی و پراکسید میگردد و در طب استعمال نمیشود و پراکسید که اسید اوریک نیز نامیده میشود و

در عرفا طب با اسم اکسید طلا معروف است چون خشک باشد رنگ آن اسمر و اگر مرطوب بود زرد و در خرد رنگ

است و بواسطه اثر نور به سهولت تجزیه میگردد و از این جهت است که در صراحی مخاط آن کاغذ سپاه باشد

انرا باید حفظ نمود و با قلیات حرکت میشود ولی با اسید ها ترکیبی حاصل نمیکند و در آب غرق محلول است و از

این طریق میتوان زد که در محلول کلور و در طلا بقدری محلول به کربونات پتاس اثر میکند و دیگر جوش میدهد

و سوزی که حاصل میشود عبارت است از اکسید طلا

حب اکسید طلا معمول پیرکن بگزیند اکسید طلا و سه گرم عصاره گادو

و گرم مطابق معمول و حب سازند و از آن ۱۲ حب در غرض و د پیا شامند

ارغوان کاسپوس اکسید قلعی طلا است آن طلا ترکیب آن

مخوبه معین نشد و همین قدر ثابت کرده اند که دارای طلا و اکسیر قلع است و بیشتر از دانشندان گفته اند

مربک از پرتواکسید طلا و بی اکسید قلع میداند

کلور و طلا (پر کلور و طلا) (موربات طلا) مطابق کس

بگزیند براده طلا و اسید از تیک متعارف و اسید کلورید و یک ۱۷ و ۱۸ و حب ۲۰ آب مقطر و اخرا و در دغی

مخلوط کند و در حمام شش به ازای حرارت دهند تا طلا حل شود و بعد محلول را در یکسول چینی ریخته و بعد

در حمام شش حرارت دهند تا زبانه آب و اسید بخار گشته و جزئی الحاح بخار کلور و متضاعد نشود و چون محلول

سرد شود منظر گردد و مقدار شربت این ملح از پیمای گرم است و ستم میباشد احد و کمتر از استعمال میکند

و بقول کلی املح طلا بواسطه مانعاناتی مبدل به طلای فلزی میگردد و بطریقه خروج آنها از طلا

معین نشد و بعضی از دانشندان قوت انرا را منکر شده اند هر چه کلور و در طلا ملخی است شدت محلول

در آب و الكل و اثر مواد مانع الجمع مع مایین قلیات و عصیرهای نباتی و اسید ها و اقسام قند و پرتواکسید

امن و پرتواکسید قلع با کلور و در طلا و مچنین با کلور و در طلا و سود پوم نباید نمود

پوماده کلور و در طلا معمول گریستین بگزیند کلور و در طلا و پیه حسنیه

و مخلوط کند و در قروح سفید پیه و در پیا فاده این پوماده سود مند است

کلور و در طلا و سود پوم (موربات طلا و سود پوم) کلور

و اورات سود) مطابق کس بگزیند براده طلا و اسید از تیک متعارف

از غرض و د پیا شامند

حب اکسید طلا

حب طلا و اسید قلع

اسید کلورید

محصولات طلا

۵۴۹

اسید کلورید پات ۱۷/۱۸ درجه ۵۰ کلو و رسد بوم ۳۰ اب مقطر بطریقی که در ساختن کلو و طلا ذکر کردیم عمل کند و زیادتی اسید را بواسطه حرارت بخار نمایند بر محصول که مانع است بقدر وزنش اب افزایند و بعد کلو و رسد بوم را افزوده هم زنند و در خام شن تعلیق نمایند تا قشر از کف ویان ببینند و بعد بگذارند سرد شده تا ممتلئ گردد و حفظ کنند و مقدار شربت این ملح از ۲ تا ۵ میلی گرم است

گرد موربات طلا و سود بوم معمول کریستین بگیرند بگویند و با آب منقول با الکل ادرسه گرم موربات طلا و سود بوم ۵ ساعته گرم مطابق معمول گرد سازند و این گرد را با ۵ او بعد ۱۰ و ۱۳ و ۱۶ تا ۲۰ قسمت مساوی تقسیم نمایند و هر قسمت با ۲۰ گرام استر بن بنند و هر روز یکی از این استر با بروی بان و لثه ها طول کنند و بهترین طریق استعمال کلو و طلا و سود بوم در دفع سبیل پس همین طریق است **گرد سیانور طلا** را همین نحو ساخته و همین طریق استعمال نمایند

شربت کلو و طلا و سود بوم معمول کریستین بگیرند کلو و رسد بوم ۵ ساعته گرم شربت ساده ۵۰ گرم ابتدا ملح را در کباب مقطر حل کرده و بعد با شربت مخلوط کنند و مقدار شربت آن ۳ قاشق کوچک است در عرض روز

قرص کلو و طلا و سود بوم ابضا معمول کریستین بگیرند کلو و رسد بوم ۵ ساعته گرم قنده ۳۰ گرم با مقدار کافی لغاب کثیرا و قهوس سازند و از ۱ تا ۲ عدد در روز استعمال کنند

حب کلو و طلا و سود بوم ابضا معمول کریستین بگیرند کلو و رسد بوم ۲۰ ساعته گرم نشاسته سیب زمینی ۲ دسی گرم صمغ عربی ۵ گرم اب مقطر مقدار کافی مطابق معمول ۱۰ حب سازند از ۱ تا ۳ حب در روز بنامند و حریم باید ابتدا حب را با ناخن خورد کرده و بروی لثه ها مالیده و بعد بلعند

محلول کلو و طلا معمول مانتینو بگیرند اب ۱۰۰۰ گرم کلو و رسد بوم ۱۰۰۰ گرم کلو و طلا کلو و رسد بوم مکدا ۱ گرم حل کنند و از ۱ تا ۳ قاشق چای خوری در عرض روز بنامند قروح سبیل پس گفته که با معالجات متعارفی مقاومت کرده و مداوا نشده باشند بواسطه استعمال این محلول بهولت میتوان مداوا نمود

پوماد کلو و طلا و سود بوم معمول نیل بگیرند کلو و رسد بوم ۵ دسی گرم پیه مذاب ۵ گرم مخلوط کنند این پوماد را بواسطه طریق تحت جلدی در مداوی خراجی و اقسام خاژی استعمال میکنند

پوماد دفع نورالثری معمول کادری بگیرند کلو و رسد بوم ۱ گرم قهوی جالینوس ۵ گرم مخلوط کنند و در ابتدای اقسام نورالثری بروی محل معلول طول کنند

سپانور طلا عبارت از گردی است غیر محلول در اب و انرا حاصل میکنند از اینکه در محلول کلو و طلا ۱۰ که قندی اسید بود سپانور پیا سوم افزایند

حب سپانور طلا معمول کریستین بگیرند سپانور طلا ۵ ساعته گرم

سپانور طلا

عصا خطبات

کتاب فی الفیاض
در صنعت

عصاره جنطیانا اگر مطابق معمول واجب سازند در دفع حبس طشت از تاع حب در عرض و زینا شامند
حب سبانه نور طلا معمول بورش بگزیند سبانه نور طلا سبانه گرم عصا مانده
۱۳۰ سبانه گرم مسکوق در خطی مقدار کافی ۱۵ حب سبانه ابتداء یک و بعد و تاسه حب در عرض و زینا شامند
و در دفع سفید پلین و خنازیر و حبس طشت مستعمل است

توسو میگوید با خللاط محصولات طلا با مواد الهی هر چه باشد موجب سرعت فساد آنها میگردد و از این
جهت است که استعمال آنها در داخل غالباً محتمل الاثر است و لهذا بعضی از مصنفین فقط آنها را بطور گرد
و با محلول استعمال میکند

محلول کلور و طلا و اما نیاک بگزیند کلور و طلا و اما نیاک ۵۰ سبانه گرم اب مقطر
۳۰۰ گرم کل ۳۰ درجه ۳۰۰ گرم حل کنند و در دفع حبس طشت و سوء طشت یک قاشق چای خوری صبح ناشنا
و یکی عصر بپاشانند

بر و مور طلا گرانولهای ترتیب میدهند که هر یک دارای ۵ تا ۱۰ میلی گرم بر و مور طلا میباشد و آنها را
مانند کلور و استعمال مینمایند و در وقتی که بر و مور تیا سبوم به اثر فاند با گرانولهای یک میلی گرمی این بر و مور و با
محلول آنرا مطابق نسخه ذیل استعمال میکند

محلول بر و مور طلا بگزیند بر و مور طلا بر و مور سود بوم مکده ۲۰ سبانه گرم اب مقطر ۵۰ گرم
حل کنند و هر قاشق چای خوری این محلول دارای ۲ میلی گرم ملح طلا میباشد

بر و مور طلا

کتاب فی الفیاض
در صنعت — طلا سفید کردن

طلای سفید پلاتین پلاتینوم (پلاتین مستقر از پلاتینا میباشد که در لغت سبانه
بمعنی نقره پست بود) عبارت از فلزی است که در سال ۱۷۴۱ میلادی یکی از دانشمندان سوئیس به
کشف نمود و در آنک و شفافیت مانند نقره و از نقره قدری قوی تر و بزرگتر خاکسترهای قابل
انطراق و قابلیت تحه شدن قدری کمتر از طلا است و چون کاملاً خالص بود نرم تر از نقره است ولی اگر
بمقدار بسیار کم با فلز دیگر مختلط باشد خیلی سخت تر از آن خواهد بود و از این جهت است صلابت و سختی پلاتین
مداول در تجارت زیرا که ۱۰۰ جزء آن دارای ۱۰ جزء این بدویم و با پالا بدویم است

طلا سفید

پلاتین از همه اجسام عالم سنگین تر و وزن مخصوص آن ۲۱/۴۰ است و در حرارت کوره های متداول ذوب
نمیکردد و از این بواسطه شعده که از خللاط اکسیرین و هیدروژن حاصل میشود و با بواسطه پیل و ولتا
ذوب مینمایند با غایت حرارت سفید بپاشد و میتوان پلاتین با فانتا هن نرم کرد و از این وی خوش
لحم نمود و این فلز مانند طلا در تجاوری هوا فاسدناپذیر است و اکسید نمیکردد و این فاسدان در تیراب سلطا
حل میشود و علاوه تیراب سلطانه فلز و بر و مور آنرا حل میکند و اسید از یک در پلاتین اثر نمیکند مگر در
صورتیکه دارای مقداری نقره باشد و در طب کلور و پلاتین و کلور و پلاتینات سد بوم را استعمال مینمایند
اثار تراپوتیکی پلاتین تا کنون بر تحقیق ثابت نشده و بعضی از متقدمین دانشمندان معاصر امتحاناتی

نقد

در آثار تراپوتیکی محصولات آن نموده و در دفع سیفیلیس آنها را موثر میدانند ولی دانشمندان پیر و آلمان با بوسطه
قلت اثر و با بوسطه عدم وقت را امتحانات صرف نظر از آنها کرده و در کتب و اسازی این محصولات را بیان نموده
اند و چون این محصولات هنوز مقبول عامه نشده طرق ساختن آنها را بیان نمیکند و فقط نسخه های ذیل را که

معمول هوفراست گنمایم

پوسپون پلاتین بگزندی کلور و درخت پلاتین ۵ اسانه گرم پوسپون صمغ معمول کدکس ۱۰
گرم مطابق معمول پوسپون سازند و در مدت ۲۴ ساعت با فاشق کوچک تند بچ بنوشند
پوما دیلاتین بگزندی پیمه مذاب ۳۰ گرم بگزندی کلور و دیلاتین ۱۰ گرم عصاره بلادن ۲ گرم مخلوط کنند
و در قرح غیر مویع نطول نمایند

حب پلاتین بگزندی کلور و دیلاتین ۵ دسی گرم عصاره گاک ۲ گرم مسخوقا صل السوس مقدار
کافی مطابق معمول ۲۰ حب سازند و از ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ حب صبح و عصر بنوشانند

پوسپون کلور و دیلاتین سدوم بگزندی کلور و دیلاتین ۳ دسی گرم کلور و
سدوم خالص که کاملاً عاری از املاح پیاس باشد ۵ دسی گرم پوسپون صمغ کدکس ۲۰ گرم مطابق معمول
مخلوط کنند و با فاشق کوچک در مدت ۲۴ ساعت تند بچ بنوشند

زرق کلور و دیلاتینات سدوم بگزندی کلور و دیلاتینات سدوم ۲ گرم مطبوخ
کوکاره ۲۵ گرم حل کرده زرق نمایند

کرم لکروموم (در لخت پونانی کرد ما بمعنی نک است و این فلز چون با غالب اجسام تولید ترکیبات
متلونه می نماید لهذا آنرا کرم نامیده اند) عبارت از فلزی است قابل اسید شدن و در سال ۱۷۹۶ میلادی
وکیلن نام ابتداء بحالت اسید رسب قرمز سپید و بعد بحالت اکسید و اقسام مختلفه زرق آنرا کشف
نمود و ماده ملونه این قسم خواهرین فلز است و در نک این فلز در حالت خلوص سفید مایل بجا کستری است و شد
شکنند و خیلی بعسریت و ب میگرد و در حالت اکسید سبز و در حالت اسید قرمز است و چون در اسیدها انحلال
کنند در نک سبز حاصل می نماید و در طب اسید کرومیک و بی کرومات پیاس را مانند عوامل مغیره قویه حاجا
و داخل در دفع عوارض سیفیلیسی استعمال میکنند و بی کرومات پیاس را در هنگام دویم سیفیلیس شرابکاری
و عوارض آن را از این ماده اغلب اوقات بسرعت بر طرف میشوند و یکی از دانشمندان میگوید چون بی کرومات
پیاس نه موجب از یاد تری شمع براق میگردد و نه مورد ضعف بچالی میشود باین وجهه بر محصولات زرقی
ترجیح دارد ولی در دم غلبه سیفیلیسی و دم دمان زرقی در صورتیکه چندان اشتداد نداشته باشد علاوه بر
اثر زریق و دفع سیفیلیس مانند مصفات در دفع این دم اثر می نماید در هر صورت هرگاه بی کرومات پیاس
و اسید کرومیک را بمقدار زیاد بنوشانند مانند محقات ضعیفه اثر کرده و موجب تهوع و بروز اذیت میگردد
لذا در استعمال آنها باید احتیاط نمود

بی کرومات پیاس از عواملی است که در دفع سیفیلیس اثر و زکتر استعمال میشود و باید که در دفع نسخی ها
مداوای آنرا ذکر کرده ایم و در دفع نسخی ها

حرف

ماده

در هفتاد - و بعضی عملیات

در قراین این با هم چوبهای معرق بعضی مواد خشکی اعم از چوب و بار بشه را ذکر می نمایند که نباتات مختلف الطایفه حاصل میگردند و عبارتند از عشب چوب چینی صافراس و فورموم تاکس و شور فونل و نارون و ابوردانه و گالک و دشت

مادر این کتاب در حرف الف در دسترس و فاقوس و نت و در حرف ثا را بوداندی و گالک را بیان نموده ایم و مطابق با در این رد ذکر خواهیم کرد و علاوه اقسام لوبلیا و اگاکو و کوندرا کورا و نورد این در بیان میکنیم و در آخر این

در بقول کلی تخریق را ذکر می نمایم
پ ع عشب ف سالسیا ریل ایسمیلا کس ساپا ریل خدین قسم دیش را
که از نوع ایسمیلا کس و از طایفه اسپا ریل است این اسم موسوم می نمایند و هم از نباتات
بوئی امریک جنوبی میباشند و در تجارت سه قسم عشب متداول است ۱ عشب متداولی ۲ عشب سرخ ۳
عشب کاراکاسی

عشب متداولی که عشب هوند راس نیز نامیده میشود (هوند راس
مملکت جهودی است واقع در امریک مرکزی و پای تحت کوما باگوا) این قسم مانند ساپا ریل
از نباتات ثنائی المسکن است (با اصطلاح گاه شناسی ثنائی المسکن هر گیاهی را میگویند که زنان در بطن و ماده
در بطن دیگری بود مانند کت کت نخل) و ساقه ان گره دار و مناجات های چند برگه های ان بعضی مستطیل و
لبشکل قلبی بی پریز و بی نقطه منتهی میشوند دارای کهای چندی نوعاً از قیام و رک و نما مشاهده میشود و
دیش این گیاه که عبات از جزء مستعمل در طب بود یعنی چندین پا طول دارد و حجم آن قدری باریک تر از قلم تحریر
و اسطوانه و قابل انعطاف و چون ماده خشکی قشر این دیش که در تحت بشه واقع شده است در حین خشک شدن
منقبض میگردد و بشه بحال خود باقی می ماند شباهای چند در سطح ان مشاهده میگردد و بشه این دیش را که
اغلب اوقات از گل سیارنگی پوشیده شده اگر پاک کنند خاکستر آنک خواهد بود و قشر این دیش سفید و ددی
است و در طایفه ان و مغز دیش سفید است ماده خشکی ددی پر رنگی واقع میباشد

عشب متداولی تقریباً بوئی ندارد و دارای طعم لطیف تلخی است که بقشر ان نسبت داده شده و جزء مغزی ان نشاء
و موافق قول یکی از دانشمندان این ماده نشاء است به اثر است

ماده عامل همه اقسام عشب عبات از جنسی است خنثی و متبلر بشکل تپله های شعاعی و بی بود و بی نك و طعم ان
گزنه و تلخ و کمی محلول در آب و در الکل داغ بیشتر از الکل سرد حل میگردد و در آب کف میکند و یکی از دانشمندان
انرا سالسیا بن و دیگری ایسمیلا بن و سبوی پار بگل بن نامیده و علاقه
بر ماده مذکور عشب دارای هن فرار و ماده سقری گزنه و تلخ و ماده زبوی ماده عصانه و مقدار زیادی

نشاء و بالاخره دارای البومین است
عشب سرخ که عشب زامائیک نیز نامیده میشود (زامائیک یکی از جزایر آنتیل

نقش

کبر است متعلق به انگلیس این دیشه نرم تر از سایر اقسام و شکافتن آن آسان تر از آنها و چنانچه در عشب متداولی کن
کردیم ادکل پوشیده نشد و بشه آن قرض از برخی مخصوصی است اگر چه بعضی اقسام آن خاکسری و سفید رنگ اند و
بهترین اقسام عشب میباشد در مملکت معروف به عشب مغربه است

عشب کاراکاسی کاراکاس پای تخت و زویل از مملکت امریک جنوبی است

رنگ این دیشه خاکسری باخته و در طرف خارج فی الحمله سرخ رنگ و اغلب اوقات دارای دیشه های خیلی باریک
شبه بومی می باشد و مغز آن خیلی سفید و رنگ قسم از این عشب است که دیشه های آن بسیار کوتاه و قابل انعطاف
اند و بعسرت شکاف می شوند و نوعاً عشب کاراکاسی ضعیف الاثر و از دو قسم دیگر است

بقول کلی عشب از عوامل محرکه ضعیفه است و از عوامل معرقه می باشد و مقدار زیاد در دفع عوارض

خارجی سیفیلر استعمال میگردد و در این مواقع بیشتر آنرا با محصولات زیتنی تجویز میکنند و اثر آنها را مغاوت
مینماید و بعضی اوقات در دفع روماتیسم و تقریر استعمال میشود و در دفع سرطان از سفوف اگر مسموم
آن در هر روز تجویز کرده اند و میگویند که دفع عوارضی که از افراط در شرب محصولات زیتنی عارض شده باشد

استعمال عشب مفید است و قسمی از عشب که بومی فرنگستان است و آنرا **ایمپلاکس اسپرا**

مینامند دارای خواص مذکوره میباشد

گرد عشب مطابق کدکس بگزیند عشب مقدار منظور بطور قطعات نازک قطعه قطعه

کند و در گریبان بخشکانند و نرم بگویند و از مویز ابریشمی ۴۰ و مویز موی ۳۰ و پیون کند و در ۱۰
جزء ۱۱ جزء گرد بدست آورند و این از عوامل معرق محسوب میشود

عصاره الکلی عشب مطابق کدکس بگزیند عشب نیم کوب کرده ۱ الکلی ۲ در جزء

عشب را با الکلی کرده و در کالت پلاسما داخل نمایند و در کالت راسته مدت ۱۲ ساعت بگذارند بماند بعد
باقی الکلی را روی آن ریزند و بواسطه تقطیر الکلی با از مصفی اخذ کنند و محصول را در خام مار به بقوام
عصاره نرم تجویز نمایند و حفظ کنند و مقدار شربت این عصاره که از عوامل ضد سیفیلر و معرق است

۱ ماه گرم میباشد و از آن بطور جزئی یا مخلوط در تیزن معطر گرمی استعمال مینمایند

قرن عشب مطابق کدکس معمول بیمارستانهای پاریس

بگزیند عشب ۴ گرم اب صاف مقدار کافی مدت دو ساعت عشب را تقطیر کرده ۴۰۰ گرم اب بخشکانند بعد
روی آتش گدازند تا جوش آید و همینکه جوش آمد از روی آتش برداشته بگذارند مدت دو ساعت بماند بعد

صاف روی آن بواسطه عمل انحراف بر دارند مقدار این مصفی باید ۴۰۰ گرم باشد

چوب چنی اسکین را در یکس کینا (ایمپلاکس کینا) بنا است

متهافت (متهافت مرتباً تا میگویند که ساقان بدون عمود نه استند بر زمین افتد مانند دخت زن) و با
عشب از رنگ طایفه و در خواص شبیه بان و از محصولات بومی چین و امریک جنوبی و در طب دیشه آنرا استعمال
میکند و این دیشه بجم مشت و خشبی سنگین و گره دارد و حکم و خیلی سخت و از قشری ملو قرض است

پوشیده شده و مغز آن نکیس و قوی و بوی نه دارد و طعم آن غصص

چوب چنی در خواص مشابه عشب است و در همان مواقع استعمال میگردد و از آن بطور تیزن بکار میبرند و

مغز

بندرت تنها استعمال میشود و همیشه با سایر دیشتهای معرقه از ترکیب میکنند

تیرن چوب چینی بگرد چوب چینی نه کرده ۲۰ گرم آب ۱۰۰ گرم مدت سه ساعت دم کنند بگذارند سرد شده بواسطه عمل اخراج صاف وی از آب بردارند مانند معرقات و عوامل ضد سیفلیس بتدریج بنوشند

پ ف صا صفراس لوروس صا صفراس درختی است از طایفه **لورینه** د بوئی مرط و گرمی و در پوست و دیشته این درخت استعمال میکنند و پوستان قرمز سر و به کلفتی یک خط و در سطح آن بعضی قطعات کوچک بشره که خاکستری رنگ اند مشاهده میشوند و سطح خارج آن اسفنجی و سطح داخلش املس و دارای بوی تند و معطر است و طعم آن تند و گریزه و چوب این درخت خاسته و سبک و دارای رگهای مرکزی بوی آن مطبوع و تقریباً طعمی ندارد و بواسطه اسید نتریک قرمز میگردد و از این جهت است که از احکام این چوب مینامند

صا صفراس

صا صفراس از عوامل محرکه معرقه است و در خاصیت تعریق قوی تر از چوب چینی و ضعیف تر از عشبیه بواسطه بوی خوشی که دارد مطبوع میباشد و کمتر تنها استعمال میشود و غالباً با کاک و عشبیه و چوب چینی از ترکیب کرده معقول میدارند و دهن فراری از آن اخذ میکنند که مقدار شربتس چند قطره است

تیرن صا صفراس بگرد چوب صا صفراس از ۱۰ تا ۲۰ گرم آب ۱۰۰ گرم دم کرده صاف نموده بتدریج بنوشند

تیرن صا صفراس

فور میوم تناکس عبارت از دیشته یک قسم گازی است که در استرانی عمل مینماید و در خاصیت تعریق بدل عشبیه میباشد و مقدار شربت از گردان بطور سفوف از ۱۰ تا ۲۰ گرم و ۳ گرم این دیشته را در ۲۵ گرم آب جوشانده و صاف نموده نیز استعمال میکنند

شور فویل

شور فویل (ورق المخر) **لونیسرا کاپری فویلوم** نباتی است از طایفه **کاپری فویلوم** با مسه و بوئی فرنگستان و در طب مطبوع بزرگ آنرا مانند غرغره های قابض استعمال میکنند و با گل آن شربت صمدی مینمایند و در المان شاقه های این نبات را که **لونیسرا ابراکپودا** مینامند در دفع عوارض بدوی ثانوی سیفلیس استعمال مینمایند

نارون

نارون (شکال) **ت اورم ل اولوس کاپریس** درختی است از طایفه **اولماسه** و در طب پوست اخلی و رخت نارون مخروطی مانند معرقات و مدوات استعمال میکنند و این پوست که بشکل نمره های طویل و باریکی است که آنها را بطور بسته های چند لوله کرده اند در دو سازی با سم قشر نارون مخروطی نمیده میشود و یکی از دانشمندان **دورثی** نام این قشر را در مداوی احوال متشرحه بخصوص در صورتیکه در خارج لفاپتکی عارض شوند استعمال مینمایند و نیز در دفع اگرهای مرکب با امپتگو و خود امپتگو علی الخصوص در صورت ازمان آنها و در وقتی که سطح بزرگی را فرا گرفته باشند و با نفخ خمیری جلد همراه بوند چنانکه در اشخاص خناری مشاهده میشود از استعمال قشر نارون مخروطی تمیج مینمایند

تیرن نارون مخروطی معقول دورثی بگرد پوست نارون مخروطی ۳۰ گرم

لوبلیا

۵۵۵

اب ۲۵ گرم بجوشانند تا ۵۰ گرم باقی ماند و با قند صاف کنند و با شربت ساده شیرین نموده تبخیر بنوشند
ابضاً معمول بیت بگزیند پوست نارون مخروطی ۵۰ گرم اب ۵۰۰ گرم گرم مخلوط کرده بجوشانند
 تا نصف شود و دفع اختلالات حشرکشته روزی دو ناله گلاس بنوشند

تیزن معرق معمول بر بگزیند پوست نارون مخروطی ۵۰ گرم دیشه پاسبان ۲۰ گرم ۲
 قدری که پس از چند خوش ۵۰ گرم محصول بدست آید و این تیزن را بمیل واداده مریض باید شیرین نمود
 مقدار شربت آن از ۲ تا ۵۰ گرم است که در دو ناله دفعه در عرض روز بنوشانند

عصاره اب الکلی نارون بگزیند قشر داخلی نارون مخروطی ۱۰۰ الکل ۵۰۰ درجه ۵۰ قشر را نیم کوب
 کرده و با قدری الکل الوده نموده ۱۲ ساعت در آلت پلاسما بگذارد و بعد باقی الکل را بکار برده و بروی
 قفاله قدری آب بیزید و مصفاها را جمع کرده و در حمام ماریه جره اخذ الکل بقطیر نمایند و بعد محصول را در ناله
 ماده بخیج کنند تا بقوام عصاره و حفظ کنند

شربت نارون مخروطی معمول سو بران مطابق کدکس بگزیند عصاره
 اب الکلی نارون مخروطی ۲۰ گرم شربت ساده ۹۰ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و ۱۰ گرم این شربت دارای ۱۰
 سانتی گرم عصاره است که معادل ۱۴ دسی گرم پوست باشد و مقدار شربت آن در ابتدا یک قاشق اش خود
 صبح و یکی عصری و هر دو روز یک قاشق اضافه کنند تا بروی قاشق

لوبلیا قسمی از نباتات طایفه کامپانولاسه و از جنس لوبلیاسه بواسطه لوبلی
 نام گاه شناس معروف که از اهالی فلانند راست (فلانند ریکی از ایالات شمالی بلژیک میباشد)
 با سم لوبلیا موسوم شده و این قسم شامل چند نبات میباشد که دو ناله از آنها در طب استعمال میگرددند
 یکی لوبلیا انتی سیفیلیتیکا و دیگری لوبلیا انفلاتا

لوبلیا انتی سیفیلیتیکا (لوبلیای ضد سیفیلیس) و جیوه نباتی
 نیز نامیده میشود نبات است حشر مانند و دارای پیچ و بوی مهوعی دارد و بوی جنگلهای امریک شمالی دارد
 فرانسه از اذاعت کرده و با سم کاربرد بنال بلو موسوم میباشد و اطباء امریک در مداوای سیفیلیس
 کمال اعتماد را باین دارو دارند ولی دانشمندان فرانسه یک وقتی بجای عشب انرا خیلی استعمال میکردند و این اوقات
 متروک شده و یکی از مسافرین دانشمند بگویدا هالی بوی کانادا همه امراض سیفیلیسی را به اسانه بواسطه
 این دارو مداوا نمیکند باین طریق که عصاره دیشه لوبلیا را در آب میجوشانند و مریض بقدر امکان از این جوشانده
 محاشا مکند نوعاً تا پانزده روز مداوا میشود و فرج سیفیلیس را نیز با همین جوشانده رفاده میکنند

لوبلیا انفلاتا که تنباکوی هنگ نیز نامیده میشود این قسم در ممالک متحد امریک در
 انگلستان میروید بزبان عوام این ممالک گاه اسم نامیده میشود و در فرانسه نیز از اذاعت میکنند و این قسم نیز
 مانند قسم مذکور دارای عصیر شیری شکل حادی است که شرب مقدار زیاد آن سمیت دارد و در امریک هم از آن
 این نبات را استعمال میکنند لوبلیا انفلاتا می معمول در تجارت بشکل قطعات مکعب طویل میباشد که پشت
 متضبط شده اند و وزن آنها از ۲۵ تا ۵۰ گرم است و این لوبلیا سبز در رنگ و دارای بوی فی الجمله مهوع و
 طبعی گرند و قدری شهاست به تنباکو دارد و بعضی از دانشمندان الکلوشدی از آن استخراج نموده لوبلیا

رنگ

در هفتاد

نام نهاده اند و عبارت از ماده است مایع و زرد و لزج و بودار و فرا و غیر متبلر و شدت قلبه و سبک تر از آب و این الکلونیده و تخم لوبلیا پیشتر وجود دادند تا سایر اجزاء را

مطبوح لوبلیا انقلاتا را بمقدار گرم در دفع اسم و همچنان که عصبانه و اخلا لایه که با عوارض عسر النفس همراه باشند اکنون استعمال نمایند

مغلی لوبلیا سفلیتیکا معمول سود پور بگزیند لوبلیا سفلیتیکا ۱۵ گرم در گرم اب بجوشانند تا ۱۰ گرم باقی ماند و صاف نموده موافق میل هر بیمار مصفی یا شیرین کنند و در دفع سفلیس قویانه از ۲ تا ۳ گرم متدرجا بر بیمار یا شامانند

تعفین لوبلیا انقلاتا بگزیند لوبلیا انقلاتا الکلی ۱۵ درجه ۵ مدت هشت روز بجایانند و با فشار از پارچه گذاریده با کاغذ صاف کنند و یکی از دانشمندان در دفع اسم از ۲ تا ۳ قطره این تعفین را در یک پیاله مطبوح یا بونه مخلوط کرده نیم ساعت به نیم ساعت فاصله استعمال نمایند و آنرا خیلی مؤثر میدانند و **ژانل** میگوید مقدار شیرین این تعفین در دفع اسم از ۱ تا ۱۵ گرم است بطور پیوسته که ساعت بساعت یک فاشق کوچک یا شامانند لی باید از اثر آن مراقبت نمود

گواکو در امریک مرکزی و هندوستان غربی با نام عام **گواکو** و با **هواکو** چندین قسم گاه را که از طایفه **اوپاتوریا** سر اند می نامند این نباتات که نزدیک به شصت عدد میباشند در خواص مشابه یکدیگر اند و از عوامل معرق محسوب میشوند اهالی بومی ممالک مذکور هم در دفع لسع مادی سمی و هم در تقدم بحفظ از اثر سم آنها عصیر این نباتات را با بوم مخلوط کرده نطول میکنند و نیز ریشه آنها را با عرق کبش تقطیر کرده و محصول مقطر را نطول نمایند و جمعی از دانشمندان فرنگ این اثر را که بسیار با قدر است بطور شهود ثابت میکنند نوعا این نباتات از جنس **میکانیا** و **اریزوم** و **اریستولوکیا** میباشند جنسی که در حقیقت دارای خاصیت مذکور بود جنس **میکانیا** است که گل های آن شبیه گل ارینکا و مانند آن متشکلت اند و تخم یک قسم این نباتات را که بر یک آن شبیه بر یک کنب است و آنرا **اوپاتور بوم** **کانا بوم** می نامند مردم حوالی مسکود در دفع را استعمال میکنند قتی دیگر که موسوم به **اوپا تور بوم** **آپایانا** میباشند یکی از بهترین ادویه ها ضمه است و عموما مانند خای از دم کرده استعمال می نمایند هر چه گرم از شاخه های گل دار گواکو و ادربک پیاله اب جوش دم کرده و در دفع لسع مار و سگ بتواند و نیز در دفع تجم و بر و نشست در و ما تبسم و گریب نطولا و شراب معمول میدارند هم چنین است **بونست** که عبارت از **اوپاتور بوم** **پرفولیا توم** بود و نیز گواکو را در دفع کولرای اسپانی سفلیس استعمال میکنند

تیزن گواکو بگزیند گواکو از ۲ تا ۳ گرم اب جوش ۱۰ گرم دم کرده صاف نمایند و پیون سایر اقسام اوپاتور بوم را نیز همین طریق نمایند

تعفین گواکو بگزیند ساقه گواکو ۱ دوم و با عرق کبش ۵ مطابق معمول تعفین سازند این تعفین در مداوای جراحت و قرصه های سفلیسی و غیره قوی الاثر است و نیز این تعفین را با عصیر تازه نبات مخلوط کرده نطول نمایند

کنند و گواکو

کوند و راگو

کوند و راگو نشانه است بوی که او نور و سایر ممالک امریک جنوبی و از طایفه اسکیپاده
دگر طبیب است این نبات را که دارای چندین گل کوچک است بصورت مغلی با عصاره مانند و اصل ضد نورانی
و ضد و فایده و دگر دفع و درم مجله استعمال میکند و نیز دگر دفع سرطان ازان بچید منما بکند مقدار شربت انصاف
ان ۲۵ سانتی گرم یا گرم و از شرابان ۱۰۰ گرم است و نیز ۱۰۰ گرم این پوست را در ۱۰۰ گرم آب میجو شانتا ۱۰۰ گرم
بانه مانده و دگر دفع سرطان و در عرض و استعمال منما بکند

شراب کوند و راگو موافق دستور العمل پوشو بکند مستحق پوست کوند و راگو
۲۵ جزء مدت بود و دگر جزء اب سرد بچینانند صاف کنند و تفاله را در همان مقدار اب مخلوط کرده و مدت
یک ساعت بوی اتم ملایم میجو شانتا و بگذازند سرد شده صاف کنند مجدداً تفاله را مدت و دگر جزء اب کل
بچینانند و باقی را از پارچه گذارند با کاغذ صاف نمائند و این مصفای الکلی را حقه اخذ الکلی بقطر کنند و محصول
باقی مانده را با دگر مصفای مانده مخلوط نمائند و مخلوط را با غانت حرارت ملایمی بقوام عصاره و رب مانند بچینند
و این محصول عصاره را در ۲۵۰ شراب فالاکا حل کرده با کاغذ صاف نمائند و حفظ کنند شراب کوند و راگو اگر
نفع است ولی مطبوع و مرضا بخوبی طعم آنرا تحمل میکنند

در بیان کیمیا اول و عواید اصل

جوشانده معرق (تیزن معرق) معمول بیمارستانهای پاریس
بکند چوب کاک رنده کرده ۱۰۰ گرم عشب ۱۰۰ گرم ریشه صافراس ۱۰۰ گرم اصل السوس ۱۰۰ گرم ریشه هاخورد
کند و مدت یک ساعت عشب کاک را در مقدار کافی اب میجو شانتا و بعد صافراس و اصل السوس را افزوده
بگذارند مدت و ساعت ۴۰۰ و بعد صاف کنند و بگذازند نشین شود و صاف وی آنرا بواسطه عمل
انحراف بردارند و مقدار مصفی باید ۱۰۰۰ گرم باشد این تیزن را بیاله بیاله دگر عرض و دگر نوشند

جوشانده حرک عشب (تیزن فلتز) معمول کدکس بیمارستان
های پاریس بکند عشب ۱۰۰ گرم سریش ماهی ۱۰۰ گرم سولفور طبیعی انیمون ۱۰۰۰ اب صاف ۴۰۰۰
سولفور را در پارچه بچید و در ۱۰۰۰ جزء اب ابتدا مدت یک ساعت میجو شانتا و این برادر و در پزند و بعد
رشته سولفور را با عشب و سریش در ۱۰۰۰ جزء دیگر اب با غانت حرارت ملایمی میجو شانتا تا نصف شود و صاف
کرده بگذارند نشین گردد و بواسطه عمل انحراف مصفی را برداشته و دگر طرف غیر فلزی حفظ کنند و دگر دفع
سپیلیس دفع هر یک از آنها ۱۰۰۰ گلاس در عرض و دگر نوشند

تبلید ترکیب سولفور طبیعی انیمون مختلف است گاهی دارای آرسینک است و گاهی نیست و در صورتیکه
دارای آرسینک بود بواسطه جوش تمامای در اب یک مقدار آسیدار سنو تولید شده و در اب حل میگردد
دگر مرخال مقدار بسیار کم و تبخیر پیزی انیمون بصورت ملایمی در اب حل میشود و علی هذا پیزن فلتز
اذا و به است که ترکیب آن بخوبی معین معلوم نمیشود

شریت عشب مطابق کدکس بکند عشب کاک کرده و خورد کرده ۱۰۰۰

در هفتا

سفید ۲۰ اب مقدار کافی مدت ۱۲ ساعت عشب را تقریباً با ۵ جزء اب ۱۰ درجه دم کند و صاف کرده تفاله را
 مجدداً مدت ۱۲ ساعت دیگر بپزد و ۵ جزء اب ۱۰ درجه دم نموده و صاف نمایند و مصفاها را مخلوط نموده بگذارند
 تا نشین شود و بواسطه عمل انحراف صاف روی آنرا بردارند و کم کم این مصفای ثانوی را در ظرفی ریخته و بتجیی
 نمایند تا آنکه از هر حقه ۱ جزء باقی ماند و بعداً سفید تخم مرغ تصفیه کرده از پارچه بگذارند و بعد قد را بنفایند
 و شربتی سازند که در حالت جوش ۱/۲۷ درجه نشان دهد و این شربت از عوامل ضد مفصلی و ضد هرپی ضد
 سفلیس ضد خازر میباشند نوعاً از عوامل مصفیه و متحده دم است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۱۰ گرم و
 شربت چوب چینی را نیز بهین طریق ساخته و در همین مواقع و بهین مقدار استعمال نمایند
شربت مرکب عشب مطابق کدکس (شربت کوئینین) شربت
 معرق (شربت منقح) بگزیند عشب پاک کرده و خورد کرده ۵۰۰ گل خشک گاو زبان گل سرخ
 خشک برگ سناباد بان سبز مکده ۵۰۰ اب مقدار کافی قد سفید غسل مکده ۵۰۰ ابتدا بروی عشب بقدر اب

۱۰ درجه بپزند که روی آنرا بگزیند در همان مقدار اب ۱۰ درجه دم کرده صاف نمایند و مجدداً تفاله را با ساد و اها
 مدت ۱۲ ساعت و مقدار اب ۱۰ درجه دم کنند و با فشار صاف نمایند و دو مصفای اول را مخلوط کرده و
 بتجیی نمایند تا یک ربع باقی ماند و بعد مصفای سوم را افزوده و بتجیی نمایند تا از هر حقه وزن آن به ۲۰۰ جزء رسد
 و با سفید تخم مرغ تصفیه نموده و با پارچه صاف کرده و قد و غسل را بنفایند و شربتی سازند که در حالت
 جوش ۱/۲۷ درجه نشان دهد این شربت ضد سفلیس و معرق و ملین است و مقدار شربت آن از ۲ تا ۱۰ گرم
گرم ژانل میگوید این شربت چندان اخلاقی را بر آب و بوی و لافکنور ندارد و بعضی از
 بیداد نشندان چهار دسی گرم سولیم را در ۱ گرم الکحل حل کرده و با ۵۰۰ گرم این شربت مخلوط نمایند و در این صورت
 مقدار شربت آن از ۲ تا ۱۰ قاشق کو چک است و در عرض روز

شربت صافراس مطابق کدکس بگزیندیم کوب کرده دیش عشب چوب چینی شرب
 مقطر ۱۰ قد سفید مقدار کافی مدت ۱۲ ساعت دم کرده و با فشار صاف نمایند و بگذارند تا نشین شده و بواسطه
 انحراف صاف روی آنرا بردارند و بعداً به نسبت ۱/۱۰ قد را افزوده شربت سازند و حفظ کنند و مقدار
 شربت آن از ۲ تا ۱۰ گرم است و در عرض روز

اسپیس معرق مطابق کدکس بگزیند رنده کرده چوب گاک دیش عشب چوب چینی شرب
 صافراس مکده عشب را از میان شکافه و خورد کنند چوب چینی را نیز خورد کرده و با رنده شده گاک خلوط
 نمایند و این مواد را چون با یک جوشانند خلوط کنند ولی صافراس را چون نباید جوشانند بلکه باید دم کرد و بعد
 بگذارند و مقدار شربت این اسپیس از ۲ تا ۱۰ گرم است مطبوع در ۵۰۰ گرم اب

اسپیس معرق معمول است بگزیند عشب ۳۰ چوب چینی اصل السوس گاک مکده
 عشب را از میان شکافه و خورد کنند و چوب چینی اصل السوس را نیز خورد کنند و گاک را رنده نمایند
 و بدقت با هم خلوط کنند و ۱۰ گرم این اسپیس را در ۵۰۰ گرم اب دم کرده صاف نموده متد رجانبوشند
اسپیس عشب (جوهر عشب) بگزیند شبه ۵۰۰ گرم صافراس ۵۰۰ گرم الکحل ۵۰۰ گرم
 ۵۰۰ گرم خلوط کرده در ۴ درجه حرارت مدت ۲ روز بچشانند و صاف کنند و روی تفاله ۵۰۰ گرم اب

در هفتا

جوشن پتیریک روز بگذارند و صاف نمایند و دو صفی با مخلوط نموده با کاغذ صاف کنند و ده گرم
شربت ساده افزوده حفظ نمایند و مقدار شربت این اسانس یک فاشق کوچک است مخلوط با یک پیاله آب سرد
تیزن معرق بگیرند اسپس معرق ده گرم مدت بیست ساعت در ده گرم آب داغ بخیسانند و صاف کرده
ده گرم شربت مرکب عشب افزوده متدا جابجا شامند

تیزن معرق و ملین بگیرند رنده کرده چوب گاک ده گرم عشب سنامک ده گرم صاف
اصل السوس مکده گرم در مقدار آب جوش دم کنند که ده گرم مه غنی بدست آید و این تیزن مخصوص
برمذاوای برادران شربت است (ما نمائید در دیخار تنبهداوی شربت را)
بوشه ساده بگیرند رنده کرده گاک عشب چوب بینی صاف سراسر مکده گرم دیشه فیز (توفنگه)
علاقم آب جوش ده گرم مطابق معمول تیزن سازند

بوشه مهمل بگیرند سنامح ایوم (سولفات منری) مکده گرم شربت ده گرم بک
پاد و پیاله بوشه ساده دم کرده صاف نموده بطور مهمل بنوشند

مغلی مرکب عشب مطابق و اسازی انگلستان بگیرند عشب
ده گرم صاف سراسر گاک اصل السوس مکده ده گرم مانده چون ده گرم آب معطر جوش ده گرم
گرم مخلوط کرده بچوشانند و ده گرم مصفی بدست آورند

امضا مطابق و اسازی لندن بگیرند عشب ده گرم در ده گرم آب بچوشانند
تا ده گرم باقی ماند و بعد ده گرم رنده کرده چوب گاک ده گرم خورد کرده پوست گاو افزوده بگذارند
مدت نیم ساعت دم کشد و در آخر صاف سراسر خورد کرده اصل السوس خورد کرده مکده ده گرم بقیانند
و دم کرده صاف نمایند و این جوشانده را در دفع اختلالات سفیلی و در عرض و در پیاله پیاله شامید
تیزن ضد سفیلیس معمول و پوئیرن بگیرند چوب چینی گاک عشب مکده
و اگر مرکب را جدا جدا خورد کرده ده گرم آب بچوشانند تا ده گرم باقی ماند و صاف نموده و ده
گرم شربت کوئینین بقیانند و بطور تیزن بتدریج بنوشند

تیزن ضد ورم مغز معمول کوارن بگیرند عشب خورد کرده ده گرم
گرم سنگ انیمون پیچده در پارچه ده گرم آب ده گرم بچوشانند تا نصف شود و در حالت جوش بر وی ده
گرم اصل السوس منقی ده گرم بادبان سبزی رنده بگذارند و دقیقه باند و صاف کنند و در عرض و در پیاله
پیاله شامند

تیزن زیممان بگیرند عشب ده گرم مدت بیست ساعت در ده گرم آب بخیسانند و
بعد قند زاج (زاج سفید عکوا) ده گرم کلل ده گرم شجرف ده گرم افزوده بچوشانند تا یک ثلث باقی
ماند و آنوقت بقیانند یک سنا ده گرم اصل السوس ده گرم انیسون را زبانه مکده ده گرم و بگذارند مدت
چند لحظه دم کشد و صاف کنند و حفظ نمایند و در روز ده گرم این تیزن را صبح و عصر بپاشانند

تیزن تیمان بپزند تقاله مغلی فوق و علاو ده گرم عشب و در ده گرم آب بچوشانند
و بقیانند پوست لهیل دار چینی اصل السوس مکده ده گرم و پس از آنکه چند لحظه بحالت دم ماند صاف

کند و حفظ نمایند و ده گرم این مخلوط را در وسط روز بنوشند و از استعمال این دزدن در دفع عوارض مبرم
سفیدس قیادات زیاد میکنند و یکی از دانشمندان مؤسوم بر **کار نانو** قی نهای مذکور را بهترین دواها
در دفع سفیدس میدانند و قبل از شرع با استعمال آن حاجت سهل قبل را ناپاک اشامید بگردند سقر جلب ادرسی گرم
گرم گوت ۲۵ میلی گرم صبح ۲ دزدی گرم مخلوط کرده یک حب شانند و صبح بپاشانند

تیزن و بناش بگردند عشب خورد کرده چوب چینی خورد کرده گاک رنده کرده مکده گرم سولفور
انتیمون محتوی دپارچه گرم اب ۳۰۰ گرم مخلوط کرده ۱۲ ساعت بچسانند و بعد بچوشانند تا یک ثلث باقی
ماند و در آخر بپزند صاف صاف سنا مکده ۱۵ گرم و بگردانند یک ساعت بچالند و صاف کنند و صاف وی
از ابواسطه عمل اخراج نمایند این تیزن را که سهل و معرق است در عوارض جلدی سفیدس استعمال میکنند

تیزن و بکارو بگردند عشب ۲۰ گرم چوب گاک رنده کرده چوب چینی خورد کرده سولفور انتیمون
پچیده در پارچه زرد و نمد طول را و نمد حرج جلب بسایج گردوی تازه خورد کرده که پوست سبزش همراه باشد
مکده ۵ گرم هر دو را در ده گرم اب و ده گرم شراب سفید بچوشانند تا ده گرم باقی ماند این چوشانند
در حالت جوش روی ۱۰ گرم سنا و ده گرم صافس خورد کرده و ده گرم ابرسا و ده گرم بادبان سبز بپزند
بگردانند چهار ساعت بکشد و صاف کرده ۵ گرم طریمر مصفی در آن حل کنند و حفظ نمایند و بروی آن نم آویزند
و بعد از دروی تفاله ۱۲ گرم شراب و ده گرم اب در نچه بطریق مذکور عمل نمایند و حفظ کنند و روی آن نم ۲
بنویسند در عرض و از ۲ تا ۳ گلاس نم آوازده تا ۵ گلاس تیزن نم ۲ بپاشانند

تیزن ضد سفیدس (ربارمود) بگردند سولفور انتیمون محتوی دپارچه ۵ گرم
عشب چوب گاک پوست شمشاد پوست گار و سریش ماهی مکده ۱ گرم اب و ده گرم بچوشانند تا ده گرم باقی ماند
و صاف کنند در دفع سفیدس مبرم ببالر پالر بنوشند

تیزن پولینی بگردند عشب خورد کرده چوب چینی خورد کرده مسحق سنک پونس مکده ۵ گرم سولفور
انتیمون ۵ گرم خشک کرده پوست سبز گرد و ده گرم سولفور در پارچه بسته و با ساپرد و اها در ده گرم اب
بچوشانند تا ده گرم باقی ماند و صاف کرده بگردانند نشین شود و صاف روی از ابواسطه عمل اخراج بدارند
و حفظ کنند و در اختلالات سفیدس و اختلالات جلدی مبرم هر ساعت فاصله نصف گلاس بنوشند

شریت معرق معمول بگورد بگردند عشب خورد کرده گاک رنده کرده مکده ۵ گرم
اب صاف ۲۰۰ گرم ۱۲ ساعت بچسانند و بعد با آتش ملایمی بچوشانند تا نصف شود و با ثا صاف کنند و با
۱۰۰ گرم قد شریت سازند و از ده تا ده گرم در عرض و بنوشند

شریت ضد سفیدس معروف بر رب لافکورد مطابق نسخه
بوشاردا بگردند عشب ۲۰۰ گرم برك سنا ۱۰ گرم انیسون دارچینی مکده ۵ گرم رب اقطی ۱۰ گرم قد

۱۰۰ گرم اب مقدار کافی عشب قطعه قطعه کرده و نیم کوب کنند و با سنا در آلت پلاسمان ریختند و با مقدار
کافی آب و درجه عمل را جاری کنند و در درجه حرارت آب بمانند و مصفی با غایت حرارت ملایمی بچینند
کتاب ۲۰۰ گرم باقی ماند و بعد رب اقطی را افزوده و با سفید تخم مرغ تصفیه نموده قد را در مصفی حل نمایند
و دارچینی و انیسون را نیم کوب کرده و در پارچه بسته محصول را در حالتی که داغ باشد روی آن ریختند و بعد

ضبط نمایند و مقدار شربت این رب از ده ناع قاشق کوچک است و در غرض و ذک هر قاشق را با یک گلاس پرن مناسبه مخلوط کرده بنیاشامند

شربت منقح معکول کردرن بگزیند شربت عشبیه ۳۰۰ گرم شربت سنابیه ۳۰۰ گرم رب اقطی مقدار کافی مطابق معکول مخلوط نمایند و قوام محصول باید خیلی بقاعده باشد و در سفید پس مزاجی از ده تا ۵۰ گرم این شربت را بدل رب لافکتور استعمال میکنند

شربت منقح معکول لاری بگزیند عشبیه ۳۰۰ گرم میوه خشک اقطی ۳۰۰ گرم چوب گاک ۳۰۰ گرم چوب چینی صاف سر مکه ۳۰۰ گرم سناگل کا و زبان مکده ۳۰۰ گرم قند ۳۰۰ گرم اب مقدار کافی مطابق معکول شربت سازند حفظ کنند و گاهی در ده گرم این شربت ۲۰ سانتی گرم عصاره صمغی ترپاک و سوسن و کلوریدرات اما نیاک می افزایند و این قرارش بسته به تصوف و حکم طبیب است و این شربت را در دفعه سفلیر مزاجی استعمال میکنند

سرکه لوبلیا بگزیند لوبلیای نیم کوب کرده ۳۰۰ گرم اسپد استیک اب در مقدار کافی لوبلیا را با ۳۰۰ گرم اسپد استیک ابدار الوده کنند و در حالت پلاسمان بلورین اخل نمایند و کم رویان اسپد استیک ابدار بقدری نیند که ۳۰۰ گرم محصول بدست آید این سرکه از عوامل ضد اسه است و مقدار شربت آن از ده سی گرم تا ۳۰۰ گرم بطور پیوسته که با قاشق کوچک متدرجاً بنیاشامند

خلوط ضد اسه معکول گرین بگزیند مغلی پولیکا لا (۳۰ در ۱۰۰۰) ۱۰۰ بد و ریتاسوم به تعفین لوبلیا تعفین کا فوری ترپاک مکده ۳۰۰ مخلوط کنند و در دفع حله های اسم از عرنا ۳۰۰ گرم این محصول را در پیوسته مخلوط کرده و در دفعه با قاشق کوچک بنیاشامند

انبویه ضد اسه معکول سنت ریز بگزیند برک خشک پنج ۳۰۰ برک خشک تا قوله شاخه های گلدار و زوفا ۳۰۰ اب جوش ۳۰۰ مخلوط کرده بگذازند سرد شود و با فشار انداز چوب بگذازند و ۳۰۰ جزء از قات پتاس فرو ده حل کنند و صاف نمایند و بر مصفی بفرایند تعفین بلیان تلوی ۳۰۰ تعفین لوبلیا انقلانا عر استات اما نیاک ۳۰۰ و بعد در قهای کاذب خشک کن را محصول خیسایند و بیرون آورده خشک کنند و این کاغذها را بطور قطعاتی که ۳۰ میلی مط طول و ۵ میلی مط عرض داشته باشند قطع کنند و این قطعات را مانند انبویه لوله کرده و با عانت قدری لغاب صمغ به چسباندند در هنگام حله های اسم بجا از این انبویه ها را آتش زده دودش را بکشند

در بیان تعریف و تقوین کلی

حرارت یکی از بهترین عوامل محرکه و معترقه قوه است و در دریا چینی در غنم عوامل محرکه شطری از آن بیان کرده ایم و در اینجا میگوئیم در صورتیکه حرارت جو زباد باشد و هوا گرم گردد بواسطه اندک حرکت و در باضی حالت تعریف عارض شده و شخص عرق فراوانی میکند و اگر چندان حرارت در هوا موجود نباشد و شخص خود را به حرکات و ریاضات وادارد پیرو عرق خواهد کرد چنانکه در حالت مشی سریع و در زدن در همه اعمالی که در صد و رانها بکار آید

قوت لازم است عرق غار می شود و در چنین است عروق بواسطه استعمال کاد های گرم خواه خشن باشند و با مرطوب و حمام های گرم و پوشاندن بدن از قطیفه های گرم و غیره و عمل هیدروتراپی قوی ترین عوامل معرقه است و در در ککینا در فصلی می خواست خدا بیان خواهد شد و نیز شامیدن با شرب گرم دارای خواص تعریق میباشند

نوع دیگر حصول تعریق چند قسم از وسایط معرقه را با هم استعمال میکنند مثل آنکه مرصع را در قطیفه داغ پیچیده و شرب گرم اعم از آنکه دارای مواد معرقه نباتی و یا معدنی باشند و یا نباشند و حیاتی شامانند و هم چنین است استعمال این شرب در چنین پاشویه های گرم

در میان مواد نباتی عوامل معرقه اصلی عبارتند از *كوك* و عشب و دبا و بوراندی و نیز بعضی نباتات دیگر دارای این خاصیت اند از قبیل *كافور* و *زبان* و *اثر لیک* و *مرهمه* و *زراوند* و *پنبه* و *کوتیرای* و *اقسام اسکلیپس* مانند کوندراگو و استراگولوس و صندل و غیره و حبشه الحرب و کاسیس و غیره و نیز بعضی از عوامل محرکه منشاء مانند الکل و شراب و چای استات مانند *كوك* و کربناتان و ایتیمون و غیره از عوامل معرقه میباشند

در باب تعریق شراب کثیره ذکر کرده اند و شراب بطرقی را اولین شراب می دانند زیرا این شراب که عبارت از مرکب بجران باشند را حاضری از قبیل حببات بوی و حببات ورمی و زکام و ورم حلق و ورم حلقوم و دم قصبه و ورم شعبان و ذات الریه و ذات الحنج و گریپ و غیره همیشه موجود اند و در ایام مخصوصه به بجران بواسطه استعمال مشروبات گرم و مطبوعات و ورم معرقه که با سایر وسایط توأم شوند عرق بهیشت عارض میگردد

در امراض مزمنه از قبیل اربوبه و اقسام استسقای موضعی و عمومی استسقای لجمی قلبی و کلیه و استسقای ذقی و استسقای مفصلی و غیره عوامل معرقه را مانند عوامل مستفرغه استعمال میکنند و در بعضی دیگر مانند اختلالات مزمن احشاء و دو مایتم عضلات و سیاتیک آنها مانند عوامل مصری فیه بکار میبرند و چون عوامل معرقه ترشح جلد را زیاد نمایند گاهی مانند عوامل مصفیه دم و منقحه بدن اثر میکنند و از این جمله است استعمال انفرادی سیغیلین و نقرین و خازیر و زنف الدم بواسطه غیره

بهرحقیه طبیب باید در استعمال معرقات کثرت تعریق و مدت اثر را با اثری که از این والات مازوفه حاصل میشود مقایسه نماید و اول شرط استعمال معرقات تجللات است یعنی نیایدالات را خسته کند زیرا که اگر خسته شد در حقیقت آنها سهل نیست و جلد باید قوت خود را باقی باشد و ضعیف و چیز دار نشود و در صورت اجتناب شراب از عمل تعریق فواید بسیاری حاصل میگردد و تجلی از امراض خطیره صعب العلاج را بواسطه استعمال معرقات میتوان مداوا نمود

در معانی که در این کتاب آمده است و در این کتاب آمده است

در این کتاب آمده است و در این کتاب آمده است

انجیر

پَ شِلان (عَناب) **عَناب** قَدْ وَرِثَ وَبَ لَ زَ بَ فُوس عبارت است از میوه درخت کوچکی از طایفه **وامنه** از جنس **درو پاسه** و این درخت را که خاردار است در جنوب فرنگستان غرس میکنند و در اثری از تقا و بعضی از اناولات ایران و هندوستان بمقدار زیاد عمل میابد و از دقت است که در قدیم الانام شناخته شده و اطباء اسلام آنرا استعمال مینمودند و عَناب خوبیم زیتون میباشد و سطح خارج آن قرمز و دارای گوشت زرد رنگ است و طعم آن شیرین و قندی و لعاب دارد و در وسطه هسته دارد مستطیل و عظمی و از چوب عَناب عصاره مانع اخذ میکنند که دارای ماده غلی است متبلر و موسوم به **اسید زیتونیک** و نیز دارای قین و مقدار کمی قند است و این عصاره خواص مشابه کاشومیداشد و اعصاب خاکستر چوب عَناب با سرکه مخلوط کرده در دفع اسهال افعی و روی جفا منطبق مینمایند

عَناب از عوامل ملین و نافع الصدراست و یکی از چهار میوه صدری میباشد و ده گرم آنرا در ده گرم آب جوشانده بطور تیز استعمال مینمایند

تیزن عَناب معمول مصنف بگزیند عَناب ۱ دانه جو مقشره ۲ گرم آب مقدار کافی عَناب را پارچه پارچه کنند با جو مخلوط کرده بجوشانند تا جو شکفته شود و مقدار آب بابت بقدری باشد که پس از جوشیدن ده گرم تیزن بدست آید و بگذارند تا نشین شده صاف روی آنرا بواسطه عمل انحراف بردارند و در حببات خاده پیاله پیاله بنوشند

انجیر

انجیر تین فیک ال فیکوس (فراکوس) **ی زو کرون** میوه درختی است از طایفه **اورقلسه** و از محصولات بومی **کاری** (کاری از حمالک قدیمه اسپای صغیر است) و از این مملکت درخت انجیر با بزرگتره اند و این میوه که لحمی و شیرین گوشت است از حبشیت حجم و خوبی موافق مملکتی که در آنجا عمل میابد و موافق جنس درخت مختلف میباشد از شاخه های درخت انجیر عصیر شیری خارج میشود که محرق است و در دفع منجی آنرا استعمال میکنند و در داخل فانتند مسهلات اثر مینماید و مغلی شاخه ها نورسته درخت انجیر را در دفع اقسام استسقا بکار میزنند و غیره فاعلی برکت انجیر را قوام آورده و در دفع درد دندان استعمال میکنند و نیز خاکستر چوب آنرا با سرکه مخلوط کرده و جواحت حاصل از سح افعی را با آن دفعه مینمایند و عصیر شیری درخت انجیر دارای کاد میجو میباشد

در بازار بزرگ سره قسم انجیر خشک بفروش میرسد یکی انجیر زرد که آنرا انجیر چوب مینامند و دیگری انجیر سفید و سومی انجیر بنفش که انجیر طبعی نیز نامیده میشود و انجیر سپاه که در حمالک ماعلا و بهر اقسام مذکوره موجود میباشد گوشت آن در فرنگستان نیست بهر حال از اشمنکان فرنگ انجیر بنفش را انجیر چوب یا بر قسم دیگران ترجیح میدهند و کلیه انجیر خشک را از عوامل ملین صدرو ملین طبع میدانند و مطبوخ آنرا بطور مضمه در دفع اوجاع دهان و ضامد پنجه آنرا در نضاج دامایل استعمال مینمایند و یکی از چهار میوه صدری میباشد

قهوه انجیر را که با مسکوق انجیر بوداده میآزیند در دفع ذات الریه عاده و ترله و بر و نشیت و سپاه سرفه تجویز میکنند **غره جالی** بگزیند انجیر زده ۵ گرم مدت دبع ساعت ده گرم شیر بجوشانند و صاف کرده و موافق میل خربز مصفی با شیرین کنند و در او دام حلق غره غره نمایند

انجیر اسپانیولی (انجیر بربری) و گل‌بادهای طهران از انجیر فرنگی می‌نامند عبارت
است از میوه **کاکتوس** و **پونتیا** که در اثری از فریقا خلیج آباد است و بواسطه خا
بسیاری که دارد اهالی آنجا دیوار منزل صحرائی و باغات خود را از آن قرا می‌دهند در مدت تابستان عمده غذا
انها همین میوه است و سبزه‌های فرانسه که مامور الرژی میشوند نیز بسیار از آن بخورند این میوه دارای ماده
عامل قند است که مورت پیوست میشود و از این جهت است که اهالی الرژی از آن در دفع اسهال و ذوسنطان یا استعلا
میکنند

خرمات **تمرت** **دات** **نالمولا** (داکتوس) **ی** **داگولوس** (فریبوکس)
عبارت است از میوه نخل که از طایفه **پالمیر** (نخلیات) میباشد دارای چندین قسم است از مخصوص
بومی اسپانیا و بعضی ممالک فریقا است و در جنوب ایران فراوان و خرمای خوبی که در فرنگ از تجارت فریقا
طونس می‌آورند بجم‌الهام و قدری از آن در آنروا اهل بلخی شکل و دارای بشه نازک و سرخ زرد رنگ و کشتی جا
و طعمی شیرین گوارا و هسته عظمی و مستطیل که از یک طرف صاحب شبیری است غائی و از طرف دیگر محدب
و در ممالک ما چندین قسم خرمایافت میشود و در طب عبارت از خرمای تازه بود از میوه های گرمسری مطبوع
ایران است

خرما دارای مقدار زیادی قند و نشاسته و ماده لعاب است و از آن غده ماکول و گوارا و یکی از چهار میوه نافع
الصدر میباشد و به گرم خرمای درده اگر آب جوشانده و صاف نموده مانند تینا استعمال میکنند
مونی **زینب** **زن** **سیک** عبارت است از انگور خشک کرده (انگور در اردر چینی در
فصل شراب بیان کرده ایم) و یکی از چهار میوه نافع الصدر میباشد و در فرانسه سه قسم مونی متداول است که آنها
در طب استعمال میکنند اول **مونی کاس** که در جنوب فرانسه عمل می‌آید دوم **مونی کورنت** که در شهر
کورنت عمل می‌آورند (کورنت یکی از شهرهای یونان است واقع در تنگه کورنت) سوم **مونی دوشق**
که از شاخه‌ای آورند ولی در ممالک ما چندین قسم مونی معمول است و کلیه انگور خشک کرده هسته دارد مونی
و بی هسته را کشمش می‌نامند

چهار میوه نافع الصدر بگزند خرمای متقی (بی هسته) عنب انجیر خشک مونی مکدر مخلوط
کرده و در قند مسحوق حفظ کنند

تین مونی های صدر بگزند چهار میوه نافع الصدر به گرم در مقدار آب بجوشانند
که پیر از صاف کردن به گرم تین بدست آید

سپستان **دبوق** **سیت** **سیتنا** عبارت است از میوه خشک کرده دخت
کورده **سیتنا** از طایفه **بور** و **پنه** و از خصوصیات گرمسری در بنادر فارس و چین
کثیر الوجود است و این میوه شبیه به الوی کوچکی است سیاه رنگ و شیرین لعاب و فی الحمله ملین دانستند
فرنگیان اوقات کثیری آنرا استعمال میکنند و بیشتر جای آن عنب بگا می‌زنند و در ایران استعمال سپستان در
اودام حاد، صد و امعا شایع و متداول است و در جوشانده ها از بهاء عدد آنرا داخل می‌نمایند و مانند
عنب از عوامل ملین نافع الصدر است

در هفتاد و یک فصل و در هفتاد و یک فصل و در هفتاد و یک فصل

عنصل (اسقبل) (عنصلان) پیاز دشتی (پیاز موش) (ت)
 اسسبل (اسسبل) مار پیتمای اسکلا گاهی است نصلی و از طایفه لیلیه
 و در سواحل دریای مدیترانه (بحر الروم) و اقیانوس می‌روید و زنبازان است که بن گل‌ها رنگین و دارای شش تقسیم
 خیلی غایب از وساق است و صاحب شش‌الت تذکراند که مارهای آنها مسطح می‌باشد و یک‌ایه و یک یکسول سه
 مرتبه دارند و گل عنصل عربان است و بایک برک کوچک منعطفی که گویا منفصل از آن است هرگی دارد
 در طب استعمال نمیکند مگر پیاز آن را و این مخروطی و خیلی حجم و مرکب است از پرده‌های مستحکم و بی‌وی هم پیچیده
 و پرده‌های اولی سرخ و خشک نازک و شفاف‌اند و تقریباً چون عاری از ماده عامل خاد و تلخ عنصل می‌باشد
 و پوشیده می‌شوند از بشیره سفید و ردی محتوی بایک‌ها را در درخت و پرده‌های متوسط که مستعمل در طب
 اندر خلاف حجم و ضخیم می‌باشند و پوشیده می‌شوند از بشیره سفید و ردی محتوی عصاره‌ی هسته‌ای
 بود و خیلی تلخ و تند و چون عنصل را خشک کنند قدری از خواص آن گاسته می‌شود

در فربك عنصل را بیشتر از اسپانیول و جزایر بحر الروم می‌آورند و دانشمندان فرانسه عنصل سرخ و دانشمندان
 انگلیس عنصل سفید را که کم قوت‌تر است استعمال می‌نمایند و در ایران پیاز عنصل را از بوشهر و بعضی سوا
 دریای عمان می‌آورند

مواقف تجربه بعضی از دانشمندان پیاز عنصل را برای مواد ذیل است ماده فراموسوم به اسسبلتین
 شفره مخ‌تن سترات امک ماده قندی ماده دسم و دره اجزء عنصل یک جزء اسسبلتین موجود است
 و عبارت از ماده است سفید و غیر متبلر و طعم آن تند و تلخ و محلول در آب و در الکل و غیر محلول در ترخا
 و در حیوانات قوی‌الاثر است و به سانه گرم آن حبه کشتن کافی است

پیاز عنصل از ادویه‌های قدیم می‌باشد و فیثاغورس یک مجلد کتاب در خواص طبی آن نگاشته و سرکه
 عنصل از مخمرات و است و بقراط داخلاً و خارجاً از استعمال می‌کرده و دسقوریدوس
 با سم اسکیل انرا ذکر کرده است بهر حال امروز یکی از عوامل مدره و منقشه قوی‌الاثر است که استعمال شایع
 و چون مقدار زیاد شامیده شود مانند سموم مخمره اثر می‌کند ولی مقدار کم مدری است نیکو و مطمئن‌الاثر
 که در اقسام استسقا و اخلاط طحال مفید و مؤثر است و خصوصاً در اخراج نفث لزجی که مسدود نماید
 شعب قصبه را خیلی مؤثر است و ماد در دیر سپا و شان در ضمن عوامل منفقه بعضی نسخه‌های انرا بیان
 نموده‌ام و جهت از باد ترشح بول بیشتر عنصل را باد زیتال مرکب کرده استعمال می‌نمایند

گرد عنصل مطابق کد کس بگردیده‌های متوسط پیاز عنصل مقدار منظور در گرم
 خان ۴ درجه خشک‌اند و نرم کوفته از موپن بریشی ۱۲ بگذازنند و دره اجزء ۱۰ جزء گرد بدست‌اند
 و این گرد چون شدت جاذب الرطوبه است بایک‌ها را از ساختن مجدد انرا در گرم خان خشک کرده در محافظت
 آن دقت نمود و از عوامل مدره می‌باشد مقدار شربت آن از آب سرد سه گرم است بطور حب

پولپ پیار غنصل مطابق کد کس بگزیند پیار غنصل مقدار منظور دنده کرده و از موی پیر
بیرون کنند و ضماد این پولپ جهت از باد ترشح بول متداول است

عصاره الکلی غنصل ابضا مطابق کد کس بگزیند پیاده های متوسط غنصل الکلی
در درجه ۱ پیاده ها را خورده کرده و با جزء الکلی مدت سه روز بچینانند و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف
کنند و تقاله را در باقی مانده الکلی مدت سه روز بچینانند و با فشار از پارچه گذارند صاف نمایند و مسفاها را
مخلوط نموده و بواسطه تقطیر در حمام ماریه الکلی را اخذ کنند و بعد عمل تبخیر را امتداد دهند تا حصول بقوام غصا
نرم رسد و حفظ کنند و این عصاره از عوامل مدره و منفثه است و مقدار شربت آن از ۱۲ سائیه گرم تا ۱۵ گرم
و امر در غیر مستعمل است

تغفین غنصل مطابق کد کس معمول بیمارستانهای لشکری
بگزیند پیاده های متوسط غنصل الکلی در درجه ۱ پیاده ها را خورده کرده و در الکلی مدت سه روز بچینانند
و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف نمایند در درجه ۱ جزء الکلی که استعمال کرده اند جزء تغفین بدست می آید
و این تغفین که مدد است در داخل از ۱ تا ۵ گرم در ۱۲ گرم پوسپون استعمال میگردد و در خارج غالباً آنرا با تغفین
در تبال مخلوط میکنند و از ۱ تا ۵ گرم و زیادتر بطول میمانند

ابضا مطابق واسازی انگلستان بگزیند پیاده های متوسط غنصل الکلی در درجه ۱
غنصل را خورده کنند و در الکلی پلاسما با الکلی بچینانند و با فشار صاف نمایند و در روی تقاله مجدداً بقدر
الکلی در درجه ۱ پیاده ها را خورده و این تغفین را داخل و خارجاً بهمان مقدار تغفین کد کس
استعمال میکنند

شراب غنصل معمول بیمارستانهای لشکری بگزیند تغفین غنصل
شراب سفید ۱۰۰ مخلوط کنند و از ۱ تا ۵ گرم این مخلوط را مانند مددات استعمال میکنند

ابضا مطابق کد کس بگزیند پیاده های متوسط و خشک کرده غنصل و شراب گریاش ۱۰۰ مدته
دو بچینانند و گاه گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف نمایند و حفظ کنند و مقدار شربت
این شراب که موی مدد است از ۱ تا ۵ گرم

سرکه غنصل مطابق کد کس بگزیند پیاده های متوسط و خشک کرده غنصل اسپد
استیک متبلر اسرکه سفید ۱۰۰ غنصل را نیم کوب کرده و در ظرف بلوری با سار مخلوط نموده مدت ۱۰ روز
بچینانند و گاه گاه بهم زنند و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف کنند و حفظ نمایند این سرکه منفث و
مدد است و مقدار شربت آن از ۱ تا ۵ گرم بطور پوسپون

سکنجین غنصل (سکنجین غنصل) مطابق کد کس بگزیند
سرکه غنصل اسل سفید ۱۰۰ در ظرف چوبی با نقره به پزند تا ۱۲ تا ۱۴ درجه نشان دهد و با ۱۰۰ وزن غنصل که سکنجین
کرده اند سکنجین بدست آورند و مقدار شربت این سکنجین که مدد و منفث است از ۱ تا ۵ گرم مخلوط در
پوسپون و بالاترین

غنصل غنصل بگزیند پیاده های متوسط و خشک کرده غنصل اب جوش غنصل سفید ۱۲

نسخه‌های غصن پهل

۵۶۷

غصل را در آب جوش دم کند و صاف نموده غسل را بپایانند و بقوام شربت به پرند و مقدار شربت این غسل از ۱ تا ۵ گرم است مخلوط در پوسپون

کتاب نسخه‌های غصن پهل و دژ پهل و دژ پهل

پوسپون ترش مزه غصل بگزند یک زوفای گرم اسپد از یک الکلی ۲ گرم سکینچین غصل ۵ گرم آب جوش ۵ گرم زوفای مدت ربع ساعت در آب دم کند و صاف نموده اسپد سکینچین را بنفایند و این پوسپون را که مدد و منفی است با قاشق کوچک متدرجاً بنوشند

حب غصل معمول بیمارستانهای لشکری بگزند گرد غصل ۱ گرم

اشق ۲ گرم سکینچین غصل مقدار کافی مطابق معمول ۲ حب سازند و مانند عوامل منفی در نزله خرمین در از ۱ تا ۵ حب در عرض و زیت در یک پیچ بنوشند

سکینچین مد معمول کوئلر بگزند تعفین دژ پهل عصاره مانه سگل ارگوت مکده

۱ گرم اسپد گالیک ۵ گرم بودیتاسپوم عرق غار گلاسی مکده ۳ گرم شربت گلاس ۵ گرم سکینچین غصل ۵ گرم عصاره را در عرق حل کرده و ابتدا شربت و سکینچین را افزوده و بعد سایر دواها را مخلوط نمایند و بهم زنند و مقدار شربت این سکینچین از ۱ تا ۵ گرم است مخلوط در تین شل با اصل السوس

شربت غصل دژ پهل معمول روژر بگزند شربت دژ پهل سکینچین

غصل ۳ مخلوط کنند و در البومین اوری از ۱ تا ۵ گرم این مخلوط را در یک گلاس محلول شوره (۱ در ۵) در حل کرده در عرض و زیت بنوشند

حب دافع استسقای صدر معمول و پوئترین بگزند عصاره شبد

۱ حب گرد غصل گرد دژ پهل مکده ۵ سائت گرم انغوزه ۵ سائت گرم مطابق معمول ۵ حب سازند و مقدار شربت این جو که مدد و مسکن قلب انداز ۱ تا ۵ عدد است در عرض و ز

حب مدد و مسهل معمول بوشاردا بگزند گرد غصل گرد دژ پهل مسحق

سقمونیامکده ۱ گرم شربت صمغ مقدار کافی مطابق معمول ۲ حب سازند و در دفع استسقاء از ۱ تا ۲ حب در عرض و زیت بنوشند

حب مدد معمول برن بگزند گرد دژ پهل ۱ گرم گرد غصل مسحق سقمونیامکده ۵ سائت

گرم عصاره میوه عرق مقدار کافی مطابق معمول ۵ حب سازند و در استسقای عرضی قشکه شرابهای مدد اثری نکند از ۱ تا ۵ حب در عرض و زیت بنوشند

پوسپون مد معمول و ژر بگزند عرق کا هو ۵ گرم سکینچین غصل ۵ گرم تعفین

دژ پهل ۱ قطره شربت صمغ ۳ گرم مخلوط کنند و در البومین اوری و استسقای الحی عارضه را اطفال هر دو ساعت فاصله یک قاشق چای خودی بنوشند

شراب محطر غصل معمول دواسنای بانا بگزند پوده های متوسط

در هفتاد و یک

عنصل میوه عری مکر ۱ اگر کی ۲ شراب سفید ۳ مدت چهار روز بچسباند و با فشار از پارچه گذرانند
با کاغذ صاف کتد و مقدار شربت این شراب که مدد راست از ۲ تا ۳ گرم در دو پاسه دفعه

شراب مدد و مستفرغ صغیر و معمول برین

تپاس ۳ شراب سفید ۴ میوه دانیم کوب کرده مدت ۵ روز در شراب بچسباند و با فشار صاف کتد
و در مصفی از تات راحل نموده با کاغذ صاف نماید و از ۵ تا ۷ گرم این شراب را حقه داد بول زد و
پاسه دفعه در عرض و زینا شامند

شراب مدد و مستفرغ کبیر ابضا معمول برین

متوسط و خشک کرده عنصل مکر ۱ از تات تپاس ۵ شراب سفید ۶ احلب عنصل دانیم کوب کرده با
از تات مدت ۴ ساعت در شراب بچسباند و صاف کتد و در روز اول سه قاشق اش خوری کوچک
دو ساعت قبل از هر غذا بپاشامند و در روز دوم ۴ قاشق و هم چنین هر روز سه قاشق اضافه کنند و
در این بین باید از عده دفعات تخلف و حالت حجاری هضم مراقبت نمایند که اولاً عرض این دفعات منظم بود
ثانیاً در عرض و زاز هفت تا هشت مرتبه تجاوز نکند

شراب مرکب ژبنال معمول و موثر در بوم مطابق نسخه تریسو

بگیرند شراب سفید ۱۰۰ الکل ۹۰ درجه ۲۰۰ خشک دژ تپال ۱۰ پرده های متوسط عنصل ۱۰ میوه
عری ۵ استات تپاس خشک ۱۰ مواد نباتی دانیم کوب کرده و با شراب در ظرف رسته بچسباند الکل را
بنفرا بکند و تا مدت ۵ روز گاه گاه بهم زنند و بعد با فشار صاف کرده و استات را بر مصفی افزوده با کاغذ
صاف نماید و نسخه این شراب مطابق ادای معدن مختلف است بهر حقه مقدار شربت از ۵ تا ۷ گرم است
که در چندین فعه اشامیده شود

شراب مرکب عنصل شراب مدد تلخ معمول شربت مطابقی کس

بگیرند ریشه اسکلیپاد ریشه انزلیک پرده های متوسط و خشک کرده عنصل مکر ۳ پوست کنکینای کس
پوست و ترم مکر ۱۲ برک افستین برک بادرنجبویه مکر ۳ میوه عری بسپاسه مکر ۳ پوست تازه لیمو الکل
۵ درجه ۳ شراب سفید ۵ و اوها را دانیم کوب کتد و مدت ۵ روز در شراب الکل بچسباند و گاه گاه بهم
زنند و با فشار از پارچه گذرانند با کاغذ صاف نماید و مقدار شربت این شراب که مدد راست از ۵ تا ۷ گرم
است که در چندین فعه استعمال شود

شراب مرکب عنصل معمول فولر

بگیرند پوست اقطی پوست و تری پرده های
متوسط عنصل مکر ۳ ریشه راسن ۵ ریشه امیر سار ریشه خربق ریشه جلب مکر ۴ غار بقون سفید برک
سنا مکر ۲ شراب سفید ۵ مدت چهار روز بچسباند و با فشار از پارچه گذرانند با کاغذ صاف نماید و
مانند مدت از ۲ تا ۳ گرم این شراب را در دو سه دفعه در عرض و زینا شامند

سفوف مدد معمول و زباند

بگیرند پرده های متوسط عنصل ۱ گرم برک رشا
۵ سانتی گرم طریط مصفی ۲ گرم مطابق معمول در ۵ بسته مساوی بنهند و در روزی سه بسته را
در سه دفعه سفوف نمایند

حب مرکب غنصل مطابق و اسازری بر پشانی بگزیند گرم غنصل ۵ سانی
گرم مسحوق زنجبیل اشق مابون طی مکده ۴ سانی گرم شیر شکر ۵ سانی گرم مطابق معمول ۵ حب سازند
حبه ترشح بول از پناه ۲ عدد در روز بنامند

پوسپون مد معمول بیمارستانهای پارس بگزیند سکنجین غنصل ۱۵
گرم عرق نعناع فلفلی ۱۲ گرم اسپد از بیک الکلی ۲ گرم آب ۵۰ اگر مخلوط کرده با قاشق کوچک متدرجاً بنوشند
و کد کس در این پوسپون عوض عرق نعناع عرق زوفا استعمال میکند

ایضاً پوسپون مد و بگزیند در تبال نیم کوب کرده ۵ دس گرم اب گرم ۱۲ گرم مدت ۱۲
ساعت بچینانند و صاف کرده بفرایند سکنجین غنصل ۵ گرم استات پیاس ۴ گرم و با قاشق اش خوری
متدرجاً بنوشند

شراب غنصل لودانم دار معمول تسبی بگزیند شراب سفید ۵۰۰ گرم گرم غنصل
۴ تا ۵ گرم لودانم ۵ تا ۶ قطره مطابق معمول عمل کنند و در ابتدا روزی یک قاشق اش خوری کوچک صبح ناشتا و
یک قاشق دیگر سه ساعت بعد از غذای شب یک اسپیکان اب خالص با قند در مخلوط کرده بنامند هرگاه معده
مخوبه تحمل کند میتوان پس از چند روز مقدار را افزود و از سه تا چهار قاشق استعمال نمود و نوعاً در روز دوم
و با سبوم اثر دارد و از دنا در ترشح بول ظاهر میگردد

شراب مد قلع معمول کور و پزار بگزیند شراب سفید ۵۰۰ گرم الکلی ۴۳۳ و صبح پو
لهو پوست و تری مکده ۵ گرم گرد کینار بشه اسکلیا در پشه اثر یک غنصل مکده ۱۲ گرم میوه عری بسیار مکده
گرم بیک خشک استنپین بیک خشک با در بخوبه مکده ۱۲ گرم دواها را نیم کوب کرده و با شراب و الکلی مدت ۲۴
ساعت در حمام شش بچینانند و گاه گاه هم زنند و بعداً قشاز را بار چندین بار با کاغذ کبود صاف کنند و صبح و
در صراجهای کوچک ریخته و در آنجا از محکم به بندند و روزی چهار قاشق ^{قاشق} این شراب را در ضعفات هضم
داستقامت درجاً بنوشند

شراب مد رانگلیسی بگزیند مسحوق دارچینی ۱۲ گرم زدنبا ۱۲ گرم کرنات پیاس ۵ گرم پیه ها
متوسط و خشک غنصل مسحوق ریوند خود کرده میوه عری مکده ۴ گرم شراب سفید و کهنه ۵۰۰ گرم مد
بچینانند و صاف نمایند و در استقا از ۱۲ تا ۱۴ گلاس در عرض روز بدفعات بنامند

جوشانده مرکب غنصل بگزیند غنصل ۱۲ گرم میوه عری ۵۰ گرم پولنگا ۵۰ گرم نیم کوب کرده
و در ۵۰ گرم اب بچینانند ۲۵ گرم باقی ماند و صاف نموده بفرایند اثر بیک ۱۲ گرم شربت ساده ۵۰ گرم و
در دفع البومین اوری حبه از دنا در ترشح بول هر ۲ ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنامند

جوشانده مد معمول هوف بگزیند پده های متوسط غنصل ۲ گرم در مقداری
اب به پزند که ۵۰ گرم محصول بدست آید بعد ۱۲ گرم سنبیل الطیب افزوده از روی آتش بردارند و بگذارند
سرد شود و صاف کنند و بر مصفی بفرایند لغاب صمغ عربی ۱۲ گرم مسحوق سفیر کاک تعقین قلیا ۱۲ مکده ۱۲ گرم
لودانم سپید ۲۰ قطره اثر بیک ۱۲ قطره شربت پوسپون ۱۲ گرم و این مخلوط را مانند پوسپون استعمال نمایند
پوسپون مد قوی معمول بیمارستانهای لیون بگزیند مطبوخ

دفعه ۵۰ گرم سکنجبین عنصل ۲۰ گرم تعفین و ثقیال ۲۵ قطره مخلوط کنند در عرض روز در دو یا سه دفعه بنوشند

پوسپون مد معمول گریان بگزند شربت مارچوبه سکنجبین عنصل مکده ۴ گرم

نترات تپاس ۵ دسی گرم جو شانه مرغ ۵۰ گرم مخلوط کرده ساعت بساعت یک قاشق کوچک بنوشند

پوسپون و زان بگزند الکسیرش هالیر ۱۰ گرم اب ۱۰۰ گرم سکنجبین عنصل ۵ گرم خلوط

کند دفع استسقاء که ابتدای روزان و آلات تنفس نباشد هر دو ساعت فاصله یک قاشق اش خوری کوچک

بناشامند

الکسیرش هالیر بگزند اسپد سولفوریک عدد و جبهه الكل خالص مکده یک جزء مخلوط کنند و از ۲ تا ۱۰ گرم

این الکسیر را در یک گلاس شربت قند مخلوط کرده با قاشق کوچک متدرجاً بنوشند

سفوف مد معمول سیرلیکی بگزند گرد و ثقیال گرد عنصل مکده ۱۰ گرم اولیوسا ۱۰ گرم

عصر ۱۰ گرم مطابق معمول در ۲ کسبه مساوی به بندند و در استسقای پسو هر ساعت فاصله یک لیتر

سفوف نمائند

شریت مرکب عنصل مطابق و اسازی انگلستان بگزند عنصل

پولیکا مکده ۲۰ گرم طر استیبه ۲۵ دسی گرم اب ۲۵۰ گرم قند ۲۵۰ گرم مطابق معمول شربت سازند

و این شربت را در یک نری معمول است و مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ گرم

حب مد بگزند گرد عنصل ۱۰ گرم گرد و ثقیال کل مکده ۵ دسی گرم با شربت صمغ ۲۰ حب سازند

و از ۲ تا ۴ حب در عرض روز بناشامند

حب عنصل معمول یار منبیری بگزند صابون طبی ۱۰ گرم اشق شوره گرد عنصل شربت

ساده مکده ۵ گرم مطابق معمول حبهای ۲ دسی گرمی سازند و از ۲ تا ۴ حب مانند مدات استعمال کنند

حب در ثقیالین و عنصل و سقمونیایا بگزند و ثقیالین **هو مول و ساق**

گرم گرد عنصل ۵ گرم سقمونیای حلب که خاکسری و سبک و شکسته و شری معطر بوده ۵ گرم دواها را

داخل هم نموده و مدتی صلابه کنند تا بدقت مخلوط شوند و با مقدار کافی شربت صمغ خیر نمایند بعد حب تقسیم

کنند و آنها را مفضض نمایند و در استسقاء که مرتبط با امراض قلب و با اختلال در عمل دوران بود ابتدا دو

حب و بعد ۴ و ۵ تا ۶ حب در عرض روز استعمال کنند

حب مد معمول رولاند بگزند عصا ده تابو اندی عصا ده عنصل سقر جلب

سقر سقمونیایا مکده ۵ گرم مطابق معمول ۵۰ حب سازند و مدت ۴ تا ۵ روز از ۴ تا ۶ حب در عرض روز

بنوشند

حب و پو بترین مطابق نسجه بوشار و بگزند عنصل و ثقیال در غوازه انغوزه

عصا ده شبد اب مکده ۵ گرم مطابق معمول صد حب سازند این حب را در استسقای صدر که با اسم و

طیتر قلب همراه بود قوی اثر اند و مقدار شربت آنها را و حب صمغ و دوحه عصا

حب عنصل و در ثقیال حدیدی معمول شومیل بگزند گرد

عنصل گردد و ژبناں مکده گرم براده آهن گرم چهل حب سازند و در البومیناوری مرکب خلوط و فانی مایع حب در دوزخ باشد

حقنه مد بگردد ژبناں عنصل مکده گرم مدنه دقیقه در مقدار کافی آب بجوشانند و صاف کرده بفرمایند و نام روسو قطره و حقنه نمایند

ضماد مد بگردد پیاز عنصل گرم شوره گرم فماد ساخته و بروی شکم منطبق نمایند
نطول مد بگردد تعفین عنصل تعفین ژبناں مکده گرم خلوط کرده در دفع استسقا بروی شکم بایان نطول نمایند و در بیمارستانهای پارس بجای تعفین عنصل شراب انزال استعمال میکنند

نطول محلل معمول بگردد کافوری الکولا تورع مکده گرم سرکه عنصل گرم خلوط کنند و در دفع نومودهای خونی که در سراطفال آزه زائده شده بروز میکنند روزی سه یا چهار دفعه با چوبه دایان خلوط الوده کرده بروی آنها منطبق سازند تا باید خلوط نیم گرم باشد

نطول مد معمول بگردد تعفین عنصل تعفین ژبناں تعفین پیاز کلشیک مکده گرم زیت کافوری عرمانیاک مایع و خلوط کرده نطول نمایند

نطول مد بگردد عنصل گرم عصمه عده گوساله گرم خلوط کرده بروی تهنگها نطول نمایند
نطول مد معمول شویار بگردد ژبناں گرم آب جوش گرم خلوط نموده بگذازد سرد شود و صاف کرده بفرمایند سانس تر بایانین گرم عصاره عنصل گرم زرده تخم مرغ دانه در دفع استسقا بروی قسمت تحت معده شکم و سطح داخلی دایان نطول کنند

اوتگان مد بگردد عنصل گرم اوتگان زیت و گرم خلوط کرده بروی تهنگها تمیخ نمایند
ذرورد ژبناں کافور معمول شایری بگردد ژبناں گرم کافور مستحق گرم نشاسته مستحق گرم خلوط کنند و در دفع تهیج یا تهیج استعمال این ذرورد مؤثر است

گرد کشنده موثر معمول الوسمینی بگردد عنصل گرم دوده گرم پنبه بودار با کوکو خلوط کنند و این خلوط بروی موثرها را میکشد

حرف غ

در عقاید اقسام

پ غارچ (سماروغ) ۴ فطر شامپینون آ فوثری موکریش یک
سلسله از نباتات عدم الفلقه و مخفی اللقاح را (درگاه شناسی تمام نباتات از بری و بحری بستای و جلی و غره و بدو اسیر قسمت بر یک تقسیم می نمایند عدم الفلقه و وحید الفلقه و ذات الفلقه در بیشتر نباتات آلات توالد واضح و آشکار اند و در بعضی پنهان و مخفی قسم اخیر مخفی اللقاح می نامند که از حیث شکل و آلات با هم اختلاف کلی دارند این اسم موسوم می نمایند و این نباتات که بری متغیرند شکل طود و خطی و با حجم و لجه و با قشری و صلب می باشند و بی رنگ و سفید و یا سیاه و یا زرد و یا خرمایی و یا سبز و یا نارنجی و یا سرخ اند و بعضی از آنها

عبارتند از يك سلول بسیار كوچك اع از آنكه این سلول منفرد بود و با چند سلول دیگر در پهلوی آن مجتمع شده و با آنكه سلولهای زیادی هم متصل گشته و تولید خطهای چندی کنند و در این صورت اکثر اغلب اوقات با يك میسلوی همراه است یعنی خطهای حاصل از يك سلول ممتد شده و منشعب گشته (لفظ سلول مشتق از سلو لا پتی است که مصغر سیلا بود و سیلا بمعنی حجره و جوف كوچك است) و بعضی دیگر عبارتند از اجسام گردی و سطوح و مخروطی و منشعب لحمی و با قشری و مرکب اند و الا انكلاهی که نوعاً متحد است و در سطح تخم آن قطعات عمود شعاعی د لوله ها و فرجه های چند میباشد ثانیاً از مبالغه حرکتی و با طرفی و در حوالی اس این در مبالغه غشاء دایره وجود است که ممتد میشود تا به محیط کلاه و در آنجا مثل آنکه پاره شده باشد منتهی میگردد و در اطراف در مبالغه شکل چینهائی است در شبه مانند از در این محل گردن بند میباشد و این اقسام آخری غار ج اغلب اوقات قبل از نموشن پوشیده میباشد از يك کپسول یا غلافی که آنرا و لو میگویند آلات تواله عموم غارچه ها را اسپور میباشد و نوعاً بشکل غبار بسیار ریزی هستند و تخم آنها گاه برهنه و عریان و گاه محتوی د کپسول کوچکی است غشائی شکل و گاهی این تخمها با هم متحد شده و غشائی متشکل میشود که سطح غار ج را فرا میگیرد

در بیان اقسام غارچه

این غارچه ها

عموماً غارچه ها را به پنج جنس تقسیم میکند آجنس از ری و سیوره دارای يك سلول است اع از آنكه ازاد بود و با سلولهای دیگر مختلط باشد و با صاحب يك جیب كوچك و با چندین جیب كوچك است که مانند تسبیح بهم متصل شده اند از قبیل اگزوبون (اگزوبون عبارت از غارچه های است که در عرض کلی مشاهده میگردد) و تریکوسپوره این جنس متشکل میشود از سلولهای خطی شکلی را که سرشان بهم متصل گشته است و تخمهای این جنس عریان و منفرد و با در نقطه خطها و با شعبه های آنها مجتمع شده اند از قبیل موسکار دین غیر (موسکار دین عبارت از عرض سری است در کم ابوشم و سایر آنسکه ها و یکی از دانشمندان موسوم به باسی این عرض را کشف نمود) و کلبوسپوره این جنس صلب قشری با نخی میباشد و آلات مؤلفه آن عریان و لحمی با قشری و با غلافی اند از قبیل اگزویکل و پوکسینی (پوکسینی يك قسم غار جی است که در نباتات طایفه لگو مینوز و طایفه کونولوز و لاسه عارض میشود) و کاسپوره این جنس صلب قشری با لحمی است و تخمهای آن با در سطح محل اجتماع و با در شش آن واقع شده اند و در هر صورت محتوی د کپسول غشائی شکل میباشد مانند میلان و ایدوسپوره این جنس قشری و صلب با لحمی است و تخمهای آن در روی بازید و در سطح محل اجتماع و با در شش آن واقع شده اند (بازید عبارت از جسم کوچکی است با ماده که در سطح محل اجتماع تخمهای غار ج واقع شده و اغلب اوقات نقطه دارای يك سلول است مدور و با بعضی یا مستطیل که در دایره اش يك یا چندین نقطه مخروطی واقع است و در آن نه های آنها تخم مخروطی شکل که ازاد و عریان است نمیکند) و این جنس شامل میشود اقسام غار بقون (هم در غار بقون را) و بوله و اودوئی و غیره و اقسام غارچه های ماکول را که از این جنس اند و بلا میگذاریم

دیکان ائیم انا چهای ماکول سی

بوله یک نوع از غارچهای بازیدو سپوره دای این اسم موسوم میمانند و صفت مقابله این نوع است که محل اجتماع تخمهای و دارای بولهای متوازی و متماثل و مشخص میباشد و بوله ماکول بولوس ادولوس که سپاورد پیر نیامیده میشود کلاه آن خزانه رنگ و بوله های آن طویل و زرد رنگ و گوشت آن ابتدا با خرد و بعد و در میگرد و در مباله آن در قاعه اش کمی ماس کرده و دارای چند رگ است که مشبک اند و قهوه ای دیگر از بوله ماکول است که بوله برنجی (سپا سباه) نامیده میشود کلاه آن این قسم قرمز نارنجی قشنگی است و در مباله آن بزرگ و متعرج و دارای برآمدگیهای کوچک قرمز و گوشت آن سفید و چون مجاور هوا شود کمی قرمز میگردد و باید از بوله کبود که سبزی میباشد احتراز کرد و گوشت این قسم رجاء و هواله پنبلی میشود

اورونتر (امانتب نارنجی) امانتبا اورانتب اگای امانتبوس (دردنا بونا) امانتوس اسم کوهی است در سیلپسی که در آنجا این قسم غارچ فراوان میرسد و سیلپسی قدیم مملکتی است در آسیای صغیر که امروز معروف به اذانا میباشد عبارت است از یک نوع غارچی ماکول و از جنس بازیدو سپوره و صفت مقابله این است که دارای کلاهی است خیلی محذب و در رنگ آن زرد نارنجی قشنگ و محطط و عرض آن از ده تا بیست سانتیمتر و در مباله اش اسطوانه و مصمت و زرد و دارای گردن بندی است غشای و پایش افتاده و پیر بر گاه دارد غیر متساوی و تخم و زرد و این نوع غارچ در اولی که نمومیکند کاملاً محاط شده است از لوی سفید و شکل تخم مرغ میباشد ولی این لوی زودی شکافه شده و جزء فوقایش به چندین قطعه منقسم میگردد و در کلاه و در مباله سرعت نمومیکند

یک قسم از اورونتر است که آنرا اورونتر غلط امانتبا موسکار بار اگای کوس پسد و اورانتب کوس مینامند چون این قسم خیلی سمیت دارد لازم است که با اورونتر حقیقی مشبه نشود و مشابهتش با آن در شکل و رنگ است ولی لوی اورونتر غلط غیر کامل و مانند اورونتر حقیقی کامل نیست و کلاه آن دارای خالهای زرد رنگ ببقاعه است و در مباله و قطعات آن سفید اند مانند اورونتر حقیقی هیچوقت زرد نمیباشند و ماده سبزی این قسم غارچ را که ماده است مبتدو بواسطه یکی از دانشمندان موسوم به بود پیر کشف شده بولوزین مینامند

بقول کلی بواسطه تجربه در غارچهای جنس بازیدو سپوره وجود مقدار زیادی مواد آله از آن ثابت شده و نیز ماده سلولی را نام یافته اند موسوم به فوژین و چنانچه ذکر کردیم ماده سبزی و مفسد آنها بولوزین نامیده اند و علامتی که بتوان بواسطه آن غارچهای سبزی را از غارچهای ماکول تمیز داد هنوز بدست نیامده و چنین میگویند که علم دارای علامت حتمی و مطلق نیست که بواسطه آن بتوان حد معین و حدودی را مابین غارچهای ماکول و غارچهای سبزی قرار داد و نوعاً باید استعمال کرد هر غارچی را که دارای بوی متنی باشد و طعم آن گزند و تلخ و یا ترش و گوشت آن قشری صلب خشک و یا لپریخ و آب دار بود چون

انرا بشکند و رنگش تغییر کند و میگویند هرگاه غارچی را که مشکوک بود چون مدت ربع ساعت و زیاد تر در آب
بجوشانند ممکن است ماده سمی آن برطرف گردد و نیز چون غارچ را در سرکه و الکل و آب نمک و محلول قلیائی نجیند
ماده سمی آن در این مایعات کاملاً حل میشود و غارچ بی ضرر میگردد و در شمال فرنگستان که غارچ را در آب نمک^{حفظ}
میکنند بدون استثنی همه اقسام انرا بکار میبرند در هر ۵ گرم غارچ قطعه قطعه کرده هزار گرم آب استعمال میکنند
که دارای و با سه قاشق سرکه و باد و قاشق نمک طعام بود و نیز میتوان مدت و ساعت کامل غارچ را در آب خالص
خیسانده و بعد از آن با دشت و کپک از شست شود و حررت در آب سرد داخل نموده بجوشان و در دو بعد از نیم ساعت
جوش از آب بیرون آورده گذاشت تا زیادتی آب بخار شود و در این صورت غارچ را از هر قسمی که باشد میتوان مانند
غذا استعمال کرد و واضح است که باید اینهای غساله را در درخت و از استعمال آنها اجتناب نمود زیرا در صورتی که غارچ
سمی بود ممکن است ادای ماده سمی نباشند

دانشمندان فرنگ غارچ را بطور دو استعمال میکنند در تریپتیک اسمی از آن مذکور نیست ولی مردم ایران غارچ
ماکول را خشک کرده و نرم ساخته و روزی ۵ گرم از این مسحوق را با ۲ گرم مسحوق تخم گشنیز مخلوط نموده در دفع جفا
سفوف میمانند و از عواملی است که در دفع حیات قوی اثر دارد در دفع سایر اقسام دبدب آن اثر و غیر مستعمل است

در بیان خواص و اقسام غارچهای سمی

از اثر خوردن غارچهای سمی علامات ذیل بروز میکند حالت هيجان و مستی و دوار ظاهر گشته و حالت تهوع و تامل
بروز میماند و تنفس سریع شده و ضربانات قلب غیر منظم و حالت سکوپ عارض میشود و عمل ابصار مختل و هذیان
و خدادات و بانگهای نك و عرقهای سرد ظاهر میگردد و غارچهای که بیشتر موجب تهیم میشوند عبارتند از بول
کبود (بوله ردی) و اور و تر شوکرانی (امانیت بصلی) و اور و تر
غلط و غار بقون مباله و غار بقون قاتل و غار بقون کاوی و غار بقون
فلج و غار بقون حرق

علاج — باید بدواً سرعت امتحان و بعد و غن کرچک و با امشوکا آرتیک استعمال نمود تا هر چه از ماده

سمی در معده و امعاء باقی مانده است دفع گردد و بعد مطبوخ غلیظ قهوه و چند قطره اتر سولفوریک یا شامپنه با

پوسپون ذیل را که معمول **رانل** است هر ربع ساعت فاصله یک قاشق استعمال کرد بگرد پوسپون صمغی

۱۰۰ گرم روغن بادام شیرین اتر سولفوریک مکه ۵ گرم مخلوط کند و عموماً از استعمال اتر سولفوریک بمقدار زیاد

اثرهای نیکو ظاهر میشود و از استعمال نهن نیز تجدد میکند اعراض آنکه ۲ گرم انرا بطور خالص معمول دارند با در یک

باکی سود و با صابون و نیز محلول پودر تیا سبوم بدوده (و در تیاك و اکونیت را) و شراب الکلی گرم و از ۲ تا

۵ گرم تعفین در چینی مستعمل سود مند است و اگر چه بعضی از مصنفین مشروبات ترش و مخصوصاً آب

سرکه دار را حقه ختی کردن ماده سمی تجویز میکنند ولی بعقبه ما و بسیاری از مصنفین باید از استعمال آنها اجتناب

نمود زیرا که ماده سمی را حل کرده و بر اثر سمیت آن میفرایند

تنبيه مشهور است که هرگاه قاشق نقره را در آب جوشی که غارچ را در آن میجوشانند در بیاندازند سبزه نشد

غارچ جید و ماکول است و اگر سیاه گردید ردی سبی این مسئله یکی به اصل است زیرا که همه روزه مشاهده میشود که در جوشانده غارچهای بسیار سبی با شوق نقره را فرو میزنند و اصلاً سیاه نمیکرد

در همتا چها — اقسا غایقون عوامل

بغ غار یقون تا اگر یک تا اگر یک کوم تا اگر یک کون سه قسم نبات محقی القه
را که از طایفه غارچ میباشد در قرابادین این اسم ذکر می نمایند

آغار یقون سفید (غار یقون طبی) غار یقون مسهل (ت پو لیو)
(بوله د و ملز) ت پو لیو روس و فیسینا لیس بولتوس و لاریسین

یک قسم غارچی است که در ردی درخت ملز زندگی میکند (ملز درخت قشگی است از طایفه محرطی و یک قسم تر باتین را از آن اخذ میکنند و در تر باتین را) و آنچه در ردی و سازی متداول است عاری از قشر میباشد و شکل قطعات است بزرگ شبیه به به و بزرگتر و غیر منظم شکل و رنگ آنها سفید مایل به زردی و نسجشان سفید و به بود طعشان را ابتدا تیره و بعد تلخ و تند و حرق می گردد و موافق تجربه یکی از دانشمندان ۱۰۰ جزء غار یقون سفید دارای ۲۲ جزء سقر مخصوص ۲ جزء ماده عصاره تلخ و ۲ جزء فوژین است و خواص مسهل اثرانست به ماده سقری میدهد

غار یقون سفید اگر چه از مسهلات در سبک قوی است ولی امره زکرات را بطور مسهل استعمال میکند و بیشتر در دفع عرقهای لیلی مسلولین و دفع ترشح شیر استعمال میگردد و در این دو موقع گردان را بمقدار ۲ تا ۳ دس گرم شب و هنگام خواب سفوف می نمایند و با آنکه با عصاره تلخی حب کرده استعمال میکنند و مخصوصاً در کم کردن ترشح شیر خیلی مؤثر است

گرد غار یقون سفید مطابق کس بگزند غار یقون سفید مقدار منظور قطعه
قطعه کنند و در گرم خان نجشکانند و نرم صلابه نموده از مونی بر شیمی ای پی و ن کنند بدون آنکه نخله باقی
گذازند و این گرد مسهلی است قوی مقدار شربت از ۵ دس گرم تا ۲ گرم بطور حب

حب در سبک معمول بور داش بگزند غار یقون سفید اگر کم لغاب صمغ عسار
خطبانا مکد مقدار کافی ۲ حب سازند و دفع عرقهای لیلی و مذیب که در مسلولین روز میکنند از غار تا به
حب شباهنگام بنوشند یکی از دانشمندان میگوید در صورتی این حبوب عرقهای مسلولین را قطع می کنند
که ماده حرص را با مغامنتقل سازند

حب تر باکی غار یقون سفید معمول به بگزند غار یقون سفید اگر کم عسار
صمغی تیاک ۱۵ اسانتی گرم مطابق معمول ۲ حب سازند و دفع عرقهای افرو مذیب مسلولین ابتدا
شبی یک حب بعد و حب استعمال کنند

۴ غار یقون رخت بلوط (غار یقون جراحی) (قو) تا اگر یک
دوشین (امادو) تا اگینا رپویم عبارت از غارچی است پازیتی که در ردی تنه ها

غار یقون سفید

تکثیر درخت

کهنه درخت بلوط و درخت هترج و بد (هتر درخت بزرگ است جنگلی و در کوهستان طالش فراوان است و اهلای انا الش می نامند) و در جنگلهای فرنگستان زیاد است و حبه استعمال طبی جزء متوسط این غارچ را می کنند و با آب کرده و با طوقاق می کوبند تا نرم و اسفنجی شود

در جراحی قورا قطع قطع نموده و در آب تا بحالت خمیر میسازند و بعد شسته و با طوقاق می کوبند و مانند اسفنج زخمهای مویع را با آن می شویند و در انسداد زفالدیم های خفیف و انسداد خون دلوان را بکار می برند و چون قورا در محلول شوره فرو برده و خشک کنند و آتش زنند جنگلی خوب پیسوزد و در این صورت مانند

کی استعمال می گردد

غار یقون میگر (اوروثر غلط) ت اگر یک موش لاکار کوس

موسکار یونس عبارت از غارچی است که در جنگلهای فرنگستان می رود و جوشانده آن با شیر کشنده میگر است و یکی از دانشندان ماده ازان استخراج نموده موسوم به **امانتین** و خواص مهمه قوی و مهلکه این غارچ را با این ماده نسبت میدهند و چنین میگویند که این قسم غارچ که نسبت بحالت ماسم است مردم شعله مانند تر پاک و خشکشی که اهلای مشرق استعمال میکنند از اینجو زنده هر حبه این غارچ را در طب در دفع نالج و زبان و عسلاک گردن و صرع و قطرب تجویز میکنند و نیز قروح سر طایه را با آن دفاعه می نمایند

در این درختی که میگویند گلوبول و شکوفه و برگ درخت هلو

گلوبول و برگ و شکوفه و برگ درخت هلو

در اسپانیول و ایتالیا و جنوب فرانسه عمل میابد و بواسطه تجارب بعضی از دانشندان ثابت شده که برگ این گیاه مسهل است و دام و مطهین و بهترین بدلهای سنا می باشد و مقدار شربت این برگ از ده تا هجده گرم است که مدت چند لحظه در یک و دو پاسه گلاس آب می جوشانند و صاف کرده با ۲ یا ۳ گرم عسل و با شکر بنوشند

شکوفه و برگ درخت هلو درخت هلو که از طایفه روزاسه و از جنس امیگدا

میباشد برگ و شکوفه آن مانند مسهلات خفیف اثر میکند ولی در صورتیکه این ماده تازه باشند و اثر خواهند بود و لهذا همیشه برگ و شکوفه خشک را استعمال می نمایند که عملشان زیادتر و مطهین تر است و مقدار شربت آن از ده تا هجده گرم است که در ده ۲ گرم آب جوش دم کنند

شربت شکوفه هلو مطابق کس

سفید مقدار کافی مدت ۲ ساعت شکوفه را در آب جوش دم کنند و با فشار صاف کرده بگذارند تا ته نشین شود و در صاف روی آن به نسبت ۱ و ۱۰ مقدار قراوند و حل کرده حفظ نمایند و **سویان** شکوفه تازه را تیجیمید هدی که شربت بواسطه بوی دام تلخ گواردی خواهد بود و این شربت که مسهل است و فوق در طب اطفال خیلی استعمال میشود و مقدار شربت آن از ده تا هجده گرم است و نیز مطبوخات دفع کرمی را که در اطفال استعمال میکنند با این شربت شیرین می نمایند

حرفاف

غار یقون میگر

گلوبول و برگ و شکوفه و برگ درخت هلو

شکوفه و برگ درخت هلو

در بیان اینچه فوسفور مخصوص است

و فی بعضی

فوسفور (لفظ فوسفور که بمعنی حامل النور است مشتق از دو کلمه یونانی است یکی فوس یعنی نور و دیگری فور و س یعنی حامل و چون در تاریکی از این جسم نور پراکنده و منتشر میگردد باین اسم موسوم شده) جسمی است مفرد و جامد قابل احتراق و غیر فلزی و بی نك و با فابل بی نك غیر بوته دارد شبیه بوی سیرج بواسطه ناخن میتوان روی آن خط کرد و چون خالص باشد قابل انعطاف و چون محتوی مقدار کمی گوگرد و یا کربون بود شکننده و وزن مخصوص آن ۱/۷۲ و وزن مخصوص بخاران ۴/۳۵ و در آب غیر محلول و در آتش و مخصوص در سولفور کربون محلول است و این جسم را در سال ۱۷۷۴ میلادی برانند نام از کیمیاگران هامبورگ در بولانسانه بداکشف نمود و چندی بعد یکی از دانشمندان سوئد موسوم به گاهن در سال ۱۷۷۴ میلادی آنرا از استخوان استخراج کرد و طریقه که امروزه در استخراج آن متداول است از قرار ذیل میباشد

ساختن فوسفور

طریقه ساختن فوسفور استخوان را چون بجدی تکلیس کنند که سفید گردد دارای فوسفات و بیک هک و کربونات آن و قدری کربونات منبرئ سبلیس میباشد

بگیرند استخوان تکلیس شده سفید مقدار منظور نرم کوفته و با مقداری آب اغشته کنند که مانند فرغ رقیقی گردد و بقدر کفایت اسید سولفوریک با زادی بر آن افزایند یعنی اندازه که ماده تکلیس صلب گردد و تقریباً ۲ ساعت بگذارند بماند و بعد از آب جوش محلول را حمل نموده و با کاغذ صاف نمائند و مصفی با بقوام شربت تعلبط کنند و بگذارند سرد شود و سولفات اهلک متبخر گردد و این بلمرها را از مایع جدا نمایند و آنرا با بقوام عضائ نرخی بتبخیر کنند و بعد مقدار زیادی غلظت خوب مخلوط کرده بدقت نجس کنند و این محصول را در قرع افراطونه سفالی داخل کرده و قرع دیگری مسی که دهانش گشاد باشد بر آن متصل کنند و این قرع ثانوی را در آب فرو برده و از یک طبقه از غلظت مستحق بپوشانند انوقت شروع در عمل تقطیر نمایند و آب و اسید کربون و اسید کربونیک هیدروژن فوسفوره و فوسفور متصاعد میگردد و همینکه تضاعد بخار موقوف گشت عمل تقطیر بانجام رسیده است و بدین عمل فوسفور در آب متکاثف میشود و این فوسفور را گرفته در قطعه از پوست شاهیو بربندند و این بسته را در آب جوش فرو برند با عانت آنرا از انفش زدن فوسفور خالص گردد و بعد از این فوسفور را در آب جوش فرو کنند و بواسطه تنفس رلوله باور داخل نمایند و این لوله را در آب سرد فرو کنند و باین طریق فوسفور را بشکل لوله متشکل میسازند و بعد از این لوله ها را در مزاجی بلوری که متلی از آب جوشیده باشد حفظ میکنند و حقیقه منع از رسیدن اشعه نور باید مزاجی را از کاغذ سیاه خطاط سازند و در قوطی حلبی آنرا محفوظ نمایند و چون فوسفور در بخار و رت هوا مشتعل میشود در خواسته باشند قدری از آنرا بردارند و باید در همان آب لوله را قطع کنند فوسفور در ۴۲/۳ درجه حرارت ذوب میشود و در ۲۹۰ درجه بخار میگردد و از اثر اشعه آفتاب اعم از آنکه در آب آنرا حفظ کرده باشند و باد در خلاء بک نك و قرح متلون میگردد و این تغییر نك را که تغییر الوئی وی می نامند مخصوص حاصل میشود و قوی که بر آن از ۲۳ تا ۲۵ درجه حرارت دارد و زدن این فوسفور قرحن همیشگی است و در سولفور کربون

کل غلظت

حل نگردد و بواسطه همین خاصیت است که فوسفور متعارفی را که غالباً با فوسفور قرمز مختلط است تصفیه کرده
و خالص نمایند و در فوسفور و حالت الوتری و دیگر نیز موجود میباشد که فوسفور سفید که در دیگری
فوسفور سیاه

فوسفور بلا واسطه با اکسیرن مرکب شده و پنج ترکیب حاصل میکند که عبارتند از اکسید فوسفور اعم از اینکه قرمز یا
بازر و اکسید هیپوفوسفور و اکسید فوسفور و اکسید هیپوفوسفور یک که اکسید فوسفاتیک نیز نامیده میشود
اکسید فوسفور یک و این اسید آخری با آنند راست و با مونو هیدراته و با هیدراته و با تری هیدراته و نیز با
هیدروژن مرکب شده و تولید سه ترکیب متفاوتی که جامد و دویمی فایع و سبوحی بخاری شکل
فوسفور را در داخل چون بمقدار زیاد استعمال میکنند یکی از سموم بسیار خطرناک خواهد بود و لهذا در استعمال
داخلی آن هر احتیاطی را که ذکر خواهیم کرد با کمال احتیاط باید اجری نمود و آنرا بخوبی میکند و رگها را ضعیف که با سقوط
قوی همراه باشند و نیز بسیاری از اختلالات عصبانی چشم و دگلوگوم مزمن در ضعف بینائی امور روزی
و نیز در فالج عضلات مخصوص و اتکزی لگو و تریس تدریجی هم چنین در بعضی دیگر اقسام فالج و در اختلالات
روماتیسمی و در ضعف مفاصل و مفید است و طبیب باید همیشه در خاطر داشته باشد که فوسفور یکی از ادویه
بسیار خطرناک است که نهایت دقت را در استعمال آن باید کرد و حی باید محصولات محلول آنرا بر محصولات غیر محلول
ترجمه داد و چون از ادویه سریع الفساد است میباید محصولات آنرا زود بزود تجدید کرد و چنانچه ذکر نمودیم فوسفور
قرمز که فوسفور اموری نیز نامیده میشود سمیتر است از فوسفور سفید است و مقدار شربت فوسفور از آن آهسته
میلی گرم است

در بیان اثرات فوسفور و فاد زهران

علامات حاصل از تهیم فوسفور عبارتند از احساس وجع در حلق و تهیج زبان و احساس حرارت در قسمت فوق
معد و احساس کسالت شدید و اضطراب عروق و تنوع اعم از آنکه با عروق فی همراه بود و یا نباشد و شکم مویج
و نبض بطبیعی و صغیر و منضبط و برقان و صداع و سر درد عروق مغصه و گمانه و احساس بول اغلب اوقات یازید
اراده دفع میشود و در بعضی مسمومین علامات عصبانی و در بعضی دیگر علامات ترالیدی غلبه دارند
فاد زهر فوسفور از دمانیکه کبریت کیمیا (کبریت فرنگی) اختراع شده و فوسفور در دست
حریم افتاده هر دوز مسمومین آن بیشتر از سایر سموم مشاهده میگردد و سواخ غار ضهان بسیار خطرناک
و تاخندی قبل علایق تراپوتیک فاد زهری پیدا نکرده بودند که با این سم مهلك بتواند مقابله کند و در چند سال
قبل یکی از دانشمندان فرانسه موسوم به اندان فاد زهری بدست آورد که بخوبی با اثر سمیتان مقابله می
و قبل از این دانشمند ثابت کرده بودند که بخار اسانس ترانیتین مانع اکسید شدن فوسفور میگردد و با این جهت
بعضی کارخانه جات کبریت سازی در سینه عجله جاتی که دستشان آلوده به خیم فوسفور میشود یک قوطی از حله
که محتوی اسانس ترانیتین بود او را در آن کرده بودند و میگفتند بواسطه این تدبیر میتوان عمل جات را از عذر
نکر و ذک معاف داشت ولی از طرف دیگر جمعی بواسطه ترس از احتراق میگفتند عوض یک ماده قابل احتراق

که فوسفور باشد و ماده در کارخانه جات معبول شده است و هیچک از آنان در این خیال نبودند که این ماده را میتوان فاد زهر فوسفور قرار داد و چنین حکایت میکند که سال ^{مسیح} ۸۰۰ شخص عمده خالت کسی که از زندگانی خود جدا شده بود در خیال کشتن خود افتاد و سه قوطی کبریت فرنگی را برداشته و سر کبریتها را که از خیر فوسفور اندود شده اند گرفته و بتدریج خورد و بعد از چند لحظه اثر سمی در هلاک خود مشاهده نکرد جمعه اعانت بر اثر سم تنگ اسانس تر بانیان که حاضر داشت خورد پس از خوردن این ماده دو نوعی بعضی اختلالات هضمی و اوجاع معدی و معوی مشاهده نمود بدون آنکه قی و اسهالی غارض گردد و فقط عطش شدید و حرارت زیاد و در سر و چشم احساس میکرد **انسان** سابق الذکر این شخص را بواسطه مسهل از گرم منبری گلشنه مدام نمود و بعد این دانشمند با فطانت اسانس تر بانیان داد و چندین نفر مسموم دیگر استعمال کرده و آنها را مداوا نمود و جمعی دیگر از دانشمندان که او را پیروی کردند نتیجه و اثر را حاصل نمودند باری مقدار اسانس تر بانیان که در این موقع باید استعمال کرد موافق معبول **انسان** و پیروان او گرم است مطابق ذیل

بگردد و پسون صغی ۱۰ اگر شربت بهار نارنج ۲ گرم اسانس تر بانیان ۳ گرم کپور ۲۰ سانتی گرم مخلوط کنند و در وقت استعمال بهم زده و در مدت یک ساعت در چهار دفعه بنوشند

پس بنا بر آنچه ذکر کردیم پسون اسانس تر بانیان فاد زهر فوسفور است ولی باید از نظر جوهر مذکور ملاحظاتی را که در باب مسموم سابقاً ذکر نموده ایم که بدو طبیب باید هم امکان ماده سمی را از معده خارج سازد و اول کاری که میکند و انگشت را در دهان مریض برده و در غده غده خالت قی را تحریک نماید و در مسموم حشره از قبیل فوسفور مسلماً این عمل بر استعمال مقبات ترجیح دارد زیرا که این قسم تسهیم چون در معده بواسطه وجود ستم خراشی حاصل شده و مجروح گشته است استعمال عوامل مقبیه بقینای تحریکشان محال خواهد بود

یکی دیگر از دانشمندان در باب تسهیم بواسطه فوسفور میگوید وادی که فوسفور را حل میکند و موجب سهولت جذب آن میشود از قبیل مواد دسمه نباید استعمال کرد و از این حقیقه مریض را در این تسهیم نا شامیدن شیر و روغن کرچک منع میکند میگوید اگر آبگوشت استعمال میکنند باید بکلی در چربی نباشد یعنی آبگوشت را بگدازد و سرد شده و چربی آن بسته و صاف کرده بمریض یا شامانده بر حقیقه اسانس تر بانیان را بطور کسول نیز میتوان استعمال نمود و از آب سفیده تخم مرغ و منبری مکس نیز تجویزات کرده اند و در دفع تسهیم فوسفور مجرب اند

کلاسیک و فاد زهر فوسفور

اسید فوسفوریک متداولی مطابق کس بگردد فوسفور قرمز اسید از یک متداولی ^{مقطر} آب غلیظ از یک طرف اسید و آب را مخلوط کرده و در قریع افلاطون انبویه داری داخل کنند و بگردن قریع قایل متصل نمایند که دارای لوله طویل باشد تا بخارات حاصله در آن جمع گردند و این قریع را بطور اعتدال گرم کنند و از طرف دیگر فوسفور را بطور قطعات یک گرمی خورد نمایند و آنها را از سوراخ انبویه در قریع داخل کنند و همین که فوسفور در اسید حل شد آب ترشی که در قایل جمع شده است برداشته و در قریع

اسید فوسفوریک

دری و بگوشت

دریند و بچوستانند و بعد محمول را که محوی در قریع است برداشته و در کپسول طلای سفید ریخته و
تخلیط نمایند تا زبانه اسپد از و تیک بخار گردد و بر محمول بقدر عا باقیانند که ۳۵ درجه نشان دهد
که عبارت از اسپد فوسفوریک طبی خواهد بود و حرارتی که در این عمل وارد می آید باید از ۱۰۰ درجه تجاوز
نکند

اسید فوسفوریک طبی را در رمل فوسفات کلبه و راشیتیم و تیفوسن اسکرلین و ابله و لمفاد نوم استعمال میکنند و
مقدار شربت آن از ۲۰۰ گرم تا ۴۰۰ گرم است بطور حب با مخلوط در مایع مناسبی
مواد مانع الجمع جمع مایهین املاح امک و املاح بی موت و املاح آهن و قلیات و کربوناتهای آنها با اسپد
فوسفوریک نباید نمود

لیموناد فوسفوریک مطابق ککس بگزیند اسپد فوسفوریک یک ابرار اگر عرق پوست
لیمو ۳۰۰ گرم شربت ساده ۲۰۰ گرم آب ۱۰۰ گرم در ظرف چینی مخلوط کنند و اسپد فوسفوریک آب را عبارت است از
۱/۲ جزء اسپد ۳۵ درجه و ۱/۲ جزء آب

این لیموناد را بمقدار ۱۰۰۰ گرم تا ۲۰۰۰ گرم در دبا بطوسن ضعف به و هپتیری رمل فوسفات کلبه استعمال میکنند
و از عواجل مبرده را نمیدانند

مشروب فوسفوریک معمول هوفمان بگزیند جو شانده خصیة الثعلب (۱۰
در ۱۰۰۰) ۱۰۰۰ گرم تقطین ترناک ۱۰۰ گرم شربت تلوه ۱۰۰ گرم عرق غار گلاسی ۵۰ گرم اسپد فوسفوریک خشک ۲۰
تا ۴۰ گرم مخلوط کنند و در نفت الدم هر دو ساعت فاصله یک گلاس بنوشند

پوسپون دافع نفت الدم ایضا معمول هوفمان بگزیند اسپد فوسفوریک
مایع ۴۰ گرم جو شانده گلاس (گلاس خشک ۵۰ آب ۱۰۰) ۵۰ گرم شربت گلاس ۲۰ گرم مخلوط کنند و هر ساعت
فاصله یک قاشق کوچک بنوشند

محلول اسپد فوسفوریک بگزیند اسپد فوسفوریک یک ابرار ۲۰ گرم جو شانده خطی ۲۰۰ گرم
شربت خطی ۱۲۰ گرم مخلوط کرده هر دو ساعت یک و ساعت فاصله از ۱ تا ۴ قطره بنوشند

بچان معلمین این محلول را در هنگام اول تیفوسی که بصورت بطنی یا بصورت خصیة ی و زنا با استعمال میکنند
و میگویند بواسطه این مداوا در عرض جودت حاصل نمیشود و حالت زبان موجب عدم استعمال آن نمیکرد و
۱۰۰ جزء این محلول ادای ۲۰ جزء اسپد فوسفوریک آب را است (۱ لیموناد فوسفوریک کد کس را)

پوسپون دافع تر فالدم رحم معمول اوزبکی بگزیند جو شانده خصیة الثعلب
(۲۰ در ۱۰۰۰) ۲۰۰ گرم اسپد فوسفوریک ۵۰ گرم شربت فرامبواز ۲۰ گرم مخلوط کنند و هر نیم ساعت فاصله یک شق
اش خوری کوچک بنامند و در این بین لیمونادهای سرد استعمال کرده و در هواهای خوب گردش نمایند

حب مقوی باه معمول و وزیر بگزیند اسپد فوسفوریک طبی مستحق پوست ککینا
مکد ۱۰ گرم مستحق کافور ۳۰ سانت گرم عصاره کاسکاریل مقدار کافی مطابق معمول ۲۰ حب سازند و در دفع
اسپد توره و ضعف به از ۲ تا ۴ حب زبانه در عرض روز بنوشند

شربت اسپد فوسفوریک بگزیند اسپد فوسفوریک طبی ۵۰ شربت فرامبواز ۲۰۰ مخلوط
کنند

این شربت از عوامل مبرد و دافع حی است و در تنفوس استعمال میشود و مقدار شربت آن از ده تا هجده گرم است مخلوط

با هجده گرم لیمو یا د فوسفوریک

فوسفات خشای اهاك مطابق کدکس بگزیند فوسفات سود هجده گرم کلورور متینر

کلسیم هجده گرم اسپد کلورید یک طبی ۳۰ سانتی متر مکعب اب مقطر مقدار کافی از یک طرف جل کنند فوسفات

سود را در مقدار اب که با سه سانتی متر مکعب اسپد کلورید یک هجده سانتی متر مکعب محلول داشته باشند

و از طرف دیگر کلورور کلسیم را در مقدار اب جل نمایند که محلول هجده سانتی متر مکعب شود و این دو محلول

را بحالت ی و دت مخلوط کنند و بگذارند چند ساعت بماند گاه گاه هم زنند و رسوبی که حاصل میشود بواسطه

عمل انحراف بشویند و بعد از در وی صاف جمع کرده و در هوای آزاد و باد گرم خان بخشکانند و میتوان بخای

هجده گرم کلورور متینر کلسیم ۳۲ گرم کلورور مذاب کلسیم بکار برد و در این صورت باید قبل از آنکه محلول را

اندازه گرفته و هجده سانتی متر مکعب شود بقدری اسپد کلورید یک در آن قرار نهند که بطور دقت حتی گردد

فوسفات مونو کلسیک (بی فوسفات اهاك) ابضا مطابق کدکس

بگزیند مسخوق استخوان تکلیر شده سفید هجده گرم اسپد سولفوریک متداولی هجده گرم اب مقطر مقدار کافی استخوان

مکسر را در دو مقابل در شرب مخلوط کنند و اسپد سولفوریک را داخل کرده با اسپاتول چوبی هم زنند و بعد

بقدری اب قرار نهند که محصول مانند خمیر روانی گردد و بگذارند ۴ ساعت بماند و بعد در مقدار اب جوشان را

مخلوط کنند و این محصول را در وی پارچه صافی زنند و رسوب اخذین دفعه اب بشویند تا آنکه اب غساله

چندان اسپد نباشد و مصفی با با عانت حرارت بقوام شربت تبخیر نمایند و بعد بگذارند سرد شود و سولفا اهاك

در در گرد و این دو را بواسطه عمل انحراف از محصول جدا کنند و از آنکه اب سرد بشویند و این اب غساله را داخل

مایع محصول کنند و با عانت حرارت تا بقوام شربت غلیظ تبخیر نمایند و بعد بگذارند سرد شده و فوسفات لید

اهاك متینر شود و حفظ کنند

فوسفات تری کالسیك (سوفوسفات اهاك) فوسفات زیرك

اهاك بگزیند استخوان تکلیر شده سفید هجده اسپد کلورید یک اما نیاك مایع مقدار کافی استخوان مکسر را

نرم صلابه کرده از موی موی نموده بیرون کنند و اسپد را با قدری اب ب مسخوق پیخته شده ببقایند که محصول

مانند خمیر مایعی گردد و مدت سه ساعت گاه گاه هم زنند و بعد با هجده جزء اب مخلوط نمایند و بگذارند نشین

شده و مایع روی آن را بواسطه عمل انحراف برداشته با کاغذ صاف کنند و برای مایع بقدری اما نیاك قرار نهند که

محصول فی الحمله قلیانی گردد و بعد مدت یک دقیقه بجوشانند و بگذارند نشین شود و رسوب را بواسطه

عمل انحراف از مایع جدا کنند و با اب جوش آنرا بشویند و در شستن نیز عمل انحراف را بکار برند و بعد این رسوب را

در وی صافی بریزند تا اب آن بچکد و بعد خشک کنند

فوسفات اهاك یکی از عوامل مغذی است که بالأصاله در تغذیه عظام بکار میرود و در محل و خازین و در استبیم

و عظام منکسر که صلایت حاصل نکرده باشند مستعمل مفید است و مقدار شربت همه اقسام آن از تا هجده

گرم است

محلول لا کو فوسفات اهاك مطابق کدکس بگزیند فوسفات تری کالسیك

فوسفات اهاك

بی فوسفات اهاك

سوفوسفات اهاك

۱۷ گرم اسید کینیک متداولی ۹ گرم اب مقطر ۹۶ گرم حل کرده صاف نمایند و ۹۱ گرم اسید که ذکر کردیم تفریب
 است باید بقدری اسید را قرائند که فوسفات حل شود و ۵۱ گرم این محلول دارای ۲۵ سانتیم گرم فوسفات بی
 کلسیم است و این محلول فوسفات اهن ترنج دارد و مقدار شربت آن از ده سی گرم تا ۹۰ گرم است مخلوط با
 یک شربت معطر

محلول کلورید و فوسفات اهن بگردد فوسفات تریکلسیک ۱۷ اسید کلورید یک
 تقریباً ۱۷۳ اب مقطر ۹۶ فوسفات را با اب مخلوط کرده اسید را ببقرائند و حل کنند و با کاغذ صاف نمایند و
 ۵۱ گرم این محلول نیز دارای ۲۵ سانتیم گرم فوسفات تریکلسیک است و این محلول نیز مانند محلول سابق الذکر
 فوسفات اهن ترنج دارد و مقدار شربت آن از ده سی گرم تا ۹۰ گرم است مخلوط با یک شربت معطر
شربت کلورید و فوسفات اهن مطابق کدکس بگردد فوسفات تریکلسیک

۱۷۵ گرم اسید کلورید یک طبعی مقدار کافی اب مقطر ۹۶ گرم قند ۱۰۰ گرم الکل اتور لهو ۱۰۰ گرم
 فوسفات را در اب مخلوط کرده و بقدری اسید را قرائند که حل شود (تقریباً ۹۰ گرم کافی است) و بعد قند
 نیم کوب کرده در محلول اخل نمایند و با غانت حرارت ملایمی حل کنند و همین که این محلول و هم سرد شد الکل اتور
 را قرائند و ۲۰ گرم این شربت دارای ۲۵ سانتیم گرم فوسفات تریکلسیک است

شربت لاکو فوسفات اهن را نیز همین طریق میسازند و بجای اسید کلورید یک
 تقریباً ۱۷۳ گرم محلول اسید کینیک که ۱۷۳ درجه داشته باشد استعمال میکنند

شربت فوسفات اسید اهن را نیز همین نحو میسازند تقریباً ۲۰ گرم اسید فسفوریک یک
 که ۱۷۳ درجه داشته باشد بجای اسید کلورید یک بکار میبرند

فوسفات متبلر سود از ۳ تا ۵ گرم این ملح را که چندان طبعی ندارد بطور محلول مانند مسهل
 میمانند و مانند سایر مسهلات قلیائی اثر میکند و آه تا ۹۰ گرم آن را در مشروب داخل کرده در ضعف آلات و
 داشتیم و در اب بطور سلسل محلول میدارند

اب مسهل گازدار معمول بوشاردا بگردد فوسفات سود ۵۰ گرم اب که دارای حجم
 اسید کربونیک باشد ۲۵ گرم حل کنند مسهلی است خوش طعم و قوی تر از اب سدالین مقدار شربت آن یک
 بطری است که در سه تا چهار دفعه اشامیده شود و هرگاه در این مشروب از ۵ تا ۲۰ گرم اب لیمو ببقرائند گوا
 تر خواهد بود

گلپسر فوسفات (فوسفو گلپسرات) این ترکیب یکی از صور جدید و به فوسفات
 میباشد و در طب گلپسر فوسفات پیاس سود و منبری اهن و آهن را استعمال میکنند و گلپسر فوسفات
 اهن را که در وزن نیم میمانند بیشتر از سایر استعمال میمانند یک جزء آن در ۱۰ جزء حل میگردد و در ذق
 تحت جلدی ۵ جزء از گلپسر فوسفات اهن و پیاس و با منبری را در ۱۰ جزء اب مقطر حل کرده و از ۱ تا ۵ سانتیم
 مطمکب محلول را که معادل ۵ تا ۱۰ سانتیم گرم ملح بود در معرض ذرق میمانند و گلپسر فوسفات سود را ۲
 در ۱۰ اب مقطر حل کرده و نیز از ۱ تا ۱۰ سانتیم مطمکب که معادل ۲۰ سانتیم گرم ملح باشد ذرق میکنند
 و مقدار شربت گلپسر فوسفات اهن و سود و پیاس و منبری از ۳۰ سی گرم تا ۹۰ گرم است و گلپسر فوسفات

فوسفات متبلر سود

گلپسر فوسفات

المنزله

اهن از ۲ تا ۳ دسے گرم اعم از آنکه این املاح را بصورت سفوف و یا گرانول و یا شربت و یا حب استعمال کنند و در وقت
که اول کسی است که این املاح را در تریپتیک استعمال نمود اقسام گلیسر و فوسفات را با مقویات مانند کولا و موادی که
دارای استرکینین اند مخلوط کرده معمول می‌دارد و نسخه‌هایی که در ذیل بیان میکنم تماماً از مخترعات این مصنف است
سفوف بگرد گلیسر و فوسفات ۱۰۰ گرم سائیده گرم گلیسر و فوسفات منبری ۱۰۰ سائیده گرم گلیسر و فوسفات اهن
۵۰ سائیده گرم گرد باقلای سنت اینیاک ۳۰ سائیده گرم پیسین ۵۰ سائیده گرم مالتین ۵۰ سائیده گرم حبه بک بسته روغ
بک بسته نار و یکی شام قبل از غذا سفوف نمایند

حب حل پلای بگرد گلیسر و فوسفات اهن ۵۰ سائیده گرم گرد پیوند ۵۰ سائیده گرم عصا ککینا
۵۰ سائیده گرم حبه ساختن بک حب از ۲ تا ۳ حب با غذا بنوشند

شریت بگرد گلیسر و فوسفات ۱۰۰ گرم گلیسر و فوسفات سود گلیسر و فوسفات پتاس گلیسر و فوسفات منبری
گلیسر و فوسفات اهن ۲۰ گرم تعفین باقلای سنت اینیاک ۳۰ قطره پیسین ۳۰ گرم مالتین ۱۰ گرم تعفین کولا ۱۰ گرم
شریت گلاس ۲۰ گرم مطابق معمول شربت سازند و بک قاشق شوری در وسط نار و یکی در وسط شام بنوشند
زیت فوسفوری مطابق کد کس معمول بگرد فوسفور ۱۰ گرم روغن بادام
شیرین مقدار کافی روغن را در کپسول چربی بخت صمدت چند لحظه ۲۵۰ درجه حرارت بران وارد کنند و بعد
بگذارند سرد شده با کاغذ صاف نمایند و با این طریق روغن را به رنگ کنند بک مراحج در سمباده که بخوبی خشک باشد
و دارای ۱۲۰ گرم ظرفیت بود از این روغن نمایند و بک گرم فوسفور خشک و شفاف را در آن داخل کنند و در
مراحج را بگردند و در حمام ماری انرا گرم نمایند و در آن پیسین و فاسه دفعه در آنرا باز کنند بدون آنکه مراحج را حرکت دهند
تا هوای که در جوف مراحج است و بواسطه حرارت متع می‌شود بتواند خارج گردد و همینکه حرارت به ۱۰۰ درجه
رسید مراحج را حرکت داده تا فوسفور حل شود

روغن بادام چون به ۲۵۰ درجه حرارت گرم نمایند و صاف کنند از همه مواد خارجه که موجب نك ان شده اند غاری
گشته و بک میگردد زیرا این مواد نوعاً موجب بهولت فسا فوسفور میشوند بخصوص بواسطه اثر نور
این زیت فوسفوری کاملاً مستحکم و فساد ناپذیر است و بک صدم ان فوسفور و ۱۰ گرم انرا با مقدار کافی مسحوق
در بشه خطی ۲۰۰ حب میسازند و هر جی دارای ۱۰ میلی گرم فوسفور است و مقدار شربت این خوب از ۲ تا ۱۰ عدد
چون خواسته باشند زیت فوسفوری ۱۰ در ۱۰۰۰ را که معمول کد کس است بسازند ۱۰ گرم زیت فوسفور
مذکور را که ۱۰ در ۱۰۰۰ است با ۱۰ گرم روغن بادام که بطریق مذکور گرم کرده باشند مخلوط نمایند و این زیت ثانوی
در بک گرم بک میلی گرم فوسفور دارد و تعیین مقدار فوسفور ان سهیل تر از زیت ۱۰ در ۱۰۰۰ است و میتوان
انرا در لعوق سفید یا پوسپون مولسیون داخل نمود

حب فوسفور معمول دانسی بگرد فوسفور ۱۰ گرم سولفور کربون ۱۰ گرم مسکه کا کا او
۱۰۰ گرم مسحق اصل السوس مقدار کافی فوسفور را در سولفور کربون حل کرده و با مسکه مخلوط نموده و مسحق
اصل السوس را افزوده ۱۰۰۰ حب سازند و هر جی بک میلی گرم فوسفور دارد و این خوب را پس از ساختن چند
ساعتی باید مجاور هوا گذاشت تا بوی سولفور کربون دیگر از انجا متضاعف نشود

حب فوسفور معمول مانند کوبلی بگرد فوسفور ۱۰ دسے گرم سولفور کربون

نسخه خطی

۴ قطره روغن بادام شیرین و گرم منبری مکس مقدار کافی مطابق معمول صدح کتد و آنها را از يك پده سرشتم
 محاط سازند و هر جي يك ميلي گرم فوسفور دارد و این خوب در دفع حیات ضعیفی فالج عضلات و نورالژی مرم و
 خازیر استعمال میشوند و مقدار شربت آنها از آناه حساب است در عرض روز باید طبیب حرا قبا ثرا آنها باشد
حب فوسفور معمول تا وینوت بگزیند فوسفور ۱۰ اسانتی گرم روغن بادام شیرین ۱۰ مسکه
 کاکا او مکده گرم مخلوط کرده و ۴ درجه حرارت دارد و آنرا فوسفور حل شود و بعد بقدری که لازم است
 مسحوق دیش خطی افزوده و ۱۰ حب سازند و آنها را از يك پده سرشتم محاط کتد و این خوب در دفع گلوکوا
 و ضعف بصری امونوزی فالج عضلات از عر تا عدد در عرض روز استعمال میکنند

تعفین اتری فوسفور (اتر فوسفوره) بگزیند فوسفور ۱۰ اتر سولفوریک خلی
 خالص ۲۰ اتر در دسی اچ در سنباده ریخته و آنرا از کاغذ سیاهی پوشانند و فوسفور را بقطعات کوچک
 خرد کرده در آن داخل نمایند و در صراحی را محکم بگزیند و مدت يك ماه بگذارند و در این مدت گاه گاهی آنرا
 بدقت بهم زنند پس از یکماه محصول را در دسی اچ های کوچک داخل کرده و در آنها را محکم گرفته و با کاغذ سیاهی آنها
 محاط سازند و این محلول تقریباً در هر ۳ گرم اتر ۱۰ دسی گرم فوسفور دارد و مقدار شربت آن سه با چهار قطره
 است که در دفع قاشق اب مخلوط کرده پاشا نمایند و در فاسد دفعه بفاصله ده دقیقه هرین مقدار را مکرر استعمال
 کتد

تئپ میزان اتر و فوسفور در تعفین اتری حمالک مختلفه مختلف است مثلاً در دسی سازی پوسن ۱۰ و ۱۰
 و در دسی سازی ساکون ۱۰ و ۱۰ است ولی هر چه باشد میزان آنها همیشه مقدار فوسفور محلول در اتر تقریباً ۱۰ در ۱۰
 ۱۰ است و مقدار شربت این تعفین از آناه دسی گرم است بطور پوسن

کپسول زیت فوسفور معمول اسهت یکی از محصولات بسیار نیکوی فوسفور
 است و هر کپسولی يك ميلي گرم فوسفور دارد و مقدار شربت این کپسولها از آناه عدد است
اتر فوسفوره معمول لویلیوس بگزیند فوسفور ۱۰ دسی گرم اتر ۱۰ گرم اسانس نعناع

۴ قطره حل کنند و در قطره این محلول را بر روی جبه قد چکانند هر دو ساعت فاصله مپل کنند
محلول کلور و فورجی فوسفور معمول گلوئر بگزیند کلور و فورم ۱۰ فوسفور
 ۱ حل کنند و در دفع حامی تیفوئید از ۱۰ تا ۱۰ قطره این محلول را با ۱۰ گرم اتر دیک کپلاس پودر و با بهتر شراب

بورگوته مخلوط کرده بنوشند و در عرض روز و دفعه استعمال نمایند
محلول فوسفور در روغن جگر مور و معمول گلوئر بگزیند فوسفور
 ۱۰ میلی گرم روغن جگر مور ۱۰ گرم حل کنند و در خازیر و سل استعمال نمایند

پوسن فوسفوری معمول سویران بگزیند زیت فوسفوری ۱۰ در ۱۰ از
 آناه گرم مسحوق صمغ عربی ۱۰ گرم شربت ساده ۱۰ گرم عرق نعناع ۱۰ گرم صمغ را با شربت مخلوط کرده و زیت را
 افزوده و کم کم عرق را داخل نموده صلا بکنند و هر دو ساعت فاصله يك قاشق اش خوری کوچک بنوشند
 و حرا قبا ثرا فوسفور باشند
پوسن فوسفوری ابضا معمول سویران بگزیند اتر فوسفور ۱۰ گرم

در هفتاد و پنجم

عرف نغاع ۵۰ اگر شربت ساده ۵ گرم مخلوط کند و هر ساعت یک قاشق کوچک بنیاشامند
این دو پوسپون که معمول سویران انداز محمولات بنکو و مطین الاثر میباشند و میتوان آنها را با کمال لطیف
استعمال نمود

پوسپون فوسفور معمول تاو بنوت بگیرند روغن بادام شیرین ۵۰ اگر فوسفور ۱۰
سانتی گرم شربت صمغ ۵۰ گرم صمغ ۲۰ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و در دفع فایع عضلان چشم ابتدا یک بعد
دو و در آخر سه قاشق چای خوری در روز بنیاشامند

پوماد فوسفور مطابق کدکس بگیرند فوسفور ۱۰ پم مذاب ۵۰ و در صراحی بلوری که دهان
ان کشاد باشد دارای درسماده بود مخلوط کنند و در حمام مایه صراحی را حرارت دهند و در صراحی بگیرند
در حالتیکه حبه خروجه هوائی که در جوف ان است و بواسطه حرارت متع میشود مخیج قرار دهند و گاه
گاه بهم زنند تا فوسفور کاملاً حل شود و بعد در صراحی با محکم گرفته و در هنگام سرد شدن نیم نیم زنند تا
این پوماد مانند تحریکات اثر میکند اگر چه اثران بخوبی معین نشده و بعضی در بعضی اجزاء این پوماد یک جزء اسان
تر بانیس داخل میمانند تا منع از اکسید شدن فوسفور کرده و ترکیب پوماد مستحکم نماید ولی در این صورت
ممکن است بجا اثر گردد بجز حبه مطابق دستور العمل کدکس از ۲ تا ۵ گرم این پوماد را باید تمیخ کرد

تمیخ فوسفور معمول تاو بنوت بگیرند روغن بادام شیرین ۵۰ اگر نفت ۵۰ گرم
فوسفور ۲۰ سانتی گرم مخلوط کنند و در دفع فایع عضلان چشم هر شب و وی چیده تمیخ نمایند

تمیخ فوسفور معمول در دزان بگیرند فوسفور ۱۰ سانتی گرم روغن کمر با
(روغن جوائی در پیل) ۵۰ اگر حل کرده در دفع فایع جزئی بمقدار ۱۰ گرم روزی و با سه دفعه تمیخ نمایند
فوسفور روی این جسم بهر حالت مشاهده میشود با متبلور و با شکفت شده و با مذاب و خمی
است شکفته و کسان مان خاجی و دارای تشعشع فلزی یکی از دانشمندان موسوم به **ویژر** فوسفور
روی را با این طریق میسازد که بخار فوسفور را بروی که در حالت جوش باشد میسازد و این عمل را در
جریان هیدروژن خشک باید اجری کرد

اثر تراپوتیکی فوسفور روی مانند خود فوسفور است و مقدار شربت ان از ۱ تا ۵ میلی گرم و اثر میلی
گرم ان مانند میلی گرم فوسفور است

حب فوسفور روی معمول و ژر بگیرند مسحق فوسفور روی ۱۰ دس گرم
مسحق قاصد السوس ۱۳۰ دس گرم شربت صمغ ۱۰ دسی گرم مطابق معمول و واجب سازند هر جوی معادل
۱ میلی گرم فوسفور است و مقدار شربت این خوب از ۱ تا ۵ حبه چون وزن هر جوی سه سانتی گرم است
و خیلی کوچک میباشد ممکن است مقدار اصل السوس را ضعف کنند

هیپو فوسفیت سود یکی از دانشمندان موسوم به **چورچیل** در این اواخر تابیده
که سیب اصلی عرض توبی کول نقصان فوسفوری است در بدن که قابل اکسید شدن بود و لهذا از اسید هیپو
فوسفیت ها بخصوص هیپو فوسفیت سود و اهد در مداخلی سل به تجیدات میکنند و مقدار شربت آنها از ۱
تا ۵ سانتی گرم است **طریق ساختن هیپو فوسفیت سود** بگیرند هیپو فوسفیت

فوسفور روی

هیپو فوسفیت سود

هیپوفوسفیت اهلک

اهلک کربونات متبلر سودیه هر یک واحد آن در مقدار کافاب حل کند و محلول کربونات را در محلول هیپوفوسفیت ریخته آنکه دیگر رسوب ندهد بعد صاف کند و مصفی با نادرجه بیوست تیجری نمایند بدون آنکه حرارت از ۵۰ درجه تجاوز نکند

هیپوفوسفیت اهلک مقدار شربت و محل استعمال آن چنانچه ذکر کردم مانند هیپوفوسفیت است **طریق ساختن آن** بگزیند فوسفور اشر اهلک و مخلوط کرده مدت ربع ساعت بجوشانند و صاف نمایند و زیادتی اهلک را بواسطه عبور اسید کربونیک در آن در دو کتد و مجددا صاف نمایند و مصفی را تیجری کنند و رجه بیوست بدون آنکه از ۵۰ درجه تجاوز نمایند

شریت هیپوفوسفیت سود مطابق کدکس بگزیند هیپوفوسفیت سود ۵ گرم گرم عرق بهار نارنج ۵ گرم شربت ساده که بحالت برودت ساخته شده باشد ۴۵ گرم حل کرده صاف نمایند و اثر روشنایی را حفظ کنند و هر قاشق اش خوری که ۲۰ گرم از این شربت ظرفیت دارد دارای ۲۴ سانتی گرم و نیم هیپوفوسفیت است و مقدار شربت آن موافق دستور العمل چورچیل باد و قاشق است در هر روز و شربت هیپو

فوسفیت اهلک را نیز همین طریق ساخته و همین مقدار استعمال میکند **محلول هیپوفوسفیت سود معمول چورچیل** بگزیند هیپوفوسفیت سود از ۱ تا ۵ گرم اب مقطر ۵۰ گرم حل کرده صاف نمایند و در سل ربه هم روزه از ۱ تا ۵ گرم این محلول را در یک پیاله شربت قند و یا تیرن مناسبی مخلوط کرده در ابتدای غذای بیمار یا شامند

در هفتاد و ششم - فوسفیت اهلک

عوامل دفع العفون

لفظ **انته سیتیک** از **انته سیتیکوس** که بمعنی دافع العفونه است مشتق از دو کلمه یونانی است یکی **انته** بمعنی ضد و دیگری **سیتیکس** بمعنی تعفن و در طب مراد از آن هر ماده استاعم از نباتی و یا معدنی و غیره که منع تعفن کرده و فساد مسریه و موده اراض را بر طرف سازد و بعبارة دیگر مواد متخمره چه را دفع کند و مانع از نشوونمای آنها گردد و **اسیتیک** موادی را مینامند که مواد متخمره چه در آنها موجود نبوده چه اگر لغت یونانی کلمه نفی است و **سیتیک** چنانچه ذکر نمودیم مشتق از **سیتیکس** و در لوحه ذیل بیشتر مواد انته سیتیک و عوامل دفع العفونه متداوله را ذکر میکنم و نیز در این لوحه بیان مینمایم اقل مقداری از آنها که مانع تعفن ۵۰۰ گرم آبگوشت عقیم شده گو ساله میشوند و اعدادی که در این لوحه نوشته شده اند بطور تخمین بیان میکنند حقیقت درجه قوت این مواد را در دفع تعفن

۰/۰۵۰	اب اکثرنه	۰/۰۲۵	بے بد و در ذیق
۰/۰۸۰	ازبات نفه	۰/۰۷۰	فی کلوز و ذیق
۰/۲۵	کلور	۰/۲۰	اسپرکیم میک
۰/۶۰	یوم	۰/۲۵	بد
۰/۸۰	کلور و فورم	۰/۶۰	بد و فورم

اسید فنیک

۵۸۶

۱/۰۰	اسید سالیسیلیک	۵/۹۰	سولفات مس
۱/۲۰	بی کرومات پتاس	۱/۱۰	اسید نیتریک
۲/۰۰	اسید تیتیک	۱/۹۰	کلوریدری
۳/۰۰	اسید فنیک	۳/۰۰	اسانس بادام تلخ
۷/۷۰	اسید بوریک	۳/۵۰	پتنگات پتاس
۱۱/۰۰	سولفات آهن	۹/۳۰	هیدرات کلورال
		۹۵/۰۰	الکل خالص

باید دانست که مواد انتی سبتیک بخاری شکل و مواد فرآورده در مجاورت هوای آزاد درجه قوت بسیار کاسته میشود

بیشتر از مواد مذکوره یاد کرده ایم و مابقی را در محل خود بیان خواهیم نمود و در این در فقط ذکر میکنیم اسید فنیک و فئات سود و سالیسیلات فنول (سالمول) و در دوسین سولفوکاربول و
فول (اسید فنیک) (اسید گربولیک) عبارت از جسمی است سفید و قابل تبلور و در ۳۰ درجه حرارت ذوب میشود و در آب مقدار کم محلول ولی در الکل و اتان بهر نسبتی حل میگردد و در ۱۰۰ درجه حرارت جوش می آید و بابت شعله دوده شکل میشود

اسید فنیک بکلی از عوامل دفع عفونده با قدری است که جوه بوار متخمر چه و متشکله را فاسد می سازد و از آن دفع آراضی سر به از قبیل ابله و تیفوئید و دیفتری و سبتیکی وضع عملی و غیره استعمال میکنند و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ سانتی گرم است و فئات سود و کوالیاردان نیز بهین مقدار و در همین مواقع تجویز می نمایند

نمایندگهای اصلی اسید فنیک و مشتقات آن

محلول محرق اسید فنیک معمول گلا بگیرند اسید فنیک متبلر الکل ۹۰ درجه مکد

یک جزء مخلوط کنند و این محلول محرق و انتی سبتیک است و قلم مو را با آن لوده کرده بروی قروح سرطان و قروح سفلیسی بهرم نطول می نمایند و از خصوصیات سمیه است

گلبره محرق (بد و فنیکه) اینضام معمول گلا بگیرند اسید فنیک بد مکد و گلبره

مخلوط کنند و روی پوست سرطان مستعمل است و نیز از خصوصیات سمیه می باشد

گلبره اسید فنیک و طابوق و سازی لندن بگیرند اسید فنیک متبلر

گلبره ۱۰۰ و مخلوط کنند این محلول انتی سبتیک و محرق است

اسید فنیک مایع معمول بهماستارهای پارس بگیرند اسید فنیک متبلر

الکل ۹۰ درجه و مخلوط نمایند این محلول انتی سبتیک و محرق است

اسید فنیک مایع را در خارج در دفع قروح غانغریانی و قروح پوتریه و در دهان قرحه و کجی و ابله و کوفلوانت و خراج استعمال میکنند باینکه در اطراف قوه و چندین ورق تحت جلای از آن با کارد میزنند و قوه در تغسل و مایع

اسید فنیک

مستعمل

مستعمل است و مخلول مانده اسید فنیك عبارت است از اختلاط اسید فنیك مایع با مقدار زیاد باکی ابی که کسر
۲۵۰ اسید فنیك مایع در ۱۰۰ اب استعمال میکند و مخلول در ۱۰۰ درجه در دفع و در رمی مثانه بطور ذوق در مثانه
محبول مولر است

مخلول معطر اسید فنیك معمول لبون بگزینا لکل ۵۰ درجه ۱۰۰ اسید فنیك

۱ اسانس لیمو ۲۰ حل کنند در این محلول بوی خوش اسانس لیمو میوشانند بوی بد اسید فنیك را

اب فنیك (مخلول اسید فنیك) مطابق کدکس بگزینا اسید فنیك متبلر ۱۰۰

اب ۱۰۰۰ حل کنند و این مخلول را شربت اختلالات تنفسی استهالهای مبرح استعمال میکنند مقدار
شربت آن در اعراض مذکوره ۵ تا ۱۰ گرم است در عرض و زود در خارج در دفع جراحات پیری بطور غسول و
ذوق و نطول مستعمل است و بی جراح هم قبل از عمل و هم بعد از آن استهای خود را با این مخلول باید بشوید و
پس از وضع حمل مکرر با فرج را با این مخلول باید شست و در مجرای ذوق خود و یکی از اندامندان موسوم به **البستر**
میگویند استهای جراح و معینهای او را قبل از عمل باید با مخلول ۲۵۰ اسید فنیك در ۱۰۰ اب باید شست علاوه
در هنگام عمل با همین مخلول را اطراف حوضش نمود و بی پارچه ها که در داده جراحات بکار میرند در همین
مخلول الوده کرد

اب فنیك در دفع تعفن گلدان و غیره (ظرف قبول و تعوط) بکار میرند عبارت است از یک جزء اسید فنیك با ۱۰۰
در ۱۰۰۰ ابی نی این اب فنیك را در دفع تعفن بالوعه ها و مبالها استعمال میکنند و هم چنین در ش مخلول اسید
فنیك در منزل هنگام و بای خای تفوئید و تهووس کولر و غیره در دفع سربت این اعراض مکفی است و نیز در
حفاظت عمل جات تسخیر از سربت کولر میباید مخلول اسید فنیك را منظم استعمال نمود و در استعمال آن مذکور
اسید فنیك با ذری که غیر خالص است و بار و غریغ غال سنگ دامیتوان بکار برد

فولسالیل دکر کربستاس مخلوط ذیل را با این اسم مینامند بگزینا اسید فنیك و گرم اسید
سالیسیلیك ۱ گرم اسید لکتیک ۲ گرم مانقوله ۱۰ سانتی گرم اسانس اوکالیپتوس ۵ سانتی گرم مخلوط کنند
و این مخلوط که شدت مخلول در گلیسرین است ۳۰ جزء آن در ۱۰۰۰ اب حل میشود و درجه آن ۲۰ سانتی کیان
خیلی بیشتر از اسید فنیك و سمیتر کمتر است و اجزاء این مخلوط را در ۱۰۰۰ اب حل کرده در ذوق مجرای
و کلات و عقیم کردن آلات بکار میرند

ذرور دافع العفونه معمول و ذری بگزینا اسید فنیك متبلر ۱۰۰ شاسته ۵۰۰

مخلوط کرده در دفع تعفن عرق متین پاها درود نمایند و نیز این ذرور در دفع تعفن جراحات مستعمل است
شربت اسید فنیك بگزینا اسید فنیك متبلر ۱۰۰ قد سفید ۲۰۰۰ اب ۵۰۰۰ اقد را خود خورد
کرده با اسید مخلوط نمایند و در صراحی داخل کنند و اب بقیانند با غانت حرارت حل کنند و در این بین لیم
زنند و بعد صاف نمایند و هر ۲۰ گرم این شربت دارای ۲ سانتی گرم اسید فنیك است و بمقدار ۲ تا ۵ گرم
این شربت را در عرض و زود در دفع اختلالات تنفسی و قله خرمین و غیره استعمال میکنند و با ذری انفعاده
مذکور هم میتوان استعمال کرد

سرکه فنیك (غسول فنیك) مطابق کدکس معمول بهماستانها

بگیرند اسپد فنیک متبلر اسپد اسپتیک ۶۰ درجه ۲۰ اب ۲۰ مخلوط کنند این مخلوط را که انقی سبتیک است بطور خالص با مخلوط اب استعمال میکنند

سرکه فنیکه کافوری معمول بیمارستانهای پاریس بگیرند اسپد

فنیك متبلر ۱ کافور الکحل ۹ درجه ۱ اسپد پیرو لیتو (سرکه چوب) ۱۰ کافور الکحل حل کرده اسپد

و اینقر ایند و این محصول حر است و در وقت استعمال آنرا با اب مخلوط میکنند

حقنه فنیکه معمول سیالات بگیرند اسپد فنیک ۵ درجه ۲۰ اب ۲۰ گرم مخلوط کنند

و در جای تنفوس احتقان نمایند و این مخلوط حقنه یک حقنه است و در ۲۴ ساعت پنج شش دفعه میتوان

انرا استعمال نمود و مقدار اسپد فنیک را در هر حقنه ممکن است از ۱ تا ۳ گرم قرار داد و بقول کلی استعمال این حقنه

موجب وزعرق و انحطاط زیاد و در درجه حرارت آلات میشود که از ۱ تا ۳ ساعت و ام میکند و هر وقت در

حرارت صعود نمود میباید مجدداً انرا استعمال کرد و چون رجه اثر و قوت این مداوا در شفای حمای تنفوس

ثابت نشده لازم است که مراقب اثر آن باشند

ایضا حقنه فنیکه معمول سیالات زامونه بگیرند اسپد فنیک خالص متبلر ۱

گرم اب که درجه آن مانند حرارت مریل بوده ۵ گرم لوئام سپدن ۵ قطره مخلوط کنند و این حقنه که دافع الحار

و انقی سبتیک موضعی میباشند و این حقنه تب تنفوس مستعمل باشند و انمندان مذکور است و از ۲ تا

۳ دفعه در عرض روز استعمال آنرا مکرر میکنند

پوسپون ضد حمای تنفوس بگیرند اسپد فنیک ۱۰ سائیه گرم ۱۰ گرم الکولا توراکونیت

۱۰ گرم پوسپون ۱۰ گرم ۱۲۵ گرم مخلوط کنند و بتدریج بنوشند و این پوسپون را در حمای تنفوس و بلغم

استعمال میکنند که لب دندان از باره سپاه دوده پوشیده شده باشند و اثر آن در موضع زود تر ظاهر میشود تا در

عموم بدن و بر و زانار ضد تخمیر

کاتکوت (نخ بنجیه انقی سبتیک) بگیرند اسپد فنیک متبلر ۱ اب مقطر ۱ روغن

زیتون ۱ و زهی که تازه ساخته شده باشد مقدار کافی اسپد فنیک را با اب مخلوط کنند و روغن را بیقر ایند و بعد

زه را در آن داخل کرده اقل مدت چهار ماه بگذارند بماند و در ابتدا زه ها که میشوند بعد کم کم و بتدریج نیم

شفات میگردد و در این وقت قابل استعمال کردن در عمل بنجیه خواهند بود و این معنی که در خود جواحت جذب

میشوند بدون آنکه مانند تخمهای متداولی موجب حصول ریم گردند

پارچه فنیکه (تزیب فنیکه) بگیرند اسپد فنیک ۱ الکحل ۱۰ درجه و با گلپسین ۱۰ اب ۱۰

مخلوط کنند مدت دو ساعت پارچه را در آن بخیسانند و بعد خشک کنند و این پارچه را مانند رفاده انقی سبتیک

استعمال میکنند و قبل از استعمال با اب نیم گرم بپاشند تا شست

گلپسره اسپد فنیک بگیرند اسپد فنیک متبلر ۱ گلپسره شسته ۱۰ غلوط کنند و در جراحات

غانغراپائی و جواحات پوتید و فاردنیک وضعی و امراض مرم جلد فاده نمایند و گلپسره کراوزت

را نیز همین طریق میسازند

محلول دافع عفونه فنیک بد معمول پرسی و بولتون بگیرند اسپد

کاتکوت

فنیکه

فینک مایع ۲ قطره تعفین بد ۳ گرم گلبرین ۳ گرم اب مقطر ۵۰ گرم مخلوط کنند در دفع اوزن و سبلان متعفن
جرای بول و مهبل و غیره نذق نمایند و مقدار اسید فینک را ممکن است زیاد تر کنند

مشمع فینک معمول البستر بگزیند اسید فینک ۱ آمپلا تر ساد ۱۰ آمپلا تر راذوب کرده و
اسید را افزوده مشمع سازند

زیت فینک که با مشمع معمول البستر بگزیند و غن زیتون ۱۰ اسید فینک متبلر مخلوط
کند البستر قبل از شکافتن انساج ابتدا بموضع راذوب زیت که محرق است فرو میبرد و بعد انساج را با آن
حریم سفید اب فینک معمول مصنف بگزیند و غن زیتون ۲ موم زرد ۲ سفید

شبنم ۲ اسید فینک مایع ۱ موم را در روغن خوب کرده و بعد سفید اب افزوده بهم زنند تا بهم جامد گردد و اسید
فینک را داخل نموده بهم زنند تا سرد شود در مداوای جراحت رفاذه این حریم معمول مصنف است

گرد حبه حفظ نعش معمول و افلارد بگزیند اسید فینک بازاری ۴ کلوگرام خاکه
۴ کلوگرام اسید را کم که بخورد خاکه آره داده و بخوبی مخلوط کنند ابتدا در تابوت یک طبقه از این گرد ریخته اند که از
۴ تا ۵ سانتی متر قطر داشته باشد بعد نعش را در آن گذاشته و کاملاً از آن بپوشانند و این عمل را بکلی
مانع از تعفن نعش میشود و از مومی میکند و با آنکه اقل تعفن را به تعویق میآورد

ابضاً لثیه دیگر معمول ککس است (گردانی سیتیک) بگزیند

اسید فینک الک ۹۰ درجه اسانس خاشاک مکدی مسحوق سولفات دوی ۲ خاکه آره ۱۰۰ سولفات و خاکه آره
مخلوط کنند و اسید اسانس را در الک حل کرده داخل نمایند و در قعر تابوت یک طبقه از این مخلوط که تقریباً
۵ سانتی متر قطر آن بود به گسترانند و بعد نعش را در آن گذاشته و دوی آنرا از گرد مذکور بپوشانند بطرفی که
محاط آن شود و در خطوط کردن نعش یک نفر جوان تقریباً ۲ کلوگرام گردانی سیتیک کفایت میکند و گردی که

از ۲ جزء خاکه آره و یک جزء قطران چوب قطران زغال سنگ ساخته باشند دارای همان اثرانی سیتیک میباشد
بخور فینک بگزیند اسید فینک ۱ اب ۱۰۰ مخلوط کنند در قعر تابوت به بخور دهند

نشوق دافع زکام معمول برافند بگزیند اسید فینک ۱۰ مانتاک مکدی ۴ گرم الک ۱ گرم اب ۱۰
گرم مخلوط کنند و قطعه محلولی را با آن لوده نموده نشوق کنند

محلول فئات سود (فیول سوده) مطابق ککس بگزیند اسید فینک ۳ گرم

سود کسینک مایع ۳۳۲ راد رجه ۱۰۰ اب مقطر مقدار کافی ابتدا سود مایع را در ۵۰ گرم اب مقطر مخلوط کرده و
اسید فینک را بقیه اند و بعد بقدری اب مقطر بر محصول افزایند که ۱۰۰ گرم گردد و این محصول که نیزانی سیتیک
است در وجه تحریقش کمتر از اسید فینک میباشد و جهت دفع تعفن از اب مقدار زیاد با کمی اب مخلوط کرده استعمال
نمایند

محلول فئات سود معمول بوبوف بگزیند فئات سود اب ۱۰۰ محلول کرده در فئات

جراحت در دفع نزول الدم استعمال کنند
حریم فئات ابضاً معمول بوبوف بگزیند فئات سود ۱۰ اب مذاب ۱۰ مخلوط کنند در
دفع اکثراً و اختلالات با رقی استعمال کنند

فلو اورول

فلو اورول (فلو اور ورسود بوم) عبارت از گردی است سفید و مخلول در آب از

۱ تا ۵ جزء این جسم را در ۱۰۰ جزء آب حل کرده مانند عوامل انتی سبتیک استعمال میکنند

اسید فلو اوریدرک این اسید را بطور استنشاق در دفع سل استعمال کرده و تجعید میکنند

و آلات مختلفه در این عمل بکار می برند چنانچه یک حجم از این اسید را با دو حجم آب مخلوط نموده و در صراحی گویا و کا

در بخیه و تنگ میدهند تا هوای بادی را داخل شود و بعد از این هوای را در استنشاق حریض معمول میدارند

فلو اوریلکات و سود اگر از این جسم را در ۲۰ گرم آب حل کرده مانند عوامل انتی

سبتیک در دفع تعفن استعمال میکنند

فورمول (فورم الیهید) الیهید فورمیک جسمی است بخاری

شکل و حاصل میشود باینکه بخار الکل متبلیک را از روی زغال فروخته قرمز شده عبور میدهند این بخار است

مخلول در آب الکل است و مخلول ۱۰ جزء آن در ۱۰۰ جزء الکل دارای بوئی است شبیه بوی موش و شدت محرش

میشود و این جسم مانند سولیم از عوامل انتی سبتیک قویتر است و سمیت ندارد و شکل بخاری میوه ای است و

حقیقه دفع تعفن ۵ جزء آن را در ۱۰۰ جزء آب حل میکنند در فاده مخلول ۱۰ جزء آن را در ۱۰۰ جزء معمول میدارند

ولی مخلول ۱۰ جزء آن را در ۱۰۰ جزء آب محرش است

سألول (سالپسلات فول) گردی است سفید و متبل و بوی آن شبیه بوی

شمعدان و ردی (گل عطر) و در ۱۰۰ جزء درجه حرارت قابل ذوب و تقریباً غیر مخلول در آب و مخلول در ۱۰ جزء

الکل و در ۱۰ جزء آن را در ۱۰۰ جزء عوامل انتی سبتیک و دافع رو ماتسم و دافع تب است و به نازگی بکار دانسته میشوند

عوامل انتی سبتیک اخلی در داخل آلات بول آنرا استعمال میکنند و تجعید میکنند زیرا که بول را اسپتیک

میکند و در داخل آلات جراحی آنرا مؤثر تر از داخل آلات مسری میدانند و مقدار شربت آن از ۱ تا ۲ گرم است

سألول را مانند بید و فودم خالصی جراحیات در دور میمانند و نیلوله های و ناژ و ادوات فاده و غیره

به آن الوده میکنند و ترتیب سألولی و تر سألولی (۱ در ۱۰) و کلود پون سألولی (۱ در ۱۰) و قلم سألول را در

تراپوتیک معمول میدارند و سایر نسخه جاتی آنرا مانند بید و فودم میسازند یعنی در همه آن نسخه های بجای

بید و فودم سألول باید استعمال کرد در حرقی بید و فودم را

کلود پون دافع شقاق پستان بگزند سألول ۱۰ گرم کلود پون ارتجاعی ۳۰

گرم مطابق معمول مخلوط کنند

الکسیر سنونی سألول معمول بگزند سألول ۱۰ گرم الکل ۱۰۰ درجه ۱۰۰ گرم

اسانس گل سرخ ۱ قطره اسانس نعناع ۲ قطره تعفین قرمزانه ۵ گرم مخلوط کنند

ترتیب سألول مطابق کدکس هر ۱۰ جزء دارای ۱۰۰ جزء سألول است

پوما دافع شقاق ست معمول اسفان بگزند نفتول ۵۰ سانتی گرم سألو

روغن زیتون مکده ۵۰ گرم لافین ۵۰ گرم مخلوط کنند

دور سألول معمول کربکس بگزند سیمون سألول سیمون نشاسته مکده یک

جزء مخلوط کنند

نوع محلی

سألول

نوشه دافع

نشوق دافع زكام حاد بگردد سالول اگر اسید سال بسیدك ۲ سائت گرم تن ۱۰ سائت گرم
اسید بوديك ۱۰ گرم مخلوط کرده بدقت صلا به کنند

شیا ف سالول بگردد سالول اگر کره کا او ۱۰ گرم يك شیا ف سازند
محلول حیات ساختن حب معمول بگردد سالول ۲ گرم
۵ دسی گرم اترو ۵ درجه ۵ گرم حل کنند و جو به را که طیب میخواهد بدون تاثر از معدن عبور کرده و در اما
حل شوند از این محلول محاط میسازند

سالول کافوری بگردد سالول ۳ کافور ۲ مخلوط کرده صلا به کنند و محصول را که مبخان
می پذیرد با کاغذ صاف نمایند

امولسیون سالول معمول نیکوت بگردد سالول ۴ گرم مستحق صانع ۲
۱۰ گرم روغن بادام شیرین ۵ گرم شربت تلوه ۱۰ گرم تقفین ۱۰ گرم اب ۱۰ گرم مطابق معمول عمل نمایند
پوماد سالول بگردد سالول ۱۰ گرم وازلین ۱۰ گرم پوماد سازند
ترنج سالول معمول نیکوت بگردد روغن زیتون ۱۰ گرم اب ۱۰ گرم سالول مکد
۱۰ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و در دفع احتراق استعمال نمایند

رزورسین (دی کسیندین) میتادی کسینول جوی است
متبلر شکل منشورهای لونی شکل بی رنگ که در ۱۱۰ درجه حرارت ذوب میشود و محلول در نصف ذوبش
اب و در الکترول و اترو محلول و تقریباً غیر محلول در کلور و فورم و انرا خارجاً در دفع قروح سفید پس از خازیر
و داخلآ در دفع سپاه سرفه و اطفاى حرارت استعمال میکنند و مقدار شربت آن از ۲ تا ۵ گرم است در خارج
پوماد و محلول آن متداول میباشد

محلول انتی سپتیک رزورسین بگردد رزورسین ۱۰ گرم اب مقطر ۱۰۰ حل کنند
و مانند رفاده انتی سپتیک استعمال نمایند و این محلول که بی بو است ممکن است بخواص محلول اسید فینک است
پوماد انتی سپتیک رزورسین بگردد رزورسین ۱۰ گرم وازلین ۱۰۰ مخلوط کنند و در رفاده قروح
صددی استعمال نمایند

زوق رزورسین معمول مصنف بگردد رزورسین ۲۰ گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم
حل کرده در دفع سوزاك زوق کنند

پوسپون دافع الحای زورسین بگردد رزورسین ۲۰ گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم
عرق هانارنج ۱۰ گرم شربت ساده ۱۰۰ گرم مخلوط کنند و در اختلالات نفوسی نواش و سونوخر و نفوسی
تبدیل میشوند

سولفور بول معمول ژیری بگردد اسید فینک اسید سولفوریک مکد يك جزء
در حالت بودت مخلوط کنند و باقی اسید سولفوریک را بواسطه کربونات بیست اشباع نمایند بنحوی که
محصول مصفی نه بواسطه اب بیست در دهد و نه بواسطه اسید سولفوریک و بعد مصفی را در خلأ تعلیل
کنند و این محصول از عوامل انتی سپتیک است که گویای ازب باشد مقدار شربت آن از ۱ تا ۵ گرم است در ۱۰۰ گرم

در دفع سوزاك

سولفور بول

تعمین کوشنیل مطابق کدکس بگردند کوشنیل بنم کوب کرده الکل به درجه امده

ده روز بچسباند و گاه گاه هم زنده و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف کنند و حفظ نمایند این تعمین را در رنگین کردن بعضی ادویه بکار میبرند

لَاكُ لَكُ لَاكُ (گوم لاک) لَاكُ (گومی لاک) عبارت از ماده است

ستقری بدون حبه گوم نامیده شده و شکسته و شفاف و خوب و طعم آن عفت و کمی تلخ و رنگ آن سرخ زرد

رنگ و از محصولات هند شرقی و از بعضی رختهای طایفه عناب طایفه انجیر و غیره بواسطه گردیدن جنس ماده کوکوس لاک (مراقرضانه) ترشح میگردد و در تجارت چندین قسم لاک متداول است اولاً

لاک شاخه عبارت از لاک طبیعی است ملتصق به شاخه های جوان یعنی این شاخه ها محاط شده اند از طبقه

لاک و طول آنها از یک تا سه سانتی متر است و این قسم لاک قرمز تیره و کمی شفاف و در هنگام سوختن بوی

مطبوعی متضوع مانبا لاک دانه که همان لاک مذکور است مگر اینکه از شاخه ها انرا جدا کنند انشا لاک و رقه

و بالاک صدق عبارت است از همان و قسم لاک مذکور که انما از ذوب کرده و مانند قطعات نازک در قالب

ریخته اند و علاوه در تجارت لاک برنجی خرمائی نیز متداول است و در این دو قسم ماده ملونه کثیری از اقسام مذکور

میشود و لاک برنجی بهر علت خوب میشود و بوی مطبوعی از آن متضاعد میگردد شبیه بوی وینیل نوعاً

لاک در تجارت آب جوش نرم میگردد و در الکل حل میشود و در آب و سولفور کربون و بنزین و اسانس بنزین

و اسید استیک و مانبا لاک حل نمیکردد و در سود کتیک بهر علت حل شده و رنگ بنفشه حاصل میکند

و در روغن زردکان در صورتی که بحالت جوش باشد کمی حل میشود و در نفت نیز غیر محلول است و موافق

تجربه یکی از دانشمندان لاک مرکب است از سقر لاکسین و ماده مابین موم و سقر ماده ملونه حیوانی و اسید

لاسیک و سقر سفید لاک که در تجارت متداول است عبارت از لاک طبیعی است که بواسطه همپوکلوریت

اهک و غیره ماده ملونه انرا گرفته اند

تعمین الکل لاک را مانند عوامل مقوی و قابضه استعمال میکنند و در بعضی صنوف لاک را داخل مینمایند و محلول

الکل لاک را ناپاک درجه میتوان بدل کولودپون در فاده جراثیمات استعمال و لاک لاک و لاک

قوی از لاک است و عبارت از سوبه است که حاصل میشود از افزودن زاج سفید در محلول قلیائی لاک و در

هند و شان در نقاشی انرا استعمال میکنند و لاک دی ماده است شبیه به لاک لاک و طریق ساختن

ان هنوز بخوبی معین نشده است

ایستریزول د کربن لپوز با این اسم و در انی سیتیکی با مینامد که بوی اغشبه مخاط و بوی جلد

کامل انصاف میباشد بگرد لاک مصفی که کاملاً در الکل محلول بود و ۲۷ گرم حزن لبه مصفی که تیر کاملاً در الکل

محلول بود بلبان تلو مکده اگر اسید فنیک متبلره اگر اسانس در چینی ساکارین مکده گرم الکل ۱۰۰ و در

بقدری که محصول ۱۰۰ گرم شود حل کنند و در مداوای بقری حلقه قروح توبی کولی جلد و زبان و اگرها و غیره

این و در ان استعمال میکنند

نیل نیل (نیل) ت اندیکول پیگانتوم اندیکوم ماده ملونه پاک از بزرگچند

قسم نبات صنف پایلیکوناسه از اصناف طایفه لگو مینوز استخراج میکنند با اسم نیل و

لاک

ایستریزول

نیل

و در ایران بهترین خاها خائے است که در خیصر کرمان زداغت میکنند و این گاه دارای ریشه است قرمز رنگ
و تلخ و گس و چوبان صلب گلش معطر و دانشمندان مشرق ریشه از امانند قابضات استعمال میکنند و گویند
برک انرا با آب خمر کرده در خضاب مو بکار میزنند علاوه بر رنگین کردن و معطر نمودن و موها مانع از سقوط آنها
میشود و عموم زنهای مشرق زمین بعضی از مرد هادست و پادانیر بواسطه خضاب باخار رنگین میکنند و ماده
ملونه برک خنار که قسمی از تن است کجا ز دانشمندان موسوم به عبد الغنی اسپد هتوتیک نامیده است و
برک خنار بواسطه همین ماده در عدا عوامل آنتی سپتیک میباشد و در دفع قروح کهنه و شوختگی مؤثر است
و نیز انرا در دفع عرق متراپها استعمال میکنند و دانشمندان ایران از استعمال نقوع برک خنار در ابتدای جذام
تجید مینمایند و نیز برک خنار از عوامل مذبذبول و مد رجض مسقط جنبه جبهج باه مینماید و مقدار شربت
از مسحوق برک خنار بطور سفوف تا ۲۵ گرم و نقوع انرا تا ۵۳ گرم مینویسند و گل خنار ابعری فاغبه
ت نامار هت مینامند و مانند عطریات استعمال مینمایند و ثمر خنار دار را رجض قوی تر از سایر اجزاء
اناست

ریشه

در هند وستان شرق ریشه قسمی از خنار که موسوم به خنای غار دار **لاوسونیا اسپینوزا**
میشود در دفع اخلاکات جلدی استعمال میکنند

هواچوبه (هوچوبه) ع ابو خلسا (حناء الفول) (خس الحمار) تاو
کانیت انکوزا تنکوزا (الکاتنکوزا) ریشه نباتی است از طایفه بو زانیه

هواچوبه

و در نک این ریشه قرمز قهوه و حجم آن باندازه قلم تحریری و دارای ماده ملونه است موسوم به **انکوزین (او**
کانتین) که در آب غیری محلول است ولی در الکل و اترو اجسام دسمه و سولفور کربون حل میگردد و

اکنون در طب هواچوبه را استعمال میکنند مگر در رنگین کردن بعضی مرهمها **انکوزا ویرژینیکا**
لپوسیر موم تنکوزا و پوم داو نو سمانا ایوبی پس و اکوم رو بروم

انکوزین

عبادت از نباتات میناشند شبیه به هواچوبه و بدل آن استعمال میشوند **انپلین** جسمی است طایع و
دارای بوئی تند و معطر و طبعی سوزان و خاد و در صورتیکه از مجاورت هوا و نور محفوظ بود بی رنگ است و

هرگاه هر این دو با هم در آن اثر کنند سرعت اسم الیون میگردد و وزن مخصوص آن ۱/۰۲۸ است و در ۱۲۱ درجه
حرارت جو ش می آید و این جسم قابل استعمال است و بایک شعله مشعشعی میسوزد و درجهین سوختن کربون بادی

تولید مینماید **انپلین** در آب چندان محلول نیست و در الکل و اترو عرق چوب استون و سولفور کربون در آن
دسم و فرار شدت محلول است و چون اغ باشد گوگرد و سولفور و بد و اتیانج داخل میکند و در صورت

خلوص البومین را منعقد مینماید و ماده منعقد بواسطه ی و دت خاب میگرد و ولی هرگاه خالص نباشد منعقد
مگرد و کمتر از ۲۰ درجه حرارت و در مجاورت هیوکلوریتهای قلیائی مانند کلور و زاهک و با مخلوطی از اسپد

سولفوریک و بی کروماتاس ناک اسمانگوف نفشی حاصل میکند و در مجاورت اسپد نقریک فقط رنگ اسمان
گونه میگردد و انرا مبدل به اسپد یکریک مینماید

محلول مائ انپلین را در تسیم کلور و مانند تر باقی فرض کرده اند و یکی از دانشمندان سولفات انپلین را در دفع قلع
مقدار ۵ سانتی گرم سه دفعه در عرض و از استعمال میکند و تجید از اثر ان مینماید و اشامید این و اموقا

اصفا انیلین

بر لب و زبان و ناخن را بر رنگ آسمانگونی رنگین میکند

در بیان اقسام انیلین

اصفا انیلین

انیلین بواسطه تلون به پیشتر الوان از قبیل رنگ بنفش و رنگ آسمانگونی و رنگ بنی و زرد و نارنجی و سرخ جالب وقت نظر دانشمندان شده و در رنگ آمیزی معمول و متداول این زمان حصول الوان مذکوره بواسطه ترکیب آن با اجسام مختلفه است و در میان آنها انیلین بنفش از همه ثابت تر و همیشه بیشتر است و اول انیلینی است که در سال ۱۸۵۸ میلادی **پریکن** نام کشف کرد و بواسطه طریقه های مختلفه که در ساختن انیلین بنفش بکار میرند اسامی مختلف بر آن طلاق می نمایند از قبیل **مورین** و **انیلین** و **انیلین** و **فینامین** و **بولین** و **انیلین** و **رغوانی** و **پورپورین** و **روزولان** و **هارمالین** و **تیرالین** و غیره

انیلین بنفش بخوبی متبلر میگردد و با اثر شعاع مقاومت می نماید و در آب و اسید استیک و الکل و عرق چوب و مخلوطی از الکل و عرق چوب (مثل عتیله) حل میشود و بقول کلی آنرا حاصل می کنند از اکسید کردن یکی از املاح انیلین مانند سولفات و کلوریدرات با عانت اجسام اکسید کننده از قبیل کلور و پراکسید و بی کرومات پتان و غیره

مخلول سولفوریک و **مورین** یا که با آلد هید مخلوط گشت تولید انیلین خاکسری می نماید
قسمی از انیلین قرمز را که **ارپری ویزین** (ارپری ویزول) می نامند حاصل میشود از اختلاط نیتر و
بنترین با کلور و زامن و قسمی دیگر از انیلین قرمز است که **فوشین** و **روز انیلین** (انیلین رگ)
تیر نامیده میشود و چون انیلین را با اسید ارسنیک مخلوط کنند و در حمام زنبی طنج دهید جسمی حاصل میگردد
موسوم به **انیلین** و چون فوشین را با الکل و مقدار زیادی انیلین مخلوط کنند و حرارت دهند موافق
امتداد مدت حرارت الوان مختلف از این آسمانگونه تا بنفش قرمز حاصل میگردد

انیلین زرد که **کریز انیلین** نامیده میشود بعضی استامورن و شیشه بر کومات سرب و املاح آن بخوبی
متبلر میگردد و یکی از محصولات انیلین قرمز است

انیلین اسمر اللون عبارت است از کلوریدرات انیلین و یکی از املاح روز انیلین که اسیدان معدنی بود در صورتیکه
این دو جسم در هم فعل و انفعال کرده باشند

انیلین سبز که **ایز انیلین** (انیلین قرمز) نیز می نامند بواسطه چندین قاعده ساخته میشود مثلاً کلوریدرات
انیلین با کلور و ات پتاس کی الکل اسید استیک مخلوط می نمایند و استعمال این قسم انیلین را این اوقات متداول است
و بجای آن آلد هید سبز بد و راتیل سبز بد و راتیل سبز بنفش را استعمال میکنند آلد هید سبز را از اختلاط سولفات
روز انیلین و آلد هید و هیوسولفیت سود می سازند

قسمی از انیلین را در طب استعمال میکنند که **قبلا مین** (امپد ویزین) نامیده میشود و این جسم
که از نهوم است در سلسله عصبانی مرکزی اثر میکند و از درد رفع می نماید و کلامی استعمال میکنند و موافق اعتقاد

کشف‌المهم

تورنبول مقدار شربت و طریقه استعمال آن از این قرار است بگزیند از ماه اسانتی گرم انبلی و در آب که دانه
کی اسید سولفوریک باشد حل کنند و در مدت روز در سه دفعه بنوشند و از نیمه هفته بان مداومت نمایند
فوشین (کلوریدات روزانبلین) این جسم در آب محلول و در اثر غیر محلول و در
الکل بمقدار حل میشود و از آن ماه اسانتی گرم موافق سن در نصف اوری استعمال میکنند
حب فوشین بگزیند و شین از ماه اسانتی بمقدار کافی عصاره شیل و گرد ریش خطی یک حب سازند
یوسبون ضد البومین اوری معمول بوشار و دیگرند جلاب صغی
۵۰ گرم فوشین ۵ اسانتی گرم اسانس نعناع مقدار کافی مخلوط کنند و در مدت ۲۴ ساعت با شوق چای خوری
متدرجاً بنوشند

بعضی دیگر از اقسام انبلی است که این کتاب گنجایش ذکر آنها ندارد
روناس (رودانک) ع فوه (عروق الصباغین) و گارانش روپا
تنکیرم ای اروترو دانون نباتی است از طایفه روپا سه یعنی این طایفه را بان
نسبت داده اند و ریش این نبات که جزء مستعمل در طب است طویل اسطوانه و به حجم قلم تحریر و خارج آن سرخ تیره
و داخلش سرخ روشن دارای طبعی است تلخ و کمی گس

ریش روناس دارای ماده ملون سرخ است موسوم به البرارین و علاوه مقدار زیادی قند دارد و از
این جهت است که چون از آب تحلی نمایند تولید مقدار زیادی الکل میشود و نیز در هنر آرای مخصوصی تولید
میکرد موسوم به اسانس و ناس و یکی از دانشمندان میگوید در ریش روناس بدو ماده مخصوصی موجود است
موسوم به روپان و این ماده از اثر قلیات و فرمان مخصوصی که محتوی در ریش میباشد تبدیل
به البرارین میگردد

ریش روناس یکی از پنج ریش مفتوح است و از آنکه مدد آن استعمال میکنند و نیز از عواملی است که در تقسیم
استعمال آن متداول میباشد و از شامیدن روناس عظام رنگین میشوند یعنی ماده ملون آن در دوران داخل شده
و از آنجا که ریش میکند و بواسطه بول و شیراز بدن خارج میگردد و مقدار شربت مستحوق ریش روناس بطور
سفوف از نیمه گرم است و به گرم ریش روناس با دانه ۵۰ گرم آب جوشانده بطور تیز استعمال نمایند
و دانشمندان اسلام مغلای این ریش را در سه هلت وضع حمل و دفع عسر البول معمول میدارند

کتاب تورنبول در بیان لیسول

لفظ تورنبول و لغت فرانسه معنی آفتاب گردان است و در اصطلاح عامه اطلاق میشود بر گاهی که آنرا
هلبانت مینامند و یک قسم از این گاه دارد زبان فارسی آفتاب پرست (آفتاب گردان) میگویند و در
اصطلاح علمای کیمیا ده ماده ملونی را مینامند که در رنگ آمیزی بسیار استعمال میشود و در آن انبلی نقش
است نباید دانست که دانشمندان یونان و لاطین باسم هلیوتروپوم که نیز معنی آفتاب گردان است
گاهی را مینامند و نیز هلبانت و بان از حیثیت صفات گاه شناسی و خواص طبی نباتی کلی دارد و این معنی

تورنول کیمائی

۵۹۹

سبب اشباه بعضی انمصنفین شده و این دوگاه را یکی دانسته اند و مادد ذیل شرح هر یک از آنها را بطور اجمال میگویم و بعد تورنول کیمائی را ذکر میکنم

از قلاب گران

هَلْبَانْتُ علای گاه شناه باین اسم یک صنف از نباتات طایفه سینانتره نامیده میشود و یک قسم از این صنف را **تورنول** یا **افتاب گردان** (افتاب پرست) (اذرین) **ع حوّه** **هَلْبَانْتُوسِ** **انوس** میگویند و مانند گاو زبان و حبشه الزخاج و غیره از عوامل مدده است و مانند آنها دارای مقدار زیادی شوره میباشد و مغزها را قلاب گردان بقدری شوره دارد که مانند قند یا روغن میسوزد و میتوان از آنها قند موکرا (داع قند) استعمال کرد و مصنف میگوید که گونا بواسطه همین خاصیت باشد که آنرا از دیون نامیده اند و چون در لغت فارسی معنی آتش گونا است

قسم دیگر این صنف را **توپینامبور** **هَلْبَانْتُوسِ** **توبی و زوس** **سب** **زمینی** **ترشی** **بر لاسی** مینامند و در پیشه این نبات همیشه باقی است و دارای حبه های کمی در ماله دار گلابی شکل چند و این حبه ها که سبب معنی نمیده میشوند از مواد غذایی انسان و حیوانات میباشد و طعم آنها شبیه به طعم اریشو و شیرین تر از آن است

همین نوع

هَلْبُورِوِی **هَلْبُورِوِی** **پوم** (این لفظ مشتق از دو کلمه یونانی است **هَلْبُورِوِی** یعنی افتاب دیگری **پوم** یعنی گردان) نباتی است از طایفه **پور و اژینر** و در مواضع شربزار میرود و بی بو و بی طعم و گل آن سفید و بشکل خوشه و شبیه به ماله عقرب موافق اعتقاد **پلین** که از دانشمندان طبیعی لاطین است و در سال ۲۸۰ میلادی متولد شد گل این نبات بهمت افتاب گردش میکند

هَلْبُورِوِی را ازاد و بر جری میدانند و مانند عوامل ضد سرطان و ضد قریس استعمال میکنند و لاطینها آنرا مخصوص به سقوط منی میدانستند

یک قسم از این نبات را که به لاطینی **هَلْبُورِوِی** **پوم** **و و بانوم** مینامند دارای بوئی است شبیه به وینیل و در صداع قلبی مستعمل و بوهای خوش از آن میسازند و در غالب نباتات **فرنگ** ذاعت میشود

تورنول کیمائی

تورنول کیمائی چنانچه ذکر کردیم عبارت از ماده است رنگین که در اعمال کیمائی مانند معرف استعمال میشود و بر دو قسم است **تورنول صنفه** و **تورنول قالبی** و **تورنول صنفه** این قسم را **باصبر کروتون تنکورد پوم** که یکی از نباتات طایفه **افور و بیاسه** است میسازند باین طریق که در عصی مذکور پارچه کهنه را لوده کرده می خشکانند و بعد از آن با بخار مخلوطی از بول فاسد شده و اهد بخور میدهند تا **تورنول** قالبی این قسم را با بعضی اسامی لیکن میسازند باین طریق که نبات مذکور با نصف وزنش خاکشرد در شراب مخلوط کرده میگویند و کم کم بول انسان را در آن داخل می نمایند تا خیر گردد و مدت چهل روز میگذرانند تا آنکه آن را غوازی شود و مجدداً قدری بول بر آن میافزایند و پس از چند روز که رنگش مبدل به آسمان گوی شد آنرا خورد می کنند تا فاسد نشود و باز قدری بول بر آن افزوده و با اهاک مخلوط می نمایند و با لافزه بقدری گل طباشیر در آن مخلوط کرده که قابل قالب کردن گردد و بشکل قطعات مکعب قالب نموده می خشکانند

مخلوط این

محلول این قسم تورنول را هرگاه با اجزای مخلوط نمایند که فی الجمله قلیا باشد رنگ آنی آبی آسمانی گوی حاصل میگردد
اگرچه مقدار این اجسام بسیار کم بود و چون با اجسام اسید مخلوط شود رنگ اصلی تورنول که در صورت خلوص
عبادت از رنگ قرمز بسیار قشنگی است ظاهر میشود

ماده ملونه تورنول عبارت از اسیدی است قرمز بسیار ضعیف موسوم به **اسید لیتیمیک** چون
با سود مرکب شود ملخ آبی رنگی حاصل میگردد و هرگاه تعفین قرمز را با کربونات سود مخلوط نمایند اسید لیتیمیک
بجای اسید کربونیک واقع شده و لیمات سود که آبی رنگ است تولید میشود و اسید سولفوریک این لیمات
آبی رنگ را تجزیه کرده و اسید لیتیمیک قرمز را آزاد می نماید و سولفات مس که دارای اسید سولفوریک است و
بر آن چندان قوی نیست چون با لیمات سود مخلوط گردد تجزیه مضاعفی حاصل شده و لیمات تولید میشود که
قرمز است و با این حمه است که املاح خنثی در تورنول ممکن است تعامل نمایند

نمایان غلیظ نموده

کاغذ تورنول (کاغذ معرف) عبارت از نیشه های کاغذی به اهدای است که با رنگهای
بنیای آنها را رنگ کرده اند و کاغذ تورنول آبی در مجاورت اسیدها قرمز میگردد و کاغذ تورنول قرمز در مجاورت قلیا بنا
آبی میشود و کاغذ زردی که از درخت چوبه ساخته شده است قلیا بنات آنرا اسم اللون میگویند و کاغذ آبی که آبی
بنفش رنگ است در مجاورت اسیدها قرمز و در مجاورت قلیا بنات سبز میگردد و کاغذ اشکات سرب در مجاورت
هیدروژن سولفور سبزه و رنگ میشود و تولید سولفور سرب میگردد

نمایان

فیتولا لئع صباغ فیتولا کادیکاندرا بنیای است از طایفه **فیتولا** سه و در احراق
شمالی و فرو در رنگ در بعضی نباتات از اداعت میکنند و اسامی مختلف در آن طلاق می نمایند از قبیل انگور
و اسفناج هند و اسفناج کابن و تاجر پری خوشه و در جنوب فرانسه با سم گاه لک موسوم است و میوه این نبات
بشکل حب کوچک است سبزه بنفش رنگ و مانند خوشه معلقی واقع میگردد و اهلای با آلات متحد احراق
این نبات را استعمال میکنند و عصاره میوه آنرا که سرخ است در قلب کردن شرابها کار میبرند و نوسته های تاف
آنرا مثل مارچوبه و برگهای جوانش را مانند اسفناج میخورند خاکستر این گاه مقدار زیادی پتاس دارد و یکی از دانشمندان
مسمی به **براکوننو اسید اکسید** و از این گاه استخراج کرده و از این حمه است که در ابتدا این اسید را **اسید**
فیتولا کسید می نامید هر حمه در شیره میوه فیتولا که با د طب مانند عوامل مقه و مسهل است استعمال میکنند
و علاوه فی الجمله اثر تجدی و دانه می باشد و ماده عامل آنها عبارت است از تنو فیتولا کسین و اسید فیتولا کسید
و اگر در شیره این نبات داده شود اگر آب جوشانیده و صاف کرده کم استعمال میکنند با اثری و اسهال ظاهر گردد
و از دسی گرم تا گرم گردان در شیره و حمه حصول فی و از د تا سه سانتی گرم مانند عوامل معده معمول میدارند و
مقدار شربت از تعفین میوه آن گرم است

در بیان الی اصل و

الوان بدی

چون نور آفتاب بطح اجسام رسد و در آنجا منکسر گردد و در آنجا بصا را اثر نماید آن را در رنگ می نامند و بنوع
حکیم انگلیسی ثابت میکنند که الوان مختلف از تجزیه نور آفتاب حاصل میگردد و این دانشمند بواسطه منشور محلل الضیاء

دانشمند

ثابت میماند که هر شعاع نوری مرکب از هفت شعاع ثانوی است و این اشعه ثانوی که متلون بالوان مختلف اند و
درجه انکسار بدون تخلف همیشه به ترتیب ذیل ظاهر میگردد و رنگ سبز رنگ نارنجی و رنگ سبز رنگ آبی و رنگ سبز رنگ
و رنگ بنفش و قابلیت انکسار رنگ بنفش زیاد تر از سایر است ولی این الوان بخوبی محدود نیستند چنانکه رنگ سرخ
و رنگ نارنجی و رنگ نارنجی و رنگ زرد و هم چنین سایر الوان در هم مختلط و منتشر اند و نمیتوان حد معینی برای آنها
داد و از این جهت است که علاوه بر این الوان سبعة اصلیه در میان آنها الوان متوسط دیگری بیان کرده اند که در میان
تلون آنها غیر معین است هر چه این الوان را اصلی و بدوی از آن جمیع میگویند که سایر الوان نتیجه ترکیب بعضی از آنها با هم
میشوند و هر یک از اشعه متلونه دارای خواص متمایزه اند و با مقادیر مختلفه حرارت مرتبط میشوند چنانکه رنگ سرخ
موافق اعتقاد بعضی انداختنندان گرم تر از رنگ بنفش است مطابق نسبت ۱ به ۱۰ و موافق اعتقاد بعضی دیگر ۱ به ۱۰
و رنگ سرخ ۱ به ۱۰ و درجه گرم تر از رنگ بنفش است

ثابت شده که کلیه اجسام بخودی خود قوی حد نفوذ دارند و این قوه را قوه نفوذی میگویند و الوانی که ماده را نشان میدهد میگویند بواسطه
اختصاصات سطوح آنها است که بعضی از اشعه متلونه را منعکس کرده و بعضی دیگر را جذب میکنند مثلاً جسمی را که
قرمز میبینیم بواسطه آنست که شعاع قرمز را منعکس میکند و جسم سفید همه اشعه را منعکس میماند و بر خلاف جسم سیاه
تمام اشعه را جذب میکند و بجایزه دیگر رنگ اجسام کثیف بواسطه آنست که در سطح آنها بعضی از اشعه نور منعکس
شده و بعضی دیگر جذب میگردد و در اجسام نیم شفاف تا بیک درجه در عمق سطوحشان اشعه نور فرو رفته و بعد
منعکس میگردد و رنگ اجسام شفاف که حاجب مادری نیستند بواسطه اشعه است که از جرم آنها عبور کرده و
جذب نشده اند

هشتم در فطران قطران و بعضی از مشتقات

در این ذکر میکنم قطران و کولار و روغن کاد و زغال چوب و دوده و اکتول و اسید کربن و فانیل و محصولات آنها
و در آخر این در نیم بواسطه آنچه در ذیل بیان میمانم
پَ عَ تَ قَطْرَان فَکُودُ رَوْن لَ موافق اصطلاح پلین پیگس لیکیدای با اصطلاح یونانی
پینا و با اصطلاح دیسکودیدوس پینا و در فارسی کونوس عبارت از ماده است سفیدی که آن
سوزاندن چوب کاج حاصل میگردد و چندان در هنر فرارزی و موجود نیست و موافق قول سوریان مخلوط
است از سفید ساسد شده کاج با سفید تیانج و سفیدهای محترقه (پی پین) که با اسید استیک مرکب شده اند و نیز
دارای هنر فرارزی بانیان وادهان محترقه (پی ویلین و پی وستیاردین) میشوند و رنگ آن سبز سیاه و رنگ قوی
نرم و چسبنده و دارای بوی سوختگی تند و طعمش خاد و غیر مطبوع است

چون قطران را با آب تقطیر کنند مخلوط اسما اللونه حاصل میگردد که دارای بوی غیر مطبوعی است و در تجارت
معروف به روغن کاج است و مرکب میشود از هنر فرارزی بانیان و مقدار زیادی در هنر فرارزی و دونه و مقدار
کمی پی پین و لی و روغن کاد حقیقی غیر آنست و حاصل میشود از احتراق چوب کاد چنانچه بعد از این ذکر خواهیم نمود
اشامیدن قطران در هنگام اول سل و در بر و نشستن مزمن و در اختلالات کلوروزی و اسکوربوتی و

اختلالات مزمن مانند مستعمل و سودمند است و در این موارد پیش از آن قطران را معمول می دارند
کپسولهای گیوت را که هر یک دارای ۱۲ سانتی گرم قطران نورد زانند میتوان بجای آب قطران
استعمال نمود و مقدار شربت آنها از ۲ تا ۵ عدد است که در هنگام غذا بنوشند

در خارج قطران را در دفع بسیاری از اختلالات جلدی استعمال میکنند و از مواد آنتی سپتیک و دافع عفونه میباشد
قطران نباتی مصفی مطابق کدکس بگزیند قطران نباتی مقدار منظور در ظرفی ریخته و با آبی
گرم کنند و با فشار از پارچه صاف نمایند

گلیسر قطران بگزیند قطران ۱ گلیسر شاسته ۳ مخلوط کنند این گلیسر آنتی سپتیک است و در رفاده
جراحات غانغریائی و متعفن بکار میرود و پارچه های فاده را چرکین میکند

قطران گلیسرین معمول در بان بگزیند قطران خوب زنده تخم مرغ مکرر گلیسرین
۲ مخلوط کنند و در رفاده جراحات غانغریائی بکار برند و این محلول را میتوان با آب مخلوط نموده و در تعفیل
و زدن بکار برد

امولسیون قطران معمول بگزیند مسحوق کربونات متبلر سود قطران خوب
مکده ۱۰۰ آب صاف ۱۰۰۰ قطران و کربونات را در رها و چینی مخلوط کنند و صلابه کرده کم کم آب را زنند و در صراحی
که طرفت آن ۲ لیتر باشد داخل نموده و بقوت بهم زنند تا قطران کاملاً بصورت امولسیون شود و بعد با کاغذ صاف
نمایند و در این امولسیون مقدار قطران را بدقت میتوان معین کرد و هر گرم آن دارای ۵ سانتی گرم قطران
و ۵ سانتی گرم کربونات سود است و مقدار این کربونات بقدری کم است که اثر مخصوصی از آن ظاهر نمیشود و لذ
این حقیقه است که آب متداولی قطران هیچ دارد و این امولسیون در صورت خلوص یکی از عوامل دافع عفونه قوی
میشود و بطور زرق در جراحی ها صورتی سببانات متعفن را بهیچ بطور و غسل در جراحات غانغریائی و
سرطانی مستعمل است

پوماد قطران مطابق کدکس بگزیند قطران مصفی ۱۰۰ پمپ مذاب ۱۰۰ مخلوط کرده صلابه نمایند
و در رفاده جراحات غانغریائی و اختلالات هرپی استعمال کنند

شمع قطران معمول و آن مؤنس بگزیند زفت سفید ۱۰۰ موم زده ۱۰۰ قطران ۵۰۰ با
حرارت ملایمی موم را ذوب کرده و زفت و قطران را بیفزایند و این شمع حرک و دافع عفونه است

بخور قطران معمول سویران بگزیند قطران ۱۰۰ آب ۱۰۰۰ مخلوط کرده و دوزی سه بار
چهار دفعه مدت نیم ساعت را طاق مریض بخوشایند

امولسیون قطران مطابق کدکس بگزیند قطران خوب ۲۰۰ الکل ۱۰۰ درجه ۱۰۰ و ففین
کپلا با مکده ۱۰۰ آب مقطر گرم ۲۰۰ قطران را در الکل حل کنند و ففین را بیفزایند و بعد کم کم آب را افزوده بهم
زنند و هر ۱۰۰ جزء این امولسیون دارای ۲ جزء قطران است و میتوان مشرب فی اذن ساخت و مانند آب قطران
استعمال کرد و برای استعمال آن بطور زرق و نشوق و غیره متداول است

آب متداولی قطران بگزیند قطران خوب ۱۰۰ گرم خاک اده خوب صنوبر ۱۰۰ گرم آب مقطر و با
آب نازان ۱۰۰۰ گرم قطران و خاک اده را مخلوط کنند و آب را بیفزایند و پس از ۲ ساعت که گاه گاهی مخلوط را

محصول قطران

۶۰۳

هم دند بگذارند تر نشین شده و صاف روی آنرا با کاغذ صاف نمایند و این محصول را چون با آب گچ مخلوط نمایند بوی همد روژن سولفور ه مضاعف میگردد

تقریباً ۳ گرم آب متداولی قطران بطور محلول دارای یک سانتی گرم مواد غامله ان میباشد و این آب را در سل به و سل حلقوم و درون شیت خرمن و سوزاک خرمن و درم مثانه خرمن و درم بجمف از حصول فورنکل (دنا میل) و پالپالرحی اشامانند اعم از آنکه خالص باشد و یا مخلوط با شیر و یا شربت صمغ و یا شربت تل و نیز استنشاق بخار ان و غسول و درقان متداول است

معجون قطران معمول مینبوت بگردد قطران نو و قد بلسان پی و مکده مسخوق ابر ساع مخلوط کنند و در تزلزل خرمن و در تزلزل مثانه از ۱ تا ۲ گرم در عرض و در پاشامند

حب قطران اضا معمول مینبوت بگردد قطران انیسون مسخوق مکده ۲ گرم منبری مکس مقدار کافی مطابق معمول ۱۰ حب سازند و در دفع تزلزل و در مثانه و لو کوبه و در تزلزل حجر ا بول از ۱ تا ۱۰ حب در عرض و در پاشامند

حب اف سوزاک معمول ری تون بگردد قطران تاج سفید مکده ۲۰ گرم با مقدار کافی مسخوق اصل السوس جهای سرد سی گرمی سازند و از ۱ تا ۱۰ حب در عرض و در استعمال نمایند

شربت قطران مطابق کدکس بگردد قطران نبات مصفی اخاله اژه چوب صنوبر ۳۰ آب مقطر ۱۰۰ اند مقدار کافی قطران را با خاله اژه مخلوط کنند و آب مقطر را که دارای ۱۰ درجه حرارت باشد و ان دینند نامدت دو ساعت گاه گاه بهم زنند و بعد بوی قند با کاغذ صاف نمایند و در حمام ماریه شربت سازند و در ۱۰ جزء مایع ۱۰ جزء قند باید استعمال کرد و این شربت را بمقدار سه تا چهار قاشق کوچک در دفع تزلزل خرمن و در تزلزل خرمن مثانه استعمال میکنند

بلع قطران معمول و سازی ایتالیا بگردد قطران چوب بلسان پی و مکده ۳۰ گرم مسخوق اصل السوس ۱۰ گرم مسخوق ابر ساع ۲۰ گرم مطابق معمول ۲۰ بلع سازند و انهارا از یک پیده سرشتم غاط نمایند و در تزلزل مثانه از ۱ تا ۱۰ بلع در عرض و در پاشامند

قطران صابونی بگردد صابون استرین ۱۰ صابون زیت ۲۰ الکل ۱۰ قطران ۱۰ سود کسین ۱۰ اسانس لوند ۱۰ مخلوط کنند و در دفع سپور بازین و اکرها و جرب و پی و دیگر منطول نمایند و میتوان ۱۰ جزء گلسترین و ۲۰ جزء سولفور ستود بوم در کان مخلوط نمود

پوماد کافوری قطران معمول بومیس بگردد پیر مذاب ۱۰ گرم قطران ۱۰ گرم کافور ۱۰ گرم مخلوط کنند و در دفع اکرها و لیکن و پی و دیگر مکرر اتمیخ نمایند

پوماد اف پی و دیگر معمول برن بگردد پیر مذاب ۱۰ گرم قطران چوب از ۱ تا ۱۰ گرم مخلوط کنند و در دفع پی و دیگر و شقاق دست صبح و عصر تمیخ نمایند و میتوان ۲۰ گرم کافور مسخوق و این پوماد افزود

پوماد قلبانی قطران معمول مصنف بگردد قطران چوب ۲۰ کربونات سود ۱۰ مسکه تازه ۱۰ و مخلوط کنند و در دفع اکهای خرمن و در پی و دیگر و صبح و یک دفعه عصر تمیخ نمایند

پوماد قطران معمول **اخری** بگیرند قطران خوب ۲ قیروطی ساده پیه مذاب مکه ۵ اودو کو

مخلوط کنند و در دفع اختلالات حزن جلد مانند سپور باز پس پیترباز پس پیترباز سقوط گیسوان مکرر
ترنج نمائند

پوماد گردی قطران معمول **پای** بگیرند پیه مذاب ۵ قطران گوگرد مصعد مکه

مخلوط کنند و در دفع سپور باز پس و لیر مکرر ترنج نمائند
پوماد دافع سپور باز پس معمول **ژی و لدی** بگیرند پیه مذاب ۵ پیر لایین قطران ۱

مخلوط نمائند و این پوماد لباب را رنگین نمیکند
پوماد معمول **ژی و کس** بگیرند قطران ۵ الودام ۵ پیه مذاب ۵ مخلوط نمائند و در دفع و در

واختلالات سبوسی جلد ترنج کنند
پوماد معمول **گروت** بگیرند پیه مذاب ۵ گرم کریمات سود و و غرکاد قطران مکه ۲ ماء گرم

مخلوط کنند و در دفع اگرهای است ترنج نمائند

کراولین (کریبل) عبارت از مایعی است اسم پیره رنگ و قلیا که از قطران اخذ میشود و طریق استخراج آن مخفی است اگرچه این اسم شامل چندین جسم مایع میشود که ترکیب آنها گویا متحد نباشد و از اختلاط این اجسام با آب یک نوع امولسیون حاصل میگردد که محل استعمالش مانند آب فینک است

گولنار (قطران زغال سنگ) (گولنار در لغت انگلیسی معنی قطران زغال است چه کول زغال و تار قطران میباشد) جسمی است که در ۹۰ درجه حرارت جوش آمده و مشتعل میگردد و بواسطه محصوراتی که از آن استخراج میشود غالباً وقت نظرداشندان که با گردیده زیر آن در تقطیر این جسم مواد چند بدست میآوردند که عبارتند از محصولات بخاری شکل هیدروکربور ۳ محصولات جامد مانند زغال و نفتالین و پاراتنفالین و اسپیکاربولیک (فیک) و اسپیدروزولیک و اسپیدیونولیک و کریزین و پیرین و غیره ۴ محصولات مایع مانند آب مانیاکی و ماده زتی سبک موسوم به نفتول و بای توکاربول و با ماد زتی سنگین موسوم به دوتوکاربول و چون این محصولات را مخلوط نمائند و در ۱۰۰ درجه تقطیر کنند یک سلسله از ترکیبات حاصل میگردد که بعضی خنثی و بعضی اسید و بعضی بزیک و با قلیا نمیشناسند و در لویه ذیل بیان میکنم اسامی این محصولات و درجه غلظت آنها را

محصولات خنثی

۱۰	انتراسن	۱۰	بترین (نیزول)
۹۷/۵	کریزین	۹۷/۵	پاراتیزول
۱۱۴	پیرین	۱۱۴	تولوین (تولوئول)
۱۲۶	استیرولین	۱۲۶	کلین (کلول)
۱۵۰	هیدرورد و نفتالین	۱۵۰	کومین (کومول)
۲۱۳	نفتالین	۱۷۵	سپین (سپمول)
۲۱۲	پاراتنفالین (ایسناپین)	۲۱۲	فلوئورین

کراولین

قطران زغال سنگ

محصولات اسیدی

محصولات قصران زغال سنگ

۶۰۵

محصولات اسپد

۱۸۸	اسپد کادبولیک (فتیک)	۱۸۸	اسپد فلوربولیک	۱۸۸
	اسپد ورتولیک	۱۸۸	اسپد رولبولیک	۱۸۸
	اسپد کزبولیک	۲۰۳		

محصولات بک قلیائے

۹۶	۳۳	سینیتین	۱۸۸	امانیک
۱۳۳	۱۱۵	پیول	۱۸۸	پیدین
۱۵۴	۱۳۴	لوشیدین	۱۸۸	پیکولین
۱۸۲	۱۷۰	انلین	۱۸۸	کولیدین
۱۹۸	۱۸۸	تولوشیدین	۱۸۸	نازادولین
۲۳۰	۲۱۱	رویدین	۱۸۸	کوبیدین
۲۵۱	۲۳۹	وییدین	۱۸۸	لوکول (لوکولین)
۲۷۴	۲۶۰	کریپیدین	۱۸۸	لیپیدین

بیاید انت که ترکیب اقسام قطران زغال سنگ یکی نیست و با هم کمال اختلاف را دارند و قطران کانیکوال زیادتری از سایر اقسام اسپد فیک دارد و قوه انی سیتیکی آن بیشتر است و در سال ۱۸۵۹ میلادی و تفرادانشندان موسوم به **کورن و دموهین** قسم قطران را در دفع تعفن قروح و جروح ردی الطبیعه استعمال نمودند کولنا داعم از آنکه خالص با صابون باشد رگش انکت نهائی که موجب فساد فلاحیت میشود نیک مؤثر است قطران گوگردی (۲ جزء گوگرد و ۳ جزء کولنا مخلوط کرده با هم ذوب کنند) را در حفظ کردن چوب از پوسیدن بکار میبرند و بهتر است که انرا در سولفور کربون حل کرده بحالتی و دتاری وی چوب بمالند

کولنا را در طب مانند عوامل انی سیتیک در دفع قروح ردی الطبیعه و اخلاالات جلدی و دنفیری خارج استعمال میکنند

تعفین کولناری پاناما مطابق کس بگرد قطران زغال سنگ تعفین پاناما مخلوط کرده و در حمام ماربه حرارت دهند و بهم زنند و بعد با پارچه صاف نمائند

امولسیون کولنار (کولنار صابونی) معمول لیوف بگرد تعفین کولنار پاناما اب مقطر مخلوط کنند و این امولسیون را بنوعی با مقدار زیاد با کوب اب داخل کرده در غسولات و زندق و زجاجات استعمال میکنند یک جزء از انرا با ۳ جزء اب مخلوط نموده و با چرخ فاده و شرفی را در مخلوط فرود و دشرده و متعفن و در دنفاده جراحت دیمی غانغراپائی و متعفن بکار میبرند و **پوشوان** از آنکه گرم این امولسیون را با ۵ گرم اب مخلوط کرده در دنفیری استعمال میکنند

امولسیون کولنار معمول بگرد کولنار صابون خورد کرده الكل ۸۵ درجه مکد یک جزء مخلوط کرده و در حمام ماربه حرارت دهند تا کاملاً حل گردند و این امولسیون را چون با اب مخلوط کنند کف ثابتی میکنند و از عوامل انی سیتیکی است که در دنفاده جراحت استعمال میشود

مخلوط دفع دنفیری معمول لیفل بگرد قطران زغال سنگ دهن فراتری بانی میکنند

بیت جز مخلوط کتد و هر دو ساعت فاصله به گرم این مخلوط را در اطاق مریض بر وی زغال فروخته و بخته بیونند
و در دود غلیظی که متضاعده میشود موجب هیچ نوع مزاحمتی نمیشود مگر آنکه اسباب اطاق را چرکین و کثیف میکند
در و ردافع الصفونه معمول و رژی بگزیند کولنار انشاسته مسحوق و به مخلوط کتد
و در عرق متین یاها دوز نماید

گلپسره کولنار معمول شوزیت بگزیند کولنار گلپسره و به مخلوط کرده و در دوا
شن مدت یک ساعت بگذارند بماند و بعد صاف کتد و این گلپسره را در جرأحات ضعیفی متین و اخلاصه
جلد استعمال نمایند

کزفول (اسید کزفول) (کزفول) (پارا کزفول) (فول کزفول)
این جسم که یکی از اجزاء اصلی قطران زغال سنگ است در کراودوت نی یافت میشود و مشابه
فیول میباشد و پاراکزفول خالص شکل منشورهای بی رنگ متبلر میگردد و در ۳۳ درجه حرارت ذوب شده
و در ۲۰۲ درجه جوش می آید دارای بوئی است مرکب از بویی کراودوت و فیول ولی کزفول با ذای غلبه اوقات
طایع است و این جسم بمقدار خیلی کم در آب حل میشود و در گلپسره و الکل سهولت حل میگردد و موافق عقیده
دلیلانک خواصاتی سپتیک این جسم زیادتر از اسید فنیک و سمیتش کمتر است و از باغات نصفه زرش
ضابون میتوان در آب حل کرده و مانند محلول انتی سپتیک استعمال نمود موافق این نسخه بگزیند پاراکزفول متبلر

۳ گرم ضابون با ۵ گرم آب و ۱۰ گرم
کزفالول (سالسيلات کزفالول) (پارا کزفالول) جسمی است متبلر و بی طعم
و دارای بوئی مشابه بویی سالول و غیر محلول در آب و بمقدار کم محلول در الکل و در ۳۳ درجه ذوب میگردد و یکی
از دانشمندان این جسم را بدل سالول و انتی سپتیک کردن معاف استعمال میکند و مقدار شربت آن از ۱ تا ۱۰ گرم
است که در عرض و زبط و سفوف پاشا مانند

پیریدین مایعی است بی رنگ که در مجاورت هوا بخار شده و بویی فزونی پراکنده میکند و آنرا از نقطه خشک
قطران زغال سنگ استخراج میکنند و تا بل اخلاط با آب میباشد و در دفع عسر النفس اسم دیوی اثر خاصی
دارد و طریق استنشاق آن در دفع این مرض آنست که از ۱ تا ۵ گرم آنرا در بشقاب ریخته و در اطاقی که ۲۵ متر مربع
فضای آن بود گذاشته درهای اطاق را بخوبی ببندند و مریض را مدت ۲ تا ۳ دقیقه در آن اطاق به نشاندند و پیریدین
بسرعت در هوا پراکنده شده و در خون شخص غلیظ داخل میگردد و زیر آنکه بول بلا فاصله پس از این عمل دارای پیریدین
خواهد بود و این عمل را تا ناسه دفعه در عرض روز میتوان اجری کرد و پیریدین ۲ قطره پیریدین را در ۵ گرم آب مخلوط

کرده مریض استنشاق نمایند و کپسولهای ۵ سانتی گری پیریدین را نیز در داخل استعمال میکنند
روغن کاد این دهن از احتراق چوبهای فنی از عرکه موسوم به **کاد** است و بابتی **شونپرو**
اگزپسیدروس نامیده میشود حاصل میکند و عبات از دهنی است زتی شکل و قابل احتراق و دارای
بویی سوختگی بسیار تندی سفید است و طعم آن تند و تقریباً محرق و بطول آن در دفع قروح اسب و جرب گو سفید
مستعمل سودمند است

در طب روغن کاد را در دفع در دندان کاری شده استعمال میکنند که یک قطره آنرا در دندان گرم خورده داخل کتد

کمزفول

کزفالول

پیریدین

روغن کاد

ایکیتول

۶۰۷

و قهری شرب بیست قطره آن در دفع دبدان قوی الاثر است و در دفع حجب هرگاه يك ياد و دفعه همه بدن آنرا
 بمالند و قدری مالش دهند عرض با یکی نایل می نماید و در بیشتر امراض جرباعم از آنکه شکل آنرا باشند با شکل
 حبابهای کوچک و با شکل لیکن بطول آن مستعمل و مفید است که هر دو و دو فاصله از ای روی اجزاء معلوله
 آنرا مالش دهند و یکی از دانشمندان میگوید اگر از امراضی است که در مداوای آن استعمال روغن کاد فواید زیاد
 دیده شده اعم از آنکه این مرض ساده باشد و یا مرکب با امینت کو و نیز در امراض خشک پشه و لوپوس محتمل است که
 خیلی فایده کند و در سایر امراض جلدی استعمال آن با محمل الاثر و با اجاثر است و در دمد های خاوری مبرم
 در اطفال عارض میشوند استعمال روغن کاد نیز قوی الاثر است چنانکه دیگری از دانشمندان میگوید در مداوای
 دمد های بسیار مبرم هرگز لازم نشده است که روغن کاد در چشم و در اجفان داخل کنم و همیشه از طول آن روی
 جبهه و شقیقه ها و خبه ها و روی سطح خارج اجفان اثر بینی در چشم مشاهده کرده ام که روی این مد ها مداوا
 نموده و شفا حاصل میگردد و **بو شاد** میگوید هرگاه علاوه بر طول در مواضع مذکور يك قطره این
 هر يك از مضمین داخل کنند اثر آن بیشتر شده و شفا زودتری حاصل میشود و چون پس از باز زده روزی استعمال آن بهبود
 در حالت چشم و زکرت و شفا حاصل نشد باید آنرا ترك کرده و با استعمال حمام سولیمه مداوی نمود

تمرخ دافع شقاق پستان بگزند روغن کاد ۲ گرم روغن بادام ۲ گرم گل سرین ۲ گرم خلوط
 نماید و هرگاه شقاقها خیلی عریض و عمیق باشند میتوان مقدار روغن کاد را زیاد نمود و قلم مورد در محصول الود
 نموده و روی شقاق طول کرد بطریقی که کاملاً آنرا بپوشاند و پس از هر دفعه که علیله به طفل شی می دهد
 این عمل را باید مکرر نمود

پوماد روغن کاد معمول و رژی بگزند پیر مذاب ۲۰ روغن کاد ۱ خلوط کرده دفع
 پسور یا زین اگر نهان طول کند شدت و ضعف عرض میتوان مقدار روغن کاد را زیاد تر و یا کمتر نمود

زیت هارل این زیت را در هوای پستانند و نسخه آن مخفی است و نسخه که ذکر میکنم معمول بو شادا
 میباشد بگزند روغن کاد روغن محرق از چوب میوه غار مکد يك جزء خلوط کتد و کیسولهای سازند که هر يك

۲۰ سانتی گرم از این خلوط داشته باشد و در دفع تقریباً در مل کلیر و رژی چهار کیسول استعمال نمایند
ایکیتول عبارت است از حاصل تقطیر يك قسم قیری که در حوالی **سیسفلد** یافت میشود (سیفلا
 از متعلقات **تیرول** است که از ابالات نمسه باشد) و این جسم در اکثر احوال بمقدار کم محلول و قابل اختلاط
 با و از این زیتها و با آب قلیا مولهون میکند و در دفع پسور یا زین سایر امراض جلدی از استعمال غار جی آن
 تمجید میکند نیز در دفع اوجاع و فاتی می مفید است

داروی ضد خراج معمول فلیکس بگزند ایکیتول ۲ گرم قیر طی کافوری ۲ گرم
 خلوط کرده محل معلول را فاده کنند

پوماد ایکیتول بگزند حراسک ۱۰ گرم سرکه ۱۰ گرم خلوط کرده بپوشانند آذن محصول ۱۰ گرم
 شود و بعد بپزایند و غن زینون پیر مذاب ایکیتول مکد ۱۰ گرم خلوط کنند

نسخه دیگر بگزند ایکیتول ۱۰ گرم پیر مذاب ۱۰ گرم خلوط نمایند
پوماد ضد ورم ملتحمه و اکرها معمول سیفلد بگزند ایکیتول ۱۰ گرم

نسخه

نسخه

سایه گرم نشاسته اکسید وی مکده اگر و از این ۲ گرم مخلوط کنند

جول بکتول بگردان بکتول روغن بیدانچیر مکده ۲ گرم الکل ۱۰۰ گرم مخلوط کرده در اراض سر طولانی

اصناف جول بکتول بگردان بکتول ۲ گرم الکل ۱۰۰ گرم مخلوط کرده در و دم حلقی و به خورد دهند

زغال و شاربون کاربوی انتراکس عبادت از محصولی است که از احتراق غیر

کامل نباتات خشک حاصل میگردد و بقول کلی زغال دارای مقدار زیادی کربون است یعنی بیشتر از این ماده حاصل

شده و کمی آب و قندی و روغن دارد و علاوه دارای بعضی املاح است که مخصوص به نباتات میباشد که زغال را

از آن اخذ کرده اند از این زغال بواسطه کلیس بهیولت میتوان گرفت ولی بهر ورن آن بطوری مضبوط است

که استخراج آن مشکل میباشد و چون در مجاورت هوا شروع در عمل احتراق کند بخار اسید کربونیک و بخارهای

کربونیه مرد و تولید میگردد هر چه عمل اشتغال کامل شد تولید نمیشود مگر اسید کربونیک تنها و از این جهت است

که در احتراق بواسطه زغال هر این و مجاورت شخص اثر کرده و او را هلاک میکند و در فرایندی مثلاً احتراق

فقط بواسطه اسید کربونیک تنها عارض میشود

زغال دارای خاصیت مخصوصی است که بعضی نباتات را تصفیه میکند و بسیاری از مواد را بی رنگ میسازد یعنی

از یک طرف جذب میکند آنچه متعفن را و از آنها را جامد میسازد و از طرف دیگر مواد ملونه را تجزیه میکند و بواسطه

این دو خاصیت است که چون آبهای متعفن را از صافی زغال عبور داده و آنها را تصفیه کنند بوی متعفنشان بر طرف

شده و قابل شرب میگردد و نیز گوشتهای قدید و متن را چون با مقداری زغال و آب بجوشانند بوی تن آنها

زایل شده و طعم گوارائی حاصل میکند

یکی از دانشمندان موسوم به **بلول** میگوید زغالی را که در طب استعمال میکنند باید زغال خوب سفیداد

باشد و درخت آن چندان کهن نباشد زیرا که زغال چوبهای کهن سال موجب تخریب معده میگردد و باید انتخاب

نمود شاخه های سه یا چهار ساله را که خیلی سبز باشند پوست آنها دارای مریضی نباشد و آنها را نه پیراسته باشند

و درخت سفیداری که در مواضع پست و مرطوب روئیده باشد و اقباب چندان در آن اثر نکرده نباشد استعمال کرد

زیرا که چوب آن متکاثف و پوست آن ز موی پوشیده شده است و در هنگامی که سبوبات صناعات اگر شاخها

به بر تنده تر است و این شاخه ها را پوست کنده و قطعه قطعه کنند و بعد رگونه که بخور میسند و دباشند گذاشته

و بجزارت قرمز سفید آنها را سوزانده زغال سازند و این زغال سبک و درخشان است و بعد از آمدن سه

چهار روز در آب بجوشانند و آب را مکرر عوض نمایند و بجوشانند و قبل از آنکه کاملاً خشک شود نرم بپاشند

در ساختن زغال طبی تمام دقتها را که ذکر کردیم لازم است و در صورت مراعات این اثری که از زغال میجویم

بجویم ظاهر میشود و الا نتایج خوب از استعمال آن حاصل نخواهد شد

زغال را شرباً و حقاناً مقدار آه اگر در دفع عفونت مواد بی از استعمال میکردند و امروزه در دفع بعضی مواد

سوء هضم و وجع معده و بر سوزی که با نفس متین همراه باشد و در وقتی که طعم دهان گوگردی با فانیای شود

و حار و شدید و دهان حساس گردد و احساس نخس و قیمت فوق معده شود از استعمال میکنند و در

سنوبات بیمار مستعمل میباشد و در خارج در دفع غلظتها و فتنه بیمارستان خالصاً و با مخلوط با کنکینا استعمال

میگردد

طریق ساختن زغال مطابق دستور العمل کد کس بگیرند قطعاتی که بپزند سفید که
سبک و غیر متضاع باشند مقدار منظور در بوتۀ چوبی یا روی هم به چند بطوری که فضای خالی در میان آنها با
ماند و روی آنها را از خاک زغال متعارفی بپوشانند و در بوتۀ را بگذارند و با حرارت قریب تکلیس کنند تا دود و بخار
دیگر متضاع نشود و بگذارند سرد شود و قطعات زغال را بی داشته با ماهوت پاک کن پاک نمایند

گرد زغال نباتی مطابق کد کس زغال مذکور را نرم ساینده و از موئی بر کشتی ۱۲ پیرون
کنند و در استعمالات داخلی زغال را نباید چندان نرم کرد و از موئی موئی از اجزای پیوند و با آب می شویند و
مقدار شربت گرد زغال در سوء هضمی که با نفخ همراه بود و در سوزن قاشق کوچک است که با شربت قند
با مغز نان مخلوط کرده قبل از غذا بنوشند

زغال سفید معمول بلوک زغال موافق دقه های که ذکر کردیم بسازند و بگویند ولی بنا
چندان نرم باشد و در دفع اختلالات عصبانۀ معده و امعاء تسکین و جمع و برقرار شدن عمل هضم و تحلل کردن غذا
از آب قاشق کوچک با هر غذا بنوشانند و با صبح یک قاشق استعمال کنند

قرص زغال مطابق کد کس بگیرند زغال نباتی مسکوق و معسول قند سفید مسکوق مکدر
لعاب کبریا مطابق معمول قرصهای یک گرمی سازند و هر قرصی تقریباً ۱۰ دسی گرم زغال دارد و در سوء
هضمی که با نفخ شکم همراه بود و سوز و وجع معده از ۳ تا ۴ قرص بنوشند و این قرصها اثر گرد زغال تازه ساخته
شده را که خشک باشد و با مغز نان ساینده شود ندارند

معجون کربونه (معجون زغال) بگیرند زغال نباتی معسول و مسکوق و صبری مکمل
عسل سفید مقدار کافی معجون سازند و در دفع گاز سترالی و بر سوزان ۲ تا ۳ گرم بنوشند
قرص طبعی سیتیک کربونه بگیرند زغال ۱۰ گرم عصاره زانابا ۱۰ گرم قی و طی ساده مط
گرم مطابق معمول مخلوط کنند و در دانه قروح سرطان و کال و فشیخ بیمارستان احتراق معمولی و
میباشد

دوده د خات سوئی آ فو لپ گوی لپ گوس (اسبوله) عبارت از ماده
است سیاه و بوی غیر مطبوع و طعم تلخ و شبیه به مواد محترقه و مانند طبقات رخشندۀ در اطراف دودکش
بخارها بواسطه عبور دود متحرک میگردد و آب و ثلث آنرا حل میکند و نوعاً مرکب است از زغال و زتی محترق و
اسید استیک و در بیشتر اوقات کلور و اما نیاک و بعضی املاح دیگر دارد و یکی از دانشمندان ماده زتی شکل
ذرد و قند و تلخی از آن استخراج کرده و اسبولین نام گذاشته و خواص دافع الدود و دوده را باین ماده
نسبت میدهند

دوده را در خارج در دفع اقسام جرب و جراثیم خازنی و قروح سرطان و مخصوص در دفع کچلی و اقسام
هری شکل پوفاد و غسل و دق با فواید زیاد استعمال میکند و نیز کحل آن خیلی مؤثر است و چند سالی
است که آب دوده را در مداوای احتراق بکار میبرند و استعمال آن در داخل مانند محرکات اثر می نماید و از عوامل
دافع الدیدان است و نیز عصاره آنرا در طب استعمال میکنند

مواد اصلیه دوده نوعاً در همه اقسام آن یکی میباشد ولی نسبت آنها هم در مواقع مختلفه و طبیعت جرب محترق

در سرعت و بطوء احتراق تغییر پذیر است چنانچه چوب های ستری و دوده میدهند که دارای مقدار زیادی زغال است و تحمل است مقدار کمی اسید های پیروژنه و اسید سوکسینیک و اسید پیچیک و اسید سیلوئیک و غیره داشته باشد و برخلاف چوب های سبک و در حاصل می کنند که مقدار زیادی اسید استیک دارد

در دفع خناری و مخصوص در دفع بعضی اختلالات هر پی محصولی از زغال را استعمال میکنند موسوم به **افترا کوکالی** که بدو قسم است ساده و گوگردی و یکی از دانشمندان موسوم به **ژیوت پومات** این دو محصول را از دوده آتاش به استعمال میکنند و در داخل ۱۰ سانته گرم آنها را با ۲۰ سانته گرم مسخو و اصل السوس مخلوط کرده سه بار چهار دفعه در غرض و زنجیر می نمایند و نیز ترکیبی از دوده را در همین مواقع و به همین مقدار استعمال می نمایند که موسوم است به **فولیگوکالی** که نیز بدو قسم است ساده و گوگردی (در پتاس را) **جوهر دوده** عبارت است از محصولی از پی شکر و حاصل میشود از تقطیر با بر دوده و از ۲ تا ۳ قطره این جوهر را در پوسپون مناسبی داخل کرده در دفع اختلالات هبتری سابق و این استعمال می گردند و احرار و متری و است

تعفین دوده بگزیند و دوده گرم در چینی نجیل مکده اگر مدت ۱۰ روز در دوده گرم الكل ۵۰ درجه نجیل کنند و صاف کنند و این تعفین را بمقدار گرم در تیزن مناسبی مخلوط کرده مانند محرکات استعمال نمایند **کل ضد خناری معمول بود لوک** بگزیند و دوده گرم اب جوش مقدار کافی مخلوط کرده صاف کنند مصفی را بتیمی نمایند در جیب پوست و محصول را در دوده گرم سرکه تند حل کرده و ۱۰ دانه گرم عصاره و در دبیفرانند و چند قطره این محلول را در دیک پیاله اب نیم گرم مخلوط نموده و مانند محلات در دفع دمد های خناری استعمال نمایند

پومات دوده معمول بود بگزیند و دوده گرم پیه مذاب ۲۰ گرم مخلوط نمایند و در دفع خناری متفرج و کچی و غیره استعمال کنند

جوشانده دوده بگزیند و دوده غریب کرده ۵۰ گرم اب ۵۰ گرم مدت نیم ساعت بجوشانند و صاف کنند و نفر از معلمین موسوم به **بلود و مار پیاس** از استعمال این جوشانده در مداوای کچی و جرب و مخصوص در دفع تعفن جواخت و سرطانهای متفرج تجید زیاد میکنند

مخلوط دافع کچی معمول بود بگزیند و دوده ۵۰ گرم سفید تم مرغ و دانه مخلوط کنند **پومات دافع کچی معمول بود** بگزیند و دوده ۲۰ گرم مسخو و بسیار نرم دوده

۵۰ گرم کربونات پتاس ۲۰ گرم مخلوط کرده مدت ۲۰ ساعت با حرارت ملایمی بگذارند بماند و موها را مقابض کنند ابتدا سر از یک ضامه ملنی بپوشانند و بعد از آن با جوشانده دوده بشویند و پس از پاک شدن از این پومات محاط سازند و مدت پاتوقه تا بیست روزی این عمل مداومت نمایند تا شفا حاصل گردد

اسید کریوفانیک (اسید روبارباریک) (اسید ریک)

(لفظ کریوفانیک مشتق از دو کلمه یونانی است یکی کرو و وُس بمعنی طلا و دیگری فائین بمعنی درخشان) عبارت از جسمی است در دود و فراد و متبلر که از پیوند حاصل می کنند و بواسطه طلائیات قرمز ارغوانی میگردد و در آب مقدار کم محلول است ولی در الكل و اتر و کلور و فورم منجمله حل میشود و محلول ملایم این جسم را در دفع

اسید کریوفانیک

تتمیم بواسطه انجیره

۹۱۱

پسور باز پس استعمال می نمایند باین طریق که ابتدا سطوح معلوله را بواسطه رفتن در حمام و با استعمال ضماد پاک
کند و از آن تا ۲۰ جزء اسید کریزوفانیك را در ۱۰ جزء آب مخلوط کرده بر وی انما طول نمایند و بعد از وری گونا
ی که انهارا بپوشانند و این اسید از عوامل سهله قوی است که استعمال نمیشود و فقط در خارج مانند عوامل
کننده با ازیت معمول می باشد و بمقدار ۲۰ گرم میلی گرم تا ۱۰ گرم در ذوق تحت پیر استعمال می گردد
زرق تحت جلدی بگزیند اسید کریزوفانیك ۲۰ گرم میلی گرم تا ۱۰ میلی گرم اب مقطر ۱۰ گرم مخلوط
کرده در آنکه اسید باز پس زرق تحت جلد بتدق کند

کلود پون ضد پسور باز پس سیرسینه معمول بنی بگزیند اسید
کریزوفانیك اسیدی و گالیک مکه ۲۰ گرم در مقدار ۱۰ اب الكل که حبه میغان انما لازم است حل کنند و ۱۰ گرم
کلود پون اضاف نمایند

محلول کلور و فورمی اسید کریزوفانیك معمول بنی بگزیند اسید کریز
وفانیك ۱۰ تا ۲۰ کلور و فورم ۱۰۰ حل کنند در دفع پسور باز پس باغات قلم موی خشنه بر وی اجزاء معلوله منطوق نما
و پس از آنکه کلور و فورم بخار شد این سطوح را از یک طبقه محلول کلور و فورمی گونا ی که بپوشانند و میتوان محلول
اسید کریزوفانیك را در ۲۰ و ماتیپین (محلول کلور و فورمی گونا ی که) مخلوط نمود

پوماد کریزوفانیك بگزیند اسید کریزوفانیك ۱۰ تا ۲۰ پیسه حسن لیه و با وازلین ۱۰۰۰ مخلوط کنند
و در دفع پسور باز پس لکه متحرک ها که در اثر حمل در صورت غرض میشوند این پوماد مستعمل است که ابتدا
مواضع معلوله را با محلول قبل از بشویند و بعد روزی و مرتبه با این پوماد ترمیم کنند و قبل از آنکه جلد نالطیع
خود را حاصل نمایند از استعمال این پوماد رنگین می گردد

گرما

گرد گوا (اراروبا) گردی است سفیدی زرد که در مجاورت هوا مانند دیونیتیره رنگ میشود
و این گرد را در بزیل از دخی موسوم به انترلیم اما رگوزا استخراج می نمایند و در ۱۰ جزء آن ۱۰ جزء
اسید کریزوفانیك می باشد و با آنکه دارای کریزوفانیك است و در مجاورت هوا مبدل این اسید می گردد و در محل
استعمال این گرد مانند اسید کریزوفانیك می باشد

تتمیم بواسطه انجیره در بیان بول انجیره در بیان بول انجیره

انجیر

بقول کلی احتیاق بدو سبب مختلف ممکن است عارض گردد اول بواسطه نرسیدن هوا به ریه مثل انجیره
مشاهده میشود و اشتیاقی که خود را بخلق می و نیزند و اشتیاقی که در آب غرق میشوند و اشتیاقی که خفه
میکنند ثانیاً از رسیدن هوای که صلاحیت تنفس ندارد مثل هوای که بواسطه انجیره غالی در اشت حاصل کرده باشد
و انجیره که از خمرهای شراب و بالوعه ها و مبالغه متضاد میشوند از همین قیل اند و مداوای که در ذیل ذکر
میکنیم مخصوص بر بخارهای عفنی و بخار چراغ گاز و بخارهای غالی و بخارهای حاصل از تحمیر الكل و غیره میا
شخص مختص را در هوای باد و از انجیر باند و سر را بالا نگاه دارند و لباسها را باز کنند و در هم بدن در لکه های
خشک و معطر را باندند و خیلی زیاد آب سرد بر وی صودت و بدن در نیند و دستها را با بقیوت مالش دهند

در تنفس

و عمل بقدری بواسطه حرکاتی که بر صدر وارد می آید و درین تحریک نمایند و هرگاه در شخص حالت تهوع و روزه گدازند
 بر دماغ خلق دغدغه گدازنی عارض شود و از آب نمک جفت نمایند و اشتیاق سرکه کنند
 هرگاه شخص در چاه مبالغه افزاید و قبل از همه اعمال حتی خوردن لباسها آب کوردار و با بخار کور در جلو
 بینی خنق نگذارد تا اشتیاق نماید و در اجرای این عمل خیلی تعجب باید کرد
 همینکه شخص خنق حالت از دست داد پس اگر آب سرکه در مقدار کم بان پیاشا مانند و چون عمل ته نفس برقرار شد در بعضی
 در بستری بیدار که خوب گرم باشد و باید بر اعمال مذکوره مدتی مداومت نمایند و مابین از حالت خنق شوند
 زیرا که گاه دیده شده است که پس از چندین ساعت حیوة در تحقیق رجعت کرده است

در وصف طبخها - افلاک و طبخها و افلاک

در این رد که می کنیم اقسام قد و ساکارین و اقسام فی و چند روز در دك و سبب اوردن را و در این ربط و مختصر
 در بایطوس قدی استخوان قاروره و طبقه تعیین وجود گلبه کوز را در این بیان می کنیم
قد (شکر) سُكْرَت سُوکَر ساکار و وُمی ساکار وون (لفظ قد مشتق از
 گداز می باشد که در لغت سانسگری معنی شکر است و گویا لفظ گداز و پیوسته از همین لفظ بود) جسمی است سخت و
 مانند هم جنسه های خود نشاسته و صمغ تقریباً در بیشتر نباتات یافت می گردد و منتشر است و از صنف چهارم عناصری است
 طبقه دوم می باشد و در حین احتراق متعل شده و بوی کاذب ملتهبی می سازد و در آب محلول است و در مجامد
 مواد از ته و اقسام فرمان و در تحت شرایط مختلفه مبدل می شود به اسید لکته و الکل و اسید کربونیک و مقدار
 زیاد باکی اسید سولفونیک و گلیسرین
(عناصر اصلی راسبه طبقه و هر طبقه را به چندین صنف تقسیم کرده اند طبقه اول عبارت از عناصری
است معدنی الاصل که قابل تبلور و بارانند و در حالات تجزیه نمیشوند و همان حالت اولیه که در آنها داخل شده تمام
و باید جزء شان خارج میگردد و این طبقه را بدو صنف تقسیم کرده اند صنف اول عناصری که بالطبع بخاری شکل
و با قایع اند مانند اکسژن و آب و غیره صنف دوم عناصری اسید و با ملحی مانند سولفور و کربوناتها و کلور و رها و
سولفا قها و فوسفا قها و غیره

در معده اولی

عناصر اصلی

طبقه دوم شامل عناصری میشود که تر قابل تبلور و بارانند و تجزیه نمیشوند و تولید میگردند یا در خود الا با
 در حین خروج بلا واسطه یا با واسطه مانند فضولات و عناصر این طبقه که خیلی متکثر اند هم در حیوانات هم
 در نباتات دارای چهار صنف اند صنف اول عناصری اسید و ملحی مانند اسید کربونیک و اسید لکته و اسید
 اوریک و اسید پنومیک و اسید ستریک و اسید طرطریک و اسید سیلوئیک و غیره و املاحی که از اسیدهای
 مذکور و بیانی از اسیدهای دیگر تولید میگرددند صنف دوم عناصری شبه قلیائی نباتی و حیوانی و عناصری
 که ترکیب و خواص مشابه آنها میباشند مانند کراتین و کراتین و کراتین و کراتین و کراتین و کراتین و کراتین
 و پیکر و توکرین و غیره صنف سوم عناصری دسم و زیتی و سقزی مانند اولئین و استرین و مرگرن و غیره و لوز
 استرین و سیرین و اسانس و نباتی و کافور و غیره و غیره صنف چهارم عناصری قدی مانند قد کبد و قد انگود

وقتی شکر و قند شیر و غیره

طبقه سبوم شامل عناصر غیر قابل تبلی میگرد که بالطبع باطایع اند و با جامد در صورتیکه مایع باشند قابل انعقاد خواهند بود و اقسام این عناصر در خود آلات باغات موادی که از طبقه اول میباشند و این عناصر در میان آنها قرار گرفته اند متشکل میگردند و در همان مواضعی که موجود گشته و متشکل شده اند تجزیه میشوند و عناصر اصلی طبقه دوم را حاصل می نمایند و این عناصر که مشابیهتی با عناصر سلسله معدنی ندارند یک جزء عمده از اجسام موجوداتالی و نبات میکتند و از این جهت است که آنها را مواد آله می نامند و مخصوصا مانند زخمه در بدنه این اجسام بکار میروند و این طبقه دارای سه صنف است صنف اول مواد آله جامد و باینجا مانند گلوبولین موسکولین و غیره و سلولوز و سورین نشاسته و غیره صنف دوم مواد آله مایع و باینجا مایع و مواد این صنف و مواد صنف اول در حیوانات بالتمام از ته و در نباتات یک جزء شان از ته و یک جزء شان غیر از ته میباشند و عبارتند از فرین و البومین و کازین و غیره و لگومین و البومین نباتی و غیره و در کسین و صمغ و موسیلاژ و یککین و غیره صنف سبوم مواد آله ملونه مانند هاتوزین و بیلور دین و اور دین و سایرین و غیره و کلوروفیل و فیکوسیان و کازامین و غیره

کلیه اقسام قند را استاد مصنف مرحوم مغفور میرزا کاظم در پنج قسم قرار داده مانند قند قابل تبلی و قند میوه چا و قند گلبک و قند شیر و هر یک از این اقسام نیز دارای چندین قسم میباشند و مراد ما از مطلق قند قابل تبلی است و این با نام یک قسم قندی اختراع کرده اند که بی نهایت شیرین است و از اساکا و بن نام نهاده اند و ما اقسام پنجگانه را در بلا بطور اختصا بیان میکنیم

قند قابل تبلی

قند قابل تبلی که قند مشوری و قند شکر و قند چند رتبه نامیده میشود این قند در همه نباتات وجود دارد و در عده زیادی از گیاهان و در بعضی از حیوانات یافت میگردد و در بعضی از گیاهان و در بعضی از حیوانات وجود است بنحوی که در حین ضرورت میتوان از آنها استخراج نمود چنانچه در بعضی ممالک از قبیل کانادا و سیلان و ژاوا و غیره از سیو بعضی اشجار استخراج قند می نمایند

مردم فرنگستان تا ماه چهاردهم میلادی قند را نمی شناختند و بجای آن عسل استعمال میکردند و امروزه که او ماه نوید هم است در جهت دادن و تربیت آنها بجای رسیده که گذشته از اینکه محتاج به قند فرنگستان ممالک خارجی نیستند از قند چندینی که در مملکت خودشان عمل می نمایند و زده کرده و آنها را ممالک خارجی میفرستند و در فرانسه علاوه بر قندی که به ممالک خارجی فرستاده میشود موافق حساسیت که این اوقات کرده اند روی هم رفته هر یک نفر فرانسوی در عرض سال ده کیلوگرام قند استعمال می نماید خوب است ما مردم ایران قند را از خواب غفلت بیدار شده و بدیده عبرت مال اینده خود مان را بنگریم و مشاهده کنیم که به چه خوار و پائمال هستیم مردم فرنگ خواهیم شدن شکرا هوازی که در توارنج میخوانیم چه شد و کج رفت چرا با این استعداد مملکت این هوش خدا داد که با بنای طن کر امی کرامت فرموده باید خودمان را با این وجه محتاج و زبون و زبردست مردم فرنگ نماییم پیشینیا نمان چه میکردند از اهو از آن همه شکر بی داشتند ما چرا بیداریم اهو از که همان اهو از است گویان مردم غیر تمدن نباشند و الا اگر نیک بنگریم حال ایران اهو از است چه میخواهیم که در مملکت ما عمل نمایند کدام یک از محصولات گرم سیری سرد سیری که زمین است که در این خاک به ثمر نمی رسد بلی گوش

شکر میخواهد

شنوا میخواهد که رجال مملکت مانند اند و جز نخوت و خود ستایی چیزی ندانند و تفهیم دهند بخدا و غیرت دارند و
نردین از خدائی ترسیم و از خلق شرم نمیکنیم باری قد قابل تبلر شکل تبلرهای منشوری مکعب که صلب و بی رنگ
و شفاف اند متبلر میگردد و بواسطه اصطکاک تشعشع فوسفوری حاصل میکند و چون تبلرها منظم باشند کساز
قد زجاجی خواهد بود و این قسم قد با نرهای ترکیبات متبلری حاصل نماید و موسوم به ساکادات و بلا واسطه قابل
تجیر و انقلاب نیست ولی در حجاورت فرم آنها و خامضات ضعیفه مبدل به قد منقلب که قابل تجیر است میگردد
و کلبه تبلرهای قد در نباتات حجمی و در قد مصفی کوچک و با هم مجتمع میشوند و درجه اجزاء ۳۱ و ۳۲ جزء اب دارند
و چون قد را در حالت پیوست حرارت دهند که مابین ۱۲ تا ۱۴ درجه حرارت ذوب میگردد و اگر حرارت را به
۲۰ تا ۲۲ درجه رسانند بکین گشته و اسه میشود و بعضی تجیرات در آن حاصل شده و تولید کارامل میگردد و چون
بیشتر حرارت دارد و درند کاملاً تجیر میشود و وزن مخصوص قد ۳۰۵۰ تا ۳۱۰۰ است و این قسم قد شعاع
را بجانب همین منکسر میکند و در آب بخوبی محلول است خاصه با عانت حرارت و چون ترکیبات قد قابل تبلر یا
قد نباتات بخوبی در آب محلول اند لهذا ترکیب قد با هک را در صورتیکه طیب خواسته باشد هک محلول به حرارت
در طب استعمال میکنند

کارامل (اسید کاراملیک) جبهی است اسه رنگین و جاذب الرطوبه و حاصل از داغ کردن
قد و دارای بوی سوزنی بسیار مطبوعی است و نباتات داغی که در میان اهالی مملکت ما متداول است و نوعاً در
تسکین اوجاع از اجتماع ریاخ حاصل میشود عبارت است از محلول کارامل
قد گلبکوز که قد در آن نترن آمیده میشود و شعاع را نیز بجانب همین منکسر میکند و مانند پاره های
حله مرکب از سوزنهای بسیار خورد متبلر میگردد و طعم آن خشک و شیرین است و شبنمی آن کمتر از قد خشک
و در درجه حرارت ذوب میشود و در حرارت زیادتری بواسطه خارج شدن آب تبلر ۳۱ و ۳۲ از قد کاسته شده
و حرارت را باز ندارند مبدل به کارامل میگردد و در درجه انحلال آن در آب کمتر از قد قابل تبلر است و آب سرد بیش
از سه ربع خود این قد را حل نمیکند ولی آب جوش بهر مقداری محلول است و در الکترولیز باقی از قد مذکور حل میشود
و در حجاورت حوضات معدنی مانند قد مذکور فاسد میگردد و با ملینیات نیز مرکب میشود و ترکیبات آن
سهل الفساد اند و بابت که حرارتی تولید خامضات رنگین میکند و بواسطه این خاصیت به قد غیر قابل تبلر شبیه
است تا قد قابل تبلر

این قسم قد در غسل بعضی مپوه جات و نباتات ترش الطبع موجود است و هم چنین در مپوه جات شیرین چون انهارا
منجسکاتند مانند پده در سطح آنها شکفت میشود و نیز بول متبلر آن بمرض با بطوس یافت میگردد و از اثر جوهر
گوگرد آید و در سایر حوضات ضعیف و ناسسته تولید میشود و اختلافش با قدی شکر دانست که دارای سه
آنوم و زیادتر آب میباشد

گلبکوز حیوانی که قد کبد و قد با بطوس نیز نامیده میشود این قسم گلبکوز با طبع در جرم کبد و در خون
اورده فوق کبدی در خون آن جزء از و در بدن کبد واقع شده است و در خون محتوی در قلب این شش
در بوی موجود میباشد و در صورتیکه حیوان اشا بود در خون او رده رپوی و قلب او در او و طی و شعبان او بود
ندارد و با مثل نیست که موجود نباشد و نیز در این صورت که فاده عمومی یافت نمیشود و در مدت عمل هضم دندان

کارامل

قد گلبکوز

گلبکوز حیوانی

نیمه کوز است

شراب و نیز در آورده عمومی بمقدار که یافت میگردد و در این مدت در وید باب الکبد نیز موجود نیست مگر آنکه بواسطه اغذیه داخل در آنها شده باشد و در وصف با الطبع هرگز وجود این قدم دیده نشده و این قسم قدم موافق قواعد تجزیه مغایر گلیکوز است

قدمیه جات این قسم قدم بحالت امورت میباشند و در وید درجه حرارت میتوان از آن استخراج کرد و شعاع را نسبت به سایر منکسر میکند و ترکیب باطنی آن با گلیکوز مغایر است و در شیره میوه جات و هم چنین در عسل مایعی که هنوز در کنگه بود بالطبع موجود میباشد و یکی از دانشمندان ثابت میکند که قدمیه جات و شراب که گویا مبدئش نشاسته است بدو عبارت از قدمی شکر میباشد و در مدت انضاج تبدیل به قدمی قلب میگردد و این تبدیل را انگور و گریز و بل و انجیر بطور کامل حاصل میشود ولی در هلو و آناناس و در ذالو و الو و سیب و گلاب و غیره کامل نیست هر چه این قسم قدم را مصنوعاً میتوان از گرم کردن قدمی شکر با خامضات رقیقه بدست آورد و نوعاً بدون آنکه تغییر ماهیتی حاصل کند بواسطه یزودت ممکن است منجمد شود و در صورتیکه غلظت بسیار باشد اگر مدتی در جای سرد بماند انمای متبلری در قعر ظرف منجمد میگردد و بدینکه عبارتند از گلیکوز و ترکیب قدمیه جات با قلبیات مانند ترکیبات گلیکوز سریع الفساد است و حلاوت این قدم بیشتر از گلیکوز است و بهر مقداری در آب محلول و در الکل نیز شبت حل میشود و محلول آن بواسطه جوشیدن تخمیر شده و یزودی نگین گشته و طعم کارامل حاصل میکند

نیمه کوز است

قدم غیر قابل تبلر (تبلر ناپذیر) چنانچه گفتیم ماده منعقد و متبلر قدمیه جات عبارت است از گلیکوز و آنچه باقی بماند و متبلر نمیگردد عبارت است از قدم تبلر ناپذیر و جزء مایع عسل نیز از همین جنس قدم میباشد و در شمع و آبشیر بجانب سایر منکسر میکند و هر خواص شیشه به قدمیه جات است مگر آنکه گلیکوز و دیگر دان

نیمه کوز است

قدم شیر (لاکتوز) (لاکتین) عبارت از ماده است شیرین و جامد و بی بود در زیر دندان صدا میکند و بشکل منشورهای منظم سفید نیم لطیف متبلر میگردد و در شیره همه حیوانات پستانداران از علف خوار و گوشت خوار موجود میباشد و در سایر اخلاط بدن وجود ندارد و در وید تا برای بروز خود آب سرد و در وید ۲۰ درجه یزودت حل میشود و در الکل خالص اتر غرق میشود و با وسایط متعارفی انقلاب خمری حاصل نمیکند و بواسطه اسید سولفوریک رقیق و سایر محوضات معدنی به قدم انگور تبدیل میگردد و در این صورت انقلاب الکلی ممکن است در آن پیدا شود و الکلی که از شیر ساخته میشود همین قاعده است و در حلاوت مواد از ته که بواسطه حلاوت موافق الحجه فاسد شده باشند در کمال سهولت انقلاب لکتنی حاصل میکند و تولید اسید لکتنیک در آن میگردد و موافق اعتقاد ^{و مطلقاً اثر تر} تمام مذرات متداوله قوی الاثر تر است و مقدار بول حجره را ممکن است از ۲۵ تا ۵۰ گرم برسانند و مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ گرم است که در یک بار و لترات و پاتین مناسبی حل کرده در مدت ۲۰ ساعت تبدیل به بنوشنده هر چه اسید پتربیک این قدم را تخمیر میکند و از جمله چیزهایی که تولید می نماید اسید موسین است و مانند خامضات با قلبیات مرکب میشود و این قدم را یکد تبدیل به قدم یکد میگردد

مقدار این قدم در شیر حیوانات بواسطه اختلاط جنس اماد بعضی شراب فیر پولوژی مختلف میباشد و در لوجه و بل مقدار قدم ۱۰ جزء شیر را در بعضی حیوانات بیان میکنند

۶/۲۹	الاغ	۲۰/۳ تا ۲۴/۶	ذن
۸/۷۰	مادبان	۴۰/۳ تا ۴۰/۳	گاو
۴/۲۰	میش	۴۰/۴	بَر

در خصوص کافور و اسفند

تند شکر و سایر را در آغذه واد و به حقه تلذذ افه داخل میکنند و غذای مخصوص تنفس است و در کافور
ادویه و محافظت از این بسیار بکار میرود و چنانچه شربت و معجون و سفوف و قرص و گرانول و نقل و غیره را با آن
سبب سازند و هم چنین تند شیر باد و بسیاری از ادویه داخل میکنند

گرد قند مطابق کد کس بگردند قند سفید مقدار منظور نیم کوب کنند در گرم خان خشک کنند
و نرم ساخته از موپن ای پستی بیرون کنند و آنکه نخاله باقی گذارند و این گرد را علاوه بر استعمال در دوا سازی
مانندانی سبتیک بطور وفاده استعمال میکنند

شربت ساده (شربت قند) شربت سفید بگردند قند سفید چه کرده ۲۰۰ اب صاف
۱۰۰ بحالت یودت حل کرده با کافور صاف نمایند این شربت را صلاح ادویه بسیار مستعمل است و در گرم
تیر از ده ماه گرم و در ده گرم یسوز ۲۰ گرم از ادویه داخل میکنند

لبنه دیگر مطابق کد کس بگردند قند سفید چه کرده ۲۰۰ اب مقطره مخلوط کرده تا بد درجه جوش حرارت
دهند و در این جوش از روی آتش برداشته و با کافور صاف کنند و این شربت در حالت جوش ۲۰۰ درجه نشان
میدهد و بهتر است که شربت ساده را با این طریق سازند بگردند قند سفید ۱۰۰ اب مقطره ۱۰۰ در حالت یودت
حل کرده با کافور صاف نمایند و در این صورت ۲۰۰ درجه نشان خواهد داد

ساکارات اهل معمول پلنگو بگردند قند ۱۰۰ اهل شکفت شده ۳۰۰ اب صاف ۱۰۰
قند را در آب حل کنند و بعد اهل را افزوده بهم زنند و صاف کنند و در حمام شرب یا حرارت ملایمی بخمر نمایند
و در بین گاه گاه بهم زنند و صاف کرده مجدداً بخمر نمایند تا درجه پیوست و محصول را از حجامت هوا و رطوبت
حفظ نمایند و این ملح در آب خالص کی محلول و در شربت قند منجوبه محلول است و از ادویه ها و با پیوست
طبع منجوبه از سوء هضم مقدار آسان گرم در شربت قند حل کرده و در عرض و زرد و با سه دفعه بعد از غذا استعمال
میکند و بهترین برای قفای اسید فیک است که از ده ماه گرم از ادویه شربت قند بی حل کرده مکرراً بنوشند
شربت ساکارات اهل معمول و در ولت بگردند اب اهل ۱۰۰ قند سفید
در صراحی ریخته بحالت یودت حل کنند و باید صراحی پر باشد و حقه احتراز از حجامت هوا و با پیوست
را صاف کرده و این شربت را در اسهال اطفال شیر خواره و با ناز از شیر گرفته استعمال میکنند و مقدار شربت
ان از ده ماه و گرم است که در شیر مخلوط کرده با فاشق کوچک مد رجاء بنوشند

ساکار و کالی معمول بلوند و بگردند قند ۱۰۰ اگر به کربونات سود ۲۰ گرم مخلوط
کرده و با مقدار کافی کارمین محلول را رنگین کنند و مقدار شربت آن ۲۰ گرم است محلول در ده گرم اب

ساکارات اهل

ساکار و کالی

میباشد و ارتفاع آن تا ۲۰ م میسر شود و در ساختن خانه ها بکار میرود و از آن درك و حصیر نیز میسازند و در
 سایر اعمال زندگانی نیز استعمال میشود و در اغلب بند های آن ماده متخیری موجود است و موسوم به **طباشیر**
طباشیر (نباشیر) ناباشیر (ناباکیر) ماده متخیری است سبلی و مرکب از سبلیک
 پیاسر اهلک و درجه ای جزء دارای ۱۰ جزء سبلی و ۱۰ جزء پیاسر اهلک است و این ماده در عقود بند های
 خیزان یعنی رجوفان عقود متخیر و منجید میگردد و بقول کلی صلابت بشره تمام نباتات طایفه گرامینه بواسطه
 سلس است و مقدمین از دانشمندان خواص چندین برای طباشیر ذکر کرده اند که گوناگون آنها خبالی باشند
 فی شکر **قصب السکر کان اسوکر (دو و اسوکر) ساکاروم**
اوفسپناروم (اروند و ساکاریفیل) قصبی است از فی و از طایفه گرامینه و بومی
 هندوستان و ماورای رودخانه گنگ و از آنجا این نبات را بهی بستان و شامات و مصر و امریک و جزایر انقیل
 برده اند و سابقه این فی اسطوانه و گره دار و از ۲ تا ۳ م میسر و ارتفاع آن است و جوفان ممتلی از ماده است
 اسفنجی و دارای عصیری است که از آن شکر قند میسازند

طباشیر

طباشیر

طباشیر

جُغَنْدَرَه سَلَق مَبِیَّت (بیراؤ) نَبَائِی تَبَوُّلُون درگاه شناسی همه نباتات طایفه
اروش راباسم بیت موسوم میکند و یک جنس از آنرا که **بیت متعارفی نَبَائِی و لکا**
ولیس مینامند نبات است خشک مانتد دارای سه قسم عمده و همه آنها را مانند مواد غذائی استعمال مینمایند آ
 قسمی که از **پواره** مینامند و برگهای این قسم را با برگهای ترشک مخلوط کرده میخورند و در طب از آنها ضاد
 ترتیب میدهند که مانند ملینات اثر میکند و نیز این برگها را در دغاده شمع منقط بکار میبرند **۲ بیت اسپکلا**
 تنغه وسط برگهای این قسم را بطور غذا استعمال مینمایند **۳ جُغَنْدَرَه** بقول خاص نشه آن کمی و محروم و درك
 است و از آن غده مطبوعه و مغذیه محسوب میشود و دارای ماده قندی میباشد معاین قندی شکر و علاوه بر
 قند الکلی نیز از آن استخراج میکنند این قسم دارای چندین قسم ثانوی است که یکی از آنها **جُغَنْدَرَه قندی نَبَائِی و**
ساکارین مینامند و مخصوص استخراج قند و الکلی است

طباشیر

گَز (زردك) عَزَزَت كَارُوت و دُوسَكَارُون نبات است از طایفه چتری
 و بستانه و بومی و در شبه گز بستانه یکی از گونه های بسیار مطبوع است و بعد از چغندر و اسپنار و از همه پشته ها
 متداوله شیرین تر است و این پشته که در زمین بطور عمود واقع شده کمی و فی الجمله معطر شیرین شکری و رنگ
 آن سرخ و نازک و علاوه بر قند دارای مقدار زیادی پکتین میباشد و نیز ماده مخصوصی از آن استخراج کرده اند
 قابل تبلور و نارنجی و خشن و آنرا **کاروتین** نامیده اند و مردم فرنگستان مغلی زردك را در دفع یقان استعمال
 میکنند و ضماد رنده کرده آن در دفع احتراق مفید است و یکی از دانشمندان این ضماد را در دفع داء القبیل استعمال
 میکنند و دیگری از استعمال این ضماد در دفع تو مویرهای سرطان متفرج تجید مینمایند و در بعضی ممالک زردك را
 با جفال مقبلی به کرم میخورانند و در شبه گز بومی مخصوص تخم آن بوی معطر طعم حاد و فی الجمله گزیده داود و از این
 حقه است که مرابین و از عوامل محرکه ضعیفه میداند و تخم گزیده یکی از بزوراد به حاره ضعیفه میباشد که بوی
 زردك گزیده را هم مانند ادویه نافع الحرج استعمال مینمایند

پولپ گز بگزیده در شبه گز بستانه مقدار منطوب رنده کرده و از مویر موی بگذرانند و این پولپ را

طریقه امتحان قاروره

۶۱۹

مانند صفات ملین استعمال میکند

سپسارون تشروی (سپساروم) نباتی است از طایفه حیریه و تخم آن شبیه به تخم رازبان و زبون تر و انچه صاحب تخم مینویسد از ادویه مجهول الماهیه است گویاید اصل شد و اهالی انگلستان و المان تخم سپسارون را مانند ادویه استعمال میکنند و در شهر آن که معطر و خیلی شیرین است از عوامل مدبر حضرت مدبول فاطح الحی است و نیز از ادویه دفع نفث الدم و بول الدم استعمال مینمایند

سپسارون

در بیان امتحان قاروره

در بیان امتحان

هرگاه بول شخص مبتلی به دبابیطوس قندی (گلپکوزوری) را در ۴ ساعت جمع کنند از ۱۰ و ۲۰ تا ۷۵ گرم قند گلپکوز را را خواهد بود و ترشح بول ممکن است بدرجه زیاد گردد که در ۴ ساعت از ۱ تا ۱۰ لیتر شخص مریض را در نماید و این بول نوعاً در رنگ و بوی و غیره حاجب مادی دارای طعم شیرین شکری است و چون بگذارند بحال خود بماند اسید شده و انقلاب الکلی در آن حاصل میگردد و وزن مخصوصش از ۱۰۳۷ تا ۱۰۷۰ است و هرگاه مدتی پس از خروج با ذره بین امتحان شود گلوله های فرمان در آن مشهود میگردد و چون در شخص مبتلی به دبابیطوس عطر غالب بود مرض را بولید پیچ و اگر جوع غلبه نماید بولیفارشی مینماید و عموماً بدرجه هزال و فحول در مریض عارض میشود که گویاید با بدن از بدرقه خود تغذیه میکند و بزاق قبل از استعمال غذا اسید بعد از آن با خشی و با قلیائی است و در گردان ترشح منی نقصان یافته و مایل بمقاربت نیستند و در زنان اغلباً وقت حبس طمث عارض میگردد و آلات ظاهری بدن مستعد بحض و اودام شده و دمل و خراج و بثورات جلدی عارض میشوند و نیز در احشاء داخل اودام شدیدی که منجر بموت عضو گردد و نیز قیل و نشیت و ذان الریه بروز میکند و هم چنین غائر با در احشاء اطراف سافل مشاهده میگردد و در مجرای بول حالت تحریش و حکه ظاهر گشته و پیوسته با لاینت عارض شده و در مجاورت بند حشفه و بطرئوهای غارچی شکل بروز نموده و در آلات تولید حکه ظاهر میگردد و حالت عمومی بدن را بتدای مرض بقاعده و خوب است و بعد حالت خرن و غیره و بعضی انفعالات نقصان و مایل بخلولای خراقی عارض میشوند و در آخر مرض بدن منحرف شده و حالت فحول اشتداد نموده و لشرها نرم شده و اسنان سافل گشته و نفس منتن شده و اطراف سافل متبهم گشته و گاه استسقا زنی عارض میگردد و عموماً انقباض سریع میباشد

امتحان قاروره

امتحان قاروره دانشمندان کمپا بقیناً مستغنی اند از انچه در این فصل ذکر خواهیم کرد ولی جهت بعضی از اطباء که اغال کمپا را مدتی ترک کرده و فراموش نموده اند بجا فایده نیست و فقط محض مذاکره و یادآوری آنان فقرات ذیل را ذکر مینمائیم

آ در عرضی که طبیب حدس بر وجود البومین میکند خیلی مفید است که قاروره را حرارت دهند زیرا که هرگاه قاروره دارای البومین بود اگر قندی کمی از ۱۰ درجه حرارت بر آن وارد آورند متغیر گشته و البومینش جدا شده بشکل خطهای مختلط در هم مشهود میگردد و نباید دانست نه هر بولی که بواسطه حرارت تغییر میکند دارای البومین نیست و این ثابت مینماید و میگوید بعضی اوقات فوسفاتهای حاکی محتوی ببول های قلیائی دوده

درجه حرارت در گذشته و رنگ قاروره را که می‌کشد و چون شخص مکرر بول را امتحان کرده و مقدار به تجربه آن بود این که درت را با کدورت البومین مشبه خواهد کرد و به بولها آنها را از هم تمیز دهد و بوشا را می‌گوید و هم بولی که در طرف صبح قبل از خوردن غذا از شخص سالم خارج می‌گردد بواسطه حرارت که میشود زیر این بول چون قدری اسید است بواسطه جوشیدن فوسفات‌ها که محتوی آن غیر محلول شده و با مواد مخاطی مختلط گشته رنگ قاروره را که در می‌نماید و نوعاً بولی که دارای مواد مخاطی بود در جوشاندن بطریق کف میکند که از اطراف ظرف خارج ریخته میشود و عموماً طریقی که در جوشاندن بول استعمال می‌نمایند قریباً بولی کوچکی است که بواسطه الکلی از جوش می‌آورند که یکی از بهترین معرفات قاروره حقیقه شناسانه البومین است و تقریباً است و این اسید را چون بدقت بوی که دارای البومین بودی بزنند محصول بلا واسطه که در شده خطها البومین زودی مشهود می‌گردد و نباید فراموش کرد که چون این اسید را بمقدار زیادی روی قاروره ریختن ممکن است مواد را سب شده و باره حل کند و نه چنان است که هر ماده را سب شده که از افزودن این اسید قاروره حاصل میشود البومین باشد چه بولی که دارای مقدار زیادی و را تا بود نیز از افزودن اسید تقریباً در خواهد داد اما چون قاروره بواسطه حرارت که در شود و از افزودن اسید تقریباً در دهد محقق است که دارای البومین می‌باشد پس در اثبات وجود البومین این معرف را با هم باید استعمال نمود و لازم است که این مطلب را همیشه در خاطر داشته باشند که هر بولی که دارای هم و با خون بود لا بد از آنکه البومین خواهد بود پس در این صورت می‌باید ببول را گرفته و با ذره بین امتحان کنند

نم دیگری از معرفات قاروره تن است و نوعاً محلول از استعمال می‌کنند با این طریق که اگر گرم تن را در ده گرم آب حل کرده و ده گرم اتر بر محصول می‌افزایند تا بخوبی محفوظ ماند و این محلول را چون در قاروره داخل کنند رنگ این البومین و سایر مواد الی در می‌کند ولی این عمل را در هر یک واحد مکرراً باید جاری نمود تا بتوان بر آن اعتماد کرد و یکی از دانشمندان می‌گوید هرگاه شخص آبگوشتی بخورد که دارای لایتن زیاد باشد مدت پس از خوردن آن قاروره اش را بواسطه محلول تن امتحان کنند از حقیقه در شدن لایتن رسوب زیادی در آن مشهود میشود

نم یکی از بهترین معرفات حقیقه شناسانه قند قاروره مبتلا بان به دیاسیتوس اهک شکفت شده است که بطریق ذیل ساخته شده باشد بگریز اهک زنده مقدار منظور باب بشکند و بعد رصیحه داخل کرده در آنرا ریودی و محکم به بندند و در جای این عمل کفایت میکند که در قریع بلوری کوچکی ده گرم بول را با ده گرم اهک مذکور می‌جوشانند هر گاه دارای قند باشد رنگ کامل بر وزن می‌کند و هر چه مقدار قند بیشتر بودی قند و رنگ زیاد تر و محصول تیره تر خواهد شد و اگر احیاناً محصول رنگین نشود و گرم بگریز اهک افزایند باز می‌جوشانند اگر باز هم رنگین نشود حقیقه آن چنان در عمل نصف فاشو چای خودی غسل و با شربت شاسته بیفزایند و می‌جوشانند در این وقت محصول شدت رنگین می‌گردد و مطمئن میشوند که اهکی که استعمال نموده اند قند کافی تکلیس شده و قاروره به جوجه دارای قند نیست

که دیگر از طریقهای معرفت قند قاروره طبقه منسوب به **باریت** است که طریقه نیز نامیده میشود و این عمل را با این طریق جاری می‌کنند و لوله تجربه قدری بول ریخته و یک ثلث و یا یک ربع

محلول بار سویت و پافه لنگ حی اقرابند و بر وی کامیا الکی لوله را حرارت میدهند در صورتیکه قاروره دارای قند بود در دزد قمر رنگی که عبارت از قند گلپوز است را سب میشود و محلولی که در این عمل استعمال میکنند باید تازه ساخته شده باشد

محلول باری سویت و فیهلک (محلول کویر ویتاسیک) مطابق

سُحْرٌ دُورٌ وَوَلَّتْ عِبَادَتَاكَ أَسْوَاقُ خَالِدٍ مُتَبَدِّلٍ مَسْأَبِ ابْتِغَاءِ سَوْدِ كَشِيكَ

۱۳۰ طرطرات خشای تپاس ۱۰۱ (با طرطیر محلول ۱۴۰) اب مقطر ۵۰۰ و یکی از دانشندان موسوم به ^۹ **مونی**

نسخه مذکور را تغییر داده و حقه منع از درد شدن طریق و اکسید من نوشاد و بر آن محاق را بدین نسخه بگزید از یک

طرف سولفات خالص مبتدئ مس و عذاب مقطر و عا حل کند و از طرف دیگر نوشادر خالص ۳ سود گسبک

۱۳۰. اهری ۱۳۰. طریح محلول ۱۰۰ اب مقطر ۱۰۰ ۱۰۰ نیر حل کند و درو مخلول را داخل نماید و باید وزن محصول درست

۵۵۵ اناسد

و طریقه ذیل که منسوب به **میرزا** است نیز در تعیین قد محتوی رقار و رده متداول دانشمندان این عصر **میرزا**

بول رادر لوله تجزیه داخل کرده و پیاس کسبیه مقدار زیاد بر آن قرار بند و با لامپ الکلی حرارت دهند هرگاه محلول

دارای نقد بود رنگ اسم قابل به سرخی حاصل میکند و مقدار نقد هر چه بیشتر باشد محصول و رنگ تو خواهد بود

وہاں کہ در بول محوی ز لولہ تجریم مقدار کی سو نیرات بیہوت و قیاس کشیک افرائید و ہاں ماں کلی خوش

اورند اگر سوب سپاهی حاصل شد معلوم میشود که فاروده دارای قداست و در این امتحان آخری از پیشین

الو میں نیز مطمئن خواہد شد

۱۶ هرگاه قاروره مبتلایان به دبا بپوشان با محلول **وی و می** مخلوط کرده حرارت دهند و سورتیکه دارا

قد باشد رنگ ای محمول مبدل به درنگ
مخلول طرقات مضاعف یاس من

۱۱ یکی از معرقات قاروره محلول بدورد ویتا سوحدوره است در صمغ و تنکه بطریقه ذیل ساخته شود رنگ بنفش ۱

خزید و در ویتاسپوم ۱ جزء دره جزء اب مقطر حل کند و چون قاروره دارای سه لفاف کشد و از یک کج از قارن

بناے باشد که شخص دواء استعمال کرده و این محلول را بر آن سفارند خطا می کرد، نیک شایده با ما آشنا باشد.

میکردند

۹) طریقه ذیل در امتحان فاروده معقول نصیر^۱ اطباء میرزا نصیر و اسناد باشی لشکری دولت علیه است

و معمول این اشخاص و قسم تجربه است یکی تجربه تعینی و دیگری مقداری

ولا تجربه تعینى منظور از این تجربه فقط تعین وجود قند است در قاروره و همه اجزای این عمل مقداری بول را

در لوله تجربه بلورینی نخبه و در روی آمپالکی با جوارت ملا می گرم میکند و قدری سولفات مس را افزوده

مجدد حارث می دهد و بعد سه چهار قطره اما نباتات مایع اضافه می نماید اگر دسوی ظاهر شد بلدی و خود تند

ست و الا فلا و چنين ميگويد هر كه تحملول سولفات من امانتاك داعي بخداي ساخت و بعد ي فارور اقرار ايند

متر خواهد بود

انما تجربه مقداری که پس از تجربه اول باید اجری نمود و مقصود از آن تعیین مقدار قند محتوی در قاروره است

و این عمل را با عانت محلول **فهلنگ** اجرا می کند زیرا که هر ده سانته مطر مکعب این محلول بواسطه یک گندم (۵ سانته گرم) قند گلبکوزی رنگ دنگ میشود و لا بول را در گلاس درجه دار و زنه ریخته و بعد رقرع بلوری کوچک که ظرفیت آن قلا دو پست گرم باشد و اسانته مطر مکعب محلول **فهلنگ** داخل کرده و از بولیکه در گلاس زنه می باشد که روی آن ریخته و حرارت دهند تا محلول بواسطه ترسب قند کلی به رنگ شود اگر دنگ ماده داسب شده سفید گردد قند محتوی رقا و رده عبارت از قند متبلر است و هرگاه رنگ آن قرمز شود قند گلبکوز خواهد بود و بعد وزن قار و ده که در این عمل بکار برده اند معین کنند و از روی آن تعیین نمایند مقدار قند را و این دانشمند میگوید قبل از شروع با عمل مذکور ابتدا باید بواسطه کاغذ تورسول قار و ده را امتحان کنند تا ترش نباشد

محلول فهلنگ معمول نصیرا طبیا بگردد سولفات متبلر مس ۵/۴۰ گرم ۳۰ گرم اب مقطر ۳۰۰ گرم طرطرات پیاسر سود ۳۰۰ گرم محلول غلیظ سود ۵/۴۰ گرم با عانت حرارت سولفات و طرطرات را حل کرده و بعد محلول سود را افزایند و بقدری اب مقطر اضافه نمایند که محصول ۵۰۰ گرم گردد

در هشتا - بعضی عمل ها

در این رد که می کنیم قهوه و چای کولا و کافین و تئین و گوارا و این و مانند و تو کربکافین و محصولات هریک از آنها **قهوه بن (قهوه) ق کافل کوفیا** عبارت است از ثمر درخت کوچکی از طایفه **روبیله** و این درخت که همیشه سبز است و از به تاء مطر ارتفاع دارد از محصولات بومی پنج می باشد و در کوهستان این مملکت بخودی خود روئیده و بمقدار زیاد عمل می آید و بعد از این درخت را از انجا سیاه مالک خاره از قبیل بن و جزایر ایتل و برنیل و سنت و منک و غیره برده و ذراعت می کنند و بعضی مصنفین فرنگ این درخت را از محصولات بومی **دیشا** می گویند و صاحب خزینا اروپا در سبب انتشار قهوه چنین میگوید شیخ ابوالحسن شاذلی رحمه الله که در کوهستان بن صومعه داشت و مردمان او بسبب کثرت شب بیداری رد پا ضات کسل و مانند میشدند اتفاقاً وقتی بعضی از ابا فله خوردند رفع کسل ماندگی ایشان شد و این بدین پیران گفتند ایشان نیز خوردند و نفع یافتند به پی خود گفتند او حکم نمود که در اب جوش داده از ابا شامند پس چون این صیوه را در اب جوش داده اب از اجی اشامیدند باعث رفع کلال و ملال ایشان میشد پس قهقه شهرت تمام یافت و تجارت در کل بلاد برپا شد و منتشرها شدند

هر حقه ثمر این درخت که عبارت از قهوه بود حبه است سرخ و بجم گلاس کوچک و دارای وجوف که در هر یک از آنها موجود است و این دانه از یک طرف سطح و در وسط دارای شیار طولی و از طرف دیگر محدب و یکی از دانشمندان موسوم به **پاپن** قهوه را تجزیه کرده و مواد ذیل را در آن یافت است سلولوز ۳۰۰ اب ۱۲ مواد دسم ۱۰۰ نا ۱۰۰ گلوکز و وکترین و اسید نباتی غنی معین ۵۰۰ الگوپین و کازین (گلوپین) ۵۰۰ کلوریدرات پیاسر و کافین ۵۰۰ نا ۵۰۰ ماده از ۳۰۰ کافین از ۱۰۰۰ دهن اصلی متخراجه ۵۰۰ اسانته مطر ۲۰۰۰۰ مواد معدنی ۱۰۰۰۰ و جملتان ۵۰۰

در هشتا - بعضی عمل ها

مضغین فربك قهوه را در عداد ادویه محرك و عوامل موقت و متبیه بشمار می آورند و بر طیب لازم است که آثار
فیرپو لوزی را زیادند عده اثری که از آن ظاهر میشود و اثر تراپوپیکش منوط به این اثر است عبارت است از این که
موجب تقطد ماغ میگردد بدو آنکه مانند مواد الکلی تولید حرارتی در آن نماید و در اشخاصی که فی الجمله عصبان
مزاج باشند يك نوع خالت احداث و وضع تشنجی و خالت خلجان در قلب حاصل میکند مشابه به اثر تحریکی که از
عوامل ضد تشنج ظاهر میگردد و در سلسله عصبانیه پیشتر در سلسله خونین که اثر منیما بد و در نبض و حرارت
عمومی بدن اثری نمیکند و اگر گاهی موجب سرعت نبض شود در زیاد خوارت بدن بهیچوجه مؤثر نخواهد
بود و تا بحال دیده نشده که در آلات و ران تحریک نماید و مورد حمای موقتی گردد ولی تحریک عصبانی آن هم
دو سه مشهود میباشد

یکی از آثار یکی از شرب قهوه در اشخاص عصبانیه مشاهده میشود بر خالت خلجان و قلقلی است در قسمت فوق
معدیه مشابه به خلجان و قلقلی که در اشخاص مبتلا به عواض نفسانیه مشاهده میگردد و هم چنین است بر وادار
در اطراف و در عروق اعصاب اثر مخصوصی می نماید و انقباض کرده و هوش را زیاد میکند و بر اعمال متفکره و متجمله
حیاتی و حواس با قوت داده و اعمال آنها را زیاد می نماید و هم چنین مورد بی خوابی میشود و آثار مذکور در اشخاص
عصبانیه که معاد بشریب قهوه نباشند پیشتر مشهود میگردد و نیز بر ترشح بولی اثری قریب در صورتیکه بی نمک
خواهد بود و عموم آثار مذکور بخصوص حالت گریزی و خلجان قلب در غیر معتادین بشریب قهوه ظاهر میگردد و
در معتادین فقط قوای ماغی را با فی الجمله زیاد میکند و با آنها محفوظ میدارد

قهوه در معانی اثر کرده و تقلصات آنها را اغلب تحریک نموده و موجب تخلیه میگردد و از همین جهت است که اشخاص
مبتلی به بواسیر از شرب آن غالباً کراهت دارند در صورتیکه قهوه را بمقدار کم بنیاشانند یا بر عمل تنفس می قریبند یا
انرا بحالت طبیعی نگاه میدارند ولی چون بمقدار زیاد بنیاشانیده شود متدرجاً عمل تنفس را بطبی می کند و نیز عمل تحریک
و ترکیب آلات را بطبی می سازد و یکی از دانشمندان میگوید مقدار آورده را که یکی از فضول بدن است کم میکند
و بر مقدار اسید کربونیک بخار شده می قریبند و دیگر یکی از دانشمندان که تجارب زیادی را این باب نموده این
استقاص آورده را مسلم نمیدارد

علاوه بر آثار مذکوره قهوه در آلات تولیدی اثر کرده و از قوت آنها می کاهد و جمعی از دانشمندان این اثر را در قهوه
مأبت کرده اند و در مشرق زمین نوعاً قهوه را در کم کردن میل بمقاربت استعمال می نمایند ولی چنانچه بعضی
تصور کرده اند زبان را عقیم نمیزاند و عموماً از نهای عصبانی که مستعد بعرض تشنجات اند کمتر تخم می گذارند
نازنا فی که دارای این مزاج نیستند

بقول کلی قهوه یکی از بهترین محرکات است و عمل هضم را سهل میکند و فوق العاده مقاومت می نماید
اعمال شاقه روح را و از آن دفع حیات ناشی استعمال میکنند و در همه موطن قریباً و مخصوصاً لات و سایر
محد را استعمال قهوه شایع است تا مقابله کند خالت نوم و سبانه را که لازم این مسموم است و هم چنین در
دفع کلک و زودی البومین اودی و کولرا و سبانه سرفه مفید است و در اختلالات معوی مخصوصاً رختا
دیده بعضی از دانشمندان فواید چندی از استعمال آن ذکر کرده اند

کافی

چای شای قهوه عبارت است از برگ درخت تیشا سینا سپیس که درخت کوچکی

تفصیلاً

درختستان

از محصولات بوچی چین و ژاپون و در چین درخت چای بود و درخت رز در حمالک نامیده شد و این درخت که از طایفه قهوه است از بهار و تا بهار و در فواید و برگهای آن کدو و پی و همیشه سبز است و در بعضی از بطنهای آن بوی پره های متعدد نیست و هر گلی پانچ برگ و با برگهای بادی دارد و الاث تدکیر خلی متعدد و در تحت میوه مندرج شده اند و میوه این درخت عبارت از کپسولی است صلب و قشری و تقریباً خشکی و محتوی یک باد و جبه

در چین و ژاپون برگهای جوان درخت چای را سالی و دفعه می چینه اند و آنها را مدت نیم دقیقه در آب جوش فرو برده و بعد از وی صیغه های این بهریت می کشند و لوله می کنند و انواع این برگهای لوله کرده را با بعضی گلهای معتدل مخصوص هر گل **اولیافراگراس** و گل **کامیلیا سارازانکوا** مخلوط کرده در صند و قهوه می پزند و مدتی بماند و در آنجا چای برود و قسم است چای سفید چای سیاه (چای سفیدی) و چای سبز چای قرمز چای پی و چای مرواریدی و چای باروطی و چای چولان و چای سیاه برود و قسم است چای سوچونک و چای پکو و چای سبز چلی و با درخت چای سیاه تحریک میکند و تا چندی قبل از نشاندن فرك از خواص ترا پوئیکی چای چندان اطلاعی نداشته و مطبوع از امانند مشروبات گوارا می پنداشتند تا آنکه یکی از دانشمندان ثابت کرد وجود مقدار زیادی مواد از ته در چای که در بدن انسان مانده و مواد کبر غذا اثر می کند و دیگری ماده از چای استخراج کرد که با کافین این و جراثیم است و از آن قشبن نام نهاد و این ماده اگر چه در همه اقسام چای موجود است ولی در چای هنرون بیشتر از سایر اقسام میباشد و در هر اجزء ۱۰۰ دارد و چای پکو که از همه کبر دارد در هر اجزء ۲۰۰ دارد و از چای دایکی از عوامل حرک بسیار قوی میدانند و مخصوصاً در تحریک اعمال هضم بسیار استعمال میکنند و مقدار شربتش ۲ گرم است مطبوع در یک فنجان بزرگ آب جوش

درختستان قهوه

قهوه بوداده (برشته) معمول بیمارستانهای لشکری بگزیند قهوه اعلام مقدار منظور در اسطوانه ای التبرشته کردن قهوه داخل کنند و در روی آتش ذغال یک حرارت منظم و بطبیعی بچرخانند و در خارج آتش گاه گاهی آن اسطوانه را بقوت حرکت دهند تا دانه های قهوه بخوبی مخلوط گشته و دانه های آنها جدا گردد و بر این عمل مداومت کنند تا دانه های قهوه بخوبی برشته شده و رنگ آسری که فی الجمله رنگین باشد حاصل نمایند و آنوقت آنها را در هوای آزاد بگسترانند تا سرد شوند و بعد غزال کنند با این طریق از ۱۰۰ اجزء قهوه بوداده آن و تا ۱۰۰ اجزء قهوه بوداده حاصل میگردد

پوسپون قهوه معمول بیمارستانهای لشکری بگزیند قهوه بوداده اگر شربت ساده ۱۰۰ گرم مدت ده دقیقه در ظرف در داری و مقداری آب جوش هم کشد که ۱۰۰ گرم مصفای آن باشد بعد صاف کرده شربت را بنظر بند

این پوسپون مانند حرکات درد معده اثر می نماید و طوری در بدن مرمت میکند که شخص موقتاً احتیاج با استعمال غذا نمیشود و استعدادی بدن میدهد که میتواند اعمال نفسانی و حیوانی را بخوبی جاری نماید و الاث را کم کرده

واعمال و دان و تنفس را بطبی میسازد و از اذرهنگام کبودی کول را و حمله های جنات ردی و اخناق و خنق تنقی و نف الدم و رخی و تبهم بواسطه مسموم و خدر و بخصوص اکسید و کربون استعمال می نمایند و پیاله پیاله به فاصله یک زباد باکم نزدیک باید شامید

تیزن قهوه معمول بیمارستانهای پاریس بگیرند قهوه بوداده اسپا کرده ۲۰ گرم آب جوش ۲۰۰ گرم مدت نیم ساعت کرده صاف نمایند و مانند پوسپون مذکور استعمال کنند و **تیزن قهوه و کنکینا** را باین طریق میسازند که در تیزن مذکور ۲۰ گرم عصاره کنکینای خاکشری حل میکنند **ایضا تیزن قهوه** بگیرند قهوه برشته اسپا کرده ۲۰ گرم آب جوش ۲۰۰ گرم مدت ربع ساعت کنند و با آب جوش را در قهوه داغی وی قهوه بریزند و ۲۰ گرم شربت ساده افزایند و چون ۲۰ گرم کپاک بر محصول اضافه کنند مانند محرکات معرق اثر خواهد کرد و در تبهم تریاک نیز مستعمل است

پوسپون دافع حمی بگیرند قهوه بوداده ۲۰ گرم آب جوش ۲۰۰ گرم کرده و صاف نموده ۲۰ گرم آب لیمو بفرایند و در حالتی که گرم باشد ناشایا شامند

مشروب ضد خجده و معمول و ان مونس بگیرند خل خمر ۲۰ گرم قهوه بوداده ۲۰ گرم بجوشانند و صاف کرده ۲۰ گرم قند افزایند و در سوانحی که از افراط در استعمال تریاک و محصولان عارض میشوند در ربع ساعت و فاشی کوچک در حالتی که نیم گرم باشد بیا شامند و این مشروب را **سرکه قهوه سود** **پور** نیز می نامند

مطبوع قهوه بگیرند قهوه بوداده مسحوق ۲۰ گرم آب جوش ۲۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند **مطبوع ضد گرم** بگیرند قهوه ۲۰ گرم دوده چوب ۲۰ گرم آب جوش ۲۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند و ۲۰ گرم شربت موس جزیه کورس بفرایند

نقوع قهوه بگیرند قهوه بوداده ۲۰ گرم آب ۲۰۰ گرم مدت ۱۲ ساعت بجوشانند و صاف کنند و موافق مبدل مرض صفی لاشیرین نمایند با گلاس کوچک در عرض فذ مدد رجایا شامند

تیزن چای مطابق کد کس بگیرند چای ۲۰ گرم آب جوش ۲۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند این تیزن در خواص تحریک مشابه تیزن قهوه است

تیزن الکلی چای معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند چای هیزون ۲۰ گرم مدت ۱۰ دقیقه در مقدار آب جوش دم کنند که مصفی ۲۰ گرم باشد و ۲۰ گرم شربت ساده افزایند اگر خواسته باشند ۲۰ گرم الکل ۲۰ درجه اضافه نمایند و این تیزن را که محرک است و در هنگام کودی کول را مستعمل نیم گرم با گلاس کوچک متدرجاً بنوشند

کولا

کولا نباته است بوجای فریقا و از طایفه **مالواسه** و در طب تخم انرا که دارای کافین و تیورومین و نین است مانند مقویات و در دفع اسهالهای مزمن استعمال میکنند و مقدار شربت از عصاره الکلی آن (۱ در ۵) تا ۲۰ گرم و اگر بوداده نیزه تا ۱۰ گرم است بطور مطبوع

مواد مانع الجمع مواد مانع الجمع کولا مانند الکوشد ها و تن است

حب کولا معمول هکل بگیرند عصاره الکلی کولا ۲۰ گرم با مقدار کافی گرد کولا ۲۰۰ گرم

و از به تله حب و عرض و زینوشند

پوسبون کولا ایضا معمول هیکل بگزند اب به گرم تعفین کولا (۱ دده) اگر تعفین

ذبه سائنه گرم شربت ساده ۵ اگر مخلوط کرده در عرض و زینوشند

شراب کولا بگزند تخم تازه کولا ۵ ماه ۵ اگر شراب سفید و شیرین ۵۵ اگر مدت ۵ روز بخیا کنند

صاف کنند

کافین و تین گوارا بن عبارتند از مواد متبلی که از قهوه و چای و پوینا سور بیلین استخراج

میشوند و این سه ماده در حقیقت ماده واحدی میباشد که از نباتات مختلف اخذ شده و اسامی مختلف بر آن

میگرد و کافین داد و نقره داشتند و سوم به پلتر و روبکر در سال ۱۲۶۰ هجری کشف نمودند

و طریق ساختن آن موافق دستور العمل زانل از قرار ذیل است

بگزند قهوه بونداده و مسحوق مقدار منظور بنزین مقدار کافی قهوه و ذرات دیلاسمان داخل کرده و بنزین بارو

آن و بنزین ماده مستخرج را در حمام ماریه حبه گرفتن بنزین تقطیر نمایند و تقاله را که دارای کافین است در آب

حل کنند و صاف نمایند و مصفی را تغلیظ کرده بگزند و متبلی شود و ماده متبلی عبارت است از کافین که بشکل

منشورهای سفید ابریشمی و طول متبلی میگردد و بی بومیداشد و طعم آن تلخ و محلول در ۹۱ جزء آب و ۱۲ جزء

الکل و ۱۹ جزء اتراست و در آب جوش شدت محلول و در ۲۱ جزء حرارت دوب میگردد و در ۳۱ جزء

بدون فساد بخار میشود و تین مخلوقات کافین را مانند رسوب سفیدی و در میکند و کلور و ریل تین بطور سو

زرد در در میماند و یکی از بزه های ضعیف محسوب میشود

کافین را بمقدار ۲۵ سائنه گرم تا اگر کم که بطور حب در عرض و زاستعمال کنند مانند مقویات قلب و مددات اثر

منماید و بدل دذنبال میباشد و ۲۵ سائنه گرم تا اگر کم چون در مطبوخ قهوه حل کرده و متد بخا بنوشند مانند

عوامل ضد اسهال می کنند و از ۵ دسی گرم تا ۱۰ گرم که بطور حب استعمال نمایند و با شربت ساده مخلوط کرده بنوشند

مکن مخصوص صداع خواهد بود و چون ۵ جزء از آن در ۵۰ جزء آب حل کنند و بی اغشبه خطا بمالند مثل کوا بن

مانند مسکات اثر میکند و در این خاصیت بدل کوا بن میباشد

گوبلر از و الر نباتات کافین تجدد میماند و از ۲ تا ۵ سائنه گرم در دفع حله های صداع مؤثر میباشد و

بالاخره و الر نباتات کافین را در دفع ساه سرفه و هسری تجدد میماند

شربت کافین معمول هوشارد بگزند کافین ۱ گرم بنزوات سود ۲ گرم شربت

فرامبواز ۵۰ گرم مطابق معمول مخلوط کنند

شراب کافین ایضا معمول هوشارد بگزند کافین ۲ تا ۵ گرم بنزوات سود

۲ تا ۵ گرم شراب و بنشان ۵۰ گرم حل کنند

سقوط کافین معمول مصفف بگزند کافین ۵ تا ۱۰ سائنه گرم بنزوات سود

۵ تا ۱۰ سائنه گرم مخلوط کرده و در دو بسته شای به بندند یک بسته را در یکی شام و یکی یک فاشق سو

خوری شربت ساده و بنجه بلا فاصله قبل از غذا بنوشند

زرق تحت جلدی کافین معمول تاروت بگزند کافین بنزوات سود

کافین

مورث اختلال هضم نمیشود سهل است که بواسطه شربان عمل تخلیه انسان میگردد چنانچه در مقدارین به تنبلی که میگردد و از بعضی جهات دیگر اثران شبیه بجای و قهوه است و مانند آنهایی که بحاله تحریر میگردد و مانند چای و قهوه و کوا که شخص پس از شربان میتواند مدتی چیزی نخورد بدون آنکه احساس جوع نماید و از بیتی داشته باشد هر چه اهل اسباب بول و امریک مرکزی وقوع مانده را مانند محرکات استعمال مینمایند

مطبوح ماته (چای پارا گوه) بگیرند ماته نیم کوب کرده و ۲ گرم آب جوش و ۱۰ گرم دم کرده صاف نمایند این مطبوح مانده مطبوح چای کوا که تحریر میکند

اتوکر پکافین جسمی است غیر محلول در آب و در الكل و اتیر مقدار کم محلول و از عوامل دفع نور الرشی مؤثر

بول و مخدر است و مقدار شربان از ۲ تا ۵ سانتی گرم و در ذوق تحت جلدی نیز استعمال میشود

زرق تحت جلدی معمول بومت بگیرند اتوکر پکافین ۱۰ سانتی گرم سالپلات

سودا گرم آب مقطر مقدار کافی محلول سازند که ۱۰ سانتی متری مکعب باشد و هر بانه متری مکعبی و سانتی گرم اتوکر پکافین دارد

یوسپون معمول بومت بگیرند اتوکر پکافین سالپلات سودا مکده ۲ سانتی گرم کلورید پتاس

کوکائین ۱۰ سانتی گرم شربت سیاه و شان ۲ گرم عرق بیلول ۱۰ گرم یوسپون سازند

حرف ك

در هشتاد و یکم کاسنی و شکور و پوم

کاسنی هندوستان شکور و پوم نبات است بوخی و از طایفه سیانتره

و از جنس شکور و پوم و بر دو قسم است کاسنی بزرگ شکور و پوم آنتیپوس و کاسنی

بستانه شکور و پوم آند بونا و اگر چه هر دو قسم در طب استعمال میشوند ولی قسم بزرگ را بیشتر

استعمال مینمایند و برگهای این قسم را ماته کاسلاد میخورند و نیز مطبوح آنها را مانند عوامل مقوی و مشهقی استعمال

میکند و در شیشه انزخاشک کرده و بوداده و اسپانوده بجای قهوه بکار میبرند و با اسم قهوه کاسنی نامیده میشود و این

ریشه که تلخ و مصفی دم و ملین است مطبوح و اگر اندر کرده و اگر آب استعمال مینمایند و نیز عصیر آن مصفای

برگ کاسنی بزرگ در طب مستعمل است و کاسنی بستانی را مانند غذا استعمال میکنند و در ش کاسنی پوس

بک قسم از کاسنی بستانی است که در پیاه و شنائے ذراعت میکنند و آنرا مانند سالاد میخورند (کاسنی پوس اسم

بک طایفه از کشتها میناشد) و همچنین اسکارول قسمی از کاسنی بستانی است

ت پسانلیت بقلة اليهودی تراکراکوم (لیونودون) نباتی است از طایفه

سیانتره و از جنس شکور و پوم و شبیه به کاسنی صاحب مخزن با اسم هندوستانی بزرگ کرده

و برگ این نبات چوبه دارای تقریبهای عمیقی است شبیه بدندان شیر بونا نباتان را لیونودون که

مشق از د و لفظ است بکی لیون یعنی شیر دیگری اود و نوس یعنی دندان نامیده اند و نیز آنرا

تراکراکوم مینامند مشق از تارا سوس که کاه از تلپین است و در دم فزیک ریشه و برگهای نوریست

در هشتاد و یکم

کاسنی

سیانلیت

این نبات را مانند سالاد میخورند و در طب این زمانند عوامل مقوی و در روشنی استعمال میکنند و مخصوص در دفع برقان و انسدادات مجاری صفرا معمول دانستند از فواید آنست و عصیر برک پستانلیت را بمقدار ۳ تا ۱۱ گرم استعمال نمایند جوشانده ۳۰ گرم برک تازه را در ۵۰۰ گرم آب بطور تیزن معمول میدارند و یکی از دانشمندان ماده تلخی از آن استخراج کرده و تراکزاسپین نام نهاده

تیزن برک کاسنی مطابق کدکس معمول بهمارستانهای پاریس بگزیند برک کاسنی ۱۰۰ گرم آب جوش ۱۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند و در تقویت معده پیاله پیاله بنیاشامند

تیزن ریشه کاسنی معمول بهمارستانهای پاریس بگزیند ریشه کاسنی ۲ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند و در تقویت معده پیاله پیاله بنیاشامند

عصاره برک کاسنی مطابق کدکس بگزیند برک خشک کاسنی ۱۰۰ گرم آب مقطر جوش برکها نیم کوب کنند و مدت ۱۲ ساعت در جوش آب دم کرده و با فشار صاف کنند و تقاله را در باقی مانده آب دم کرده صاف نمایند و در عصبی را مخلوط اگر در حمام مار به بغلطن عصاره نرم قوام آورند و مقدار شربت این عصاره در تقویت معده از آب ۱۰ گرم است

شراب مرکب کاسنی این شربت را با شربت مرکب دیوندره و دیوندره ترکیب نمودیم عصاره برک پستانلیت مطابق کدکس این عصاره را مانند عصاره برک کاسنی میسازند و مانند آن در تقویت معده از آب ۱۰ گرم استعمال میشود

در دین و دنیا - کافور و کافور

کافور

پس کافور که مفرق کافورای کافورا (لفظ کافور گویند از زبان سانسکری اخذ شده باشد چه در این زبان کافورا کاپورا هم میگویند) عبارت از جبهی است سفید شفاف و متبلر و بوی آن خیلی تند و نافذ و طعش حاد و معطر و سبک و از آب و در مجاورت هوای آزاد فرااست و در درجه حرارت ذوب میگردد و در آب کمی محلول و در الکل و اترواد هان و سم و اد هان فرا بخوبی محلول و موافق تجربه یکی از دانشمندان مرکب است از ۲۹/۲۸۱ کربون و ۱۰/۷۱۳ هیدروژن و ۱۰/۳۰۳ اکسیژن

بقول کلی کافور عبارت از دهن فراتر می است که در عده زیادی از نباتات وجود دارد از قبیل صافرا و ادینی و خولنجان و زنباد و زنجبیل و هیل و سایر نباتات طایفه امومیه و مخصوصا نباتات طایفه لبه از قبیل بناشا و لوند و اکلیل الجبل و غیره دارای دهن فراری میباشد که مقدار زیادی کافور دارد (در باد زنجبیل و دهن فراری که از طایفه سیانتیه اخذ میشود دارای بوئی است شبیه بوی کافور اگر چه کافوری که از این دهن فراری اخذ کرده اند مغایر کافور اصلی که در تجارت متداول است نیست برخلاف کافوری که از سایر نباتات سابقا کافور اخذ میکنند مغایر کافور اصلی است و در اصطلاح علمای کیمیا کافور عبارت از محصول متخیری است یعنی دهن فراری که شمع بولار یا سپون را بطور مختلف منکسر میکند موافق آنکه بحالت تبلر باشد و با بحالت میعان بهر جهت کافور را از درخت لوروس کافورا اخذ میکنند و این درخت از طایفه لورسینه

فهرست از غار است و درخت تشنگی است شبیه به درخت تپول و در حمالك شرقا السبا مخصوص در چین و یون
عمل مشابه راغالی **سوماترا** کا فور را **پونج** می نامند و در این حمالك از این طریق اخذ می نمایند که ساقه شا
و در شیه های رخت مذکور را قطعه قطعه کرده و در دلك اهنی با آب مخلوط نموده سرپوش سفالی که محتوی سونا
برنج بود بر وی آن دلك منطبق میکنند و می جوشانند کا فور متصاعد شده و به سونادرها ملصق میگردد بعد
این کا فور را جمع می نمایند و با آنکه قطعات مذکور در اداب جوشانند و با کچهر هم میزنند کا فور به کچه میچسبد
کا فور را در تجارت انداپون و چین هر دو می آورند و قسم اول که اعلا تر است محتوی دیندیلایه است که وزن
هر یک از هر ناوه اکتوگرام است و این دیندیلایه از کاغذ قرمز پوشانند و قسم دوم که پست تر است محتوی رجبه
مرعی است محاط از کاغذ سبز رنگی شبیه به ضد و قوی چای مانند اینا جو ف این جبهه ها را از ورقه قلع و با چلی
و با سرپوشانده اند و وزن هر یک از اینا از ۱۰ تا ۱۵ کلوگرم است

کا فور می که در تجارت منداولا است اگر چه موسوم است به کا فور خالص ولی در استعمالات طبیبان از تصفیه
نموده و این عمل تصفیه تا یک مدتی در مملکت هولاند و توپول بود و این اوقات در مملکت فرانسه نیز تصفیه می نمودند
با این طریق که کا فور خالص را با اهنک مخلوط کرده و در قوی که ته آن پهن باشد داخل نموده در ختام شن تصعید میکنند
و با در قوع و اندیقی که مخصوص این کار است تقطیر می نمایند کا فور را پونج ایا و وار کا فور چینی و ناوه صدم
وزن در عمل تصفیه کاسته میشود

کمال افتریلو و اثراتش بر کائنات

مصنفین یونان عالم بخواص کا فور بنودند و حکای اسلام بخصوص شیخ الرئیس ابتدای خواص آن برده
و اینها را نوشت و این دانشمندی رگوار کا فور را از عوامل مبرر قوی میدانند و متاخرین از دانشمندان فرانک در
خواص آن اختلاف دارند بعضی مسکن و برخی خلاف در عدد عوامل محرک قوی آن را ذکر میکنند و هر یک بر مدعا
خود دلایل تجارتی اقامه می نمایند و بعضی دیگر بدون تعمق و تفکر میخوانند ما بین این دو عقیده متضاد جمع
کند و **تر و سو** که از محققین علمای فرایونیست است آثار حاصل از کا فور را تجربه کرده و سه طریق مختلف
در اثر آن بیان می نمایند و ماصه بیانات این مصنف بزرگ را ذکر میکنیم تا مطالعه کنندگان این کتاب مستطاب به حقیقت
اثر آن پی برده باشند

همه ادویه دارای اثر فیزیولوژی مرکب و مختلطی میباشند که از ملاقات بدوی آنها با سطوح مرتبطه مانند جلد
و غشاء مخاط تغییرات الی وضعی و هرگاه عمومی حاصل گشته و بعد جذب میشوند و اختلافات ثانوی چند
حاصل می نمایند که ارتباط دارند با طبیعت مخصوص هر یک از ادویه و مقدار آن که آنها را استعمال کرده اند و در
قابلیت اجتماع آنها در بدن و گوناگون اختلاف اقوال مصنفین بواسطه آنست که این سه طریق اثر را ملغف نموده
و فقط تجارب خود را ذکر یکی از آنها بکار برده و مابقی را از نظر وقت دور انداخته اند و هم چنین کا فور در بدن
سالم دارای این سه طریق اثر است که با هم اختلاف دارند و اول اثری که اذان بغنی از التصاق بلا واسطه اش بر و
انساج حاصل میشود اثری است محدود و تقریباً کهنایه و مانند مخمرات در آن جزئی که بر خورد کرده اثر میکند

و انشاج انرا باطل میسازد و علامات ذیل را به ترتیب ظاهر می نماید ابتدا موجب حدت و حکد در محل شده و انحل با سرخ میکند و بعد ورت تحریش و همچنان شدیدی میشود و چون اللصاق انرا امتداد دهند موجب دم و تفرج میگردد و آثار مذکور در صورتی حاصل میشوند که يك قطعه درسته کا فوراً با نسج خالی و با جلد ب بشره مجاور کنند و اگر محلول و با اینجند در ماده دیگری بود و با جلد دارای بشره باشد این آثار حاصل نخواهند شد و از این جهت است که رفاده کا فوراً در قروح ضعیفی دی الطبیعه موجب تغییر سطح انها شده و حیوة تازه با انها داده و دانه های لخمی که مخصوص بحصول سپکاتریس اند تولید نمینماید و بیا بدینسانکه هرگاه کا فوراً بشکل قطعات بهم بخورند موجب تورم اغشه داخل و اضحلال انشاج انها شده با اصلاً جذب نمیشود و با مقدار کم جذب میگردد و در این صورت هرگز موجب حدت عوارض ثانوی که منتهی از عبور آن در مجاری و ران باشند نمیگردد و علا بر اثر تحریش موضعی که ذکر کردیم کا فوراً دارای عمل ترید و اثر تسکین مخصوصی در موضع نیز میباشد که چون محلول انرا بروی جلد منطبق کنند احساس بودت در آن محل میشود و از این جهت است که هر روزه محلول کا فوراً در جراحی استعمال میکنند

و سودر شخص خودش در حالت تن رستی سه دفعه کا فوراً استعمال کرده و اثر فیزبولوژی انرا معانه مشاهده نموده است در دفعه اول که دسی گرم کا فوراً در عا اگر م شربت منع حل کرده اشامید نبض در صورتی که در هر ثانیه ۲۲ قرعه میزد پس از ده دقیقه از شرب کا فوراً در قری بطبی شده و عرق قرعه ضربان نمود و در وقت معده احساس بهر بودت و فی الجمله حدت نمود شبیه به حالتی که از گداشتن قرص نعناع در دهان حاصل میشود و پس از بیست دقیقه ضربان نبض به شصت قرعه رسید و احساس معده شبیه شد با احساس جوع و تا يك ساعت پس از شرب کا فوراً حالت بهر بودت معده و ام نمود و نیز در عموم بدن احساس بودت میکرد و سه ساعت بعد نبض و سایر حالات بحال اول که کا فوراً استعمال نکرده بود برگشت

در دفعه دوم که يك گرم کا فوراً شامیده بود باندازه از باد کا فوراً درجه عوارض مذکور شدیدی بود در دفعه سوم ۲ گرم کا فوراً شامیده و عوارض مذکور در ذیل را احساس نمود بلا فاصله پس از دخول کا فوراً در معده احساس بهر بودتی نمود که گویا در ده تنوره بدن نفوذ کرد و در حین بطن بیشتر احساس میشد و چنان حس میکرد که گویا قطعه یخی خورده است یعنی پس از احساس بهر بودت حرارتی و این آلات حس میکرد و پس از نیم ساعت نبض که ۲۲ قرعه ضربان میکرد نزول کرده به شصت قرعه رسید و فی الجمله ضعف و قناده گی احساس میشود و حالت بهر بودت دواخی حاصل کرد و در مجرای هضمی قبل از احساس بهر بودت حالت حدت و سوزندگی احساس میشد و حالت بهر بودت که انباشت پیدا کرده بود بخوبی محسوس بود و عدم میل بمقاربت نیز در این وقت اسکار بود و ضربان نبض در شصت قرعه متوقف شد بواسطه راه رفتن حالت بهر بودت و خوشی باد میشد و دو ساعت بعد از خوردن کا فوراً حالت بهر بودت مجرای هضمی مبدل شد به يك سوزش خفیف و تحمل پذیری سه ساعت بعد همان حالتی که قبل از شرب کا فوراً داشت رجعت کرد و قوه شامیه خوب بود و عدم میل بمقاربت باقی نماند و در ده این امتحانات مدت کمی پس از شرب کا فوراً بوی ان بواسطه تنفس است تمام میشد ولی در عرق و بول بهر بوجه اثری از ان نبود

موافق اعتقاد بعضی از مصنفین کا فوراً در دم تحریک کرده و موجب سقط جنین میگردد و لهذا اهلای مشرق انرا در اسقاط جنین استعمال میکنند و یکا ز دانشندان زن باستانی با حکایت میکنند که جمعه اسقاط جنین ۲ گرم کا فوراً

در يك گلاس عرق كشمس حل كرده اشاميد و در روز چهارم مرده

از امتحانات مذكوره ثابت ميشود كه در صورتيكه كافور با مقدار معتدل در شخص سالم استعمال كند موجب بروز
علامات تسكين و تبديد ميگردد ولي اگر مقدار زيادتر استعمال شود هراسه مورت حصول خذارت و فقدان
حسن خواهد شد و بسياري از دانشمندان امتحانات زيادي پي در پي بآب نموده كه ذكر آنها تطويل بلا طائل است
سبب مبنائي اثرى كه از كافور در بدن سالم حاصل ميشود عبارت است از عمل تحريك آن كه مخصوصه در سلسله حيو
موجب تحريك شديدى ميگردد و در اثبات اين مسئله بايد متذكر شويم كه از دخول كافور در سلسله هضمي اثر
مختلطى حاصل ميگردد يعنى ابتدا احساس حدتي ميشود كه محسوس و قابلى كه كافور با آنها برخورد كرده و با آن
احساس حركت ميگردد يك حالتى و دتي كه در اول موضعي است بعد ب سرعت منتشر و پراكنده ميشود و در اين
وقت دواثر ظاهر ميگردد و سببى در اولين اثر است كه كافور در التماس موضع مانند حركات عمل كميانه ميآيد و
دو پي اثر ظاهر ميشود در تحت يك سبب فزيكى كه تقريباً مسلم است و عبارت از آنست كه ماده معطر و عامل كافور
ب سرعت بخار شده و در حين تبخير جذب ميكند حرارت و نه فقط از سطوحى كه با آنها برخورد كرده بلكه از سطوح مجاور
نايك و سعت زيادى پي جذب حرارت ميآيد چنانچه در نطول اثر و هم در دهان قرار پي مبنائي اثر مشاهده ميگردد
كه در محل نطول شده توليدي و دت شديدى ميكنند و اين حالت عبارت از اول هنگامى است از اثر فزيولوژي
كافور در صورتيكه در داخل استعمال و پس از چند زمانه از ظهور اين اثر يك سلسله ديگرى از آثار ظاهر ميشود
كه از جهتي كلى اختلاف و از جهتي كمال مشابهت را با آن دارد و عبارت است از حالت بيمى تسكينى كه هرگاه خلى
شد پيدا است و از جذب يك فور نتيجه شده و بطريق ذيل ظاهر ميگردد

عمل در ان بطي شده و خپنازه و در موده و قلق عارض قلبى گشته و دوار و تهوع و عرقهاى سردى و زمينمانندى عريض
اين علامات كه مقدمه ظهور اغماي خفيف و ف حسي سلسله عصبانيه ميباشند پي از اثر بسيارى از ادويه و سموم مخدر
ظاهر ميشود و بعد از بروز علامات مذكور يك سلسله چهارمى از آثار ظاهر ميگردد كه از هر جهت متضاد با علامات
مذكور است و با آنها مقابلى ميكنند عبارت است از ظهور حالت تحريك حائى و اين حالت كه در بسيارى از مواقع ظاهر
شده بلا شبهه عبارت از قوتي است كه طبيعت بكار ميرد در مدافعه با اثر تسكين و غلبه بر آن چراكه ظهور اين اثر اغلب
اوقات بعد از ظهور عمل تسكين است يعنى در وقتي كه فرض ميكنيم كافور جذب شده و پي بروز اين حاي موقتي كه
موجب احداث تحريك و همچنان عرق ميشود عموماً ظاهر ميگردد بواسطه عرقهاى كه بوى كافور تندى از آنها
منتشر و پراكنده است و پي اگر در آورده حيوانات كافور در زرق كند بد و علامات تحريك حائى ظاهر گشته بدون
آنكه عوارض تسكين بر بروز آنها مقدم باشند و اين مسئله مسلم است هر وقت مسكنات سلسله عصبانيه را استعمال
كند حالت تعامل از طبيعت صادر ميگردد مثل حرارت و حمرى كه پس از استعمال ي و دت ظاهر ميشود مصنف
ميگويد در اشخاصى كه معتاد اند به كشيدن تر ياك هر روزه مشاهده ميشود كه ابتدا عوارض تسكين سلسله عصبانيه
ظاهر گشته و بعد تحريك حائى و حالت تعامل ي و ز ميكنند علاوه بر عوارض مذكور چون كافور با مقدار زيادتر
استعمال كند موجبى و زائرى ميگردد مشابه با اثرى كه از سموم مخدر عايد ظاهر ميشود و از اين جهت است كه

او ز فيلا انرا از جنس همين سموم بشمار آورده

بقول كلى كافور چون در داخل استعمال كند موجبى و ز عوارض ذيل ميگردد و اولاد موضع تحريك ميكنند

ثانیاً مورد علامت تسکین میشود ثالثاً تعامل خائے و وزمن نماید و چون مقدار زیاد مثلاً از یک ماه اگر استعمال نمایند آثار شئی و جذبه و حالت سستی و بی حسی عارض میشود که منجر به عرق سرد و سنکوب و عرقهای سرد و فقدان حواس گشته و بالاخره مرگ عارض میگردد

در داخل کافور در دفع عوارض عصبانیه که با امراض ودی و حیات بودی مرکب میشوند استعمال میکنند و هم چنین در دفع حمله های حمائی که نتیجه این امراض باشند استعمال کافور سودمند است و نیز در دفع نورالریویا از اختلالات تشنجی و در دفع سائیر باز پس و نفو مائنا از استعمال کافور تجید کرده اند و در دفع سوزاکی که با عارض او جاع همراه بود نیز سودمند است

در خارج کافور در دفع او جاع و روماتیسمی و تقریبی و عصبانیه استعمال نمایند و استعمال موضعی آن موجب عدم انتشار و سرایت حره جراحی و فتنه بیمارستان میشود و در دوران روی شمع منقطع مانع اثر مشوم ذریع در جهاز تولد و بول میگردد و کافور یکی از عوامل اتی سبتیک بسیار متداول است و در اضحلال و تحریک حیوانات تقیه قوی الاثر و مانع از تعفن مایعاتی که دارای این حیوانات اند

مواد مانع الجمع جمع مابین سرفه ها و صمغ سفیدی مشک با کافور نباید نمود و نوعاً کافور عده زیادی از مواد را زخم میکند

در خصوص استعمال و کافور

گرد کافور مطابق کد کس و معمول بیمارستانهای لشکری بگردد کافور مقدار منظور باغات سوهان نرم کنند و از مویر مویر نمز ۱ پیرون نمایند و از ۱۰۰ جزء کافور و ۹۰ جزء گرد حاصل میشود

گرد کافور را مانند عوامل حرکت و ضد تشنج استعمال میکنند و مسکن مخصوص جهاز تولد و بول است و مقدار شربت انار و سی گرم ناع گرم که بطور پیوسپون و با حب استعمال نمایند و در خارج گرد کافور را در فاده شکر نرم و شانکر فاردینک بکار میزنند که روزی یک دفعه در و در کرده و هم چنین در دفع حره جراحی استعمال است

اب کافوری مطابق کد کس بگردد گرد کافور ۱۰۰ اب مقطر ۱۰۰ در صراحی مخلوط کنند بگذارند بماند و در وقت لزوم صاف نمایند این محصول را مانع پیوسپونهای افع تشنج و دافع نعوط قرار میدهند و ۱۰۰ جزء این محصول را با دتر از ۵۰۰ کافور ندارد

اب کافوری گازدار (مبخر) بگردد اب مبخر ۱۰۰ اگر گرد کافور ۵۰ دسے گرم کافور دارد بطری که دارای سیفون باشد داخل نموده و اب گاز را در پی کنند و این محصول را که دافع تشنج و دافع قیاس است پیالنه پیاله بنامند

امولسیون مسکن بگردد امولسیون قندی ۱۰۰ گرم کافور ۵۰ دسے گرم شربت سولفات سودین ۱۰۰ گرم کافور را به ربع درده تخم مرغ مخلوط کرده و امولسیون و شربت را میفرایند و در هنگام ودی ابله مرست

یک قاشق کوچک بنامند

پیوسپون کافوری ضد تشنج بگردد ککینا کالرا ۱۰۰ گرم زراوند و پیوسپنی ۵۰ گرم در ۲۰۰ گرم آب

در هشتاد و یک

بجوشانند و صاف نموده بپرانند شربت تلوه گرم و بعد گرم کا فور را باز زده تخم مرغ مخلوط کرده بنوشند
و در هنگام تعفن اخلاط تفویضی با قاشق کوچک متدرجا بنوشند

حب کا فوری بگزند گل قند کا فور مکد ۳ گرم مطابق معمول ۵ احب سازند و هر سه با چوب ساعد
فاصله یک حب بنامند

حب کا فور معمول و بگورد بگزند کا فور تریاس مکد ۳ گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند
و در دفع نغوظ در اشخاص مبتلی به سوزاک از نه ناء حب در عرض و در مخصوص در شب بنامند

حب انتی سپتیک معمول کا پلر بگزند مسحوق کا فور مسحوق ستوره مسحوق صمغ عربی
مکد ۱ گرم مخلوط کرده با مقدار کافی شربت ساده جهای و دسی گرمی سازند و روزی سه تا چهار حب در دفع
اخلاط غائر ایا استعمال نمایند

حب انتی سپتیک معمول و پوئترین بگزند مسحوق کا فور ۳ دسی گرم مسحوق
مشک ۴ دسی گرم عصاره ترباک ۱ دسی گرم با مقدار کافی شربت ساده شرب سازند و در صبح به استی
در عرض و زبده بچ بنوشند

حب شارل بل بگزند کا فور ۳ دسی گرم عصاره بنج ۲ دسی گرم مخلوط کرده و حب سازند
از ناء حب در عرض و زبده بنامند

حب ضد تشنج معمول و بواس بگزند عصاره کنکینا ۳ گرم کات هندی کا فور مکد
۴ گرم انغوزه ۳ دسی گرم عصاره میوه عمر مقدار کافی مخلوط کرده جهای ۵ ساننی گرمی سازند و در
دفع صبح و هبتری و ذی سه حب بنوشند

حب ضد تشنج معمول و بوشان بگزند مسحوق زرافند و پوئترین ۴ گرم کا فور انغوزه
مکد ۵ دسی گرم عصاره مانه ترباک ۵ ساننی گرم رباقطی مقدار کافی مطابق معمول ۴ حب سازند و هر
شش ساعت فاصله از ناء حب در دفع دو بار و هبتری و سایر اراض عصبان بنامند

حب ضد تشنج بگزند مسحوق چند پیدستر ۴ گرم مسحوق کا فور ۱ گرم عصاره ترباک ۵ ساننی گرم
و با قاطی مقدار کافی ۱۲ احب سازند و هر شش ساعت فاصله و حب بنوشند

حب افح سوء طمث معمول پتر بگزند ترباک خالص ۵ ساننی گرم کا فور ۴ دسی گرم
مخلوط کرده و حب سازند یک حب صبح میل کنند

حب قاطع حمی معمول و تسوت بگزند مسحوق زرافند و پوئترین ۴ گرم کا فور ۲ گرم مخلوط
کرده و با مقدار کافی گل قند ۱۰ احب سازند و در دفع چهار حب در ۲۴ ساعت بنامند

الکل کا فوری (تعفن غلیظ کا فور) مطابق کدکس بگزند کا فور ۱
الکل ۹۰ درجه ۱ حل کرده صاف نمایند از ۱۰ جزء مواد مستعمله ۱ جزء محلول بدست می آید و این تعفن

حمی و انتی سپتیک و محلل است و در غسولات و آناه مقابل دوش آب می آید و در این صورت مقدار
زیادی کا فور رد میشود و در بیمارستانهای لشکری این تعفن را حقه بیمارستانهای سفی می دانند
تعفن ضعیف کا فور (عرق کا فور) امضا مطابق کدکس بگزند

کافور الکحل ۳۹ درجه حل کرده صاف نمایند و از روی آن جزء مواد مستعمله ۴۷۵ جزء محلول حاصل میشود این
تصفین نیز محرک و انتی سپتیک و محلل است و بسیار استعمال میشود و در غسولات باب مخلوط مینمایند و مقدار
زیادی کافور نیز در رد میشود

الکل اشباع شده از کافور مطابق با تجزیه و سازی بوردو بگیرند

کافور الکحل ۹۰ درجه مکد یک جزء حل کنند و حفظ نمایند و استعمال این محلول بجای کافور و پوسپونها اسباب
سهولت عمل است و در شمع منفط کفایت میکند که یک گرم این محلول را بروی شمع بریزند الکل بخار شده و
کافور بشکل غبار بسیار نرمی بروی شمع باقی مینماند

تصفین آتری کافور مطابق کدکس بگیرند کافور ۱۱ اتر مصفی ۷۰ الکحل ۹۰ درجه ۳۳۳

این تصفین محرک و ضد تشنج است و مقدار شربت آن از ۱ تا ۱۲ گرم است بطور پوسپون و نیز حقنه و استنشاق آن
مستعمل است

الکل زعفرانی کافور (الکسر کافوری هارتمان) معمول گیرند

بگیرند کافور ۵ الکحل ۹۰ درجه ۳۵ زعفران ۱ مدت چهار روز بخیسانند و صاف کنند و یکبار دانه شندان موسوی
به هارتر این الکسر را مطابق نسخه ذیل میسازد بگیرند جوهر کافور (کافور الکحل ۴ درجه ۱۲) ۳ الکحل زعفرانی
۱ مخلوط کنند این الکسر محرک و ضد تشنج است و مقدار شربت آن از ۱ تا ۱۲ گرم است بطور پوسپون و نیز با مقداری
آب که طبعیت کتور العمل میدهد مخلوط کرده بطور نطول و غسول استعمال مینمایند

زیت کافوری بگیرند کافور مصفی ۵ روغن زیتون ۵۰ مخلوط کرده صلابه کنند تا حل شود

و این زیت مانند محلات ترنج مینمایند و نیز ترنج آن در آبله مستعمل است

زیت بابونه کافوری بگیرند کافور ۱۰ زیت بابونه ۹۰ حل کنند و مانند مسکات و محلات ترنج نمایند

زیت کافوری ترپاک دار معمول استاد مصنف میرزا رضا بگیرند کافور
ترپاک مکده ۱ روغن زیتون ۱۰ کافور و ترپاک را مخلوط کرده صلابه کنند و کم روغن را بیفزایند و در درم
مفصل دکه ترنج نمایند

سرکه کافوری بگیرند کافور ۲ اسید استیک متبلر ۲ سرکه سفید ۹۰ کافور را با عانت اسید استیک

نرم کنند و کم سرکه را از ده صلابه نمایند و محلول را در صراحی در سمباده حفظ کنند و نطول این سرکه بطور
خالص و با مخلوط باب مستعمل است

ترنج کافوری مطابق و سازی انگلستان بگیرند کافور ۱۰ اسانس لوند

۳۰ اما آنرا که ۳۰ الکحل ۴۰ مخلوط کنند

غره کافوری بگیرند گرد کافور ۵ گرم درهاون چینی با نصف زرده تخم مرغ و ۴ گرم شربت ساده

صلابه کنند و کم ۵ گرم آب و ۲ گرم اتر سولفوریک بیفزایند و در درم حلقه دی الطبعه غره نمایند

حقنه کافوری بگیرند کافور ۲ سانتی گرم تا ۱ گرم زرده تخم مرغ یک دانه مطبوخ خطی ۵۰ گرم مطا

معمول حل کنند و در حبات ضعیفی و جاع نورالری و غیره حقنه نمایند

حقنه انتی سپتیک بگیرند کافور ۱ گرم کنکبائی زرد داوند مکده ۱ گرم آب صاف ۵۰ گرم مطا

در هشادین

معمول عمل نمایند و در حیات شدیدی که مایل بحدوث غنا یا با باشند حق نمایند

تمرین دفع اثر لور معمول گولفن بگیرند کافور گرم اسانس نریانین و گرم حل کنند و در محل سرها زدگی قبل از آنکه متفرج شود تمرین نمایند

اثر کافوری دفع حره اطفال معمول تر و سو بگیرند از گرم کافور و گرم حل کنند و قلم موئی را در محل لور لوده کرده بر وی همه اجزاء مبتلی بحره نظول نمایند پس از ه ساعت فاصله مجدد نظول کنند یکی از دانه دندان موسوم به بازن از نظول قهر طی که یک دهم وزنش کافور باشد دفع حره اطفال تجید می نماید

ذره در نشاسته کافوری بگیرند نشاسته گرم کافور و باه اگر مخلوط کرده صلابه کنند و در روی حره متبیه و محل سرها زدگی ذره در نمایند

محصولات کافوری معمول دانسپای آ کافور سو همان کرده این محصول را مانند انقبیه در دفع زکام و صداع غام و صداع چیه و حاجی استنشاق کنند و نیز در روی جلد ثقبه ها مخاطی که در اینجا پادانه ها ممکن است موجب حصول بعضی سوانح گردند این محصول را ذره در نمایند

۴ سیگار کافور کافور را در فاسوره داخل کرده به کشند و این عمل را مصنف مذکور در زکام و سبانه و سرفه های مبرم و اسهال می کنند و هم چنین مانند عوامل شیمی مقوی معده از این عمل تجید می نماید زیرا که موجب تسکین و غرض تشنج معده میگردد و نیز در دفع موکه اطفال کوچک شیر خواره استعمال میکند

۵ الکل کافوری که در دهانه اگر الکل ۴ درجه گرم کافور حل میکند و پارچه را در محل لور لوده کرده بر وی قسمت قلبی حقه تعدیل ضربانات عصبانی و بروی شکم حقه تسکین و جاع و ودی منطبق می سازد

۶ پوماد کافوری که به جزء پیه مذاب را در حمام مار به ذوب کرده و یک جزء کافور مستحق بر آن می افزایند و هم میرند تا کافور حل گردد و زیت کافوری که عبارت است از جزء روغن بنون و یک جزء کافور باشد بر این محصولات تاب مسکن را باید اضافه نمود (در دمانا ک دا)

پوماد کافوری سالیسیل معمول کرون بگیرند اسپد سالیسیل و اگر کافور گرم پیه مذاب و گرم مخلوط کنند و در دفع وجع و درک که مشج از اخلاکات و حوض و اشخاص مبتلی به روماتیسم باشد تمیز نمایند

پوماد کافوری معمول باستیلر بگیرند کافور ۳ گرم پیه مذاب ۳ گرم تعفین حسن لبرو گرم کافور با تعفین مخلوط کرده و بعد پیه را بیفزایند

پوماد کافوری معمول کدکس بگیرند کافور مستحق ۳ موم سفید ۱ پیه مذاب ۱ موم و پیه را در حمام مار به ذوب کرده و بعد کافور را بیفزایند بهم زنند تا سرد شود و این پوماد که محرک و ضد روماتیسم است بطور تمیز و وفاده استعمال میشود و بواسطه کافور داری که دارد موجب تحریک جراخات میگردد و از عوامل اتی سبتیک می باشد

اسپد کافور یک این اسپد را از اکسید کردن کافور با اسپد از و تیک بدست می آورند و به شکل بتترهای سفید کوچکی متشکل می نمایند که طعم آنها در دهان ترش است و این جسم در دهان اجزاء اب حل میگردد و شدت

اسید مقوی

مخلوط

محلول را کل و اتر است و دارای بوی مخصوصی است که شباهت بوی کافور ندارد و بیک وقتی از او در دفع سبیلبر استعمال میگردند و اکنون غیر مستعمل است و بعضی از مصنفین از اثر آن در دفع عرقهای مسلولین تمجید میکنند و اگر چه اثر آن در ظاهر میشود ولی پس از ظهور چند روزی باقی خواهد بود و نیز در دفع مردم مثانه از این اسید تمجید میکنند و مقدار شربت آن از آب گرم است که بطور سفوف و با محلول در مایع الکلی و با محتوی در یکسول طرف عصر بنوشند و تا آب گرم میتوان استعمال کرد و نیز میتوان از آب تن مرکب نمود

در هضم مواد کاکاوان و استوائی

مواد دسمه نباتی که در دوا سازی مستعمل اند عبارتند از مسکه کاکا او و روغن زیتون و روغن بادام و روغن بزرگ و روغن پسته و روغن کولزا و روغن خشخاش و روغن گرد و مواد دسمه حیوانی شامل میشوند موم و پیه گوسفند و پیه خوک و مسکه و حرام مغرگا و وستین و اولیئین را

فهمی دیگر از مواد دسمه دارای اثر تراپوتیکی مخصوص میباشد این اثر با واسطه ماده عاملی است محتوی در آنها که طبیعت آن هنوز بخوبی شناخته نشده مانند روغن کرچک و روغن دند و روغن جگر مود و با واسطه دهن فراری است نیز محتوی در آنها مانند روغن غار و مسکه موسکاد

بقول کلی مواد دسمه را چون بمقدار زیاد بنامند یعنی بمقداری علاوه بر آنچه داخل باطباع صبر معوی و حصول حالت صابونی لازم است موجب و داسمهال میگردند و چون بمقدار معتدل شامیده شوند غذای تنفس میباشد و وقتی که وجود مواد دسمه در آلات بدن کم شود اکثراً که میباشد با آنها مرکب شده و تولید مواد را که در نگاهداری محافظت حیوة لازم است بنماید و نیز خواهد بود مواد از ته بنامند انساج الی و با این تحلیل آخر مقدار او به زیاد شده و از بدن خارج میگردد

نوعاً مواد دسمه نباتی در صورتیکه شیرین باشند از عوامل ضد درد محسوب میشوند و موجب رخاوت انساج میگردند و در داخل آنها در دفع ادرام بخصوص ادرام به استعمال میکنند و چون بمقدار زیاد شامیده شوند طبع را بخت میدهند و در میان آنها با بادی جمیع داد روغن بادام شیرین و روغن زیتون علاوه روغن گرد و روغن خشخاش و روغن بزرگان و نیز استعمال می نمایند ولی بیشتر آنها در حقیقه های ملین داخل میکنند و در ادرام شدید از قبیل حمره و فورنکل (دما میل) و درم گوش قرمز و در دق روغن بادام و روغن زیتون از حقیقه آنکه انساج را رخم میکنند بسیار مستعمل است و در هنگام پوست دادن اسکا لپین قرمز از مایع از حصول بعضی سوانح میگردند و پیه گوسفند و پیه خوک و پیه خرس و پیه روباه و غیره نیز همین اثر را دارند

در این در بیان میکنیم دسومات نباتی و موادی که آنها را حاصل می نمایند و دسومات حیوانی را در حرف میم در دسموم ذکر خواهیم نمود و نیز در این در بعضی نسخه های قبیله ملین را بیان میکنیم

کاکا او عبارت است از میوه درخت کاکا او (تئوپر و ما کاکا او) (تئوپر و ما ستوار کلمه یونانی است) که تیوس یعنی غذا و دیگری بی و ما یعنی غذا و این درخت که از طبایفه تئوپری یا سر است از محصولات امریک و بومی جزایر آنتیل میباشد و ارتفاع آن از آب مطر میوه در سته آن بشکل خیار و دارای

موی درخت

کاکاوان

موی درخت

جوفی است ممتلی از پولی زرد رنگ و قدی ترش مزه و در این پولی تقریباً سی عدد هسته بادامی شکل بطور متفرق قرار گرفته و این هسته ها عبارتند از **کاکا او** که باقلای **مکربک** نیز نامیده میشوند و هر یک از این هسته ها دارای قشری میباشند از آن و نیم شفاف و اسمر اللون و می پوشانند مغزی که همین رنگ را دارد و این مغز را می بوئی است ضعیف و طبعی در الجملة تلخ و یکی از دانشمندان در تجربه کاکا او مواد ذیل را بقیه ماده دسم (مسکه) ۵۴ تا ۵۹ نشاسته ۴ تا ۱۱ اگلوز ۳۴ تا ۴۰ قند شکر ۲۶ تا ۳۰ سلولوز ۱۵ تا ۲۰ ماده ملونه ۵ تا ۱۰ ماده البومینی شکل ۱۱ تا ۱۴ توبرومین ۱۳ تا ۱۵ اب ۵۴ تا ۵۹

در بعضی ممالک هسته که دانه های کاکا او را میزنند و درند میگذارند خشک شوند و در بعضی ممالک بگریخته های مدقی در زیر خاک دفن میکنند و در این صورت کاکا اوی خاکی نامیده میشود اقسام کاکا اوی خاکی عبارتند از کاکا اوی کاکا سی منسوب شهر کاکا که از سایر اقسام پر رنگ تر و با قیمت بی است و کاکا اوی قهوه منسوب به جزیره تر پسته از جزایر اندلی که از قسم مذکور کوچک تر و در قیمت پست تر است معروف ترین اقسام کاکا اوی غیر خاکی اول کاکا اوی سنت دومنک است که کاکا اوی جزایر نیز نامیده میشود و بعد کاکا اوی پادا

بادام کاکا او را در ساختن شوکولا بکار می برند و یکی از دانشمندان الکلوئید قابل تبلیری از کاکا او استیج نموده موسوم به **تیو و مین**

مسکه (کره) کاکا او مطابق کدکس بگریخته کاکا اوی غیر خاکی مقدار منظور بادست پاک کرده کمی برشته کنند و بعد مقرر نموده پوستها را بدقت بگریزند و هاون را گرم کرده مغزها را در آن ریخته بکوبند یک دم اب گرم افزوده نیز بکوبند تا مبدل به غلظت شود و بعد این غلظت را در یکسره کرباسی که چشمه های آن گشاد بود داخل نموده و در میان و قطعه آهنین مشکی گذاشته بفشرند تا مسکه خارج گردد و قطعه های آهنین را قبل از عمل در آب جوش فرو برند تا گرم باشند و مسکه را که باین طور اخذ کرده اند در حمام مار به زوب کنند و بگذارند به آرامی سرد شود صاف روی آن را برداشته رسوب را دور ریزند و مجدداً این مسکه را در حمام مار به باغات کاغذ صاف نمایند و مصفی را در صراحی های کوچک ریخته و آنها را پر کرده و در آنها را محکم ببندند تا بشکل قرص در قالب بزنند و روی قرصها را از ورقه قلع بپوشانند و میتوان مسکه کاکا او را مانند پیپه مذا ب حسن لبه کرد تا بخوبی محفوظ بماند

ترنج مسکه کاکا او در دفع شقاقهای جلدی مستعمل است و بان شفاهای متعددی همبلی میسازند ماده دسم بسیاری از پوفاد های طبی و غیره میباشد

شفاف مسکه کاکا او بگریزند مسکه کاکا او ۳۰ گرم با حرارت ملایمی زوب کنند و با کاغذ شش قالب مخروطی مستطیل سازند و همیشه مسکه مذا ب نیم جامد شد در قالبهای مذکور بزنند و در فصل تابستان چنانکه شفافها قوامی داشته باشند میتوان یک دم وزن مسکه موم سفید اضافه کرد و هرگاه طیب حکم دهد در شفاف عصا داخل کنند که قابل سحون باشد بایان عصاره را ابتدا در مقدار آب حل نمایند که بقوام شربت غلیظ گردد و بعد با مسکه مخلوط کرده و بعد در قالب بزنند

بادام را در در سبانه نون بیان کرده ایم و در این جاف قطره و غیر بادام شیرین را ذکر میکنیم و در آخر این در نسخه ها

مداول بادام را بیان خواهیم نمود

روغن بادام شیرین مطابق کد کس بگیرند مغز بادام شیرین مقدار منظور مغزها را در کب
کر ناسی ریخته و بقوت مالش دهند تا غباری که بروی آنها نشسته را بل شود و بعد آنها را پاک نموده اسپانکند و محصو
را بقوت بفرزند را روغن خارج گردد و این روغن را با کاغذ صاف نمایند و روغن بادام تلخ را نیز همین طریق میگیرند
روغن بادام شیرین روغن زبادی از ترکیبات دو^۲ و اسرار^۲ اخل میشود و گاه بطور پوسپون و بالعوق استعمال
میگردد

از اشبد نبات است از طایفه لگو مینوز و بوی مشرق زمین و میوه آن دارای ۱۰۲ تا ۱۰۳ دانه
سرخ رنگی است موسوم به **پسته زمینی** و از آن روغن زیادی استخراج میکنند شبیه روغن زیتون
و تقریباً از ۱۰۰ جزء پسته زمینی ۳۱ جزء روغن حاصل میشود و این روغن چون از آن تر از روغن زیتون است
در غالب واحانه ها بجای روغن زیتون استعمال میگردد و طعم آن به روغن فندق شبیه تر است و اگر در ساختن
آن دقت کرده باشند قابل شرب و گوارا میباشد

پسته زمینی را چون بمقدار زیاد بخورند در نرداغ آب از بهترین مقوات باه محسوب میشود

روغن گرد و این روغن را مانند روغن بادام شیرین میسازند و از مواد غذائے میاشد و گاه از ارباط و حقه تجویر میکنند و بعضی جرهم را با آن میسازند

خشخاش **اُولیت** عبارت است از تخم کونکار و همچو چه دارای خواص خد کونکار نیست و در شمال
 فرنگستان خشخاش را زراعت میکنند و از آن روغن استخراج می نمایند ما کول و موسوم به روغن **اُولیت**
(اُولیت) و روغن زیتون را بیشتر این روغن تغلب میکند و در طب روغن خشخاش را در بعضی مشعها

داخل میمانند
فندق و فندق نوازیت ثم درخت کوچکی است از طایفه کوپولیفیر و گل این درخت
که شکل سبیل است داخل درستان قبل از دستن برک ظاهر میشود و گلهای مذکر طویل و گلهای مؤنث کوچک و
بوشیده شده اند از فلسهای خید

روغن فندق این روغن را مانند روغن بادام شیرین میسازند و از هر جزء فندق و جزء روغن بادام شیرین و روغن بادام شیرین استعمال میکنند و از مواد غذائی است

روغن ببتون و زیت این روغن را از غلات زیتون میگیرند (و در درختان نادریست
زیتون را) و از مواد غذائی است و در طب زیاد استعمال میشود و در مشروبات و در همهها داخل میگردد و تمیخ آن
متداول و شرب می نماید و گرم آن مانند ملینات اثر میکند و در تسکین قولنج بکدی که سببان حصوات صفا بود
مؤثر است

روغن کولزا (کولزاقسمی از کلم است) از ۱۰۰ جزء تخم کولزاه ۱۰ جزء روغن اخذ میکنند که در سوزاندن
در روشن کردن منازل معمول مردم فربك است و تفاله آن غذای خوبی است حبه چارپایان و غالباً روغن زیتون
و آب روغن کولزاقلیب میکنند

پَ كَانَ عَ كَانَ فَا لَنْ اَلْیَوْمَ لَیْنُوْنَ تَبَاقُتِ سَوِیْ دَا ز طَاقِیْ لَیْنِه دَدِ قِیَمِ اِنْ

مؤرخان کا نام

۱۰۰

میں نے

شماره

64

لا تفرق

مفتی محمد رفیع

ॐ

حرف مضمر

در طب مستعمل یکی گان متداولی را بنوم اوزیتا تبسوم که تخم انرا غامه مردم
میشناسند و موسوم است به بزگان (بزک) و دیگری گان مسهل را بنوم
کانار تبسوم که گاهی است بومی فرنگستان و شعری و بزک انرا در سابق مانند مسهل است
میکردند

بزگان حرکات از مواد مذکوره در ذیل است روغن زیتونی شکل ماده لغای نشاسته گلوتن البومین سفید
ماده ملون ماده عصا صمغ و کمی قند و موافق تجربه یکی از دانشمندان در ده اجزاء دارای سه جزء روغن است
و ماده لغای در سطح خارج دانه بزک مانند روغن واقع شده که چون انرا بخا و ذاب کنند آب زیادی جذب نموده
و متنفخ میگردد و بک طبقه شپین موآبی حاصل میکند شبیه به طبقه که اخاطه کرده است تخمهای دفع و اونا
لغای به دانه و سایر دانه های لغای همین حالت را دارد و بواسطه همین خاصیت است که بزک را در دفع پیوست
طبع استعمال میکنند این طریق از به آه گرم چون بزک در دسته را با قدری آب مخلوط کرده قبل از غذا بشوند
این دانه ها را معاجذب طوبت کرده و متنفخ شده موجب حصول لذت میگردد و خاکشی نیز دارای همین
خاصیت است و نیز لغای بزک یکی از مشروبات میردنیگواست و در خارج لغای بزک را بطور غسل و نظول
و حقنه استعمال میکنند و ضمما از بزک از ضمادات ملین متداول میباشد

روغن بزگان مطابق کدکس این روغن را مانند روغن بادام شیرین میسازند و در ترکیب
بعضی شمعها داخل میشود و چون انرا با مر اسنک به پیوند شدت منجمد میگردد و سوند های قابل اعطاف را
با ان ترتیب میدهند

تیز بزک ايضا مطابق کدکس بگزندی بزک اگر آب جوش هوه اگر دم کرده صند
نماند این تیز غیر مطبوع و مورت سوء هضم میشود

لبنه دیگر معمول بیمارستانهای لشکری بگزندی بزک در دسته اصل السوس
مکده اگر آب جوش هوه اگر مخلوط کرده بگذارند سرد شود و صاف کرده مانند ملینات بنوشند
نظول بزک معمول بیمارستانهای پاریس بگزندی بزک اگر مدت ربع
ساعت در مقدار آب بچوشانند که مصفای ان هوه اگر باشد و این نظول را بطور ملینات خیلی استعمال میکنند
حقنه بزک ايضا معمول بیمارستانهای پاریس بگزندی بزک اگر مدت
ربع ساعت در مقدار آب بچوشانند که مصفای ان هوه گرم باشد و صاف کرده حقنه تبیین نمائند این
حقنه بیمارستان است

لغاب بزک مطابق کدکس بگزندی بزک اگر مدت ساعت بچوشانند و گاه
گاه هم زنند و با فشار صاف کنند و این لغاب را میتوان در گرم خان هوه درجه خشکانند و یک جزء از لغاب خشک
مساوی هوه جزء لغاب تازه میباشد و لغاب بهمانه و لغاب تخم پیلپوم را نیز همین
طریق میسازند

ضماد از بزک بگزندی بزک اگر آب جوش هوه مخلوط کنند این ضماد که ملین است معمول بیمار
ستانهاست و حقنه انکه همیشه گرم و حاضر باشد در ظرفی ریخته و در حمام مار به حفظ میکنند و ضماد بزک را

محصولاتی ملین

۶۴۱

احر و زعمومت دارد دارای بعضی خدورات میباشند من جمله سرعت انقلاب حاصل نموده و سبب از برای تعفن مخصوص در بیمارستانها میشود و علاوه موثری و زبورات اکثری میگرد

نسخه دیگر معمول کدکس بگردد از بزرگ مقدار منظور اب مقدار کافی ارداد گراب سرد داخل کند بقسمی که مثل فرغ روان شود و بعد وی آتش گذاشته و حرارت دهند و بهم زنند تا دارای قوای شایسته گردد و بروی پارچه کشیده استعمال کنند و هرگاه خواسته باشند ماده عاملی مثلاً ماده مخدری ضماد نمایند این ماده را نرم ساخته و بروی ضماد مذکور پاشیده در محل منظور منطبق نمایند و سایر ضمادات ملین مانند ضماد خطی را نیز همین طریق باید ساخت

در باب بعضی دیگر ملین

مقصود ما از زیت بقول کلی همه ادیان نباتات مانع است از قبیل روغن زیتون و روغن بادام و غیره
ابزن سبوس معمول بیمارستانهای پاریس بگردد سبوس ۲۰۰ گرم اب جوش مقدار کافی سبوس بمدت ربع ساعت در مقدار اب که حبه جوشانیدن آن لازم است بجوشانند و بعد از یک حمام اب گرم مخلوط کرده استعمال نمایند

ابزن ملین بگردد اسپس ملین ۲۰۰ گرم بزرگ ۲۵۰ گرم در ۵۰ گرم اب بجوشانند و بعد از فشار صاف کنند و در یک حمام اب گرم داخل نموده استعمال نمایند

لعوق سفید معمول کدکس بگردد مغز بادام شیرین ۵۰ گرم مغز بادام تلخ ۲۰ گرم قد سفید ۵۰ گرم مسحوق کبراه دسی گرم عرق بهار نارنج ۱۰۰ گرم اب صاف ۲۰۰ گرم مغزها را مقرر کنند و بعد از ۲۰ گرم قد اب امولسیون سازند و کپسولهای ابی مانده قد مخلوط کرده صلابه نمایند و با ۵۰ گرم امولسیون متدرجاً مخلوط نموده لغایت غلیظی سازند و بعد ابی مانده امولسیون و عرق بهار نارنج را کم بر محصول قرار دهند و این لعوق ملین فی الجمله مسکن است و در عرض و در با شوق اش خوری متدرجاً پاشانند باید ملینیت بود در این لعوق که دارای بادام تلخ است هرگز کلال داخل نکند

عجین بابا حای (عجین لعوق) معمول و نه بگردد مغز بادام شیرین ۲۰ گرم مغز بادام تلخ ۲۰ گرم قد سفید ۵۰ گرم عرق بهار نارنج ۱۰۰ گرم مغزها را در اب گرم ریخته مقرر کنند و در حالتیکه نم داشته باشند بافتند مخلوط کرده بگویند و عرق بهار نارنج را کم بر بفرایند و بعد از دوی سنگ صلابه محصول را صلابه کنند تا خیر متعادل اجزای بدست آید و ۵۰ گرم این عجین در ساعتی کفایت میکند چون مدت چندین ماه این عجین را میتوان در سرداب حفظ نمود و ورنه فاسد شود لهذا دوا ساز متواند مقدار زیادی از آنرا یک دفعه بسازد و حفظ کند

لعوق زبتي معمول کدکس بگردد روغن بادام شیرین مسحوق صمغ عربی بهار نارنج مکده ۵۰ گرم شربت صمغ ۵۰ گرم اب صاف ۵۰۰ گرم صمغ بابا ۲۰ گرم اب مخلوط کرده لغاب سازند و کم روغن بادام را افزوده صلابه کنند تا کاملاً مخلوط شود و بعد سایر فایجات را بفرایند و این لعوق که ملین و مخرج نفث و فی الجمله مسکن است با شوق کوچک متدرجاً پاشانند

لعوق سبز مطابق کس بگرند متغافه پسته ۴ دانه زعفران ۲ دسی گرم اب ۱۲۰ گرم شربت بنفشه

۳ گرم عرق بار نارنج ۱ گرم روغن بادام شیرین ۵ گرم مستحوق صمغ عربی ۲ دسی گرم مطابق معمول لعوق سازند

و این لعوق مانند لعوق سفید ملین و فی الجمله مسکن است و با قاشق اش خوری کوچک متدرجاً بنوشند

لعوق زتی سفید معمول و اسازی اسپانول بگرند مغز بادام شیرین قد

سفید روغن بادام شیرین مکده ۱۲ گرم مغز بادام تلخ ۱۲ گرم کبریا ۱ دسی گرم عرق بار نارنج ۲ گرم اب ۱۵ گرم ابتدا

مغزها را مقشر کرده و با اب ده ۱ گرم قد مولسیون سازند و بعداً کبریا و باقیمانده قد و قدری مولسیون لغاب

رفیق ساخته و روغن را متدرجاً افزوده صلابه کنند تا محصول متحد الاجزائی حاصل شود و عرق بار و باقی مولسیون

را کم کم بیفزایند این لعوق ملین و نافع الصد است و با قاشق اش خوری کوچک متدرجاً بنوشانند

پوسپون زتی معمول بیمارستانهای پاریس بگرند پوسپون صمغ ۱۵ گرم

روغن بادام شیرین ۳۰ گرم مخلوط کرده متدرجاً بنوشند

لعوق صدری معمول بیمارستان هونلر بگرند اصل السوس ۵ گرم

دکه ۲ گرم اب جوشان کرده صاف نمایند مصفی بگیرند باء ادانه مغز بادام شیرین مولسیون ساخته و بعداً ۱ گرم

مستحوق کتیرا مخلوط کرده ۳۰ گرم روغن بادام شیرین و ۵ گرم شربت دباکود و ۱ گرم عرق بار نارنج بیفزایند متدرجاً

بنوشند

مجموع زتی معمول ساش بگرند روغن بادام شیرین ۵ گرم شربت بنفشه شربت یسناوشان

مکده ۳۰ گرم مخلوط کرده و با مقدار کافی نبات مستحوق مجون سازند و از این مجون که گوارا است و دفع سرفه های زله

مرکز ساعت فاصله یک قاشق چای خوری بنوشند

دوای صدری معمول وک بگرند مسکه کاکا او شربت حلزون شربت بنفشه مستحوق قد

مکده ۵ گرم مخلوط کنند و سرفه های خشک و برسم اطفال گاه کاهیک قاشق کوچک بنوشند

دوای صدری معمول زانل بگرند مسکه کاکا او ۵ گرم روغن بادام شیرین ۵ گرم شربت

شقایق ۵ گرم عرق بار نارنج ۲ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و در بر و نشیت مزمن تند و بیج بنوشند

مارمیلاد معمول تر و نشین بگرند شیر خشک اشکی ۵ گرم در هاون مرغی نرم کوفته و ۵ گرم

گرم شربت بنفشه کم بیفزایند و بعداً ۵ گرم فلووس خا و شنبلیخته و ۵ گرم روغن بادام شیرین و ۵ گرم عرق بار نارنج

متدرجاً بر محصول افزوده صلابه کنند تا بنحوی مخلوط گردد و این دوا که ملین است در بر و نشیت کهنه مستعمل که هر

ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنوشند

ابضام معمول زانلی بگرند کرس معدنی ۲ دسی گرم شیر خشک اشکی ۵ گرم مسکه کاکا او ۲ گرم

روغن بادام شیرین فلووس خا و شنبلیخته مکده ۳۰ گرم شربت خطمی ۵ گرم عرق بار نارنج ۵ گرم بطریق که در فوق

ذکر کردیم عمل نمایند و این دوا که خراج نفث و ملین است در اخلاکات زله مزمن هر ساعت یک قاشق

کوچک بنوشند

ضاد ملین معمول بیمارستانهای پاریس بگرند اد جواد بزرگ مکده یک جزء

اددها را در اب مخلوط کنند بنحوی که خبر روانی بدست آید و بعداً روی آن گداشته به تدریج با ملحقه جو

هم زند تا قواي که مخصوص نما داشت حاصل کند

عجین بادام بگزند مسخوق بادام شیرین ۵۰۰ گرم ادویه ۵۰۰ گرم مسخوق پیرساده ۵۰۰ گرم مسخوق کاروه ۲۰۰ گرم مسخوق صابون ۲۰۰ گرم اسانس گل سرخ مقدار کافی بدقت مخلوط نمایند
قروطی کا او مستعمل و زینت معمول وان مونس بگزند موم سفید مسکه کا او مکده ۲۰ گرم روغن بادام شیرین ۱۰ گرم اسانس گل سرخ به قطره مطابق معمول عمل کنند
ضماد مقح بگزند شک پخته به مذاب ارد بزرگ مکده ۵۰ گرم مطابق معمول ضماد سازند
قروطی وردی (پوماد حقه چرب کردن لبها) بگزند روغن بادام شیرین ۱۰ گرم موم سفید ۵۰ گرم کارمن ۵۰ گرم شانه گرم عطر گل سرخ ۵۰ سانتی گرم مطابق معمول پوماد سازند

در هستانها - کتابه و عویشا

در این رد که می کنیم کبابه و مایه کوب و بوش و محصولات آنها را

کبابه (فلفل داز) کبابه ن کویب (پوا و داکو) آبی پیر کوداتوم عبارت است از میوه درخت کویب که موسوم به پیر کویب از طایفه پیراسه و از جنس مفاقت و این درخت در محالکی که در خط استوا واقع شده اند از قبیل مالابار و سوماترا عمل می آید و میوه آن بجم فلفل معمولی و سبز رنگ و چین دار و نوعا دارای ماله است دراز و در جوانی هسته است سفید و زردی و این میوه دارای بو معطر مخصوصی می باشد و طعم آن قدری تند و گرم و ترکیب باطنی آن مشابه فلفل سیاه و موافق تجربه یکی از دانشمندان محوی مواد دکل است در هستان کویب سقریلسا نه خاد و نرم ماده عصاره و کویب بن ماده است خشی و مشابه پیرین و دره ۱۲ درجه حرارت ذوب می گردد و در هستان حاصل میشود از تقطیر کبابه باب و خاصیت اذرا کبابه را به سقران نسبت میدهند

بک قسم از کبابه است که از هندوستان متعلق به هولاندیه می آید و یکی از دانشمندان این قسم را میوه پیری انبر اتوم میدانند و رنگ این قسم خاکستری و بوی آن کمی طبع و طعم آن گزله و شبیه به طعم سیب است و به هولت کویب شده و نرم می گردد و رنگ کویبده آن اسمر خاکستری و بوی آن شبیه به بوی ترابانتین و بعضی دیگر از دانشمندان میگویند این قسم کبابه همان میوه پیر کویب است که زیاد رسیده شده بهر حقه چون کبابه اصلی بیشتر محتوی مواد عامل است باید از این قسم ترکیب داد

کبابه دارای همه خواص فلفل سیاه می باشد علاوه بر مخصوصی که جهاز تنوالت و بول میکند و از این حقه است که در مداوای لوکوه مخصوص سوزاک حاد فواید زیادی ازان میشود می گردد و بتواند در دفع دوار و انتفاخ بطن و سلس بول و اخلاص استعمال نمایند و در این و آخر تمیذات زیادی از کبابه در دفع نفقری کرده و میکنند

گرد کبابه مطابق کد کس و معمول بیمارستانهای لشکری بگزند
 کبابه مقدار منظور غزال کرده و باد است اجزاء خارج را جدا کند و در گرم خان ۲۵ درجه نجش کنند و نرم

در شفا و چنانچه

کوفه از مویز موئی نموده بیرون کنند و از ۱۰۰ جزء کبابه ۱۰۰ جزء گرد حاصل میشود و مقدار شربت این گرد
۱۵ گرم است که قیمت کرده و هر قسمت را با قدری شربت قند مخلوط نموده در عرض شبانه روز بتدریج بنوشند
و ژانل در دفع سوزاک تاه ۱۰ گرم گرد کبابه را بطور معجون و با مخلوط با شربت قند استعمال مینماید
معجون کبابه معمول فور بنی بگزیند گرد کبابه ۱۰۰ گرم شربت قطران مقدار کافی مخلوط
کرده و عینا قیمت نموده در عرض روز بتدریج بنوشند

عصاره زیت و سفی کبابه بگزیند کبابه نیم کوب کرده ۱۰۰۰ گرم اترسولفوریک ۲۰۰۰ گرم
الکل ۱۵ درجه ۲۰۰۰ گرم الت پلاسما کبابه را ابتدا با اتر و بعد با الکل داخل نمایند و هر یک از این دو تعقیب با جدا
گانه باد قهقار که لازم است تقطیر کنند و علاوه محصول الکی را در حمام ماریه بکشم نمایند و بعد و محصول
را مخلوط کنند و حفظ نمایند و این عصاره ده مقابل قوی تر از خود کبابه است و از ۱۰ تا ۱۵ گرم انرا در دفع خناق در
عرض روز استعمال میکنند و در هر یک از این ۱۰ تا ۱۵ کیسول کاهو می آشامانند و با شربت کاهو تجویز نمایند و از
این عصاره بنی کیسول میسازند و در دفع سوزاک مقدار شربت این عصاره از ۱۰ تا ۱۵ گرم است که در عینا
به دفعه در عرض روز بنوشانند

حقنه کبابه معمول و لیو بگزیند گرد کبابه ۲۰۰ گرم مطبوخ ریشه خطمی ۲۰۰ گرم مخلوط کنند
و در دفع سوزاک حقای بول وقتی که در آشفامیدن کبابه مجذوبی باشد حقنه نمایند

معجون کاهو و کبابه بگزیند کاهو ۱۰۰۰ گرم گرد کبابه ۱۰۰۰ گرم کاشوه ۱۰۰۰ گرم اسانس نعناع ۱۰۰ گرم
مخلوط کنند مطابق دستور العمل **کرکس** این معجون را در مدت ۱۰ یا ۱۲ روز با پادشاه میسر و هر روزی سه
دفعه و هر روز را در رجوف مغزنان گذارند تا موجب عدم کاهت مریض گردد

زرق کبابه بگزیند کبابه نیم کوب کرده ۱۰۰۰ گرم آب جوش ۱۰۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند

معجون کبابه و کاهو معمول کازناو بگزیند کاهو ۱۰۰۰ گرم گرد کبابه ۱۰۰۰ گرم تعقیب و بنیل
مقدار کافی مخلوط کنند و روزی سه دفعه هر دفعه ۱۰ گرم بنوشند

معجون ضد سوزاک معمول مصنف بگزیند کاهو کربونات آهن سونترات بیهوت
مکده ۱۰۰۰ گرم عصاره دانا ۱۰۰۰ گرم گرد کبابه ۲۰۰۰ گرم با مقدار کافی بلبلان کاهو معجون سازند و در روزی سه دفعه
هر دفعه بجم یک فنجان در کافد سیکار پیچیده به بلعند

عجین بلسانی معمول کلرک بگزیند کبابه ۱۰۰۰ گرم کاهو ۲۰۰۰ گرم کاشوه ۱۰۰۰ گرم کل قند مقدار
کافی مخلوط کنند تا مدت ده روز هر روز بجم یک فنجان صبح و یکی عصر در مغزنان پیچیده بنوشند و مابقی را قیمت
کنند و هر روزه از عینا قیمت در عرض روز بنوشانند

عجین سوزاکی معمول بدائی بگزیند کاهو ۱۰۰۰ گرم کبابه ۱۰۰۰ گرم جلب ۱۰۰۰ گرم گوت ۱۰۰۰ گرم
گرم شربت گل سرخ مقدار کافی عجین سازند و هر روزه از ۱۰ تا ۱۵ فنجان در دفعه در عرض روز بنوشند
و مداومت کنند تا شفا حاصل گردد

گل ارضی سوزاکی معمول دان کو ریوت بگزیند بلبلان کاهو مقدار منظور در حمام
ماریه بکشم نمایند تا غلیظ گردد و بعد در ۱۰ گرم این محصول ۲۰ گرم منبری مکس داخل نمایند همینکه این محصول

ثانوی غلظتی حاصل کرد ۱۰ گرم گرد کبابه و ۱۰ گرم مسخوق گلار منی مخلوط کرده و جبهای عید سے گرمی سازند آنها را در مسخوق گلار منی بخلط کنند

پوسپون کبابه معمول تربد و بگزند کبابه ۱۲ گرم شربت ساده ۱۰۰ گرم شراب ملاکات صاف مکده ۱۲ گرم مخلوط کنند و بایندقت نمایند که گرد کبابه ناز باشد در دفع دبقیری و خنق هر ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنوشند

عجین کاهو و کبابه ایضا معمول تربد بگزند کاهو ۹ گرم گرد کبابه ۹ گرم شربتی مکس مقدار کافی مخلوط کرده و سی قسمت کنند و در دفع دبقیری و خنق از ۲ تا ۳ قسمت در ۲۴ ساعت بنوشند و استعمال این عجین با پوسپون سابق الذکر منافات ندارد

ساکارور کبابه معمول لیش بگزند عصاره زیت و سفیدی کبابه ۱ جزء قند ۱ جزء مخلوط کنند و ۲ گرم این مخلوط را در قدری شیر داخل کرده در دفع خنق در عرض روز بنوشانند

اسانس غلظت کبابه بگزند الکل ۵ درجه ۳ عصاره زیت و سفیدی کبابه ۱ حل کنند و مقدار شربت این اسانس از ۲ تا ۱۰ گرم است

عصاره الکل کبابه معمول پوش این عصاره عبارت است از تعفین الکل که در التیلا با گرد کبابه و الکل ۵ درجه میسازند و مقدار الکل باید بقدری باشد که پس از انجام عمل وزن محصول مساوی وزن کبابه بود که استعمال کرده اند

شربت کبابه معمول پوش بگزند شربت ساده ۱۰۰ گرم عصاره الکل کبابه ۱۰۰ گرم مخلوط کنند و الکل را بتجربا بنهند و شربت معمول تربد و که در دفع خنق استعمال میکند عبارت است از ۱۲ جزء گرد کبابه و ۲۴ جزء شربت ساده و مقدار شربت آن ۱۲۰ گرم است

ماتیکول اسنفانسیا لونگانا (پیرانگو سستیفولوم) (پیرالونگانوم) (ارتانت لونگانا) نبات است از طایفه پیراسه و بومی مملکت پیر و در میان دانشمندان فرنگ اول انگلیسها کشف خواص آنرا کرده و سایرین از آن قیاس نمودند و در طب فقط بربک این نبات را استعمال میکنند و این برگها که از ۱ تا ۲ سانسائی مطر طول و ۳ سانسائی مطر عرض دارند و در شکل و مضررین اند منتهی به نقطه میشوند و رنگ سطح فوقانی آنها سمرقیه و سطح تحتانی سبز یا خرمی باشد و بوی آن در الحاله شبیه بوی نعناع از آنها مشهور میگردد و بواسطه رنگهای که در این برگها دیده میشود سببه بربک در تبال میباشند و در تجارت این برگها در قوطی داخل کرده و بوی هم منضبط نموده میاورند و بواسطه تجربه شهبانے مواد ذیل را یافته اند مقدار زیادی هر فرار در آنها موجود است که رنگ آن سبز و شرب پس از چند زمانه متبدل میگردد ۲۰ کلو و ۱۰۰ تم مقداری سفید الون که بعضی از خواص این برگها را بان نسبت میدهند عم ماده موسوم به پوسپون که محلول در آب و الکل و غیر محلول در آستر است و طعم آن تلخ که بعضی از دانشمندان علاوه بر مواد مذکوره وجود اسید ارتانتیک و تن و بعضی املاح را در آنها ثابت کرده اند

ربک ماتیکو از ادویه است که در نزد اهالی احریک شهرت زیادی دارد و آنرا مانند قابضات و ادویه مبهی استعمال می نمایند و دانشمندان فرنگ شکل مطبوخ و عجین و حب شربت و تعفین و غیره در دفع لوکوره و

ماتیکو

اسهال خرفه و دوسنطار با معمول میدارند

مطبوخ مایکوی بگریزید یک خورد کرده مایکوی از ۵ تا ۲۰ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند و دوزی سه تا چهار پیاله جای خوری بنوشند و نیز مطبوخ مایکوی را در استعالات خارجی مانند غسل ذرق و غیره استعمال نمایند در این صورت مقدار بزرگ از ۳۰ و ۴۰ تا ۵۰ گرم قرار میدهند

شریت مایکوی معمول و رولت بگریزید یک نیم کوب کرده مایکوی ۵۰۰ جزء آب صاف ۵۰۰ جزء در اسباب تقطیر داخل کرده و تقطیر کنند تا ۱۰۰ جزء محصول بدست آید و بقالده که در دیک تقطیر باقی مانده است برگشته در صافی ریخته بقرند و مصفی را با مقطر مخلوط نموده و ۷۰۰ جزء قند را حل کنند و این شربت دارای همه مواد عامل مایکوی است و فرا میباشند و مقدار شربت آن از ۲ تا ۱۲ گرم است که در تیزن مناسبی مخلوط کرده در دفع اسهال و دوسنطار با بنوشند

عصاره مایکوی این عصاره را با غانتالت دیلاسمان با الکل ۷۰ درجه میسازند و برای آنکه مواد عامل مایکوی را بهتر حل میکند و تعفینی که در این عمل حاصل میشود در تمام مایه تقطیر میکنند الکل آن گرفته شود و محصول را مجدداً در تمام مایه تغلیظ نمایند و این عصاره سیاه و دارای بوی تند مایکوی و طعم تلخ آن میباشد و از این عصاره جفائے ترتیب میدهند که هر یک دارای ۲۰ ساننی گرم عصاره اند و مقدار شربت آنها از ۱ تا ۱۲ و زیاد تر است و عرض و

تعفین مایکوی بگریزید یک نیم کوب کرده مایکوی ۱۰۰ الکل ۷۰ درجه ۴۰۰ مدت ده روز بچسباندند با فشار از پارچه گذرانند تا کاغذ صاف نمایند و این تعفین را با آب مخلوط کرده در رفاده جراحات و تعفیل آنها استعمال میکنند

عرق مایکوی بگریزید یک نیم کوب کرده مایکوی ۵۰۰ آب ۵۰۰ تقطیر کنند تا ۵۰۰ جزء مقطر بدست آید مقدار شربت آن عرق از ۵ تا ۱۰ گرم است

پوماد مایکوی بگریزند عصاره مایکوی الکل ضعیف مکه ۵ گرم پیه مذاب ۲۰ گرم مخلوط کرده پوماد بپزند **بوشو (بوگو) و بوشما (کرفاتا)** نبات است از طایفه **روتاسه** و از محصولات بوی دماغه امپد نیک و در طب بزرگ آن استعمال میکنند و این برگها دارای بوی و طعمی میباشند مشابه بوی و طعم زبان گنجشک و مردم این دماغه این برگها را در اعراض مثانه و مجاری بول خیلی استعمال میکنند و مضفین فزک آنها را از عوامل مذرو محرک و مقوی معده و ضد تشنج محسوب میمانند

عرق بوشو بگریزید یک بوشو ۵۰۰ آب ۵۰۰ مدت دو روزه ساعت بچسباندند و بعد تقطیر کرده ۱۰۰۰ جزء مقطر بدارند و این عرق خیلی معطر است و دهن فرار و کافوی الاثر است باید از آن جدا نمود **مطبوخ بوشو** بگریزید یک بوشو ۳۰ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم در ظرف رست مدت دو ساعت دم کرده و صاف نمایند و از ۳ تا ۵ گرم این مطبوخ را در عرض و بنوشند

اکسیر بوشو بگریزید یک بوشو ۵۰۰ گرم الکل ۷۰ درجه ۳۰۰ گرم مدت ۱۰ روز بچسباندند و صاف کرده ۵۰۰ گرم قند در حالت جودت در مصفی حل کرده با کاغذ صاف نمایند و حفظ کنند در دفع ورم غده و دوزخ ورم جرای بول هر روز صبح یک پیاله کوچک بپاشانند

شراب بوشو مطابق کس بگرند برک نیم کوب کرده بوشو شراب گرایش ۱۰۰ در ظرف
در بسته مدت ده روز بچسباند و با فشار از پارچه گذرانند با کاغذ صاف نمائند و حفظ کنند این شراب مقوی
معدن و محرک و مدد راست و مقدار شربت آن از ده ماهه اگر

درمستقا - کراوت و عصاره اش

در این درمیکیم کراوت و کراکول و اسپد پیکریک و روغن کاغذ را

کراوت و کراوت (کراوت) (این لفظ مشتق از دو کلمه یونانی است یکی کراس یعنی گوشت
و دیگری سیکر یعنی من حفظ میکنم) عبارت است از یکی محصولات محترقه که رشانباش نام کشف
نمود و مرکب از ۲۰ کرپون و ۱۰ هیدروژن و ۱۰ اکسژن و وزن مخصوص آن ۱۰۳۷ و یک نوع دهن فرای
است که از قطران گرفته میشود و دارای بوی نامطبوعی است بے نهایت فاذ و شبیه به بوی دوده و دود در
صورتی که از سوختن چوب رخالتی که سبز بود حاصل شده باشند و این دهن چون خالص باشد بے رنگ است
و چون کهنه شود رنگ اسمرق مزه مانی حاصل مییابد و طعم آن تند و قابض و محرک است و یک جزء آن در ده
جزء آب حل میگردد و در الک و اتر و بخصوص اسپد استیک به هولت محلول است و نیز به هولت امانیاک
و پیه مذاب مخلوط میگردد و مواد سقری مگر کراوت تجو را کاملاً حل میکند و بلافاصله البومین را منعقد میسازد
و نوعاً کراوت محلولی است از کراکول و کراوت و کراکول

طریق ساختن کراوت مطابق دستور العمل کس قطران چوب
در قع افلاطون سفالی و ناهنی که بزرگ باشد تقطیر کنند تا بخارات سفید رنگ متصاعد شوند و محصول
مقطر دارای سه طبقه خواهد بود طبقه مخا که زتی و زین است برداشته و با آب که دارای قدری اسپد
سولفوریک بود بشویند و مجدداً تقطیر نمایند و اوائل عمل آنچه تقطیر میشود در ریختند و محصولات مقطر
او آخر عمل را گرفته و با محلول پتاس کشیک که ۱/۱۲ وزن آن بود مخلوط نموده و چندین دفعه بقوت بهم زنند و
بگذارند چندی بماند محصول بد طبقه تقسیم خواهد شد طبقه مخا که عبارت از کراوت و پتاس
برداشته و بگذارند رجاء ورت هوا نیز چندی بماند نارنگین شود و بعد پتاس این محصول را با اسپد سولفوریک
ابداً اشباع کرده و تقطیر نمایند و این عمل را یعنی اختلاط کراوت با پتاس گذاشتن آن در رجاء ورت هوا
و افزودن اسپد سولفوریک ابدار و تقطیر را چندین دفعه مگر در کنند تا چون این محصول یعنی ترکیب کراوت
و پتاس را در رجاء ورت هوا گذارند بگردننگین شود و در این وقت پتاس محلول را از آب اسپد سولفوریک
غلظت اشباع نموده تقطیر نمایند و لازم است اول مقطر که بدست مییابد و در رجاء ورت هوا نیز ممکن است
دنگین شود و در ریختند و آنچه در آخر عمل تقطیر حاصل میشود برداشته حفظ کنند عبارت خواهد بود از کراوت
خالص

درمستقا - کراوت و عصاره اش

کرافت

کرافت

کراوزوت خالص چون با جلد مجاورت کند هورث حکم شدید و حرقت ضعیفی در آن میشود و اغشبه خط
دائره مانند جلد متغیر میسازد و آنها را مثل آنکه در مجاورت نترات نقره میشود میگردد سفید میماند و
بشره جداگشته و در تحت آن غشاء متورم مشاهده میشود و آب کراوزوت در صورتیکه غلیظ بود مانند
خامضات ضعیف موجب تحریک جلد و غشاء مخاط هر دو میگردد ولی اگر ضعیف و قوی باشد هورث اتقبا
میشود مشابه با نقیاض حاصل از سرکه و سایر خامضات که چندان حدی نداشته باشند و از اثر این اتقبا
حالت تعامل تحریکی و تورم ضعیفی نتیجه میشود و چون در داخل کراوزوت را استعمال کنند در حلق به نوع
حالتی که تحمل آن به نهایت شواست احساس میگردد و این حالت مشابهی نه با حساس حرارت و نه با حساس
حکم دارد بلکه احساس تحمل ناپذیری است نتیج از بوی این ماده و چون بمقدار زیاد این ماده را با آب شامند ممکن
است موجب سردی شود مشابه با ناری که از نموم تحریک حاصل میشوند و علاوه بعضی آثار خداری در
سلسله عصبانی نیز مشاهده میگردد

کراوزوت را بعضی از مصنفین در عداد عوامل قابض ذکر کرده اند و بعضی در عداد عوامل محرک و بسیاری
از امراض از قبیل سرطان و جرب و اقسام نرفالدم و کاری عظام و خنای و رسل و غیره را بیان نموده اند که بواسطه
کراوزوت مداوا گشته و بر طرف شده اند و از آنرا از عوامل معوض قاتل یا زیت میدانند و در تسکین اوجا
اسنان موثر است و ۱۲ قطره آنرا که در ۱۲ گرم گلابسین مخلوط نمایند یا زیتها را میکشد و در مداوی سل این
اوقات شهرت یافته و دردی و نشت فرم و درم من جلقوم و در کام و نرله شان استعمال میگردد

شراب کراوزوت بگردند کراوزوت قطران چوب ۱۳/۵ گرم تعفین جنطیانا ۲ گرم الکلی ۵۰ گرم
شراب مالاکا بقدری که مجموع ۵۰۰ گرم شود از ۱۲ تا ۴ قاشق اش خوری کوچک در ۲ ساعت بنوشند و هر قاشق
در یک پیاله شربت قند داخل نمایند

روغن جگر موروی کراوزوت دار بگردند روغن جگر موروی ۵۰ گرم کراوزوت
قطران چوبان ۱۲ گرم مخلوط کنند و از ۱۲ تا ۴ قاشق اش خوری کوچک نیم ساعت قبل از هر غذا بنوشند
حب کراوزوت معمول بود بگردند کراوزوت ۱۰ گرم با مقدار کافی مغرغان و یک لغای ۴
حب سازند و از ۱۲ تا ۴ حب بعد از هر غذا در سار سین معده استعمال نمایند

شراب کراوزوت معمول بومیت بگردند کراوزوت خالص ۲ گرم الکلی ۵۰ گرم
شراب و اینول بقدری که مجموع ۵۰۰ گرم شود مخلوط کنند و روزی ۱۲ تا ۴ قاشق کوچک بنوشند
شریت کراوزوت معمول مایه بگردند کراوزوت قطران چوب ۵ گرم الکلی ۱۰۰ درجه
۱۲۰ گرم شربت شراب کنکینا ۱۲۰ گرم مطابق معمول شربت سازند

شراب کراوزوت معمول برای بگردند کراوزوت قطران چوب ۱۲/۵ گرم الکلی شراب
۵۰۰ گرم شربت یق سنارنج ۲۰۰ گرم شراب و اینول بقدری مجموع ۵۰۰ گرم شود مخلوط کنند و از ۱۲ تا ۴ قاشق کوچک
در هر فرد و بنوشند و هر قاشق دارای ۵۰ سانتی گرم کراوزوت است

پول کراوزوت (کراوزوت مروری) معمول کلرینان
هر مروری محتوی ۵۰ سانتی گرم کراوزوت مخلوط در آن میباشند و مقدار شربت این مروری ها از ۱۲ تا ۴

است دو عرض ووز

کپسول کراوزوت معمول ^{سینه} بگیرند کراوزوت هتره سنانته گرم قطران خالص نورو ۵ میلی گرم بلسان بلوه ۲ میلی گرم ددیک کپسول داخل کنند و دربی و نشیت مزین و ورم مزین حلقوم و دکام و نوله مشانه از ۲ تا ۱۲ کپسول رسه با چهار دفعه در مدت شبانه روز بنوشند

اب کراوزوت بگیرند کراوزوت اگر آب ۱۰۰ گرم مخلوط کنند و قروح ردی الطبعه را بشویند و یکی از دانشمندان پارچه را در این آب فرو برده و در جای تیفوئیدی وی بدن منطبق نمایند و دیگر کسی قطره کراوزوت را در ۲۰۰ گرم پوسپون همنی مخلوط کرده در دفع جای تیفوئید استعمال میکند

وازلین کراوزوت دار بگیرند وازلین ۳۰ گرم کراوزوت ۱۰ گرم مخلوط کرده مانند عوامل انتی سبتیک استعمال کنند

پوماد کراوزوت معمول بگیرند کراوزوت ۱۰ قطره اکسید روی ۴ گرم پیه مذاب ۱۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند و در دفع پودر بگو استعمال نمایند

پوماد دفع حره معمول بگیرند کراوزوت ۱۰ گرم پیه مذاب ۱۰ گرم مخلوط کنند و هر دو ساعت فاصله بقدر مکفی بر ویالات معلوله نطول نمایند

زیت اذنی کراوزوت دار بگیرند اکولا تور مرکب با درنجوبه ۱۰ گرم روغن بادام شیرین ۲۰ گرم زهره گاوه ۴ گرم کراوزوت ۱۰ قطره مخلوط نموده چند قطره در گوش قطور کنند

کراوزوتال عبارت است از کربونات کراوزوت و جیمی است بقوام عسل و غیر محلول در آب و قابل اختلاط با اتروالکل و محلول در گزتهای سم و بی رنگ و دارای طعم سوزان کراوزوت نیست و بجای آن استعمال میشود و مقدار شربتیش در اطفال از ۱ تا ۲ گرم و در جوانان از ۲ تا ۴ گرم و بیک جزء از ۲ تا ۴ جزء روغن جگر مور و مخلوط کرده از ۳ تا ۴ قاشق در عرض و دمی شامند

گاکول عبارت است از ماده عامل کراوزوت و جیمی است متبلور بی رنگ و در ۲۵ تا ۳۰ درجه حرارت ذوب میشود و در ۵۰ درجه جوش میآید و در ۱۰۰ درجه مقابل و زینش آب سرد حل میگردد و بشدت محلول در الکل و اترواسید است و این جسم را در همان هوای که کراوزوت را استعمال میکنند و همان مقدار میدارند و یکی از دانشمندان در دفع سل گاکول را باید و فورم مخلوط کرده بطور ذرق تحت جلدی استعمال نمایند و شرابیشراوقات محلول الکی گاکول (۱ در ۱۰) را از ۲ تا ۴ قاشق کوچک استعمال میکنند و نیز آنرا با روغن جگر مور و مخلوط نمایند

مخلوط معمول سالی بگیرند گاکول ۱۰ تا ۲۰ گرم الکل ۳۰ گرم آب ۱۰۰ گرم حل کرده در عرض و نشیت درج بنوشند

مخلوط معمول فائیزل بگیرند گاکول ۳۰ گرم تعفین خطبانا ۳۰ گرم الکل ۱۰۰ درجه ۱۹ گرم با مقداری شراب مخلوط کنند که جلان ۱۰۰ اگر شود و روزی دو یا سه دفعه هر دفعه یک قاشق از آن خوری بنوشند

پوماد ضد حای توبرکولی اطفال بگیرند گاکول ۱۰ تا ۲۰ گرم پیه مذاب ۱۰ گرم

کراوزوتال

گاکول

مخلوط کراوزوت

در ششایم

خلوط کنند و ششایم گام روی سینه علی بن طول نمایند

زرق تحت جلدی معمول پیکو بگیرند گاکول گرم بد و فورم اگر روغن

ذبتون عقیق شده و از این مایع عقیق شده از هر يك بمقداری که محصول ده اسانه مطهر کعب شود حل کنند

شراب گاکول بگیرند گاکول ۲/۵ گرم شراب قمره ۲/۵ گرم خلوط کنند و بعد از هار و شام بد گاکول

کوچک بنوشند

پول گاکول معمول کلر نان هر پی محتوی ده سانه گرم گاکول است و مقدار شربت

این بر لقا ناع عدد است در عرض و د

کربونات گاکول این ملح حاصل میشود از اثر اسید کلور و کربونیک در محلول قلیای گاکول

و جسمی است متبلر و بی بو و بی طعم و غیر محلول در آب و در غریب ۱۰ تا ۱۵ درجه حرارت ذوب میگردد و موجب

تخریش اغشبه مخاط میشود و سمیت ندارد و در دالات که با آنها برخورد میکند مانند کرا و زوت حالت تخریش

نمی آورد و بدون تجربه شدن از معده عبور کرده و در معاء اثر می نماید و اعمال مضم را مختل نمیکند و بهتر از خود

گاکول و کرا و زوت است و تور کولین با فاسد میکند و قوه شاهیه را تحریک می نماید و علاوه در در کام و اقسام

برونشیت و اقسام نزله و حمای بتفویت استعمال میشود و مقدار شربت آن از ده سانه گرم تا اگر است یکسو

و شرب هر يك دارای ده سانه گرم کربونات گاکول اند و مقدار شربت آن از ده سانه گرم و زیاد تر است

بنروات گاکول (بنر و زول) چون کلور و بنر و سیل در دوی گاکول پیاسی اثر کند این

حاصل میشود و جسمی است متبلر و بی بو و بی طعم و مقدار کم محلول در آب در اکل زیاد تر حل

میشود و از اینجای گاکول و کرا و زوت استعمال می نمایند و مساهلی از ده سانه گرم تا اگر اندر عرض و زشتعا

میکند و مانند کربونات در معده تجربه نشده و در معات اثر میشود

ایتلنات گاکول (اتر گاکول تیلنیک) بشکل سوزنهای سفید در رنگی متبلر

میگردد و بی بو میباشد و مقدار کم محلول در آب در اکل محلول است و از اینجای گاکول بطور سفوف و باج

از آن گرم در عرض و ز استعمال می نمایند

اسید پیکریک (اسید کار بازوتیک) اسید نتر و پیکریک

اسید نتر و فینیک (اسید نتر و فینیک) این اسید در ریش

از مواقع مختلفه حاصل میشود مثلاً وقتی که اسید بازوتیک در آب ریش و پاپیل هندی با سالیسین اثر کند تولید

این اسید میگردد و اغلب اوقات آنرا حاصل میکنند از اختلاط روغن غالی سنگ با یا با جزء اسید بازوتیک

و بشکل قطعات فام الزو پای مستطیلی است که رنگشان زرد روشن و درخشان میباشد و یک جزء آن در

ده جزء آب حل میگردد و این محلول که خیلی دواست بشدت جلد و سایر انساج را رنگین میکند و اکل در

اتر این اسید را سهولت حل می نمایند و یکی از دانشمندان انگلیس اسید پیکریک خالص هم پیکرات پتاس

در دفع حیات نا بیه بدل کنکنا می اندازد اگر چه شرب آن اغلب اوقات مورت معض معدی میشود و فنی پیکرا

امانیاک و اهرن را بطریق حب در دفع نوائب استعمال می نمایند و باید هر جوی دارای ده سانه گرم تا ۲ میلی گرم

پیکرات باشد که در عرض و ز سه حاشا میده شود و دیگری از دانشمندان که پیکرات مانیاک را در دفع

کربونات گاکول

بنروات گاکول

ایتلنات گاکول

اسید پیکریک

روغن کاغذ

نواب بسیار استعمال کرده میگوید این ملح موجب وزرنگ زد موقت در جلد و غشاء ملتئم میشود
 روغن کاغذ (پرو تو بند) روغن کاغذ را یکی از دانشمندان موسوم به **زانک پرو**
 توین نامیده و از این طریق میسازند بگرد کاغذی که از کان و پاکب و پاینبه ساخته شده باشد و در مجاوت
 هوا بسوزانند زیت محترقی که حاصل میشود و مضاعف میگردد و در وی قویشقاب و با طرف دیگری جمع
 و حفظ کرده و تعلیط نمایند و این زیت را که رنگش قرمز تیره است با سه یا چهار مقابل آب مخلوط کنند
 از استعمال روغن کاغذ بطور قطور و زرق و غسول و غرغره در اخراض چشم و نزله مجرای بول و نزله مهبل
 و زرق الدم رحی اثر ثلور و اورام حلق میچند میمانند

در کاهش کولودپون بعضی اهل سبنا

در این در بیان میکنیم بعضی عوامل فیزیکی و مکانیکی مانند کولودپون و کاهش و گویا پرکا و ماکسونس و کاهش
 و اسفنج و پنبه و شرف بند های جراحی و کوپرس و لیکوپود و طلق و گچ و سبکات پتاس و مرجان و ابرسا
 و اوکات گوت را در ردیف کاهش میگردانیم و نیز بعضی از اعمال تریپتیک از قبیل سوزاندن و تنفس هوای
 مضغط و هوای متخلخل و دیدن متسع نمودن و وارد آوردن و دت و استعمال آب اغ را در این در بیان
 خواهیم نمود و زرق تحت جلدی آب مقطر و ابهای مشروب را در این در بیان خواهیم نمود

کولودپون

کولودپون این جسم حاصل میشود از حل کردن پنبه باروتی در اتر سولفوریک و طریق ساختن
 آن مطابق دستور العمل که کس از این قرائت بگیرند پنبه باروتی ۵ اتر سولفوریک ۲۰۰ درجه ۲۰
 ۵۰ الکل ۱۰۰ درجه ۲۰ اتر و الکل را مخلوط نموده و پنبه را در آن حل کنند و کولودپون را تجاعی با نوبی مطابق
 دستور العمل که کس بطریق ذیل باید ساخت

کولودپون تجاعی بگرد کولودپون ۱۰۰ روغن پنبه ۱۰۰ و روغن پنبه ۱۰۰ و روغن پنبه ۱۰۰ و روغن پنبه ۱۰۰
 استعمالات طبی بواسطه ملاستش تر جیم میدهند و نوعاً از ابواسطه افزون نقوع هوا چوبه سرخ وردی
 و ابواسطه کلور و فیل سبز رنگ میکنند

کولودپون را در طب مانند عوامل لاصقه و مرتبطه استعمال نموده و جراحات سطحی را با آن رطابه میمانند با این
 طریق که قطعه کاغذ و یا پارچه نازک و یا پنبه را در آن فرو برده و فوراً در محل منظور منطبق میسازند و نیز بواسطه
 تقبضی که پس از خشک شدن حاصل میکند مانند عوامل منضغط استعمال میشود و از این جهت است که در موا
 بسیار مختلف مانند سرفازگی و سوزخگی و حمره و اختلالات جلدی مزمن و تومورهای مختلف الطبعه
 نوایس اطفال جدید الولاده و اخراج حصول سبک تر پس دی الطبعه و شقاق حله و غیره استعمال کولودپون
 شایع است و در شقاق حله لازم است که کولودپون را بر وی هاله اطراف آن بطول نمایند بطریقی که نوزاد پیشان
 را از آن بگرد و نیز ممکن است مثل عوامل ضد ورم اثر کند و بواسطه این خاصیت است که مانند ورنی از ابروی جلد
 بطول میمانند تا مانع از مجاوت هوا و انبساط ورم در آلات واقع در تحت جلد گردد

گاهی کولودپون را در دانه غامل حامل قرار میدهند از قبیل زارچ و بی کلور و زرق و بی کلور و راهن و

کولودپون

کلوریدرات مورفین واسید سالسلیک وید و فورم و غیره ولی چون استعمال وادراین صورت بقدری که
منظور طبیب است محال میباشد ممکن است شخص عامل در مجذورشده پدی واقع گردد و در مداوی منجمها
ابتدا جلد سخت شده را از پنج می زنند و بعد کولودپون روی آن منطبق میسازند و دو پاسدفعه این عمل را مکرر
کولودپون قابل انعطاف بگزیند کولودپون ۴۰ تر بانهن کاج ۲ روغن بیدانجیر ۱ مخلوط
کند و مانند کولودپون در تجاعی استعمال نمایند

کولودپون قابض معمول بشارد سوون بگزیند ۱۰۰ الکل ۹۰ درجه ۲ کولودپون
۱۰ تن را در الکل حل کرده و با کولودپون مخلوط نمایند و بعد یک جزء الکل اتور حسن لبه بفرانند و این کولودپون
که البته سیتیک است در سدفالدم و حصول سبک تر پس استعمال میشود و اثر باغات الت منجر بر وی سطح
جراحت خونین پیا شند و در این عمل اثر بریدی که از تجحیر اثر حاصل میگردد با اثر تحترق و الکل توام خواهند
بود کولودپون مورفینی معمول کامپنتی بگزیند کولودپون در تجاعی ۳۰ کلوریدرات
مورفین ۱ ملح را در کولودپون حل کنند و در دفع نورالری روی جرم معلول مطلق نمایند

کولودپون زبیتی بگزیند کولودپون ۳۰ سولیمه ۱۰۰ حل کنند و در دفع که های سفید پستی خرا
از حصول سبک تر پس بدی الطبعه مطلق نمایند
کا او تچو صمغ لادن کا او تشو (گوم الاستیک) کوهی
الاستیکا عبارت از ماده نباتی است که دارای ارتجاعیت زیادی است و در نکان خرمائی و گاه استمر
چون شکل قطعات حجم بود خاجب ماورا و قطعات نازک آن نیم شفاف اند و این ماده مانع از نفوذ بخارات و بیشتر
مانعات میگردد و غیر محلول در آب الکل و در اثر باسکال حل میشود و در کلور و فورم و بنزین سولفور کربون
محلول تر است و چون در جزء سولفور کربون از عذای جزء الکل خالص افزایند بیشتر آنرا حل میکند و اد هانوار
بخصوص در هر فراتر بانهن که بر وی اثر قطیر شده باشد باغات حرارت به هولت آنرا حل میکنند و از تقطیر خشک
کا او تچو مذهب فرادی حاصل میشود موسوم به کا او تشو سین که بهترین محلات آن است و هرگاه بخواه کار در
باب باز تچو الوده کنند به هولت کا او تچو یا می رود

کا او تچو را بیشتر از رخت را تر و فال الاستیکا اخذ میکنند و این رخت که از طایفه اوفوربیا
است و در جنگلهای گان و برزیل و امریک مرکزی عمل میابد و اهالی بومی این ممالک بر ساقه این رخت سکاوه
چند واد می آورند و عصیر شیری شکلی جریان میابد و در قالبهای مخصوص آنرا جمع میکنند
از کا او تچو های ارتجاعی می باندند که پودانه از پنبه است و نیز گلوله بند های قنق و نخود داغی باز و بند پیچند
و کانول و پیر و طرف قبول و درینا جراحی غیره از آن ترتیب میدهند و هم چنین لوله های میسازند و در جرحه
بلا واسطه و حمله شستن معده و نیز لوله های مشکی که در جراحت داخل میکنند تا آنکه چوله علی الاتصال
جریان یابد از کا او تچو میباشند و هم چنین است بند های فاده منضبط که مخصوصا در جراحت سینه و پستان
و شکم استعمال میشوند و این بند ها را نیز در انسداد زرف الدم و رجعت قنق و نخود استعمال میکنند

گونای کا عبارت از ماده نباتی است که ترکیب شنبلیله آن تقریباً مشابه کا او تچو میباشد ولی ارتجاعیتش
کتر است و حاصل میشود از عصیر شیری شکل درخت جنگلی موسوم به این و ناند را گونا که پر کا

نویس

نویس

نیز نامیده میشود و این درخت که از طایفه **سایپوته** است بوی **سنگاپور** و در همه ادشیل شرقی عمل
میآید (**سنگاپور** شهری است از ممالک هندوچین و متعلق بگلپهها که در جنوب شبه جزیره مالاکا
واقع است) و بغیر از درخت مذکور نیز از بسیاری از درختهای این طایفه اخذ میشود باین طریق که پوست درخت
را قطع کرده و عصری جریان میآید و سوسوم به **گونا** و از آن درختهای گلی که مخصوص باین عمل است جمع میکنند
و میگذارند سدی در مجاورت هوا بماند تا غلیظ گشته و منجمد گردد و این ماده چنانچه گفتیم از تجاعیش کثرت را دارد
ولی استحکامش بیشتر است و مواد قلپائے در آن اثری نمیکند و فقط اسید سولفوریک غلیظ در آن اثر مینماید
و بغیر از سولفور کربون و اسانس ترپانتین و اتروکلور و فورم سایر محلات شهبائے آنرا حل نمیکند و در
در طوبت در آن اثر نمینماید و نه هادی الکتریسته است و نه حرارت و چون از آن را تشریف اندازند مانند مواد سفیدی
شده و میسوزد و در غلیظی منضاعد میگردد و در مجاورت آب جوش اگر چه لزوجت آن تمام میشود ولی نرم گشته
و قابل انطراق و ورقه شدن میگردد و بجوی که میتوان باد کت بهر شکلی که خواسته باشند آنرا متشکل نمود و پس از
آنکه در مجاورت هوا سرد شدن شکل را حفظ مینماید

از گونا بکالات مختلف چندی از قبیل تخمه و ناودان جیره بهر شکلی که خواسته باشند و شوند و بوی و بوی
و غیره ترتیب میدهند و نیز ورقه های نازکی میسازند بسیار سبک و غیر قابل انفود که در فاده جراحات استعمال
انها شایع است و محلول گونا بکارد سولفور کربون را مانند ورنی روی جراحات سطحی با عانت قلم موم میگیرند
مابع محلول که عبارت از سولفور باشد بخار شده و گونا بکامانندی ده بسیار نازکی روی آنها ملصق مینماید و تفاد
این ورنی با کولودپون دارد و دانست که انضاض کثرت و بیهوشی داشته میشود و بوی مکره سولفور کربون
میتوان بواسطه اترو با اسانس ترپانتین بر طرف نمود

پنج

ژنالاها عبارت از ماده سفیدی است جامد و رنگ آن خاکستری چرکین که اهالی هندوستان از درختی سوسوم
به **لاها** اخذ میکنند و در خواص شبیه به کاو و تچو و گونا بکامیباشد و در آب جوش زوب شده و دارای خواص
ملصقه و مرتبطه است

محلول گونا بکارد بگرد گونا بکارد ۴ گرم کلور و فورم خالص ۱۲۵ گرم مسحوق کربونات سرب سبز گرم
گونا بکارد را در این ریخته و در صراحی ۵۰ گرم کلور و فورم ریخته و آنرا با بیفرانید و گاه گاهی بهم زنند تا حل شود و
کربونات را با باقی مانده کلور و فورم مخلوط نموده بر محلول بیفرانید و هر نیم ساعت به نیم ساعت فاصله چندین
دفعه بهم زنند و بگذارند و از ده روز و با کثرت بماند تا محلول صاف و روشن گردد و بعد بواسطه عمل انحراف صاف
روی آنرا بر داشته و در صراحی در داری حفظ کنند و این محلول را مانند کلور و پون استعمال مینمایند

از

ماکوش عبارت است از پارچه پنبه بسیار نازکی که در محلول کاو و تچو (محلول کاو و تچو در سولفور
کربون) و با در محلول گونا بکارد و برده اند و بجوی که منافذ آن بکلی مسدود شده است و این پارچه که غیر قابل
انفود است میتواند بدل ورقه گونا بکارد و غیره استعمال شود

دولکانیت

دولکانیت عبارت از ماده جامدی است که ترشها و محلات متداول در آن اثری ندارند و بهر شکلی که
آنرا متشکل کرده اند باقی مینماید و هر صدمه که بر آن وارد و دندان شکل داری نمیکند و هر کجا است از گونا بکارد و کاو و تچو
و لکانیت و گوگرد و سبلس (کاو و تچو و لکانیت عبارت است از ترکیب مقدار کمی گوگرد با کاو و تچو متداول)

و بر این ماده چون در ۱۰ درجه حرارت بخار وارد کنند صلابتی شبیه به صلابت عاج حاصل میکند و قبل از آنکه بواسطه حرارت آنرا صلب کرده باشند قابل دق و قش شدن میباشد و با کمال سهولت میتوان در قالب بخت و ولکانیت را در ساختن نذایهای مصنوعی بکار میبرد این طریق که بادقتی وی لته ها از قالب نموده و در نذایها بر وی ان کار میگذارند

اسفنج (ایر حرد ه) ع غامره (نشافه) حشیفه ت ایونثر ک ایسپونریا
ای ایسپوگوس قبی از حیوانات زوا و فیت و از خصوصیات بحری است که دارای بد میباشد و بهترین آن قسمی است که از آمیزه با سواحل خرابی و ریشیل پونان می آورند نوعاً اسفنج دارای شن است و آنرا با چوب میزنند تا شنها خارج گردند و بعد در آب رودخانه می شویند و خشک میکنند و صورتی اسفنج از قرار دکل است

اسفنج مرتب شده با ریسمان مطابق دستور العمل کد کس بگیرند
اسفنج اعلام مقدار منظور در آب بچسباند و بعد بفرسند بنحوی که تر باشد و بر وی ان بطور محکم ریسمان کتب به بچسبند بطریق شکل اسطوانه حاصل کنند و در آخر ریسمان را که زنند و در گرم خان بچسباندند
مخروطهای اسفنجی را که بطریق مذکور ساخته شده اند را تا شع ثقبه های ناصوری ثقبه های طبیعی استعمال میکنند زیرا که این مخروطها چون در ثقب مذکوره واقع شوند بواسطه آنکه کم جذب طوبیت میکنند حجم شده و بر وسعت انها می افزایند و نیز در عقیق بودنی که سبب ان ضوعنق رحم بود مخروط مذکور را در ثقبه رحمی میگذارند تا آنرا متسع کند و هم چنین در وضع حمل قبل از موقع انرا استعمال مینمایند ولی در این عمل آخری دوش آب گرم را با یک ترجیح داد (و در در سگل ارگوت و دوش رحمی)

اسفنج مرتب شده با موم ایضاً مطابق کد کس اسفنج را بطریق مذکور مرتب کرده و بچسباندند و آنرا قطعه قطعه ببرند و در موم زرد ذوب شده فرو برند و بعد در همان و قطعه آهن گرم گذاشته بفرسند تا بادی موم خارج گردد و این قسم اسفنج را مانند قسم اول در همان مواقع بکار میبرند
اسفنج مغسول ابتدا اسفنج خشک را با چوب بزنند و مدت ۲۴ ساعت در آب گرم بچسباندند و بنحوی بشویند و بفرسند و بعد بقدری که میخواهند از اسفنج مذکور گرفته و در محلولی وضعات پتاس را در ۱۰۰۰ مدت ۲۴ ساعت بچسباند و پی و نا ورده در آب جوشیده نیم گرم بشویند و بفرسند و در محلول ذیل فرو برند بگیرند سولفیت سود را اب ۱۰۰۰ اسپیکلورید ریک طبی را حل کنند و پس از آنکه چند دقیقه اسفنج را در این محلول گذاشته پی و نا ورده باب بادی بشویند و بفرسند و محصول را در محلول اسید فینیک در ۱۰۰۰ حفظ نمایند

اسفنجی را که بطریق مذکور ساخته باشند در شستشوی خیلی استعمال میکنند و نیز آنرا با عانت پنس طولانی در آلات عمیق و معوج از قبیل عقب حلق و تجاویف بینی مقعد و مهبل و قعر جراحات عمیق شستشو و پاک کردن انها داخل مینمایند و نیز در فشار دادن بلا واسطه بر اجزاء عمیق که محل زوال الدم واقع گشته اند بکار میرود
اسفنج برشته کرده در سوابق ایام اسفنج مکس را استعمال میکنند ولی این اوقات بواسطه تجارب ثابت شده است که اسفنج در صورتی مؤثر خواهد بود که بواسطه برشته شدن مبدل به گرد شود

و هر چه کثر برشته کثرتش بیشتر است و نباید باندازه برشته شود که سپاه گردد بلکه در نك اصلی اسفنج درین

باید باقی باشد و در این صورت دارای بدور کسبوم است

طریقه برشته کردن اسفنج مطابق کس بگرداند اسفنج خالص اعلا و غیر معسول

مقدار منظور زیر ذکر کنند و با چوب بزنند تا مواد خارج گردد و شن آن خارج گردد و در تابه آهنین برشته کنند

تا يك ربع از دشت کاسته شود و بعد نرم بماند و از ناع گرم این گرد را در دفع خازیر استعمال میکنند

سفوف دافع گواتر معمول بوشارد و بگرداند اسفنج برشته کرده ۲ گرم کلوریدر

امانیاك زغال پند مکده گرم مطابق معسول گرد سازند و در بسته های يك گرمی قسمت کنند و روزی سه

بسته یکی صبح و یکی ظهر و یکی عصر سفوف نمایند و میتوان يك گرم بدور پتاسیوم برای تسخه افزود و هم چنین

۲ گرم گرد موس در آن اخل میکنند و در این صورت بجای گرم کلوریدر ات امانیاك ۲ گرم استعمال میکنند

و مصنف مذکور گرانول اسفنج را از حقه آنکه سهل الاستعمال تر است و اثرش همین وجه میباشد بر این سفوف

ترجیح میدهد و این سفوف را میتوان بجای **سفوف سائسی** که نسخه آن مخفی است استعمال نمود

گرانول اسفنج معمول مانیل بگرداند اسفنج برشته شده ۱۰۰ گرم قنده ۱۰۰ گرم

مطابق معسول گرانول سازند و از ناع گرم در دفع گواتر و تومورهای خازیری بنوشند

قرص اسفنج بگرداند اسفنج برشته کرده و مسحوق ۱۰۰ قنده ۱۰۰ لعاب کپرا و عرق دارچینی مقدار کافی

مطابق معسول قرصهای يك گرمی سازند و در دفع گواتر و روزی ۱۲ قرص بنوشند

گردن بند مو زانند بگرداند کلوریدر ات امانیاك ۱۰۰ بوداده اسفنج مکس مکده ۱۰۰ گرم دواها

نرم سائیده و مخلوط کنند و قدری پنبه مخلوج را گرفته شکل گردن بند نمایند و مخلوط مذکور را بر وی آن

بپاشند و از پارچه مللی بپوشانند و در دفع گواتر و وی گردن بند کنند

حب افخ خازیر معمول بابلی بگرداند اسفنج مکس ۲ گرم سولفات پیاس ۱ گرم بلسك

ساده گوگرد ۱۰۰ قطره مطابق معسول جهای ۲۰۰ سه گرمی سازند و از ناع حب و دفعه در روز بنوشند

اسفنج فینک بگرداند اسفنج معسول مقدار منظور مدت ربع ساعت را باغ بچسباند و بیرون آورد

بشرد و در آب فینکه زده حفظ نمایند و

پنبه قطن (قطن) کتون لکوسپیوم (بومباکس) عبارت

است از پزی که احاطه کرده است دانه های پنبه بن را و این پزی دانه ها محتوی رجویوف موه میباشد موسوم

به غوزه و پنبه بن از نباتات طایفه **مالوآسه** است و اهالی هندوستان دیشه و برك و گل پنبه بن را

فاقد ملینات استعمال میکنند مثل آنکه مازخاری خطی استعمال مینمایم و پنبه دانه را یکی از دانشمندان از

عوامل دفع الحمی دانسته و در ۱۰ جزء از ۱۰۰ جزء روغن اسیراللون می دهد که وزن مخصوص آن ۱۰۰۰ است

و در رطب در استعمالات خانه گی پنبه دانه را بکار می برند ولی مستعمل رطب خود پنبه است یعنی پنبه زده که پنبه

مخلوج نامیده میشود و در تجهیزالات جراحی و دارای بکار میرود و چون بیضه متورم را از مخلوج مخاط سازند

و بعد با بیضه بند منضط کنند موجب تسکین ورم خواهد شد و اگر مفاصل مبتلی به روماتیسم را اعم از آنکه حاد

بود و یا مزمن را در مخلوج مخاط سازند باعث تسکین درد و تخفیف روم میشود و در فاده جراحات پنبه مخلوج شایع

در هشتم

که جراحات را با آن بسته و بی حرکت کنند و خرف را ثابت نگاه دارند و هم چنین در مداوای جرح و جراحات احتیاط در صورتیکه جراحت وسیع و سطحی باشد مخلوج را استعمال نمایند پنبه به جراحت ملصق شده و عمل سبکتری پس بدون هیچ رفاده حاصل میگردد و در رفاده مشمع پرنده فقط مخلوج را استعمال میکنند بدون آنکه رفاده دیگری بکار برند و در ترفالدم استعمال مخلوج موجب فشار و متصلی میشود که جریان خون را مسدود میسازد

مخلوج گلپرسینه عبارت از مخلوجی است که در گلپرسین فرو برده و بقوت فشرده باشند و مخلوج فینکه مخلوجی را میگویند که در آب فینکه بر درده فرو برده و بعد فشرده و خشک کرده باشند و این دو قسم مخلوج را در مداوای جراحات استعمال میکنند و انگلیسها یک قسم غدی از پنبه مخلوج میمانند و مانند شری استعمال میکنند

مخلوج هیدروفیل پنبه مخلوج را در محلول قلیائی رقیق مثلاً ۲ جزء کربونات سود ۱۰۰ جزء آب بجوشانند و بعد با این پادی شسته و خشک کنند و این قسم مخلوج که قابل جذب مایعات است چرخ را بخوبی جذب میکند

از پارچه های پنبه مانند پارچه های کان استعمال رفاده و بند های جراحی کوپرس و غیره میسازند
شری کوپرس و بند های جراحی شری عبارت است از پارچه کان مستعمل ریش شده و طول این پارچه ها از ۱ تا ۱۰ سانتی متر عرض شان بقدری باید باشد که بتوان آنها را در ریش کرد و این پارچه ها باید سفید و سبک و نرم و باار تمجاعت باشند و آنها را در مکان خشکی که هوای آن جریان داشته باشد حفظ نمود و هرگز در اطاق مرطوب نباید آنها را گذاشت و از گستره مضای مقبولی به جرح و جذب هم و غائر آنها و فتنه بیمارستان در مورد زیر که در این صورت ممکن است مورد سرایت های خطرناک شوند و هر جراح محتاطی که رعایت قواعد انی سپید را بنابر لایب شری را از سایر مواد رفاده دور نگاه میدارد و آنها را با هم مخلط نمیکند

شری را در جراحی همه محافظت جراحات بکار میبرند و آنها را با آن می پوشانند تا از مجاورت هوا حفظ شان کرده و فی الجمله فشاری نیز وارد آورده و چرخ را جذب کند و هم چنین مانند قیل و گلوله از اد جراحات عمیق داخل میکنند
کوپرس عبارت است از پارچه کان و پنبه مستعمل بدون کاره و در دو این پارچه را نو میچندین تکه بر روی خود ناکرده و بمجل مجروح و یا محلی که میخواهند فی الجمله فشاری بر آن وارد کنند منطبق میسازند و شکل و سعت آن موافق محل منطبق شده مختلف میگردد و از این جهت است کوپرس مربع و مثلث و دایره و منشوری غیر تمام دقتها که در باب شری ذکر کردیم باید در کوپرس بند های جراحی معکول داشت و مخصوصاً در رشتشوی سفید کرد و آنها خیلی دقت نمود

شری بوریکه معمول البستر بگرناسید بوریک اب جوش مقدار کافی بدوجه اشباع اسپد را در آب جوش حل کنند و شری را در آن الوده نموده بمشکالند و این شری که انی سپید است در رفاده جراحات

بکار میبرند
لیکوپود لیکوپود **بوم کل** و **اتوم** لفظ لیکوپود بوم مشتق اند و کله بومانی است یکی **لوکوس** یعنی گرگ و دیگری **پووس** یعنی پا و از این جهت است که اهالی فرانسه از این **پات و لوپ** یعنی پنجه گرگ تره مینامند بنیانه است از طبقه **لیکوپود پاسه** و برگهای آن همیشه سبز و قسمی از آن را حفر میسازند و در جگله های فرنگستان عمل میابد و لیکوپود معمول در دوا سازی عبارت است از تخمهای آن

مخلوج هیدروفیل

شری کوپرس و بند های جراحی

بکار میبرند

نبات که بی بو و بی طعم و بخیلی سبک و بسیار کوچک و زرد رنگ اند و شدت قابل استخوان و از این جهت است که
گوگرد نباتی نیز نامیده میشود و این تخمها از خوشه های چندی که دو پاسه شعب اند و آخر پائین عمل می آید
 و بیشتر آنها را از سوسپور المان می آورند

در داخل جوشانده لیکو پود را که می مانند عوامل مژده و ضد روفا تقسیم و ضد صرع و ضد اسهال استعمال میکنند
 ولی بیشتر در خارج استعمال میشود و در اطفال و چین های غائی از بدن که حرطوب اند و لیکو پود شایع
 است و بجای نشاسته و در برنج و گرد چوب های کهنه و طلق و گل سفید و سونیترات بیسموت و غیره لیکو پود
 را که می خور و میکنند و در دوا سازی لیکو پود را بی وی جبهائی که تازه ساخته اند می پاشند تا مانع از التصاق آنها
 شود و در این موقع بهتر از گرد اصل السوسپور می باشد

کلف

طلق نالک جسمی است معدنی و سفید صدفی و لپن الملس عبارت است از سبیل کوالومینات منزی
 و دارای مقداری تپان فراوان است و بهر علت کوبیده شده و مبدل به گرد می گردد که چکمه و وزهای فرنگ
 دارند و جهت سهولت داخل شدن پا در چکمه استعمال میکنند عبارت است از گرد طلق و یکی از دانشمندان میگوید که
 طلورامیتوان بجای همه مواد رفته استعمال کرد زیرا جواحت را پاک و خشک میکند و بر طرف می نماید و اثرات
 و مقابلی میکند انفلوایات و حصول فوهای غیر طبیعی را و گذشته از آنکه انطباقش بر وی جراحت و مرث هیچ ضرری
 نیست فوئا و جع را تسکین داده و جراحت را پاک کرده و مرث تولید نه های لحمی جیدا الطبعه در سطح آن میشود
 و بهترین رفته ها است در آنساز فوهای شعری و یکی از دانشمندان موسوم به **دیهو** و گرد طلورامیت
 مقدار ۳ تا ۴ گرم با شیر منجمه کرده در مدت ۲۴ ساعت در دفع اسهال استعمال میکند و اثرات آن تمجید
 می نماید

کراتین

کراتین این جسم را حاصل میکنند از انضام مصنوعی مواد قرنی از قبیل شاخ و استخوان رنده شده بخصوص
 ساقه پر مرغ و ماده است غیر محلول و اسیدها و شدت محلول و قلیا نبات و بواسطه این خاصیت است که یکی
 از دانشمندان موسوم به **اونا** این جسم را استعمال میکنند در صورتیکه مقصود طیب عدم تأثیر یک وانی از عصبی
 معدی بود و خواسته باشد فقط در معما تأثیر شده و محلول گردد و از آن و اراحت کرده و بعد این خوب را
 از یک طبقه کراتین می پوشانند و در حصول این مقصود باید کراتین را در جزء **امانیاک** حل کنند و خوب در این
 محلول بغلطانند و بگذارند خشک شوند و پس از خشک شدن سپاه و برآق خواهد شد

کچ

کچ **جصن پلاترل کپسوم** **کوفوس** عبارت است از سولفات **اهک** و جسمی است
 که بحالت طبیعی خیلی فراوان است و در همه ایهای جاری خواه در سطح زمین جریان کند و باد و جوفان موجود می باشد
 و بخصوص آب چاه بیشتر کچ دارد و در این جسم محلات متداولی تقریباً غیر محلول است و یک جزء کچ در ۴۰ جزء
 آب ۱۴ درجه و ۴۰ جزء آب ۲۰ درجه حل میشود و قابلیت انحلال سولفات ایند و بیشتر از سولفات هیدراته
 می باشد

هند و هاسفوفیترتیب میدهند از یک جزء سولفات مکس **اهک** و یک جزء پولپ صبر و از آن در دفع حبابات
 ناشیه استعمال میکنند و در جراحی سولفات مکس **اهک** معمول دانشمندان فرنگ است این طریق که کچ کوبیده
 در آب مخلوط کرده و پارچه های جراحی از قبیل بند و کومیرش را در آن فرو برده و آنها را در شکسته بندی حبه

باطل کردن

در هشتاد و ششم

جهاز چنگی

باطل گردن حرکت عظام منکسر بجاری روند و این پارچه ها موسوم به جهاز چنگی میباشند
 جهاز چنگی لازم نیست تمام الت منکسر را احاطه کند و پس از آنکه عظم منکسر را جیره نمودند کفایت می نماید از اینکه
 پارچه طولانی که در باطن ساقه مطر عرض آن باشد وی الت منکسر از طرف سالم منطبق سازند و آنرا بروی برآمدگی
 عظمی و با عضله آن که در ذالت منکسر واقع میباشند محکم کنند تا مطلقاً طین از عدم حرکت آن الت شوند و این جهاز را
 بواسطه تخته کوچکی بگاها دی نمائند ولی این تخته باید باندازه باشد که مثلاً از حرف ق تا ورن کند تا بتوان دست را
 معلق نگه داشت و این عمل دارای تمام حسنات جهاز های ثابت و غیر متحرکی است که تمام الت منکسر را احاطه
 میکنند و از درد مداوای انگار عظمی سباده و با مرکب معمول میدارند و باید جهاز چنگی را با ورنی کالسکه ساز
 الوده کرد تا مانع از نفوذ آب در آن شود

محل سبلیکات پتاس معمول شون

محل سبلیکات پتاس معمول شون بگریزند ریک سفید و عکریونات پتاس
 و مسحوق زغال چوب بمخلوط کرده و حرارت دهند تا ذوب شوند و بعد ربوئه ریزند که ظرفیتش و مساوی
 حجم مذاب باشد و بگذارند قدری بماند و بعد وی صفحه سنگی نچیر بگذارند سرد شود و محصول را نرم کنند
 در آب غ حل کنند و محلول را بتیخیر نمایند تا غلظت آن بدرجه مطلوب گردد یعنی ۲۱ درجه نشان هد و نوعاً
 سبلیکات پتاس را در صنایع میسازند

چون محلول سبلیکات پتاس را با غانت قلم مو بروی جهازات جراحی به گسترش بیاورند مدت پنج شش ساعت
 خشک شده و صلب میگردد و صلاحیتی بان جهازات میدهد و آنها را غیر قابل نفوذ می نماید و هرگاه يك دهم
 منبری مکرر بر این محلول بپاشند بقی قبول صلابت میکند و در این صورت جهازات ثابت و غیر متحرک را
 بعوض آنکه در دسترس نباشد کس در این محلول الوده می نمایند و گذشته از اینکه به صرفه جوئی تر و بکسر و زودتی
 صلابت حاصل میکند با غانت اب گرم سهل تر از جهازات در کسری می تواند افا را بر داشت

مرجان

مرجان کورای کورالوم کورالون (کورالون در زبان یونانی مشتق از
 دو کلمه کور و ای یعنی دینیت میدهم و دیگری المس یعنی دریا) عبارت از محصول حیوانی بحری میباشد
 از جنس زوا و فیت شعاعی و دارای چهار قسم است مرجان سرخ و مرجان سرخ تیره و مرجان
 و ردی مرجان سفید و در طب مرجان سرخ را مانند سنون استعمال میکنند
سنون مرجان بگریزند کور و زاهک گرم فوسفات اهاک و اگر گرم گرد صابون گرد مرجان مکد
 و اگر بدقت مخلوط کرده سنون نمایند

ابریس

ابریس ابریساق لی ابریس یک جنس از نباتات و حید الفلقه را که از طایفه ابریس اند
 باین اسم موسوم می نمایند (صفات متمایزه طایفه ابریس از این قرار است بن گل آنها متشعشع و قاعده اش انبوه
 و دارای شش تقسیم غایر که در دو وصف واقع شده اند و سه الت دیگری دارند که متصل به میضه گشته و در محاذات
 تقسیمات خارجی بن گل واقع میباشند و میضه آنها دارای سه حجره است که در هر يك تخم زیادی تحوی است و بنی
 صاحب يك شوك و سه اسبکات و يك کپسول سه حجره میباشند) و در شش اقسام این جنس را در طب استعمال
 میکنند و این اقسام عبارتند از
ابریسای رمانی ل ابریس رمانیکا ریشه آن چیم و کمی و بند بند و سطح خارج آن کتبی

و مغز سفید و طبعش تند و چون تازه بود دارای بوی خوشی است و چون خشک شوند بوی ضعیفی شبیه بوی
بنفشه ازان استشمام میگردد و انرا ازاد و بهر مسهل مدد میدهند و مصنف میگوید ریشه که در نزد مردم طهر
ماننداد و بهر کاسه الریاح استعمال میشود و معروف به ریشه آریسا میباشد در بازار همین اسم فروشند
گو با همیرقیم آریسا باشد

بنفشه

آریسای فلورانس (بنفشه) آریس فلورانتینا (فلورانس) که از
شهرهای ایتالیا است چون این ریشه را در تجارت از آنجای آوردن این اسم موسوم شده (جم این ریشه با ناز
ایقام نشده میباشد و خیلی وزین است و دارای نك سفید قشکی است و طعم آن خاد و تلخ و بوی بنفشه تنگ
اذان استشمام میشود و از این جهت است که انرا ریشه بنفشه نامیده اند این قسم آریسا را اکنون در بعضی ایتالیا
فرانسه زراعت میکنند چون تازه بود ماننداد و بهر مقلی قاطع بلغم اثر میکند و موافق تجارب دانشمندان
ایطالیا دارای اثر دفع الحی نیز میباشد

آریسای فلورانس را بیشتر در جراحی استعمال میکنند و از آن بخودهای داغی و ریتب میدهند و از این جهت است
که مادک این در انرا ذکر کرده ایم و عطریاته که بوی بنفشه میدهد این ریشه ساخته میشوند و گردانرا در بعضی
ترکیبات وانی داخل میکنند و این رای مواد دبل است در هود سم خاد و تلخ و در هود فراد که بوی آن مثل بوی
بنفشه است و ماده عصارة اسمر اللون و صمغ و نشاسته و ماده سفیدی متاثر بن متداولی

آریسای غلط آریسای سیود واکوروس قوه مسهل این قسم بیشتر از سایر
اقسام است

آریسای منتر آریسای فوئید اسپما این قسم را ماننداد و بهر ضد تشنج استعمال میکنند
آریسای حذب آریسای توبر و زاعبارت است از سورنجان غلط

گرد آریسا مطابق کدکس بگرد ریشه آریسا مقدار منظوری کوب کرده و در گرم خانه که تقریباً ۱۰
درجه حرارت داشته باشد خشک کنند و در فاونا همین روم کوبیده از موینه ۱۲ پیون کتد و این گرد را مانند
عوامل منفش استعمال میکنند

آریسای بدین (آریسای بدین) عبارت از عصارة متغیری است که از ریشه آریسای رسپکولور
(گلابول بلو) که نیز از طایفه آریسای است اخذ میکنند و این عصارة از عوامل مسهل و مغر و مدد
است و مقدار شربت آن جهت حصول اسهال ۱۰ سانتیم گرم

حب آریسای بدین بگرد آریسای بدین اکرم با مقدار کافی عصارة بنج ده حب سازند و از ۱۲ تا ۱۳ حب جهت
حصول اسهال بنوشند

این اعمال و کتب و کتب دیگر که در این کتاب متعلق بر این است

سوزن زدن عبادت است از داخل نمودن يك يا چند سوزن باریک در اندامی که در آنجا جبهه و یکی از اعمال است
که اکنون معمول است نزدان فرنگ است و انرا در جزء معلول بکار میزنند و با در جزء دیگری که با عمل مضار و تباط

سوزن زدن

داشته باشد

آریسای غلط
آریسای منتر
آریسای حذب

آریسای بدین

داشته باشد و سوزنهای که در این عمل استعمال میشوند باید از طلا و یا نقره باشند و طول آنها از یک تا سه سانتی متر بود و بهتر است که آنها را چرب کنند و این عمل از اعمال مصری و محلی قوی میباشد و در دفع نورانی و اوجاع و قوای طبیعی استعمال میگردد و چون قبل از اجرای عمل محل منظور را با روغن استیبه و غیره چرب کنند اثرش قوی تر و مطمئن تر خواهد بود و اهالی چین و ژاپون این عمل را در مداوای همه اعضاء و نیز در تقدم بحفظ آنها استعمال میکنند

هوای منضغط

هوای منضغط در صورتیکه شخص در جوف هوای منضغط واقع شود یعنی از جهات سته بدن انرا احاطه کند عمل تنفس بطبیعی میگردد و فشار خون در شرائین کم میشود و مقدار زیادی اکسیژن بواسطه ریه جذب میگردد و حرارت بدن بواسطه اثر شیمی اکسیژن مجتمع در خون شده و در حرکت اعصاب نقصان میابد و چون فشار شدیدی بود ممکن است حمله واقع شود ولی هرگاه فشار معتدل باشد دفع اسید کربونیک زیاد گشته و عمل تغذیه بهتر اجرای میگردد و بر طرفیت ریه و قوت عضلات افزوده میشود

هوای منضغط را در مداوای زکات حرمین ریه و توبی کول حرمین و امفیزم و اسم (ریه) و سپاه سرفه تجویز میکنند استعمال موضعی هوای منضغط بواسطه دم **پولیتزر** ممکن است بدل استعمال کتدر و شیپواست واقع شود مخصوص در اطفال و اشخاص کی الحسوس اثر مکانیکی آن در مداوای کریزله عبارت است از باز کردن ششپور و تخلیه نمودن محتاج از ترشحات مخاطی و منظم کردن عمل دوران غشیه مخاط مبتلی بچرم حرمین و نبرد غشاء مخاط گوش و سطحی تعدیل طبیعی دارد میکند

هوای متخلخل

هوای متخلخل چون شخص در جوف هوای متخلخل واقع گردد مبتلی برض کوه میشود و عمل تنفس سریع گشته و مقدار اکسیژن در خون نقصان یافته و فشار خون در شرائین زیاد میگردد و دفع اوده نیز زیاد گشته و اونیته (سمن مفرط) به هولت عارض میشود و اگر شخص مبتلی به توبی کول را در کوه منزل هند عرض آن شدت گرفته و صورت مملکی حاصل میکند

از استعمال موضعی هوای متخلخل مثل حمامی که بر وی جلد منطبق میسازند گریسپون خونی در آن محل حاصل میگردد و موجب ترشح مایعات بخارج میشود و ماده را موقتاً منصرف میکند و انطباق **حمامت بزرگ شود** بر وی اطراف منافذ در دفع کثر سپون ریه و باد مغنی و روماتیسم دماغی مؤثر و سودمند است و حمامهای با شرط بهترین و بیاض مستقر موضعی میباشد و الت متنفس **دپولا فوا و پوتن** هوا را متخلخل کرده و مثل حمامت اثر میکند

حمامت

د میدان

د میدان بعضی از دانشمندان در مداوای اپلا و وین و تقو خشتو با **دم در مقعد** میدهند تا هوا از دهان خارج گردد و بواسطه این عمل اعضاء مذکور را مداوا میکنند و لازم است که در این عمل بنوک لوله دم را در خصوص ارکا او تپو متصل کنند و بواسطه آن هم امکان منفذ مقعد را مسدود نمایند تا در وقت دم میدان هوا خارج نشود و در مقعد داخل گردد و دیگری از دانشمندان بواسطه سفون اب مصنوعی سلس این عمل را می بینند این طریقی بحق این است که بواسطه لوله کا او تپو امندادی دارد و بنا سوره منتهی میشود در مقعد داخل میکند و بواسطه آن در روده میدمد

متسع نمودن

بواسطه دهنای کوچکی که در گبانند از گوی کا او تپو و لوله شعری میتوان دهنای مایع را در حلق داخل نمود **متسع نمودن** این عمل عبارت است از وسعت دادن مجاری تنک شده در همه جهات اعم از مجاری

طبیعی مانند مجرای بول و عتق رحم و غیره و با مجاری مرضی مانند مجاری ناصوری

در نایب مجاری ناصوری و عتق رحم بیشتر اسفنج را بکار می برند چنانچه سابقاً در بیان اسفنج ذکر کردیم و نیز ریشه جنطیانا و ساقه لامینی را استعمال میکنند باین طریق که از ریشه مذکور مخروط و یا اسطوانه ساخته و در ناصوری داخل می نمایند تا بواسطه جذب طوبت حجم شده و ناصوری را متسع سازد و ساقه لامینی را قبل از دخول در ناصوری باید تراشید تا بشیر اش بر داشته شود و بعد با آب گرم شسته استعمال نمود و نباید از اجزای بکار گرفته شده مواد دسمی مانع از حجم شدن آن میگردند

عمل نایب یکی از اصول عمده است که در مداوای ضیق مجرای بول استعمال میشود و از این به دو طریق مختلف اجرا میکنند یکی نایب موقتی و دیگری نایب دائمی هر یک به وقت عبارت است از داخل کردن همه روزه سوند نرم و لطیفی را که حجم آن از هر جهت از نایب میلی مطری باشد و متدرجاً و منتظماً بر حجم آن باید افزود و مدت توقف سوند در مجرای بول ابتدا از دو تا سه دقیقه است و بعد باید زیاد کرد تا نیم ساعت و هرگاه منعی در عبور سوند از محل تنگ شده مشاهده کرد نباید در داخل آن عجله نموده و قوت بکار برد بلکه بگذارند چند لحظه در مجرای بماند و غالباً پس از ربع ساعت توقف در مجری به سهولت از محل تنگ شده عبور میکند طریق نایب نایب عبارت است از اینکه بعد از سوند فلزی در مجرای داخل کنند و بگذارند تا فردا و یا پس فردای آن روز بماند و بعد از این بیرون آورده و سوند دیگری که کم الاستیکی بود و دارای همان حجم باشد داخل نمایند و نایب را در روز این سوند ثانوی بیرون نیاورند و بعد از بیرون آوردن سوند حجم تری داخل کنند و هم چنین هفته به هفته بر حجم سوند نصف میلی متری بیاورند تا به سوندی که حجم آن از نایب تا میلی مطری بود و بسا باشد که پس از استعمال سوند نوبه عارض گردد و در این صورت لازم است هفته سانی گرم سولفات کینین صبح و سه سانی گرم عصی بریض بنوشانند

وادی و نایب

وارد آوردن برودت استعمال برودت یکی از وسایط قویه است در سردن و دفع الدم و منع از برودت ورم و فزول حرارت الی و غیره هم در در ککینا فضا هیدر و ترای و در در قلیین فصل پنج و آب زن سرد و نیز مانند عوامل فاقد الحس اثر میکنند به درایت و اگر چه دانشمندان انگلیس بدو برودت را در فقدان حس استعمال میکردند ولی اشتها را برین عمل بواسطه دانشمند فرانسوی **ولیو نام** شد و این دانشمند یک جزء نمک طعام و دو جزء نمک کوپید را مخلوط نموده و در مثانه حوکه داخل کرده بر روی محلی که مقصود فقدان حس آن محل بود منطبق مینمود و **نیلاتون** بعوض مثانه حوکه کپسوله ای استعمال میکرد بطریقی که هر چه منفعه داشته و مبعات حاصل کند بر آن با عمل برودت قوی و منظم تر و ثابت تر گردد و **ویشارد** نام مخلوطی از یک جزء نمک و یک جزء نمک طعام و خمس جزء کلوریدرات اما تیک بکار میبرد

بهترین عوامل مبردی که در این موقع استعمال میشوند آب سرد و یخ است ولی جنس شهرهای بزرگ و فصل زمستان در همه جا و هر وقت یخ و برف موجود نیست پس طیب باید عالم به بعضی اعمال باشد تا بتواند در مقام ضرورت یخ و برودت مصنوعی حاصل کند و در حصول این مقصود باید **اسباب کاره** را استعمال نماید و با اختلاط بعضی و اها استعداد جوید و اسباب کاره در حصول یخ منبی بر جذب حرارت است بواسطه مانعانی که در امتیاز مختل بر سرعت بخار میگردند و در اختلاط و اها حصول برودت بواسطه این خاصیت است که در اختلاط بعضی املاح خیلی محلول در وقتی که از حالت وجود بحالت مبعات عبور میکنند

خلوط های مری

اب داغ

زنی خست جلدی

حرارت زیادی جذب میشود و باید این مسئله را همیشه ملنفت بود که خلوط املاح و اسید های آب دارا
بلا واسطه روی آلات منطبق سازند چه ممکن است از اثر اسید ها حالت تحریش و تحریکی را بها حاصل گردد
و در لوحه ذیل خلوط بعضی و به درجه نزول حرارت را بیان مینمائیم

خلوط مبرد درجه نزول حرارت

مسحوق کلورور پتاسیوم ۱ آب صاف ۱ ..... ۱۲ درجه
مسحوق ازتات مانیک ۱ آب صاف ۱ ..... ۱۳ درجه
مسحوق ازتات مانیک ۱ مسحوق کربونات متبرکسود ۱ آب صاف ۱ ..... ۱۴ درجه
مسحوق نمک طعام ۱ برف و یانچ کوبیده ۳ ..... ۲۰ درجه
برف ۳ اسید سولفوریک خلوط نام و درشت اب که در حرارت متغیری سرد شده باشد ۱ ..... ۳۰ درجه

اب داغ اب داغ ۵ و به ۵ درجه از عوامل قویتر است که در سوزن فالدلم اثر میکند و ذرق جهلی
ان در سوزن فالدلم ریح و ذرق مقعدی و سد خون بواسیر مؤثر است و از وسائلی است که در اعصاب
و از و موثر اثر نموده و موجب تقلص تقصیر و ق محلول و اسیداد فالدلم میگردد و نیز اب داغ
و با عانت اسفنج و با کو میسر در موضع استعمال مینماید و هم چنین اب زنان مستعمل است
ذرق تحت جلدی نوعاً ذرق تحت جلدی با عانت زراقیری و از که تقریباً یک گرم
میگیرد و جاری میکند و دست پیستون این زاقه را با دای رجات است و عموماً باید درجه تقسیم شده بطرقی که
ظرفیت مابین هر دو درجه یک سه گرم میباشد ولی شخص عامل ابتدا باید ظرفیت کلیه زاقه و بعد ظرفیت
درجات آنرا بطور تحقیق معین کرده و رسیدگی نماید و جهت این مطلب زاقه را پرازان کرده و وزن کند و بعد خا
موده مجدداً بکشد تا تمام ظرفیت آن معین شود و در ثانی مجدداً زاقه را پرازان نموده و دست پیستون را یک درجه
پائین برده و وزن کند و مقدار اب جری آن با فته را به سنجید هم چنین زن تمام درجات را معین کند و باین طریق
سهل میشود تعیین مقدار ماده عاملی که بطور محلول در زاقه داخل کرده و اینکه هر دو درجه از آن ادای چه مقدار
ماده عامل خواهد بود

یکی از دانشمندان میگوید عموم اطباء قبول کرده اند که در هر نیم پیچی که پیستون زاقه را پرازان و پائین برند یک
قطره مایع خارج میگردد و وزن هر قطره بطور دقیق و سائته گرم است ولی این مسئله کلیتاً خطا است و لازم
است طیب هر زاقه را که میخواهد استعمال نماید ابتدا تعیین ظرفیت آن قطرات آنرا نموده و بعد استعمال کند
و جهت این مطلب اول زاقه خالی را وزن کند و بعد از پرازان گلیسرین کرده به کشتا مقدار گلیسرینی که زاقه جا
میگیرد معین شود و سپس ثماره نیم پیچها را که بران وارد میاورند تعداد کند و بعد در مقدار گلیسرین خودی
در زاقه آن قدر ماده عامل حل کند که عدده میلی گرمهای آن مساوی عدده نیم پیچها باشد یعنی گلیسرینی که در هر
نیم پیچی خارج میشود دارای یک میلی گرم ماده عامل بود مثلاً فرض میکنیم زاقه پرازان ۱۰۰ اگر گلیسرین
بگیرد و چون پیستون آن ۲۰ نیم پیچ وارد آوردند این گلیسرین تماماً خارج میگردد و پس باید در گلیسرین مذکور
۲۱ میلی گرم ماده عامل حل نمود

ماده عامل مواد عامل در ذرق تحت جلدی عبارت است از اب جوشیده خالص با گلیسرین دار و عرف غار گلی

و عرف شنك و دوازين مایع و گلیسرین و غیره و بعضی مواد غیر محلول از قییل چوبه قرمز و کلل و املاح آهن را می توان
در لغاب صمغ گلیسرین و رو با دوازين معلق نموده استعمال کرد و در محلولات مذکوره بهتر است که در حين استعمال
آب در لوله تجربه جوشانیده و مواد عامل را در آن حل نمایند و در این صورت این محلولات را استرپلین یعنی عقیم
شده می نامند و میتوان محلولات عقیم شده را در جباب بودی اخل کرده و دهانه آن را با لامپ مسدود نمود بواسطه
سرعت و کثرت اثر محلولات در ذوق تحت جلدی نهایت احتیاط را باید جاری نمود زیرا که مواد مستعمل در این عمل
مواد سمی قوی الاثر میباشند و در ذوق تحت جلدی مواد انقی سبک گاهی زائده های مخصوصی استعمال ^{کنند}
که ظرفیت هر يك ۵ سانتی متر مکعب است

محلولات تحت جلدی که در میان دستپاها

در این لوحه در هر یک گرم اب مواد ذیل با مقدار مذکور در ذیل حل میکنند و نیز در این لوحه بیان میکنند که در

هر يك ۵ سانتی متر مکعب (یک گرم) اب چه مقدار مواد عامل محلول می باشد

مواد عامل	مقدار آنها در هر یک گرم	مقدار آنها در یک گرم
کلوریدرات مورفین	۱ دسی گرم	۱۰ میلی گرم
اسبات مورفین	۱ دسی گرم	۱۰ میلی گرم
سولفات مورفین	۱ دسی گرم	۱۰ میلی گرم
کودینین	۱ دسی گرم	۱۰ میلی گرم
کلوریدرات آپومورفین	۵ سانتی گرم	۵ میلی گرم
سولفات اتروپین	۱ سانتی گرم	۱ میلی گرم
سولفات وبازین	۱ سانتی گرم	۱ میلی گرم
هوشپامین	۱ سانتی گرم	۱ میلی گرم
ازوپین	۱ سانتی گرم	۱ میلی گرم
سولفات استرپکینین	۳ سانتی گرم	۳۰ میلی گرم
برومیدرات کافین	۲ دسی گرم	۲۰ میلی گرم
کلوریدرات اکونیتین	۱ سانتی گرم	۱ میلی گرم
کودار	۱ سانتی گرم	۱ میلی گرم
سولفات کینین (با قدری اب ام)	۲ دسی گرم	۲۰ میلی گرم
کلوریدرات کینین	۴ دسی گرم	۴۰ میلی گرم
برومیدرات کینین	۵ دسی گرم	۵۰ میلی گرم
سولفو وینات کینین	۲ دسی گرم	۲۰ میلی گرم
کلوریدرات پیلوکارپین	۲ دسی گرم	۲۰ میلی گرم

عصاره مانع ارگود و سنگل

۲ دسی گرم

۵۰ میلی گرم

پتوون جیوه و امانتانی

۲ دسی گرم

۵۰ میلی گرم سولیم

محلولات و امانتانی در حساب

مقدار مواد عامل	مقدار اب	مقدار انهاد و یک گرم
انته پیرین ..... ۲ گرم	۲ گرم	۵۰ سانتی گرم
نترات اکونین ..... ۵ میلی گرم	۱۰ گرم	۱ میلی گرم
عصاره کالامار ..... ۲۰ سانتی گرم	۱۰ گرم	۲ میلی گرم
کلوریدرات کوکائین ایا ۲ دسی گرم	۱۰ گرم	ایا ۲ سانتی گرم
ارگوتین ..... ۲ دسی گرم	۱۰ گرم	۲ سانتی گرم
فول ..... ایا ۲ دسی گرم	۱۰ گرم	ایا ۲ سانتی گرم
لیکود فول ..... ۵۰ سانتی گرم	۱۰ گرم	

نسبت های کل و یک گرم

مواد عامل	کلور و فورم	وازلین
اکونین متیل ..... ۱ میلی گرم	۱۰ گرم	۱۰ گرم
کپین ..... ۱۰ سانتی گرم	۱۰ گرم	۱۰ گرم
پیلوکارپین ..... ۱۰ سانتی گرم	۲۰ گرم	۲۰ گرم
ارژین ..... ۱۰ سانتی گرم	۲۰ گرم	۲۰ گرم
اتروپین ..... ۱۰ سانتی گرم	۱۰ گرم	۱۰ گرم
دوبوزین ..... ۱۰ سانتی گرم	۱۰ گرم	۱۰ گرم
میوین ..... ۱۰ سانتی گرم	۱۰ گرم	۱۰ گرم
سلانین ..... ۵۰ میلی گرم	۲۰ گرم	۲۰ گرم
آپومورفین ..... ۲۰ سانتی گرم	۲۰ گرم	۲۰ گرم
کافین ..... ۱۰ سانتی گرم	۵۰ گرم	۵۰ گرم

محلولات و امانتانی در حساب و در فصل و ازلین بیان خواهیم کرد انشاء الله تعالی

اب مقطر مطابق دستور العمل در حساب

سولفات الومین ناباید اخل کرد و بعد تقطیر نمود و محصول مقطر بواسطه اب املک و اوقات نقره اکسلا امانتانی و بی کلور و زیق باید زدند و چه اگر دارای اسپیکر بونیک باشد بواسطه اب املک و اگر اسپیکر بونیک

در تقطیر ابهای چشمه و ابهای رودخانه

و بعضی کلورورها داشته باشد بواسطه از نوات نقره و اگر ملاح محلول ذاهک دارا بود بواسطه اکسیدات فانتاک و هرگاه دارای قلیات باشد و سولفورها باشد بواسطه کلور و رزین و دردمیدهد و عمل تقطیر را با یک امتداد

دهند تا در یک تقطیر یک ربع از آب که داخل کرده اند باقی ماند

زرق تحت جلدی آب مقطر معکول **لافت** در دفع نورالری و وجع و در ذرق

تحت جلدی آب مقطر معکول این مصنف است و از عتاه اگر مکرر در محل وجع زرق می نماید

ای

اب مشروب راسخالات غذائی و دوائی موافق دستور العمل **ککس**

تمام تیزنها را با آب مقطر باید ساخت و این قاعده استثنائی ندارد و آب مشروب با آب جوشانید زیرا که در جوشیدن

طبیعت مواد آله موجود در آب عام از آنکه بطور اختلاط و با بطور انحلال باشند بکلی تغییر میکند و مضرت آنها

بر طرف گشته و مگر بهای موجود در آب گشته میشوند و در حفظ صحت رعایت این مسئله اهمیت دارد

و علاوه بواسطه جوشیدن بعضی گازهای مفسد موجود در آب بخار میگردد و بی کربوناته های اهک و

منبری آهن و غیره دردمیشوند و آب اهک اسید کربونیک را جهمه تولید کربونات غیر محلول حفظ میکند اسید

کربونات اهکی که بمقدار زیاد در بعضی آنها موجود است دردمی نماید و کربونات سود جهمه تولید کربونات اسید

کربونیک را حفظ میکند چون کربونات اهک محلول در آب بود بواسطه اسید کربونیک دردمی گردد و علاوه کلور

و سولفات های اهک و منبری را بحالت کربونات غیر محلول دردمی نماید

ناج سفید را چون بمقدار خیلی کمی ۱۰۰ در ۱۰۰۰ و پاکتر در آب های گل الود داخل کنند موجب سرعت ترسب و

معلقه را نماید میشود

و سافته گرم نایک گرم اسید سیریک را که در ۱۰۰۰ گرم آب داخل کنند مضرت های آنرا ازایل کرده و آنرا اصلا

نموده قابل شرب میگرد

مفهمات کلور و کلورین

هف

کلور و کلوروم جسمی است مفرد و در سال ۱۸۲۱ میلادی (۱۲۰۸ هجری) شیل از اکسف

مفرد و با اسم اسید مارک فلور استیکه موسوم ساخت و این دانشمندان جسم را ماتند حساب

ترکیبی پیدا شد و خدی بعد بر تولد اسم اسید مورد بابتیک کسپرونه بان داد و

بالاخره امیر این جسم را بواسطه آنکه دارای نگی است سبز **کلور** نامید چنان لفظ مشتق از **کلوروس**

میباشد که در لغت یونانی بمعنی سبز است و ثابت نمود که جسمی است مفرد نه ترکیبی این جسم که در طبیعت یافت

نمیشود مگر بحالت کلور و در ذرات کلورات دارای نگی است و در سبز رنگ و بخاری شکل است و میتوان آنرا بحال

میعان آورد و بوی آن تند و نازد و تقریباً محقق و متماثر است و آب و حجم خودش از این جسم را حل میکند و با

ترکیبی آن با هیدروژن بدرجاست که از عده زیادی مواد آله که بدون هیدروژن نمیتوانند موجود باشند

این عنصر را جذب میکند از همین حجه است که همه مواد ملونه بواسطه این جسم تجزیه میشوند و بجای آنها

یک مثاباتی میماند که در گذشت یاد نام اسم است و در همه حالات میتوان آنرا ماده واحدی پیدا شد اثری

و هذا انما يتوان به من جهة بيان نمود وزن مخصوص ان ۲/۴۲۱ میباشد

کلور خالص از تعامل اسید کلوریدر یک در روی پر اکسید منگنز حاصل میکنند و در تعامل تولید آب و پرتو کلور و منگنز کلورید میگردد ولی کلور خالص را که بخاری شکل است در د و سازی کمتر استعمال مینمایند بیشتر محلول مانده اشباع شده را که موسوم به کلور مایع است معمول میدارند

بقول کلی کلور مایع و کلور و درهای سود و اهاک (هیپوکلوریت) را در طب جمیع دفع تعفن بکار میزنند و در داخل در صورت ضعفی حای تفویذ استعمال انما متداول است و پیشتر این عوامل را در استعمال خارجی معمول میدارند و در دفع فسخه بیمارستانه و قروح کوفتی و دی و جراحات رذی و جراحات احتراقی و اثر لورهای متفرج و قروح دهان که بانفس منتهی همراه باشند و اختلاقی که از بخارات رذی مبالغه و با الوعده ها عارض شود مخلولات بسیار فنیق این عوامل را استعمال مینمایند و استنشاق کلور مخلوط با مواد رذی دفع سانس است است و چون این جسم که تحقیقا خارش و حرکات است و اثرش در موقع بخوبی مشهود نشد با اعتقاد مانا باید استعمال گردد زیرا ممکن است بعضی آنکه منفعت بخشد مضری واقع شود و در این در بیان میکنیم بخار کلور و کلور مایع و بعضی کلور و درها و اسید کلوریدر یک و برخی کلور و آنها و نسخ متداول انهارا

بخور کلور معمول بیمارستانهای لشکری بگزینند کلور و در سود بوم ۲۰ گرم بی اکسید منگنز ۱۰ گرم اسید سولفوریک بازاری ۱/۸۴ درجه اب صاف مکده ۲۰ گرم نمک و اکسید اب و در بوتله گلی مخلوط کرده و در روی منقلی که دارای اثر افراطی باشد بگذارند و هم منافذ طاق و درها و روزنه ها را مسدود سازند و هر چه آلات و ادوات و لری و دان طاق باشد از ماده دسمی اند و در کنند و بسترهای مرضی را با زکره جدا جدا بگشایند و اسید سولفوریک را در بوتله ی دی و اها و بخت و فو و پیر و ن فته در طاق را ببندند و پیر از ۱۲ ساعت هوای طاق را تجدید نمایند و این مقدار بخار کلور و در دفع تعفن طاق که فضای ان ۱۰ متر مکعب باشد کفایت میکند

بخور کلور (بخور گیتونی) مطابق کد کس (گیتون) یکی از علمای فرانسه است که در سال ۱۷۳۷ میلادی متولد شد و در سال ۱۸۱۴ اوفات نمود (بگزینند مسخوق کلور و در سود بوم ۲۰ گرم بی اکسید منگنز ۱۰ گرم اسید سولفوریک بازاری صاف مکده ۲۰ گرم بطریقی که در فوق ذکر کردیم عمل کنند و این بخور و در دفع تعفن طاق که فضای ان ۱۰ متر مکعب بود کفایت میکند

کلور مایع (اب کلور دار) هیدر و کلور این اب دارای همه صفات و پیشتر خواص کلور بخاری میباشد و چنانچه سابقا گفتیم و مساوی چشم نوعا کلور و دراید (دره ۵۰ گرم تقریبا ۲/۵ گرم) و چون کلور مواد نباتی و حیوانی را بی نیک کرده و دفع تعفن را اقامه نماید لهذا این اب را مانند معرفات که نباتی و در تفصیلات طب قانونی بکار میزنند و از عوامل محرجه است که در دفع تعفن استعمال میشود و نیز در تهیه بواسطه انجمن رذی و بخار اسید سولفوریک و غیره استعمال ان متداول است

طریق ساختن کلور مایع مطابق کد کس بگزینند مسخوق بی اکسید منگنز ۱۰ گرم اسید کلوریدر یک ۱/۸۴ درجه ۲۰ گرم بی اکسید را در قری داخل کنند که لوله سینی شکلی بان متصل باشد و بالانت لوله مبعده انرا با سیاب و ولف متصل سازند و سه ربع از فضای صراجهای این سیاب را با آب از ابعظ نمایند و صراحی طپیان را که محتوی شیر اهاک بود با انرا سیاب متصل کنند و بعد کم کم اسید را از لوله سینی

کد کس

شکل داخل در قرع نمایند و بملامت حرارت وارد آورند تا بخار کلور منظم متصاعد گردد و عبور جابجای گاز تمامه از آخرین صراحی علامت اشباع آب است و مقدار بخار کلوری که تولید میگردد کفایت میکند و اشباع را بشمار (۱۰۰۰ گرم) آب در حرارت ۲۰ درجه و یک از تمام عمل محصول را در صراحی های سپاه حفظ کرده و در آنها را

محکم ببندند

نظول افح انزلور بگیند کلور مایع ۵۰ گرم آب چشمه ۵۰۰ گرم مخلوط کرده نظول نمایند
پوسبون کلور بگیند کلور مایع ۲۰ گرم آب تصفیه شده ۵۰۰ گرم شربت ساده ۵۰۰ گرم مخلوط کرده با قاشق کوچک در دفع حیات پو ترید متدرجاً بنوشند

غسول حرک معمول البرت بگیند کلور مایع ۵۰۰ گرم آب خالص ۵۰۰ گرم مخلوط کنند و در دفع خشک ریشه های مرم با غانت شربت نظول نمایند

کلورورها عبارتند از ترکیب کلور با احصام مفرد و با دیکالهای الی و قد ما این ترکیبات را مسکه فلزی موربات و هیدر و کلورات مینامیدند و به غیری و توکلور و در ذیق و کلور و نقره هم کلورورها مستعمل در طب و آب مخلول میباشند و در این صورت بعضی از آنها تجزیه شده و تولید اکسیکلور و در مینمایند و نوعاً کلور و در دارای خواص مواد حرکبه خود میباشند و پیش از آنکه استعمال کنند و بعضی محرق اند

مواد مانعة الجمع کلورورها از جمع مابین کلورورها و املاح بخصوص سولفاتها و کربناتها باید احتراز نمود زیرا که تجزیه شده و تولید املاح غیر مخلول مینمایند

کلور و زاهک معمول بیمارستانهای لشکری چون این کلور و در را بروی بشقابها بگسترانند و هوای آزاد تولید بخار کلوری میکند که در دفع تعفن استعمال میشود و موجب ابتداء تنفس میگردد

مخلول هپوکلوریت اهاک (کلور و در مایع اهاک) مطابق کسر
بگیند کلور و در خشک اهاک ۱۰۰۰ اب صاف ۵۰۰ کلور و در با یک جزء اب صاف کنند و بواسطه عمل انحراف آن را با دور ریختن و چندین دفعه این عمل را تکرار کنند تا کلور و در در اب علی التساوی تقسیم شود و بعد با کاغذ صاف نمایند و این مخلول باید ۲۰۰ درجه میزان کلور نشان دهد و در این صورت دارای و مقابل چشم بخار کلور است و این مخلول را بطور خالص با مخلوط با اب در دفع تعفن استعمال میکنند

هپوکلوریت سود (کلور و در مایع سود) مخلول با زاک
مطابق کسر بگیند کلور و در خشک اهاک ۱۰۰۰ کربونات متبلر سود ۲۰۰ اب سرد ۵۰۰ کلور و در را در ۳ جزء و کربونات را در ۵ جزء اب حل کنند و هر یک از دو مخلول را جداگانه با کاغذ صاف نموده و بعد مخلوط نمایند و بگذازند تا بماند و مجدداً صاف کنند و این مخلول مانند مخلول کلور و زاهک دارای و مقابل چشم کلور خالص است و در هوای آزاد تجزیه میشود و از ادویه انتی سپتیک و دافع عفونه میباشند و این را خالص و یا مخلوط با اب بطور غسول و زرق و حمام موضعی استعمال میکنند و در دفع بعضی اقسام خشک ریشه مستعمل است و نیز و تاسه قاشق کوچک این مخلول را در ۵۰۰ گرم اب مخلوط کرده در دفع طشت سفید و سوزاک خرمین در ذیق مینمایند

کلورورها

کلور و زاهک

هپوکلوریت سود

غسل

غسول انتی سبتیک معمول بیمارستانهای لشکری بگزند کلورد

خشن اهل کل کافوری اب ۱۰۰ مکه اب ۱۰۰ کلورد و در اب امتحان صاف نموده کل کافوری را بفرایند

و در دفع جراحات متعفن این غسول مستعمل است و اغلب اوقات قدری اب بر آن می افزایند

مشروب کلو روره بگزند کلو رور سود ۱ گرم اب مصفی ۱۰۰ گرم مخلوط کنند و در هنگام استعمال

با قدری شربت ساده شیرین نمایند و مقدار کلو رور را متد رجاز یاد کنند و میتوان با ۱ گرم استعمال نمود

تیزن کلو روره معمول شومیل بگزند کلو رور سود ۲ گرم ماء الشعی ۱۰۰ گرم شربت

ضع ۱۰۰ گرم مخلوط کنند و در هنگام پوتی بدخای تیفوئید با گلاس کوچک در عرض و زینوشند

مضمضه انتی سبتیک بگزند کلو رور سود ۱ گرم اب مصفی ۱۰۰ گرم مخلوط کنند و در

قروح عارضه وجود همان که با تن همراه باشد مضمضه نمایند

مضمضه انتی سبتیک معمول اثر لو بگزند کلو رور خشن اهل ۱ گرم در ۱۰۰ گرم

لعاب منع حل کرده و ۱۰۰ گرم شربت پوست نارنج افزوده مضمضه نمایند

حقنه کلو رور سود معمول لا باراک بگزند کلو رور سود ۱۰۰ گرم اب مصفا

قدری گرم باشد ۱۰۰ گرم مخلوط کرده در خای تیفوئید حقنه نمایند

زرق کلو رور و راهک معمول روس بگزند کلو رور و راهک ۱ گرم لو دانه

سیدیم ۲ گرم اب ۱۰۰ گرم مخلوط کرده در دفع سوزاک در دق نمایند

زرق کلو رور و راهک معمول پاپان بگزند کلو رور سود ۲ گرم اب ۱۰۰ گرم مخلوط کنند

و مقدار کلو رور را میتوان متد رجاز یاد کرده ۱۰۰ گرم و این دق را مصنف مذکور در دفع فساد در دفع

اثر مشوجی که از وجود آن در بدن ظاهر میشوند و اختلازی و زاین اثر استعمال میکند و از استعمال این زرق

بوی تن دریم و خواص خارش مفسدان بر طرف شده و صفات طبعی و جید خود را حاصل نموده و مانع از ع

سوانح حائز جذبیم میگردد

نطول کلو رور و سود بگزند اب مقطر ۱۰۰ گرم کلو رور و اکسید سود بوم ۱۰۰ گرم مخلوط کنند

و متد رجاز مقدار کلو رور و سود بوم را از نطول آن احساس فی الجمله حس نخس و حرارت و فی الجمله حکه گردد و این

نطول را مداوی تو بر کول مخاطی در فاده جراحات و قروح ردی الطبیعه و جراحات احتراق و اثر لو رور و سود

و مفید است

محلول افق قروح دوالی شده معمول نیلاتون بگزند کلو رور و سود

۱۰۰ گرم اب ۱۰۰ گرم مخلوط کرده و قطعه شری با بان الوده نموده ز فاده نمایند

گو میرس کلو رور و سود معمول مبال بگزند پاپا رچه کانه و یا پینه و از اب طور چها گوش

تا کنند و در سرکه فرو برند و بقدری که لازم است در میان لاهای آن کلو رور و راهک پاشند و در جلو پینه

شخص خشنق از بخارهای مبال نگاه دارند

کلو رور و رکل سپوم بگزند کربونات اهل مقدار منظور اسید کلو رور و رکل ۱۸ درجه مقدار

کافی اسید را با دو حش اب مخلوط کنند و در روی کربونات بیزینا تعامل حاصل کنند بعد صاف کرده

کافور کاسیک

بدوجه پیوسته تخم نمائند و در ساختن کلور و در متبلر کلوسوم محلول مذکور را تا بدرجه ۳۸/۱۰ تخمیر کنند و بگذرانند
سرد شود و متبلر گردد و در ساختن کلور و در مذاب مطابق دستور العمل **کلر کس** کلور و در خشک کلوسوم را
ذوب کرده و در قالبهای مربعی چرب شده قالب بزنند

پوسپون افخ خنازیر معمول ریغنی بگیرند کلور و در کلوسوم ۴ گرم آب مقطر
۳ گرم شربت موس کورسی ۵ گرم مخلوط کرده و چهار قسمت نموده در عرض و زهره فعه یک قسمت بنوشند
طریقه تصفیه کلور و در سود پوم مطابق کس یک جزء نمک طعام بازاری را
در سه جزء آب گرم حل کنند و بر محصول مقدار کافی مخلول که بونات سودا قرار بدهند تا املاح خاکی از قبیل کلور و در
منبر پوم و کلور و در کلوسوم در دوشوند بعد صاف کرده مصفی را بواسطه عمل تخمیر متبلر سازند و اگر چه در بسیار
از استعمالات طبیعتک طعام بازاری هرگاه بخوبی سفید بود کافه است

نمک طعام

نمک طعام از عناصر اصلی مواد مایع و جامد حیوانی میباشد و در سبب خنازیر استعمال میگردد و مقدار
شربت از آب گرم است در عرض و زو چون از آب گرم در مدت شبانه روز نمک طعام را در مواد غذایی که
داخل کنند شیر این حیوان اثر شاف در مداوای سل خواهد داشت و نوعاً اغذیه نمکین را میتوان بجای همه سودا
نمک طعام استعمال نمود و یکی از دانشمندان میگوید آنکه که باب در بانی بزرگ قوه شایه افزوده و عمل هضم را قوت
داده و خروج براز را سهل میکند

نمک طعام بمقدار ۵ تا ۱۰ گرم استعمال محاوره ولی غیر مستعمل است و آب نمک را در دانه فاده جراحات میتوان بکار برد
و از محلولات مداوای در دعوام مردم فزک میباشد و عموماً نمک طعام را در حفظ بعضی مواد غذایی از قبیل نمک
و گوشت استعمال میکنند و مداومت بر خوردن گوشتهای نمک سودا عم افماهی غیره موجب بر و در اسکور بوت
میشود و نیز مداومت بر استعمال اغذیه نمکین موافق قول یکی از دانشمندان موجب اخراج کلور و در پیتاسیوم که وجودش
در تشکیل فزبولوئی مایعات و جامدات بدن لازم است میگردد

کلور و در متبلر

کلور و در متبلر از استعمال این کلور و در دفع عرق النسا ذکر **دوبو** تجید میکند و چون بخود
انرا در دوی جلد استعمال نمایند ۱۳ درجه حرارت وضع را کم میکند

اسید کلوریدریک (اسید هیدروکلوریک) (اسید موریا)
(جوهر نمک) این جسم بالطبع و بمقدار زیاد در انجم ترشی که از کوههای آتش فشان متصاعد میشوند
موجود است و نیز از تصاعد متکشف شده و در جاهائی که در مجاورت این کوهها واقع اند حل میگردد و از این جهت است
ترشی آبهای مذکور

جوهر نمک

این جسم که از ترکیب یک حجم بخار هیدروژن و یک حجم بخار کلور تولید میشود جسمی است بخاری شکل و بوی آن
بسیار گزنده و طعش تند و محرق و در تحت فشار ۵۰۰ اتموسفر میعان حاصل میکند و وزن مخصوص آن ۱/۲۷ است
و بواسطه شدت میل ترکیبی که با آب دارد چون بخار را بخیره مائے اتموسفر گردان انجم را جذب کرده و تولید گاز
سفید رنگی میشود شبیه برود و از این جهت است که انرا اسید کلوریدریک دودی مینامند و آب ۱۰۰ برابر
جمش یعنی تقریباً سه ربع از وزن این بخار داخل میکند و تولید اسید کلوریدریک مایع میکند

طریق ساختن اسید کلوریدریک مطابق کس بگیرند کلور و در سودا

مصفی ۵۰ گرم اسید سولفوریک متداول ۲۵۰ گرم آب مقطر ۵۰۰ گرم ملح بادرقع افلاطون داخل کنند و به گردن آن دولوله متصل نمایند یکی سنی شکل که جزء فوقانی باشد قیف بود و دیگری سیفونی شکل که با اسباب **دولف** از متصل سازند و این اسباب باید دارای چهار صراحی بود یکی صراحی غساله که تقریباً محتوی ۵۰ گرم آب باشد و سه صراحی دیگر هر یک ۵۰ گرم آب مقطر داشته باشند و این صراحیها را در مدت عمل باید در آب فرو برند و لوله هائیکه حقه عبور گاز مقرر دارند نباید زیاد از یک سانتی متر در آب صراحی داخل شده باشند و پیرانه آنکه اسباب بطریق مذکور ترتیب آید و اسید سولفوریک را در کپسول چینی مخلط کند و مخلوط را کم بوسیله قیف در قرع داخل نمایند و در قرع را بملاطمت تر کنند و مدت زجابر درجه حرارت بیفزایند تا تصاعد گاز موقوف شود و در این عمل ای که در صراحی غساله میباشد بواسطه عبور گاز اشباع شده و دنگ زردی حاصل نمیشد و صراحی و هم در سبوم دارای محلول اسید کلورید در یک خالص و بی رنگی خواهند بود که در جهان ۱۲ است و صراحی چهارم محتوی محلول ضعیفی میباشد

اسید کلورید در یک را چون به طریق مذکور سازند در ۵۰ جزء محتوی ۳۴۴ اسید کلورید در یک بخاری خواهد بود و ۷۲ لیترا گاز در این عمل تقریباً تولید میگردد که در اشباع ۵۰۰ گرم آب کافی است اسید کلورید در یک چون غلیظ بود مانند مهوم محرق اثر میکند و چون بمقداری که بایست با آب مخلوط شود در یک سوء هضم و گاسترالی و فی مستعمل و سود مند است و یک وقتی از اثر آن دفع حای تپوئید و امراض کبد اختلال جلدی تجددی نمودند و استعمال این اسید بطور غرقه جالی متع و پیویشو به آن متداول است و در یک پاشویه ۵۰ گرم کلورید در یک خالص را در ۵۰۰ گرم آب مخلوط میکنند و **بوشار** را با یک جزء اسید کلورید در یک خالص با آب یا به جزء آب مخلوط کرده و در دست شو به و غسولات استعمال میکنند و در دفع قروح لثه و زبان بطول اسید کلورید در یک و وی با غانت قلم موم معمول مصنف است و در مداوی آنها این عمل قوی الاثر میباشد ولی باید نهایت احتیاط را معمول داشت تا به دندانها برخورد نکند

پاد زهر اسید کلورید در یک قلیات و کربوناتهای قلیانی پاد زهر این اسید میباشد **مواد مانع الجمع** جمع مابین قلیات و کربوناتهای آنها و املاح نقره و املاح سرب و ی تو ملح جیوه با اسید کلورید در یک نباید نمود

ماء الشعیر ش بگزیند شربت ساده ۵۰ گرم ماء الشعیر قندی ۵۰۰ گرم مخلوط کرده و بقدری اسید

کلورید در یک مایع ترش که ترشی آن گوارا و مطبوع گردد و در عرض و ذیاله پیاله بنوشند

لیموناد کلورید در یک معمول ککس بگزیند اسید کلورید در یک مایع از پیاله

گرم شربت ساده ۵۰ گرم آب صاف ۵۰۰ گرم مخلوط کنند و در بیمارستانهای لشکری نسخه ذیل استعمال میکنند

اسید کلورید در یک ۱۶ درجه حرقت پوست لیمو ۱۲ شربت ساده ۵۰۰ گرم آب بقدری که مجموع ۵۰۰ گرم شود

و مقدار اسید را معیون زیاد کرده تا ۵۰ گرم و در عرض و ذیاله پیاله بنوشانند

این لیموناد در حلات و وجع حرکت هان و ورم دهان متین و زینقی و سوء هضمی که سبب قلیت ترشی است

مکده بود مستعمل و سود مند است

مشروب کلورید در یک معمول کارون بگزیند لیمو ۱۲ کولومبوس ۱۲

تیز افارق

۶۷۱

خطبانا در پشه انجبار پوست کنکینا پوست نارنج مکده اگر مبهوه عری ۳۲ گرم الكل ۶۰ درجه ۴۰ گرم اب مصفی
 ۵۰۰ گرم اسپد کلورید ریک مایع و خالص ۵۰ گرم مدت ۵ روز بچیسایند و بعد صاف کنند و در دفعه کاسه
 مبرم و کلورید و انترالژی خرم را اشخاص خنایی و مسلولین که با پوست غاصی همراه بود یک قاشق اش
 خوری کوچک بعد از غذا بنوشند و بوشار را میگوید جوض این مشروب میتوان ۵ گرم اسپد کلورید
 مایع خالص ۲۰۰ گرم شراب کنکینا داخل کرده استعمال نمود

مضمضه اسپد کلورید ریک معمول بکورد بگردد عرق کاهو ۲۰۰
 گرم اسپد کلورید ریک خالص اگر عسل وردی ۵۰ گرم مخلوط کرده در دفعه اخلاکات برکی و عدم دهان
 زبانی مضمضه نمایند

مداوای دفع خناق معمول ذاکو این مصنف بخار سرکه را که در حالت جوش باشد
 و با بخار اسپد کلورید ریک و وردی را در مداوای خناق استعمال میکند

پوماد دفع انترالژ معمول کار به بگردد پیه مذاب پوماد کافوری مکده ۵۰ گرم اسپد
 کلورید ریک ۲۰ گرم مخلوط کنند و در دفعه انترالژ غیر متفرج شبها هنگام ترمخ کنند

غرغره کلورید ریک معمول بیمارستانهای لشکری بگردد اسپد
 کلورید ریک ۱۸۰ درجه ۱۰۰ گرم اب ۲۰۰ گرم عسل ۳۰ گرم مخلوط کرده در دفعه و عدم دهان مرکب مضمضه
 کنند اغلب یک گرم اسپد کلورید ریک غیر مکفی است

نطول کلورید ریک بیمارستانهای لشکری بگردد
 اسپد کلورید ریک ۱۸۰ درجه ۴۰ عسل ۲۰۰ گرم مخلوط کنند و در دفعه و عدم دهان متن و زمینی قطعه شریخ را بین
 مخلوط الوده کرده و باغات پسر و زی آما و دفعه روی لشرها نطول نمایند و باید احتیاط کنند که دندانها بر خود
 نکنند مبنای انقادا فاسد سازد

غسول اسپد کلورید ریک ابدار معمول **انل** بگردد اسپد کلورید ریک
 ۱۸۰ درجه ۱۰۰ اب صاف ۱۰۰ گرم مخلوط کرده در انترالژ غیر متفرج غسول نمایند

غسول بدار هیپوکلوریت سود معمول **تستلن** بگردد مخلول
 هیپوکلوریت سود ۳۰ تعفین بد ۱۰۰ گرم مخلوط کنند و در انترالژ غیر متفرج صبح و عصر غسول نمایند

نطول دفع انترالژ معمول **فیوه** بگردد اکولا تور فور و انتی و اسپد کلورید ریک
 ۱۸۰ درجه ۱۰۰ گرم مخلوط کرده در دفعه انترالژ غیر متفرج صبح و عصر نطول نمایند

تیز اب فاروق **اورگال** (اسپد نپتر و مورباتیک) **مطابق**
 گد کس بگردد اسپد از و تیک متداوی غراب مقطر ۱۰۰ اسپد کلورید ریک متداوی ۱۰۰ ابتدا اسپد از و تیک

و اب را در صراحی در سمباده مخلوط کنند و بعد اسپد کلورید ریک را بیفزایند و صراحی را از دو شانی
 محفوظ دارند و درش را باز نکنند مگر بعد از چند روز و این اسپد که تحرق است و در ساختن کلور و رطلاد

کلور و رطلاد و سود بکار میرود
غسول معمول **کازناو** بگردد اسپد نپتریک اسپد کلورید ریک مکده ۲۰ قطره اب مقطر

تیز افارق

۵۰۰ گرم

در گرم مخلوط کرده در دفع لیکن در کفای زمین تغسیل نمایند

کلورائها کلورات سود و مخصوص کلورات پتاس را در دوا سازنی استعمال میکنند و چون آنها را با اجسام قابل احتراق از قبیل گوگرد و فسفور و زغال و نیز با سولفور پتاسیوم و با سولفور آنتیمون مخلوط نمایند و با تضادم موجب طوفان میشوند و یکی از دانشمندان باروتی میسازد از کلورات پتاس و سولفور آنتیمون و زغال و چربی کله بالی و از همداد ساختن محصولات کلورات پتاس و اختلاطش با سایر مواد خیلی احتیاط باید کرد و هرگز کلورات پتاس را با مواد دیگر صلا نینمود بلکه همیشه محلول آنرا با سایر مواد داخل کرد و از این جهت است که آنرا ^{خلط} کلورات پتاس با هیپوسولفیت سود و با کاشود و هاون خیلی احتیاز باید نمود زیرا که کاشود دارای تن است و از اختلاط یک جزء تن و یک جزء کلورات پتاس گرزی حاصل میشود که شدت طوفان میکند و این گرد را در اختیاره ها استعمال نمایند

در دفع

در دفع

کلورات پتاس عبارت از ملحی است متبلر شکل پارچه های رخسند و خشک و بی رنگ و بویان شبیه پیوی بول و در مجاورت هوا فساد ناپذیر و بواسطه تضادم طوفان میکند و در درجه حرارت خوب میگردد و در درجه اب سرد حل میشود و قابلیت انحلال آن در آب بواسطه حرارت زیاد میگردد و ولی پس از سرد شدن راسب میشود و از این طریق میسازند که محلولی که محتوی یک معادله کربونات پتاس و دو معادله هیدرات اهنک باشد بخار کلور را عبور میدهند و ابتدا بر محمول و در درجه حرارت دارد میکنند و پس از آنکه بخوبی از بخار کلور و اشباع شدند در درجه جوش میپرانند و بعد با کاغذ صاف کرده و میگذارند سرد شود تا کلورات پتاس متبلر گردد

کلورات پتاس را با فواید زیاد در دفع غانغرا بای ها و درم دهان زیتونی و فک واکله و موگه و اسکور بوت و درم حلق کوزه (غامه) و خناق و اختلالات دیگر بیتی استعمال میکنند و هم چنین در بعضی فرجه های دهان که در آنها وسطی داخلی گونه ها غارض شده و از عشاء کاذب پوشیده باشند استعمال آن خیلی مفید است و نیز در برقان و روماتیسم مفصلی خاد و کانکر شد جلدی و رمب و سوانح خروچ اسنان و اخترا از سقط چنین و غیره استعمال کلورات پتاس شایع و سودمند است

مقدار شربت کلورات پتاس و طریق استعمال و ساختن پوسپون آن را در در پتاس و ضمن قلیات نبات بیان کرده ایم و در پتاس را

گرد کلورات پتاس مطابق کس بگرد کلورات پتاس مقدار منظور در هاون چینی صلا کنند و از مویز مویز نمز به بیژند و میباید در هر دفعه مقدار کمی از این گرد ساخت و در دفع این گرد در دفع این گرد بر روی سطوح متفرعه مستعمل است و **گرد کلورات سود** را نیز همین طریق میسازند

نطول کلورات پتاس معمول کس بگرد کلورات پتاس و گرم غسل در گرم مخلوط کرده و روی او را در دهان نطول نمایند

ابضام معمول بیمارستانهای لشکری بگرد کلورات پتاس و گرم غسل میکنند و گرم مخلوط کرده در دهان زیتونی نطول نمایند و میباید آنست که مضمضه های کلوریدرین را محصولات کلوریدرین پتاس اعم از آنکه در داخل استعمال شوند یا خارج قوی الاثر میباشند

مضمضه

عوامل فاعل الحس

عوامل فاعل الحس عبارت از ادویه میباشد که قوه حساسه متاثره را ضعیف و مختل نموده و موجب بطلان تاقیه و باکامل آن میگرددند و اگر چه این عوامل از جهت مشابه اندر عوامل ضد تشنج و خنثی در اولی بواسطه اختصاص و سرعت اثری که در عمل این عوامل مشاهده میشود می باید آنها را با یک جنس متمایزی از عوامل تریا پوتیک است

علای تریا پوتیک در فقدان حس و منزع از تأثیر اوجاع حاصل از اعمال جراحی همیشه در آن خیال بوده اند که در آن استعمال نمایند با حس شخص معکول را باطل کرده و بتوانند تحمل اعمال جراحی و قطع آلات را نماید مثل آنکه **سکون** و **دبوس** و بعضی دیگر از مصنفین قدیم عصا و ریش لجاج را در این موقع استعمال مینمودند و یکی از دانشمندان چین موسوم به **مواتو** که در زمانه سیوم میلادی بود قبل از اجرای اعمال جراحی از قبیل داغ کردن و بریدن و قطع نمودن آلات محصولی از کتب استعمال میکرد تا شخص معکول در حالت مستی و بهوش افتاده و احساس به الم این اعمال نه نماید و بعضی از متوسطین دانشمندان فرنگ نطولات ملین و مسکن و خنثی در موضع عمل بکار میبردند و بعضی دیگر استعمال بودت استمداد حبسته و قطعه نجی در محل عمل منطبق میکردند و در او خرمائه هیچکدام یکی از دانشمندان انگلیس در اجرای این مقصود فشار منظم استعمال میکرد و دیگری قبل از عمل هم در مدت عمل فشار دایره در طرف معکول وارد می نمود و در این و آخر بیشتر جراحان بد بخانه شخص معکول را حقیقه به هوش گردان و مستی الکلی می انداختند و جمعی دیگر چشش بکاری می نمود و طایفه مینتسم جوائیه استعمال میکردند و شخص را بواسطه این عمل خواب کرده و در چنین خواب اجرای اعمال جراحی مینمودند جماعته مخصوصه آلات ترنایک را بصورت مختلف معکول میداشتند و چون همه این اعمال ناقص بود جراح فرانسوی معروف موسوم به **ولپو** تمام این خیالات و اعمال را باطل پنداشته و میگفت احتیاز از زیور الم در اعمال جراحی خیالی است موهوم چه قطع الت و احساس به الم لازم و ملزوم یکدیگرند تا در سال ۱۸۴۶ میلادی مطابق ۱۲۶۸ هجری و نفر از دانشمندان امریکایی **ژاکسون** که علاوه بر علوم طبی دانای به علم کیمیا بود و دیگری **مورتون** دندان ساز ثابت نمودند که استنشاق انجیره اثر موجب بطلان حس الم در اعمال جراحی میگردد و این مسئله نیز بواسطه دانشمندان فرانسه انگلیس اثبات رسیده و مسلم شد در سال بعد یعنی ۱۸۴۷ خواص فاقد الحس کلوروفورم بواسطه **سامسون** نام مکشوف گردید و این معلم انگلیسی علاوه بر آنکه خاصیت فاقد الحس اثر را که **ژاکسون** کشف نموده بود تصدیق کرد ثابت نمود که کلوروفورم در این خاصیت اقوای از اثر است و بعد جمعی دیگر از دانشمندان این خاصیت را در ترکیبات دیگری که مشابه این ماده اند یافتند و این ترکیبات عبارتند از الدهید و امیلین و محلول هولا ندها و اتر کلوریدیک و کرو زولین و پرتو اکسید ازلت و بی کلور و متیلین و هیدرو و امیل و سزکوئ کلور و کریون و ریگون و غیره

فادراین را اول بقول کلی بیان میکنم طریقه استنشاق انجیره فاقد الحس و سوانخی که از استنشاق آنها در این عمل ممکن است عارض شوند و بعد به ذکر هر یک از مواد مذکوره می پردازیم

استنشاق فاقد الحس در عمل جراحی

آدوائی که در این عمل بکار می رود باید کلوروفورم خالص باشد زیرا که در صورت خلوص بر سایر مواد فاقد الحس

عمل بیهوش کردن

ترجمه دارد

۸۴ شخص معلول بواسطه غذائی باید ضعیف نشد باشد و قوی لازم است که ناشتا بود
۸۵ از برای دخول هوا در مجاری تنفس مانعی نباید باشد و هیچ اسبابی استعمال نکند که چون بود مانع دخول تنفس
شود بجز منخرین فشار وارد آورد بلکه پارچه را گرفته و مانع شده در جلومدخل هوا قرار دهند و کم مایع فاقدا الحس را
بروی آن بزنند

۸۶ معلول را بخوابانند و همچنین خاطرش را بشویند سازند چه اگر خونی سخت بر او غالب شود بی هوش
کردنش بخطر نخواهد بود

۸۷ چون اختلال حواس موجب بیداری تب بطور جریض میشود و اثر واد فقدان حس در تر ظاهر میگردد در ابتدا
بهمه اسباب عمل یاد رکضوری نباید نمود و الا سعی میکند که بیهوشی در وی اثر نماید و علاوه در این عمل
بالطبع در حلقوم اختلالی پیدا میاید که بحض مجاورت با انچه فاقدا الحس سبب انقطاع تنفس میگردد و چنانچه
گفتم اگر خاطرش مشوش باشد اثر بیهوشی در تر ظاهر شده و مایع فاقدا الحس بیشتر بجاری رود و بواسطه متفاوت
زیادی که طبیعت بر ضد اثر واد میکند قوای جریض ضعیف شده وادرا مستعد بعرض غشی میسازد و باید
جراح بر بالین جریض به استند وادرا تسلیم نماید و بگوید عمل یاد رکضوری را در جریض خواهیم داشت و اگر زار امتحان
میکنیم تا معلوم شود حصول بیهوشی در تو ممکن است یا نیست
۸۸ یکی از شاگردان مجرب را به بیهوش نمودن جریض یادگاشت تا در حین عمل حواس عامل جمع باشد
و با عجله و عدم ثبات عمل نکند

۸۹ شکم و سینه جریض باید مکشوف باشد تا در هنگام بیهوشی انتظام حرکات تنفسی صدر و دافرا غامض نشود
۹۰ قبل از بیهوش کردن باید رقبه جریض قوت کند و در هنگام بیهوشی انقباض قوت دارد خواه بطبی باشد و یا
سریع عیبی را نخواهد بود ولی همین که ضعیف و صغیر و سریع و غیر منظم و با خلی بطبی شد باید اسباب بیهوش
کردن را برداشته تا جریض هوای خالص استنشاق نماید و اگر فقود گردد بدلا تا ممل سائل بیهوش آوردن را
مجرع از بند

۹۱ ابتدا کور و فورم را بمقدار خیلی که استعمال نمائید باینکه در صراحی را برداشته زرد یک منخرین جریض نگاهدا
رید چه بسیاری از اشخاص بواسطه مقدار بسیار کمی انچه فاقدا الحس متاثر شده و کاملاً این انچه در آنان اثر نماید
و بعدا جریض بیهوش نشد بر مقدار وامتدرا باینکه باند و انرا بروی پارچه زنجیره در جلومنخرین بطریق
ذکر کردیم نگاه دارند و در این بین جریض صحبت کند تا بدین وسیله تنفس نموده و بخار کور و فورم داخل گردد
و اگر اشای بیهوش کردن جریض خود را یک دفعه تکان دهد حرکت نماید فوراً چند نفر معین را باید حکم داد
تا اعضای وی را بگیرند و سرعت بر مقدار بخار کور و فورم باینکه باند و انرا واقع در جریض قوی هیكل خا
مبتدیان بشریب مواد الکلی ظاهر میگردد

۹۲ وقتی که همچو بنظر آمد که جریض بیهوش شد از او بعضی سؤالات نمائید اگر جواب صحیحی نداد و یا هیچ نگفت
تو او را نشکین بگرد و صد مرتبه زدن در دست بیهوشی وی مشخص گردد

۹۳ اعتقاد حسن در بیهوش نمودن اطفال نباید ملامت نمود بلکه انرا اگر گرفته و خوابانید اسباب

بیهوشی بزرگها و بینی آنها قرار داده و کلوروفورم ریخت و بدین طریق طولی نمیکشد که طفل بیهوش میگردد
علامات خواب بیهوشی از این قرارند مریض جواب نمیدهد اگر بر دست و پای او تشکیع گیرند آنها را بجاود نمیکشد چون
بلند نمایند بی اختیار می افتند اگر در چشم بدمند مقله حرکت نمیکند و حد قد در حالت انقباض است و رنگ صورت
پرده و سهما راحت و عمل تنفس منظم است و گاه مریض خرخری میکند و در این صورت نیز نبض منظم و قدری موحی
میشود

چون علامات مذکور ظاهر شدند باید مقدار کلوروفورم را خیلی کم کرد و اگر تنفس مشکل گردد و خرخری زیاد شود زبانه
را باینس موز گرفته از دهان بیرون کشند

۱۴ پس از آنکه اثر خواب بیهوشی بطریق مذکور پیدا گردد مریض را در اطاق عمل برند و اگر در بین عمل حرکتی از وی
صادر شود و یا فریاد زیاد برآید لیل بر عدم بیهوشی نیست

۱۵ میتوان حالت بیهوشی را مدتی دوام داد و آنجمله فاقد الحس را در هر مرحله که جمعه ابطال حس جمع در اجرای اعمال طولی
المدت لازم است بدون انقطاع استعمال کرد هرگاه که بطور احتیاط مراقب عمل تنفس عمل و در آن باشند و چون این احتیاط
را جری نمایند ممکن است تا چند ساعت شخص را بیهوش نگاهدارند

۱۶ چون استنشاق آنجمله فاقد الحس خالی از خطر نیست و ممکن است موجب حصول حرکت گردد و ممکن است بپایان اعمال
انها احتراز نمود مگر در صورتیکه شدت جمع مودت و خامتی بود و با عدم حرکت شخص معقول شرط اجرای عمل باشد
۱۷ اگر بیهوش نمودن زن لازم است که شخص عامل تنها نباشد چه در اینان فقدان حس مرکب با هذیان و بعضی خیالات
واهی میگردد که ممکن است طیب را متهم سازد بلکه هیچگاه نباید طیب و مریضه در خانه تنها باشند و همیشه
ثالثی حاضر باشد

۱۸ اگر اطفال جدید الولاده نیز استنشاق کلوروفورم جمعه بیهوش کردن جایز است اما بشرطی که در بیهوش نمودن
انان نهایت احتیاط و مراقبت را معمول دارند

۱۹ جمعه بیهوش آوردن شخص بیهوش باید استنشاق آنجمله فاقد الحس را متقطع ساخت تا هوای خالص استنشاق کند
چه یکبار از انقطاع استنشاق این آنجمله چند دقیقه بگذرد که شخص بیدار شود و بیهوش می آید و اگر لازم گردد چند جمعه
شراب مفرح و یا محرک دیگری جمعه تقویت قلب بنوشانند و لازم است شخص معقول را در جمعه وقت مراقب باشند چه پس
هوش آمدن هرگاه نبض ضعیف و بطنی تری و یا سریع تر از حالت طبیعی بود محتمل است حالت غشی و سنکوپ غرض
استنشاق آنجمله فاقد الحس در وضع حمل

استنشاق آنجمله فاقد الحس در وضع حمل استنشاق آنجمله کلوروفورم او جاع وضع
حلی را زیاد با کم تسکین میدهد از قوت و انتظام اعمال رحمی نمیکاهد و بر قوت تقلصات و عده آنها هم قبل از وضع
حمل و هم بعد از آن محاذی و علاوه بر آنکه ابتداء زدن را در آخرین عمل زایشدن کم میکند بیک اندازه مانع از عروض زلزل
عصبانیه که غالباً نتیجه وضع حمل است میگردد و لهذا عوارض متعجه وضع حمل را بر طرف میسازد در صورتیکه هیچگونه
ضرری بطفل نمیزد و لازم نیست در این عمل زن را کاملاً بی هوش کنند و همین قدر کافی است که بطور تناوب آنجمله
کلوروفورم را استنشاق دهند بطریقیکه در هنگام خیلی مویج وضع حمل طبیعی شدت حس کم گشته و بی هوشی ناقصه
در آن روی میدهد و بی هوشی زیاد برای لازم نیست و نیز استنشاق کلوروفورم در دفع اکلامپسی مفید است و
در این صورت باید استنشاق این آنجمله را بطور معتدل مدتی امتداد دهند و در آنکه بی هوشی کامل روی کند

توجه
در استنشاق آنجمله فاقد الحس

مقدار کلور و فور در حصول بهوشی تعیین مقدار کلور و فور در حصول بهوشی فایده است زیرا خود طبیب اندازه استعمال را میداند که چه مقدار لازم است و یکی از دانشمندان موسوم به **بریت** میگوید اگر یک جزء کلور و فور را با یک جزء هوای خالص در حصول بهوشی استعمال کند بعضی مخاطرات از قبیل غشی و غیره ظهور نمیکند ولی اسبابیکه این دانشمند در حصول این طریق بهوشی اختراع کرده خیلی گران و صعب الحصول است **سوانح تحمل العرض** این سوانح که در آشنای بهوشی ممکن است عارض شوند یا خفیف اند یا شدید سوانح خفیف عبارتند از قی و بعضی عوارض دیگر عارض میشوند یا از سوء استعمال کلور و فور و یا بواسطه استعداد شخصی چندان محل اعتنا نیستند و بواسطه جود استعمال و با قطع استنشاق بر طرف میگردد و سوانح شدید که گاه باعث حرکت فوری میشوند و مخصوصاً در اشخاص مبتلی به مانپای بود فنی و بالکلی ظاهر میگرددند و بر دو قسم اند از توقف تنفس و از توقف قلب تولید میشوند و سبب عارض آنها را نمیتوان طول مدت بهوشی نیست بلکه چون بخار کلور و فور مقدار زیاد جذب شود و یا به خمر و هوای خور و کند در صورتیکه مقدار زیادی از این بخار در آن باشد و عصب بهر و معده حالت انعکاس ظهور میسازد از انعکاس تنفسی که موجب توقف تنفس میشود و با انعکاس قلبی که سبب توقف قلب میگردد و بعضی اوقات حالت غشی ممکن است به سبب دیگری پدید آید مثلاً آنکه بر شخص معلول ترس زیاد می غالب شده و یا ترس از آتش و دوی ظهور در سینه باشد و چون کلور و فور در او اثر کند و بر علت شده بمرك فاعله در می افتد گاه بر وز غشی و بهوشی و یا قبل و یا بعد پدید میشود بدون آنکه بتوان سببی اقامه نمود و گویا اثری باشد از سمات

غشی تنفسی این غشی که خطر از غشی قلبی است و مانند آن مثل برقی که کشیده نیست و علامات عارضه در این قسم عبارتند از ظهور حرکات تنفسی غیر کامل که گاه منقطع شده و گاه بجای معدوم میشوند و صورت سرخ و یا کبود گشته و چشمها بر بسته میگردند گاه بعکس رنگ صورت باخته میشود و خون شرابان سپاه شده و ضربان نبض میمانند و طریقه مداوای این قسم غشی آنست که بر شخص مدهوش هوای خالص اکثراً استنشاق دهند و در دهان وی بدمند و بواسطه دم و باد دهان بد دهان و در بین این عمل تنفس مصنوعی وارد آورند و اینکه باز و های شخص را در امتداد بدن پائین آورده و بعد بطرف بالای سر بالا ببرد و مدت وقت بالا بردن یک نفر معین بر شکم او فشار دهد و اگر رنگ صورت باخته بود سر را پائین اندازند و در شفا و بار و کت و بدن را بقوت مالش دهند و آنچه حرکت از قبل بخار مانپاک و بخار اسپد استیک بطور احتیاط مجاور منجرین کنند

غشی قلبی این واقعه خیلی خطرناک است و در اعمال طویل المدهی مورد اتفاق نفوس شده است علامت ظهور آن عبارتند از پدید آمدن رنگ چهره و سردی جلد و توقف تنفس و دوران با هم و طریقه مداوای آن از این قرار است هوای مستشق را خالص کنند و سر و پیر پا پائین انداخته و زبان را از دهان بیرون کشند و بعد در دهان او بدمند و چنانچه در غشی تنفسی ذکر کردیم در بین این عمل تنفس مصنوعی وارد کنند و بواسطه التي جلد و رعد نمایند و مطرقة میبند و در محل قلب گذارند و عضلات صد می بواسطه کوران الکتریک تحریک کنند و لهذا در هنگام بهوش کردن باید چرخ الماسر متوقف را در یک کوه کرده حاضر باشد و چون الکتریسته را بواسطه سوزن و نقاط مختلف بدن مخصوص در محور فقرات گردن شد کنند شخص مدهوش بر روی بهوش میاید

طریق معرفت عمل هوش در معادن کانی

کتاب فی الفی

تقریباً نیم ساعت قبل از استعمال انجمن فاقد الحس کلور و فورم از انان سانی گرم کلورید رات مودفین بطریق
 زرق تحت جلدی استعمال کنند و بواسطه این عمل اثر فاقد الحس این انجمن سریع تر ظاهر شده و مطمئن تر میگردد
 کلور و فورم (کلورید و کربون) ترکیب کلور و دیاکلور و در فورم
 کربون و کلور (کلور و فورم) در سال ۱۸۳۱ میلادی مطابق ۱۲۴۷ هجری قمری
 دو نفر از معلمین یکی سوربان و دیگری لیبیک هر یک جداگانه این جسم را کشف نمودند و لحاظ
 آگاه نبودند تا دو و چند سال بعد دوماس نام ثابت کرد که این جسم مطابق است با اسید فورمیک و فقط در
 این جسم بجای اکسژن و هیدروژن معادله کلور واقع شده و این جهت آنرا کلور و فورم نامید عبارت از جسمی است مایع
 و بی رنگ و بوی آن مانند بوی اتروخیلی مطبوع و طعمش شیرین و وزن مخصوصش در ۱۰ درجه حرارت و توافق اعتقاد
 لیبیک ۱۴۸۸ و موافق اعتقاد سوربان ۱۴۸۹ میباشد و چون خالص بود در ۱۰ درجه حرارت جوش
 می آید و وزن مخصوص بخار آن موافق اعتقاد سوربان ۴۲ است و بصیرت قابل اشتغال و رنگ شعله
 آتش سبز میباشد و در حرارت مرتفع تر تجزیه شده و تولید کربون و اسید کلورید میکند و جسم متغیری که بتدریج آن
 طولی و سوزنی و سفید رنگ اند می کند و در آب کمی محلول و در الکل بشدت محلول است و اسید سولفوریک
 و پتاسیم در آن اثر نمی کند و قلیا ثبات آنرا مبدل به کلور و فورم می نماید و این تعامل از صفات متمایز آن
 است و یک جزء آن در هوا جزء آب حل میشود و با الکل و اترواد هان ثابت و فرار سهولت مختلط میگردد و در فورم
 و کافور و موم و مسقرها و کاد و چوب گوناگون را داخل می نماید و از خواص آنست که تلخی مخصوصه تلخ داری طرف نموده
 و بوی اغوزه دای بر دوان از در پناه هوا و در شنائی ناپدید گردد و ظرفش باید نصفه نباشد بلکه پُر و در شراب
 بر بندند

کلور و فورم بازاری غالباً دارای مواد خارجی است از قبیل الکل و کلور و اسید کلورید و یک و اتروکلورید و یک
 و اتروکلورید و ترکیبات متیل و ایل و اید و مواد ثابت و این اجسام را با عمدتاً در آن مخلوط میکنند و باید
 ساختن وقت ننوده و خالص نشده است و لهذا بر طیب لازم است که کلور و فورم بازاری را موافق دستور العمل
 ذکر خواهیم نمود تصفیه کرده و تخلیص نماید و نوعاً کلور و فورم خالص فرار است و از آن چیزی باقی نمی ماند و کلور و
 فورم که دارای الکل است و یا بشدت سهولت مشتعل میگردد و نیز چون خالص بود از آب عبور میکند بدون آنکه آنرا مختل
 نماید و چون برای رنگ شیرین معلوم میگردد که غیر خالص است و هرگاه البومین را منعقد سازد دلیل بر وجود
 الکل است و تهر در کلور و فورم خالص اگر چند تانه تبلرهای نتر و سولفور آهن پزند حل نمیشود و چون دارای
 مقدار کمی الکل است و یا بشدت مایع و از در رنگ می نماید و چون کلور خالص با اسید کلورید و یک و کلور و فورم موجب
 سوانح شدید میشود و باید معرفت آنرا بقرائن نقره را استعمال کرد که اگر دارای این مواد بود در سفیدی
 خواهد بود و اگر هیچ در دنداد دلیل بر خلوص آن است و نیز وجود اسید کلورید و یک را بواسطه تورسول میتوان
 ثابت نمود

بقول کلی کلور و فورم مانند اثر دارای خواص ضد تشنج است و یکی از دانشمندان انوار دفع اسم استعمال می نماید
و طریقه استعمال شرح داخل بطور پوسپون و با حقنه می باشد و مقدار شربتیش از انا^۱ گرم کلور و فورم را بنزد
دفع اخلاکات خفیه با اوجاع شدید همراه باشند از قبیل کاسه الری و انوار الری و قولنج کدی و قولنج کلبه و غیره
استعمال می نمایند و نوعاً در شخص جوان در یک دفعه از انا^۲ گرم می آسانند و یکسوله های **کلر تان** که موسوم
به پیل کلور و فورم اند و هر پنج عدد آنها تقریباً دارای ۲ گرم کلور و فورم است از سای صورت و آن سهل الاستعمال
تر اند و چون طیب از اثر خارش کلور و فورم ترسی داشته باشد پوسپون اب کلور و فورم را باید استعمال کند
کلور و فورم را در مداوی شانکرا^۳ عم از آنکه نرم باشد و با صلب استعمال می کنند این طریق که با غانت قلم موی و
بجراحت نطول کرده و بعد جراحت را با شری خشک رفته می نمایند و اگر گلوله پینه را در کلور و فورم فرو برند و در
گوش گزاردند موجب تسکین اوجاع دندان و گوش میگردد و بهترین طریقه استعمال کلور و فورم طریقه دبل است بگردد
کلور و فورم ۱ گرم با ۱۰ گرم اب مقطر در صراحی مخلوط کرده و بقوت بهم زنند بعد بگذارند ربع دقیقه بماند متد^۴
با قاشق سوپ خوری بنوشند و کلور و فورم بهترین عوامل فاعل الحس است و در بهوش کردن همه این عوامل اثر
دارد و اثر آن بقدری سریع است که چون بخارش را در جلوشن^۵ نگاهدارند و شخص از ده تابست نفس تنفس
کند به هوش میگردد و در این عمل الت^۶ مخصوصی لازم نیست و نوعاً قطعه اسفنجی را گرفته و وسط آنرا گود نموده و قدر
کلور و فورم در آن می پزند و با آنکه شکل شاخ از مقوا چیزی تعبیه میکنند و روی آن پارچه قرار میدهند که وسطش
سوراخ باشد و کلور و فورم را در آن نیخته در جلوه^۷ هان و منجر^۸ شخص نگاه میدارند تا آنچه از کلور و فورم بخامپشود
استنشاق گردد و تقریباً یک تا دو دقیقه جمعه حصول بهوشی که ثابت می نماید و نیز از انا^۹ گرم کلور و فورم را بطریق
زرق تحت جلدی جمعه به حسی عمومی با موضعی استعمال می نمایند

کلور و فورم متداولی مطابق کس

با نصف حجم اب مقطر مخلوط کرده بهم زنند و بگذارند تا نشین شده صاف روی آنرا بر دارند و ۱۰ اسید سولفوریک^{۱۰}
متداولی قرار دهند و گاه گاه بهم زده مدت ۱۰ ساعت بگذارند بماند و این عمل را چند دفعه مکرر کنند تا اسید سولفوریک^{۱۱}
دیگر نک بگردد و بواسطه عمل انحراف کلور و فورم را جدا کنند و با ۳۰ و در شراب صابون^{۱۲} آن مخلوط نمایند و بگذارند
نیز ۱۰ ساعت بماند و در این مدت گاه گاه بهم زنند ۱۰ روغن خشخاش^{۱۳} افزوده نیز بهم زنند و در حمام ماربه^{۱۴} تقطیر
کنند و بر حصول مقطر ۱۰ کلور و فورم مذاب قرار دهند و بهم زنند و بواسطه عمل انحراف کلور و فورم را بر داشته
و مجدداً در حمام ماربه تقطیر نمایند و یکی از دانشمندان میگوید چون ۱۰۰ جزء کلور و فورم یک جزء الکل داخل کنند
از هر اختلال و فسادگی که از جلودن هوا و اثر فور ممکن است در آن روز نکند محفوظ می ماند و **کس** میگوید
کلور و فورم را همیشه در صراحیهای پر که در شان سمباده بود در پناه روشنای باید حفظ کرد

کلور و فورم اما نیای کی معکول و پشاد سون

در زوندی مکد یک جزء مخلوط کنند و این مخلوط از عوامل مبرد و مسکن است و استنشاق بخاران در دفع
حای سیتیک و اسکرلین و غیره مستعمل می باشد و میتوان بخامی^{۱۵} **کلور و فورم** تعفین اما نیای^{۱۶} استعمال نمود
اب کلور و فورم معکول و پشاد بگردد اب مقطر ۱۰۰ گرم کلور و فورم از انا^{۱۷}
گرم در صراحی ۱۰۰ گرم ظرفیش باشد مخلوط کنند چندین دفعه بقوت بهم زنند و بگذارند بماند و پس از یک ساعت

زیاده کلو و فورم را بواسطه عمل اخراج بر دارند و این آب ضد تشنج و مسکن است و مقدار شربتیش از ۵۰ تا ۱۵۰ گرم و همیشه باندازه حشر طایع دیگری باید بر آن افزوده و نیز این آب را مایع پوسپونهای مختلف قرار میدهند

پوسپون کلو و فورم معمول بوزمان بگزیند آب اشباع شده از کلو و فورم که

نار نباشد ۵۰ گرم عرق بهار نارنج و آب خالص ۵۰ گرم مخلوط کنند و در دفعه او بجای که در مدت هضم غذا را شناخته متبلی به اشباع معده غارض میشوند هر ربع ساعت فاصله یک فاشق اش خوری کوچک بنوشانند تا وجع تسکین یابد

پوسپون کلو و فورم معمول بیمارستانهای لشکری بگزیند کلو و فورم

۵۰ دسی گرم الکل ۵۰ درجه ۵۰ گرم مستحق صمغ عربی ۵۰ گرم شربت ساده ۵۰ گرم آب مقطر ۹۰ گرم عرق بهار نارنج ۵۰ گرم

صمغ را با شربت مخلوط کنند و کم کم آب مقطر را بیفزایند و در صراحی کوچکی الکل و کلو و فورم را مخلوط نموده متدبجا

بر محصول افزوده و در آخر عرق بهار را اضافه نمایند و این پوسپون که ضد تشنج و منوم است با فاشق کوچک متدبجا

از آن بنوشند و میتوان مقدار کلو و فورم را زیاد کرد و در این صورت لازم است که در وقت استعمال پوسپون را

بهم زنند چه کلو و فورم بتمامه حل نمیشود

شربت کلو و فورم معمول و رولت بگزیند کلو و فورم خالص ۲۰ دسی گرم

شربت ساده ۵۰ گرم مخلوط کرده بقوت بهم زنند و هر یک گرم این شربت دارای یک قطره یعنی ۲۰ سانتی گرم و نیم کلو و

فورم است و متدبجا با فاشق چای خوری این شربت را باید اشامید و **رانیل** در ساختن این شربت اکلو و فورم

و ۵۰ شربت ساده استعمال میکند

محلول کلو و فورم بگزیند کلو و فورم ۵۰ گرم الکل ۵۰ گرم مخلوط کنند و بوشو این مخلوط

را بطور پوسپون و حقنه و شربت بطریق معمول میدارند که در ۲۰ ساعت از ۱ تا ۵ گرم کلو و فورم استعمال شده

باشد و این محصولات را در دفعه اول مراره استعمال مینمایند

پوسپون کلو و فورم بگزیند کلو و فورم از ۱ تا ۵ قطره در یک آنه زنده تنم مرغ مخلوط کرده ۵۰

ببفرایند شربت ساده ۵۰ گرم آب خالص ۵۰ گرم و این پوسپون ضد تشنج است و در دفعه فواق مبرم و جنون حشر

و فی غارض کسولین و سرفه های عصبانی هر دو ساعت فاصله دو فاشق اش خوری بنوشند

پوسپون افق فواق معمول ماژار بگزیند روغن بادام شیرین ۵۰ گرم کلو و فورم

۲۰ قطره شربت را با کود ۵۰ گرم شربت نفع ۱۲ گرم مخلوط کرده با فاشق چای خوری متدبجا بنوشانند

پوسپون کلو و فورم معمول بنیت بگزیند کلو و فورم ۵۰ سانتی گرم کافور ۲۰

سانتی گرم اتر سولفوریک تحفین هر یک مکده ۵۰ دسی گرم لعاب صمغ عربی ۵۰ گرم آب کافوری ۵۰ گرم مخلوط کنند و

در دفعه معصر حمی که در هنگام طث غارض میشود با فاشق کوچک متدبجا بنوشند

گلپیره کلو و فورم معمول بیمارستانهای لشکری بگزیند کلو و فورم

۲۰ گلپیرین ۵۰ مخلوط کنند و این مخلوط ضد تشنج و مسکن است و مقدار شربت آن در داخل از ۱ تا ۵ گرم است متدبجا

با فاشق چای خوری در قدری شربت قد مخلوط کرده بنوشند و در خارج بطور نطول آنرا استعمال مینمایند

الکسیر کلو و فورم معمول بوشو بگزیند کلو و فورم الکل ۱۰۰ درجه شربت

ساده ۵۰۰ مخلوط کنند و در تسکین و ضد تشنج از ۲ تا ۵ گرم بنوشند

امولسیون کلور و فورم معمول دافنی بگزند کلور و فورم ۲۲ روغن بادام شیرین
 مستحوق صمغ عربی شربت یار نارنج ۱۰ اب مقطر ۱۰۰ با صمغ و شربت لعاب سازند و کم روغن و کلور و فورم ۱۰
 افزوده و بعد اب مقطر را اضافه کنند و این امولسیون ضد تشنج و منوم است و در دفع زلزدیه و گرپ هر ساعت
 یک داشق کوچک بنامند

حقنه کلور و فورم معمول بوشو بگزند کلور و فورم ۱ گرم الکلی ۱۵ دوجعه ۱ گرم
 مخلوط کرده و ۲۵ گرم اب افزوده در قوچ عصبانی و قوچ سرجه حقنه نمایند
 ایضا معمول ازان بگزند کلور و فورم از اب ۱۲ گرم مستحوق صمغ عربی ۱ گرم زرده تخم مرغ یک دانه اب
 ۱۲۵ کلور و فورم را با زرده تخم مرغ و صمغ را با اب همزوج کرده و هر دو را مخلوط نموده نیود دفع قوچ عصبانی و
 قوچ سرجه حقنه کنند

ایضا معمول بوشا را بگزند کلور و فورم ۲۲ گرم اب صاف ۵۰ گرم مخلوط کرده مدتی بهم زنند
 تا حل شود و بعد حقنه نمایند

نطول کلور و فورم معمول لاروک بگزند کلور و فورم ۱۱ گرم در دفع نور و تپکولیس
 صداع و اجاع و روماتیسمی نورالژی باغات قطعه پنبه نطول نمایند

تمریخ کلور و فورم معمول بیمارستانهای پاریس بگزند کلور و فورم ۱
 روغن بادام شیرین ۱۰ مخلوط کرده نطول نمایند و این تمریخ مسکن است و چون مکرر استعمال شود مانند محرک
 اثر میکند

گلپسره کلور و فورم معمول بو بگزند کلور و فورم تعفین زعفران مکدی ۱ گرم گلپسره
 ۵۰ گرم مخلوط کرده در دفع حکه اسنان چند قطره نطول نمایند

مخلوط دافع کاری اسنان معمول مار تپوت بگزند کلور و فورم ۱۰ گرم لودا
 سپند ۲۲ گرم تعفین حسلیه ۱۰ گرم مخلوط کنند و در دفع درد دندان کاری شده استعمال نمایند

مخلوط دافع شقاق مقعد معمول تر و سو بگزند الکلی ۱۰ گرم کلور و فورم ۱۰
 گرم مخلوط کنند و چند قطره این مخلوط را باغات قلم مو بر روی شقاق نطول نمایند و از این عمل وجع شدید عارض
 میشود که بواسطه نطول اب سرد انرا باید تسکین داد

پوماد کلور و فورم مطابق کدکس بگزند کلور و فورم ۲۲ موم سفید ۱۰ پیه مذاب ۱۰ پیه
 موم رادریحی که دمانش کشاد باشد و در ان سفاده بود باغات حرارت حمام ماریه ذوب کنند و همپکه مذاب
 تقریباً سرد شد کلور و فورم را افزوده و در صراحی با بیه گزند و بقوت بهم زنند و گاه گاه صراحی را در آب سرد فرو
 برند تا محلول کاملاً سرد شود و این پوماد را در تسکین اجاع و روماتیسمی نورالژی استعمال میکنند و نیود
 دفع حکه قوی الاثر است و اثر تحریک و تحلیل را استعمال این پوماد بیشتر از اثر تحریک و فقدان حس موضعی ظاهر
 میگردد و کلته در هر وقت و بهر صورت که کلور و فورم را خارجاً استعمال کنند بخاری که ازان متصلاً میشود
 در تنفس حریض اخل شده و موجب تسکین همچنان وی شده و مانند ضد تشنج اثر میکند

تمریخ کلور و فورم معمول و اسازی انگلستان بگزند کلور و فورم ۱۰ گرم

کافوری و مخلوط کند و این تریخ که مسکن است چون مکرراً استعمال شود مانند محلات اثر نماید و در تسکین
نورالری و اوجاع و مانتی می بسیار است

تریخ محرق مسکن معقول مایه بگردانانک مایه ۱/۲۱ درجه کافور مکده کلور و
۱/۲۵ سفین ۱/۲۵ الکل ۱۰ درجه ۲۵ مطابق معقول عمل کند استعمال این تریخ در انگلستان خیلی شایع و دمنجان
محقق بود و بواسطه تجربه مکشوف شده و در دفع نورالری و اوجاع و مانتی می سودمند میباشد طریق استعمال
ان را این قرار است قطعه فلان را در آن فرو برده و تقریباً مدت ۵ دقیقه در محل مویج منطبق سازند

کلور و فورم سریشی معقول ماسار بگردان کلور و فورم سفید تریخ مکده
جزء مخلوط کرده بهم زنند و در دفع اوجاع نطول نمایند و در سوء طبع و جمع قدری پنبه بان لوده کرده بر وی
عقی رحم منطبق سازند

پروتواکسیدازوت عبارت از بخاری است بی تک و بی بو و وزن مخصوصش ۵۲۷/۵۱ که از
تجربه از زرات مانتا که بواسطه حرارت حاصل میشود و این جسم از اثر شراره الکتریک و با حرارت قرمز تجربه میگردد
و آب چهار خمس از جوش آنرا حل میکند

طریق ساختن پروتواکسیدازوت اولاً بگردانانک مانتا که متبدر مقدار منظور در
کپسول چینی و ب کنند و بعد بگذارند سرد شود تا بآب رساختن بخاری پروتواکسیدازوت اسباب استعمال میکنند که
حرکت است از قرع گلی که از گره ساخته شده و سه پا چهار لپتر فیتان میباشد و مارپیچی که بر از گره ساخته شده و
صراحی خالی که دارای و انبویه است و دلتی فیتان است و در طرف مطهر شیشه و یک صراحی غساله که دارای
سه انبویه است و دلتی فیتان است و بواسطه این اسباب میتوان گاز و مطری که ۲۰۰ لپتر فیتان بود از بخار
پروتواکسیدازوت بی نمود

۱۰۰۰ گرم از زرات مانتا که مذاب را خورد کرده در قرع مذکور داخل کنند و دهانه انبویه را با چوب پنبه که وسط آن
سوراخ بود بگردانند و در مطری که درجه آن بطرف خارج باشد و این سوراخ داخل نمایند و عقو قرع را با جزء فوقانی
مارپیچ متصل کنند و جزء محتای آنرا در یکی از انبویه های صراحی داخل کرده و انبویه دیگر را با اولین طرف مطهر که
دارای ۲۰۰ گرم برتوسولفات متبدر است متصل نمایند و انتهای اولین طرف مطهر را بواسطه کا او نیچو با
دو تپه که ممثلی از سنک پونس بود مرتبط کنند و این سنگها را در ریاس کسبک و با شیراهک باید فرو کرده باشند
و دو تپه طرف مطهر را با صراحی غساله مرتبط سازند و در این طرف غساله است که بخار از آب عبور کرده و
شسته میشود و بالاخره صراحی غساله دارای یک انبویه است جمعه اطمینان که بواسطه لوله کا او نیچو با جزء فوقانی
گاز و مطر مرتبط میشود

قرع را بواسطه اثر غل و با بختی بواسطه گاز حرارت دهند همینکه حرارت جوف آن به ۱۷۰ درجه رسید ملح
تجربه شده و شروع می نمایند و تولید بخاری پروتواکسیدازوت و بخار آبیکه دارای از زرات مانتا که تجربه نشده است
و آب و ملح در مارپیچ متحرک شده و بخار صراحی خالی جریان می یابند باید وقت کثرت حرارت زیاد تر از ۲۵۰ درجه
نمی شود ممکن است تولید از زوت و آب اکسیدازوت و اسید هیواز و تیک گردد

بخار پروتواکسیدازوت در صراحی خالی سرد شده و در اولین طرف مطهر که ممثلی از سولفات حرطوب است

در عسل

داخل میگردد

اترکلو بد بک کلو

۶۸۳

داخل میگردد و هرگاه دارای بے اکسیدازوت و اسید هیوازوتیک بود در آنجا تصفیه شده و عاری از این و ماده میشود و در همین طرف مطهر که فمتلی از پودر قبلی است این عمل تصفیه در صورتیکه ناقص باشد کامل میگردد و در صراحی غساله که در آنجا بواسطه جابهای بخار پر تو اکسیدازوت و قاع عمل معین میشود نیز این بخار شسته شده و مجدداً تصفیه میگردد و اول بخاری که در گاز و مطرح می شود مختلط با هوائی خواهد بود که در اسباب موجود بوده لهذا از به تا به لتری این بخار را در اول عمل باید و در سخت و با این اسباب و شرایط ناچار آنجا پر تو اکسیدازوتی که ساخته میشود کاملاً خالص خواهد بود

استنشاق بخار پر تو اکسیدازوت را بواسطه اسبابی اجری میکنند که دارای و در بچه معکوس میباشد بکلی از این و در بچه در هنگام دخول نفس باز شده تا بخار داخل در مجرای نفس گردد و در هنگام خروج نفس بسته میشود و دیگری بر عکس در هنگام خروج نفس باز شده و در هنگام دخولان بسته میگردد و بواسطه صورت مقوائی دهان و منخرین را می پوشانند و با آنکه چیزی شبیه به سربازند که در دهان داخل نموده و بواسطه بینی منخرین را می بگرد و بخار پر تو اکسیدازوت ابتدا اعصاب حساسه را به حس کرده و بعد در حاکم عصبانثر می نماید و پیش از آنکه از استعمال این بخار حاصل میشود مانند بیهوشی کلوروفورمی کامل است و فرقی که با آن دارد در سرعت استیلا و فقدان تبّه در ابتدا و اتساع حدقه و سهولت جعت بحالت طبیعی ظهور حالتی شبیه بلعناق است و در اعمال قصیر المدت استعمال این بخار سهل است و سواغ مهلکی که در بیهوشی کلوروفورمی متصور است را این جا کمتر میباشد و لما استعمال این بخار هم از جهة ساختن و هم از جهة استنشاقش شکل تراست

بی کلور ورمیتیلن این جسم را **ریشارد سون** کشف نمود و در خاصیت بیهوش کردن مانند کلوروفورم است و بوی آن فی الجمله شبیه بوی اتر و وزن مخصوص ۵/۴۱ است و درجه حرارت جوشش میابد و بیک شعله خادی میسوزد و تولید مخلوطی از اسید کربونیک و اسید کلوریدیک می نماید و بخوبی با اتر و کلوروفورم مخلوط میگردد

لیکور هولاندینا (هیدروبی کربوریکلور) اتری کلور این جسم را چهار نفر از دانشمندان هولاند مکشوف ساختند و عبارت از جسمی است ذوق بے رنگ و طعم آن شیرین بوی اناری و چون این ماده را استنشاق کنند موجب تحریک شدیدی در حلق میگردد و در حصول بیهوشی مدتی بایست استنشاق آن مداومت نمود

اتر کلوریدریک کلوره جسمی است بے رنگ و شدت مایع و دارای بوی معطری است اتری شبیه بوی کلوروفورم اگر چه بوی لیکور هولاندینا شبیه است و طعم آن هم شیرین و هم فلانی چون کاغذ تورنسول خشک باشد هیچ متاثر از آن نمیشود و چون حرطوب بود قدری قرمز میگردد و در آب کمی محلول است و در الكل و اتر سولفوریک و بیشتر آن ثابت و فرار کاملاً حل میشود و بلا واسطه قابل اشتعال نیست و این خاصیت این جسم را از لیکور هولاندینا و اترهای متداولی و در میکند و بکلوروفورم نزدیک می نماید و وزن مخصوصش تغییر پذیری است و هم چنین است نقطه جوش آن که در مابین ۱۰ درجه حرارت تا ۱۳ درجه جوش میابد اتر کلوریدریک کلوره را از ۱۲ قطره بوی جز مویج حبه تسکین و بجمع بطول می نماید و با آنکه بوی پارچه در بوی رخیته بلا واسطه بوی آن جزء منطبق می سازند و این پارچه را از شیمی خطا میکنند به زودی در آرام کرده

بکلور کلریدریک

بکلور کلریدریک

بکلور کلریدریک

این عمل در کربون

و در چند دقیقه حرارت باطل می‌شود و خاصیت تحریک این اثر اگر چه کمتر از کلور و فورم است ولی چون مدتی با جلدی که نازک بود مجاور شود مورت بر وجهه ارتعشی شکل در آن محل میگردد و پومادی از این اثر ترتیب میدهند که مرکب است از گرم اتر کلورید ریک کلورده و ۳ گرم پیه مذاب و استعمال این پوماد کمر موجب بر وجهه میشود

سزکونی کلور و ریکربون (تری کلور و ریکربون) کلورید کربون

عبارت از آخرین محصولی است که از عمل کلور و ریکور هوکلاندها و با دگر اتر کلورید ریک حاصل میگردد و در جزء آن مرکب است از ۱۸۰۰ اکرپون و ۱۹۰۰۰۰ کلور یعنی از ۱۰ معادله کربون و ۳ معادله کلور و جسی است بزرگ و تقریباً بی طعم و بوی آن معطر شبیه بوی کافور و وزن مخصوصش تقریباً ضعف وزن مخصوص آب و در ۱۰۰ درجه حرارت جوش می‌آید و در حرارت فرخ جذب آب کثیر نموده و مبدل به کلور بنجاری و اسید کربونیک میگردد و در الکحل اتر و ادهان ثابت و فراتر از حلیت حل میشود

موافق بنجاری یکی از دانشمندان موسوم به **اران** این جسم مانند سایر مایعات اتری شکل دارای خواص فاد الحسن موضعی است و این خاصیت در این جسم در ترازها ظاهر میگردد و بهترین مورد و آنکه آن پوماد مذکور در ذیل است

پوماد سزکونی کلور و ریکربون معقول مبال بگردند سزکونی کلور و ریکربون ۲ گرم اتر سولفوریک ۱ گرم پیه مذاب ۲ گرم سزکونی کلور و ریکربون را در آن حل کنند و پیه را در صراحی در سمباده ذوب نموده و مخلول را بفرایند و در صراحی را بگردند و وی را جزء معقوله تریج نمایند

میلادی

امپلین عبارت است از کربورید و در آن یکی از دانشمندان موسوم به **بالارد** در سال ۱۸۴۴ میلادی مطابق ۱۲۶۱ هجری این جسم را از تقطیر الکحل امپلین با کلور و ریکربون و جسی است مایع روشن و بی رنگ و خیلی فرار که از ۲ تا ۳ درجه حرارت بنجاری میگردد و بوی آن شبیه است به بوی نفت و در صورتیکه کاملاً خالص نباشد دارای بوی است غیر مطبوع و شبیه به بوی شانس گربه

ابتدا یکی از دانشمندان انگلیس این جسم را در اعمال جراحی استعمال کرد و بعد از آن دانشمندان فرانسه او را پیروی نموده و خواص فاد الحسن این جسم را ثابت نمودند و می‌آید آنست که بواسطه شدت فرات امپلین نمیتوان از ابطور مخلول در خون که متکلف بحرارت بدن حیوانی است نگاهداشت و جهة استنشاق بنجاریان و کم مقدار باید استعمال شود تا آنجا باید بقدری غلیظ و متحرک باشد تا بتوان نتیجه حاصل نمود و نوعاً از ۱۲ تا ۱۵ گرم حبه حصول بی حس و رگد و بواسطه دقیقه لازم است و اثر امپلین سریع تر و کم مدت تر از اتر کلور و فورم است و جهة نگاهداری حالت بی حس لازم است استنشاق بنجاریان را تجدید کنند یعنی مروت مشاهده نمودند که حس رجعت کرد و مجدداً این بنجاریان را استنشاق نمایند مخصوص در اعمالیکه برای اجزای انعامی لازم است و علاوه بر سرعت اثری که از استنشاق بنجاریان حاصل میشود دارای بعضی محذورات که در استنشاق بنجاری کلور و فورم بر زمین می‌کند نیست مثل آنکه در استنشاق بنجاری کلور و فورم اغلب اوقات حالت همجانی ظاهر شده که تحریک سرفه میکند و در بعضی با مجبور بخروج نفث و عرقه می‌شود و علاوه بر بی هوشی امپلین نبض و ریض محتلی سرفه باقی میماند و حرکات تنفس طو لانی و جلد گرم و سیماب شدت رنگین می‌یابد و استنشاق بنجاری امپلین با بواسطه اسباب مخصوص به بی هوشی با بواسطه صراحی که دارای و اینوبه بوداجری می‌نمایند

الکل امپلین

(الکل امپلین با اسانس سیب مینی) عبارت از جسی است مایع زیتونی رنگ

و دارای بوی تند و غیر مطبوع و در ۲۰ درجه ذر صفر متبلر میگردد و کاغذ را مانند سایر اسانسها لکه میکند
ولی این لکه بواسطه بخار شدن اسانس بر روی بر طرف میشود و در ۳۲ درجه حرارت جوش می آید و در ۵۱
تا ۵۴ درجه مشتعل میگردد و غیر محلول در آب و الکل و اثر بر مقدار محلول است و شعاع پورپور و
در جانب بسیار منکسر میکند و این جسم از قطعی تجزیه الکی نشاسته سیب مینی و هم از قطعی تجزیه الکی غلات
و انگور اخذ می نمایند

هیدرو آمیل

هیدرو آمیل جسمی است فاقد الحس و مایع و بوی نیک و شفاف و بوی آن شبیه به بوی کلور
فورم و غیر محلول در آب و الکل و اثر محلول است

کروزولین

کروزولین یکی از عوامل فاقد الحس است که در این سنوات اخیر مکتوف شده و جسمی است فایع
و مانند ابی خزه و مانند تر فرار و قابل اشتعال و شعاع آن سفید و غلیظ و بوی آن در الحمله شبیه به بوی کلور
فورم و در چین تجزیه می شود به بوی قطران گشته و پس از چندی بکلی مفقود میشود بطریقی که چون پارچه را در
این مایع فرو برند پس از چند دقیقه دارای هیچ بوی نخواهد بود و در طایقی که این پارچه را خشک کنند هیچ
اثری از آن مشهود نمیگردد و در این خاصیت متمایز از تر و کلور و فورم میباشد چه پس از تجزیه و نابود
درجه بوی آن است تمام میشود و از همین جهت است که استنشاق کروزولین گوار تر از سایر است و موافق
تجارب بعضی از دانشمندان استنشاق مقدار کمی بخار کروزولین موجب حصول پیهوشی میگردد و علاوه
استعمال این بخار نه مورت درد سر میشود و نه دوار و نه سایر علامات خراش و در استعمال این ماده جدید مانند
آن شخص از عرض همه مخاطرات معاف است و اگر این مسئله حقیقت داشته باشد طبیب را از همه عوامل فاقد الحس
مستغنی خواهد کرد

ریگولین

ریگولین یکی از دانشمندان معاصر موسوم به **ریلولو** از قطعی نفت سفید چندین ماده استخراج
کرده از قبیل **بوزولین** و **کروزولین** و **گازولین** و **ریگولین** و اخلا
این مواد با هم فقط در درجه فرار ایشان است و مخصوصاً این مصنف نظردقت خود را در باب **ریگولین**
بیشتر مصر و ن داشته و چنین میگوید **ریگولین** جسمی است که در ۳۱ درجه حرارت جوش می آید و بکلی عاری
از اکسیر است و از تمام مایعات که تا این زمان شناخته شده اند سبک تر و وزن مخصوص آن ۰.۷۵ و دارای بوی
بسیار کمی است و بشدت فرار است که چون بخار و با جلد شود به متی و درجه حرارت آنرا نازل می نمایند یعنی در مدت
۱۰ تا ۱۵ ثانیه آنرا منجمد و متحرک میکند و چون این جسم را در صراحی بریزند حرارت دست کفایت میکند مگر تجزیه آنرا و در این
صورت تا ۱۵ درجه ذر صفر ممکن است حرارت نزول نماید و باید در صراحی که محتوی ریگولین است با جمل در گرفته
شود و این جسم بشدت قابل اشتعال است و در فقدان حس مخصوص فقدان حس موضعی استعمال میگردد

الدهید

الدهید این لفظ ترجم **الکوتول زیدروژنه** است یعنی الکل به هیدروژن و **تری سو**
انکشاف آنرا نسبت به **لیپیک** میدهد و عبارت از مایعی است که رنگ که بویش بشدت اتری و در ۲۱ درجه
حرارت جوش می آید و وزن مخصوص آن ۰.۷۰ است و بر مقدار در آب و الکل و اثر حل میگردد و بایک شعاع
کم رنگی میسوزد و مایع نقره و چوبه را بحالت فلزی احیا میکند و بواسطه این خاصیت است که در ساختن آینه
یعنی در چوبه کردن بلور بکار میرود و نوعاً الدهید را با این طریق می سازند که در قلع بزرگی و جزء اسید سولفوریک

در جزء بی اکسید منگیز و بی جزء اب و بی جزء الكل ۱۰ درجه مخلوط کرده تقطیر میکنند و محصول مقطر را با اب در اخلاوط نموده ترکیب استغیری حاصل میشود که عبارت است از الد هید و اما نیاك و حبه جدا نموده و این محصول را با اسید سولفوریک ابدار تقطیر میکنند و بعد حبه گرفته اب و خلوص الد هید این محصول را برای روی کلو و در کلسوم تقطیر میکنند

یکی از مصنفین استنشاق بخار الد هید را مانند عوامل فایده الحسن استعمال میکرد و آن بواسطه محذورات چند اکنون استعمالش موقوف گشته و طبیب باید همیشه متذکر باشد که الد هید بسیار سهل است میدل بد اسید استیک اسید الد هید یک میگرد و این در ماده فرار شدت بخارش اندک استنشاق آنها خالی از مخاطره نیست

در هشتاد و نهم - گلشیک

گلشیک

گلشیک یا از سگ قائل (خانق) الكلب فـ گلشیک یا از سگ قائل
ی کولسپکون عوام فرانسه این گاه را سگ کش و زعفران بداصل و زعفران چین می نامند نبات است از طایفه گلشیک یا این طایفه را این نبات نسبت داده اند و این طایفه نوعاً دارای یک لفافه و گل رنگین و انبوته طولانی و سه کپسول مجتمع و متغیر میباشند و گلشیک دارای برگهای است سطح و رخی مستقیم و در چمنها از واسطه سنبله تا واسطه عقرب گل میکند و گل آن بزرگ و وردی دارای انبوته است که از ۱ تا ۲ سانتیمتر و از آن است و بلا واسطه از پیاز خارج میگردد و مدتی قبل از بزرگ شدن شکفته میشود و چون فی الجمله شباهتی به زعفران دارد عوام آنرا زعفران بداصل (حرام زاده) می نامند و در طب فقط پیاز و تخم و گل این گاه را استعمال میکنند و چون پیاز آنرا در فصل پاییزی یعنی در وقت گل دادن می نمایند از این جهت گلشیک پاییزی نامیده میشود و این پیاز که میچم گردد و فایده است شکلی بیضی غیر منظم و از جانب خارج پوشیده شده است از پرده نازک اسمرالبون و در جوف آنها ماده صلب کچی سفیدی است که دارای دوی مکرر و طعم تند و جھوعی میباشد و نوعاً گلشیک متداول در تجارت حبیبی است بیضی و میچم شابلوط و از یک طرف محدب و اثر التصاق قشایان طرف مشهود است و طرف دیگر آن طولاً مقعر و رنگش خاکستری مایل بزرده و در سطح خارجش شیارهای متحد الشکلی موجود است که از خشک شدن پیاز حاصل شده اند و جوف این پیاز سفید و ناسته و چون خشک شده است دارای هیچ بوئی نیست و طعم آن حاد و خارش

تخم گلشیک مدور و اسمر سبزه رنگ و خوش و میچم سر سنجاق و طعم آن ابتدا تلخ و شدت تند و چون در جوف این تخمها ماده مخومی است قریب و ارتجاعی لهذا گویند آنها بسپار و شکل است و با اعتقاد قوی و سو هکام در آوردن پیاز گلشیک از نیمه اسد است تا نیمه سنبله که در این ماه پیاز در نهایت فربهی است

یکی از دانشمندان فرنگ در باب گلشیک قیامی زیادی نموده و در ماده ناسته پیاز آن و مطلب ثابت میکند یکی آنکه این ناسته پس از گل دادن پیاز که میشود و دیگر آنکه اب ممکن است هر ماده شمی آنرا بردارد و دیگری از دانشمندان ماسچی از آنفرجه نموده ثابت کرده که این ماده در اسید اسبیک محلول است و از این جهت است قوی که در سرکه گلشیک دیده میشود و چندی بعد یک نفر دیگر ثابت نموده که این ماده شمی در ثور در پیاز گلشیک وجود ندارد ولی در میزان مقدار زیادی در آن

اثربالوئی و اثراتی کلشیک و کلشپین

۶۸۷

کلشیک

موجود میگردد بطریقیکه از اجزای پیازی جزء و نیم از این ماده میتوان استخراج کرد و این ماده را بعضی از دانشمندان باور اترین مشتبه نموده بودند و جمیع دیگر صفات متقارنه آنرا مشخص کرده و کلشپین نام نهادند و ثابت کردند که کلشپین ماده است اتر و جزا و اترین و بقوت آن نیست

کلشپین جسمی است جامد و امور و در رنگ آن زرد لیمویی و شدت انحلال را بکل و اتر و کلور و فورم و بن آن ضعیف و مانند و اترین موجب عطسه نمیشود و تلخ و حاد است و گلو را میگیرد و محلولات آن بواسطه تریخ رد شده و مبدل به کلشپین میگردد و کلشپین که در همه اجزاء گاه کلشیک موجود است نه الکل و پیداست و نه گلبوزید بلکه یکی از صمغ سقری میباشد و این ماده در کل کلشیک نیز وجود دارد و چنین میگویند که فقط یک گل رسوم کردن یک نفر طفل کفایت میکند و برگ و ساقه آن نیز دارای مقدار کلشپین میباشد تخم کلشیک را که از سایر اجزاء این نبات بیشتر استعمال میکنند و افق تجربه بعضی از دانشمندان دارای دهن بقی سبز و متحرک و ماده دسم جامد و کلشپین است و دهن بقی سبز که نیز دارای خواص ستمه میباشد و به اجزاء تخم از عصاره جزء وجود دارد

کلیات اثرات و اثرات بالوئی و کلشیک و کلشپین

موافق اختلاف فصلی که کلشیک را از آنجا اخذ میکنند و ادعایش تغییر میکند چنانچه ماده قندی نشانه که در یک فصلی را دیده میشود پس از چندی مبدل به ماده سستی قوی لاثری میگردد موسوم به کلشپین و از این جهت است اختلاف اقوال مصنفینی که پیاز کلشیک را در حیوانات استعمال کرده اند چنانچه بعضی از آنان معتقدند به مهمت و برخی دیگر میگویند دارای ماده محرشی است که در استعمالش چندان خطری متصور نیست

بیشتر از دانشمندان بواسطه تجارب چند ثابت کرده اند که چون کلشیک را بمقداری استعمال کنند که قدری زیاد و از مقدار شربت طبی بود در معده احساس حرارتی شد و تهوع غارض گشته و یک نوع حالت اختناق بیوز میگذرد و بان حالتی که غارض میشود از استعمال یک وانه که دارای اثرین باشد و از سرعت نبض می کاهد و جلد را گرم خشک میکند و بر ترشح بول میفراید و قولنج و اسهال غارض میگردد و هرگاه زیادتر از مقدار مذکور استعمال شود علائم تبیم حقیقی از قبیل اغا و ارتعاش و شخوصت کزازی و اختلاج و قی و اسهال شدید و غیره ظاهر میشوند عد کمی از دانشمندان معتقدند باینکه مقدار زیاد کلشیک موجب نمیشود مگر در وقت و اسهال و از زیاد ترشح بول را و تر و سوسو میگوید چون کلشیک را بمقدار زیاد یا شامند غارض نمیکرد مگر در ان خفیف و اسهال و تهوع و برگ مقدار ترشح بول خیلی افزوده میشود

یکی از دانشمندان شهر وین جمله معرفت آثار فیلولوژی کلشپین این را ازاد و خودش استعمال نمود و ابتدا یک سانی گرم اشامید و پس از چند لحظه مشاهده نمود که از غمهای چند روز کرده و بعد تهوع و کثرت سیلان لغاب غارض گردید و پس از چند ساعت این عوارض تسکین یافتند و بعد از آنکه هشت روز گذشت در دفعه دوم ۲۲ سانی گرم اشامید و پس از چند ساعت مشاهده کرد که از غمهای چند عارض شده و بعد قی و اسهال و سنطار بانی بود نمود و این حالت و روحی چهار روز دوام کرد

در سال ۱۵۶۰ میلادی مطابق ۱۰۲۳ هجری پنج نفر پسر از جمله بیکار که در قولون فرانسه کار میکردند بعوض تعفین
 ککینا هر يك ۱۰ گرم تعفین تخم کلشيك شامیدند و پس از ۲۴ ساعت خردند و نیز در سال ۱۸۵۷ در شهر بولون
 چهار نفر در بجای بقی هر يك يك گلاس تعفین کلشيك شامیده و در ۲۴ ساعت هر چهار نفر هلاک شدند و نیز
 ذکر کرده اند اشخاصی را در انگلستان که بواسطه کلشيك خود را هلاک ساختند و در حیوانات نیز از خوردن کلشيك
 آثار مسمی و زمینکنند چنانچه در گاوهای ماده از خوردن يك کلشيك علامات ذبل ظاهر میشوند پس از ۲۴ ساعت حیوان
 از غذا افتاده و مغموم شده و پوزه آن خشک گشته و چشمهایش سرخ شده و فرود رفته میشوند و ترشح شیری متوقف گشته
 و پستانها تر خرد شده و اسهال عارض میگردد و خروج مدفوع موجب میآید و حرارت مخصوص در دست و پا و گوش
 و شاخها نزول مینماید و پس از چهار یا پنج روز حیوان میمیرد و نیز این آثار مسمی در حیوانات دیگر از قبیل خوک و گاو
 و سگ و موش و غیره دیده شده اند در خرگوش سفید و اسانته گرم کلسپسین هلاک است و پس از چهارده ساعت
 از خوردن آن حیوان هلاک میشود

بقول کلی کلشيك بمقدار کم موجب تهوع و بطو و در آن میگردد و بمقدار زیاد آمورت و دم زیاد با کم شدیدا
 در معده و معام میشود ۲ در سلسله دوران حالت تسکینی ظاهر گشته و نبض بطئی شده و بدن پل به برودت میگردد
 ۳ يك نوع حالت مسمی مخصوصی برود کرده و اعمال اعصاب مختل میشوند

در دفع و دم و وجع نفیس کلشيك اثر مخصوصی میکند و انهارا بر طرف میسازد و بکجا از دانشمندان میگوید
 همان اندازه که طبیب از آثار ترایوتیکی کلشيك در دفع احوال خوشنود میشود باید از آثار مولد المرض ان اجتناب نماید
 و دیگری میگوید کلشيك را در نفیس همیشه باید بمقدار کم استعمال نمود و در ابتدای حمله مرض نباید تجویز کرد
 زیرا ممکن است موجب انقطاع فوری مرض انتقال آن باخشاء گردد و مداومت بر استعمالش اگر چه بمقدار بسیار
 کم باشد جابز نیست چه ممکن است آثار آن در بدن جمع شده و مورت بعضی اختلالات شدید گردد و علاوه بر
 آن میشود و طبیب باید میگردد در روزی و در مقدارش بفراید و در این صورت حالت ضعفی خطیری بر او خواهد نمود
 و از استعمال کلشيك در نفیس ضعف باید احتراز کرد و همیشه اثر آن بواسطه ریختن و راحت در دست و شرب فلانیات
 و استعمال بخدرات موضعی معاونت نمود و حالت مجاری هضم را در استعمال کلشيك نباید فراموش کرد و شرب کلشيك
 علاوه بر نفیس در سوانح مختلفه که متعلق به مزاج نفیس میباشند سودمند است و نیز در دفع استسقای پیو و
 اقسام بواسطه گاه استعمال میگردد و در چنین دفع گو نوره و لو کوره مستعمل سودمند است و جزء اعظم بسیار
 از ادویه غلی از قبیل الکسیر کنول و لیکور لاویل و انبه نام ۳ سانی گرم است در غرض و شراب
 اند و در آن و حب لاریتیک و غیره کلشيك میباشند بهرجهت مقدار شربت گردد کلشيك از
 نام ۳ سانی گرم است در غرض و

فاد زهر کلشيك ابتدا مفعی بعداب بدوده در دفع سمیت کلشيك باید استعمال کرد

در خصوص استعمال کلشيك

تعفین تخم کلشيك مطابق ککس بکند تخم کلشيك نیم کوب کرده ۱ الکله و درجه

مخضول كلشيك

۶۱۹

مدت ۱۰ روز بخيسانند و با فشار از پارچه گذرانند با كاغذ صاف كنند و حفظ نمايند و از ۳ تا ۵ گرم اين تعفين را در يك پياله مطبوخ معطرى داخل نموده هر سه ساعت فاصله بنوشند تا بروز سهال و خروج مقدار زيادى از موى مدفوعه و گاه اين تعفين را مانند مد روز با معرق استعمال مينمايند و ميتوان زياده مقدار مذكور استعمال كرد و عموماً پيش از ۱ گرم در ۳ ساعت استعمال نميشود و در بيمارستانهاى لشكرى فرانسه يك جزء تخم كلشيك و ده جزء الكحل در ساختن اين بكار مى برند پس قوت تعفين بيمارستانها نصف قوت تعفين كد كس است عموماً تعفين تخم كلشيك بر تعفين پياز ان بواسطه ثبات مقدار كلشيسين و با ملازمه ثبات آثار تراپوتيكى ترجيح داده ميشود **پوسپون ضد روماتيسم** بگيرند اب صاف ۵۰ گرم شربت بار نارنج ۵۰ گرم تعفين تخم كلشيك ۵۰ و پتاسيوم مكد ۲۰ گرم مخلوط كرده با قاسق كوچك در عرض و بنوشند

الكولا تور پياز كلشيك مطابق كد كس بگيرند پياز تازه كلشيك الكحل ۹۰ درجه مكد يك جزء پياز را خورده و در ظرف در بسته با الكحل مدت ۱۰ روز بخيسانند و گاه به هم زنند و بعد با فشار از پارچه گذرانند با كاغذ صاف كنند و حفظ نمايند و كد كس تعفين پياز كلشيك را ترك كرده و بجاي آن اين الكولا تور را استعمال مينمايد و مقدار شربت اين الكولا تور مانند تعفين تخم كلشيك است و **الكولا تور كل كلشيك** را كد كس بهمين طريق ميسازد و بهمين مقدار استعمال مينمايد

شراب پياز كلشيك ابضا مطابق كد كس بگيرند پياز تازه كلشيك ۱۰ شراب گرناش ۱۰ پياز را خورده مدت ۱۰ روز در شراب بخيسانند و گاه به هم زنند و با فشار از پارچه گذرانند با كاغذ صاف نمايند و حفظ كنند و مقدار شربت آن از ۱ تا ۵ گرم است در عرض و بنوشند كه شراب كلشيك از بيشتر شرابهاى طبى قوتى تر است و مقدار شربت آن از ۱ تا ۵ گرمى كتر

شراب كلشيك معمول بيمارستانهاى لشكرى بگيرند تعفين تخم كلشيك ۱۰ شراب سفيد ۱۰۰ مخلوط كنند و نبايد شراب پياز كلشيك كد كس را با اين شراب كه ده مقابل از ان ضعيف الاثر تر است مشتبه نمود

شراب كلشيك معمول هوسون بگيرند پياز كلشيك ۱۰ شراب كرس ۱۲۰ مدت هشت روز بخيسانند و صاف كنند و اين شراب را در دفع نفرين از ۱ تا ۵ گرم در يك گلاس شربت قند مخلوط كرده در عرض و بنوشند و شراب بنولد يك قسم شرابى است كه بواسطه تركب شقايق نكبين شده و بواسطه روم معطر گشته و تقريباً مقدار كلشيك در آن مقدارى است كه در شراب هوسون ميباشد

شراب حرك كلشيك بگيرند پياز كلشيك ۱۰ درخت و ن مكد ۳۰ شراب مالاكاه ۳۰۰ مدت چهار روز بخيسانند و صاف كرده بغير اين الكولا تور را كونيست ۱۰ الكولا تور در شال ۵ و بعد با كاغذ صاف كنند و حفظ نمايند و ۵ گرم اين شراب را در يك پياله مطبوخ چاى مخلوط كرده صبح و عصر بنوشند

شراب ضد نفرسى اندوزان مطابق نسخه بوشا را بگيرند الكولا تور پياز كلشيك ۱۰ شراب سفيد ۱۰۰ مخلوط كنند و مقدار شربت اين شراب در دفع نفرين ابتدا از ۱ تا ۲ گرم است و در عرض و بنوشند و در حال كه مراقب آثار كلشيك باشند

پوسپون كلشيك معمول فورّه بگيرند مطبوخ بابونه ۲۰ گرم شراب كلشيك شربا
ساده مكد ۳۰ گرم عرق غارگلاسي ۵ گرم مخلوط كنند و در بين جمله نقرس هردو ساعت فاصله يك قاشق اش خوري
كويك بپاشانند

سرکه پياز كلشيك مطابق كد كس بگيرند پياز تازه كلشيك ۱۰ اسپد استيك متبلر اسر
سفيد ۱۴ پياز را خورده و با سرکه واسپد استيك مدت ۲ روز بچپسانند و گاه گاه هم زده و بعد از پارچه با فشار
بگذازند و با كاغذ صاف نمائند و حفظ كنند و اين سرکه را در جمله نقرس از ۲ تا ۳ گرم بطور پوسپون استعمال ميكنند
و بيايد است سرکه پياز كلشيك قوی تر از شراب كد كس است و نسبت ميان آنها مانند نسبت ۲ به ۱ است
اب منجمد معمول شامپ بگيرند سولفات منبري سرکه كلشيك مكد ۳ گرم در بطري
داخل كنند که دارای سفون باشد و بعد بطري را از اب منجمد نمائند و در زری ۵ گلاس از اب بنوشند

عصاره تخم كلشيك مطابق كد كس بگيرند گرد تخم كلشيك الكل ۵۰ و در حبه ۲ اب مقطر
مقدار کافی مدت ۲ ساعت گردد با نصف الكل بچپسانند و با فشار صاف نموده تفاله را با نصف بگر الكل بزمند
۵ ساعت بچپسانند و مجدداً با فشار صاف كنند و دو مصفى را مخلوط نموده با كاغذ صاف نمائند و مصفاي ثانوي دارد
حمام ماريه تقطير كنند الكل ان گرفته شده و بقوام شربت رقيق گردد و بعد محصول را با چاه و مقابل و زرش اب مقطر
سرد مخلوط کرده و در حمام ماريه بقوام عصاره جی تخم نمائند و حفظ كنند و مقدار شربت اين عصاره از ۱ سانتي گرم
است تا ۲ دسي گرم بطور حب

عصاره خلی پياز كلشيك مطابق واسای لندن بگيرند پياز تازه كلشيك
۳۰ گرم سرکه چوب ۵ پياز را در هاون بگوبند ۱۰ گرم سرکه را بچپانند و با فشار از پارچه گذارند با كاغذ صاف كنند
و مصفى را در كپسول چيني با بلور رينجه در حمام ماريه تخم نمائند و مقدار شربت اين عصاره از ۳ سانتي گرم است
تا ۲ دسي گرم بطور حب

حب افق نقرس معمول هالفور بگيرند عصاره خلی كلشيك عصاره مركب حنظل
گرد و وید مكد ۱۰ گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و پس از آنكه مدت ۳ با عر و زهره روزه از ۲ تا ۳ گرم شراب
كلشيك در مرض استعمال كردند از جوب مذکور يك دانه صبح و يك دانه عصر بپاشانند
شراب ضد و مايتسم معمول لبو بگيرند تخم كلشيك ۵ تخم بکونيت
۳ تخم بکونيت ۵ شراب سفيد ۱۰۰۰ مخلوط کرده با كاغذ صاف نمائند و در دفع دو مايتسم عضلاي از ۱ تا ۳
گرم صبح و عصر در يك پياله مطبوخ چای مخلوط نموده بپاشانند و اگر بجای تخمين های مذکور الكولا تور
استعمال نمائند هرايشه بهتر خواهد بود

پوسپون ضد و مايتسم ايضا معمول لبو بگيرند تخم كلشيك ۵
گرم الكولا تور اكونيت ۲ گرم شربت ترواك ۳ گرم لغاب صمغ (۵ در ۱۰) ۲۰ گرم مخلوط کرده و از ۲ تا ۳ قاشق
اش خوري كويك در مدت شب بنوشند

حب ضد نقرس معمول بگرل بگيرند سولفات كپن ۵ سانتي گرم عصاره درينك
۳۰ سانتي گرم گرد تخم كلشيك ۵ سانتي گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و از ۲ تا ۳ حب در عرض روز بنوشند

ایضا حب ضد نقرس مطابق نسخه ژانل بگیرند عصاره مرکب خنظل عصاره تخم کلشیک مکده سانه گرم عصاره ترپاک سانه گرم مطابق معمول احب سازند و این جوب را مصنف مذکور بجای حب لاریتیک که نسخه آن مخفی است استعمال میکند و مقدار شربت آنها از آناه حب است و مانند مسهل می کنند

حب ضد نقرس معمول زینسبو بگیرند عصاره مرکب خنظل ۱۰ سانه گرم عصاره الکلی تخم کلشیک عصاره درتپال مکده سانه گرم مطابق معمول احب سازند و این نسخه را مصنف مذکور بجای حب لاریتیک فرض کرده و مقدار شربت این جوب نیز از آناه حب است

لیکور ضد نقرسی لاویل مطابق تجربه هانی بگیرند شراب اسپانیولی ۳۰ الکل ۵۰ درجه ۱۰ عصاره خنظل ۱۰ کپن سنکونین کلورورید کلپسوم مکده ۲ مخلوط کنند و در حمله نقرس از ۱ تا ۱۲ گرم و زیاد تر در دو یا سه دفعه بنیاشامند یا تخمب معوی حاصل شود

ساکارور کلشیک معمول ژاویو بگیرند عصیر کل کلشیک قد مکده ۱۰ جز مخلوط کرده و در خلال تجربه بنشیند و هر گرم این ساکارور داده قسمت نموده هر ساعت فاصله یک قسمت بنوشند و لیپ نام ۳۰ سانه گرم گرد گل کلشیک را در قسمت نموده در دو دفعه استعمال نمایند

شراب افونی کلشیک معمول از زمان بگیرند شراب تخم کلشیک ۳۰ گرم تغیرت باله ۲ گرم مخلوط کنند و از ۲ تا ۴ قطره هر ۲ و یا سه ساعت فاصله در دو و مانند هم خاد استعمال نمایند اب دانی معمول هوسون بگیرند پیاز تازه کلشیک ۵ گرم الکل ۳۰ درجه ۱۰ گرم مدت ۵ یا ۶ روز بنشینند و صاف نمایند و حفظ کنند و از ۲ تا ۴ قطره این محصول را در یک گلاس شربت قد مخلوط کرده بنوشند

شربت کلشیک بگیرند پیاز تازه کلشیک ۵ گرم سرکه ۵ گرم قند ۵۰ گرم مطابق معمول شربت سازند و از ۱ تا ۱۰ گرم در عرض ۲ روز بنوشند

پوسپون ضد نقرس حاد معمول شارکو بگیرند شراب کلشیک ۲۰ گرم اب مقطر ۳۰ گرم مخلوط کرده در مدت ۲۲ ساعت بسر دفعه بنوشند

پوسپون ضد نقرس حاد معمول گالواس بگیرند تغین تخم کلشیک ۵ تا ۱۰ قطره تغین درتپال ۱۰ قطره الکولاو ۱۰ کویت ۱۰ قطره عرق کاهوه ۱۰ گرم شربت پنج ریشه ۲۰ گرم مخلوط کرده هر ۲ ساعت فاصله یک قاشق اش خودی بنیاشامند

مخلوط دافع نقرس معمول فیوه بگیرند تغین تخم کلشیک ۵ گرم تغین پیاز کلشیک ۱۰ گرم شربت لیمو ۱۰ گرم مخلوط کنند و متد و جابط یوقیل بنوشند هر قاشق اش خودی این مخلوط را در یک پیاله مطبوخ باد و بنجو به داخل کرده بنیاشامند و هر چند تا ۲۴ ساعت و از این عمل چندین دفعه حالت تخمب عارض نشود و در این مدر لازم است هر بیض را منع از غذا نمایند و باجمال دقت اشد و از درجه باز هضمی مراقبت کنند

پوسپون مد معمول گراوین بگیرند سرکه کلشیک ۱۰ گرم اسنات مورفین ۳۰ سانه گرم یقیرات پیاس ۲ گرم عرق کاهوه ۱۰ گرم عرق غار گلاسی ۱۰ گرم شربت ساده ۳۰ گرم مخلوط کنند

و در دفع و ما یقسم مزین هر ساعت فاصله يك قاشق كوچك بنوشند

خلوط مد معمول هبل براند بگردن تعفین تخم كلشيك تعفین در تبال مكد ۱۰ گرم اثر

تبريك الكلى ۲ گرم خلوط كرده در دفع استقاي مد و هر سه با چهار ساعت فاصله ۲ قطره بپاشانند

خلوط معمول اسكوما دور بگردن كربونات منبری ۵ گرم عرق نعناع فلفلی ۱۰ گرم سرکه

كلشيك شربت ساده مكد ۵ گرم خلوط كرده و در وقت استعمال بهم زنند و مانند عوامل محرك و مدد را با فاشق

كوچك در عرض و زیتند ریج بنوشند

حب عصاره كلشيك معمول اسكوما دور بگردن عصاره خلی كلشيك ۱۰

گرم مستحق و شیه خطی مقدار کافی مطابق معمول صد حب سازند و در دفع نقرس از آن ۱۰ حب در عرض روز

استعمال کنند تا اثر اسهال بروز نماید

حب ضد نقرس معمول بوشاردا بگردن عصاره مرکب خنظل عصاره خلی كلشيك

مكد ۲ گرم عصاره ترپاك ۱۰ گرم مطابق معمول جهای ۵ سانتی گرمی سازند و از آن ۱۰ حب مدد رج بنوشند تا

اثر اسهال غارض شود و بوشاردا میگوید هرگاه بجای يك گرم عصاره ترپاك ۱۰ گرم سولفات کپرس استعمال

کند و با اصل عصاره ترپاك را داخل نکند تا اثر این خوب باد و خواهد بود

كلشيسين یکی از مصنفین موسوم به **هوده** گرانولهای ار كلشيسين میسازد که هر يك دارای

يك میلی گرم اند و در عرض روزان ۱۰ تا ۱۵ گرانول و نیز با د استعمال مینماید

دویم - گذشتن و جستن امشال

در این رد کریمهائیم گذشتن و راترین را و خریق سفید که نیز از همین طایفه است و دارای راترین در حرف خاء در رد

خریق بیان نموده ایم و در آخر این در سورنجان را نیز ذکر میکنیم

گذشتن و جستن سوادیل (سبادیل) و راتر و سبادیل

نبات است از طایفه **كلشيكاسه** و حقیقتان بخوبی شناخته شده بود تا در سال ۱۵۷۲ میلادی (۹۶۰ هجری)

یکی از دانشمندان موسوم به **مونارد** میوه آنرا از مکزیک به فرنگستان آورد و دیگری ثابت کرد که این گیاه يك

جنس از راتر و سوادیل است و آنرا با اسم **هلونباس** و **فوسینالپس** موسوم ساخت و در طب میوه تخم

این گیاه را استعمال میکنند و میوه اش عبارت از یکسول کوچکی است بعضی حمتد و بهشت دانند و به همین جهت

آنرا سوادیل مینامند چه این لفظ مشتق از **سبادا** میباشد که در لغت اسپانیولی معنی جواست سرتای از این

یکسولها که قرمز رنگ اند و يك گل بهم مجتمع اند و هر يك از آنها محتوی و با سه دانه متطیل سبزه رنگ و او به دارای

هستند که نقطه ای قطع شده و بوی ندارند و طعم آنها خاد و سوزان است و موافق تجربه **پلینی و کاتو** میوه

گذشتن دارای ماده دسم و اسید سواديك و موم و گلانیاسید و راترین و ماده ملون زرد و صمغ میباشد و اسید

سواديك عبارت از جبهی است سفید که مانند سوزنهای صدفی متبلر میگردد و دارای بوی کمی در ۲۰ درجه

حرارت ذوب شده و فرار است

گذش از عوامل تحرك و تحرك ماده عاملش را ترين است يعني خواص از اين ماده نسبت ميدهند و اعراب كسول گذش را نرم كوفته در دواهاي چشم داخل مينمايند و در نزد دانشمندان فريك گرد و حقه آن مستعمل است و نيز تعفيني از آن ميسازند كه كياست از حبه گذش ۱۰۰ جزء الكل

گرد گذش (گرد كا پوسين) بگيرند تخم گذش مقدار منظور غزال كرده و بادست پاك نموده و از اجسام خارج جدا كنند و در گرم خان ۲۵ درجه نجس كنند و نرم كوفته از مويين مويين نرم بيرون نماند و در حاشيه اين گرد كمال احتياط را بايد اجري كنند زيرا مقدار بسيار كمي از غبار آن موجب عطسه هاي شديد ميگردد و اين گرد را در كشتن شيش استعمال مينمايند و چون ساختنش از اعمال خطيره است لهذا اين ايام كمتر استعمال ميشود

حقه گذش بگيرند گذش ۲۰ گرم اب ۳۰۰ گرم شيره ۲۵ گرم مخلوط كرده بجوشانند تا ۲۰ گرم باقي ماند و صاف نموده در كشتن اسكاريد حقه نماند

حب ضد نفرس معمول گافارد بگيرند عصاره الكلي گذش ۱ گرم سفوف ناسبز ۲۰ مكد ۵ گرم رب اقطي ۲ گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند ابتدا هر شش ساعت و بعد هر هشت ساعت و سپس هر ده ساعت فاصله يك حب بنوشند

نوشته

و راترين بكي از قلايات نباغه است كه در نفراز معلين پليتي و كاوانتو نام وجودش را كشف نمودند از سبوه گذش و ريشه خريق سفيد و پياز كلشيك اين ماده را استخراج كردند و **ميسري** نام ثابت نمود كه در گذش هم نباتات طافه كلشيكاسه اين ماده وجود و با اسيد گللك حركت است و عبادت از گري است سفيد بدون بو و طعم آن شدت حاد و درجه حرارت دوزخ ميشود و غير فرا است و تقريبا در آب غير محلول و در الكل و اتريخوي حل ميگردد و ولي در انما قابل تبلر نيست و عبرت اسيدها را اشباع ميكند

طرف ساختن و راترين مطابق كد كس بگيرند مسحوق سبوه گذش ۱۰۰ الكل ۴۰ درجه ۱ اسيد سولفوريك ۱۰۰ در ۱ اهلك شكفت شده اما نباك مايع متداولي مكد مقدار كافي الكل را با قدری اسيد سولفوريك ترش كرده و مسحوق گذش در قدری از آن نجس كنند و با فشار از پارچه گدازنده تفاله را مجددا در باقي الكل خيسانند و نيز با فشار صاف كنند و مصفاها را مخلوط نموده اهلك شكفت شده را بيفرانند و با كاغذ صاف نمانند و مصفى را تقطير كنند تا الكل گرفته شود و محصول را با آب يكيه بواسطه اسيد سولفوريك ترش كرده باشند اين محصله كند بواسطه زغال حيواني في نك نمانند و بعد با كاغذ صاف كند و بقدری اما نباك بر آن افزايند تا تعامل قليا في ظاهر گردد و در سوي بروي كاغذ صافي جمع نمانند و با قدری اب مقطر بشويند و بعد خشك كنند و در الكل حل نمانند و اين محلول الكلي را با كاغذ صاف نموده و حبه گرفتن الكل تقطير كنند و محصول را مجددا در آب اسيد سولفوريك داخل كرده و باز زغال حيواني في رنگ نموده و با كاغذ صاف كرده و به حد تعامل قليا في اما نباك افزوده و در سوي برادر بروي كاغذ صافي جمع كرده و با كمي اب مقطر شسته و بعد خشك نموده در اتريخ حل كنند و بگذارند در مجاورت هوا بنجار شده تا راترين متبلر گردد

نشاء بولوش و انشك و اتين
در افريقا و مصر و يونان و ايران

آمدن قبل دانشمندان طب و راترین را فقط از عوامل مسهل و رستیک میدانستند و لهذا در برخی از آنها استقامت عاصی استعمال نموده و اگر چه بعضی از جراخان متطبب این نوع اثر تحریک موضع و تحریک شیبه بر اثر اسهال بکنند و ان تصور نموده و انرا در بعضی اختلالات اجزاء التابصار و هم چنین در برخی اقسام نورالژی صورت با فواید چند بکار می بردند آنکه تقریباً در چند سال قبل جمعی از دانشمندان فیزیولوژی کاملاً بر اثر این ماده پی برده و خاصیت مضاعفی در آن کشف نمودند و این خاصیت که اهمیت دارد از خواص متمایزه این ماده است و انرا مضاعف گفتیم بسبب آنکه از جهتی که میکند احساس جمعی را که سببش از پاد حسی عمومی و با موضوعی بود که در بعضی اختلالات متمایزه از قبل در ما نیتیم و نورالژی عارض میگردد و از جهت دیگر بنض بطبی کرده و حرارت حیوان را کنترل میدهد و بعبارة دیگر اثر تسکین و تضعیف بسیار آشکاری هم در سلسله عصبانی و مخصوصاً در سلسله دوفانی از این ماده ظاهر شده یعنی این در سلسله با هم از ان متأثر میشوند و از این جهت است که در مواقع متضاد استعمال میگردد و چنانچه هم در اختلال اخلاقی فالجی و هم در در ما نیتیم و استقامت اثر شاف از ان پیدا میشود و در کشف این مسئله اختلالات و بیانات و تفراز دانشمندان فیزیولوژی موسوم به **فورو و لیلان** که پی وی اخبارات **هرندی** را نموده اند بسیار می نمایم این دو دانشمند پس از آنکه و راترین را بدو از حیوانات از قبیل اسب سگ و بعد از انسان امتحان و اخبار کرده چنین ثابت میکنند که این ماده عامل در بدن حیوانی دارای سه اثر متمایز است و این آثار با کثرت مقدار و اوقات ان ارتباط دارند و این اثری که بطور آشکار ظاهر میگردد در جرای هضمی است و در همین اثر در اوقات دوران تنفس و سهومین در سلسله عصبانی و عضلات حیوان

هنگام اول از استعمال و راترین بدو اثرش در جرای هضمی ظاهر میگردد که موجباً از پاد حسی این جری شده و بر تقلصات و ترشحات ان می آید و بزرگ و قوی که در این هنگام عارض میشود بواسطه از پاد حسی است و اشتداد ان و افزایش کثرت و قلت مقدار و راترین که استعمال کرده اند تغییر می نمایند و پس از عرض جع آثار تقلص عضلاتی در این جری ظاهر شده و اما متقلص میگردد و حرکات اسهاله آنها سریع میشود و بزرگ تر شیخ فولیکولهای معوی و غده های براق افزوده شده و براق گاه لزج و خطی گشته و با اغلب اوقات مانند کف سفیدی ظاهر میگردد و مثل کفی که در دهان حیوانات بواسطه انرا اخلاقی بروز میکند و حصول این براق را میتوان نسبت داد به اثر تحریکی که از و راترین بواسطه در جوی دهان و مجاری مخزجه غده های ان حاصل گشته است و نیز میتوان گمان نمود که عارض اسهال بواسطه اثر موضعی و راترین در روده باشد ولی تجربه ضد این را ثابت میکند چه در صورتیکه دوا را بواسطه ذرق در او در و با تحت جلد داخل در بدن کنند تحریک جرای هضمی از پاد تر شیخ فولیکولهای معوی و غده های براق نیز مشاهده میگردد

هنگام دوم بر در حالت ضعف و قوت و ر قوی و بطور دوران از عوارض این هنگام است و نیز بنض بطبی شده و غیر منظم میگردد و در این هنگام نیز کم میشود

هنگام سهوم چون مقدار و راترین خیلی زیاد باشد طولی نمیکشد که حمله های کماری ظاهر میگردد و اطراف بجانب قدام و خلف گسره شده و متقلص میشوند و عضلات صدر و بطن نیز متقلص گشته و عمل تنفس با اضطراب و مشقت صادر میگردد و در فکین تریموس (کرا زکی) بروز میکند و سبب منع تجدید خون میشود و حالت اختناق متد و جاز پاد میگردد و در ابتدا مدت حمله های کماری کوتاه و فاصله انها زیاد است ولی چون اثر

دراتین آنا فانا ز بادتر میشود و مدت حمله ها افزوده و فواصلشان کم شده و زودی و دعارض میگرددند و اغلب اوقات حیوان پس از نیم تا یک ساعت هلاک میشود نه چنان است همیشه به ترتیبی که ذکر کردیم اثر و دراتین ظاهر گردد بلکه گاه در ترتیب و زحمله ها اختلافی مشاهده میشود چنانچه اثر این ماده در جراحی هضمی ممکن است بهتر زیاد با کم اشکادی ظاهر گردد و وقتی شود با در حالت ضعف و با در حالت تحریک به بطور عدوان و عریض علامت کزازی که مدت و اشتداد آنها ممکن است تغییر کند و هرگاه دوا را بمقدار سیسمی استعمال کرده باشند بدن و آنکه اثرش در جراحی معوی و الت و دران ظاهر گردد موجب بی وز علامت کزازی میشود و در این حالت حرکتی زودی عارض شده و اختناق که سبب عروض آن است خیلی خاد میباشد

موفقا آنچه ذکر کردیم و دراتین را باید در عداد عوامل تحریک سلسله عضلانی محسوب نمود و اثر آن را این عملی نزدیک به اثر ادراری است و اگر چه اختلاجاتی که از اثر و دراتین بروز میکنند با اختلاجات حاصل از اثر استرکین مختلف اند زیرا اختلاجات استرکین ظاهر میشوند از اثر این واد در سلسله عصبانی چنانچه هرگاه حیوانی را بواسطه استرکین مسموم نمایند و اعصاب تحریک را قطع کنند تخلص عضلانی مفقود میشود و خلاف در حیوان مسموم بواسطه و دراتین چون اثر این واد رنج عضلانی ظاهر میشود هرگاه عروق را ببندند بطریق که و دراتین در عضلات داخل نشود تقلص عضلات بروز نخواهد نمود در صورتی که سلسله عصبانی متاثر از اثر این سم خواهد بود پس و دراتین را باید از مسموم عضلانی محسوب نمود که در ابتدا در این سلسله از آلات اثر کرده و یک نوع تحریک و هیجان در آنها می آید و در آنکه منجر به تقلص میشود و پس از آنکه عضلات را متاثر نمود قابلیت تقلص آنها بکلی از طرف میگرد و اثر و دراتین و آلات حساس نیز اشکراست و چنانچه گفتیم چون مقدار کمی از آنرا در تجاویف بینی داخل کنند موجب عطسه های شدید میشود و چون اثر از بروی جلد منطبق سازند پس از چند زمانی موجب وز حرارت و حس غلی میگرد و اگر مقدار آن بدوجه تهیم باشد موجب فقدان حس میشود بواسطه اثری که و دراتین در سلسله عصبانی حوه چون می نماید از در بعضی اقسام نورالژی و در برخی فالج های سطحی و در قطرب و هپستری و کرا استعمال میکنند و علاوه چون عمل و دران را بطبی می کنند و موجب بروز تقلص در جراحی هضمی ردفع و معالیش شده و بر ترشح این جراحی اثر پیدا کند و اثر تحلیل و تسکین از آن ظاهر میشود پس اثرشانی مخصوصی ردفع و معالیش مفصلی خواهد داشت و نیز ردفع استسقای الحی نقص استعمال میگرد و هم چنین ردفع ذات الریه استعمال آن متداول است و یکی از دانشمندان میگوید و دراتین را اثر مشابه اکونیتین است لیکن مقابل قوتش کمتر از آن است

بقول کلی و دراتین از عوامل سهل و مقوی مدراست و نبض را بطبی میکند و حرارت الی را تزلزل میدهد و مقدار شریتش از سه میلی گرم تا سه سانتی گرم است که بمقدار منقسم استعمال شود ولی باید از اثر آن مراقبت نمود و بعضی از مصنفین ناه سانتی گرم هم در عرض و ز نوشته اند

مواد مانع الجمع و دراتین و مورفین نباید نمود زیرا که این دو الکلوشید رقیب یکدیگر در اثر متضاد باهم میباشند و نیز از جمع مابین و دراتین و هم مواد مانع الجمع الکلوشید ها مانند تن وید و کلور و بروم وید و درها و غیره باید اجتناب نمود

تعمین و دراتین بگرد و دراتین الکل سه درجه را حل کند و هر یک گرم این تعمین دارای یک

سانتی گرم و راترین است و مقدار شربت آن از ده دسیه گرم تا سه گرم که بطور پوسپون استعمال نموده و هر دو پاسه ساعت فاصله یک فاشق کوچک بنوشند

حب و راترین معمول خرنیدی بگزیند و راترین ۵ سانته گرم مسحوق صمغ عربی ۲۵ سانته گرم شربت ساده مقدار کافی مطابق معمول ۵۲ حب سازند و در دفع نوراثری و حمله نفرس و روماتیسم عاده هر چهار یا پنج ساعت فاصله یک حب بنوشانند و مراقب اثر آن باشند

محلول و راترین بگزیند سولفات و راترین ۵ سانته گرم اب مقطر ۵۰ گرم حل کنند و این محلول را میتوان بجای اب دوائی هوسون با فاشق چای خوری متدجا استعمال نمود

پوسپون راترین معمول ران بگزیند و راترین ۵ سانته گرم الكل ۸۵ درجه مقدار کافی اب مقطر ۲۰ گرم شربت ساده ۵۰ گرم عرق بهار نارنج ۵۰ گرم و راترین را در الكل حل کرده با ساپو مخلوط نمایند و هر دو ساعت فاصله یک فاشق اش خوری بنوشند و مراقب آثار حاصله باشند

نطول ضد گولر معمول نوکا چوسکی بگزیند و راترین ۱۰ گرم استات مودین ۲۰ گرم کلوروفورم ۲۰ گرم گلیسرین ۱۰ گرم مخلوط کرده و پس از آنکه مریض را در حمام نمکنی که از ۳ تا ۴ درجه حرارت داشته باشد برده و پیرونا و رندوی شکم نطول نمایند

پوماد ضد سلس البول معمول نارد بگزیند سولفات و راترین ۵ سانته گرم پیه مذاب ۵۰ گرم مخلوط کرده و تریخ کنند

پوماد ضد نورالژی بگزیند و راترین ۵ سانته گرم بی سولفات کینین ۱۰ گرم و از این ۵۰ گرم مخلوط کرده نطول کنند

پوماد ضد گارد بالری معمول بو هس بگزیند و راترین ۵ سانته گرم عصاره تباتیک ۵۰ سانته گرم اسانس بانیین ۲۰ گرم اسانس نعناع ۱۰ قطره پیه مذاب ۵۰ گرم مخلوط کرده و تریخ نمایند

پوماد دفع سباتیک (وجع عرق النساء) معمول اوپولزر بگزیند و راترین ۱۰ پیه مذاب ۱۰۰ مخلوط کرده در دفع نورالژی نطول نمایند و چون از مواد سمی است باید مراقب استعمال آن باشند

پوماد و راترین معمول بوشار دا بگزیند و راترین ۲۰ دسیه گرم پیه مذاب ۵۰ گرم مخلوط کرده در دفع استسقای کچی و نفرس تریخ کنند

پوماد دفع نورالژی معمول کارو بگزیند و راترین ۵ سانته گرم پیه مذاب ۵۰ گرم مخلوط کنند و میتوان متدجا مقدار و راترین را زیاد کرده تا به ۱۰۰ و ۵ سانته گرم رسانند

سورنجان قهرموداگت (هرمودات) لهرموداگت لوس ارمو داکولوس (هرموداگت لوس رلفت لاطینی یعنی انگشت هر میس است) عبارت از پیچی است

شکل پیاز و شبیه به پیاز کلیشیک و از طایفه کلیشیکاسه و سطح خارجش سفید زرد رنگ و جوش سفید و ناسته و طعمش مایل به شیرینی و تند و لایحه و گوپاداری و راترین باشد و امالی مصر این پیاز را

جهت حصول سمن میخورند و از مصلحات بر فوق میپاشد و یکی از طبای معرفه آن یونان موسوم به الکساندر

سورنجان

که در ماده

که در ماه ششم میلادی بوده اول کسی است که مانند عوامل مسهل در دفع یقرس سورنجان و استعمال نمودن
در نزد حکمای فرنگ غیر مستعمل است

نویسندگان - کتب و آلات

بعضی از مصنفین تراپوتیک ککینا و محصولات اثر از عوامل مقوی العصب میدانند و برخی ککینا را از عوامل نبات
حرمت کننده بدن و الکویتیدهای آن از قبیل کپن و سنکوئین و غیره را از عوامل مخصوص به اعراض تناوبی محسوب میدانند
و جمیع دیگران را در تعداد عوامل مقوی مخصوص به بیماری آورند چه عوامل مقوی را به نسبت قسمت نموده اند عوامل مقوی
مخصوص مقوی مستمر مقوی تلخ و قسم اول را مقوی اصلی مقوی ضد تناوب و مقوی دفع الحمی بنمینامند
و این عوامل که عبارت از ککینا و محصولات آن باشند در دفع اعراض تناوبی اثر مخصوص آشکاری دارند یعنی پس از آنکه
بر ماده مولد المرض هجوم آورده بر آن غالب میشوند و آنرا مضمحل مینمایند و اثر از آنها در دفع حیات نائب مسلمان
و چون در طحال اثر خصوصی میکند و از حجم آن میکاهند لهذا در دفع حیات نائب عامی که با سایر عوامل دفع الحمی مقادیر
مینمایند برتری دارند و عوامل مقوی مستمر از قبیل آهن و سایر مقویات پس از آنکه جذب شده و در بدن داخل
شدند در خون و مواد صلبه اثر تغییر فاحشی دارند و بلا واسطه در جریان مضمی تحریک میکند و بر قوه شاهیه
و سهولت مضمی اثر میکند و عوامل مقوی تلخ نیز همین طریق اثر میکند
مادر این در ابتدا بقول کلی حی یاد کرده و بعد همای نائب مختلط و جای آن متصل صورت مختلف و علائمان نیز هر
یک از آنها را بیان میکنیم و پس از آن بذكر ککینا و محصولات و املاح آن می پردازیم و در آخر این در عمل هیدروپاتی
را بیان می نمایم

در بیان اسباب مولدان مداوان بقول کل

تب مانند سایر اعراض اصلی مرضی است اصلی که لا یقینا دارای خصوصی است و لازمه بسیاری از اعراض و امیاس
و گاه با بسیاری از اعراض مزمن بروز میکند و همیشه بصورت از د با د حرارت در بدن ظاهر میگردد و بلا شبهه عت
است از ارتفاع درجه احتراق تا که حاصل میکند حرکت غذای عناصر حی را

حی که اساس بیشتر اعراض حمله است ممکن است با اتصال موجود گشته و بنفسه مرضی باشد و یا با بعضی تغییرات
موضعی مرتبط شده و ولوله عمومی در بدن حاصل کند و در این صورت اگر با حصول ورم مرتبط میباشد
اگر چه گاه با سایر اعراض نیز همراهی مینماید بهر حال عموماً یکی از سوانح حمله است و اغلب اوقات در اعراض موضعی
عرض حرکت بواسطه تب بیشتر است تا خود مرض

عرض تب ممکن است بواسطه اساس مرضی باشد و یا بواسطه دفاع طبیعت و بجای دیگر و زبان پادلیل اختلال
صحی است و پادلیل بر مصل طبیعت به دفع مرض حصول شفا چنانکه هرگاه همراهی کتب با حصول ورم چند گاه
دافع مواد فضلیه و گاه حرمت کننده بدن باشد و فضولات از ته بدن را محترق نموده و خارج سازد دلیل بر وجود تب میباشد

و از همین قبیل اند حسابات شوری که بخودی خود شفاعی نمایند و هم چنین است حمائ که با احراض شدید همراهی می نمایند.
و سبب وزان فاعی است که از طبیعت نسبت به مرض صادر میگردد و چون این حی منقطع شود حالت افادگی و سرگی
در بدن ظاهر شده که دلیل بر عطلات طبیعت است و بالاخره چون عرض حی بخودی خود بود و سببش معلوم نباشد
بلا شبهه دلیل است بر از یاد خطرناک حرکات که سبب آنها فساد عمل تغذیه است و گاه باشد که مرض در حالت بحران
بود و در این صورت نمیتوان معلوم نمود که باقیه فضول الی که بواسطه تب خارج میگردد نند دلیل بر خود تشبیه
ناباب و واسطه مرض از تسلط مرض اسوده شود و باید دلیل بر داشت آن

چون ممکن است حی گاه بواسطه هم عوارض گاه بواسطه یکی از آنها مورت خاطر از چند گردید پس در این صورت
دفع این عوارض لازم است و نباید طبیب خیال خود را متوجه توقف اعمال غیر تغذیه کند بلکه باید این اعمال را معتدل
سازد و بتی که با بعضی احراض ظاهر میگردد اتصال کاملی با آنها ندارد چه بواسطه بعضی از عوامل ممکن است از ارتفاع
نمانند و صورتی که مرض اصلی بحال خود باقی باشد و هم چنین است بتی که نتیجه یکی از احراض بود

نوعاً حالت حمائ تشخیص داده میشود بواسطه از یاد غیر طبیعی حرارت اگر چه هر از یاد حرارت را بلا شک نمیتوان
تب فرض نمود چنانکه یکی از دانشمندان میگوید حرارت حمائ حرارتی است که بطور عرضی افزوده شده باشد پس به
غیر از ظهور حرارت در بروز حی اختلال دیگری باید فرض نمود که اصالتش بیشتر بود و ان عبارت است از اختلال
تغذیه که از یاد حرارت منتج ازان خواهد بود و در این اختلال که سببش کثرت فساد عمل تغذیه و از یاد فضول الی بقدر
است مواد شبه البومینی کم شده و دسومت و آب نادر میگردد و بقیه این است که کثرت فساد عمل تغذیه و از یاد فضول
الی بقدر احتباس این فضول در بدن و دفع آنها در حصول حی مؤثر نخواهد بود چه گاه این احتباس فضول و بعد
دفع فوری آنها بیشتر مورت حصول حی میگردد

بهترین علامت در معرفت تب و درجه اشتداد آن همان حالت از یاد حرارت است و در هنگامی که علیل مبتلی به تشعری
و لرز باشد حرارت نیز زیاد خواهد بود و در همین زمان قاروره نیز زیادتری دارای فضول از تب میگردد و تشنج در
عروق محیطی و زکریه و پوست بدن باین واسطه مانتد و پوست جریخ دان آن شده و سببهای بقراطی ظاهر میشود
و این تشنج عرق مذکور همراهی میکند با کثرت توتر عرق در احشا و از یاد حرارت داخلی باین حقه است عرض
عسر النفس و سرعت نبض و صداع و کثرت بول و خشک شدن ترشحات محیطی بدن که همه از علامت بدوی حی
میباشند و اسید کربونیک در این وقت بمقدار زیاد خارج نمیشود و از یاد حرارت تعلق میگیرد به تخریب و
اضمحلال مواد شبه البومینی

حرارت تب ممکن است بلخ فعه صعود کند و با بطور نوسان زیاد گردد و از تب تا ۴ و ۵ درجه برسد و تشنج
شعری محیطی در این صورت منقطع میشود و با آنکه بطور تناوب گاه موجود و گاه معدوم میگردد و قوت
عمل تغذیه که در این صورت زیاد شده است تا بیک درجه سبب سرعت عمل جهازات بدن از قبیل قلب و دماغ
و دبه و غیره میگردد و نبض و تنفس سریع شده و مقدار اسید کربونیک خراج مضاعف میشود و قاروره غلظت
خاضل نموده و مقدار او در دکان زیاد میگردد و این علامات در زمان و تب که حرارت نوسان میکند و
نوعاً در شب اشتدادی پدید می آید و میمانند و آب مواد دسم در بدن جمع شده و مورت نمونهای غیر طبیعی که
ممکن است نتیجه از یاد حرارت باشد میگردند و بنا باشد که بواسطه نزول درجه حرارت و بخت سرعت

تبیایات مولدات مدایان بقول

۶۹۹

نبض حی قطع شود و در این صورت ترشحات بدنی که مختل شده بودند بحالت طبیعی رجعت نموده و گاه هم زیاده بر اندازه طبیعی مقرر میشوند و بصورت کثرت ترشح عرق و کثرت ترشح بول و اسهال ظاهر میگرددند و این استفرغاتی طبیعی و بعضی استفرغات غیرطبیعی مانند زوال دمها در قطع حی بمنزله بجران میباشد که دفعه حی قطع شده و حالت مرض به میگردد و گاه بود که نزول درجه حرارت بطور بطور باشد و در این وقت حی متدرجاً رو به تناقص گذاشته و عمل همه ترشحات که مختل مانده بود دوباره مقرر میشود

حالت نقاهت حی همیشه با طول مدت و درجه اشتداد آن تناسب دارد و از علائمش انقطاع تب لاغری کم شدن وزن بدن و باخنگی رنگ آن و عدم ضعف عمومی است و بالاخره بی وزن علاماتی که موسوم اند به علامات ماودا بجران از قبیل ترشیات آورده و حصول ریم

سوانح و عوارض حی تعلق دارند باصورت مختلف آن که هر کدام را سبب معین و جداگانه میباشد و در کتاب اراض فی فصلات بیان شده اند و این اختلاف صور و عوارض حقیقاً با تغییر اسباب اختلافات را ارتباط دارند و واضح است که در دفع هر یک از آنها شرط اصلی بر طرف کردن سبب است و در وقتی که حی خرم بود و مثلاً بصورت حمای ق ظاهر گردد طبیعت کوشش بیفایده میکند که مواد موثره را از خود دفع نماید زیرا بحصول آن نایل نمیکردد در ریجات اشتداد حی همیشه بیک نوع نیست و ممکن است از صورت مبتدیان بصورت ردی خطری بروز کند و عموماً مخاطرات حیاتی که حمله های آنها بکثر ظاهر شده و اشتداد حی پذیرند که از حیاتی است که بزورشان غیر منظم بود چه قسم اول نوعاً موقتی و بومی و قسم دوم دائم و طولانی میباشد ولی محقق است که چون حرارت زیاده از حد درجه گردد در ریاست حی نهایت خواهد بود و این از باد حرارت موثره حی ملاحظه است احشام میشود و گلبولهای قرمز را تغییر نموده و فاسد میگرددند و در بعضی نغابان سببی و زکامهای چند بواسطه انصباب خون میگردد و نسوج دسمی بومی توئید میشوند و بدین واسطه موثر اختلافات احشاکه هر یک را سبب علیهمه موجود است میگردد و از این جمله است که تب و انبساط خطرناک گفت بلکه از این عین خطرناک فرض نمود و با این خطر از چشمت از اندام نسوج است و با از دودان فضول زدن ولی بطور یقین میگوئیم بواسطه صعود درجه حرارت و اختلافات متبع از این خطر ظاهر میگردد چنانکه دیداشد هرگاه زیاده از ۴۲ درجه حرارت در خون حیوانات وارد کنند خون گاه منجمد میشود و گاه میمان میپزد و در خون انسان همین اختلافات بروز خواهند کرد

هر یک از علامات بانفراده ممکن است بقدری اشتداد پذیرد که وجود مرض بواسطه آن در خطر افتد مثلاً حالت بی وزنی و تدافعی که در احشای بدن حیابد و عوارض غیر مجریه که حرارت همراهی میکنند و اختلافات معدی سیدس عوارض مجریه متوالی که از تعاقب آنها بر زمین میمانند باین جهت است که دانشمندان قبل از ما انواع بی شمار در حیات معین نموده و برای هر یک عنوانی جداگانه ذکر کرده اند و نیز نزول درجه حرارت که همیشه علامت بهبودی مرض است اگر بکافیه عارض شود تعادل اعمال بدن را گسیخته و مرض را در حالت ضعفی میاندازد که حالی از خطر نخواهد بود

در بنای حی وجود عوارض تشنجی که موثر است بر اختلال اعمال بدنی گشت و کثرت و قلت خون و وجود عوارض مجریه عدم آنها و اختلافات غذائی و غیره مداخله دارند و مؤسس اساس آن میباشد و از این راه صور و انواع مختلف ظاهر میکنند ولی غیر از اختلافات غذائی سایر عوارض فرعی ثانوی اند و چون یکی از آنها بر سایر غلبه کرده و تفوق بر دیگر حی با هم آن موسوم میشوند مثلاً میگویند نغای ساده نغای رخی و نغای ضعیفی و نغای سراسری و نغای معدی و نغای صفراوی

و جای مغاوتها و بقاء و غیره

ماده مولد الحی که هم قدمای از متاخرین وجودات ثابت نموده بودند و هم معاصرین بآن اهمیت داده ماده است عفو نه مانند
 میانسما و بوسه و مواد ستمی و غیره و این مواد را مولد الحی از آن جهت میگویند که موجب حصول و سرایت میگردند
 و خون شخص محمود نیز همین خاصیت را دارد و میتوان گفت که همی اعم از جرحی و روحی حیوانات مخصوص مقیاس معینی
 است صاحب درجات مختلف که برای دفع هر يك از صور و اشکال آن معالجات مخصوص لازم است و باین جهت پیوسته است
 که حیوانات عفو نه را از حیوانات تدافعی جدا سازند چه شهود و تجربه ثابت میکند که مبداء هر مان عفو نه است و یقین است
 که چون عفو نه مقرر شد می نمایند دفاع طبیعت خواهد بود هر مانه مرضی و هم دفاع هر عنصری تشریحی است نسبت به آن
 عفو نه هر چه حیوانات اصلی از میانسما و سموم و ویروسها متولد میگردند و نیز ممکن است حی نتایج جذب تعففات
 روحی شود و نیز فساد خونین که سبب اکسیداسیون (عمل اکسید) فوق العاده بود بسبب حصول حی میگردند
 جای بومی (جای اعنای)

بیان علامتی که از اختلال عرق حاصل میشوند و خود مرتبط اند با اعتشاش اعمال اعصاب حرکت و با انساب دارند
 بمرکز عصبانی مولد الحاره و باینه اخلاط بدنی و باینه شرط مکانیکی هیدرولیک خارج از مقصود ما است و ممکن است
 تمام آنها از روی صحت و صواب باشد ولی مقصود ما در این جا ذکر اعمالی است که برای گاهی از حقیقت حی لازم بود
 و به ترکیبات آن اعمال همتی نمیدیم باینکه حی دارای میزان مولد المرضی است که صفات مخصوصه آن بواسطه اختلال
 عمل تغذیه و از دپاد حرارت که نتیجه آن است پدید می آید و هم چنین است اختلالات بحرانی و تحریکات دودانی که هر
 يك را میتوان جداگانه ذکر نمود

چون صعود درجه حرارت علامت اصلی تب است پس مقصود از علاج ضد تب چیزی است که این از دپاد حرارت را رفع
 نماید و از دپاد حرارت با از فرط تولید حرارت است و یا از اجتماع و احتباس آن در بدن و اگر سببش افراط حرارت بود یقین
 است که میتوان سرچشمه این حرارت را اعم از آنکه در اکسیداسیون تغذیه بود و یا غیر تغذیه خشک باشد و اگر سببش احتباس
 حرارت باشد اسباب دفع آنرا باید فراهم کرد و در هر صورت مقصود یکی است و منظور نزول حرارت و وسایل مختلف
 برای دفع هر يك از این دو صورت موجود میباشد و بعضی مسائل دیگر دارای خاصیتی مضاعف اند که از طرفی چشمه
 مولد حرارت را مسدود میکند و از طرفی جاری خروج آنرا باز میمانند و حرکت غذائی را بطبی میکنند حرارت از آن
 تولید نگردد و عموماً دواهای ضد حی دارای این دو خاصیت اند

بعضی عوامل دیگر باعث میشوند که عمل آنها اگر چه بلا واسطه بر تغذیه و احتراق بدن وارد نمیشود ولی در عناصری که ممتد
 این اعمال اند اثر کرده و عمل تغذیه و احتراق بدنی را تغییر میدهند و از این جمله انداد و تب که دودان و اثر اعصاب معتدل
 مینمایند و عمل تغذیه را بطبی کرده و حرکت مواد غذائی را سهل میکند و استعمال این دو به بر حسب اختلال دستگاهها
 تب تغییر میدهد ولی معالجه ضد حرارت همیشه در جای خود ثابت و برقرار است و بنابر بعضی ملاحظات باید در
 استعمال این دو به ضد تب کمال احتیاط را رعایت داشت زیرا که از عوامل خطرناک مینباشند و در صورتیکه آنها را بمقدار
 خیلی کم و یا بمقدار خیلی زیاد استعمال کنند خواصشان متضاد میگردد و بسیار بدین شد که نتایج خیلی مشوم مانند سقوط
 اعمال بدنی از استعمال زیاد آنها حاصل گشته و باین جهت در تجویز آنها و قدرش برایشان کمال احتیاط و دقت لازم است
 شخص محمود خاصه چون معرض هاد بود همیشه باید راحت بکند و در بیشتر موارد چه حرکت سبب از دپاد احتراق شود

حَامَتُصِلُ إِلَى حَامَتَانِ أَخْطِطُ

واز دپاد احراق درجه حرارت بدن را صعود دهد و مقدار فضول بدنی مضاعف شده و حیاض شتداد پذیرد اگرچه
شخص محبوس بواسطه کسالتی که دارد خود مایل بحرکت نیست و از بستر بعضی منافع دیگر برای مرضی مترتب است
مثلاً سلسله عضلاتی چون بی حرکت شود در دفع مرض میکوشد و مسامات جلایز گشته و موادی که استقراغ آنها
لازم است خارج میشوند و حرکات قلب و تنفس به آرامی صادر گشته و لهذا معالجه حیاض سهل تر میگردد دیگر آنکه حرکات
بدنی با اعمال تغذیه بخایت بهم مربوط اند و چون اعمال بدنی به آرامی صادر شوند عمل تغذیه نیز معتدل میگردد و خلاص
ان یعنی حرکت و عدم راحت در بستر سیی خطرناک است و یقین است که حرکت مولد حرارت و سکون و راحت ممکن
ان است

پرهیز محض از لوازم تنادوی محکومین است ولی اگر ضعیف زیاد بر مریض مستولی باشد و با آنکه شخص محمود رسلاً
معتاد به اکل زیاد بود و با حی طولانی باشد و مدت بود که مریض گرفتار آن شده میتوان بعضی مقویات را بر پهنی افزود اگرچه
خود مریض بواسطه سقوط اشتها و فقدان هضم معدی میل بغذای زیاد نمیکند و میباید پرهیزی باشد تا تب متناسب بود
و اگر خواهند و دانند نایک انداز غذاهای مقوی بر مریض محمود بخوراند و با بد اغذیه مثنوی که مریض با آنها راغب بود و
سهل الهضم و مایع و پانیم مایع باشند و دارای بعضی ادویه معطر استعمال نمایند و سرشقی این اغذیه آبگوشت معکولی
است و مخصوصاً از اغذیه نشاسته و دسمی و سایر مواد مولد الحار را اجتناب پذیرند و از لحوم آنها را استعمال کنند که هضم
سهل بود و تحریک زیاد نکند مانند ماهیهای تازه و اقسام صدف و گوشت گوساله و بقره و جوجه و شیراز و با مخلوط
باب و میوه جات نخبه و میوه جات خام ابدار مانند انگور و پیغال و لیمو و غیره و بقولات سبز و دستور العمل مذکور
هم در محکومین و هم در ناقصین از محکومین باید معقول داشت

مَشْرُوبَاتِ دَوَائِی (تَنَبُّهَاتُ) از قدیم محمول طباء در مداوای حصیّات بوده اند و در این عصیانها را با فایده و تمراستعمال میکند مثلاً میتوان مشروبات سرد به شخص محکوم نوشتا بنده تا باین واسطه از حرارت او قدری کاسته شود و مشروبات گرم را نظریه تعریقی که می آورند بتراستعمال می نمایند و مخصوصاً در علل جاد و علل و دخی که تعریقی از علامات خود را می آید مشروبات گرم استعمال میکنند تا مبدی حصول عرق شده و مرض را بشفا نزدیک کند و اگر طول مرض زیاد باشد و عمل تعریق نتواند از طول آن چیزی کم کند مشروبات بارد نافع تر خواهند بود و چون آب سرد بمقدار زیاد بنوشند ابتدا مورث التهاب شده و بعد عرق می آید و بدن را خنک میکند و مشروبات سرد را باید اندکی معطر نمود و هیتی است که ماده محرک و قابل انتشاری در آنها داخل گردد مثلاً قدری الکلی با یک ماده معطری و مشروبات گرم باید قدری ترش باشند و با تلخ

مرکاب بعد تحمل غذا نماید و بخور سقوط قوای مزه‌ای بود لازم است از طریق واسطه غذا در بدن داخل نمایند در
مداوای محمودین عمل هوای محیط خفلی مداخله دارد چنانچه هوای طاف مزه‌ای باید ملائم و ثابت و عاری از مواد عفونی
و مواد مُسری باشد و در این مریض‌ها این قدر کافی است غذاهائی استعمال کنند که سبب تحریک عمل تغذیه نگشته و
از پاداکسیداسیون عناصر نشوند ولی در کسانی که مبتلی به تحول و پانحول باشند لازم است بقدری مواد غذایی خل
بدن نمایند که عمل احراق متعلق بآنها شده و عناصر بدن خود مزه‌ای نشوند

تقو

نکاحی را ائمّه و بی ائمه و مختلف و فاسد و مقابله و انفا
در چهار متصل حاشا اختلاف صور علماء امیر حسن مایین مدو

حیات ثابت و صور و اقسام مختلفه را از مصنفین ایران و فرنگ مفصلاً بیان کرده اند و هم چنین است حیات دائم متصل از قبیل نفوس و نفوس و غیره و مقصود ما در این جا ذکر علامات متمایز این اراض است چه این و مرض یعنی حیات ثابت و خلط و حای اتم متصل بواسطه اشتراك در بیشتر علامات و تشابه در آثار اغلب با هم مشتبه گشته و طبیب را در تشخیص بزرگ می اندازند و هر این و از اراض متداول و شایع ایران زمین اند و بنا میشود در يك جمله از شعری حای ثابت و خلط شیوع دارد و در جمله دیگر حای متصل اتم و آنچه را که ذکر میکنیم حاصل امتحانات و اختبارات سعی پنجساله خود مان است و در این مدت سعی پنجسال که مشغول مباشرت عمل طب و مداوای مرضیادکالات مختلفه ایران بوده ایم علامات متمایز و مرض متشابه را دریافت کرده و در این کتاب مستطاب جمعه تذکره و تبصیه مطالعه کنندگان عظام می نگاریم و اگر چه در شهر طهران صلوات الله علی طوارق الحدیثان که در این ایام کرسی و سواد اعظم مملکت و من بنده مصنف را مسکن است حای ثابت و خلط زیادتر از حای متصل اتم شیوع دارد و از اراض اند میك این شهر است ولی چون حای متصل اتم در سایر ممالک ایران شایع تر است لهذا بدو به ذکر آن پرداخته و حای ثابت و خلط را بعد از ذکر میکنیم و بزرگان بقول کلی علامات متمایز و مشخص و طریقه مداوای آنها را بیان خواهیم نمود

حای متصل

حای متصل اتم در خراسان سمنان و در اصفهان و طهران **حصه** و در کرمان **تب** هفتونامیده میشود و مصنفین فرنگ **تیفوس** می نامند و چون غالباً این مرض در بیشتر ممالک ایران بطور وبا برود کرده و جمع کثیری را هلاک می سازد **شیخ بزرگوار شیخ الرئيس** از باب اسم حای ثابتی ذکر میکند و در کتاب قانون چنین میفرماید **هَذَا الْحُمَّى تَكُونُ هَادِيَةً الظَّاهِرَ مُكْرِهَةً الْبَاطِنَ فِي الْأَكْثَرِ مَهْلِكَةً بَشَرِيَّةً حَرَامَةً وَاسْعِيَّةً قَوِيَّةً بَكُونُ مَعَ عَظَمِ النَّفْسِ عَلَيْهِ وَتَوَارِهِ وَبِضَيْقٍ كَثِيرٍ وَبَتْنٍ كَثِيرٍ وَتَوَارِهِ سِدَّةً عَطِشٍ وَخُفُوفِ لِسَانٍ وَتَكُونُ مَعَ غَثَائِنٍ أَوْ سَقُوطِ شَهْوَةِ أَنْ لَمْ يَتَقَاوَمُوا بِالْأَكْلِ صَبْرًا هَلَكَةً وَوَجَعُ فَوَادٍ وَعِظْمٍ طَحَالٍ وَكَرْبٌ شَدِيدٌ وَتَمَلُّكٌ رُبَّمَا كَانَ سُعالٌ بَارِيزٍ سَقُوطِ قُوَّةٍ وَأَنَافَةُ عَلَى الْغَشْيِ اخْتِلَاطٌ عَقْلٍ مَدْمُومٌ وَأَدْوَانُ الشَّرَابِ يَكُونُ بِهِ سَهْوًا سَرِخًا بَدَنٍ وَفُورٌ وَرَبْمَا عَرَضٌ مَعَهَا ثَبَرٌ أَسْفَرٌ رُبَّمَا كَانَ سَرِيعَ الظُّهُورِ وَسَرِيعَ الْبُطُونِ وَتَحْدِثُ فُلَاعٌ وَفَرْحٌ وَتَكُونُ النَّبْضُ فِي الْأَكْثَرِ صَوَابَةً صَعِيرًا وَتَشْدُدُ فِي الْأَكْثَرِ لَبْلًا وَرَبَّمَا حَدَثَتْ بِهِمْ حَالَةٌ مِثْلُ الْأَسْقِيَاءِ وَتَخْلِفُ الْمَرَأَ وَغَيْرُهَا وَتَكُونُ الْبُزْجَانِ سَجَا عَنِطَةً وَرَبَّمَا كَانَ سُودًا وَبَاوَاكْرَةً يَكُونُ زَبَدًا مُتَبَاوَةً وَفِي شَيْءٍ مِنْ جَنْسٍ يَابِذٍ وَبُ وَتَكُونُ بَوْلُهُ مَائِيًّا حَرِيًّا سُودًا وَبَاوَاكْرَةً مَائِيًّا بَقِيًّا السُّودَاءُ وَأَمَّا الصُّفَرُ فَالْأَكْثَرُ ذَلِكَ وَتَعْرِقُونَ عَرَقًا مُتَبَاوَةً وَهَذِهِ الْحُمَّى تَبْدِي مَعَ الْأَعْرَاضِ الْمَذْكُورَةِ يَقُوتُهَا بَوْلٌ أَمْرًا إِلَى الْغَشْيِ وَتَبْدُو الْأَطْرَافُ وَلَيْسَ عَرَقُ الْكُرَارِ وَالْتِشُّجِ وَقَدْ يَكُونُ مِنْ هَذِهِ الْحُمَمَاتِ الْوَبَائِيَّةُ مَا لَا يَشْفِيهَا الْعَلِيلُ لَكِنَّ الْخَاسِرَ الْقَرِيبَ بِكَثِيرِ حَرَارَةٍ وَلَا يَنْغِي النَّبْضُ كَثِيرَةً مَعَ ذَلِكَ فَإِنَّهَا تَكُونُ مَهْلِكَةً لِبَشَرِيَّةٍ بِدَشْسِ الْأَطْبَاءِ فِي أَحْيَاءٍ وَكَثِيرٌ مِنْ بَشَرِيَّةٍ يَنْفُسُ مِنْ هَوْلِهِ وَمِنْ الْأَوَّلِينَ مَوْتُ فَإِنَّ الْعُقُوبَةَ تَكُونُ قَدِ اسْتَحْسَنَتْ فِي الْقَلْبِ أَتَمَّ**

اناف علی الشی ای اشرف

این و مرض مانند سایر اراض عفونی دارای هنگام کون است و طول این هنگام از ۵ تا ۱۰ روز است یعنی از اولین روزی که ماده مرض در شخص اثر کرده تا هنگام ظهور اولین علامات و الی ۵ روز است و در این مرض گاه بدون مقدّمات است ولی اگر علامات مقدّمه در بعضی اراض میگردند و ممکن است تا يك هفته دوام کند و عبارتند از صداع و دوار و کسالت و اوجاع قطنی و تعاس و باسه و فقدان اشتها و یکی از طبای معاصر مقدّمات مخصوص این مرض ذکر میکند که در سایر حیات دیده نمیشوند و عبارتند از يك نوع یبوی و یکم و یک قسم از تعاشی و صوت که اگر منجر به لکنت زبان میگردد و حرکات بدنی غیر ثابت میشوند و در معصم و عضلات تعاشی و یبوی

و بالاخره گوشها سنگین میگرددند

در وقت این مرض سه هنگام بیان میکنند و دوام هر يك را يك هفته می نویسند یعنی در صورتیکه مرض چند
شدید نباشد و بر وزن بطور و بائی نبود و در این صورت دوام آن از ۱۲ الی ۲۰ روز است و دوام هر يك از هنگام
های سه گانه ۳ تا ۵ روز

هنگام اول پس از عروض مقدّمات مذکور حالت تشنجه شدید و با خفیفی و زخموده و تب ظاهر نشده و بدن
مشتعل میگردد و صداع مخصوص رجهه اشتداد میپذیرد و در واد و سر و نغاس نادر گشته و حریر خوابهای
هولناک می بیند و نیز بر ثقل سامعه افزوده شده و لبها مرتعش و قوی باطل و حریر ناتوان میشود و شکایت از
اوجاع رخی و عضلات قطن و عجز اطراف می نماید و قوه شاعره آن کم میشود و به هذائے شدید باضعیف مبتل
میگردد که در شب اشتداد می نماید و گونه ها سرخ و چشم های خون و منجرین خشک و بعضی اوقات فی الجمله رطوبت
از افاضات شمع میکند و زبان نوعاً در ابتدا مرطوب و دارای باره سفید رنگ و گاه خشک میباشد و سرعت از باره
قهوه رنگ سپاهی پوشیده شده و عطش شدید ظاهر میگردد و در د و سرد و ذول غشیا و قی عارض میشود
و شکم نرم و بدون وجع و در بعضی خاصه قراقری و زنده دارد و مقدار مدفوع برآزی کم و گاه اسهال جزئی عارض
میگردد و تا دوره قراقری است و نبض متلی این و بدون صلابت و قراقری آن از ۱۰ تا ۱۲ می باشد و جلد گرم و
مرطوب است و در آلات صدری علامت مخصوصی و زنده دارد ولی اگر مرضا حالت انقباضی در آن حس میکنند
و بیشتر اوقات سرفه و دال سبیلان و دال ریفلان و وز می نمایند و پس از چهار روز دوام علامات مذکور
بثورات مخصوص که پیش از این ظاهر میشوند و بر وزن بشود در صورت و اطراف نادر و در تنوره بیشتر و ظهورشان
در قدام و خلف علی السویه است و بشکل که های کوچکی شبیه برگه های کک می باشند و گاه چند عدد آنها بهم
متصل شده و که بزرگتری حاصل میشود و رنگ آنها قرمز تیره است و چون بر آنها فشار دهند رنگ بعضی بکلی مفقود
شده و بعضی دیگر در رنگ و با خاکستری مایل به بنفش میگردد و چنانچه شمع می فرماید و بماکان سیرع الظهور
و سیرع البطون بسا باشد که بر وزن بشود بوی بود یعنی پر از بر و زردی مفقود میشوند بطوری که بر پستار
و نه طیب اگر مو اطب نباشند بر وزاها را ملقفت نخواهند شد و گاه دیده شده است که این ثور سپاه گستر و
گاه مانند ثور سرخه منتهی به سقوط بشره شده اند و علامات بطنی تفویذ در این هنگام بر وزن میکنند و عروض
رعاف نئی نادر است

هنگام دوم در هفته دوم اشتعال حرارت اشتداد می پذیرد و سرعت نبض نادر آن کم میشود و حریر ناتوان شده و
قوای آن بکلی مفقود گشته و حالت باختگی در سپهای ظاهر میگردد و در جلد ثور سودا منبای و زخموده و زبان با
همیشه مرطوب سفید و با همیشه خشک و سپاه و با شقاق است و شکم منفتح گستر و مانند طبل میشود و گاه اسهال
بروز می نماید و دفع برآزبد و نادره است و ترشح بول کم میشود و با اصلاً ترشح نمیکند و در این هنگام پیش از علامت
سلسله عصبانی بروز میکنند از قبیل انادگی و ناتوانی در حریر و ارتعاش دستها و بر و زخمیات غیر ارادی در اوقات
و تقلص تشنج عضلات و کرمی و ناپائنا و گاه سقوط صوت و عسر البلع و حریر با آنکه پیدا است هذیان
میگوید

هنگام سوم علامات این هنگام موافق انهای مرض مختلف میباشد چنانچه هرگاه انهای آن مشوم بود علامت

نقص در ریوی

ضعفی و سرسای اشتدادی باید و ترکیبات نظیر از قبیل ذات الریه و دم یار و تپید و صرر و صوت ویر و زاسکار در
عجز و غیره ظاهر میگردد و اگر آنه های آن جدید بود علامات مذکور سرعت تخفیف یافته و هذیان و ناتوانی مرض بر طرف
شده و سرعت نبض گشته و نبضات آن از عادی و غیره و در زبان پاك میشود و اشتها و جعت میمانند و رجعت
قوت مرض خیلی بطئی است و پس از چندین هفته که مرض در حالت نقاهت داخل شده و ادبانی و قوه شاعری ضعیف
میماند و چنانچه شیخ میفرماید و ربما حدث بهم حاله ضل الا سيقا اطراف سنگین و گاه متهیج میگردد و بسا باشد
که حالت بهبودی مرض با علامات بحرانی از قبیل رغاف و تکرر و تشنج بول و تکرر و تشنج عرق و عرق اسهال همراه
نماید

صور مختلفه مرض موافق اختلاف اشخاص اختلاصات خراج انا و تغییرات وصول این مرض مثل نفوذ
و سایر حیات عفن بصورت مختلف چندین وز میکند از این قرار

صورت ورمی چون یوز و مرض را اشخاص و وی خراج بود علامات غلبه دم از قبیل ثقل سر و صداع شدید و آفر
صورت و سخی گونه و پر خونی چشم و در و در آورده و سنگینی بدن غلبه دارند و تشنج بول کم گشته و رنگ سرخ
تیره میگردد و صورت صفراوی و زاین صورت در اشخاص صفراوی خراج و مخصوص در فصل پاییز است اگر
قه های صفراوی گاه گراشی عارض شده و دهان تلخ و زبان زبانه زرد رنگ پوشیده میشود و گاه اسهال صفراوی
یوز میکند و بدن مشتعل است و غالباً این دو صورت منتهی بصورت ضعفی و سرسای میگرددند صورت
بلغمی را این صورت زبان سفید و مرطوب و قه های لزج و اسهال بلغمی لزج و عطش چندان نیست و صداع شد
ندارد و بدن نیز مشتعل نیست و در اشخاص ضعیف البینه و ردی الغذاء و ردی التریب ووز میکند و اگر منتهی
بصورت ضعفی میگردد صورت ضعفی باید و ای ووز میکند و با نتیجه صور مذکور است و در این صورت مرض
بسیار ناتوان گشته و قوه شاعری اشر باطل شده و علامات ضعف از قبیل ارتعاش اطراف و حاقق بشه و اغشاء
و بطو و صغر نبض و سردی بدن و تعفنی از و سیاه شدن دهان و دندان و متن نفس و زف الدم و غانغرا با و سقوط صوت
و عسر البلع عارض میشوند صورت سرسای نیز باید و ای ووز میکند و با از صورت صفراوی نتیجه میشود و علامات
عصبانی مانند هذیان و حرکت غیر ارادی و تار و بر و تشنج و تمدد در اطراف و اختلال حواسی مرض مستولی میگردد
صورت مخفی همان صورت از این مرض است که تشنج میفرماید و قد يكون من هذه الحميات الوابيه ما لا يشبه فيها
العليل ولا الحاسن القريب بغير حراة ولا تبغير النفس كغيره ومع ذلك فاما تكون منه لکه يسرع بدش الا طباء في امرها
که در صورت ظاهر مرض چندان اشتدادی ندارد و هیچ يك از علامات مذکور ووز نمیکند و طبیب گمان
هلاک مرض نمینماید ولی یودی مرض هلاک میشود

حمای نائب خلط این مرض بد و صورت مختلف ووز میکند با و بصورت نوبه ظاهر گشته و با
از ابتدا مانند سایر حمیات متصل تب دائم و متصل است در صورت اول مرض پس از يك دود و زاحسار ککلیت
و عسنگی بر نوبه مواظبه و یا مواظبتین مبتلی میشود و غالباً بعد از ظهر در ده و شصت و نوبه مرض گشته و خنجر
نموده و در واسط شب یا بواسطه عرض عرق و باید و بدان قطع میشود و فرمای از روز علامات نائب چند
زود تر از روز گذشته ووز میکند با اشتدادی بادی و در برقی قطع میگردد یعنی هنگام قره کوهانه تر و هنگام اخذ
و در از می شود و روز بعد نیز از مدت هنگام قره کاهیده شد و هم مدت هنگام اخذ نماید و هم اشتداد علامات

حمای نائب خلط

حائض مختلط

بیشتر میگردد و همچنین تا روز چهارم و پنجم الی هفتم هنگام قره بکلی موقوف گشته و حیائهم و متصل میشود و همین
 است که مایه این مرض حائض مختلط نام نهاده ایم و گاه برود مرض در ابتدا بصورت مواظبتین است یعنی در شبانه روز
 دفعه هنگام قره مشاهده میگردد و این قسم از قسم اول و خطی تر از آن است و در هر دو قسم استعمال ملاح کینین
 بیفاید و بهیچوجه تغییری در رفتار مرض نمیدهد صورت دوم پس از چند روز احساس کینالت و خستگی مرض تب
 کرده و تا روز چهارم و پنجم غالباً مبتلی بقشعره است اعراض آنکه بخودی خود عارض شود و بواسطه یک حرکتی و اگرچه علامت
 تناوب در رفتار مرض پیدا نمیشوند ولی نوعاً طرف عصر مرض اشتداد می پذیرد و این صورت بخصوص ظاهر میگردد در
 وقتی که مرض بائی بود و پادشخص نوبه یوز کند یعنی کسی که از اثر مپاسم نوبه بدش ضعیف گشته و طحالش بزرگ
 باشد و هر دو صورت از روز پنجم تا هفتم علامات تفوسی عارض شده و حریض ناتوان و افاده میگردد و داشته انداز
 اول بکلی باطل است و عطش شدید و زبان خشک و حریض ملهیب با قلق و اضطراب شدید و گاه مخصوصاً رقی که
 مرض بائی باشد از روز سوم و چهارم و گاه زودی زبان با شقاق و قرقره بدرجه خشک است که مانع از تکلم
 مرض میگردد و در اشخاص نوبه ممکن است از باره سپاه رنگ تفوسی پوشیده شود ولی مثل آنچه در حای
 متصل ذکر کردیم همیشه بیک نسق نیست و موافق حالت تناوب در آن تغییری مشاهده میگردد و نفس متعفن میشود
 و هذیان و بعضی علامات دماغی بدرت قبل از واسطه هفته دوم یوز میکند و علامات صدری که لازمه این
 مرض نیستند فی قبل از هفت کردند میشوند اگرچه در اشخاص نوبه که مبتلی به نزله ریوی باشند بسیار بود که از ابتدا
 مرض بصورت ذات الریه و با ذات الحجب و غیره ظاهر گردد و علامات بطنی غالباً با این مرض همراه اند که بیشتر از مرض
 مبتلی به تهوع و قی میباشند و در بسیاری از آنها حالت گرفتگی مخصوصی در معده احساس میشود و گاه در پهلوی
 راست و بیشتر در پهلوی چپ احساس جمع و سنگینی میگردد و بواسطه کوسپون حس جمع شد بدتر میشود و
 در شکم نفخ طبعی تفوسی کمتر مشاهده میگردد یعنی خیلی نادر است و در این مرض گاه شکم حالت مخصوصی پیدا میکند
 که با اثر سهلات مخصوص سهلات ملخی نمیتواند مقاومت کند و غالب مرض از استعمال سهلات ملخی مبتلی
 به اسهال مائی میگردد که بر ضعف حریض و قوت مرض افزوده و موجب هلاکت میشود و صداع جبهه در این
 مرض نیست و اگر هم باشد عارض بطور تناوب است اعراض آنکه عرض مرض ابتدا بطور تناوب بوده و پانوده و
 در بعضی از مرضا در پشت گردن و خلف سر احساس بوجی میشود که دائم و متصل است و موجب عدم راحت
 حریض میشود و هم چنین رعاف غالباً نیست و اگر هم باشد خیلی جزئی است و ارتباطی با صداع ندارد و در بیشتر
 مرضا مشاهده میشود که صبح پس از آنکه از خواب بیدار شد بعضی قطعات کوچک خونین در مخاط بینی یافت
 ریوی وجود دارد و دفع حیات هم در این مرض هم در حای متصل دائم در هفته دوم مشاهده میگردد و برزخ
 تفوسی در این مرض نادر است و گاه از روز هشتم تا پانزدهم در شکم و سینه و پشت یوز میکند و در اکثر مرضا
 غالباً بدن از عرق پوشیده شده است و بر زبان عرق که بیشتر در سر گردن و سینه و در پاها کثرت بهیچوجه تغییری در
 رفتار مرض نمیدهد و چون عاقبت مرض مشوم باشد علامات مذکوره اشتداد نموده و بر حریض ضعف و ناتوانی
 مستولی گشته و بنصر ضعیف و صغیر غلیظ شده و حرارت بدن انقباض یافته و حریض رعاف غالباً هلاکت پیدا
 و در صورتیکه منجر بشفا بود از آخر هفته دوم حای دائم و متصل مبدل به حای نوبه گشته و کم کم اشتها رجعت
 کرده و ملاح کینین مؤثر شده و خشکی زبان موقوف گشته و باره سفید باز در رنگی حاصل کرده و ناتوانی حریض

کم شدن و بتدریج شفا حاصل میشود و دوام این مرض نوعاً سه هفته است و گاه ناچار هفت و نه روز باد ترهم دوام
 میکند و مانند حای متصل دائم علامات بحرانی در آن دیده نمیشود و اگر طیب انای به مداوای مرض بود و بطریقی
 حرم و احتیاط را از دست ندهد بیشتر حای آن شفای یابد و عاقبت مرض چندان مشغوم نیست و این مرض در
 طهران همیشه اندک و در بیشتر سنوات در یابی و گاه در بار و بانی میشود و در سایر بلاد ایران از قبیل خراسان
 و کرمان و اصفهان کمز دیده شده و نادر الوقوع است

صور مختلفه — مگر بصورت مختفی که مخصوص به حای متصل دائم (تفوس) و تفویذ است به شایع و یک
 در حای متصل دائم ذکر نمودیم این مرض ظاهر میگردد و یکی از دانشمندان سه صورت در حای نائب مختلط ذکر
 میکند اول حای نائب مختلط بقول عام که در این صورت علامات متعارفه مرضی و ندارد و برخلاف عادت
 علامتی ظاهر نمیشود دوم صورت صفراوی که علامات معدی و ابتدای روز میکند و کم اشتداد نموده مرض
 شبیه به حای صفر میگردد سوم صورت ددی که متصف میشود بری و سواخی که در حای نائب دیده میشود

بسیار علائم مختلفه حای دائم و حای نائب و حای متصل و حای مختلط

در حای متصل دائم مریض از ابتدای مرض بطوری ناتوان و افاده میگردد که از روز دوم و گاه از همان روز اول
 از هر حرکات عجز دارد و قادر بر هیچ نوع حرکتی نیست و حواس آن غالباً در چند روز اول مختل میشود و قوه شاعیه
 و متفکره اش باطل میگردد و برخلاف در حای نائب مختلط تا اواسط هفته دوم مریض غالباً خودش بدون اعانت
 دیگری حرکت میکند و در حواس آن چندان اختلالی نیست حتی که تا آخر مرض که صورت سرسایحی و زمپکند
 چون از امتیاز کند مشاعرش بجا خواهد بود و سه روز بعد حای متصل دائم از اول مرض همراه است و
 از علامات لازم مان میباشند برخلاف در حای نائب مختلط و صداع در حای متصل دائم در جبهه است و
 بطور اتصال برخلاف در حای نائب مختلط عرضش بطور تناوب و صداع دائم در خلف سر میباشند نه در
 جبهه و هم چنین عاف در حای متصل اگر عارض شود قبل از هفت خواهد بود و بطور عاف حقیقی میباشند
 و چون عارض گردد موجب تسکین صداع میشود و برخلاف در حای نائب مختلط که عاف حقیقی نیست
 و غالباً خون جزئی از منخرین مؤخری شمع کرده و بانفت رویی دفع میشود و مخاط بینی گاه خونالود است و از
 روز اول تا روز دوم و از هم این حالت دیده میشود و گاه باشد که یک دو روز قبل از بروز مرض مانند
 علامات مقدمه ظاهر گردد و همچوچه ارتباطی با صداع ندارد و خشکی دهان و زبان در حای نائب مختلط گاه از
 روز اول و دوم بروز میکند و زبان بد ریجه خشک میگردد که در هیچیک از اراض خاده باین درجه دیده نمیشود
 برخلاف در حای متصل و هفته دوم زبان خشک سیاه و با شقاق میگردد و علاوه در حای نائب مختلط
 خشکی بان همیشه یک شوق نیست و گاه زیاده و گاه کم است و بعبارة دیگر یک نوع حالت تناوبی در آن دیده
 میشود و برخلاف در حای متصل دائم و بروز شود در حای متصل دائم در اواسط و با اواخر هفته اول است و گاه
 در تمام بدن حتی در صورت و گردن اطراف ظاهر میشوند و بیش از اوقات بلکه های پیشی همراه اند و برخلاف
 در حای نائب مختلط اگر بروز کند تا اواخر هفته دوم تا اواسط هفته سوم است و بروز آنها محدود و به سینه

مداد و جامه متصل و مختلف و متبوع

Y. O. Y.

و شکم و پشت میباشد و بالکه های پستی همراهی ندارند و نرف الدم و غانغرا باد که حای ثابت مختلط خلی بندرت ظاهر میشوند بخلاف در حای ائم متصل در صورتیکه عاقبت مرض مشعوم بود غالباً ظاهر میگردد و یکی از علامات تمیزه حای متصل ائم کری است که غالباً در هفته دوم ظاهر میگردد و در حای ثابت مختلط دیده نشده است اگر چه گاه باشد که فی الجمله سنگینی در گوشه ها ظاهر شود ولی گریه نشوند و دوام حای متصل ائم غالباً یک هفته و بندرت دو هفته بطول می انجامد و از این جهت است که امالی کرمان از آب هفت و مینا مندی تب یک هفته بخلاف حای ثابت مختلط که گاه تا چهار هفته و زیادتر دوام میکند و حای ائم متصل غالباً بواسطه عرق و کمتر بواسطه رعاف و اسهال و ادبار بجران می نماید بخلاف حای ثابت مختلط که حالت بحرانی ندارد پس این دو مرض بواسطه طریقه ی ورود و زمانها میتوان از هم تمیز داده و تشخیص نمود

رسالة الملك احمد متصلا في حيا مختلطة فابعد

اولاً حای متصل آن چون مرض بطور وبائی ظاهر گردد چنانچه اغلب چنین است باید شرایط حفظ صحیح را رعایت نمود و مرض را از هم جدا نموده و منفرد کرد و در تنظیف آنها و استحاحهما ممکن گونااهی نموده و هوای منزل را نظیف و پاکیزه کرده و بقدر امکان تجدید نمود و غسولات سرد و سرکه دار استعمال کرد و در استعمال مواد اتی سپتیک عفلت نورزید و اولین تکلیف طبیب تسکین حالت حائز و دفع التهاب و اشتداد آن است و در حصول این مقصود استعمال میراث متداول و شایع میباشد و در ابتدا استعمال مسهل با مقیّی مسهل خاصه در وقتی که امیناً معده و امعاء بود از لوازم است ولی از استعمال مسهلات قویّه باید احتراز نمود چه بر ضعف مریض افزوده و عاقبت مرض را مشوم میکند و از استعمال آمپیک در هنگام مقدمه بعضی از اطباء تجید میکند و میگویند سیر مریض را متوقف نمود و از مدت آن بکاهد و بعضی دیگر از استعمال کلل تجیدات میمانند و استفراغ دم بخیزان صورت و رمی رستا صوراً با جاذب نیست و در این صورت با کمال احتیاط باید فصد کرد و اگر فصد نکند بهتر است زیرا اگر چه موقفاً فصد موجب تسکین بعضی عوارض میگردد و قلق و اضطراب مریض را کم نموده و بالنسبه راحت میگردد ولی گذشته از آنکه مدت نقاهت را البته زیاد خواهد کرد تحمل است مرض را مبدل بصورت ضعیفی با سرنخائی نماید مخصوصاً در وقتی که و باشد پدید آید انداختن لود ریشت گوش و غوز که در صورتیکه صداع شدید و نبض قوی بود جایز است و از هنگام ترابها هنگام وقوف مریض لازم است طبیعت همه روزه یک دو دفعه تقاضا نماید و پوست نداشته باشد لهذا استعمال حقنه های ملین و مفتّح از لوازم است و در دفع صورت سرنخائی و ضعیفی استعمال عوامل مقوی محرک و عوامل ضد تشنج و عوامل محرک قوی در میان اطباء شایع میباشد و از این جهت است که عصاره کلکیا و مطبوخ آن و شراب علا و ترپاک و مشک و کافور و اترا استعمال میکنند و مشک را تا چند گرم استعمال کرده اند و با اعتقاد مایه از استعمال مسهل را ابتدا باید اعلا به مقوی سریع الهضم و مایع و باین مایع با کمی شراب علاجه حفظ قوی بعد میل و رغبت مریض استعمال کرد و الا عاقبت مرض مشوم خواهد شد و مطبوخ قهوه و چای بنرین در حفظ قوی مؤثر است و هم چنین است محصولات رنیکار نیز در دفع عوارض عصبانه اینهای سرد مستعمل سودمند است و غالباً چون مریض در شبانه روزی یک دو دفعه در این روز

که حرارتش از ۲ تا ۵ درجه سانتی گراد باشد اشتداد می یابد و عوارض عضبانی را دفع می کند و در دفع
 هذیان استعمال امپیک منفردا و با مخلوط با تریاک مستعمل است و از ۲ تا ۵ سانتی گرم چون بطور پیوسته استعمال
 کند هذیان را موقوف کرده و خواب را بر طرف نموده و زبان را تازه میکند و میتوان آنرا با هم وزن خود تریاک استعمال
 کرد و یکی از ادویه که در دفع این مرض مؤثر است سولفات کپین و سایر املاح کپین میباشد و غالباً اثرهای نیکو
 از آن پدید میشود و در وینا که در طهران در اوایل سال ۱۲۹۹ هجری پس از تحلی و روز کرد و زیاده از ۲ هزار نفس را
 هلاک نمود از استعمال سولفات کپین اثرهای خوب دیده شد و در مرضاتی که من بنده مصنف این دارا بمقدار زیاد
 استعمال کردم بیشتر شفا یافتند و ابداً کرمی در آنها پدید نشد و خلاف سایر اطباء که این دارا استعمال نکردند بیشتر
 مرضای آنها تلف شدند و اگر معده و دی جان در بیند کربال مانند و در تقاضای این مرض و استعمال غلبه مقوی
 و شرابهای اعلا نباید کوفته می کرد و در حرارت ناکه باید کوفشید

ثانیاً جای نائب مخلط اولین تکلیف طیب در مژدای این مرض استعمال سولفات کپین است چه املاح کپین و و
 مخصوص این مرض میباشد و باعتبار اعتقاد ما سولفات را سایر ترکیب دارد اگر چه بعضی کلورید را در این خصوص در دو
 معده تبیل بود ترکیب میدهند و نوعاً مقدار شربت ملح کپین در این مرض در صورت متعارفی در سانی گرم و در
 صورت ردی از ۲ تا ۳ گرم و زیاد تر است و در اول مرض استعمال مسهل یا مقوی مسهل جایز است و اگر علامات
 معده و امعاء موجود باشند لازم و زیاده از یک مسهل جایز نیست و چنانچه در تبیل علامات بیان کردیم در استعمال مسهل
 در این مرض نهایت احتیاط را باید رعایت داشت و نوعاً اطباء املاح کپین را در هنگام فتره یعنی همینکه اشتداد می کشد
 و سکوتی در حالت مرض پدید گشت و بعضی در الحمله آرام گرفت و جلد مایل به برتری شد استعمال می نمایند اگر چه در صورت
 ردی در هنگام اشتداد هم باید آنها را بکار برد و باعتبار اعتقاد ما در اول مرض باید یک مسهل یا یک مقوی استعمال کرده و
 بعد شروع با استعمال سولفات کپین نمود و در این بین هرگاه خشکی زبان شدت کند و در اثر این مرض گردد
 ضوفاً استعمال الش موقوف دارند چه در بعضی مرضا که سولفات کپین بر خشکی زبان می افزاید و بعد حمله استعمال
 نمایند و با اخر مرض با استعمال آن باید مداومت نمود و یکی از عوامل مؤثر در این مرض انتی پیرین است چه با سولفات
 کپین توأم استعمال شود و یا منفرداً و غالباً قلق واضطراب را کم نموده و اوجاع رعی را که پیشتر موجب ابتداء مرض است
 راحت آنها میباشد بر طرف کرده و در مرض با راحت نموده و خواب می آورد و این دارا از ابتدای بروز می تا هنگام توقف
 مرض میتوان استعمال نمود و در زبان انحطاط که حمله ارض بصورت نوبه ظاهر میشود اگر استعمال کند موجب
 ضعف مرض و سقوط قوی میگردد و هم چنین در صورت ضعفی استعمال آن جایز نیست و استفراغ دم نرعموی
 نه موضع در همه صور این مرض حتی در صورت ذات الجنین ذات الریه اصلاً جایز نیست و ممکن است پس از چند ساعته
 موجب هلاک مرض گردد و در صورتی که استعمال املاح کپین انتی پیرین نباید و اهر داشت و غالباً استعمال
 آنها علامات صد ری بکلی موقوف میگردند و چون وجع پلوها و محل فوق معده شدید باشد شمع خردل نیز اند
 و نیز پاشویه خردل و استعمال شمع آن در ساقها جهت دفع عوارض ماغی مؤثر است و در دفع پیوست چنانچه
 درجهای متصل ذکر کردیم حقه های ملین مستعمل اند و هم چنین در صورت سرسای و ضعفی بخوی که در حلقه
 متصل ذکر نمودیم استعمال عوامل مقوی محرک و عوامل ضد تشنج و عوامل محرک قوی را با سولفات کپین باید توأم
 نمود و هم چنین در صورت صد ری علاوه بر سولفات کپین استعمال عوامل ضد تشنج لازم است و مخصوص بولیکا

خجلی مؤثر میباشد و در صورت معدهی اشریه ترش خزه و متخروخ دار باید استعمال کرد در هر صورت بواسطه استعمال اغذیه مقوی سیرج الرضیم با آنکه حریض غبت ندارد باید قوی را حفظ کرد و شرابهای علانی نشانند و استعمال بزنیهای سرکه در این مرض جایز نیست و اطبای انگلیس در این مرض اگر چه مسهلات قوی استعمال میکنند و لحاظ اعتقاد ما جایز نیست و شاید در جمالت هند که بیشتر اطبای انگلیس این مرض را در آنجا دیده و ندای مؤثر اند استعمال این مسهلات مفید باشد

حق تیفوئید که از اراض شایع فرنگ است در جمالت ما ناآگون دیده نشده و همین جمای متصل دائم و باخای نائب مختلط است که صورت تیفوئیدی آنها را بعضی از اطبای فرنگ محل تیفوئید میکنند و حال آنکه ما بین تیفوئید و این اراض پنونیت فاحشی است و علامات مخصوصه تیفوئید را باها موجود نیست و لهذا از ذکر تیفوئید اعراض کرده و انرا بیان نکردیم

در بیان افسناکینا

کنکینا پوست گز گز با اسم کنکینا پوست چندین درخت را که هر از طایفه روپاسه و از صنف سنکونه میباشد می نامند و در تجارت اقسام زیادی از کنکینا متداول است و نوعاً آنها را دو جنس کرده اند کنکینای حقیقی و کنکینای غلط که هر یک دارای اقسام خاصی هستند کنکینای غلط الکونید فانه که در کنکینای حقیقی موجود اند و دارای خواص ضد تناوبی میباشد چون در این جنس وجود ندارند کنکینای غلط نامیده شده و چهار قسم این جنس که از طایفه کنکینای حقیقی میباشد عبارتند از ۱- کنکینای سفید و تیس ۲- کنکینای نو واکه غالباً در قلب کنکینای قرمز بجای و در ۳- کنکینای لوکرای غلط که لوکرای پست نیز نامیده میشود و در قلب لوکرای حقیقی داخل میشود و ۴- کنکینای سفید لوکرای کنکینای دیگر و کنکینای کوسکونی می نامند و این سه قسم از ارای ماده هستند و سوم به اربسین و سایر اقسام کنکینای غلط که از جنس ارف ستما میباشد و صفت متمایز شان درازی آلات تدکیر است از این قرار اند ۱- کنکینا پتون که کنکینای سنت لوسی نیز نامیده میشود ۲- کنکینای پیتا که دارای الکونیدی است و سوم به پیتا ۳- و ۴- پوست اکر و ستای پرو و بر ذیل ۵- قسمی که معروف است به ریشه کنکینا

کنکینای حقیقی مقصودان جنس از کنکینا است که دارای کپین و سنکونین بود و صاحب خواص ضد تناوب و دافع الحی و هر اقسام این جنس از صنف سنکونه میباشد که صفات متمایز آن از قرار ذیل است بن گل این صنف ملصوق صاحب لبر است که دارای پنج دندان است و تاج آن بک برگ و قشعی شکل و دارای پنج قسمت و انبویه آن اسطوانه و گوشه دارد و پنج الت تذکیر و جوف این انبویه ملفوف میباشد و کپسول آن بیضی شکل و کشید و ثنائی المسکن و صاحب دو صراع و دندانهای بن گل مانند اجی انرا احاطه کرده است و در روی اضلاع مجرای آن تخته های غشائیه شکل خدی محتوی اند بهر حقه صنف سنکونه عبارت از درخت بزرگ است که همیشه سبز است و منافذ آن خشبی شاخه ها و برگها بر در مقابل هم واقع شده اند و گل های آن خوشه شکل و مانند سبد میباشد و یکی از دانشمندان صنف سنکونه را موافق آنکه کپسولش از تحت به فوق و باز از فوق به تحت باز شود بر دو قسمت نمود

کنکنا خاکسری

کنکنا خاکسری

دولد مسافری که شناس که چندین سال در قسمت تحتانی احرک جنوبی گردش کرده این دو قسم است که راز صنف سنگونه را دو نوع متمایز می‌اند و چنین می‌گوید که نوع اول را سنگونا و نوع دوم را کاسکار یا می‌نامند و هم اقسام نوع اول قاطع الحی می‌باشند یعنی دارای کپس و سنگونین اند برخلاف نوع دوم که دارای این دو الکلونید نیست نوعاً کنکنا حقیقی که در تجارت متداول است بر سه قسم است کنکنا خاکسری و کنکنا زرد و کنکنا سرخ و کنکنا سفید عبارت از اقسام کنکنا غلط می‌باشد

کنکنا خاکسری سه قسم از این کنکنا از اقسام کنکنا غلط می‌باشد یعنی کنکنا را بکا و دو قسم دیگر که مشابه اند و نوعاً در کنکنا خاکسری حقیقی مقدار سنگونین زیادتر از کپس است و شکل پوست شاخه‌های کوچکی است لوله که طول آنها از ۳ تا ۵ سانتی متر و مخششان از ۱ تا ۲ میلی متر و دارای شکافهای سطحی و پوشیده شده اند از بشره خاکسری و شن و باتره و کساره این لوله ها گاه صاف و گاه کمی لپی و رنگ آن زرد باخته و با سرخ رنگ که بواسطه فرو بردن در آب این رنگ زیاد می‌گردد و این قسم کنکنا دارای بوی مخصوص متمایزی است و طعم آن عفت و تلخ و رنگ گردان سبز خاکسری است و یک قسم از این کنکنا که به لوکرای بزرگ موسوم است صفت متمایز آن این است که تخم آنست و تخم این قسم بیشتر و عضو متشکله است و لوکرای حقیقی دارای سنگونین زیادی است و کپس آن کمتر از کنکنا کالیزا یا می‌باشد

طول رخت کنکنا خاکسری از ۱ تا ۲ متر است و برگهای آن مستطیل و رخی شکل و بی‌زرد و رخسند و دارای گودهای خدی می‌باشند

یک قسم از کنکنا خاکسری موسوم به کنکنا الیما و یا کنکنا هوانو کو و علامات متمایز آن از این قرار است رنگ داخلی آن زرد نارنجی با سرخ رنگ و دارای بوئی نیست و بشره آن سفید رنگ گاه نازک و صاف و گاه ضخیم و قدک خوش طباشیری و گاه تخمش بیشتر و غارچی شکل و در روی این بشره طبقه پارازیتی موجود است شبیه به لیکن دانشمندان فرانسه نوعاً کنکنا خاکسری را سه قسم کرده اند کنکنا الیما خاکسری و یک کنکنا الیما خاکسری و بزرگ و کنکنا الیما سفید

قسم دیگر از کنکنا خاکسری موسوم است به کنکنا هوما الیس و یا کنکنا هاوان و پست ترین اقسام است همیشه به شکل لوله می‌باشد و رنگ بشره آن خاکسری خاکی رنگ است و رنگ خود آن مختلف می‌شود از خاکسری مایل به وردی تا خاکسری سیاه رنگ و در قطعات بزرگ آن مانند کنکنا سرخ برآمدگیهای ثولول مانند ای است که شکل خلوط طولی در پهلوئی هم قرار گرفته اند و یک جنس از این قسم که موسوم است به هوما الیس جدیدی رنگ بشره پیچیده آن مانند رنگ آهن است و از این جهت شبیه به کنکنا حقیقی سرخ می‌باشد و نوعاً اگر کنکنا هوما الیس تقریباً سفید می‌گردد و این قسم مقدار زیاد سنگونین دارد

کنکنا زرد این قسم نیز دارای اقسام ثانوی چندی است و نوعاً کنکنا زرد دارای قطعاتی است خیلی بزرگتر از کنکنا خاکسری و محتوی مقدار زیادی کپس می‌باشد و مرکب با اسید کپنیک و قلیک جزء از اسید کپنیک با اهاک مرکب است و بواسطه این دو قسم کپنات است که مطبوخ آن موجب ترسب محلول سولفات سود می‌گردد

کنکنا کالیزا یا که کنکنا زرد سلطانی (سنگونا کالیزا) نیز نامیده می‌شود عبارت است از کنکنا متداولی

افشا ککینا

ککین و شکل قطعاتی است که طول آنها از یک دم مطر است تا نیم مطر تخشان تقریباً از سه متری مطر تا یک شش مطر و رنگ جوئی آنها زرد خرمائی و پایتیره تراست و دارای هیچ لایه میباشند و در کساره آنها طبقات متناوبی از خرمائی و سفید مشاهده میگردد و اجتماع این طبقات خارجی طعمشان زیادتری از طبقات داخلی است و رنگ مخصوصی آنها میدهد و طعم این قسم ککینا بسیار تلخ و بعضی است و طبقات خارجی طعمشان زیادتری از طبقات داخلی است و دارای بوی نیست و چون بشیران فی اثر است گاه از آب داشته و ککینا کالنی ابای مقشر نمیداشد و در این صورت از همه اقسام ککینا با قدر تراست و گاه بعضی قطعات در تجارت متداول است که علاوه بر بشیر دارای مواد ترکیبی آهکی و خطها و برگهای نباتات پارزیتی میباشند و در قطعات خیلی بزرگ طبقه مواد خارجی تخمین است و دارای شکافهایی است که قعر آنها خاکسری تیره است و در قطعات کوچکی بشیر نازک و خشن اسمر اللون و دارای شکافهایی سطحی است

ماده عامل ککینا که عبارت از کینین بود در این قسم زیادتری از سایر اقسام موجود میباشد و از همه اجزای ککینا کالنی ابای از سه متری تا یک متری و سولفات کینین باید حاصل شود

ککینای زرد نارنجی پوست این قسم ککینا در صورتیکه نازک بود طبقات خارجیش دارای رنگ و روی میباشند در مقابل رنگ زرد خالصی که در طبقات داخلی آن موجود است و موافق عمر و رخت چهار قسم ککینا از آن اخذ مینمایند و از همه جوانی تر قسمی است لوله شیبه به دار چینی که آنرا ککینای ارچینی نامیده اند

ککینای زرد پادشاه اسپانیول را توفت که خود ککینا را در دفع نواشی استعمال میکردند و هنوز کینین را از آن استخراج نکرده بودند این قسم ککینا را بواسطه فشنگی نگش که زرد نارنجی است و طعم مطبوع و بوی نامذش محفوظ داشته و مخصوص مصرف سلاطین بود و در تجارت هرگز پیدا نمیشد

ککینا انشوبوگا که در تجارت فرانسه معروف به ککینا پیتا یا است قسمی از ککینای زرد است که دارای الکلوتیدها و زیادی میباشد ولی سنکونین بیش از کینین دارد

ککینای زرد لینی قسمی از ککینای زرد است و درختان هنوز شناخته نشده

ککینا کارنارین دارای چندین قسم است که در همه اقسام آن مقدار بسیار کمی الکلوتید یافت میشود و اقسام آن عبارتند از ککینا کارنارین زرد که شبیه است به ککینا لوکرای سفید و ککینا کارنارین نارنجی و ککینا کارنارین اسمر اللون

ککینای سرخ

ککینای سرخ (قرمز) این قسم از ککینا دارای رنگ قرمز پررنگی است و چون انگشت را بر روی آن بمالند سرخ میگردد و از حیثیت ترکیب ککینای خاکسری و ککینای زرد واقع شده و کینین سنکونین در آن بیک مقدار موجود اند بدون آنکه یکی دیگری تفاضل داشته باشد و در بعضی اقسام آن نوعاً از این اجزای سنکونین و از اینها هم جزء کینین موجود است و این قسم از ککینا زیادتری از سایر اقسام تن مخصوصی دارد که رنگ ملاحظه آنرا سبز میکند و دارای اقسام ثانوی چندی است که عموماً آنها را بر دو صنف کرده اند صنف اول ککینای سرخ متد و صنف دوم ککینای سرخ پیت و صنف اول نیز دارای دو قسم است ککینای سرخ غیر ثولولک و سرخ ثولولک ککینای سرخ غیر ثولولک که المانیها و انگلیسیها آنرا ککینای سرخ حقیقی مینامند که از دانشمندان متنبی به گپور موافق خیم پوست این قسم را نیز بر سه قسم ثانوی کرده و آنکه از همه کوچکتر است لوله و آنکه از همه بزرگتر است کینین

مباشند و هر چه عمر پوست زیادتر بود بشیره آن تخمینی و خوشتر و بیشتر شکاف خواهد داشت و رنگ این بشیره در پوستهای جوانتر سفید و در پوستهای که عمرشان متوسط بود خاکستری تیره و در پوستهای پیری پوشیده میشود از واد نیای پازنی و رنگ خود پوست مختلف میشود از سرخ با خسته با سرخ نارنجی و با سرخ پر رنگ و طعم آن تلخ و مخصوص عفت و کمی خطر است و در پوستهای کوچک پس از تلخی شیبی بی احساس میگردد

کنکناهی سرخ ثلوی صفت متنازه این قسم است که در حالتیکه پوست تازه باشد عدد زیادی از نقاط پرماده در سطح آن مشاهده میگردد ولی بواسطه اصطکاک این برآمدگیها مفقود میشوند و این قسم دارای رنگ قرمز گیت و گیسو و موافق حجم پوست از این چهار قسم کرده و کوچکتر از هر لوگ و بزرگتر است و بشیره آن زیاد با تخم شکاف دارد و رنگ آن خاکستری تیره با خاکستری سبز رنگ و با خاکستری سفید مختلف میباشد و طعم این قسم کنکناهی تلخ و عفت است و المانیها و انگلیسها کنکناهی سرخ ثلوی را به کنکناهی موافق نسبت میدهند پس هرگز و از رنگ درخت حاصل میشوند

کنکناهی قرمز است گیسو و چهار قسم ثانوی را این قسم کنکناهی معین کرده از این قرار کنکناهی قرمز با کنکناهی قرمز نارنجی و این کنکناهی قرمز با کنکناهی قرمز که بشیره اش سفید است و شبیه به مپکا میباشد نوع این اوقات کنکناهی سرخ اعلا خیلی کم یافت میشود و دارای قیمت زیادی است و این اعیانهای قرمز با تقلب کرده و کنکناهی زرد و نارنجی و بخار امانا کحی و در فدا سرخ گردد با آخیره این اوقات سلام تمدن فرنگ در هندوستان کنکناهی را با زراعت کرده و مقدار زیادی عمل آورده اند و از این جهت است که قیمت سولفات کینین این با نام قزل نموده و خیلی ارزان شده است

دینا ناگ کنکنا کلسف حلال

اهالی پراوین پوست را کنکنا مینامند و لفظ کنکنا مشتق از آن است و هم چنین است لفظ گنگنه که ما اهالی ایران بلفظ مینا می نامیم و خواص طبی این پوست در فرنگ و در ایران تا سال ۱۰۴۹ هجری (۱۶۴۸ عیسوی) بکلی غیر معلوم بود یعنی یک صد و پنجاه سال بعد از انکشاف عالم جدید خواص این دانشمندان طب کشف شد اگر چه میگویند قبل از آنکه کریستوف کلمب و بعضی دیگر از سیاحان مانند کوئز و پیری این عالم را کشف نمائند مردمانی و خواص این را در می دانسته و در دفع حیات استعمال میکردند و این را در ابراهامی فرنگ پوشیده داشته و چون ابراهام صاب ملک خود و ظالم میدادند بمرافع بزرگان مطلع نمیشدند و لما این مسئله قدری از حوزه عقل و دانش خارج است چه نمیتوان تصور نمود که در مدت یک صد و پنجاه سال چنین رازی پوشیده ماند با آنکه اختلاط و مزاج مردم پراوین و اهالی اسپانیول به شیمی رجه و سید و با آنان هم کیش و هم مذبح گشته بودند و قبول این مسئله در صورت امکان میسر بود که بگویند جز چند خانواده از اهالی پراوین و کوی را بر خواص کنکنا و قوف نبوده نه آنکه میگویند ام افراد ملت این مملکت را این نکته واقف بودند زیرا در این صورت هم بخوبی بود مردمان فرنگ این را از یاد مکتوف میساختند و نمیگویند چرا بیکان خواص کنکنا را از شهرهای پراوین و موخه بودند چه این حیوانات چون گریز و بیهوش شدنی به کار مردمانی سکون یافته و از آبهای نوشیدند و در مدای و ای

خویش بدین نحو میگوشتند و حقیقت این مسئله نیز چندان محقق نیست چه اولاً باید وجود شیر بادری و ثابت نمود و بعد بر وزن و نوبه را آن مدلل کرد تا این مدعی پذیرفته شود اما میتوان گفت چون طبیبان در علاج نواب ریشه ها و پوستهای تلخ را استعمال مینمودند کم کم بواسطه تجارب عدیده خواص ککینا را نیز معلوم کردند و متدرجاً بمیان مردم منتشر شد

در سال ۱۱۳۸ هجری (۱۷۳۵ میلادی) **یوسف ذوالسبوری** از **انئون دریناد** معروف نامور شد که به امریکا مسافرت کند و تاریخ طبیعی این عالم را مطلع گشته و آنچه نباتات تازه بیند برای باغ سلطنتی بفرستد این دانشمند میگوید ساکنین قریه **مالاکاتوس** که در چند فرسخی **کراوات** است پیش از سایر مردم بر خواص ککینا مطلع بودند و در این باب شرح مبسوطی مینگارد

در انکشاف خواص ککینا نیز حکایتی نقل میگردد که در مملکت **پوپاد** نشانی بود **کتل سنکون** نام وادار فنی بود که در شهر **لینا** گرفتار نوبه شدیدی گشته قاضی شهر نیز بیضه ککینا تجویز نموده شفایافت میکنند قاضی مذکور خاصیت این دارو را از مردم دریافته بود و از آن به بعد ککینا به گرد کوفتس معروف گردید و کم کم زهاد عیسوی که در شهر **لینا** بودند استعمال این گرد را شایع ساخته و به مرضای فقیری عطا نمیدادند و از این جهت مدعی هم ککینا با اسم **لینا** خوانده میشد و بالاخره کشیشان مذکورده وی مذکور داد و دوم نزد قاضی القضاة مشی **لوگو** فرستاده و از این به بعد بنام او موسوم شده و آنرا گرد کار دینال مینامیدند

پس از آنکه **کتل سنکون** در وجه اش از امریک به اسپانیا بول مراجعت کردند سبب اشتها را این دو اگر پیشتر مردم آنرا استعمال مینمودند و بواسطه کثرت استعمال آن تجاری و فی فرصتی غنیمت شمرد ککینای قلابی را بر مردم میفروختند و لهذا از اهمیت ککینای اصلی کاسته شده و جمع کثیری از طببا و خیلی از مدارس طبی بر ضد آن برخاسته و هر کس آنرا استعمال مینمود گرفتار مجازات و جریمه میگردد و ککینا بقدری در فرنگ غریب الوجود شد که یکی از طببا بزرگ **دوم** موسوم به **فرانسوی** که از طرفداران آن بود هر چه مینمودند در دکان عطاری ها و نه در دواخانه ها از این دست نینماد و ناچارانند هار عیسوی تمام میکرد تا از این وابه مرضای او عطا نمایند

موافق قول **سیدم** که از طببا بزرگ انگلیس است تا در سال ۱۷۷۰ میلادی (۱۷۶۱ هجری) ککینا معمول به طببا انگلیس بود و از این تاریخ تا سال ۱۷۷۰ استعمال آن بکلی ممنوع شد چه که چند نفری درین حمله نوبه از این دوا نوشیده و هلاک شدند و هلاکت آنها را حامل بر اثر این دوا نمودند و در سال مذکور سیدم دوباره آنرا معمول داشته و استعما شایع کرد و چنین حکایت میگردد که یکی از متطببین انگلیس معروف به **تالبود** در سال ۱۷۷۹ میلادی (۱۷۶۰ هجری) لونی چهاردهم پادشاه فرانسه را که مدت ها مبتلی به نوبه بسیار میسر بود بواسطه داروی مخفی معالجه نمود پادشاه مذکور دوا مخفی او را به ۴۰۰۰ لیره خریداری کرد و به دو هزار فرانک وی را موظف فرموده و با ورتبه بجایب بخشید و فرمود که بستان و ابا با اسم علاج انگلیسی جنات چاپ نموده منتشر کنند و آن دوا نبود مگر تعفین خمری غلیظی از ککینا

قدرت پادشاه مذکور و بذل عنایت بی کران و نسبت به تالبوسب شد که مردم فرانسه پیروی پادشاه خویش را نموده و استعمال ککینا را متداول نمودند و کم کم سایر ملل فرانسه اقتباس کرده و در وزیر و از منافع این دوا بزرگ بهره مند شدند و جمعی از دانشمندان از قید **یادوس سیدم** و **مورتون** و **تورن**

دلائری و رتوف بواسطه تجارب و امتحانات بسیار و زحمت بیشتر خواص تراپوتیکی این دارا
معین ساختند اما حقیقتی که در نفر از طبای برک یکی را ما ز منی و دیگری با گلیوی بر عقیده فاسد
خود باقی مانده و مدت ککینا را بسیار می نمودند و اگر از جوده تازه می یافتند هر آنکه از گها و خویش منفصل و
شرکسار میشدند و در ابتدای این مائه آخری میلادی یکی از دانشمندان خواست تا خواص ککینا را عموماً
داده و آنرا در همه امراض استعمال کند ولی بواسطه تجارب ثابت نمودند که این دانشمند راه غلطی پیش گرفته و ککینا
در هر مرضی مفید فایده نیست

در سال ۱۲۰۰ مسیحی (۱۲۳۶ هجری) دو نفر از دانشمندان پلته و کاوانتویس از زحمت زیاد کینین را از
ککینا استخراج نموده و بدین واسطه استعمال ککینا سهل تر گردید

در بیان خواص ککینا

هرگاه شخص بمال مقدار زیادی گرد ککینا یا شامد بواسطه کثرت تلخی ابتدا ذائقه اش متاثر میگردد و بعداً حس
حرارت مزاج و ثقلی در قسمت معده میکند و در اشخاصی که بحسن این دوا هضم نشد و موردی پیشود این
خاصیت در ککینای سرخ زیادتر از اقسام دیگران مشاهده میگردد و نادراً موردی است که اسهال میشود و پس از چند
ساعت که این دوا وارد معده شد طین عارض شده و گوشه ها سنگین گشته و گاه کرمی و ترس از روشنائی بروز
میکند و در سردی عارض میگردد که با حس انقباض در شقیقه ها همراهی رد و پس از چند زمانی موردی
او جاعی و معده میشود که در بعضی اشخاص بحال شدت خواهند داشت

چون در حقیقت ماده عامل ککینا در دفع حشرات و سکنه ها است پس سزاوارست که اثر فیزیولوژی این
دو ماده بخصوص کینین را در ابتدا ذکر نموده بعداً اثر تراپوتیکی آنها را بیان کنیم

توسو میگوید در یکی از بیمارستانها از دوا بهی جوانی در یک دفعه ۲۵ گرم سولفات کینین شامد
و یک روز دیوانه بود و تنی میگوید شخص مرضی مبتلی بود به اسم و حمله های آن مرض همه روز در ساعت
معین می آمد حمله شفای مرض یک دفعه ۲۵ گرم سولفات کینین شامد چهار ساعت پس از شرب و امتی
به طین گوش گشته و مشاعرش مختل شده و دوا و وقت های هولناک عارض گردید و من این شخص هفت
ساعت پس از شرب دوا عیادت کردم در صورتی که کور و کر بود و هذیان میگفت و غیث و انس راه بود
و به دوا شدیدی مبتلی بود و هر لحظه می کرد و بعباده دیگر مبتلی به قسم حقیقی سولفات کینین شده بود
و بدون آنکه دوائی در دفع سوانح مذکوره استعمال شود مرض بخودی خود در هنگام شب بر طرف گردید

بیشتر ملاحظه که از استعمال سولفات کینین اگر چه مقدارش کم بود عارض میگردد و نوعاً مرض از عرض آن شاکا
میکند سنگینی گوش است که گاه منجر به کرمی میشود و این سانحه دوا هر دوز همه اطباء مشاهده می نمایند نباید
اعتنا بقول کسی نمود که میگوید من سولفات کینین را در یک روز تا ۵۰ گرم استعمال کرده ام بدون عرض این
سانحه و سایر سوانح دیگر فیزیولوژی که از دانشمندان نموده است میگوید از استعمال ککینا بمقدار زیاد
در غالب اشخاص حرکات خفای بسیار شدیدی عارض میگردد و صفات مقابله این صحت زمان ظهور آن

موافق اختلاف اشخاص تغییر میکنند و در اغلب اشخاص ثقل سامعه و گرمی و یک نوع حالت مستی مقدّم
عرض حی ظاهر گشته و فی الجمله تشعیر و پس از آن بروز میکند و حرارت خشکی در بدن ظاهر شده که با صداع
همراهی دارد و این حی متدرجاً بر طرف شده و بواسطه بلت بدن موقوف میگردد

نوعاً گرمی که از استعمال کین مقدار زیاد غرض میشود موقتی است و بزودی بر طرف میشود اگر چه گاه
ممکن است مدتی دام کند چنانچه بکلی از دانشمندان از موده اشخاصی بیان میکنند که مدتی بر استعمال سولفات
کین مقدار زیاد مداومت نموده و بامدت چندین سال مبتلی بر طنین گوش بودند و هم چنین طفلی را یک
میتابید که بواسطه پس از استعمال سولفات کین گرم شد و این گرمی مدت چندین سال در او دوام نموده و
کاملاً شفا یان ممکن نگردد و سولفات کین کمتر از گرد ککینا موردت قی میشود و بیشتر موردت اسهال
میگردد و این مسئله را باید همیشه طیب و مد نظر داشته باشد که هرگاه سولفات کین اسهال آوردن
در دفع حی کم میگردد پس در این صورت باید مقدار کمی تریاک از مرکب کند

اثر سولفات کین در سلسله عصبانی بهیچوجه ارتباطی با اثر تحریک موضعی آن که در غشاء مخاطی مجرای
میتابند ندارد چه بسیار دیده شده است که مجرای هضمی با شدت تحریک نموده بدون آنکه عوارض عمومی
بروز کند و بالعکس بسیار شده است که موردت سوانح عصبانی شدید گشته و در اعمال هضم اختلالی
نپاورده است

اثر تحریک موضعی سولفات کین را اگر چه جمعی انکار نموده اند ولی در حصول آن شبه نیست چنانچه در
میگویند در دوز فزونی که شرب سولفات کین در آنها محذور و بود از راه تحت جلدی آنرا داخل نمودم یعنی پس از
برداشتن بشره جلد بواسطه ذرایع سه سانی گرم این دارو در آن محل در ور کرده و این در وره موجب
وجع شدیدی گردید و موردت حصول اسکاری شد که تقریباً نیم خط عمق داشت و اشخاصی که این دارو را
بطریق تحت جلدی استعمال میکنند اگر حصول اسکار را مشاهده نمایند وجع موضعی و علامات ورمی را
هم روزه مشاهده خواهند کرد و در گرد ککینا عوارض مذکور کمتری در می بیند زیرا که ماده عامل که عبارت
از کین بود در این گرد بحالت ترکیب است و بطور بطوء اثر نمیتابد و علاوه مواد قابضی که در آن موجود
میتابند اصلاح تحریک کین را میکنند و بواسطه همین مواد قابض است که ککینا انساج حیوانی را نا
یک مدتی مانع از فساد میشود و بجهان طریقی که پوست بلوط در د با غت اثر نمیتابد این پوست نیز در آنها اثر
میکند

اثر ککینا در جهاز دماغ و نخاعی بواسطه تجارب بی شمار در حیوانات و در مردم
سالم و هم چنین در اشخاص مرض ثابت و مسلم شده است که الکلوئیدهای ککینا با دارای اثر بلا واسطه
در محور دماغ و نخاعی میتابند و بنیاد است که این اثر موافق اختلاف مقدار شربت و ابد و صورت
مناقض گردد و هنگام ظاهر میشود هنگام اول هرگاه دوا با مقدار کم استعمال کرده باشند حالت تحریک
و هیجانی در اعمال دماغی مشاهده میگردد هنگام دوم هرگاه بر استعمال و مداومت کنند و مقدارش
را زیاد نمایند حالت سکون و آرامی را اعمال مذکوره بر زمین نماید و بکلی از دانشمندان بواسطه تجارب کثرت در
حیوانات ثابت میکنند که هنگام تحریک در صورتیکه ملح کین را یک دفعه و بلا واسطه در بدن داخل کنند و مقدار

زیادی از آن مجاورد مغز گردد شد بدتر خواهد بود ولی همیشه مدت آن کوتاه است و هنگام سکون بر خلاف
سریع تر و مطمئن تر ظاهر میشود و مدت آن طولانی تر است هرگاه ملح کین را با واسطه بطور بطور داخل نمایند
بطریق که در آتش متدرجاً مجاورد مغز گردد مثل آنکه مقدار منقسم و منظم از راه جذب معدی در بدن داخل شود
و همین بنا بر این واسطه اخبارات چند روزه بدن انسانی بافته اند که ملح کین مقدار کم مورت تحرکی میشود و قیصر المده
و بمقدار زیاد در صورتیکه بطور منقسم و متصل وارد بدن گردد موجب تسکینی میشود و طول المده یعنی مدت ماندن
باقی میماند و در مقابل این دو هنگام اجتماعی از علائم و آثار بروز میکند که در صورتیکه منظم و مقدار زیاد
کین را زیاد کنند این علائم نیز بدو انقطاع اشتدادی پذیرد و بدو زایل از این قرار است ابتداء در حالت سنگینی
و عدم ثباتی ظاهر شده و فی الجمله صدای بر وز کرده و گوشه صدا میکنند و در غار رخ شده و حالت ارتجاج خفیفی
در بدن ظاهر میگردد که متدرجاً منجر به حالت فتور عمومی میشود و تعاس ظاهر گشته و خدات شریع میکنند
و ابتدا گوشه ها سنگین شده و چشمها تارگشته و سرعت عمل ابصار و سمع بکلی باطل میگردد و حس جلد مفقود شده
و بدین حرکت باز ماندن مریض مستلزمی میماند و بالاخره اعمال دماغی تمام باطل میگردد و علاوه بعضی اوقات
هذیان و اختلاجات و همه عوارض رحم حقیقی ما تنجس بروز میکنند و در بعضی حالات ندرتاً دیده شده است که
چون مقدار ملح مستعمل باین منتهی رجحان رسد شخص بی حس حرکت افتاده و در حالت اغما بلاقیت میرسد و یکی
از دانشمندان بواسطه امتحان آنکه در وزغ نموده چنین ثابت میکنند سولفات کین ابتداء در نخاع اثر نموده و فایده میکند
مراکز اعمال انعکاسی و بعد از مدتی اثر میماند و فایده میکند خراش حرکات را در او حیثان بنظر میآید که کین
خود اعصاب با اثری نداشته باشد ولی مانند مانیاک هرگاه قطع تازه در عضله وارد کنند اثر متقلص میبازد و
اگر عضله را در محلول سولفات کین فرو برند سرعت تمام قابلیت تقلصش مفقود میگردد

اثر کیناد در جهاز دوران کیناد در جهاز دوران دارای اثری است مضاعف مانند اثری که
در سلسله دماغ و نخاعی میباشد و این اثر نیز متعلق است بمقدار ملح کین چنانچه هرگاه ملح کین را بمقدار کم در
فواصل زیاد مثلاً از هفت تا بیست و سانی گرم در چندین دفعه استعمال کنند بلا واسطه بر قوت ضربات قلب افزوده
و قوت و سرعت نبض را زیاد میکند و چون بمقدار زیاد و بتدریج استعمال شود یعنی در شبانه روز و از این و
باین تا گرم موجب تسکین عمل سلسله قلب عرفی میگردد و در ضربات قلب و نبض شدت بطئی ضعیف میشوند
و یکی از دانشمندان ثابت کرده است که در اشخاص مبتلی به تب این اثر تسکین بیشتر ظاهر میگردد و نادداشتن خاصی که تب
نداشته باشند و ملح کین علاوه بر این اثر تسکین نیز موجب نقصان و تنزل حرارت میشود و در همان زمانی که
قوت و سرعت نبض را کم میکند حرارت جلد نیز بطور وضوح تنزل میماند و در حقیقت این اثر بر بدن بقیه بلا
واسطه بطور دوران است

علاوه بر آثار مذکور چون استعمال ملح کین را مدتی امتداد دهند طولی نمیکشد که مورت بعضی تغییرات در خون
میگردد چنانچه به تازگی جمعی از دانشمندان ثابت کرده اند که نوعاً وقت و مبعان خون را زیاد میکند ولی یکبار
دانشمندان از موده مسمی به **بی کین** چنین بیان میکنند که ملح کین مقدار زیادی فیبر پیچیده را از بدن
زمان گلبولی را کم میکند و چون کینیا و ملح اثر بمقدار زیاد مدتی استعمال کنند در حالتیکه دوران عمومی با
بطئی کرده و اعمال تنفسی و فایز را مختل نموده موجب کودت خون و عرق میگردد و باللائمه خاصیت

اثر ککینا

معاد تن بر طرف نموده و رنگ سپاه و هیئت تابع این میدهد

تر و مو میگوید ملاحظ کنید که بر صورتیکه بواسطه مجاری جذب و انقباض نفوذ کنند و عجب درین وضع آنالت میگردند و چون بلا واسطه آنها را با یک جزئی از اجزاء بدن مجاور نمایند و این مجاورت طولی کشد اثری در آن جزئی میکند که کمال مخالفت را با اثر مذکور دارد چنانچه هرگاه مجرای هضمی در حالت طبیعی باشد سولفات ککین در آن احداث تحریک شدیدی میکند و اگر اوقات از این تحریک تعبیر نمایند باز در قوت اعمال اینالت و اگر مجرای هضمی در حالت مرضی بود و مقدار ملح مستعمل خیلی زیاد و یا مدت استعمالش طولانی باشد تحریک مذکور بسیار متبدل میگردد به تحریش و حتی که همه درجات و درم ظاهر شده و همه نتایج آن بر وزن میگذارد از قبیل عطش و قی و اوجاع موضعی و اسهال و غیره و چون بدقت بنگریم این اثر سولفات ککین معاین خواهد بود با اثراتر و کلور و فورم و اسپید سپا پندریک که هرگاه آنها را بلا واسطه با یک جزئی از اجزاء بدن مجاور کنند و در تحریش آن جزئی گشته و اگر بواسطه معده و یا استنشاق و یا راه دیگر جذب شوند مورد فقدان حس و عرض حالت تحدی میگردند

بالاخره سولفات ککین را پس از آنکه در بدن داخل گردند سرعت و مقدار زیاد از طریق مجاری بول خارج میگردد یعنی نصف مقدار مستعمل را میتوان از بول اخذ کرد و در این صورت اکثر اوقات بواسطه مجاورت با عشاء مخاط کلبه مثانه احداث تحریک و همچنان در آن عشاء نموده و گاه موجب بروز وجع و التهاب سایر علامات و درم مثانه گشته و گاه نیز موجب حبس بول میشود و تغییر در بول خارج شده میدهد این معنی که مقدار خروج اسپید وریک را کم میکند و بوشارد را معرفی خراج نموده که بواسطه جذب ملاحظ کنید و وجود آنها را در بول میتوان اثبات کرد و این معرفت که بی نهایت حساس است عبارت است از بد و در پیتاسیوم بد و ره که با ککین موجود در بول متحد شده و رسوب تولید مینماید رنگ گرد ککینای نارنجی و نسخه معرفت که امر در معمول یکی از دانشمندان موسوم به **مابره** است از این قرار است بگرنذاب مقطره ۵۰ سولیمه ۴۰/۵ بد و در پیتاسیوم ۱۰۰ حل کنند و یک سانتیمتر مکعب این محلول یک سانتی گرم ککین محلول در بول را راسب میکند و رسوب چون غبر محلول است مفقود نمیشود و بواسطه معرفت مذکور میتوان وجود ککین را در خونی که بواسطه مجامتا از بدن خارج گریه باشند معاینه نمود و یکی از دانشمندان بطور بثوت میگوید ماده که در این صورت از بول اخذ مینمایند عبارت از ککینین است که یکی از ترکیبات آبی و جز ککین باشد

اثر ککینا در سایر آلات محمولات ککینا در آلات تنفس چنانچه بعضی از مصنفین گمان کرده اند موجب ترکم و احتقان دم میگردد و فقط هرگاه آنها را بمقدار زیاد استعمال کنند مورد قلق و اضطراب خواهد بود و هم چنین در آلات هضم تحریش شدیدی که بعضی گمان نموده اند نمی آورند و فقط پس از استعمال محلول آنها در هان تلخ میشود و در بعضی از مرضا گاه گاستریتی پیدا شده است و نوعاً بیشتر مجموعین سولفات ککین را بمقدار زیاد بخوبی تحمل میکنند بخصوص هرگاه مثلاً این را از مغزین مخاط سازند و با در کسول داخل نمایند تا تلخش محسوس نگردد و اگر محلول آن بطور پیوسته استعمال کنند غالب مرضا طاقت تحملش ندارند و در بعضی از مرضا که سولفات ککین را در هنگام قریه بمقدار منقسم می شامند گاه گاهی حمله های گاستریتی مشاهده میگردد و گو با سبب و نشان آن بود که سولفات ککین موجب توقف اختلالات مزمن معده میشود ککینا و الکلوئیدهای آن بهیچوجه اثری در بدن ندارند و در طولانی خلاف اثری بلا واسطه و مخصوصی میکنند

چه سرعت حجم از آن میماند

موافق تجارب و امتحانات دیگر ثابت شده که خاصیت مقوی و حرمت ککنیا در الکلوئیدهای آن موجود نیست و این دانشمند که خاصیت مذکور را از آن سلب میکند میگوید ککنیا بواسطه مواد عصاره و مخصوص بواسطه قوتی که محتوی است دارای این خاصیت میباشد

بقول کلی ککنیا عبارت از جسمی است تلخ و قابض و مخصوصاً در تقویت مزاج اثر میکند و بدین جهت در بسیاری از حالات که ضعف بر ششجمع علیل غلبه نماید استعمال میگردد و نیز در انقباض اقسام نر و و زواخل اعمال تغذیه استعمال میشود و از عوامل قاطع حی و دافع تناوب است و بر مواد صلبه خون افزوده و مقاومت اعصاب را زیاد میکند و از معدن تقویت کرده و محصولات ورمی و تعفنی را بر طرف میسازد و مانع از تراکم خون و احشا شده و دفاع میماند ضعیفی که از استیلا ی بسیاری از اعراض مخصوص احراض حمله ظاهر میگردد و عصاره نرم ککنیا بهترین صورت وائی است و لازم است که در وسط غذا و یا بلافاصله بعد از غذا استعمال شود تا در معدن بخوبی پذیرفته شده و هضم سهل و جید گردد چه بسا دیده میشود که چون در خلأ معدن خصوصاً ناشتا محصولات ککنیا علی الخصوص شراب آنرا استعمال کنند و در وقت سوء هضمی میشود که منجر به انقباض ضعف میگردد چون قابلیت انحلال کپن بسیار کم است نوعاً املا حش را که محلول اند استعمال میکنند و سولفات کلوئید و بر میدات را بر سایر ترنجیم میدهند و چنانچه ذکر کردیم اثر اصلی کپن تنزل حرارت خانی و از آنرا اکسیداسیون الی و تقویت عمل تغذیه است لهذا استعمال آن در دفع حیات بخصوص حیات خردابی که عبارت از حیات ناسه باشند شایع و متداول است و باین جهت است که حیات و اعراض ککنیا میمانند و طبعاً دانشمندان طب مایل اند که اثر قاطع الحیاتی کپن را بیک نوع اثرانی سپتنکی فرض کنند و چون طریقه تولید میکروبهای حی و کفیت تنجیر آنها بخوبی شناخته نشده اثر کپن نیز مجهول میباشد که اباد در البان عضلات احشا و در اعمال عصبیه قلب و مخصوص در اعمال سلسله سمپاتی که کپن دارای اثر تغییر و تبدیلی میباشد و باین وجه چنین اثران در بسیاری از اقسام نورالژی بعضی از اقسام نوروز مجهول است که به چه طریق در این اعراض اثر کرده و آنها را دفع میماند

بعد از کپن سنکونین و سنکونیدین از سایر الکلوئیدهای مستخرج از ککنیا قوی الاثر تر اند و سنکونین در قطع حی هم ضعیف تر از کپن است و هم طبیعت بخوبی آنرا تجلی نمیکند و مخصوصاً این الکلوئید را در دفع ضعف معا و در کوچک کردن حجم طحال هیپرتروفی شده که از اثر حیات شدید عارض میشوند استعمال می کنند و سنکونیدین که بیک مدتی کپن بدین نامیده میشد در قطع حی تحمل الاثر است و با آنکه آنرا نامقدار سستی و عارض اختلاجات استعمال کرده اند فایده در قطع حی مترتب نشده و طیب باید همیشه در مدنظر داشته باشد که استعمال کپن اگر چه مقدار کم بود در عوامل خطرناک است و از عوامل مسقط درجه اول میباشد زیرا که موجب تپقط البان ورمی میگردد و لهذا در قهائ حی استعمالش ممنوع است

دانشمندان فرنگ در دفع حیات ناسه ککنیا و الکلوئیدهای آنرا به چند طریق استعمال میکنند و هر طریقه را با اختراع موسوم نموده اند و ما هر یک از آنها را بدلا میکاریم

طریقه توری گرم کرد ککنیا را بیک دفعه یا بلافاصله بعد از حمله و در آخر حمله بناشنا مند و بلافاصله

طریقه توری

ککینا سید

ککینا سید

روز فاصله دهند و بعد از روز بیای گرم نیک دفعه بنوشند و هشت روز فاصله دهند و بعد نامد هشت روز متوالی هر روز یک گرم بنوشانند

طریق سیدم که معمولاً مالی انگلستان است لیس از فراغ طبیعت از جمله مرض از عین تا به گرم گرم ککینا را مقدار منقسم هر ربع ساعت ربع ساعت فاصله یک گرم و نیم بنوشانند و پس از هشت روز فاصله دهند و روز متوالی نیز همین مقدار را در همان فواصل استعمال کنند و در مقابل مقدار مذکور از ککینا گرم سولفات کین را نیز مقدار منقسم باید استعمال نمود که هر ربع ساعت به ربع ساعت اسانتی گرم بنوشانند

طریق بر تو نو که معمولاً مالی فرانسه است گرم گرم ککینا و بابک گرم سولفات کین را مدتی قبل از موعد جمله در یک دفعه و باد و دفعه به فاصله یک گرم بنوشانند و هر چه ممکن شود فاصله دوا را از موعد جمله بشمار کنند بهتر است و پس از پنج روز نیز همین مقدار بنوشند و پس از هشت روز دیگر نیز همین مقدار نامد یکجا که همین مقدار را هشت روز به هشت روز استعمال کنند و هرگاه عرض حی مدتی طول کشیده باشد باید بر مقدار سولفات کین افزود و فواصل امتداد بجا نیاورد که ابتداء و یا تدریج و بیست و پنج ناسی روز و باین طریق شخص علیل معاف از عود می گردد و بعضی از اطباء معاصرین سلیقه خود تغییر در طریق مذکور داده اند و بهتر از همه آنست که پس از فراغ طبیعت از جمله مرض مقدار زیادی سولفات کین استعمال کنند و کثرت وقت مقدار آن بسته به شدت وضع عمومی تصوف طبیب است مثلاً در گرم در دو سه دفعه بفواصل نزدیک بنوشانند و در روز مرض راحت نمایند و بعد همان مقدار را استعمال کنند و پس از دو روز دیگر نیز همان مقدار و کم کم با فاصله زیاد کنند تا چهار و یا شش هفته و زیادتری و **وسو** فاصله اول را دو روز قرار میدهند و بعد سه روز و چهار روز و هم چنین

املاح کین را در عوارض نتیجه نواب از قبیل نورالری و استسقا و نفالدم و در درماتیم مفصلی جاد استعمال میکنند و هم چنین در دفع حالت افتادگی وضعی که سبب آن تعفن جمای تیفوئید و حمای وضع حملی بود مقدار کم آنها را مکرراً معمول میدارند مثلاً هر ساعت اسانتی گرم و یکجا انداختنشان ثابت کرده که محلول یک گرم کین در سه گرم آب منع میکند سرعت و کثرت از باد با سیلهای تیفوئید و نیز با سیلهای بی گولی کولرا را و نیز ثابت شده است که هرگاه قبل از استعمال کین بابک سهیل ملخی و بابک مقوی گاه هردو را استعمال نکرد باشند کین چندان اثری نخواهد کرد زیرا که از استعمال سهیل و بابک مقوی گذشته از آنکه تحمل بدن زیاد میشود و بخوبی کین را تحمل نمایند و فواید مجاری لکوسمی باز شده و عمل جذب سهیل تر میگردد

محصولات ککینا را در همان مواقعی که سایر مقویات را استعمال میکنند باید استعمال نمود و در اختلاط ضعف و غائزانی حلی تیفوئید که با سقوط قوی همراه باشند خصوصاً استعمال آنها مفید است و در دفع اختلالات خناری و اسکور بوتی در دفع الکلیسم این محصولات را بکار میبرند و در خارج در دفع نسجه بیمارستانی و غائزانی حریطوب و غیره استعمال میشوند

سیدم ککینا
محصولات ککینا

ککینا سید

ان پدسی گرم ناعی گرم

غانغراہائے و تعصن بھی خود مانند

عوامل مقوی دافع الحی متدرجاً باید اشامید

کُنْشایِ رُزِ را بهین طریق میسازند و مانند عواملِ عقوی دافعِ الحی استعمال میکنند

والکس بطریق مذکور میسازد و مقدار شربت یا نایز از ۱ تا ۲ گرم است و هرگز نباید بهائی استعمال میشوند

جزء شود و مقدار شربت این تعفین از آماه گرم است بطور یوسپون و با خلوط با شراب

۴۰ از عفان ۲ شراب اسیانوی الکلی ۵۰ درجه مکدی ۵۰۰ پیوسته هارنیم کوپ کرد. و ز عفان اخذ و با الکلی شراب

محصول ککینا

۷۲۱

خالص بفرایند و حفظ نمایند و این الکسر مقوی و محرک و دافع تشنج است و مقدار شربتیش از ۲ تا ۳ گرم و شربتیش در او اندک این مانند سیلابی ردفع بتفوس استعمال نموده و سبب اشتها را نگرید

الکسر دافع الحای هوکرام (تقفین انتی سیتیک) تعفین مرکب ککینا مطابق و اسازی انگلستان بگزینیم کوب کرده ککینای رد ۱۰۹ خورد کرده

پوست نارنج ۳۰۰ نیم کوب کرده ریشه زراوند ۲۷ زعفران خورد کرده ۳۰ مسحوق قرمزانه ۳۰ الکحل ۵۰۰ درجه ۵۰۰ و در الت دیلاسمان بچسباند و بر روی تفاله بقدری الکحل ۵۰۰ درجه ۵۰۰ ریخت که محصول ۵۰۰۰ جزء گردد و این تعفین مقوی

و دافع حی است و مقدار شربتیش ۱ تا ۲ گرم بطور پیوسته و با مخلوط با شراب

تعفین مرکب ککینا (الکسر مقوی و بت) مطابق و اسازی المان

بگزینیم مسحوق ککینای رد ۱۰۰ مسحوق جنطیانا خلال نارنج مکذبا الکحل ۹۵ درجه ۱۳۲ عرق دارچینی ۴۲ مدت ۱۰۰

بچسباند و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف کتد و بر تفاله بقدری از مخلوط ۳۰ جزء الکحل ۱۵ درجه و ۱۰ جزء عرق

دارچینی افزایند و مجدداً با فشار صاف نمایند که مجموع این مصفاای ثانوی با مصفاای اول ۵۰ جزء گردد و این تعفین با

بطور پیوسته و با مخلوط با شراب جهت تقویت از ۱ تا ۲ گرم و جهت دفع حی از ۲ تا ۳ گرم استعمال می نمایند

عصاره مایع ککینای رد مطابق و اسازی انگلستان بگزینیم کوب

کرده ککینای رد ۱۰۰ الکحل ۹۰ درجه ۱۰۰ اب مقطر مقدار کافی مدت ۴۰ ساعت ککینا را در ۵۰ جزء اب بچسباند

و گاه به هم زنند و بعد ردوی صافی و بخیله و بقدری اب مقطر ویان ریخت که مصفی ۴۰ جزء شود و این مصفی با

بد وینا کلاز ۱۰۰ درجه حرارت تجا و زمانند بخیله کتد محصول ۲۰۰ سانیمطر کعب رسد و بگذارند سرد شود و با کاغذ

صاف نمایند و مصفی با تجدیداً بخیله کنند و دارای عسائیه مطهر کعب حجم گردد و با وقت یک حجم الکلی که در فنجی ذکر کردیم بران

افزایند تا چشم و سانیمطر کعب شود و حفظ کنند و این عصاره مایع در اثر مساوی چها بمقابل و زنش ککینا و از اینجا

اسانس ککینا که عبارت از لیکو و دافع نورالشی باقی بود استعمال می کنند و از عوامل مقوی دافع نورالشی است

و مقدار شربتیش از ۳ تا ۵ گرم که ۳ تا ۴ دفعه در عرض و استعمال شود

عصاره ککینای رد مطابق کس بگزینیم کوب کرده ککینای رد ۱۰۰ الکحل ۵۰ درجه ۵۰

اب مقطر ۱۰۰ ککینا را با الکحل در الت دیلاسمان ریخت و جهت اخذ الکحل مصفی با در حمام ماربه تقطیر کنند و بر روی محصول

اب مقطر ریخت و گاه به هم زنند تا ۱۰۰ ساعت و بعد با کاغذ صاف نمایند و مصفی با در حمام ماربه بخیله کتد تا بقوام عصاره

حی و از ۱۰۰ جزء ککینا ۵۰ جزء عصاره حاصل میشود و مقدار شربتیش این عصاره در تقویت از یک دسی گرم تا ۲

گرم و در دفع حی از ۲ تا ۳ گرم است

ایضاً معکول بیمارستانهای لشکری بگزینیم از گرد ککینای رد ۱۰۰ الکحل

۵۰ درجه ۵۰۰ الکسرین ۵۰۰ گرد را با هم و زنش الکحل بخیله کنند و ۵۰ ساعت بماند و بعد در الت دیلاسمان با ما بقی الکحل این

خیله را داخل نمایند و مصفی با در حمام ماربه تقطیر کنند تا پیش الکحلان گرفته شود و این محصول را با الکسرین مخلوط

نموده بخیله کتد تا بعطرت عصاره منجری گردد و در این عمل ۵۰ جزء عصاره بدست می آید و مقدار شربت و محل

استعمال این عصاره مانند عصاره ککینا است

عصاره ککینای خاکسری مطابق ککینا (عصاره نرم ککینا)

بگزینیم ککینا

در نقیصه

بگیرند ککنیای خاکسری ۱۱ اب مقطر جوش ۱۱ ککنیای اینم کوب کرده و مدت ۲۴ ساعت در ۱۰ جزء اب جوش بچینند
وگاه گاه بهم زنند و صاف کنند و تقالید را در چهار جزء دیگر اب بنزدیم کرده و با فشار صاف نمایند و هر یک از این دو مصفی
را مجدداً با کاغذ صاف نموده و جداگانه در حمام ماریه تیجر کنند تا بغلظت رب و بعد مخلوط نموده و مجدداً تیجر نمایند تا
بقوام عصاره نرم و تقریباً از ۱۰ جزء ککنیای ۱۱ جزء عصاره بدست می آید و مقدار شربت آن در تقویت و دفع هی
از ۱۰ دسی گرم تا ۱۵ گرم و در دفع بواسطه ردی و اگر می باشد

عصاره ککنیای سرخ مطابق کد کس این عصاره را مانند عصاره ککنیای زرد
میزانند و مقدار شربت آن در تقویت از ۱۰ دسی گرم تا ۱۵ گرم و در دفع هی از ۱۰ تا ۱۵ گرم است

عصاره الکلی ککنیای زرد مطابق کد کس بگیرند نیم کوب کرده ککنیای کالز ابابا ۱۱ الکلی

۱۰ در ۱۰ جزء ککنیای اب الکلی خیر کرده و دالت دپلاسمان ریختند و دالت را بسته ۱۱ ساعت بگذارند و بعد
ما بقی الکلی را بکار برند و مصفی را در حمام ماریه تیجر کنند تا بغلظت رب و بعد مخلوط نمایند و محصول را بنزدیم در حمام ماریه تیجر کنند تا
بغلظت عصاره نرم و مقدار شربت این عصاره در تقویت از ۱۰ دسی گرم تا ۱۵ گرم و در دفع هی از ۱۰ تا ۱۵ گرم است و

عصاره الکلی ککنیای خاکسری را بنزدیم در حمام ماریه تیجر کنند تا بغلظت رب و بعد مخلوط نمایند و مقدار شربت آن در تقویت

و دفع هی از ۱۰ دسی گرم تا ۱۵ گرم است و در دفع هی به تنهایی با اثر است و انرا بیشتر با ماده دافع الحای بگیریم ضمیمه

یکند و عصاره الکلی ککنیای سرخ را بنزدیم در حمام ماریه تیجر کنند تا بغلظت رب و بعد مخلوط نمایند و مقدار شربت آن در تقویت

ککنیای بدست می آید و مقدار شربت این عصاره در تقویت و دفع هی بنزدیم از ۱۰ دسی گرم تا ۱۵ گرم است

عصاره خشک ککنیای مطابق کد کس بگیرند عصاره ککنیای خاکسری مقدار منظور و مقدار

کافی اب مقطر حل کرده بطریقی که اول بغلظت رب غلیظی باشد و بعد این محلول را با عانت فلم موی بشقاب بکشند

و در گرم خان خشک کنند و این عصاره مقوی و دافع هی است و بیشتر از ضمیمه سایر عوامل دافع الحای قرار می دهند

و مقدار شربت آن ۱۰ دسی گرم تا ۱۵ گرم است

گرانول ککنیای معمول مانیل این دو ساز از گرد ککنیای کالز ابابا بهم و زرش قند گرانولها

میزانند و این گرانولها یکی از محصولات بسیار ساده و بسیار مؤثر ککنیای محسوب میشوند که مرضابدون کراهت

استعمال می نمایند و مقدار شربت آن در دفع هی از ۱۰ تا ۱۵ گرم است در عرض و زود در تقویت از ۱۰ تا ۱۵ گرم

شربت ککنیای زرد مطابق کد کس بگیرند ککنیای کالز ابابا نیم کوب ۱۱ الکلی ۱۰ در ۱۰ جزء

۱۱ اب مقدار کافی قند سفید ۱۱ ککنیای اب الکلی دالت دپلاسمان داخل کنند و بقدری اب بران آید که محصول

مصفی ۱۰ جزء گردد و جهت اخذ الکلی این مصفی را در حمام ماریه تیجر کنند و بگذارند سرد شده و با کاغذ صاف کنند

و قند را به مصفی افزوده و در حمام ماریه تیجر کنند تا بقوام شربت و حفظ کنند و این شربت مقوی و دافع هی

است و مقدار شربت آن از ۱۰ تا ۱۵ گرم است و شربت ککنیای خاکسری را به همین طریق

باید ساخت ولی مقدار ککنیای ابابا مضاعف نمود و از عوامل دفع هی است و مقدار شربت آن نیز از ۱۰ تا ۱۵

گرم می باشد

شربت حنای پدی ککنیای معمول گو و بنبر بگیرند شربت ککنیای زرد ۱۰

محلول بدواً و اسید استیک ۱۱ اسید را در محلول بدواً حل کرده و با شربت مخلوط نمایند

۱۰ گرم این شربت دارای ادسی گرم بد و راهن است و از ترکیبات مستحکم میباشد و دارای چندان طبعی نیست و از عوامل مقوی و حرمت کننده بدن و ضد خازن است و مقدار شربتش ۱۰ تا ۱۵ گرم

شربت خمری ککینا مطابق کدکس بگیرند عصاره مائی ککینای زرد را شراب گش ۳۰ قند سفید و عصاره را در شراب حل کرده با کاغذ صاف نمایند و در ظرف در بسته قند را افزوده و حمام مآد حل کنند و بگذارند سرد شود و حفظ کنند و ۱۰ گرم این شربت دارای ادسی گرم عصاره ککینا میباشد و در تقویت معد و دفع حمی از ۱۰ تا ۱۵ گرم و زیادتی استعمال میگردد

شربت حدیدی ککینا مطابق کدکس بگیرند شربت خمری ککینا ۹۰ ستراناهن اما نیای ۱ ستران را در ۲ جزو اب مقطر حل کرده با کاغذ صاف نمایند و با شربت مخلوط کنند و هر ۱۰ گرم این شربت دارای ادسی گرم ملح آهن و ادسی گرم عصاره ککینا میباشد و از عوامل مقوی حرمت کننده بدن و دفع حمی محبوب میگردد و مقدار شربتش از ۱۰ تا ۱۵ گرم است

شربت دافع الحمای ککینا بگیرند شراب افح الحمای ککینا ۱۰۰ گرم شربت ساده خیلی غلیظ ۲۰۰ گرم مخلوط کنند و در دفع نواب غارض و اطفال هر روزه ۳ تا ۴ قاشق اش خوری استعمال نمایند

لرزانه لکین و ککینا بگیرند ساک دور لکین ۵۰ شربت ککینا ۱۱۰ اب ۱۱۰ مطابق معمول لرزانه سازند و از ۳ تا ۴ قاشق کوچک مانند مقوبات استعمال کنند

قرص ککینا بگیرند گرد ککینا ۴۰۰ گرم در چینی ۲ قند سفید ۴۰۰ با مقدار کافی لعاب کثیرا قرصهای یک گرمی سازند و ۲ تا ۴ قرص در عرض و در مانند مقوبات استعمال نمایند

شراب ککینای زرد مطابق کدکس بگیرند نیم کوب کرده ککینای زرد ۲۵ الکل ۴۰ درجه ۱۰۰ شراب قرمز ۱۰۰ ککینا را در ظرف در بسته با الکل مخلوط کرده مدت ۲۴ ساعت بگذارند بماند و بعد شراب را افزوده و نامدت ۱۰ روزگاه گاه بهم زنند و سپس با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف نمایند و حفظ کنند و موافق قول **سویران** الباق خشبی ککینا یک جزو از ماده ملون شراب قرمز را جذب میکنند در صورتیکه اینها بحدوب دارای مقدار زیادی الکل و شیدها هد بود پس باید شراب قرمز را مبدل به شراب سفید نمود بهرجه شراب ککینا را چون با شراب گراش شراب لونیل و شراب مآد و شراب مالا گاسانند مقدار ککینا همان مقدار مآد میباشد یعنی ۲۰۰ گرم و الکل و الکل و ککینا را مانند عوامل مقوی دافع الحمی از ۱۰ تا ۱۵ گرم در عرض و در استعمال نمایند

شراب مقوی ککینا معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند دوم از گرد ککینای خاکسری ۱۰۰ الکل ۴۰ درجه ۲۰۰ شراب قرمز ۲۰۰ گرم و با الکل مخلوط کرده مدت ۲۴ ساعت بگذارند بماند و بعد شراب را افزوده نامدت ۱۰ روزگاه گاه بهم زنند و بعد با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف نمایند و مقدار شربت این شراب از ۱۰ تا ۱۵ گرم است

شراب افح الحمای ککینا ایضا معمول بیمارستانهای لشکر بگیرند عصاره ککینای زرد ۲ الکل ۴۰ درجه ۲۰۰ شراب قندی بیمارستانهای لشکری ۱۰۰ مطابق معمول مخلوط کنند و در تقویت و دفع حمی از ۱۰ تا ۱۵ گرم بیاشامند

در بیمارستانهای سفیدی شراب کنکینا را این نسخه میسازند بگردند شراب قرمز ۱۰۰ تخفین کنکینای زرد ۱۰ مخلوط کنند
و هرگاه تخفین کنکینا موجود نباشد یک جزء عصاره کنکینای زرد را در ۱۰۰ جزء شراب قرمز حل نمایند
باید دانست که شرابی که فوراً با تخفین کنکینا و شراب قرمز ساخته شود اگر چه در صورت ظاهر که راست معشوش
بنظر می آید ولی بنظر لایوتیکی از محسوسات نیکو می آید زیرا که الکل و درجه بهترین محلات مواد عامل بسیار
مخلوطی است که در پوست کنکینا موجود است

شراب کنکینای خاکسری که کس این شراب را مانند شراب کنکینای زرد میسازد ولی مقدار
کنکینا در اینجا ضعف کنکینای زرد می باشد و مقدار شربت این شراب از ۱۰ تا ۱۰۰ گرم است
شراب کنکینای سرخ این شراب را که کس نمی مانند شراب کنکینای زرد میسازد و مقوی و دافع
الحمی است و مقدار شربت آن نیز ۱۰ تا ۱۰۰ گرم

شراب سیگن مطابق انجمن و سازی بوردو بگردند صبر سقوطی حرکی مک
۱۰ افسنتین رومی قنطور بون دقیق کنکینای زرد مکده ۱۰ زعفران ۱۰ پوست نارنج ۱۰ شراب اسپانیولی ۱۰۰۰
و اینم کوپ کرده مدت یک روز در شراب بچسباند و با فشار از پارچه گز رانیده و ۱۰۰ جزء قند افزوده حل کنند
و بعد با کاغذ صاف نمایند و حفظ کنند و این شراب مقوی معده و فی الجمله ملین است و مقدار شربت آن از ۱۰ تا ۱۰۰
گرم و ۱۰۰ گرم آن دارای ۱۰ سانتی گرم صبر است

شراب حدیدی کنکینا مطابق ککس بگردند سولفات خالص متبلر آهن اسید ستریک
متبلر مکده ۱۰ اب مقطر داغ ۱۰ شراب کنکینای خاکسری که با شراب گزنش ساخته باشند ۱۰۰ ملخ آهن واسید را
در اب حل کنند و بعد با شراب مخلوط نمایند و حفظ کنند و هر ۱۰ گرم این شراب دارای یک دسی گرم سولفات
آهن که معادل ۱۰ سانتی گرم آهن خالص است و از عوامل مقوی و حرمت کننده بدن و دافع کلور و زاست مقدار
شربت آن ۱۰ تا ۱۰۰ گرم

شراب حدیدی کنکینا معمول بیمارستانهای لشکری بگردند سولفات
خالص متبلر آهن اسید ستریک مکده ۱۰ اب مقطر داغ ۱۰ شربت ساده ۱۰ شراب کنکینای خاکسری ۱۰۰ ملخ آهن واسید
را در اب حل کرده و شربت را افزوده و بعد با شراب مخلوط نمایند و مقدار شربت این شراب مانند شراب حدیدی
ککس می باشد

شراب برغام (شراب قهوه کنکینا) موکا کنکینا معمول دانسی بگردند شراب
اسپانیولی ۱۰۰۰ گرم مسحق کنکینا مسحق قهوه بوداده مکده ۱۰ اگر لکات آهن ۱۰ گرم قهوه و کنکینا را در اب پلا
با شراب مخلوط نموده و لکات را در مصفی حل کرده با کاغذ صاف نمایند و این نسخه عبارت از نسخه اصلی شراب برغام
است و در این نسخه مقداری از ملخ آهن مبدل به اکسید شده و در میگرد دین بهتر است که ابتدا در یک مقداری
شراب یک گرم اسید ستریک حل کرده و بعد ملخ آهن را حل نمایند و ب مصفای مذکور اضافه کنند و در این صورت
ملخ آهن در نشد و ترکیب محصول مستحکم تر میگردد و هر چه شراب برغام در هر ۱۰ گرم دارای ۱۰۰۰ غاد عامل
یک گرم کنکینا و یک گرم قهوه و تقریباً یک سانتی گرم لکات آهن می باشد و مقدار شربت آن ۱۰ تا ۱۰۰ گرم است
که قبل از غذا یا شامند

شراب مقوی و مغذی بوژود (شراب کنگیا با کاوا) محمول
انجمن و اسازی بوژود بگزید کاواوی بوداده کنگیا کالز با شراب مالا گاه ۲۰ الکل ۵۰ درجه

ع از یک طرف کنگیا را خورد کرده و مدت هشت روز در شراب بخیسانند و با کاغذ صاف کنند و از طرف دیگر کاوا را نیم کوب کرده و الکل را بر ویان ریزند و نامدت هشت روز به حرارت ۵۰ درجه مخلوط را نگاه دارند و گاه به هم زنند و بعد رطام مار به قطیر کنند تا پیشتر الکل گرفته شود و باقی مانده را در صفا می مذکور بخیسه ۵ روز بگذارند

بماند و مجدداً صاف کنند و حفظ نمایند و مقدار شربت این شراب ۵ تا ۵۰ گرم است
شراب سیکن مطابق نسخه بوشاردا (شراب افع الحای کنگیا)

بگزید کنگیا کالز با ۱۰۰ گرم پوست انگوستور صادق ۱۰ گرم الکل ۲۰ درجه ۵۰ گرم پوست هارایم کوب کرده و در ظرف در بسته مدت ۲۴ ساعت در الکل بخیسانند و بعد ۵۰ گرم شراب ترش بورگونی افزوده مدت یک ماه بگذارند بماند و گاه به هم زنند و سپس صاف روی آن را بدارند و حفظ کنند و مقدار شربت این شراب در دفع تب از ۵ تا ۱۰ گرم و در تقویت از ۱۰ تا ۵۰ گرم است و مخصوصاً چون ۵۰ گرم آن را در وقت بلایان به نوبه استعمال کنند مانع از نکس و عود مرض میگردد و ۵۰ گرم اگر قبل از غذا بپاشانند مانند مقویات قوی اثر کرده و موجب سهولت مضغ میشود

شراب سنبل الطبی کنگیا بگزید نیم کوب کرده کنگیای زرد ساطانی ۵۰ گرم نیم کوب کرده سنبل الطیب ۵۰ گرم در ۲۰ گرم الکل ۵۰ درجه مخلوط نموده و بعد ۵۰ گرم شراب ترش افزوده مدت ۵ روز بگذارند بماند و بعد صاف روی آن را بدارند و حفظ کنند و در دفع حیات دایره ۵۰ گرم در عرض و بنوشند

شراب تلخ دوباواس بگزید کنگیای خاکسری کنگیای زرد مکده ۵۰ گرم پوست و تری دارچینی میوه عرعر پوست لیمو مکده ۵۰ گرم شراب ماد زده ۵۰ گرم مدت هشت روز بخیسانند و بعد ۵۰ گرم کربونات سودا افزوده و با کاغذ صاف کرده حفظ نمایند و از ۵ تا ۵۰ گرم صبح ناشنا مانند نوا مل مقوی ضد خازر بنوشند
شراب فوردیس بگزید شراب اعلا ۵۰ گرم کنگیا کالز با ۵۰ گرم و نقل ۲۰ گرم مدت دو روز بخیسانند و صاف روی آن را بدارند و بر وی تقاله ۵۰ گرم آب جوش ریخته بگذارند مدت ۲۴ ساعت دم کشند و بعد با کاغذ صاف کنند و این مصفی را با محصول اول مخلوط نمایند و حفظ کنند و در دفع سوزاک که نه روزی چهار تا شش بار بنوشند

فقا ع مویتس بگزید گرد کنگیای زده ۵۰ گرم قند ۵۰ گرم آب ۳۰۰ گرم مخلوط کرده بگذارند مدت چهار پنج روز بماند تا حالت تخیر حاصل شود و بعد صاف کنند و گاه ۲۰ گرم الکل و محصول حی اقرانند و مقدار شربت این فقا ع ۵ تا ۱۰ گلاس است و عرض و بنوشند

مغل کنگیا محمول پرنگل بگزید کنگیای نیم کوب کرده ۵۰ گرم در ۵۰ گرم آب بپوشانند تا نصف شود و بعد ۵۰ گرم زداوند افزوده بگذارند مدت یک ساعت دم کشند و صاف نموده بپزایند الکل ۵۰ درجه دارچینی ۵۰ گرم اسپید سولفوریک بقدری که ترش مزه شود و موافق میل مرض محصول را شیرین نمایند این مغل مقوی انتی سپتیک است و در دفع حیات شدید هر شش ساعت فاصله ۵۰ گرم بپاشانند

ایوزم مقوی بگزید نیم کوب کرده کنگیای ساطانی ۵۰ گرم پوست انگوستور صادق ۵۰ گرم آب

در نوبه

دوم گرم مدت ۱۲ ساعت دم کرده و صاف نموده با ۲ گرم اسپد سولفوریک الکل و مصفی ترش نمایند و گرم شربت تلویق نمایند و در صورت ضعفی های تفویض پیاپی پیاپی بنوشند

پوسپون مقوی معمول بیمارستانهای پاریس بگیرند شربت کنکینا گرم الکولا تور با ذر نجو و گرم عرق نعناع فلفلی ۳ گرم اب صاف ۱ گرم مخلوط کنند و با قاشق اش خوری مانند مقوبات و محرکات متدرجاً بنوشند

پوسپون کنکینا معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند گرد کنکینای نرم دوم ۱ گرم تعفین دارچینی ۱ گرم شربت ساده ۳ گرم اب مقدار کافی گردد در مقدار بحاب مدت سه هفته بخوشانند که محصول مصفی ۱ گرم باشد بدون صاف کردن بگذارند سرد شود و بعد صاف کنند و تعفین و شربت را ببقایند و مانند مقوبات و محرکات با قاشق اش خوری متدرجاً بنوشانند و اگر مقدار کنکینا با ۲ گرم کنند مانند عوامل دفع تب اثر میکند هرگاه یک گرم اتر سولفوریک و با ۱ دسی گرم کافور و با یک گرم تعفین تراباک را ببقایند مانند عوامل ضد تشنج و مسکن استعمال میگردد

پوسپون عصاره کنکینا معمول شومیل بگیرند عصاره نرم کنکینا گرم پوسپون صافی ۱ گرم مخلوط کرده و در هنگام ضعف تب تفویض متدرجاً با قاشق اش خوری بنوشند

مخلوط مقوی و محرک معمول دو بواس بگیرند عصاره کنکینا گرم مسحق صمغ عربی ۲ گرم در ۱ گرم اب حل کرده ببقایند شربت خطی شربت تلومکده ۳ گرم و هر سه ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنوشانند و چون به مخلوط مذکور ۲ گرم مایع هوفمان اضافه کنند مخلوط ضد تشنج دو بواس حاصل میشود

جذاب فرانک بگیرند عصاره کنکینا ۱ گرم در ۱ گرم مغلی کنکینا حل کرده و ۳ گرم الکولا تور دارچینی و ۳ گرم شربت کوکبا را اضافه نمایند و در عوارض اسکوئیت هر نیم ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنوشند

سفوف دافع تب معمول هارتمان بگیرند گرد کنکینا کاپریا ۱ گرم گرد کاسکار ۱ دسی گرم مخلوط کنند و در حای متبانت و نوبه در یک دفعه سفوف نمایند

نشوق انتی سپتیک ایضا معمول هارتمان بگیرند گرد کنکینای قرمز ۲ گرم گرد کافور ۲ سانتی گرم مخلوط کنند و هر چهار ساعت فاصله قدری به بینی کنند

معجون دافع تب معمول سپید نم بگیرند گرد کنکینای سلطانی ۳ گرم شربت گل منچک مقدار کافی معجون سازند و دوازده قسمت کنند و بلا فاصله بعد از حمله نوبه هر ربع ساعت فاصله یک قسمت بنوشند و پس از هر قسمتی یک جرعه شراب بنوشانند و در قطع نوبه از هر ادویه مطبوع تر است

حب دفع الحای متفرق بگیرند کنکینا کاپریا ۱ گرم کربونات پتاس طرطرات پتاس عصاره شبد دای عصاره انستین مکده ۳ گرم کربونات آمونیاک گوگرد طلائی انیمون مکده ۳ گرم با مقدار کافی عصاره جعفری خمر کنند و بجای ۱ سانتی گرمی سازند و حب بلا فاصله بعد از حمله نوبه بنوشانند و حب سه ساعت بعد و حب دیگر سه با چهار ساعت قبل از نوبه نوبه و همینکه نوبه قطع شد تا مدت سه با چهار روز هر دوه حب صبح و حب عصر بنوشانند و بعد متدرجاً مقدار چهار اتم کرده و در هر دفعه ۳ با ۴

محصولات کنکینا

۷۲۷

حب بنوشند
معجون کوارن بگیرند گرد کنکینای قرمز به گرم گرد جنطیانا کلورید راتامانیای و مصعدا هن
مکده گرم سکنجبین عنصل شربت پنج دیش مکده مقدار کافی مطابق معمول معجون سازند و در دفع اقام
استقوا و حای نائب مبرم هر سه ساعت فاصله گرم بنوشند

معجون فولر بگیرند گرد کنکینای زرد به گرم گرد سنبل الطیب به گرم گرد میوه عمره به گرم با مقدار
کافی عسل معجون سازند و از به ناه گرم مانند مقویات و از به ناه گرم حبه قطع تب بنوشند

غرغره معمول هونتی بگیرند مغلی کنکینا به گرم تغفین مره به گرم اسپد سولفوریک ضعیف
به گرم عسل و ردی به گرم مخلوط کنند و در دفع اسکور بوت مضمضه و غرغره نمایند

غرغره متعج معمول برود بگیرند مغلی کنکینا (۱۰۰ درده) ۱۰۰ گرم مطبوخ گل سرخ (۱۰۰ درده)
۱۰۰ گرم تغفین مره به گرم اسپد کلورید ریک به قطره مخلوط کنند و در دفع و درم حلق پولتا سه و غانغرا با
و درم دهان متعج و اسکور بوت غرغره و مضمضه نمایند

غسول کنکینا معمول بیمارستانهای پارس بگیرند نیم کوب کرده کنکینا

خاکستری به گرم مدت یک ساعت در مقدار اب بجوشانند که مصفایان ۱۰۰۰ گرم باشد و صاف
کرده نیم گرم استعمال نمایند و این غسول که مقوی است در تعجیل جراحت ضعیف و زرق و غیره بکار

میرد و میتوان مقدار کنکینا را ضعیف نمود و با آنکه قسم دیگری از کنکینا استعمال کرد و چون یک جزء
کنکینا را با ۲ جزء اب سرد مخلوط کنند همین اثر را خواهد داشت و در همین موقع استعمال میشود

حقنه کنکینا حبه دفع نوبه بگیرند کنکینای سلطانی به گرم مدت نیم ساعت در مقدار اب

بجوشانند که مصفایان ۱۰۰۰ گرم باشد و صاف کرده ۱۰۰ قطره بود آنم سپیدم افزوده اما نه نمایند

قیروطی عصاره کنکینا بگیرند عصاره الکلی کنکینا و از این حسن لبه به مخلوط کنند و در دفع
قروح غانغرا باقی استعمال نمایند

قیروطی انتی سبتیک بگیرند عصاره الکلی کنکینا به گرم قیروطی ساده به گرم مخلوط کنند

قیروطی مقوی معمول و اهو بگیرند گرد کنکینا کالینا به گرم قیروطی خالینوس به گرم
مخلوط کنند و در جراحت احتراقی رفاده نمایند

ضماد انتی سبتیک معمول و وس بگیرند عصاره الکلی کنکینا به گرم گرد کنکینا

به گرم کافور مسحق به گرم سداب به گرم ضماد سازند

حقنه انتی سبتیک معمول و کامری بگیرند کنکینای سلطانی به گرم در

مقدار اب بجوشانند که مصفایان ۱۰۰۰ گرم باشد و صاف کنند و یک گرم کافور و در یک عدد کنند
تخم مرغ مخلوط کرده اضافه نمایند و حقنه کنند

ذره و زغال و کنکینا بگیرند گرد کنکینای خاکستری گرد زغال مکده به گرم مخلوط کنند

روی جراحت غانغرا باقی ذره و زغال و انهارا رفاده نمایند

مغلی ترش کنکینای سلطانی مطابق و اسازی بود و

بگیرند نیم کوب کرده

بگیرند نیم کوب کرده ککینای زرد ۱ گرم اسید سولفوریک ابدار (۱ در ۱) اگر مدت ۵ دقیقه در مقداری آب بجوشانند که ۱۰۰ گرم جوشانده حاصل شود و با فشار صاف کنند و چند ساعت قبل از عرض حمله هر نیم ساعت ۱۰ صلیک گلاس کوچک بنوشند و میتوان این مغلی را با ۵ گرم شربت ککینا و با شربت پوست نارنج شیرین نمود

حب دافع حمی بولوس ادا کارتا نام معمول سبواس بگیرند مستحق

ککینای زرد ۵ گرم کربونات پتاس ۰.۵ گرم امپیک ۰.۵ گرم با مقدار کافی شربت انستین ۰.۵ احب سازند و در دفع تب ربع و نواتب مبرم روزی ۵ حب در ۳ یا ۴ دفعه بپاشانند و استعمال این خوب که از ادویه مطبوعین است گاه در دفع نواتب وقتی که سولفات کپن بی اثر ماند مؤثر می باشد و امپیک در این خوب بواسطه تن تحریک در ککینا و کربونات پتاس تجزیه شده و مانند مقبلی اثر میکند

ایضا نسخه دیگر معمول بیمارستانهای پاریس بگیرند ککینای خاکستری ۵ گرم

کربونات پتاس ۰.۵ گرم امپیک ۰.۵ گرم شربت انستین مقدار کافی نیز ۰.۵ احب سازند و در این نسخه بجای ککینای زرد ککینای خاکستری می باشد و مقدار امپیک قدری زیادتر است

مجموعه انستین ککینا معمول بیمارستان مادرید بگیرند امپیک ۱ گرم کربونات

پتاس کلورید رات مانیاک مکده ۰.۵ گرم مستحق ککینای لوکراسحق ککینای کالزیا مکده ۰.۵ گرم شربت انستین ۰.۵ گرم املاح را مخلوط کرده و مدت ربع ساعت در هاون بلور صلابه کشد و گرد های ککینا و شربت را افزوده و بر

صلابه نمائند تا مجموع متحد القوام حاصل گردد و این مجموع را در دفع حیات مبرم از ۳ تا ۵ گرم استعمال میکنند

مجموعه دافع الحای برن بگیرند ریشه کاسا اما ۱۰ گرم مستحق ککینا کالزیا ۰.۵ گرم مستحق کلورید

امانیاک ۰.۵ گرم با مقدار کافی شربت ساده مجموع سازند و از ۵ تا ۱۰ گرم تقریباً سه ساعت قبل از موعد حمله بپاشانند

مجموعه دافع الحی معمول لوپستن بگیرند مستحق ککینای زرد ۰.۵ گرم مستحق ریونیدی

۰.۵ گرم مستحق کلورید رات مانیاک ۰.۵ گرم با مقدار کافی شربت ساده مجموع سازند و مقدار ۰.۵ تا ۲ گرم در دفع نواتب

مبرم استعمال نمایند این طریق که شش ساعت قبل از موعد نوبه ساعت بساعت از ۳ تا ۵ گرم بپاشانند و این مجموع علاوه بر دفع حمی مانند سهیل نیز اثر می نماید

کپنوم عبارت است از عصاره الکلی ککینا با املک که لا باراک انزاد در تراپوتیک داخل نمود و این عصاره

که یک ثلث و دوش الکلوئید های افع الحی (سریع کپن و یک ربع سنکونین) می باشد در مداوای نواتب بی مؤثر است و بدن را بخوبی مرمت میکند و قوی الاثر تر از ککینای سرخ و یکی از محصولات پنکو و سودمند است

طریق ساختن کپنوم بگیرند اقسام مختلف ککینا و آنها را بطریق با هم مخلوط کنند که نسبت کپن بخوبی

در آنها به سنکونین مثل نسبت ۲ به ۱ باشد و این پوستها را نرم بگویند و با نصف وزنشان املک شکفت شده با مخلوط

نمایند و محصول را با الکلی که در چین جوش بود مخلوط ساخته بطریق که تمام مواد محلول آنها را حل کند و بعد صاف نمایند

و حقه گرفتن الکل مصفی را تقطیر کنند و محصول را بتجربه نمایند تا بغلظت عصاره و چهار گرم و نیم این عصاره معادل

یک گرم سولفات کپن و نیم گرم سولفات سنکونین است

حب کپنوم مطابق معمول جهات میسازند که هر یک دارای ۱۵ سانتی گرم کپنوم بود که در حقیقت

معادل ۵ سانتی گرم الکلوئید دافع تب خواهد بود و نوعاً ۵ عدد از این خوب در قطع نوبه کفایت میکند در شبانه

روزی از ده تا هجده بنیاشامند و پس از هر دفعه که حباشا میپزند یک جرعه شراب بنوشند
 شراب کپینوم معمول لا باراك بگیرند کپینوم ۵ گرم در ۱۲۰ میلی لیتر آب و زرش الکل ۵۰ درصد
 حل کرده و با ۵۰۰ گرم شراب سفید با مخلوط نمایند و با کاغذ صاف کنند و این شراب علاوه بر آنکه مقوی و دافع
 تب است موجب منع از فکس نواشب مبرم میگردد و یکی از خصوصیات نکو است و مقدار شربتش جهت تقویت و
 حرمت بدن از ده تا هجده اگر گرم و در دفع تبارزه آناه ۳۰ گرم است

کتاب الکلیات کپینا

اقسام ککینا محتوی مواد مذکور در ذیل میباشد
 کپین سنکونین آرپین کپینین آسید کپینیک آسید کپینوتیک آسید کپینو پیک سنکونیک سرخ صمغ
 ماده خشبی آسید نوکلئیک آسید سوکو کسپیک ماده ملون زرد و ماده دسم سبز
 جمعی از دانشمندان کپینا تفصیلات بی شمار در باب ماده عامل ککینا نموده و بعضی از مواد محتوی را نرا بدست
 آوردند ولی به حقیقت کپین و سنکونین پی نبردند تا در سال ۱۹۲۰ میلادی (۱۳۳۹ هجری) دو نفر دانشمند
 فرانسه مسمی به پلیری و کوانتو ترکیب کپینا اقسام ککینا را بطور حقیقت شناخته و ثابت نمودند
 که ککینای خاکسری دارای ماده ملون سرخ است غیر محلول و پیو ماده سرخ دیگری ارد محلول و پیو دارای
 ماده دسم سبز ماده ملون زرد و صمغ و نشاسته و گیاهات آهک میباشد و بالاخره وجود سنکونین را که ماده
 عامل آن است مشخص نمودند و هم چنین در ککینای زرد بواسطه تجزیه و اعمال چند وجود کپین را که پیو ماده
 عامل آنست ثابت کردند

۸

کپین کپین ککینا جمعی است امورف و سفید و متخلخل و شکسته و بسیار تلخ و تقریباً
 در ۵۰۰ جزء آب سرد و ۲۰۰ جزء آب جوش حل میگردد و پیو در ۱۰ جزء الکل خالص که در حالت جوش بود و در ۵۰ جزء
 محلول است و با شکل متبلر میشود و تبلرهای آن شکل سوزنهای سفید برشتهای است که مانند کاکل مرغ با
 هم مجتمع شده اند

کپین هیدراته بگیرند سولفات کپین متداولی ۵۰۰ میلی لیتر آب مقطر ۵۰۰ میلی لیتر سولفوریک ۱۰۰ میلی لیتر
 (۱۰۰ در ۱۰۰) اما نیاک مایع متداولی ۵۰۰ میلی لیتر سولفات را در آب حل کرده و اسید سولفوریک را بیفزایند و بعد
 اما نیاک را اضافه کنند تا کپین در در گرد و بگذارند مدت ۲۴ ساعت بماند و سپس در ۱۰۰ میلی لیتر آب مقطر بشویند
 تا آب غساله بواسطه کلورود باربوم چندان کدر نشود و در روی کاغذ صافی در ۱۰۰ میلی لیتر آب جمع کرده بگذارند در
 موای ازاد خشک شوند

هیدرات کپین از عوامل دافع تب و ضد تحریک است و بواسطه عدم انحلال و بی طبعیتش را اشخاص بدو اختصاص
 در اطفال بسیار ترجیح دارد و میتوان آنرا مانند آنه های کوچک کرد و با غذا بدو و آنکه تغییر در طبعش
 دارد و در مخلوط نمود و مقدار شربت آن از ۱ تا ۲ سی گرم و هر وقت که کپین خالص استعمال میکنند لازم است
 پس از شرب آن چند جرعه مشروب ترشی بنیاشامند

پوسپون دافع صداع معمول پیوری بگیرند کین اگرم الکله در جبهه گرم تعفین
دارچینی ۵ گرم شربت و نیل ۵ گرم مخلوط کنند و با قاشق چای خوری و با قاشق اش خوری از ابتدای مرض شد
بنوشند

تعفین مرکب کین بگیرند کین الکولا تور باد و نجوبه ۵ تعفین دارچینی ۲ حل کرده ۱۲ جزء
اب مقطر بنفشه و صاف کنند و مقدار شربت این تعفین که دافع تب است از عتاه ۲ گرم است بطور پوسپون
باید دانست که کین خالص را بواسطه عدم قابلیت انحلال کمتر استعمال میکنند و بیشتر املاح آن را قبیل سولفات
بزرگ و سولفات خفیف و کلورید و ات بزرگ و استرات و بر و مید و ات بزرگ و بر و مید و ات خفیف و لکات
و سالیسیلات و تئات و والربانات و بد و بد و بد و ات و پیرید و داهن و کین و معمول میدارند و بند و ت
بد و بد و ات و فرقه سپانید و ات و سولفو وینات و فوسفات خفیف و انیمونات و ارسنات و ارسنیت است
و اودات و ابکار میزند و اتو کینیک و کینات کین را تیرگاه استعمال میکنند

در لوحه ذیل موازنه مابین کین بعضی املاح از اربابان میمانیم که یک جزء از کین معادل با چه مقدار این املاح میباش
و اعدادی که در مقابل آنها نوشته شده عبارت از این مقدار است

کین	۱/۵۰	سولفات متیلر کین	۱/۱۵
استات	۱/۵۱	سترات	۱/۰۱
طرطرات	۱/۵۵	کلورید و ات	۵/۹۵
فرسپانات	۱/۱۰	تئات	۲/۰۰

لوحه موازنه کین املاح مختلفه در قابلیت انحلال آنها
مقدار کین محلول در یک گرم ملح مقدار آب ۵ درجه که مقدار کین محلول در یک گرم ملح
مقدار کین محلول در یک گرم ملح مقدار آب ۵ درجه که مقدار کین محلول در یک گرم ملح

از ات بزرگ کین	۵/۸۵۶	۳۶	۵/۰۲۴
از ات خفیف	۵/۷۵۰		
بر و مید و ات بزرگ	۵/۷۶۵	۶۰	۵/۰۱۲۵
بر و مید و ات خفیف	۵/۶۰۰	۷	۵/۰۲۵
کلورید و ات بزرگ	۵/۸۳۸	۲۵	۵/۰۴۵
کلورید و ات خفیف	۵/۱۹۹	۹	۵/۰۹۰
فرسپانید و ات بزرگ	۵/۵۶۲	۹	۵/۰۹۵
لکات بزرگ	۵/۷۲۶	۱۲	۵/۰۷۷
لکات خفیف	۵/۷۸۳	۳	۵/۱۹۵
سالیسیلات بزرگ	۵/۶۸۸	۸۸۰	
سالیسیلات خفیف	۵/۵۴۵		

سولفات بزرگ	۰/۶۴۳	۶۹۰	۰/۰۰۱ تقریباً
سولفات خنثی	۰/۵۹۲	۱۱	۰/۰۴۹
سولفو وینات خنثی	۰/۶۱۵	۲	۰/۱۵۰
ثبات	۰/۲۰۶		
والرینات بزرگ	۰/۷۶۰		

جوهر گنگنه

۱۱۰. مطابق قول و قبول
سولفات کین متداولی (سولفات بزرگ کین) جوهر گنگنه
 گنگنه مطابق کس بگزیند نیم کوب کرده ککینا کالینا ۱۰۰ گرم اسید کلورید بزرگ متداولی
 ۱۰۰ گرم اب مقطر ۱۲۰۰ گرم اهلک زنده ۱۰۰ گرم الکل ۹۰ درجه مقدار کافی ککینا مدت نیم ساعت با ثبات و آب
 بجوشانند و بگذارند تا تشین شده و صاف روی آنرا بردارند و یک ثلث دیگر اب واسید را نیز روی در ریخته
 بجوشانند و صاف آنرا بردارند و مجدداً با باقی مانده اب واسید بجوشانند و صاف شده را بر داشته بامصفا های
 دیگر مخلوط نمایند و اهلک را در مقابل وزنش اب مخلوط نموده بر آنها اتر اندالکلوئید های ککینا با مقدار زیادی
 اهلک در میپوشند و این رسوب را بر روی پارچه صافی جمع کنند و بعد اب سرد بشویند و بفشند و در گرم خانی که
 حرارتش معتدل باشد خشکانند و بعد این محلول را جلی نرم بنمایند و در الکل ۹۰ درجه که در حالت جوش بود مخلوط
 کنند تا مواد محلول بکلی حل شوند و با کاغذ صاف و مصفی را حقه اخذ الکل در حمام ماریه تقطیر نمایند و باقی مانده را که
 دارای کین غیر خالص است در ۱۰۰ گرم اب مقطر مخلوط کنند و حرارت دهند تا در جبه جوش و کم کم اسید سولفوریک
 ایدارد آن داخل کنند تا الکلوئید ماحل گردد و در این مایع ۲۰ گرم زغال حیوانی تصفیه شده ریزند و بگذارند تا حمام
 ماریه مدت نیم ساعت بماند و بعد صاف نمایند و مصفی جوش آورده بقدری مانا کالینا اتر اندالکلوئید تا نور بنول نشا
 د عدد که کاملاً خنثی شده است و بگذارند سرد شود و سولفات بزرگ کین مانند سوزنهای باریک جدا میگردد
 و بواسطه عمل انحراف این تبلرها را اخذ کنند و در پارچه ریخته بفشند و آنها را مکرراً در ۱۰۰ درجه مقابل وزنشان اب جوش
 حل کرده بگذارند تا مجدداً متبلر شوند و باین طریق سولفات کین را خالص کنند و بعد در گرم خانی که حرارت آن نازک
 از ۳۰ درجه نباشد خشکانند

سولفاتیکه باین قسم ساخته شود ملحی است خنثی نوعاً در ۱۰۰ جزء دارای ۱۴/۳۰ کین است و جبهی است سفید
 بسیار سبک و تبلرهای آن بشکل سوزنهای بر شیمی باغدی مینمایند و چون ر هوای خشک بماند شکفت شده
 و بل جز اذاب تبلرش مفقود میگردد و این ملح بسیار تلخ است و در ۱۰۰ جزء اب سرد و ۳۰ جزء اب جوش و ۱۰ جزء الکل
 خالص سرد حل میشود و در اتر تفریغی محلول است و اگر مقدار کمی اسید سولفوریک بر آن اتر اندالکلوئید قابلیت انحلالش
 بیشتر شده و تولید سولفات اسید میگردد و محلول آن با رنگ و شفاف است و چون سولفات کین را در روی
 قطعه طلائی سفیدی حرارت دهند ابتدا ذوب شده و بعد مشتعل میگردد و ماده زغالی باقی میماند که بواسطه
 تکلیس کاملاً مفقود میشود و بواسطه این خاصیت است که بعضی اغتشاشات سولفات کین از قبیل اخلاط ان
 با سولفات و کربونات اهلک و کربونات منبری واسید بوییک و سایر مواد معدنی ثابت را میتوان کشف نمود
 سولفات کین متداولی از عوامل با فح تناوب و ضد تحریک است و مقدار شربتیش از ۳۰ درسی گرم تا یک گرم و بندند
 زیادتری از مغز نان و پامرا از اعطاط کریمی نوشند و اغلب اوقات باعضاؤ ککینا احب میکنند و گاه محلول آنرا بطور

در نوبه

پوسپون استعمال می نمایند و نیز استعمال آن بطور حقه شایع است و در حیات نایب ددی مقدار شربت تا ۴
 ربا گرم است که در ۴ ساعت استعمال شود و در خارج بطور ذرق تحت جلدی و پوند سولفات کینین را
 میکنند (هم محلول طریقی سولفات کینین) و نوعاً محلول سولفات کینین از عوامل انتی سپتیک و دافع دبدان و
 قاتل میکروب است و در دفع نوبه ۱۲ ساعت قبل از موعدان باید شروع در استعمال این دو اکثراً این نحو که در وارد
 باشد قسمت کرده و هر چند ساعت فاصله یک قسمت بنوشند بطریق که قسمت آخر تا سه ساعت قبل از موعد^{نوبه}
 اشامیده شود و میتوان همان مقدار ۴ ساعت قبل از موعد نوبه یک دفعه استعمال کرد و چنانچه سابقاً ذکر کردیم
 است بدو شروع در استعمال منتهل نموده و بعد سولفات کینین را معمول دارند و مقدار شربت سولفات کینین
 مانند ضد تحریک از ۱۲ تا ۲۰ گرم است که در فواصل مساوی که مدت افعای ۴ تا ۵ ساعت بود استعمال کنند تا آلات
 بدن علی الاضطرار در تحت اثر آن که دافع حرارت است وافع گردند

مواد مانع الجمع سولفات کینین بدو تپاسوم و تخمیر کرده و بدو را از دمنما بدو و لهذا باید از استعمال
 این دو دوا با هم اجتناب نمود

محلول سولفات کینین معمول بیمارستانهای لشکری بگزین سولفات
 کینین ۵ گرم آب مقطر ۵۰ گرم اسید سولفوریک ابدار مقدار کافی سولفات را در آب منته کند و کم کم بعد
 اسید سولفوریک ابدار را افزاینده تا کاملاً حل شود و بعد بعد ری آب اضافی نماید که مجموع ۵۰۰ گرم گردد و هر گرم
 این محلول دارای یک گرم سولفات کینین است و نوعاً حقه انحلال ۵ گرم سولفات کینین زهه نام ۵ گرم اسید
 سولفوریک لازم است

حب سولفات کینین معمول کدکس سولفات را با مقدار کافی عسل خیر کتد و جها
 سازند که هر کدام دارای یک گرم سولفات باشند و بعد آنها را در کتاسه بغلطانند و بگذارند در جوار و
 هوا خشک شوند و این خوب هر چند مدت برای آنها گذشته باشد در جوار و آب سرد محلول میگردد

شربت سولفات کینین با ضم معمول کدکس بگزین سولفات کینین ۵ گرم اسید
 سولفوریک ابدار (۱۰۰ گرم) ۵۰۰ گرم آب مقطر ۵۰۰ گرم سرت ساده که در ری و دت ساخته باشند ۵۰۰ گرم سولفات و کدکس
 منته و اسید را افزوده حل کنند و با شربت مخلوط نمایند و هر ۱۲ گرم این شربت دارای یک گرم سولفات است
پوسپون سولفات کینین با قهوه معمول ژانل بگزین از یک طرف قهوه و
 داده ۱۲ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند و از طرف دیگر سولفات کینین مقداری که طیب تجویز میکند
 قد سفید ۵۰ گرم مخلوط کرده صلابه کتد و بصفا می مذکور بفرایند و در این پوسپون تلخی سولفات کینین
 بخوبی پوشیده میشود پس در اشخاص بدو و مخصوص اطفال نیکو محصولی است ولی در اشخاص عصبانی که
 شرب قهوه موجب میجان میگردد استعمالش جایز نیست و میتوان بجای این پوسپون گزیند با یک قاشق قهوه
 بودانه و کوفته و شیرین کرده مخلوط نموده اشامید و در این صورت چون مقدار قهوه کم است در اشخاص
 عصبانی هم ممکن است استعمال نمود

پوسپون الکلی دافع تب معمول بگزین سولفات کینین مقدار منظور کتد
 ۵ گرم حل کنند و یک دفعه بنوشند

مَحْصُولَاتِ سُولْفَاتِ كِنِين

۷۳۳

محلول طرطری سولفات کینین معمول بَرِ ثَلَاثِ بَکَرِند سولفات کینین اسید طرطریک مکده گرم آب مقطر ۲۰ گرم حل کرده صاف کنند و یکی از دشمنان مقدار اسید طرطریک ۱۰ دسی گرم قرار داده و محلول را بطور ذرق تحت جلدی بکار میرد و در این محلول اسید طرطریک موجب انحلال سولفات میگردد ولی مانند اسید سولفوریک بطور بزرگان واقع نمیشود و این محلول بقدر محلول سولفوریک مورد تخریش نمیکردد و میتوان بجای اسید طرطریک اسید ستریک استعمال نمود

پوسپون طرطری دافع تب معمول و یخنی بکیرند سولفات کینین ۲۰ تا ۵ دسی گرم اسید طرطریک ۵ دسی گرم آب مقطر ۵ گرم شربت نعناع ۱۰ گرم حل کرده مخلوط نمایند و دو ساعت قبل از موعد نوبه در یک باد و دفعه بیاشامند و این پوسپون گوارا تر از پوسپون سولفات کینین سولفوریک میباشد

پوسپون سولفات کینین معمول ژانل بکیرند سولفات کینین اسید طرطریک مکده ۲۰ دسی گرم آب گرم شربت لیمو ۱۰ گرم آب مقطر ۱۰ گرم حل کرده مخلوط کنند و ساعت قبل از موعد نوبه در یک باد و دفعه بیاشامند و این پوسپون گوارا است و هر طبعی مخصوصا اطفال از قبول میکند

پوسپون کینین معمول بوشاردا بکیرند سولفات کینین ۱۰ گرم آب ۱۰ گرم مخلوط کرده و با چند قطره اسید سولفوریک الکلی حل کنند و بفرایند شربت ساده شربت دیاکود مکده ۱۰ گرم و در دو دفعه بفاصله یک ساعت بیاشامند

پوسپون دافع تب معمول فریا بکیرند سولفات کینین ۱۰ گرم انتی پیرین ۵ سانتی گرم مطبوخ دارچینی شربت ککیا مکده ۱۰ گرم و اطفال پنج ساله مبتلی بر رماتیات در سه دفعه که فاصله هر یک نیم ساعت بود بیاشامند

گرد سولفات کینین بکیرند سولفات کینین ۱۰ گرم مسحوق قند ۱۰ گرم مخلوط کرده در شش بسته مساوی بر بندند و در دفع نواب روزی سه بسته هر بسته را با قدری مغرغان و یا مربا و یا عسل بیاشامند

سوفون دافع تب بکیرند سولفات کینین ۲۰ گرم سولفات مورفین ۵ سانتی گرم مخلوط کرده در هشت مساوی بر بندند و در دفع نواب هر روز دو بسته بیاشامند

گرد دافع تب معمول گولا بکیرند امپیک ۵ سانتی گرم سولفات کینین ۵ دسی گرم مخلوط نمایند

شراب کینین معمول ماژندی بکیرند سولفات کینین ۵ دسی گرم شراب ماژند ۱۰۰ گرم مخلوط کرده هر ساعت یک قاشق بنوشند

حب کینین در ثتال معمول و یبارد بکیرند سولفات کینین ۱۰ گرم عصاره ماژند در ثتال ۲۰ سانتی گرم مطابق معمول ۲۰ حب سازند و مانند عوامل مسقطه خای بنفشه فقط در غرض از استعمال نمایند

حب سولفات کینین بوشاردا بکیرند سولفات کینین ۱۰ دسی گرم

عصاره افستین مقدار کافی عجب سازند و در سه دفعه در عرض روز بنوشند و مصنف مذکور میگوید
 سهل تر است که سولفات و باری و میدرات کین و مقدار مذکور در یکسولفات **کلر تان** داخل کرده باد
 گرانول میلی گرمی در رتالین **هومول** بنوشند و این مداوا در دفع صداع قوی الاثر است
حب ترناک دار سولفات کین بگزیند سولفات کین و دسی گرم عصاره ترناک و سانی
 گرم گلقد مقدار کافی مطابق معمول ۲ حب سازند و در دفع نواشب روزی چهار حب بنوشند
حب دافع نورالری معمول کوریل بگزیند عصاره سنبل الطیب انغوزه تریپاس مک
 ۲ گرم عصاره تنابک و سانی گرم سولفات کین و سانی گرم مطابق معمول چهاره و سانی گرم سازند و
 این خوب را در دفع صداعی که بطور نوبه عارض شود و بعضی اقسام کاسرالری که متناوباً باشند ارمی پذیرند
 استعمال میکنند

حب دافع نقرس معمول الماز و دیر بگزیند سولفات کین و دسی گرم مسجوق برک
 دثبال و سانی گرم مسجوق ریشه بلادن استات مورفین مک و دسی گرم عصاره کاهوی سنی گرم و **بشمل**
 مک مقدار کافی مطابق معمول ۲ حب سازند و در وقتی که حمله مرض خیلی شدیدی و این بیست حب را در عرض روز
 و در هر دفعه دو حب بنوشند و اگر چون وجع چندان اشتدای نداشته باشد در عرض چهار روز استعمال کنند
حب دافع نقرس معمول المافورت بگزیند سولفات کین عصاره خلی کلشیک عصاره
 مرکب خظل گرد و دود مک و دسی گرم مطابق معمول یک حب سازند و پس از آنکه مدت چند روز صبح و عصر از
 ناه و قطره شراب کلشیک اشامیدند هر روز حب مذکور را بنوشانند

حب دافع نقرس معمول بکرل بگزیند سولفات کین ۲ گرم گرد تخم کلشیک اگر عصاره
 دثبال و سانی گرم مطابق معمول ۲ حب سازند و از آباء حب در عرض روز بنوشند
حب صبر دار کین معمول بوشار بگزیند سولفات کین ۲ گرم صبر بار باد اگر مطابق
 معمول ۲ حب سازند و این خوب در حیات حبه تحریک اعمال مضیی و سهولت استفراغ موادی از استعمل
 میکنند و مقدار شربت آنها موافق اثری که ظاهر میشود از آباء حب است

حب دافع تب معمول اپی مر بگزیند سولفات کین ۲ گرم عصاره بلادن و دسی گرم عصاره
 شید زایی مقدار کافی مطابق معمول ۲ حب سازند و در دفع از دیاد حرارت هر سه ساعت فاصل یک حب بنوشند
حب دافع تب سباه سرفه معمول تونسین بگزیند سولفات کین اگر استات
 مورفین و دسی گرم گلقد مقدار کافی مطابق معمول ۱ حب سازند و از آباء حب در عرض روز بنوشند
سولفو طرطرات کین معمول ریخنی بگزیند سولفات کین و ۲ گرم اسپد طرطرات

۱ اگر آب مقطر ۲ گرم حل کنند و در دفع نواشب مبرم از آباء گرم در عرض روز بنوشند
تعفین دافع تب معمول وار بوردک بگزیند سولفات کین ۲ گرم صبر جگری و نیا
 مک و گرم ریشه اتریک کافور مک و سانی گرم زعفران و سانی گرم الکل و اگر مطابق معمول تعفین ساز
 و در دفع تبهای نوبه ۲ گرم در عرض روز بنوشانند

حقنه سولفات کین بگزیند سولفات کین اگر مطبوخ کوکارد و اگر اسپد سولفو بریک

محصولات سولفات کین

۲۳۵

الکولیزه خید قطره که جهت حل کردن سولفات لازم است مطابق معمول حقنه سازند و پس از استعمال این حقنه لازم است قریض خود داری کرده تا دوا برنگردد

حقنه ضد خناق معمول و بلایام بگیرند سولفات کین و سانی گرم اب صاف و گرم
اب زایل قطره حل کنند و در دفع عوارض خناق در چهار دفعه هر دو ساعت ببرد و ساعت فاصله یک دفعه تمام
نماند

حقنه دافع کرم معمول و ملولت بگیرند سولفات اسپد کین و گرم اب صاف و گرم حل
کرده در دفع دوا محل حقنه نماند

حقنه دافع تب معمول و انیل بگیرند سولفات کین از پناه دسی گرم اب زایل
قطره اب گرم و اگر گرم لودام سپدیم و قطره حل کرده در دفع نواشب خقان نماند

الکسیر صبر دار دافع تب معمول و کامیر بگیرند صبر قوطری مری مکر و گرم
و اگر مدت ۲۴ ساعت بخسارند و گاه به هم زنند و صاف نموده سولفات کین و گرم اسپد سولفوریک
۵ قطره حل کرده بقیاریند و در آخر گرم لودام سپدیم اضافه کنند و بعد صاف نماند و هر گرم این الکسیر دای ۳
سانی گرم سولفات و سانی گرم لودام است و مقدار شربت آن در دفع نواشب مبرم از پناه گرم

شباب سولفات کین معمول و ابورد بگیرند و گرم عسل مصفی بپزند تا
چون سرد شود غلظتی که در شباب لازم است حاصل کند و بعد از دسی گرم با گرم سولفات کین بران عسل در
صورتیکه در حالت ذوبان باشد و زایلند و در قالبی که چرب کرده باشند بپزند و بگذارند سرد شود و این شباب را
در دقتی باید استعمال نمود که استعمال سولفات کین بواسطه معده ممکن نبود و نیز مریض نتواند اب حقنه را
نگاه دارد

ابضانی دیگر معمول بودن بگیرند سولفات کین و گرم که کا او و گرم مطابق معمول
شباب سازند

پوماد کین معمول و سماناس بگیرند سولفات کین و گرم و گاه و گرم درخند قطره الکحل
مخلوط کرده و یک قطره اسپد سولفوریک افزوده با گرم پیه مذاب مخلوط نموده تمیخ نماند

پوماد دافع تب معمول و لادی لاگراو بگیرند سولفات کین اسپد و گرم پیه
مذاب و با دالین و گرم مخلوط کنند و در اشخاصی که دوائی خوردند و زنی بخله نطول نماند

ابضانی دیگر معمول و پیتر بگیرند سولفات کین و گرم پیه مذاب و گرم مخلوط
کنند و بیارای مدت مدیدی تمیخ نماند

پوماد دافع داء الثعلب معمول و حد بگیرند کین و سانی گرم پیه حسن لیه و گرم
گرم با عانت حرارت حل کرده نطول کنند

نطول دافع تب معمول و گوانا پیکا بگیرند سولفات کین و سانی گرم الکحل
خالص و اگر مخلوط کرده روی ستون فقار نطول نماند

امپلاتر (شمع) کین معمول و وازن بگیرند شمع و بگو و گرم سولفات

کنین و گرم منجمع را ذوب کرده و سولفات را افزوده مخلوط نمایند و بروی پارچه کشیده و در دفع بهیج طحال که
متبع از حیات مبرم میگردد بجلان منطبق کنند

زرق تحت جلدی سولفات کنین

در جریب اب مقطر ۱۹۱ حل کنند و این محلول که مو سوم است به محلول کنین ۱ در ۲۰ بهارستانهای لشکری هر
یک سانتی مظهر کعبان دارای ۵ سانتی گرم سولفات است و خواسته باشند ۵ سانتی گرم سولفات را در یک
داخل نمایند باید ۵۰ گرم این محلول را در زرق کنند پس بهتر است که در ۵۰ گرم این محلول ۵ گرم سولفات با ۱ قطره
اسید سولفوریک حل نمایند و صاف کنند و در این صورت هر یک سانتی مظهر کعبان دارای ۵ سانتی گرم سولفات
خواهد بود و از این محلول ثانوی از ۵۰ سانتی مظهر کعب در دفع حیات و در ۵۰ سانتی مظهر کعب در دفع حیات

حل کنین معمول بثرل

بکری سولفات و با کلورید رات کنین ۱ تا ۲ گرم اب مقطر ۵۰ گرم
حل کنند و در دفع کراتیت رهی و خناری رهی چشم قطور نمایند و مصنف مذکور نیز یومادی را تا ۲ گرم کلورید را
و ۳ گرم پیه مذاب ترتیب میدهد و در همین موقع استعمال نمایند

سولفات خنای کنین (سولفات اسید کنین)

متداول ۱۰ اسید سولفوریک ابدار (۱ در ۱۰) ۱۲ اب مقطر مقدار کافی ملح کنین را در مقدار کافی اب اینخته کنند
و اسید سولفوریک را بفرمایند در حمام مار به تجزیه نمایند و بگذارند سرد شود تا متبلر گردد

سولفات اسید کنین بشکل منشورهای مستطیل منقطع متبلر میگردد که گاه منتهی میشوند به سطوح کوچک
و در اجزای اب ۵ درجه حل میشود و چون ۵۰ درجه حرارت بر این ملح و او را دارند در اب تبلر شود و ب
در خواص ترابوتیکی معاین سولفات بثرل است و چنانچه ذکر کردیم هرگاه سولفات بثرل را در اسید سولفوریک
ابدار حل کنند تولید سولفات خنای میشود و کلورید رات و بیومید رات و بخصوص لکات کنین را در هر اسید
ترابوتیکی میتوان بجای این و سولفات استعمال نمود

طریق امتحان سولفات کنین

سولفات کنین متداول در تجارت غالباً دارای کنینین
و سنکونین است و جهت شناختن وجود این دو الکلوئید در لوله تجزیه ۵ سانتی گرم سولفات کنین را داخل کنند
و ۵ گرم اتر سولفوریک خالص بر آن قرار دهند و کاملاً بهم زنند و بعد ۵۰ گرم امانیاک غلیظ اضافه نمایند و در
لوله را گرفته مجدداً بقوة بهم زنند و بگذارند خنای نمایند و در صورتیکه ملح خالص باشد کنینان بواسطه امانیاک
ازاد شده و در اتر حل میگردد و در محصول دو طبقه مایع مشاهده میشود که کاملاً شفاف اند ولی چون دارای
کنینین و با سنکونین بود بعضی خطوط سفید در آن مشاهده میگردد که مقدار آنها با مقدار و الکلوئید مذکور
متناسب است و بخصوص خطوط مذکور در سطح تفریق دو طبقه از هم بشتر دیده میشوند

استرات کنین

بکری کنین خالص ۵۰ اسید استریک ۴۰ غلوط کرده در حمام مار به ذوب کنند و بهم
زنند و نیز میتوان این ملح را از تجزیه مقابل محلول کلورید رات کنین با محلول استرات سود بدست آورد و عبارت از
ملحی است که در حرارت متعارفی جامد است و تقریباً بی طعم میباشد و در آخری الحامه تلخی از آن احساس میشود و در ۴۰
دو وجه حرارت ذوب میگردد و در اقسام زیت حل میشود و چون از برای جلد بی شیره بطور یومادی منطبق کنند تحریک
جری می کنند و در عصیر معدی غیر محلول ولی در دوطوبات معوی محلول است و مقدار شربت در دفع تب ۱۰ گرم

در فواید بکری

در فواید بکری

نام گرم

نام گرم است و نوعاً بطور پودا و پاشنا استعمال میگردد

پودا استرات کین معمول تقبیل بگزیند استرات کین صابون سفید رنده کرده مکد

اگلیرین ۱۰ اسانس بادام تلخ مقدار کافی استرات و صابون را در حمام مار به ذوب بکند و با ساپرد رهاون گرم صلا

نمانند و در اطفال مبتلی بنوبه که استعمال سولفات کین سر و با حقیقتاً نادران ناممکن نباشد این پودا را معمولی می دانند

و مقدار نطول آن از غایت گرم است که در سطح وسیعی نطول کند

کلورید رات نیک کین مطابق کد کس بگزیند سولفات کین متداولی کلورید

متبلر بار بوم ۲۰۰ اب مقطر ۱۰۰ سولفات راد ۱۰۰ جزء اب مقطر مخلوط کرده بجوشانند و کلورید راد ۱۰۰ جزء

دیگر حل نمایند و کم بر آن بفرمایند و آنکه عمل جوش منقطع گردد و هرگاه محلول مصفی بواسطه افزودن محلول

نیم گرم سولفات کین متداولی رده دهد بقدری از این محلول بر آن قرار بده تا عمل ترسیب با انجام رسد و بعد صاف

کند و در دراکه عبارت از سولفات بریت است با اب مقطر جوش بشویند و این اب غساله را با محلول مصفی مخلوط

کرده در حمام مار به پیچر نمایند و بگذارند سرد شده تا متبلر گردد و در نهایت کین را به همین طریق میسازند

و بعضی کلورید راد بوم نترات بریت استعمال مینمایند

کلورید رات کین بشکل سوزنهای صدفی متبلر میشود و محلول تر از سولفات و مقدار کینش بیشتر است و از این جهت

در سولفات آنرا ترجیح میدهند و در ذوق تحت جلدی اختصاصی دارد و مقدار شربت و مواقع استعمالش مانند

سولفات است

محلول کلورید رات کین حقه ذرق تحت جلدی معمول ذانل

بگزیند کلورید رات کین ۲۰۰ اب مقطر ۲۰۰ حل کرده صاف نمایند و هر یک گرم این محلول دارای یک دسی گرم کلورید

رات است و محلول لکات کین راد و ذرق تحت جلدی به همین طریق میسازند

ذرق تحت جلدی معمول کوپنی بگزیند کلورید رات کین ۱۰۰ سانتی گرم گلیسرین

اب مقطر مکد ۲۰۰ گرم حل کنند و این محلول را در چهار ذقه ذرق نمایند

گلیسر کلورید رات کین بگزیند کلورید رات کین ۱۰۰ گرم گلیسرین شاسته ۱۰۰ گرم مخلوط

کند و در ذوقه مزمن ملتجی و در کانتی جرمی و پوستولی استعمال نمایند

برومید رات نیک کین (برومید رات کین متداولی)

بگزیند سولفات کین متداولی ۱۰۰ برومید متبلر بریت ۱۰۰ اب مقطر ۱۰۰ سولفات راد ۱۰۰ جزء اب مقطر مخلوط

کرده بجوشانند و برومید راد ۱۰۰ جزء دیگر حل نموده کم بر آن قرار بده و بگذارند آرام بماند و در صاف شده آن را در

محلول نیم گرم سولفات کین متداولی ریزند اگر رده داد بقدری از این محلول قرار بدهد دیگر رده دهند و بعد

با کاغذ صاف نمایند و سولفات بریت را با قندری اب مقطر جوش بشویند و صاف نمایند و این مصفا را با مصفا

اول مخلوط کرده در حمام مار به پیچر کنند و بگذارند سرد شده تا متبلر گردد

برومید رات نیک کین راد کیمات نانب و اقسام نورالری و وفاتیم فصلی استعمال میکند گویند

میگویند این ملح جامع خاصیت تسکین و معود و خاصیت دفع تب و ضد تحریک کین هر دو مینماید ولی چون

بدقت بنگریم می بینیم که در ترکیب ۱۰۰ جزء این جسم بیش از ۱۰۰ جزء اسیدی و سیدریک داخل شده و این مقدار

از این جهت

برومید رات نیک

که چند

که خیلی خفایست قابل و زارش تسکین و موز نیست و موافق اعتقاد **فانی** عده منفعتان در قابلیت
استحالاتش میباشد

بر و مید رات خشای کین مطابق کس بگزیند سولفات کین متداولی ۱۰۰
اسید سولفوریک انداز ۱۱۲ بر و موز متبلریت ع ۱۰۰ اب مقطر ۱۰۰۰ سولفات راد ۱۰۰ جزء اب مخلوط کرده
و اسید سولفوریک و افزوده حل کنند و بجوشانند و بر و موز راد ۱۰۰ جزء دیگر اب حل کرده گرم بران قرارند
و بگذارند آرام بماند و در صاف شده آن قدری محلول سولفات کین خشی قرارند اگر در داب قدری از این محلول
در آن داخل کنند که دیگرم رندهد و بعد صاف کنند و در داب که عبارت از سولفات ریت باشد اب مقطر جوش
بشوند و صاف نمایند و مصفاها را مخلوط نموده در حمام ماری به تبخیر کنند تا ۱۰۰ جزء باقی ماند و بعد بگذارند سرد شود
تا متبلر گردد

نسبت بر و مید رات خشای کین بر و مید رات بیک مانند نسبت سولفات خشی است به سولفات
بیک

محلول بر و مید رات کین حبه زرق تحت جلدی بگزیند بر و مید رات
خشای کین اب مقطر ۱۰۰ حل کنند و در هر یک گرم این محلول اسی گرم بر و مید رات میباشد

لکات کین مطابق کس بگزیند مید رات کین مقدار منظوری اسید لکتیک متداولی
مقدار کافی کین راد و مقدار کافی اب مقطر مخلوط کنند و حرارت دهند تا جوش آید و در جوش بقدر اسید
لکتیک قرارند تا کین حل شده و علاوه مایع قدری اسید گردد و در حالت جوش صاف کنند و بگذارند متبلر گردد
و این مایع را بواسطه قابلیت انحلالش در اب و زیادتی مقدار کینش از حقه آنکه اسیدش الی است و همه املاح کین
ترجیح میدهند و مخصوصاً در زرق تحت جلدی استعمال میشود و مقدار شربت و طریقه استعمال آن مانند
سولفات کین است

زرق تحت جلدی لکات کین معمول و ثی بر بگزیند لکات کین اب مقطر
۱۰۰ حل کرده صاف نمایند و هر یک گرم این محلول دارای ۱۰۰ دسی گرم لکات است و مدتی بدون فساد محفوظ بماند
حب لکات کین معمول بوشار بگزیند لکات کین ۱۰۰ گرم عصاره عر مقدار
مطابق معمول ۱۰۰ حب سازند و در دفع نواب از ۱۰۰ حب در عرض روز بنوشند

سالیسیلات خشای کین مطابق کس بگزیند سولفات کین متداولی ۱۰۰
سالیسیلات سود ۱۰۰ اب مقطر ۱۰۰ اب جوش آورده و سالیسیلات را در آن حل کرده و سولفات را بنفشه
و بگذارند سرد شده با کاغذ صاف نمایند و رسوب را که در روی صافی جمع شده با اب بشویند تا اب غساله بوی
کلورید بار بوم در ندهد و بگذارند محلول رسوب در روی صافی بماند تا اب آن چکیده شود و در هوای
ازاد خشک کنند و حفظ نمایند و با آنکه خود کین انتی سبتیک است بعضی این مایع را مخصوص دفع میکروبهای
نوبه میدهند و طریقه استعمالات تر اپو تیکی آن مانند سولفات کین است و در اشخاص مفصلی بر تسا املا
انرا ترجیح میدهند

تمنات کین مطابق کس بگزیند مید رات کین مقدار منظوری اسید سینک ۱۰۰ جزء

در فواید کس

سالیسیلات کین

تمنات کین

تن متد اولی مکدم مقدار کافی کین را در آب مخلوط کرده جوشاوردند و در حین جوش بقدری اسپیداسینک
افزایند تا حل شود و علاوه محلول قدری اسپید باشد و بگذارند سرد گردد و کم کم محلول مصفی سرد تن را افزوده
تا سوب که حاصل میشود دوباره حل گردد و بعد مایع را بواسطه بی کربونات سود خنثی نمایند و در این صورت
ثبات کین را سبب میشود و این رسوب را در زروی کاغذ صافی جمع کنند و خشک کنند و نرم بگویند و باب مقطر
مسحوق را شسته مجدداً خشک نمایند و مقدار شربت این ملح از ماء گرم است و بواسطه بی طعمی و دفع نوائب اطفال
استعمال میگردد و موافق قول **نیبولد** در ۱۰۰ جزء دارای ۲۰ جزء کین میباشد و در دفع کولرین بعضی
اسهالهای خرمین و البومین اوری و عرقهای ایلپی میلولین مستعمل و مفید است

حب دافع کو این معمول بود گوئی بیکرند تات کین اکر محو قذاک استانی گرم

اسان ايسون ۲۰ قطرہ بامقدار کافي شربت سادہ دہ حب سازند ابتدا ۱۰ اگر م شراب سنت دفاييل راد و قیمت کردہ
هر نیم ساعت يك قیمت را بنوشند و بعد از مدت يك ساعت نیم دہ حب مذکور را بدفعات میل نمایند

والربانات كنهن مطابق كركس بگيرند كنهن الكل ۹۰ درجه اسيد و الرمانيك بر محلول

مقدار کافی کین را در الکحل حل کند و قدری با دتر از اندازه اسپد و الیابینک بر محلول افزایند و در مقابل حجم

محصول آب مقطر اضافه نمایند و تبخیر کرده در گرم خانه درجه بگدانها متبلر گردد و این ملح از عوامل ضد تب

و ضد شنج و ضد نود الثی است و مقدار شربش از ۱۰ دسی گرم تا ۱۰ گرم بطور حب و یا پیسبون و نیز بهین

مقداراً حقاناً استعمال میشود

جب والریانات کنین بگیند والریانات کنین ۲ گرم عصاره عر و مقدار کافی ۲۰ حب سازند

فرد دفع نوابان به تاه حب و دفع نوروزهای شاه و با نوبت تاه احب در عرض روز بنوشند

یوسفون و الریانات معمول فلیگان بکزند و الریانات کین از بیتاعه می گزم مطبو

کاسکاریل ۲۵ اگر مخاوط کند و اشخاص ضعیف البیه مبتلی به هیستری و نود و ده های تنای و باغیر تنای و با

ایمان و عاشق اش خودی در عرض و استعمال نمائید

حقنه و الریانات کین بکیند و الریانات کین ۵ دسی کرم اب ۲۰۰ کرم مخلوط کرده حقنه نمایند

فرو سپانیدرات (هیدروفر سپانات) کنین در مساحت این سطح بگردد و بجز

سولفات کپن و یک جزء فرسب و پتاسیوم و در مقدار کی اب مقطر جو شاند و پس از چند جوش برداشته

این مواد را با مقدار کمی از آب و روغن مخلوط کرده و به صورت پودر درآورند.

و در الکحل حل نمایند و بکارند بخوردی خود متلاطم شود و زور از او بر آید و اگر در الکحل حل نمایند و بکارند بخوردی خود متلاطم شود و زور از او بر آید

فاده سقری شکل را حیدر آذر الکوش حل کرده نگارند متدا شود و مکرراً به عازار باز کنند تا نشود

ست بنمایند تا تمامش متبدل گردد و این ملکی از ۲ ماه ۲ ساعته گرم میتوان محای سولفات کهن استعمال نمود ولی

وَنُطْمِنُ الْأَثَرُ فَيَسْتَأْخِذُ فِيهِ وَابْنُ أَبِي مَرْوَانَ اسْت

بد و بد را بت کنین حقہ ساختن این ملکہ

الحمله دارای پندز بادق باشد و سوبه حاصل میشود بیک شاهیل و ط و انرا در اکل جوش حل کرده و صاف نموده

1. The first part of the text discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions, including sales, purchases, and expenses. It emphasizes that proper record-keeping is essential for determining the correct amount of tax liability.

کتابخانه

فصل فی بیان

مدخلیہ

میگانه

سولفات سنگونین

۷۴۱

شونید و در ۱۰۰ جزء الکل ۵۰ درجه حل نمایند و ۲۰ جزء مسکوق بسیار نرم اسپد را سبوا قرار بند و بگذارند تا رطوبت رودت خنثی بماند تا با رسخت کین شکل سوزنهای باریک متبلر گردد

اسیات کین بگزند کین خالص مقدار منظور در آب مقطر مخلوط نمایند و گرم اسپد اسید را قرار بند تا حالت اشباع و صاف کرده بگذارند تا اسیات کین شکل سوزنهای تشک بر شقی و صدی که بطور حله با سنا بام مجتمع شده اند متبلر شود

اورات کین اسپد اوریک چون بی بی یک است ممکن است با کین هم تولید اورات خنثی هم تولید اورات اسپد نماید و هر دو ملحق میتوان بلا واسطه ساخت و نوعا مقدار شربت اورات که جسم متبلری است از ۲ تا ۳ ساعت در عرض ۲۴ ساعت

اتر کینیک این اتر را مقدار ۲ تا ۳ گرم بر وی کوپرسین بچینه استعمال نمایند و آنرا از تقطیری الکل باکیات املک و اسید سولفوریک بدست می آورند و جسمی است مایع بقوام شربت غلیظ و بی رنگ و بی طعم و بوی بونی است مطبوع و محلول در آب و الکل و با شکل محلول در اتر میباشد

کیات کین این ملحق را بلا واسطه می سازند و با از تجربه مضاعف سولفات کین و کیات املک بدست می آورند ملحق حاصل میشود شدت محلول در آب و مانند کیم گل متبلر میگردد و بسیار تلخ است و در طب بندرت استعمال میشود

سنگونین این ملحق را موافق قاعده که در ساختن سولفات کین و حصول کین املکی بیان کردیم میسازند و فقط در اینجا بجای کینیکال با کینیکای خاکسری موافق و که دارای سنگونین زیادی است بکار میبرند و در سوب سنگونین املک را چندین دفعه در الکل ۹۰ درجه حل میکنند و محصولات مایع را در جوش صاف می نمایند و بعد میگذارند سرد شود تا قدری از سنگونین متبلر گردد و آب ماده را تقطیر میکنند تا بیک درجش باقی ماند و میگذارند سرد شود و مجددا مقدار سنگونین متبلر خواهد شد و بالاخره آب ماده را که از این عمل حاصل میشود چون تبخیر نمایند محصولی میدهد مخلوط از کین و سنگونین و وجه جدا کردن آنها این محصول را با در الکل ۹۰ درجه و با در اتر مخلوط میکنند کین حل میشود و سنگونین غیر محلول میماند

سنگونین نیز در آبهای ماده که از ساختن سولفات کین حاصل میشوند مقدار زیاد با کم موجود است هر چه برای خالص نمودن سنگونین تبلرهای مذکور را در الکل جوش حل کنند و محلول را با زغال جوانی بی رنگ نمایند و در جوش صاف کنند و بگذارند متبلر شود

سنگونین بشکل منشورهای چهار سطحی با سوزنهای بسیار نازک و بی رنگ و درخشان متبلر میگردد و در آب طعم تلخ مخصوصی است و بواسطه قلت خاصیت انحلالش این طعم مدتی لازم دارد تا ظاهر شود زیرا که ۲ جزء آن در ۱۰۰ جزء آب جوش حل میگردد و نیز در الکل بقدر کین محلول نیست

سولفات سنگونین بگزند سنگونین خالص ۱۰ گرم اسپد سولفوریک را بگذار (۱۰ درجه) مقدار کافی سنگونین را در آب مقطر جوش مخلوط کنند و بقدری اسپد سولفوریک قرار بند تا در محصول بواسطه کاغذ تورشول فی الجمله تعامل اسیدی ظاهر شود و محلول را در گرم خان بطور بطور تبخیر نمایند سولفات سنگونین بشکل منشورهای لوزی شکل کوتاه و سطحی و شفاف متبلر میگردد و سبای ملاح سنگونین را

اسیات کین

اورات کین

اتر کینیک

کیات کین

سنگونین

سولفات سنگونین

سنگونین

نیز همین طریق میسازند

سولفات سنگونین در دفع تب نهیفاً اثر تر از سولفات کپین است و در دفع نوازشا اثرش بی تر ظاهر میگردد
و مانند کپین موجب وزطین گوش نمیشود و چون چهار مقابل زیاد تر از سولفات کپین استعمال شود موث
ظهور آثار تر اپوتیکی میگردد مشابه آثار کپین و بیشتر اوقات سولفات سنگونین را در تغلب سولفات کپین
بکار میزنند و در طب چندان محل استعمال ندارد

سولفات سنگونین

سولفات سنگونین این ملح که از آن تر از سولفات کپین است مانند آن در دفع تب قوی
الآثر است و در دفع نوازش ساده تجویز میگردد و موجب وزطین و اختلال ایض و ثقل سنگی گردد
و در سی گرم از او چون هفت ساعت قبل از موعد نوبه استعمال نمایند مانع از عی وضع مرض میشود و صورت وایش
مانند سولفات کپین است

در بنویس

برو میدرات سنگونین مطابق کدکس بگزند سولفات
سنگونین بی یک اسید سولفوریک یا بوم اب مقطر ۱۰ سولفات را در جزء اب مخلوط کرده جوش آورند
و بی و در د در جزء دیگر اب حل کرده کم بر آن قرار بدهند و بعد بگذارند بماند و بواسطه محلول نیم گرم سولفات
سنگونین بی یک محلول را امتحان کنند اگر در د در بقدری از این محلول بر آن قرار بدهند که دیگر سویی حاصل
نکند و سپس محلول را صاف نمایند و سولفات بی ت را با اب جوش بشویند و اب غساله را با مصفای مذکور
مخلوط کرده در حمام مار به تیجی نمایند و بعد صاف کرده بگذارند متبلر شود و این ملح را بدل سولفات کپین استعمال
مینمایند

برو میدرات سنگونین خنی ایضاً مطابق کدکس بگزند سولفات
سنگونین بی یک اسید سولفوریک یا بوم اب مقطر ۱۰ سولفات را در جزء
جزء اب مخلوط کنند و اسید سولفوریک را بقدری بدهند و بی و در د در جزء دیگر اب حل کرده بر آن
قرار بدهند و بگذارند خنید لخته بماند و چنانچه ذکر کردیم با محلول نیم گرم سولفات سنگونین بی یک محلول را امتحان نمایند
اگر لازم باشد از این محلول بر آن بفرایند و بعد صاف کرده و سولفات بی ت را با اب جوش شسته و اب غساله
و مصفای مذکور را مخلوط نموده در حمام مار به تیجی کنند تا به جزء باقی ماند و بعد بگذارند متبلر گردد و این ملح را
نیز بدل سولفات کپین استعمال میکنند

زرق تحت جلدی برو میدرات سنگونین معمو کولر
بگزند برو میدرات سنگونین بی اب مقطر عی حل کنند و هر یک سانی مطر کعب این محلول را درای بی
گرم ماده عامل است و چون یک گرم این محلول را یک تاد و دفعه در تحت جلد و عرض روزند و نمایند موافق
عقیده مصنف مذکور همان اثری که از شرب آن با گرم سولفات کپین بی و میکند ظاهر خواهد شد

کپولین

کپولین الکلوئیدی است مایع و حاصل میشود از اثر تپاس در روی کپین و با سنگونین نیز میتوان
انرا از قطران زغال سنگ استخراج نمود و در اب سرد چنان محلول نیست و قابل اختلاط با الکل و الی و
و استون و سولفور کربون و اد همان فراد و اد همان دسم میباشد و این جسم هنوز در می پویشك استعمال
ندارد

در هیدروتراپی و اندامی باب

تداوی باب یکی از مبادی حفظ صحت است و در امراض عصبانی و برخی اختلالات اعمال بدنی که تعیین سبب و حقیقتشان غیر ممکن است گاه بسیار نافع باشد. وای مخصوصاً ایامیانی که در آن چون انقباض جلد بواسطه بعضی علل متناقص شود و بالمالا از مرقه قوای جسمانی ضعیف گردند این تداوی بواسطه تحریک که در اعصاب حرکت می نماید انقباض جلد را بحالت طبیعی رجعت داده و قوای ضعیف شده قوت می گیرند و نوعاً عمل این تداوی مانند عمل بسیاری از ادویه عملی است حیوانی و باطنی یکی از دانشمندان علم تداوی با الماء مشهور به **امپل دووال** می نویسد ملاحظه فرمایید که عمل هیدروتراپی چیست همین قدر بر که مؤثر است

این تداوی را چون بعضی از طبیبین استعمال می کنند درجه اعتبار علمی ساقط شده است مثل آنکه مدتی یکی از دهقان سیدری **پرسپکتس** نام حردم را به استعمال آن موعظه می نمود و پیوسته کشتی از کشتیان با و بر می می **کتاب** نجات عالم انسانیت میگوید مطابق دستور العمل من باید بواسطه استعمال هیدروتراپی تصفیه خون نمود و اخلاط کثیفه را از آن خارج کرد و بقیه است که این شخص نمی مانند معان همکار خود قصدی جز احکام تقدیر ندارد و چنین می نویسد کسانی که مایل به تداوی هیدروتراپی هستند باید در علف دارهای مرطوب یا یه نه حرکت نمایند و از مکان مرتفعی بروی ساقهای پای آنها آب سرد ریخته و پس از آب زدن بدن را خشک نکند و دائم لباس گان در بر داشته باشند و از شر که الت عمده و علی این تداوی است هیچ سخنی نگفته و با وجود آنکه کشتی می گویند بپا نشاندن و اعمالش ناقص است بسیاری از حردم را معالجه می نماید و نتایج بی شمار از معالجات خویش میبرد چه تداوی او در کسانی مؤثر است که به بعضی امراض عصبانی مانند هیستری نوراستنی غیر مبتلی باشند بعباده دیگر به آن امراضی که قوت خیال در معالجه آنها مداخله تامه دارد چنانکه امروز بواسطه تلقینات معجزه امیر اطباء و استخام دراهمای نظر کرده بسیاری از این قبیل امراض بر طرف می شوند و سبب کثرت آریاب رجوع کشتی مذکور و از با همه روزه آنان این است که اشخاص مبتلی به امراض عصبانی هر یک دارای مانیای مخصوص جدا گانه میباشند مثلاً جمعی از آنان مانیای ترس دارند و برخی مانیای **کتاب**

هر چه سبب تعمیم هیدروتراپی را که امراض کثرت صورت و اشکال طریقه استعمال است که بی نهایت تغییر پذیرند مثلاً ادوات استعمال و طول مدت و درجه حرارت و درجه فشار و ان بنای نسبت امراض تغییر می کنند و لازم است که طبیب عالم تجربی مرض را تشخیص داده و مطابق حالات حریض درجه حرارت و فشار و الت استعمال را معین کند آنکه هر که اعلی در عصب پیدا بداند و تحقیق ماهیت و حقیقت آن علت بدستور العمل کشتی قادر نماید زیرا بواسطه تجارب صحیح ثابت و مبرهن شده است اگر در هیدروتراپی مطابق قواعد علمی عمل نشود اتفاقاً اندک نا اچش خیلی مشوم باشند و یکی از دانشمندان میگوید هرگاه کسی بخواهد همه امراض را باغات این تداوی مداوم نماید باید معتقد باشد که علم طب در اب فرو رفته است

ترویسو در عمل هیدروتراپی تقسیمات پنجگانه ذکر می کند که در اثر ترویسو یکی این عمل را امراض حالت دارند و این تقسیمات که بقول کلی آثار ترویسو یکی این بیان می کند عبادت انداز طریقه حفظ صحتی با تقدم به حفظ و اطر

صندوری و طریقه ضد تشنجی طریقه مغز بالاخره طریقه معین سه طریقه اول شامل بسیاری از آثار این عمل میشوند که یک وقتی مسلم بودند و این با هم اگر از اطباء آنها را انکار میکنند و طریقه چهارم عبارت است از طریقه **پسین** و طریقه پنجم داد و اخراصی با استعمال کرد که مداوی اصلی آنها غیر ممکن بود بواسطه مداوی باب یک با چندین عارضه آنها تخفیف یافته و بر طرف میگردد

ا طریقه حفظ صحیح با تقدم بحفظی مداوی باب سرد اعراضی که شراب مقدار زیاد استعمال شود و با موافق قواعد هیدروترای جدید در سطح بدن منطبق گردد دارای همان آثار قواعد مختلف حفظ صحت خواهد بود و نیز حقیقه تقدم به حفظ بسیار از اخراص استعمال میگردد مثل آنکه در فاصله حمله های تفرس اگر استعمال شود مانع از عارضه حمله میگردد و هم چنین در اشخاصی که گان میرد و بیروس مقاربتی مبتلی باشند و نیز اشخاصی که طبیعتشان مایل به عرض خناری و با سلی و غیره بود بواسطه هیدروترای از عارضه اخراص مذکور معاف میگردد

طریقه ضدوری گوری نام اول کسی است که این اثر را در مداوی باب بیان کرد و در این طریقه استعمال آب سرد موجب حصول تسکینی میشود منج از انتقاص حرارت و علاقه چون سرعت آب سرد را بر وی بدن منطبق نمایند در سلسله عصبانی اثری میکند که موثر تسکین کامل اختلالات حائز ووری میگردد و نیز هرگاه آب زیاد با کم فایز با قوت بر وی سطح بدن مالش دهند موجب حصول عرقهای آفرین شود

بهر حقیقه مداوی باب را موافق قواعد چندی که بعد از این ذکر خواهیم کرد دفع اقسام کثیف و اقسام نرف و الدم و حیوانات صلی اعم از خفیف و شدید و حیوانات ثوری و اختلالات روماتیسمی خار و هیدروام خار اعم از خارجی و داخلی با فواید زیاد استعمال میکنند و نیز در دفع اقسام اودام دماغ و سکنه و خان الریه و خار اعم از معمولی و سودمند است و اینکه استعمال میشود نوعاً باید سرد باشد و اگر چه گاه آب فایز را نیز معمول میدارند و عموماً در این عمل پارچه های مبلول و آب مانند قطیفه و آبکا و میرند و گاه بطور شرج با او تماس استعمال میشود و در این بین باید آب سرد بمقدار زیاد نیشند و همیشه که اثر این تسکین قوی ثابت انتقاص حرکات حائز شروع کرد و در جلد با ربلت ظاهر شد باید عمل تفریق را بواسطه قواعد مخصوص تسهیل نمود و چنین میگویند این تفریق مصنوعی را عارض خار حاصل نمیشود و وقتی که سورت استداد دوم را از پیش بواسطه استعمال مسکات دیگر کم کرده باشند

طریقه ضد تشنجی مداوی باب سرد را در عده زیادی از امراض عصبانی استعمال میکنند یعنی از عوارض عصبانی ساده تا به پیچیدگی (مالیجی لای حراقی) و در سواتح هبشری شکل بسیار شدیدی که با ساری و سائط مقاومت نموده اند از استعمال هیدروترای فواید بی شمار حاصل کرده اند و باید دانست که مداوی باب بطریقه ضد تشنج در دفع عوارض عصبانی در صورتی نافع واقع میشود که مانند مسکات و مقویات اثر نکند و اگر بطوری استعمال شود که مانند حرکات اثر نماید مضر خواهد بود و از این حقیقه است که در مداوی هذیان مانند آن و صرع بعضی صرعها از ان بیان کرده اند و حقیقه آنکه اثر تسکین و تقویت هر دو با هم یک دفعه بر یک خط میباید مریض را در یک باد و قطیفه مبلول به پیچند و آب سرد بمقدار زیاد بنیاشان مانند و یا با پارچه مبلول بدن را مالش دهند و موافق اختلاقی موافق شراب سرد استعمال کنند و با مریض را با آب سرد فرو برند و با دست و پاها را با ان بشویند و دست را با آب سرد بگردانند و به بدن مریض مالش دهند و در نهایت تصبیر المدت استعمال کنند و منتهی در هر دو ای باد باید بکشد تا با فواید این طریقه در بسیاری از اختلالات عصبانی عوارض دماغ و نخاعی و مخصوصاً نخاع در اقسام مفصل اختلالات حرکتی و اختلالات اختلال

طریقه تدوین اب

۲۴۵

و قطرب و غیره واضح و مبهرهن است و هم چنین در عوارض عصبانی بعضی آلات مانند رحم و پستان و بیضه مؤثر میباشد

عمده طریقه مغیر و با محلی مخصوصاً عبارت است از طریقه که پیوسته است اختراع نموده و در این طریقه قواعدی را استعمال میکنند که درجه قوت آنها مختلف است و کاملاً حالت بدنی را تغییر داده و عبارتند از اینکه حقیقه حصول عرقیدن با از پارچه های کتانی خشک می پوشانند و باز از قطعه های مرطوب خطاط می سازند و بلافاصله هم از بعد از این عمل باد کباب زن سرد فرو میسازند و با بعضی از اجزای اثر را در کباب فرو برده و مالش میدهند و از همین قبیل است دوشهای سردی که قوت آنها مختلف بود و اینهای نصفه که زیاد با کم سرد باشند و مدت مکث در آنها زیاد با کم تمتد بود و در لکهای قوی که باد است مرطوب بر سطح بدن دارد میکنند و استعمال کوپرسهای محرق که زیاد با کم وسیع باشند و در بینی که وسائط مذکور را استعمال می نمایند باداب سرد بمقدار زیاد میانشانند و بواسطه وسائط مذکور حالت جوفی بدن کاملاً تغییر نموده و حالت تعاملی حاصل میگردد که بحران نامیده شده است و همراهِ اختلالات مزمن را بواسطه این طریقه مداوا می نمایند و همچنین در هر یک از اینهای مزمنی باید داد که اختصاص بر این داشته و مناسب با وی بود و در این صورت سلسله عضلاتی را بقدری که مریض بتواند در هوای زیاد ریاضت میدهند و تمام وسائط دوا را از مریض منع میکنند و اراضی که باین طریق معالجه می نمایند عبارتند از بعضی اختلالات مزمنه مانع و بسیاری از اراض مزمنه صدر و همه اراض مزمنه بطن و تقریباً روفا تقسیم مزمن و اختلالات بواسیری و عوارض سفیدایی بدوی و ثانوی و ثالثاً اختلالات مزمنه جلد و قرص مزمن اطراف سافله و ناصور مجرای بول و ضیق و اگر فستون و سایر اختلالات مزمنه عظام و اختلالات خناری و اقسام قومودهای سفید و قمره و این با نام **در گرافیک** که از متعلقات المان است اراض مذکور را بطریقه مذکور مداوا می نمایند و گاهی هم اثرهای نیکو از این تدوی مشاهده میگردد

تغییراتی که بواسطه این مدارا بر اعمالی بدن وارد میاید عاملین هیدر و ترایی آنها را با سم تحلیل و سوم نموده و چنین میگویند که بواسطه روح و تعامل شدیدان این تغییرات حاصل میشوند و نیز میگویند سبب حصول شفا خروج همراه خارج است که بحالت بدن مضر باشد و این تغییرات را که عبارتند از تعاملهای مختلف و با سم بحران نامیده میشوند مانند قوت و زوری فرض کرده اند که طبیعت در دفع سبب مولد المرض بکار میرسد و موافق اعتقاد آنان بواسطه همین عمل است که همه مواد خارجی را از اندک در احوال بطنی موجود باشند و باید مفاصل تحلیل رفته و فقود میگردد و نیز همین طریق بیان میکنند شفای اراضی که متعلق بودند به سلسله و در باب الکبد و آورده دوالی شده معالجه مستقیم

به حقیقه مدت این مداوا نوعاً طولانی است و صبر و حوصله مرضا اغلب اوقات نابا انجام ان کفایت نکرده و تحمل نمی نمایند

هـ طریقه معین در اراضی که امید شفای کامل را ندارند هرگاه تدوی باب را بموقع استعمال کنند مورد اثرها نیکو خواهد بود مانند اراض قلب و بعضی اختلالات ربوی مزمن و بعضی اقسام فالج و هم چنین در فالج نصفه اسفل و نیز در فالج نصفه طولانی از این عمل فواید بسیار دیده اند چنانچه در **در گرافیک** اشخاصی را که مبتلی به فالج نیمه اسفل بدن شده و تقریباً کمال علاج بودند پیوسته باین طریق معالجه می نمود که با پارچه مرطوب

هم بدن را مدت چند دقیقه مالش داده و علاوه بواسطه دوش سرد جز در ستون فقری در سایر بدن تحریک
اعمال الی را میگرد و بواسطه این مداوا صحت عمومی بدن را که مختل مانده بود رجعت داده و حرکات اطراف
ساق را اگر چه بحالت نقصان باقی مانده ولی مریض امید بهبودی حاصل میکرد و عموماً حالت همچنان شدید بود که
اکثر اوقات در مبتلایان باین اراضیه پدید میشود بواسطه پیچیدن مریض را بپارچه حرطوبی طرف میگردد و
بواسطه همین طریقه است که هیدروتراپی در نقاهت اراضی مینماید چنانکه سرعت شستن دست و پا با آب سرد
و مالش بدن با پارچه های حرطوب در صورتیکه پس از این اعمال شخص ناله را بر پا نهد و اگر با دست و پا درنده موجب حصول
قوت شده و سلامتی از وی رجعت میدهد و نیز حرکات خفیه را با کم شدید و بعضی همچنان عصبانی
که غالباً در نافعین مشاهده میگردد بواسطه پیچیدن شخص را بپارچه حرطوب با غلبه طرف میشود و این عمل
گذشته از آنکه موثر ضعیفی را نافع نمیشود موجب تقویت قوای آن میگردد

در نفوذ هوا

در نفوذ اثری اثر برودت را در جلد هم کس میداند و نیز اثری که از فرد رفتن را بر وی میکند
معین است و اگر چند قطره آب سرد بر وی بدن ریش نمایند احساس بسیار خراشی گشته و حالت اختناق ظاهر
و تبذیر حج اشتداد این احساس کم میگردد و بعکس هرگاه رسیدن آب سرد به بدن خیلی سریع بود مثل آنکه شخص خود
را در آب سرد به بندازد حس برودت نخواهد کرد مگر در آخر عمل یعنی روقتی که بدن در سطح آب صعود میکند
زیرا بواسطه سرعت ملاقات بدن با آب زمانی جهت طبیعت نخواهد بود تا این احساس را تحصیل کند چنانچه در عمل
تبخیر حجامت مشاهده میگردد که از جهت سرعت حرکت با آنکه جلد بریده شده احساس الم نمیشود و اگر بر خلاف شخص کم
در آب سرد فرو رود در هر دو وجه از تماس احساس اضطراب مینماید و همین طریقی است چون مریض را در آب پاش
دوش قرار دهند و شروع بعمل نمایند بدو اکثر طبیعت حس درجه ابرام میکند و اضطرابی ندارد ولی تبذیر حج اضطراب شد
کرده و حالت خفق ظاهر میشود و اثر انعکاس و تری بر وزن مینماید تا احساس برودت

از اثر برودت حرارت بدن نقصان یافته و نزول میکند و یکی از دانشمندان مؤسوم به **فلوری** بواسطه تجارب
چند نتایج ذیل را بدست آورده

۱ چون یک جزء از بدن مثلاً دست را مدت نیم ساعت در آب سرد ۵ تا ۱۰ درجه فرو برد ممکن است حرارت جزء
۱۱ و نیز ۲۳ درجه نزول نماید و همینکه این مایع مبرد به مثله درجه در جزء مرتس اثر نمود باز حرارت آن جزء ۵ درجه
بر حرارت مایع مبرد فرو می خواهد داشت

۲ این کثرت تنزل حرارت جزئی هیچوجه اثری در حرارت عمومی بدن نمیکند و **وسو** میگوید در این مسئله
شبهه نیست اما بواسطه تجربه چندین ثبات شده اثری که مایع مبرد در یکی از اطراف در حالیکه مرتس در آن مایع بود
مینماید همان اثر را در طرف مقابل در صورت عدم اتماس خواهد نمود

۳ چون تمام بدن را در مدت ۵ دقیقه تا یک ساعت در آب سرد ۴ تا ۱۰ درجه مرتس کنند و بعد از همان مدت و
همان درجه بطور دوش آب را بر بدن وارد نمایند ممکن است بعد درجه حرارت تنزل کند

۴ تنزل حرارت عمومی همراهی مینماید با نقصان سرعت نبض که در یک دقیقه از ۶۰ تا ۷۰ قریه بطئی میشود و در عمل
تنفس تغییر محسوسی را در نمی آورد

۵ حرارت هوای مجاور هر چه باشد در مدت چند دقیقه پس از تماس عمومی مثلاً از ۱۰ تا ۱۵ دقیقه بعد از چند

درجه بعضی از عینا و دهم حرارت بدن تنزل میکند و این تنزل ثانوی نیز با نقصان آما و قریه سرعت نبض همراهی
مینماید

۸ چون شخص در گرم خان خشکی توقف کند و حرارت بدنش از بی نام درجه صعود نماید بواسطه استعمال اخراج
اب سرد چه بطور دوش و یا ارتماس و یا این حرارت زائد و سرعت نبض بزودی کم شده و بدرجه اصلی طبیعی
میرسند و بعد علامتی بروز میکنند معاینه اینچنین ذکر کردیم

۹ پس از ظهور علامت مذکور حالت تعامل حرکت در روح بروز مینماید و سرعت موجب آن میشود که حرارت
نبض بدرجه اصلی طبیعی برسند

۱۰ هر چه هوای مجاور گرم تر باشد و ریاضت عضلانی شدیدتر و برخورد آب به انساج قوی تر این تعامل سریع تر
و قوی تر بروز خواهد کرد و نوعاً بر وزن تعامل پیش از دوش سر به جز ارتماس خواهد بود

۱۱ در استعمال آب بسیار سرد اگر چه مدت کوتاه نبوده تعامل زودتر بروز میکند تا استعمال آبیکه سرد تر است
باشد اگر چه طولانی تر بود

۱۲ قوت تعامل موافق اختلاف اشخاص اختلاف مواقع فیزیولوژی و یا تولوژی که نوعاً مرتبط اند بحالت ودان
و عمل موثری اعصاب مختلف مینماید

۱۳ هر چه شرباب سرد در حرارت بدن بی اثر نیست چنانکه هر کس میدانداست استعمال آب یخ در هواهای گرم تسکین
و تعدیل حرارت چه قدر مؤثر است

۱۴ اثر برودت در عمل تنفس نیز اشکوار است واضطرابی که در طبیعت اثر دوش و ارتماس در ریوی بروز میکند همین
سبب است و چون در آب زن سرد شخص مدتی بی حرکت بماند حرکات تنفس بطی و وسیع میگردد و بر خلاف دوش
دوش پس از ظهور واضطراب بدوی عمل تنفس غالباً سریع میشود

۱۵ چنانچه بیان کردیم تنزل درجه حرارت همیشه همراهی میکند با نقصان سرعت نبض در اولین اثری که دوش در
بدن مینماید همیشه بدو سرعت نبض خیلی کم میشود و بعد قذری سرعت حاصل نموده و بحالت ضعف باقی میماند
و سرعتش کمتر از حالت طبیعی خواهد بود و اشامه اب سرد و خوردن یخ حالت نبض حرارت بدن را تعدیل
مینماید و بالاخره بواسطه اثر برودت عمل ودان شعری کم میشود و همین حقیقه باختگی جلد و تقبض انساج بروز
میکند

۱۶ چون برودت تقلص عضلانی را کم مینماید و این قلت تقلص مسلماً بواسطه انقباض حرارت مینماید پس لازم است
که پس از دوش هر نبض حکم بحرکت داده تا تولید حرارت قوت گرفته و عمل تعامل سهل گردد

۱۷ اثر دوش و ارتماس بدو در سلسله عصبانی ظاهر میشود و همین جهت است عرض حالت اضطراب و لرزش
او تعاش بعد مدت و با حالت تعامل ظاهر شده و طبیعت آرام میگردد ولی هرگاه اثر برودت طولانی گردد پس از
چند لحظه تعاملی بروز میکند که مکفی نیست و مجدداً احساس برودتی میشود و از این رو ثانوی میگویند و این
صورت باید عمل ارتماس دوش را ترک کرده و بواسطه وسائلی که ذکر خواهیم نمود حصول تعادل را سهل نمایند
بکمی دیگر آثار حاصل از استعمال آب سرد بر وزن تقبض شدید است در آلات متعظ و ضیق را متقلص کرده
و پیضه ها را انقباضه و بی داخل میسازد و این اختلافات که در اولین و ملامه استعمال آب سرد خیلی سرعت ظاهر
میشوند

در نور و بک

تبر سرعت نسکین میباید بخصوص هرگاه که شرح ذکر عمل مید و تری بطور ملامت باشد
وقتی که استعمال آب سرد بان بدوچه نباشد که لزوم آنوی بر و کند طبیعت همه اعمال بدن را که محمل شده بودند بجا
اصلی جعت میدهد و عمل تعامل بر و میکند چه بواسطه این عمل توفی در اعمال مذکور ظاهر شده و بحالت طبیعی
میگردند و این قوت موجب بر و خالتی میشود بعکس حالتی که در استعمال آب سرد موقعا حاصل شده بود و در این
صورت بنصر قوی شده و در و دان عمومی سریع گشته و مخصوصا در و دان محیطی توفی فوق العاده حاصل میکند
و درجه حرارت بدن علی الخصوص بر حرارت اجزاء محیط صعود نموده و عضلات قوت میگیرند و بالاخره در بر و خالت
تعامل همه علائمه که موجب تحریک عضلات میگردند مشاهده میشود و علی هذا بر و خالت تعامل از لازم است
و هر چه درجه اشتدادش بیشتر بود بهتر بر و دان بواسطه وسائط مذکور و صورت تعویق آنرا تحصیل کنند و الا نه پیل
مانند قطیفه کافی را گرم کرده شخص را در آن بپنجد و بدن را مالش دهند و بعد از این با صفت مخصوص به در فتن نمایند
و لازم است که پس از دوشن شخص را در طاقی بر ند که هواش گرم بود و در استحمام در آب دریا چون شخص پس از استحمام
لا بد باید مسافتی طی کند تا بمنزلی که جبهه وی مقرب شد بر شود و ناچار باید بدانش بر خورد میکند و موجب حصول
بر و دت شدید میشود پس لازم است آب در بار بار به چهل درجه حرارت تقریبا گرم کرده و همیشه شخص بمنزلی رسید یا پیش
کند تا هم عمل تعامل بر و د نماید و هم باهاش از شن پاک گردد

هر جبهه اولی نتیجه که از استعمال مید و تری حاصل میگردد دارد باد قوه شایسته و سهولت اعمال مضم است و نتایج
ثانوی عبارتند از غیبت شخص بکار و حرکت و مقاومت با کسالت و خستگی که در ارتکاب مشاغل خسته نمیشود و
درجه حرارت خارجی را اعم از آنکه سرد باشد و یا گرم که بر و دسلسله عصبانی تعادل بسیار مستحکم
حاصل میشود باینکه حالت هیجان شخص را کم کرده و او را آرام نموده و شعور را زیاد میکند و در کارها دقت میشود
و قوت بدنش زیاد میگردد و سرعت مشاهده میشود که بر قوای اصلی افزوده و انساج را مستحکم نموده و بیشتر را
رنک و شفاف میکند و همه امور و تعلق بسلامتی را مستد رجاء صحت مینماید

صورت مختلفه مید و تری و طریق استعمال آنها بطریق لازم است که طریقه

تداوی ناآب و درجه حرارت و مدت اثر معتبر نماید و بر بعضی دستور العمل دهد

ارتماس این عمل را باید در حوض این و باید در دود خانه و یا در دینا باید اجرای نمود و بنوعی درجه حرارت آب
و این از و تا به درجه نماید باشد و مدت ارتماس از ۱۰ تا ۱۵ دقیقه و عموما این قسم ارتماس مانند مقویات اثر
میکند و تعامل در این قسم پس از دوشن از سایر اقسام در تری ظاهر میگردد و مانند عوامل مسکن در دفع سواخ
و قطریه استعمال میگردد و قبول کلی را شخاص مبتلی به هبشری و قطریه مستعمل و مفید است و عرض باید
بسرعت در آب داخل شده و یک دقیقه مکث کند و دو مدت مکث خود را حرکت دهد

اش مسکن ارتماس در آب مخصوص حاصل میشود هرگاه شخص در آب استحمام نماید که درجه حرارتش از ۲۵ تا ۳۰ درجه
باشد و یکی از دانشندان مسی به **لورنس** از استحمام در آبهای ۲۵ تا ۳۰ درجه نتایج نیکویی دیده در صورتیکه
مدت استحمام دو سه و گاه شش ساعت بوده و مانند مسکات اثر کرده است و فی هین مصنف بیان میکند
زنی را که مبتلی بود به سیات و باقر و سائط مقصوده منهن از مقاومت نموده ولی بواسطه استحمام که ۲۵ ساعت
مدتش بود شفا یافت

در کتب

حرارت آبهای دودخانه که در آنها استحمام نمایند باید ۱ تا ۲۰ درجه باشد ولی اگر ۲۱ درجه بود مطبوع تر خواهد بود و نوعاً بلافاصله پس از اكل غذای غلیظ بطبی الضم نباید در آب ارتماس نمود و قبل از عرض لرزانه نوی باید از آب خارج شد و مدت استحمام در آب در باید کوتاه بود یعنی نهاده از ۵ تا ۱۰ دقیقه نباشد حمام نصفه را در این جری میکند که ارتفاع ستون آب تقریباً ۲ سانتی متر باشد و این استحمام را میتوان بجای استحمام المقعد بکار برد

ارتماس در آب سرد تا به ساقهای معمولی پس **پسینتس** است و تا هنگام ظهور تعامل این عمل باید امتداد استحمام المقعد (فرد کردن تشنگی در این) که معمولی عموم مردم است اگر اوقات باد و ششهای مهمل و شرجی و مقعدی و قطنی و غیره استعمال میشود

مالش با پا و چه حرطوب این قسم از هیدروتراپی که مشابه این و دوش است اغلب اوقات در ابتدا مداوم معمولی طبعاً میباشد و بواسطه این عمل حالت تعامل بخوبی و آسانی ظاهر میگردد و استعمال کوپریهای حرطوب و غسولات سرد و در آب سرد و غیره وارد گردد و قلهن سابقاً بیان کرده ایم و در اینجا فقط میگوئیم یکی از اقسام هیدروتراپی است که در بعضی بدن در این مینشاند و از ارتفاع چند سانتی متر چندین طاس آب ۱ تا ۲ درجه سردی سرش میریزند

دوش این لفظ مشتق از **دوشب** است که در لغت بطالبه معنی ماسوره بود و عبارت از عملی است که بواسطه آن آب را از ارتفاع معینی بقوت جوی بدن حریض وارد میکنند و بر دوش قسم است دوش عمومی و دوش موضعی و دوش عمومی ادای اقسام ذیل است دوش بارانی و دوش ستونی و دوش صفحه مرکزی و دوش سفره و دوش پائره و دوش فواره

دوش بارانی مانند محركات قوی اثر مینماید و شروع در این عمل بواسطه دوشهای موقتی میکنند که مدت آنها ۵ ثانیه بود و مدت عمل را هرگز نباید تراند و دقیقه نباید قرار داد و نوعاً حرارت آب این دوش ۱۰ درجه باید باشد و این دوش دوش فواره را اغلب اوقات با هم استعمال میکنند و ابتدا در پشت و بعد در سینه و شکم و بالاخره در اطراف ابرو وارد مینمایند و در آخر عمل آب را با تضاد شدید جوی قدمها وارد میکنند و دوش موضعی نوعاً محرك است و مانند مصرفات استعمال میشود و معمولاً باید سرد نباشد و با فشار زیاد و مدت کمی از اینکار میزنند

حرف ك

در بیان و صفات گازبان و ششها

گازبان **لسان الثور** بود و اش را **بوراگو** و **فیسینا** پس بقی است از از طایفه **بورازنه** یعنی این طایفه را این نبات نسبت داده اند و سنوی و بومی و خرغب و ساق استوانه وسطی و کمی بینی و برکهایش بعضی بزرگ و با عوجاج و دارای پندهای خشنی شبیه بخار و گلهاش نوعاً آبی آسمانی و گاه وردی و گاه سفید و در نوك شاخه ها مانند خشنه واقع مینمایند گازبان از همه آنکه دارای انقباضات تناس است مانند دونه معرق و مد را اثر میکند و از عوامل ملین و لبا محو

گازبان

میشود و در

میشود و در طب برک و گل از مانند عوامل میرد و مصفوح معرق و مقدار بطور تیز و غیره بسیار استعمال می نمایند
و نیز عرقان مستعمل است و این عرق را مانند عرق گاه و عصاره اش را مانند عصاره دبیثال باید ساخت
عصیر گاو زبان مطابق کد کس بگزینند برک تازه گاو زبان مقدار منظور در هاون حرر نرم گرفته
و یک خسر زن برک آب فرازند و با فشار از پارچه بگذرانند و با کاغذ صاف کنند و این عصیر را مانند ملینات استعمال
می نمایند

تیزن برک گاو زبان ابضا مطابق کد کس بگزینند برک خشک گاو زبان اگر گرم آب جوش
... اگر دم کرده صاف نمایند و جهت تبسین و تعریق متدرج بنوشند و خاصیت تعریق این تیزن زیاد تر از اب
داغ نیست

ابضا معمول بیمارستانهای لشکری بگزینند برک خشک گاو زبان اگر گرم اصل السوس
... اگر آب جوش ... اگر مخلوط کرده بگذارند سرد شود و بعد صاف نمایند و میتوان بعوض اصل السوس ... گرم
شربت ساده استعمال نمود و این تیزن را نیز مانند ملینات و معرقات استعمال میکنند و تیزن گل گاو زبان را مانند
تیزن برک ان باید ساخت و دارای همان خاصیت است

عرق گاو زبان مطابق کد کس بگزینند ساقه تازه گاو زبان ۱ اب صاف ۲ ساقه را بکوبند و
با اب در اسباب تقطیری داخل نموده با اثر ملایم تقطیر یک جزء عرق اخذ نمایند

خشک

خشک السعال (فنجیون) (فنجیون) (فنجیون) (فنجیون) (فنجیون) (فنجیون) (فنجیون) (فنجیون) (فنجیون) (فنجیون)
بکیون نبات است از طبقه سپیانتره که در مواضع مرطوب میرد و گل آن که مرکب از گل های زرد
بسیار فاخر است در اول بهار قبل از ظهور گیاه ظاهر میشود و برگ های این نبات از جانب فوق سبز باخته از جانب
تحت سفید و پنبه شکل و بزرگ و مضرس میباشد و شکل آنها را تشبیه کرده اند به گوی کف پای الاغ و از
این جهت است که این گیاه را **پادان (رجل الحمار)** می نامند و چون در دفع سرفه استعمال میشود توسط
(خشک السعال) نامیده شده و در طب دیشه و برک و گل از مانند دویه صد ریحا استعمال می نمایند

تیزن فنجیون مطابق کد کس بگزینند گل فنجیون اگر گرم آب جوش ... اگر دم کرده صاف
نمایند و مانند ملینات وادویه صد ریحا تبذیر بنوشند

شربت فنجیون ابضا مطابق کد کس بگزینند دیشه فنجیون ۱ اب مقطر ۲ اقد سفید
مقدار کافی دیشه دامت ۳ ساعت در آب دم کرده و با فشار صاف نمایند و بگذارند تا نشین شود و صاف روی
از اب واسطه عمل انحراف بردارند و به نسبت برادر و اقدافزوده و بواسطه جوش قوام آورند و حفظ کنند و این
را مانند عوامل صد ریحا استعمال می نمودند و چون قلیل الاثر است این بام متروک شد

در نوق و سوس - کلیات بعضی از عوامل

در این در بعضی از عوامل ملین را که عبارت از گلبرین و سریشم باشند بیان میکنیم و پس از آنها و از این سریشم
نیز ذکر خواهیم نمود و شاخ گوزن را که نیز دارای رلاتین است ذکر می نمایم

گلبرین

هریک

گلپسرن (این لفظ مشتق است از **گلوکوس** که در زبان یونانی بمعنی شیرین بود) عبارت از جیمی است مایع و بی رنگ و قوامش شبیه به شربت ساده و در ساختن آن قواعد چند بکار می برند و بیشتر در کارخانه های طب پزی و تهیه های نباتی عمل می آید و با ازبای ماده کارخانه جات اسپداستریک اند میشود ولی هر اقسامش نوعاً غیر خالص اند و در استعمالات طبی قواعد مخصوصی در خلوص آن معمول می دارند و عموماً گلپسرن طبی باید بی رنگ باشد و چندان بوئی از آن محسوس نشود و مانند شربت غلیظ بود و طعمش شیرین باشد و در کار غذای خوردن و شربت بنفشه اثری نکند و چون قدری سولفیدرات سود بر آن افزایند و با آب پیاس کستیک بخوشانند رنگش تغییر نماید و در بعضی از آن باقی نماند و چون جاذب الرطوبه است باید در صراحی انرا محکم بگیرند

گلپسرن چون دارای دسومت و ملاست زیادی است و هر تمام اجسام الی در این خاصیت تفوق دارد لهذا در زینت سرآمد همه این اجسام است و در عده زیادی از امراض جلدی بپس و قشری فواید بسیار می آید از استعمالاتش حاصل میشود و در فرجه های جلد به سولفات نفوذ کرده و انرا نرم میکند و چون جاذب الرطوبه است موجب بلبت جلد شده و خشکی انرا رفع کرده و انرا سبب نماید و از این جهت در آشیامی که نوعاً پوستشان خشن و دارای شقاق است مرخ گلپسرن سودمند میباشد و هم چنین در بعضی اختلالات سطحی جلد بخصوص لیکن و پر و بگو و طولانی فایده میکند و نیز در برخی امراض گوشت که سبباً تحریش جلد باشد یعنی این تحریش از خارج بدن بداخل گوش سرایت نموده باشد مرخ با گلپسرن بسیار مفید است و هم چنین در اختلالات حکمه بسیار مبرم که در آلات تناسل و سجاوف مقعد بروز میکند از مرخ گلپسرن فواید زیاد ذکر کرده اند بهر جهت چون گلپسرن دارای خاصیت مخصوصی است که التهاب جلد را تسکین داده و انرا خشک میکند لهذا در عده زیادی از امراض جلدی هرگاه منطبق گردد موجب تسکین التهاب آنها میشود چنانچه در حره و در تنفحات مویع و ملتعب و در اجزای وفاده اش مودت تسکین وجع شده و حرارت حاصل از التهاب را خاموش میکند در صورتیکه سطح ملتعب و از تجاوزت هوا پوشانند و نوعاً هرگاه جراحت را با گلپسرن وفاده کنند فی الجمله تحریکی در آنها نمایند که موجب سهولت عمل سپکاتریس میشود و اگر پارچه های وفاده با آن چرب کنند سبب میشود که با طرف جراحت نه چسبند و بکار عوامل انتی سبتیک است و مراسید فیک را محلاً بسیار خوبی است و در داخل گلپسرن را در دفع ذوسنطار او نرف الدم بواسیری و بی سوز و نفخ شکم و گلبکوز و در وسل و هبات دائمی و تریکینوز استعمال میکنند و مقدار شربش از یک تا سه گرم است و کدکس لفظ **گلپسره** را استعمال میکنند هرگاه که گلپسرن را مانند محلول ادویه عامل بکار برند

گلپسره نشاسته مطابق کدکس بگیرند نشاسته مستحق گلپسرن متداولی می باشد و با گلپسرن در کپسول چینی داخل کرده و حرارت دهند و بهم زنند تا محلول بشکل لززانک شیرین و این گلپسره را حامل بسیاری از ادویه عامل قرار میدهند و بر قیو طی ترجیح دارد

گلپسره تخم مرغ (کلبکونین) معمولاً در سببشل بگیرند زرده تخم مرغ به گلپسرن مخلوط کنند و در وفاده همه اقسام اخراق و حره و اختلالات جلدی شقاق پستان مستعمل است

گلپسرن معطر معمول را کدکس بگیرد و گرم روم با کبابا ک و گرم اسانس نعناع با قطره مخلوط کنند و در سبب غریبی در وقتی که طبیعت دیگر تحمل دوغن جگر مود و آنکند این گلپسرن چون محلول است در د و با سه دفعه در عرض روز استعمال میشود

لبن و نادر گلپسین معمول **سَمُولَا** بگیرند گلپسین خالص ۳۰۰ اسید ستریک ۲۰ اب ۵۰۰

خلوط کنند و هر يك ساعت فاصله ۲ گرم در حیات حاد بنوشند

شو کولای گلپسین معمول **کُوْمِی** بگیرند کاکاوی کاکاسی ۵۰۰ گرم مسکه

کاکا و گلپسین خالص مکه ۵۰۰ گرم مستحق بسیار نرم استخوان و ۵۰ گرم مطابق معمول شو کولای سازند و این شو

را مانند مواد مغذی و مقوی در گلیکو زوری مفید میدانند و بنور در مسلولین بسیار لاغی بجای روغن جگر

مورد استعمال مینمایند

حقنه گلپسین بگیرند گلپسین ۵۰ تا ۱۰۰ گرم جوشانده سوس ۵۰ گرم مخلوط کرده و در عرض روز

۳ و دفعه حقنه نمایند

حقنه گلپسین و سنا بگیرند سنا ۱۰ گرم در مقدار کافی اب جوشانده کرده و صاف نموده و توافق

اش خوری گلپسین مخلوط کرده حقنه نمایند و این حقنه که معمول **بوشاردا** است بخوبی عمل میکند

سریشم غری **تَکَلاتین (کول)** **لَکَلوتینوم** **کول** (کله تلاتین مشتق از کله

است که در زبان یونانی بمعنی لرزانک است و باز **لَکَلوتینوم** میاشد که در لغت لاطینی نیز بمعنی لرزانک بود)

عبارت از فاده است خشی از اثر قنمادی اب جوشانده **رَنا** **ساج** حیوان خصوصاً عظام و غضاريف و اوتار و اوتار عین

تولید میگردد و در صورتیکه خالص بود و **نَک** و بی بود و طعم است و چون در اب جوشانده حل کنند و محلول را

بگذارند سرد شود شبیه به لرزانک مریخی منعقد میشود و الکل و تن و سایر مواد قابض بعضی املاح فلز

مخلوقات را لاطینی منعقد کرده و با فاسد میسازند و چون مدتی **تَکَلاتین** را حرارت دهند خاصیت لرزانکی

ان بر طرف میگردد

در تجارت چندین قسم سریشم متداول است و این اقسام بواسطه اصلک بواسطه درجه خلوص از چهار موقع

استغالشان باهم اختلاف دارند

آشلاتین خالص گرنیتین (چون **گرنیت** نام این قسم **تَکَلاتین** را اختراع کرده با اسم او **سَمُولَا**

گرمید) بشکل ورقه های بسیار نازک است دراز و سفید و شفاف و با این **تَکَلاتین** لرزانک میسازند **تَکَلاتین**

جزئی را که در ۵۰۰ جزء اب حل کنند قوام لرزانک حاصل میکند و انرا از غفر و استخوانهای گوساله پوست

تازه سایر حیوانات جوان اخذ مینمایند و در ساختن کپسول و تصفیه شراب و پوشاندن حب بکار میرود

در مملکت چین از اوتار و سایر اجزاء سفید گور خربک قسم سریشمی میسازند موسوم به **هپوکول** یعنی

سریشم اسب که اهالی این مملکت **هوکال** مینامند و در خواص اختلافی با گرنیتین ندارد

بنوعی بواسطه اسید کلورید و **تَکَلاتین** استخوان را به سهولت میتوان بدست آورد زیرا که این اسید املاح

امکی استخوان را حل کرده و **تَکَلاتین** را ازاد مینماید

سریشم غری **الجلود** **کول** **دوفلاند** **کولیت** (قراضه پوست حیوانا

را در اب میجوشانند و این سریشم را حاصل میکند و بشکل ورقه های نازک زرد رنگی است که قدری کله

اند و با این سریشم حمامهای ملین میسازند

نک قسم از این سریشم است که سریشم قوی و سریشم **قوی** و سریشم پادین نامیده میشود و بشکل ورقه

کیت

کیت

کیت

سَمُولَا

کله تلاتین

غری الجلود

نکته

سپاه وسطی و این سریشم را در صنایع استعمال میکنند و سریشم مایع را با آن میسازند
سریشم ماهی غری السمک ابکیو کول (لفظ ابکیو کول مرکب از دو
 کلمه یونانی است یکی **ابکیو** یعنی ماهی و دیگری **کول** یعنی سریشم) این سریشم عبارت است از دو بکوله
 هوای خشک شده اقسام مختلف ماهیهای غرقه فی از قبیل اسکال دره ولی نوعاً انرا از استورژون گیر
 استورژون صغیر استورژون متعارف بدست می آورند و این ماهی که درازش از ۲ تا ۳ متر است در رودخانه
 و لگاوسایر رودخانه های بزرگ دریای خزر و دریای سپاه فراوان باشد (صاحب مخزن لادو به استورژون
 را خنیر البحر نامیده) و سریشم ماهی اعلا است که سفید و نیم شفاف باشد و دارای سطوح صاف و تشعشع
 مرزبندی بود و تقریباً هر آن محلول باشد

نکته

خاوبار عبارت است از میضه و لئانس (حصى السمک) استورژون و عموماً يك ثلث وزن این ماهی خاوبار
 است و گاه وزن خاوبار هر ماهی به چند صد پوند میرسد و روسها و ترکهای عثمانی خاوبار را بجای کره و روغن
 زیتون استعمال میکنند و آنرا غده به لذت آنان میباشند و در صورتیکه در ساختن شمع قوت کرده باشند چندان
 بدختر نیست

در تجارت سه قسم سریشم ماهی متداول است يك قسم شکل بندهای کوچک و دیگری شکل بندهای بزرگ
 و سبوی بطور ورقه و در طب این بام فقط قسم سبوی را استعمال میکنند

سریشم ماهی که از روسیه می آورند گرانتر و بهتر از سایر اقسام است و پس از آن سریشمی است که از هندوستان
 می آورند و معمول انگلیسها است و آنرا از چندین قسم ماهی از جنس پولینوموس که در دریاهای منطقه خاوبار در رودخانه
 گنگ موجود اند حاصل میکنند و در طب سریشم مخصوص سریشم ماهی با صورت محلول (و یا در دهان) در دفع
 ورم امعاء الخفقان می نمایند و در تخریش مثانه رزق میکنند و در ساختن لوزا که سریشم ماهی بزرگترین و جویج میدهند
 و نافع انگلیسی نیز با آن میسازند

کپسول سریشمی مطابق کدکس بگزیند گزینش و بگل سریشم و افتد اب مقطره ۴۰ جزء را مخلوط
 کرده و در حمام ماریه حل کنند و زیتونهای اهلی که حجم آنها مساوی ظرفیت کپسول خواهد بود چرب کنند و در این محلول فرو
 برند و با عانت دسته که دارند بر وی صفحه مشقباتها را ثابت نمایند و پس از لحظه حرکت دورانی آن صفحه وارد کشش محلول
 سریشمی بر وی زیتونها ثابت ماند و سرگرد دو بعد صفحه را در گرم خان ۴۰ درجه بچرخانند تا محلولیکه بر وی زیتونها
 قرار گرفته است بنحوی بچسبند و بعد از آن يك کپسولها را با غاها نگشته از وی بچرخانند و دهانه آنها را با مقراض
 صاف نمایند

جهت پر کردن کپسول هر يك از آنها را بر وی صفحه که مشقبات بنحوی قرار دهند که دهانه اش بالا بود و دای
 مایع و بادوب شده را در شیشه لوله ذاب بچرخانند و دای که دهانه لوله اش خیلی باریک باشد داخل کرده و با عانت آن کپسولها
 را پر کنند و جهت سفت کردن دهانه کپسول فام مورد در محلول سریشمی که نیم گرم بود فرو برده و يك قطره بر وی آن بچرخانند
 و پس از چند لحظه که این قطره انجمادی حاصل کرد ربع فوقانی کپسول را در محلول مذکور فرو نهند تا انسداد آن ثقبه
 مستحکم گردد و بعد کپسولها را در گرم خان ۴۰ درجه گذارند تا بنحوی خشک شده و صلابتی که لازم است حاصل
سریشم مایع معمول دور و ولت بگزیند سریشم زبویه اب صاف مکن ۵ در حمام ماریه

حرکت

حل کنند و يك جزء اسپند از و تيك ۳۳ درجه بر محلول گرم بپزند و بگذارند سرد شود

نسخه دیگر معمول بالاند بگزنند اسپند استيك تجارتی ۵ سریشم ۲ پوه ۲ سریشم ۱۰ پیم کوب کرده

باغانت حرارت ملاهی در اسپند حل کنند

ایضا معمول بویکثر بگزنند سریشم ۲ پوه سرکه مکدر ۱۵ الكل ۱۵ درجه ۲ مسحوق زاج سفید

باغانت حرارت ملاهی حل کنند

نافه انگلیسی اسپند از آب سریشم ماهی مطابق کس بگزنند سریشم

ماهی ۱۰ اب صاف الكل ۵ درجه مکدر سریشم را خود خود کرده و مدت ۲۰ ساعت در آب بختیاشند و بعد

الکل را افزوده و در حمام ماریه حل کنند و نافه را در کارگاه کشیده و محلول فوق را در صورتیکه نیم گرم باشد

مکرر بر ویان بگسارند و این نافه که از عوامل ملصقه میباشند و در فاده جراحت سطحی بکار میرود و ابتدا با

انزات کرده و بعد بر وی جراحت بچسباند

لرزانك الكل سریشم ماهی معمول برال بگزنند سریشم ماهی ۱۰ اب مقطر ۲۰ باغانت

حرارت حل کنند و ۲ جزء الكل ۱۰ درجه افرانند و این محصول مدتی بدون فساد محفوظ میماند و بان لرزانكهای

نبات میسازند و این طریق که محصول مذکور را با محصولات نباتی که لرزانك آنها مقصود است مخلوط کرده و قند

میجوشانند تا الكلش بخار گردد

شاخ گوزن رنده کرده شاخ این حیوان را که دارای ذرات فوسفات است مانند عوامل ملین ملطف

و دافع اسهال استعمال میکنند و هم چنین بکسر کرده از اولی فوسفات تری بنیک اهاک را بر این مکس ترکیب میدهند

مغلی سفید سپیدم بگزنند مسحوق شاخ مکس شده گوزن ۱۰ گرم مغز نان ۲۰ گرم صمغ عربی ۱۰ گرم

قند ۲۰ گرم عرق بهار نارنج ۱۰ گرم اب ۱۰۰ گرم مطابق معمول عمل کنند و در دفع اسهال تب بدیج بنوشند و ککیر

بجای مکس شاخ گوزن در این نسخه فوسفات تری بنیک اهاک با استعمال میکنند

لرزانك شاخ گوزن مطابق کس بگزنند رنده کرده شاخ گوزن ۲۰ گرم اب صاف

۲۰۰ گرم قند سفید ۲۰ گرم لهویك دانه ابتدا رنده کرده شاخ را با اب نیم گرم بشویند و بعد با مقدار آبیکه ذکر کردیم

میجوشانند تا نصف شود و با فشار صاف کنند و يك دانه سفید صمغ عربی را در کمی اب بریزند و با قند و اب لهویك

مخلوط کرده بر مصفی بپرانند و میجوشانند و بعد صاف کنند مصفی را بتیج نمایند چون قدری از انزای داشته و سرد

کنند مانند لرزانك به بند و در این وقت پوست لهویك را خلل کرده بر محصول افرانند و بگذارند چند لحظه دم

کشد و بعد با موی صاف نمایند و بان طریق ۱۰ گرم لرزانك بدست می آید و این لرزانك از عوامل ملین است

و انرا کم باید اشامید

لرزانك امولسپونی شاخ گوزن معمول گیور بگزنند لرزانك شاخ گوزن

۱۰ گرم بادام شیرین و مقش ۱۰ گرم قند ۱۰ گرم عرق بهار نارنج ۱۰ گرم الکولا تور لهویك ۱۰ قطره هاون مر و با

اب جوش گرم کرده و با دامها و قند را نرم بگویند و بعد کم کم عرق بهار را افزوده و صلاصلا کنند و بعد لرزانك را

گرم نموده بپرانند و صاف کرده الکولا تور را اضافه نمایند مانند ملینات بتیج بنوشند

لرزانك نارنجی معمول سویریان بگزنند گزنین ۲۰ گرم اب ۲۰ گرم باغانت حرارت

حل کرده بنفشه اند قندهار ۳ گرم اسید ستریک ۲ گرم و بعد بجوشانند و با سفید تخم مرغ محصول را تصفیه نموده ۲ گرم تخم بوسه ناریج و با تخمین معطر و بگیری اضافه کنند و این را زانک از ملینات غذائی است **حمام سریشی مطابق کد کس** بگزیند سریش ۵۰۰ گرم خورد خورد کرده و دگر ۲۰۰ گرم آب سرد مدت یک ساعت بجوشانند و بعد با عانت حل نمایند و دگر یک حمام آب گرم داخل نمایند و استحمام در این حمام مانند ملینات جلدی اثر میکند

حقنه سریشی معمول بیمارستانهای پاریس بگزیند سریش ۵۰۰ گرم آب گرم ۵۰۰ گرم حل کنند و حقنه تلپین حقنه نمایند

بزرگ

وازلین عبارت از جسمی است سفید و کدر و نیم شفاف و خنثی شبیه به سریش و فساد ناپذیر و آنرا از رسوبیکه پس از تقطیر نفت باقی میماند استخراج میکنند و در مواد هائیکه بپیه و کولر گرم استعمال میگردد و در جلد تحریک نکرده و آنرا بدو نمینماید و لهذا در همه استعمالات طبیبی بجای پیه و روغن استعمال میشود

وازلین مایع (زیت وازلینی) این جسم را که در زرقهای تحت جلدی مانند مایع است میکنند عبارت از زیتی است معدنی و بی بو و بی طعم و بشت سبیل و وزن مخصوص ۰٫۸۵ درجه حرارت از ۲۰ تا ۳۰ و در صورت خلوص کاملاً خنثی میباشد و منجمد نمیشود مگر در ۱۲ درجه زیر صفر قابل اکسید شدن نیست و کاملاً محفوظ میماند و چون از آن در تحت جلد داخل کنند و در شکم و بزرگوار و سرعت منتشر میگردد این زیت هموزن خودش هم از دهان و از داخل میکند و در رستههای مختلف عروق و با دای از اجسام دیگر چنانچه ۵۰ جزء آن از ۲ تا ۳ جزء بد و بوم را حل نمینماید و چهار مقابل حجم خودش هیدروژن سولفور را جذب میکند و در ۵۰ جزء آن از ۲ تا ۳ جزء فنول و بد و فورم و بد و ول و سولفور کربون محلول است و بواسطه قاعده مخصوصی عروق را از الکلوئیدها مانند مورفین و کوکائین و غیره دران حل میشوند و ملاح زبیدی از قبیل کل و اکسید زرد دران معلق میمانند و بدون هیچ ضربه یا سانحه میتوان آنها را زد نمود و از این مایع را از رو سبب میاورند و **زیت بابوک** مینامند و آنرا بواسطه تقطیر زیتهای ثقیلی که از نفت استخراج میکنند حاصل میمانند و در بیشتر اجسام اتی سبتیک غرض از قبیل بد و فورم و بد و ول و ترمول بهترین محلات است

زرق تحت جلدی اوکالپیتول با وازلین مایع بگزیند اوکالپیتول خالص ۲ گرم وازلین مایع ۵۰۰ گرم مخلوط کنند و سانتهی مگر کعب این محلول محتوی یک گرم ماده عامل است و زرقان در تحت جلد موثر و جع نمیکرد و هیچ گونه عارضه موضعی پدید نمیشود و بدون هیچ زحمتی و زرق و زرق میتوان دو دفعه این محصول را زرق نمود

زرق تحت جلدی بد و فورم با وازلین مایع بگزیند بد و فورم ۱ گرم وازلین مایع ۵۰۰ گرم مخلوط کنند و محصول مذکور دارای دو ماده عامل است بگزیند بد و فورم ۱ گرم اوکالپیتول ۲ گرم وازلین مایع ۵۰۰ گرم مخلوط کنند و سانتهی مگر کعب این محلول را نیز میتوان استعمال کرد در این لومه ذکر میکنیم مقدار مواد عامل و مقدار وازلین و مقدار زرق که بد و فورم و هیچ خطری میتوان زد و زرق تحت جلدی بکاربرد

مقدار مواد عامل	مقدار و از این مایع	مقدار خرد و ق
اوکالپتول ۲۰ گرم	۱۰۰ گرم	۵ گرم
ترپانتین ۲۰ گرم	۱۰۰ گرم	۵ گرم
تیمول ۱ گرم	۲۰۰ گرم	۱۰ گرم
سولفور کربون ۵ گرم	۱۰۰ گرم	۵ گرم
فول ۲ گرم	۱۰۰ گرم	۱۰ گرم
کلوروفورم ۲۰ گرم	۱۰۰ گرم	۲ گرم
بد و فورم ۱ گرم	۱۰۰ گرم	۱۰ گرم
بد ۱ گرم	۱۰۰ گرم	۱۰ گرم
بروم ۲ گرم	۱۰۰ گرم	۵ گرم
فوسفور ۱۰ گرم	۱۰۰ گرم	۱۰ گرم

سریش (اشراس خشی) ق اسفودیل اسفودیلوس اسفودیلوس

نبات است از طایفه لیلپاسه (طایفه زیتق) و در شمال شرق و سیسیل و آفریقا و جنوب فرانسه
عمل میابد و دانشمندان فرنگ ریشه این نبات را در دفع حریب و بدل زد چوبه استعمال میکنند و از آن الکلی
و عراب پومادی ترتیب میدهند از مسکه و سریش در دفع قرح سیسیلی و غیر سیسیلی تجاویفانقرا
در این تجاویف داخل می نمایند و قد مای از طبایع این ریشه را در امراض مختلفه استعمال میکنند و دانشمندان ایران آنرا
از عوامل مله و منفعت می شمارند و بجای سریش باهی استعمال می نمایند و محرقش را مدبول حیض میداند و
بواسطه چسبندگی زیادی که دارد خیر مسحوش را در جیره کسر غیره استعمال میکنند و بواسطه همین خاصیت
که صحافان و سراجان و صندوق سازان و کفش گران این خیر را بکار می برند

دریوز چها - گوم گوت

ق گوم گوت (گومی گوت) عصاره ریوند (رُب ریوند) (صاحب مخزن الادویه)
غوتاغنیاء و عربان از فرقیان منسوبند عبارت از عصاره است منبج و یک وقتی گان میگردند از
یکی از اشجار طایفه گوتیفیر حاصل میگردد و این بام دانشمندان طبیعی ثابت کرده اند که از درخت گوتاقرا
و را اخذ میشود و این درخت در جزیره سبلان و در شبه جزیره کامبوج عمل میابد و این عصاره با بخودی خود از سکا
های که در برگ و شاخه های این درخت حاصل شده اند جربان میابد و با پوست درخت را مصنوعاً شکاف داده تا
جربان بابد و نوعاً گوم گوت بشکل قطعات استوانه شکی است که سطح خارجشان اسمرزدنک و سطوح داخلشان
زرد قرمز رنگ است و این قطعات که شکسته و بی بو و کدرا ند کساده شان درخشان است و بدو اطم ضعیفی از
این ماده احساس گشتم و قدری که گذشت حدی در حلق حس میشود بهرجه گوم گوت در آب حل میگردد و
محلول آن دارای رنگ زرد طلایی تشنگی است و بغير از قسم مذکور یک قسم گوم گوت دیگری در تجارت متداول

گوم گوت

است بشکل پارچه های بزرگ و پست تر از قسم مذکور رنگ قسم و در صفات مذکور با آن تفاوت دارد
محلول مانده گوم گوت را در نقاشی و رنگ آمیزی استعمال میکنند
موافق تجربه بعضی از دانشمندان گوم گوت دارای سفتی را بیش و مناسبت و ماده خشبی و طویبت است و ماده عامه
ماده است صمغ و سفتی موسوم به **کامبودژین** و تقریباً ربع آن عبارت از این ماده است

در بیان ریویزیون یک گومگوت

گوم گوت را چون ملاصق سطح جراحت کنند و روث و زودم موضعی شد پدای آن میشود و اثر تحریک را همین
تحریک مکانیکی نسبت میدهد و **ریویزیون** مسخوق گوم گوت را در چشم سک درود خود و جمع موضعی خفیفی که
موقتی بود عارضه دیگری مشاهده نکردی و **سوسو** میگوید گوم گوت را چون بمقدار سستی استعمال کنند مانند سوسو
خارش عمل میکند و بلا واسطه در غشاء مخاط هضمی اثر نمینماید هر چه چون این ماده را از ۲ تا ۵ سانتی گرم بنامند
عموماً مورت ظهور قوالبهای شدیدی میشود که پس از بروز شان رطوبات سرفزی بمقدار زیاد تخلیه میگردد
و لهذا از مهلات درستی که خیلی قوی بشمار می آید و بندرت آنی آنها استعمال میکنند و اکثر اوقات با کمال و صبر و
صبور و جلب ریوند و سقونی و غیره ترکیب میکنند و چون آنها تجویز کنند بصورت حب نباید باشد مقدار شرب
نوعاً از ۱ تا ۵ دسی گرم است و از ۱ تا ۵ گرم هم استعمال میشود و مصنف میگوید چون گوم گوت را به تنهایی استعمال
کنند علاوه بر عرض قولنج و اسهالهای سرفزی مورت عرضی می شود و اگر آن را با بعضی مواد درستی که
کنند این عارضه کمتر ظاهر میگردد و بواسطه شدت اثر این ماده در تخلیه رطوبات سرفزی است که آنرا در مواقعی استعمال
میکند که منظور است فراغ این رطوبات مقدار زیاد بود و از همین جهت در اقسام استسقا استعمالش شایع است و چون
۲ تا ۵ سانتی گرم یا گرم گوم گوت را بطور امولسیون چندین روز متوالی استعمال کنند گاهی بسرعت موجب جذب آب و بخیان
سرفزی که از عوارض مزمنیت پیدا میکند و بواسطه خواص درستی که است که در بسیاری از امراض مزمن از قبیل نانج
و اسم و نزله ریوی و غیره که منظور انصراف ماده بجانبا مغا بود استعمال میگردد و نیز این ماده از عوامل قوی الایز
دندان میباشد و دارای **خانم نو فیر** که در دفع تنباخلی شهور است ترکیبی است از دای دافع دندان و دای
مسهل باین نحو که بدو از ۱ تا ۵ گرم گردد و شرب سرخس مذکور استعمال میکنند و چون سرخس در گرم اثر نمود و ذات
تجدید دندان پیدا مدجب مسهل خفته دفع آن استعمال میکنند که ماده عاملش گوم گوت است

گرد گوم گوت بگزیند گوم گوت مقدار منظور در گرم خان ۲ درجه بچکانند و در همان صلابه کنند و از
مویر این شیمی غره ۲۰ پیوند نمایند و حفظ کنند و این گرد از مهلات قوی و دافع دندان است و مانند صبر مورت
مسلح به آلات واقع در عارضه میگردد و مقدار شربش از ۱ تا ۵ دسی گرم و زیادتی است
تغفین الکلی گوم گوت بگزیند گوم گوت الکلی در ۱۰ درجه مدت چند روز بچکانند و صلابه
کنند و حفظ نمایند

حب مسهل مطابق و سازی لند بگزیند گرد گوم گوت ۱ دسی گرم مسخوق بی
طرطرات بناس ۳ دسی گرم مسخوق و بنجیل ۲ سانتی گرم شربت ساده مقدار کافی حب سازند و هر نیم ساعت

به نفع ساعت فاصله يك حب میل نمایند تا اثر اسهال برود نماید

حب مرکب گوم گوت ابضا مطابق واسازی لبدن بگزند گوم گوت ۴

سانتی گرم صبر سقو طری ۵ سانتی گرم مسحوق زنجبیل ۲ سانتی گرم صابون طبی ۱۰ سانتی گرم مطابق معمول ده حب سازند و از نیمه حب قبل از غذا بنوشند

حب گوم گوت معمول گاسترکلبونی بگزند گوم گوت ۵ دسی گرم دارچینی فحیل

مکد ۲ دسی گرم با مقدار کافی شربت ساده شش حب سازند و ربع ساعت فاصله يك حب بنامند تا برود اسهال و این مصنف گوم گوت را در دوا و امعاء و داخلات تشنجی آنها با فواید زیاد استعمال میکند

حب تر باکی گوم گوت معمول مالکینی بگزند گوم گوت ۲ سانتی گرم عصاره صمغی

تر باک اسانتی گرم يك حب سازند و در دفع دوسنطار با واسهاله های مزمن از سه تا شش حب در عرض ۴۲ ساعت بفواصل منظم با فواید زیاد استعمال میکنند

صابون گوم گوت بگزند گوم گوت ۱ صابون طبی ۲ الكل عه درجه مقدار کافی حل کنند و در حمام

مار به تنجیر نمایند تا الكل بخار شده و محصول قابل حب کردن شود و این صابون دارای همان خواص گوم گوت خاص است و اثرش ملائم تر از آن میباشد و مقدار شربتیش از ۲۰ دسی گرم تا ۱۰ گرم و زیاد تر است که بطور حب استعمال کنند و نوعا جهای و دسی گرمی از آن میسازند و از نیمه ۱۲ عدد در عرض و استعمال نمایند

لپتاند را و پر زینسکا نباتی است از طایفه اسکر و فولان به در طب پنج از آن مانند عوامل

سهل رطوبات سردی و ملین و مقوی استعمال میکنند و ماده عامل آنرا لپتاندون می نامند و مقدار شربت از لپتاندون بازاری ۵ تا ۱۰ سانتی گرم است

لپتاندون و پر زینسکا

در نفی و نفع — گوگرد محصو

گوگرد کبریت سولفور اوبون (آپور) عبارت از جبهی است

مفرد و شبیه فلز که در طبیعت بمقدار زیاد هم بحالت خلوص هم بحالت ترکیب موجود است و در حالت ترکیب بیشتر بصورت سولفور و سولفات میباشد و در آبهای معدنی مرکب است با هیدروژن و سود پوم و یک از عناصر بسیاری از نباتات است و در ترکیب بعضی از مواد حیوانی و غیره داخل میگردد و جبهی است جامد و لهیونی رنگ و بی طعم و بی بوی بواسطه مالش بوی کمی از آن متصاعد میشود و تقریبا در ۱۰۰ درجه حرارت شرع به ذوبان مینماید و غیر محلول در آب و در الكل کمی محلول است و در سانس تر با نپین حل میگردد و در دین اشتعال مبدل به اسید سولفور و میشود

در تجارت دو قسم گوگرد متداول است یکی گوگرد لوله اسطوانه شکل که شکسته است و دیگری گوگرد خاکه و معتبر که عبارت از گوگرد مصعد بود و گل گوگرد نیز نامیده میشود و این قسم آخری غالباً دارای اسید سولفوریک و یا اسید سولفور و میباشد و در استعمال طبی باید از آبشوبند تا عاری از این اسید ها گردد و در این صورت گوگرد مصعد مغسول موسوم میگردد و اگر چه در واسازی قسم سهومی از گوگرد معمول است موسوم گوگرد

گوگرد

دو سازی و بشکل رسوب است سفید زرد رنگ و از ترسیب پر سولفور پتاسیوم با اسید کلورید رنگ
حاصل میشود و این قسم را در طب يك وقتی استعمال میکردند و این بام مترك است و بعضی از علمای کیمیا
از اسولفور هیدروژن میدانند

در صورت گوگرد را در اوائل اختراع علم طب مانند وسائط دافع العفونه استعمال میکردند و در کتاب **ط**
چندان ذکرى از آن نشده و در حقیقت **دستور پدیدار** اولین اول کسی هستند که استعمال
ترابوئیک گوگرد را بیان کرده اند و داخل و خارج را در مرض صمد استعمال نموده اند و **جالینوس** جهت
استنشاق انجم گوگردى کوههای آتش فشان مرضی مسلول را به سیسیدل میفرستاد

در بیان بوی گوگرد و اثرات آن

چون گوگرد را از عید سی گرم تا گرم در عرض روز بنوشند هیچ نوع اثر فیزیولوژی ظاهر نخواهد شد و فقط در
در باح معوی بوی تن شدید میگردند ولی اگر مقدار زیادتری بوی از عید تا گرم در جوانان و از عید تا گرم در
اطفال بشکل گرد و يك دفعه استعمال گردد مانند مهلات اثر میکند و مورت بوز قوی نمیشود و هرگاه از
عید تا گرم در عرض روز و مقدار منقسم اشامیده شود حالت همچنان عمومی بدن ظاهر میگردد که متصف
است به از باد حرارت جلد و سرعت نبض در هر بین بوی گوگرد از جلد متضاعد شده و هر ترشحات غلیظی
دارای اسید سولفید رنگ میشوند بطریقی که پارچه های طلا و نقره که با شخص همراه باشند سیاه میشوند
و میگویند در عرقهای بدن مریضی رنگ مخصوصی بوز میماند بنحوی که لباسهای چسبیده به بدن را رنگ زرد
خفیفی که میکند و در تحقیق این مطلب یکی از دانشمندان موسوم به **مال** چنین میگوید در مجاورت رطوبات
قلبی امغابك جزء از گوگرد مبدل به سولفور قلیائی میشود و این سولفور هیدرکسید که جذب شد ر خون اکسید شد
و مبدل به هیپوسولفیت و سولفیت و سولفات میگردد و این املاح چون مجاور جلد گردند سولفیدهای قلیائی
بواسطه ترشحات اسید تجزیه شده و اسید سولفور و متضاعد گشته و گوگرد را سبب میگردد و این جهت است که
زردی که در جلد ظاهر میشود و از سولفور قلیائی بخار اسید سولفید رنگ متضاعد شده و بواسطه آن بوی گوگرد
استنشام میگردد

بهرحقیق تر کیمیا گوگردى متشکل بدن چون از مجاری بول خارج شوند و در کثرت ترشح ادرار گشته و مانند ممتد
اثر میکنند در وقت خروج از مجاری عرق در آنها تحریک نموده و مورت از جلد عملشان شده و مانند معرقات اثر میکند
و چون از دهان نفس مجاری بوی خارج گردند نیز در آنها تحریک نموده و بر عمل ترشحات محاذایند پس مانند ریه
اثر میمانند و علاوه گوگرد مستحق بلا واسطه در امعاء اثر کرده و مورت اسهال میگردد و در سیسیدلین خفیف بواسطه
استنشام در آبهای گوگردى معدنی گرم و حمامهای گوگردى عوارض مرضی در جلد ظاهر گشته و موجب سهولت تشخیص
میگردد اگر چه عدم بوز سوانح شوری پس از استعمال حمامهای گوگردى را نباید جمل ترشحاتی که مل مرض نمود و چون
از استعمال این حمامها حالت تحریک ظاهر میشود پس بواسطه در ماده سیسیدلینى اثر میکند و دفع میمانند حالت ضعفی
منبع از فساد بنیه را ممکن است خروج چوه را از بدن در صورتیکه شخص مبتلى به تبیم آن بود سهل فسان کنند

گوگرد اسمر اللون

جوهر گوگرد

گوگرد را در اخلا لات نرله و بهجات خازیری و سوانح عارض از قسم چوه و سرب در داخل استعمال میکنند در خارج مخصوصاً در دفع جرب و اخلا لات جرب بطولش سودمند است و نیز در خناق و مو که نفوح آن متداول مقدار شربتش بطور مسهل از باغ اگر کم و بطور معرق از باغ اگر کم است

گوگرد اسمر اللون لزج یکی از دانشمندان مستی به دکن **هانون** در این اوقات گوگرد را بحالت ^{لکو} مخصوصی تجویز میکند که به گوگرد اسمر اللون لزج موسوم است و در ساختن آن چندین قاعده معمول دانشمندان میباشد از این قرار بگردید بشرات تپاس ۲ جزء کلور و در سود بوم ۲ جزء در آب حل کنند و یک جزء سولفور صفت بپزند بلا واسطه تولید گوگرد لزج میشود و باین از آنکه سولفور صفت را با محلول آمیخته کرده بقدری اسید سولفوریک اضافه نمایند که دیگر جوش نکند گوگرد لزج در سطح مایع شکل ذات کردی بزرگ با کوچک معلق میشود و در این تعامل در صورت اول تیزاب فاروق تولید شده و در سولفور صفت اثر کرده و از آن مبدل به کلور و در نهایت گوگرد از آن میگردد و در صورت دوم بواسطه اسید سولفوریک تولید اسید کلورید و یک سولفات مرکب گوگرد از آن میشود و نیز گوگرد لزج را بلا واسطه با تیزاب فاروق و سولفور صفت میتوان بدست آورد و در این صورت بقدر تیزاب بر سولفور صفت افزایند که تمام مس حل شده و مبدل به کلور و گردد و هر چه گوگردی که در این اعمال حاصل میشود بر وی صافی جمع کرده وی شویند و این گوگرد را مانند گویا بر کا بواسطه اب جوش بهر شکلی که خواسته باشند میتوان مشکل نمود و مقدار شربتش مختلف میگردد و در خارج مانند گوگرد زرد در دفع جرب و اقسام قویا بطور پوماد و انگار و غیره استعمال میشود و هرگز آنرا مانند مسهل نباید استعمال کرد و در این خاصیت گوگرد نند خیلی تر جمع دارد زیرا در معبر مجرای هضم کهن میچسبد و کثر تحریک میکند و فقط چون گوگرد را بطریق مجرای استیجا کنند باید گوگرد اسمر اللون لزج را ترجیح داد و در این صورت جبهای و اسانتی گری از آن میسازند و به باغ عدد از این جنوب در اثر معادل یک گرم گوگرد زرد است و گوگرد لزج که با تیزاب فاروق و سولفور صفت ساخته باشند و تراست و در وجبه اسانتی گری آن کفایت میکند و شرط کلی در تیزاب گوگرد اسمر اللون تازه بودن آنست زیرا پس از چند روز زمانی صلب و شکسته و زرد میگردد

یک قسم از گوگرد اسمر اللون لزج است که بطریق ذی بان ساخته میشود و در اثر تفاوتی با گوگرد مذکور ندارد و موسوم است به گوگرد نرم و طریق ساختنش از این قرار است بگردید گوگرد مقدار منظور در قریع بلوری حرارت دهندا ذوب گردد و بعد محصول مذاب را در مقدار زیادى آب سرد ریزند

اسید سولفوریک جوهر گوگرد اسید سولفوریک در صورتیکه غلیظ بود مانند سموم محرک خیلی قوی اثر می نماید و چون بقدری آب بر آن افزایند که مطبوع و گوار گردد مانند مشروبات مبرّد و قابض اثر می نماید و نیز اسید سولفوریک را در حینات صفراوی و تیفوئید و اسکوربوت و ذوسنطار باق اسهالهای مزمن و نزف الدامهای یس و قوینج سرف استعمال میکنند و عموماً در تیزاب بقدری اسید سولفوریک می افزایند که ترشش مطبوع گردد و نوعاً در ۱۰۰ اگر کم تر از ۱۰۰ باغ قطره کافی است و بیشتر اسید سولفوریک الکولی را در این مواقع ترجیح میدهند

فاد زهر اسید سولفوریک منبری و بعد از آن بی کربونات سود را در دفع این سم استعمال میکنند

مواد مانع الجمع قلبانیات و سولفورها و امولسیونها و شیره و غیره را با اسید سولفوریک نباید جمع نمود
 اسید سولفوریک تصفیه شده مطابق کدکس بگیرند اسید سولفوریک
 تجارتی مقدار منظوره و قرع افلاطونی بلوری که گرد نشد راز بود سرناچهار مار پیچ تارهای طلای سفید و یا
 چند پارچه کپس الزوایی سنگ خجاق و ناچینی بنید و بعد اسید سولفوریک را در آن داخل کنند و پس سولفات مانا
 اضافه نمایند و قرع را بر وی متقل مشبك حلقه داری قرار داده و قابله بزرگی بر گردش متصل سازند و تقطیر
 کنند و لازم است قابله را از گز حکمت محاط سازند و آنرا با گردن قرع چندان محکم نکنند و الا موجب خطر خواهد بود
 و ابتدایک دم از محصول مقطر را جدا گانه ضبط نمایند و بعد آن دو ثلث آن مقطر را که عبارت از اسید تصفیه شده
 است جمع نموده حفظ کنند و چون اسید سولفوریک بازاری محتوی اسید هیوازوتیک و آب و اسید سولفور
 و سولفات سرب میباشد در این عمل اسید هیوازوتیک بواسطه سولفات مانا پاک و آب و اسید سولفور و
 همین جزئی که ابتدا ضبط کرده اند خارج میشود و سولفات سرب در باقی ماند و در قرع بماند و چون غالباً اسید سولفور
 دارای ترکیبات ازوته است از آب با مستحق زغال چوب که تازه ساخته شده است مخلوط کرده بهم زنند و بعد
 باغات قطعه از مابانت صاف نمایند

اسید سولفوریک در صورت خلوص علاوه بر خواص مذکور چون از خارج استعمال گردد موجب حصول اسکار
 و تخریب میشود و در ساختن آب رابل و بسیاری از ترکیبات کیمیا که بکار میرود

باعانت اسید سولفوریک غلیظ داغهای سطحی در جلد وارد میکنند با این طریق که انوبه بلوری بسیار باریکی در صفا
 که محتوی آب اسید باشد فرو می بند و با آن مقدار اسیدی که در جوف شعری انوبه قرار میگیرد خطوط چند در سطح
 جلد وارد می ورنند و نیز بواسطه قلم امبانت میتوان این عمل را جاری کرد و این داغ را میتوان در دفع اختلالات
 مزمن و نورالژی و سناتیک بجای خطوط اتشی استعمال نمود

داغ سولفوریک معمول و بکورد بگیرند مستحق زغال چوب مقدار منظوره
 اسید سولفوریک ۱۴ درجه مقدار کافی خیری می سازند و در تخریب بشانکر صلب و شانکر اکالا استعمال
 داغ سولفوریک سافران معمول و لیو بگیرند زعفران اگر اسید سولفوریک غلیظ مقدار
 کافی زعفران را در زهاون چینی بچته و قطره قطره اسید را بیفزایند و صلابه کشند تا خیر متعینا الاجزائی حاصل گردد
 و این محصول را باید چند لحظه قبل از استعمال بپازند و موافق دستور العمل جراح درجه زعفران از ده تا
 جزء اسید باید استعمال کرد و با غلظت و وقت این خیر بسته به میل و دستور العمل جراح است و میتوان بجای
 زعفران شرب خشك و با مستحق اصل السوس استعمال نمود و این داغ را در دفع اقسام کانکر و نید استعمال میکنند
 و اسکاری که ازان حاصل میشود بخوبی محذود میباشد و موافق سطریری خیری که بکار برده اند شخن اسکار
 زیاد با کم غائر خواهد بود

لیموناد سولفوریک (لیموناد معدنی) معمول بیمارستانی
 پاریس بگیرند شربت ساده آب صاف و الکل سولفوریک را مخلوط کنند و کدکس
 ذیل را استعمال میکند بگیرند اسید سولفوریک (۱ درجه) ۲ گرم شربت ساده ۱۰ گرم آب ۵۰ گرم بق
 اسید سولفوریک ابدار (اسید سولفوریک ضعیف) مطا

کد کس بگیرند اسید سولفوریک ۱۴ درجه ۱ اب مقطر ۱ اسید را کم کم در اب مخلوط کرده بهم زنند يك دم این محصول اسید سولفوریک خالص میباشد و از عوامل قابضی است که در دفع دوسنطار با سود میند است و از آن به گرم بطور یوسپون و از آن به گرم بطور افشره استعمال میگردد و نیز در غرغره و مضمضه از ادخل مینمایند

اب زایل (اسید سولفوریک الکلی) مطابق کد کس بگیرند اسید سولفوریک ۱۴ درجه ۲ الکلی ۹۰ درجه ۵ بر کگل شقایق ۱ اسید را کم کم روی الکلی ریخته و بهم زنند و همین که محصول سرد شد بر کهای گل را افزوده بگذارند مدت چهار روز بماند و بعد صاف کرده در صراحی ریخته و حفظ نمایند و فایده گل شقایق در این محصول رنگین کردن است و این محصول از عوامل مسدود کننده قوی و قابض است و در دفع دوسنطار باینرا استعمال میشود و مقدار شربت آن ۱۴ گرم بطور یوسپون و ۲ گرم بطور افشره و نیز بطور غرغره استعمال میگردد و در بیمارستانهای لشکری اب زایل را با این نسخه مینازند بگیرند اسید سولفوریک ۱۴ درجه ۲ الکلی ۹۰ درجه ۵ اسید را کم کم روی اراحی روی الکلی ریخته بهم زنند و حفظ نمایند الکسیر ترشها لر مطابق د و سازی المان بگیرند اسید سولفوریک ۱۴ درجه ۱ الکلی ۱۰ درجه مکدی یک جزء مخلوط کنند و این الکسیر که خیلی قوی تر از اب زایل است در فرارنده استعمالش مداول نیست

لپونا معدنی معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند سولفوریک اب داد ۱۰ گرم عرق پوست لپو ۳ گرم شربت ساده ۱۰ گرم اب ۱۰ گرم در ظرف بلور و با چینی مخلوط کنند و دفع دوسنطار بابتدای ریح بنوشند و میتوان مقدار اسید را مضاعف نمود الکسیر ترش معطر معمول بر و نیانی بگیرند یک خشک نعناع فلفلی یک خشک نعناع مجعد مکدی ۲ دارچینی منجک زنجبیل مکدی ۱ الکلی ۴۵ درجه ۱ اسید سولفوریک ۱۴ درجه ۱ امتداد مدت ۱ روز بچینانند و با فشار از پارچه گذارند با کاغذ صاف بکشند و یک نیم این محصول تقریباً اسید سولفوریک است و مانند قابضات از آن به گرم بطور یوسپون استعمال میشود

اب تیدان (اب جرحی تیدان) مطابق د و سازی او ترش بگیرند سرکه ۱۲ الکلی ۵ درجه ۳ اسید سولفوریک اب دار (۱۰ درجه) ۲۱ عسل سفید ۲۰ مخلوط کرده بهم زنند و صاف کنند و این اب را مانند قابضات بطور غسول و نطول استعمال مینمایند

یوسپون دافع نزف الدم بگیرند اسید سولفوریک اب دار (۱۰ درجه) ۱۰ گرم عرق نعناع ۱۰ گرم شربت فرامواز ۳۰ گرم مخلوط کنند و در دفع نزف الدمهای یسوف و نفث الدم مر ساعت یک ناشواش خوری بنوشند

تقفین معطر سولفوریک (الکسیر و پتر پولیک) معمول متزیک بگیرند اگر که خولجان مکدی ۲ دارچینی حریمه افستین نعناع مجعد مکدی ۱۰ منجک ارجینی کبابه جوز بو آتیل مکدی ۱۲ عود هندی پوست لپو مکدی ۱۰ قند ۱۰ الکلی ۱۰ درجه ۱۰ اسید سولفوریک ۱۴ درجه ۱۲ مطابق معمول عمل کنند و از آن به گرم بطور یوسپون و از آن به گرم بطور افشره استعمال مینمایند

اسید سفید یک پیک

۷۶۳

اسید سفید یک پیک

پوسیدن ترش معمول و د هونی بگزیند اب صاف و گرم عرق نخاع فلفلی و گرم شربت ساده و گرم اسید سولفوریک ابدار ۱۲ قطره در سوء هضمی که با نفخ شکم همراه باشد بنوشند
اسید سولفور و عبارت از جسمی است تجاری شکل و بی رنگ و بویش تند و گریه و در آب بشدت محلول یعنی یک جزء آب ۱۰۰ مقابل و زشت این اسید داخل میکند و وزن مخصوص آن ۱۰۰۰ است و این جسم را در طب استعمال نمیکنند مگر بحالت بخار و چون گوگرد را در مجاورت هوا بسوزانند این بخار حاصل میگردد

مداخلین با اسید سولفور و مطابق کدکس بگزیند گوگرد زرد و مقدار منظور خورد خورد کرده با کمی اکلیل تر کنند و در ظرف گلی ربازی ریخته و مشعل سازند و در دفع تعفن طاقی که در امراض مضای آن بود از ۳ تا ۴ کلوگرام گوگرد را باید مشعل ساخت و در طاق با مدت ۲۴ ساعت است و بواسطه این

عمل پارچه های بافته که در طاق باشند ناسد میشوند اگر چه بعضی نگرهای نباتی آنها را ضایع میکند
ایضا تدخین با اسید سولفور و معمول بیمارستانها پارچه های بگزیند گوگرد ۳ گرم و مریض را در محلی که جهت تدخین مقرر کرده اند بزنند و چند حبه ذغال فروخته در کلاک گلی گذاشته و گوگرد را روی آن ریزند تا در مجاورت هوا محترق شود و تولید بخار اسید سولفور و گستره و ببردن مریض برسد و این عمل در دفع اختلالات جلدی که با حبه شدید همراه بود سودمند است

اسید سفید یک پیک

اسید هیدروسولفوریک (اسید سولفیدریک) هیدروژن سولفور عبارت از جسمی است تجاری شکل و بی رنگ و دارای بوی عفنی شبیه به بوی تخم مرغ گندیده و در آب محلول و بسیاری از فلزات را سیاه میکند و عده زیادی از محلولات ملخی آنها را در در می نماید تولید سولفورهای فلزی میگردد و وزن مخصوصش ۱۰۰۰ است و در طب محلول مائی این اسید را استعمال میکنند و در ترکیب بسیاری از املاح معدنی داخل میشود و نیز با این اسید اب هیدروسولفور را میسازند که در وقتا چشم دارای این بخار است و علاوه بر آنکه املاح معدنی را با آن میسازند مانند معرفات نتری استعمال میشود

اسید سولفیدریک محلول (محلول مائی اسید سولفیدریک مطابق کدکس بگزیند سولفور و آنتیمون ۳۰ شش سیلسی نرم اسید کلوریدریک بازاری و سولفور و شرنج مخلوط کرده و در قریح اخل کنند و آنرا با اسباب **وولف** متصل سازند و در جلوی این اسباب باید صراحی غساله قرار داده باشند که مقدار کمی آب مقطر در آن بود و در آخر آن لوله تجزیه که پی از آن خاکستر بود و آب مقطر را بچوشانند و بگذارند در پناه مجاورت هوا سرد گردد و هر یک از صراحی های اسباب را تا سه ربع ظرفیتشان را این آب مقطر حتمی کند و لوله ها را تا ته این صراحی ها فرو برند و بعد با غانت لوله سیپی شکلی اسید را کم کم در قریح داخل نمایند و ذی قریح را بملاطمتش کنند تا تولید بخار بطور ادا می بود و این عمل را در محلی جاری کنند که هوا جریان داشته باشد و هرگاه بجای سولفور و آنتیمون سولفور و آهن مذاب استعمال کنند و اجرای عمل حرارت لازم نیست و در حالت بودت تولید بخار هیدروژن سولفور و هیدروسولفور میگرد و بواسطه و گرم سولفور و آنتیمون و گرم اسید کلوریدریک تقریباً ۱ لیتر بخار اسید سولفیدریک تولید میشود که به لیترباب را ممکن است اشباع کند

این محلول

این محصول را میتوان بدل آبهای گوگرد طبیعی استعمال کرد و مقدار شربتیش از ۵ تا ۱۰ گرم است که با شکر و آب یک
تیزی مخلوط کرده بپاشانند هر چه چون محلول اسید سولفیدریک در مجاورت هوا سرعت فاسد میگردد
موانع دستور العمل **زافل** هرگاه یک گرم کلسیم پیران افزایند ترکیبش مستحکم گشته و فاسد نمیشود بدون آنکه
در خواص کمیاب و تراپوتیکش تغییری ظاهر گردد

گوگرد

گل گوگرد (گوگرد مصعد) مغسول مطابق کدکس بگزیند گل گوگرد باز از
مقدار منظور اول با کمی آب خیر کرده و بعد از آب جوش امینگی کنند و بواسطه عمل انحراف خوب بشویند تا آب غسلا
کاغذ تورنسول را قرمز نکند و در روی صافی ریخته تا آب آن بچکد و خشک گردد و بعد از مویز ای ریشی و
بیرون نمایند

گل گوگرد را بمقدار ۱۰ تا ۱۲ گرم بطور حب و با قرص مانند عوامل محرک و دافع هر دین منفعت استعمال میکنند مقدار
۵ تا ۱۰ گرم از آب هم وزن خود غسل مخلوط کرده مانند مسهلات معمول میدارند و نیز همین مقدار در دفع تهیم
شرب استعمال میگردد و در خارج بطور پودر و قیرطی و غیره در دفع هر دین کستن یا از تهیها معمول است
گوگرد ترسیبی مطابق کدکس بگزیند و نوسولفور متبلر شود بوم ۱۰ گرم گوگرد مصعد ۳ گرم
اب مقطره ۱۰ گرم اسید کلوریدریک متداولی ۵ گرم در قریحه تقریباً ۱۰ گرم ظرفیتش باشد و نوسولفور و
گوگرد و اب مقطره را مخلوط کنند و در حمام شنی حرارت دهند تا یک بجمارت جوش گوگرد حل گردد و محصول را
تقریباً در دلیتر اب مقطره مخلوط نمایند و بعد با کاغذ صاف کنند و اسید کلوریدریک را با چهارم مقابل جوش اب مقطر
مخلوط کرده و کم کم بی محلول مذکور افزوده و بهم زنند تا در محصول تعامل اسیدی ظاهر شود و بگذارند بماند و بواسطه
عمل انحراف اب روی آن ریخته و رسوب را با اب مقطره جوش بشویند تا اب غساله بواسطه تیرات بقدر تغییری
نکند و بعد این رسوب را بی روی صافی ریخته تا اب آن بچکد و در هوای آزاد خشک نمایند

گوگرد ترسیبی

گوگرد ترسیبی بواسطه کربن ایمی و با بواسطه حالت مولکولی مخصوصی که حاصل میکند خیلی قوی تر از گوگرد
مصعد است و در استعالات داخلی خارجی بآن ترجیح دارد و مقدار استعمالش داخل و خارجاً نصف مقدار گوگرد
مصعد است

قرص گوگرد مطابق کدکس بگزیند گوگرد مصعد مغسول ۱۰ قند ۱۰ و کپسول عرق باز از پنج
و مطابق معمول قرصهای یک گرمی سازند و هر قرصی دارای یک دسی گرم گوگرد است و مقدار شربت این قرصها
که منفعت و دافع هر دین انداز ۲ تا ۴ عدد و زیادتر است

عجین گوگرد بگزیند گوگرد مصعد مغسول ۵ دسی گرم با مقدار کافی غسل مستحوق اصل السوسن
کرده بشکل ج گرد کنند

معجون گوگرد بگزیند گوگرد مصعد مغسول غسل مصفی مکد با بجزه مخلوط کنند و این معجون را از ۲ تا
۱۰ گرم بطور مسهل و از ۲ تا ۱۰ گرم مانند دافع هر دین و منفعت استعمال میکنند

سفوف گوگرد و صبری معمول بگزیند گوگرد مصعد صبری مکس مکد
یک گرم مخلوط کرده در یک بستر بپزند و در دفع اگرهای خرم و قوباء سبوسی از ۱ تا ۲ بستر در عرض روز
سفوف نمایند

حب قلبانی گوگرد معمول مبالغ بگیرند گوگرد مغسول کربونات منبری مکد ۲ گرم
صابون طبی ۱۲ گرم اب مقدار کافی مخلوط کرده ۲۰ حب سازند و در دفع اگرها و سپور باز پس و پیتی باز پس
از ۴ تا ۱۲ حب بپاشانند و این خوب مانند مهمل اثر میکند
سفوف دافع قوب معمول دیرین بگیرند گل گوگرد ۲ دسی گرم گوگرد طلایه انتیمون
۵ سانتی گرم کل بجاری ۳ سانتی گرم مخلوط کنند و در سوء القینه هر پی و قسمت کرده در دفعه در عرض
روز بنوشند

گرد بلسانی منفث مطابق و اسازی و در نامبرک بگیرند اصل السوس
ای ساه ۲ گوگرد مصعد ۵ حسن لبره اسانس از پانه اسانس انیسون مکد ۲ نرم ساشده مخلوط کنند و مقدار شربت
این گرد که منفث است ۵ گرم میباشد که مخلوط با عسل یا شربت ساده کرده و یاد یک فنجان تیزن مناسبی اینخه
نموده بپاشانند

بلسان انیسونی گوگرد بگیرند گوگرد لزج اسانس انیسون ۲ مخلوط کرده و مدت سه روز در حمام
مار به بگذارند بماند و گاه گاه هم زنند و بعد با کاغذ صاف بپاشند و این بلسان را در دفع نهای دپوی مزمن از ۲
دسی گرم تا ۱۰ گرم بطور پیوسته استعمال میکنند

حب بلسانی معمول مورتون بگیرند مسحوق خرماکی ۱۰ اشق ۱۰ اسید نیتروئیک مصعد
۲ مسحوق زعفران بلسان تولو مکد بلسان انیسونی گوگرد ۲ مطابق معمول جهای ۲ دسی گرمی سازند و این
جواب را در دفع نهای دپوی مزمن از ۲ تا ۵ عدد در عرض روز استعمال میکنند
یکی از دانشمندان میگوید بعوض مسحوق خرماکی (خنف) میتوان ۲ جزء مسحوق ریشه خطمی یا جزء مسحوق
شود استعمال نمود

بلسان ترابنتینی گوگرد (بلسان الحبه هولاند) بگیرند گوگرد لزج اسانس
ترابنتین ۲ مخلوط کرده در حمام مار به مدت سه روز بگذارند بماند و بعد با کاغذ صاف بپاشند و این بلسان را در
در دفع نهای دپوی مزمن و روفا تپسهای مزمن از ۲ دسی گرم تا ۱۰ گرم بطور پیوسته استعمال میکنند
زیت گوگردی (بلسان گوگرد) معمول هاردر بگیرند روغن بزرگان ۲
روغن زیتون ۱ گوگرد مصعد مغسول و خشک از پنهانها در ظرف آهنی داغ کرده و کم گوگرد را بیفزایند و بهم
زنند تا مخلوط اسمرق خرد نک شده و بقوام عسل غلیظ گردد و در تریج این زیت در او جاع مفصلی مفید است
بلسان ترابنتینی گوگرد ابضام معمول هاردر بگیرند زیت گوگردی روغن
بزرگ مکد ۱۰ با حرارت ملایمی گرم کرده و ۵ جزء اسانس ترابنتین بیفزایند و در او جاع مفصلی نطول کنند
سفوف منفث مطابق و اسازی و زمانی بگیرند مسحوق اصل السوس مسحوق
سنا مکد ۲ مسحوقه از پانه گوگرد مصعد مکد ۳ مسحوق قند ۱۰ مخلوط کرده و در دفع نهای دپوی مزمن از
۱ تا ۵ گرم سفوف بپاشند

معجون گوگرد بگیرند گوگرد مصعد و مغسول ۵ گرم مسحوق سنا ۲ گرم اسانس لیمو ۳ دسی گرم
با مقدار کافی شربت ساده معجون سازند و از ۴ تا ۱۲ گرم در دفع پیوسته طبع و بواسیر بنوشند

ایضا معجون گوگرد بگیرند گوگرد مصعد مغسول و مسحوق ککنیا از هاتاه با قدری عسل معجون

سازند و در دفع برونشیت مزمن يك قاشق چای خوری بنوشند

حب گوگرد ترسپی اسهول و معسول بگیرند گوگرد ترسپی اسهول و معسول

کافی بلسان تلوحه های ۱۲ سانتی گری سازند و هر يك از این خوب ۱۲ سانتی گرم و نیم گوگرد دارد و در دفع اکترنا مزمن و اختلالات سبوسی جلد و برونشیت مزمن از این نوع حب در عرض روز بنوشند

گلیسر گوگرد بگیرند گوگرد مصعد مغسول و گلیسر نشاسته مخلوط کنند و در اختلالات هرپی

ترنج و فاده این گلیسر متداول است

پوماد گوگردی مطابق کس بگیرند گوگرد مصعد مغسول و روغن بادام شیرین مکده

بپز حسن بشود و مخلوط کنند و در دفع اختلالات هرپی استعمال نمایند

قیروطی گوگردی معسول بپاشانهای پادیس بگیرند گوگرد مصعد

مغسول ۲ روغن بادام شیرین قیروطی زرد و گوگرد با قیروطی مخلوط کرده و روغن را کم کرده صلا کنند

غسول کافوری گوگرد معسول بسینې بگیرند گوگرد مصعد مغسول تعفین قیق

کافور مکده يك جزء مخلوط کرده و در دفع اکترنا و دردی شباهنگام نطول نمایند و هرگاه مورث تحریش شود

قدری آب بر آن قرانند

مخلوط دافع اکترنا معسول ژانل بگیرند گوگرد ترسپی گلیسرین مکده ۱۵ الکل کافوری

ابداده ۳۰ آب ۱۰۰ مخلوط کنند و هر شب هنگام خفتن با قلم مو بروی مواضع معلول بمالند و فردا صبح با آب

نیم گرم بشویند

بلسان گوگرد ایضا معسول ژانل بگیرند گوگرد نیم ۱ روغن گرد و عر مخلوط کرده و

در حمام شنی مدت ۱۰ روز بگذارند بماند و گاه گاه هم زنند و بعد صاف کنند این بلسان دارد داخل حلقه دفع

ترله های مزمن و به از ۲ تا ۳ گرم بطور پیوسته استعمال میکنند و در خارج بطور فاده در دفع قروح مرکبه

و هرپی سودمند است

در نفوسها

سولفورها عبارت اند از اجزای که از ترکیب گوگرد با یکی دیگر از اجسام مفرد تولید میگردد و سولفورها

مستعمل در طب عبارتند از سولفورمانیوم و سولفوران و سولفورهای انتیمون و سولفورهای از سیک

و سولفور کلسیم و سولفور کربون و سولفور قلع و سولفور آهن و سولفورهای چوبه و سولفوریت

و سولفور سود و از این جمله سولفورهای انتیمون را بیان کرده ایم و مابقی را در این جا ذکر نمائیم

سولفورهای قلع را که هیدروسولفات نیمی می نامند چون بمقدار زیاد در داخل استعمال کنند مانند سولفور

محرق قوی اثر می نمایند و چون بمقدار کم استعمال شوند در جلد و در آلات تنفس اثر میکنند و آنها را در دفع

خاکی و سینه سرفه مبرم بخوبی می نمایند و در خارج در دفع قوبا و اختلالات خانی و در ماتیسمی

از کلسیم سولفور

استعمال میشود

استعمال میشوند و محصولات مستعمل عبارتند از ترپسولفور پتاسیوم و سولفورهای سود و امک میدند
سولفات متبلر تپاس

ترپاق سولفورهای تیز کلوروره و محلول رقیق سولفات آهن و مشروبات لعابیه بمقدار زیاد
در دفع تبهم سولفورهای قلیا استعمال میگردد
سولفورامانیوم و سولفورازان تپاه قطره بطور پوسپون در دفع روفا تبهم و تقریر
استعمال میکند

سولفورارسیک گوگرد با ارسنیک تولید و سولفور میکند یکی سولفور قرمز (پرسولفور)
زرنیخ قرمز را لکاو و دیگری سولفور زرد (سولفور) زرنیخ زرد
اورپیمان و از این دو سولفور در ترپوتیک گرد هائے میسازند حقیقه حصول اسکار و نیز در ترکیب
های خربل الشعر داخل میشوند (و به در ارسنیک)

سولفور کلسیوم (جگر گوگرد املی) این سولفور مانند عوامل منفث در
خناق و بر و نشیت حرفن بمقدار ۲ تا ۵ سانتی گرم بطور پوسپون استعمال میکند و در خارج در دفع اگر ما و دفع
ثورات جلدی مفید است

محلول سولفور کلسیوم بگزنده امک نشکفته اگر در مصعد ۲ اب صاف ۱۲ امک راشکفته
کرده و باب مخلوط نموده گوگرد را بنفریند و در یک چدن بجوشانند و متصل بهم زنند ۱۰ جزء محصول باقی
ماند و بگذارند سرد شده صاف روی آنرا بواسطه عمل اخراج بردارند و این محلول که در دفع جرب معوقشون
بیشیک میباشد طریق استعمالش از این قرار است بگزنده یک لیتر از محلول مذکور و مدت ۱۲ دقیقه تمام بدن را
با آن طول نمایند و پس از ۲۴ ساعت باب صاف بشویند

پوماد ضد هرئیس معمول درین بگزنده سولفور کلسیوم مسحوق ۱۰ پیه مذاب ۱۰
اسانس خاشاک مخلوط کنند و در دفع اگر ما و لیکن مزمن صبح و عصر کف دستها را جرب نمایند و مدت چندین ماه
هر روزه از عتاه گرم باید تریخ نمود

سولفور سود پوم (مونو سولفور متبلر) (سولفید را متبلر)
مطابق کدکس بگزنده سود کستیک مایع ۳۳ درجه مقدار منظور بخار اسید سولفید رنگ را تا بجند
اشباع در آن عبور دهند و بگذارند در پناه هوا متبلر گردد و متبلرها را بر وی کاغذ صافی در قمع سرپوش داری
درین آتشان چکیده شود و چون سود کستیک محلول همیشه دارای مقدار کمی اسید آهن و پامس است و در ابتدا
عمل بواسطه اسید سولفید رنگ در شده و در سولفور قلیا حل میگردد و در رنگ آنرا اسم میکند پس حقیقه آنکه
این سولفور رنگ و عاری از اکسیدهای مذکور بود ابتدا در محلول سود کستیک چند حبابه از بخار اسید
سولفید رنگ عبور داده و ۲۴ ساعت بگذارند همانند و بعد صاف روی محصول را بر داشته و بخار مذکور را تا
بجد اشباع عبور دهند متبلرهای سولفور بی رنگ متبلر میشوند

مونو سولفور سود پوم را در ساختن ابهای گوگردی مصنوعی بکار میبرند و گاهی آن خامهای گوگردی میسازند
و در هر خامی از ۲ تا ۵ گرم سولفور باید داخل نمود

سولفورامانیوم

زرنیخ

سولفور کلسیوم

سولفور کلسیوم

ابگوگرد

اب گوگردی مطابق کس بگیرند مونسولفور سود بوم کلور و سود بوم مکد ۳۱ است

گرم اینک هوانش را بواسطه جوشاندن خارج کرده باشند ۵۰ گرم حل کرده و در صراحی ریخته در شیشه محکم بند و این اب را بدل اب های طبیعی بون و بارژ و کو تری و غیره استعمال میکنند

شریت مونسولفور سود بوم مطابق کس بگیرند مونسولفور متبلر

سود بوم ۱۱۰ اب مقطر ۱۰ شربت ساده ۹۹۰ حل کرده مخلوط نمایند و چون این شربت بزودی فاسد میشود بهتری

است که در وقت استعمال ساخته شود و هر ۲۰ گرمش دارای ۲۰ سانتی گرم مونسولفور متبلر و با تقریباً میلی

گرم مونسولفور ایند راست و در دفع هر پس از ۲ تا ۳ گرم استعمال میگردد

حمام بارژ بگیرند مونسولفور متبلر سود بوم کلور و خشک سود بوم مکد ۵۰ گرم کربونات سود

خشک بازاری ۵۰ گرم در یک حمام داخل نمایند و در دفع هر پس استعمال کنند و ظرف همه حمامهای گوگردی لازم

است که چوبی باشد

حمام سولفور قلبائی بگیرند سولفور کربونات متبلر سود ۳۲ گرم نمک طعام ۵۰ گرم مخلوط کرده

در حمام حل نمایند و در دفع هر یک استعمل کنند و مقدار دواها را میتوان مضاعف و یا سه مقابل نمود و

ظرف حمام نیز باید چوبی باشد

پوماد بارژ معمول پوشا و بگیرند سولفیدرات متبلر سود کربونات متبلر سود مکد

۱۰ گرم اب نیم گرم مقدار کافی پیه مناب ۵۰ گرم املاح را در کباب حل کرده و با پیه مخلوط نمایند و در دفع هر پس

سپسینه تمیخ کنند

تریپسولفور جامد سود بوم (پولیسولفور) مطابق کس بگیرند

کربونات سود خشک بازاری ۵۰ گوگرد مصعد ۱۰ مخلوط کرده در دیزی چدن و با کله که دارای سرپوش باشد

ذوب کنند و حرارت دهند تا ماباز جوش بیفتد و بگزارند سرد شود و دیزی را شکسته محصول را بیرون آورند

و این سولفور در جاورت هوا سرعت فاسد میگردد و با آن حمامهای گوگردی میسازند و در حمامهای از ۲ تا

۱۲۵ گرم باید داخل نمود

حمام گوگردی معمول بلانک محلول نمز بگیرند پولیسولفور سود بوم ۵۰ گرم اب صاف

۵۰ گرم حل کنند محلول نمز ۴۰ بگیرند اسید کلوریدر یک ۱۲۰ و درجه ۱۰ گرم اب ۲۵۰ گرم مخلوط کنند ابتدا در حمام

محلول آ و بعد محلول ۴ را در پیوند بخار اسید سولفیدر یک متضاعف شده و در سوب سفیدی از گوگرد حل

میگردد و گاه بجای ۱۰ گرم اسید کلوریدر یک ۱۲۰ گرم اسید سولفور یک بازاری مخلوط با ۵۰ گرم اب

استعمال میکنند

تریپسولفور غیر خالص پتاسیوم (پولیسولفور جامد) (سولفور)

لغور (جگر گوگرد) مطابق کس بگیرند مسخون کربونات پتاس ۲۰ گرم گوگرد

۱ بطریقی که در تریپسولفور سود بوم ذکر کردیم عمل کنند و از این سولفور نیز حمامهای گوگردی میسازند و در هر

حمامی از ۲ تا ۵۰ گرم داخل میکنند

غسل گوگردی مطابق کس بگیرند تریپسولفور جامد پتاسیوم ۱۰۰ مقطر

تریپسولفور سود بوم

گوگرد

و حل کرده صاف کنند و در اکراهای مزمن و غیر استعمال نمایند

غسول گوگردی معطر معمول و پری بگزند سولفور پیتاسیوم تعفین حسن

لبه مکد اب مقطر و حل کرده در اختلالات هرپی معمول دارند و میتوان بجای اب مقطر گلاب استعمال نمود

حمام گوگردی مطابق کدکس معمول بیمارستانها بگزند سولفور جامد

پیتاسیوم و اگر دم در یک حمام حل کنند و در اختلالات هرپی و سوز باز پی استعمال نمایند

حمام گوگردی سریشی معمول ژانل بگزند سولفور جامد پیتاسیوم و اگر

سریشم خورد کرده و اگر سولفور در یک حمام اب حل کرده و سریشم را در یک لیتر اب حل نموده بر محلول

اولا قرار بند و در دفع هر پی استعمال نمایند

گلیسر دافع هر پی گلیسر و سولفور پیتاس بگزند سولفور

پیتاسیوم گلیسرین نشاسته و مخلوط کنند و در دفع اکراه و لیکن ترخ نمایند و گلیسر مونو

سولفور سود پوچ را بهین طریق باید ساخت

پوماد سولفوری معمول ژانل بگزند سولفور پیتاسیوم صابون پیتاس چین

لبه مکد یک جزء مخلوط کنند و در دفع اختلالات هرپی مزمن و مبرم صبح و عصر ترخ نمایند تا درض صحت

خادی گیرد

پوماد هیدروسولفور و معمول دیرن بگزند سولفور پیتاسیوم

و اگر پیه مذاب و اگر اسانس خاشاک اگر اب صاف و اگر سولفور در اب حل کرده و با پیه مخلوط نموده

اسانس را بفرایند در قوالبهای ضعیفی که موجب فساد موضع شده اند و با غسولات سولفوری مقاومت کرده

اند مدت مدیدی صبح و عصر ترخ نمایند

حب هیسر بگزند عصاره اکونیت گرد اکونیت سولفور اهاک مکد ۲ گرم مطابق معمول و حب

سازند و در اختلالات جلدی هر و ساعت فاصله یک حب بنوشند

هپیو سولفیت سود (سولفیت سولفور و) مطابق کدکس از عوا

دافع عفونتهای سپتیک است و مقدار شربتیش و عرض روز از ۲ تا ۴ گرم بطور پیوسته و محلول آب

شده اثر در حفظ قطعات تشریحی بکار میبرند و چون میل ترکیبی هپیو سولفیت با اکیشن زیاد است این اثر را با آب

میدهند زیرا با آب اکیشن را جذب میکنند از حالت سولفیتی بحالت سولفات درآید و در حقیقت مواد قابل

تعفن را از اثر اکیشن حفظ مینماید و این اثر فادامی در آن موجود است که کاملاً مبدل به سولفات نشد باشد

و در صورتیکه هپیو سولفیت خنثی بود ادوات هپیو فاسد نگردد و ذنک نمی زنند و خصوصاً هپیو سولفیت

سود را از ۲ تا ۴ گرم در دفع لیکن و اگر فاشر با استعمال میکنند

هپیو سولفیت سود و منبری این ملح را در دفع اختلالات پوتیدی و بیرونیست

نتن و خمای تیموئید و حیات بشوری و نواش و درم ریجی مثانه و سل و غیره استعمال میکنند و نیز غما

محلولان متداول میباشد و مقدار شربتیش بطور پتین و پیوسته ۲ تا ۴ گرم است و گلیسر (آید و)

انرا بطور ذرق معمول میدارند

هپیو سولفیت

هپیو سولفیت و سوری

محلول دافع

محلول دافع الحفون و معمول پول بگیرند هیپوسولفیت سود ۵۰ اب صاف ۵۰۰ حل کنند
و کوپرسه های که در زمان زاهو کار میزدند را این محلول الوده نمایند و نیز در دستار با واسطه های متعفن چنان
ان متداول است

گلابسه هیپوسولفیت سود معمول بوفور بگیرند گلابسه ۱۰۰ هیپوسولفیت سود
۵۰ حل کنند و هر دو ساعت فاصله با قلم مو بنطول نمایند

شریت هیپوسولفیت سود معمول بلیت بگیرند هیپوسولفیت سود ۱۰۰ شریت شامه
۵۰۰ شریت بنفشه فرنگی ۱۰۰ و اگر حالت برودت حل کنند و در بسیاری از اختلالات جلدی مزمن مخصوص
اگزما و لیکن از ۲ تا ۵ گرم در عرض روز بنوشند

تین هیپوسولفیت سود معمول پول بگیرند محلول صمغی شیرین کرده ۵۰۰ اگر گرم هیپو
سولفیت سود ۲ تا ۵ گرم حل کنند و در اختلالات تنفوی و غشایی و غشایی در عرض روز بنوشند

غره هیپوسولفیت سود ابضا معمول پول بگیرند غره ملین ۵۰۰ گرم هیپو
سولفیت سود ۲۰۰ گرم حل کنند و در قرح غشایی دهان و حلق غره نمایند

پوسپون انی پوتیک (دافع تخمیر) ابضا معمول پول بگیرند هیپوسولفیت
سود ۵۰۰ گرم اب مقطر ۵۰۰ گرم حل کرده صاف نمایند و ۲ گرم شریت سمانه بی مصرفی بنمایند و در حیات ثوری
و حرطه و تنفوی و تنفوس سل و بوی و تعفن ریه و حایض حلی و غیره هر ساعت فاصله یک قاشق اش
کوچک بنوشند و چون در حالات حبه و مخصوصه و مواد الی که در تحت اثر حبه باشند هیپوسولفیت مانع از تخمیر
و انقلاب میگردد استعمال این پوسپون در اراض مذکوره سود مند خواهد بود

محلول انی سیتیک معمول زایل بگیرند هیپوسولفیت سود ۱۰۰ اب صاف ۵۰۰ حل کرده
صاف نمایند و در سرطان متفرج و جراحات غشایی بطور تغسیل استعمال کنند و شریت را در آن الوده کرده بر روی
انها رطابه نمایند

زرق دافع تعفن معمول مالین بگیرند هیپوسولفیت سود ۱۰۰ اب صاف ۵۰۰ حل کرده صاف
نمایند و در مردم مزمن شان و مردم ریه و روزی یک یا چندین دفعه زرق کنند و در هر دفعه مقدار مایع خرواق
باشد ۵۰۰ اگر باشد

خلوط هیپوسولفیت سود معمول کارناو بگیرند هیپوسولفیت متبلر سود ۱۰۰
شریت فاوریون شریت چوب چینی مک ۲۵۰ گرم خلوط کنند و در دفع سپور باز پس یک قاشق اش خوری کوچک
صبح و یکی عصر بنوشند

غسل محلل معمول ستارتن بگیرند هیپوسولفیت سود زاج سفید متبلر مک ۱۰۰ گلاب
۵۰۰ او دو کولونی ۳۰۰ حل کرده صاف نمایند و در دفع سپور باز پس اکرم مکرر تغسیل کنند

بی سولفیت سود این ملح را که کس مانند هیپوسولفیت استعمال میکند

پوسپون دافع سل معمول وندام بگیرند سولفیت سود ۲۰۰ اب ۱۰۰ شریت تلوه ۵۰۰
خلوط کرده هر ساعت فاصله یک قاشق کوچک بنوشند

سولفوراهن

سولفوراهن مطابق کدکس بگیرند آهن و گل گوگرد و مخلوط کرده و در بوقه ریخته بمالند و ترا
دهند و هینکه حالت تعامل شدید ظاهر شد اثراش را تند کنند تا سولفور خوب گردد و بعد در قاله های چدنی قاب
رینند و این سولفور را مانند محصولات اسید سولفید ریک استعمال میکنند

پرسولفور حرطوب آهن مطابق کدکس بگیرند سولفات متبل آهن ۱۳۹ مونوسولفور
متبل سوپوم ۱۲۰ آب مقطر جوش مقدار کافی سولفات را در ۲۰۰ مقابل و در شراب حل کنند و مونوسولفور را
در چهار مقابل و در شراب دو محلول را مخلوط نمایند و رسوب را با آبیکه دارای اسید سولفید ریک باشد بشویند
و در صراحی که پر از آب مقطر جوشیده بود حفظ کنند

سولفور حرطوب آهن را در همه تنهات فلزی بخصوص در تنهات ترکیبات سرب استعمال میکنند و نیز در اخلاص
جلدی که مربوط باخراج کلوروزی یا خرازی باشد شربان سودمند است و مقدار شربت در امراض جلدی
از ۵ تا ۱۰ اگر کم است که بصورت لرنانک استعمال شود و در تنهات سرب یا شربت قند مخلوط کرده و تا علامات حدت
سم باقی باشند بتدریج بنوشند و این تریاق را با تریشها اگر استعمال کنند مورد خطر میشود و تولید بخار اسید
سولفید ریک میگردد

سولفوراهن مخلوط با عده چندی تریاقهای دیگر مطابق دستور

العمل و انیل بگیرند از یک طرف سولفات متبل آهن ۱۳۹ آب مقطر نیم گرم ۲۰۰ حل کنند و از طرف دیگر
سولفید رات متبل رسود ۱۱ منبری مکلس ۲۹ آب مقطر ۲۰۰ حل کنند و دو محلول را مخلوط کرده و در پناه
محاورت هوا حفظ نمایند و این محصول عبارت از مخلوطی است از سولفوراهن که دارای سولفید رات سو
زبانی و سولفات آهن نیست و از سولفات سود و کمی سولفات منبری و اکسید آهن و علاوه مقدار کمی منبری
دارد یعنی دارای سه تریاق قوی الاثر است که عبارتند از سولفوراهن و اکسید آهن و منبری و دو ملح مسهل
و بعبارة دیگر دارای عده از مواد قوی الاثر است که اغیار بمقدار زیاد و متدرجاً دفع سموم فلزی سپانورها
و اسید سپانید ریک باید استعمال نمود و این محصول در دفع تنهات ارسنیک و آمونیک و ملاح
الکلییدی اثر است

شربت پرسولفوراهن مطابق دستور العمل بوشا و دارساندیس

در ساختن این شربت اول باید پرسولفور را ساخت و بعد شروع در ساختن شربت نمود و اولاً بگیرند پرسولفور
تپاس فایع و در صراحی ریخته که درش محکم بود و برینند و در روی آن محلول سولفات آهن ریخته و در وقت
کنند که مقدار سولفور همیشه قدری زیادتری باشد و لازم است که محلول سولفات را بر روی محلول پرسولفور
ریزند نه بعکس بعد صراحی را از آب جوشیده سرد شده پر کنند و درش را محکم بگیرند و همینکه پرسولفور آهن
در شد آب صاف روی آن را دور ریخته و مجدداً از آب جوشیده سرد شده صراحی را پر کنند و بگذارند تا نشین
شده و صاف رویش را دور ریزند و تا سرد فعلی عمل را مکرر کنند و سپس پرسولفور آهن حرطوب را که
شکل لرنانک است در روی کاغذ صافی ریخته و ۲۴ ساعت بگذارند تا آب آن چکیده شود و طبقه
ظاهری محصول را که بواسطه محاورت با هوا فاسد شده است دور ریزند

ثانیاً بگیرند پرسولفور آهن حرطوب سریشی شکل ۱۰ اگر کم و بایره گرم شربت ساده بدقت مخلوط نمایند

و بنجر کنند تا گرم محمول بدست آید و بگذارند سرد شود و در بطری ریخته و درش را محکم ببندند و در
حین استعمال بهم زنند

در مداوی تبیم سرب هر روز سه قاشق کوچک از این شربت برپیش آسانند و بعد مسهل استعمال کنند این
شربت را نیز بمقدار سه قاشق چای خوری در عرض شبانه روز دفع اختلالات خازیری مخصوص در دفع
عوارض جلدی که غالباً باین اختلالات همراه اند استعمال نمایند و دو مصنف مذکور این شربت را بر هر محمول
سولفور آهن که در داخل استعمال میشود ترجیح میدهند

شربت سولفور آهن معمول گاز فاق بگیرند شربت آستان ۱۵ گرم سولفور آهن
سپار ۲ گرم محلول کنند و یک قاشق از شوری کوچک صبح و یکی عصر بنوشند و مصنف مذکور این
شربت را در فراجهای خازیری و بخصوص در اراض جلدی که مربوط باخراج خازیری باشند با فواید بسیار
اغلب اوقات استعمال میکنند و سولفور آهن را در این مواقع بمحصولات بدی ترجیح میدهد زیرا بقدر
انها موجب تحریک و تحریک نمیشود و علاوه پیشتر از آنها مانع حصول ریم در تهجات خازیری میگردد
حب سولفور آهن معمول بدت بگیرند سولفور آهن ۲ گرم مسحوق ریشته خطی
اگر شربت ساده مقدار کافی بدست حب سازند و در ثورات خازیری را تا ۴ حب روزی بپاشانند
حب سولفور آهن حرطوب معمول بوشار بگیرند سولفات آهن ۲ گرم
در آب حل کرده و قدری زیادتری سولفور پتاس مایع در آن ریخته و در سوب را با آب زیاد بشویند و
اب غساله را بواسطه عمل انحراف خارج کرده و محصول را با ۲ گرم عسل مخلوط نموده و وجهای معسانی
گرمی سازند و در تبیم سرب و اختلالات جلدی عارضه را خزه خازیری هر روز از ۱ تا ۴ حب بنوشند
حب منقح معمول دواک دویارک نمه بگیرند سولفور آهن ۴ گرم گرد ریخته ۱۰ گرم با مقدار
کافی شربت شامه یک صد حب سازند و مفضل کنند

نمه ۳ بگیرند سولفور آهن ۲ گرم صبر ۲۰ گرم مسحوق ریخته مسحوق کنکینا مکده ۱۰ گرم با مقدار کافی
شربت عسل فنی یک صد حب سازند و مفضل کنند

سولفورهای زیتی در طب فقط سولفور قرقری شنجرف و سبنا بر
(و زمبلون) و سولفور سبنا چوه را استعمال میکنند

سولفور قرقری را در غین استعمال میکنند باین طریق مریض را در صندوق می نشانند بنحوی که سرش
خارج از صندوق باشد و یک گرم شنجرف را بر روی خال اندازند از این غی نخیه و در صندوق می بیند تا
دوران به بدن مریض رسد و این عمل در دفع سبیل بد خلی نافع است و سولفور سبنا چوه را از ۱ تا ۴ گرم
در دفع خای تفویض این اوقات استعمال میکنند و نسخ متداول سولفورهای چوه را در دفع چوه بیان
کرده ایم

سولفور اوزنی (قلع) در این پام سولفور اوزنی را بمقدار ۱۰ تا ۱۵ گرم با قدری عسل مخلوط

کرده و در دفع تنبا استعمال میکنند

سولفور کرپون (کرپور گوگرد) (کرپورین) در سال ۱۸۹۶ میلادی

شنجرف

سولفور سبنا

سولفور کرپون

(۱۲۱۱ هجری) **لَا مِيَادُ بُونَس** نام این جسم را کشف نمود و در صورت خلوص جسمی است مایع و غیر حاجب ماورای و بی رنگ و خنثی بویش نافذ و تن و شبیه بوی هیدروژن سولفور و بایبوی خلوطی از سپر ترب و وزن مخصوص در ۱۰۰ درجه حرارت ۲۲۱ و شدت قابل اشتعال و بایک شعله ای رنگی میسوزد و تولید اسید کربونیک و اسید سولفور و می نماید و طعم آن حاد و سوزنده است و در هوای آزاد بکمال سرعت بخار میگردد بطریقی موجب انجماد آب محتوی در هوا میشود و چون در خلأ بخار شود ممکن است مورث ورودی گردد تا به عدد درجه زیر صفر در حرارت متغای درجه تمدد بخار آن بقدری زیاد است که با وجود فاصله زیادی از جسم مشتعل ممکن است اشتعال پذیرد و در ۱۰۰ درجه حرارت جوش می آید و اختلاط هوا را با اکسیژن با بخار آن ممکن است موجب طوفان شود

سولفور کربون از عوامل انتی سبتیک بسیار قوی میباشد و محلول مائے اشباع شده آن (۱۰۰ و ۲۲۱) موجب توقف عمل انجماد میگردد و میگردانید و کاه و تجمد گوشتی و کاه اجسام دسم و غیره را حل میکند و از عوامل محرک عمومی است که بطور مخصوصی در رحم اثر می نماید و در داخل آن ماننداد و به مدد حضرات استعمال میکنند و در خارج در دفع اختلالات روماتسمی تحلیل نمودن های مفصلی استعمال میشود و در جراحت ضعیفی قروح مورث از دوائی و قروح خاوری و سفید پسی مانند حرقات ضعیف استعمال آن متداول است و نیز در کشتن پادار و تپها بکار می رود و چون قابل اشتعال است دست زدن بان خطرناک میباشد و بهوش است استعمال سولفور کربون را خارجا در دفع جرب مؤثر میدانند و اختلا از ۱ تا ۲ قطره در یک پیاله شربت قد مخلوط کرده ماننداد و به منقط استعمال می نمایند

اب سولفور کربون معمول بونیت بگیرند سولفور کربون ۱۰۰ اب صاف ۱۰۰۰ اسانس نعناع ۱۰۰ مخلوط کرده بقوت بهم زنند و بگذارند ساکن شده و بواسطه عمل انحراف صاف روی آنرا بردارند و این اب را که انتی سبتیک معمولی است در خای تیفوئید و اسهال های متعفن استعمال میکنند و مقدار شربت آن ۱۰۰ تا ۲۰۰ گرم است مقدار منقسم در عرض و زک در هر دفعه از ۱ تا ۲ گرم با اب شراب در مخلوط کرده بپاشانند **مخلوط مدحض معمول مانسفیلد** بگیرند سولفور کربون ۱۰۰ گرم بده ۱۰۰ سانتی گرم مخلوط کنند و قطره این مخلوط در یک پیاله ماء الشعیر بلغوری قد در داخل کرده بنوشند

نطول سولفور کربون معمول و وزی بگیرند سولفور کربون ۱۰۰ گرم عرق کافوری ۱۰۰ گرم دوغن زیتون ۱۰۰ گرم مخلوط کرده در دفع روماتسم و تومور های مفصلی نطول کنند

حرف لام

نوشه **لسان الحمل** **نوشه**

ع لسان الحمل بارتنگ (بزیان مردم طهران بارهنگ) ت پلانتن پلاننگو

نبات است از طایفه پلاننگو یعنی این طایفه و نسبت بان نبات داده اند و دارای چهار قسم است **لسان الحمل کپوت** گرانند پلانتن (پلانتن کومون) پلاننگو مازو

و لسان الحجل صغير پلانشا گو لانسِتولا تا و لسان الحجل متوسط پلانشا
گو مید باد لسان الحجل شاخ گو زغنا پلانشا گو و و فو پوس و هم اینها
در چینه ها فروان میباشند و گل آنها مانند گرز طولانی است و نوعاً مانند قابضات ضعیفه اثر می کنند و برگ و گل
لسان الحجل کبر را در ترابو تیک خجلی استعمال می نمایند و بواسطه تقطیری از آنها عرق می گیرند که قابض است و در ^{ماده} و در
اجفان بحالت بروت مانند کحل استغش مؤثر و هم چنین و درم خفیف ملتهج و عضیه های گهای جوان این نبات
را بمقدار سه ماهه اگر در دفع حیات مؤثر می دانند

عَیْرُ قُطُوفِ اسیرِ (ایسیروس) (ایسیرول) فَیَسْبِلُونُ (پِلانْتَن
 یَسَابِلُ) کَ پِلانْتَنَ کَ فِی سَبِلُونُ تخم یکی از نباتات طایفه پِلانْتَن است که ریشه را با این اسم موسوم
 می نمایند و این تخم ها که سیاه اند تخم یکی میباشند و از این حبه است که در فَرْک موسوم به بنور یکی اند و گاه
 آنها را **هَرَبِیْ پُوس** یعنی گاه یکی می نامند و این بنور دارای ماده لغابی زیادی میباشند و در فَرْک
 گاهی لغاب را بنور کحل استعمال میکنند و مردم شرق زمین این لغاب را در کاه راغ حاد مخصوص حیات **صَفَر**
 و غیره خیلی استعمال می نمایند

الاسم ما يلا نسا كوف يلا نترج او (يار ننگ لاجي) نبات است از طایفه الاسماسه
که در کنار مردابهای روید و برگهای آن شبیه به برگ لسان الحمل و دارای خوشه است مرکب از گل‌های کوچک و
و یکبار دانستند آن ماده مخصوصی از آن استخراج کرده موسوم به **الاسم بن** و در دوسه ریشه این گیاه دارد
دفع کلب الکلب استعمال میکند

نور فقهنا - كتابنا الكتاب

ع لسان الکلب ق سبزو گلوش ل سبزو گلوسوم ی سوئون گوسا (در لغت یونانی سوئون^۹ بمعنی سگ و گوسا بمعنی زبان است و بواسطه شباهتی که برک این گاه بزبان سگ دارد باین اسم موسوم شده) نباتی است از طایفه بو^{۱۰} و ا^{۱۱} و ریشه و در بعضی ممالک فرنگ مانند فرانسه فراوان است و در طب خود باین نبات و ریشه و پوست ریشه اش و استعمال میکند و ریشه ان جیم و طویل و مستقیم و کمی خارج ان خاکشری و با اسم سرخ رنگ و جو فی سفید و طعم این ریشه تفر و بویش رهوع است و این ریشه را مانند مسکات در دفع نفث الدم و اسهال استعمال میکنند و نیز از ادویه ضد تشنج و جحر و محسوب میگردد

مغلی لسان الکلب بگزند ریشه لسان الکلب ب گرم اب و اگر چو شایند صاف کنند و مانند مسکات در دفع اسهال بتدریج بنوشند

شریت لسان الکلب بگردد و پیشه لسان الکلب ۳۲ گرم خورده و خورد کرده مدت ۱۲ ساعت در ۱۹۲
گرم آب نجیساتند و بدون فشار صاف نموده ۵۵۰ گرم شربت ساده بپزایند و نتیجه کنند تا بقوام شایسته و حفظ
حب لسان الکلب (حب مسینو گروس) مطابق کد کس بگردد و عصای پاک
بزرالنج پوشش و پیشه لسان الکلب ۲ گرم مرهم ۳ گرم کندر ۲ گرم زعفران حند ۱۰ گرم دسی گرم شربت عمل

سنة

卷之三

177

18

۱۰۰۰

۲۰ دسی گرم ابتدای ذالنج و پوست ریش لسان الکلب را بدقت خشک کرده و وزن نموده و باهم مخلوط نرم صلابه
کند و عصاره ترپاک را با شربت مخلوط کرده در حمام ماریه ذوب نمایند و سایر دواها را بر آن افزوده بن صندرب
سازند و مقدار شربت این حب که مانند منومات خیلی استعمال میشود از ۲ تا ۴ عدد است

این حب را مانند شربت کارابه در عرضائی باید استعمال نمود که همچو تصور میکند تحمل محسولات ترپاک را نمیتواند
بنماید و شربت کارابه که لفظ آن مأخوذ از زبان فارسی است و معنی شربت کهربائی میباشد باین طریق ساخته
میشود

شربت کارابه (کهربائی) مطابق کدکس بگزیند شربت ترپاک ۳۰۰ تقطین کهربا (کهربا
الکل ۹۰ درجه ۱۰) مخلوط کنند و از ۱ تا ۴ گرم مانند منومات بپاشانند و لازم است که ترکیب این شربت و حب
سنوگلو س هر دو را از خریض پنهان داشت

نوشته هشتم - لپتین مختصولات بيشان

کلمه لپتین مشتق از لپتینوس يونانی میباشد که معنی سنگ است و عبارت است از اکسید لپتوم
و در سال ۱۸۱۲ میلادی (۱۲۳۳ هجری) ارفود سون نام در معادن جزیره اوتو از متعلقات سود
این جسم را کشف نمود و بعد سایر دانشمندان در معادن دیگر نیز آنرا یافتند و هم چنین وجود آنرا در عدد زیاد
از آبهای معدنی قلئیه مانند آب کارلسباد و آب صربینا و آب کپس تران و افسس و
غیره ثابت نموده اند

لپتین عبارت از جسمی است سفید و متبلر و طعمش حرق و تعامل قلئیه در آن ظاهر و خیلی شبیه به پتاسر نمود
میشود و در بعضی صفات کهیمائیه خیلی شباهت با این دو دارد و در بعضی صفات دیگر به منبری و اهاک
و یکی از دانشمندان داوی نام لپتوم را از لپتین استخراج نمود و عبارت از فلزی است که از جهت سفید
وصفای دنگ به نقره شبیه است و در مجاوت هوا شدت قابل اکسید و وزن مخصوصش پست تر از آب و
سایر ما بغات است و این خاصیت از صفات متمایزه آن میباشد

یکی از دانشمندان انگلیس موسوم به گاردود لپتین را مانند مدرات در مداوای نقرس استعمال نمود
و در مجاریهای نقرسی برتری از پتاسر سود ثابت کرد و این دانشمند مخصوصاً پی توکربونات را استعمال
میکند و تفاوت این ملح با سایر کربوناتهای قلئیه در قلت انحلال آن در آب است و بواسطه زیاد قاسید کربونیک
بر درجه انحلالش افزوده میشود و طعم این ملح شبیه است به طعم کربونات سود و معادله لپتین ضعیف است
پس کربونات آن بقوت اسیدها را خنثی نمائید

کربونات لپتین مانند مدرات قوی اثر میکند و گاه شدت اثر آن بدرجه است که بواسطه کثرت تفاضا مرض
بآرامت مانند خواش قطع میگردد و علاوه بر سرعت بول را قلئیه نمائید و گاه دیده شد که اشامیدن ۳۳ سانت
گرم آن این اثر را در بول کرده است و خاصیت عمد لپتین آنست که اسید اوریک را به سهولت جذب کرده تولید
اورات لپتین نمائید که محلول تر از سایر اوراتها است و باید استعمال آن در نقرس همین حقه است و در این

میزن مقدار اسید و یک و اقسام مختلفه و در آنها که خیلی کم محلول اند زیاد میگردد و همین مواد اند که مورت تحریکات چند در مفاصل میشوند

لبنین را غالباً بحالت کربونات و با سترات در داخل استعمال میکنند و با ابهای معدنی از قبیل **کربنات کالسیوم** و **پرمونیک دیلومبیر** و **کوئرتی کسویل** و **الس و ابال** و غیره که دارای لبنین اند تجویز مینمایند و بیشتر کربونات از اباب گازدار مخلوط کرده عیاشا مانند زیر اندرده جزء اب گازداره جزء آن محلول است و در اب متعارفی چهارمقابل کمرب **پوشون** ذیل را معمول میدارد

بگیرند کربونات لبنین و ماه سانی گرم اب گازدار یک بطری حل کرده در عرض شبانه روز پیاپی پیاپی

استعمال کربونات لبنین خارجاً نیز متداول است با این طریق که یک گرم افراد درده اگر اب حل نموده و قدری شری در محلول الوده کرده بر وی تحریکات و جراحات تقریبی بطول نمایند و از پارچه مشمی پویشانند چنانچه ذکر کردیم اثر کربونات لبنین را در باد ترشح بول بقدری زیاد است که **پوشون** میگوید مکرراً مشاهده نموده ام که چون یک بطری اب لبنین را در بصر در هنگام خواب پیاپی مالد کثرت بول در تمام شب و را مجبور به نشستن میکند و حال آنکه این اثر را هرگز در محلول کربونات سود مشاهده نکرده ام هر چه ثابت شده است که بواسطه استعمال لبنین میتوان منع از رجعت حله های تقریبی نمود و نیز بواسطه استعمال آن مریض مبتلی به تقریب میتواند بدون هیچ گونه از تبی شراب استعمال کند و هم چنین اشخاص تقریبی که مبتلی به تحریکات مفصلی باشند اگر مدت مقامی بر ملاح لبنین مداومت نمایند آن تحریکات بکلی مفقود میگردد

سترات لبنین گاهی بر کربونات آن برتری دارد مخصوص در وقتی که خواسته باشند اثر قلبی آن در معده بروز کند سترات و ابی کربونات لبنین را از ماه سانی گرم در عرض و استعمال میکنند و میتوان سترات کربونات را از ماه گرم در عرض و استعمال کرد ولی چون کربونات را با این مقدار پیاپی ممکن است مورت عرض شود و هضمی شود که با وج معده همراه بود

بورات لبنین این ملح را در دفع رمل کلبه مقدار ده ماه سانی گرم استعمال مینمایند

سالیسیلات لبنین مقدار ابی گرم در دو فایم تحت حاد که مدتی طول کشیده باشد نافع است و بهتر از سالیسیلات سودا اثر میکند و نیز مقدار ده سانی گرم ابی گرم در رمل او و یکی کلبه مستعمل است **نیزوات لبنین مطابق کدکس** بگزیند اسید نیرویک تقریباً ده کربونات لبنین و اب مقطر ده کربونات و اباب مخلوط کرده حرارت دهند و اسید را از فرده نیز حرارت دهند تا حال آنچون ادا م شود و بعد بنحیر نمایند تا محصول دهه اخیره گردد و بگذازند سرد شده و متبلر شود و بواسطه عمل اخیره اب ماده روی تبلرها را بگیرند و آنها را در دوی کاغذ صافی سفید نجشکاتند و در پناه روشنائی حفظ کنند

نیزوات لبنین را در دفع ورم کلبه رملی و رمل او و یک استعمال مینمایند و مقدار شریش از سی گرم تا سه گرم است که در اب گازدار حل نموده پیاپی مالد و یکی از دانشندان میگوید برتری ملاح لبنین بر تساملاح

نیزوات لبنین

بورات لبنین
سالیسیلات لبنین
نیزوات لبنین

ملتا في مشكوك است

املاح مبخر بگيرند كربونات لبتین اگر گرم بے كربونات سوده گرم اسيد ستریک گرم مخلوط کنند
اب مصنوعی و بلباد (اب ضد نقرسی گازدار) معمول استریک

بگيرند اب اسيد كربونیک داره گرم بے كربونات سوده ۲۵ سانتي گرم كربونات لبتین ادي گرم حل کنند و در
دفع تحرات مفصلی نقرس و عرض روز بتدريج بنوشند و مدت يك ياد و هفته بران مداومت نمایند

اب گازدار ضد نقرس معمول گازود بگيرند بے كربونات سوده گرم كربونات
لبتین ۲۵ گرم اب اسيد كربونیک داره گرم اگر املاح را در بطری سفون داری داخل کرده و از آب گازدار

بر کنند و در دفع تحرات نقرسی ورم کلبه و رملي و ذی تاء کلاس در عرض روز بتدريج بنوشند
پوسپون دافع رمل اوریک معمول و نابلس بگيرند بورات لبتین ۵ گرم

بے كربونات سوده گرم اب گازدار ۵ گرم شربت پوست نارنج ۵ گرم مخلوط کنند در يك ياد و دفعه
در عرض روز بنوشند مدت چندین هفته بران مداومت نمایند و سترات و بنروات را میتوان بجای بودا

تجویز نمود

شربت لبتین معمول دو کینل بگيرند هیدرات لبتین اشریت ساده ۲۰۰ گرم حل کرده
با کاغذ صاف نمایند و در دفع رمل اوریک و تحرات نقرسی ان ۲۰۰ گرم بنوشند

اب لبتین معمول لپری بگيرند كربونات لبتین ۲۵ سانتي گرم اب گازدار ۲۵ گرم حل کنند و در
دفع نقرس ورم اوریک در عرض روز بنوشند

تیزن دافع رمل کلبه و نقرس معمول بوشار و بگيرند بوشازله بزنکان ۱۰۰
گرم شربت ساده ۵۰ گرم كربونات لبتین اگر مخلوط کرده با پيالہ کوچک در عرض روز بتدريج بنوشند

حب لبتین معمول و شری بگيرند كربونات و بنروات لبتین ۵ گرم عصاره جنطیانا گرم
مخلوط کرده يك صبح سازند و روزی يك حب بنارویکی شام قبل از غذا بنوشند

حب مرکب لبتین ابضا معمول و شری بگيرند كربونات لبتین ۵ گرم سوديوم مکد
۵ گرم عصاره جنطیانا گرم صبح مکد ۲ گرم اصل السوس ۲ گرم مطابق معمول يك صبح سازند و روزی

يك دانه بنارویک دانه شام با غذا میل کنند

بی و مود لبتین این ملح که بشدت مخلوط راب و الكل است از عوامل منومه میباشد و مقدار شربت
ان از ۲ تا ۵ سانتي گرم است

شربت بی و مود لبتین بگيرند بی و مود لبتین ۵ گرم شربت بنار نارنج ۱۰ گرم مخلوط کنند و در
قاشق اش خوری این شربت دارای يك گرم بی و مود است

بد و لبتین تیز بشدت مخلوط در آب و الكل است و این ملح را بجای بد و دیتا سوم استعمال میکنند
و مقدار شربت ان از ۲ تا ۵ گرم است

حب بد و لبتین معمول زیت بگيرند بد و لبتین ۵۰ سانتي گرم با مقدار کافی
عصاره کاسیا و گرد کاسیا يك حب ساخته و از آن در فیلان تلویپوشانند

بی و مود لبتین

بد و لبتین

شربت بد و مود

شریت بد و دلیت بد بگزیند بد و دلیت بد اگر م شربت جنطیانا و با شربت پوست نارنج و اگر م حل
و مرطوب اش خورع این شربت دارای يك گرم بد و د است

پیر ازین (دیجانیل اندی بامین) عبارت از یکی است که فاشند که بطور خطا از اب اسپی^{نست}
داده اند و جسمی است متبلور و شدت محلول در آب و کلورید و اتا که تیر بخوبی در آب حل میشود استعمال میکند
و این جسم با اسید اوریک تولید اوراق میکند که در آب بخوبی محلول است و از این جهت است که افراد در سهولت خروج
اسید اوریک از بدن و پاک کردن مثانه استعمال میکنند و در این خاصیت اقوا حی از لیتین است يك گرم از ادراب
حل نموده در مدت ۲۴ ساعت بتدریج حی اشامانند و نیز محلول (ادر ۱۰۰) افراد و شستن مثانه معمول میدار
و بپستول و لیزیدین از مشتقات این جسم اند

زرق تحت جلدی اولاً بگزیند پیر از بدین اگر م اب مقطر و گرم حل کنند تا آب بگزیند کلورید و
پیر از بدین ۲ گرم اب مقطر و گرم حل کنند و مقدار مرز و قاز پیر از بدین ۵ تا ۱۰ سانتی گرم و کلورید و رانان از
۱۰ تا ۲۰ سانتی گرم باید باشد

پیر از بدین

لینق از لیزیدین

نویسنامه — شرح فاداب و بدالان
حرف میهم
مر بعضی بدالان

در این رد ذکر می نمایم مرغ وجود گندم و بلغور و برنج و ذره و خسته الثعلب و بعضی از محصولات ملین را
ب مرغ (بید گاه) ع شل (نجیل) ق شپندان (پید و پول) ل تریتیکوم
و پانسر (پانیکوم داکیلون) (این گاه و این زبان فرانسه شپندان از آن جهت میگویند که سبک جهت
ق کردن از این می باشد) نباتی است از طایفه گرامینه و زاحف و در چینه های مرطوب و مرطوب با میز و بد دارای
دو قسم است یکی مرغ معمولی ل تریتیکوم و پانسر که مرغ پارس نیز نامیده میشود و دیگری مرغ ل
ن پانیکوم داکیلون که پید و پول یعنی بای جوجه نیز می نامند و ساقه این قسم حجم تر و گره های
ان بهم نزدیک اند و نوع مرغ دارای يك قسم قدی است که شعاع را بجانب چهار منکسر میکند و لولوز
نامیده میشود و علاوه بر يك قسم صغری دارد موسوم به تریتیکوم که محلول مائی آن نیز شعاع را بجانب چهار
منکسر می نماید

بید گاه

يك قسم از مرغ است که از مرغ مائ و در زبان لاطین فسینوکا فلو پانسر نامیده میشود در لیب
عموماً ب مرغ استعمال میکنند و این پنجه ها که بدون جهت و بشه نامیده شده اند بند بند و دراز و در گشتا
سفید مایل ب زردی و بی بو و طعمشان شیرین و فی الجمله قدی است و بشه این پنجه ها را بر داشته و با آب باران
قطع کرده و آنها را در دستر نموده پنجه ها کنند و در وقت استعمال باید ملفت بود که چندان که نه نباشند
زیرا که ب زردی که می بینند بهر حقیقت پنجه مرغ از عوامل ملش و مبرده و مدده است و بیشتر خوشانند از بطور
تیزن (۱۰۰ گرم در ۱۰۰ گرم) استعمال میکنند و غالباً بر این تیزن شور و شکریین عسل و شربت و د
و غیره می افزایند

تیزن مرغ

تین حُرغ مطابق کدکس بگیرند ریشه حُرغ ۲ گرم اب ۳۰۰ گرم دیش و اینم کوپ کرده و مدت نیم ساعت در آب بجوشانند و صاف کنند و مانند مددات تبد و بیج بنوشند

مغلی حُرغ معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند ریشه حُرغ ۲ گرم اصل السوس
اگر اب بقدری که محصول مصفی ۳۰۰ گرم شود اول مدت یک ساعت ریشه حُرغ را در آب بجوشانند و صاف کنند و بعد اصل السوس را بر آن افزوده بگذارند نیز مدت یک ساعت دم کشد و صاف نمایند و مانند مددات تبد و بیج بنوشانند

عصاره ریشه حُرغ مطابق کدکس بگیرند ریشه حُرغ ۱ اب مقطر ۱ مدت ۱۲ ساعت
ریشه را در ۱/۲ جزء اب بجوشانند و با فشار صاف کنند و تقاله را نیز مدت ۱۲ ساعت در باقی مانده اب بجوشانند و با فشار صاف نموده مصفاها را مخلوط کرده بگذارند تا نشین شود و بواسطه عمل انحراف صاف روی آنها را برداشته در حمام ماریه بغلظت عصاره نرم بنجر کنند و حفظ نمایند

جوع شعیف اورژان هورده نوحی کرپته بکاز گاههای طایفه گرامینه را با این
اسم می نامند و در طب دانه ای استعمال میکنند و این دانه دارای مقدار زیادی نشاسته و یک مقداری ماده
لغای است که هر دوازده ماده میباشند و در دانه ماله آن ماده است و تلخ و موسوم به هورده بین
و از این جهت است فی الجمله تندی و تلخی که در مغلی رسته آن مشهود میگردد

جوراد در طب به صورت مختلف استعمال میکنند و لا جود رسته که دارای ماله نباشد آنجا جو مقشر که تمام
پوستانی آن گرفته اند آنجا جو سفید کرده که جو مر و پیدی نیز نامیده میشود و تمام سبوس را گرفته و آنرا گرد و
تشک کرده اند و جو رسته را غالباً در غرغره استعمال میکنند و در سایر استعمالات طبی جو سفید کرده
و با مقشر را بکار می برند و تین آن که موسوم به ماء الشعیر است از مقشر و نبات مبرد میباشند و در غالب ممالک
ایران از جو سفید کرده اشهای بسیار لذیذ تر طب میدهند بخصوص وقتی که دارای تشک باشد

تین جو (ماء الشعیر) مطابق کدکس بگیرند جو سفید کرده معمول باب سکرده ۲ گرم
اب مقدار کافی جوراد مقدار اب بجوشانند تا سکنه شود و محصول آن ۳۰۰ گرم بود و بعد با موییز صاف
کنند این تین را غالباً در جری و نشیب حادثه جوی می نمایند و یک دم شیر بر آن می افزایند و با ۲ گرم شربت شمع و
با شربت اورژان و با شربت تلوشیرین می نمایند

تین بلخورد و سردی بیج را نیز همین طریق می سازند
ماء الشعیر معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند جو مقشر ۲ گرم اصل السوس
مقشر خود کرده ۲ گرم اب مقدار کافی جورا با اب گرم بشویند و در مقدار اب بجوشانند تا سکنه
شده و مصفای آن ۳۰۰ گرم بود و بعد از دوی آنش بر داشته و اصل السوس را داخل کرده ۱۲ ساعت بگذارند
بماند و بعد صاف کنند و این تین را مانند ملینات و مددات استعمال میکنند

ماء الشعیر مرکب (جوشانده صداری جو) معمول و سازنده
بگیرند تین جو ۳۰۰ گرم انجیر خشک موییز مکده ۲ گرم اصل السوس ۲ گرم اب ۳۰۰ گرم مخلوط کرده
بجوشانند تا ۳۰۰ گرم باقی ماند و صاف نمایند و مانند ملینات در دفع جری و نشیب پیاله پیاله بنوشانند

ماء الشعیر

کرم

گندم خطره فرومان (بله) در تیب کرمی پور و س نبات است معروف و از
 طایفه گرامینه و دارای چندین قسم دارد از آن ترتیب میدهند موسوم به ارد گندم و دارای گلوتین است
 و بواسطه این ماده است که نان را که غذای عمومی نوع بشر است از آن میسازند و گندم عمومآ دارای قشر خارجی
 و دانه است و قشر خارجی مرکب از سه جزء میباشد یکی جز خارجی بی تک که به بیجوجه دارای سلول نیست
 و دیگری جزء متوسط و مرکب از سلولهای زرد و سپیدی جز داخلی که مانند جزء متوسط مرکب از سلول میباشد
 و دانه مرکب است از دو غشاء یکی موسوم به قیستار و دیگری که غشاء داخلی نیز نامیده میشود و دیگری بی سیم
 (اند و سیرم) (البومان) و امبربون (دانشندان عثمانی پر سیرم و اند و سیرم را قشر الزرد
 و سوبدا و امبربون را چنین و د سیم اصطلاح کرده اند و البومان بمعنی سفید تخم مرغ است) و سوس گندم حاصل
 میشود از انحراف که بواسطه فشار بر قشر خارجی ارد می آید چنان قشر و غشاء دانه با سلولهای بزرگ خارجی
 پر سیرم که دارای نشاسته نیستند و بعضی سلولها که در تحت آنها واقع شده و دارای گلوبولهای نشاسته میشوند
 الطباق دارد و چنانچه گفتیم این سلولهای بزرگ دارای نشاسته نیستند بلکه محتوی سیرالین و لگومین
 میباشد (سیرالین مشتق از سیرال است که بمعنی غله باشد)

تیه گندم قبل از گل کردن جز اسید فوسفوریک هر مواد معدنی را که در تکمیل جوان لازم اند جذب میکند و در
 پائیزه و روز آخری از تمام نموش نیز مقدار زیادی ازت و اسید فوسفوریک و قلیائیات را جذب مینماید و در رسا
 گندم مقدار زیادی سیلیس وجود دارد و این مقدار در گره ها و جزء فوقانی بیشتر در جزء تحتانی و بی گره کمتر است
 بلغور گروا و گندم را نیم کرده و مقشر نموده اسپا میکنند به بطریقی که ارد شود و از جود و سردی غیره نیز
 بلغور مینازند و در مالک مشرق از مواد غذائی معمول است و مغلی بلغور گندم مخصوص بلغور و سرد دفع
 اسهالهای حاد و مزمن مؤثر است و دانشندان فرنگ با ارد بلغور غذائی ترتیب میدهند و در گرم مزمن امعا
 بخصوص و اطفال خیلی استعمال میکنند

بلغور

ابانان بگزندان بیشت کرده و گرم آب جوش سه اگر مدت یک ساعت دم نموده صاف کنند و از
 مشروبات ملتی است که دارای فی الجمله غذائیت هم میباشد
 برنج ازت ری و در برای او و در از یکی از نباتات طایفه گرامینه است که دارای
 گرم و مرطوب و با تلاق عمل مینماید و بهین جهت است عدم سلامتی مواضع برنج زار و اگر چه از محصولات بومی
 هندوستان میباشد و اما اکنون در هر چهار قسمت عالم زراعتش متداول است و برنج معمول در فرنگ را با
 از کارولین که از مالک متحد امریکا است می آورند و با آن سیبونت ایتالیا و برنج امریکی سفید و شفاف و مستطیل
 و بی بودگران بهما تر است

برنج

تقریبآ برنج به تمامه مرکب است از نشاسته و فوسفات هلیک نیر دارد و از مواد غاذیه بسیار پیکواست و در مالک
 مایلا و ها و چلا و ها و اشها و کوفته ها و در لهما که همه اینها و مطبوع اند از آن ترتیب میدهند و طبای فرنگان را
 مانند نباتات بسیار استعمال میکنند و در تخمیرش معوی که چندان شدت نداشته باشد و با اسهال همراه بود
 پیشتر اوقات جوشانده برنج را تجویز مینماید و در مالک ایران عادت طبای این جاری شده که برنجی از محمولین
 مخصوص مبتلایان به حمیات حاده را از برنج ترتیب میدهند و نیز غذائی از همین اراض حاده را با یک مدتی برنج

قرار میدهند و به دلایلی که در این مختصر کتاب گنجایش گرانه نیست از عادات بسیار پسندیده است و اگر دانشمندان
فرنگ بر طبقه طبخ برنج اطلاع حاصل کنند هر این پیروی آنان را خواهند کرد

گرد برنج (ارد برنج) مطابق کدکس بگزیند برنج مقشر مقدار منظور باب سرد بشویند مدت
دو ساعت در آب بخیسانند و در روی پارچه ریخته نابان بچکد و در هاون مرمر نرم بکوبند و بگذارند خشک
شود و بخند آرد هاون ناهنی صلابه نمایند و از مویز ای پشمی ۱۴ بگزدانند

تیزن برنج مطابق کدکس و معمول بیمارستانهای پاریس بگزیند برنج
مغسول باب سرد ۱۰ اب بقدری که محصول ۱۰۰۰ گرم شود بجوشانند تا برنج شکفته شود و بگذارند نشین
شده صاف روی از آب بردارند و اغلب اوقات این تیزن را که ملین و قدری قابض است با ۱۰ گرم شربت به شیرین
میکنند و از محصولاته است که در دفع اسهال استعمالش متداول و سودمند است

جوشانده برنج معمول بیمارستانهای لشکری بگزیند برنج مغسول باب
سرد ۵۰ گرم خلال نارنج ۲ گرم شربت ساده ۵۰ گرم اب بقدری که محصول ۱۰۰۰ گرم شود و در آب بجوشاند
تا شکفته شود و از روی آتش برداشته خلال را در آن ریخته مدت نیم ساعت بگذارند بماند و بعد صاف کرده شربت
را بنظر آید و گاه ۱۰ گرم شربت صمغ اضافه کنند و این محصول را نیز در دفع اسهال تجویز می نمایند

شربت اورژا (شربت بادام) مطابق کدکس این شربت را چون سابقا جو می ساختند
از این جهت بشربت اورژا موسوم شده بگزیند بادام شیرین ۵۰ بادام تلخ ۵۰ قند ۵۰۰ اب مقطر ۱۴۲ عرق بهار نارنج
۲۰۰ بادامها را مقشر کنند و با ۲۰۰ جزء قند و ۱۰۰ جزء اب نرم بکوبند تا خیر متحد الاجزائی بدست آید و این خیر را با باقی
مانده اب آمیخته کنند و از پارچه محکمی با فشار صاف نمایند و تفاله را با قدری آمیخته کرده نیز با فشار از پارچه
بگذرانند و باید محصول مصفی ۲۲۵ جزء باشد و مابقی قند را بر مصفی افزوده در خام مایه دوزب نمایند و
بعد بگذارند سرد شده عرق بهار نارنج را اضافه کنند و در بطری رداری که بخوبی خشک بود حفظ نمایند
و این شربت که خیلی گوارا است مبرد و مسکن آلات توالت و بولی است

شربت بادام حرک و فیل دار بگزیند شربت اورژا شربت صمغ شربت وینل مکد یک جزء
خلوط کنند و این شربت نیز مبرد گوارا است

حرای بادام معمول دوا سازی لندن بگزیند بادام مقشر ۵۰ قند مسحوق ۲۰۰
صمغ عربی مسحوق و مخلوط کرده خیر متحد الاجزائی سازند و این خیر را مانند ملینات صد ری استعمال
ده ۱۰ گرم افراد ده ۱۰ اگر اب مخلوط نموده مانند مولسیون می نوشانند

امولسیون عربی (خلوط صمغی) معمول دوا سازی ادبورک
بگزیند مسحوق صمغ عربی ۲۰۰ بادام شیرین مقشر ۵۰ قند ۲۰۰ اب ۱۰۰۰ بادامها را با قند نرم بپاشند و با صمغ و ۲۰۰
جزء اب لعاب متحد الاجزائی سازند و یا کوبیده قند و بادام مخلوط کرده و مابقی اب را کم اضافه کنند و صاف
نمایند این مولسیون ملین آلات ضد و مسکن آلات توالت و بولی است

شیر بادام (امولسیون ساده) مطابق کدکس بگزیند بادام شیرین و مقشر قند
مکده ۵۰ اب ۱۰۰۰ بادامها را با ثلث قند و قدری اب نرم بکوبند و بعد کم کم باقی مانده اب را افزایند و با فشار

تیزن برنج

شیر بادام

کدکس

کند و مابقی قدر را اضافه نمایند و این شیر را مانند ملینات و مسکات لاث توالد و بول استعمال میکنند و چوبادامها
بازاری غالباً دارای مقدار نامعنی بادام تلخ میباشد لهذا در ساختن محصولات سابق الذکر باید در بادامها دقت
نمود و هر مقداری که طیب تجویز میکند بادام تلخ در آنها داخل کرد

شکرک و پیسته را نیز بطریق مذکور ساخت و در همان مواقع استعمال میکنند
خُصی الثعلب پ سعلب سالیپ (اورکپس) اورکپس اسکولا
ی اورکپس (اورکپس) ریخت بوناغ معنی بیضه است و چون ریشه این نبات که بصل مانند است شبیه
به دو بیضه میباشد بوناغان از اورکپس نامیده اند) نباتی است از طایفه **اورکپس** و دارای چندین قسم
است و سعلب متداول در بازار عبارت است از ریشه بصل مانند هم این اقسام

عموماً اورکپس از محصولات شرقی مخصوص ایران میباشد و در کوهستان طالش کرمانشاهان و کوه کلوه
فراوان است و مخصوصاً در فزنگ سعلب خوب معروف به سعلب ایران میباشد و عبارت است از دانه ها
بعضی شکلی که مانند تسبیح برشته کشیده شده اند و رنگ آنها خاکستری مایل به زردی و نیم شفاف و کساره شا
قرنیه و دارای بوی ضعیفی شبیه بوی اکلیل الملك و طعم آنها العاج و قیالجمه نمکین است
یکی از دانشمندان فزنگ میگوید هرگاه بصل اورکپس بوی فزنگستان را با ساقه هایش مدتی در آب بجوشاند
و پاک کند و برشته کشیده در آفتاب نجسکانتان هر چه شبیه به سعلب ایران میشود و مانند آن یکی
از مواد مغذی و مقوی بیکو خواهد بود

سعلب را از جهت شباهتی که به بیضه دارد یک وقتی از عوامل مضطر تصور کرده بودند حتی بعضی از مصنفین
بدرجه داین باب غلو کرده که میگویند بوی آن شبیه بوی منی است و اکنون دانشمندان فزنگ از مواد
غذایی و ملین محسوب میکنند و در کتاب است از ناسته و صمغ و با سورین

گرد سعلب مطابق کدکس بگرد سعلب ایرانی مقدار منظور مدت ۲۴ ساعت در آب
سرد بجوشانند با پارچه خشنی مالش داده خورد خورد کنند و در گرم خان خشک کنند که حرارتش پاده از ۵
درجه نباشد نرم بکوبند و بدون آنکه نخاله باقی گذارند از موی ابریشمی و آب پیون نمایند و مطبوخ این گرد
از مواد غذایه است و غالباً از باداچینی معطر کرده و با شیر می نوشند

لرزاتک سعلب معمول سوران بگرد گرد سعلب ۵ قد ۵ اب سعلب
داد و آب بجوشانند و قدر را افزوده بگذارند سرد شود و بعد معطر کنند و این لرزاتک را مانند مواد غذا
استعمال میکنند

ذرة (جاورس هندی) ق مائیس ل زامائیس نباتی است از طایفه **گراس**
و بوی مکرک و دانه آنرا اهالی فزنگ گندم هندی و گندم ترکی نیز مینامند و از آن یک قسم تشا
ترتیب میدهند و مانند مواد غذا استعمال میکنند و چون این دانه دارای گلوتن نیست ناخن خوب نمیشود
ولی یک قسم فزنگ با آن میسازند موسوم به **گود** و در تغذیه نازنین خیلی استعمال مینمایند و مخصوصاً
در اشخاصی که مبتلی به آغرض مزمن مجاری تغذیه باشند استعمال این فزنگ بسیار سودمند است و نیز از دانه ها
ذرة نیم کوب کرده و نیم پی نموده مشروب ترقیب میدهند از ای الک که مسکر است و یکی از دانشمندان

بعضی سعلب

۵

میگوید میتوان در ساختن ققاع بجای جو دانه ذره استعمال کرد و از بوداده دانه ذره مایه قریب میوه
شبه به قهوه و یکی از دانشمندان از ساقه ذره قبل از گل کردن مقدار زیاد قندی استخراج نموده معاین
قندی شکر و چند

جعی از دانشمندان سبب اصلی مرض پلاگر را از ذره میدانند و چنین میگویند یک نوع غباری که اسمر سبز
دناست و عبارت از یک قسم غارچ یا رازی بود مخلوط با ارد ذره شده و تولید مرض پلاگر را می نماید و
موافق اعتقاد **روبن** این غارچ مفسد مرکب است از اسپورهای اسمر املس کروی که عرضشان
از نیم میلیمتر است

بهرجه استیگات ذره را در اقسام قولنج کلبه و درم مانند می و عسر البول و استسقای فی استعمال کرده
و از عوامل مدد میدهند

تین استیگات ذره مطابق کدکس بگزیند استیگات ذره اگر آب جوش ده گرم
دکم کرده صاف نمایند و میتوان تین را با شربت استیگات شیرین نمود و چون دوائی بی ضرری است همگر
است مقدار استیگات را در این تین ده گرم قرار داد

عصاره استیگات ذره بگزیند استیگات ذره الکله درجه آب مقطر استیگات
و با الکله رالت دیلاسمان ریخته و محصول را در حمام ماریه حمه اخذ الکل تقطیر کنند و باقی ماند را با
اب مقطر که سرد باشد مخلوط نموده مدت ۱۲ ساعت بگذارند بماند و گاه به گاه هم فتنند و بعد صاف کرده در
حمام ماریه بغلظت عصاره جی تبخیر نمایند و حفظ کنند و مقدار شربت این عصاره از نه تا ده گرم و زیادتر است
شربت استیگات ذره بگزیند عصاره استیگات ذره ۱۰۰ شربت ساده ۱۰۰۰ اب ۱۰۰۰ عصاره را
در اب آمیخته کرده و بعد با شربت مخلوط نموده صاف کنند و مقدار شربت این شربت از نه تا ده گرم باشد

صَدِّقٌ — رَوْنَجُ جِکَرِ مَوْرٍ

مور و لگادوس مورد و اب یک قسم ماهی است از جنس مالا کوئیر تین (این لفظ
مشتق از دو کلمه یونانی است یکی مالا کوئیر یعنی فرم و دیگری پیر یعنی بال پس معنی لشن الجنا
میباشد چه ماهیهای عظیم البدن و جند تقسیم کرده اند یکی این الجناح که همه خطوط الات ساختن آن مگر الت سبت
قدیمی مرکب اند از قطعات کوچکی فرم و دیگری شوکی الجناح (اکانتوئیر تین) که الات سبت
مرکب اند از خطوطی صلب حاد که در دیاها زندگی میکند و گوشتش ماکول است و بواسطه طرفه دارد و در
ترنود و اطراف جزیره ایلان بیشتر این ماهی را صید میکنند و از جگر آن روغنی میگیرند معروف به روغن جگر
مور و در قیوتیک استعمال میکند

روغن جگر مور (روغن ماهی) عبارت از جسمی است دسم و زتی شکل دارای کلور و
وید و گوگرد و فسفور و از قدیم الایام در نوز و دلمان و سوپ استعمال این روغن در دفع احتلالات
روفا تبشی و تقریب سلس البول و خناری عظام و راش تبسم و ثورات خرمین شایع بوده و نوعا پس از صید

مور

روغن جگر مور

در بیان خواص و فواید روغن مورد

روغن مورد را بیک مقدار زیادی بدن تحمل نموده و هضم میکند بدینا که عمل هضم را مختل کرده و اسهال و در
 برخلاف سایر زیت‌های جوانه و نباتی و در بعضی از عرضاگاه دیده شده که گرم این روغن را بدن بخوبی تحمل نموده
 است و منقصدی که در این روغن است آنست که بوی نامطبوعش را غالب مرضا تحمل نمیکند و کمال نفرت را از آن ندارند
 اگر چه سفید و خفلی تازه باشد و از این جهت بعضی سائط که غالباً مؤثر اند در پوشاندن این بوی بکار می‌برند و نوعاً
 اطفال که از جوانان تنفر از این بودارند چنانچه پیش از اطفال روغنی که ایسمرتی بود و خفلی بدبو باشد با کمال خوبی
 می‌اشامند و بوی را تحمل میکنند و در بعضی اشخاص که روغن مورد و مورت عسرت هضم شده و از روغن‌ها و
 قه‌های خرام می‌آورد و این آثار همینکه بر طرف شدن نامطابقی که از تحمل نموده و منضم میگردد و از این جهت
 است که کثیر مورت اسهال میشود و نوعاً بواسطه استعمال روغن مورد بدن مایل به تحریر می‌گردد و عرق که
 عارض میگردد بوی روغن میدهد و ممکن است از اثر آن بعضی ثورات در جلد ظاهر شوند قسمی از نبات
 اللب می‌باشند و بر فداها موقتی است و با عکس همراه اند و نیز بواسطه استعمال روغن مورد و سومت بدن باد
 میشود و بر سبلان طمث حی‌اثر دارد و گاه ترشح بول را نیز زیاد میکند

روغن مورد یکی از عوامل مغیر و کثیر الاستعمال است و دارای خواص جامع است که در کثرت وائی موجود اند
 و این خواص عبارتند از: باد قوه شامه که غالباً بر این قوه حی‌اثر دارد و سهولت عذب‌ان بواسطه جاری الکولوس و
 اجتماع آن در بدن بدون هیچگونه خراحتی کثرت تولید حرارت و در فقرتی پولوریتی بزرگترین دواها است و از
 استعمال روغن مورد و در وقتی که عناصر مولد الحار به بقدر کفایت در بدن موجود نباشند چنانچه در اشخاص مبتل
 به قوی کول و کلب کوزوری اطفال شهری فقیری که نوعاً مبتلی به سوء القینه و غیره می‌باشند شاید گاهی
 و از استعمال آن فواید زیادی حاصل شده و عناصر مذکوره را تعمیر حرمت میکند و اثر آن در دشتیسم عرو
 مسلم است و نیز روغن مورد در دفع اعراض جلدی مزمن مانند لوپوس و آب‌کیوز و فادوس که با فساد بنیه همراه
 باشند و در دشتیسم خفنی که منبج از ضعف عمومی بدن بود مؤثر است و هم چنین است در دفع اخلاک
 خازیری از قبیل کاری عظام و تومورهای سفید و دما میل زنجی عمیق و غیره و در مسلولین نیز اثر
 آن مسلم می‌باشد

روغن مورد و ازاد و به است که در جمالك بارده و فصول بارده باید استعمال شود
 روغن اسکوال در اثر مانند روغن مورد می‌باشد و هم چنین است روغن ره و روغن پاچه‌گا و مسکه
 و روغن کنب که در بروت گرفته شده باشد و هم این روغن‌ها را بدل از روغن مورد استعمال میکنند
 مقدار شربت روغن مورد در صورتیکه خالص باشد را ابتدا نوعاً از نه ماه گرم است و بتدریج بمقدار
 آن حی‌اثرانند و یکی از دانشمندان ماهه اگر در مسلولین استعمال میکند و در دفع لوپوس که از نه ماه
 قاشق کوچک آن نمیکند و وقت استعمال آن هنگام نزدیک غذا است و بهتر است که قبل از نهاده ابتدا با قبضه
 مایه و انگشت نمک طعام سائیده بوی زبان ریخته و بعد روغن مورد را بلعید و قدری نان خشک

مسكه را هر كس ميدانند و لازم است از در حرارتى زياد يك به صفر حفظ نمایند

مسكه كه از اغذيه مجمله است چنانچه ذكر كرديم بدل روغن جگره و رو واقع ميشود و در اطفال غالب دواهاى
كه بطور گرد باشند با مسكه تازه مغسول مخلوط نموده و قدرى قدرى آن افزوده استعمال ميكند و طفل را كم
راحت بخورد و بعضى از پوداهاى خيشى را با آن ميپسازند و نيز در داده منقعات پزند استعمال ميشود چون
بوى مكره از استعمالش در اين موقع حاصل ميشود اگر بجاي آن پير حسن ابر و با مخلوج فنيكه استعمال كنند
بهرى خواهد بود

مسكه بروم و بذر ار معقول و سو بگيرند مسكه تازه ۲۰ گرم بد و ريتاسيوم ۵۰ گرم
گرم بروم و ريتاسيوم ۲۰ گرم كلور و سوديوم ۲۰ گرم مخلوط كنند و اين مسكه را بدل روغن ماهى بوى نان
ماليد و در عرض و در تناول نمايند

اوپوتراپى (التداوى مع العصب) بكمي از معلمين مسكى به **لاندى** و **زى** طريقه مداوا
با عصبهاى جوانى را با اين اسم ناميده و در اين طريقه خصوصيات جلدى را كه از آلات مختلفه استخراج ميكند
هم از راه هضم معدى و هم از راه ذرق تحت جلدى در بدن داخل مينمايند و شرح هر يك از آنها را از پلاى
كيسولهاى فوق كلبه گوساله و با گوسفند گردى از اين كيسولها ترقيدهند
كه يك جزء آن مساوى ۵ جزء كيسول تازه خشك شده ميشود و اين گرد را در مرض اديون و ديابتوس
عرقندى و فيوپوز (اختلالات عارضه بواسطه سن باس) و نوراستنى استعمال كرده و از اثر آن بچيد
و طريقه استعمال آن با بطور كيسول و با بطور قرص است كه هر يك محتوى ۲۰ سانتي گرم گرد خشك باشند و
از ۲ تا ۳ كيسول و با قرص در عرض و در معقول ميدانند و در ديابتوس قاء عدد و نيز اين گرد را در ذرق تحت
جلدى بكار مى برند

غده پيتوئتر گوساله (هيوپنزيرال) گرد خشك شده اين غده را بكمي از دانشمند
در اكر و گالى و در كرت و شمع بول (پولپورى) سودمند ميدانند و طريقه استعمال آن بطور كيسول با قرص
است كه هر يك محتوى ۱۰ سانتي گرم باشند

ماده دماغى گرد خشك شده ماده خاكسرى مانع را شربا استعمال ميكند و مخصوص **سرين**
(سري پين) را كه عبارت از مابيع استخراج شده از اين ماده ميشود و ذرق تحت جلدى معقول
ميدارند

مغز سرخ استخوان گرد مغز سرخ استخوان را در دفع انجى دى و كلور و انجى و داسيتيم
استعمال ميكند و از آن نيز قرص و با كيسولها ميپسازند كه هر يك محتوى ۲۰ سانتي گرم اند
تريپسين با اين اسم در فغان عصاره پانكراسى را كه محلول البومين است مينامند و جسمى است محلول در
و غير محلول در الكل و محلول في اتر (ادره) استعمال ميكند و در جل كردن اغشيه كاذبه و بفتري از آن
مفيد مينمايند

محلول تريپسين بگيرند محلول اسيد ساليسليك (ادره ۱۰) ۵۰ گرم تريپسين گرم
مخلوط كرده در حمام ماده مدت عرساعت بگذارند بماند و بعد صاف كرده و بواسطه افزودن مقدار

اوپوتراپى
كيسولهاى فوق كلبه گوساله

غده پيتوئتر گوساله

ماده دماغى

مغز سرخ استخوان

تريپسين

کمی که بونات سود مصفی را فلپائے کتد و در جل کردن اغشبه کاذب دبقیری این محلول را استعمال میکنند
 غده و ذی گاو کپسولهای از گرد غده خشک شده میسازند که هر یک دارای و سانی گرم اند
 از ع تا عدد این کپسولها را در دفع صیر توفی غده و ذی در عرض روز استعمال مینمایند
 گرد ه گوسفند و با خوک گرد گرد خشک شده را بطور کپسول و با قرص که هر یک مخوی
 و سانی گرم اند در دفع نفرت (و دم کلیه) از ع تا عدد در عرض روز استعمال مینمایند
 بیضه جل (قوج) یکی از دانشندان مسئی به یون سیکارد عصیر این بیضه که معرف
 به ضایع یون سیکارد است در ذرق تحت جلدی استعمال میکند
 غده تپوس غده تپوس گوسفند و با گوساله را خشک میکنند و هر جزء یک جزء محصول
 حاصل مینمایند و از گرد این محصول کپسول و با قرصهای ترتیب میدهند که هر یک دارای و سانی
 گرم اند و در مداوای گواتر و مرض باز و از ۱ تا ۵ عدد یکی از آنها را استعمال مینمایند و به این مداوی
 از عوض ثانوی و اختلالات قلبی انحلال جسم زائده جلوگیری میکند
 تیرا ویدین و تیرا ویدین یکی از دانشندان موسوم به نو تیکن این دو ماده
 البومینی شکل را از غده زائده استخراج نموده است و تیرا ویدین را شکل حب و با ذرق از راه معده و با
 راه تحت جلد مقدار و سانی گرم استعمال مینمایند
 حب تیرا ویدین بگرد تیرا ویدین مصفی و سانی گرم کاولن به گرم و نیلین سانی
 مطابق محمول ۵ حب سازند و از ۱ تا ۵ حب در عرض روز بنوشند
 ذرق تحت جلدی بگرد تیرا ویدین مصفی و سانی گرم قول و سانی گرم اب مقطر
 و اگر محلول کتد و روزی یک سانی مطهر کعب در تحت جلد ذرق نمایند
 عصیر معدی سلک یک قطعه اسفنج را به ریسمان بسته و سلک را در حالیکه ناشنا بود مجبور
 از بلع آن میکنند بطریقی که ریسمان خارج از دهان آن باشد و پس از چند لحظه با عانت ریسمان اسفنج را از معده
 این حیوان بیرون کشیده و می نشاند آنچه از عصیر معدی جذب کرده است از آن خارج شود و این ماده را
 خارج جاد و سرطانهای متفرج استعمال مینمایند موجب تحلیل ماده سرطان و حصول سبک تر پس میگردد و نیز
 میتوان عصیر معدی این حیوان را بواسطه ناصوری که مصنوعا بر معده آن وارد آورده باشند بدست آورد
 تیر ویدین (تیر ویدین را با تیرا ویدین نباید مشتبه نمود) چون جسم زائده گوسفند را بطور مشابه
 خشک کرده و گرد سازند تیر ویدین نامیده میشود و جسم زائده که غده است صاحب دو فصوص و تریبیک یک
 فص از آنکه از ۵ تا ۱۰ گرم وزن آنرا استعمال میکنند پس وزن تمام این جسم از ۱۲ تا ۲۰ گرم خواهد
 بود و از این گرد هر قرص ۴ کپسول میسازند و هر کپسولی دارای و سانی گرم گرد است که معادل ۱۲ سانی
 گرم ماده تازه این جسم باشد و این طریق استعمال جسم زائده را استعمال تازه آن ترجیح دارد زیرا که زائده آنکه
 تازه اش هر وقت ممکن نیست غالب مرضها از هضم آن کراهت دارند بهرجهت تیر ویدین را در دفع مکرر و
 و گواتر و سپور باز پس و از بیه استعمال میکنند و مقدار شربت آن یک فصرانه است و در مدت ۱۲ یا ۱۵ روز
 و با در هر روزی از ۱ تا ۲ کپسول و با قرص که هر یک دارای و سانی گرم گرد تیر ویدین مینمایند

غده و ذی گاو
گرد ه گوسفند و با خوک

بیضه جل

غده تپوس

تیرا ویدین

عصیر معدی سلک

تیر ویدین

در باب صد یکم — محصورات

پس مس و نحاس و کوبور و کوبور و کوبور و کوبور با اصطلاح که باز هم عبارت از فلزی است جامد و در آن سرخ و قابلیت انعطاف و قابلیت منقول شدن با دو تقریباً در ۱۰۰ درجه حرارت ذوب میشود و وزن مخصوص آن ۷۳۹۰ و طعمش عسلی و بویش غیر مطبوع و استحکامش کمتر از آهن و در حرارت مرتفعی جذب اکسیژن نموده و متدرجاً تبدیل به پرتو اکسید و دو تو اکسید میگردد و پرتو اکسید چون خشک باشد سرخ و اگر مرطوب بود زرد و دو تو اکسید سیاه و در صورتیکه مرطوب باشد آبی روشن است مس فلزی در طب چندان استعمالی ندارد و فقط بعضی املاح آن را در تریپتیک استعمال میکنند و این املاح عبارتند از اما نمور مس کلورور و دو تو استات و سواستات و سولفات و فوسفات و اگر چه دانشمندان ایران یک قسم اکسید مس را که موسوم به **راسخت** میباشد اخلاط و خارجاً استعمال میکنند و مخصوصاً در خارج مانند عوامل محرک و تحفیف و اند مال جراحت خفیف و ردی پیش معمول میدارند و نیز آنکالان در دفع غشاه چشم معمول است

در باب صد و یکم — اثرات مس

مس خالص عم از آنکه شکل براده باشد و یا مانند زرات بسیار نرم در بدن هیچ اثر محسوسیتی نمیکند چنانچه یکی از دانشمندان ناه ۳۰ گرم براده مس را هم بطور خلوص هم مخلوط با مواد دسم و ذتهای بعضی حیوانات از قبیل سگ خوراندند و هیچ اثر مشهودی از آن ظاهر نشد و مکرر مشاهده شد است که اطفال قطعات پول سیاه مسی بلعیده اند و هیچگونه علامات جذب و تقسیم این فلز در آنها دیده نگردیده و نیز در اشخاصی که شغلشان ساختن غبار مس است هرگز آثار تقسیم دیده نمیشود و هم چنین در عمل جاتی که در هواهای زندگی میکنند که پراست از غبار مس هیچ مرضی و وزنی نمیکند با آنکه پوست این اشخاص مجاز از غبار مس است و گیسوان و ریششان از طبقات مس پوشیده شده و نیز دندانهای آنها را یک پرده مس احاطه کرده است و این اشخاص نه مبتلی به زکام میشوند و نه رمد مزمن و گویا این اغشبه مخاط غبار مس را بخوبی تحمل میکنند و با وجود استنشاق دائمی غبار مس مبتلی به بروشیت و ذات مزمن نمیشوند و حال آنکه در انحلال و جذب این ذرات صغیر شبه نیست زیرا که وجود مس در عظام این اشخاص محقق شده است و با تحقق جذب مس آثار تقسیم و عرض قولنج مسی در این عملیات وجود ندارد و چیزی که گاه گاه در آنان دیده میشود که سیون کبد و حالات امتلائی است که بواسطه استعمال یک مسهل بر طرف میگردد اثر سمی مس در صورتیکه با اسید ها ترکیب شود محل شبه نیست زیرا که املاح آن چون ملاصق انساج گردند مورد تخریش شدید و آنها میشوند و از این جهت است که هرگاه این املاح را داخل استعمال نمایند و در التهاب و نفوذی در معده و معاکسه که گاه ممکن است منجر به زک شود و موافق اعتقاد یکی از دانشمندان و اثری که از املاح مس حاصل میشود عبارت است از ترکیب آنها با عناصر اصلیه انساج و حصول ماده متحرکی

اے سبز رنگ و ہر گاہ ملح حرکت از اسید الی باشد این ماده متحرک بہولت در مقدار زیادی ترکیبات ملحی میگردد
و بر خلاف ہر گاہ اسیدان غیر الی بود با انہا مقاومت کردہ و حل نمیشود

املاح مس بخصوص سولفات مانپاک و کلور و دامانپاک از این دو ملح را در دفع حیات فاسف و صعی و ہستی سبیلہ
و غیرہ استعمال میکنند و دانشندان المان عموم املاح مس را از تاپ سانی گرم در دفع گاسترالی و سول
میدارند و سولفات مس کہ مقبلی است در دفع خناق خلی مؤثر میباشد و در استعمال خارجی مانند عوا
معوض قوی اثر میکند و در بعضی مدہای مزمن خلی مفید است در صورتیکہ بہ ضلع از اجفان قلم
سولفات مس را مالش دهند و نیز بواسطہ داک با قلم سولفات مس جراحات غیر مویج و باخیت و ردی الطبیعہ
و تحریک میکنند و غسل محلول مانہ و رقیق ان پیکر از وضع حل متداول است و استقامت مس را بیشتر
در خارج مانند د و پ و محرو منقط استعمال مینمایند

فادہ زہر املاح مس ابتدا باید مادہ سمی را بواسطہ قی خارج سازند و بعد اب البومینی و اہر اچا
شدہ بواسطہ ہیدروژن استعمال نمایند و نیز استعمال قدیم مقدار زیاد در دفع سم مس مؤثر و متداول است
اکسید سپاہ مس (راست) معمول در سازی در مانی بکند
کربونات مس مقدار منظور د بوتہ چنی بختہ نکلیس کنند اب و اسید کربونیک ان کاملاً بخار گردد و محصول
را بگذارند د بوتہ بماند تا سپاہ شود و از این اکسید بعضی کچلہا میسازند و ازہ تاہ ۲۰ سانی گرم از اچہار قیمت
کردہ حقتہ دفع تباد عرض روز استعمال مینمایند

سولفات مس (کات کبود) و سولفات دو کوئور (و پتر پولو)
(و پتر پول دو کپری) عبارت از ملحی است اسمانگونی کہ طعشر عفص و محلول در جز آب سرد
و جز آب جوش و ۳۳/۳۳ جزء گلپسین و غیر محلول در الکل و اترو سولفات مس را زاری غالباً دارائی سو
اھن است و لازم است کہ از اخالص نمایند و این ملحہا مانند د و پ ضد تشنج و دفع حیات و مقیات قابضات
و محرقات استعمال میکنند و ازہمہ مقیات متداول مطمئن الاثر تر است و مقدار شربت ان حقتہ دفع تشنج دفع
ھی از ۲۰ میلی گرم تا ۲۰ سانی گرم و حقتہ حصول قی ازہ تاہ ۲۰ و ۲۰ سانی گرم است و در خارج بطور د پ و ماد
و غسل و کحل و غیرہ استعمال میگردد

مواد مانعہ الجمع جمع مابین سولفورہا و املاح مس و مغذیات قابض و بوردہ و قلیات
و کربوناتہای مانبا سولفات مس نباید نمود

امانپور مس عبارت است از محلول ۲۰ اکسید مرطوب مس و دامانپاک و بعضی از مصنفین
این ترکیب زفس را بمقدارہ تاہ ۲۰ سانی گرم در عرض و زد در دفع صرع استعمال میکنند و یکی از دانشندان
بحار مشی بہ حسی جہتہ دفع قطرباطفال با فواید زیاد از استعمال مینماید و پوسیونی میسازد از
۲۰ سانی گرم امانپور مس و ۲۰ گرم عرق نعناع و ۲۰ گرم شربت سادہ و حقتہ آنکہ معادہ بخوبی بتواند این
دوارا تحمل کند ازہ تاہ ۲۰ قطرہ تعفین تر پاک در پوسیون داخل میکنند و مثلاً در طفل شش سالہ روزی
دو قاشق چای خوری در چہار دفعہ استعمال مینماید و بسرعت بہ مقدار د و اھی از اید و ہر وقت ملاحظہ

در مانی

در مانی

امانپور مس

نخل معدنا

تحتل معدن را میکند تا آنکه عیسائی گرم اما بنور مس در عرض و در طفل نوشیده باشد و بیاید دانست که اما بنور
من را چون با جلد و اغشبه بخاطر کند تخریش شدیدی را نماید و زمینها بدین هر چه این ملحق در ترکیب
بعضی که با فندقها و غیره داخل میکند

استات مس دو قسم استات در طب استعمال میگردد

آ استات خنثای مس (استات بی بی پک) (زنگار و متبلر) عبارت از

است سبزی که تبلرهای آن لوزی شکل اند و طعمش شیرین و عطر محلول در آب و کمی محلول در الکل و
در همان مواقعی که سولفات و استعمال میکنند این ملح استعمال میشود

۲ سواسات مس (استات بی پک) (زنگار) رنگ این ملح سبز و شن است

و دارای همه خواص محرش استات خنثی میباشد

سولفات آمونیاکی مس عبارت از ملحی است آمونیاکی قشنگ و دارای طعم فلزی غیر

مطبوع مانند سایر املاح مس و ترکیب است از ۳۲/۲۲ فی اکسید مس و ۲۷/۱۹ آمونیاک و ۳۲/۵۱ اسید سو

لفوریک و ۷/۳۱ آب و یک جزء آن در یک جزء نیم آب حل میگردد و از عوامل قابض و مدربول و ضد

تشنج است

طریق ساختن آن مطابق کدکس بگردد مسحق سولفات مس مقدار منظور و آمونیاک

۱۹ درجه مقدار کافی ابتدا ملح را در آمونیاک حل کنند و بعد رولوله تجزیه که ظرفیتش بقدر کفایت بود

و در پنجه و بروی آن مساوی چشمش الکل ۹۰ درجه را ریخته و از محلولی که ابتدا در روی محلول قرار گیرد

و بگذارند ۴ ساعت بماند و بعد بواسطه عمل انحراف مایع تبلرها را سرعت در غایت و کلامی کاغذ پوست

نخسکانند و حفظ کنند این ملح را که از محركات بسیار قوی است در داخل در دفع هبستر صرع و قطرب و اسم

از ۲ تا ۵ سانی گرم بطور حساب استعمال میکنند و در خارج در دفع جراحت ضعیفی لوکوم و بلا نوره و

رمد های خنثی غیری معمول میدارند و نوعاً محلول مائے انرا که عبارت از ۱۰۰ دسی گرم ملح در ۱۰۰

گرم آب باشد بطور غسل و زدق و کحل استعمال مینمایند و مواد مانعة الجمع این ملح مانند سولفات

مس است

قلم سولفات مس معمول بوی بلون بگردد مسحق سولفات مس گوناپی که مکد یک جزء

گوناپی که را با یک حرارت ملائمی خوب کنند و مسحق سولفات را مخلوط نمایند و محلول را در حالتی که گرم بود

مانند اسطوانه بهر حجمی که میخواهند لوله نمایند و این قلم را در تحریق سطحی استعمال میکنند و در صورتیکه جلد

دارای بشره باشد اثر مینماید و فواید این قلم را به زاری باید تراشند و تیز کنند و چون زود کند میشود باید

گاه گاهی از آتیر نمود و سایر قلمهای محرق را نیز بهین طریق میسازند مخصوص قلم محرق کلورور روی را

به در روی

قلم محرق سولفات مس معمول بیمارستانهای پاریس بگردد مسحق

سولفات مس ۱۰۰ مسحق زاج سفید مسحق شوره مکده مخلوط کرده در یکسول چنین خوب کنند و در آب

دینند این قلم را در تحریق سطحی خیلی استعمال مینمایند

استات مس

سولفات مس

سولفات آمونیاکی مس

ابضاً معمول بهارستانهای لشکری بگزیند سولفات مس ۵ صمغ شگال سفید آب مقطر
مکده سولفات را نرم سائیده و از موی آب پیچی ۵۰ پیچون کنند و با صمغ و آب لغاب غلیظی سازند و قدری از
سولفات مس را در آن مخلوط نموده و در هاون ریخته و با باقی سولفات مخلوط کرده صلابه کنند تا محصول
بقوام خمیری شود و بعد بچشم قلم تحریر و طول ده سانتی متر با این خمیر قلمها سازند و بگذارند خشک شود
میتوان سولفات مس را نیم کوب نموده و با حرارت ملاطبت ریگسول چینی خوب کرد و مذاب را بشکل قلم در

قالب ریخت

حجر الرحمن (سنگ خدا) ت پیرد پوین مطابق کد کس بگزیند مسحوق سولفات
متبلر مس مسحوق از وقت پیاس مسحوق زاج سفید متبلر مکده ۲ مسحوق کافور ۱ املاح را مخلوط نموده
و در بوتله ریخته حرارت دهند تا ذوب مائی حاصل شود و بعد کافور را افزوده مخلوط نمایند و سنگ را
چرب کرده و محصول را بروی آن مانند قرصهائی کوچک ریزند و این محصول قابض و فی الجمله محرق است
و در دفع رمدهای نرله و خاکیهای از آن ده سی گرم در ده آب حل کرده در چشم قطور نمایند

سنگ خارق عادت معمول دوا سازی و دوتا مبرک بگزیند زاج
سفید متبلر ۲ سولفات آهن ۲ سولفات مس ۲ کلورید راتامانیاک ۱ سواستات مس ۲ دواها را نرم تا
مخلوط کنند و با حرارت ملاطبت ریگسول چینی خوب نمایند و در بشقاب چرب کرده قالب ریزند و این محصول
از عوامل قابض معوض ضعیفاست و بروی جراحت خیش اثر دلت مینماید و در رمدهای خرم
ان بروی غشاء ملتحمه چشم و جفن متداول است و از آن ۲ جزء در ده آب حل کرده در اکل عرق رحم و نوک و
و غیره در جمل ذوق میکند

پوسپون نحاسی معمول فیروول بگزیند سولفات مانیاکی مس ۱ سانتی گرم عرق
غارگیلاسی ۱۰ گرم شربت مورفین ۵ گرم مخلوط کرده و در دفع نورالژی صرعی شکل صورت درد و با
سه دفعه قبل از غذا بنوشند

سفوف معمول فیروول بگزیند سولفات مانیاکی مس ۲ سانتی گرم سونیترا از پیچی
۲۰ گرم مخلوط کرده در ده بسته مساوی به بندند و از نه بسته در عرض روز بایک پیاله کوچک شیرین
حب دافع صرع معمول اوریان بگزیند سولفات مانیاکی مس ۵ دسی گرم مغز نان
اگر با مقدار کافی شربت ساده ۱۲ حب سازند و صبح و عصر سه حب بنوشند و هر دو روز یک حب باید

ابضاً حب دافع صرع معمول بدیت بگزیند سولفات مانیاکی مس ۱ گرم عصاره سنبل
الطیب ۵ گرم مطابق معمول ۵ حب سازند و ابتدا یک حب و بعد ۲ تا ۳ حب در عرض و استعمال نمایند
طریقه استعمال سولفات مس در دفع خناق معمول برنگیری پس از

ارسال علق سولفات مس را بطریق قبل استعمال کنند بگزیند سولفات مس ۲ دسی گرم قند مسحوق ۵ دسی
گرم مخلوط کرده صلابه کنند و در ده بسته مساوی به بندند و یک بسته را در یک قاشق سوب خوری
اب گرم حل کرده بنوشند و هرگاه بعد از ده دقیقه عارض نشد بسته دیگر را میل کنند و مثلاً مقدار کمی
از این دو میتواند در یک دفعه استعمال نمود ۲ دسی گرم است و هر چه عوارض خافی بود کشته باید استعمال

کد کس

سولفات مس در دفع خناق

مقوی غده

مقی نخاسی را مکرر نمود

پوسپون دافع خناق معمول گود فر و بگیرند سولفات مس ۱۰ سانی گرم شربت
بهار نارنج ۲۰ گرم عرق تبلول ۱۰۰ اگر مخلوط کرده هر ده دقیقه یک قاشق اش خوری بنوشند تا قی عارض شود
و این پوسپون را هرگاه در ابتدای مرض استعمال کنند مؤثر خواهد بود

گرم دافع خناق معمول بگیرند سولفات مس قند مکدا ۱۰ گرم مخلوط کرده صلابه نمایند
و از ۱۲ تا ۲۰ سانی گرم محصول را با غانت قلم در حلق نفوخ کنند و این عمل را که خیلی موصح و تخمیل الاثر است در
دفع دپتری حلقی نیز استعمال میکنند

محلول انژی سیتیک معمول کدکس بگیرند سولفات مس ۱۰ اب ۱۰۰ حل کنند و
مانند مواد انژی سیتیک پس از وضع حل در محبل زرق نمایند و نیز جراحت و قرص خیش را با این محلول
بشویند

کحل سولفات مس معمول بیمارستانهای پاریس بگیرند سولفات متبلر
مس ۱۰ دسی گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم حل کنند در دفع و درم خرمین و درم خنایی و ملتی روزی یک بار و دفعه در
چشم قطور نمایند و بیشتر اوقات مقدار سولفات را کمتر باید نمود و نوعاً در ۱۰۰ گرم اب مقطر ۱۰ سانی گرم
سولفات کفایت میکند

کحل حجر الرحمن معمول کدکس بگیرند حجر الرحمن ۱۰ اب مقطر ۱۰۰ حل کرده صلابه
کنند این کحل قابض و فی الجمله حرق است و در دمد خنایی و خرمین هم قطوران در چشم متداول است و هم
چشم را با آن میشویند و گاه لازم میشود که مقدار حجر را کم کنند و در ۱۰۰ گرم اب مقطر یک دسی گرم حل نمایند
گلپیره سولفات مس معمول مولر بگیرند سولفات مس ۱۰ گلپیره نشاسته ۱۰
مخلوط نمایند و این گلپیره را که حرق است در دفع و درم خرمین و دمد خنایی و روی ضلع ازاد اجنا
نطول میکنند

کحل سولفات مس معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند سولفات
مس ۱۰ تعفین قنایک ۱۰ اب مقطر ۱۰۰ حل کنند

کحل قابض محلل معمول جبرن بگیرند سولفات مس ۱۰ گرم گلاب ۱۰۰ گرم سولفات
مورفین ۱۰ دسی گرم حل کنند و در که قرینه روزی یک دفعه قطور نمایند

کحل منقح معمول هلو تپوس بگیرند سولفات مس فاج سفید متبلر شوره مکدا ۱۰ گرم مسوق
کافور ۱۰ دسی گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم املاح و کافور را مخلوط کرده صلابه کنند و کم اب افزوده نیز صلابه کنند تا
حل شود در دفع و درم خرمین هم در چشم قطور کنند و هم چشم را با آن بشویند و چون این کحل خیلی حدت دارد
اغلب اوقات لازم میشود که اثر را زیادتر کنند

کحل اسمانگونی معمول سکارپا بگیرند استات متبلر مس ۱۰ دسی گرم کلورید رات انجا
۱۰ دسی گرم اب اهلک ۱۰۰ گرم حل کرده مدت ۲۴ ساعت بگذارند ساکن بماند و بعد صاف نمایند و در دفع
و درم خرمین صبح و عصر در چشم قطور کنند

پوماد دافع رمد معمول دسهارس بگیرند سولفات مس اسکله ناز ۱۰۰ گرم کافور ۲۰ مخلوط کرده در روی سنک صلابه مدتی صلابه نمایند تا بخوبی حل شود و این پوماد را که محرق و معوض است رفع رمد خاوری و رمد خرمین قروح اجفان روزی یک دفعه بمقدار یک نطول نمایند و یکی از دانشمندان در دفع لکه قرنبه که هنوز مستحکم نشده باشد و در کراتیت عرفی خرمین بقدر یک گندم از این پوماد را شبها هنگام بروی ضلع از اجفان ترمیج میکند و میگوید در صورتیکه استعمال پوماد اکسید سبز چوه مورت تحریک شدیدی گردد نطول این پوماد سودمند است.

پوماد محلل معمول سپیش بگیرند اکسید سپاه مس ۱۰۰ پیمه مذاب و پاوازیلین ۱۰۰ ابتدا اکسید در چند قطره روغن تبون داخل کرده و بعد با پیمه مخلوط کنند و در اختلالات ورمی که چشم بروی جبهه و شقیقه نطول نمایند.

کحل محلل معمول رکامبری بگیرند اب مقطر ۵ گرم عرق کشمش ۱۰ گرم نبات مسحوق ابرسا حجر الرحمن مکده ۵ گرم مطابق معمول کحل سازند.

اب لاجوردی بگیرند سولفات متبلر مس ۲۰ دسی گرم در ۱۰۰ گرم اب مقطر حل کرده و ۱۰ قطره آب مایع بنفشه اندود در رمد خرمین خاوری در چشم قطور کنند.

کحل دافع رمد خرمین معمول سپیش بگیرند سولفات مس ۱۰۰ سانتی گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم لودانیم سیدام ۵ قطره مخلوط کنند.

اب البور بگیرند سولفات روی سولفات مس مکده ۵ گرم کافور ۵ دسی گرم زعفران ۲۰ دسی گرم اب صاف ۱۰۰ گرم مخلوط کرده مدت ۲۴ ساعت بگذارند بگذارند و گاه به بهم زنند و بعد صاف کنند و این اب را در دفع رمد خرمین استعمال میکنند و بوشار را میگویند چون محصول مذکور خیلی قوی است من محصول زبل را ترجیح میدهم بگیرند سولفات مس ۱۰۰ گرم سولفات روی ۵۰ گرم کافور ۵ گرم مسحوق زعفران ۵۰ سانتی گرم اب باران و اب دودخانه ۵۰ لتر مخلوط کرده و چندین دفعه به بهم زنند و بعد بگذارند ساکن مانده بواسطه عمل انحراف صاف روی آن بگذارند و با اعتقاد مصنف مذکور این محصول کحل جامعی است که در پیشتر امرض چشم استعمال میشود و مخصوصاً در دفع رمد های خرمین سودمند است.

کحل محلل معمول بول بگیرند مسحوق سولفات روی ۱۰۰ گرم مسحوق سولفات مس ۱۰۰ گرم کافور ۵۰ دسی گرم زعفران ۱۰۰ دسی گرم دواها را مخلوط کرده مدت صلابه کنند و ۵۰ گرم این مخلوط را مدت ۲۴ ساعت در یک لتر آب بنفشه اندود صاف کرده در رمد خرمین استعمال نمایند.

پوماد نحاسی معمول هوپ بگیرند اکسید سپاه مس ۱۰۰ گرم پیمه مذاب ۱۰۰ گرم مخلوط کنند و در دفع صلابات خرمین غذاها روزی دو دفعه ترمیج کنند.

محلول قابض محرق معمول هین بگیرند سولفات مس سولفات روی مکده ۵ گرم اب مقطر ۱۰۰ گرم حل کنند این محصول را بجای محلول و بلات که گاه مورت سوانح خطیه میشود استعمال میکنند.

محلول و بلات بگیرند سواستات مایع سرب ۱۰۰ سولفات روی سولفات مس مکده ۵ گرم

سفید و مخلوط کرده بهم زنند و این محصول را که محرق و قابض است از بیماری اخذ کرده اند و در ناصورهای شکم بواسطه تازی عظام حاصل شده اند زرق می نمایند بخصوص در نواصیر معده و غیره و لازم است که قبل از استعمال بهم زنند تا رسوب سولفات سرب معلق شود و زرق این محصول در ناصورهای منند و معوج ممکن است مورت تهیم و بر و ذل و رام خطره گردد

محلول شمال بگیرند سولفات مس سولفات روی رنگار مکد به عسل و روی و آب و عسل و سولفات را در آب حل کنند و رنگار را بر محلول افزوده صلابه نمایند و بعد عسل را اضافه نمایند و این محلول را که محرق است و در اثر مشابه محلول و بلات در معبرهای ناصوری زرق می نمایند

گلپیره محرق معقول گراف بگیرند گلپیره نشاسته و مسحق سولفات مس اهل کنند و مانند مواد معوضه در فاده قروح خیره استعمال نمایند

رفاده دافع سالک معقول مصنف بگیرند مسحق سولفات مس اهل کنند و در گندم و مخلوط کرده با مقدار کافی زنده تخم خرم سبزی سازند و روی پارچه کشیده روی سالک در صورتیکه متفرج شده باشد رفاده نمایند و پس از چند ساعت با شسته با خرم سبزی رفاده کنند و تا چند روز این عمل را مکرر نمایند تا گودی جراحت بر طرف شده و صاف گردد

گرد سواستات مس مطابق کدکس در فاون سرپوش آری این عمل را جری کنند و از موپنی آری شیمی ۱۲ پیرون نمایند و این عمل از اعمال خطره است و گرد سواستات مس را در ترکیب بعضی محصولات محرق داخل میکنند

گرد محرق هونی مطابق واسازی اسپانول بگیرند مسحق رنگار مسحق اهل مکد یک جزء مخلوط کرده صلابه نمایند و در غوغای زائدی که در آلات توالیدی می کنند این گرد را اندود نمایند بطریق که اجزاء معقول را پیوسته نمایند

مخلوط محرق (کحل لافرانس) (مضمضه لافرانس) مطابق کدکس بگیرند صبر سقوطی مسحق مرکی مسحق مکد مسحق رنگار مسحق سونفور زنده و در سبک گلاب و شراب سفید و در فاون بلور گردد و با آب شراب صلابه کنند و بعد گلاب را بیفزایند و در این محصول در دزد رنگی حاصل میشود و در هنگام استعمال باید از این هم زد تا در امتحان با محصول گردد و این محصول را که از مواد بسیار سمی است در درم دهان و درم متفرج خلق استعمال میکنند با این طریق قلم مورد بانالوده نموده روی قروح نطول می نمایند

بلسان سبز متس معقول سوبران بگیرند روغن بن رکان و روغن بتون مکده و روغن غار و در هن سقری ترابانتین و مخلوط کرده با حرارت ملایم و بنمایند و مذاب را در صراحی در نیجه مسحق صبر مسحق سولفات روی مسحق رنگار را افزوده بهم زنند و بعد با سانس میوه عریه اسانس میخک را اضافه کنند و این بلسان را که معوضه اتی سیتیک است در فاده قروح خیره استعمال میکنند در هنگام استعمال باید بهم زنند

امپلاز استات مس (خرم زنگار) (موم سبز) مطابق کدکس بگیرند

موم زرد زفت سفید ۲ ترابانتین ملز مسحوق سواستات مس مکه ۱ موم و زفت را ذوب کنند و ترابانتین و رنگار را مخلوط کرده صلابه کنند و بعد بمذاب بپزند و تا هنگام سرد شدن متصل بهم زنند این امپلا که از محرقات است در دفع منجی و غیره استعمال میشود و چون خواسته باشند از آن شمع سازند بقدر که از روغن زیتون بر آن می آید

عسل منقط (مرهم مصری) مطابق کدکس بگزینند مسحوق استات مس ۳ مکه ۱
عسل سفید ۲ مخلوط کرده و در ظرف مس حرارت دهند و متصل بهم زنند تا محصول بواسطه احاشدن ملخ مس سرخ رنگ گشته و بقوام عسل گردد و پیشتر این محصول را در بطاری استعمال میکنند
فیروطی طلائی مطابق واسازی و شویک بگزینند موم زرد ۵ ساین
(پرتو اکسید آهن ۳ سفیند) مسحوق سولفات روی مکه ۱ اکسید مس مسحوق رنگار مسحوق تنکار مکه ۵ موم
ذوب کرده و سایر مواد را افزوده و تا هنگام سرد شدن متصل بهم زنند و یک طبقه نازک از این فیروطی را بر یک
قطعه نازک مپش کشیده و در روی منجی های یا منطبق سازند

نطول ضد سیفیلیس معمول سپر بلو بگزینند عسل مصری ۱ اگرم دره ۱ گرم
اب مخلوط کرده و پارچه را بان الوده نموده روزی دو بار دفعه یوی قرص های سیفیلیسی منطبق کنند
امپلا ترکیبی بگزینند موم زرد ۵ گرم ترابانتین ۳ گرم سواستات مس ۵ اگرم مطابق معمول
شمع سازند و در دفع منجی ها استعمال نمایند
امپلا تردافع منجی معمول بودو بگزینند موم سفید ۱ شمع زفت ۱ ترابانتین مکه ۱ مخلوط
کرده ذوب کنند و از روی اثر برداشته بپزند مسحوق استات مس ۱ اسانس ترابانتین ۱ اگر اوزون ۲
مخلوط کرده بهم زنند و قدری از این شمع را بر روی قطعه بودوش گشوده و منجی را بر روی آن
منطبق نمایند

سنگ فابض بگزینند زاج سفید ۵ گرم سولفات آهن ۳ گرم سولفات مس ۱ اگرم زنگ مس
۱ گرم نوشادر ۲ گرم دواها را مخلوط کرده و در بوته ذوب کنند و بر روی سنگ مرمر بزنند و یک جزء آن را
محصول را در عین جزء اب حل کرده در ظرف لخم جرمی و کاری مزین نطول کنند

فوسفات مس این ملخ آنکی از دانشمندان موسوم به **لوتون** در دفع توبی کول استعمال
کرده و تجید می نماید

زرق تحت جلدی معمول لوتون بگزینند فوسفات مسی که تازه رسب شده باشد
اگرم گلپسین ۳ گرم اب ۲ گرم مخلوط کرده روزی یک نذافه استعمال کنند

حب استوفوسفات مس ایضا معمول لوتون بگزینند اسنات خنای مس ۱
سانتی گرم فوسفات متلر مس ۵ سانتی گرم با مقدار کافی گلپسین و گراصل السوس یک حب سازند
و از عینا و حب در عرض و زینوشند

ایضا پوسپون بگزینند اسنات مس ۵ سانتی گرم فوسفات سود ۵ سانتی گرم پوسپون
۵ اگرم مطابق معمول پوسپون ساخته متدرجا با شاق کوچک بنوشند

فوسفات مس

در یکصد ذره

در یکصد و نهم منبر مخصوص

منبر

منبر یوم عبارت از فلزی است قلابی و رنگش شبیه به سیم که در سال ۱۲۲۱ میلادی (۱۲۴۴ هجری) یکی از دانشمندان موسوم به یومی از منفرد بدست آورد و وزن مخصوصش ۲۵ و سبکتر از آلومینوم است و در همه درجه حرارت ذوب میگردد و در حرارت قرمز شدیداً با یک شعله متشعشع سفیدی مینویسد و بخار میشود و قابلیت انطراق و قابلیت مغفول شدن این فلز است و چون مغفول آن را بخار و شعله چراغ کند میسوزد و با یک نور سفید متشعشعی پراکنده مینماید و مغفول بسیار باریک آن که یک ثلث میلی متر قطرش بود در وقت سوختن نوری تولید میکند معادل نور ۴۰ شمع گچی که وزن هر یک ۵۰ گرم باشد و هوای خشک در این فلز اثری نمیکند ولی در هوای مرطوب چرکین شده و از یک طبقه منبری پوشیده میگردد و در آبهای ترش سرعت حل میشود و چون از راسید کلوید یک اندازند آتش میگردد و اسید سولفوریک غلیظ بصورت این فلز را حل مینماید

منبر

منبری (منبری خالص) منبری کلسینه منبری کربوناته اکسید و منبر یوم آن اکسید و منبری یوم عبارت از گردی است سفید و سبک و بی طعم و متسع الذوابه که در آب مقدار بسیار کم محلول است و شربت بنفشه را سبز رنگ میکند و منبری خالص طبیعت وجود ندارد و نوعاً آنرا از کربونات بزرگ منبری اخذ میکنند باین طریق که این کربونات را در بوتله گلی بچینه و حرارت شدیدی بر آن وارد مینمایند تا اسید کربونیک خارج شود و از این جهت است که از منبری مکلس (کلسینه) مینامند و چندین قسم منبری متداول است که مشابهند به اقسام یوتاکسید آهن و یکی از این اقسام که برای ساختن یک مقدار کمتر از هیدرات منبری آب میباشد و منبری مکلس مغفول کک کس بکلی به آب است در مجاور هوای مرطوب مبدل به هیدرات میشود و مقدار بسیار کمی اسید کربونیک جذب مینماید و چون منبری با در یک و دو سه تاده جزء آب مقطر امتحان کنند آن حرکتی متحرک میگردد و در یک قسم منبری مکلس که موسوم است به منبری هائری و منبری وزین انگلیسی نیز نامیده میشود (اکسید پر و منبری) و آب هیدراته و اسید کربونیک از آن گرفته شده بکلی متعاضی محلات است و بهیچوجه خاصیت جذب آب را ندارد و در ساختن این قسم کربونات منبری را با آب خیر کرده و شدت تکلیس میکند و با نترات منبری مکلس مینمایند این قسم مانند سایر اقسام عبارت از گردی است سبک و لاین اللمس و شکل دانه های کوچک صلب و وزن مخصوص سه مقابل سایر اقسام است و هر یک از این اقسام ثلاثه بواسطه اختلاف خواص فیزیکی و کیمیاوی در استعمال آنرا بوی دارای اختصاصی میباشد چنانچه منبری کک کس در تخم بلبلان یکا موثر است و منبری هائری را در دفع ترشی معدوی و سوز و حصان کلبه استعمال میکنند و منبری وزین انگلیسی را مانند سه لانت و در این خاصیت بزرگسای ترجیح دارد

چنانچه گفتم منبری مقدار بسیار کم در آب حل میشود و در خون داخل میگردد بخصوص باغات آنخلال را بسیار منبری نوعاً فادزمر اسیدها است و یومی ثابت میکند که در دفع تهیم اسیدها و سنو اثرهای خوب از

منبر

در یکصد و نهم منبری و کلاه

منبری

منبری یوم عبارت از فلزی است قلابی و رنگش شبیه به سیم که در سال ۱۲۲۱ میلادی (۱۲۴۴ هجری) یکی از دانشندان موسوم به یومی از منبر یادداشت آورد و وزن مخصوصش ۱۷۵ و سبک تر از آلومینوم است و در همه درجه حرارت ذوب میگردد و در حرارت قریب شدیدا بایک شعله متشعشع سفید میگردد و بخار میشود و قابلیت انعطاف و قابلیت مغلول شدن این فلز را است و چون مغلول آن را خارج و شعله را کند میوزد و بایک نور سفید متشعشعی پراکنده میماند و مغلول بسیار باریک آن که بایک ثلث میلی متر قطرش بود در وقت سوختن نوری تولید میکند معادل نور ۴۰ شمع گچی که وزن هر یک ۵۰ گرم باشد و هوای خشک در این فلز اثری نمیکند و لحظه هوای مرطوب چرکین شده و از بایک طبقه منبری پوشیده میگردد و در آبهای ترش سرعت حل میشود و چون از اسید کلوید بایک اندازند آنش میگردد و اسید سولفور بایک غلیظ بصورت این فلز را حل میماند

منبری (منبری خالص) منبری کلسینه منبری کربوناته اکسید دو منبری یوم آلومینوم منبری یوم عبارت از گردی است سفید و بایک طعم و متمتع الذاب که در آب مقدار بسیار کم محلول است و شربت بنفشه را سبز رنگ میکند و منبری خالص طبیعت وجود ندارد و نوعاً از آن کربوناته منبری اخذ میکنند باین طریق که این کربونات را در بوتله گلی بخیته و حرارت شدیدی بر آن وارد میمانند تا اسید کربونیک خارج شود و از این جهت است که از منبری مکلس (کلسینه) میمانند و چندین قسم منبری متداول است که مشابهند به اقسام یوتاکسیدها و یکی از این اقسام که بایک اثر استرای بایک مقدار کمتر از هیدرات منبری آب میباشد و منبری مکلس مغلول کک کس بکلی به آب است در مجاور هوای مرطوب مبدل به هیدرات میشود و مقدار بسیار کمی اسید کربونیک جذب میماند و چون منبری را در یک و دو و سه تاده جزء آب مقطر امتحان کنند آن حرکتی شده و متحرک میگردد و بایک قسم منبری مکلس که موسوم به منبری هائری و منبری وزین انگلیسی نیز نامیده میشود (اکسید پر و منبری) ذاب هیدراته و اسید کربونیک از آن گرفته شده بکلی متعاضی محلال است و بهیچوجه خاصیت جذب آب را ندارد و در ساختن این قسم کربونات منبری را با آب خیر کرده و شدت تکلیس میکنند و با نترات منبری مکلس میمانند این قسم مانند سایر اقسام عبارت از گردی است سبک و باین الماس و شکل دانه های کوچک صلب و وزن مخصوص سه مقابل سایر اقسام است و هر یک از این اقسام ثلاثه بواسطه اختلاف خواص فیزیکی و کیمیاوی در استعمال آنرا بوی دارای اختصاصی میباشند چنانچه منبری کک کس در تخمین بلبلان کپا هوای ساینده و منبری بایک اثر دارد دفع ترشی معدوی و سوز و حشرات کلبه استعمال میکنند و منبری وزین انگلیسی را مانند مهلات و در این خاصیت بوی ساینده و ترشی دارد

چنانچه گفتم منبری مقدار بسیار کم در آب حل میشود و در خون داخل میگردد و بخصوص با غانت انحلال را پیدا منبری نوعاً فادز را پیداهاست و بویسی ثابت میکند که در دفع تهیم اسیدها و سببهای خوب از

منبری

در یکصد و نهم منبر و منبر

منبر یوم عبارت از فلزی است قلبانی و رنگش شبیه به سیم که در سال ۱۲۲۱ میلادی (۱۲۴۴ هجری) یکی از دانشمندان موسوم به یومی از منفردا بدست آورد و وزن مخصوصش ۵/۷۱ و سبک تر از آلومینوم است و در همه درجه حرارت ذوب میگردد و در حرارت قرمز شدیداً با یک شعله متشعشع سفیدی مسیوم و بخار میشود و قابلیت انطراق و قابلیت مقبول شدن این فلز را است و چون مقبول آن را بخار و شعله میزدند میسوزند و با یک نور سفید متشعشعی پراکنده میماند و مقبول بسیار باریک آن که یک ثلث میلی متر قطرش بود در وقت سوختن نوری تولید میکند معادل نور شمعی که وزن هر یک از آنها اگر باشد و هوای خشک در این فلز اثری نمیکند و با رطوبت چرکین شده و از یک طبقه منبری پوشیده میگردد و در آبهای ترش سرعت حل میشود و چون از راسید کلوید یک اندازند آتش میگردد و اسید سولفوریک غلیظ بصورت این فلز را حل میماند

منبر

منبری (منبری خالص) منبری کلسینه منبری کربوناته اکسید و منبری یوم اکسید و منبری یوم عبارت از گردی است سفید و سبک و بی طعم و متمتع الذواب که در آب مقدار بسیار کم محلول است و شربت بنفشه را سبز رنگ میکند و منبری خالص طبیعت وجود ندارد و نوعاً از کربوناته منبری اخذ میکنند با این طریق که این کربونات را در بوتله گلی ریخته و حرارت شدیدی بر آن وارد میمانند تا اسید کربونیک خارج شود و از این جهت است که از منبری مکلس (کلسینه) میمانند و چندین قسم منبری متداول است که مشابهند به اقسام یوتاکسیدها و یکی از این اقسام که با اثر استرایک یک مقدار کمتر از هیدرات منبری آب میباشد و منبری مکلس معمول ککس بکلی در آب است و در مجاور هوای مرطوب مبدل به هیدرات میشود و مقدار بسیار کمی اسید کربونیک جذب میماند و چون منبری را در یک و دو و سه قاعده جزء آب مقطر میخته کنند با آن حرکت شده و متحرک میگردد و در یک قسم منبری مکلس که موسوم به منبری هائری و منبری وزین انگلیسی نیز نامیده میشود (اکسید منبری و منبری) و آب هیدراته و اسید کربونیک از آن گرفته شده بکلی متعاضی محلات است و بهیچوجه خاصیت جذب آب را ندارد و در ساختن این قسم کربونات منبری را با آب خنجر کرده و شدت تکلیس میکند و با اثرات منبری مکلس میمانند این قسم مانند سایر اقسام عبارت از گردی است سبک و لپه الملس و شکل دانه های کوچک صلب و وزن مخصوص سه مقابل سایر اقسام است و هر یک از این اقسام ثلاثه بواسطه اختلاف خواص فیزیکی و کیمیائی در استعمال آنرا پوی دارای اختصاصی میباشند چنانچه منبری ککس در تخنیر بلسان پگاه و سایر ترنج دارد و منبری با اثر دارد دفع ترشی معدوی و سوز و حنات کلیه استعمال میکند و منبری وزین انگلیسی را مانند سهلات و در این خاصیت بی ساری ترجیح دارد

منبر

چنانچه گفتم منبری مقدار بسیار کم در آب حل میشود و در خون داخل میگردد و مخصوص باغات انحلال را پیدا میکند و منبری نوعاً فادز را پیدا می کند و یومی ثابت میکند که در دفع تهیم اسید را سبب اثرهای خوب از

ر داشته قند و عرق بهار را بفرزند و محمول را از ترش بالا ای چشمه تنگی بگذرانند و با اسپا تول بران فساد دهند و این محمول را چون يك دفعه بپاشانند مانند مهمل اثر میکند

شیر منبری معمول مبال بگیرند منبری مکلس اب و عرق بهار نارنج منبری را با آب منجمه کرده مدت چند دقیقه بخوشانند و بهم زنند و از پارچه چشمه کشادی صاف نمایند و عرق بهار را بفرزند و این شیر را مقدار ۴ تا ۵ گرم بطور مهمل استعمال نمایند و بدردن شربت شیرینی بنوشند و در دفع ترشی معده از ۴ تا ۵ گرم باید استعمال شود و این شیر منبری میباشد

شو کولای مهمل منبری معمول دور و ولت بگیرند منبری اخیر شو کولای مخلوط کرده قرضهای بزرگ و گرمی با قرضهای کوچک اگر می سازند و این قرضها مهمل گواران میباشد که میتوان آنها را بدل شو کولای ^{مهمل} دور و ولت استعمال نمود و ترکیب این شو کولای مخفی است یقیناً علاوه بر منبری مقدار کمی سقمونیاد آرد و مقدار شربت این شو کولای دور و ولت از ۲ تا ۵ گرم است

شو کولای مهمل مطابق انجمن و اسازی دور و ولت بگیرند منبری مکلس گرم مسحوق سقمونیاد ۲ گرم خیر شو کولای ۳ گرم حبه ساختن يك قرض شو کولای را در دهان گرمی زنند تا نرم شود و منبری و سقمونیاد را داخل نمایند و در قالب ریخته قرض کنند و هرگاه دبست خیر کم باشد قدری گرم کاکاوا افزایند و انجمن مذکور این شو کولای را بدل شو کولای مهمل دور و ولت قرار داده و مقدار شربت آن همین يك قرض است

گرانول منبری معمول ماننل بگیرند منبری مکلس نقد ۳ مطابق معمول گرانول سازند و نصف قاشق چای خوری این گرانول ترشی معده را دفع کرده و مانند مهمل بر فوق اثر میکند و عرق قاشق خوری آن مهملی است که عملش اگر چه بطئی است ولی با قولنج همراهی ندارد و یکی از وسائلی است که بدن هیچ خند و ریخ فح پیوست میکند و چنین میگویند این طریق استعمال منبری بهترین طریقها و خیلی مطبوع است در وقتی که استعمال مسهلات منبری بواسطه خوف از عروض حرجند و در بود چنانچه اغلب در استعمال منبری مکلس این حالت بروز میکند باید گرانول ماننل را استعمال کرد زیرا اغشبه حط و انپگرده و مورت عروض حرج نمیشود

سفوف دافع گاسر التری بگیرند منبری مکلس گرم مسحوق دارچینی گرم مسحوق گرانول خالص ۵ یا ۶ گرم مخلوط کرده در ۲ استبه مساوی به بندند و از ۱ تا ۲ استبه قبل از غذا سفوف نمایند

سفوف دافع گاسر التری معمول بومیتا بگیرند منبری مکلس سونبوتات ^{بیشو} طباشیر میباشد فوسفات هاك مکره اگر مخلوط کرده در ۲ استبه مساوی به بندند و قبل از غذا يك استبه سفوف کنند

قبضه مهمل استرکینین دار معمول و سبوف بگیرند استرکینین ۲ سانت گرم قد مسحوق اگر گرم منبری مکلس گرم مخلوط کرده در ۲ قبضه مساوی قیمت کنند و هر ساعت فاصله يك قبضه بنوشند تا عروض اسهال

کربونات منبری

هیدروکربونات منبری (منبری سفید) (کربونات منبری) طریق ساختن

این ملحه که معمول کد کس است در ذیل سلخنت اب منبری بیان میکنم

اب منبری (منبری مایع) مطابق کد کس بگرد سولفات متبل منبری ۳۰ گرم کربونات

متبل سود ۲۰ گرم هر یک از دو ملحه را جداگانه در مقدار کاف اب حل کرده صاف نمائید و محلول سولفات را

جوش آورده محلول کربونات را بر آن افزوده عمل جوش را امتداد دهید تا دیگر بخار اسید کربونیک متصاع

نشود و از روی آتش برداشته بگذارند ساکن بماند و بواسطه عمل انحراف اب صاف روی آن بر دارند رسوب

که عبارت از هیدروکربونات منبری است در روی صافی ریخته بشویند و در ۵۰ گرم اب آمیخته کنند

و در اسباب اب گاز بخار اسید کربونیک بر محلول وارد نمائید و پس از ۲۰ ساعت از پارچه شیمی بگذرانند

تا هر چه غیر محلول مانده است جدا گردد و این ماده غیر محلول را مجدداً با اسباب مذکور ریخته و بخار

اسید کربونیک بر آن وارد کنند

اب منبری که بطریق مذکور ساخته شده دارای آن مقدار منبری است که در ۲۰ گرم هیدروکربونات

محتوی میباشد و از آن نام گلاس این اب را بطور مسهل استعمال میکنند

گرد هیدروکربونات منبری مطابق کد کس در ساختن این گرد هیدر

کربونات را بروی مویز مویز نم نم مالش دهند و این گرد را بطور مسهل از ۲ تا ۱۰ گرم استعمال نمایند

و پس از آن مشرب ترشی بپاشند و بر عمل اسهال وقتی ظاهر میشود که منبری در ترشی حل شده و

بخار اسید کربونیک متصاع گردد و از ۲ دسی گرم تا ۱۰ گرم این گرد را جملہ دفع ترشی معده تجویز نمایند

قرص منبری معمول کد کس بگرد هیدروکربونات منبری و قد لغاب کپرا مکده مطابق

معمول قرصهای پاک گرمی سازند و هر فرجی را ۲ دسی گرم هیدروکربونات منبری است و این قرصها را

بطور مسهل دفع سوء هضم و بر سوز تجویز نمایند و مقدار شربت آنها از ۱۰ تا ۲۰ قرص زیاد تر است

عجین گوگرد و منبری معمول مبال بگرد مکده و معمول کربونات منبری

۲۰ عمل مخلوط کنند و این عجین مسهل و دافع هریس است و مقدار شربتیش از ۱۰ تا ۲۰ گرم

سفوف دافع گاز سترالری معمول و د هوی بگرد منبری سفید سولفات

بیمهویت مکده ۲ گرم گرد بلادن گرد زنجبیل مکده ۲ سانتی گرم مخلوط کرده در ۱ لیتر مساوی به بندند و در

دو لیتر سفوف نمائید

گرد منبری و ریوند مطابق و اسازی المان بگرد هیدروکربونات منبری

۵۰ مسحوق قد ۴۰ مسحوق ریوند ۵۰ اسانس از بانه ۱۰۰ مخلوط کنند و از ۱۰ تا ۲۰ گرم این گرد را در قد روی عمل

و با شربت ساده مخلوط کرده بطور مسهل بنوشند و این گرد قد روی را زیاد تر از نصف وزنش هیدروکربونات

منبری و یک قاشق تقریباً ریوند است

پودر سپون گولیس بگرد مطبوخ و از بانه عرف و از بانه مکده ۲۰ گرم کربونات منبری اگر لودام

سیدم ۵۰ قشر شربت قد ۲۰ گرم مخلوط کرده در مداوی قولنج اطفال که با دفع یاز سینه همراه بود هر ساعت

یک قاشق چای خوری استعمال نمایند

در کک صدق

منبری منجر محمول موکرفن بگردد کربونات منبری سولفات منبری بکربونات سود

طرطرات پیاس و سود اسید طرطریک مکده اگر مرنک از دواها را خشک کرده و نرم ساینده و مخلوط کرده و در آن
در سنباده حفظ کنند و یک قاشق چای خودی این مخلوط را در قدری آب حل نموده در هنگام جوش بنوشند
سولفات منبری ملح ایسوم (نمک فرنگی) این ملح یکی از بهترین مسهل های کثیر الاستعمال
است در خواص و طریقه اثر مانند ملح کلوبر میباشد در دوز و طریقی سولفات سود را

در کک صدق

سولفات منبری متداول در تجارت که معروف به نمک ایسوم است در زبان انگلیسی ایسوم سالت
نامیده میشود و چون خالص است با کمال اطمینان میتواند استعمال شود و از مسهلات مطمئن الاثر است و مقدار
شرقیتر از ۳۰ تا ۴۰ گرم که در آب گوشت منبری دارد و با دوز مایع مناسب دیگری حل کرده بپاشا مندر و رسم طبایع
مملکت ما است که نوعاً نمک فرنگی را اعم از سولفات منبری یا سولفات سود در آب سرد حل کرده استعمال
مینمایند و بدین ترتیب مسهلات دیگر را اشیر با قریب قرار میدهند و خلاف نمک فرنگی که در بدن رقیق و مشرب باقیست
تجویز میکند و یکی از دانشمندان فرنگ میگوید چون ۲ قطره اسانس نعناع در محلول سولفات منبری داخل نمایند
بجای طعم نامطبوع آنرا میپوشانند

محلول اشباع شده سولفات منبری در ذوق تحت جلدی مورث اسهال میشود و مقدار مایع حرز و قاز
باید گرم باشد

اب ملحی مسهل معروف به اب سید لیس مطابق کد کس بگردد سولفات منبری
۳۰ گرم اب منجر ساده ۵۰ گرم ملح را در کجی اب حل کرده صاف نمایند و بعد در بطری ریخته و از اب منجر بکشند
و در سه یا چهار دفعه بپاشا مندر که مسهل است بیکو و میتوان مقدار ملح را ۵۰ گرم قرار داد

ابضالسنخه دیگر بگردد سولفات منبری ۳۰ گرم بکربونات سود اسید طرطریک متبلر مکده گیم
اب صاف ۵۰ گرم سولفات و بکربونات را در اب حل کرده صاف نمایند و در بطری ریزند و اسید را افزوده
در بطری را بنویسند و محکم کنند و میتوان مقدار سولفات را ۵۰ تا ۷۰ گرم قرار داد و این اب را که نیز مسهل
میکوید است پیاله پیاله بپاشا مندر و در بدن رقیق و هر مشرب بیکه میاشا مندر مقدارش باید زیاد باشد

ابضالسنخه دیگر محمول بیمارستانهای لشکری بگردد سولفات منبری
۳۰ گرم بکربونات سود ۲۰ گرم اسید طرطریک متبلر ۲۰ گرم اب صاف ۵۰ گرم در بطری سبطی اب سولفات
و بکربونات را داخل کرده و بعد اسید را بهمان حالت نیلر در آن بطری ریزند و در شش اگر قه با منقول محکم
کنند و انحلال کامل حاصل نمیشود مگر پس از چند ساعت و این اب را که نیز مسهل است پیاله پیاله بپاشا مندر
کلور و متبلر منبریوم مطابق کد کس بگردد هیدروکربونات منبری مقدار منقول
اسید کلورید و یک ۱۰۰ درجه مقدار کافی اسید را با دوز مقابل و زشت اب مخلوط کنند و قدری زیاد از مقدار
که لازم است بر وی هیدروکربونات ریزند و محمول را صاف نموده و تجزیه نمایند تا ۱۰۰ درجه نشان دهد
و بعد بگذارند سرد شود و متبلر گردد

در کک صدق

کلور و متبلر منبریوم را که ملحی است تلخ و شدت جاذب الرطوبه در کجای ابای معدنی مصنوعی داخل میکند
و اگر چه مسهل است ولی غیر مستعمل میباشد و از ۱۰ تا ۲۰ گرم آن در شخص جوان مورث اسهال میشود

در کک صدق

سپترال منبری

۸۰۳

سپترال منبری

سپترال منبری مطابق کد کس بگزیند اسپد ستریک و هیدروکربونات منبری ۲۰ اب مقطر ۳۰ اسپد را در اب مقطر در صورتیکه بحالت جوش باشد حل کند و کم کم با سیرا بفرانند محلولی حاصل میشود که قدری اسید است و از آنکه داغ باشد از کاغذ صاف بگذرانند و بگذارند متبلر گردد و پس از ۲۴ ساعت متبلرها را در وی پارچه ریخته فشار دهند و خورد خورد کرده در گرم خان ۲۰ تا ۲۵ درجه خشکانند و این ملح با آب ناه امقابل و در آب سرد محلول مستحکم حاصل مییابد

مقدار شربت سپترال منبری بطور مهمل از ۳۰ تا ۴۰ گرم است و طعم ضعیفی دارد فی الجمله شبیه به طعم پوشیدنی شده و خرفضای بد سولفات یکی از دانشندان میگوید هرگاه سپترال منبری را در لیموناد حل کند این طعم پوشیده شده و خرفضای بد و با بحال مهمل ممکن است از آب آشامند

طرطرات منبری دو قسم طرطرات منداول است یکی طرطرات خنثی و دیگری بی طرطرات که طرطرات اسپد نیز نامیده میشود و طرطرات خنثی با اسپد ستریک و کربونات منبری میسازند باین طریق که ۱۰۰ جزء اسپد ستریک را حل کرده و ۵۰ جزء کربونات منبری را محلول فرایند و این طرطرات در ۱۰۰ جزء اب سرد ۵۰ درجه محلول است و طرطرات اسپد در صورتیکه متبلر باشد در ۲۵ جزء اب ۱۰ درجه حل میگردد

طرطرات خنثای منبری دارای خواص سپترال است و بهمان مقدار استعمال میشود و بعضی از مصنفین در ساختن لیموناد های مهمل این طرطرات را بدل سپترال استعمال میکنند

گرم مهمل سپترال منبری محمول و زوولت بگزیند سپترال منبری ۳۰ گرم کربونات منبری ۲۰ گرم اسپد ستریک نیم کوب ۱۰ گرم مسحوق قندی که با اسانس لیمو معطر کرده باشد ۵۰ گرم مخلوط کرده در گصراحی ریاری حفظ نمایند و این مخلوط را که یک مقدار شربت است در یک بطری اب داخل کرده و دهانه آنرا بلا فاصله بگردانند و به نیم ساعت به نیم ساعت فاصله یک گلاس بنوشند

لیموناد خشک به سپترال منبری مطابق کد کس بگزیند منبری مکس ۵۰ گرم هیدروکربونات منبری ۲۰ گرم اسپد ستریک ۳۰ گرم قنده ۱۰ گرم الکل اتور خلال لیمو ۱۰ گرم قند و اسپد را نیم کوب کرده و با سایر مواد مخلوط نمایند و محقق ساختن لیموناد منبری مخلوط را در یک بطری اب داخل کرده و درش را گرفته بلا فاصله با مفتول محکم نمایند و در ساختن لیموناد غیر منبری در یک بطری اب داغ بد و نافکه در بطری را گرفته باشند حل نمایند و این ترکیب معادل ۵۰ گرم سپترال متبلر منبری میباشد و مهملی است گوارا و از اسهال چهار قسمت کرده هر نیم ساعت به نیم ساعت فاصله یک قسمت بنوشند

لیموناد مهمل سپترال منبری ابضا مطابق کد کس بگزیند اسپد ستریک ۳۰ گرم کربونات منبری ۱۰ گرم اب صاف ۵۰ گرم شربت قنده ۱۰ گرم الکل اتور خلال لیمو ۱۰ گرم اسپد را در اب داغ حل کنند و کربونات منبری را افزوده و همین که تعامل تمام شد صاف کنند و شربت و الکل اتور را بفرانند

در ساختن لیموناد منبری بجای ۲۰ گرم کربونات منبری ۱۰ گرم بی کربونات سود استعمال کنند و در هنگام گرفتن دهانه بطری در محلول داخل نمایند و این ترکیب معادل ۵۰ گرم سپترال منبری میباشد در صورتیکه هوا نتر باشد معادل ۲۰ گرم باشد ۲۰ گرم اسپد ستریک ۱۰ گرم کربونات منبری ۱۰ گرم

گرم گرم

اگر اسید ستریک و ۱۰ گرم کربونات استعمال کند معادل ۳۰ گرم خواهد بود میتوان در این ترکیب بجای الکولا تورلیو الکولا تورخلال نارنج استعمال نمود یا موافق میل و رغبت در پیچ بجای ماده معطر شربت ساده شربت گلابی یا شربت قش و غیره بکار برد

لیموناد سترات منبری معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند اسید ستریک ۱۰ گرم کربونات منبری ۱۰ گرم اب داغ ۱۰ گرم شربت ساده ۱۰ گرم عرق پوست لیمو ۱۰ گرم بیکربو سود ۱۰ گرم اسید کربونات و اب را در ظرف چینی مخلوط کرده حل نمایند و در بطری شیشه شطری می کشند و پس از آنکه کاملاً سرد شد شربت و عرق و اب کربونات را بیفزایند و در بطری را پر زدی گرفته و با مقول محکم نمایند و این ترکیب معادل ۱۰ گرم سترات متبل منبری میباشد

سترات منبری گرانولی و منجر بگیرند کربونات منبری ۲۵ گرم کربونات سود ۱۰ گرم مسحق اسید ستریک ۱۰ گرم مسحق ۱۰ گرم اب مقطر ۱۰ گرم الکل ۱۰ گرم درجه مقدار کافی کربونات و ۱۰ گرم اسید با اب مقطر صلا به کشند و در گرم خانه که حرارتش زیاد از ۱۰ درجه نباشد خشک نمایند و اب کربونات و قند و باقی مانده اسید را افزوده و بدقت مخلوط کنند و محصول را با الکل الوده کرده و از غرایی که چشمه ها ان یک میلی متر نیم قطر داشته باشند بیرون نمایند و با حرارت ملایمی بخسکانند

مقدار شربت این قسم سترات منبری که بترمه مل است از ۱۰ تا ۲۰ گرم میباشد که در یک بطری شربت قند حل کرده هر نیم ساعت به نیم ساعت فاصله یک گلاس بنوشند

لیموناد سترات منبری معمول روپیکر بگیرند اسید ستریک ۱۰ گرم کربونات منبری ۱۰ گرم اب خیره ۱۰ گرم قند سفید ۱۰ گرم تعفین خلال نارنج و با خلال لیمو ۱۰ گرم اسید ستریک را در آب بحالت جریودت حل کنند و محلول را با کربونات منبری اشباع نمایند و همین که عمل ترکیب انجام یافت یعنی پس از ۱۰ ساعت قند را بنزد و حالت جریودت در آن حل کنند و تعفین خلال را افزوده با کاغذ صاف نمایند و از این محلول بگیرند ۱۰ گرم در مقابل ۱۰ گرم سترات منبری ۱۰ گرم در مقابل ۱۰ گرم و هم چنین و در بطری داخل کرده ۱۰ گرم بیکربونات سود بیفزایند و دانی گرفته و بی زودی با مقول محکم شود
سترات منبری منجر مطابق و اسازی انورس بگیرند اسید ستریک ۱۰ گرم کربونات منبری ۱۰ گرم اسانس لیمو ۱۰ قطره شربت ساده ۱۰ گرم اب مقطر جوش ۱۰ گرم بیکربونات سود ۱۰ گرم مطابق آنچه در سناختن لیموناد بیمارستانهای لشکری ذکر کردیم عمل کنند و مانند مسهل صبح ناشاد یک بار و دفعه بنوشند

لیموناد مسهل طرطرات منبری معمول گاز نبر بگیرند کربونات منبری ۱۰ گرم اسید طرطرات ۱۰ گرم اب ۱۰ گرم حل کرده صاف نمایند و با ۱۰ گرم شربت طرطرات شیرین نموده با الکولا تورلیو نارنج و با لیمو معطر نمایند

قرص سترات منبری معمول مارشانند بگیرند سترات منبری ۱۰ گرم قند مسحق و معطر نارنج ۱۰ گرم لعاب کیر مقدار کافی مطابق معمول ۱۰ قرص سازند و هر قرصی دانی ۱۰ سانتی گرم سترات است

در یکصد دینار

اثاثا نواری تراپوکی محقق منبری

۸۰۵

استعمال

هیپوسولفات

اسنات منبری ملخی است به رنگ که چندان غرغ ندارد و شدت جاذب الرطوبه و هم مقداری محلول در آب و الکل و در ساختن آن کربونات منبری را بحد اشباع در اسپد استیک حل میکنند و صاف نموده بغلظت عمل قوام می آورند و این ملح بقدری جاذب الرطوبه است که نمیتوان متبلرش نمود و مقدار شربتش بطور سهولت مانند سبزی منبری میباشد

هیپوسولفات (دیتونات) منبری ملخی است بی رنگ و بنحوی متبلر و شدت محلول در آب و محلول این ملح را بنا بر حرارت داد زیر بواسطه حرارت تجزیه شده و مبدل به سولفات سولفیت میگردد

سولفات منبری تراپوکی محقق منبری

منبری مکلس را چون جسمی است به طعم و سهولت استعمال جهت حصول اسهال بیشتر استعمال میکنند و نوعاً در شربت قند آمیخته کرده می آشامانند و کمتر پدید میشود که مورت نهوع گردد و قبل از ظهور عمل تخلیه قولنج ظاهر گشته و بآب آن همراهی کند و مواد مستفرغه بواسطه منبری مکلس نوعاً ترسیمی از بر خلاف موادی که بواسطه املاح خنثی مانند سولفات سود و سولفات منبری استفرغ میشوند سردی میباشند مدتی پس از استعمال منبری لازم است تا عمل سهولت ظاهر شود چنانچه هرگاه مریض شبها هنگام در وقت تن به بستر این دارو را بنوشد عموماً فردا صبح عملش ظاهر میگردد یعنی هشت باده ساعت بعد و خیلی نادر است که زود تر از شش ساعت اثرش ظاهر شود و اگر عملش پس از شش تا ده و بیست و چهار و گاه سی و شش ساعت بروز نماید برخلاف عادت خواهد بود و همچنین است هرگاه عمل سهولی آن مدت مدیدی مانند عمل سهولت قوی و ام کند از نواد راست و اگر بعضی از اطباء قوت اثر منبری را امکا رکند بدان جهت است که کمتر استعمال کرده و از طریق استعمال و اثرش به بهره برده اند

توسو که اختلالات چندی را مقابله مابین ملح گلوبی و منبری نموده چنین میگوید و گرم منبری مکلس مانند ملح گلوبی مورت چندین دفعه تخلیه میشود ولی ملح گلوبی خیلی سریع اثر را برآورد و نیز میگوید هرگاه چند روز متوالی در عده انحراف به گرم سولفات سود استعمال کنند و در عده دیگری به گرم منبری مکلس مشاهده میگردد که اثر سهولی ملح گلوبی روزی و نقصان می پذیرد برخلاف اثر منبری که زیاد تر میشود و در ملح گلوبی هیچ اختلال محسوس و رعشاء مخاط معده و معاظا هر نمیگردد ولی اثر منبری این رعشاء متورم شده و اسهال مخاطی که گاه خونالو است بروز میکند و ممکن است این اسهال با مغص همراه بود و نیز این دانشمند میگوید نباید گمان نمود که منبری همیشه باین شدت اثر میکند بلکه مقصود ما از ذکر این اثاثا آنست که بیان کنیم قوت عمل اثر نسبت به املاح خنثی

بعضی از دانشمندان که سولفات منبری را در روده برخی حیوانات داخل کرده و امتحانات چند نموده اند چنین بیان میکنند که چون این ملح را بلا واسطه روی رعشاء مخاط منطبق نمایند و جبار زیاد تر شرح آن میگردد و علاوه منبری جذب شده و در خون داخل گشته و بآبول خارج میشود و هرگاه قارعه مریضی که از عده گرم سولفات منبری آشامیده باشد جمع کنند وجود منبری را میتوان در آن بواسطه فوسفات مانیتاکی

مشهور نمود

در يك صدم

مشهور بود زير بواسطه اين ملح رسوچه در قاروره حاصل ميشود كه عبارت است از فوسفات مانباكي منبري و بنايد دانست كه هم مقدار منبري مجزوب در يك روز دفع نميشود بلكه دفع تمام آن نادر و سه روز بطول محال و چنانچه در سولفات منبري كه گرم نرمند و ذوق محلول اشباع شده اين ملح در تحت جلد و روث و زاسهال ميگرده عموماً منبري مكثر با حقه جذب ترشپههاي معده استعمال ميكند و مقدار شربت آن در اين صورت از ۵ تا ۱۵ سانتي گرم است و با اين مقدار اشباع ميكند ترشپههاي زيادي كه در معده موجود ميشوند و بدو عرض اسهال عمل تخليه را سهل مينمايد و **كلودبري نادر** ثابت كرده است كه همه قليا ثبات را چون بمقدار زياد بياشامند موجب ازدياد ترشح معدي ميشوند و لهذا هر وقت منبري را استعمال ميكند بايد مقدارش كم باشد مگر در صورتي كه مقصود عرض اسهال بود و بواسطه اثر مسهل منبري است كه در مداوای بعضي از اقسام گاسترالري با فوايد زياد استعمال ميگردهايم از آنكه سبب عرض جمع در معده اجتماع مواد بزيادتر شود و قولون سطحی بود و بواسطه اجتماع ترشپههاي زياد در خود اين الت عارض شده باشد چه در صورت اولان مواد را نرم كرده و خارج سينازد و در صورت دوم ترشپهها را اشباع كرده و سبب محصوره مرض را بر طرف ميكند و مصنف ميگويد كه عوامل هراين دو سبب غالباً موجود شده و مورث سوء هضم و همي ميگردهند و بدو جهت از استعمال منبري مكثر بدار متقسم فوايد بسياري حاصل ميكنم با اين طريق كه گرم منبري مكثر نادره قتمه كرده هر دو ساعت فاصه يك قسمت را تجویز مينمايم

منبري زاده و به است كه در تقويت حصاة نيز استعمال ميشود و بعضي از دانشندان ثابت كرده اند كه چون ۵ سانتي گرم نادره گرم منبري مكثر با مقدار منقسم در عرض و زاسهال كند مقاومت مينمايد با حصول مرضي اسهال و يك

در يك صدم

اب و سادات كه در اربي واقع است در يك لتر ۱۲ گرم سولفات منبري دارد
اب پيرمانستورف كه در سويس واقع است در يك لتر ۱۲ گرم سولفات منبري دارد
و ۲۵ سولفات سودا است

اب ايسوم كه در انگلستان واقع و سرد ميشود در يك لتر ۱۲ گرم سولفات منبري دارد
اب پولينا كه در بوهم واقع و سرد است ۱۲ گرم سولفات منبري و ۱۲ گرم سولفات سودا
يك لتر دارد

اب سيد شويس كه نيز در بوهم واقع است در يك لتر ۱۲ گرم سولفات منبري است
اب سيد ليس كه ايتاليا در بوهم واقع ميشود ۱۲ گرم سولفات منبري و يك لتر دارد

بکصد هم —————
بکصد هم

موم

در این در بعضی از مواد دسم جوانی از قیل موم و پیر گو سفند و پیر خوک و حرام مغرگ و و ستن صابون و روغن تخم مرغ و لا نولین و بعضی ترکیبات آنها و غیره را ذکر می کنیم و مسکه را در زبد و روغن ماهی بیان نمودیم
موم و شمع قسری سیرای کرفس جمعی است که زنبور عسل را ساختن شان بکار می رسد و بان حجرات مسدوس الاضلاع می سازد و در آنها عسل قرار می دهد و عبارت از ماده است که از فولیکولها غذای شکل که در اطراف حلقه های شکم این جوان واقع شده اند ترشح می نمایند و در جدا کردن آن از عسل شان پس از فشار دادن و گرفتن عسل را با آب جوش خوب می کنند و موم را استخراج می نمایند و بهر شکلی که خواسته باشند قالب می زنند

موم جسمی است جامد و زرد رنگ و کدر و بی طعم و بی بو و در حرارت پست صلب شکسته و در درجه ۴۰ تا ۴۵ درجه حرارت نرم و قابل انطراق و در درجه ۵۰ درجه حرارت ذوب می شود و در درجه ۵۵ درجه مبدل به مایع شفافی زیتی شکل می گردد که از آب مقطر سبک تر است و چون موم را بشکل قطعات نازک کرده و با آب تر نموده مجاور هوا گذارند زردی رنگش مفقود شده مبدل به موم سفید می گردد و نیز می توان بواسطه کلواژاد و با کلور و ذاهک و با اسید کرومیک زردی آن را گرفت و نوعاً موم غیر محلول در آب و در اسانس تر بنایت بر تمامه محلول است و الکل جوش و صدم از زرش موم را حل می کند و باز بهای ثابت و اجسام دسم بهر نسبت متحد می شود و با قلیا نباتی ترکیب صابونی بوجود می آورد و عموماً موم را با مقدار کمی پیر مخلوط می کنند تا شکننده گان کمتر گردد

موم مرکب است از سه ماده اصلی **سیرین و سیرولین و مبرسین** و چون موم را تقطیر کنند مقدار کمی آب که دارای اسید استیک و اسیدی و پیونیک است ابتدا تقطیر می شود و بعد مقدار کمی موم فراوانتر و نیز موم متحرکی موسوم به مسکه موم تقطیر می گردد و این مسکه را که مرکب از پارافین و مخلوطی از اسید پالمیتیک و اسید مرگاریک است هرگاه مجدداً تقطیر نمایند **روغن موم** بدست می آید

مسکه موم و هم چنین روغن آن را بک وقتی در دفع اثر لود و شقاق پستان و اوجاع مفصلی و اوجاع فابجی و غیره استعمال می کردند ولی گویا جز در صنعت نقاشی در موقع دیگری فایده نداشته باشد

چندین قسم موم نباتی نیز موجود است که از اشجار مختلف اخذ می کنند و اسامی آنها از این قرار است

موم چین و موم ژاپون و سر و کرپلین که موم کار نو باد موم تخيلات نیز نامیده می شود و موم مورد و موم بے کوئینا و موم اوکوباد و غیره و نوعاً موم نباتی صلب تر از موم جوانه است و موم ژاپون در مابین ۱۰ و ۱۲

در درجه حرارت ذوب می شود و سر و کرپلین در ۱۰ و ۱۲ درجه و موم بے کوئینا در ۱۰ و ۱۲ و موم اوکوباد در ۱۰ و ۱۲

و موم مورد در مابین ۱۰ و ۱۲ درجه حرارت و این موم آخری از آب مقطر نیز از موم زنبور عسل سنگین

تر است چه وزن مخصوص آن از ۱۰ تا ۱۲ است و حال آنکه وزن مخصوص موم زنبور عسل از ۱۰ تا ۱۲

تا ۱۰ تا ۱۲ می باشد و از آن شکسته تر است و موم ژاپون را این بام در د و سازی خیلی استعمال می کنند

و رنگش سفید مایل به زردی و بویش قدری تند و نرنگ تر از موم زنبور عسل و شکننده تر از آن است

و موم چینی که از روی چندین قسم درخت اخذ می کنند گویا بواسطه جوان کوچکی تولید می گردد که

از طایفه کوکوس است و این موم در تجارت انگلستان شایع است و موم کار نو باد را الکل و اترا

اقسام موم

بمقدار کم محلول ولی در سانس تر بانه و بنیرین محلول و در اسید استیک و سود کسینک غیر محلول است
و در اطریش بدل موم زنبور عسل سر زین را استعمال می نمایند که قسمی از پارافین است

در طب موم را داخلا از آباء اگر شکل امولسیون و یا پوسپون و یا حقنه در اراض معوی مخصوص اسهال
گاه استعمال می کنند و خارجاً شکل قیری و طی و شمع و اوئگان و غیره

سِرُفُمیل که عبارت است از مخلوط یک جزء موم و دو جزء عسل با سم سِرُفُمیل **انگن** معروف است
در فاده قروح صدفی استعمال می گردد

پروپولیس عبارت از ماده است سیاه و نرم که زنبورهای عسل رکندوی خود را با آن مسدود
می کنند و گو یا یک قسم موم متغیری باشد و دارای سقر و موم و اسید گلیک و اسید بنز و ویک و بعضی دیگرها
نبات است و از این ماده و روغن بتون پومادی ترتیب می دهند که در دفع بواسیر قروح کهنه بکار می برند
بالاخره یک قسم مومی بواسطه کوششیل درخت انجیر حاصل می شود که مشابه موم زنبور عسل است و محتوی
همان مواد است ولی بمقدار مختلف و عموماً موم کوششیل درخت انجیر در صورت خلوص نگش زرد مایل
به قرمزی است و در مابین ۱۵ تا ۲۵ درجه حرارت ذوب می شود و تماماً محلول در اترولی در الکل بعضی از
اجزاء آن محلول اند

پیه شحم سوپفان سبوم عبارت است از ماده دسم که از حیوانات غیره
(شترخواری) از قبیل گاو و گوسفند و بز و غیره اخذ می شود و بوی آن بواسطه ماده مخصوصی است خشی
و موسوم به **پیه سپین** و در طب بیشتر به گاو و گوسفند را در ساختن عده زیادی از پومادها و گاه
و شمعها و غیره استعمال می کنند و دانشمندان فرنگ پیه خوک را که نوعاً **اکرونی** می نامند را ساختن
محصولات مذکور بخصوص پیه خوک حسن لب را خیلی زیاد بکار می برند ولی چنانکه سابقاً ذکر نموده ایم
چون خوک و تمام مواد ماخوذ از آن نجس بر ما مسلمانان اجتناب از آنها لازم است لهذا از استعمال این قسم
پیه صرف نظر می کنیم و بجای آن پیه گوسفند را معمول می داریم و حرام معتبره را نیز در ساختن محصولات
مذکور معمول می دارند

تمریخ پیه گوسفند روی بینی لب بالائی از معالجات متداولی است که در دفع زكام استعمال می کنند ولی پیه
شمع را که بویش تند و مکره است نباید استعمال نمود

پیه مذاب مطابق کدکس بگیرند پیه هر یک از حیوانات که منظور بود اغشبه و اجزاء
در آن موجود اند جدا نمایند و آنرا قطعه قطعه کرده در هاون مرمر بکوبند تا اجزای غشاء لحمی منقرض شود
و مسحوق را بشویند و بعد ز خام مار به حرارت دهند تا ماده دسم کاملاً ذوب شود و از پارچه محکمی با فشار
صاف نمایند و مصفی را با ملحقه رازی به هم زنند تا سفید گردد و در قبل از آنکه کاملاً منجمد شده باشد و بعد
در قالب ریزند و این پیه را در ساختن اوئگان و پوماد و شمع و غیره بکار می برند

پیه حسن لب مطابق کدکس بگیرند پیه مذاب سه اتعین حسن لبه پیه را در حالت
ذوبان با تعین خلوط کرده بهم زنند تا سرد شود و این محصول را در ساختن پومادها استعمال می نمایند و بینی
پیه مذاب را با مواد ذیل معطر کرده و از باد وزیدن و تند گشتن حفظ می کنند بلبان تلوار دره و بلبان پرو

پیه

پیه سپین

پیه

اداره... امیعه سائله اداره...

در ساختن سپهر حسن بهتر است که سه جزء حسن لبر نیم کوب کرده راداره... اجزای سپهر مذاب مخلوط کرده و موافق دستور العمل فوق ذوب نمایند

روغن تخم مرغ

روغن تخم مرغ بگزیند زرد، تخم مرغ مقدار منظور زرده رادار کپسول نقره و با چینی ریخته در حمام ماریه حرارت دهند و به آرامی بهم زنند تا خشک شود و چون قدری از آن را در نمایان دوا انگشت فساد دهند و غرغره و بعد ریخته زرد و دو پارچه آهن را در آب جوش ریخته و کپسه رادار نمایان آنها گذاشته و در حمام ماریه حرارت دهند و روغنی که چنان میآید در حالتی که گرم است صاف کنند و این روغن رادار شقاق حله استعمال نمایند و مسکه کاکا و رادارین موقع اگر بجای آن استعمال کنند اثرش بیشتر خواهد بود

صابون

صابون اقسام صابون مستعمل در طب عبارتند از صابون طبی که با روغن بادام ساخته میشود صابون سپهر و صابون حمام و صابون تپاس عموماً صابونهای قلیائی را چون روی جلد نطول کند موجب سهولت جذب مواد محمول و خود میگردند و از این جهت است که بعضی مواد عامل رادار تعفین الکلی آنها حل کرده بطور استعمال میمانند و حمام صابون تپاس با صابون سپهر بمقدار ۲۵ گرم جهت پاک کردن و نرم نمودن بشره قبل از تمریجات ضد جرب متداول است و در دفع آکنه شباهت تمام وقت رقت در ریش و ران طول کرده و فرج را صبح بشویند و در دفع منی که غدا را از صابون سپهر اندود کرده مدت ۵ روز متوالی و آن منطبق میکند و صابون طبی علاوه دارای خاصیت تبیین میباشد

صابون جوانی مطابق کس بگزیند چرب گو ساله ۵۰ سود کسینک ۳۳ رادار ۲۵ اب مقطره ۱۰ کلور و در سود بوم ۱۰ سپهر و با حمام معرک ۱۰ گو ساله و اب را مخلوط کرده حرارت دهند تا بد رجه جوش و کم کم سود را افزوده بهم زنند و محصول رادار حالت جوش نگاهدارند تا عمل حصول صابون کامل گردد و کلور و در را افزوده بگذارند سرد شود و جسم صابونی را خارج کنند تا اب آن چکیده شده و بعد با حرارت ملایمی ذوب نموده قالب دهند

سِتین

سِتین (این لفظ مشتق از **سِتوئیس** میباشد و در لغت یونانی یک قسم ماهی بزرگی را می نامند که از ۲ تا ۳ متر درازی است و در زبان فرانسه **بالن** نامیده میشود و اعراب آن را حوت ترجمه نموده اند چنانچه در اصطلاح نجوم **سِتوئیس** یا **کوس** (قبطوس) عبارت است از برج حوت که **بلان** و **بالن** نیز نامیده میشود عبارت از ماده دسمی است جامد و سفید و بیشتر از بعضی اقسام کاشالو گرفته میشود و این ماده در تجاویف مجاز که در نمایان عظام جمجمه این حیوان واقع است و نیز در نمایان سطح درمنا و سطح داخلی عظام داس آن مقدار زیاد موجود میباشد و چون این ماده بواسطه برودت متحش شده و حالت بلوری حاصل کند به اصطلاح دوا سازی سِتین نامیده میشود و سِتین ماده است سفید نیم شفاف و شکننده و کساره اش بلوری که در ۴۰ درجه حرارت ذوب میشود و محلولی اسید مرگاریک و اسید اولئیک و اکسید سِتین است و در دوا سازی در ساختن بعضی اقسام قیر طبی و بعضی پومادها زبقی بکار می رود و نیز روغن جگر مور و با این ماده و مقدار کمی موم متحرک میکند و در داخل ازیر ناه اگر در ذوب در نشت خرمین مستعمل شود مفید است و چون آن را ذوب کرده در کپسهای مائی

لایق

ذوق کنند را بجا میسر شده و تو مورد اصرار میماند و لهذا استخراج سهل میگردد
لایقین جسمی است دسم و ختی سرشیر مانند و سفید و باز در رنگ و هرگز تند و باد وز نمی شود
 و از چشم گو سفید و بشره و شاخ و پروغره استخراج میگردد و ماده است قابل خلط با آب بقیه که
 و جزء از اباهه اجزاء اب سهولت میتوان مخلوط نمود و ممکن است عذایانند و اها را با آن مخلوط کنند
 و موجب تحریک نمیشود و باد و اهای محمول خود جذب میگردد و چون سهولت جذب میشود در
 ساختن بعضی پوفاد ها بجای پیرو کلد کرم و وازین و غیره استعمال میگردد

در بعضی لایق کیمیات میوه در حبه

نیز

قیروطی ساده معمول کد کس بگیرند روغن بادام شیرین ۳۳ موم سفید ۱۰ در حمام مار به
 دوزب کنند و بهم زنند تا سرد شود و این قیروطی را در موضع جراحت از جاورت با هوا و عدم التصاق مواد
 با آنها استعمال میمانند و موجب حصول تولید بیم میگردد و مخدوری که استعمال شد و موقع دارد است که
 قدری از آن به لبه های جراحت چسبیده شده و بدون تحریک بسیار ترس و تحریک جراحت نمیتوان از برداشتن
 و نیز این قیروطی را در ترکیب بسیاری از قیروطیهای مرکب داخل میکنند

در دیگر معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند روغن بنون ۳۵ موم ۲۵

نیز

۱۰ در حمام مار به دوزب کرده و در صورت لزوم با پارچه صاف کنند و تا هنگام سرد شدن بهم زنند
قیروطی جالینوس مطابق کد کس بگیرند روغن بادام شیرین ۳۳ موم سفید مکرر ۱۰ گلاب
 ۳۳ موم را در حمام مار به دوزب کنند و روغن نصف گلاب را اضافه نموده و ها و ن مرغی را در آب جوش
 داغ کرده و محصول را در آن ریخته و تا هنگام سرد شدن متصل بهم زنند و در آخر عمل مابقی گلاب را
 افزوده و بنی بهم زنند این قیروطی را در زفاده جراحت ساده و در ساختن بسیاری از قیروطیهای
 مرکب استعمال میمانند

قیروطی زرد ابضا مطابق کد کس بگیرند موم زرد ۱۰ روغن بادام ۳۳ اب ۳۳ بطریقی کرد

قیروطی جالینوس که در بیم عمل کنند و مواد معطر که بالطبع در موم زرد محتوی اند مانع میشوند از باد و زشتی
 این قیروطی مثل آنکه حسن لی مانع از باد و زشتی پیرو میگردد

قیروطی حبه مس بگیرند روغن بادام شیرین ۳۳ موم زرد ۱۰ عرق غار گلاسی ۳۳ در حمام مار به موم

و روغن نصف عرق را مخلوط نموده حرارت دهند و ها و ن مرغی را با آب جوش داغ کرده محصول را در آن ریخته
 و بهم زنند تا تقریباً سرد شود و آنوقت باقی مانده عرق را ریخته و مخلوط نمائند و میتوان بجای این قیروطی قیروطی
 کد کس را بکار برد و در صورتیکه در ۲۰۰ جزیش یک جزء اسانس بادام تلخ داخل کنند بهر جهت این قیروطی در زفاده
 جراحت موج و احتراقات استعمال میمانند و خیلی مفید است و عرق غار گلاسی و اسانس بادام تلخ مانعند
 سایر ترکیبات سپانکی بوی جوانی را بر طرف کرده و موجب تحریک میگردد و با هم میگردند

اونگان ساده (اونگان موم) مطابق و اسازی آرایش بگیرند

موم سفید

تکیا بیجا سحر جوا

۸۱۱

عوم سفید مخلوط کرده ذوب کنند و صاف نمایند و بهم زنند تا سرد شود و در فاده جراحت ساده و شقاقها بکار برند

پوسپون موم معمول نوئل بگیرند موم سفید ۵ ادسی گرم قند ۱ گرم صمغ عربی ۱ گرم مطبوخ بابونه ۱۰۰ اگر عصا نه مانده تر باک ۵ سانی گرم مطابق معمول پوسپون سازند و در دفعه دوم سناط را و درم خاد و خرمن امغار ساعت فاصله یک قاشق بنوشند

شیر موم (امولسیون موم) (مخلوط ضد اسهال) معمول سوری بگیرند گرم صمغ عربی موم زرد مکده ۱۲ گرم اب ۱۲ گرم شربت ساده ۱۰ گرم هاون را با اب جوش داغ کرده و صمغ و نصف شربت را در آن ریخته لغاب سازند و موم را ذوب نموده با نصف دیگر شربت بر محصول افزوده صلابه کنند و اب را به ۱۰ درجه حرارت تقریباً داغ کرده در آخر اضافه کنند و صلابه نمایند و این شیر را در دفعه اسهال با قاشق اش خوری کوچک گاه گاه بنوشند

معجون موم ابضا معمول سوری ان بگیرند موم زرد گرم صمغ عربی اب شربت قش مکده یک جز اب را جوش آورند و ابان و صمغ لغاب سازند و بعد موم را ذوب نموده اضافه کنند و صلابه نمایند و در آخر شربت را افزایند و این معجون را در دفعه اسهال خرمن از ۵ تا ۱۰ گرم استعمال میکنند

کولد گرم مطابق کدکس بگیرند چربی بالن (ستین) ۵ گرم موم سفید ۱۰ گرم روغن بادام شیرین ۲۱۵ گرم گلاب ۱۰ گرم تعفین حسن لبه ۵ گرم اسانس گل سرخ ۱۰ قطره موم و چربی را با حرارت ملایمی روغن ذوب کنند و هاون حرر را با اب جوش داغ کرده و محصول را در آن ریزند و بهم زنند تا سرد شود و اسانس گل را بیفزایند و بعد گلاب و تعفین را مخلوط نموده و با پارچه صاف کرده و مصفی را کم کم افزوده صلابه کنند

کولد گرم احرقانی بگیرند روغن بادام شیرین ۱۰ گرم چربی بالن ۱۰ گرم موم سفید ۱۰ گرم گلاب ۲۴ گرم عرق بهار نارنج گلبرگین مکده ۱۰ گرم برات سودا ۱۰ گرم مطابق معمول عمل کنند

پوماد بوابه بگیرند روغن بادام ۵۰ گرم موم سفید ۲۰ گرم پیپه مذاب عصیث و بارب مکده ۱۰۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند این پوماد را در نرم کردن خارش جلد و دفع بواسیر استعمال میکنند

ژوبارب نباتی است از طایفه کراسولا سر و دارای چهار قسم و کپش که برگهای آن متلی از عصیث قابضی میباشد در طب مستعمل است و این عصیث را در ساختن ضمادات منضج و اوئگان پوپولیوم بکار می برند و نیز بطور غرغره استعمال میشود و در داخل بمقدار ۱۰ گرم در دفعه دوم سناط را متعین مین بوده و اکنون غیر مستعمل است

پوماد دافع شقاق پستان معمول کرو و پیه بگیرند پیپه مذاب ۱۰ گرم بلسان مایع ۱۰ گرم موم مخلوط کنند و هرگاه شقاق خیلی مویع بود ۱۰ ادسی گرم مسحوق تر باک خالص افزایند و در این صورت لازم است که طفل را منع از امضا ص نمایند

پوماد سلطانی معمول کاده بگیرند موم سفید ۲۰ گرم چربی بالن ۱۰ گرم روغن بادام شیرین ۱۰۰ گرم گلاب ۱۰۰ گرم بلسان مکی ۱۰ گرم تعفین حسن لبه ۱۰ قطره مطابق معمول پوماد سازند

پوماد جالی معمول رامبود بگیرند روغن بیدانچیر ۱۰ گرم موم ۱۰ گرم با حرارت ملایمی

کود گرم

ژوبارب

کتابک صمدیوم

دوب کرده و چند قطره گلیرین افرایند و این پوماد در دفع حکه قوی الاثر است

پوماد همکی معمول سیاندر بگیرند گل گویه گرم پیه مذاب ۲ گرم پیه را دوب کرده گل را بپزایند و در مداوی قروح و فاده نمایند

اونگان مونیلیر بگیرند اونگان الیا اونگان وردی اونگان پوپولیوم غسل مکده اگر مخاوط کنند و روزی سه بار در دفعه اجزاء معلوله بواسیر را به آرامی تریخ نمایند

شیاف دافع بواسیر بگیرند مسکه تازه ۱ گرم محروق پوست لیث (قهی از بلوط) موم مکده ۱ گرم مطا
معمول سبغ دشیاف سازند

اونگان باز بلب کوم (باسلیقون) بگیرند زفت سیاه و تابانج موم زرد مکده ۱ روغن بتون
مطابق معمول عمل کنند و این اونگان را که منضج و محرق است خیلی استعمال نمایند

اونگان باسلیقون معمول مصنف بگیرند صمغ باسلیقون ۱ روغن بتون ۱ روغن
مار به روغن زانغ کرده و صمغ را نرم سائیده بر آن افرایند و بهم زنند تا حل شود و با پارچه صاف نموده تا شگاف
سرد شدن بهم زنند و تریخ این اونگان در دفع اگرهای خادجی مؤثر است و در شبانه روزی چندین دفعه
تریخ کنند

اونگان مپعه بگیرند روغن بتون ۲۵ و تابانج ۵۰ مپعه سائیده سقرالی موم زرد مکده ۲۵ مطابق معمول
اونگان سازند و این اونگان را در مداوی قروح غیر موجع مانند محركات استعمال میکنند

اونگان ارکا اوس بگیرند پیه گوسفنده ۵۰ تری بانیس سقرالی مکده ۷۰ مطابق معمول عمل کنند این
اونگان محلل و محرق است

اونگان الیا بگیرند روغن فنوگرک (تخم شمبلیله) حلبه ۱۰۰ موم زرد ۲۵ زفت تری بانیس مکده ۱۳۵
مطابق معمول اونگان سازند و این اونگان محلل و جالی است

شمع موم بگیرند موم زرد پیه گوسفند مکده ۲۰ زفت سفید مطابق معمول شمع سازند و مانند
ملینات استعمال کنند

شمع صابون بگیرند شمع ساده ۱۰ موم سفید ۴ صابون سفید مطابق معمول شمع سازند
و مانند محلات استعمال کنند و چون یک صدم کافوری این شمع افرایند شمع کافوری صابون
حاصل خواهد شد

بلسان شیرون بگیرند روغن زیتون ۲۵ گرم تری بانیس ۱۳۵ گرم موم زرد ۲۰ گرم موه چوبه
۲۰ گرم بلسان سیاه پیه ۲۰ گرم کافور ۲۰ گرم مطابق معمول عمل کنند و در قروح خبیث ردی الطبیعه
حقیقه تغییر دادن طبیعتا فاده نمایند

بلسان لوکانیل بگیرند روغن زیتون ۲۰ گرم موم زرد ۲۰ گرم شراب مالا ۲۰ گرم تری بانیس ۲۰ گرم
بلسان سیاه پیه ۲۰ گرم مسحوق ضدل سرخ ۲۰ گرم روغن و موم و شراب را مخلوط کرده با حرارت ملای
دوب نمایند و حرارت دهند تا جزء مانده و الکلی شراب بخار شده و از روی آتش بردارند و تری بانیس و ضدل را
بپزایند و فاده این بلسان در قروح ردی الطبیعه معمول و متداول است

محصولات دارسیه جوی

۸۱۳

بلسان ز نیو بگیرند روغن زیتون ۳۷ گرم موم زنده ۳ گرم مسحوق صندل سرخ ۵ گرم تر بانشین
۳۰ گرم کافور ۳ گرم بطریق مذکور عمل کنند و نیز در فاده روح خیره استعمال نمایند
پوماد حرام مغز گاو بگیرند حرام مغز گاو ۳۰ گرم گوشت کاه مکده ۵ روغن بادام شیرین ۳۰ بلسان ۳۰ وینیل
خورد کرده مخلوط کرده در حمام ماز به مدت یک ساعت حرارت دهند و صاف نموده مصفی با هم زنند تا کاملاً
سرد شود و این پوماد را در زینت استعمال میکنند

پوماد دافع داء الثعلب معمول هار دی بگیرند سیاه گاو ۳۰ روغن کرچک ۱۳ اسید
گلیک اتعین وینیل ۲ پیپه راد روغن خوب کرده و با سایر مخلوط نمایند و در داء الثعلب که سببش اختلال
سبب پسری پارازیتی نباشد ترخ نمایند

پوماد ریحانی معمول پیس بگیرند حری بالن ۳۵ پیپه مذاب ۳۵ روغن بادام شیرین ۳۷
مسحوق حنظل ۱۲۵ وینیل خورد کرده ۲۰ مخلوط کرده در حمام ماز به مدت ۳ ساعت حرارت دهند و صاف
روی از بر داشته خط کنند و در زینت استعمال نمایند

پوماد حریب ضد جرب معمول بوشو بگیرند بقول از ۵ تا ۱۰ گرم صابون سبک گبوه
ترسی گوگرد معمول لایونین مکده ۲۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند
پوماد دافع انز لور ابضا معمول بوشو بگیرند لایونین ۱۰ گرم پیپه مذاب و باروغن
کرچک ۱ تا ۲ گرم دهن فرار لوند و با او کالیتوس چند قطره پوماد سازند
پوماد فنی که معمول بوشو بگیرند اسید فنی ۵ گرم پیپه مذاب ۵ تا ۱۰ گرم لایونین ۱۰ گرم
مطابق معمول پوماد سازند

اونگان خاکسری ابضا معمول بوشو بگیرند جیوه لایونین ۲ مطابق معمول
اونگان سازند

پوماد سالیسیله ابضا معمول بوشو بگیرند اسید سالیسیلیک پیپه مذاب مکده
لایونین ۱۰ پوماد سازند

ابضا پوماد بوریک بگیرند اسید بوریک ۱ تا ۵ لایونین ۱۰ پوماد سازند
ابضا پوماد بد و فورم بگیرند بد و فورم پیپه مذاب مکده لایونین ۱۰ پوماد سازند
ابضا پوماد حریب ضد امیتیکوی مسری بگیرند اسید سالیسیلیک ۲ گرم لایونین
۵ گرم اکسید روی نشاسته مکده ۲ گرم پوماد سازند

پوماد های مذکور را این مصنف زدفع اغلب اختلالات پارازیتی جلد با فواید زیاد استعمال میکنند جهت
دفع بد بو پوماد ممکن است چند قطره اسانس را با هم بفرایند

تعفین صابون بگیرند صابون طبی خورد کرده الک ۵ درجه ۵ صاف کنند و را خلاصه
مکده جلد و اگر تا آنکه طول نمایند و نیز در مقدار آن با مالیدن با عرق معطر حل نموده در تقدم حفظ
از اراض جلدی تعفین کنند

نطول صابونی بگیرند تعفین صابون ۵ روغن بادام شیرین الک ۵ درجه ۵ مخلوط کرده ۱۰

زندان و در صراحی رسته حفظ نمایند در اختلالات عده جلد نظول کنند و بمقدار کافی آب خالص و با عرق
معطر مخلوط نموده تغسیل نمایند

در کتب و کتب — مویج بعضی محضولات

در این ذکر علاوه بر ذکر مویج بعضی محضولات دافع پارازیت و مخصوصاً طریقه مداوای جرب و سعف را
بیان خواهیم نمود

جرب

مویج (موزک) کشش کولبان) زبیب الجبل است استافیرگر لافینو
(پدیکولاریا) استافوس اگر با (استافوس) اگر با معنی خوشه بری است چه استافوس در
لغت یونانی معنی خوشه و اگر با معنی بری و چون گل این نبات مانند خوشه است یونانیان از این اسم موسوم
کرده اند) نباتی است از طایفه ریفونکولاسه و تخمهای آن که مویج نامیده میشوند مثلث و اسمر اللون و
خشن الملمس و چین دار و منحنی بوی آنها غیر مطبوع و طعمشان تلخ و تند و سوزنده و این برودت دارای ماده غلیظ
تلخ و اسمر و ماده دیگری تلخ و زرد و در دهن فرار و در دهن و اسمر و البومین و ماده نشاسته و ماده سفیدی موسوم
به استافیرین میباشند و در سال ۸۱۹ میلادی (۱۲۳۵ هجری) بعضی از دانشمندان اکتوئیدی که عبارت از
ماده غامضی است استخراج کرده و آن را لافین نام گذاشتند و این ماده چندان استعمال
در طب ندارد و مویج را که محرک و مقوی و مسهل است فقط بطور مطبوخ و با مغلطه و خارج استعمال میکنند
و مانند ماهی هر چه ماهی را مست میکنند و مشاطه ها مویج را کوفته و گرم نموده در کندن مویج بکار می برند
و در طب از این مواد دسمه مخلوط کرده در کشتن شپش بخصوص شپش سر معمول میدارند
گرد مویج مطابق کدکس بگزینند مویج مقدار منظر و غریب کرده و با دست مواد خارجی را
بگزینند و در گرم خان ۲۵ درجه بخشکانند و نرم کوفته از مویج و نمونه ای و آن کتد و چون ساختن این گرد
خطرناک است در اجرای آن احتیاط باید نمود و این گرد را در کشتن شپش دفع جرب استعمال میکنند
پو ماده کشنده شپش معمول بوشو بگزینند گرد مویج و گرم پیه مذاب و گرم مخلوط
کرده در کشتن شپش تمیز نمایند

در بعضی محضولات قاتل پارازیت

کن

که پارازیت پسند (قاتل پارازیت) را چند سال است که یکی از دانشمندان موسوم بر
اصطلاح کرده و در طب استعمال نمود و مقصود از آن عواملی است که در تخریب و انحلال پارازیت های جوی
و نباتات بکار می رود و آنکه این پارازیت ها باینصورت موجب عارضه رانسان و با حیوانات اهلی شوند و با
آنکه با این عارضه همراه شوند و در کشتن هر سه قسم شپش یعنی شپش بدن و عمار و عمو و غن خاکش
و روغن زیتونی مضاعف و آب زیتونی پودرهای سوب تر که در درجه و بیان کرده ایم بیشتر استعمال

پارازیت

میکنند و در کشتن یک و اقسام مله و گنه و غریب گرفت شب گز و غیره در این آبام گردی استعمال می نمایند که از برك
و شامه های گل در یکی از نباتات طایفه سپیانتره موسوم به عاقره جاسا خه میشود و این گرد گویا در کشتن
پارازیت های انسانی نیز خیلی مؤثر بود مانند کلور و فورم و اثر که نیز همین خاصیت را دارند و استعمال بوردان سو
و اسید بوریک در کشتن پارازیت ها متداول است و با شباع شده از اسید بوریک یکی از کلمه های است که در
امراض جن جنی استعمال میشود و نیز تریخ یوفادان که عبارت از یک اسید و ه و از این بود مستعمل یکی از
دانشمندان است و هم چنین نطول ذیل را در دفع دنفیری نیز استعمال میکنند بگرد اسید بوریک یا گلبین
آب مکرر مدت هشت روز در این نطول مداومت نمایند

باری محصولات دفع بعضی پارازیت از قبیل اقسام دود و قنبا و غیره را سابقاً بیان نموده ایم و نیز در ذیل عوا
دفع پارازیت از قبیل جیره و ارسنیک و انقیون و گوگرد و غیره غالب نسخه های متداول آنها را ذکر کرده ایم و در
این در بیان میکنیم بعضی نسخه های قاتل پارازیت را که سابقاً ذکر نکرده ایم و مخصوصاً طریقی مداوای جرب
و سعفه را

پوماد دفع پارازیت (پوماد دفع شپش سر و زهار) معمولی
بگیرند پوماد نفتی ۱۰ استرات ۲۰ اکسید جیره ۱ مخلوط کرده به ادا می تریج کنند

محلول کشنده پارازیت بگیرند ۲۰ کلور و جیره ۱ کلورید راتاماتیک ۲۰ آب صاف ۱۰۰۰ تعفین
موه جیره (۱ در ۱۰) بقدر رنگین کردن حل کنند و این محلول را در کشتن اقسام مله استعمال میکنند و با عانت قلم
موه شکاف های که وجود این حیوان در آنها مکنون بود الوده نموده و بعد شکافها را مسدود میسازند و باید
در خاطر داشت که این محلول سم است

کاغذ کشنده مگس بگیرند ریشه کاسیا امارا ۱۰ جزء خورده خورده کرده و در مقدار آب مدت
ربع ساعت بجوشانند که ۱۰۰۰ جزء محصول حاصل شود و صاف کرده ۱۰۰ جزء شربت ساده اقرانند کاغذها
آب کش سطر یا هار وادگان الوده کرده بخشکانند و در وقت استعمال این کاغذ را با آب می نموده در بشقاب
گذازند

ابضالسنخه دیگر بگیرند ریشه کاسیا امارای خورده کرده ۱۰۰ مسحوق نوامیک ۱۰۰ مدت ربع ساعت
در مقدار آب بجوشانند که مصفای آن ۱۰۰۰ جزء شود و بعد در این مصفی ۱۰۰ جزء اسپند سنخوی مسحوق ۱۰۰
جزء قند حل کنند و کاغذ سطر آب کش را در محلول الوده کرده بخشکانند و در وقت استعمال با آب می نموده در بشقاب
گذازند

ابضالسنخه دیگر بگیرند آب صاف ۱۰۰۰ عسل ۱۰۰۰ امپیک ۱۰۰۰ حل کنند و کاغذ آب کش را در محلول الوده
نموده بخشکانند و بطریق مذکور استعمال نمایند

جوشانده برك گرد و جهت حفظ از مگس چون یک جزء برك گرد واد ۱۰۰ جزء
آب بجوشانند و صاف کرده و هر چیزی را که تان با این جوشانده الوده کرده باشند از گردین مگس محفوظ میمانند
محلول کشنده انسگت (هوام) معمولی بگیرند ریشه کاسیا امارای
نیم کوب کرده ۱۰۰۰ گرد مویج ۲۰۰۰ آب ۱۰۰۰۰ مخلوط کرده بجوشانند تا ۱۰۰۰ جزء محصول بدست آید و بر روی نباتات

فاسد شد بواسطه پوسیدن و اتز و غیره نطول کند

خروط معطر دافع کک بگزید گرد غافره چاه مسحوق از قنات پتاس ۳۰ مسحوق کلورات پتاس ۱ مسحوق صرلبه ۱ مسحوق صندل زرد مسحوق بلسان تلومکده مخلوط کرده با مقدار کافی لغاب صمغ خیر متحداً بخواند سازند و به مخروط از آن ترتیب دهند و در گرم خان بجا کنند و جهت منع از گزیدن شبانه کک در اطاق خواب این مخروطها را بسوزانند و در اطاق که فضا پیش از آن آمده است مطهر کعب باشد سوزاندن بدین مخروط کفایت میکند و این دود که کوه را نمی کشد ولی آثار داری حسن می نماید بطریق که در مدت شبانه روز خود بیرون نمی آید

گلپسره قائل نایار زیت معمول کامپتی بگزید اسید فینک ۱ گلپسره ۱۰۰ مخلوط کند و این گلپسره دافع جرب و دافع قبل است و نطول مقدار کمی از آن کفایت میکند و این مصنف میگوید گلپسره اسید فینک ۱۰۰ در ۱۰۰ را چون هر روز تمیخ نمایند موجب شفای سعه میشود ولی هر روز صبح ابتدا سرخ بصر با محلول مائے اسید فینک ۱ در ۱۰۰ بشویند و بعد با گلپسره مذکور تمیخ نمایند

اونگان کدش (اونگان کشنده یا زیت) بگزید اونگان ساده ۵۰ اگر کدش ۵۰ اسانس لوندا ۱ اونگان واذوب کرده و گرد و اسانس را مخلوط نمایند و در کشتن اقسام شیش تمیخ نمایند **عجین عنصلی دافع موش معمول الوسمی** بگزید گرد عنصل ۱ اینر بوی دبا کو کو و مخلوط کرده در کشتن موش استعمال کند

در اقسام مختلفه مصلی

اقدام دای جرب

پوماد دافع جرب معمول هیلریش بگزید گوگرد مصعد ۵۰ گرم کربونات پتاس ۱۰۰ مقطر و غیره با هم مکده ۵۰ گرم پیپه مذاب ۵۰ گرم کربونات پتاس را در آب حل کرده و با سایر مخلوط نمایند و این پوماد را در بیمارستان سنت لوتی در مداوای جرب این طریق استعمال میکنند هرگاه بیمار جرب در بعضی از اجزاء بدن دون بعضی بود ۵۰ گرم از این پوماد و با نایادتر اگر لازم باشد بقوت بروی اجزاء معلقه مالش دهند و اگر در تمام بدن بود ابتدا در جرب را در این صابونی فرو برند و مدتی در آن مکت کنند بعد با این پوماد تمام بدن را با قوت مالش دهند

مداوای معمول هاردی این مصنف میگوید در بیمارستان سنت لوتی ^{مصلی} بازن است که ابتدا در جرب را به حمام میفرستند و در شب با پوماد **هیلریش** بدن را و در جرب میکنند و در روز دوم نیز بطریق صبح در جرب حمام کرده و بعد هر بدن را با پوماد مذکور جرب می نمایند و در روز سوم در جرب را به حمام میفرستند در صورتیکه شفا یافته است و موافق حلاجی که کرده اند در ۵۰ نفر جرب مبتلی به جرب فقط در ۵ نفر این مداوای اثر یافته است و نیز همین مصنف میگوید موافق بعضی اخبار آنکه کرده ام موفق بر مداوای نعل شده ام و بواسطه آن در مدت دو ساعت در جرب شفا می یابد ابتدا هر بدن در جرب مدت نیم ساعت با صابون سیاه نطول کند تا تمام بدن پاک شود و بعد مدت

يك ساعت بايد حريضه زخام متوقف شود و در تمام اين مدت با كمال دقت بدن زامالاش دهند تا بشروع شده و شبانه اي ان بر طرف گردد و پس از اين مدت بروي همه بدن پوماد **هلميش** را مدت نيم ساعت بمالند و ثورات ثانوي اگر بر وز كند بواسطه استحيانات ساده بر طرف ميشوند

پوماد هلميش معمول و پي پي بگيرند گوگرد مسحوق و اگر كرم بونيات پتاس ابقطر مكد و گرم و از اين گرم مطابق معمول عمل كند و در هر قرح طهارت پوماد هاي گوگردى بجاي پيه مذاب و از اين را بايد استعمال نمود

مداوای معمول و درزی پوماد **هلميش** را با هم و زرش پيه مذاب مخلوط كند و تا مدت سه روز هر روز فربه بدن حريضه را با ان تمريخ نمايند و بعد تا مدت چند روز سه دفعه حمام گوگردى و چند دفعه حمام ساده استعمال كند و لباس هاي حريضه را با بخار هاي گوگردى بخورد دهند
پوماد دافع جرب معمول و پي پي اين پوماد را مصنف مذکور بجاي پوماد **هلميش** بخوبي ميتابد بگيرند گل پير ۲۰ گرم كبر ۱۰ گرم گل گوگرد ۱۰ گرم كرم بونيات سود ۱۰ گرم پوماد سازند
مداوای معمول و لينكس اين مصنف ميگويد بواسطه نطول سولفوراه كى مابيع مكد و در ذيل و عرض و ساعت حريضه مبتلى به جرب ششما ميابد بگيرند گل گوگرد ۱۰۰ اهك زنده ۲۰۰ اب ۱۰۰۰
مخلوط كرده بخوشا ننداعل تر كپ بر قرار شود و بعد بگذارند سرگ شده صاف روى از بواسطه عمل انحراف بر داشته در صريح رسم ياده حفظ نمايند

آ حريضه را بخام فرستند و تمام بدن را با صابون سپاه نطول كرده مدت نيم ساعت بمالند ۲۰ و از اين ساد و نيم گرمى مدت نيم ساعت استحمام نمايند ۲۰ روى همه بدن مابيع مذکور را نطول كرده و بگذارند خشك شده و مدت ربع ساعت بمالند ۲۰ و از اين حمام همه بدن را فربه و بخوبى بشويد و مدت اجراى همه اين اعمال زباده از دست نخواست و در اين مداو سولفوراه كى روى بدن بخار شده و يك طبقه تخمى از ان روى جلد متشكك شده و بجانب داخل نفوذ كرده و جوانات جربى و تخم هاي انرا ميكشد و كى از دانشندان هيچ تحول را در مداوای جرب استعمال ميكند در صورتيكه غلظتان دو مقابل كمر نباشد

مداوای معمول مصنف اين بنده هرگز نميگويم آنچه را كه هاردى و **لينكس** نوشته اند اغراق است هيچ قدر ميگويم كه روى اتفاقى محاذ كد جرب را در اين مدت قليل بتوان مداوا نمود بخصوص در صورتيكه حريضه و چند زمانى طول كشيده باشد و مداوای من بنده از قرار ذيل است حريضه ابتدا بايد بخام فرستاد و در اب گرم استحمام كرده و مدت نيم ساعت بگذرد و با صابون سپاه با صابون متداولى تمام بدن را بدقت بشويند و خوب مالش دهند تا همه جرك بدن پاك شود و بعد پوماد ذيل تمام بدن را الوده كرده مالش دهند بخصوص در وقتى كه حريضه غام باشد و مدت يك ساعت بگذارند بمالند و بعد شستند حمام خارج شود و لباس قبل از حمام را بنوشد و روز و نيم در حمام همه بدن را با پوماد تمريخ كند و پس از يك ساعت توقف شستن روى بدن را با لباس قبل از حمام خاص پي اهر و زي جامه را بنوشد و هم چنين تا مدت چند روز همه روز حمام رفته و همه بدن پوماد را تمريخ نمايد و پس از هر جامى لباس قبل از حمام را بنوشد تا شفاى كامل حاصل

شود و حقه احتراز از روز شورات ثانوی هر دو سه روز یک دفعه با صابون ضد جرب مذکور در ذیل نیز در کجا
هر بدن را بطول نمایند و هرگاه مرض مبرم بود و چند زمانه طول کشیده باشد لازم است سفوف ذیل را نیز بپاشند
و نیز لازم است که پیراهن زیر جامه را که هر روز عوض میکنند مدت دو ساعت در آب نمک خیسایند و بعد
باب شیرین شسته خشکانند و اگر مرض شدید بود لازم است هر روز در تمام بستران لحاف و شمد و مسک بالتر
و دوشک و غیره نمک طعام نرم ساینند و یا با زباد داده و شبها هنگام پالک کرده در آنها راحت نمایند

یوماد ضد جرب معمول مصنف بگزیند سولفات مس ۲ گل گوگرد ۲ گرم کره تازه ۲ و از این
علا سولفات را در ماهون چینی نرم صلابه کرده و کره را کم افزوده صلابه کند و بعد گل گوگرد را بپزیند صلابه
کند تاخیر متعده الاجزائی حاصل شود و چنانچه ذکر کردیم بطول نمایند

صابون ضد جرب با بضا معمول مصنف بگزیند گل گوگرد ۵ گرم صابون سفید
۵۰ اگر آب صاف ۵۰ گرم صابون را با غانت حرارت حمام مار به در آب حل کرده و گل گوگرد را افزوده بهم زنند
و حرارت دهند تا زباد قباب بخار گردد و چنانچه ذکر کردیم در دفع جرب بطول کنند

سفوف ضد جرب با بضا معمول مصنف بگزیند گل گوگرد مغسول ۲ گرم مس
۲۰۰ گرم اسانس ارچنی ۲ قطره مخلوط کرده در شش رسته مساوی بپزند و روزی یک رسته صبح و یکی
عصر در دفع جرب و قوبار و سیوریاز و سایر امراض جلدی مزمن سفوف کنند

مداوای معمول مبتدئ روز اول بگزیند گرد عرگرد حب الغار مکد یک جزء مخلوط کرده و
یک قاشق چای خودی بزرگ در قدری آب و با عرق کشمش مخلوط نموده بپاشانند و از پوفاد ذیل بطول کنند
بگزیند گرد عرگرد حب الغار مکد ۱۰ گرم گل گوگرد ۵ گرم کره نمکین ۱۰۲ گرم پوفاد سازند و این پوفاد را
باید بقوت در هر اجزاء بدن بخصوص اجزاء متبلی به ثوبه مالش دهند و اقل مقداری که در روز اول استعمال شود
۵۰ گرم باید باشد و روز دوم نیز سفوف را شامید و پوفاد را بطول نمایند و در روز سوم این اعمال را طرف
صبح باید جاری نمود و در عصر این روز عریض لباسهای خود را در محلی که خیلی گرم باشد خارج نموده و با آب گرم
و صابون سبز خود را پاک کرده و مجدداً با پوفاد تمیخ میکنند و بعد بخار آب را بر بدنش اورد میمانند و متدناً
درجه حرارت بخار را بر آید و میبایست که در جبهه مرض بتواند تحمل آنرا کند و مدت این حمام اقلانیم ساعت باید باشد
و بعد از این حمام مرض بدن خود را با آب صابون میشود

این مداوا در فترت شایع و متداول است و مدت آن سه روز خواهد بود

مداوای معمول کارناو این مصنف در مداوای جرب غسولات ذیل را استعمال مینماید

۱ بگزیند بن و رتاسوم بد و گوگرد مکد ۵ گرم آب صاف ۵۰ گرم حل کرده تغسیل نمایند

۲ بگزیند خاشاک ۵ گرم آب جوش ۵۰۰ گرم دم کرده صاف نمایند و ۵۰ گرم الکل ۳۲ درجه افزوده روزی دو

دفعه تغسیل کنند و مدت متوسط این مداوا ده روز است

۳ بگزیند اسانس نعناع اسانس اکلیل الجبل اسانس لوند اسانس لیمو مکد ۲۰ گرم الکل ۳۲ درجه مقدار کافی

مطبوع خاشاک ۵۰ گرم مخلوط کرده تغسیل نمایند و مدت متوسط این مداوا هشت روز است بوی مطبوعه

اما کن هر قدر طول مدت عمل تغسیل زیادتر باشد بهتر است و در بین مداوا استعمال حمامهای ساده اقلاد روز

بک دفعه لازم است و هم چنین تا چند نوبت پس از شفا با این استمال خام ساده مداومت نمود و از استعمال غسولات مذکور و بعضی نطولات اغلب ثبوت مجددی در جلد و بروز میکند چنانچه از استعمال غسول و اگر تا و بالکن و از غسول و هم جابهای اکتمائے ظاهر میگردد

مداوای معمول بورگبون بگزند کینا اگر گرم سوکر بونات پیاس ۵ گرم گوگرد ۵ گرم اسانس لیمو اسانس اوئند اسانس میخک اسانس ریحنی مکدا اگر گرم گلپسین ۵ گرم مطابق معمول پوماد سازند و زایل طرف صبح حمام صابونی و طرف عصر نطول با پوماد مذکور روزی ۳ بار صبح حمام ساده و عصر مجدداً نطول با پوماد روزی ۳ بار صبح حمام و عصر نطول معمول دارند

نباید فراموش کرد که حیوانات جرب و تخمهای آنها نوعاً در لباسهای مریش میمانند و ممکن است موزن را مجدداً و عود مرض شوند پس لازم است که لباسهای مریش را با دُر آب بشویند و بامدت سه یا چهار روز باده دهند و با موقت عقیده و **لینکس** از ۲ تا ۳ دقیقه آنها را تحت حرارتی آوردند از ۲ تا ۳ درجه زیر این

حرارت **سارکویت** (حیوان جرب) و تخم آنرا میکشد
اونگان دافع جرب معمول و بلکنون بگزند گل گوه ۵ گرم گوگرد زفت مایع مکده ۱ گرم صابون سه مذاب مکده ۵ گرم اونگان سازند

اونگان بلکنون که هیران در آن تغییری آید بگزند گل گوگرد ۵ گرم روغن باد ۵ گرم صابون سبزه مذاب گل گوه مکده ۵ گرم اونگان سازند و این مصنف با این اونگان عدد زیادی از مبتلایان بجر بامداد کرده است

پوماد ژانز بگزند گل گوگرد ۵ گرم سولفات روی ۵ گرم در شیشه خنثی سفید ۵ گرم صابون سبزه ۳ گرم پی مذاب ۵ گرم و یکی از دانشندان ۵ گرم سی گرم اسانس گردنایران میافزاید و مریش باید حمام رقیق و صابون بکشد و مالیده و با کپس حمام بدن را بخوبی مالش داده و بعد آب بشوید و ۵ گرم از پوماد مذکور را به بدن تمیخ نمایند

خلوط دافع جرب معمول هیرا بگزند روغن نفت الک مکده ۵ گرم بلسان پرو ۵ گرم اسانس اکلیل الجبل اسانس اوئند اسانس لیمو مکده ۵ گرم خلوط کنند

صابون گوگردی معمول مولارد بگزند روغن تیون ۵ گرم سولفور پیاسیوم سولفور سودیوم مکده ۵ گرم گوگرد پیسی ۵ گرم مطابق معمول صابون سازند و در دفع جرب مؤثر است

پوماد ضد جرب معمول بهارستانهای لپون بگزند پی مذاب ۵ گرم گوگرد مصعد ۵ گرم نو شاد و مسخوق زاج سفید مکدان ۵ گرم خلوط کنند

پوماد ضد جرب بگزند گل گوگرد ۵ گرم گرد خرق سفید ۵ گرم کربونات پیاس ۵ گرم صابون سبزه ۳ گرم پی مذاب ۵ گرم اسانس اوئند ۵ گرم خلوط کنند و در مدت هشت روز هر روز ۵ گرم نطول نمایند و این پوماد در انگشتان و بلش بک و بک و حتی خلی معمول بود

پوماد ضد جرب معمول البیرت بگزند پی مذاب ۵ گرم گوگرد مصعد ۵ گرم

بک و م در ضد چها

اسید سولفوریک اگر مخلوط کنند و هر روز از ماه اگر مخلوط کنند
پوماد کربوئوس بگیرند اسید سولفوریک گرم پیه مذاب ده اگر مخلوط کرده در دفع جرب
 تریخ نمایند

اب دافع جرب معمول رانک بگیرند گرد موئج ده اگر مدت ربع ساعت در ده
 گرم اب بجوشانند و صاف کرده عصاره کوکاره گرم اضافه نمایند و از ده تا ده گرم در حالت جودت
 روزی دود دفعه طول نمایند و یکی از دانشمندان پومادی قیپ مید هدا از یک جزء زیت اتری موئج
 ده جزء پیه حسن لبر و در دفع اختلالات پازیتی استعمال میکند

اب تنباکو بگیرند تنباکوه گرم مدت ربع ساعت در ده اگر اب بجوشانند و از پارچه صند
 کرده در دفع جرب استعمال نمایند

غسل خربق معمول سود پوز بگیرند خربق سفید ۱۲۰ گرم اب جوش ۲۰۰۰ گرم
 دم کرده صاف نمایند و در دفع جرب و سفیدی و ریگو استعمال کنند

غسل ضد جرب معمول دوبرلوئیت بگیرند صابون سپاه ۲۵ گرم گرد پش خربق
 سفید ده گرم اب داغ مقدار کافی مطابق معمول محصول سازند که بغلظت شربت بود و با کف دست با کمال
 قوت بر اجزاء بدن مخصوص در مفاصل اطراف ریه و کمر و پشت و شکم این محصول را مالش دهند یعنی باند
 که پوست شخص معلول تحمل میکند در مالش باید قوت بکار برد و این عمل را مکرر کنند بطریقی که در مواضع
 مذکور پس از مالش و هم و سوم و با چهارم حریف ظاهر شده و بعوض خارش احساس سوزش گردد همیشه
 دیگر ثبوت مجددی روزی یک مرتبه عمل مالش باید موقوف داشت و فردای آخرین مالش هم بدن را با ۱۲۰ گرم صابون
 سپاه طول کرده و بعد با اب داغ که در آن نیمی ۲۵ گرم صابون سپاه حل کرده باشند با کمال قوت بدن را بشویند
تریخ ضد جرب معمول لشکری و س بگیرند میعه سائله ۱۰ روغن زیتون ۵ مخلوط
 کنند و روزی یک دفعه صبح و یک دفعه عصر ابتدا بدن مریض را با صابون شسته و بعد با محصول مذکور تریخ
 نمایند

مخلوط ضد جرب معمول لپی بگیرند میعه سائله ۲ الک ۱۵ درجه و روغن زیتون
 مخلوط کنند و یک دفعه عصر و یک دفعه صبح ابتدا بدن مریض را با صابون شسته و بعد تریخ نمایند

در اقسام اسعفه

افا هدا و ای سعه

چون اسعفه بواسطه پازیت های غارچی شکل روزی یکبار لهماذ رمد و ای ان تدایی ذیل را باید جاری نمود
 آن تحریک پازیتها تم تعییر حالت جلد تا پازیتها شرایط زندگی خود را در آنجا نیافته تولید نشوند دفع
 کردن ثوری که بواسطه پازیتها حاصل شده اند عم بواسطه تدایی حفظ صحیح تر اپویتی مخصوصه مزاج
 شخص مبتلی به اسعفه را تعدیل کند
 پازیت های اسعفه ممکن است در مابین دو طبقه بشره و باد سطح جلد و یا در بین موها و در فولیکول های شعر

مسکن گیرند و در صورتیکه مسکن آنها در تنخ بشود و باد سطح خارج آن بود در تحریک آنها استعمال ادویه کشنده را بابت
کفایت میکند ولی هرگاه در ریشه مو و باد در فولیکولهای آن نسکا گرفته باشند علاوه بر استعمال ادویه کشنده
باز از بنای کردن مو در تحریک آنها ناگزیرند

استعمال روغن کاد در مداوی سعفه قبل از کندن موها جلد معلول را بایک طبقه

از روغن کاد پوشانند و این دو علاوه بر آنکه منع از نمو غاریها میکند و گاهی هم جزء خارجی آنها را تحریک مینماید
موجباً تقاضای جلد شعری شده و بصل شعری را نرم میکند بنحوی که کندن مو سهل میگردد و پس از استعمال
این روغن با مطبقاً قاعده معمول در کلاه زفت و با پانچ با باغات ادویه کتده موها را باید به کشند

طریقه استعمال کلاه زفت بگردد زفت سیاه زفت بودگونی مکده ۲۵ گرم باغات حرارت

ملایم خوب کتده و بعد ۲۵ گرم ارد گندم در مذاب مخلوط نموده و ۵۰ گرم سرکه سفید را گرم کرده کم کم
بر آن قرائت و بهم زنند و باین طریق محصولی بدست می آید موسوم به **داروی ضد سعفه**
و از این محصول بقدری که لازم است بر روی پارچه محکم کشته و بر روی جزء معلول منطبق میکنند و پس از
دوازده ساعت برداشته و جراحت را میشویند و این عمل از اعمال محتمل الاثر است زیرا در وقت کندن زفت
بیشتر موها پاره شده و از پنج کتده نمیشوند چه معبر موها غالباً متضاد با معبر کلاه میباشد و پاره شدن آنها در بین
موهای پاره شده ممکن گشته و چندی بعد به غده زنادی تولید میگردد

داروی ضد سعفه معمول و رد بنی بگردد نشاسته ۱۱ گرم زفت بودگونی ۲۵

گرم زفت سقری ۵۰ گرم ترابانتین ۵۰ گرم سرکه سفید ۲۵ گرم نشاسته و سرکه را مخلوط کرده بمجوشانند بعد
زفتها و ترابانتین را افزوده و پس از چند جوش از روی آتش بردارند و از پارچه محکم تریشهای چند ساخته و
بیک طبقه سطری از این محصول بر روی آنها بکشند و در مواضع معلول موها را مقراض کرده و تریشها را
بر روی آنها منطبق سازند و فردای آن روز این تریشها بطوری در مواضع معلول بر روی موها میچسبند
که بدون کتده شدن مو برداشتن آنها محال است و باغات اسپاتول این تریشها را بردارند و در جای آنها روغن
زیتون مالیده و با کاغذ یا پارچه فاده نمائند و استعمال این تریشهای چسبند و مالیدن روغن زیتون مکرراً
باید استعمال نمود تا جلد مو در همان پاک جلد طبیعی حاصل کنند و نوعاً احساس الم در استعمال این تریشها خیلی
کمتر از کلاه زفت است و موافق تجارب که در یک از بیمارستانهای لئون کرده اند از ۵ تا ۲۰ دفعه باید این تریشها
استعمال کتده تا شفای کامل حاصل شود و در هر هفته از دوتا سه دفعه میتوان آنها را معمول داشت

طریقه کندن موها با انگشت در این طریقه که معمول برادران ماهون است بهمان

طریق که صرغ را در دست میگردد و موهای مریض را میکتد یعنی اول موها را شانه کرده و بعد انگشتها گرفته میکند
و قبل از این عمل باید پوفاد قلباً برادران ماهون را استعمال کرد باین طریق که اولاً از ضماد عملی مواضع
معلول را پوشانند تا کوره هائرم گردد و بعد با صابون شسته و پو مواد را استعمال کنند چه از استعمال آن
کندن موها سهل میگردد بنحوی که با انگشت و با پانچ کوچک مخصوصی بسا می توان آنها را کتده و پس از
کندن موها اگر قلباً برادران مذکور را استعمال کنند

پو مواد برادران ماهون معمول فیکری بگردد پی مذاب ۱۱ مستحق کرپونان سو

در یکصد چنانچه

اهك شكفت شده ۲ مخلوط کنند و بر وی اجزاء معلوله ترنج نمایند

گرد بر اذنان ماهون ابضا معسول فیکری بگیرند مسحوق خاکستر چوب تان ۳

مسحوق زغال چوب ۱ مخلوط کرده پس از کندن موها هر روز در دهن نمایند

طریقه معسول باذن در مداوای سعفه این مصنف در اول مضامین ص ۱۰۰

استعمال مینماید تا کوره هائیم شده و بعد با صابون آنها را میشوید و پس از استعمال آنها با پوماد روغن کادو

یا روغن کادو خالص مواضع معسول را ترنج مینماید تا حسن جلد کم شود و موها بسهولت کنده شوند و بعد

با غانت پنس مخصوصی موها را از پنج میکنند و پس از کندن موها بلافاصله غسل بے کلورور جیوه را ^{استعمال}

مینماید و پس از چند روز پومادی بد معده فی و در حالت سپکوز پس سعفه گاه لازم است که جهت حصول

خدا رت اترسول فوریک روی جلد نطول کنند

پوماد روغن کادو بگیرند پیه مذاب ۱ روغن کادو ۱ مخلوط کرده در مداوای سعفه استعمال کنند

غسول بی کلورور جیوه بگیرند بی کلورور جیوه ۱ آب مقطر ۱۰۰ حل نمایند و این محلول را

که سم است در مداوای سعفه و هر پس تو نسوران هم بطور غسول و هم بطور رزاده پس از کندن موها

استعمال میکنند

پومادی بد معده فی معسول باذن بگیرند پیه مذاب ۱ اگر متری بد معده فی ۱

سانتی گرم گلیسرین روغن با دام شیرین مکدی گرم مخلوط کرده و در دفع سعفه نطول کنند

طریقه کندن موها با پنس الی که در این طریقه احساس میشود خیلی کمتر از کلاه زفت

است و زیاده تر از کندن با انگشت نیست و با اثر این عمل مطمئن تر از آن دو طریقه است چرا که گذشت از موها

پزها را نمی توان کند بدون آنکه یکی از آنها باقی ماند و چون در این عمل پنس متعارفی کافی نیست یکی از

دانشمندان موسوم به **د فلیس** پنس مخصوصی اختراع کرده که چندان اختلافی با آن ندارد و فقط نوک

شاخه های این پنس فالیده و از سه تا چهار میلی متر قطر آنها است و چون بر آنها فشار دهند سطوح داخلی آنها

که تقریباً باندازه یک سانتی متر عرض می رسد و ندانه ها خاد و بی نده نیستند و وی هم افتد و انتهای آن از سطح

خارجی هر یک از دو شاخه مانند مقراض ^{شده} است و شخار در انتهای الت تقریباً یک میلی متر است

و یکی از این دو شاخه در حرکتش متعقب است و در این ثقبه کوچک که دایره است نقطه کوچکی که ثابت است

و در شاخه دیگر می آید و در مجادلات آن است داخل میگردد

در اجرای عمل بهتر آن است که عامل به نشیند و سر هر پنس را بر وی زانو گذاشته و پنس را بدست راست مثل

قلم بگیرد و دست چپ را در محلی که کندن موها مقصود است منطبق کند و بواسطه ایام و سبب به جلد را

بکشد تا نه لغز و بدون زحمت موها کنده شوند و لازم است قبل از کندن موها با صابون بشویند و وقت

کندن موها را از معبر طبیعی ایشان بیرون کشد و در هر دفعه زیاده تر از دو و چهار باشد و پس بگیرد همین

باندازه دو سه سانتی متر هر جلد را در وقت کرد چند لحظه عمل را متوقف سازد و در ای افح یا از پت مثلا

محلول سوبلیمه را با بر و س نرم و با اسفنج و با قلم مو در آن محل نطول کند و بعد شروع در عمل نماید و باندازه

مذکور که عمل کرد چند لحظه صبر کرده و در ای افح یا از پت را نطول نموده مجدداً شروع در عمل کند و هم چنین

طریقه کندن موها با پنس

و چهار پنج ساعت پس از کندن موها پوماد کشته یا رزیت را باید تریخ نمود و با زدن پوماد دروغی که در آنکه سابقاً ذکر کردیم تریخ میدهد و اگر اوقات پوماد تریخ معدنی اینرا استعمال میکنند

بقول کلی ابتدا باید سر را پاک کرده و کوره های آبی را داشت و موها را با نازده و سه سانی مطرچید و بعد

یک طبقه از دروغی که اینها منطبق نموده که گذشته از آنکه یک جزء از پارانته ها را میکشد حس جلد را کم کرده و

کندن موها را آسان می نماید و فرای آن روز موها را بکشد و نوعاً موافق وسعت محل معلول و حساسیت علیل

عمل کندن موها در یک ناینج مجلس باید جاری شود و در هنگام عمل با محلول سولیمیه با غانتی و پس تغسیل نماید

و همین غسل را پس از آنکه عمل کندن موها با انجام رسیده ناد و سه روز صبح و عصر جاری دارند و بعد بعوض آن با

پوماد تریخ حاصل شفا می نماید و مل تریخ کنند و نوعاً کندن موها در یک دانه مکفی نیست و باید دانه و سه دفعه و گاه

زیادتر این عمل را معلول داشت

پوماد قلبانی دافع سعفه معمول بگیند پتاس بازاری و اسپه مذاب

مخلوط کنند

تریخ ضد اء العلب معمول لای بگیند الک ۴۰ درجه ۵۰ گرم اسانس ترابانتین ۵ گرم

اما پتاک ۵ گرم مخلوط کنند و میتوان بجای این تریخ نسخه ذیل را استعمال کرد بگیند الک ۴۰ درجه ۵۰ گرم سولفا

کین ۱ گرم اسانس برگاموت ۱۰ گرم اسانس نیرگرن ۲۰ گرم مخلوط نمایند

غسل کشته یا رزیت معمول لافارک نیم آبگیند اب مقطر ۵۰ گرم سولفا

مس ۵ گرم حل کنند نیم ۲۰ بگیند اب مقطر ۵۰ گرم سولیمیه ۵ گرم حل نمایند و در دفع ماننا اگر استعمال کنند

طریقه معمول مالاگود رمدای سفید چون طرق مذکور در رمدای سفید

نوعاً کامل نیستند یکی از دانشمندان موسوم به **مالاگو** طریقه ذیل را استعمال میکند و چنین میگوید تقریباً

در مدت هشت دقیقه بواسطه این مداوا شفا می نماید حاصل می گردد و این مداوا عبارت است از استعمال سولفا

بجای یک اهاک و تری میگوید زباده از یک دفعه استعمال این دانه و مواضع معلول لازم نیست و فقط در دو نفر مختار

شدم که دوا را با فاصله چند روز مکرر استعمال نمایم و در اکثر مواقع دوا را بشکل خمیر نرم و گرمی با غانت قلم مو باید

استعمال کرد و اثر آن مانند دانه کسینک و محرق ظاهر میشود و در صورتیکه سعفه بصورت قطعات متعدد و

متفرق ظاهر گردد باید وقت کرد که خمیر مذکور به اجزاء سالم برخورد نکند و لازم است که موها را بقدری که ممکن است

با کمال دقت بتراشند و بعد خمیر را در حالتیکه خیلی داغ باشد استعمال کنند و هیچ نتیجه شومی از آن حاصل نمیشود

و بگذارند در مدت شش تا هشت دقیقه بماند و در این مدت علیل به بوجه احساس می نمیکند و بعد دوا را تری

و با غانت قلم موی مبلول در اب خالص با کومپرس مبلول بخوبی جلد را پاک کنند و این دانه را مرکب است از سولفا

خسک اهاک و اهاک تازه شکفت شده که این دو ماده را با هم متحد کرده و ملح اهاکی را که دارای بن مضاعفی است بسازند

و از اقوام تریخ قریب دهند و اهاک تازه شکفت شده را با سولفا و بجالت گرمی باید مخلوط کنند و تریخ

سازند چنانچه این سولفا و تریخ شدن متعین میگردد

مداوای معمول پتیل بگیند سود بازاری ۵۰ سانتی گرم اهاک شکفت شده ۵۰ گرم پتیل مذاب

۱۰۰ گرم پوماد سازند و تری بگیند اهاک ذله ۲۰ گرم زغال مسوق ۱۰ گرم گرد سازند

در کسب چنانچه

استد موها را به بلندی هفت مایل مطر از سطح جلد به چند بواسطه استعمال ضماد دارد بزرگ کوره ها را نرم کند و بواسطه
شستن با آب و صابون و با محلول رقیق سود سر پاک کند یعنی این عمل را پس از شستن و استعمال ضماد اجزا نماید
و پس از آن هر شش با هشت روز نشانه و بعد شروع در استعمال پوماد در هر اجزاء معلول کند و روزی زیاده از پاک
دفعه تمیخ نه نمایند و پس از آن هر شش با هشت روز نشانه را با پوماد چرب کرده و با غانتان و آب و صابون سر را بخوبی
پاک کند و حقه حصول شفا بر اعمال مذکور مداومت نموده و تا شش هفته و دو ماه و گاه زیاده تر هر دو روز یک قبضه از گرد
در مابین موها بپاشند و کم کم التضاعف موها بجلد کم شده و به هولت میتوان آنها را با پنبه از پنج کند و همین که هر اجزاء معلول
کاملاً برهنه شدند کفایت میکند هر دو یا سه روز سر را با پوماد مذکور چرب کند و لیکن پاک کردن باید کمال دقت را
حریص داشت

پوماد ضد سعفه معمول پنبه بگیرند اکسید سرخ چوبه ۱۰ گرم کربونات خشک سود گل
گوگرد مکده ۱۰ گرم سولفات روی ۱۰ گرم تربید معدنی ۱۰ گرم پیه مذاب ۱۰ گرم بدقت مخلوط نمایند و هر شب اجزاء
معلول را با این پوماد چرب کرده و فردا صبح با آب گرم و صابون بشویند
پوماد کربونات مس معمول هوت بگیرند کربونات مس ۱۰ پیه مذاب ۱۰۰۰ مخلوط کنند
در دفع سعفه ابتدا سر را با غانت ضماد و شستن با آب و صابون پاک کرده و موها را تراشیده و بعد این پوماد را
استعمال کنند

مخلوط ضد ماننا اگر معمول بوشار بگیرند اسنان متبلر سرب ۱۰ گرم سر شرباب ۱۰
گرم اسنان را نرم نمایند با سر شرب مخلوط کنند و هر شب اجزاء معلول را با این پوماد بپوشانند و این مصنف
میگوید از استعمال مخلوط مذکور فواید زیادی در دفع بعضی اقسام ماننا گردیده اند و نیز در دفع سعفه استعمال آن
مفید است

پوماد ضد سعفه بگیرند کلورور چوبه ۱۰ اسنان مس ۱۰ پیه حنظل ۱۰۰۰ مخلوط کرده صلابه نمایند
در دفع سعفه اول سر را با غسول صابون بشویند و بعد این پوماد را بمقدار کم هر دو روز تمیخ کند

غسول ضد سعفه معمول بازلو بگیرند سولفور متبلر سود بوم الکلی مکده صابون
سفید رنده کرده ۱۰۰۰ صابون را با سولفور مخلوط کرده صلابه نمایند و الکلی را افزوده و بعد کم کم آب هک
را اضافه کنند و پارچه را در محلول الوده نموده سر را محاط سازند و بعد از شب کلاهی از آبپوشانند و پس از دو
روز سر را باز نموده و با صابون و آب گرم شست و جدّاً بطریق مذکور عمل کنند و این عمل را مکرراً باید معمول داشت
پوماد کشنده یا رازیت معمول گاو بگیرند بیه کرمات پیاس ۱۰ پیه حنظل ۱۰۰۰
مخلوط کنند و در دفع سعفه استعمال نمایند با این طریق اول با غانت ضماد های ملین کوره ها را بزدند سر را
مکرراً با صابون و آب گرم بشویند و موها را مقرر کرده و با بقیه تراشند و سر را بخوبی پاک نمایند و صبح و شب با
پوماد مذکور نطول کنند و کندن مو در این جا فایده ندارد

مخلوط ضد راء الثعلب معمول لایق بگیرند تعفین صابون بله ان فواید و اتمه
مکده ۱۰۰۰ الکلی فوری ۱۰۰۰ مخلوط کنند و صبح و عصر نطول نمایند و جزء معلول را هر سه روز یک دفعه بترانند
نم ۳ بگیرند تعفین نافع حرا تعفین فلفل شکرکی تعفین زایح مکده یک جزء مخلوط کنند هرگاه مخلوط نموده فایده

بنفشه روزی یک تادود دفعه از این مخلوط نطول نمایند
غسول ضد هرپس تونشوران معمول انجن طبی بر تانی بگیرند
 محلول غلیظ پتاس کستیک ۵۰۰ اید و ریاسپوم خالص ۱ حل کنند و موها را از پنج مقراض نمایند و باین محلول
 بروی محل معمول نطول کنند و پس از ده دقیقه باغسول ذیل بشویند بگیرند بکلو و در زبیق آب مقطر
 ۵۰۰ حل کنند و محلول اولی قوی الاثر است و در هر پاد از پنهان نفوذ نمایند و باین طریق در صورتیکه در محل
 مبرم بود در مدت شش تا هشت هفته شفای یابد

غسول اسید کرومیک معمول پوردون بگیرند اسید کرومیک آب
 مقطر ۱ حل کنند و در سعفر سپر سپر و سعفر تونشوران و سپکوز پس هر روز غسیل نمایند

حرفان

در بیان نشاسته و نشاسته

در این در بیان میکنیم نشاسته و اقسام آن از قبیل نشاسته سیب زمینی و آراودوت و قپوکا و موساش
 و ساگودا و نیز آرد و سبوس و گلوتن و محصولات آنها را بیان خواهیم نمود

نشاسته نشان فیکول (امیدون) آن فکولا (امیلوم) ای امولون
 عبارت از گردی است سفید و بی بو و تقریباً بی طعم و غیر محلول در آب سرد ولی در آب جوش یک جزء از آن
 حل شده و محصولی بشکل لزناک حاصل میگردد و نیز در الکل و اتی و اقسام زیت این جسم غیر محلول است در
 مجاورت هوا فساد ناپذیرند و وزن مخصوصش ۱۰۵۰ و نشاسته را چون در مجاورت هوا خشک کنند در ده
 جزء از آن یک جزء آب خواهد داشت ولی اگر در حمام مار به خشک کرده باشند قدری آبش کمتر خواهد بود در صورتیکه
 اشباع از رطوبت شده باشد در ده جزء ۱۰۰ جزء آب دارد و بعضی از اقسام نشاسته بواسطه بدای و بعضی دیگر
 بنفشه قلی و برخی بنفشه مایل برخی میگردند و نوعاً همه اقسام آن بواسطه اسید نتریک تولید اسید اسکلیک
 میشوند و بواسطه عمل تخمیر و انشاش مبدل به قند میشوند و نیز در طایفه گرامینه یعنی غلات از قبیل گندم
 وجود و سر و ذرت و برنج و نیز در طایفه لگومینوز از قبیل نخود و لوبیا و باقلا و تنه درخت طایفه پالمیر (نخیلات) از
 قبیل ساگو و سیکا و لاف و بعضی پشه های بصل مانند مثل سیب زمینی و خسی الثعلب و در پشه های طایفه امومه
 و طایفه افوریا سه مقدار زیاد دارای نشاسته میباشند و بیابند است که در اکثر اوقات نشاسته محتوی در آن
 نباتات با ماده سمی همراه است

بسیار از نشاندان هر یک از ذرات نشاسته را مانند دانه تصور کرده است که دارای غشائیه بود محتوی یک قسم
 صغیر مسمی به نشاسته و پاد کترین و امر و ثابت شده که هر یک از ذرات نشاسته مرکب از یک سلسله از کرم های
 بسیار کوچک غشائیه شکل بود و متحد الطبیعه و باین کرات کوچک در مواقع معینه تغییرات ذره وارده می یابد
 و آنها را مبدل به د کترین میکند

تقریباً صفات و خواص همه اقسام نشاسته یک است و اقسام مستعمل در طب عبارتند از نشاسته غلات و نشاسته

نشاغلان

فالو

نشاغلان

آلات

کلی

سبب زمینی را اورویت که یک قسم نشاسته هندی است و از طایفه امومه اخذ میشود و تپوکا و موساش که از طایفه او فوریا سه گرفته میشوند و ساگو که از بعضی اقسام غلات را اخذ میکنند

نشاسته غلات امیدون (و کول امپلاسه) این قسم نشاسته از قدیم ایلام معروف بوده و گویند وادریزه که از خرباز بحر الروم است طریق ساختن آن آکسف کرده بودند و اگر چه در بسیاری از نباتات وجود دارد ولی چون نوعاً از بزر و غلات اخذ میکنند لهذا نشاسته غلات نامیده میشود و مانند سایر اقسام نشاسته همی است خشن الملمس غیر محلول در آب سرد و در آب جوش یک جزء از آن حل شده و پس از سرد شدن یک قسم لرزانگی رنگی حاصل میگردد موسوم به **فالوده** و **امپوا** و بواسطه بد رنگی حاصل نمیشود و معرف عمده بد است و این قسم نشاسته نیز در کل غیر محلول میباشد

طریق اخذ نشاسته در دوا ساز خانه فاجعه اخذ نشاسته با رنگندم و آب خپری میسازند و در پارچه نازکی می پیچند و موپیزای وی طرفی گذاشته و در وی آن این خپری را با قدری آب کم مالش میدهند تا تمام ماده نشاسته خپری خارج گردد و در ظرف جمع شود و بعد بواسطه عمل انحراف آب روی محصول مجتمع در ظرف را دور ریخته و نشاسته را مجدداً با آب شستنی خشکانند و لحه رکارخانه جات نشاسته سازی گندم و بخصوص جودا در آب می خیسانند تا به حد تعفن رسد و دانه ها منشق گردند و بعد بواسطه اعمال مخصوصه نشاسته را اخذ کرده و بشکل قطعات مربع و یا گرد می خشکانند و در ایران کلبانوهای خانه همین طریق نشاسته را میسازند و در طب لرزانگی نشاسته را مانند ملین صدوی استعمال میکنند و در میان ما مردم ایران فالوده یکی از عصیانهای نیکو است و در خارج مطبوخ نشاسته را در ردادی و در ساختن آلات جبرجاری بند و پی حقنه و ذوقان متداو است و هم چنین خدمات ملین بان میسازند

نشاسته سبب زمینی این نشاسته را از سبب زمینی که از طایفه **سلانه** است اخذ میکنند و سبب زمینی را بطور غذا بیشتر استعمال میکنند تا بطور دوا **آرا اورویت** این نشاسته را از **ماراننا اندیکا** که از طایفه **امومه** است اخذ میکنند و سفیدی آن از نشاسته گندم کمتر و سنگین تر و سخت تر از آنست و خشونت ملمس کم تر از آن و ذرات این نشاسته غیر منظم و مقاومت و شفافیت آن بیشتر از نشاسته غلات است **آرا اورویت** را از ریشه **ماراننا** همان قاعله که در نشاسته غلات ذکر کردیم استخراج میکنند و مانند نشاسته سبب زمینی استعمال میگردد

تپوکا که نشاسته مانپوک نیز نامیده میشود عبارت از نشاسته است که از **راتر و فاما نیوک** استخراج میگردد و این نبات که از طایفه **او فوریا سه** است درخت کوچکی است از محصولات برزیل که در گان و در جزایر آنتیل نیز عمل میابد **تپوکا** گری است دان دان و دانه ها پیش صلب و باارجماعت و در آب سرد جهم شده و قدری از آن حل میگردد چون در آب جوش آن را میخته کنند ماده حاصل میگرد و شفاف و دارای لزجت مخصوصی در ساختن این نشاسته ریشه **راتر و فاما نیوک** را رنده کرده در آب میشوند و بعد محصول را در دوی صفحه آهنین با عانت حرارت می خشکانند و در چین خشکاندن قدری از آن پخته شده و نشاسته را بشکل ذرات غیر منظم متشکل میسازد و محل استعمال این

تبع

الحا

قسم نشاسته مانند سایر اقسام است

موساش که نشاسته خالص مانوک نیز نامیده میشود مانند تنیوک از مواد غذایی است ولی باقی در آن و مان موساش با دارد مانوک میسازند و از دیش مانوک بعضی محصولات غذایی دیگر اخذ می نمایند و قیل و کاسا و غیره

ساگو یک قسم نشاسته است که از خیدن قسم درخت طایفه پالم بر مخصوص ساگو فارینفر اخذ میشود و از جزایر ملوک بفرنگستان می آورند و عبارت از نشاسته است بشکل دانه های مدور کوچک سفید رنگ و با خاکسری سرخ رنگ و خیلی صلب و با ارتجاعیت و نیم شفاف که با انگشت به صعوبت میتوان این دانه ها را خورد کرد و این نشاسته بی بود دارای طعمی تیره و قابل به شیرینی می باشد و دانه های آن بواسطه آب جوش جهم شده و شفاف میگردد و شکل بد و پر خود را حفظ میکنند و محل استعمالات این قسم نشاسته مانند سایر اقسام است

ترکیب کیمیا ئی همه اقسام نشاسته یکی است و با هم اختلافی ندارند مگر بواسطه حجم و شکل دانه ها و هم شان بیک درجه تغذیه می نمایند و در تحت اثر دما ساز خراقی و پاکر اسی تمام نشاسته ها مبدل به گلیکوز میگردد و نشاسته گندم و نشاسته سیب زمینی را در ساختن گلیکوز و در کسین بیشتر استعمال میکنند و نوعاً در و نشاسته در سطوح متبلی با خلا حکه و ثورات متداول در میان طبایع می باشد و گاه ده جزء نشاسته را با یک جزء کافور مخلوط کرده و در می نمایند و فرنی که دارای قوام مناسبی بود با مسحوق صمغ عربی مخلوط کرده و آب جیره را با آن میسازند و چون قابل تخمیر و تعفن نیست استعمالش بطور ضما د شایسته است بالآخره نشاسته از عوامل مغذیه و ملین است و استعمال آن در و دم معا خیلی شایع و از اشکال ارزانک و حقه و زندق و حمام و ضما د و غیره استعمال می نمایند

الحا

در کسین عبارت است از نشاسته بوداده و در کسین بدین جهت نامیده میشود که سطح پولاریزاسیون خود بدست بجانب چپ منکسر میکند چه در کسین از رنگ آبی یعنی دست راست می باشد و در ساختن آن بگرد نشاسته مقدار منظور در حمام نقره و پاکسول چینی بریزند و با عانت حمام شن بود دهند بطریقی که از ده تا هشتاد درجه حرارت بیشتر وارد نباید و متصل بهم زنند تا محصول رنگی حاصل کنند مایل به زردی و بواسطه آب بد و از آب رنگ نشود و بعد محصول را با مقدار آب مخلوط کنند تا بقوام شربت غلیظی گردد و از آب جیره را با این محصول میسازند و در کسین در آب و الکل با دار محلول و در الکل با آب غیر محلول است

تیرن نشاسته معمول بیمارستان های پاریس بگرد نشاسته سیب زمینی و گرم آب مقدار کافی نشاسته را در آب گرم سرد امتحان کنند و مابقی آب جوش آورده مخلوط نشاسته را در آن داخل کرده بهم زنند و تا یک ربع ساعت بجوشانند و بعد با موی صاف نمائند و مقدار آب باید بقدری بود که محصول میوه گرم باشد و این تیرن که غذاییت کرم ارد مانند ملینات استعمال میگردد

ضما د نشاسته مطابق کل کس بگرد نشاسته سیب زمینی آب و هشت جزء آب جوش آورند و نشاسته را در د و جزء دیگر امتحان کنند و بر آن قرار دهند و چند لحظه بجوشانند و متصل بهم زنند و بگذارند نیم گرم شده ضما د نمایند و ضما د از د و جزء نشاسته غلات را به همین طریق میسازند و این ضما دات که ملین اند بر ضما د از د و جزء دیگر دارند زیرا که پی تریش میشوند و بوی نامطبوع آن را ندارند و مانندان موجب بروز جوش های اریتمی و اگر مله در د و جزء دیگر دارند

حمام نشاسته معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند نشاسته گندم ۵۰ گرم
آب ۵۰۰ گرم نشاسته را در آب آمیخته و در آب حمام ریزند و این حمام را مانند ملینات در اختلالات هضمی استعمال
میکنند و در بیمارستانهای پاریس ابتدا نشاسته را در ۵۰ گرم آب سرد آمیخته و بعد ۵۰۰ گرم آب جوش کم می
آید و سپس در آب حمام داخل می نمایند

فالعلاج

لرزانك نشاسته (فالوده) بگیرند نشاسته ۲۰ گرم در قند ریاب سرد آمیزند و ۵۰ گرم آب را
قد باشد جوش آورده و محصول را بر آن افزوده بهم زنند و چند لحظه بجوشانند تا نشاسته پخته شود و مایع
که مناسب بود افزوده در قالب ریزند و این لرزانك را مانند ملینات صدوی تجویف می نمایند و چون محصول را
در حالیکه گرم است از ترش پلا بگذرانند فالوده حاصل میشود و راحت الحلقوم متداولی نیست
همین لرزانك مذکور که قوامش رتبه تر و عطرش بیشتر است و از اشکال قطعات معین بریده و از قند مسحوق و
نشاسته محاط می سازند

زرق نشاسته معمول ما را بگیرند نشاسته ۲۰ گرم آب مقطر ۵۰ گرم مخلوط کنند در سوزا
جراحی بولی و مهبلی در هر هنگامهای آن از چهار تا هشت مرتبه در عرض روز پس از آنکه مریض بول کردند
نمایند

ایضا زرق نشاسته بگیرند نشاسته ۵۰ گرم عرق کاهوه ۵۰ گرم صمغ عربی مسحوق ۱۰ گرم مخلوط
کرده و از چهار تا هشت دفعه در عرض روز زرق نمایند و در دم مهبلی سوزاک قطعه پنجه را بشکل شیان مهبلی
که قدری راز بود بسازند و در این مخلوط الوده کتد و در مهبلی داخل کرده بگذارند تا صبح و عصر عوض نمایند
و نیز شیان مهبلی پنجه را در مسحوق نشاسته الوده کرده در این موقع استعمال میکنند

محلول ضد اکرها معمول دورژی بگیرند رگستر ۱۰ گرم آب جوش ۵۰ گرم
حل کنند و کوپرس را در محلول الوده کرده بمجل معمول منطبق سازند

پالامود معمول سوریان بگیرند مسحوق کاکاوی بوداده ۵۰ گرم اردی بیج نشاسته سیب زمینی
مکده ۵۰ گرم مسحوق صندل سبز ۲۰ گرم مخلوط کنند و این مخلوط را که از مواد مغذیه مطبوع است با شیر و آب
داخل نموده استعمال می نمایند

خروج

قانونت عربی معمول دوزولت بگیرند مسحوق حصى الثعلب ۵۰ گرم مسحوق
کاکاوی مسحوق بوداده بلوط شیرین اردی بیج مکده ۵۰ گرم نشاسته سیب زمینی ۴۰ گرم مسحوق قند سفید ۲۵۰ گرم
قد و نیل داره مخلوط نمایند و این مخلوط را که نیز از مواد مغذیه مطبوع است با شیر مخلوط کرده استعمال
میکنند و میتوان بجای مسحوق بلوط بهمان دوز اردی بیج استعمال نمود و با آنکه هیچکدام از اجزاء این محصول را
از عربستان نمی آورند از آنجا که نامیده اند

باز

نشاسته مشرق معمول هارو بگیرند اردی بیج مسحوق قند سفید مکده ۲۰۰ گرم نشاسته
ساگو ۱۰۰ گرم مسحوق حصى الثعلب ۲۰۰ گرم مسحوق کاکاوی ۵۰ گرم نشاسته سیب زمینی ۱۰۰ گرم مسحوق سریش خشک ۲۰۰ گرم
قد و نیل داره مخلوط کنند و مانند مواد مغذیه مطبوع با آب و با شیر استعمال نمایند

دیگامبا بگیرند مسحوق قند سفید ۲۱۰ گرم نشاسته سیب زمینی ۱۲۰ گرم اسفود (ایو و قتی) آن گندم است

باز

گلوتن

۸۲۹

که در کوهستان زراعت میشود ۹۲ مسحوق بوداده کاکاوی کاراکی مسحوق بوداده کاکاوی مارا نپان مکده ۳
و نیل او نیل را با قند مخلوط کرده نرم صلا به کنند و با سایر اجزاء مخلوط نمایند و کرم ایتو عبارت است از او نیل
که بخار پنجه شده و خشک کرده اند و این محصول از مواد مغذیه مطبوع میباشد و مقداری از آن را باب و یا شیر مخلوط
کرده می زنند و فرغ می سازند که خیلی گوارا است

پوتاژ ساکسی محمول هائیر بگرنه دارد برنج ۱۳۳ مسحوق قد سفید ۴۰ مسحوق دارچینی ۱۰
کند و قدری از این محصول را باب و یا شیر پنجه مانند فرغ مطبوعی استعمال می نمایند

اردغ دقیق فارین آ فارینا مسحوق هر یک از غلات را ارد می نامند و مقصود از ارد مطلق
ارد گندم است و همه کس میدانند که چون ارد را باب خیر کرده و با غانت خیر ترش بگذارند تا ترشیده و حالت تخمیر
در آن برود نماید و بعد از آن چون نموده در فرغ یا تود و ساج و غیره به پیزند نان حاصل میشود که عذرا برای جمیع
طوائف متمدن نوع بشر است و در همان اقسام آن نان سنگک که معمول اهالی مشرق بخصوص مردم ایران است
از همه بقی و لذیذتر و سهل الهضم تر است

ارد مرکب است از سه ماده اصلی یعنی نشاسته و گلوتن و سبوس و ه اجزاء آن دارای ه تا ه جزء نشاسته و ه تا
۴ جزء گلوتن و آ تا ب جزء سبوس میباشد و علاوه بر ه جزء از ب تا ج جزء قند و کترین و از آ تا ب جزء البومین و
۱ جزء ماده دسم و آ تا ج جزء رطوبت دارد

ارد گندم را گاهی در ساختن جویب بکار می برند و نیز مانند فاذر هر بار شکنه و ملاح معدنی استعمال میشود
و ضمادات محلل و غیره با آن می سازند و همچنین ارد جو و ارد سگل را بطور مضاد استعمال میکنند و یا ارد دوسر غلب
اوقات یک قسم فرغ می سازند جهت تغذیه نازنین و سبوح الهضم تر از فرغ ارد گندم است و در این سنوات اخیر
از ارد ذرت در دفع اختلالات صدادی تجکيدات می نمایند

ارد ملین بگرنه دارد بزرگ ارد سگل ارد برنج ارد جو مکد یک جزء مخلوط کنند
ارد محلل بگرنه دارد حله ارد با قلا ارد ترمس ارد کرسنه مکد یک جزء مخلوط نمایند و هر این ارد را بطور
ضاد استعمال میکنند

گلوتن (تریپتسین) که فیبرین نباتی و نیز سریشم نباتی نامیده میشود عبارت از جسم
مخصوصی است خاکسری رنگ و طعم و دارای بوی مینی و در صورتیکه تازه باشد با ارتجاعیت زیادی چسبیده
که بدست شخص میچسبد و چون با غانت حرارت افزا خشک کنند شکنه میگردد و غیر محلول در آب و اترو اجزاء
دسم ولی یک جزء از آن محلول در الکل و قلیات ثابت و اسید استیک و اسید کلورید و یک میباشد و بواسطه
الکل سه ماده متمایز از آن استخراج میکنند و عبارتند از گلابادین و گلابادین و زیموم و علاوه
دارای البومین و کازین است

گلوتن جعی است از فی و البومینی شکل و مشابه فیبرین حیوانی و بدین جهت فیبرین نباتی نامیده میشود و دارد
گندم وجود دارد و ارتجاعیت خیم بواسطه این ماده است و در ساختن نشاسته بمقدار زیاد بدست می آید چنانچه
در ساختن نشاسته ذکر کردیم چون ارد گندم را در پارچه نازکی پیچیده و در آب مالش دهند نشاسته باب مخلوط
شده و گلوتن در پارچه باقی میماند و در سوابق نام گلوتنی که در ساختن نشاسته بدست می آید دور می نهند

نفت

ولی این نام

در یکصد پنجم

ولی این بام چون این ماده را در تغذیه مبتلایان به دپا پیطوس استعمال میکنند و ثابت شده است که جزء اصلی موافق
 ارد غلاف همین ماده است از اجماع میکنند و علاوه کارخانه جات مخصوص رساختن گاو تن دان دان ترتیب داده اند
 و بان نان می زنند هر چه گاو تن بای کلو وود ذیق تولید محصولی می نماید که ترکیبش بخوبی معین شده و غیر محلول
 در آب است ولی دلالات هضم بطور بطور حل میگردد و بسکاج مصفی اولی که ترکیب آن مخفی
 است دارای همین ماده است و هر بسکاجی که تقریباً اگر وزن دارد دارای یک سانی گرم این قسم به کلو وود
 نان گاو تن معمول بر اثر فرود بگیرند

نان گاو تن

نمره ۱	نمره ۲	نمره ۳	نمره ۴	نمره ۵
گاو تن	۲۵	۳۵	۴۵	۵۵
ارد گندم	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
سبوس	۶۵	۵۵	۴۵	۳۵

و با مقدار کافی نمک طعام و غیر ترش اب خمر سازند و بگذازند تا حالت تخمیر و ترشیدگی در آن بیرون رود و بعد
 چونه های کوچک ترتیب داده و مانند نان متعارفی در فر به زنند و در تغذیه مبتلایان به دپا پیطوس استعمال کنند
 سبوس و نمک و سون ل فور و فوریک جزء از اجزاء اصلی اوست و تا چندی قبل این
 را در عمل تغذیه به کار می بردند ولی چند سالی است که یکی از دانشمندان ثابت نمود که اثر این ماده در عمل تغذیه بیشتر
 از خود اوست و خواص مغذیه آن را نیز نشان داده (سیرالین) نسبت میدهند و چون ۱۲۵ جزء اسپد سولفوریک با
 ۳۰۰ جزء آب مخلوط کرده و ۵۰ جزء سبوس افزوده تقطیر کنند محصول مقطر بدست می آید موسوم به فور
 فورول که دهن سبوس نیز نامیده میشود و هرگاه این محصول را با اما ناک مجاورد نمایند فور
 فورال امید حاصل میگردد

سبوس

در طب خوشایند سبوس را بطور حقنه و خام استعمال میکنند
 خام سبوس معمول بیمارستانهای پاریس بگیرند سبوس ۳۰۰ گرم اب جوش
 مقدار کافی مدت ربع ساعت بجوشانند و صاف کرده در یک حمام داخل کنند و استحمام در آن مانند ملینات
 اثر میکند

ابضاً حقنه سبوس بگیرند سبوس ۵۰ گرم اب ۲۵ گرم مخلوط کرده چند خطر بجوشانند تا فاش
 صاف کرده مانند ملینات احقان نمایند

در لویه ذیل بیان میکنیم مقادیر بعضی از مواد نشاسته و قندی را که معادل اند با ۱۰۰ وزنه نان تازه در صورت
 این ۱۰۰ وزنه دارای ۵۰ وزنه نشاسته میباشد

نان تازه متعارفی	۱۰۰	نشاسته	۶۰
ارد گندم	۷۰	ارد برنج	۱۰
نان خشک	۸۳	نان گرم	۱۰۰
غیر ابطال الی	۱۱۰	درمبل گاو تن	۱۲۰
ارد مارتین	۱۳۰	نان گاو تن	از ۱۵۰ تا ۱۸۰

۲۰۰	عدس نخته در آب	۲۲۲	نان برنجی
۲۴۰	زردك سرخ کرده با مسکه	۳۰۰	شابلوط بوداده
۳۰۰	لوبیای سفید نخته با آب	۳۰۰	سیب زمینی نخته شده در فر
۳۲۰	گلوتن دان دان	۳۲۰	لیه نخته
۴۰۰	سیب زمینی نخته	۴۰۰	خلر محفوظ در قوطی
۶۲۵	چلاو (برنج آب کش)	۶۲۵	زردك نخته در آب خود
۷۴۴			شلغم بطور خورش

این لوحه را از آن جهت بیان کردم تا طبیب عالم مقدار نشاسته مواد مذکور شده و بداند که در هر یک از اینها به چه مقدار نشاسته است
قدی هر یک از این مواد را که تجویز میکند چه مقدار نشاسته استعمال کرده است

در بیان مقدار نشاسته استعمال شده در بعضی امثال نان نفت عموماً با آب

در این رد که یکیم نفت و روغن پیرول و بنزین و تقالین و اقسام نفتول و محصولات آنها از قبیل تقولات
بیموت و بنزین و نفتول و قبول و غیره و

نفت عبارت است از کربو هیدروژن و جبهی است مایع و بزرگ و فراوان و قابل اشتغال که در مابین بعضی
طبقات زمین موجود است و بواسطه چشمه های بزرگ و کوچک خارج میگردد و در بعضی ممالک ایران این چشمه ها
وجود دارند و مشهورترین آنها نفت شوشتر است و این محصول بحال شباهت را بر روغن پیرول دارد و نوعاً آنرا
نفت سفید می نامند و بطول این نفت در دفع سعفه متداول است و در داخل مانند عوامل دفع دهن
استعمال میگردد و بنی مانند عوامل ضد تشنج در دفع سپاه سرفه اثرات تجویزی می نمایند و مقدار شریکیش از ده تا هشتاد
است مخلوط با کمی الکل و با پیوستن منعی

روغن پیرول (نفت سپاه) عبارت از تقی است مخلوط با قیر و جبهی است مایع و قابل اشتغال
که بطور چشمه از زمین و از مابین بعضی تخته سنگها خارج میگردد و در فرانس و ایتالیا و هندوستان و بلاد کوه های
چشمه های این قسم نفت وجود دارند و آنرا تقطیر کرده به جهت حصول روغن آن استعمال میکنند و در طب داخله و
مداوای سپاه سرفه و خارجاً بطور طول در مداوای جرب و سعفه بکار می رود و کدکس ایسم اسانس پیرول
نفتی را استعمال میکنند که وزن مخصوصش از ۱۰ تا ۱۲ بود و طریق استعمال این قسم نفت در دفع جرب با این
نحو است ابتدا در بعضی با بجام فرستند و بعد از ده تا هجده اگر اسانس پیرول همه بدنش بمالند و این عمل گاه موجب
بروز آکرها میگردد و علاوه چون نفت جبهی است که به مجاورت اجسام مشتعل محرق میگردد و از اعمال خطیره
است و پیرول مصفاای کدکس (زیت معدنی) عبارت از تقی است که وزن
مخصوصش از ۱۰ تا ۱۲ میباشد و بطول این قسم در دفع جرب پیر متداول است و این قسم در حرات پیت
تراز ۱۰ و جبهی قابل اشتغال نیست

طریقه نطول نفت در دفع سعفه معمول شایدل موها را به پیچیده ترجمه

سقوط کوره ها ضامد ملین استعمال کنند و سر با صابون و آب بخوبی بشویند تا شورات برهنه شوند و بعد از آن
یک طبقه نفت پوشانند و کومپرس فلانل استعمال کرده و با نافه صمغی بپندند و در وی و دفعه پس از آنکه سر را
باب و صابون پاک کرده اند این عمل را مکرر کنند و لازم است جابهای سفید سعه را با اسنجا ق گشوده و آنها را
خالی سازند تا نفت بخوبی نفوذ کند و هرگاه استعمال نفت مورت و جع شدیدی گردد با استعمال روغن کاد
خالص با او بنگان موافق درجه حریر اغاث بپند

بنزین عبارت از کربور هیدروژن است که از زغال سنگ استخراج میشود و در آب چندان محلول نیست
ولی در الکل و اتر محلول است و استعمال این کربور خالصا و با مخلوط بابک زیتنی و دفع شیش جرب و سبب پاراق
مؤثر است

نقالین عبارت از جسمی است فرار و بودار و متبدر و غیر محلول در آب سرد و محلول در الکل و اتر وادهان
دسم و فرار و اسید استیک و اسید کلورید و یک و از تقطیر قطران معدنی حاصل میگردد و در اراض معوی
مانند عوامل دفع عفونه استعمال میشود و بوشار را اثر از عوامل منفثه و دفع تریلات ربه میداند و نیز
در دفع پیوریا نیز استعمالش متداول است و مقدار شیش از ده سانتی گرم تا گرم
نفتالین بی بو بگزند نقالین ۵۰ گرم کافور ۵۰ گرم کوفارین ۱ گرم بنزین ۵ گرم اسانس بنزینی
و سانتی گرم مخلوط کنند

پوماد ضد پیوریا یا زین محمول اری بگزند نقالین ۲ گرم پم مذاب ۳۰ سانتی گرم مخلوط
کرده نطول نمایند

سفوف معقول و سببش بگزند نقالین مصفی قد مسحق مکده گرم اسانس برگاموت
ا قطره مخلوط کرده در ده ۲ سته مساوی بپندند و از ۲ تا ۲ سته در عرض و زد در دفع بر و نشیت سفوف نمایند
نفتول یکی از محصولات با واسطه قطران زغال سنگ است و بلا واسطه از نقالین استخراج میشود و در
بازار چندین قسم نفتول موجود است از قبیل نفتول الفا (نفتیلول) و نفتول بتا (ایز نفتول) و هید و نفتول
و دو قسم اولی در طب مستعمل اند و گواید اثر تراپوتیکی این اقسام چندان اختلاف بینی نباشد و نوعا جمعی
است حامد و فی الجمله محلول در آب و دارای بوی مخصوصی است نه چندان تند و نه غیر مطبوع و بشکل پارچه
کوچکی میباشد خاکشیری رنگ و چون در تانی تقطیر شود سفید زرد رنگ و با وردی میگردد و محلول
در الکل و اتری و دهان فرار و این جسم را بطور پوماد و با مخلوط با کولود بون در دفع پیوریا نیز و اگر
استعمال میکنند و نیز نطول محلول الکلی آن را در اراض جلد و جرب و غیره معقول میدارند و اثر تراپوتیک
معاین اثر قطری است که این جسم را از آن استخراج کرده اند و برتری که بر آن دارد در این است که بی بو و بی رنگ
میشود و جلد و گیسوان را رنگین نمیکند و تریخ و تاه اجزای نفتول مخلوط با ۵۰ جزء ماده دسم در دفع جرب قوی
الای است زیرا در همان بینی که موجب شفای اکثر ای جربی میگردد حیوانات جربی را تحریک مینماید و در دفع
اگر با همان طریق که قطران را استعمال میکنند محلول الکلی نفتول را (۵ در ده ۱۰) بتا و میزند

نفتول را داخل مانند عوامل اتی سپتیک در حای تبفویید و اسهال حریف و اراض تعفینی تجویز مینمایند
و در استعمالات داخلی نفتول بتا را که بشکل قطعات کوچکی است در حشدا و سفید و بی بو بیشتر استعمال

مبکر سید

۸۳۳

میکنند و عرف تبار با این شکل می نویسند و مقدار شربت این قسم نقول از ۲ تا ۵ سانی گرم است اعم از آنکه
مفرد استعمال شود و با مخلوط با گرد زغال و پانچرات بیهوت و با سالسپلات و درجای تفوئید از ۱ تا ۱ گرم
این نقول را میتوان تجویز کرد و یکی از دانشمندان نقول تبای ترسبی را ترجیح میدهند
نقول الفار که با این شکل نوشته میشود مخصوصاً در امراض جلدی و مخلولات تبی سپتیک بیشتر استعمال
میکنند و نیز از عوامل دفع العفونه و انتی سپتیک است و مقدار شربت آن از ۵ تا ۱۰ سانی است (در زبان یونانی
القار باجای الف و تبار باجای ب تلفظ میکند)

ترنج دافع جرب معمول بیمارستان وین بگیرند نقول ۵ گرم مابون سبز ۵ گرم
پیه مذابده ۵ گرم گل سفید ۵ گرم پوماد سازند

سفوف ضد حای تفوئید معمول ماکرپوئیس بگیرند سحق نقول الفا
۵ گرم سالسپلات بیهوت ۵ گرم گرد دارچینی و میدرات کپس مکده ۴ گرم مخلوط کرده در ۲ بسته مساوی
به بندند و از ۱ تا ۲ بسته در عرض و ز سفوف کنند

سفوف نقول بگیرند نقول تبای ترسبی سالسپلات بیهوت مکده ۲ تا ۱۰ گرم مخلوط کرده در
ده بسته مساوی به بندند و از ۱ تا ۲ بسته در عرض و ز سفوف کنند

نسخه دیگر بگیرند نقول تبای ترسبی سالسپلات بیهوت منبری و بارپوند سحق مکده ۲ تا
۳ گرم مخلوط کرده در ۱ بسته مساوی به بندند و از ۱ تا ۲ بسته در عرض و ز سفوف کنند

ایضاً نسخه دیگر بگیرند نقول تبای ترسبی ۲ تا ۱۲ گرم منبری مکس و ۱ تا ۱۰ گرم عصاره بلادن و ۱ تا ۱۰
سانی گرم مخلوط کرده در ۲ بسته به بندند و از ۱ تا ۲ بسته در عرض و ز سفوف کنند

ایضاً نسخه دیگر بگیرند نقول تبای ترسبی ۱۲ گرم و ۵ سانی گرم بی کربونات سود ۱ گرم سونیت
و با سالسپلات بیهوت ۲ گرم و ۵ سانی گرم مخلوط کرده در ۲ بسته به بندند و از ۱ تا ۲ بسته در عرض و ز
سفوف کنند

ایضاً نسخه دیگر بگیرند نقول تبای ترسبی منبری مکس سالسپلات بیهوت زغال مکده ۵ تا ۱۰
گرم در ۲ بسته به بندند و از ۱ تا ۲ بسته در عرض و ز سفوف نمایند

این نسخه مذکور معمول بوشارد و شارن و غیرها میباشد

اب نقول معمول بوشارد بگیرند نقول تباه سانی گرم اب مقطر جوش الترحل کنند
نقول کافوری معمول در سیکس بگیرند نقول تباه ۱ گرم کافور ۲ گرم مخلوط کنند
نقول کافوری بد دار معمول پری بر بگیرند نقول کافوری ۱ گرم بد ۱ گرم مخلوط کنند
پوماد ضد سعفه و داء الثعلب معمول بلار را بگیرند نقول ۴ گرم بلسا
پودا ۱ گرم و از این ۱۰ گرم مطابق معمول پوماد سازند

پوماد صلب معمول ژوسلاس بگیرند نقول تباه ۱ گرم و از این ۱۰ گرم اتی

سولفوریک مقدار کافی نقول را در اتی حل کرده و با و از این مخلوط نموده صبح و عصر بطول نمایند

مبکر سیدین (قائل مبکر و ب) چون نقول تبای مذاب مقدار نصف و زشت

مبکر سیدین

کیتیک

کسیک بنظر این جسم که ترکیب کاملی است حاصل میشود و در خاصیت آنی سیتیک این جسم را براسید نیک
ترجمه میدهند و بر بول از دانشندان فرانسه محلول در دهه آنرا استعمال مینمایند
و در آن بومیت میگویند در تمام شیشه های مذکور بجای نفقون بیا میتوان نفقون الفا
استعمال کرد

نفقون

نفولات بیسموت (اورفول) این ترکیب را مانند عوامل انتی سیتیک معوی استعمال
میکند و مخصوصاً در جذب مواد متعفن که در دهه موجود باشند و در ثقیل گریه و در اسهال و در
درم امحای مسلولین و در خجای نفوذی از اجزای مینمایند و مقدار شربت در اطفال از ۲ سانتی گرم تا یک گرم
و نیم است و در جوانان از یک گرم و نیم تا سه گرم اعم از آنکه بطور سفوف استعمال شود و یا مخلوط در پوسپون
مناسبی

نایا نفالات

انتراسین (پارافنالین) جسمی است غیر محلول در آب و کمی محلول در الکل و بنحوی محلول در
اسانس ترپانتین و در خارج حبه دفع خوارش میشود و استعمال میشود

محلول انتراسین بگردان انتراسین اسانس ترپانتین حل کرده تمیخ نمایند
و مواد انتراسین بگردان انتراسین اسه مذاب و مخلوط کرده نطول کنند

نیز و نفقون

نیز و نفقون (نیز و انت نفقون) عبارت است از ترکیب اسید نیز و نیک و نفقون تا و گرد
است سفید و متبلری و بوی خزه و تقریباً غیر محلول در آب که یک جز نشود دهه دهه اجزاء اب حل میشود و در
محلول تر است یعنی تقریباً ۱۰ جزء آن در دهه ۱۰ جزء الکل و نیز ۳۹ جزء آن در دهه ۱۰ جزء کلوروفورم محلول است و
یکی از عوامل انتی سیتیک معوی بسیار مفید میباشد و در هر موقعی که نفقون و استعمال میکند بدو هیچ
محدودی میتوان این ترکیب را استعمال کرد و مخصوصاً در وقتی که پدید استعمال نمود که در کلبه های اخلاص
بروز کرده باشد چه آن جزء از این ملح که جذب میشود در بدن تجربه شد و بحالت اسید نیز و نیک و اسید هیپو
ریک که انتی سیتیک مجاری بولاند خارج میگردد در صورتیکه خود نفقون در مجرای معوی دفع تعفت
و میکند

مقدار شربت این ملح در جوانان از ۲ تا ۳ گرم است و زیاد تر تا ۵ گرم که بطور سفوف و یا مخلوط با یک مایع مناس
بمقدار منقسم استعمال شود بطریقی که در هر دفعه از ۵ تا ۱۰ سانتی گرم و با آن تا ۱۲ گرم آنرا در نصف پاشامد و
و چون دوائی بی طعمی است در اطفال بهر ولت میتوان از اشامانید و مقدار شربت در اینان از ۱ تا ۲ گرم
است در مدت ۳ ساعت

مخلوط انتی سیتیک امحام معمول والد بکرنند نیز و نفقون سالیسيلات بیسموت
در دوسین مکده ۱۰ گرم که بلادن ۲ گرم مخلوط کتد و هر دو ساعت فاصله یک فاشق چای خوری پاشا
سفوف معمول والد بکرنند سالیسيلات بیسموت و در دوسین نیز و نفقون مکده ۲ گرم مخلوط
کرده در دهه بسته به بندند و هر دو ساعت فاصله یک بسته سفوف نمایند

بتول (نفقون اول) سالیسيلات نفقون عبارت است
از ترکیب اسید سالیسلیک و نفقون تا و گردی است سفید و بی بوی خزه و غیر محلول در آب و در الکل

نیک

محلول

که محلول یعنی اجزاء آن در ۲۰۰ جزء الکل حل میشود ولی در کلور و فورم بنحوی محلول است و این مایع در عصیر
 نه حل میشود و نه تجزیه میگردد ولی در عصیر پانکراسی در رطوبات معوی بسرعت حل میگردد و معده را خسته
 نمیکند و اگر در دفع ترلیمثانه و روماتیسم مفصلی استعمال میکنند و نیز مانند نقتول از عوامل انی سبتیک معوی
 میباشد و مقدار شربتشن از ۱ تا ۳ گرم است و مدت که در هر دفعه از ۵۰ سانتی گرم تا ۱ گرم بطور سفوف با مخلوط
 بایک مایع مناسب بنوشند

کومارین عبارت از ماده معطر است که از باقلای توپکا که کومار و فاون و فاونانا
 میباشد اخذ میکنند و اگر در جوش بکزدن تقالین و سایر ادویه بدو مانند بدو فورم استعمال مینمایند و
 نیز این ماده را از فاهام اخذ میکنند
 فاهام آنکه کومارین است نباتی است از طایفه او رکیده و جای ماذاکا
 نیز نامیده میشود و ماده عامل آن کومارین است و مطبوخ برک این نبات را مانند محرکات بمقدار ۳ گرم در ۲۰
 گرم آب جوش استعمال میکنند

کومارین

فاهام

نقره

نقره (سیم) فضه قارطان را زانتوم یا ارگوروس با اصطلاح کیمیا قمر
 (نقره در لغت عرب پاره از دو سیم گداخته را گویند) یکی از فلزات گران بها است که از قدیم الایام شناخته شده
 و اگر چه حکمای عرب این فلز را از دو شبه دماغی و قلبی مقوی میدانند ولی امروزه دانشمندان فرنگ نیز آن را
 عوامل مقوی و ضد تشنج و مد ربول و حرق و ضد ورم استعمال مینمایند و نیز این نقرات را در دفع قطریه
 صرع بنحوی میکنند و هم چنین کلور و نقره را مانند عوامل در سبتیک قوی و ضد صرع و ضد خاری می دانند
 و بدو را در دفع گاستریتی و ضد سفلریس پرتواکسید را در دفع نفزالدم رحمی صرع معقول میدارند
 و چون در ساختن محصولات مذکور نقره خالص را باید استعمال کرد و نقره بازاری غالباً خالص نیست لهذا
 بدو طریق تخلص از ذکر مینمایم

نقره

نقره خالص

نقره خالص مطابق دستور العمل که کس بگیرند نقره مسکوک (پول نقره) ۱۰۰ اسید نیتریک
 ۴۷/۱۰۰ در جبهه عراب مقطره در قرع افلاطونی مخلوط کرده و در حمام شن حرارت دهند نقره حل میشود و بخارا
 شوره بمقدار زیاد متصاعد میگردد و چند لحظه بپوشانند و بعد بگازند بماند و مایع مصفی را بواسطه عمل آخر
 در مقدار زیادی آب خالص بزنند در حالتیکه اسید کلورید و یک قدری نادر تر بنام اضافه نمایند و نقره بجات
 کلورید بد میگردد و این در دقت باب بشویند و خشک کنند و بعد با نصف وزنش کربونات سود
 مخلوط نموده و در بوته ریخته و در وسط کوره مشعلی که دارای حرارت زیادی باشد این بوته را قرار دهند
 و چون بوته را بشکند دارای مقداری نقره خالص مذاب و قدری کلورید سود بوم خواهند بود و در تانی این
 مذاب را در بوته دیگری ریخته و در حالت ذوبان در آب ریخته

در بیان ما

در بیان اقسام و احوال و اثرات و خواص و نقصان

در بیان

اَوْ فِیْلَا که از دانشمندان فرانسه است و تولد شد در سال ۱۶۱۶ و فاته در ۱۵۳۳ میلادی (۱۰۴۰ و ۱۰۴۱ هجری) میباشد بواسطه تجارب عدیده چنین ثابت نمود که چون نیم گندم و یا سه ربع گندم نقره را در آورده سکه زد و کتد حویه را بلا سطر از حقه اثری که در ریه و سلسله عصبانیه میباشد تخریب میکند و یکی دیگر از دانشمندان که تجارب او در فیل را بواسطه نقره ات کلو و در امانت های مکرر با موقع اجرای ذرود چنین میگوید که بواسطه این ملح کف نادر در شعب قصبه ترشح میکند و مورد اشخاص میگردد و میتوان گفت که فقط بواسطه ملح نقره نیست که این اثر در غشاء مخاط شعب قصبه ظاهر میشود چرا که نقره ات نقره اگر اوقات اسید است و بواسطه این حالت اسیدی موجب انعقاد سرخ میگردد و در همین باب دو نفر دیگر از دانشمندان یعنی **شارکو و بال** امتحانات چندی ابتدا در البومینات نقره و بعد ریه و فوسفات و سپس در کلو و در بالاخره در هیوسولفیت سود نقره نمودند و ثابت کردند که البومینات سمیتش از همه املاح نقره کمتر است و به سانی گرم آن سکه متوسط الفامه را بعد از نیم ساعت میکشد و حیوان بواسطه کثرت ترشح شعب قصبه در حالت اشخاص میبرد و هیوسولفیت سمیتش بیشتر چون به سانی گرم اثر دارد و گرم آب حل کرده و در آورده آن حیوان ذوق نمائند مورد اشخاص است و بلافاصله حیوان میبرد بدو تا آنکه زغالی برای ترشح شعب قصبه باقی گذارد و حال آنکه هرگاه به سانی گرم این ملح را ذوق کند حرکت خیلی بی تر ظاهر شده و زغالی برای از بدای ترشح شعب قصبه و حصول کف خواهد بود و لیکن آنست که حیوان به فالج نصف اسفل بدن مبتلی شود بلکه پا های آن ضعیف گشته و بعد بواسطه بی وزا خنق هلاک میرسد و این دو دانشمند فقرات ذیل را نتیجه امتحانات خود میدانند و لاچون بلا واسطه املاح مختلفه نقره را در سلسله دورانی داخل کنند طریقه اثر آنها مختلف خواهد بود تا آنجا که هرگاه به سانی ترشح کف در شعب قصبه اشخاص بی وز کند و موجب حرکت شود پس ملح نقره در سلسله عصبانیه مؤثر خواهد بود تا آنجا که کثرت ترشح شعب قصبه نخواهد بود مگر یک اثر و نتیجه اثر عصبانی که نزد یک بحالت انعکاس است چرا که در مایع ترشح بهیچ وجه ذرات نقره دیده نشده اند و در آنکه که نیز از دانشمندان فرانسه است بواسطه امتحانات چند در عده زیادی از حیوانات ثابت نمود که اولین اثر تسمیم نقره عبارت است از اختلال اعمال مراکز عصبانیه دماغ و نخاعی و بصورتیکه با تسمیم عناصری عضلانیه حویه حیوانی گاهی از اوقات اختلال مذکور مرکب میگردد و مخصوصاً قلب از سایر آلات با این تسمیم بیشتر مقاومت مینماید و عمل آن تا آخرین هنگام حویه برقرار میماند و چنان بنظر می آید که نه در عناصری خون و نه در خواص طبیعی آن اختلالی و زغالی میکند

چون محصولات نقره را بواسطه تجاری هضم در خون داخل کنند حالت تخریبی در غشاء مخاط معوی عام از آنکه شدید باشد و یا ضعیفی فرد میکند و علاوه بر عارض میگردد و نیز **شارکو و بال** در این موقع بعضی علامات دیگر مشاهده کرده اند یعنی غشاء مخاط معوی در داخل را خرماء دقاق و در انتهای مستقیم رنگ خاکستری مایل به آبی حاصل میکنند و بعضی اوقات همین رنگ در لشها و در عنق انسان نیز مشاهده میشود **شارکو و ولیپان** که در مواد و اقسام نوره و زغالی املاح نقره را استعمال کرده اند بعضی آثار

افزونی و کثرت در این کتاب مخصوص نقره

۸۳۷

فیزولوژی مشاهده نموده و ملاحظه فرمایید که در سه هنگام میگویم
اولاً در ابتدا مریض در آنجورجی تحمل میکند و جری الحمله گاستریتی و قولنج ضعیفی که قلیل المدت میباشد نوعاً
با اسهال همراهی ندارد چیزی بگری احساس نمینماید و مخصوصاً در هر بدن خوارشی روز میکند که گاه با عرض
ی و در بگو همراهی نمینماید

ثانیاً پس از آنکه تقریباً سه ماه مریض گری این مداوم و مداومت نمود و تری یک به یک گرم نیترا ت نقره را شامید رنگی
تری شکل نوار در روی لثه ها ظاهر میگردد و شبیه رنگ زردی و مانند تلون زردی پس این رنگ تا سطح داخلی
گونه ها امتداد یافته و آنها را فرا میگردد و در این زمان سایر آلات نیز شروع در تلون باین لون میکنند و لبهای
کوچک و مدخل مهبل همین رنگ را میگیرند

ثالثاً پس از آنکه یک مدتی بر مداوی مذکور مداومت نمودند و موافق اعتقاد یکی از دانشمندان به گرم از ملح
نقره را مریض شامید رنگ خاکسری مایل به ابی در جلد نیز ظاهر میشود و این رنگ در ابتدا ضعیف و خاکسری
و بعد رنگین تر شده و ابی رنگینی میگردد و نوعاً در اجزاء مکشوف که خجوردها باشند و مخصوصاً در صورت
و هلال ناخنهای این رنگ آشکار تر است و زودتر بروز میکند اگر چه در اجزاء پوشیده نیز ظاهر میگردد و همین
رنگ ظاهر شد تقریباً همیشه دوام خواهد کرد و تا کون بواسطه هیچیک از وسائط داخلی خارجی اعدام آن ممکن
نشده است بهر حقه آلات بدن نیترا ت نقره را بخورجی تحمل میکنند و جری عرض تلون مذکور در جلد که موجب
بد هبثی مرضا میشود علامت دیگری و زینماید

بواسطه تجارب به شماری که در حیوانات علی الخصوص در موش کرده ماند ثابت شده که محل اجتماع نقره در آلات
ذکر است ابتدا در ریه های معوی مجتمع میشود و پس از آن در ریه های صفاقی که ملصوق به اشاعش و به نقره طحال
میباشند و نیز وجود آنرا در خود طحال و در عقود و لیفی ذکرید یافته اند و در یک مخصوصاً در شبکه شعری که
حلقه هایش سلولهای کبدی را احاطه میکنند مجتمع میگردد و در کلیه ها اجسام صغیره مالبیخی و انتهای
حلقه ها دارای نقره میباشد و در مغ و در اعصاب و در مغز عظام و در ریه های فوق کلیه وجود
نقره یافت شده است

بعضی از دانشمندان را عقیده است که کلور و نقره سهل تر از نیترا ت جذب میگردد و چون نیترا ت نقره
متبلر و نامذاب و بی روی جلد با بشره که کاملاً خشک باشد مدتی خجور کند حالت تخریش ظاهر شده و اسکار
بروز نمینماید و اگر محلول اشباع شده این ملح بی روی جلد بمالند بلا فاصله احساس خوارش میگردد و پس از
چند دقیقه مانند داغ سطحی اثر میکند ولی هرگاه در جلد غاری زبیره و در روی عشاء مخاط قلم نیترا ت نقره
و یا محلول اشباع شده آنرا بمالند بلا فاصله اسکار سطحی حاصل میگردد که پس از چند روز و گاه پس از چند ساعت
ساقط میشود و اگر محلول نقره خیلی ضعیف بود مدتی طول میکشد تا اسکار حاصل گردد و با آنکه فقط تحریک
شدید و با ضعیفی بروز میکند پس بواسطه انطباق نیترا ت نقره بی روی جلد تخریش ضعیف و باشد و
حصول اسکار تولید میگردد

نیترا ت نقره را چون بمقدار زیاد بپاشند مانند سموم محرق بسیار قوی اثر میکند ولی بمقدار کم یکی از عوامل
قویه است که اثرش در سلسله عصبانیه ظاهر میشود

وامانیاك مايج استعمال ميكنند باین طریق كه لكه ها را تركرده و بعد مدت چند كیظه بایك قطعه بد و پتاسیوم متبلر روی ایا مالش دهند و سپس بایك امانیاك دارشته و در آخر بایك خالص بشویند و سپس سولفیت سود در این عمل قوی تر از بد و پتاسیوم است و نیز بد و سیانور پتاسیوم محلول بدوده و سیانور پتاسیوم را اگر چه سم میباشد میتوان در این موقع استعمال نمود

از وقت نقره را در دفع اودام اغشیه مخاط و انكری لوگو موثر پس تدریجی و صرع و قطرب داخلی استعمال میکنند و در دفع انكری و صرع و قطرب مدتی باید بر استعمالش مداومت نمود و چنانچه ذكر كردیم محذوری كه از مداومت بر استعمال آن متصور است و زدنك خاكسری مایل به ابی است در جلد و نیز آنرا مانند عوامل مقوی و ضد تشنج و مدد بول استعمال مینمایند و مقدار شربت آن از ایه اسانی گرم است در روز

خارجا نقره را مانند محرقات بسیار استعمال میکنند و در جلد ای ش بطور بطور بروز میکند ولی در جلد بی بشه و گوشتی هینه خیلی سرعت اثر مینماید و آنرا در داخل کردن نموهای غارچی شكل داغ کردن جراحات خیش ردی الطبعه و دكمه های ابله و امپتوگو و زونا و غیره بسیار استعمال مینمایند و محلول نقره یکی از بهترین عوامل معوض است و آنرا در عده زیادی از اودام مزمن اغشیه مخاط از قیل مخاط حلق و تجاویف بینی و دهان و مهبیل و مجرای بول و مثانه و غیره با فواید زیاد استعمال میکنند و بسیاری از اودام حاد ردی الطبعه بواسطه استعمال محلول از وقت نقره تغیر طبعیت داده و بر روی شفای پابند و این اودام عبارتند از خاق و ورم حلق و زله و سوزاك حاد و ورم سوزاك و غیره

چون اسانی گرم از وقت نقره را در مع اگر اب حل کنند محلول مانند قابضات اثر میکنند و باندازه كم مقدار ملح بپزدانند قبضش باد شده و محرق میگردد و هرگاه يك جزء از وقت نقره را در ده و ایه جزء اب حل نمایند و ۲۵ اسانی گرم نایك گرم این محلول را بطریق زرق تحت جلدی در تخن قومود های غیره و جمع زرق نمایند مانند عوامل معوضه اثر کرده و نوعا مورث حدوث دمل كوچکی میگردد و بكم از دانشندان میگوید چون محلول بسیار شده نيك طعام را در این موقع بطریق زرق تحت جلدی استعمال نمایند دارای میراث خواهد بود و محلول يك جزء نقره از وقت نقره را در ده جزء اب بطور كه غسول و انطباق بر محل معلول در ورم مپسه سوزاك و خس و فلغوبیا مسئول میدارند

حرق نقره معمول گازنا و بگیند زفت سفید ۵ گرم موم سفید ۵ گرم روغن بادام شیرین ۲ گرم مخلوط کرده ذوب کنند و بعد مستحق نقره مذاب ۲ گرم بپزدانند

قلم از وقت نقره و پتاس (قلم ملاهم از وقت نقره) مطابق ككس بگیند انقعات نقره متبلر و از وقت پتاس ادر كپسول چینی ذوب کرده در قالب ریزند و قلمهای ثلثی نصفی و ربعی از وقت نقره را بهین طریق مینمایند

كحل نقره نقره معمول مصنف بگیند نقره از وقت نقره ۱۰ سی گرم اب مقطر ۲۰۰ گرم حله کرده روزی شش دفعه هر دفعه دوسه قطره در چشم قطوب کنند و در دادن بومیتس ۲۰ میلی گرم تا ۱۰ سی گرم نقره از وقت نقره و ۲۰ گرم اب مقطر استعمال میکنند

كحل نقره نقره معمول دهمادس بگیند نقره از وقت نقره ۱۰ سی گرم اب مقطر ۲۰۰ گرم

حل کنند این کحل را در رمد های که ابتدا خارجی بوده اند و در کراتیت عرق سطحی و جزئی و با عمومی و در قرصه
قرصه و انتشار سطحی آن که با کراتیت شروع شده همراه بود استعمال میکنند و ابتدا نامدت دو اذنه و تا عریب ساعت
مقدار ملح نقره راه سانی گرم قرار میدهند و بعد از ۲ و ۳ تا ۵ سانی گرم دیگر بر آن می افزایند تا سبیلان
موقوف شود و در روزهای اول باید هر نیم ساعت به نیم ساعت دو اذنه چشم قطور کرد و بعد تا مدت
چند روز دیگر هر ساعتی یک دفعه

ابض معمول و لپو بگیند نیترات نقره ۲ گرم اب مقطره ۳ گرم حل کنند و این کحل را با نایج بنکو
در سینه و کمر و در می استعمال میکنند و قبل از استعمال دو لازم است همه اجزاء الوده بریم را با آب ساده
مخوبه شستنی پاک کنند و در استعمال کحل نیز باید دقت نمایند که در انا به قرصه شبانه و مقبله و جفنی برسد و از روی قرصه
عبور کرده خارج شود و در روز اول سه دفعه در عرض روز این کحل را باید استعمال کرد و در روزهای بعد
دو دفعه یک دفعه صبح و یک دفعه شب و بواسطه استعمال این کحل تقریباً در مدت ۲۴ ساعت مرض موقوف
ابض معمول گال و سکی نره آبگیند نیترات نقره متبلره ۲ سانی گرم اب مقطره ۳ گرم نره ۲
بگیند نیترات نقره متبلره ۵ سانی گرم اب مقطره ۳ گرم حل کنند
کحل دفع رمدی و ریفورم بگیند نیترات نقره ۵ تا ۲ سانی گرم اب مقطره ۳ گرم حل کنند
و مکرراً در چشم قطور نمایند

کحل دفع رمد اطفال جدید الولاده معمول فوشیر بگیند گلیسرین ۳ گرم
نیترات نقره از ۵ تا ۲ سانی حل کنند ابتدا در چشم طفل اب سردی که دارای ۱/۲ کلو و در سود بوم بود نذوق
کنند و بعد یک قطره از کحل مذکور را با غانت قلم مو بر روی سطح داخلی اجفان بمالند

کحل ضد تو مورو د معر معمول گراف بگیند نیترات نقره ۱ گرم اب مقطره ۳ گرم
حل کنند و در یک سه دمه در وقتی که مبتلی به تو مورو باشد از تحت به فوق نذوق نمایند
استعمال نیترات نقره در دفع رمد مطابق دستور العمل زیر و کالا
این طریق در دفع و رمد جفن و رمد ملتجه و کراتیت سطحی استعمال است مریض را به پشت بخوابانند و کومپرس
کوچکی را در محلول ۳ گرم نیترات نقره در ۳ گرم اب الوده کرده و دو لایه نمود و بر روی اجفان منطبق نمایند
و قدری پنبه محلول در روی آن گذاشته ببندند و پس از یک ساعت باز کرده و کومپرس را بی داشته و
چشمها را با آب بشویند

کحل قابض معمول ژانل بگیند از نوات نقره متبلره ۳ سانی گرم اب مقطره ۳ گرم
نمایند و در رمد ملتجه در چشم قطور کرده و بعد چشم را بشویند و در کلهای متداول مقدار از نوات نقره در
مواقع مختلف تغییر میکند

محدوری که از استعمال مکرر و متتادی نیترات نقره بطور کحل در چشم بروز میکند عبارت است از تلون قرصه
و ملتجه که آنها را بر نفا سمر سپاهی که مخو خواهد شد رنگین نمایند (مضنف میگوید در یک برسی سال است که کحل
نیترات نقره را استعمال میتمام و در یک نفرین بر زبان رنگ را مشاهده نمودم که مادام العریانی و ثابت بود و در
همچ تغییر می داد و نوع این استعمال کحل نیترات نقره میگویند چشم را با محلول نمک طعام اذره و باید شست

نیرا نقره

۸۴۱

تا مله نقره را تجزیه نماید و این احتیاط در وقتی لازم است که کل نقره حرق استعمال کرده باشند و عموماً کلهای انوقات نقره را در صراحی شیشه زرد و با سپاه باید داخل کرد و قبل از ادخال در لازم است شیشه را با آب مقطر بشویند

کل انوقات نقره معمول بهما رستافای لشکری بگزیند انوقات متبل نقره ۵۰ سانی گرم اب مقطر ۳۰ گرم حل کرده صاف نماید و در مد های نزل و حزن صبح و عصر در چشم قطور و بعد چشم را بشویند و اغلب اوقات مقدار مله اکثر میکند یعنی ۵۰ سانی گرم در ۱۰۰ گرم

کل گلپسری انوقات نقره معمول تا وینوت بگزیند انوقات متبل نقره ۳۰ گرم گلپسری ۱۰۰ گرم حل کرده صاف نماید این کل را مانند حرقات ضعیف در مد های رخی و غیره در چشم قطور
محلول نیرات نقره در دفع ورم حشفه که با فیهوزیس همراه بود معمول و یکور د بگزیند اب مقطر ۲۰ گرم نیرات نقره ۱۰ گرم حل کنند (فیهوزیس و پارافیهوزیس همیشه در اشخاص غیر مختون میزند میکند) در مابین حشفه و پوست خسته گاه ابتدا یک دو ذرق با اب نیم گرم کنند و بعد با محلول مذکور ذرق نمایند و این عمل را چندین دفعه در روز مکرر کنند

ذرق نیرات نقره معمول ویریس بگزیند نیرات نقره متبل ۱۰ گرم اب مقطر ۲۰ گرم حل کرده صاف نماید و در نزل و حزن مثانه ذرق کنند

ذرق مثانه معمول گروس بگزیند اب مقطر ۲۰ گرم نیرات نقره از ۲ تا ۴ سانی گرم بعضین پنج گرم مطابق معمول حل کنند و در ورم حزن مثانه و نزل ان ذرق نمایند

ذرق مسقط سوزاک معمول دبدای بگزیند اب مقطر ۲۰ گرم نیرات نقره متبل ۱۰ گرم تا ۵ سانی گرم حل نماید و در سوزاک سوزاک هر چه زودتر استعمال کنند بهتر است و عمل تحریق را در خارج از سانی مطر قدامی مجرای بول نباید جاری نمود زیرا که موضع معلول همین محل است و از ۲ تا ۴ گرم از محلول را که در زقاق داخل نمایند در مجرای مقصود کافی است و زیادتی لازم نیست و ابتدا جهت شستن و پاک کردن مجری یک ذرق استعمال کنند و بعد ذرق ثانوی را بکار برند و از آمدن سه دقیقه در مجری نگاه دارند و جهت این عمل باد و انگشت دست چپ مجری را منضبط نموده میفشند در حالتیکه باد دست راست دهانه مجری را مسدود نماید نه آنکه انی از مابین دو انگشت گرفته بفشند بلکه با بول باهام بران فشار داده و خروج مایع مزوق را مانع شوند و در این بین مایع مزوق در مجری را از خلف بقدام متحرک ساختن و با نجای میکنند تا به اجزاء معلول بر خورد کند

ذرق نیرات نقره معمول ویکور د بگزیند نیرات نقره از ۱ تا ۳ گرم اب مقطر ۲۰ گرم حل کنند و در دفع نزل مجرای بول و مصلی با سوزاک مجرای بول و مصلی قبل از ظهور حدت مرض و با بعد از ان ذرق نمایند و پس از استعمال ذرق شرپ خشک و با پنبه محلول بطور تامیون استعمال کنند

ذرق مسقط معمول بنی بگزیند نیرات نقره ۵ گرم اب مقطر ۲۰ گرم حل کنند و در ورم سوزاک که ورم در ابتدای مجرای بول در امتداد کمی محدود است کفایت میکند که با مقدار کمی از محلول مذکور یعنی یک ربع زقاق محل معلول را داغ کنند تا سوزاک سقط شود و این عمل اگر چه خیلی مفید است و کاملاً موجب شفای مرض میگردد ولی ممکن است موزث عود ضا و جاع شدید و سوانح دیگر شود و مصنف مذکور میگوید

غالباً يك دفعه زرق کردن این محلول در سقط عرض کافی است و پس از استعمال آن ۴۰ ساعت باید تا مهل نمود اگر
چنان دریم قطع نشد يك دفعه دیگر زرق نمایند

زرق قابض معمول و بکورد بگردن نیترات نقره ۵۰ سانتری گرم اب مقطر ۵۰ اگر حل کنند
و در سقط کردن سوزاك استعمال نمایند و این زرق را بتوسط زدا قه بلور باید جاری نمود و لازم است که در هر
امداد جری و اجاورد کرده و مدت نیم دقیقه در آنجا بماند و لازم میشود مقدار ملح نقره را زیاد کند تا يك گرم و در
روزی يك زرق کفایت میکند و شرب کبابه و کبابه هوجهه امداد بر حصول شفا لازم است و مصنف مذکور در
صورتیکه سوزاك ساده باشد و جری شح دریم علامت دیگری بروز نکند زرق ذیل را استعمال مینماید
زرق استات روی بگردن سولفات روی استات سرب مکرر اگر اب ۲۰ گرم مخلوط کرده
معنی سه دفعه زرق نمایند

زرق استات روی

هرگاه سوزاك با علامات خاد همراه بود مداوی ضد ودم قوی بد و باید جاری نمود
چون قشع دریم مبرم شده و مدتی دوام نکند مغز را **گوت مبلتی (قطرات لشکری)** مینماید
مصنف مذکور محلول ادرسی گرم پی تو بلور و زاهن کرده اگر اب زرق مینماید و باید زرق ذیل را استعمال میکند
زرق قابض بگردن شراب قمر ۵۰ اگر گلاب ۵۰ گرم عصاره رانانیا ۱۰ گرم لودانم سیدنم ۲۰ گرم مخلوط
کرده و روزی سه چهار دفعه زرق نمایند

گوت مبلتی

محلول نیترات نقره معمول سانسون بگردن نیترات نقره متبلره ۲ سانتری گرم اب مقطر
۱۰۰ گرم حل کنند شرب را الوده در محلول کرده و بر روی جوانات و قروح غیر موهج بمالند
محلول نیترات نقره معمول بیت بگردن نیترات نقره ۲۰ گرم اب مقطر ۲۰ گرم حل کنند
و در دفع دو پیاد میتنگو قلم مورد در محلول الوده نموده و بر روی سطح معلول بمالند و بلا فاصله اب روی آن
در پخته بشویند

محلول نیترات نقره معمول و دژری این مصنف در دفع هر پس مرض و اگرهای من
و مانناگر محلول مانع ادره و اونا ادره نیترات نقره را استعمال میکند و نیت محلول استعمال مینماید و يك جری نیترات
نقره و يك جری اب و این محلولات را از محرقات معجز محلل نیکود در دفع اجراض مذکور میداند
محلول نیترات نقره معمول کو لومبات بگردن نیترات نقره ۵۰ گرم گلاب ۳۰
گرم حل کنند و در دفع استرخاء مرض لاهات و غشاء مخاط نادان حلق قلم مورد در محلول الوده کرده و بباران
بر روی غشه مذکور بمالند و این عمل را که با احتیاط باید جاری نمود در بعضی اقسام حجة الصوت فایده میکند
پودان نیترات نقره معمول ژوبوت نقره ۵۰ گرم پودان نیترات نقره ۵۰ گرم پودان نیترات نقره ۵۰ گرم
مخلوط کنند

نیزه نیترات نقره ۱۰ گرم پودان نیترات نقره ۱۰ گرم پودان نیترات نقره ۱۰ گرم پودان نیترات نقره ۱۰ گرم پودان نیترات نقره ۱۰ گرم
نماید و از آناب گرم هر يك از این پوداها را موافق اختلاف مواقع در وقت خورد سفید و صره و استسقای
و خیار کهای سفید پس بطول کند
پودان مدی بگردن نیترات نقره ادرسی گرم پودان نیترات نقره ۱۰ گرم مخلوط کنند و در دفع رمد ها گرانیه

بیم یک نخود کوچک بر روی ضلع ازاد جفن تحتانی نطول نمایند

پوماد ضد وزم معمول و لیو بگزیند نیترا نقره نقره دسی گرم پیه مذاب گرم د

هاون چینی مخلوط کرده صلابه نمایند و بجم سر سنجاق در سطح داخلی ضلع جفن معمول نطول نمایند

پوماد نیترا نقره معمول گین بگزیند نیترا نقره گرم پیه حسن لبه گرم زیت گرم

مطابق معمول مل کنند و این مصنف کجای نقره را که در اراض چشم استعمال میکند و میگوید علاوه بر آنکه

اثر پوماد بیشتر بهتر است که مورد شالم میگردد

پوماد ضد رمد معمول گوئری بگزیند نیترا نقره نقره دسی گرم استک

سرب ۲۵ سانی گرم مخلوط کرده و در روی استک صلابه بدقت صلابه نموده و باه گرم پیه مذاب مخلوط

نمایند و در رمد های مزمنی که محل آنها گاه در ملتجی جفی گاه در خود مقله است یک روز در میان باندازه سر

سنجاق از این پوماد در چشم داخل کنند و نیز در دای سوئالک حرمین شوری و این دارو الوده نموده و تقریباً پانزده

یک بند انگشت در جای بول داخل نمایند

محلول محرق معمول تر و سو بگزیند نیترا نقره گرم اب مقطره گرم مل کنند و در دم

حلق با غشاء کاذب و خناق استعمال کنند

محلول دافع لکه های مخاطی معمول فورنی بگزیند نیترا نقره دسی سانی گرم اب

مقطره گرم مل کرده با غانت قلم مو بر روی لکه های مذکور نطول نمایند

پوماد دافع شقاق مقعد معمول بورژواس بگزیند نیترا نقره گرم پیه

مذاب ازیم و عتاً ۱۲ گرم مخلوط کنند و این اختلاف مقدار پیه بسته به قابلیت تحمل مریض است و بجم یک لیو بیاض

کوچکی از این پوماد بواسطه انگشت سبابه بر روی شقاق بمالند

پوماد دافع زکام منین معمول گالزبوت بگزیند از وقات نقره عتاه دسی

گرم پیه مذاب گرم مخلوط کنند و قدری شری را گرفته و در میان شمع بلندی به بندند تا از آنجا هداشته

و در وقتی که در تجاویف بینی داخل میشود مانع از سقوط در حلق گردد و بعد شری را در پوماد مذکور الوه

کرده در تجاویف بینی داخل کنند

محلول از وقات نقره جهت استنشاق معمول فیبی بگزیند از وقات متبل

نقره ازیم دسی گرم تا گرم اب مقطره گرم مل کنند و در داخل آلات خرمن حلق و ملقوم و زکام خرمن و دم

حلق با غشاء کاذب استنشاق نمایند و مقدار مستنشاق موافق اختلاف مواقع مختلف میگردد و مایع تجا

شده را نباید تنفس کرد و لازم است که در بین عمل صورت مریض را با مواد ذقی و ابالت منخ پیوشانند

گرد محرق ضدا و توره معمول بونا فون بگزیند از وقات مذاب نقره طلق لیکوپود

مکد یک جزء نرم سائیده و مخلوط کرده در صراحی سپاهی حفظ نمایند و نفوخ این گرد که محرق و معوض است

مستعمل میباشد

قلم با وائل بگزیند از وقات نقره گرم از وقات پشاس ازیم گرم ذوب کرده در قالب ریزند و این قلم را

بر روی گرانولهای ملتجی نطول نمایند

قلم معمول اینچنین مسکوک بگیرند از وقت نقره ۵ از وقت سرب ۱ ذوب کرده در قالب ریزند و این قلم

چندان شکننده نیست و میتوان از امانند قلم سرب فطر کرد

نیترا تاسید نقره معمول کروک بگیرند نقره ۱ اسید نیتریک ۳۵ درجه و اصل کنند

و در دفع شانکر و قرصه های ساده و غائرانه و فتنه بیمارستانی و اخلاکات قویانه مبرم و تومورهای

و قرصه های کانکر و پیدی و قرصه عنق رحم و غشاء ملتحمه با عانت قلم مونطول کنند

حقنه نیترا ت نقره معمول تر و سو بگیرند نیترا ت نقره از ۵ تا ۱۵ سانتی گرم اب مقطر

۵ اگر مملکت کند و در دفع اسهال که با قلت حرمه غلظت همراه بود حقنه نمایند و نیز در اسهال که نه که با

قرصه جزئی تحتانی امعاء دقاق همراه باشد چنانچه در مسلولین و در مبتلایان بحمای تیفوئید مشاهده میگردد استعمال

این حقنه مفید است و هم چنین در دفع قولنج عارضه و اطفال در هنگام بیرون آمدن دندانها

حقنه نیترا ت نقره معمول بومیت بگیرند نیترا ت نقره از ۵ تا ۱۵ سانتی گرم اب مقطر ۱۲

گرم گلیسرین ۳ گرم حل کرده حقنه نمایند

حقنه البومین نقره معمول ۹ بگیرند سفید تخم مرغ بکانه اب مقطر ۲۵ گرم مملکت

صاف نمایند و در مصفی از ۵ تا ۱۵ سانتی گرم از وقت نقره حل کرده و بعد از ۵ تا ۱۵ سانتی گرم کلور و سودا

افزوده حقنه نمایند

حب نیترا ت نقره معمول بودن بگیرند نیترا ت نقره ۵ دسی گرم مغرغان ۵ اگر مطابق

معمول ۵ حب سازند و ابتدای روزی یک حب صبح و یکی عصر بنوشند و مقدار را بپیشانی بند و در

لوگو موثر پس از ۱ تا ۵ حب استعمال میکنند

حب حرک نیترا ت نقره معمول ۱۱ بگیرند عصاره تی پاک ۲۰ اگر کافور ۵ اگر

مشک ۵ سانتی گرم از وقت نقره ۵ سانتی گرم مطابق معمول ۵ حب سازند و از یک تا سه حب در دفع قطب

وصیع در عرض و بنوشند

حب نیترا ت نقره معمول تر و سو بگیرند نیترا ت متبل نقره ۲ دسی گرم اب مقطر

مسحوق صمغ عربی مکد مقدار کافی مطابق معمول ۵ حب سازند و در دفع اسهالهای مبرم از ۱ تا ۵ حب در

دفع بنوشند

حب نیترا ت نقره معمول بومیت بگیرند نیترا ت نقره ۵ سانتی گرم گرد گوتن ۱ گرم

عصاره شیل مقدار کافی مطابق معمول ۵ حب سازند و هر چه دارای یک سانتی گرم نیترا ت است

حب نیترا ت نقره معمول و نه بگیرند نیترا ت نقره ۵ سانتی گرم نیترا ت پیاس ۵ سانتی

گرم لغاب صمغ عربی مقدار کافی ۵ حب سازند

حب نیترا ت نقره معمول روئین بگیرند نیترا ت نقره ۵ سانتی گرم در مقدار کافی

اب مقطر حل کنند و محلول را با مسحوق کپری تعلیق نمایند و ۱۱ حب کنند و در دفع ورم معده خرم گاستری

وصیع از ۱ تا ۵ حب هر نیم ساعت فاصله یک حب بپاشانند و اغلب اوقات لازم است که این جوب را تجدید

حب نیترا ت نقره معمول بوئینا بگیرند نیترا ت نقره ۵ دسی گرم عصاره پستانیت

گردا بر سما مکه گرم مطابق معمول و حب سازند و در دفع گاسر اثری صلیک حب صبح و یک حب عصر
بپاشانند

پوسپون نیترا ت نقره معمول بارش بگیرند نیترا ت نقره و اسانتی گرم اب مقطر
گرم شربت ساده ۲۰ گرم خلوط کتد و در دفع کولر افاشوق قاشق بنوشند و در همین بین ۲۵ سانتی گرم نیترا ت نقره
بطور حقنه استعمال کنند

پوسپون نیترا ت نقره معمول تر و سو بگیرند نیترا ت نقره از ۱ تا ۱۵ سانتی گرم اب مقطر
۲۰ گرم شربت ساده ۲۰ گرم خلوط کتد و در دفع اسهال اطفال با قاشق چای خوری در مدت ۲۴ ساعت بنوشند
پوسپون ازوتان نقره معمول نیترا ت بگیرند ازوتان متبل نقره و اسانتی گرم اب
مقطر ۲۰ گرم مل کتد و در دفع قطره ابتدا سه قاشق چای خوری و بعد کم کم زیاد کند تا هفت قاشق و بعد
بپاشانند

پوسپون بروموری نقره معمول دانپو بگیرند نیترا ت نقره و دسی گرم برومورینا
۲۵ گرم شربت ساده ۲۰ گرم عرق نعناع ۱۰ گرم اب مقطر ۲۰ گرم سفیده تخم مرغ یک دانم مطابق معمول
پوسپون سازند

پوسپون نیترا ت نقره معمول بومیت بگیرند نیترا ت نقره از ۱ تا ۱۵ سانتی گرم اب
مقطر ۲۰ گرم گلیسرین ۲۰ گرم خلوط کتد و با قاشق کوچک در مدت ۲۴ ساعت بپاشانند
شپان حجرای بولی معمول اولزمان بگیرند نیترا ت نقره و اسانتی گرم کره کا کاو
۲ گرم خلوط کتد

داروی دفع ورم بیضه سوزاکی معمول زبرارد بگیرند نیترا ت نقره
گرم اب مقطر ۲۰ گرم مل کتد و پارچه کوپرس را در محلول الوده کرده و روی موضع متورم منطبق کند
کلور و نقره جمی است بالطبع سفید ولی هرگاه بخاورش با هوا اب مضاعف شود سیاه رنگ
میگردد و غیر محلول در اب و محلول در امانیاک و کلور و در ها و صیوس و لفتهای قلیائیه و نیز در اسید کلورید
در سایر اسید ها نیز غیر محلول است و این محلول از تجزیه نیترا ت و با ملح دیگری از نقره بواسطه اسید کلورید و یک
حاصل میکنند

کلور و نقره ازاد و پودر سبک قوی میباشد و از اب و در ضد صرع و قطرب و ضد خازری استعمال میکنند
و مقدار شربتش بطور حب از ۱ تا ۱۵ سانتی گرم است و در خارج پوفادان متداول میباشد
حب کلور و نقره معمول مبال بگیرند ازوتان متبل نقره و اسانتی گرم کلور و در سود
۱۵ سانتی گرم نشاسته ۱۵ سانتی گرم مسحوق صمغ عربی و اسانتی گرم با مقدار کافی اب خیمبر کرده ده حب سازند
و در دفع صرع از ۱ تا ۱۵ حب در عرض روز بنوشند

حب کلور و نقره معمول سوکه بگیرند ازوتان نقره و اسانتی گرم کلورید و امانیاک
۱۵ سانتی گرم عصا ره خطبانا مقدار کافی ده حب سازند و در دفع صرع و صداع و صبلانیه از ۱ تا ۱۵ حب در عرض
روز بنوشند

کلور و نقره

پوفاد کلور و در

پوماد کلورو و نقره بگیرند کلورو و نقره ۳۰ سانتی میم مذاب ۲۰ گرم پوماد سازند
 پریو اکسید نقره (اکسید نقره) این اکسید محلول در امانیال است و یک جز نشود ۱۰۰۰ جز
 آب حل میشود و در دفع نرفالیم رحم و صرع استعمال میگردد و مقدار شربتین از پناه اسانتی گرم بطور حب
 در عرض روز و پوشاردا میگوید این اکسید پایه تهائ و نا مخلوط با محصولات جدیدی در دفع نرفالیم
 مبرم رحم گوناثرهای بین داشته باشد

طریق ساختن اکسید نقره مطابق دستور العمل بوشا و دیگر ذرات
نقره ۵۰ گرم اب مقطر ۵۰ گرم محلول پتاس تقریباً ۵۰ گرم از ذرات را در اب مقطر حل کند و محلول پتاس را
افزاید تا رسوب حاصل شود و این رسوب را چندین دفعه با اب بشویند تا اب غساله دیگر خزه نداشته باشد
و بعدی وی کاغذ صافی خشک کند و سپس در صراحی در بسته در پناه نور حفظ نمایند

حب اکسید نقره معمول بوشا و دیگرند اکسید نقره ۲ گرم خیرج و الت ۵ گرم مطابق معمول ۵۰ حب سازند و در دفع زغال دم رحم و صرع از آتاه حب در عرض روز بنوشند

حب اکسید نقره معمول بومیت دیگرند اکسید نقره ۲ گرم کربونات آهن ۲ گرم عصا سنبل الطیب مقدار کافی مطابق معمول ۵۰ حب سازند و از آتاه حب در عرض روز بنوشند

بعد و نقره نیز از ترکیات مستعمل است و در رد وید ذکر خواهد شد انشاء الله تعالی

اِسْتِرُوْ نِسَبُوْمُ این فلز را داوی نام در سال ۱۰۵۷ میلادی (۱۲۲۲ هجری) کشف نمود و جبهی
است سفید و درخشان و جامد و وزین تر از اب و اب را تجزیه کرده و اکسیژن را از آن اخذ نموده و بمبدل بر
نسیان میگردد

سُتِر و نَسَبَان (اکسید استرونیوم) این جسم را که قلباً است چون بدو آرد
سُتِر و نَسَبَان که از متعلقات اِسْکَوْتِلا نَد است مکشوف نمودند با سم همان جامه سو
شد و عبارت از جیمی است بشکل قطعات متخلخل و خاکشری سفید رنگ و طعش تند و شبیه بطعم بول و
شربت بنفشه و اسبغ کاغذ زرد جو به را قرمز میکند و چون با الکل از آن مخلوط کرده بسوزانند رنگش سبز
میشود و تقریباً در ۲ جزء آب ۱۰ درجه حل میگردد و از بریت و پیاسر سودا سید ها را اکثر جذب میکند و در
طبیبی مورد و روید و رو لکات آنرا که بخوبی در آب محلول اند استعمال مینمایند و باید دقت نمود که این املاح بخوبی
خالص باشند و ذاتی بریت نبوند و در این باب املاح مذکور را مانند صندکاسر اثری و صند تشنج و صند
و صند البومیناوری استعمال میکنند و مقدار شربت آنرا از ۱ تا ۲ گرم است در عرض روز

محلول معمول سه گریز بر مود است و نسپوم ۲۰ گرم اب مقطر ۲۰ گرم حل کنند و هر
 عاشق سو بخوری دارای یک گرم بی مود خواهد بود و از ۲۰ تاء قاشق در عرض و زینوشند
 محلول معمول پول بگیرند لکات است و نسپان ۲۰ گرم اب ۲۰ گرم حل کنند و هر قاشق سو
 خوری دارای سه گرم لکات میباشد در عرض روز و قاشق بیاشامند
 نباید دانست که بر مود است و نسپوم متبلر در ۲۰ جزء دارای ۲۰ جزء اب است پس قوتش یک ثلث کم تواند
 ملح اندر خواهد بود

برای

انصاف

حرف ه

کک هشتم
کک صد و هشتاد و یک
لن بعضی کک و هشتاد و یک
هوبلون و کک و هشتاد و یک

هوبلون پ زک (کک و هشتاد و یک) ل لوبولوس و موبولوس و پوبولوس (نبا
است متفاوت و ثبات از طایفه او و قیاس و بر گهای مانده است و شیب بر کک و هشتاد و یک
ان خرو طوی بر کک مانند و این ثبات در چهره های که از گهای خار دارد اطراف بتانها ترتیب میدهند و در
و چون در کارخانه جات ققاع سازی استعمال میشود مخصوصاً از راعت می نمایند و شیب می گویند
اطراف و در خانه سفید رود که پله باز را به خلیج اتلی متصل میکنند این ثبات بطور خود رود پیدا میشود و خرو
هوبلون که کک و هشتاد و یک مانند از فلسهای منفرج الزویه سب رنگی که روی هم قرار گرفته اند و علی الخصوص
در قاعه آنها دانه های بسیار کوچک غبار مانند می باشد که در نگاشته اند و این غبار را که
سفری شکل و معطر تلخ است لوبولین (لوبولیت) می نامند و تقریباً یک ششم
و یک هشت و زن خرو طها لوبولین می باشد و در طب گهای هوبلون و کک ماده عامل آنها لوبولین و هوب
فرا است استعمال می نمایند و از عوامل مقوی تلخ و خمد و مسکن محسوب میشوند و مخصوصاً در اطفال
به خناری تین هوبلون را مانند مقویات و محرکات بسیار استعمال میکنند و لوبولین را نیز مانند مقویات و
خمد رات و دفع اسپرما توره و بغوطلهای لیلی اخلاص بخوبی می نمایند و مقدار شربت هوبلون در اطفال یک
قبضه کوچک است که در یک پیاله آب جوش دم کرده و صاف نموده با شربت ضد اسکور بوت شیرین کرده بطور
تین در دفع عوارض خناری بیاشامانند و لوبولین را در دفع اسپرما توره و غیره از سه سانتی تا یک گرم استعمال
می نمایند و در خارج ضماد هوبلون و نو مادی لوبولین مستعمل است

عصاره خرو طهای هوبلون مطابق کد کس بگزینیم کوب کرده خرو ط هوبلون

الکل و در حبه مدت ده روز بماند و با فشار صاف نمایند و تفاله را با باقی مانده الکل مدت سه
روز بخیسانند و با فشار و با فشار صاف کنند و مصفاها را مخلوط کرده در حمام ماریه جقه اخذ الکل تقطیر کنند و
بعد به غلظت عصاره نیم تخم نمایند و از هر جزء خرو ط هوبلون یک جزء عصاره بدست می آید و مقدار شربت
این عصاره که مقوی معده است از یک دسی گرم تا یک گرم می باشد

شربت خرو طهای هوبلون با صاف مطابق کد کس بگزینیم کوب کرده خرو ط

هوبلون اب مقطر و اقد مقدار کافی مدت سه ساعت دم کرده و با فشار صاف نمود بگذارند تا نشین شود
و بواسطه انحراف صاف روی آن را بشوید و در هر جزء مصفی ۱ جزء قند حل کرده بپوشانند و حفظ کنند
و این شربت را نیز مانند مقویات معده از ده تا ۲۰ گرم بخوبی میکنند

تین هوبلون با صاف مطابق کد کس بگزینیم خرو ط هوبلون

دم کرده صاف نمایند و در پیما ستانهای لشکری فرانسه و گرم خرو ط دو ده گرم اب استعمال می نمایند و این
تین را پیاله پیاله در غرض و نیز مانند مقویات معده بنوشند

ضماد هوبلون معمول فروتری بگیرند مخروط هوبلون ۱۰۰ اب جوش مقدار کافی مخلوط کرده
ضماد سازند و در يك ضماده ۱۰۰ گرم مخروط تقریباً کافی است و این ضماد را در دفع قروح موجب وضعی بکار میبرند
سفوف لویولن معمول دیوت بگیرند لویولن ۱۰۰ گرم مسحوق قنده ۱۰۰ گرم مخلوط کرده در
۱۰ بسته مساوی به بندند و در دفع اسپهاتوره و احتلامان لیلی از ۱ تا ۱۰ بسته در عرض روز سفوف نمایند
الکولا تور لویولن معمول پیسون بگیرند لویولن ۱۰۰ الک ۱۰۰ درجه ۲۰ مخلوط کرده مدت
۱۰ روز بچسباند و بعد بافتا را از پارچه گدازیده با کاغذ صاف نموده حفظ کند و در دفع بی خوابی و احتلامان
لیلی از ۱ تا ۱۰ گرم بطور پیسون و با مخلوط با شربت ساده بتدریج بنوشند

حب مسکن معمول نلیگان بگیرند لویولن ۱۰۰ گرم با مقدار کافی لعاب صمغ ۱۰۰ حب سازند
و در دفع بی خوابی و سستی باز در احتلام از ۱ تا ۱۰ حب قبل از رفتن در بستی بنوشند و اگر لازم شود دینی یک دو
حب در وسط شب میل کنند

حب مسکن معمول اسنوارد بگیرند عصاره بنج کافور لویولن مکده ۱۰۰ اگر مطابق معمول
۱۰ حب سازند و در دفع بی خوابی و غوطه های مویج یک حب در وقت رفتن به بستر بنوشند و در صورت لزوم
یک حب دیگر دینی در وسط شب بپاشانند

حب دافع احتلام معمول سبگونند بگیرند لویولن عصاره هوبلون مکده ۱۰۰ اگر کافی
عصاره تریاک مکده ۱۰۰ سانی گرم ۱۰۰ سانی گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و از ۱ تا ۱۰ حب در عرض روز بنوشند
ایضاً نسخ دیگر معمول فریش بگیرند لویولن ۱۰۰ گرم عصاره کب هندی صبرند
مکده ۱۰۰ سانی گرم عصاره بلادن ۱۰۰ سانی با مقدار کافی رب السوس ۱۰۰ حب سازند و از ۱ تا ۱۰ حب در عرض
روز بنوشند

حب دافع سائتی باز پس معمول بومیت بگیرند لویولن رومور پتاسیوم مکده ۱۰۰ گرم
عصاره نمفوا مقدار کافی مطابق معمول ۱۰ حب سازند و هر ساعت ۱۰ حب بنوشند

تیزن ضد خنازی معمول بوشارد بگیرند ریشه دو ناس ۱۰۰ گرم هوبلون ۱۰۰ گرم ۱۰۰
جوش ۱۰۰۰ اگر دم کرده صاف نمایند و ۱۰۰ گرم شربت خرمی کنکای زرد بپزایند و در عرض روز با کلاله
کوچک کم کم بنوشند

پوماد لویولن معمول واد بگیرند لویولن ۱۰۰ سپه مذاب و با دانه ۱۰۰ مخلوط کرده مدت
۱۰ ساعت در حمام مایه دم کنند و حفظ نمایند و این پوماد مسکن است و در قروح موجب وضعی سطانی سما
ها مالمیس و ریژنیکا (فندقافسون کران) بناخته است از طایفه ساکنین
و در طب پوست و برای تانه اندازد در دفع بواسیر قطع دم استعمال میکند و مقدار شربت عصاره مایع آن ۱۰ تا ۱۰
گرم است و عصاره خشک که ها مالمیس نامیده میشود از ۱ تا ۱۰ سانی گرم و تعفین (ادره) از ۱ تا ۱۰ گرم
و نیز در خارج پوماد تعفین آن مستعمل است و این نبات در دفع بواسیر با آنکه محتمل آن اثر است شمره دارد
جوشانده ها مالمیس بگیرند ها مالمیس ۱۰۰ گرم اب جوش ۱۰۰ گرم جوشانده صاف کنند و بتدریج
بناله پیاله بنوشند

ها مالمیس

خلوط معمول فرزند بگیرند تعفین هاما ملیس ۲ گرم گل سرین انگلیسی و ۲ گرم مخلوط کرده با
ماشوق چای خوری بنوشند

حب هاما ملیس بگیرند هاما ملیس (عصاره خشک) ۲۰ سانتی گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند
و از آنجا به حب در عرض روز بنوشند

پوسپون معمول بومت بگیرند عصاره منابع هاما ملیس شربت پوست نارنج مکد ۲ گرم
تعفین و پیل ۲۰ قطره مخلوط کرده با ماشوق کوچک مستد رج بنوشند

پوماد هاما ملیس بگیرند عصاره هاما ملیس ۲۰ سانتی گرم مکد کا او ۱۰ گرم با مقدار کافی
روغن بادام شیرین پوماد سازند

سخر دیگر بگیرند تعفین هاما ملیس ۲۰ گرم پیه مذاب ۲۰ گرم مخلوط کنند

شیاف هاما ملیس بگیرند عصاره هاما ملیس ۲۰ سانتی گرم مکد کا او ۱۰ گرم با
شیاف سازند

هیدرازوم گانری تبکوم بکاز لکوم قای طایفه پاپیلو ناسه است که ریشه انرا در طب
مانند عوامل ضد دوسنطار با استعمال میکند و مقدار شربت گرد این ریشه بطور مغلی از ۱ تا ۲ گرم است
که در عرض روز ۳ تا ۴ دفعه بنوشند

هراکوم لانا تووم نبات است از طایفه چتری و در طب ریشه انرا مانند عوامل محرک و کاسی
الریاح و ضد صرع از ۱ تا ۲ گرم استعمال مینمایند

همید سموس اند بکوس (نویاری) نبات است از طایفه اسکلیپاسه و قد
تری ایو تیک ریشه انرا مانند مقویات و معرقات و مدد رات تجوی می کنند و مقدار شربت از ۱ تا ۲ گرم بطور مطبوخ
از ۱ تا ۲ گرم است در ۳ تا ۴ دفعه بنوشند

مطبوخ ریشه همید سموس بگیرند ریشه همید سموس ۲۰ گرم آب جوش ۲۰ گرم
دم کرده صاف نمایند و از ۱ تا ۲ گرم این مصفی با سه دفعه در عرض روز بنوشند

شربت ریشه همید سموس بگیرند ریشه همید سموس ۲۰ گرم قند ۱۰۰ گرم آب جوش
۲۰ گرم ریشه را در آب دم کرده و صاف نموده قند را افزایند و حفظ کنند و از ۱ تا ۲ گرم این شربت را در
عرض روز بنوشند

هویت بن میگویند این جسم عبارت است از الکویتدی که از هو بلورنا حرکتی اخذ میشود ولی تجزیه
ثابت میکند که نیست مگر هویتین معطر شده با اسانس هو بلور

هیدر استیپس کانا دانسیس نبات است از طایفه روفکو لاسه و بوی کانا دانسیس
در طرازی می نمایند و این نبات نیز در حلال متحد احریک عمل میابد و اهالی بومی این حاکم انرا در
رنگ و زنی استعمال میکنند و این ریشه و کرک و پادچه ها را با ان زرد مینمایند و ریشه این نبات بجم قلم برگی
است گره دارد و زرد تیره و دارای بوی محووع و طعم بسیار تلخی و محتوی صمغ و نشاسته و البومین اسید
کالیک و املاح محلول و غیر محلول است و این ریشه را که فقط در طب استعمال میکنند علاوه بر دارو و

هیدرازوم

هراکوم

همید سموس

هیدر استیپس

الکویتدی

الکلیه می باشد یکی نزد موسوم به **برین** و دیگری سفید موسوم به **هید راستین** (هید راستین) و از ادویه مقوی و ضد تناب و ضد راس و در دفع نفال الدم رحمی مؤثر و مقدار شربت این ریشه بطور معمولی ۳ گرم در ۳۰۰ گرم آب و عصاره مایع از آن ۱۰ قطره در چهار دفعه در عرض و استعمال می نماید و هید راستین را در نفال الدم رحمی هر ارضی که سبب آنها ضعف غشیه مخاط بود از قبیل سوء هضم مبتلا با آن کلو و نزله معوی و لو کوره و اودام خرمین مخاط چشم و مخاط مثانه و غیره با فواید زیاد استعمال می کنند و در استعمال خارجی ۳ گرم ریشه هید راستین را در ۳۰۰ گرم آب جوشانده بکار می برند

هید راستین

هید راستین جسمی است بی رنگ و درخشان و تبلرهای آن شکل منشور و غیر محلول در آب و محلول در ۲۰ جزء الکل مقدار شربت آن از ۵ تا ۲۰ سانتی گرم است در عرض و در که بطور حباب استعمال کنند بطریقی هر چه دارای ۵ سانتی گرم بود و هید راستین غیر خالص را که مخلوطی است از کلو وید و آب برین هید راستین بهین مقدار استعمال می کنند

هید راستین

هید راستین این جسم را حاصل می کنند از اکسید کردن هید راستین بواسطه اسید از و تبک و گردی است سفید و مقدار کم محلول در آب و محلول در الکل و اثر و اثر آن در اقسام نفال الدم و نفال الدم رحم و دم رحم تجدد می نمایند و مقدار آن در ذوق تحت جلدی از ۵ تا ۱۰ سانتی گرم است و در نفال الدم های غرض در حامل ذوق تحت جلدی آن خیلی مؤثر است و کلو وید را آن اثر ترجیح می دهند و هید راستین را چون بقدر زیاد استعمال کنند موثر بر فوایدش می گردد

ذوق تحت جلدی کلو وید و آب هید راستین معمول نوشو بگزند کلو وید را آب هید راستین ۱ گرم آب مقطر ۱ گرم حل کنند و از نصف ذوقه نایک ذوقه پر از آن استعمال کنند

عصاره مایع هید راستین بگزند مسحق ریشه هید راستین ۱ الکل ۹۰ درجه ۳۰۰ آب مقطر ۱۰ ریشه را با سر ربع از الکل و یک ربع آب در آلت دیپلاسمان مخلوط کرده و محصول را با غلظت عصاره تبخیر نمایند و بعد در باقی مانده آب الکل حل نمایند و حفظ کنند

هید راستین و آب و سانس نباته است از طایفه ساکریفراگاسه و بومی ممالک متحده افریقا و در جنوب و در کران جلیک می روید و ریشه آن که در طب استعمال می کنند معطر و دارای طعمی گزنه و محتوی البومین و نشاسته و سفوف املاح مختلفه جلدی است و این ریشه را در دفع حصات کلبه و امراض مجاری بول استعمال می نمایند و مقدار شربت آن بطور مطبوخ ۵ گرم است و بطور سفوف هر دو ساعت فاصله ۲ گرم نیز مقدار شربت عصاره مایع آن ۲ گرم و شربت آن ۳ گرم می باشد

هید راستین

هید روکوبیل اسپانی نباته است از طایفه چتری و از محصولات اسپانی شرق و مخصوصا در اطراف نهرها و جریاها و مواضع مرطوب می روید و در هندوستان توکو را و در ملابار که در آنرا و دامول و الارای نامیده میشود و در هندوستان و سیلان و جزایر مالزی و افریقای جنوبی عمل می نمایند این نبات که محتوی وکدین و ذیت نزد و سفوف سبز سفوف سفید و عصاره قندی و عصاره غرقیدی و عصاره تلخ و صمغ و نشاسته و الباف خشبی می باشد در طب هر اجزایش را استعمال می کنند و وکدین که عبارت از ماده

هید روکوبیل

عامل آن بود زبته است غلیظ و زرد کم رنگ و تلخ و حاد و ثابت و دارای بوئی تند و محلول در الکل و اترواجاً
دسم و درجه حرارت یک جز از آن فرامیگردد و از اثر هوا حرارت و رطوبت فاسد میگردد

هیدروکوتیل را در طب در دفع قروح و سفید پس و خاژی و جذام و امراض جلدی از قبیل اکرها و لپکن و پوری و
ویسور باز پس خارجاً و داخل استعال می نمایند و مقدار شربت بطور تیز از ۳ تا ۳۰ گرم است و سهوف گردان از
۵۰ تا ۱۰۰ گرم در سه دفعه در عرض روز و از عصاره الکلی آن از ۱ تا ۲۰ میلی گرم و بیک اثر بطور ضماد نیز استعمال
میکند

اثرهای شربت ایونیک هیدروکوتیل

اول اثری که از استعمال هیدروکوتیل ظاهر میگردد احساس حرارت و خشی و جلد که پس از چند روز از استعمال
در مخصوصاً در دست و پا احساس حرارت میشود و بعد از چند روز دیگر در همه بدن نیز احساس حرارت شده
و در بعضی اوقات احساس خارش میگردد که گاه فوق تحمل ریض است و ممکن است با ظهور حریت خفیفی همراه
نماید و در آن شعری را سریع میکند و نبض قوی و متلی میشود و پس از آنکه یک هفته بر استعمال دوامداست
نمودند آشنه از باد شده و اعمال احشائین نمیکردند اگر چه در او مقدار زیاد استعمال کرده باشند و پس از چند
زمانی جلد نرم و لپن میشود و بشره متدرجاً بحالت فلسه های کوچک و پامانند قطعات عریض جدا میگردد و عمل
تغریق مقرب شده و بک اعمال خجسته و قاربه و عمل هضم نیز زیاد گشته و بی قوه شاهباز فرود میشود

گرد هیدروکوتیل معمول لیپن بگزند هیدروکوتیل تازه مقدار منظور در گرم
خان ۰۰۰ درجه تحسکات نرم صلابه کند بدون آنکه تحاله باقی گذارند و این گرد را مانند محرکات و معرقات دفع
لی و جذام استعمال میکنند و ژانل مقدار شربت آن از ۱ تا ۳ گرم می نویسد که با شربت هیدروکوتیل
مخلوط کرده بپاشانند

جوشانده هیدروکوتیل ابضاً معمول لیپن بگزند هیدروکوتیل خشک ۰۰۰ گرم
مدت ۵ دقیقه در مقدار محباب جوشانند که مصفای آن ۰۰۰ گرم شود و صاف کنند و در عرض و زبته ریخته
و در دفع لپ و اکراهای حرمین مدت سه هفته بر آن مداومت نمایند و جهة اغانت بر اثر و استعمال و شربت هیدرو
کوتیل و گردان و محصولات بدوده و گاه سه مرتبه مصنف مذکور در این مدت معمول میدارد

تیزن هیدروکوتیل بگزند هیدروکوتیل ۱۰۰ تا ۳۰۰ گرم اب ۳۰۰ گرم بجوشانند تا ۰۰۰ گرم باقی
ماند و صاف کرده روزی سه استکان بنوشند

شربت هیدروکوتیل معمول لیپن بگزند عصاره الکلی هیدروکوتیل نبات
۳۳۵ اب مقطر ۵۰۰ عصاره را با نبات مخلوط کرده صلابه کند و کم کم اب را بیفزایند و در حمام ماریه حل کنند
و حفظ نمایند و میتوان بعوض نبات قند استعمال نمود و ۲۰ گرم این شربت دارای ۵ سانتی گرم عصاره است
و مقدار شربت در دفع لپ و اکراه و ویسور باز پس و پوری و گوان ۳ تا ۵ گرم

گرانول هیدروکوتیل معمول لیپن بگزند عصاره الکلی هیدروکوتیل ۰۰۰ گرم
مسحوق ریشه خطی مسحوق نشاسته مکدر ۲ گرم مطابق معمول ۰۰۰ اگر انول ساخنه و آنها را نقل کنند

و هرگز انول دارای سانی گرم عصاره است

حرفی

یکصد و یک در یکصد و یک

بدل جسمی است مفرد و شبه فلک در سال ۱۱۱۱ میلادی (۱۲۲۶ هجری) که توانس نام در ایامی
 در یاد و نباتات بحر و جو را کشف ساخت گاه و سگاه بواسطه نفش بودن رنگ بخار این جسم از
 بد نام نهاد چه این لفظ مشتق از بد و پس میباشد که در زبان یونانی معنی نفش است و علاوه در یک
 از ایامی معدنی گوگردی کلوروری این جسم موجود است و در طبیعت بطور آزاد دیده نمیشود و بحالت
 بد و پیاپیوم و بد و رسود بوم در بعضی بولپها مانند اسفنج و در بعضی الگها از قبیل کورالین و غیره موجود
 میباشد و یکی از دانشندان وجود این نباتات باهای شیرین نیت ثابت نمود و ابتداء در وارک که قهقش فو
 است وجود بد را مکشوف ساختند و بهترین وسائط در اثبات وجود آن اگر چه بمقدار بسیار کم باشد این است مابعدی
 که بد و در آن بطور انحلال بود و نیز کندی مقدار کمی تپاس کستیک بر محصول قرارند و بعد تغلیظ نمایند در
 حالتی که گرم باشد قدری نشاسته واسید نیتریک شوره اضافه کنند رنگ باری بسیار قشنگی حاصل میشود و یکی
 از دانشندان در اثبات وجود بد با بای کلور و زاهن میجو نشان تمام بد در اولین مابعدی که بخار میشود متصاعد
 میگردد بهر چه بد عبارت از جسمی است شکل قطعات کوچک و رنگ آن خاکستری باری رنگ و بویش کمال مشا
 را بوی کلور دارد و طعمش زنانه و غیر مطبوع و در ۱۵۰ درجه حرارت ذوب میشود و در ۱۷۵ درجه شکل بخارها
 نفش بخار میگردد و در آب بمقدار بسیار کم محلول است یعنی یک جزء آن در ۲۰۰۰ جزء آب و در ۱۰۰۰ جزء حل میگردد و در
 ۵۲/۶۳۰ جزء کلیرین و ۱۲ جزء الکل و ۲۰ جزء اتی و کلور و فورم نی یک جزء بد محلول است و در ذراتها و اجسام دسم و از
 نیز حل میشود و با نشاسته رنگ باری قشنگی تولید مینماید و این صفت از صفت متمایزه بد میباشد
 بد جسمی است خمرش حرقت و در داخل مایه عوامل مغیر در خارج مانند خمرشات محلل استعمال میگردد و اثر خصوص
 مد بدن دارد که اجسام غده را لاغر کرده و انما و مبتلی بر اثر وی میکند

اثر خمرشات و تپاس کستیک و بد محصول

اثر خمرش بد و اقسام محصولات آن در صورتیکه خارجا استعمال شوند مسلم و محل اعتراض نیست و این
 خمرش ممکن است منجر به حصول اسکار گردد و چون در معده و مستقیم و معده و مجرای بول بد و محصولات
 آنرا داخل کنند و با آنها را با غشاء مخاط حیم حجاور نمایند موجب حصول و دم موضعی میگردد که درجه اشتد اش
 با مقدار و او طبیعت آن متناسب است و هرگاه بد را بمقدار معتدل یعنی مقادیر معمول در تپاس کستیک استعمال
 کنند موجب حصول آثار موضعی و عمومی میگردد که اطلاع بر آنها هست دارد چه در پیشرفتات و آثار و فواید
 باید بدین آثار را بپوشی آن بود و در بدیل ابتدا آثار موضعی و بعد آثار عمومی را بیان مینمائیم

اثر موضعی این آثار عبارتند از عمل تحریک و تحریش و بواسطه این دو قسم اثر است که بد محصولات
 اثر از عوامل معوض میداند و علاوه دارای خاصیت انتی سپسی دفع تعفن میباشد و این خاصیت بواسطه
 امتحانات و تجارب بعضی از دانشندان مسلم گشته و ثابت نموده اند که در دریم اثر مخصوصی کرده و طبیعت خسته
 اثر بر طرف مینماید و بعضی از علمای فیزیولوژی از قیل **ماژندلی لیبیک** ثابت کرده اند که چون
 فیبرین را در آب بد فرو برند و چند روز بماند همچو جراثیم تعفن در آن دیده نمیشود و بواسطه همین خاصیت
 است که میتوان بد را در حفظ قطعات تشریحی بکار برد و یکی دیگر از دانشندان کیمیا مسمی به **دوروا**
 پس از تجارب متعدد چنین ثابت میکند که بد یکی از عوامل انتی سپتیک قوی میباشد و منع از حصول تعفن
 مینماید و این اثر را هم در جامدات و هم در مایعات بدن حیوانی با وجود مجاورت هوا مینماید و با مواد حیوانی از
 قیل گوشت و خون البومین و شیر و غیره ترکیب کیمیا به حاصل میکند بد و آنکه بطور محسوس شکل آنها را
 تغییر دهد و هم چنین با گلو تن حرک میشود و میل ترکیبی آن با مواد بدوی همان درجه که با ناساسته زیاد است
 زیاد میباشد و بد خالص یا محلول مائے آن که بواسطه بد و ریتاسیوم حل شده باشد مایعات حیوانی مخصوص خون را
 بحالت مبعان نگاه میدارد ولی چون غلظت بد در ذوق بد محلول الکلی استعمال میکنند و الکلی موجب تحریک دریم میگردد پس
 در ذوق محلول بدی را با صورتها بجای تعفین الکلی اگر محلول مائے بد و بد و ریتاسیوم را استعمال کنند بهتر
 است چه در صورت استعمال محلول الکلی ممکن است ماده متحرک معبر را صورت گرفته و مانع از نفوذ و در آن شود
 و تا قبل از تجارب این مصنف نشاسته را بهترین برای قوای تبیم بد میدانستند ولی مصنف مذکور ثابت میکند
 که اثر شیر البومین در دفع تبیم بد کمتر از نشاسته نیست و نیز همین مصنف ثابت مینماید که نشاسته بد فقط و
 بلا واسطه در انساج معلول اثر کند بلکه در اخلاط نیز اثر میکند و بطور کیمیا فی با این اخلاط و انساج حرک میگردد
 و مانع از اثر مشعوم هوا شده و ماده مورد تعفن را تحریک مینماید و نتیجه از اعمال و بیانات این مصنف بدست
 میآید که خیلی اهمیت دارد و عبارت از این مطلب است که بد را نباید فقط مانند عوامل تراپوتیکی تصور کرد بلکه
 یکی از عوامل حافظ قوی الای می است که میتوان آن را در تقدم بحفظ از تعفن بدی منع از حصول تعفن استعمال
 نمود

اثر عمومی چون بد بواسطه مجاری تنفس با جلد و با غشاء مخاط مجاری هضم جذب شود مورد نفوذ
 عوارضی میگردد و نتیج از تحریک عمومی بین و از همین جهت است که بد و محصولات آن از عوامل محرک میداند و در
 ابتدا پوست و حرقتی و حلقی و در مینماید و اگر استعمال دوامداومت کند و درم حقیقی و صلق ظاهر میشود
 و در همین بین در غده های براق تحریک نموده و ترشحات زیاد گشته و **پیتالسم** (کثرت لغاب) حقیقی بروز میکند
 و عمل و دران قوی تر شده و جلد گرم تر میگردد و موافق اعتقاد یکی از علمای **استری اسبورک** مسمی به
کوس این قوت عمل و دران و سرعت نبض مخصوصا مشاهده میگردد در اشخاصی که نوعا عمل و دران شک
 آرام باشد و نبض پس از آنکه شاهق و متملی بود صغیر و منضبط شده و بعد بحالت طبیعی رجعت میکند و در
 اشخاصی که عمل و دران آنها سریع و قوی بود اخلاف مذکور در نبض آنان مشاهده نشد و عمل اشباع بدی
 با شکل محسوس میگردد و نوعا اشتهای زیاد گشته و اعمال هضم بدرجه اجرایی میشوند که فوق عادت شخص
 خواهد بود

یکی از سوانحی که پس از استعمال محصولات بدی بدو عارض میشود و عرض آن خیلی شایع است عبارت از برون
دکام شدیدی است که همراهی میکند با صداع جهنده و از دپادتی شمع دمعه و اگر اوقات حریت شدید در غشاء
ملتحمه چشم و بی خوابی عارض میگردد و در بعضی اوقات عوارض ماخی بروز میکند که نوعاً چندان اشتداری
ندارد ولی ممکن است مورث عدم راحت در بعضی و طبیب هر دو گردند بخصوص در صورتیکه در بین سوانح
و چون بود و طبیب عالم به طریق استعمال دوا و اثر آن نبود و این عوارض عبارت از اندازی و صداعی که نوعاً جهنده
است و احساس وجع با نخعی و چشمها و گوشها گاه گوشها صد کرده و چشمها خیره میشوند و عوارض مذکور تا
کنون دیده نشده است که منجر به هذیان و با اختلاج گردند ولی ممکن است مورث ظهور یک نوع مستی شوند
که یکی از دانشمندان از امستی بدی نامیده و **کوس** بواسطه تجارب زیادی که در استعمال بدو پیاپی مرسوم
میگوید علاوه بر عوارض مذکور بعضی عوارض دیگر بروز میکند که تقریباً بروزشان ثابت است و عبارتند
از اقسام نورالژی مخصوص نورالژی سرکه گاه بشدتی مولم است که طبیب را مجبور بر ترک دوا و پناهی در شمع
بول در صورتیکه ترشح عرق زیاد نباشد افزوده میگردد ولی گاه بدیده میشود که عرقهای و افراطی گشته و در
وقت جریان بول که از حالت طبیعی میشود

استعمال محصولات بدی ممکن است مورثی و زبورات و تباهی پاپولی و پوستولی گردند ثورات دینی
شکل را که **فلیشر** نام از دانشمندان و منته به تفصیل بیان کرده است عبارت از آنکه هائ میباشند اغلب اوقات
منفرد و درجه قدای سینه و اطراف ظاهر گشته و گاه همه بدن را فرا میگیرند و عرض این ثورات موقتی است و پس
از ترک دوا سرعت برطرف میگردد و ثورات پاپولی را که نیز **فلیشر** بیان کرده ممکن است در همه سطح بدن ظاهر
گردند ولی نوعاً در اطراف و درجه تحتانی شکم و منته میکند و عبارتند از حطاطه های کوچکی که چندان آزار
نمیشند و قرمز مد دارند و از نیمه می طر قطره دارند و شبیه به ثورات اللیلی و امتیازشان از آنها بواسطه
رنگشان است و این ثورات چون خیلی بزرگ باشند از یک هاله سرخ رنگی که رنگش کم از خود بتر است
میگردند و ثورات پوستولی را که دکه بدی نیز نامیده میشوند بشکل ثورات میباشند و مخصوصاً در اشخاص
خانزیری هرگاه محصولات بدی را استعمال کنند ظاهر میگردد و ظهورشان بیشتر در سر و درجه فوقانی
توره است و گاه در اطراف مخصوص در اطراف غالبه و در ابتدا دکه بدی چندان امتیازی از آنکه خانزیری مخصوص
شکل پوکتا و شکل اند و اما این ندارد ولی این عدم امتیاز طولی نمیکشد که بر طرف میگردد و زی که آنکه بدی
برودی بر طرف میشود و آنکه خانزیری متدرجاً مبدل میگردد و بحالت صلابت و عرض پاپولهای توبرکولی
و بابه فوریکل و بابه دامیل جلدی و بالاخره **فلیشر** در بعضی حالات نادره بیان میکند عوارض ثورات که
از استعمال محصولات بدی حالت تخریشی نیز در اغتشاخ طبری و زمینها پدید چنانچه دکام و صد
جهنده را که در سطح مخازی سنبوسه عارض میشود بیان کردیم و علاوه در ملتحمه چشمی و ذکرده و اجتناب
شده و درم حلق و از دپادتی شمع براق عارض گشته و در زبان باره ظاهر میگردد که اغلب اوقات مقدم بر عوارض
ثور خواهد بود و ثورتی شمع بول زیاد شده و حالت ورم در رحم بروز مینماید با سبلان و طوبت و باین
است که طبیب محصولات بدی را در صورتیکه مرض مبتلای به سوزاک بود با کمال احتیاط باید استعمال نکند
و بالاخره هرگاه مداومت بر محصولات بدی کند ممکن است حالت تخریش در شعب قصبه بروز نماید و نیز

عرض دم در معده ممکن الوقوع است

کوس بواسطه تجارب متعدد میگوید از نبض شخص میتوان طریق استعمال محسولات بدنی استنباط کرد چنانکه هرگاه نوعاً در آن سریع باشد نباید بمقادیر زیاد شروع در استعمال آنها نمود زیرا که طبیعت در بعضی در این صورت منعاصی بد بسم است و بان مقاومت میکند و برخلاف اگر در آن بطئی و ضعیف بود باید که بمقادیر کم شروع کرد و بطور بطوء بر مقدار دوا افزود و همیشه باید مراقب حالت زبان بود که هر وقت از باره خاکسری املسی پوشیده شود دلیل بر حالت اشباع و بی وزنی است و نیز میگوید آثار تراپوتیکی محسولات بدنی ظاهر نمیشوند مگر پس از عرض ضمه علامتات اثر فیزبولوژی

بواسطه استعمال محسولات بدنی در زبان عوارض مخصوصی در عمل طبعی و زمینها بد و ترشح خون جنس و تقریباً همیشه زیاد میکند و در بعضی زنان ممکن است زوال دم حقیقی در دم برودند

یکی از دانشمندان موسوم به **ویلیام باس** بد **بسم خراجی** یک قسم سوء القینه بدنی را بیان میکند و آنرا تقریباً غیر متعلق میدانند هم بمقادیر دوا و هم به جنس محسولات که استعمال کرده اند و میگوید این حالت تسمیم ممکن است بر وزن یکدان استعمال ۲ میلی گرم تا ۱۰ سانتی گرم بد و در تپاس سوم اعم از آنکه بطور محلول و یا بطور حب استعمال شود و نیز بر وزن این حالت دانست میدهد با استعمال نیم سانتی گرم این بد در بطور نطول و موافق اعتقاد این مصنف بد بسم خراجی متصف به بی وزنی علاماتی است که عمده آنها از این قرار است عرض هزال بطور سرعت و کثرت اشتها و عرض دلپش قلب عصبانی و میگوید این قسم هزال بقدری موخشا است که مریض را پس از قلیل مدتی نمیتوان شناخت و هیئت اشخاصی را میگوید که گرفتار سل خاد باشند و ابتدا این هزال در بعضی آلات غده که بد میل ترکیبی مخصوصی آنها دارد از قبیل غده زانده و پستانها و بیضه های فرد میگذرد و صورت لاغر شده و بزودی همه بدن هزال مییابد و پس از عرض سه علامت یعنی تحول خاد و بولپوس (جوع کلبی) و دلپش قلب عصبانی که از علامت مقابله بد بسم میباشد بعضی اختلالات در اعمال سلسله عصبانی و وزنی که که مشابیهت تامی با اختلالات عارض در هیپوکوندری و هیستری دارد و عوارض مذکور را در شهرت و بخصوص در گرفتاران بمرض گوارش پیشه ملاحظه کرده اند

نامت مد بدی نوعاً اطباء در عدم ضرورت بد به منتهی رجه مبالغی نمودند و هیچ چه تصور عوارض تسمیم بد را نمیکردند و اول کسی که این مسئله را در انجمن اطباء بیان نمود مصنف مذکور یعنی **پلیم** بود و پیشتر اجرا بحسب اعتقاد این مصنف را در کرده و گفته عرض این عوارض از نواد راست و بحکم النادر کا المعدوم و قعی نباید بر آنها گذاشت و بروز آنها شاید مربوط باشد به بعضی تغییرات آب و هوا و برخی اختضا صافات خراجی و نیز به بعضی حالات مرضی از قبیل گوارشی و خاف و تسمیم بدی مانند تسمیم زبیدی و تسمیم مورفینی و نیز در جمهور از دانشمندان طب مسلم است و همانطور که استعمال مقادیر بسیار کم از جیوه و قیال ممکن است مورت تسمیم گردد و نیز مقدار بسیار کم از بد موجب تسمیم خواهد شد و چون بدن شخص مبتلی به گوارش خیلی مستعد به تسمیم خراجی بد میباشد پس بر طبیب لازم است هر وقت در مبتلایان به گوارش محسولات بدنی استعمال میکند مراقب بود که اگر بعضی عوارض مذکور بروز نمودند ترك دوا کند تا مریض مبتلی به تسمیم خراجی بد نشود

جذب بد بد رجه سریع است که فوق تصور میباشد چنانچه **والاس** بیان میکند که وجود هیدرودین

تپاس در بول پس از زمان بسیار کمی از استعمال آن میتوان مشاهده نمود و یکی از دانشمندان در بول سگی که سطر
بد مسوم شده بود چهار دقیقه پس از استعمال دو وجود آنرا مکشوف ساخت و بیاید دانست که درجه سرعت نفوذ
بد در بول پس از ترك استعمال مانند وجود آن است یعنی بهمان سرعتی که بعد از استعمال در بول مشهود میشود
پس از ترك دیگر مشهود نخواهد شد و نوعاً بهر اندازه که هیدرولیات تپاس استعمال نمایند و بهر اندازه که بول
اشباع کرده باشد همین که استعمال را ترك کردند جز اثر کمی از آن در بول دیده نخواهد شد زیرا هیدرولیات
مذکور بهمان درجه سرعتی که در بدن داخل میشود نیز بهمان درجه اثر ترك میکند و اثری که در بول مینماید ممکن
است چند روز دوام کند و نه آنست که مجرای خروج بد از بدن فقط منحصر به ترشح آنکس بود چه هرگاه بد را در
زن مرصعه استعمال نمایند وجود آنرا در شیران زن و هم در بول طفلی که شیر میدهد میتوان مشهود نمود علاوه
وجود بد در آب دهان و در اشک چشم نیز ثابت شده و بد را در سال ۱۲۴۶ میلادی (۱۲۴۲ هجری) **ووهلر**
وجود بد را در شیر ثابت نمود و عین گندم از آنرا الکحل حل کرده و با نان مخلوط نموده به سگ ماده که دارای بچه های
شیر بود خوردانید و پس از پنج ساعت که یکی از بچه های سگ مرد وجود بد را در شیر پدید که در معده بچه بود
و نیز در بول آن مشاهده کرد و هم چنین بعضی دیگر از دانشمندان که بقدر مکفی بد را به ماده الاغ شیردهی داده
وجودش را در شیر این حیوان مشاهده نمودند و چون معده اطفال شیرخواره بسیار کوچک نه بد و نه بد و نه دارا
اگر چه مقدار بسیار کم استعمال کرده باشند نمیتواند تحمل نماید بخصوص هرگاه خواسته باشند مدت استعمال آنها
مداومت کنند جمعی از دانشمندان در این خیال افتادند که بد را مثل بعضی عوامل دیگر از قبیل جیوه و کلور و سوز
و غیره بمقدار معین بچکوانات ماده شیرده مانند گاو و بز و میش بخوراند و شیر این حیوانات را به طفل منظور
نیز نشانند و به وافق عقیده آنان این شیر مشابه است به شیر ماده که بد در آن داخل کرده باشند اگر چه خواص فیزیکی و
هم چنین تعامل آن با نشاسته و کلور و غیره کمال خلاف را دارد و یک لبر از این شیر دارای ۲۵۷ میلی گرم یکتا
بدی خواهد بود و چون این قسم شیر در جلد و در اعشیه مخاطی اثری است لهذا آنرا مانند ادویه مقوی و عرصت بد
بهترین عوامل در دفع خنازی میدانند و مانند شیر کلور دار ممکن است در دفع سل بوی مؤثر باشد
جذب بد از طریق جلد مسلم است چنانچه زمان کمی پس از بطول نقین بدی روی جلد وجود بد را در بول
میتوان مشهود نمود ولی نباید فراموش کرد که بد جسمی است ثبات دارد و در این صورت دخولش در بدن
ممکن است از راه مجاری تنفس باشد نه از طریق جلد و بهین ملاحظه است که چون سطح خام بد و پتاسیوم را
از یک زبانی پوشانند جذب بد و دخول آن در بدن مشاهده نمیشود و **رابوتین** در این حمام علاوه بر گرم
بد فلزی داخل کرده و جذب آنرا مشاهده نمود و نیز در این صورت ممکن است جذب آنرا بواسطه مجاری تنفس
نصورت نمایم پس بعد از ترمیم پو ماده های بد و دره که نوعاً وجود بد را در بول مشاهده میکنیم محتمل است بعضی
اشکالات روی دهد غشاء مخاط مثانه در صورتیکه متورم بود ممکن است نیز بد را جذب کند و غشاء کپشها
حرفی نیز بد را جذب مینماید و چون اغلب مقدار زیاد این ماده را در آنه اندق میکند جذبش خیلی سهل تر میشود
و هرگاه پس از اندق قی عارض گردد در دفع نیز میتوان وجود بد را مشاهده کرد و بواسطه این فقره ثابت میشود
که علاوه بر مجاری مخرب بد که سابقاً بیان نمودیم غشاء مخاط معده نیز یکی از مجاری مستفرغه آن است و بهین جهت
است عرض اخلاکات معدی بد پس مزاجی

اثربولوتراپوتیک و مخصوصات

یکی از دانشمندان شهر بنه که اختیارات زیادی در باب بدو و محصولات مختلف آن نموده میگوید از استعمال تقفین بدو ممکن است عوارض خطری چند روزی که مانند زبان پستان و بیض و عروق نفث خونین و جلیش قلب و پیوست طبع و لی جمهور دانشمندان روز عوارض مذکور را خیلی نادر میدانند و میگویند از استعمال متعادی بدو و محصولات آن خیلی کم اتفاق می افتد که بعضی از عوارض مذکور ظاهر شوند و آنچه را که مصنف مذکور میگوید اغراق میدانند

اثر سمی بدو هرگاه بدو را مقدار زیاد استعمال کنند دلائل هضم عوارضی روزی میمانند متابعد از سهوم و خارش عارض میشوند از قبیل تورم غشاء مخاط معده و تفرج آن و گاه ممکن است مورت عروق غانغریا در این غشاء شود و همین عوارض نیز در غشاء مخاط امعاء محتمل العرض اند و علاوه بعضی عوارض دیگر بسبب جذب شدن ماده سمی مانند هذبان و حالت تحریکی مشابه مستی و حالت تقبض نیز روزی میمانند و چون بدو را در آورده ذوق کنند بهمان سرعت اسید سیانیدریک مورت هلاکت میشود و سبب آن بلا شبهه تغییراتی است که در دماغ و نوح و در حیا وارد می شود و مقدار سمی استعمال شود احساس درد و جوع و خلط و معده گشتر و قی و اسهال عارض میگردد و مدفوع بقی زرد رنگ است و اگر بعضی مواد ناسازگار معده موجود باشد مدفوع آبی رنگ خواهد بود و مدفوع با سهال ممکن است دارای خون باشد و دوا در ضعف عارض شده و گاه حرکات خفای روزی میکند

فاد زهر بدو در ابتدا قلب معده و مقبات از قبیل خردل و سولفات دوی و شراب اپکا و غیره استعمال کنند تا هر چه از سم در معده موجود باشد خارج گردد تا ناسازگاری با اورویت و با بلعور و با سفید قلم مرخ باب مخلوط مخلوط کرده با اندازه که مرضی می باشد و طبیب لازم میدانند استعمال نمایند تا تا بقوت امیل استنشاق نمایند و با عاقبت تسکین و جع سه سانی گرم مورفین در تحت جلد ذوق نمایند در صورتی که لازم باشد ذوق را مکرر کنند

بقول کلی بدو یکی از عوامل محلل قوی است و در این اثر سر آمد همان عوامل میباشد و در دفع سوء القبه خازیری و همد و به تر جیح دارد و در دفع سوانح درجه سوم سیفیلیس که ادویه دقیق اتری ندارد به نهایت مؤثر است و هم چنین در دفع شانکر کال و دفع آکروستوز در صورتیکه با اوجاع لیلی همراهی کند که فوق طاقت مرضی باشد و کسر وائی در آنها اثر میماند از استعمال بدو تا عجیب ظاهر میگردد و بدو و محصولات بدو دره موجب فرسالت تحریکی میشوند که مخصوصاً در غشاء مخاط دپوی و غشاء مخاط معده و امعاء و نیز در آلات توالد و بول اثرش بیشتر ظاهر میگردد و هم چنین این مواد اثر مخصوصی در هالات غده و جسم زائله و پستان میمانند و در مداوای گواتر و اخلا لات خازیری بدو با فواید زیاد استعمال میکنند و نیز در مداوای شانکر تو مور سفید و سیوراک سیفیلیسی و خیارک سیفیلیسی و در مایه های مزمن و فکریش مبرم و لو کوره مزمن از استعمال بدو تجدد میمانند و چون محصولات بدو در دارای خاصیت ادراک حصر میباشد لهذا در عسر طمشاها از استعمال می کنند ولی هرگاه هرات با تحریک در غشاء مخاط معده و امعاء و زکد باید استعمال آنها را ترک نمود و بخار بدو در مداوای سل معمول است و نوما محصولات بدو را داخل و خارجاً بطور حمام و غسل و درق و دوش و غیره بکار می برند

ترکیبات

محلول بدوره و پیتاسیوم بگیرند بدوره پیتاسیوم اب
مقطره ۱۲ در فاون بلوری مخلوط کرده و صلا به کندن نازل شود و این محلول را مانند حلال بلوری جلد مثل
تغین بد طول میمانند

محلول بدوره معمولی و نازل بگیرند تغین بناب مکده بد و پیتاسیوم ۱۰ مخلوط کرده صلا
مانند و در وقتی که طول تغین خالص بد مورث و جع شود این محلول را طول کندن و این محلول را با مقدار کم
بازنای اب موافق تصرف طبیب چون مخلوط نمایند در فاده قروح خبیثه بکاری بزنند و نیز زدن در جراحت
ناصوری که منبج انکاری عظام باشند مستعمل است و هم چنین در اسع جوانان سعی نمود منداست

محلول بدوره معوض مطابق کس معمولی و بگیرند بد و پیتاسیوم اب
مکده الک ۹۰ درجه ۱۰ اب مقطر ۱۰ حل کرده مخلوط نمایند و در قروح ضعیف متن و لویوس باغات قلم مو بروی
اجزاء معلول طول کندن و از ۱۰۰ ناه ۱۰ گرم پس از بول در پوست بیضه و صفاق و غشاء جنب در دفع قبل الماء
و استسقای صدر زدن نمایند و نیز در دفع هرگز ما انرا زدن میکنند

زرق منق معمولی و نازل بگیرند تغین بد و پیتاسیوم اب ۱۰۰ حل کنند و در دفع درم خرم
۱۰۰ گرم این محلول را زدن کنند و هر روز این زدن را تجدید نمایند

گلپیره حرق بد معمولی و بگیرند بد و پیتاسیوم مکده ۱۰ گلپیره ۱۰ حل کنند و این محلول
حرق و معوض است و در دفع لویوس قروح صدیدی قلم مو را در لوده کرده بروی اجزاء معلول طول نازل
و هر روز با سه روز فاصله عمل را مکرر کنند

گلپیره بد معمولی و فوشر بگیرند بد از ۱۰۰ ناه ۱۰ گلپیره ۱۰ مخلوط کنند و این گلپیره خرمین معوض
و در درم حلق دانه باغات قلم مو صبح و عصر بروی محل معلول طول نمایند

گلپیره فیکه بد معمولی و نازل بگیرند بد اسید فیک مکده بد و پیتاسیوم ۱۰ گلپیره
۱۰۰ حل کنند و قلم مو را در محلول لوده نموده در درم حلق دانه روزی یک بار و در دفع بروی اجزاء معلول طول
کنند

گلپیره بد و پیتاسیوم بد و معمولی و نازل بگیرند بد و پیتاسیوم ۱۰ بد
گلپیره ۱۰۰ مخلوط کرده صلا به کندن نازل شود و این محلول حرق و معوض است و در دفع بزرگ شدن لوزه ها
هر روز صبح باغات قلم مو بروی اجزاء معلول طول کنند

محلول مائی بد و بگیرند تغین بد و پیتاسیوم اب مقطر ۱۰ حل کنند و در دفع پوستولی
داویم ردی داون خارجا و داخل این محلول را استعمال نمایند و در داخل هر ساعت یک قاشق کوچک
حاشا مانند و کوپرس را با نان لوده کرده بد و نان قطا فاده میماند و مکرر در تحت جلد زدن میکنند

پوسپون بدی معمولی و نازل بگیرند تغین بد ۱۰ گرم بد و پیتاسیوم ۱۰ گرم شربت ساده
۱۰ گرم اب مقطر ۱۰ گرم مخلوط کنند و در دفع پوستولی ردی داویم ردی هر ساعت فاصله یک قاشق اش
خوری کوچک بنامند

زیت بدی معمولی و در وولت بگیرند بد و روغن بادام شیرین ۱۰ صلا به کندن نازل

و در حمام ماری حارث دهند تا حصول بی نك گرم دود دفع خناری از دهانه گرم بپاشانند و زیت بک

ی سون مشابه همین بت است و در ساختن آن گویا بخار آب استعمال میکند

روغن بدی جگر و روغن بیدار اگر روغن جگر و روغن بیدار اگر حل کنند

پنبه بدی معمول جهو بگیند پنبه مخلوج خشک ۵ گرم بد مسحوق ۲ گرم در صراحی مخلوط کرده و در

انابه بندند و مدت یک ساعت ۱۰ درجه حرارت وارد کنند و این پنبه را در روی آدنیت توی کولی منطبق نمایند

و از فائز که پنبه دارای نك است با پنبه باند و همین که سفید شد تجدید کنند و نیز از آن دفع نور اثری و

دفع ترشحات سرری استعمال نمایند

غره بدی معمول بومیت بگیند تعفین بد گلپسین مکده ۱ گرم مطبوخ گل سرخ ۲ گرم

مخلوط کرده غره نمایند

غره و باغسول بدی معمول و یکورد بگیند اب مقطره ۲ گرم تعفین بد ۲ گرم

بد و ریتاسیوم ۵ سانتی گرم مخلوط کنند و میتوان متد رجما مقدار تعفین را زیاد کرد ولی اندازه که از آن زیاد میکند

بر مقدار بد و ریتاسیوم مذکور باید از فرد و این محصول را در دفع قروح حلق غره کنند و در قروح تجاویف بینی شو

نمایند و نیز رفاده آن روی سطوح جلدی متقرح سودمند است

غره ضد سپفالیس معمول لانگلیت بگیند تعفین بد ۲ گرم اب مقطره ۲ گرم

شریت توت ۲ گرم مطابق معمول مخلوط کرده غره نمایند

گلپسین بد معمول اوسپین بگیند بد ۱ گرم گلپسین ۲ گرم حل کنند

قطر ضد سل معمول روزامبرک بگیند تعفین بد ۲ گرم مانول ۲ گرم حل کنند از

۵ تا ۱۰ قطره در عرض و زنبوشند

گل بدی معمول بوانه بگیند گلاب ۲ گرم بن ۵ سانتی گرم تعفین بد ۱ گرم مخلوط کنند

زرق معمول هر ارد بگیند تعفین بد ۲ تا ۳ گرم بد و ریتاسیوم ۲ گرم اب ۵ گرم حل کنند و

پیرا زعل امیم زرق کنند

زرق دافع زرق الدم رحم معمول دوپریس بگیند تعفین بد ۵ گرم بد و ریتاسیوم

۵ سانتی گرم اب مقطره ۲ گرم حل کنند

زرق دافع و رحم مبل معمول لانگلیت بگیند اب مقطره ۲ گرم تعفین بد ۲

تا ۳ گرم مخلوط کرده و بقدری بد و ریتاسیوم افزایند که مانع از ترسیب بد شود

زرق بدی معمول بوانه بگیند تعفین بد ۵ گرم بد و ریتاسیوم ۲ گرم اب مقطره ۱۵

تا ۲۰ گرم حل کنند

زرق بد و ریه معمول کدکس بگیند بد ۲ گرم بد و ریتاسیوم مکده ۵ گرم الكل ۹۰ درجه ۵ گرم

اب مقطره ۱۰ گرم بد و بد و ریتاسیوم حل کرده و الكل را اضافه کنند

بد محرق معمول رن برک بگیند مسحوق بد ۱۰ گلپسین ۲۰ گرم مخلوط کرده بهم زنند و در

فاصله با قلم مو نطول کنند

حقنه بدی معمول لبو بکند تعفین بدیه ۲ ماه ۲ قطره بد و پیا سپوم ۵ سانی گرم در ۵ گرم
اب حل کند و در دفع و سطر پای صحن حقنه نمایند

نطول منقط معمول نیلکان بکند بدیه ۱ گرم بد و پیا سپوم ۴ گرم کافور ۲ گرم اکل
۵ گرم حل کند

قرص البومین بدی معمول سوریان بکند بدیه ۲ مسحوق قند ۲ سفید تخم مرغ ۱۲۵
خیمبی قند کاکاوه بد و راد ۱۰ جزء اکل ۹۵ درجه حل کند و سفید و افزوده بگذارند یک ساعت بماند و بعد قند
اضافه کرده در گرم خان نجش کنند و در آخر خیم کاکاوه را بپزند و قهقه های ۴ گرمی سازند و هر فرضی رای ۵
سانی گرم بد میباشد و از ۲ تا ۱۰ قرص و در دفع گوشت و خانی و غیره استعمال نمایند

خلوط بدی معمول مایه بکند شربت ضد اسکور بوت شربت کنکنا مکده ۳ گرم شربت کنکنا
۵ گرم تعفین بد ۱ گرم خلوط کرده صاف نمایند و این خلوط را در دفع خانی استعمال میکنند و مقدار شربت
یک قاشق اش خوری صبح و یکی عصر میباشد و هر قاشقی رای ۴ میلی گرم بد است بحالت ترکیب با این
حب مد و طشت معمول ی را بکند بدیه ۵ سانی گرم مسحوق اصل السوس ۵ سانی گرم
رُب اقطی مقدار کافی مطابق معمول به حب سازند و از ۲ تا ۱۰ حب در عرض روز بنوشند

قند بد دار معمول فاشونتی بکند بدیه ۵ سانی گرم اکل ۱۰ قطره قند ۵ گرم خلوط کرده
بدقت صلا بکنند در ۵ است مساوی به بند و از ۲ تا ۱۰ در ۵ بستر در عرض و ز سفوف نمایند
شربت رفور بدی مطابق کد کس بکند بدیه ۱۰ اکل ۹۰ درجه ۵ شربت مرکب رفور
۵ و بد و راد ۱۰ اکل حل کند و با شربت خلوط نمایند و تا ۴ ساعت بگذارند تا اجزاء کاملاً با هم مرکب شوند
و ۲ گرم این شربت مخوی ۲ سانی گرم بد میباشد

شربت بد و فیه (بد و اهین) معمول فورنی بکند بدیه ۵ سانی گرم پر اکسید آهن
۵ گرم شربت مرکب رفور ۵ گرم خلوط کرده حل نمایند

محلول بدی ضد مامیل مفاصل معمول بونه بکند بدیه ۵ گرم بد و
دو پیا سپوم ۱ گرم اب ۵ گرم حل کند

محلول حرق بد و بد و پیا سپوم معمول بیمارستانی پارین
بکند بدیه ۵ پیا سپوم مکده ۱ گرم اب ۲ گرم حل کند

محلول دافع اوزن معمول مپوت بکند تعفین بدیه ۱ گرم بد و پیا سپوم ۱ گرم اب
۵ گرم لودانم سپید ۲ گرم حل کنند اول با محلول ۱ در ۲ کلوید رات کوکائین بادقت نطول کرده و بعد محلول
فوق و نطول نمایند

نامیون حبلی معمول کون بکند تعفین بدتن مکده ۵ گرم گلبرین ۵ گرم خلوط
کند و پینه هیدروفل را لوده نموده در ۲ میل داخل نمایند

تعفین بد بد و و به بکند تعفین بدیه ۲ گرم بد و پیا سپوم ۴ گرم خلوط کند
تعفین بد و رفینی معمول ماکاتری بکند تعفین بدیه ۴ گرم کلوید رات

از اناه گرم که با مقطران مخلوط کرده و با عمل سرشته پاشا مانند

بد و محلول نشاسته معمول سویران بگیرند نشاسته نپریک و اب بد و اب
و اب نشاسته مخلوط کرده و بد را کم افزوده صلابه کند و در قری و پنجه در حمام مار به گذارند و تقریباً مدت یک
ساعت و نیم باید بماند تا محصول کاملاً در اب حل شود و حفظ کنند و مقدار شربت این بد و دانه و سانی گرم
نام گرم است و مانند بد و دیگر محلول در دفع خانی استعمال میشود

نشاسته نپریک

نشاسته نپریک (نشاسته شوره) را با این طریق میسازند که ابتدا نشاسته را در
۵۳ درجه حرارت نجشکانند و بعد با مخلوطی از اسید سولفوریک و اسید نپریک هم چنانکه در ساختن
پنبه بار و طی استعمال میکند صلابه نمایند

شربت بد و نشاسته معمول پیماستانهای پارسی بگیرند بد و محلول
نشاسته اب مقطر ۳۰ قد و بد و در اب حل کنند و صاف نموده و قد و نیم کوب کرده با غانت حرارت
ملاهی و محلول حل نمایند و به گرم این شربت دارای ۲ سانی گرم بد است و مقدار شربت آن در دفع
خانی از دانه گرم میباشد

شربت بد و نشاسته معمول کسنوبل بگیرند ۵۰ گرم بد مسحوق و انرا در
کوچکی با ۱۰ گرم اتر مخلوط کنند و حل نمایند و به گرم نشاسته شوره را در هاون چینی پنجه و محلول اتری را
بر آن قرائند و صلابه کند و بعد در صراحی اخل کرده و به گرم اب افزوده و صراحی را در حمام مار به بده
و در آنرا باز گذارند تا اتر بخار شود و پیر از یک ساعت و نیم که صراحی در حمام ماند کاملاً بد و نشاسته مشکل
میشود و سپس صراحی را وزن کنند و بهر اندازه که اب بخار شده است اب قرائند و بالاخره در این محصول
با غانت حرارت ملاهی و به گرم قد حل نمایند

بد و امانیوم

بد و امانیوم (بد و اب امانیوم) جسمی است شدت محلول در اب و الکل و غیر
محلول در اتری و اب طریق ذیل میسازند بگیرند نیم کوب کرده بد و پیتاسیوم ۵۰ گرم نیم کوب کرده سولفات
امانیوم ۳۰ گرم اب مقطر جوش ۵۰ گرم الکل ۸۱ درجه اب مقطر مکه مقدار کافی املاح را مخلوط کرده اب جوش
را اضافه نموده بگذارند سرد شود و به گرم الکل افزوده و محصول را در روی بخ گذاشته تا بدرجه صفر سرد
گردد و بعد رقیق سردی که بواسطه پنبه مرطوب جوی آنرا یک کرده باشد صاف نمایند و سولفات پیتاسیوم
در روی صافی باقی میماند با مخلوطی از اب مقطر یک جزء الکل بشویند و محصول مصفی را که عبارت
از محلول بد و امانیوم است سرعت تا درجه جفاف تبخیر کنند و در بین عمل متصل آنرا بهم زنند

بد و امانیوم بواسطه مجاورت هوا و نور فاسد میگردد و باید آنرا در پناه آنها حفظ کرد و این بد و در دفع
خانی و دفع سیفیلین اختلالات جلدی بمقدار ۵ سانی گرم نام گرم شربتاً استعمال می نمایند و در خارج بینی
پوئادان متداول است

مواد مانع الجمع مع مابین اسید ها و قلیات و کربوناته های آنها و املاح نقره و املاح طلا و املاح
چوب و املاح سرب و قلع و مواد دسم با دوز شده باید و امانیوم نباید نمود

زیت بد و امانیوم معمول گامبورینی بگیرند بد و امانیوم ۵ سانی گرم روغن

زیتون و گرم و لکڑه تریخ نمائند

حب بد و راما نیوم معمول بدشارد سون بگیرند بد و راما نیوم ۲ گرم عصا خطبا مقدار کافی ۲ حب سازند و دوی انفا را از ورنی بلسان تلویپوشانند و از ۲ تا ۳ حب در عرض و زینوشند

پوماد بد و راما نیوم معمول بیت بگیرند بد و راما نیوم ۱ گرم پیگوسفند ۲ گرم روغن بادام شیرین ۵ گرم مطابق معمول پوماد سازند

بد و رار سنیک رنگ این محصول مانند لک سرخ میباشد و جبهی است سریع الذوب و محلول در آب و در دفع خشکیده های کال و توبی کولی استعمال میگردد و مقدار شربتیش از ۵ تا ۱۵ میلی گرم است در نجا ۵ سانتی گرم انرا در ۲ گرم پیه مذاب داخل کرده بطور پوماد معمول میدارند

حب بد و رار سنیک معمول گرین بگیرند بد و رار سنیک ۱۱ سانتی گرم عصا شون ۲ گرم مطابق معمول ۲ حب سازند و از ۲ تا ۳ حب در عرض روز بپاشانند

بد و رار سنیک و جویه یکی از دانشمندان موسوم به دونوان فراری در دفع

جذام و لوپوس و سیور باز پس ترکیب بد و جویه و رار سنیک بجای بد و جویه و بد و رار سنیک را نولما مؤثری و محصولی تربیت میدهند که **سویان** در طریق ساختن آن قاعده ذیل را اختیار کرده بگیرند بد و رار سنیک

۲ بد و جویه ممکد ۱ گرم اب مقطر ۹ گرم بد و رار ۱۰ و قدری اب امیخته کرده و بعد از جوش بقدری بر روی این مخلوط ریختند که بد و رار حل شوند و سپس صاف کنند و قدری اب بی مصفی افزایند که محصول ۱۰۰ گرم گردد

و به **صفت** ساختن این بد و رار این شیخ را معمول میدارد بگیرند بد و رار سنیک ۲ سانتی گرم بی بد و جویه ۲ سانتی گرم بد و رار ۳۰ گرم اب مقطر ۲۵ گرم بد و رار سنیک و اب را در قلع بلوری مخلوط کرده و

با غانت حرارت حل کنند و بی بد و جویه و بد و رار ۳۰ گرم را افزایند و بعد صاف کنند و مصفی را در صراحی اسمرائیلون در بسته حفظ نمایند و این محصول بی طعم و دارای تکی است شبیه رنگ گاه و ۲ گرم آن دارای ۱ میلی

گرم بد و رار سنیک و ۱۲ میلی گرم بد و جویه است و مقدار شربتیش از ۵ تا ۱۵ سانتی گرم است که در ۹ گرم اب مقطر داخل کرده در سه دفعه در مدت روز بپاشانند و لازم است در مدتی که این محلول را می شامند

از مویضات پنهانی که در پیرا شاستا نباید انرا شامید و نیز جمع مابین این محلول واد و به محمد و نباید نمود **ن** پوسپون معمول و نوان بگیرند محلول بد و رار سنیک جویه مطابق قاعده **سویان**

۲ گرم اب مقطر ۹ گرم شربت زنجبیل ۵ گرم پوسپون سازند و این پوسپون دارای ۲ سانتی گرم از هر یک از این و بد و رار است و مقدار شربتیش از ۲ تا ۳ قاشق کوچک در عرض روز

بد و رار پوم (بد بد رار تریبت) جبهی است سفید و متبلر شکل سوزنهای کوچک و طعشر خاد و جاذب الرطوبه و در اب بنجوب محلول و از ۱۷ تا ۳۵ بار پوم و ۲۴۰ بد و رار یک میباشد و جبهی ساختن آن محلول بد و رار را بواسطه تربیت در می کنند و ۱۰ سانتی گرم این بد و رار در دفع خاژی شرب استعمال مینمایند

و چون جبهی است سم زباده بر این مقدار نباید شامید شود و نیز پومادان مستعمل است **پوماد بد و رار پوم معمول بومیت** بگیرند بد و رار پوم ۲ سانتی گرم بد و رار ۳۰ گرم

۲ گرم پیه مذاب ۲ گرم پوماد سازند و در دفع تبخیرات خاژی از ۲ تا ۳ گرم تریخ نمائند

در یک سنیک

در یک سنیک

بد و راهن

تین بد و بار پوم ایضا معمول بومیت بگزیند بد و بار پوم ۱۰ سانی گرم اب ۱۵ گرم شربت یار نارنج ۵ گرم مخلوط کرده در عرض روز تید ریج بنوشند
 بد و رکسبوم (هیدرو پدات اهاک) این جسم را در دفع خاوی و دفع سل استعمال میکنند
 و مقدار شربت تین از ۵ سانی گرم تا یک گرم و نیم ۲ سانی گرم انرا در ۲ گرم ماده در سم مخلوط کرده بطور پوماد معمول میدارند

بد و رکسبوم

الکسیر بد و رکسبوم معمول بومیت بگزیند بد و رکسبوم خشک ۵ گرم تعفین و پیل ۵ گرم الكل ۹۰ درجه ۵۰ گرم اب ۲۵ گرم شربت پوست نارنج ۲۵ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و هر فاشق اش خوری کوچکی از این الکسیر دارای ۵ سانی گرم بد و رکسبوم است
 شربت بد و رکسبوم معمول مارتن بگزیند اهاک شکفت شده مغسول ۵ گرم بد ۲ گرم قند ۵۰ گرم اب مقطر ۱۰ گرم الکلا تور پوست نارنج ۱۰ گرم مطابق معمول شربت سازند و از ۲ تا ۳ گرم بنوشند

تین بد و رکسبوم معمول بومیت بگزیند بد و رکسبوم ۱۰ سانی گرم تین ۱۰۰۰ گرم مخلوط کرده در عرض روز تید ریج بنوشند

بد و راتیل

بد و راتیل (اثر بد و راتیل) جوی است غیر محلول در آب و بخوبی محلول در الكل و اثر و طریق ساختن آن مطابق دستور العمل کدکس از این فرا است بگزیند بد خالص ۵۰ الكل ۹۰ درجه ۵۰ فوسفور قرمز ۵۰ فوسفور و الكل را در قرع افلا طوی انبویه داری مخلوط کنند و در جام شنی گذارند و گرم بد را بنفشه اند و قابله که دارای عنق متدی باشد به قرع متصل نمایند و بگذارند ۲۴ ساعت بماند و بعد تقریباً ۹۰ درجه حرارت را در آورده تقطیر کنند و محصول مقطر را با محلول رقیق بی سولفیت سود بشویند تا بی رنگ شود و مایع اثری که در ته ظرف واقع است با آب محش آب مقطر مخلوط کرده بهم زنند و باقی عمل را هم چنانکه در ساختن اثری و مید و یک ذکر کردیم اجری نمایند و در ظرف بادری و دم را بد و راتیل را در دفع اسم بطور استنشا استعمال میکنند که از ۱۰ تا ۲۰ قطره انرا چندین دفعه در عرض روز استنشا نمایند

بد و راهن

بد و راهن یتوبد و رختای آهن ملحی است شکل پارچه های متبلر بسیار شکسته و کثایر انما بلوری و رنگ این ملح سبز فابل به اسم طعش شبیه به طعم حرک تحریر و محلول مائی ان سبز رنگ است و بقول کلی بد و راهن بخوبی در آب و الكل محلول میباشد و از عوامل مقوی و ضد خاوی و محلل است
 مواد مانعة الجمع جمع مایین اسیدها و قلیات و سولفات و تین و موادی که دارای تین اند بد و یتاسوم در صورتیکه قلیات باشد باید و راهن نباید نمود

بد و راهن (بد و رمتل آهن) یتوبد و راهن معمول دوا سکا بلش یک بگزیند بد ۵ مغسول آهن اب مقطر اب و مقسول را در قرع داخل کرده و بد را کم افزوده بهم زنند و همینکه محصول سبز رنگ شد صاف کنند و مصفی را در خالیکه چند پارچه مقسول آهن در آن موجود باشد سرعت تبخیر نمایند تا چون یک قطره از محصول را بر وی صفحه بلوری پیوند پس از سرد شدن

مختصر گردد

متحرک گردد و بعد در بشقاب ریخته بگذارند سرد شود و سپس خورد خورد کرده در صراحی در سه باره حفظ شود
در این حکم به بندد و چون یک این ملح خندان تحکم نیست سرعت فاسد میگردد و همینکه رنگش اسمرتی و گشت
علامت فساد آن است و در این صورت باید محصول فاسد شده را در مقدار کمی آب داغ حل کرده و چند گرم
براده آهن افزوده بهم زنند تا رنگش سبز رنگ گردد و صاف نموده بتجربه نمایند و حفظ کنند

فایل میگوید موافق تصورات علمی این بد و داری مخصوصی در دفع سلس اقسام خنازی نیست میدهند ولی
مسلم است که این ملح در بدن تجزیه شده و بدان بواسطه بول و اشک و غیره بحالت بد و رقیقانه بسرعت از بدن
خارج میشود و آهن آن خدی بعد از راه صفرا و دوده و موها خارج گردد پس نوعاً اثر آن عبارت است از اثر ادویه
هدیدی و اثر بد و تپاسیوم در صورتیکه مقدار بسیار کم استعمال شوند اگر چه میتوان گفت پس چرا آثار حاصل استعمال
این بد و دماغ این آثار حاصل از استعمال دو ماده مذکور نیستند هرگاه آنها را جدا جدا استعمال کنند و انگیزه مقدار
باین بد و داخل بدن میشود قابل آن نیست که آثار قوی از آن بیرون آید

بهر حقیقت مقدار شربت این بد و دانه سانی گرم است تا دسی گرم

بد و دماغ آهن (محلول در آب و راهن) معمول بیمارستانهای لشکر

بگیرند بد ۱۴۰ براده آهن ۲۰۰ اب مقطر ۵۰۰ اب و براده و بد و دانه قرعی داخل کنند و به ادا می حرارت داده بهم زنند
تا محصول سبز رنگ گردد و بعد صاف کنند و صاف را با مقدار کمی اب مقطر بشویند و بر مصفی افزایند که وزن آن
۵۰۰ شود و در صراحی محتوی چند پارچه مقوای آهن باشد حفظ کنند و به وزن این محلول بد و دانه آهن است
اب منجر بد و راهن بگیرند طرطرا آهن ۳ پتاس بد و دانه ۳۰۰ و مکرر اب کربونات سود ۱۰۰ اسید ستریک
۵۰ اب صاف ۵۰۰ املاح را در صراحی با اب مخلوط کرده حل نمایند و اسید را افزوده و دانی حکم به بندند و هنگام
خوردن غذای کلاس از این اب را با شامند در دفع اختلالات خنازی و کلود دانی سودمند است

شربت بد و راهن مطابق کدکس بگیرند بد ۲۰۰ براده آهن ۲۰۰ اب مقطر ۱۰۰ شربت صمغ ۱۰۰

شربت بهار نارنج ۵۰۰ مطابق آنچه در فوق ذکر کردیم با آهن و اب و بد محلولی ساخته و صاف کنند و صافی و با مقدار
کافی اب بشویند یعنی آن مقدار کمی که پس از مخلوط کردن محلول با شربت بهار نارنج کسر مییابد و در این ترکیب بود
۵ گرم بد و راهن میگردد در صورتیکه وزن اجزاء گرم باشد و دهره ۱۰۰ گرم این شربت ۵۰ دسی گرم بد و راهن موجود
است و دهره ۲۰۰ گرم ۱۰۰ دسی گرم و مقدار شربت آن از ۱۰۰ تا ۲۰۰ گرم است و محذوری که در استعمال این شربت متصو
است سبب شدن دندانها است و **فایل** میگوید چون در ۵۰۰ جزء این شربت یک جزء اسید ستریک و با اسید
طرطرا کربنات یک بد و راهن را بخوبی مستحکم کرده و طعم مرکبی آنی کم میکند زیرا که بد و راهن چنانچه سابقاً ذکر
نمودیم دارای طبعی است شبیه به طعم مرکب نحری

شربت بد و راهن معمول بیمارستانهای لشکر بگیرند مقول آهن ۲۰۰ بد ۱۰۰

اب مقطر تقریباً ۵۰۰ شربت ساده ۱۰۰ درجه ۱۰۰ اسید طرطرا یک نیم کوب ابتدا صراحی را وزن کرده و شربت و
اسید طرطرا را در آن داخل کنند و بد و مقول آهن و ۵۰۰ جزء اب مقطر را در قرعی ریخته و بهم زنند تا محصول
سبز رنگ گردد و این محصول را صاف نموده و در صافی را با ۵۰۰ جزء دیگر اب مقطر بشویند و در محصول را مخلوط
کرده در صراحی و شربت اضافه کنند و وزن نماید و وزن شربت محتوی آن را بد و ۵۰۰ جزء باشد و ۲۰۰ گرم این شربت

دارای یک دسی گرم بدر آهن است

شربت بدر آهن معمول بنما و ستانهای پارچین بگیرند بدر و دینا سپوم طرطرات پتین و آهن مکدر عرق دار چینی و شریت قند و بدر و دراد عرق دار چینی حل کرده و طرطرات و افزوده صاف نمایند و شریت را بر مصفی اضافه کنند و ۲ گرم این شریت دارای عناصر و ۳ سانتی گرم بدر و دینا سپوم و ۳ سانتی گرم طرطرات پتین و آهن است و مقدار شریت از ۱ تا ۲ گرم میباشد

حب بدر و آهن معمول بلا نگرارد مطابق کس بگیرند بدر ۱۰ گرم براده آهن ۱۰ گرم آب ۱۰ گرم عسل ۱۰ گرم گرد جاذب تقریباً ۲۰ گرم ابتدا مطابق معمول باید و براده بدر و آهن سازند و کپسول آهنین را وزن کرده و این بدر و دراد را آن صاف نمایند و صافی را با ۱۰ گرم آب عسل را بر بشویند و محصول آن را مخلوط نموده و باقی عسل را بر آن اضافه کنند و بعد با غانتا اثر ملایمی تخمیر کنند تا وزن محصول ۱۰۰ گرم گردد و سپس گرد جاذب را که عبارت از یک جز گرد اصل السوس و یک جز گرد ریشه خطمی بود اضافه نمایند و محصول را در فرودوی (آهن جاشده) به غلظت اند و بان ۱۰۰۰ حب سازند و آنها را خشک کنند و از دو طبقه و دنی بلسان تلوه و یک از آنها را محاط سازند و هر چه دارای ۱ سانتی گرم آهن و ۱۰ سانتی گرم بدر و آهن است و چون مقدار فرودوی این خوب تخم معلوم است از این مقدار می آورند و این خوب را که فساد ناپذیرند بسیار استعمال میکنند و مقدار شریت آنها از ۱ تا ۲ عدد است

ورنی بلسان تلوه بگیرند بلسان تلوه مصطکی اشکی (مصطکی دانه) مکدر ۱۰۰ گرم سولفوریک ۷۲/۰ درجه و حل کرده حفظ نمایند و جهت و دنی کردن خوب مذکور و با ساسی خوب جها را در کپسول چینی بچینه و قدری از و دنی مذکور بر وی آنها را می زنند و بهم زنند تا همه آنها الوده شوند و بعد و دنی ۱۰۰۰ گرم جها را به گستراند و خشک کنند و این عمل را یک دو دفعه مکرر نمایند تا جها از یک طبقه بکفی از و دنی محاط شوند

ساکا و در بدر و آهن مطابق و سازنی و س و ا و تریش بگیرند براده آهن ۱۰۰ گرم بدر ۱۰۰ گرم آب مقطر ۱۰۰ گرم عرق بلوری مخلوط کرده بهم زنند تا رنگ سمرقند مفقود شود و صاف نموده و صافی را با مقدار کمی آب مقطر بشویند و محصول را مخلوط کرده ۱۲ جز مسحق قند شرابها را اضافه کنند و در حمام ما تخمیر نمایند و بهم زنند تا محصول بقوام خمیر گردد و بعد ۱۰۰ جز دیگر مسحق قند شرابها را اضافه نمایند و هم چنان در حمام ما به حرارت داده و بهم زنند تا محصول قابل صلا به کردن شود و این ساکا و در یک نیم و زرش بدر و آهن است و مقدار شریت آن از ۱ دسی گرم تا ۲ گرم که بطور مسفون و با حبا استعمال نمایند

نقل بدر و آهن شیرخشت معمول بومیت بگیرند بدر و آهن ۱۰ گرم مسحق و براده آهن ۱۰ گرم شیرخشت ۱۰ گرم مطابق معمول ۱۰۰ نقل سازند و هر نقلی دارای ۱ سانتی گرم بدر و آهن است و مقدار شریت این نقلها از ۱ تا ۲ عدد است

قرص بدر و آهن معمول بوشار و بگیرند بدر ۲۰ گرم براده آهن ۱۰ گرم آب مقطر ۱۰ گرم مخلوط کرده در حمام ما به حرارت دهند تا رنگ بدر مفقود شود و صاف نموده بر مصفی بفرمایند قند دان دان (شکر سفید) ۱۰۰۰ گرم اسانس نعناع ۱۰ گرم عرق نعناع مقدار کافی و مطابق معمول قرصهای ۱ دسی گرم سازند و از ۱ تا ۱۰۰ قرص در عرض و قد نمایند

دری بلسان تلوه

در کتب

حب بد و راهن و کنگیا معمول بومیت بگزیند بد و راهن ۵ گرم براده آهن ۲ گرم عصاره کنگیا ۲ گرم مسحق و پیوند مقدار کافی مطابق معمول ۵۰۰ حب سازند و آنها را از وزنی بلسان نلو پیوشانند و از ۳ تا ۴ حب در عرض روز بنوشند

حب بد و راهن و کاکا او معمول و زو بگزیند بد و راهن ۵ گرم فرود وی مکده ۵ گرم مسکه کاکا او ۲ گرم مطابق معمول ۵۰۰ حب سازند و هر چه از رای ۵ سانتی گرم بد و رو ۵ سانتی گرم فرود وی میباشد **حب بد و راهن و چیه معمول بومیت** بگزیند بد و راهن ۵ گرم یوکلور و چیه ۵ گرم عصاره جنطیانا مقدار کافی مطابق معمول ۵۰۰ حب سازند و از ۳ تا ۴ حب در روز بنوشانند **شربت ضد هرپس معمول د و پار** بگزیند بد و راهن عصاره قطور پیوند قیق عصاره ناپهر وی عصاره شاهتره عصاره پیوند چنی مکده ۵ گرم شربت ساده ۵۰۰ گرم مطابق معمول ۵۰۰ حب سازند و از ۳ تا ۴ حب در عرض روز بنوشند

شربت مصفی حدیدی بگزیند شربت عشبیه ۵۰۰ گرم شربت جنطیانا ۵۰۰ گرم بد و راهن ۵۰۰ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و هر قاشق سو ب خوری این شربت دارای ۲۰ سانتی گرم بد و راهن است **حب بد و راهن جبهه دفع سیفیلیس معمول بوشار** بگزیند بد و راهن عصاره جنطیانا مکده مقدار کافی جفانه سازند که هر یک دارای ۲ دسی گرم بد و راهن باشند و آنها را در صحن در شب حفظ کنند و این خوب را مصنف مذکور در دفع اگر فستونی و پیوسته بطریق ذیل استعمال نمایند ابتدا از فوی دو حب شروع کرده و مقدار چهار و زده و حب زیاد نماید تا به ۴۰ حب و بعد مدت پانزده روز استعمال خوب را ترک میکنند و مجدداً از فوی دو حب شروع کرده و هر روز دو حب علاوه میکنند تا به ۴۰ حب و نوعاً در این دفعه دوم مرض بکلی دفع میشود و یکی از مصنفین در این بیناب بدی مشروب را تجویف میکند و با پودر هیدروکسید کربنات محلول را تمیخ میکنند

حب بد و راهن معمول کالود بگزیند سولفات منبلی آهن ۵ دسی گرم بد و پتاسیوم ۲ دسی گرم کیرا ۳ دسی گرم قند ۱ گرم شربت خطی ۵ گرم خطی مکده مقدار کافی ابتدا سولفات را در هاوانا آهن نرم صلابه بکند و بعد بد و رو و مسحق را مخلوط کرده پی صلابه نمایند تا حصول تقابل سهل گردد سپس مسحق کیرا و مسحق قند با شربت را افزوده پی صلابه بکند و اگر لازم شود گرد خطی را بیفزایند و محصول را به ۳۰ حب مساوی تقسیم نمایند و هر چه از رای ۱۰ میلی گرم بد و رو هیدرات آهن و ۲۰ میلی گرم سولفات پتاس خواهد بود

زیت بد و راهن معمول ژبل بگزیند بد خالص ۲۰ گرم براده آهن ۵ گرم روغن بادام شیرین ۵۰۰ گرم بد و براده بادرهاوانا هنی مخلوط کرده صلابه نمایند و ۳ گرم روغن بیفزایند و بر عمل صلابه نامدات یک ساعت را بتقطع مداومت کنند و بعد بگذارند مدت چند ساعت بماند تا عمل حاصل شود و سپس باقی روغن را افزوده و در صحن اخل کرده حفظ نمایند

شربت بد و راهن معمول و کور بگزیند شربت معرق ۵۰۰ گرم یوکلور و راهن ۵۰۰ گرم مخلوط کنند و از ۳ تا ۴ قاشق اش خوری کوچک در دفع اخلا لا یا جراحی سیفیلیس در عرض روز بنوشند

حب مصفی بگیرند بد و زاهن ۵ گرم صبر سقوطی ۵ گرم مسحوق و پوند مسحوق کنکینا مکده گرم
شریت عمل مقدار کافی مطابق معمول ۱۰۰ حب سازند و از اناء حب در عرض و زینوشند
شریت بد و زاهن بد و ویتا سپوم معمول بومیت بگیرند بد و زاهن ۵ گرم
بد و ویتا سپوم ۱۲۰ گرم شریت با و نایج ۵ گرم شریت صمغ ۵۰ گرم مخلوط کرده حل کنند و میتوان بجای شریت
صمغ شریت جخطانا و یا شریت عشب استعمال کرد

شریت رفور بد و زاهنی ابضا معمول بومیت بگیرند تعفین بد ۱۲ گرم بد و زاهن
۵ گرم شریت مرکب رفور ۵۰۰ گرم حل کنند و از اناء قاشق اشخوری کوچک در عرض و زینا شامند
حمام بد و زاهن معمول سوبان بگیرند بد و زاهن ۱۰۰ گرم در ۵۰۰ گرم آب حل کرده و در
بد حمام داخل کنند

حب اهن کینا معمول بومیت بگیرند بد و زاهن عصاره کنکینا عصاره و پوند چینی مکده گرم
مسحوق دار چینی مقدار کافی مطابق معمول ۱۰۰ حب سازند و زورنی بلسان تلوان جبارا لحاط سازند و از
اناء حب در عرض و زینوشند

شمع بد و زاهن بد و ویتا معمول بومیت بگیرند بد و زاهن بد و ویتا سپوم
مکده ۴ گرم شمع دپاشیلون ۵ گرم با مقدار کافی ترابنتین شمع سازند
زرق دافع سوزاك معمول و یکو ر د یکو نداب مقطر ۲۰ گرم و یو بد و زاهن ۱۰۰
سانتی گرم نام گرم حل کرده زرق تمامند

غسول بد و زاهن معمول بومیت بگیرند بد و زاهن ۲۰۰ گرم آب ۵۰۰ گرم حل کنند
بد و زاهن کینین این ملحد در دفع حی دفع خاوی و دفع کلورو و استعمال میکنند مقدار شریت
از ۱۰ تا ۵۰ سانتی گرم است

حب بد و زاهن و کینین معمول بومیت بگیرند بد و زاهن ۵ گرم سولفات کینین
عسل مکده ۱۰ گرم گرد اصل السوس مقدار کافی مطابق معمول ۱۰۰ حب سازند و از اناء حب در عرض و زینوشند
شریت بد و زاهن و کینین ابضا معمول بومیت بگیرند بد ۵ گرم اهن ۲۰
گرم آب ۲۰ گرم مخلوط کرده در حمام ناری حرارت دهند تا رنگ بد مفقود گردد و صاف نموده بنظر بند شریت
ساده ۱۲۰ گرم و بعد ۱۰ گرم سولفات کینین را در ۵۰ گرم آب ترشی حل کرده اضافه کنند و حفظ نمایند و از این شریت
با قاشق کوچک در عرض و زینا در ۱۰۰ حب بپاشامند

بد و منگیز این بد و بد بد و زاهن است (بد و بد و زاهن)

حب بد و ویتا منگیز بگیرند بد و ویتا سپوم سولفات منگیز مکده ۲۰ گرم مخلوط کرده بدقت صلا
کنند و مقدار کافی عسل و مسحوق اصل السوس افزوده جبهای ۲۰ سانتی گرمی سازند و از اناء حب در عرض
بپاشامند

شریت بد و ویتا منگیز معمول هوناس بگیرند کربونات منگیز ۴ گرم اسید بد بد بد
مقدار کافی شریت گاک ۵۰۰ گرم مطابق معمول شریت سازند و از اناء قاشق کوچک در عرض و زینوشند

بد و ویتا

بپاشامند

بدی

باید دانست اغلب اوقات بد و رنگ را باید در آهن چرب و شربت و چرب بطور حجب با هم مخلوط کرده استعمال
مینمایند

بد و سرب رنگ این جسم زرد طلائی قشنگی است و بدی جزء آن در دهه ۱۳۰ جزء آب حل میگردد و از عوامل
دافع خناری و محلل میباشد و مقدار شربش از ده تا ۵۰ سانتی گرم اگر چه داخل کبر استعمال میشود و بیشتر زخا
بطور پودا در استعمال مینمایند

طریق ساختن بد و سرب مطابق کدکس بگیرند از اوقات سرب بد و پتاسیم
مکد یک جزء هر یک از دو ملحد در ده مقابل و نشان آب مقطر حل کنند و محلول را مخلوط کنند بشرطی که محلول
از اوقات را در محلول بد و بدی نماند و در سرب در ده میشود و بواسطه عمل انحلال صاف روی از او روی نماند
و در دلتا آب مقطر سرد بشویند و در گرم خان خشک کنند و بدی را این عمل لازم است که بد و پتاسیم خن باشد
و اگر دارای کرومات پتاس بود از بواسطه مقدار کافی اسید از و تیک اشباع کنند و بعد آنکه بد و سرب کاملاً
و اسب شود مینمایند بد و پتاسیم قدری زیادتری استعمال کنند و بد و سرب را در محلول غلیظ استات سود
که بواسطه اسید استیک زیادتی قدری تر باشد حل کنند و بعد بگذارند سرد شود بد و سرب شکل فلزها
قشنگی متبر میگردد و فواید بد و سرب از عوامل قابض محلل و ضد خناری است

طریق دیگر محلول پودا و استانهای لشکری بگیرند استات خنای سرب بد و
پتاسیم و آب مقطر ۱۰۰ اسید استیک ۱۰۰ در ده ۲ هر یک از دو ملحد جدا گانه در ده ۱۰ جزء آب مقطر حل کنند
و صاف نمایند و اسید استیک را در محلول استات سرب بپزینند و محلول استات را در محلول بد و بدی نماند و
حاصل میشود در روی صافی جمع کنند و بشویند و در گرم خان و با هوای آزاد خشک کنند و ده ۱۰ جزء استات
سرب که در این عمل بکار می آید و ده ۱۰ جزء بد و بدی است محال

پودا بد و سرب مطابق کدکس بگیرند بد و سرب اسید حسن لیه و مخلوط کنند و در دفع
ادیت مزمن و تهیجات خناری قریح نمایند

شمع محلل معمول یک عدد بگیرند شمع شوکران ۲۵ گرم بد و سرب ۱۰ گرم مخلوط کنند
حب بد و سرب معمول کوئی و بگیرند بد و سرب ۲ گرم گل قند مقدار کافی مطابق
معمول ۱۴ حب سازند و روزی دو حب و زیادتری استعمال نمایند

پودا بد و سرب جهت دفع فیزی و رم رمی معمول گالارد بگیرند
عصاره بنج ۲ گرم بد و سرب ۲ گرم پیمذاب ۱۰ گرم مخلوط کنند

پودا بد و سرب جهت دفع سبکوزیس معمول بازن بگیرند بد و سرب
عصاره شوکران مکد اسید مذاب ۱۰ گرم مخلوط کنند

پودا محلل بد و سرب معمول لاکتیک بگیرند بد و سرب ۱۰ گرم عصاره
شوکران ۲ گرم پیمذاب تازه ۱۰ گرم مخلوط کنند

ایضاً پودا محلل معمول و والیر بگیرند بد و سرب ۲ گرم اوختان فاپلی ۱۰ گرم پیم
مذاب ۱۰ گرم مخلوط کنند

در کتب

بد و پیتاسیوم

بد و پیتاسیوم (هیدرویدات پتاس) جسمی است سفید و متبلر و تبلرهای آن مکعب و در مجاورت هوا جذب الرطوبه و محلول در ۱۰۰ جزء آب سرد و ۱۰ جزء الکل سرد و ۹۰ درجه و جزء الکل جوش و ۱۰ جزء و نیم گلیسرین و ۱۰۰ جزء آن دارای ۳۳/۶۰ بد و ۲۷/۹۰ پیتاسیوم میباشد و مانند سایر بد و رهای قلباً ممکن است مقدار زیادی بد جذب کند و بحالت بد و پیتاسیوم بد و رده درآید

بد و پیتاسیوم را داخل و خارجاً استعمال میکنند در استعمال آن داخلی خطرش خیلی کمتر از خود پتاست و عتیوانه مقدار ضعیف باد استعمال شود و استعمال خارجی در دفع سوانح ثالثی سفیلین و قنیمات بطبیعی و حیوانی و مایه مفل بدن و اسهال و البومین اوری و اعراض مجاری و معده و اقسام خناری و گواتر و دفع مزاج صبی و زرد و مایه پسم مزاجی سودمند است و بقول کلی از عوامل ضد سفیلین و محلل و ضد اسهال میباشد و مقدار شربت پتاسیوم گرم ۱۰ گرم است که در شربت زیادی حل کرده بتدریج بنوشند و بوسیله مقدار شربت آن ۱۰ گرم بنوشند و آب و بنوشند مقدار شربت بد و پیتاسیوم در سفیلین و رجه سبوم که با اختلال مزاج غظام و اوجاع عظمی همراه باشد از ۲ تا ۱۰ گرم است و مصنف میگوید با و و پتاسیوم در دفع عوارض ثالثی سفیلین بسیار استعمال کرده ام

مواد هائیکه جمع مایه سرب و املاح سرب و املاح چوبه و املاح قهوه و اسیدها و املاح اسید و کلور و یوم و دسومات با و و نشاء و بد و رهای قلبی با بد و پیتاسیوم بنایند و

طریق ساختن بد و پیتاسیوم مطابق کدکس بگزیند پتاسیوم کین مقدار منقو بد مصعباب مقطر که مقدار کافی پتاس را در مقدار آب مقطر حل کنند که محلول و ۱۰۰ درجه بد است و بد و بعد کم کم بد را افزایند و هم زماناً تا محصول فی الجمله رنگین شود و سپس از آن با و رجه حفات تیجری نمایند و این محصول را در قابلهنی بهار می و بکنند و پس از سرد شدن مداب را در آب مقطر گرم حل نمایند و در گونی تیجری کرده بگذارند سرد شده و متبلر گردد و حفظ کنند

محلول بد و رجه معمولی ژانل بگزیند بد و پیتاسیوم الکل اتور باد رنجوبه آب مینا ۱۰۰ حل کنند و هر قاشق اش خوری این محلول دارای ۱۰ دسی گرم بد و پیتاسیوم است و از آن ۱۰ تا ۱۰۰ درجه و بد و پتاسیوم در دفع عوارض ثالثی سفیلین و رمدت ۴۴ ساعت بنوشند

شربت بد و رجه مطابق کدکس بگزیند بد و پیتاسیوم اب مقطر که شربت ساده ۱۰۰ درجه و بد و رجه مخلوط نمایند و ۱۰ گرم این شربت دارای ۱۰ دسی گرم بد و پیتاسیوم است و از آن ۱۰ تا ۱۰۰ درجه و بد و پتاسیوم در دفع عوارض ثالثی سفیلین و رمدت ۴۴ ساعت بنوشند

شربت قهوه بد و رجه معمولی ژانل بگزیند قهوه بوداده و کوفه ۲۰ در آن پتاسیوم داخل کرده و با مقدار کافی آب جوش ۴۴ جزء مصفی بد ستارند و در حمام ماویه ۱۰ جزء قند در آن حل کرده و ۱۰ جزء بد و پیتاسیوم افزایند و هر قاشق اش خوری این شربت دارای ۱۰ دسی گرم بد و پیتاسیوم است

شربت خطبانه ای بد و رجه معمولی و بکورد بگزیند شربت خطبانه ۱۰ بد و پیتاسیوم ۱۰ حل کنند و در سفیلین و رجه سبوم از آن ۱۰ تا ۱۰۰ قاشق اش خوری کوچک و گاه تا ۱۰ قاشق بنوشند

شربت بد و پیتاسیوم

در بکشد و نه

شریت بد و ویتا سپوم بگیرند بد و ویتا سپوم ۲۵ گرم شربت پوست نارنج ۵۰۰ گرم حل کنند
و هر قاشق اش خوری این شربت دارای یک گرم بد و ویتا سپوم است و از آن قاشق در عرض و بنوشند
شریت بد و ویتا سپوم معمول و یکو رد بگیرند شربت عشب ۵۰۰ گرم بد و ویتا سپوم
اگر حل کنند و از ۱۲ قاشق در مطبوخ مناسبی مخلوط کرده بنوشند

شریت ضد خاز و معمول بوانه بگیرند شربت جنطیانا شربت ککینا شربت پوست
نارنج مکده ۵۰۰ گرم بد و ویتا سپوم ۵۰ گرم طرانتا ماناکی آهن ۱۰ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و دوزی سه
قاشق در مطبوخ مناسبی مخلوط کرده بنوشانند

شریت ضد خاز و معمول و رنوی بگیرند بد و ویتا سپوم تعفین بد مکده ۲
گرم شربت جنطیانا شربت ککینا مکده ۳۵ گرم مخلوط کنند و از ۲ قاشق چای خوری در عرض و بنوشند
اب مشرب بدی معمول لوگو ل بگیرند بد ۲ دسی گرم بد و ویتا سپوم ۲ دسی گرم
اب مقطر ۵۰۰ گرم حل کنند و داخل لانت خازی از ۳ قاشق گلاس در عرض و بنوشند

محلول بد و ویتا سپوم بد و ویتا سپوم ۲۵ گرم شربت ککینا بد ۱۰ گرم بد و ویتا سپوم
اگر ۵۰۰ گرم اب ۵۰۰ گرم مخلوط کرده حل نمایند و در دفع اول نیمه اسفل دوزی سه دفعه یک قاشق چای خوری این محلول
دوزی یک قاشق چای خوری در صورتیکه قاشق آهنین باشد در قدری اب شراب در مخلوط کرده قبل از نماز
و یکی قبل از شام بنوشند و مدت دو تا سه ماه بر این مداومت کنند

محلول بدی معمول یون سکارو بگیرند بد ۲۵ گرم بد و ویتا سپوم ۵۰ گرم اب مقطر
۵۰۰ گرم مخلوط کرده حل نمایند و در دفع اول نیمه اسفل دوزی سه دفعه یک قاشق چای خوری این محلول
داد و چند قاشق اش خوری شراب قرمز با اب صاف مخلوط کرده قبل از غذا بنوشند و این محلول را جذب
سپالان متعش و تجاویف حجه و فقر قوی اثر است

محلول دافع صرع معمول اوکو نوو بگیرند بد و ویتا سپوم ۲۵ سانتی گرم مطبوخ
کاسپاه ۵۰ گرم حل کرده در عرض و بنوشند و بعد محصولات روی را استعمال کنند
تیزن عشب با بد و ویتا سپوم معمول ماژ ندای بگیرند بد و ویتا سپوم ۲۵ گرم
تیزن عشب ۵۰۰ گرم شربت پوست نارنج ۵۰۰ گرم مخلوط کرده مدت ۲۴ ساعت پیاله پیاله بنوشانند

محلول ضد ورم حلق اسکرال پنی معمول و ووس بگیرند بد و ویتا سپوم
اگر ۵۰۰ گرم اب ۵۰۰ گرم مخلوط کرده حل نمایند و در دفع اول نیمه اسفل دوزی سه دفعه یک قاشق چای خوری این محلول
داد و چند قاشق اش خوری شراب قرمز با اب صاف مخلوط کرده قبل از غذا بنوشند و این محلول را جذب
سپالان متعش و تجاویف حجه و فقر قوی اثر است

طریقه معمول سینه در مداوای اسم بگیرند بد و ویتا سپوم ۲۵ گرم شربت پوست نارنج
۵۰۰ گرم حل کنند و قبل از نماز شام یک قاشق اش خوری بنوشانند و پس از چند روز مداومت بر مقدار
مذکور میتوان دوزی سه قاشق یعنی سه گرم بد و ویتا سپوم استعمال نمود و بعد از چند هفته مداومت

مقدار واد نصف کنند و بعد اگر لازم شود همان مقدار اول را معمول دارند و روزی شش وعده قطره بپاشند
ابتدا استنشاق نمایند بخصوص در هنگام حمله

محلول بدوره معمول دیگر بگزند بد و پیاسه سوم ۵ گرم آب ۵۰ گرم حل کرده در
قاشق اش خوری در روز بنوشند

محلول بدوره هلالی معمول ماژندای بگزند بد و پیاسه سوم ۵ گرم شربت صمغ
۵۰ گرم عرق کاه ۵۰ گرم عرق بهار نارنج ۵ گرم تعفین در تپال ۵۰ گرم مطابق معمول مخلوط کنند و روزی یک
قاشق اش خوری صبح و یکی عصر بنوشند

محلول بدوره ضد اسه معمول تر و سو بگزند بد و پیاسه سوم ۵۰ سانتی گرم ۲۰ گرم
مطبوخ بولنگا ۵۰ گرم حل کنند و در وقت درج بنوشند

محلول بدوره دافع ذات الریه معمول شورتا بگزند بد و پیاسه سوم ۵ گرم
اب مقطر ۵۰ گرم حل کنند و در ساعت فاصله یک قاشق اش خوری بنوشانند

محلول بدوره دافع روماتیسم عضلانی معمول ماژندای و دیور
تری استور بگزند بد و پیاسه سوم ۵۰ گرم ۱۰۰ گرم اب مقطر ۵۰ گرم حل کنند و روزی سه قاشق
خوری بنوشند

محلول بدوره دافع که قرنیه معمول ارموگس بگزند اب مقطر ۵۰ گرم بد و
پیاسه سوم ۵ گرم تعفین بد ۵۰ قطره مخلوط کنند و در روزی قرنیه قطره نمایند

لشنه دیگر معمول بگزند اب مقطر ۵۰ گرم بد و پیاسه سوم ۵۰ گرم بی کرپونات سود ۱۰ گرم
حل کرده بروی قرنیه قطره نمایند

محلول مشروب بدوره معمول بیمارستانهای پاریس بگزند بد و
پیاسه سوم ۵۰ سانتی گرم بد ۵۰ سانتی گرم اب مقطر ۵۰ گرم حل کنند و پیاله پیاله بنوشانند

بخور بدوره معمول فوزی بگزند بد و پیاسه سوم ۵۰ گرم اب مقطر ۵۰ گرم حل کنند
و در دفع اکله دهان بخور دهند

محلول بدوره حشر معمول لوگول بگزند بد ۵۰ گرم بد و پیاسه سوم ۵۰ گرم اب ۱۰۰ گرم
حل کنند

محلول بدوره گوگردی معمول بومیت بگزند بد و پیاسه سوم ۵۰ گرم سولفور
پیاس ۵۰ گرم اب مقطر ۵۰ گرم حل کنند و مانند غسل استعمال نمایند

تبن بدوره معمول دیگر مطبوخ اشنان ۵۰ گرم بد و پیاسه سوم ۵۰ گرم
گرم شربت ساده ۵۰ گرم مخلوط کرده در عرض روز بنوشند

شراب بدوره معمول بوانه بگزند بد و پیاسه سوم ۵۰ گرم شراب سفید و با شرابا در
۵۰ گرم حل کنند و روزی سه قاشق اش خوری بنوشند

مخلوط ضد سپلان شیر معمول و زانیر کت بگزند بد ۵۰ سانتی گرم

بد و پیاپیوم اگر آب ۲۰ گرم شربت ساده ۲۰ گرم مخلوط کنند و در عرض روز با شاقش خوری بگردان
بنوشند

خلوط دافع گواتر معمول و ریه بگردان بد و پیاپیوم ۲۰ سانتی گرم در ریه ۲۰ گرم آب بگردان
و ۲۰ گرم شربت صمغ و ۲۰ گرم تعفین دار چینی افزوده و هر روز صبح ناشتا یک فاشقاش خوری در دفع گواتر
و بجات صدیدی پیاپیامند

پوسپون بد و ریه معمول و اندل و رت بگردان بد و پیاپیوم ۲۰ گرم عرق نعناع
و ۲۰ گرم شربت زعفران ۲۰ گرم مخلوط کنند و روزی سه دفعه هر دفعه ۲۰ گرم در دفع روماتیسم مفصلی عا
بنوشند

پوسپون دافع روماتیسم مفصلی حزن معمول بونی بگردان بد و پیاپیوم
۲۰ سانتی گرم شربت کونار سفیده ۲۰ گرم آب مقطر و ۲۰ گرم مخلوط کنند و سه دفعه در عرض روز صبح و ظهر
عصی پیاپیامند

پوسپون دافع وجع روماتیسم معمول بونی و بگردان مطبوخ کاسیا اما ۲۰ گرم
بد و پیاپیوم ۲۰ سانتی گرم شربت آب گاه ۲۰ گرم مخلوط کرده و دو قسمت کنند و یک قسمت صبح و یکی عصر پیاپی
پوسپون ضد امتیک معمول بگردان بگردان بد ۲۰ گرم تعفین بد ۲۰ قطره بد و پیاپیوم
۲۰ سانتی گرم شربت ساده ۲۰ گرم مخلوط کنند و با شاقش خوری متدرجا بنوشند

پوسپون ضد خنازی معمول گیور بگردان بد ۲۰ گرم بد و پیاپیوم
۲۰ گرم تعفین بد ۲۰ قطره تعفین ۲۰ گرم شربت ککنیا ۲۰ گرم مخلوط کنند

پوسپون بد و پیاپیوم و دژتال معمول بوش بگردان بد و پیاپیوم
۲۰ سانتی گرم تعفین دژتال ۲۰ قطره پوسپون صمغ ۲۰ گرم مخلوط کنند و در دفع بی کاردیت و اندوکار دیت
سه قسمت کرده در سه دفعه در عرض روز پیاپیامند

پوسپون دافع استسقای زنی معمول تی بون بگردان بد و پیاپیوم
۲۰ سانتی گرم آب ۲۰ گرم مخلوط کنند و استسقای زنی میرجی که با اثر دژتال مقاومت کند هر دو ساعت فاصله یک
فاشقاش خوری بنوشند

پوسپون دافع حبس طمث معمول گالواس بگردان بد و پیاپیوم ۲۰ گرم
شراب کلشیک ۲۰ گرم شربت عشب آب مقطر ۲۰ گرم مخلوط کرده و استسقای زنی میرجی که با اثر دژتال مقاومت کند هر دو ساعت فاصله یک
پوسپون دافع استسقای فی واسم معمول هوشارد بگردان بد و پیاپیوم
پیاپیوم تعفین لوبلیا تعفین پولگا لامکه ۲۰ گرم عصاره تی ناک ۲۰ سانتی گرم آب ۲۰ گرم مخلوط کرده و با
فاشقاش خوری صبح و یکی عصر پیاپیامند

پوسپون دافع اسم معمول بومیت بگردان بد و پیاپیوم تعفین لوبلیا لامکه ۲۰ گرم
اب ۲۰ گرم مخلوط کرده و روزی دو فاشقاش خوری بنوشند

پوسپون دافع عسر النفس قلبی معمول سس بگردان بد و پیاپیوم ۲۰ گرم آب

هیدرات کلورال ۲۰ گرم جلاب معنی ۲۰ گرم مخلوط کرده هر دو ساعت فاصله يك قاشق اشخورد بنوشند
پوسپون دافع اسه معمول و کفاسک
 مکده ۲ گرم اب ۵۰ گرم شربت پوست نارنج ۲۰ گرم مخلوط کرده روزی ۲ تا ۳ قاشق اشخورد بنوشانند
پوسپون دافع هپتوتی قلب معمول گرین بگرنند بدور پتاسیوم ۲۰ گرم
 تعفین دیتی تال تعفین ۲۰ گرم شربت مرکب عشبه ۲۰ گرم مخلوط کنند و يك قاشق چای خوری صبح و عصر بنوشند

پوسپون ضد روماتیسم معمول بوگروس بگرنند بدور پتاسیوم ۲۰ گرم
 تعفین دیتی تال ۲۰ گرم عرق کاهود ۵۰ گرم شربت مورفین ۲۰ گرم مخلوط کنند و هر دو ساعت يك قاشق اشخورد بنوشند

لشیر دیگر بگرنند بدور پتاسیوم ۲۰ گرم سالیسیلات سودا ۲۰ گرم شربت نعناع ۲۰ گرم اب مقطر ۱۲۰ گرم
 گرم مخلوط کنند و با سه قسمت کرده هر دو ساعت دفعه بنوشند
پوسپون دافع خنازی معمول کالواس بگرنند بدور پتاسیوم ۲۰ گرم عطارد
 کتکینا ۲۰ گرم مطبوخ نفشه فرنگی ۱۰۰ گرم شربت ضد اسکور بوت ۲۰ گرم مخلوط کنند و يك ربع از این
 پوسپون واضح ناشتا بنوشانند

لشیر دیگر معمول همین مصنف بگرنند بدور پتاسیوم ۲۰ گرم پده ۲۰ سانتی گرم تعفین
 هیل ۲۰ گرم شربت مرکب عشبه ۲۰ گرم مخلوط کنند و در دفع خنازی از ۲ تا ۳ قاشق چای خوری در عرض
 دو روز بنوشند

ایضا لشیر دیگر معمول کین بگرنند بدور پتاسیوم ۲۰ گرم کلوریدرات مانیک ۲۰ گرم شربت
 ضد اسکور بوت ۲۰ گرم عرق کاهود ۵۰ گرم مخلوط کنند و در دفع خنازی يك قاشق چای خوری صبح و یکی
پوسپون بدوده بگرنند بدور پتاسیوم ۱۰۰ گرم مطبوخ رقیق دقوه ۵۰۰ گرم شربت ساده ۲۰ گرم
 مخلوط کنند و سه قسمت کرده در عرض دو روز دفعه بنوشند

گرد ضد گواتی معمول فابری بگرنند مسخوق بدور پتاسیوم ۲۰ گرم مسخوق السوس ۱۰۰ گرم
 مخلوط کرده و وی زبان بمالند

گرد بدور پتاسیوم معمول لگروکس بگرنند مسخوق بدور پتاسیوم ۱۰۰ گرم در
 لوله بلور کوچک داخل کنند و در وقتی که شخص مسافر باشد با این قاشق غذای مایه که میخورد مخلوط کرده
 میل نمایند

شیر بدوده (شیر کلوریدی و موبیل و ده) بگرنند شیر تازه ۵۰۰ گرم بدور پتاسیوم
 ی موری پتاسیوم مکده ۵۰ سانتی گرم کلورید سودیوم ۱۰۰ گرم قند و نیکل ۱۰۰ گرم مخلوط کرده تناول نمایند
مخلوط ضد توبی کول معمول پوتن بگرنند کلورید سودیوم ۱۰۰ گرم ی موری سودیوم
 ۲۰ گرم بدور پتاسیوم ۱۰۰ گرم اب ۵۰۰ گرم حل کنند و يك قاشق چای خوری در شیر داخل کرده صبح بنوشند
 زرق تحت جلدی بدور پتاسیوم چپوه معمول زاگاز پونی

بگیرند اب مقطر ۲ گرم بدو در پیاسوم ۲ گرم بدو و ریوی ۲ سانتی گرم حل کنند و در دفعه در عرض و زرق
زرق تحت جلدی بدو در پیاسوم بدو و در معمول زاکوبوت
بگیرند بدو در پیاسوم ۲ گرم بدو ۱ سانتی گرم اب مقطر ۲ گرم مطابق معمول حل کنند و از ۲ تا ۳ روزه
در عرض هفته زرق نمایند

حقنه ضد فوسنطار یا معمول پالم بگیرند بدو در پیاسوم ۱ گرم بدو ۱ سانتی گرم
اب مقطر ۲ گرم حل کرده حقنه نمایند

حب ضد خازپی بدو و ریوی بدو در پیاسوم عصاره برگ گرد و مکد ۲ گرم با مقدار کافی برگ
برگ گرد و حب سازند و از ۲ تا ۳ حب در عرض و زرق بنوشند

غسول محلل بدو و ریوی معمول بیمارستانهای پاریس بگیرند بدو در پیاسوم
کلورید و انامتیک مکد ۱ گرم عرق کافوری ۲ گرم حل کنند

یوماد ضد بواسپی معمول باره بگیرند بدو در پیاسوم ۲ گرم عصاره دلتانیا ۲ گرم لوط
سیدم عصاره بلادون مکد ۵ سانتی گرم پیه مذاب ۲ گرم مخلوط کنند و یک دفعه صبح و یک دفعه عصر و یک دفعه
یوماد محلل معمول لانگیوت بگیرند بدو در پیاسوم ۱ گرم عصاره شوکران ۱ گرم پیه
تازه ۲ گرم مخلوط کرده یک دفعه صبح و یک دفعه عصر و یک دفعه

یوماد بدو در پیاسوم مطابق کدکس بگیرند بدو در پیاسوم ۱ پیه ۱ مخلوط کنند
تسبی دیگر بگیرند بدو در پیاسوم ۱ و ازین و بالا فوین ۱ مخلوط نمایند

یوماد بدو در پیاسوم بدو و ریوی بگیرند بدو در پیاسوم ۱ پیه ۱ حسن لیه ۱ مخلوط کنند
تسبی دیگر معمول بیمارستانهای لشکری بگیرند بدو در پیاسوم ۱ پیه ۱

پی ۲ اب مقطر ۳ بدو در د راب حل کرده و بدو را فزوده با پیه مخلوط نمایند

یوماد بدو و ریوی معمول بوشاره بگیرند بدو در پیاسوم ۱ پیه ۱ اب مقطر ۳
بدو در د راب حل کرده و بدو را فزوده کلاب مکد ۱ پیه بلانچ ۱ اسانس گل سرخ ۲ قطره مخلوط کنند

یوماد بدو و ریوی بگیرند بدو در پیاسوم عصاره شوکران مکد ۲ پیه مذاب ۳ مخلوط کنند

یوماد بدو و ریوی تریاک دار بگیرند بدو در پیاسوم ۱ پیه ۱ مخلوط کرده بفرایند پیه مذاب ۱۰
لودام روسو و او صلابه کنند

یوماد ضد رمد معمول لوئیس بگیرند بدو در پیاسوم ۲۵ گرم بدو ۱ سانتی گرم
پیه مذاب تازه ۵ گرم مخلوط کنند

گلیسره بدو در پیاسوم مطابق کدکس بگیرند بدو در پیاسوم ۱ اب مکد ۲ گرم حل
کرده بفرایند گلیسره نشاسته ۲ گرم

گلیسره بدو در پیاسوم معمول بیمارستانهای پاریس بگیرند بدو
پیاسوم ۱ اب مکد ۲ گلیسره نشاسته ۲ حل کرده مخلوط نمایند

عغره بدو و ریوی معمول گولیم بگیرند بدو در پیاسوم ۱ شربت عسل ۳ ماء الشحی

۱۲۵ حل کند

لبنه دیگر بگیرند بدو و پیا سبوم مطبوخ برک مرهم ۲۰۰ حل کرده در و دم حلق سفید بلی غوغ نمایند
شمع بدو و معمول کنو بگیرند مسحوق بدو و پیا سبوم ۵ گرم شمع شوکران شمع د پاشیلون
مکده ۲ گرم مطابق معمول مخلوط کند

شمع مرکب مطابق و اسازی لنک بگیرند مسحوق بدو و پیا سبوم ۵ گرم موم زرد ۳ گرم
کند ۹ گرم روغن بنون ۴ گرم مواد سم و کند راز و ب کنند و بدو و در هم و ز شراب حل کرده اضافه
کند و مخلوط نمایند

اب بخرد بدو و معمول مبال بگیرند بدو و پیا سبوم ۱ گرم بی کر بونان سود ۴ گرم اسپد
طریک ۱ گرم اب صاف ۵ گرم اب راد و صراحی اخل کرده و اسلاح رادوان حل نموده اسپد را بنفشه
و در شل محکم به بندند و در بین غذا گلاس گلاس بنوشند

گل بدو و معمول دینمارس بگیرند اب مقطر ۵ گرم بدو و پیا سبوم ۲ سانی گرم
حل کنند و در مد رمی در چشم قطور نمایند
بکامچ بدو و معمول و رولت در خیمه بکامچی ۱ سانی گرم بدو و پیا سبوم

داخل کنند و از آن به کماج در عرض و زتاول نمایند
حمام بدو و معمول و رولت بگیرند بدو و پیا سبوم ۵ گرم اب مقطر ۵ گرم
حل کنند و در یک حمام داخل نمایند

حمام بدو و معمول شوفل بگیرند صابون جوانی ۵ گرم بدو و پیا سبوم ۲ گرم اکل
۱۵ درجه ۵ گرم اسانس لیمو ۵ گرم در اکل ابتدا بدو و در اخل کنند و بعد صابون و اسانس افزوده صابون
ابضا حمام بدو و معمول بگیرند بدو و پیا سبوم ۱ گرم گلپسین ۲ گرم نم و زوال ۵ گرم باغات خالک
حل کنند

بدو و سود بوم در همان مواقعی که بدو و پیا سبوم را استعمال میکنند این ملحقه را بنشینانند
و باید بدانند که با شد و مخصوصا در دفع اثرین و دیواترین بیشتر استعمال میشود و مقدار شربتین بنشینانند بدو
پیا سبوم است اگر چه بواسطه فیضی که ملاح سود این ملحقه مقدار زیاد تر از آن میتوان تجویز کرد

طریقه ساختن بدو و سود بوم مطابق دستور العمل هار و بگیرند
محلول سود کسینک مقدار منظور بدو خالص مقدار کافی محلول سود را در ظرفی آهنی حرارت دهند بدو
کم کم افزوده بهم زنند و جهت خشی کردن سود محصول را بنشین کنند تا نصف شود و بعد یک دم وزن بدو
زغال فرا بنهند و بنشین نمایند تا به حد جفاف و در بوته سرپوش این محصول را فی الحاله تکلیر کنند و
بعد در آب حل نموده و محلول را صاف نمایند و مصفی را در گرم خان گذارند تا متبلر شود و حفظ کنند
پو سبون دافع اثرین دیواترین معمول هوشار و بگیرند بدو و سود بوم
۵ گرم اب مقطر ۵ گرم حل کنند و دو تا شق اش خوری در عرض و ز بنوشند

مداوای دبقاری معمول کیش بگیرند بدو و سود بوم ۳ گرم سالیسیلات سود

بدون سوسوم

نصف
بدن است
بدن گوشت

ه گرم شربت تمش ۳۰ گرم آب ۲۰ گرم حل کنند و هر ساعت یک قاشق اش خوری بنوشند
بد و راستی و نسب و مقدار شربت و محل استعمال و خواص این بد و مانند بد و تپا سپوم است
بد و رگو گرد (سولفور بد) جسمی است اسم اللون و بشدت بوی بد از آن متضاعد میگردد در
اب و سولفور کربون غیر محلول و الکل و اتیلین ماده را اخذ کرده و گوگرد را از آن میکشند و ترکیب این جسم مستحکم
نیست و داخل در دفع قوباء و خناری تجویز میگردد و مخصوصاً در دفع شمشه سراج شکل استعمال میشود و
مقدار شربت آن ۲۰ سانتی گرم است و در خارج اگر در ۲ گرم پیه مذاب مخلوط نموده بطور پودر یا در اقسام
خناری جلدی معمول میدارند

حب بد و رگو گرد معمول در دژری بگزند بد و رگو گرد اگر گوگرد ۵۰ سانتی گرم
صابون طبی مقدار کافی ۲۰ حب سازند و از ورق بلبلان تلوانها را بپوشانند

پودر بد و رگو گرد بگزند بد و رگو گرد از آن ۲ گرم و از این ۲۰ گرم مخلوط کنند
بد و روی ترکیب این ملح کاملاً مستحکم است و در اثر مشابه بد و تپا سپوم ولی چون دارای خواص
خارش ملاح و بحاست و موجب حصول فی و تهیم میگردد و مقدار خیلی کمز باید استعمال شود و بد و
سربتر هیچ دارد و بدی که محلول است و نوعاً از ابلا واسطه از ترکیب روی باید در مجاورت آب بدست می آید
پودر بد و روی بگزند بد و روی ۲ گرم و از این ۲۰ گرم مخلوط کنند و از آن ۱۰ گرم تمیخ نماید
شربت بد و روی معمول در ششامپ بگزند بد و روی اگر شربت ساده
۲۰ گرم مخلوط کنند و هر قاشق اش خوری این شربت دارای ۵۰ سانتی گرم بد و است

بدن است

در کتب - بدن و بعضی از بدن

بد و فورم این جسم که از ترکیبات بد است و زیاد تر از ۹۰ دم و زرش بد دارد بواسطه سیر و کلس
نام کشف گرد بد و عبارت از جسمی است جامد و شکل تبلرهای فلسی ندر رنگ و بوی شیشه بوی
زعفران ولی مکره طبع و طعم آن مایل به شیرینی و غنی محلول در آب و محلول در ۱۰ جزء الکل و در ۲۰ جزء سرخ
و ۱۲ جزء الکل جوش و ۱۰ جزء اتیلین و ۲۰ جزء سولفور کربون و ۲۰ جزء واد هان ثابت و فر محلول و در ۱۰ جزء کلرین غیر
محلول است و بهترین محلات آن سولفور کربون است که ۲۰ جزء آن در ۱۰ جزء سولفور کربون حل میگردد
و در اسید ها و محلول رقیق قللیات نیز غیر محلول است
بد و فورم از عوامل فاعل الحس مولد سبک تر پس و دافع تعفن ضد سفید پس و ضد گواتی و ضد حنا

بدن است

در کتب بدن و بعضی از بدن

اول کسی که این دوا را در تریاپوتیک استعمال نمود بوشارد بود و بعد جمعی دیگر از دانشمندان بواسطه
استحانات کثیره خواص آن ثابت نموده و امر و ازاد و به است که داخل و خارجاً استعمال میشود و آثار عارض

اذا استعمال آن را قرار دهنده است که چون بد و فورم داری جلد منطبق سازند به جوجه مورت تحریک تحریک
نمیشود و در حقیقت موجب بطلان حس میگردد بلکه اوجاع عصبانی و ورمی را تسکین میدهد و هم چنین
اگر اثری بدی غشاء مخاط منطبق نمایند هیچ تحریکی در آن نمی آید و وقتی که بدی جلدی بشره و باری و
جواطات منطبق کنند اثر محسوسی در اعصاب حساس میکند تا بیا هرگاه بد و فورم را در معده داخل نمایند
مورت تحریک غشاء مخاط نمیشود چنانچه در حیوانات که بمقدار سستی بد و فورم را خوراندند به جوجه اخلا
در غشاء مخاط معده و امعاء دقاق نهادند نشاء است و یکی از دانشمندان سگ بود بد و فورم را هرگاه بمقدار کم
استعمال کنند قوه شایسته غذا را می آید و اثر آن در سلسله و درانی هرگاه بمقدار کم استعمال شود ضعیف
است و یکی از دانشمندان در شهر پاریس پس از آنکه سانی گرم بد و فورم را شامید مشاهده کرد که نبضش
از ۱۲۰ قریه بتقریب ۶۰ قریه رسید و اما اگر بمقدار سستی استعمال شود نبض خیلی سریع میگردد و اثر آن
در سلسله عصبانی مسلم است ولی نه آنکه مثل عوامل فاقد الحس حقیقی از قبیل کلور و فورم و آنرا اثر کند و
بعضی از مصنفین که در حیوانات بمقدار زیاد بد و فورم خوراندند مشاهده کرده اند که ابتداء در حیوان یک
نوع مستی ظاهر شده و از روی مایل واده خواب رفته و در خواب آرام بوده است و چون از این ایامی راه رفتن
بلند کند بی قرار شده و می افتد و اگر از تمیم و ای حاصل کند یک قسم کراتناوبی و کراتیجانب خلفی و ز
می نماید و چون بد و فورم جذب شد و در بدن داخل گردد پداز هم مجاری مجریه بدن خارج میگردد و در
سگ ها که بد و فورم را در بدن آنها جوجه امتحان و تجربه داخل کرده اند بوی دو از نفسشان مشوم میگردد
و نیز بعد از فاده بد و فورم وجودش را در بول و شیر و عرق و اشک و مخاط بینی و خون حیض و آب و امپوس
(آبه) و مواد یازی مشاهده کرده اند و جذب بد و فورم مانند جذب بد سریع است و پس از دو ساعت بعد
شرب میتوان وجود آن را در آب دهان و شیر محسوس نمود و پس از استعمال ناسه روز در بدن دوام میکند
و سهولت بواسطه شیرم رضعه در بدن طفل داخل میشود و در این صورت وجود آن را در بول طفل ممکن
است ثابت نمایند

بد و فورم بمقدار زیاد ممکن است مورت مرگ گردد و در گرم آن خوک هندی و گرم خرگوش و گرم سگ
متوسطه القامه را میکشد و از این نایم گرم در انسان مورتی و ذرات سستی میگردد و در بخش حیوانات مشوم
بواسطه بد و فورم را که تشریح کرده اند تغییرات محسوسی را نشان میدهد و از این لایات بدن آنها شدت بوی
بد و فورم را استشمام کرده اند

علاوه از جذب مجاری هضم بد و فورم ممکن است بواسطه مجاری دیگر جذب شود و ثابت شده است بواسطه
جلد و غشاء مخاط بخصوص جواطات جذب گشته و داخل بدن میگردد

چنانچه گفتم از استعمال داخلی بد و فورم بمقدار زیاد یعنی از ۱۰ گرم تا ۲۰ گرمی روز میکشد و میگویند
هرگاه از ۵ تا ۱۰ سانتی گرم اثری باشد بیک نوع فقدان حس ظاهر میشود و موجب تسکین میگردد
و در سرطان متفرج وقتی که جراحت خندان منورم نباشد مورت فقدان حس وضعی میشود و در این
وقت از ۵ سانتی گرم تا ۱۰ گرم بد و فورم را در ۱۰ گرم کره کاکا و داخل کرده و بدی جراحت باید فاده نمود
و نیز در سرطان رحم و منقیم و مثانه شبان از ۱۰ گرم میل و با مستقیم داخل می نمایند و در خناری و شش

و گویا تر و سفید پس سل بد و فورم را بطور حب بمقداره ناه سانی گرم قویا مؤثر میداند و در وقت مسخوق آن در جراحت و قروح غیر سرطانی که مبرم باشند و در شقاق مفعد و اقسام شاکر حبه حصول سبب و شفا ی مرض نیز مؤثر است

چون بد و فورم دارای بوی مکره و نامطبوعی است بعضی سائط در پوشاندن این بویان کرده اند که عده آنها از قرار ذیل است

وسائطی که در پوشاندن بوی بد و فورم بکار میبرند اولاً چون در گرم بد از یک نادر و قطره اسانس نعناع داخل کنند بوی مکره از باطل میگذرد و این واسطه را وقتی معمول میدارند که بد و فورم را در داخل بطور حب استعمال نمایند

ثانیاً در استعمال آن خارجی بد و فورم بهترین وسائط حبه پوشاندن بویان بلسانی است که بطریق ذیل پودا ساخته بکار برند بگزیند بد و فورم بلسانی و ۲ پیمذاب ۳ مخلوط کنند و باید و فورم بلسانی و ۳ و از این و میتوان بجای و از این اکل و کولود بون و با گلپسین استعمال کرد

ثالثاً چون یک جزء بد و فورم را با یک جزء تن مخلوط کنند علاوه بر آنکه بویان پوشیده میشود تغییراتی در طبیعتش نیز حاصل میگردد و محصول مرکبی بدست میآید مشابه محصولی که از ترکیب بد با تن موجود میشود و این ترکیب با نوبی مانند بد و فورم خالص قوی اثر است

رابعاً هرگاه از آن قطره اسانس را بنوع بر مسخوق بد و فورم بفرمایند بوی مکره از باطل گردد و در استعمال خارجی بد و فورم از خارج میتوان بکار برد و نیز اگر در ۳ جزء مسخوق بد و فورم ۲ جزء کافور مسخوق داخل کنند بهتر از همه وسائط مذکور بوی از باطل میماند

هرگاه در استعمال بد و فورم شرایط ذیل را اجری کنند بهترین عوامل مؤلفه سیکاتریس در جراحت غائبات خواهد بود اولاً باید بد و فورم را به غبار بسیار نرمی تحویل کرد ثانیاً با محال دقت این غبار دایری هر سطح معلول منطبق نمود و در اجرای شرط اول از آنرا ترحل میکنند و میگذارند تا بخار شود و بد و فورم شکل غبار بسیار نرم باقی ماند و در اجرای شرط دوم ابتدا باید با عانت بخواب گرم جراحی را داشته و بخوابی از پا کشت و بعد بقدر امکان سطح معلول را خشک نموده و غبار بد و فورم را بر و بش منطبق نمایند و اگر بد و فورم بشکل غبار بسیار نرم نباشد هر سطح جراحی را فرا نمیگیرد و در پستی بلند پای آن کاملاً داخل نمیشود و سپس جراحی را با شری و با پنجه محلول و با مشمع یا شیلون به بندند و این رفاده را در ابتدا روزی یک بار در فیه عوض کنند و با اندازه که سیکاتریس تولید میشود فاصله مابین دو رفاده را بیشتر فرایند دهند

حبه انطباق بد و فورم بر وی جراحات داخله مثلاً جراحات حلق و عنق رحم باید با عانت الت و بشا و ن محلول یک جزء بد و فورم در ۱۰ جزء اجزای استعمال نمود

طریق ساختن بد و فورم موافق قاعده در و ولت بگزیند که بونا متبدر سود بد اکل ۵ درجه اب ۵ ملحد اب حل کرده و اکل را افزوده ۵ درجه حرارت وارد کنند و کم کم بد افزوده و بعد بکنارند سرد شود بد و فورم حاصل میگردد و در اب ماده چون اکل افزوده و ۵ درجه حرارت وارد و در ۵ بخار کور و از آن عبور دهند با مقدار محبده بد و فورم بدست میآید و موافق این قاعده است

در کتب صد و هفتم

جزء بد و جزء بد و فورم میتوان بدست آورد

قاعده دیگر معمول بوشا را بگیرند بدی کربونات تپاس مکده اب و الکل و در صحرای داخل کرده و در حمام مار به درجه حرارت دارد و درند و همینکه محصول بی رنگ شده جزء دیگر را قرار دهند و مجدداً کم مقدار دیگری اضافه کنند تا تعامل با انجام رسیده و رنگ محصول اسمر گردد و در این وقت مقدار کمی محلول تپاس قرار دهند تا این رنگ که سببش بادتی بد است بر طرف شود و دردی که حاصل میشود عباتاً است از بد و فورم و انزای و صافی و نخته باب مقواً بشوند و اب ماده را چون بکسر نمایند مقدار زیادی تبلرها بد و در تپاس بهوم حاصل خواهد شد و در حقیقت این عمل عبارت از طریق ساختن بد و در تپاس بهوم است که ضمیران ساختن بد و فورم میباشد

بد و فورم چنانچه گفتم از عوامل فاعدا الحس و مسکن و انشی سیتیک و محلول ضد سیفیلیس و ضد خانی و ضد گواتر است و مخصوصاً در دفع اقسام خانی و بهجات عقود و لغی مؤثر است و آنرا در دفع اقسام قوبر کول و کاسر الری و نور الری و راشیتسم و جبات دائم استعمال میکنند و مقدار شربش از تاع دسی گرم است بطور حب و در خارج در دفع اخلاک جلدی و قروح مویج و قروح سرطان و قروح سیفیلیسی معمول میدارند و چون پنبه حلاج را به بد و فورم الوده کرده و در مابین لبهای بیک گذارند در دفع ورم مهبلی قوای اثر میکند و باید همیشه متذکر بود در سطوح جذبه که وسعتشان زیاد باشد بد و فورم را منطبق نکنند زیرا ممکن است جذب شده و آثار تسمیم ظاهر گردد

نسخه ها مثل و بد و فورم

کلور و فورم بد و فورم بمقدار اشباع بد و فورم را در کلور و فورم حل کنند و سطوح متهمجه موجهه که مبتلی به اورام قرص باشند و نیز سطوح متهمجه غده و سطوح اجتماعات سرریزی و سطوح مفاصل مبتلی به اورام کهسره بوند از این محلول بطول نمایند و از نافه مویج و با بود روش صمغی بپوشانند و باید این سطوح دارای شرم باشند و بجای کلور و فورم میتوان بد و فورم را در مخلوطی از یک جزء اترویک جزء الکل مجداً اشباع حل کرده و در بدی قتری بطول نمود

کولود بون بد و فورم معمول مورتن بگیرند بد و فورم را کولود بون را بجای حل کنند و باغات قلم مویجی محلول قرص و فاتیسمی مویج بطول نمایند و نیز این کولود بون را در دفع صرم و بدی قتری بطول میکنند

تزیب بد و فورم بگیرند بد و فورم مسخوقه گرم تزیب مطر نیم پارچه را اول با محلول قلیانی (کربونات سود اب و اب) بشویند و خشک کنند و بعد در محلول اسپد فیک ادره الوده کرده و بقوت بفشند و در ظرفی گذاشته و بد و فورم را روی آن بپزند و بهم زنند تا بد و فورم بهم آن پارچه علی السویه ملصق شود و بعد تکان دهند تا زیادتی بد و فورم بیفتد و تا کرده در قوطی فلزی حفظ نمایند

تزیب بد و فورم چسبند بگیرند تزیب مطر در محلول قلیانی چنانچه ذکر کردیم الوده

حفظ نمائید

نوق دافع سوزاك بگيرنداسيد تنيك بدو نورم مكد ۵ گرم گليسيرين ۱۰۰ گرم اب ۱۰۰ گرم

مطابق معمول مخلوط کنند و ابتدا قریب یک لیتر آب و درجه در مجرای بول جریان داده و بعد مخلوط مذکور را زردق نمایند

نفوخ بد و فورم بگیرند بد و فورم ۲ شاسته مسخوق ۱ مخلوط کنند
نطول بد و فورم بگیرند اکل ۱۰ درجه ۲ گرم صابون حیوانی ۲ گرم بد و فورم دهنه زدن
مکد اگر مخلوط کرده در حمام مار بچل کنند و بعد اوجاع عصبانی نطول نمایند
سنخ دیگر معمول گالواس بگیرند بد و فورم ایلان پود ۳ عرق کشمش ۱۲ با گلپسین ۱۲
مخلوط کنند

مخلوط گلپسین بد و فورم معمول کیش بگیرند بد و فورم ۳ گرم گلپسین ۱۰۰
گرم اسانس نخاع فلفلی ۳ گرم مخلوط کنند

مخلوط گلپسین بد و فورم معمول لب بگیرند بد و فورم ۲ گرم گلپسین ۱۰۰ گرم
مخلوط کنند و از ۳۰ سانتی گرم ۷۰ سانتی گرم دندق تحت جلدی بکار برند

مخلوط گلپسین بد و فورم معمول موزیتیک بگیرند بد و فورم ۱ گرم
گلپسین ۲ گرم مخلوط کرده در جرم گواترندق نمایند

سنخ دیگر جته زردق در جرم گواتر معمول مصنف مذکور بگیرند
بد و فورم ۱ گرم بتول ۱ گرم وازلین مایع ۱ گرم دوغن گولی ۲ قطره مخلوط کنند
تمرخ دافع ترله حرم من انف معمول بول بگیرند بد و فورم ۲ گرم اسانس جامد ژانپو
۱۰۰ سانتی گرم اسید فینک مایع ۱۰ قطره وازلین ۲۰ گرم مخلوط کنند

یوماد بد و فورم بگیرند مسخوق ۲ و فورم ۲ مسخوق قهوه ۳ یا زافین ۳۰ مخلوط کنند
ابضا سنخ دیگر بگیرند بد و فورم ۲ نایم گرم قهوه طی ساده و یا وازلین ۳۰ اسانس گل سرخ ۲
نایم قطره مخلوط کنند و در دفع جذام و پورازین اکرمای مزین و قروح موجهه تمرخ و دقاره نمایند

یوماد معمول زاب بگیرند بد و فورم ۲ وازلین ۲۰ مخلوط کرده در جرم جفن مرگانه نطول نمایند
یوماد دافع شانکر بگیرند بد و فورم ایلان پود ۳ وازلین ۱۰ مخلوط کنند

یوماد دافع شقاق مقعد بگیرند بد و فورم ۲ گرم پیه حسن لب ۲ گرم مخلوط کنند
یوماد دافع بواسیر معمول سابال بگیرند بد و فورم ۲ مسخوق ترپاک ۱ وازلین ۲۰ مخلوط
نمایند

یوماد دافع ورم بیضه معمول الوارز بگیرند بد و فورم ۲ گرم پیه مذاب ۳۰ گرم
مخلوط کنند

سنخ دیگر معمول بورد و بگیرند بد و فورم ۲ گرم وازلین ۳۰ گرم مخلوط نمایند
یوماد دافع اوزین معمول لنوکس و ن بگیرند بد و فورم ۱۰ سانتی گرم *

وازلین ۳۰ گرم مخلوط کنند
سنخ دیگر معمول همین مصنف بگیرند بد و فورم ۳۰ نایم دسی گرم اترسولفوریک
۳۰ نایم گرم وازلین ۳۰ گرم اسانس گل سرخ ۱۰ قطره مخلوط کنند

پوماد دافع بر وریگو معمول هبلره بگیرند بد و فورم ۵ گرم پیرمذاب ۵ گرم مخلوط کنند
پوماد دافع خزینه معمول وندام کوتل بگیرند بد و فورم ۲ گرم پیرمذاب ۲ گرم
مخلوط نمایند

پوماد دافع واژینیس معمول گالارد بگیرند مسحوق بد و فورم مسکه کا کا او مکده
گرم پیرمذاب ۵ گرم مخلوط کنند

گرد دافع نزله انف معمول بورلی بگیرند مسحوق بد و فورم مسحوق کافور مکده ۴ گرم
مسحوق صمغ عربی ۱ گرم مخلوط کرده نفوخ کنند

گرد جاذب وافی سیتیک معمول شامپونیر بگیرند مسحوق بد و فورم مسحوق
کنکای خاکسری مسحوق حسن لبه مسحوق کربونات منتری مکده ۵ گرم اسانس اکالیپتوس ۱۲/۵ گرم مخلوط
کنند

گرد دافع خیارک متفرج معمول کاوازیبی بگیرند مسحوق بد و فورم ۲ گرم
سالسلیک سوپرات بیهوت مکده ۱ گرم کافور مسحوق ۳ گرم مخلوط کنند و پس از وضع کردن جای
ذرو نمایند

گرد دافع العفونه ضد سرطان رحم معمول ژلیت بگیرند بد و فورم ۱ گرم
سولفات کینین ۳ گرم زغال مسحوق ۵ گرم اسانس نعناع ۵ قطره مخلوط کرده بجل معلول منطبق کنند

سفوف دافع نورالری سفیلیسی معمول زسیل بگیرند بد و فورم ۵ گرم
فند مسحوق ۳ گرم مخلوط کرده در ۲ سبته مساوی به بندند و سه سبته در روز سفوف نمایند

محلول ضد سفیلیسی معمول این ژارر بگیرند بد و فورم ۳ گرم الكل خالص ۵ گرم
گلیرین خالص ۳ گرم حل کنند

محلول الكلی بد و فورم بگیرند بد و فورم ۵ گرم اتر سولفوریک الكل مکده ۲ گرم حل کنند
محلول اتری دافع قروح سفیلیسی معمول این ژارر بگیرند بد و فورم ۲ گرم
اتر سولفوریک ۴ گرم حل نمایند

محلول اتری جهره فاده معمول گوبلر بگیرند بد و فورم ۱ گرم اتر ۲ گرم حل کنند
وازلین بد و فورم بگیرند وازلین ۵ گرم بد و فورم ۱۰ گرم مخلوط نمایند

پزل (کپسول) بد و فورم مجاشع بد و فورم رادراتر حل کنند و مطابق معمول
کپسولها را سازند که هر یک دارای ۵ سانتی گرم از این محلول باشند و در گاسر اتری موجه و در سو

مضمی که سبب حصول تخیر و انقلاب غیر طبیعی مواد غذائی باشد و نیز در گلبکوزاوری و در توبی
از این نام دانه با مرغدان بنوشند

پزل بد و فورم معمول بوشار دا مطابق معمول کپسولها را سازند که هر یک
دارای ۵ سانتی گرم زغال مسحوق و یک میلی گرم بد و فورم باشند وازلین ۱۰ کپسول در عرض و زنوشند

زغال بد و فورم معمول پیکسینی بگیرند بد و فورم ۵ سانتی گرم اتر مسحوق
زغال مکده ۱۰ گرم گلیرین ۱۰ گرم بد و فورم رادراتر حل کنند و زغال را مخلوط کرده بگذارند تا اتر نجاشد

وگلیسرین را بنفشه بپزد و در دفع اسهال در عرض ۲۴ ساعت گاه بگاه یک قاشق اش خوری بنوشند
حب بد و فورم معمول بوشار را بگیرند بد و فورم گرم عصاره افستین مقدار
 کافی اسانر گل سرخ ۲ قطره مطابق معمول و حب سازند و از ۱۲ تا ۱۵ حب در روز بنوشند

حب بد و فورم بگیرند بد و فورم عصاره کنکنا مکده گرم اسانر نغنا ۲ قطره مطابق معمول و
 حب سازند و هر جوی از ای اسانر گرم بد و فورم است

نسخه دیگر بگیرند بد و فورم اسانر گرم قند شیر ۵ سانتی گرم لغاب مقدار کافی جهت ساختن یک حب
 و از ۱۲ تا ۱۵ حب در روز بنوشند

حب بد و فورم معمول گرانالک بگیرند بد و فورم اسانر گرم مسحق ریشه خطمی
 عسل مکده مقدار کافی جهت ساختن یک حب و در دفع اوجاع حاصل از اخلاک اسهال و نورالری و تقری
 و غیره از ۱۲ تا ۱۵ حب بد و فورم در عرض روز بنوشند

حب دافع دبابیطوس معمول مولشوت بگیرند بد و فورم عصاره لاکوکارو
 مکده گرم کوفارین ۱۰ اسانر گرم مطابق معمول و حب سازند و از ۱۲ تا ۱۵ حب در عرض روز بنوشند

حب دافع نورالری سیفیلسی معمول زسل و موراک بگیرند
 بد و فورم ۵ اگر عصاره خطبانا و گرد آن مکده مقدار کافی ۲ حب سازند و از ۱۲ تا ۱۵ حب در عرض روز
 بنوشند

حب دافع سل معمول شپارنلی بگیرند بد و فورم اسانر گرم گرد لیکوپود عصاره
 خطبانا مکده اسانر گرم جهت ساختن یک حب و از ۱۲ تا ۱۵ حب در عرض روز بنوشند

حب لگروکس منز بگیرند کراودوت بد و فورم ترین مکده گرم اسپد بنی و نیک تر بانیین مکده
 ۲ گرم مسحق ریشه خطمی منبری مکس مکده گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و از ۱۲ تا ۱۵ حب در عرض
 روز بنوشند

منز ۲ بگیرند بد و فورم گرم کراودوت ۲ گرم ترین ۲ گرم منبری مکس گرم ریشه خطمی مکده ۳
 گرم بنی ۱۰ حب سازند و از ۱۲ تا ۱۵ حب در عرض روز بنوشند

منز ۳ بگیرند بد و فورم ترین مکده ۲ گرم ترین ۲ گرم اسپد بنی و نیک مکده ۲ گرم منبری مکس
 مسحق ریشه خطمی مکده ۵ اگر ۱۰ حب سازند و از ۱۲ تا ۱۵ حب در عرض روز بنوشند

منز ۴ بگیرند بد و فورم کراودوت مکده ۵ گرم ترین ۱۰ اسپد بنی و نیک مکده ۲ گرم مسحق ریشه خطمی
 منبری مکس مکده گرم مطابق معمول ۱۰ حب سازند و از ۱۲ تا ۱۵ حب در عرض روز بنوشند

قرص بد و فورم بگیرند بد و فورم گرم قند و نیل دار ۱۰ گرم کوفارین لغاب کپا مکده ۱ گرم
 مطابق معمول ۱۰ قرص سازند و از ۱۲ تا ۱۵ قرص در عرض روز بنوشند

ژرانیوم و ابره الراعی شمدانی (ژرانیوم شتواز ژرانیوس بوخ)
 میباشد که معنی داعی (دنا) است و چون تخم این گیاه مرکب است از ۱۰ کپسول که هر یک از آنها متی میشود
 یک خط الراس لهذا اثر تشبیه به مقدار دنا کرده ژرانیوم نامیده اند و اهالی فرانسه اثر مقدار دنا می نامند

نسخه دیگر

بنایه است

نبات است از طایفه زرا ناسه و در وقت ازاد کربا استعمال میکنند یکی زرا نپوم موسکا توم
 که از عوامل ضد تشنج و تحریک است و دیگری زرا نپوم روبری سپانوم که از عوامل قابض میباشد
 و باریک شدن ریه های قابض بینی های ضد تشنج تر قیپ میدهند و قسم دیگر از زرا نپوم است موسوم
 به زرا نپوم اود و زرا نپوم که دارای دهن فراری است مشابه دهن فرار گل سرخ و هینر فاند
 است که در باطل کردن بوی مکره بد و فورم هرگاه خارجا استعمال شود معقول میباشد و عصاره ستفزی
 شکلی از زرا نپوم اخذ میکنند موسوم به زرا نپوم

بدول (باصطلاح کیمیا قیرا بود و پیرول) عبارت از گردی است بلندی سفید و کاملاً بی

بودند مجاورت هوا و نور فاسد نمیکرد و اجزاء آن در...ه جز آب حل میشود و بواسطه همین خاصیت
 قلت انحلال آن در آب است که در طب چندان استعمال نمیکرد و در دسه مقابل و زرش الکحل حل میشود و چون
 بر محلول الکلی آن مقدار کمی آب افزایند محلول به هبت شیر میگردد ولی اگر گلیسرین افزایند در دسه محلول
 در هم و زرش آنرا است و ه اجزاء آن در...ه اجزاء زتهای اغ حل میگردد و نیز اسید استیک محلول است

بدول انی سینیک و فاقد الحس موضعی است و در اثر مشابه بد و فورم و در سطوح مؤلفه ریم و قروح و

ناصورها و غیره بطریق ذیل استعمال میگردد و اوگ مانند بد و فورم شکل گردد و در دسه میمانند و کومپرس الوده
 به استایا لومین روی آن گذاشته رفاده میکنند و در این صورت باید مقدار بدول خیلی کم باشد زیرا در

چینه های انساج در جالیت که بسیار نرم بود نفوذ کرده و مودث فی الحجه بقوی میگردد و پس از برداشتن نا
 مشاهده میشود که مانند بد و فورم با مواد مترشح از سطح جراحت مخلوط شده و مانند آن مودث حصول

کوره نمیکرد و در شرح جراحت بی بو است ولی مقدارش همان است که بوده و در حصول دان دانه های کمی
 مساعدات میکنند و چون ازاد در فاده جراحت نگر و زی استعمال کرده باشند اما از امیدل به جراحت جدید

الطبیعه میمانند تا بیدول را بطور محلول نیز استعمال میکنند باین طریق که یک جزء بدول را در...ه اجزاء
 حل کرده و عین غلیظ را فروده و تا میون داد و محصول الوده میمانند و در سرطان متفرج دهم و مستقیم

رفاده میکنند و کاملاً بوی ردی این قروح را بر طرف میکنند تا لثاتی بیدول و پودان نیز مستعمل است
 بدول را در دسه قروح ضعیف و خیارک متفرج و لوبوس هیپرتروفی و قروح غارچی غیره استعمال

میمانند و هرگز علامات تهیم از استعمال آن مشاهده نشده و نیز پس از استعمال وجود بد در بول مشهود
 نگشته است و از عوامل دفع العفونه است که در سرطان رحم و مستقیم مؤثر است ولی در جراحت ساده

بد و فورم بهتر از آن میباشد و نفوخ آن در حلقوم موجب شفای توبی کول حلقوم میگردد و در داخل
 بمقدار یک گرم بدول را بدون هیچ خطری در دسه خاوی و توبی کول ربه و اختلا لات نزله شعب قصبه

و در سفلیس استعمال میکنند ولی مقدار شربت مغاری آن از ده تا ه سانتی گرم است
کولودین بدول بگیند بدول ه گرم الکحل ۷۵ درجه ه گرم اتسولفوریک عریض گرم

پنبه باروتی عریض و روغن کرچک عریض مطابق معقول کولودین سازند
تزیب بدول بگیند بدول سفید گلیسرین مکدر الکحل مطابق معقول مخلوط کرده و پارچه
 تزیب را در محلول الوده نموده حفظ نمایند

و گاه در فایطه این قسم را عطر

بیدول

عنود در فایطه

ارستول

۸۸۷

مخلوط دافع اوزن معمول تو زبان بگیرند بد و لادن شکر مکد گرم مخلوط کرده

در فدی سرناء دفعه شوق نمایند

محلول بدول بگیرند بدول اگر اکل اگر گلپرسین ۴ گرم حل کرده در فاده قروح ضعیف

و بخارک متفرج و غیر استعمال نمایند

زین

اودوفین (بد و رابن و بوتیل و رتوگر زبلول) گرمی است زرد و معطر

و غیر محلول در آب و محلول در اکل و اثر داز عوامل انی نیست کی است که مانند بد و فورم و ارسینول

استعمال میشود

پوماد دافع احراق درجه سبوم بگیرند اودوفین ۳ گرم روغن زیتون ۲ گرم وازیل

۳ گرم لانولین ۳ گرم مخلوط کنند

گرد دافع اکرها معمول سالفید بگیرند اودوفین لانولین خشک مکد گرم گرم طلق

۳ گرم مخلوط کنند

ارستول

ارستول (تیمول بی بد) بد و رد و دیتیمول در این محصول در یک

ملکول مضاعف تیمول بجای هیدروژن دواتوحد واقع شده است پس ترکیبان بد و رد و دیتیمول

است و عبارث از گرمی است سرخ مایل به ادمر و بد و غیر محلول در آب و گلپرسین ولی در اثر وکلورو

فورم و زیتون اگر چه سرد باشند به ولت حل میگردد و اثر فور و حرارت سرعت فاشد میشود و بد

بد و فورم میباشند و اثر بطور خالص استعمال می نمایند و پاک جزء انرا در ۳ جزء وازیلین و پارنتی

مخلوط کرده بکار می رود

گرد انتی سپتیک و مولد سپکاترین معمول ژیر و بگیرند ارسینول

۳ گرم سوکلان بیسموت ۳ گرم آستانیلید ۳ گرم مخلوط کرده بی وی قروح و جروح زده و کشنده

اثاثا به بندند

گرد دافع برومید روزیلانتر معمول تیپرون دان بگیرند ارسینول

الوفنول مکد ۳ گرم مسحق نشاسته ۳ گرم مخلوط کنند

هذا خرافا و انما الاثر المفرد والركبة هذا الكتاب المستطاب وقد بفضل توفيقه على مصنفه الحقير المذنب

في محرق طهر انما الله على طواف الحدا في ليل السب من شهر رمضان المبارك من شهر شعبان سنة ١٢٨٠

المقد النبوة فالحمد لله الذي افاض علينا هذه النعمة الجليلة على يد سيدي الامير الميرزا محمد علي الميرزا علي صاحب السجادة

تمت الكتاب المستطاب الملك العفا المسمى بكتاب ناسب لقل الكا

عبد الله ابن الحاج محمد باقر في شهر جماد

الاولى ١٣١٦

